صورة تقريظات خلاصة الوفا شرح الشفا لابراهيم حنيف افندي لله دره وشكر سعيه

شفاء الشفاء هذا ركب صفا ايدوكي مجرب
وخلاصة الوفا اكمله مستهل اولاد بوشرح المذنب
امعاء اولي الابصار شايان ايدوكي دوشنادر
كتبه الحق الصغير

خوشنا اثر نادیده بیمثال وشرح بسنديده عدیم المثال که اخوان صفا وخلان وفا بابه خلاصه مضمون مافی السطور ی صفا مرد وفای صدور دردر جزی الله عنا الف جزاء منیفا هاتلی القرآن فاتبعوا ملة ابرهیم حنیفا حرره العبد الاقل المنتمی مولاه عز وجل احمد نبیلی میرزا زاده القاضی لعسکر اناطولی سابقا غزه

کنز که صفا یافته از نام وفا
از غیب ندا رسد بیمکوید کا بشرح خلاصه وفا تر بشتاس کنز که صفا بیابی خفا والتماس
حفاکه بولیه محظوظ اوغوره فرنی اطوار وعنداه اعدا ولی اعتباری ضیقه ذرزیاد ویرتو نیل الله تزیدهم
واکسا ابدوب ما شنصفعا وجهانتاب منوار ی سحاب اصحاب والک فی یافته وراء نقاب ایکی
حطبه کاران عرایس معانی به مدار بروزد بلکه شاهد مقنع لعدالعوده باره برقع رانداز
شهود اولاحق تعبرات بسنديده نازکانه وتقریرات کزیده وعبارفانه ایله اول مخدوره منوره
غرة غرآسا رائت قلفله ومن بحطب الحسنا هو عند اهلها قریب علیه ای نفوزه بوصلها مغرا
سنجه وصالی جواهانی کاوردا بدوب اول بقیه چوبانکه مقصورات خیام اصطفا اولاد ابکار
حور عدن میانیدن بکاره بکارالمتکافیه محل واول نضیده لباس وغرخیر انك عین الضفاء
زلال سلسال معانیدن جرعه جرعه ایرنشانه منهل اولق حرصوصنده مبین متین قاضی عبارجه ربه
انفیاض شروحنده عوض القاضی بویله رشرح بدیع الطرح بی نظیر صحایف لنایف عروس سجوه
حامئه عباسی جامه حور تبیه تحریر وسطیر قلنه بنی تدقیق کاران فحاوی مباحثه تاکسیندر در
الحاصل قریحه استنباط سی قرحه غیر نفرآمدن داغ دار اولاد بحار نزاره دار الضفا خلاصة الوفا و
هر یاقوشدار وی صفاء بیمثال ابدا ذاقه جانشی صحت واز الله دار الفضال اشکال
وخفا انکیی خنفاء دینی علما کشرح مبین بلکه قواطنه جهانده محصلین مباشره فضائل البقی علم وعمل
حنیف اولدیغی اظهر ولواء کشرابدوب دارین بوشرح بی نظیر وریسنه برکا نیله برد وسلام ابدوکی مقرر در

زبدة المتاخرین عمدة الاعزة الاحد
محمد سعد القاضی فی الماضی بسمطانیه
کان الله له والاسلام غفره واحلاقه
سعوله

E
Bund f.
356
297.2

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي شفي قلوب المؤمنين بشفاء الفواد اليقين و اوصاف الانبياء و المرسلين
حيث اذاح عنهم وساوس النفوس و الصدا و ازال بدرن القلب الهوى فاعتنوا
بدرس احاديثهم و سلكوا منهاج الحق و الهدى و الصلوت و السلام الاتمان الاكملان
على من هدت رسالته الضباب و الظلما و على اله و اصحابه النجوم الهدى و ارباب الصفا و الوفا
بعهد الخالق و لفت رسول حاز فضايله بشد دعاى پارشه بيچونه من فرض عين سايه اخص
الله شهر بابي عالم پناه دارا ي زمانه كز يده اعتنا محمد تعالى الدنيا مظهر كلمة الله العلي
السلطان الاعظم خليفة الله في العالم ملبذ بنبي بالعدل قهرا مشيد فصار به هلاد
الامان محمد سلطان الحافقين خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان الغا
زي المظفر دام الله تعالى دولته و سلطانه و اعز اعوانه و انصاره لحيط مكرمت

عشاه صولت باعث رحمت سيم التطع ذي رافت حليم بازيد عنت سيداد سبرت عالي جوت
ابرهيم بابت همم محدث عافا محمد مصطفى شوكت حقگذ پادشاه جهان افريس
جل جلاله برفانون توتي الملك من تشاء و تاج ر ابتهاج سلطنت بويله ر شهر يار عهد
لت نشاند سري سعد تخديه نهاده و بر وفق تعزمي تشا آرمام نظام مزفيه ار دوم و شا
مي بويله برجها نكبرك فبضه اقتدارينه ايسناده ايليه كشمير مهيندن اهالي شرق و غرب
رزان و شاه صفاهان و امير خراسان هراساندر و على خليج الروم منك نهاية بنطامن
التيار اللهم انصره نصرا عزيزا و افتح له فتحا مبينا لوذ عواقب اوذرره هدى محمود بود
معاعى او در طريق دين مشكور بر ركتاب مأثور جيليتش مجول ر اكتاب مفاخر طبعتش مفطور
نامدار اقاليم سخن و نكهسوار اراضي عرصه نكاو فطن جنابلرينه نور زد كاوشن واضح و لايح
كه كتاب شفاء قاضي عياض عليه الرحمة الفياض بر تاليف منطاب و تصنيف والا
نصابدر كه تاريخ اسبعمئة سنة سبع و سبعين هفت طباقه كوسوار اولمغه
شايسته در وكيفه و فيه شفاء للكل عليل وجوده اله انك بو عالم مشرق فنم المولف
و نهم الموفق الحق برتبيان رصين الاركان دركه مثال كعبه رجانا رباب توفيق
و تحقيق يا تيز من كل فج عميق مقصد امنداء اعناق همم و مطمح انظار كرم در بناء
عليه بو عبد صفيّ ابراهيم حنيف عامله الله بلطفه المنيف اول كتاب زبيانك
زبان تركي اله تكلفدن ساده سنرجمه قرعه اتوازيت و توفيق نم اله تحريرينه
تشمير ساعد همت ايليوب سنراح شفادن بحر بين الخبر بين
الفلاستين الخير بين مولانا نور الدين علي القاري و شهاب
الدين احمد الخفاجي روح الله تعالى روحهما و شكر
سعيهما جنابلرينك شرح و خدمت اقتباس انوار ميلاني
و بوحانيتلرندن استمداد و استيناس فيوضات معاني
بوله بسط مقال و اجمال مأثله موسى اليهما حضراتينك بيان و قضا ايله

ولتابله

کلما تتدد بو مقامله کلمه تمیز تتله منصوبلردر خلافا لما یعزه محصل کلام حضرت پادشاه جهاندار
آفریده جل جلاله اندره جنسنوده اصلا وطبعا اظهر وارکی وعقلا وعلما اوزه اوفق وعلما
وزشدا تم وانمی وعرفا وتقیسا ازید وافوق ومی جهة الرحمة والرافة اللره ایله
وانمی اولان نبی کریم ودات تکوار سال ایله مع وگاه تشدیدلو خافض ایله ولی ذات محمدة
صفاتی تقدیسی وتطهیری ایله مع وگاه تشدیدسز بدلا اندر تخفیف حضور اهل
السنة والفقهاء والحدیثین وجمیع بالطبع درکی المهیبة والصفة اجماده مخالف الغدر متمرد فی البدن
ودهریه رستونه حلولی کبی حال اولور تعبیر عنه بانا وانت علی الاظهر واولوا وغالبی موافقا لهما او
وبعض صوفیه روح مجرد غیر حال فی البدن وجسم جسد کثیف ظاهری اما تزکیه روح جسدا کمونصالا
ملة الله علیه وسلم ارواح قبضتم تکوار اشرف واکرمی اولدیغی حضندن در ستم اول ما خلق الله روحی
حدیث برتوجی بو معنای مقصدته اولور ما ارواح سائره اول حضرتک برکت روح ونور وجودندن آفریده
وغیر صحیح المعنای نولا کما لولاک لما خلقنا الافلاک حضرتک شایان ذاتی اولماز کیم رشحه صدر رشحه تبدر لریا
روح وجسم خلقا وخلقه کنایه اولوب محتمل در بر روح وجسم مزدکیان دن هما نلب الحق اولدیغی
ضمیر اندر روحا شاه فعل ویا محمد وتال النبی ارضی معناه بریته الکلم الذی بعده
عرا النوه وقبل جنبه وفی القاموس الاستناء عیبا ووضما وصم وضع عیب وعار وعطف علی المرادفی
فی الخطب شابعده وتخصیص بعد تعمیما ولور وبا وضم بعض کسل وتزخ خافضیت ایله
منصوب اولوب مع عیب وضم ریمک اولور بعض عیب وعار دن خدا حبیبی تنزیه الله
وانات مدله ولکا اعطا احسان ایلدی حکمة فی الناموس العدل والحکم والنبوة والعلم والقرآن
والشرایع والکلام لطیف تعبیر کوده بیضاوی اوزره بمعنای النفی الانسانیة باقتباس النظر
ذات وکتب الملکة التامة علی الافعال الفاضلة بقدر الطاقة البشریة وقال بعض الطرقیه انه
العلم بالاشیاء کما هی والعمل بما ینبغی وحکمة فعلة وسکونله نفعا بالاضمار انظر ابن ضا
هرده معنا اسندا عداد مرد فرد اختلافی واضح کبر زیاده لکبد رعلی ما فی شرح المنهج ومعونیته
ثانیه ایله منصوبلردر وفتح برا سبیتیه اعیبنا شیبا بضم فسکون جمع قلة ارید بها الکثرة جمع عمیا
بالفتح فالا کل بشیء فی الانسان موجب الاثار کما مجنب وعمی عدم البصر عما من شانه البصر عما
من شانه البصر یعنی سبب بنی محترم صلی الله علیه وسلم ایله خدای بیمنا جل وعلی روشنی
حقدن نابینا اولانلری کشاده وبینا ایلدی وقلوبا جمع قلب ومراد عقل ویا قوة مدرکه
انکله فائده در الا بالتعلم ودهری دیمشدرکه قلب القلوبدر تقلبندن ناشی اولدیغی
قلب تسمیه اولندیغنا قائل الشاعر وما سمی الانسان الا لنسیانه ولا القلب الا انه یتقلب
غلفا جمع اغلف ای ذوی غلاف وانا بعمانا جمع اعمی وصم جمع اصم وصمخ وشدید
میمله جمع صما بالفتح لا اصم وآذانا ایله مراد اولنان معقولان مخصوصانه لا ماشة بحاسة
الوصی بقفا الحبش وعمی وصممدن نولا عدم حساس امور مشاهدن اولدیغی والحاصل پیغمبر انس
جان علیه صلوة الرحمن انکری ایات واضحی ومعجزات لایحه ایله کشرلی ادبوب ویدیکی
مستجابی ورد للری اکاه ومشتلی وکوشلری اصغای کلام حقله کوشنا ایدوب فامن به
پس تصدیق نبی وما جاء به ایمان وعزره ونصره تشدیدله ایله تعظیم وتکریم ونصرت واعانت
هدی تایید ایلدی من فاعل من آتی الذی جعل الله له فی مقنم العاده فسحا کشرتاه کثر قاف ایله
حظ ونصیب یعنی غنایم سعادت ایمانیه وخیریاده ایقانیه ده حصه یاب قلوبنا بغین معجمه
اول حصرت ایمان ونعظیم ونصرت ایلدی ومغنم مصدر بمعنی الغنیمة وبطلوبنا علی ما
یغتنم وایضا فی بیانیه وسعادت خبردر واطلاق شرعدن بغیتم اخروی ایله
فوز مراد اولنور وکتب به وصدق عن ایاته مرکب کتب الله علیه الشقاوة مدة ایامه
مشدد وغیر وفی الشرع خلاف السعادة حسما کوچها منتهی کلامه لا اله الا الله
امدی سعادت مقابلی شقاوت ایراد اولنمق محله مناسب ایدی بعض السلطان الخ ایراد اولنی

٢ تفسیر کرخی بیضاویده

وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی

وما رمیت الا انسانیتک ولا القلب الا انه یتقلب

پیغمبر انس وجان

ایات واضحه ومعجزات لایحه ایله

وقال تعالی شقاوت وعذاب
هو لمن ردت
علی القاری

وبعده منصوبلر صوری وحسی دکلدیرپس کمال قرب فی الحب سالکلرها مشهود ومکاشفلرنک
استغنا وفنا فی النفس وبقا بالبقاء ذروه سینه تقریر نهایت بعد اساسه عقلت عن الله
درکه ما سیوای تشریک وحصری اوزره صورت ما اولله اظهار لا تخییلا وذهاب کون
ها ایله ولا ذهاب ای ولا اغلطه یعنی لاظنا ما لفوت الحقیقة وجود وکرم وجود بنوالله اولله و
باهر ایله ظاهر نعیه الحقیقة فی شهوده در مراد ایرد متعال جل عن التشبیه والمثال حضرتر
بنکه ظهوری جایز لردن خلق وکاه جهتی اوزره دکل بلکه برخصوصایله ظاهر درکه غالب علی
النور ودر عالم دنیا وحشم بصیرت ایله ادراکه اولنوب عالم اخفای عیون ابصار ایله
مشاهده قابلنور والحاصل جمیع مخلوقات وکونده مکاره الوهیت وتحقیق وحدانیتی اوزره
دالله در نفی کل شیء له شاهد یدل علی الله واحد الباطن تقدسا ولا عدما فاضح عبادی
وکونه دال ومرشد ایله تعریف اوزره منصوبا منذر یعنی باعتبار ذاته روح
صفاته نفرها لا تقع باطنیدرکه عدم وظهوری نفی وجوده ونورنی اقتضا اعزیز قدیمی
دلیل قطعی ایله ثابت کما ثبت قدم الصانع لعدمه شایان شانی ذوالجلال درایدی حضرتی
کریم عزوجل بر باطنیدرکی حقیقت ذاتنی بر فرد دار الله اتمز وکنه صفاتنی بر احد احاطه قیلمز
قال تعالی کل ما خطر ببالک فالله تعالی وراء ذلک بعضی محدثه عقلندن والباطن منه
نور دیروسع کل شیء رحمة وعلما فهر شیء انک رحمتک وعلمک منه علیدرکه انشا ایجاد وامداد
رحمة رحمانیدن متشعبه دکلدر وعلم الهی جزئیات وکلیات احصاء واعداد لا تشامل
جمله مذکوره ربنا وسعت کل شیء رحمة وعلما ایله کرمه سندن عقیبنده واسع علی اولیا الرحمن
کسر نون ونصب عین ایله جمع نعمة وفی نسخة بضم فسکون مقصورا لغة فی النعمة اولور سرسم ایله
درعما فتح مهمله وشدید میملا جمع عیمه یعنی باری باری تعالی عباد مؤمنینی اوزره علی قدر
کمالاتهم نعم وفیاضیتی شاملة وتامة الشیاع والکمال ایدیدیکی وبعث مبعم رسولا من انفسهم
بضم الفا وجمع نفس ایله تفهیم فتح فا ولنصب سیبویه فاصل من النفیس لفظ رسولا صفت
ویا بدل ویا حال اولور بعض هواشی رشحاده رفع سیبویه ایله منظوط ومبتدا وخذوقه
خبر دیرعلی انفسهم مع نفس بالفتح عزیزا وعجاهم وسکونله لغة فی صحتهم ایله تمییزیت
ایله منصوبلردر عرب کلان قریه وبادیه دن ایمدیرنتلم عجمدن مراضنة الروم اهل فارس
وترک وهند مغربیلر دخی شاملدر رواویا حقیقدن مراد مؤمنلردر اولدیغی لقد من الله علی
المؤمنین ایله بعث فیهم رسولا ایله جمله سندن مستفاد در یتلوا علیهم خدای حجتلرینی مؤمنینه جنس
عربدن ویا ایله دن عرب وعجم قبیلندن جانیدر اشرف واعظم اولان ذات محمدی بنی مرسل
بعث ایلدیجی داعاهم بحمده فتح میم وکسر فوقیه ایله اصلا وطبعا دعلدیرر ومبعثی فتح بجیم
ایله مصدر میمی دیرکی غوربیادکی ورفعت محل دیکدر اولدیغی اوزره محمد مبعثی اسم مکان
مکه معظمه اولمقدیرزیرا مکه نک شرف واخلاق وبحاسنی دخلی مشاهده ایدیلدیکی
وبحسب علیها السلام کهواره صبادر پیغمبر ایکی جناب معطی عبد النعماء عدنان بنتوخ ظاهر دینی
مالنه اظهر بنیه دلیل اولمق حضرتک محمدة مرهد وجودا ولدیغی حفظ شیطانندن معظم ومن عند الله
انکی اولدیغنه لدیدار عجمهم نصب ایله انفسی ثانی اوزره معطوفدر رجحان میل
ونقل استعمال فی الزیاده فلندی اوزنصهر دیمکدر اولور عقدا وحدة تعقل وتحمل جهتندن
اوزه واو فرهم بعض الانتم والاکمل عقا وفهما وبالعکس فهم سرعة ادراک وفهم ویا ازالة
وهم درحقیقة اختلافی اما اقرب مفهی امضی کرده قاضیسی ابوبکر اولان العقل علم ضروری یوجب
الواجبات وجواز الجائزات واستحالة المستحیلات تعریفدر واقواهم ای انفذهم وفی نسخة اقط
هم ای ازیدهم یقینا وعزما ریب وشک من ثبل اولان علم واهتمام ازیل جهتندن یا ضد عزم
اولوالعزم که جدوجهد اوله وانتشدهم بلهم رائحة زیادتی حفظ وعلمهم وسکونله وطلقتین
ایله ابی رحمة وعطفا دخی بالمؤمنین رؤف رحیم ایه تشریفنه ایلا ایدیلدیکی حضرتک
کلما تتدد بو مقام

غیب جل جلاله شفا ولی انك اوزرینه واجب ولازب نیمفلم تقدیر وقضا
بلند بی مکنه اول حضرت کاوزاو لوب معجزانه بر بهابه شدید اعراض ابلیس وقوق علیه
الرحمه استهاد اکو بابیا ناکو فاکید افتباس بیورد ومن کان فی هذه اعمل
محل تحصیل کالات دینیه اولاد دنیاده اول ناکسی که امور علمیه وعملیه ده اعم افعل
اولوب اولاخرت اعمر فاعل دیا خبر در هو صیغه مبالغه ده اعم افعل وصفندر بعضی الاحالة
اول کمنه سبیل عنا بنی بنا اولمز بعضیلر اعماء ثانی افعل تفضیل اولمه دیه بلا جلوا
هیل اساء دیمکله الربنا عما امور دینیه ده جهالت وضلالت وفی الاخرة اعمر طریقة
صوریه ومعنویه معناسنه اولمق غیر بعید در صلی الله علیه وسلم مبنیا جمله خبریه و
معنای انشائیه در صلاة تنوین ویسکون له من التقی عدد جهتندن دعا عابر فی یاد
اولمدر وتعلی صیغه مجهول اله من اصلی بمعنی بعضی نسخه ده اصحابنا دیمکله
واو بدلی یا ایله تعلی بصیغه المعروف درر ودی من جهة ضیع الجنایز لتحسین وعلی اله
ایجا اتباعا لبعض نسخه ده اصحابنا دیمکله بعد تعمیم اولور زیرا
اول ایله ما یشمل الصحب مراد اولنور فقد ورد کل نقی آل آخر حضرت جمع امت
اولمق اوزره مسلم ده رجمع کرده امام نووی در وسلم تسلیما دیمکله اولی اوزره معطوفدر
سلی علیکم ایها ی ظاهر ایه جلیله یا ایها الذین امنوا صلوا علیه وسلموا تسلیما ده ایما
اول خضر نبی ذکر ندن وجوب صلاة اوزره دلالة در به قال الطحاوی من الحنفیة والحلیمی من
الشافعیة والنحاس من المالکیة وابن بطه من الحنابلة اما الجمهور علما وظاهر الآیة یشتمله
ومحدثلیه اسم جلیله کرسول الله صلی الله علیه وسلم دیا دا ولنور یو صلات وسلام فرض
در دیو اجمالی بیورمشلر اما بعد مبنی علی الضم حذف مضاف فصل خطاب در متکلم
ذکر الدایله فتح کلام ایدوب حوقتنده خروج مراد ایدر کره اما بعد ایله فصل ایدیلدی
ابی السموأل لانتقال من کلام الی کلام احسن موجب تقیید دلالة علی الشرط فانی دخول
لابد اولور بو فصل خطاب ایله اول ناطق پرداز اولان خطبه الته داود و یا اسرائیل
یعقوب علیهم السلام و یا بیغمبر یا فصل بی ساعده الایادی اولوح در و بیرمی
وقیل غیرها اشرقت الله قلبی وقلبک بانوار الیقین علم الیقین وعین الیقین وحق الیقین انوار
حق سبحانه وتعالی دن تنویر واضائة ایلسون دیمکدر جمله دن کنایه دعا ایله اغیر افیض دیر
وقد لغة فاجزائیه لازم کلمکدر مما لمعانی قائلک قولی اولور ولطف لولکدن یا لطف به
یا ولباوه اللطف ماء مصدریه وبعض نسخه ده لاوبیاوه واو دودی موصوله اولمق افاده ایدر
ایدر وفی نسخة فی بعباده ولطف لطیف طا ایله رفیع وفی القاموس رافع وراءلث وحی اللطیف
ح توفیق وعصمت وقیل بعضی الهدایة واللطف معنایی لطف رقیقدر عباد منتقی هدایة
اسلام وتوفیق طاعات وقراءات احکام وکف معاصی واتمام اولور ولفظ منقله صفة
مادحه در والذی شرفهم بنزله قدسها بصفتیه وسکون الثانی وتراهما ایچون
نهیه تحبیلها شبیه ویا منزل ضیف وبعض نسخه ده بنور قدسه درودی مقامه نیسدر واضافه
بیانیه اولور لاقدس طهارت واو خلقهم وعصمت ضدانسان وخلقت وتقوت وعدم میل الخلیقة
منقلع بعنی الخلق وفی الخارج واللازم بالنسبة جناب معبود عباده منقیدی
خلا بقدس المنسلة ابعاد انسان اول عبادت وذکر وتوجه وتقی بسبله انسان ایدوب
صورنده خلافه وکسبدنده حنفه کاتبی وجلبی بیورمش لطف ونشر یفیله ابی الخاطب بکا
کرم واحسان ایلسون دیمکدر اوله زیرا استیناس بالناس علی مانه افلاسدندر رسانع عما
تو قطع خلا بعد ایله حصول بندر دوحقهم موجب معرفة دنی انذری اهل عدن وذوی
الالبابیه ارباب خصوص فلدی ومشاهدت عجایب ملکوتیه بوزدن فعلوستوزیاده واو
وعلامة مبالغه دیر ملک وملکوت عبارتدر جمع اولسه اول ظاهر ملک وثانی باطنی ایله فرق

اولنور یا خود ملک عالم سفلی وملکوت عالم علوی ایله معنیدر وفی القاموس
حق العزة والسلطنة والمالکیة وکاهی عموم غیر محسوبه تخصیص اولنور کما محسوسات الکه
جثمنه نزدن مثالدر ومشاهده معاینه دیو عجایب جمیع عجیب ما ینتجب فیه مثلا الا
مر الغریب واثار قدرته یعنی مطالعه منصوبه سندن مراد قلوبلرینه خبره
فتح مهمله وسکون موحده ایله من الخبور یعنی السرور دیانعت وکرامت مطابقیه
وهم فی روضهم یحبرون ایله کریمه سی بنعوت وبسرور ایله تفسیر بیورلمقله کتفاء ورواه
والجار والمجرور متعلق بحضروا یا بالمشاهدة وما مصدریه ونه یا موصوله در وقلوبهم مفعول به و
نضره مفعول ثانی ویا تمییزیت اوزره منصوب اوله ولو نقد بدلام ایله
مفعولهم فی بعض نسخه ده وله مزه ویا زهاب عقل کما فی القاموس ومختار صحاح جوهری اولان نجبر
نقدرت وجد وخبره مفعول مطلق ویا تمییز در بناء علی تجریدا لواله من الخبرة یعنی ذوالا
لبابی غرایب ملکوتی معانیه واثاره قدرتی مشاهده لرنده وتدبیرنده شادان ابدوب بحر عظمتی
مکاشفه سنده واله وحیران ایلدی وخبره ایله خبره ببنده صنعت بحیث خفی دکلدر فجعلوا منهم
به واحدا فالتعقیب وبالتقریب وبه ضمیری حقرا جعد رس خفی غایت کالمه مشاهدت ایله ما
تبلد المشاهده واتمة اولدیغی حالده اشتیاق فزاد اولوب هما سوادن نقتبرا قصدر وهمت
وعزم بیتدیی وقات یعنی فنا بندهم واحد قلبدیر یعنی حقوق توجهت ودظابق عبودیتم
جنده رعیت اولدیغم من جعل الهموم هما واحدا کفاه الله تعالی هم الدنیا والاخرة خبر لطیفه
ارشاد ویاد در ولم یرد فی الدار یعنی غیره مشاهده فتم میم وفتح ها ایله بعنی المشهود اما کثر
واحدا لفظنیه موافق اولمق فهم بمشاهده جماله وجلاله بتمثولی اصل تیلسانی در ویتمثول
ورود افتعال دن بیتعیشون وتنعم ترفه وسعة عیش حاصل معنا اول ارباب هم کاظرف در
الجلاله به متعدد واعتنا لربهم واحد قلوب لیس فی الدار غیره دیار مضویه موافق والله
ما فی الوجود سوی الله مفهومنه قلبی وقالبی مطابق اولمشدر اول اصحاب شهود درکه
مطالعه صفات انعام وجلال یعقوب بلا ابتذل سبیله لذت باب اولوب شیوت کمال محبته وتحقق
بکسار اولمشدر نفضیه مذکوره ان قلوب بنی ادم بین اصبعین من اصابع الرحمن جل جلاله اشارة
حقیقتور امر بین صفت الجمال والجلال امدیی بو حالت متبعه ترک اساکنه اراید وب تمادی نادیار
لذیفسده حضرت شریف لی مع الله وقت شیب بشمار باب دل اکهاندر مصنف قدس سره بو سوادی شرفه
مشاهده ذات اعلی المقالات دیو اشارت ملاحظه صفاته تنزل کوسندوب بسور دیو اثار قدرته و
عجایب عظمته یتردد وح یعنی صفات افعالیه محدوث حقده قدرتی اثر لریدر نفوس صفات
ذاتیه معدود عظمتی عرابیندن تارک وتحیر وده الی هذا واخری ینتظر وده رهذا شوشیله نالق بیورمشدی
وهم فی ریبهم یتحیرون اهل حجب وغفلت بویله خلافیدر وبالانقلاع الیه وتبتل الیه تبتیلا اجلیله
سی مصدر وقیل عمل وتفاعل والتوکل علیه فانحذه وکیدجزیلیه توکل توکل یتعزز دوهما سوی یه
تذلل انیوب هما فهم الله رضا دانیقیاد اینه بلرلهیچ کسهها ایله بغض ملازمیه وتمسکیله اولدقلری
حالده ویصادف قوله تعالی صفة موصوفه اضافت قبیلندر یقول الصادق یکذا قال الله ویسوغی الکون
سوا ثم زرهم فی حوضهم بلعبون یعنی دنیاده اشتغال بالاموال والاولاد ارباب لعب
وغفلتی ترک ایلیه کما انار ما سوای الحق تضییع اعمار وتخریب اثار ایدرلر صنف قدس سره
اشارت صوفیه دن ابا ایلدیکی وادارات اهل تقسیر کذا تخریر وتقریر مناقی دکلدر کما لغظ جلا
له بر فعل مقدر فاعل ویا مبتدای محذوف الخبر اولور فانک جزاء امتا بعد دینهما اولان
جمله دعائیه معترضه در کوفیون علی السؤال ای طالب معارف برزه مصطفویی بیم اوزره طلب
وطلاجق اکثار ایلدیکدن فی ضمن شمائل بیورمشدر صنف جامع مصنف وفضائل احمدیه دن برنوع حاوی
مؤلف دیرکه بنضمن التعریض اعلای جائز اولور بعد المصطفی علیه الصلوة والسلام دیمکله تحسین وتعظیم
کبریا عنه انبیا تعظیمندن وما یجب له من توقیر واکرام دخی خلوفا تاوزره اول حضرتی تبجیل وتکریمنده

وفی نسخة من عرفت لعلی القاری

وفی نسخة من بارق الخلیقة لعلی القاری

وفی نسخة جمع وفی نسخة لعلی القاری

وفی نسخة کماله لعلی القاری

وفی نسخة صلی الله علیه وسلم شهاب

ابیها به ابدی تعریفی شامل اولاد و ماحکم من لم یعرف تخفیف فا و تخدیر واجب عظمه الله قدره
اضافه بیانیه ایله یعنی الواجب من تعظیم ذا الله القدر العظیم و نصر فی حق من نصبه نبی میم و کسر صاد
مهمله ایله مقام الجلیل جیم ایله ثریا و منیف فلانه مطلق ضم و سکون نه شعه و اعات اولور الا صحتیان
ایله افصح و کسر ضاد و سکون فا دخی جائز در لکن السکون مطلقا شاذ در فلانه ضم فا فلانه ظرف رسا قط
اولان ایله بی سیر در که ناخن پا یا و حقیر در کتابه اولور حاصل معنی قدر عالیت ن پیغمبر نبی جانی
برتضیف و شان شریف عادتدر رفعه و مقام منیفه نوبر اتمیز یدر حکمتی لسنوب برنا یغو بر بنه لحاج ایدیکو
وان اجمع لذ ما الاسلام فنا و اعتنیتانی ذالک من مقال و ابینه یتنزیل صوره و استال اسلافه جمع
سلف زمانا مقدم و قولی معتد به اولنماره و الجمع ایام ایا م المقدمی به فی العلم و مقال مصدر در که قول
مراد اولنور جوده علماء متقدمین و متاخرین که اولینی جمع انکلی اراد ایدیکو ایدیک اولینی فعالی
نصوص مسائل تقریر محاصل تقریر ایله بیان طلبکار اولدوکه فاعلم ای مکذا الله ایها الخاطب فصد ایلدی
مکرم فلسدک ذو الجلال ولا کرام لکا کرام ایدلوه بتنفن و انعام ایله کرمانه حکمتی لتنبیه
مبحاله من ذالک طلبکار اولدیغنه امر و شوارده تکلیف حمل ایلدیکو امرا امر اولیه نتح همزه
و ثانی ده کسر ایله یعنی امور شاقه و امر عظیمه الحاج ایدیکو وار حقیقتی فیما ند بنتی الیه عبر الحتم
عیه و سکون کیم ایله دخی بنی دعوت ایدیکو شئی ده امر عبر ایقاع و ار حیتنی بما کلفتنی به تقاعد
اجله مصدر و یا مکان صعود صعبا ای شدیدا یعنی یکا لکلیف ایتدیکلری امر عظیمده جایکاه دشوار
و خطر ناکه یعنی اصعاد و اطلاع ایدیدیکه ملا قابلی رعبا ضم را و سکون عین مهمله ایله دهشت ملا
مایه و با فرقی به راجع اولوب وجه ثانی اقرب لکن قول اتی اولیه ارجا عنی مؤیه اولور جناب مضیف
بو مقامده طلبکار شاهد خوشنهج تألیف اولان ذات ایله ناز و نیاز کونه کفتاره اغاز
ایدوب ای طالب ملتمک سبنه بنی کبنه هو لنکه و برهر اس ایدیجی فائده الکلام فی ذالک کندی
تقریر اصوله ظاهر بجاذبه و یا شبهه بخرر فصول زیرا تکلیف اولان امر عظیمان ن در بیام و کلام
نبیجه فواهده مقرره تعهد بی مستدعی و فروع محرره تشدید نی مقتضی اولور و الکشوف عن غوامض
عطف علی التقریر و غوامض جمع غامض خلاف الواضح و فی المقتض جمع غامضة و هی ما لا یدرک
الا بعد رؤیة و دقایق جمع دقیقه مراد فی اوزره عطف خطب ده شایعدر مر علم الحقایق
جمع دقیقه مراد فی اوزره عطفی خطب ده شایعدر مر علم الحقایق یعنی ما قبلنی بیان اولنور جمع
حقیقة ادنی و عقلیه و نقلیه ده وقوع هافته امور ثابته یعنی دفی علوم حقایق قدر ده دقایق
یوق ایضاحق مستدعی اولوب هما یجب للنبی صلی علیه وسلم و ما یصاف الیه و یمتنع او یجوز علیه هذا
بیان ندر یعنی اول امور در که حضرت انبانی واجب و یا شایان رسالتی بنده نا یان اولیوب
و یا خود جنابی نبوت اطلاقی جائز اولان مسائلی و معرفة النبی و الرسول سوفجوده و مرجعی
عی و یا می اوزره معطوف و یا نصب بیله یستدعی اوزره عطف اوله یعنی میانده واقع اولان
حدود و فارقیه معرفتی ایجاب ایدر و ارسالة و النبوة با جر لاغیر ما قبلها به مغایرلری حالان
و الجملة ختم حاء معجمه ایله دخی تعبیر کاملینی اولان بحث و خلت معنالری و حصایص هذه الله
رحمة التعلیمیه حزله خصیصه ما یختص به الشخص درود رمتزلت و مرتبه و رفعتدر و خله ایله علیه
بنده مجعده مساحه اولنیکه فتح عین و کسر لام ایله در اما کسر عینه و سکون لام و جهکذا جوارحی
بو مقامده موافق للمرام اولور و هضا قربیه اشارت اولنور اسم تلک الامور طریقتنه مشاهده
در مهامه فتح میم اولی و کسر ثانیه ایله جمع مهمه بفتحتین مع التاء مغازه بعیده و فتح کسره ایله
جمع نجاد بفتح و هی ارض واسعه در لاجرم انبیج تحاریفها فتح منتاة فوقیه ایله منتج اقطاط
فتح قاف ایله مفعول امر ضلی فیلتاد مرعد رکه فلان احد فرقه من الفطاط نیلو راسو جمیدر
مجاهده منظار میاهه ارشاد ایدوب خطا انزو فتاکه سر جمنداتبه رد جاوا و لسر قطط
فخاطصد البلة لتنتنه کانه و لوله انداز بشارت اولور مرد رکی لاته لسنده اود و یا بر می
کونکلاه مافه تحوبا یی جوباب اولور طلوع فجر ظهور شمه دکیه رد رد نهایه لسنه رجعت ابدوب صادر

و وای اقطاع عدم خطا ایله شهرت باب اولغیر اوادا تشدید و با استعاذه ی اوزره و تقفید
ضم فا دله موالطول بر یا الخطا ضم و فتح ایله جمع خطوة بالضم ها یه الغدمان عند الماشی
و فتحه مرة واحدة یعنی تحصیل سئوله طول متدنه کتابه اولنه حاصل بر سحای یی یا نور
سریة سبر نده اعجو به مرغاه دو راده اولاد فطا خیلاده و مفازه یی نهایتدر که سبر سو
کنده خطوات رهروان سرکردان اولوب فیفالی ذالک الامر ملاحظه سنده قصام رد و حبا
النهی صائره و بی درمای اولور و بجاهیل فتح جیم و کسرها ابله مهارة اوزره معطوف جمع مجهل
و هی ارض لا یرشد بها فیها لکن فی القاموس لا ینثی و لا یجمع تصل فیها الاحرام فتح مشناه
فوقیه و کسر ضاد معجمه ایله و احلام جمع حلم بالکسر ای العقول ان لم تهتد بها الاحلام بعلم علوم او
لدنه فتح عین و سکون لام ایله یعنی من عنده و تکلامت و بارایت و نانی ده کسر فهمله و سکون لا ایله علم بعض المعلوم او مع
المعلوم بلد یکره اضافت بیانیه دیرو تقل سدید فکر مستقیم و یا صواب معنا سبه و مدة المحصور
فرالوح تزل برها الاقدام فتح مشناة و کسر زای و تشدید لام ایله و با بحاسبتنه ای لم تعقده علی
توفیق من الله و تایید بانبی ایله تصویت حاصل کلام بونده رجای تکنای ضربت بدیدار دکر
انده و هنای عقل اولان برشان عالیه نبیله سبل نرشاد و فکر صواب و اندیشه سداوله رحیلت
اولزم مرد هوشمندان فتناده مغالاک اولوب و فی انده نجه محل حمر نالاک ردهشتی
یا ندرکه یشتیبان توفیق ایله یا برجان تابیس و یا تخفیف یا بدار اولزم یا تقویه وادی
ضلال اولور اهدنی توفیق اوزره اعتماد اقدام مجازده ملکر صاحب فدم اولله لکنوع هذا
صعوبة تحالی و فرانح اقدام رجال اولاد اوموردنکر قبول اسوال خبرتحالده ایکی بتنزاجانب
برله تحمل مشاقه مغال ایدیکه ما رجوته کسر لام صیله و تخفیف جیم موصوفه و یا هو صوله اولاد
رجوت جیغه منکلم وحده امر مقابلده حصولی توقع اولان شیئه قلبکه تعلیقدر و خبر لکن
مفید تحمل ات و یا قبلت اولولی ولاد رجوته لفظیه تعلق ایبوب امر دعاده مضیف
تقییدا تقدیم یبوردیلری رعایت اداب مقتضیدر فی هذا السؤال و الجواب لغة نثر غیر مرتب
و تقدیم سؤاله وجود او بشهود الجواب لف نثر غیر مرتب و تقدیم سؤالا وجود او مشهود الجواب
اوزره فقد مندر من قوال من یا فی بیان و تواله حسن حال و طلب منال دنیوی مطلقا
بحسن عطا و ثواب تحصیل جزایی اخروی بنمر تواضره الجسیم ای العظیم و خلفا العظم ضمتیله
و کما هی کون لامله طبع معتاسنه و یطلق علی الصفة المعنویة و بیان خصایصه انی لم یجتمع
قیل فی مخلوق خاطبه ایله قیل ما یحق به فی الجملة و ایبوب بعد ذا وصف موصوف علیه خاصه
بحقیقته و ایده کر قیل خلقه خاصه ایله ما یختص به فی الجملة مراد ایبوب بعد ذا وصف
بجعل علیه خاصه بحقیقته ذا ایده کر قیل خلقه و بعد اول دور یکتای صدف کون صلی الله علیه وسلم
ما تنده و منبل امر متحیله و ما یدات الله تعالی به الخلق یطلع و بعد من حصه الذهن هو
ادراک الحقوق من بیان و تا خلاصه کلام بم و سنجول بوسؤال و جوابدر امیدوار
اولدرکه عطا و جزا درکه سلطان بیرسلی مع الله حضرتنه قدر عظم و طمع کرم و
فضائل مختصه سی همچنان قبل خلقه و بعده اقرار و قریره در رد زره مجتمعه اولدیغی امر دی
برفواصل مخصوصه بی بیان سبیله سؤالدن قبول دفی حقه منقاد و نطقا اتحاد دیره و امان
و اعتقاد ایدیکز حق پیغمبری و نکه بعد حق الخلق مقامکز حفوفنه شرو انی تعبیر و عنانه
امکه ایله مطلوبه ساعده ایدلمه لینتفع متعرفون فدره لفظنه منعلقدر الذین و اتوا الکتاب
یرد دو الذین امنوا ایمانا بعنی ایقانا نبوت نبوتیی علی ثبت و تبقح و عوام دفی ذالک
الایقان ایله من جهة الایمان فی باب اولوب بیان خصایص حضرت و لنوعا عالم رشته
سبیدن محل منال ایله و لما رجوته اوزره معطوف و لاجل ما اخذه ربکه زنا خذ الله علی الذین
اوتوا الکتاب لتبیننه للناس و لا یکتمونه یعنی امر محمدی اظهار و نا سبیان عدم کما نله علماء
لسان انبیا و بارو زالسنه ره خلابی منقال اخذ میثاق ایدوکندن فهد تقلم و تبیینه ایله

نبیشته فتح لام ابله جواب قسم و ولما حدثنا به در اول حدیث لطیفه هنگ و اعتماد له که اکثر رواة
حدیث ابله مع والد بزرگوارش هشام بن احمد الفقیه رحمة الله یقرأ و علیه احمد بن هشام بن خالد الاسدی بود
علوم عربیه و فنون ادبیه نزد و حبذ عمر اما اعز الله سلام ابد باد و نبیوز سکی طفوره عازه مکه
کاه لحف اولدی قال هشام حدثنا الحسین بن محمد بن الغساني الجیانی حدثنا ابو عمر یوسف بن عبد الله بن عاصم النمری
القرطبی الشاطبی رور نبیوز الثمنی رسعنده بهار روی حدثنا ابو مشیر حدثنا ابو محمد بن عبد الوهاب
الغرطبی عن شیوخ ابی عبید البکری مختار شارح نلسانی اوزره شیخ مشار الیه بین الزهاد
بکلی معروف ذات صدوق القول در حدثنا ابو بکر محمد بن بکر ابن داسة البصری حدثنا سلیمان
ابن المعتمر صاحب التبه حافظ ابو داود السجستانی بکیوز یتمش یدی یوی نفسه رواه ابو داود بصره
رقیی خاك پالا اولدی حدثنا موسی بن اسمعیل ابو سلمة التبوذکی ایکیوز بکر می اوچره
روایه جنان اولدیلر حدثنا حماد ابو سلمة احد الائمة اخبرنا علی بن الحکم البناء
البصری یوز اون توز برده عزم بغدادیه عن عطا و ابو محمد بن رباح الانصاری راوی
صحابیدن ابو هریره در رضی الله عنه عزه السنه تدش و ما حرود دنه عازم کلمش کرای ایشتمك اولدیغی
عن ابی هریرة رضی الله عنه عبد الرحمن بن صخر جناب پیغمبر کی حضرت لطفلرینه رسول صلی الله علیه وسلم ایتدی
عبد الرحمن سوکره یه محمد کوروب یا ابا هریره دیو ملاطفت بیورمغله ابو هریره کیفیتی ابله شرح ایدوب باب
اولشدیر الی مقصود سنه جوع سنه سی جرعه نوش جام اجل اولوب بقیعه ده دفن اولندی کال ایشبو
جزوی خلالنده علی طریق الظاهر جبهه صاحبی خدمت عزالرسلینه اولوب محمد بن سلیمان و جماعتی رسوخ
رقوم اقرار و تصدیق ایدوی نعیم قدیمده آمنه و محمد نبیوز شبوه احتمالی فی الواقع نشاط اوزره نشف
اما المصطفی سمی عبد شمس بن عامر اولوب سلك السلام انلاکنده عبد الله ابله تسمیه اولندی
عنی قرار داده و ابن الجوزی لقبیه دیه رهنت کریه بنده ترسنده کوشتباره صنوبر کبی سکز ذراع تعلقی بوجوره
ابله مکنی اولدیغنه یا غیشده مشاغل بوحال دنیبوتیدر ذا انجیلیان و ملازمت کزیوز فخر الکونین
اولوب اصحاب صفه ابله عشتی اولشلر و صنافیب سامیه لریمن مطولات حاویدر رقال تعالی
رسول الله صلی الله علیه وسلم موسی علیه السلام کلمة الله مجاهم من نار یوم القیمة کبیر العالمین
خضوع شرب سعادتله بیورمشلر احاد و امتدن رکمسنه سلم ترعدن سوال اولنه و بعده علمه اول علمی سلطنه
کندیه کتم و اخفا ابله اول کسه نبیه دن فیام حشره حق سبحانه و تعالی انك رهانن لکام
انشیله لجام ایدوب و یاخود بلجام نار مصاحبه امدیجك تعلیم کلام حقدن امساك انلکدن روز
قیامتده عملنه مناسب جزا نال مجازات و معاقبه اولنوب و الجزا دن جنس العمل و حق الکلام
بالتکلم شبهه سابقه منعت نمازیده و حدیث شریفه عبارات شتی و الفاظ اخری ابله
طرف منعقده دن بری بیان کرده ترمذی و حاکم و ابن ربحتا علیه احمد دن و عن احمد لا یفلح
خیاط رت لکنی خبر مفتدریی اولان فیلت اوزره معطوف بواتی نکت ضخ نون و فتح کاف
ایله جمع نکته وقت کلام و درکی حفی اولان اصلاق اولنور و معجمه فضیت ابله خرب و
تاثیریدن عبارت اولوب کاة فکر فیق ابله فقه اثر انکسدن کنایه اولندی سفره کس فا ابله مضبته و منثره
و بعض نسخه مسافره و رود یکا نشفه معنا سنه در و نکتن استعار ابله نوصیف نکته و لطافت فنده
حالی تکلم عن وجه الغرض مطلب و مقصد مؤدیان من ذالك الحق اعترض فتح را ابله یعنی
شبابه نرض اولان شاهد خوشلر بحال مقصودیه حق صاحب مقام محمود در اول نکته سیر لی مع
اجل ما ذکر مؤدی اولدوغم حالده بیان لطایفه مبادرت و شروع ایدوم تخلصا علی الانتقال
اخلاص خاء معجمه ابله سلب و اختطاف معنا سنه در کلامدن ناو بحر بر ظاهر در اولی اولان علی الاستعمال
ارادة او نفی ابدی بر ابنیه ره لفظ البال معرفی بالام در و در ابنیه ده اکثر لام تعلیل و مدخولیه
ابله الم بصدره ایله قبالت سبیله من شغل البدن و البال شغل ضمنیان ابله و یا فتح سکون ابله و بفتح
فسکون ضمنا نقوی نحو بال یاء موحده ابله قلب و حاطر و بحملی بعض لغتان یا طلوق ضم طاء و کسر واو مشدده

ابله

محمد بن عبید الله بن عبد المطلب بن حنطوم
بن سعید مناف ابن قوص بن کلاب
بن مره بن کعب بن لوی بن غالب
بن فهر بن مالك بن النضر بن کنانة بن
خزیمة بن مدرکة بن الیاس بن مضر
نزار بن معد بن عدنان
تعلق اثر ربی

ابله مجهول و الانسان و فی نسخة بافتح الانسان من هنالیه المحنة مطوف بهما بانزد
و مقالید جمع مقلید او مقلاد و افلیدس لفظ و فی تفسیر القاضی جمع بفلید من فلدته
اذا کرمته و محنة اسم امتحان و بلیه اطلاق اولنور و التی ابتلی بها بصیغة المجهول و الحاصل
مفاتیح یلسکرمك انسانه طوغری اسالام اونمق سبیی ابله دوقیا له ای مبدء عدم فی اعمال
در کبی او لغایه یحمله اوزره انی اختلاس ابله دم امدی محنتدن مراد جمیع امور تکلیفیه و
حوادث کونیه در کذا فانا افراد دن زاد اوزره نازله در شراح شغاردن حکی و تلمانی
علیهما الرحمة مسبوق اکرم ابله مصنف کندو نفسی مراد و مقالید بحنابه مباشرت امر احکام
و قضا و ابراه بیورمسیله زیرا من جعل قاضیا فقد ذبح بغیر سکین خبر صحیحی او قضاء
ابتدا و اختیار اولدوغنی بیندر فکارت پس مفاتیحه نحو قریب اولدی و فعل فتح تا و عین
معجمه ابله عن کلمه فرض و تصل و ترد بعد حی التقوم الی اسفل سفل ضم و کسر سیه معمل ابله ضد
علو یعنی مفاتیح نحو انسانی فرض و تا قبلدرده اشتغال و سالك طریق مستقیم استقامه در
مکر ارتکاب فعل رذیم سبیله متزلق نیحا اعاده و رد انمیی نزد یکتر اولدی ایته لقد خلقنا
الانسان فی احسن تقویم نتیجه ردد ناه اسفل سافلین کی سبنه ابا ابدر و لولا الله تعالی یا الا
نسان خیر اشتغاله مرحولی متضیه حرف لولا بله ایراد مصنف انسان لفظیله نفسی مراد
ایدوب اکیان لو تحرکوا تشغالا لاشتغال بغالبیحاله مضمونی صغیر و یا مطلق تعلیق و
اشتغال لو کان فلانی مشغولا امدی اشتغال مذکور محذوف و علی العموم اولدیغی اشاره
دیکه اولور کحسن انسان لذاته بر فرد تحصل کمال و تحسین مثال ایجاب ایراد علیه رود کاری
تعقل انه لیعمله شغله و هذه کلمه ایزد متعال جل جلاله اولکه نکاهر فصاعتا نی حروف و سوق
ایدر فیا متعلق براهه بحذف مضاف معلوم او یدم محلده فتح حاء مهمله و کسری دخی جائزدر یعنی فوز
بیورد بغی بنده سن فرد انمود اولدی ا حمد و جله حقیقه و منه مومی الجنیب قیلر فلیس ثم مفتح مثلثه و
شذیر مبدله ای فی مکان یحقق غداء هداه التعلیق نا سابق سوء حضرت النعیم ای حضور النعمة
بعض نسخه ده نضرت النعیم واقعدر حسن بهجة معناسنه در رکعة او اذا رایت ثم رایت تعلما
و ملکا کبیرا ثنیه کبار تدر او عذاب الجحیم تشدید الحاء اولان مکان و یا اسمه دوزخدر و الاضافه عمومی و الا
الفی جحیم تشریلی منزلتینه ابا اولوب و لکای لجعل اوزره معطوف علیه ضمیره غالب
ایله الزام معناسیله شقاوة از استعمالی تصریح کرده و رضی در یعنی انکدر اوزره اشتغال لازم
و واجبدر بجور بضمتین ضم خاء معجمه و فتح واو و سکونله یا ابله تصغیر خاصه و اراخاصه تنبیه در
باخود تهات و تنبیه و تنبیه مختصه امور در و بحویضه نفسه دخی روایت کرده و بعض در
و بعضلری موت مراد اولنری و بیر یلر علیکم انفسکم جلیله سره ابا و علیکم بحاطعنه کو حرنی
شیرا اولوب و استغاثه مرهمه ضم میم بعد یعنی ترك مناهی و فعل فرائض ابله عذاب روح و
نقل استخلاص الله اوزره واجب اولدی و عمل صالح بستریه نبی عمل صالح انسانی زیاده
درجه و نرقی منزله مؤدی اولوب و علم نافع بفیده و علم نزیوه شر تعلم و ابقاء سیله غیر معلم او
یستفید بفسه عالم او لفکه استغاثه و یا منعلم اولوب و علمدن منفور عما او لغیب علم اوزره
احفر خبر الاصبع فلسونیا طوبرق قازمق و نوارق احرق جیاق حکم شکسه دلوزمن
صلاح بذیر بیوروب لطفی یا یان ابله جبر کسر ابله و غرعظیم دنوینا اول خطا یاکی
و عطا یونی کمال کرمندن سیاقنی محو و سترا بله و جعل جمع استعدادنا لما عاد نا زاد ره بقی
ایجون زنبیه و اعدا اینه یکزمنافع اعالی مرجع و مصیره بزمعاد بزه فائده مند قبله اخرت
محل عود روح اولمغین معاد ابله تسمیه اولنیه و توتردو اعیانو فرصیغه مضارع معلوم له
مناسب للاتیه و فیه فا ابله جاله دو عا ایدر در فیا یتخیلنا هو الاتحاد اولنجیه دو یا لخلصنا هنا
سنه یعنی سرمایه نجاة اولور مکاسب و مطالبی تکثیر و یا بعد عن الشدائد خلاصه دا عیدر یعنی
توفیر ایله و بقدیرنا الله تعالی زلتی اجتر یا کما ملائم من غیر لفظ الفعل مفعول مطلق و ربعضور کلهم

و فی نسخة اعلم و الله اعلم
تعلق اثر ربی

اجلین فاعل فعول اجلانا
اسبنه و اثر ضلی

و فی نسخة بالفعل
تعلق اثر ربی

و رویت اوضه و وضعه
تعلق اثر ربی

و فی نسخة لعلها و لا یتم بصیغة
المجهول
تعلق اثر ربی

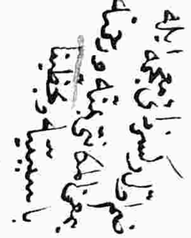

وتوفيقنا الله
تعالى لما يرضى

خدايه تقريب حاصله تقريب ايليه وتخصيص لفظيه متعلقدر ويا راى استغاثه واستعطاف فاوله
بجيانده اسا يعنى خداى ذاتنده احسان وكرميله قدرتى رفيع ومنزلتى عالى ايليه ولما
نوبيت ظرف زمان عاملى جواب اولان ترجمه در تقريبه ودرجمت تنويه مرجمت تدبيرده
ايله وتنويب مبنى للفاعل والمفعول امصدر دير يعنى عالم وجوده تضيق تنويب ايتمكله
ايكنه اولى مضيقى ذايات فلمبغه مرتب ومدرج ايديكم حيرده ومهمدت ناصيله بيتنده
اظهار وخلصت تفصيله وانتخبت حصره وتخصيله انتخت خاء مهمله ايله فصلت معنا
وخاء معجمه ايله بالوحده انتخابدن تصفيه معناسنه يعنى اصول هوايتى تشهيد وتاسيس و
وضوابتى تبيانى وتعيانى وبطونى امهات اوراقده حبس وضبط وتحصيلنى وهلاوقيد قصد
ايتديكم حالده ترجمه جواب لما بالشفاء كى شيئه متعلقدر ايله فى الاصل تمرود ورعايته
مقصوردر وقد اجازه والتفاتشايعوز بلشاعرمرء القيس ايتمرينى خفوق المصطفى صلى الله عليه وسلم
والباء بالتبيته متعلق بالمصدر يعنى حبيب كبريا عليه التحيا حرمتدريدا حقوقى تعريف سبيله
شفا ايله بنام وتعبير ايدرم صفاكه وجوه ذكر محبوبى محتويه شفاى التقويدر وحضرت الكلام فيه بو
كتاب جليلده وبيام وكلام حصر وقصر ابتدام فى اقسام اربعة بعض سنحده اربعه اقسام بيانلر
بعد الاجمال الفهم الاول كسر فاى ايله نصب وجزمى معناسنه اما تتحلله مصدر وقسمت
النبى قدما فى تعظيم العلى الاعلى مصدر كه فاعله اضافتى بايله در لفظ هذا النبى صلى الله
عليه وسلم بعض نسخه ده الكرم زياده سيله در والاقول وجوه المصطفى قولا وفعلا وتوجه الكلام
فيه صيغه ماضى ايله ومصدر امبتدا ولفى بعيد دكلدركه خبرى فى اربعة ابواب ومبتداء هر كلام
مفصوله باب تسميه اواولدر ومقصوده دخول وشروع بايله در الباب الاول فى اولدر
باب يشتمل فى ثنائه تعالى عليه واظهار عظيم قدره لديه مع الاعتراف بالتقصير لديه ايله تعبير
ايلدى ولدر لفظ عندده اخص در ومانقال النحويون كلمة عند تحضر وتنه ومعناكى
مستفهم امامعناى لديه حضرت مختصه دير بعض خلاف جهاندا اخرى كندو حضرتنده بنى
عالمشان جنابكدر مرتبه جليله سيله اظهار يسوروب حضرتنه ذكر وثنا سعى بيانده در وفيه
عشرة فصول باب مذكوره كامبل اولدر فصل حاصل الباب الثانى فى تكميله مقالى ايله
المحامد جمع حمد بالضم على خلاف القياس خلافا لمحمد ايله وخلقا تمام خاء ولام ايله
غيبزاده بعد صورت وسيرت جهتنده مناسب صورتيه ومعنويه حضرتى حق جل وعلى بلكه
تكميلى بيانده در نسخ خاء ايله خلق تمام خاء ايله خالق اولدر يقعدن سبق وجوده امور مضرته
لدن وقرانه بكسر القاف مقارنتدر جميع جمع الفضائل الدينيته والدنيويه جمع فضيلتدر
خلاف النقص الدينيته المنسوبة الى الدين اى الشريعة ودنيويته
عنده مباشرة باواو النسبيته حذف الفعله در ودنيا نقيض اخرت وقيل ما على الارض
مع الهواء الصوى وفى النهاية اسم لهذه الحيوة مؤنثة وقد اجريت مجرى الاسماء
وبا قبل دار الاخرة حرف جاره دنيا وبادانائنده ناشى تسميا ولدنى دنيدر ومرادا ولدنا
سوء منه اخروى اولان فضائل دنيويه دن والاخر شريف انتم اعلم بامر دنياكم اوبود
دنيويه غير نافعه خصوصنده جارى اولور فيه شرفا نفيى ايله متتابعا يعنى بربرينه وجه منا
سب نظام اوزره وفيه سبعة وعشرون فصل لفول ثمانى بشيش ويبت فصلدر شما
يه ترجمه ابدن فصله واربع موده محرره واربعه فصل عدا ونقى اولدا الباب الثالث فيما ورد
هو صحيح الاخبار صحيح عند المحققين الى ربها افصل سنده بنقل العدل الضابط وكم عن
عن الشذوذ والعلة وظهورها بالنقل كخبر ايله شايع اولان اخبار در بعض صحاح وظهور
آثار واما ديندن ورودايده اخبار ربيانده در يعظم قدره عنده لديه وهنز لديه فرق
لفظ ومكانت معناسنه بعظيم قدره اوزره معطوف تغيير در وما خصه به فى الدار بعض كرامته
بعض خصايصدن اختراص در كه ظهور كلى ايله ظاهر اوليه بعض احكام فرعيه اولان اولاد

كان يعمل امثالى

وقال النبى فى نعته وشرفه
بعد القارى

كما ذكره النحو والصواب
ابواب هذا الكتاب
بعد القارى

وقال النبى فى نعته وشرفه
بعد القارى

كان كل ذلك من باب اكرم محمد لا يزال نبى بنى هنا كلوب ايا وعقباده بيده الناس طرا
انجر خصايصله تكريم وتخصيص بيوردبغى مكرمات بيانده در وفيه اثنى عشره فصلدر كذا
فى اشمع كتبها لكوك درج باب ثالثه مندرج اولان اوده بنى فصل اولوب ايدى اثنى عشر ايله
فصول محمد مرادا بلبوب زيادة تاى تهتكله لها اولمق تاويل كرده نمانى در الباب الرابع
فى اولدر باب جهارم فيما اظهر الله تعالى على يديه اى بسببه واظهار ظهوردر كذا بعده در
فعل حضرتنده اولسون اولمسون صح الايات خوارق للعادات اولان علامات كه معجزه
احمد روايات دخى عنه وعوده النبوة اولسون اولمسون مساوير والمعجزات تخدى به مختصه
در وشرفه به من الخصايص والكرامات دخى غصايص وكرامات دير نكرم بيوردبغى تشريفاتى
ميتنى تنعيم بعد تخصيص اولو عبارات مذكوره باب ثالثه وروايدى وهاخاصه به عبارتنده
عيتى الزام اولمق ما يباين ايسه غير ممدوح اولدوخى نمايانده اى مضيق علما رحمتدر موضعده
بيانى سابقا مرادا يلبوب باب ثالثه نبوت فصلا ولنجوب هان علامات نبوت اولان كرامانى
بيانده در باب ثانى اثبات نبوت فصلا اولان امورى عبارمرادا يدروفيه ثلاثون فصلا نوبابده
در اونوز فصل موجود در القسم الثانى فيما يجب على الانام خلوقا جاحتى وانسا وكل ما على
وجه الارض فى كتاب القاموس بو مقامده انس جنى وباجميع خلق مرادا ولنور من حقوقه عليه
الصلوات والسلام وبترتب القول فيه فى اربعة ابواب يعنى مخلوقاتدن هر فردا وزره
واجب اولان حقوقى سلطان كونينى بيانده كلام چار باب اوزره توقف ايدرلر الباب الاول
فى فضل الامتثال به ايضافته بيانيه ووجوب طاعته واتباع سنته جميع اعيان اوزرا واجب
اعيان فرض على وسائر اوامر ونواهيه اوسلطان الطاعت وطريقت عليه سنيه واجب اولدوغى
غير بيان ايدروفيه حمسة فصول بو بابده بنج فصلى جامعدر الباب الثانى فى محبته
ايكنجى بابده فى لزومى محبته ومناصحه حضرت حبيب بزدانه مصادقت وموافقت ولزومى
ولزومى لمحالصت بيانندر وفيه ستة فصول بلكه بنج فصل براوصولدر الباب الثالث
فى تعظيم امره ولزوم توقيره وبره قسم ثانيدر باب سوم بنى ذى شانلرشان شريعة
توقير واحترام وتعظيم واكرام بيانده در وفيه سبعة فصول بل ستة الباب الرابع فى حكم
الصلوت والتسليم وفرض فالك وفضيلته قسم ثانيدر باب جهارم رسول محترم
ونبى مكرم صلى الله عليه وسلم حضرتنه كيتب صلوة وسلام وفرض وثواب ماذكره بيانده در
وفيه عشرة فصول بلكه ثمانية القسم الثالث فيما ينسحيل فى حقه صلى الله عليه وسلم يعنى ذات نبوتى
مايتنه عقلا ونقلا وجودى محكم اولميان امور وما يجوز عليه شرعا وما لمتنع وبصح هو الا
هو البشريه اوه يضاف اليه قولا وفعلا مايجوز عليه اولان امور دن شانه انسانلره
اثرى ظاهر وامور دنيايه متعلقه اتباعدر ذات شريفه اضافو اسنادى صحيح وباطل
احكامى بيان ايدروهذا القسم اكرمكدا القدر بيانده المتناوخبره اعتراضيه ودعاميدر هو سر الكتاب
يعنى قسم ثالث الباب خلاصه كتابدر وباب نحوه هنا ابواب وزبده ثمارا بوابدر وما قبله
كالقواعد جمع قاعده اساس معناسيله يعنى درقسم بشيره قسم ثالثه قواعد بنى كلمه در منقوض الاتر
اساس اعتماد وانعضدات والدلايل على ما نورده فيه من النكت البديعات ثانى رسالنده ويجب
ومندوب ومباح ومحرم لطايف واضافنده ايرادايدكم معانى اوزره قسم ثالث مقصوره بالذا
تواولدر ثانى اكا منضدات وادلة عقليه ونقليه مناسبه سنده درو هو الحاكم على ما بعده والحكم
لفظا صيغه فاعل ايله مع عوض هذا التاليف وعده قسم ثالث هو نالان قسم خبر منصرف وظا
بطدر وفيه ثمانى مضيق ثانيى مفيد ايله وعرايدوب الدراج لفظ القسم ايله ما وعده حصول بندن
لمغيبه اخبار باعث اولدى وعند التقضى قاف وصاد مهمله ايله منتج معناسنه لوعده تلفيم ميم
وكسر عين مهمله ايله آرمان ومكانت مقتضى صحيح بايسه ده مراد مصدر دردر وقبل الوعده بهم
لعنة والتقضى نا وصاد مهمله ايله تخاصم مناسبه عن عهده اتيام بما التزم من اصلاح خبران

كما ذكره النحو والصواب
ابواب هذا الكتاب
بعد القارى

وقال النبى فى نعته وشرفه
بعد القارى

٧ مناسبت

٧ وقال النبى فى نعته وشرفه
بعد القارى

٧

فهم ثالث راجعاند بشرق فتح باو را ابلد بصيغ معنايه صد العدد التعيين ابي اللعوب واد
جنس جمع وبا ابلس لعين وبشرق ضم اول وكسر را ايله بكرم الا زعدر قلب المؤمن بالبقين حاصل
كلام امر موعد استفصا وتتبع وامر ملتزمي انبار وتخلق جندله دبلد وشمر نكد وبيار ايله
قطعا ويقينا قلب مؤمن مستبر و نتك اولور بالبقين قيد بلا منافقين حارج از تعويض
وكلاهه بخيس تحريف باهدر و غلاً انوار جوانح صدره فتح جيم وكسر نون ايله جمع جلخ
بخت التراب مابالمصدا ضلا عدر يعني انوار يقيني جوانب سينه پر نور واحاط ايله
ويقفه رضم دال مهمله ايله بعظيم ابي لعاقل عبي مهمله وقاف وبعض نسخه ده جهم وفا ايله
النبي صلى الله عليه وسلم حق قدره يعني حق عظمت بتوتعالى عاقل اعظام ايدر فبلغ العلم
فيه انه بشر وانه خير خلق الله كلهم ولذا بعض عارفين بيور مشدر الخلق عرفوا الله تقدا
وما عرفوا محمداً صلى الله عليه وسلم ومحور الكلام فيه بابيني اي بتخاص الباب الاول فيما تحقق
بالامور الدينيه وبتثبت به القول في العصمة تثبت تعلق وعصمت لغة منع وعرفاً
ذنب اوزره عدم خلق قدرت وياعدم خلق ذنب قال الراغب على الثاني هي خلق
الله الامتناع من المعصيه وقيد ستعقر فصلاً بلا اعتراض اصلاً الباب الثاني في قسم ثالثه
باب دوم في احوال الدو نبيو تنه وما يجوز طروه عندنه وسكو نلرو واو هزه وتشديد واو دگ
مرو بدر دعروض وحدوث معنايه عليه من الاعراض البشريته جمع عرض بفتحتين وض
وكهو ونسبانه انسانه عارض اولان علل يعني قابل بالارتبو تلك احوال دنيويه
وعوارض انسانيه بدن حدوث وقوعي جائز اولان امور كه بشر نده در وفيه نكته
فصول بل ثمانيه القسم الاول في تصرفاته وجوه الاحكام على من ينتفصه على تعلق
متعلق الاحكام او بعض الحدود بنته تخصيص بعد تعميم شئ معنايه يعني قسم جهارم ثالث
اسالت مايه عن القصور بشم وتنبيه و ياتنقيص كلام ايله تكلم ايدر احكامني تقييد
وتنويع ببانيه دير عليه السلام سائر انبياء مام وغي بو معناده هتنا وبه الاحترام در رحمة
وتتمم الكلام فيما يتعلق في الباب الاول في بيان ما هو في حقه وبه وتقص تعميم
بعده تخصيص من تعريض او نقص يقال نقصه عليه اذا عنه وعرض اذا لم يذكره منصوصاً عليه
بل يفهم الغرض بقرينة الحال يعني اول حضرت حقنده كنايه ونلويح برله يبت وتعريض ايدر يدي احد
الى تكت مالذري ببانيه دير وفيه عشرة فصول بل تسعة الباب الثاني في حكم شانيه بعد
الثبوت همزه ايله منبعيضي ومفتح ومؤذيه همزه ايله وايدالي جائز ما قبلي وما بعد نده احضر
اي بصره ومستقصه وعقوبة وذكره هتنا بة جناب قهر رسالت بفض واذى وجفا ايدنلر
بك حكمنده ومعجلاً دنيادن عقوبت وترتب جزا الربي ونقبا وابقبا تا الستنايه يعني طلب توبه
حكمنده دروالصلواه عليه ودر كاشته واول كروه خاسرين اوزره نماز جنازه وسلمانان انكردن
وانداهل اسلامدن امر مبرانله وجهر انلريله ببان ايدر وفيه عشرة فصول اوصول نخده
وجمله مضبوط امامو جوباً اولان پنج فصلدر وحنمناه بباب ثالث جعلناه نكدلله
لهذا المسئلة وصلته بضم الواو اي توصلا للبابين الذين قبله قسم رابع باب اخرى ايله ختم
ومسائل قسم مناسب اولغيي ابواب پنجتله تكلمه وتوصيل قدرفي حكم من سب الله عزوجل
جل ورسله وملائكته وكتبه والى النبي صلى الله عليه وسلم وصحبه باري تعالى شانه عما يقول
الظالمون وحكم سباب انبيا وفرشتكان وكتب منزله واهل بيت وال عبان واصحاب باصفا عمو
ماً وخصوصاً احكامني باب ثالث ايله ختم كلام ايدرك واختم الكلام صيغه ماضيي مجهول ايله
وبعض نسخه ده صيغه متكلم وديكرده مضارع معروف قلم مرد بر فيه في حقه وفصول عشرة كامله در
وتماهما قسم رابعده باب ثالث فصولي اتمام برله بتحرا الكتاب مرة الافتعال او التفعل
يعني كتاب منقض ومنتهي اولور ونتم الاقسام والابواب اقسام اربعه وابواب ثلاثه عشر نكل
قلنور وبلوح في عزة الابمان لمعه منيرة لمعه ضم لامله قطعه وبلوح فعل لازمه فاعلدر يعني

بياض جنسه ومفدمه طا لعدد قطعه منور المبحر ونور فشاح
انور نحو ناج الزاجم ناج اكليل ورهيم وزاجم كسر جيم جمع زجمه وفي النهاية
جمع زحمان دره معظمة كجاء معجمة بعدها طاء مهمله ايله ترجمه هافيه و ياء دركرا
نقدر لبغه ودره رفعله فاعل وياحاليت ايله منصوبدر و نزاجم كنيه متعلق تاج شانه
تشبيه اولور مضاف عليه الترجمة كنايي دوره اخره بدن قليل ايدركه تاج برابتهاج اول دركه
كراني ما به الله مبتهج وزينه در باخود ترجمه دره مراد علما و بتهاج كتب و يا
تاج كتب الله اولوب كتاب وفوقه كتاب الله اثبات وتصديق برله ردذيب فلم تزج
اسنا ف معجمه و باجمله خاليه من الازاحة يعني الازاله كليس فتح لام وسكون موحده ايله
يعني اول لمعه وذره شان ترفعاب بتوتدريج اشكال وانتباهي الا الله ايله وتوضيح كلام
حدس التخمين لغة القول بالحدس والوهم والحدس الظن والتخمين وهما بمعنى واحد اذا لفظ
حرس اصل هو لقدر ساقط دكي لتمام التبع ذكري لايدا ولور يعني من غير تحقيق ظهور ايدن
قول منكر اوموهوم ايضاح واظهار ايله وبنفي صدور قوم من مبين بلوح لفظيله معصوم
وبعض نسخه ده حنيف يا ايله تنفي ايراد ي افتباس و يا نصر نلاوني مراد اولور يعني بيور
پرسكيلنا هل اي انه فرض جهدي خلاص درهابرله تفاوت ردو بصيغ بالحق فاصيغ بمانلو
صرفول نرضيه اي ايدر و بعرض عن الجاهلين يعني حفله اجهل ردو حقي اظهار وجاهو
هلردن اعراض ايدر و بالله تعالى نستعين قولنه تعلق اهتماماً او حضراً تقديم اولنمش
لا اله الا الله معبود الحق موجود سواه اي غيره جمله حاليه واعتراضيه نستعين اي اطلب المعونة
لا يغره من الخلوقين وهذا اوان الشروع في المقصود بتوفيق المعبود والمجود
القسم الاول في تعظيم العلي الاعلى لقدر المصطفى قولاً وفعلاً ترجمه خافيت ايله منصوب
بالتدريج يعني قسم اول حضرت مولى جل وعلى بني مختار ومجتبى سنكر عظمتيه شانني آيات كريمه
ايله دعوات عميمه ايله ترفيع وتجليل ايدلديكي امور بيانده در صلى الله عليه وسلم قال القاضي الامام
وفي نسخة قال العقيه ابو الفضل رحمه الله غيرك كلا مندر ملحق اولمس باهر دراماً نسخ
صحيحه وفقه الله وسدده وردي كلام مولف اولدر وغيري مقتضيي دركلي وصف ايام ملائم
مقام اولمان لاحقاً وعلى من مارس شيئاً من العلم يعني علم وعرفاندن بهره ياب وحلو ماته ممارسه
والتصاب ايدنه كسنه اوزربنه خفي وتهار وكلدو اوخفض صيغه مجهول ايله يارمق لمحة فتح لامله
بناوهره دريادن لحظة دخي مرديمه من فيض محقي بال وروي وافعد ربعني تفهم وانشد لا تنسى ما
نطق حنيفيه ايله بوالعوام تخصيص لبيان انه بشيره وكل بتعظيم الله تعالى قدر نبينا عليه السلام باطريقه
ايله لاخفاء لفظه عنفلي وقد معقوليت برله منصوبدر مرتبته بني محترم ضرانكلو بتجهل وتعظمي خصوصه
صدق وخصوصه اياه بفضائل ومحاسن ومناقب وجيبنه تخصيص ايدلديكي سيارئ كرامات واخلاق مكر
مات بجزات مكملات ومحسنات عليه وعليكه كه لا تنضبط كثرة تفاصيلها تحت العبارة جمع وضبط
اولنماز نرمام كثر زالي ايدمايشه بها ولاتضا بطايله وتشويشه من حفظ قدره عطف على التعظيم ومن
بعضيته وبعض نسخه ده من تعظيم قدره وتعظيم قدره وارد اولندر بما نوكل منع مشاة وكرم كافي وتنبه الاهله
يحرم عنايه عنه الالسنة والاقلام يعني بيانده السنه انسان وتبيان بياني عاجز اولدوغي امور ايله
عظيم شان نرضي ترفيع بيورمش نعظيمات وخصايص حضرتي كماهو حقه اداً عاجز امكانده اولمزنوعه كثير جزئي من
فضل وعرفانه نمايانذر فمنها ما صرح به تعالى في كتابه وبنته به على جليل نصابه تنبيه نصر محرد اعم در
واثنى به عليه واخلاقه واداب به يعني اول حضرت تاب رسالت عبه اتم والتحيه حضرتنه بكزه كتاب جلبنده
فضائيل عديده سي تصريح ومنصب عليه اولدوغي اوزره تنبيه واوصاف جليله باطنيه وافعال مستحسنه ظاهره
سليه ذكر وبنتا ايدلديكي نوع نوع تكريمات اولو خصايص نكريما تدندر وخبر يطوق آدمي رتبه
فاحصه من تاديبي نقد الاخلاق غير اولوب وحصر العباد حاشا لعظمته وتشبه بصفاته ايله تعجيز
معناسنه على الالزامه وشمائله ابهاسنه نقل والتزامدن اخص اولدر ويعني سلطان كريم لولاك لما خلقت

دانای مغرب عصای مشرب قاضی ابو الفضل
عیاض بن موسی بن عیاض الیحصبی رضی الله عنه
وحید عصر وعطارد الدهر علوم حدیث رافت
واداته متقن وامام عرب وانسابه عارف
فرید روزگار وامید ی جمله تالیف لطیفدن
شرح صحیح مسلم وکتاب شفا وشرح حدیث
ام زرع ومضامین منیفه ی متضمنه اشعار
بطیفه سی پسندیده بلغادر ودور تجوا ره
سنه سی منتصف شعبانده پایتخی جمعه کون وبا
وجود اولوب بشیوز فرق ودرت
جای الاخهرسناک بدیخی جمعه کون وبا
مضانده منصب حیاتدن منفصل اولدی
نور وجودی عالم انواره
رحمه الله علیه

وفي نسخة توفي بالله الاهو طرفي الا
لعلى القارئ

تحریر عبده
ابراهیم
عفی عنه

وبعد الفهم

بیاض

اطاعتی

الله علیه مبادا مت الاملاک حضرتک نکابفنی قبول و تحمل و ریفعه
اطاعتین رتبهٔ ایجاب تقلید برله تحمل انکه اوزن عباد فی حدث و نرغیب الکیه
لکانه جل جلاله هو الذی تفضل و اولی ثم طهر فزکی ثم مدح بذالک و انثی
بسر فرد بجود عم نواله و عظم سلطانه اول پادشاهی درین درکه فضل و جود لدن
ذات بهبود بنی محموده اعطیاء و احسان و فیل ظهوره وجود علیه السلام
انعام و اکرام بقدر ذا تخلیق و تحلیه برله تطهیر و تزکیه و بعدها ذالک الانعام
ایله مدح و ثنا ایدی مع هذا کنه و انکار فضل و انوار فضلندرکه حامد و محمود
و شاهد و مشهود فی جمیع مبادیه الوجود ذات پاک ذوالجلال لبدر شمع انتاب
علیه الجزاء الاوفی بعده اذیر حفظ اکبر و جزاء اوفی ایله اول حضرت مجازات
ایلدیجی جزا مصدریه و یا مفعول مطلق بفعل لفظه منصوبدر فلله
الفضل بداءة و عودة ترتیب خافیضت ایله منصوبان یعنی بدایت و نهایتده فضل
و احسان علی وجه الزیادة و الکمال اول حضرته شایاندر و الحمد لله اولی و اخری
ایجاد دنیا و عقبای بعضی نسخه ده و احمد اولی و اخری فضل اوزره عطف اولور
ایچ وله الحمد و هذا الوجه اولی من الاولی و اخری هم تفصیل یا مضاف و یا مو
صله و یا معرف بالام اولدیجه استعمال اولنمازدر بشلیر من قولی و لعذاب الاخرت
اوخری کلمه سیله منقوصدر اللهم الا ان تعتبره من المقیره و منها و ما ابرزه
للعیان کرعین ایله معاینه و مشاهده و ابراز و اظهاردر من حلق خلق و مجموعه ایله
دهی ما موصوله بیاندر مراد شمائل ظاهره علی استم وجوه الکمال و الجلال کما
لله مراد نعوت شبوتیه و جمال صفات سلبیه و کمال صفات لطف و جمال و جلال صفات قهر
و انتقام اولدیغنی فضائل ما لا کلام سید الانام فراز نبیانه ذکر و بیانلا بیورولوب
بعضسنه دهی خلقه و ایجادنده وجه اکمل مظاهر بکلی بجوده اظهار و عیان ایلدیکه
و تخصیص بالمحاسن الجمیلة و الاخلاص الحمیدة و المذاهب الکریمة انفصالی العدیده هذا
هیب جمع مذهب طریق مرضیه و عدیده کثیر معکلیه دولامن العدد یعنی اول کرور رتبه توفیق سبق
الله علیه وسلم حضرتلرینکی افعال حسنه و اخوالی مخصوصه مستحبه و طریق مرضیه و ینهار فضائل کثیره ایله
مخصوص و عدیده مقامنده سریده اولق فرد بدد و تایید به بالمعجزات الباهره و البراهین الواضحه جمیع برها
نکه ادله ظاهره و الکرمات الباهره اعم من المعجزات یعنی معجزات بارعه و فایقه فادله ظاهره و
خوارق ایله اولوا العزم حضرتلرینه تقویه و تایید کرامات معاینه ایله و علیها علم الیقین اخری علی الیقین
مشاهده و جنابی حضرتی مصادفه ایله اولوا الکرامات معاینه ایله و علیها علم الیقین اخری علی الیقین
و عین الیقین محکم البیان و حق الیقین بالغت عیان حصول پذیر اولغله علم الیقین انجاب عقوله و عین الیقین ابصار
علومنه و حق الیقین اصحاب معارفه منکشف اولیجق بولنی کرده بعضی معارفیه درمن جاء بعده حضرت فرقانلرینکه اذعان
و تابعیدن عالم وجوده کلوب ابتدا شخصا بکلی شخصی و عصر بعد عصر و غیر شدن و کچمیه کرامات مذکوره بای ایقان و ازدیاد ایلدیکی
منتهی مقام حقیقتین ذالک ابنا و خاصتی اولوه علینا جناب حاقی غیر رسالتی فی نفی الامر نبوت و کمالاته دائر ما جاءنا نبیا
و بحقیقة و موجوده فی الحقیقه بزه بالغه و رسیده و اول ظهور خشان نبوة ایمان ایله اوزره انواری و انارتی برزیاده و نجه
فیضی متحققا اولدیجه صلی الله تعالی علیه و کم زبان کنیز احرتنا الفاضل الشهید ابو علی الحسین بن محمد لطف الله رحمه الله بکره
درکه بیورلر اوان دورنی حام بیورلر شعار قوتوش ایدیجه ذالت منی علیه عنوان عمر اوزره یا مراولدوغم محمد بشره بیورلر رفال احرتنا ابو
الحسین المبارک بن عبد الجبار یعنی حماتی کرا اهل خیر و کمال و صلاحدن اولدیغنی کرده یاد کرده ابن ماکولا در و ابو
الفضل احمد بن خیرون فتح مجمه و سکون تحتیه ایله ممنوع من الصرف و قد یقرق حافظ بغدادی
و عدل متقن ایدیجی حنفی تاریخده حنفه انفه و فات ایدی قال مبارک و احمد
حدثنا ابو یعلی البغدادی اصح روایه و الی ثانیه اعجما میله ده و الا
محمدلنیه و معجمی نبی و اهال احدهما و اجمام الاخری جائز دیو احمد بن عبد الواحد بن نوح

الحرة ایله

ذوج الله ایله معروفدر قال حدثنا ابو علی التبنی کسر مهمله و سکون نون و جیملة بلده
مروده شیخ نام قریه به منسوبدر قال حدثنا محمد بن احمد بن محبوب رواینه حسب
ایله شهر تیاب اولاد ایجام ابو العباس المحبوبی المروزی قال حدثنا ابو عیسی ترمذی سورة
فتح سین مهمله و سکون واو و سین ایله الحافظ صاحب الجامع امام محمد ترمذی قال حدثنا ابو
عیسی به سورة فتح سین مهمله و سکون ضریره در و قیل و لذا لکلا موثوق به اولمزیه مجمع
علیه اولدوغنه اجماع ذهبی شهادت ایدر اما ابن حزم اندلیسی موما الیه حقنده هو مخص
قولنه جرم و التفات اولنماز و لاشک ان تحصیل التمییز بعض ابن جزم و لاعلی مقدار
الیه حضرتلری عطر تارتحنده مثام جانی شمیم شیم اجل ایدی قال حدثنا الخویی
منصور ایکیوزذا للهده بنیا بوزده چرعه نوشی پیمانه اجل اولدی حدثنا عبد الرزاق
احمد علاءالدین ابو بکر صفانی درت ایکیوز اوتوز بری دوبراه جنابی اولدیجه اخبرنا معمر
بجعفی ابو خزره البصری عالم البصره ابی کلمه ایله بنا مدینه یولوزالتی اوچ سنه هجریه سنه عمر
معمر وکسر یا یاء اولوب و ارعفا به روان اولدیجه عن قتادة ابو الخطاب البصری یولوز
اون یدیوز فتاده فتاده اولمشدر عن انس بن مالک خادم پیغمبر انس جناب علیه سلام الرحمن و رضی
عنه المنان ان النبی صلی الله علیه وسلم اتی بالبراق ضم موخره و تخفیف راء ایله برزخ اصل
سرعة ایله یوندی دنانی براق تسمیه اولندی یا خفة برق و یا لخفیف مولوز اولدیغنه دلالت ایدر
سواران مضماری سریدی تحریری اوزره براق دواب چراگاه جنابندن برچار پای الامکان بیماردن
جمار دن برزکو و لشتدن کوچک یونی مثابه رذی ادنی و یا یاماننده قوائم کادسنه سی بشبیه یا
قوینی احرای ظهری مماثل درط بیضاء ذکر و نه انثی و منتهاء و ضع حافر ابیدر و یا یا آیدی
لیلة اسری به بمعنی سری و حفوف یا رای تعدیه و قرنه منتدبه دکلدر و سری کیمه ی سیره
علی متنه اللیل و فی النهایه بنه و غیر سیر اللیل و لیله ظرف و جمله ماضویه بجهول اضافت ایله
فتح اوزره مبنی و ملیجی مسرجا تخفیف ایله مفعول لم یسم الفاعل و الاسراج حالان
مترادفان او متداخلان فاستصعب علیه اصعب و صعب بمعنی ایجار الیراق یعنی
رکوبه صعبا علیه صلی الله علیه وسلم ایجار الرکوب صعبا علی الیراق یعنی مکوم مهما بالاخانه
علیشیره حضرتلری معراجی شریفه عروجی ثبت خمسته دمدن براق اخضار و رکاب صاغه رنشانه یای
فرقه فرسای تمکین برله سوار اولمق مراد ایدوکنه ایما ایبیتی حضرتلرینه طول نزت و بعده
عهد نزه ناشی برمقدار سرکشلک ایدوب فقال له جبریل علیه السلام اردوه و عجله فرانت اولنمش
جار لغی معروفدر لفظ سراپای عبد الرحمن و یا عبد العزیز معناسنه درکه ابن عباس
رضی الله عنهما و ایل اسم رب جلیل اولدوغنی نهایه و قاموسده مصرحدر الحمد لله
هذا یا براق کما فی روایة و نقل خطاب مذکور ایله مضبوط هر نیچه نسخه ده صفحه غائب ایله
دفی وجه ردهم ردهم استفهام توبیخی انکاری فما رکبک احد اکرم بالرفع و النصب علی الله تعالی منه
و فی روایة فوالله ما رکبک ملک مقرب و لا نبی مرسل افضل و لا اکرم علی الله منه یعنی ملازم
رکاب کرمی بیمانلا اولادم الوحی براقه بوحرکت نادره براری مشاهده ایدکده ابی براق تردد
انبیا محمد صلی الله علیه السلام بو جنبشه عجیبه ی اظهار ایدرسین الحذر بو وضع نابسندیده دن بزیاده
کاه ذالجلاله محمد ده صلی الله علیه وسلم اکرم و افضل برفرد رکاب اولمدیغی دیو کب جنبان
تویبخ اولدوقده قال بنی محمد و یا انس لحزم پیوره فاره فحص شدید ضاد معجمه ایله سال او
جری معناسنه عرقا فاعل دن محول و تمییز نقل منصوبدر و فصد مبالغه برله براق عرقاب تحلت
اولوب عرقیز اولدی دفی قد علمت انه کذالک و انه صاحب الشفاعة و انی احب ان اکون فی
شفاعتک حیاءیله سر فرو پرده اعتذار اولمغه و بو معنی نبوتمه وجهان پرآشفته شانه مستبعد اولدیغی
فی تعجبی کرده مقابلده و براق بو معنی ایله عذر خواه اولدوقده حضرت سلطان رسل صلی الله علیه و
وسلم خطاب شریفه ننت فی شفاعتی بشارتیله سرافتخار براقی فرق عرشی برین بیورولدیکندن فرح

و فی روایة صحیحها ان جبریل ما حملک علی هذا
ما رکبک احد قط افضل من محمد صلی الله علیه و سلم و ردی
ابیهقی برما براق فعلت هذا لم یرکبک مثله و نقل
عن ابی ذر فلما رکبک ما رکبک احد قط اکرم علی الله منه
محمد منهما عائله ای تنفی روایته و صفه و نحوها
اختصارا و نقل بالمعنی و ان تفقد الفضله
فالامر سهل

الشفا للقاضي وعلى القاري امري اول رابها اول مركوب هر بيغمبر واخصاص ركوب
حضرت يكه سوار ميدان لاهوت اولمق وواحر مشترك فيه ويا هنقداولدوغي اوزره اختلاف اولمدر
پس حديث لطيف مذكور ركوب انبيايي شعرا اولوب شعر جملا انبيا عليهم السلام جملدن اعز واكرم
اولدوغنى مبين در فنى شانا الله تعالى علوا واتقانا بارع عظيم قدره لديه فهم اولنور بابه
اقرا حضرت پادشاه جهان آفريدگار جل شانه در كاه معلا سنه كرد فتر انبيا عليهم السلام حضرتلرينه مدح وستايش ومنقبت عاليه كنى اظهار بيورديغى امور عظيمه بيانندن دراعلم ان قولك باب تعزيزا يات
كثيره مفصحه بجميل ذكر المصطفى وحمد مى سنه وتعظيم امره ونشر بعثه اعلام خطاب عام وياخاص
كه قاضي عليه الرحمه سالكه تنبيه بيورديغى بابنده نادر وبى مثال اولان كتاب جليل در جميله بنى مختار
ويحتمل ذكر جميل ونعت مكارم اخلاق ورفع شان منير يعنى موضح ومصرح بحجج ايات مفصحه حاصل در
اعتمدنا مضافا على ظاهر معناه وبان نحواه عطف اوادف قبيلندن در وبان ظهرها وزر عطف اولور
وقيل يحتمل الجر بما يعقبهم قطعا بعنى مضطوف دلالت ومعطوف على العقد ظاهر وبنا على الاولى
كمالات اوزره مقصود بالذات ايانكه ذكر ايله اكتفا ايدلديا وجعلنا ذا الاولى عبرة نصول ماذكر من مراتب
الاصل الفصل الاول باب مذكوردن نبى اول فيما جاء من ذالك بحجه المدح والثناء بحق المقصد بالذات اوزره
منصوب در وتعدد الحاس فتح تا ايله ومحاسن جمع حسن بعنى اخلاق حميده حضرت
تكراري ومدح ونشا انبيا بتنزيه ايات قرآن باهر ايله اسناد ورود ايدن بر كاه خداوند كريم
ت عديد ايله معقود در كقوله تعالى لقد جاءكم رسول من انفسكم الاية بنا مها عزيز عليه
عنتم حريص عليكم بالمؤمنين رؤوف رحيم قوله دور بابريته وارجا مدى ايله مذكوره اعلى
شانا شرفا آب رسالتده حمليه امتنان حقى مشتمل اولدوغندن مصنف عليه الرحمه تيمنا بذالك
ابتدا بسور اولا حروف قرآنيه كه لا مقروء له لام مستفاد فهم تحقيق كلام الله ثانيا
جاء للتعليل اى لكنه ايماء دركه رسولا اميين فرضا بارجمنده بعث اولندى تعلم علم دين
اليجون اول حضرتدن متشكل خوف واجب اولوردى بس بنى سعالى باهى امت الى واتباعه
طرف كبريادن فضل واحسان اولدوغنى استعارة تبعيه اولوب ثالثا لفظ رسولا نكره وروده تفخيما
لشان شريف رسول عظيم اولدوغنه اشعار ايچون رسولا اول ذات محترم حسن شيم اولدوغنه تنبيه ايچون
تلقى ملكم جارح اخوق شرا اولدوغنى خبر ورحاصل صفحه بداية بعث اولندقدن صكره
السما قدح فتح سينه كمال وسكون را ايله محدث ومعمر نصر بن محمد الفقيه ابو الليث السمرقندى
قدس الحنفيتى تصانيف منيفه سندن جامع مجلد تفسير بحرى ونوازل وخزانه فى الفقه وتنبيه الغافلين
وكتاب بستان اقتباس شارح نعمانى عليه الرحمه سى قدس سره ابو عبد الله اهل الظاهر دن ابو القاسم
سهيل فراد اولنان زاهد اولوب وبينهما اده دخى مترددر اما مواضع متعدده ده شفاده
مصنفك واسطه واحده رواية نقر بنا محمد ابو الليث مشهور اولوردى معنى عليه دراية
جبور بنى واجره طائرى روحى بوستانى نعيم نزول ايلديا وقرا وبعضهم ايراد وا وجميله كلام
سى قدس سره بعنى قرار ورندا بعضهم قرأت ايله ما من انفسكم بفتح انفا وجه مذكوردن اوزره
الزمن معاينه وقراءة فرقومه فاطمه وعايشه رضى الله عنهما وروية قرأت شاذه در وقرأ المستدرك عن
ابو عيسى انه صلى الله عليه وسلم قرأها كذالك وقرأ الجمهور بالضم قراءة صيغة مصدريه وجمهور معظم
ناس قال القاضى وروى الامام ابو القاسم رحمهم الله بعض سجده ساقطدر واعلم الله تعالى المؤمنين
اوا المحبوب اوا هل مكه اوجميع الناس على اختلاف مقدريه من المواجهة من فتح ميم وكسر نونيله موصيله
ابى الذى وضع بالمواجهة ديملدا ولوردى مواجهه صيغة مفعول اليله مرفوع بهذا خطاب ارباب
تقريب ابتدا شريفه ده جانكم خطاب جليله شايان مواجهه كم اولديغندن اختلافدن اوزر حق سبحانه
وتعالى مؤمنينه وباعرب وباهل مكه وياخود جميع ناسه اعلام ايدى امثالهم بودركه مفهوم
اوزره جميع انسانه وعلى وجه التغليب جنه شامل اولوردى نايا ده خطاب مستطاب مؤمنيله اولغنى
اختيار ايدنلر تقدم الله على المؤمنين قريبه وفى الحقيقه مراد اولنان مؤمنيله وفى الطريقة سود منه

فليتدار

وفى نسخ
بالصفا اولوفا
لعلى القارى

ترشيح بالصلح والاى اولكره

تنكير تفخيم ايچوندر
رسولا عظيم الشان
دينكدر

فليتدار مسلمانى اولديغندن دراما خطاب مذكوريه ايله شرفمند اولان عبد در
وبشارت رعوت برهبيته ايله واعث فيهم رسولا قول شريفى حقنده ايله وحريص عليكم دخى ايله
ظاهر بسبيل التذلل ومن انفسكم معنايى لطيفتنك تبادر ايتدكى جنس عرب اولدوغنى
واهل مكه نى اختيار ايتدكلرى مفهوم بشارت قولى ايله مصنفكز اشارتى واندن اولى
حضرته جمله رب اوده محمد ونصد يقدر شرفه بعث فيهم رسولا مفعول اعلم من النظم
بعرفونه وستحققون مكانه ايله محله ورويى مكانته اى منزلته سجود ما قبل محل وما بعده
ملاصق بعنى نفس نفس عربدن امتنه پيغمبر بعث واعلام ايدكلرى
حليه ونعت حضرت ايله محله ومرتبت ومكانه دلالت ونسبتعالى منقبت محمدى صلى الله عليه
وسلم تحقيق ايله لرو بعلمون صدقه وامانته فلا يشهدون نه بالكذب كسواى رسالتنه كذبله
اتهام اغريب صدق وامانتى بيله لرو لنا كمال ديانتندن ناشى محمد الامين تسميه
اشعار ايدى وترك التصريح لهم منا الغنى وجمله ايراد خبر وبردن مقصود لكونه
منهم يعلمون فعلنه منعلق اولور يعنى اول دفعه ده نبوت صدق ورسولا مكه دن اولديغنى
اولدوغنى خبر ونصه وبندن الرجوعه ابقا واعتبار ايدى سلطان مختار
عربدن مبعوث وقت صباوت زمان بعثتنه وارنجه صدق وامانتى اندن كما هو حقه
ايدى زيرا قريب قريبى حالندن آكاه اما غريب احوالندن بخبر اولوردى فتح ايله بعث
اوزره عطف اولور اما بالكسر عطف حكم معطوف عليه در حارح اولنه ظاهر وعرف رفع و
اعلام باهر در وجر ورالمحل اوزره عطف لبيد كلدر ركم بكمر فى العرب قبيله الا ولها على رسول الله
صلى الله عليه وسلم وعلى لمصاحب المعية قوله تعالى والى الما على جنبته ولها مع رسول الله
ديمكدر اولور ولاده اوقوايه بعنى قبايل عربدن قبيله بوقدركه جناب فخر رسالتدن ايا
واتصالتى قرابة قريبه ويا بعيدى اولميه زرا شاسله يا النسب كرجا اندن هر بريله پيوسته
ولا حقدر وهو كجبارته ها هو سبق معناسى عندالى عباس وغيره روايت كرده ايله
رى وطبرانى ومفسرين عندنده معنى قوله تعالى الا المودة فى القربى بعنى قرابه مذكوره
مبوقه سقطدر المفسرين وغيرلرى فتنه ايله كرمه ده مذكور اولان قرابتمعنايه اولديغى
مستفاد ومستنبطدر وقيل لا استثناء عليه اصحاب الا المودة فى القربى معنا بى لطيفى مقتضاسى اولوركه
اولوركه يا محمد ايله اعلام ايله كم تبليغ اوزره سزدن اجرت اولم همان قرابتده
مودة جانبيه مقتضيه اولغيله بو يسيرلرى ايراده خير وهمت ونصيحتده سزه موافقتيه سزدن اجرى
كورم لاجرم سزه دخى واجب اولوركه بكا منابعت ونصرتده اجتهاد ايله اجرائى فرائض مودت
قيله سزدن تجرد وهو معنى قول اوزره معطوف در وفى المصنف بالرفع على الابتداء وهو
بعيد ويعلمون واعلم فعل مقدر ايله منصوب اولوب ضمنلرنده ضمير اشرنهم واركعهم واتصلم
بناء على قرأت الفتح يعنى ايله سابقده من انفكم لفظ نفسنده فتح وقرائنه بنا ايتديلر
ادم صلى الله عليه وسلم جميع ناسكو نسبا وحبا وسيوده اشرف وارفع وافضل اولمالرى مستفاد ومعنا
منقبه مذكوره جميله نهايه المدح اى من هذا الجهة عبارتده اراده كمال برله مبالغه قصد
اولنمشدر والا نبجه اوصافه نسبتله وارد ركه سيد ولد ادم وافضل الخلق امتنالى ذالك المجامع
نعم وابلغ در وهمان نهايه المدح فى الغرابه اولديغى ظاهر در كما قال السيد بن العفرى ونعم ونعم
بعد مبنى على الفتح وبعد الاعلام تاكيد وياتاكيد يحمل وصاحبه واثنى عليه بما هو فتح مبين فوقا قال
الجمع جمع محمده بمعنى الحمد والمدح ويطلق على المحمود به كثيره من حرصه على هدايتهم حرفى من صفاتى
يا محمد بيان اولوردى الحرص اشد على النبى وان يضع ورشدهم ضمنا لغيب والمعنى مهما يخصص
يا تعميم حاصل كلام حق جل وعلى بفد جاكم رسول من انفكم قول شريفيله تشريفيله تشريفدن صكره نبجه
انعامان محمونا يله حبيبى وصفى وبنجه محمدة عديده ايله ثنا ايدركى بيغمبر عالى جناب مبعوث فيه
اولان بلده عقايد دينيه لرى اوزره دلالتى واحكام شرعيده صلاح امورى ارشاد وحوادث كونيه

للصاحب المعية

تاكيد ويا تاسيس

استسلام وانقیاد لربه هر بیش وکم منار بود جوبا اولاد وغیره وشته عرض اوزره معطوف زمانه عطفه
من التفصیل اولا فعال ایاها یتفق علیهم ولا نطیقونه وبضعهم صوابدید علی القاری اوزره
فتح باء نخیه وضم ضاد معجمه ایله مایضرهم الفدیرین در وفی الفاموس ضر ضرا واضرارا ضد نفع یا
وکسر ضاد مع وجود الیاء فی مفعوله غیر محمد رفی دنیاهم واخراهم یعنی دنیا وعقبی دیمکدر
زبان اولان اومورشاقه ودشوار لری اول حضرت صعب وشدید کلمکدن وعزته علیه شدت اوزره
معطوف در ای مشقة ما یغتمهم علیه صلاة الله علیه وسلم وکون ما یعنتهم شدیدا علیه یعنی انکره دشوار اولان
شی الرحمة حضرتلرینه دخی کون کلمکدن وعلیه لفظی تنازع ایمکدر وعنت ایله شدت مراد اولنمشدر وقیل
معناه مشقة التعبی فوق الطاقة ما یغتمهم امد یجی اولا اولان مراعات ترتیب قرانی ایدیکدن عزتی مشقة اوزره
تقدیم ایدیلر امانه شریفه موصوفه لیان الله ملک تزکیه قول مصنف ایله همنام بیان مدحه جاری
اولمغله مسلاه تقدیم ایتم ویا للشفقة وجه مشروح سوف ادلنمشی اولده ورأفة ورحمة بمؤمنیهم دال رأفته
ارق من الرحمة بعضلر بومنهم صیغه افراد علی ارادة الجنس بطریق الاستغراق ورأفه مبحرصه اوزره
معطوف در ومؤمنیهم ما قبلنه علی التنازع متعلق اولور وضمیر مخاطبینه راجعدر اضافته بیانیه بالمؤ
منین الذین هم المخاطبون بدکدر اولور ویا خود عهود ضمیر ایله علی هی ذکر بعض المؤمنین الذین هم
مراد وفصد اولنه قال بعضهم اعطاء اسمیه من السمانة رؤف بالاحیاء رؤوف رحیم وصف مشترک
غیره اطلاق جائز امّا بصیغة التعریف علی غیره تعالی اطلاق اولنماز حق سبحانه وتعالی
بسما وحسنا سندر ایکی سهم شریف اعطا سید حبیبی تشریف ایدیکی رؤف ورحیم اسماری در دیو سماه
بره الفضل بیان بیور مشروحدر ومثله قوله بعض نسخ دره قوله سافطدر ومثله مبتدا فی الآیة
الاخری خبرو ما بعده بیان یا خود فی الآیة مثله لغلبة صفتد بعض آیة اولدیغه فرو ذره ایله
اعلام مثلی آیة اخری دنا بتد رقوله تعالی هی الله علی المؤمنین اذ بعث فیهم رسولا من
انفسهم الآیة بالنصب ای قرأ الآیة ومن هطلنا انعام ویا تزیین فصل واظهار رهو فوق
حفصلا ممدوح وخلقدر مفهوم ومؤمنین ایله تخصیص فلنه بغی هنتفعین انلر اولدیغندن
ندر یعنی برورد کار عالم جل جلاله مؤمنین کندو حضارندن رسول بعث انعام ایدیکی
وفی الآیة الاخری هو الذی بعث فی الامیین رسولا منهم انی او نبوب بازمبان یا هماره او نبوب
یازمبان وامة نسبتله انی نسبیه اولندیکی کانه یقوم ولدته امهنه وبا امة عربیة کما امیین اولور
الذره کنایت معدوم ما بدی الآثار در لا حکم له وفی الحدیث بعثت الی امة امیة یعنی صانع حکم عز
شانه عدم قرائت وکتابت غالب الذی اولدن اضافیدر انده مانند پیغمبر سعادتمند بعثت ابدیکی
ایله مبعوث جناب فخر رسالت حضرتلرینه معجزه ومنقبه امّا غیریده مغیبه ومنه اولدیغی وایدیکی اخبار ماضیه
کتاب یا تعلم فی الامی معجزه نوالجاهلیة والتاء دیب فی الیتیم الآیة بنی امیه یعنی یتلو اعلیهم ایاته
ویزکیهم ویعلمهم الکتاب والحکمة امدیکی مع امیة مبعوث فیه اولانده تلاوت قرآن کریم ایدوب
الذی وسی طبلغ وحیث اعلانده تظهر ایله سنت وشریعتی تعلم ایدر اولدیغی حقانیت رسالتینه
دائمی دلیل وبرهان جلیلدر وقوله تعالی وفعله ایی کذالک وبا مقدم کذا رایدر قوله فو
لیه معطوف ویا جرلره مدخول فی اوزره عطف اولنه کما ارسلنا فیکم رسولا منکم الآیة ای قوله
فاذکرونی اذکرکم کما ارسلنا قول شریفی ما قبلنه متعلق اولور ویا ما بعدنه تعلق ایدر کی
فاذکرونی اذکرکم قول جمیل در ورویی عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه علیه الصلوة والسلام
فی قوله تعالی من انفسکم قال نسبا لیس بینه وبینکم منصوبدر فرابة لحمة وصهرا قارب زوجه
وزوجه یا عام اولق بحزوم زوکشی در وفی القاموس زوج النبت والاحنظ الاحناء اصهار
وخویرتلری اوزره صهر صیغة الزوج وقوع یا فته قرابة وخلطه من جهة الزوج اولانلر
قرابة تخصیص اولنور وحبا کتنی ایاه اجلدیکدن دین ومال وصالح اعمالدن معنا ایدیکی
هنا خردن قال البدلجرجانی ما یعد من مفاخر نفسه وابائه مندیمی عن والدنی حاوی اولدیغی
بعد اوزره ساقی کوثر اوارادة کاس روایت بیورد کم من انفسکم قول نبی نفس بشره سلطانه

انبیا

وانبیا علیه التحیا حضرتلری انفیت قرابة مختصه مصهر ومفاخرایله جهتندن ذردیوب
بیور مشترکه لیسی فی ایا فی هی لدن ادم لدن فتح لام وضم دال مهمله وسکون نون یا خود
سکون دال وکسر نون بلده ابتدای زمان ویا مکان ایچون ظرف رسخاح کریمه مهمله ایله مطلقا
زفا اومالا یجوز وطلقه شرعا کاننا نکاح ای ذو عقد او کلمه نکاح ویا رجل عدل قبلندر
مبالغه فصد بیورمله زیرا علی التغلیب وقوعی ظاهر در کذا فی الصحیل حاجز سرینه ایدیکی مکرر بعد
العتق عقدا ولفظی او لفظ نکاح لفظی دخی روایت ایتکدره محدثیندن در ولعل التقدیر کل جامعة
ذات نکاح حاصل کلام جدلرینه بزرگوارم صفی الله بوآنه کلنجه بنم نسبم فرض آبا و امهات وجدات فجور و
زنا اولیوب دین اسلامدن معتبر اولان عقد ایله یدیلر دیو تعدد مجوری بیان وتشریف الهابنی ذکر اولنمشدر
اولر فیروزآبادی ایدر قال ابن الکلبی ابو القاسم محمد بن السائب المفسر کتب النبی صلی الله علیه وسلم حتی ابتر
ام بشبعة مادر ایله کثرت مراد اکمدکدر والا امی قبل الحال اولدیغی بر هنمدر نورادر دیکدنا وصف
بیق بشله عدنان جبالنه کنه یکرمی برپدر اولمق اجماعی ونسب عدنانیدن انسل طاهر انبیا بردر حواله
بکزیان اتفاق اولوب وعدنان ایله ادم علیه السلام آرالرنده یتمش پسر پدر اولمق تصریح کرده ابی عبیدر
پس جمله دره فرق بدی پدر وفرق بدی مادر ایله باز کاه بلند ابوان ادم علیه السلام مدبوسته اولور امری
ابن الکلبی امهات ابا وامهات اعمامی تعداد ایله جناب ادم علیه السلام رسیده مراد اغنی بعده کلدر
فراوجدت فیه سوا حا والا نبیا مما کان علیه الجاهلیة مما کانت دخی روایت اولنمدر ومما قبل البعثة کثرة
جهالتدن ناشی جاهلیة تسمیه اولندیغی ویا اتمام نفرت مراد اولنه بو مقاصده بعض اعلام تخمیر کرده
یتیق حدیث از جملة الحمر وثنا احد جلد حمر نعمان کنایه زوجه حرعه زوجه بدری اولانلره نزقیج
ایتدیکی نصرف عالم وجوده قدم نهاد اولنی اولنه اتمامی ناج الدین بنابر بن طریق جاهلیتی مقتضی
اولور دیه بیورولمه قولی رذی وصنایعول نبعه اجوبة وامتیة ایراد اولنمش امانیه ناج الدین الیمنی
ابی عثمان عن بن عمر مرفوعا روایت ایدرکه کنا نلق زوجه بدری وزوجه سی بر بنت ارذ ورا ولادی
ظهورا فدوکشدیر بر زنا براد زنای سی احزا اولانلر دیکر بر بنت مرثی ادی جبالة نکاح بنداولدیغی
اندن نعم تولد اتمکدر صوافقة اسم وقرابتدن ناشی موتر خیتدن جمع کثیر افتراه جاه غلطا اولمدیر
تنصیص وهذا ما علیه متابختامی اهل العلم والثبت وغیره ذا الا خطا والحدیث لا یزال ینقلنی الی
الاصلا بت الطاهر کلامیله تحقیق مدعا بیسور شکر ولله درده ما ارفق جمله رشته کشر لانی بحر الانساب
لده ادیب تقریر اوزره جوهر یکدانه ایله خواجه کائنات علیه لطیف الصلوات کاه مستوی اصلاب طاهره
انبیا فوت الظهر عرب الغرابا وکاه دورا لوشاه صدور امهات طاهرات اولدیغی طیب کریم عبد الله
والده شجریع کنجینه امنه اولنجه عرق عریق ابا وامهاتی جریان رحم فاسد یا هلیل اولمیوب
هر حالده پیغمبر وقت شریعتی اوزره متش بند نکاح شرعی اولوب الایش سفاحدر حمله سی طاهر اولیل
اولکلمه وسی ابی عباس رضی الله عنهما فی قوله تعالی وتقلبک فی الساجدین انه قال ابن سعد
ویزار وابو نعیم سند صحیحله ابن عم سید الناس عبد الله بن عباس جنابلرندن تحریدا سلسلا روایت
ایدرکه وتقلبک فی الساجدین کریمه سندن مراد ابدوب بیور دیلر صلبی نبی الی نبی حتی اخرجک فی النبیین
اخرجنک بصیغة المتکلم نبیا بر پیغمبر دن اخره نقل وتصریح ایله ناکحی سنی اظهار وعالم کونه اخراج ایلدیکی
دیمکدر معنای اولور وبا یاء زوی الاجداد دن بعضلر انبیا اولدیغی مراد بیورملری حقی دکدر آیه جلیله دن
معنی اخره منتزع در فلیراجع التفاسیر وقال جعفر بن محمد علی بن الحسین رضی الله عنهم هاشمی ومطلبی
مادری ام فروه بنت القاسم بن محمد بن ابو بکر الصدیق ووالده مادری اسما بنت عبد الرحمن بن ابو بکر خلافا
والبارقی متفق علیه ایام صادق مدینه منوره یوز قرق سکز سالی هجریه وداع عالم فانی ایلیوب بقیع فرقده
پدری وجدی وعمی ایله قبرده احده کلیچ نهاد کبی مدفون در ربعنی جناب صادق صدوق دروغیله بیورلر
علم الله تعالی بجمیع خلقه عن طاعة حضرتلرینه قادر در بیچون بغیر وسطه الرسول بندکا نکدن کندویه طاعت و
معرفتدن بحث وقصور لری علم ازلیده بلیوب فضرتهم تشدیدا ایله ذالا الجمع مذکوری خلقه تعریف
واعلام ایدیکی لکن بعلمکم انتم لا بسالوح المحفوظ من خدمتنا کم الدر طاعة حقدر وحالیه ناشی وواصل

اهل جاهلیة نسخه

الکلام لوا مو لکره

صنعف خلقه نسخه

خلق

اولیه جعفریه بیله لوفاقام الله تعالی بینه وبینهم وروی العکس خلوق ما من جنسهم فی الصوره
شکل وصوره تنی جنسی بزده مخلوق وسیرته صنوی بشره مبادیه برسول کریم خلقله کنده وبینده اقام
بیوروب الیسه من نعمته الرافته والرحمته واخرجه الی الخلق سفیرا صادقا بعد نعت وصفاته
خلق فاخره رافت ورحمتی فامتدلالا کریمه الیس ایدوب خلقه رسول وقول فحیله مطابق وحکمی خبرنده
سوافق اولدیغی حالده رسل ومصلح اظهارایلدی وجعل طاعته بنصبها ضمن قول رسوله وثانی
خرابه راجعدر وموافقته طاعته مفسنه تاکیدا ولورایعنی اول حرمته اطاعتی کندویه عیه
طاعتدوامریه ونهیه وطریق مولویه عدم مخالفتی کندویه موافقت قیلدی وقولراتی وحقیقی اول
فقال من یطع الرسول فقد اطاع الله وعظمت شانیله بیورکه آفریدکاره دنبرفردکه رسوله
اطاعت ایله تحقیق اولکسنه حقه کی حقه اطاعت ایلدی وحدیث لطیف مرحبتی فقد احبت الله
ومن عصانی فقد عصی الله وکریمه ان الذین یبایعونک انما یبایعون الله مؤیدا مامنی اولور
وقال الله تعالی وما ارسلناک الا رحمة للعالمین مضاف علیه الرحمة لکی تشریف منقوش ایله تنهاده اخری
فیصایدوب حق سبحانه وتعالی حبیبنه خطاب بیوروب بزنی عالمه رحمت اولدیغکه احاله
بعث ایلدیکی دیدی قال ابوبکر بن طاهر یعنی محمد بن طاهر بستی نقل ایلدیکی اوزره عبدالله بن
طاهر الابهری دوز ربه الله تعالی محمد علیه السلام بزینه الرحمة لکی کونه رحمة فکاننه رحمة تلکان زینتی
تفصیلدر یعنی برذات کارسالجل شانه حضرت محمد صلی الله علیه وسلم زیاده رحمتله تربیه
بیوروب وجودی بهبودی سبب رحمت اولدی وجمیع شمائل بکسب المجد اخلاق
باطنه مزاولدیغی اولنورکه حضرتنه اخلاق ظاهره رحمة علی الخلق جنس وزاولندیکی کبیه ظاهره
دریاو بابرآی سنفاق اولدیغی هر خلقی ظاهراً وباطناً عامه وخاصه اوزره رحمتدر اهری وقوله
تعالی فبما رحمة من الله فلنتی وتقصیلیه وکونه مرفوعاً اسم ورحمة منصوباً خبردر قال ابوالبقاء
یا الرفع مرسل کبی یا النصب هذه السبیل مرسیع للنظر جازا کما نص مع النسیم مایل
فوه اصابه شیء من ریح ورحمة فهو الناهی فی الزاریس من کل مکروه والواصل بینهما الی کل محبوب ناهی سالک
معنایه خبردر اردا اولای ومعنای ایما ایدرکه حضرت یمانی شاه جهان آفریدن جل جلاله خلقی
ظلمتدن آفریدی قلوب نورمحمدیه اوزرلریته نوری پاشی احسان اولندقده اللهم نور ایمانی
اولنارهدایت روزی قلوب نوردن صنیعدر اولینار ظلمتیه ضلالت یزده قالدیغی سبابدن بعضلری نابی سالک
برشیئی ایصابت ایلدی حالا ومآلا مغضوب ومکروهدر اجتناب سلامت وشاکلوبنی عاجلا وآجلا
کل محبوبه وصلت وظفر تحقق اولدیغی امری عبادیته لفظی کلی نعبدی ایله بعضی عصمات افعال وکلوارید
اولان بعضی مؤمن کامیل نادا خروعصاتدن وسرافکنده اولدیغی ظاهرایکی نجات بارسا وصل ظاهر محبوبه
کونیه برذی عموم نجه شایان اولور دیلورسه مکروهی مراد فنادایا ی اولاد معنی محبوبلرینه تفتوح
وابقاء دنیا وردیالفظ فی الزاریس مکروه ومحبوبه متعلق اولاه ویاحود لفظ کل بعضی الجلال ایرا ولندیغی
اسنام والام دنیا نکفریات ونکثریات اولغیی حاکروه عناد اولنمه قال الیسه صفحه ولاظهر
ان الایجاد سبب کما ذکر فی الجمله لکانه کذا لزوال الایجاد بعدمه ای بکون الواصل من المولی محبوبا
حتم الکلمه الاخری صیغة الخطاب معلوم وبالجهول لله ای الاعلم ان الله تعالی یعوض بعضی
نحه دن حروفه المقطوعه لحقد حروفا ارسلناک الا رحمة ای ذا رحمة ویا مبالغه مراد اولنه للعالمین
من غیر تبیه للمؤمنین اولا تمامه وشهرته لتعمیم ذکرهم فکانت حیاته رحمة وبماته رحمة بالیس هنا کن موت
ولاقوت یدا نتفال من حال والحال من دار الی دار حضرت سلطان کونین قبر جمعنده دنی مزرقوا ولدیغی نظمدر
بر حیاتی و خلقی عین رحمتدر کما قال صلی الله علیه وسلم حیاتی خیر لکم تحدثون ویحدث لکم وموتی خیر لکم
لدفعی حدیث تزیفنده سلطانی ختمکاه لولاک لما خلقت بیورد یحیاتی خیرلکم خبر قدرتنده کی هویدا دموتی خیر لکم یعنی
اول حضرت الهال اونلره هدیه صلوات وتحفه تحیات ایدوب ثنایلری وضع مقتضاسنه لری نه عرضی وتبلیغ اعمال امت
وغفران بیانه شفاعت وحزن انتقال ایدانایه وتسهیل اهل مصیبت وارتحال ایدنلری یعنی بیورمیدی ایله اعتبار واختلاف
اوقاتدن ظهور یافته پیشمار حدیث موت حضرتلرینه معدد نیچه فوائد کثیره نمایاندر کما عالم حیاتدن مظاهر

ومعهود

ومعهود دکل ایدی ومعنای حدیث حیاتی ومماتی احاظ وعنایتکزه مستند بدر متوجه وراجع ومتفق
ومنافع ومشفقتدیمکدر اولور یاخود تقدیر بیورمولی قبلکم خیرلکم اولدیکی کبی اولدیغی حالده رحمت
ما رواه مسلم اذا اراد الله تعالی رحمة بامة واضافتله رحمة امة روایتکزده مزنی ومسلم در
کما ذکره البخاری وجامع کبیر سیوطی ده اذا اراد بقبض روحه اومة وورود انشدر قبض شیئا قبلها
فجعله فی فرطها وسلفا بین یدیها واصل فرط قبل ورود الوارد بیر متروکاهینه زمینه ولازم مهمانی
ایچون رسانیدیغی ینه کسنه در لرینه بعدنا خلقته نوع اولاد اولادات حفیدلر استقبال اولندیغی وسلف
من یعطف الاد اوعم بعض خلق یعتمد اولمشکز رکنیته اراد ذهبیه سیوطی ایدکره قبل هوت جمیع الامة اندیرو
پیغمبر نی قبض ایروب امتی ایچون سابق فیلروشته حدیث وانا اراد بکم هلکة امة عنی بها وبنیها حی فا
هلکها وهو بنظر فاقر عینیه بهلکتها عیه کذبوه وعصوا امره رواه مسلم من ابی موسی الاشعری مرفوعا
وقال السید الشریف امام الهدی ابوالقاسم الحنفی رحمة العالمین منصوب علی الحکایة یعنی حق کبی انی نه
عالمین بالله مراد بیورد راجعدر والاسی مؤمنین تغلیبه وقیل لجمیع الخلق ایچون انکافیسی عالم لهم ما یعلم به
ایکی ما یعلم بالخاصه یعنی ماسوی الله غالب الوجه ایچون وعقلی للعقلاء وجعل اسم الذی العلم من الثقلین
والملک وقال السید الشریف یطلق علی کل جنس لافراده امدی لام استغراقیدر فیفید معرف فیفیده جنسدن کل فرد مراد اولور
للمؤمنین رحمة نصب ورفعی جائزدیر ومطابقاً لایة رحمة للمؤمنین بالهدایة ایرادی اولی ایدی بالهدایة
ورحمة للمنافق بالامان من القتل ورحمة للکافر بتاخیر العذاب بعضی لحقه یصیبه جعله مؤمنین ومنافقین
وکافرین روایتا ولنوب غالب شیئا فشیئا فراد له مظنون طن ریعنی اهل ایمان ندن خواص انسان ندن خلق هدایت واصل
ایمان وبا ثمرات ولوازمینه موصله دلالت ایدر مؤمنه رحمت واهل نفاقه اجرای احکام الاسلام ظاهراً فتلدن دها جان
برله رحمت وکافره حقن ومسلمانه عاجلا عذاب اولنمیوب آخرته تاخیرنه رحمتدر مؤمنه کالهایه تلقین مخصته
بالهدایه اولماره رحمة حصری مفید دکلدر کما قال بعض المتقدمین قال ابن عباس رضی الله عنه ابن جریر وابولیلی
خاتم تفاسیرنده وطبرانی وبیهقی دلائلنده روایت ایتدکلری خبر اوزره رسول اطهر المفسرین عبدالله رضی الله عنه الاله
بیورد رحمة للمؤمنین والکافرین اذ عوفوا بما اصاب غیرهم من الامم المکذبة یعنی رسول الله وهادی
سبیل صلی الله علیه وسلم مؤمنین وکافرینه رحمتدر که پیغمبرلرکی تکذیب ایدنلره مسالغیبیه عذاب استیصال
عفو بیورمیوب معوض وعذاب مجلله دونرها یاب اولمشلردن مصنف علیه الرحمة ناخیر عذابیله وبالاخره
حراید بوب قول منکرکی ما قبلینه عبد اشتر دعطوفدر بعضی تعجیب اتعجبوب هان ابن عساکر ایله ابن ابی حاتم
وحکی میرتمه مجهول ایله ان النبی صلی الله علیه وسلم قال لجبریل علیک ام هل اصابک من هذه الرحمة بنبی عاشر
عائشه بجمع عالم صلی الله علیه وسلم روح الاضبنه خطاب ایدوب بیورد یلرکه بنی الرحمه دل هذا الاهکه
اوزره منقسم اولدیغی رحمتدر دیانکه مختصه برحمت ایدحقه جاب بیسر فالاشاره الی موجود فی الذهن اذا
اوجمعه نوجمعه الله بمعنی شاء من خلقه اعدی لفظ عالمین مدلا لکه یرشمله اولدیغی ظاهر وجمع مذکور هادلا لتیله
علیه باهر برا ما عالمین ایله ایراد انقیسیه جواز ندن عدم دخول جبرئیل فی العالمین احتمالی توهم ایدلدی
سؤال مناسبه کورلدی قال نعم کنت اخشی العاقبة فامنت فتح الف منصور وکسر میمیله لامن ضحیه لطوق
وامن کفرح یعنی ایجاد الله تلکا الرحمة بکا دعی صاحبت ایدی زیرا آخر اولمزدن هرکسان ایدیم حقدده
جناب حضرتکه نازل اولان قرآن کریم رکا تندن بوحی خفی عاقبتدن امین اولدم انشاء الله عز
وجل علی یقول ذی قوة عند ذی العرش مکین مطاع ثم امین اول اینانه لقول رسول کریم یعنی
قرآن عظیم قول جبریل امین در که کوبای رخی وقائل کلام فیاض مطلق در عنه الله صاحب منزلات
ومکانت ربیعه امدلکه مطاع دیرغیب ووحی اوزره امین رسول کریم دیرشانمده فیا بیورد یلغیبی زدیرلر
آیه مذکوره فصل خامس دسفصلا تفسیرکرده مصنف رامدی وجبرئیل امین دیمکله اشعار ایلدیکه حضرت
مولی جل وعلا حکم ایاتنه جبریل مرج وشاوحی حاملدر نبی عالیشانه اعلام بیورد یکی سبتدل
حال وتغیر مآل غیری متضمن دیدر و بالفظ امین مأمور الغائبه معنا کبیه اولمق بعیددکلدر
بنا برکه امن نور وجود وظهور کرم وجود محمود اولیسیدی یه افلاک وخلق ونه امداک وجود اولوردی
زیرا لاجرم رحمة للعیه که وسعت کل شیئی می الخلق بنی الکونیه در واکا جیب یرخان مظهر اولیغی

وقال الجاری وبردی لعلی القاری

والآحقين

او هو او لمعبر مبعوث كافة العالمين صلوات الباقين والآخرين اولو بشر عاهد به اول حضرت
قدس سره وانبياء عظام مقدمه واولياء كرام مؤخره وسائر خلق اصحاب يمينه وشمائله
من تتمه سبعين صورتنا اولد ويعني اولوا الابصار روشندر وكربلائي نامدار كه الذي نزل
الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيرا وحليلة ومن بقل منهم اتى اليه من
دونه فذالك بجزيه جهنم جملة انداز ملائكه دندركذالك حديث مترتب بعثت
الى الخلق كافة اول حضرتدر فرشته كائنة دخي ارسالني مبشرا ولورا مدى موجودات
علويه وسفليه وجه ارسالني على التفصيل بيانده هولا ناعلى القاري حلوان العابد
في الصلوة الحديه نام رسالتده ينبغي فرام نبور مشار دور وروي عن جعفر بن محمد
الصادق يعني جعفر يعني امام جعفر صادق ابن باقر رضي الله عنهما دركه روايت اولندي
في قوله تعالى فسلام لك من اصحاب اليمين سلام مبتدا من اصحاب اليمين خبر در
يعني بوآية جليلة تفسيرنده يا محمد سيكمون هر ملا منتدن سلامت اصحاب يمين دن
حصول وبنيرد ر ومعنايي مشهور سلام لك باصحاب اليمين من اخوانك ديمكدر
اي يك يعني حبيبا سلامت سنك وجودك ياكرم وجودك بسببله دركه جناب صادق
فضيرا ولورانا وقعت سلامتهم من اجل كرامة محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم للاخطا
بيلا حضرت نبي اكرم مراد اولنوب تفسير كلام اصحاب يمينه سلامتنه عطف بيان ديمكدر
وجنابك اجلدن حاصل در ولفظ من اجل بلا قولنا يا عطف بيان يا على سبيل الاستئناف
وكالتفات توضيح اولور وتاويل مذكور خلاف اهل تفسير در ولفظ كرامه مفعوليله اضا
فتله نصح مصححه ره مقيده امار واية ثعالبي كرامته لمحمد اولمحمد كلام تعليليه ويا باء سببيه
درر ديدوب ضمير فاعل كرامته الله تعالى به راجعدر وقال الله تعالى الله نور السموات
والارض نور منور ويا هو موجده انوار زمين وسماء ورجل عدل اشباعا عطفي ويا مزين و
مدبر سموات وارضين وفي الاصل نور بصراد والك ايتدبكي بركيفتدبر كي حق تعالى اطلاق
مسجلدر مكر تقدير مضاف ويانوع تاويلدر ابتداف ما تنادب نبي ايله اطلاق جائز اولمه
وقال الغزالي النور الامر الظاهر بذاته المظهر لغيره فهو النور المحض الخفيفي قال فلما سمي نور
الامة تفصيله ورنو وحضتني جائز در بري اقراءها اوهي معلومة اولي احرجها مثل نور
كمشكوة فيها مصباح المصباح في زجاجة الزجاجة كانها كوكب دري يوقد من
شجرة مباركة زيتونة لا شرقية ولا غربية يكاد زيتها يضيء ولو لم تمسسه نار نور على نور يهد
ي الله لنوره من يشاء ويضرب الله الامثال للناس والله بكل شيء عليم قال كعب يعني
نسخه ده كعب الاخبار بالحاء المهمله مراد كعب برماتع در سعر نبوتي ادراك وخلافة
صديق ويا فاروق رفع الكتف شهادت ايدي ابا بوب ريا يمندن ساكن وخلافة ذي
النورين ده متوجها للغرب وعزم كلزار نعيم وحضه ذي الندب يا خو مراد كعب
ابن مالك صحابي اولوب مرويدر وابن جبير اكابر تابعين دعلماي عاملين
دن سعيد بن جبير رضي الله عنه اسود المصوره وانوار الشيره ومنجاب
الدعوة خال جمال ربنا ايدي طقسان مش سال هجريده حجاج خوخوار رست
ظلمتده جرعه نوش جام شهادت اولدي مرويدر كه حجاج لحاج يا فتاك سبار
دن صكره سعيدك قبيله امرايدكده سعيد بنتم كتاب كلمتيه شهادت نبي ايله لب
حبناح اولوب حجاج سب بنتم سعيدك استطاق ايلدي بجيت من جراءتك على الله وحلم الله
عنك ديوب قبليه متوجه اولدي وكربلا اني وجهت وجهي ايله رطب اللسان اولوبي
حاجك كوشتردي اولرقه سعيدي قبله ده تحويله امرايلدي سعيد فابنجا نولورافتم وجه
الله ايه شريفه سبله تحويرتحريك زبان ايدوب اللهم لا تحل له دمي ولا تمكنه بقتلي
دعاء عليسي اوج اجابة اطهار ايلدي چون سعادتله شهادتندن صكره خون ناحق سعيد

اولندر

اولندر چريان ايلديكي انواب حجاج اوزره ملائي وتخت سريره دكدكده
سيلان اولدي بعده ما حواب راحت حجاجه حرام اولمغله مالي ولدي بالعيد بر جمير
كلامبلده اظهاري بيناني فيلدريدي وچند ماه مرورنده استسقاي بطريقايله زوجه
دركه سعيد اولمندن عليه ما يستحق قالمامي وفي لفظة الارض المراد بنور الثاني هنا
محمد صلى الله عليه وسلم تمكيه ايه تورده اولان نور روزم ايله مراد حضرت مصطفى
در عليه شرايع الشهيات وقوله مثل نوره اي نور محمد صلى الله عليه وسلم ما قبلنه
عطف بيان دندر اظهر معنى بدر اولور كه نور ايله مراد محمد در مثل نور الله الذي
هو منشرف ظهور ومظهر نوره في عالم الكون في بحلقه تقدير نده چار بدر زبر انور
ظهور در عبارتدركه انكله حقايق الهيه واسرار احديه واسناد صمديه مكشفة
وكائنات منوره اولنجه وقال سهيل بن عبد الله يعني تستري كه ضمتا واولي
وفتح ثانيه ايله حبر اسم در مدينه ويا اعمال اهوازدر بشتردر صاحب
الكرامات برشيخ جليل الشان ايدي بلم يتمتع الدهر بمثله هو صحبت نائلنوب مصر
اولوب حين ارتحالنده طقسان دقه مجاوز بهوش فبافاقته السلام اولندا ايكوز
سكان اوج نار يحندن عزم فردوس ايلدي قدس سره العزيز المعفى الله هادي اهل
السموات والارض لفظ نور هادي ايله تفسير اولنجه وسهلك بوتاويلي اين عباس
رضي الله عنهما دن مرويدر ثم قال يعني سهل قدس سره بنور مثل نور محمد
يعني سرور اصفيا محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم صفة ونور عجيبة
الشان وغريبة برهان اذكان مستودعا فتح دال مهمله ايله اي مودعا في الا
صلاب جمع صلب بضم وسكون عظم من اكامل الحالجب فبه فنار الظهر وظرف
ثبت سلي الضفة اويا الجار در وضمير كان محمد ويانور احمد واجعدر مشكوة
صفتها كالكوة فيها مصباح قولندي كتابه در وبعضي نسخه وصفها كذا اوارد اولندي
دهكوة كوه وغيره نافذ ويا فتيل ويا موضع فتيله يعني نور محمدي اصلاب اباء سالفة
مودع اولدي جمعدر ده بركوه غير نافذ ويا فتيل اسا ايدي اصلاب اباء سالفة
مادة جمد سلطان كونين مكانه تنبيه اولنجه واراده بالمصباح قلبه واز جاجة
صدر يعني جمد پر نوري قنديله وقلب لطيف مصباح حد وسنه پر سكينه سوز جاجه
تشبيل فلبنوب دبل روشن ايله چراغ وقنديل ايله سينه مراد ايدي اهدي قلب صد
ركه جانب آخيرنده اولدبغي روشندر بو عبارات فائقه تتمه كلام سهل عليه الرحمه
دندر قرائة نورده نقاسير اخر سعدده منقولدركه مشكات اباء كرام ونوجها
جه اصلاب طاهره ومصباح كاملهاء منوع اولان نوري محمديه وكوهر جناب عباس
اني يومعناي ايا ابدد ويا مشكوة جناب جليل الله وزجاجه نبي الله ومصباح حضرت
حبيب الله اولق مرويدر اي كانه يعني زجاجه در معبر اولاصر نبوته كوكب دري ضم واو
مهمله وتشديد ايله منلالي ودرخشان كان در هيبته نبذ ويا لحقيق باوهره ايله دفع
معناسينه نور ايله دفع ظلام قصد اولنه وكسر اول مع التخفيف والهزه وفتح اول مع الهزة
وفتح اول مع الهمزة وبدونها تقابلباء وبدونها دوري پنج وجه اوزره يادكرده
لغويلر لما فيه من الايماء والحكمة ضمير صدر راجع وقلبه ارجاع غير بعيددر وحكمة
علم نافع ويانور نبوت وراثتله على وجه العباد نوفد من شجرة مباركة نوفد صيغة
مجهول ايله حي اوقدن مذكر ومرجع ضمير على حذف المضاف مصباح الزجاجة وياقرائت
مؤنث ايله ضمير كنه مرجعي زجاجه اولور ويا نوفد صيغة ماضي معلوم اولوبه ومي ابتدائيه
ومبارك فتحتين اولهاء ابجدي نور ابراهيم عليه السلام اصل شجرة توحيد وفصل ثمرة توفيد جناب
خليل الله اولمغين نور ابراهيمدده اول مصباح زجاجة ايقاد اولندي يعني نور نبوت

في اصلاب

وفي نسخة وقال بعضهم صحيح
لعلى الله رحمه

آب کرم اب وجمدہ رسیدہ اولدیجی وضرب صیغہ مفعول ویا فاعل ایلہ المثل بالشجرۃ
المبارکۃ یعنی شجرۂ مبارکہ ایلہ مثل ایراد اولندی وفائدۂ تمثیل کما فی الکشاف آذهان
روح معانی یجون هیئت محسوسہ ابراز در حاصل کلام حضرت ابراهیم علیہ الصلوٰۃ والسلام
معدن اسرار وعوارف منابع وینبع انوار ربط بن شرایع اولوب اکثر پیغمبران عالیشانلری
انك شجرۂ زیتوندن ظهور ایتمکلری ایلہ اصل شجرۂ نبوت اولمقدر طوبی اول شجرۂ
پیمایہ کہ بونك امثالی ثمرۂ پرورد اولہ ودرخت زیتونۂ مبارکہ تشبیہ بیورلمغی زیتون فاکهۂ
شریفہ وهم ادام ودواوهم دهن ضیا نما اولدیغندن در وکلا شرفیہ وکاغ بیتہ کهربارہ معا
نبذی بطریق العبارۃ منحصر در هر نقاسیر امام تحقیق الاشارہ مراد اولنان قبلۂ اهل توحید و
کعبۂ ارباب تفریدر کہ نہ قبلۂ نصاری وکن شرقیہ ونہ قبلۂ یهود اساس بیتہ در ویا الحملہ
حنفیہ اعدل ملل السماویہ اولدیغنہ ایشارت در وبعضلر لا شرقیہ ولا غربیہ ولا دنیویہ
ولا اخرویہ مکانت مشیریہ جزیرۃ العربیہ دیرلر بیدیر کذا لعلی انوارہا وقولہ یکاد زیتها یضیء
ای یعنی حق جل وعلا کہ قولی جلیلی معنایی لطفی بکا اولور یکاد نبوۃ محمد صلی اللہ علیہ
وسلم تبایح فتح فوقیہ وکسر موحدہ ایلہ مضارع باتح للناس قبل کلامہ کهف الزیت یعنی
شجرۂ نبوتدن مقتبسہ نور نبوت محمدیہ ایلہ صفای ظاهر وباطنی ایلہ زیت اسا اذعا
نبوتدن اخذ ومناسبہ ظاهر اولمغی نزدیکتر وقریب اولدیغی اضافت نور نبوتہ احمدیہ
نور خیلدن مقتبس وکراج قبلہ بیاعث ضیا در کہ انکلہ کوز ومکان پر انوار اولمغی وقد
قیلہ محمد هذه الایۃ غیرهذا ایۃ نور تعلق ایدن تابندہ چراغ معانی تابان بلندہ ارباب
تعبیر وعربیہ بجلہ وجهلہ قنادیل افروزان منارہ شرفیہ ومعنی اولدیغی عارف
بکفیتہ الاشارہ وقد سما واللہ تعالی فی القرآن وغیرهذا الموضع نور وسراجا منیرا ایۃ نور کہ
غیریدہ حق جل وعلی اولماهی منیر رسالتی مطلقا نور وحقانیتی منیر ایلہ قرار کریدہ یا ذو
تسمیہ ایلدیکی ظاهر تشبیہ بلیغ بابندن در ومشبہ بہ اقوی اولق اولہ ویوضوحا
لہ عائد سی جهتیلہ ایلہ در مصنف علیہ الرحمۃ علی الترتیب استشهاد اغاز ایدوب بیورر فقال قد
جاءکم من اللہ نور خطاب متطاب اهل مکہ یہ در یعنی یا اهل الکتاب قد جاءکم من اللہ
نور وکتاب مبین تحقیقا سیز جانب حق وفیاض مطلقدن نور وکتاب مبین الایجاز ومبین الاحکام
بالایجاز هکذا یی بکر رجناب شیخ بزمی آرایی قرب کردکا رعلیہ السلام الغفار
حضرتلرینہ نور اطلاق بیورلرینی ظلام جهلدن انکلہ نور ایمانہ هدایت اولدیغندن
لدمفسرین بعضلر نور مذکور دن مراد قرآندر ودر عقب ذکر کتاب تاکیدا عتبار قفا
برهما اللتفتازانی وصفیہ بینی جمع بابندن شراح شفادن سید صفویدر آیۃ مذکورہ
اصل مقصودہ نص اولماز نور ایلہ ایمان ویا قرآن ایلہ سی جواز نوردہ فاشی دیوب
عطف کتاب ایسہ عطف وصف علی وصف قیلمندن دیو ردیدیلر مع هذا عطفدہ اصل
مغایرت مقتضی در نور وکتاب رسول اللہ حضرتلرینہ نفسلرندہ اولمقرنوہ مانع نایابدر یہ سزا
اولمق تعین اسماء رسالت پناهی الا نوار نوری عظیم اولوب جمیع اسرار الهیہ یی جامع واحکامی
واخباری مظهر ولامع برکتاب مبین در وقال اللہ تعالی انا ارسلناك شاهدا حضرت نواب
جنابنہ خطاب ایدوب بزعظیم الشانمی بعث ایدیکمکہ لواو زرینہ شاهد اولدم
بعثدہ حالدہ بعث وارسال ایلدیکمز ویا پیغمبر اندہ جمیع شهادت زرہ شاهد ارسال ایلدیکمز
دیمکدر اولہ وکیلہ فکیف اذا جئنا من کل امۃ بشهید وجئنا بك علی هؤلاء شهیدا ایتندہ
معنای اخبر مستفاد اولوب ولفظ شاهدا وما بعدہ برمفعدر حالدر ومبشرا ونذیرا ای
متذلل ووجہ عبودیت وعائمیتہ لبعضلر جعل اوتقلنمغی العبارۃ فی الحال القابل حضرت محمد رسالت
ارباب طاعتہ جنت ووصلت ایلہ مبشر وکفار انہ عرفت وفرقت براہ منذر وداعیا الی اللہ
باذنہ وسراجا منیرا امر ربانی وتیسیر صمدانی ایلہ جمیع خلقی دیرہ حقہ داعی وحقہ باطل مبانہ سدی

خیز ابدر

قال ابو سعید الخراز اذا زار
یا شکوۃ جو فی فحی علی الله
وسلم وانور فحه قلبك والمفاتیح
النور الذی جعل الله تعالی فی
قلبه

فی غیره هذا الموضع

نمیز ابدر اولدوغنی حالدہ ارسال ایلدیکی یکمکدر وحضرت مهر حالمناب رسالتی سراجیہ
تشبیہ کمال وضوح وبلاغتندندر نورا وحی حقدن الیقظانیہ وخلقہ انارہ واضاءہ بیور
منذر در وسراجا منیرا ایلدوصف ترکیبدر ومن هذا مفصول فصل اولدن فبلندندر
قولہ تعالی الم نشرح لك صدرك الی آخر السورہ یعنی تابہ فارغب هرہ استفهام نفی
انکار ونفی النفی اثبات اولمغلہ شرحناه لك دیمکدر اولور ولذا وضعنا عنك الخ
رۃ للنبی ورعایۃ للمعنی عطف مناسب اولدی شرح وبسط تشبیر مهملہ ایلہ
والمراد بالصدر هنا القلب نسمیہ لما ظروف باسم الظرف بو مقامدہ صدرہ مراد فبلندر
زیرا حقیقتدہ سینہ نعیق وتوسعہ غیری قابلدر یعنی سینہ بزیکنہ غبار اغیار یا تعالی
قریب اولدقدن صکرہ ولقد نعلم انك یضیق صدرك بما یقولون کریمہ سی وفتحنا بخلیاتی
ربانی ونزیلاتی علم سبحانی ایلہ دلی غلکی فراح ووسیع ایبوب جلیلہ الکتاب انزل
الیك فلا یکن فی صدرك حرج منه کہ نهی تکوینی در لفظ امر تکوینی اولدیغی اساسیلہ انکلہ
تکوینی منافی ومناجات حق وهنات خلق بیتندہ مرتبہ جمع الجمع ایلہ معبر اولان تملیک
مخفیق اولوب کثرت وحدتدہ ووحدتدہ کثرتدہ حجاب ومانع اولدی قال ابن عباس رضی اللہ
عنهما ابن ابی حاتم وابن مردویہ وابن المنذر تفاسیرندہ تخریج براعہ وروایت ایلدکلری
خبر کہ جناب زجاج الفرخان تعبیر اثر احمدیہ بیورر شرحہ بنور الاسلام یعنی نسبہ وبلا
سلام ودیکرہ بالایمان روایتلری متقاربۃ الیاندہ یعنی اذعان وقبول حقایق ایمان
ایلہ شرح وتنویر انقیاد وتعویدا لامر الی المرید المراد سبیلہ توسیع بیوردی افهم یشرح
اللہ صدرہ للاسلام فهو علی نور من ربہ کریمہ سنده ایما اولور وقال سبیل بنور الزجاج
اهل سنت دی قدس سرہ السنی بیورر کہ شبیہ نور اولدن رسالتلہ شرح صدر ایلدی دیکدر
یحبر الماء فبلندن اولوب حرف بافعدہ ویا سببیہ واضافت بیانیہ در قال علی القاری
شرحہ بہ خصوصا فلا ینافی ما تقدم عموما اوشرحہ بنور الرسالۃ فحاصلہ هدانا الی التوحید
قال البیضاوی عن سهل وقال الحسن افاض فیہ نا جبندہ حسن بن حسن البصری درکہ مادر
مهریانی ام المؤمنین ام سلمہ رضی اللہ عنهما خادمہ سی ایدی حسن حالی طفولیتدہ
کرمان اولدیغنہ ام المشارالیہ حضرتلری بستان دلستانی دهادهسنہ ویروب مکمل تدی
اینکی اجلدہ برکۃ عطیہ یہ نائل اولدی وکمال علم وعملدہ ضرب مثل اولمغی مکمل وکما
مال ایدی خلافۃ فاروقیہ دہ یانهادہ عالم وجود اولوب سندالحدثین وامام المفسرین
اولدی سلکم حیاتی سکان سکز یاشہ سنہ واصل اولدقدہ سنہ تابعیندن محمد عزیز لری رسیدہ یا
یار وبصرہ دہ وفاتہ سنہ هشتاد هجریہ اولدیغندن جناب اسد اللہ کرم اللہ وجهہ ایلہ
ملاقاتی ومحبت وخرقہ صوفیہ منسوبہ الیاسی قضیہ فرق محمد ثبلدی بعضلری انکار ایلہ
یلر اما جلال الدین السیوطی قدس سرہ قصۂ مذکورہ رسالۂ منیفہ تالیفی ایلیوب انی ثابتہ
واما الحسن اجتمع یعلی کرم اللہ وجهہ قولی ایلہ اثبات مدعا انمشدر وحافظ ابن حجر
علیہ الرحمۃ هلا غیرہ بانکار المنکرین عن الحسن در یحتمل لہ والمثبت مقدم علی النافی کلامی
تایید قول اوکناد بیورر بقی محکی عن الشهاب در واللہ تعالی اعلم ملاذہ بالهز حکما
ضم مهملہ وسکون کاف ایلہ وبعضی نسخہ دہ کرحا ونتح کاف ایلہ جمع حکمہ واخری دہ
ملاذہ حکمۃ ورود انمشدر بضم الحاء الحکم فضیی بالعسل وبافقہ وبا نصدق وبا کمال اولہ
وعلی عطف تاکیدی وشهیم واملاذ قلب شبہ اخره عدم وسندہ مجازا وبا شتقاق کثر تولہ
کتابہ در باخود صورۃ جسمانی قیلنوب بعدہ ذاحقیقۃ علم وحکم ایلہ مالی فلانہ وقیل
الایمان والعلم جسمانی براها اهل البصیرۃ شمعا ومصباحا وشاید حکم ایلدنمغلہ وعلم ایلہ
کتابہ نعلق ایدن امر وراد اولمغلہ دلالت معنی وقرائت مبنی جهتیلہ رونمادر والحاصل
صدر قلب مقدس نبوی تمامی علم واحکام ملاذ ایلدی دیکدر ایلہ حسن بصری شرح صدری

صدر قلب اولدیغی تکمیلی ایچون
بی بی حلیمہ سعدیہ دن قلب
مبارکی یارمشلر

تاويل مخبر بپوردیلر وقیل معناه الم نظهر فیلدی حتی لا نؤذیك الوسواس
ان الهمزة للتفسیر فی البیان وبعضی نسخه ده لایقبل الوسواس مرحدره و وسواس
فعلله بعض الوسوسة وفی القاموس حدیث النفس والشیطان یا لا تقع فیه وبعضلر
بمعنی الموسوس مع غیر تاویل شیطان دیمکدر حقیقته درپدیلر یعنی معنای الم
نشرح لك صدرك استبناس بالناس دل سنکجون فیلدی تنظیف وتقریر ایلدك تاکم حالة
حضور فی حضرة العیان بیکا نفس شیطان ندن برموسوس تشویشیله آزرده خاطر اولمیور
هیاب اولمیه ووضعنا عنك وزرك لفظ وضع علی ابله لغة نقل ایلدکدن صکره بعضلر
بنیه در وما زرا ثم دکر اصل تحمیل باد کران دیمکدر ولذا انقض ظهرك ابراد پپوردیلدی
الذی انقض ظهرك نقیض صوت ظهره وباصوا حمل وباز حمل ومرکوب اوزنبدر قال الشاعر
رخ الانقاض التفضیل فی المحل حتی یسمع له نقیض ای صوت کما قال الازهری امدی
عبارت اول حضرتك عظم وزرنه دلالت ایتمز بلکه مراد شدت خوف واحتمال حفظدر
ثانی وزری استعظام پپور ملرندن ندر والفعل بمعنی الجازی علی ظاهر اوانبیاء البلیغ
قبل وزرك قول تریفندن مراد ماسلف من ذنبك تغبرات وباکهوات وغفلاتدر اکرکذا
راد انمش زلات اولدیغی حالده یعنی صاحب فیل یوقوله مراد ایدر قبل النبوة
جواز صدوره بناء اوله زیرا بعد النبوة مرتبة عصمتده محترم اولدقلرندن امر جمع عسیر
وقیل اراد بقل ایام الجاهلیة ضعیف اراد باری تعالی یه راجعدر وفتح کسر مثلثه وفتح فاء
ضد الثقلة ونکیه قال بالتحقیق جائزدر وایام جاهلیة بعد ابن مریم الی بعثة النبی زمان
فترتدر یعنی قبل ظهور دولة الاسلام اصحاب فترتدن وقوع یافته پرستیش اصنام وحالات
بد فرجامکه اولی مصرف اندن استفتاح ایلدیکی اوسورة ایله نقل مراد اولنه اما تخصیص ایله نقل
مناع مسافر معناسنه درپوسفاعده اولمق بعید دکلدر اول حامل لواء الحمد الاعلی علیه
السلام والنبیا باسیر وسلوکی حالندن باد کران بردوش اولمقدن حق جل وعلی مقام نعوت وشیم
امور ده کیمیه ایله اول باری دفع واز اله اتمش اوله وقیل ما انقل ظهرك من الرسالة یعنی اعباء
رسالتدن ظهر نبوتمای بی انتقال وزر حمل ثقیلدن مستعار درده مثلا ابتدای تلقی
وحی وهیبة ملك وحفظ ما یلقی الیه دن عبارتدر قوة صبر وتسهیل ایله
دفع اوله دفع غه اوزار ایله دیمك اوله زیرا امر رسالت حقدن
خلقه توجه بایلدن در ولذا عنده ارباب الولایة مستقلدر مکر رتبه جمع جمع
حصولندن مکر ظهور ایله ودرجه جمعیت حصول پذیر اولدقده تفرقه یا لکلیه زائل
اولوب نه وحدتدن کثرت ونه کثرتدن وحدت انی اشغال ابدر حتی بلغها شدید
لامله یعنی تاکه رسالتی تبلیغ ایدبجه اعباء رسالتدن نشأت ایدن امر تقیلی ازاله
ایلدیکه حکاه الماوردی بیع ماورده تبعیدر علی اظاهر در ابو نصر علی بن حبیب
الشافعی فقیه ومفسر واصولی صاحب تصانیفدر دور نیوز التوده ظاهر مستعار
لباس حیاتدن مقرا اولوب بغداده مدفوندر والسلمی ضم سین مهمله وفتح لامله
مفتوحه سلیمه نسبه در علی باطندن ابو عبد الرحمن عبد الله بن حبیب کوفی شیخ الصوفیة
وصاحب الحقائق والطبقات دور نیوز ایکی ده تکیه کاه مأوایه عزم ایلدی
قدس سره العزیز ویل سابقی ماوردی وسلمی نقل وحکایه ایلدیلر وقیل عصمناك یعنی
فعلندن احکاب وبالدن سنی حفظ ایلدیك دریلدی ولولا ذلك سنکجون عصمتی
نسبت وبناء نوفیقا ولبیدی لاتقلقت الزنبور بظهرك وهذا معنی بدیع حکاه السمرقندی
ابو اللیث صنعی بوکونه حکایت ایلدی ورفعنا لك ذکرك قال یحیی بن آدم وابن سلمان ابو
الاموی احد الاعلام احرج له اصحاب السنة ایکیوز اوچده دوغمش در رفعنا ایلدی بالنبوة
میان سروشان ملاء اعلاده وبا مقرونه بالرسالة جمیع اوقتده بلندده بالنبوة بالخصوص بین

الرواح

بین ارواح المرسلین او الملائکة المقربین قبله حلیفیة ادم بنبوة روحانیة محمدیه
ایله ذکرك رفع وعالی ایلدیك دیمکدر دیدی وقیل معناه الایة اذا ذکرت فتح
تاء وضم تاء مشتاه ایله ضمیر باری تعالی یه راجعدر ذکرت معنی فتح تا ایله خطاب
نبی محترمه راجعدر والفعل مجهول فیهما قوله هو وفعله مبتدا تقدیره خبردر هو هو
واعنی تقدیر جمله نصبی جائزدر اما نسخ مفتاحه ضمیر اضافت ایله قولی در روی معنوی
القائل یکمدر والاظهر ان یقال فی قول لا اله الا الله محمد رسول الله وقیل فی الاذان
ظرف ذکرت او رفعنا لکن شهادتی ان اندت اعمدر وللمذکر حسان رضی
عنه النار وضع الاله استم النبی الی اسمه انی قال فی المحبر ابو ذید اشهد وشق له
لجلة ذو العرش محمود وهذا محمد قال القاضی ابو الفضل وصفه الله بعنی مشتق علیه
الرحمة بیان حاصل مراد ایدوب پپوردی هذا سورة شرحنده ذکر اولنان شرح صدر
ووضع وزر ورفع ذکر تقریر من الله جل جلاله فضلا عن مستماه لنبیه صلی الله علیه وسلم
علی عظیم نعمة علیه وشریف لدیه منزلته عنده وکرامته علیه علی عظیم لفظی تقریره
متعلقدر کرده اوزار وذکر نثبیت معوسینه اولور یعنی درج سورة انشراحده
مندرجه اولان تکریمات طرف ذو الجلال دن نثبیت وپیغمبر عالیجاه یه عظمة نعم
سابقه وظاهره وباطنه کینه نائل اولوب درکاه احدیتدن شرف قرب ومرتبه
رفیعه واعظام واکرامی تمهید وتاسیس درکار شرح وقبله الایمان والهدایة
یعنی کمال ایقاظ وهدایة موصله بمقام الاحسان یا مقصد اقراء استانی ورتبه حقایق
ایمانه هدایت ایتمیسله قلب شریفك شرح انکین نعت عظیمی تمهید ونائب ایلدیکی
ووسعة تسدید سین ایله دنی قلب تطبیق وسیع وفرح ایلدی اوعنی العلم و
حمل الحکمة اتقان علی حفظ وتحمله ایجون تسهیل قلبه ورفع عنه صلی الله علیه وسلم
ثقل امور الجاهلیة علیه باز شرح اوزره عطف تفسیر وآیه سابقه تناسیر بنه ناظر
در وبعضیلر ترك اکتفاء بحکمه در وبعضه تشدید علی تعجیل ایله ای جعله
معضوبا دیمکدر بسرها کسر سین مهمله وفتح تحتیه ایله جمع سیره وضمیر جاهلیة
واجعدر یعنی قواعد وطریقة جاهلیتی اوسطان بسلم الطبع جنابنه مبغوض فلفعله
ومکانت علیه سیرها اوزره عطفا اولور بظهور دینه ظهور علیه وفهم معناسنه اولمغین
علی ایله تعدیه ایدر واصله ضد الخفا والباء للمصاحبة بمعنی مع متعلق یدفع علی الذبح
کلمه جمع ارباب اوزره فلیه امر دینی محمدی ایله ارباب جاهلیتی مقصدی اولدقدن
ایله وسیر تلویه اول حطرته مبغوض فلفعله دفع ورفع ثقل ایلدی شوحط عنه الاعباء
الرسالة والنبوة لتبلیغه للناس ما نزل الیهم اعباء اوزار ومعنی اجمال فتح وضمه ایله
جمع عبئ بکسر فسکون فهمزة لتبلیغه لفظنده لام تعلیلیه وبعضی نسخده باء مبلیه
ایله حال واحده در وناس ایله مراد انسی وجن اولق وبا اکتفاء لاشرف مقصور بالذکر
ایله اقتصار اولنه وعبارة مذکوره ووضعنا عنك وزرك تفسیر بنه اشارتدر وما
نزل الیهم قوله وانزلنا الیك الذکر لتبین للناس ما نزل الیهم آیة جلیله سندن مقتبسدر
حاصل کلام رب الانام جناب محمد علیه السلام اعباء رسالتی حمل واجرای احکام وتبلیغ
الزام پپوردوب اقل امیردن مرتبه نبوتکه اختصاص الحق ومنزله رسالة ارسال الی الخلق در
امرده شوارایکی رفیق توفیقیله انشراح صدر وتحمل برله وصبر نیسیر وتاسه اورنی
ووعد ووعیده دن انزال اولنه بنی وجهله تبلیغی اجدون امر رسالتی کما هو حقه ادا
سببیة اول تکلیف وتقل نبوت ورسالتی وضع ونتزیل ایله دینی وشریعتی بعظم مکانه
وجلیل رتبه ورفعة ذکره تنویه جزلة تبلیغیه قولنه معطوفدر وبا با شرح اوزره
عطف اولنه اما صوابدیر شرا سنبی سابقه اوزره تو ایله ایراد ورفعنا قولنی تفسیر ایلدی

نسخه ده ضم ضبر جمله ایله وسکون ها ایله
امان وو یوف وذهبت عنا الاثم
وحط وضع ونتزیل

فی نسخة رفعة وردیکلر در نبوة ذکره
لعل القارئ

لكي فعلك تعبير بود معدول ومصدر وصريحه عطف كلام منافق نوهمند احتراز
در ياء بعظم زائد و با نتوجه متعلق اولور و رفعه كرادتاء تانيث ايله ذكر
مضاف در و با فتح با ايله تضمن ايضا في و ذكره نضيله نشويه اوزره عطف اولور
وروي رفيع عطف على الجليل اى رفيع ذكره الرفيع وقرائه كرقاف ايله مصدر
بمعنى الضم والجمع معه اسمه الجميل بمعنى برور دكار جهان جل جلاله حضرتلرى جناب
محمدى رسالتى مكانت وعلوشانى منعرف قدرتى وعظم مرتبتنى ترفيع و ذكرمنى رفيع و اسم
شرفى نام جميلينه كلام قديمنده مقارن بيور مقله نشويه و تمهيد ايدرى قال فناده
رفع الله تعالى ذكره في الدنيا والاخرة مسبوق الرحمة فناده عليه الرحمة بيورركه حق تعالى
دنياده واخرتده حبيبمك ذكرينى رفعة حبيبه ومنوبه ايله عالى ايلدى فليس خطيب قوله
منبر ولا متشهد في ايجاب الايمان وتجديد الايقان والصاحب صلواته في الشهادة الا
خبره الا يقول اشهد ان لا اله الا الله وان محمد رسول الله ان اولى منقله در تحقيقا
در والا اعم احوالده مستثنا در يعنى احوالده بر رجال بوقدركه كرك خطبا
ومتشهدين وكرك صاحب نماز و ارباب نياز اول حضرتك ياد انمه وذاكرك لفظ
ايله لب جنبيان اوليه خبر مرفوع فناده طريقنده روايت كرده ابو داود عليه الرحمة
در روى ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه عن مالك بن سنان الانصارى رضى الله عنه
خذره نام مادرى اوله والحاصل سادات صحابيدن اولوب سيد دار بخدنده سعادتله عالم
عقباية توجه و بقيع ده اولندبلدر ان النبى صلى الله عليه وسلم قاله اتانى جبريل فقال ان ربك
ورب يقول تدرى حذف همزه استفهام ايله اى اتدرى كافى النسخة كيف رفعت
ذكرك كيفيه حالتيله محل تنبيه در او هى سؤال عن الحال والصفة اى على اى حال صحيح ايدم
جبان و سنا بى بعلى حاديان اولدقلرى خبر صحت اثرده جناب محرر سالت عليه السلام
والتحية بالسعادة بيورركه امين وهى الهى جبريل عليه السلام بكا كلوب خدا و لدم
ورتبك جل جلاله با الاجلال بيورديكى ذكرينى نه وجهله عالى قلديغم بلورى ربدى قلت
وفى نسخة فقلت الله ورسوله اعلم الله اعلم ورسوله لفظى سهو قلم در ولو بعضى نسخده
ورسوله جبريل ورد اتسول نابجار اولديغى جاى اشتباه دكلدر قال اذا ذكرت معى
اول صيغه متكلم مجهول وثانى محاطب مجهول ابلدر يعنى كبرت او عادة او فى مواضع معلومة
او فى القول المذكور هرجنده كه ذكرا ولور بنم ذكرمله سندن مذكور اولورسين دكلدر
وقال بعض الشراح والايق بدقة المصنف ذكر الاقوال كلها ثم حصل المعنى المجموع
الابات و بعضلر كلام مصنفده انتشار وقوع نكرار ايله اختلال بديدار در بشر
شهاب الدين جوابدار كه صواب اولوركه سورة انشراح حاويدا اولديغى ذكرمنى الذكر
حكم مصنف عليه الرحمه اقوال مفسرينى سرد بعده ذا لخيص و توضيح بعده مما دلالة رواية
مسنده ابراد بنى كلام ارباب دل اكهان متابع صوفيه ايله مكى بالخاص بيوروب عبارات
ثلاثه كه ذكرك معى و ذكرى معك وكرك عبر ذكرى لطائف الاشارات در على الترتيب
نظام دل فريب براه ذيب سطور فصد ايبوب تكرر دن مصون الساحه اولديغى بيان و بيور
مستطاب الله دره ما ارق نظره قال ابن عطاء ابو العباس احمد بن محمد بن سهل بن عطا
زاهد بغداد و بكاله مشايخ صوفيه عصر صاحب الكرامات عزيز ابدى هر شب ختم قران كرم
عادت شبانه ايدر اولوب او جبوز طغيان طفوزده فى روح عزيزى جانب نعيم طيران
طهران ابلدى جعلت شمام الايمان بذكرى معك يعنى ورفعنا لك يعنى ورفعنا
لك ذكرك معناى لطيفى كمال ايله فى بتم ذكرمده معيتكله قيلدم بعضى نسخه ده بذكرك
و رودى اظهر در لان الاقرار اول بالوحدانية والرسالة ركن او شرط حقيقيه و قال
ايضا اى ابن عطاء جعلناك ذكرا من ذكرى فمن ذكرك ذكرنى ذكرا مفعول ثانى

جعل ومابعدى

جعل وما بعدى ظرف صفة و با مفعولدن محول نبيز و فا نصيرية و با
نفريقيه در و جمله ثانيه اولانى مبينه در يعنى معنى ذكرمدن ذكرمنى نوعى ذكر قيلدم
و نكره ذكرك سبقى ذكرم ريكدر لعدم انفكاكه عنه شئ واحد حكمنده اجرا يا حود مواضع
معلومده افتراندر او كناية مجاز او زره جاريدر والله در من قال وانت
يا الله اذا ذكرت او ذكرت من غيرك لا بد خل قال جعفر بن محمد الصادق رفعله ذكرى
سابق لا يذكرك بالرسالة الا ذكرنى بالنبوة الاستبشار من اعم الاحوال وبعده
الا وقوع بافناده جمله حاليه در التربوتيه من التربت صفة مصدر و با مذكوره
مصدريه اولوب تاء تانيث معيتندن لابد اولور بعضلر كسكه سندن رسالتكه معنى
قدر بنم توحيد اولوب هيئتمه اقرار ايلديكى حالده سن اولدين دكلدر لانه يجب معرفة
الله عقلا قبل ذلك لئلا يلزم الدور كما ذهب اليه الماتريدية او سمعا كما ذهب اليه
غيرهم واشاره بعضهم بذلك يعنى ورفعنا لك ذكرك قول شريعتى ايله ما وردى امثالى
محققيندن بعضلر ايما و ايشارت ايلدى الى مقام الشفاعة شفيع المحشر تشريفيله فى الدارين
شهرت باب بيور لديغنه بناء عالمك شفاعتنه جميع بريته رفعة شان وعلو مكانى
ظاهر اولديغندر ومن ذكره جار و مجرور و مضاف مقدم خبر در معه تعالى باذكره
حتى از قرار اولمغله مفتوحه مصدريه مؤخر منبا طاعته بطاعته بمعنى طاعة رسول
الله طاعة حقه مقارن اولمسى جمله هيبت ذكر حقدن در ولمه باسمه دخى لهم سابقى
بنى نهاى نام جميل رب جليلنه بعض ابات قرآنيه ده قرين و مشترك اولوب برابر ياد
اولنمغله در فقال اطيعوا الله والرسول بعضى نسخه ده واطيعوا الرسول و رودى اظهر در
وامنوا بالله ورسوله مجموع بينهما ضمير لهيه من غير الحاده العامل راجع اولور بواو
العطف المشركة تقديرا ايله و بعض نسخه نحقيقيه مضبوط در يعنى معطوف عليه معطوف
الجوبه مشتركى جاعلله وبينهما ده تفاوت رتبه دخى مناسبى اولمق اولمق اولمق حيثيت ايله در كه
حقه ايمان اصالتى مقتضى ورسوله ايمان تبعيتى موجبدر والا بحسب جمع هر
الكلام فى غير حقه عليه السلام اى فى احد غير حقه صلى الله عليه وسلم ممكن لا يكون
فى مرتبته من وجوب الايمان والاسلام والا فبقال امنوا بالله وملائكته وكتبه واشا
له يعنى حق جل بسوقنا بك غيريه برزوه جمع جائز در كلدر ديكى اولور اما اظهر معنى
حق جل وعلى حضرتنه بك غيريه برزوه شايسته دكلدر هذا الجمعى كلامنده جمع ايله
ديمك تاكم احاديث وارده ايله مستدلا له بشايان اوله كلسانى تفسير سورة انشراح
مصنف عليه الرحمة عند لبيب اسانغه سبق اولدقجى معانى لطيفه بوغبار قدم ال
عبا ابراهيم حنيف ابن مصطفى شرح الله صدره بالعرفان والصفا به اوراد ملغوى بحجة
سطرى نقطه ايله تحديثا النعمة سورة شريف مهما تفسير و بو محل منيفه شطير قلنده
الشرح لك صدرك اما وسع الله صدرك وطهرما صدّ بالادراك لعلم هو الاوادما
ملائكه سلاما وعلما وحكما واودع لك ما اودعه عطاء وكرما وحلما اودما سهل لك
ما اوحاك ووضعنا عنك وزرك وخط حملك الاصار الذى انقض ظهرك
كل مطلك وحتم ما حصل لك انواله الاصرار اهلك سهما وسم نهم صراط الاسلام
وما سدّ مذ عدم رسم الاحلال والاحرام اهم الارسال ورفعنا لك ذكرك كارسالك
محمدا والكلام مسندا واعلامك مرسلهم العلم والحكم وسوى بهما مع اسمك
كما دل كلام لا اله الا الله محمد رسول الله وامر الاملاك واهل الاسلام للسلام الك
اللهم صل وسلم لا سعد رسلك محمد والله سلاما سرمدا فان مع العسر كعدم مع
الصدور والامر المكمل للعطا واصرار اهل الحرم يسر الكصدع الصدر واملاء العلم
والحكم او الاسعاد لسلوكهم مسلك الاسلام ان مع العسر الهم تعهد وكل لزوم وهموم

في ذلك

ب كلاى مذكوريه

مطلب تفسير مهم سورة انشراح للشارح حنيف

بسبب سهل وسزاوار است واكده وورد الامام عطار رحمة الله ارسل الله للعالم عسرا
واحدا وارسل سهلا مكررا وسرورا موكدا فاذا فرغت احدا اعلام اوامر الهك
فانصب كرز محمد مولاك والى ربك فارغب سل الله مرادك وادع حامدا له لا سواه
الملك وله الحمد وهو الواحد الاحد مسعدا لا موركم محلا ورودها دار الحرام السلام و
السلام حدثنا الشيخ ابو علي الحسين بن محمد الحبالي فتح جيم وتشديد نخبية ابله اندر سه
بر بلده به نسبت دور نيور طفار سكز در سه نهاده بالبر الحداد ولندر الحافظ اصطلاح
محدثين ده علمي بور بيلك حدثني محيط اولنه تلقيب اولنور فيما اجازة وقرائة على الصفة
كسر مثلثه ابله معتمد در ابو علي بن السكن وبا مثناة تحتيه ساكن عين مهمله بر بر يسي اولة عنه اجازة
جيا نبدن دروياً او الراوي عنه في القراءة هان بر جبالي اجازت دادا اولوب بالقرات
كندبدن قرانت اولنديغي بكه قراءت ابلديكي شخص اخره موثوق به حيا نبدن روايت
ابلديغي امري توثيق مضق راوي مجهولدن اخراج اثاري مقبولدر قال حدثنا ابو عمرو النمري
فتحتيه ابله حافظ ابن عبد البر در قال حدثنا ابو محمد بن عبد المؤمن حدثنا ابو بكر بن
داسته حدثنا ابو داود السجستاني كسر مهمله وسكون جيم وزاي ابله نسبة الى سجستان
بكسر اوله حدثنا ابو الوليد هشام بن عبد الملك الباهلي الطيالسي فتح مهمله وتشديد
ومثناه تحتيه وكسر لام ابله در امام احمد حنبلي موحي اليه شانندة هوالبوم وشيخ الاسلام
دبو شناخوان اولندر ايكبوز يكرمي بديده دعوت ارجعي به اجابت بيوردي حدثنا
شعبة ابن الحجاج بن الورد علم حديثده صاحب علم اولمغين امير المؤمنين في الحديث
تلقيب اولندي بوزا لتمش نادر بخت عزم راه عفيف البدري عن منصور ابو عتاب بن العمر السلمي
لقاء نادر بخندة رحمت ورضوانه ملائي اولديلر عن عبد الله بن يسار تحتيه مفتوحه
وسين مهمله ابله جهني وكوفي بوزاوتوزبرده نزهتكاه جنانه سير ابلدي
عن حديقة ضم مهمله وفتح معجمه ابله ابن اليمان وصاحب سر نبي اخرالزمان
عليه صلوات الملك المنان در اونوز النبي سال هجريده سر نزهاده بالبي خدا ولدي
رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم متفق عليه الرحمه حديث
شريفي ابي داود طريقندن تحريك سر رشتة روايت اولنوب ايام نسائي وابن ماجه
شبيه وحي تخريج بيورمشدر قال ارب امور مكيب حكمنه عليه اجل التحيه بالسعاده
بيورديلر لا يقولن بفتح لام احدكم ما شاء الله وشاء فلان نهي تنزيهدر
مع اعاده الفعل بصريحه نهي اولمغله فكيف خذ فيه امدي مبحث مشيئته اشتراك
توحيدن ناشي نهي اولندي اكراه مطلق جهيت واشتراكي مفيد اولورسه لا شك
اشتراكدر حالي اولمز ولفظ فلان جميع خلقه شاملدر ولكي بلكي ريا جائز
اولور ما شاء الله ثم شاء يعني ثم شاء فلان اي متابعة لمشيئته وموافقة
لارادته ومعني الله تعالى ريدي وفلان ريدي دينمون بلكه حق جل وعلى
ريدي دخي حكم فلان ريدي قال الخطابي فتح معجمه وتشديد مهمله ابله
الامام حافظ ابو سليمان البستي اوجيوز سكز سكزده عازمدر البغا اولدي
ارشدهم صلى الله عليه وسلم الى الادب من جهة الرب مراعاتي واجب اولان ادبه
محاطبتي ارشاد ايلدي في تقديم مشيئة الله تعالى على مشيئته من سواء ماسوا التوكيد قال الحجازي وروى
مشيئتي اوزره حقك مشيئتي تقديم وترجيحدير واحنارها ضمير مطلق مشيئته راجعدر واجاز بعض التابعين
اما خاء مهمله ورايي ايله احنار هاربايي تصغير اولديغي باعدر دينم التي هي
للتعليق بفتحتيلر يعني عبادتي تعبيرده عطف بالترتيب ايجون اولدي ثم حرفي ازدياد
احنياد والترادخي اي المهلة في وجود الترتيبه وتراخي من الترخا تفاعل واصل معنا
ايسا عدد دخي تراخي ايجون اولدي ثم تغيير تخفيف ايلدي بخلاف الواو التي هي

للاشتراك راي اشتراك اولادر واولاد خلافيله كه كاهي داومذكوره معيته وقبليته
وبعديه ايجون ومثله تهجد ونسويه وتنزيه ترك اداييه وارد اولان اخبار مانند بدر
للحديث الاخر صحيح مسلم وسنن ابي داود ورد مسنداً وورود ابدن حديث
شرفكه ان خطيبا خطب عند النبي صلى الله عليه وسلم خطيب موحي اليه ثابت بن
قيس بن شماس وياعديه بن حاتم اولق مرويدر يعني خطباء انصاردن ربيس قومينك
عادت عرب اوزره حضور سعادت نبويه ده خطبه خوان اولوب فقال من يطع الله
ورسوله فقد رشد فتح راو شين معجمه مفتوحه وبا مكسور ايله اهتدي
معنا سينه ومن يعصهما فقد غوي بعض نسخده فقد غوى لفظي غير مزكور در
ويعصهما اوزره موقوفدر معني خطبه حد اورسوليه ابطاعت ايدن هدايت
بابنه اولدي وعصيان ايدن راهي ضلالت وغوايته دالديغي دياكدر فقال له النبي صلى الله
عليه وسلم بئس خطيب القوم انت فيه خطيب منبر سعادت عليه الصلوات والتحيات
اول خطبه خطابت خطاب منبر له مذموم خطيب قوم اولوب ابو داود
قائق اوقاله اذهب عنك من الراوي يعني قاله اديك سببيله حضور وزده
كتب دبو ببيوردبلر قال ابو سليمان اي الخطابي كره منه الجمع بين الاسمين
بحرف الكنايه ماخوذة من الكره بمعنى التغيير كوفيدر وظهور وظاهر كره ضده
مضمر اداة بصرى اولق مقابلي ضمير معناسنه در يعني اعام الانبيا عليه التحيا
حطيبدن اسمي الاسمين بيننى بعضهما بينده اولان تثنيه ابله جمع ايدبكي ايضاح
ايلدي لما فيه من التسوية بينهما بالكنايه جعله نشر بلد ومساوات
نوعمن بدعتدر اولدوغيچون ديدي انما نوهم تسويه مذكوردخي ظاهر اولور
مع هذا اطاعة خدا ورسول وعصيان ايله هدايت وغوايت ترتبي منافات مانندر
بينكم والله ورسوله احقان يرضوه كريمه سنده يرضوه ضمير كل منهما به شامل واقرار له وردد
انكدر وان كان تشريف وتكرمه ولذا ايمام نوري صوابديدي اوزره سبب نهي وذم
اولدركه شايسته ترسان خطيب اولان ايضاح خطبه اولوب رمز واشارتدر تحاشي
واجتناب انك ايدي والا اسمين بيني بالكنايه جمع ايلكدن كراهت افتضا ايدر بيوردي
زيرا سياق مذكوره نحو احاد ثنا شريفه صدور اجمله ان يكون الله ورسوله
احب اليه مما سواهما عبارتي اساو كلام خطيب وقدوم جملتان مستقلتان اولديغي
تفويت اراده نوجيه نوريدر وذهب غيره خطابك غيري الى انه انما كره الواو
قوف على بعضهما اول حضرتك حطيبدن كراهتي انحق بعضهما لفظي اوزره
وقف ابلديكندن ناشي در ديديلر لوضوح هذا الوقف كراهة بعد بعضهما فقد غوى ايله
اقتصار انسون بكساندر عدم تمام كلام ونظام مرام وظهور انتهام براه لامحاله
مفضي اولمسي اولور وقول ابي سليمان اصح خطابي قولي قائل سابقدن صحيحه در
ماروي في الحديث الصحيح انه قال ومن يعصهما فقد غوى اي في هذا الحديث ولم
يذكر الوقف على بعضهما وانت قد عرفت الاحتمالين ومن حفظ حجة على من لم
يحفظ والاثبات مقدم على النفي وقد اختلف المفسرون واصحاب المعاني
ائمه تفسير فراءت وارباب بيان اختلاف ايدبلر وفي قوله تعالى ان الله وملائكته
يصلون على النبي وملائكته اسم ان وباهل اسم اوزره عطفله منصوب وقراءة
ابي عمرو اوزره مرفوع وابتدائيه برله خبري محذوف اولمله هل يصلون واجبتنه
على الله تعالى وملائكته به راجعبدر ام لا فقط ملائكيه راجعدر اولوب
لفظ جلاله به لتغاير الصلوتين عامل تقدير اولنورمي فاجاز بعضهم اطلاق
واحد ده معنيين مشتركين مباينه سين جمع روا كورنلردن بعضي نحو يز ايلدي
زيرا حقدن صلوة انزال رحمت وملائكدن استغفار وورعوندن ابراهام شافعي وابن حنبل

قال الحجازي وروى واجاز بعض التابعين

قال البعض در معدود در وقته اخرون جلسنه ارجاع ضمیر منع ابند بلر لعلة
التشریک بلر المعبیاس منهم ابو حنیفه رضی الله عنه واشیاعه یاخود توهم اشتراک
فی الفعل اجتنبوا منع انتشار در اما اجارة اولیه عنده ارباب العقل مغایرت ظهور
ندر وحصل الضمیر بالملائکه بعض اخرین یصلون ضمیر فی صلائکه به ضمیر ایدوب
وقد روایة هکذا ان الله یصلی وملائکته یصلون یصلی ایله برعامل مقدره لتقدیر
ایدوب خبر ثانی خبر اول اوزره دلیل قلدیلر وضعف بان التابع حذف الثانی بقرینة
الاول عند النحاة والمعنی اما تحقیقیه بو معناجی عموم مجاز نحو ابلندی عذا بلیوب
تقدیر اذا الله لکا وملائکته یعظمون النبی کال بابنا یسه من انواع التعظیم دیکدر دیدیلر
وقد روی لفظا وتخرجا بجهولدر عن عمر رضی الله انه قال قارو فی مکرم نبی محترم صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه خطابا ادبه بارمدر فضیلتلک عند الله مقدم خبر وعنده متعلق به ویا
مبتدا ومن بعیضیه ان جعل طاعتلک طاعته موخبر مبتدا ویاخبردر یعنی حضرت باری
تعالی کمال کرمندن جنابنه اولنان طاعتی ذاتجه بیموبنه اولان طاعت فلمی عند الله جملک
شرف وفضیلت باهر کدندر فقال من یطع الرسول فقد اطاع الله قد قال تعالی اکثر شراح قول
مذکور مفوا حضرت عمر اولدیغنه ذاهب اولدیلر ظاهر کلام عمر اولمق اقتضا ایدر
قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله الایتیه و یغفر لکم ذنوبکم والله غفور رحیم
قل اطیعوا الله والرسول فان تولوا فان الله لا یحب الکافرین یعنی بندلرد عوی محبة الله ده صادق ایسه
ایسه کز بکا اتباع یدوسیرک بکا اتباع وانقیاد یکز محبة الله علامتدر چون بکا ایطاعت واتباع
قلدیکز حالده حق تعالی سیزه فضل کرمیه وزیاد ایدوب محبت ایدر ایمه شریفه مقام
محبوبیت روشنه سنده در زیرا تحقیق محبوب متابعت حبیبی شرط قیلوب بعده ذاحبیب الله
اتباعله ستر ونه اولان محبت اوزره محبة ثانیه مجاز ات ترتب الدیر پس رسول الله جنابنه
انذیک متابعتی باری تعالی به سابقة ولاحقة ازلیته وابدیته ایکی جهت ایله محفوفه
اولدیغی بلکه محبت اولیه محبت اخریه ی ایجاب ایدیکی تحقیق ایدوب محبوبلرینه کریمه ی مشارکت
ردت والحاصل جناب کبریا عز وعلی جمیع خلقه اوزره بارگاه محمدی سدة ایلدی الاباب جنبه
ملازمت وادابه متابعتله فتح وکشاده ایلدی رزقنا الله تعالی عنا بعته وصونه
صلی الله علیه وسلم روی ای عوجا عنه یعنی ابن جوزی جوزی بالخبر الوفی ابن
عباس حضرتلرندن وابن المنذر مجاهد وقباده طریقلرندن روایت ایدر حدیث پیسور منار در وقف لازم
نازلدیغنده جنت عالیه جانبنه روانه اولان صاحب التفسیر ابو العالیه درکه ابن عباس حضرتلری

موی الیه

موی الیه تعظیم ایدوب سر براوزره سر برکا اوزره بر ابر اجلاس ایدردی ومشار الیه
معاصری دیکر ابو العالیه زیاد ابن ابیه باء منع الموحده وتشدید الراء راوی اخر ابن عباس
اولان تابعی جلیلدر والمراد هنا والله اعلم البصری تقدم وترجمه الصراط المستقیم بالنصب
علی الحکایة او بالرفع علی الابتداء هو رسول الله صلی الله علیه وسلم وخیاره بینه واصحابه
خیار رسول اوزره معطوف واصحاب وفعله رسول ویا رسول ویا خیار اوزره
عطف اولور وجرله اهل بیته عطف جزء کردن صاحب مقتنی در معنی خیار اصحابه
یعنی اولور واضافة بیانیة والله تعالی اعلم خیر القرون قرنی حدیث شریفی شهادتی واصحابی
کالنجوم اشارتیله حمل صحیح اولمان الاطریق حضرت وخیار اتباع عالی منبئ
تقدیرله باخود رجل عدل اسابیا لغه قصد یله حمل جائز اولمله کان رسول الله
واتباع مکرم کال اشتباعله عالم تحقیقده عین طریقدر وهذا اولی ما قیل فی الایة
وهو صلی الله علیه وسلم بدخل فیه دخولا اولیا بلامریة معلوم اولوالابصار در کز
اول مقامده صراط حسی مراد اولنیوب بلکه طریق معنوی مراد اولنور کما طابع
اولدی مطلوبه نظر باب واصل ومحبوبه بالغ اولور حکاه عنهما تفسیر قومی
ابو العالیه وحسن بصری دن روایت ایلدی ابو الحسن ماوردی نقتصر ذکره وحکی
مکی عنهما نحوه لا بلفظه بل معناه ومکی ابو محمد بن ابی طالب القیسی صاحب التفسیر
وکتاب الفوت وشیخ الصوفیه عمر منهوردر اصلی فروانی در اندلسه نقل ایدوب
قرطبه ده ساکن درنیوز اونوز یدی تاریخنده غرفه لنتین جنة المأوی اولمله
ابی ملکی قدس سره السری هو رسول الله صلی الله علیه وسلم وصاحباه ابو بکر وعمر رضی الله
عنهما درج فاتحه مندرجدر بیور یلدی جو هو صراط ایلدیکی متبوع کتبه رسالت صلی الله
علیه وسلم ولا شک کان ولایت ابو بکر وعمر حضرتلرندن ثابت ومحقق در صاحباه عطف تفسیر وحمله
مبینه للکایة ویا مستانفه در ابو بکر وعمر صاحباه لفظندن بدل ویا عطف بیان در
وشیخین مکرمین ایله تخصیص بالذکر جلالت وحقیقتلرینه باتفاق الائمه وسائر
الصحابه ثانیة اولمله در افعال واقوال وافعال قربه لرنه مبین اجماع تقدیری وسکوتی منزله
سنده اولمشدر خلاف من بعدهما وحکی ابو اللیث السمرقندی مثله منزله الحکی
عن القراط عن المکی شیخ سمرقندی دخی نقل ایلدی عن ابی العالیة فی قوله عز وجل
صراط الذین انعمت علیهم ای انه رسول الله وصاحباه امدی معال قولین واحدر
زیرا ثانی بدل ویا عطف بیان اولمق اولور قال قلت اولور قال قلع ذالک الحبر تفسیر ابو العالیه
حبر البصری جنابنه واصل اولوب فقال صدقت والله ونصح حبرنا طفه برداز
نخبر اولدی وبالله صدق وبالحق نطق امنه نیسان بیانده نصیحت عالیه
ایلدی دیدیکی وحکی الماوردی ذالک فی تفسیر صراط الذین انعمت علیهم عن عبد
الرحمن بن زید ابن اسلم المدنی روی عن ابیه وابن المنکدر وعنه احمد وقتیبة
وهشام وله تفسیر ونزهة فی المیزان بوز سکسن ایکی تاریخنده رحمة رحمانه واصل
اولدی وحکی عن ابی عبد الرحمن السلمی عن بعضهم صاحب تفسیر حنابلر بعض
عارفندن نقل وثاق بیورمشدر فی تفسیر قوله تعالی فقد استمسک بالعروة الوثقی
الاقل ایمه فمن یکفر بالطاغوت ویؤمن بالله فقد استمسک واستماک تمسک وتشبث
وعروة فی الاصل نبات زمین وامساک بدایجون حیله منعقد اولان شیئدر
ومنه عروة القمیص والکوز بعده ذکرها بعنصمه به اولان شیئه استعان اولندی
ووثقی فعلی من الوثاقة هی الاحکام وشد وشیق ربط محکم انه ای العروة باعتبار
حضور مذکور ایراد اولندی محمد صلی الله علیه وسلم خبر استعاره یا مجازه علی
المجازاذ من وثق به نجا ومن اتبع الهدی وقیل المراد من العروة الاسلام وقیل

شهادة التوحيد عبارتنا شتى وحسنك واحد وجمعها مال متحد در وقال
اصل ابي السنابك في قوله تعالى وان تعدوا نعمت الله لا تحصوها قال سهل نعمته
بمحمد عليه الصلوة والسلام بغير ضبر ونعمة محمد دنيا مرورید ر لكن رواحبت فالبدء
عدم صحبة حمل ظاهر در مكر نعمة محمد تقدیری اوله ولفظ نعمت جلاله به اضافتی حقیقت
واصالتیه نظر ایله در وایة شریفه بلاغة عظیمه هبر هندرک نعمة الله ایله ایراد اولنوب
نعم الله و رود اندی وتابرای وحدت بحسب الاصل والعد كثرتی مقتضیه در قال الشهاب
لان حساب واحد لیس بعدد الا انه قد یعمّ ویستعمل نوعیة او حبسیة انتهی ونعمة
واحده ولو وحدة حقیقیة اولسون نعم بشباری منشعله اولدیغی نكته ایله ابراد اولنه
ونعمت انعام معناسنه اولدیغی حالده یا محمد برلك نعمت به ای انعامه به علینا دیك اولور
ومنعم به معناسنه اولورایسه بیّنه دیكدر ومعنا به كریمه ای نعمة حقی تعداد ایدرکن
ای تعداد ده عاجز اولورسه رب دیك اولوب تاویلی محمد صلی الله علیه وسلم اعطاسنه كنایه اولنه
نعم دائمتین لا یعد ولا یحصی در وقال تعالی والذی جاء بالصدق وصدق به
اولئك هم المتقون یعنی اول كه حق مطابق للواقع ایله كلوب مجئ صدق والیانی
تصدیق جمع ایله الذی ای محمد صلی الله تعالی علیه وسلم یا خود هر متقو ندر ومراد انبیا وعلیهم التحیا اولور
كلام اولوب حبیبنی ایله محمد صلی الله تعالی علیه وسلم یا خود هر ان جناب رسالت
وامتة حضرت مراد اولنه ویا تعظیما له تنزیل واحده منزل الجماعة حكمنده اولوه
الا بتین فیه ان البقیة لیس لها دخل فی الفضیلة اكسر المفترین علی ان الذی جاء
بالصدق هو محمد صلی الله علیه وسلم دخل فی الفضیلة قال بعضهم وهو الذی صدق به
بعض ایله مراد عبد الله ابن عباس رضی الله عنهما در یعنی صدق به ایله مراد محمد علیه
السلام اولدیغی لعدم اعانة الموصول ظاهر اولان معنا در وقری صدق بالتخفیف
عكرمه وابی صالح روایتدر بالشواذ تخفیف دال صدقه رؤیت اولندی ای انه هو
الذی صدقه به لان الثانی متعین فیه قال غیرهم یعنی قتاده ومقابل الذی صدقه
به المؤمنون فتدبر موصول ایله اشعار وعند ارباب الاصول جائز در وقیل ابو بكر
رضی الله عنه مراد صدیق اكبر و انبا عیدر و یا مؤمنون ایله جمعی تعظیما له ابراد اولنه
وقیل علی رضی الله عنه و یا مراد صدیق اصغر و اشیا عیدر و یا مكرمة منا له جمع اولنی اوله
وتخصیص بالذكر قبلندیری اول تصدیق علی خلاف بین المرتضی والصدیق وقوعند ندر
وقبل غیر هذا من الاقوال فی سابق الحال قیل وقالدن اشارت اولنان وجه اوزره
مجاهدین جبیر فتح جیم وسكون موحده ایله و یا مصغر جبیر اوله ابی هریره واین
عباس رضی الله عنهما جنابلرندن روایت انكار در علم قرائت وتفسیرده امام جلیل
وفقه حدیثده حجة ودلیل وقبل انه رای هاروت وماروت وكان بنلق یوزاكی ویا
اوجده مكه مكرمه وفیض خاك عطرناك اولدیغی فی قوله تعالی الا بذكر الله تطمئن القلوب
قال یعنی محمد صلی الله وسلم واصحابه رضی الله عنهم او احضرت سبحانه الذكر وامر بانه اولق
حبیبنه عبث ذكر اولندیغی رجل عدل قبلندیغی قصد هبالغه و یا خود تقدیر مضاف قبله
الا بذكر رسول الله دیك اولوه واطمینان سكونت قلب واستیناس وصفه مضاف علیه
تعبیر اولنه وام ذكر استمرار و تجدد اولدیغی بعض محرر ذكر محمد صلی الله علیه وسلم و اصحابه
ذكر ایله قلوب مطمئنه ونفوس ساكنه در وعنده ذكر الصالحین تنزل الرحمة وعنده نزول
الرحمة تحصیل للقلوب الاطمینان والسكنة الصالحین وصفته تعالی له بالشهادة
وما تعلق به من الثنا والمدح والكرامة شهادتیدر مراد وبندكائنات علیه افضل الصلوة
حضرتلرینك تركیه للامة او بالتبلیغ للانبیا او فی الموقف لغة اولاد شهادتیدر كه حق
سبحانه وتعالی حبیبی وصف وبیان بیورمق بناء علی احد ایكی المفهومین من قوله تعالی

تكون

فكیف اذا جئنا من كل امة بشهید وجئنا بك علی هؤلاء شهیدا امدی ایكی فصل
وصف حضرته تعلق ابدن مدحت بیانندر تعمیم بعده تخصیص بعضه اولور
وبعض نعمه در وما یتعلق بها وارد اولوب ضبرك شهانه ارجاعی مناسبدر
والتحقیق اتحاد المعنی المبین بما بعدها قال الله تعالی یا ایها النبی انا ارسلناك شاهدا
ومبشرا ونذیرا الایة بنا علیها انفا تفسیر كذا ایله ابدی جمع الله تعالی له فی هذه
الایة واهب متعال جل عن الشبیه والمثال بوابة كریمه ده بعد ما تعلق به عن الغایه
درج وجمع ابدی ضروبا اصناف وانواع من ترتب الاثرة ختم راوفتح تاء منشات ایله
جمع دئبة منزلت ومرتبه مخصوصه واثره بالكسر ما یستاثر به علی غیره وبالضم كرمه
وقال النوی بالفتحتین هو الاصنع وحلة اوصاف ای ونعوت جمعا صفة المرحة كبر جمله
شانا وذكر جمل وفتح میم حذف تائی ایجاب ایدر یعنی برای حضرت عزت بوابده مكرما تدن
اصناف وانواع جمع وشانا جمیله ده دخی نعوت درج ابدی فجعله شاهدا علی امته
لنفسه ذات شریفی ایجون امتی اوزره شاهد نلدی یا بلاغ عصم الرسالة مصدرك
مفعولیته اضافتی قبیلندندر ای بابلاغه ایاهم بعض امر رسالته تعلق ابدن امور دینیه
امتنه ابلاغه وهی حصابصه علیه السلام فوخصائصه جمیعه كه بیدون البینة علوا
مة ذات شریفه نسبت شهادت جمله خصایص حضرتندندر زیرا بنفسه لنفسه شهادت
غیر یله روزی قلندی دیكدر ایسه شهادتی مطالب بالبینه دیرلر ومبشرا لاهل
طاعته تبشیر مخبر به سرورافزا اولان سامدر یعنی ارباب انقیاده ثواب عظیم ایله
تبشیر ابدیجی ونذیرا لاهل معصیته كناه كارانه عذاب الم
ایله منذر وداعیا الی الله تعالی الی توحیده وعبادته وحدانیته حق وعبادة
فیاض مطلق حنابنه داعی واصل دیكدر روفق ایله وداعیا الی الله باذنه تقدیر
وداعی دعوتندن اسم فاعل طلب انبا لدیر وسراجا منیرا وداعیا الی الله بهدیه
به للحق صیغه مجهول ایله ای بهدیه الحق به الی الحق حدثنا النبیه ابن محمد
عتاب رحمة الله فتح عاصی مهمله ونشدید مثناه فوقیه وموحده ایله كثیر الغیب
معاكبنه صفتدر منقول علمدر شیخ المصنف عبد الرحمن بن محمد بن عتاب زاهد وكریم
ذات شریفلری ایدی بشیور بكری نابخته سوی نفیسه روایه اولدی قال ثنا ابو القاسم حاتم
ابن محمد ثلمدی ای الغشانی اولان ابن طرابلسی در فقال ابو الحسن العباسی علی
ابن محمد بن خلف المغافری الضریر مغرب زمیندن سفاقس ایله طرابلس بینده بلده قابسه
نسبت ویا هو علی الیهقد عن عامله ابو الحسن اهل قابس طرابلسدن لق وبلد ایدی بكثرة
نابسی دیلمشی اوله فبری واقده سوی نفیسه روایه اولوب باب تفوعل مد
نفوهت بها ابو زید المروزی محمد بن احمد محدث صحیح وبخاری راوی اولان شیخ
جلیل القدر ایدی بلده ده وفاتی نسبتیله علی خلاف القیاس خرف ای زیاده
فیلنوب وناسوت ما عدا رشات ومتاعه نسبت اولندقده فرقا بینهما فروی اطلاف
اولنور اوجیور النفس برسنة سنده عازم راه آخرت اولدی قال ابو عبد الله محمد بن
یوسف فربری علیه الرحمة ولد سنه عشرین ومائتین وفات ایلدی قال ثنا البخاری
ولد البخاری فی صدف ومات فی نور بعد كتاب الله اصح كتب مؤلفی اشهر موان بكر
محمد بن اسمعیل البخاری رضی الله عنه البارق سنه سنه وخمسین ومائتین عزم سمرقندان
نغم اولوب اعمال نجاریه دن خرتنك نام قریه كنج نهان كبی مدفون اولدیغندن محمد بن
سنان كسر مهمله ابو بكر عوقی باهلی بصریدر ایكیوز اوتوز اوچده كائنات شهری بهشته
عزم ابلدی حدثنا قلیبی ضم قاف وفتح لام وسكون تحتیه وخاء مهمله ایله مصغر قال
وبا قلم لقب عبد الملك بن سلیمان العذری محدث المدینی مقلیع تاریخنده فوت اولدی بعض

فی السنن بهدی به سنه

قال غیرهم سنه

وروی عنه وعن الصحابه نعلی القاری

وفی سنه علی خلاف نعلی القاری

محدثین ضعف روایتیه وابن حجر کثرت حطا برله صدقنه قائللردر لکی معتمد شجاع
علیهما الرحمه در دنیا هلال ابن میمون اخر خلافته هشام امویه ده ماهتاب عرب منکسف
اولدیجه اصحاب کتب ستنه مشار الیهدر استفاضهٔ انوار روایت وتخریج ایلدی عن عطا
بن یسار فتح خنیبه وتحقیق سیه محمدله ایله کبار نا بعیدن ابوحمد مدنی در طقسان اوچ ویا
درتدن وفیه حاک پاک اولدیجه قال لقیت عبد الله بن عمرو بن العاصی رضی الله عنهما ایدن
کثیر العبادة والروایة ابو محمد ویا ابو عبد الرحمن القرشی السهمی رضی الله عنه جنابلرینه کا
ابوهریره دن جهة الروایه اکثر دینلدی زیرا احادیثی قید کتابته مختار اولوب مصریه
توطن وقله واردیر ایله شهرت شعار اولمشدر ابوهریره رضی الله عنه ایسه دار
الهجره طیبه ده سکوت ایله منع جمهور روایت اولندیلر حضرت محمد علیه الصلوة والسلام
الائم نعم اهل البیت عبد الله تشریفیله سرا افتخار لریله همسر کتکوه اعیش ابلدیجی عمر نقل
بالغ عدد جمال اولدقده فلسطین ده راکب جمل اجل اولندیر دیدی عم واشهر معنا ان یذکر
وعاصی رسم وبابدونها اولنجا ایر لکی انباتی اولادر وحالة وصلی یا ایله ووقفی خذ قله اولکی
خواب ویدی ابن صلاح در فقلت اخبرنی عن صیغة رسول الله صلی الله علیه وسلم عطا بن یسار
بیورد یکی جناب عبد الله نورانیده بهودکرا اولنلر صفته بنی جیلدن کشف ایله بکا خبر ویر
دیدم قال اجل کما فی المغنی لفظ مزکوره تصدیق مخبر واعلام مستفهم ووعده طلب ایلوندر
ومصرح فی القاموس درکه اجل بعد الاستفهام وغیره ورود ایدر فقال اجل کنعم الا انه احسن
منه فی التصدیق ونعم احسن منه فی الاستفهام والله انه لموصوف فی التورلة ببعض صفة
فی القرآن والله قولنده من غیر تحلیف بلا کراهة جواز خلفی اوزره دلالت هویدادر ونورات
کلمه عبریه وعبد الله رضی الله عنه الاله قرشی عربی ایکن درج نوریه جیلدنده مندرجه
ترکیب غیر انیدن مسؤل بیورلدیغنده وجهی بولدرکه هوحی الیه حضرتلرینه کاتب وقاری ایدی
عالم خوابنده دوست کریم بیوسنک برنده شهد مصفی ودیکرنده سنتی اولوب لعنته
مشغول اولدیغک مشاهده ایدر ترکیب عجیبی دانای عالمله صلی الله علیه وسلم
تعبیر ایلدکده تقراء الکتابین التوراة والقرآن تعبیر بله ناطقه بردر تاویل رویا بیورلدی
دفتری وهب طریقندن ایام برزان روایتی کتاب المغنی ده تخریج کرده برهان کرکه خلیفه بیورلدی
امدی شهد صافی صفا وخلاوة ایمانه ایما واد هاندن اعلی واعلا اولمغله
فرار ایله تعبیر بیورلدی وشهد وروغن میانه سیر جمع انمک فرقان ونورانیه ده
تشبیه کرکه نور علی نور در امدی مطالعه نورانیده فقهانک نزهی علی الاطلاق ودکلدر
بلکی مسنح وتحریفی تعبیر قادر اولمیوب استغالیله اوقاتکذار اولنلر منوع ومنکرین
اهل کتابی الزام قصدیله مطالعه سی مطلوبدر زیرا اصل بنوتده لکثیر من الصحابه وتوقی
من غیر انکار مشهوردر وبعض صیغه ایله فرد مثلا قرآن حکمنده اندک لعلی خلق
عظیم وصف عمیم البرکاتی نظیر تورلیه قدیمده اهب لک کل خلق کریم نعت نبی رحیم
وقوعی اسادر والحاصل جناب عبد الله سؤال عطا یه عطیة ای یا الله ایله حضرت رسول الله
رسل قرار اعظیم ان ایله اولادی صفتنک بعضیله نورانیده دخی هوصوفندر دیوب
مقال ایلدی یا ایها النبی انا ارسلناک شاهد احوال مقدرة عن الکاف ومبشرا ونذیرا
بدل من بعض او یا الله وخطاب نبیا صلی الله علیه وسلم بما فی التوراة خطاب للحاضر
فی العلم بما جعل کالماضی لتحققه ودنی جناب کلیم الله علیه السلام ندا حضرت حبیب
الله صلی الله علیه وسلم التفاتا خطاب اوله وحرزا کسر حاء مهمله وسکون راء ایله فالاصل
حفظ معانیه مصدر ویعد شیئ محفوظ مکانندن حقیقة استعمالی شایعدر بقال حرزه
حرزا کحیصة عصیصا لازم متبات مراد جنس عربدر کله اندر اهیت غالبه اولغین بلسنت
التعدد ودعوة عامة محمد به عربه تخصیص اولنیغی عربک شرفنه دلالتدر معنای

مذکور

مزکوره هوالذی بعث فی الامیین رسولا منهم کریمه سندیه مستفاد بوانت عبدی
ورسولی سمیتک المتوکل بومتامده عبودیت شرفا وتعظیما تقدیم اولنوب مبتدا
عبودیتده فرد کامل اولادی ذات مکمل مراد اولندی ولذا خصص وصفها بالذکر
فحوای الاسامی امدیجه مخلوق مصنف اولدیغی معناده عام مراد اولنمش وسمیتک المتوکل
ایراد بیورلوب جعلتک او وصفتک امثالیله وردوانمیسی اول شمع بخشای
نبوت علیه اکمل التحیه نک کمال توکلنده ناشی اکا علم فلنشدرکه امته مرحومه یه
بیانندن توکل توکلی اشعار ایچوندر یعنی کمال عبودیتنده فرد کامل بندهٔ خاص الخاص
وکافهٔ انامه مرسل بیغمبر دیشانیدک وسکا متوکل نامنی نهاد ایلدم لسن بفظ ولا
غلیظ ولا اضاءة فی الاسواق کلام مرقوم نورانده مزکور جمله نعوتدن عبارت اولیه
منتظم کلام ایسه حطا بندر غیبة التفاتدر ومقتضای ظاهر لیت بنفظ دیمک
ایدی وفظ غلیظ القلب وشدید وغلیظ قاسی القلب فلیل الرحمة معنا سنه در وصاحب
صیغهٔ مبالغه ایله رفع صوت واوازیلندر وسبب ایله لغة ربعة اوزره رورجه صالله
فی الصعید واسواق جمع سوق چارسو بازار معنالینه تذکیر ونانیتی مساویدر واسواق
محل ارتفاع اصوات اولمغله لفظ صخب ایله واقعا واختیارا فیدا ولندیکه فی التوراة
حال الامامه وقعالموعظة وقت الخطبة رفع صوته سانی دکلدر امدیجه جای معناد
رفع صدا اولان بازاردهٔ اول حضرت دن اوازیلندی منفی اولمسی محل اخرده رفع صوت
بالطریق الاول منتفی اولوب مفید نفی ابدیه یعنی محمد متوکل سخت دل وقاسی
القلب دکلدر وسوق بازاردهٔ اوازیلندایله سراغاز کلام ایدر دکلدر ولا یدفع بالتی
هی السیئة ولکن یعفو ویغفر کلامدهٔ مشاکلت بدیدار وجزاء سیئة سیئة مثلها خمن عفی
واصلح فاجره علی الله کریمه سندهٔ وقوعی اساو عفو وغفران معناده منسادیان بعد العفو
ذکر مغفرت تاکید اولور شرح اسماء الحسنادهٔ تحقیق کردهٔ فرطبی اولان بیضاوی اده
وجوهیله فرق بیورلمشدرکه غفران بلا عقاب وعفو عقاب ستر ذنوبدر وعفو ایسه بعد
العقاب صفح دن فان استعمال فی غیره فهوه بطریق المجاز وبعضلر حق تعالی شانه عبدینه
استعمالی اولنان اعفو ومغفرت بیتندهٔ فرقی بو وجهله توجیه وایانه قلدیلر کذلک
لغة عفو بمعنی المحو اولوب ظاهره وحاطردن ازاله سببیله لازم کلمز واکثر یرای استدراک وعدم جزای
مثل ایله ونحی عفو لازم کلمیوب جزاسی اخرته تاخیر ایله تفویض الی الله بیورلمش اولور
ولکی بقبضة الله حتی یقیم به اباسبیه الملة العوجاء بوصفامدن ملتدن مراد
دینی ابراهیم علیه السلام در وعوجا مؤنث اعوج ضد مستقیم در وصف ذات
در معانسنه وفی الاصل معنای قبیحی اخذ هالدر ووفات ازاله اطلاق وحیات
وروح مالهٔ شبیه اولدیغندر قال عمارة اذا کان رسن المال عرضا فاخذ هو عوض علیه
من الاتلاف فی غیر واجب وبامتید مطلقده استعمال بابندر اولوب بعده
شیوعیله حفیفت اوله بعض ملت معوجه دن الک سبیله راست واقامه
ایدیجه روح برفتوحی فیض اتمزیان یقولوا لا الله الا الله شق ثانی کلمیه
علماءدن وتوحید اولان محمد رسول الله ابراد اولنمیوب هران کلمه تقریر
اوزره اقتصاری لفظ شریف مرقومه کلمهٔ توحید کمال مغایرتی برله جزء
لا یتفک اولدیغنه بناء من باب الاکتفا واطلاق الجزء وارادهٔ الکل حدایه
سرایبل تقیکم تبیتندر وبعلم به بصیغهٔ نفی وبانفوا اوزره عطف
اولور اعیننا جمع عین عیا واذانا صاغ وقلوبنا غلفا تخریج کرده بخاری
اولان حدیثدن بفتح بها ضبر نابت ابله کلمهٔ توحیده راجع وضبر مذکره برله

مصنفیک ایراد ی باعتبار اللفظ توحیده و یا نبی به عاید اولور واعین
عمرو ان ضم بالاضافة ورودی دخی روایتدر وعین جمع اعمی وضم جمع اصم
وعلی الاقل عمیا وصما والفاظ مرقومك بعضنه صاد یرج تورات ده اندر واجی تبوتنی
شراحدن سید صفی ظاهر انقل ایدر اما توراة جلیل لسان عبرانی اوزره اولدیغندن
زبان عبری در مترجم لسانی عربی در واذا اختلفوا لفظ ها عدم تغایر نور نافی
معناده بکسان اولدیغندن اشکال ناپایدر وخلق جمع خلاف کضمار وخمره
یعنی پرودگار عالم جل جلاله کلمه توحیده و یا ذات حمید ایله صلی الله علیه وسلم
نابیشاد بدلره و یا شنیده کوشلری وحی اکاه دلتری انکله بینا وکوشنا و اکاه وداتا
قیلدیمك اولور وذکره صیغة مجهول ایله مثله عن عبد الله بن سلام فتح میم
مجهله ایله ولام تخفیفله ایله ابو یوسف حصین نام خبر کامل اسرائیلی وعلم توراته
ماهر اولوب دار الایمان مدینه ده حصن حصین اسلامه تحصن ایدوب علم قرآنه
دخی عارف ومشهود له بالجنه مردانا ایدی ایله و شهد شاهد من بنی اسرائیل
علی مثله وکرة فآمن کفی بالله شهیدا بینی وبینکم ومن عنده علم الکتاب فضل و
شرف عبد الله وال بر کتاب شرف نصاب اولمغله ولد یوسف علیه السلام دن
شخص اسرائیلی ایکن بالولا انصاری حرزنی اولدیغ هجرة علیه فرق اوصده دار السلام
بغیمه روان اولدیلر وکعب الاخبار مرزجه خبر معهود سنن کبری ودلائل النبوة ده
تخریج کرده بیهقی وابن خلکان کتاب خیر البشره دخی ایراد بیورمشدیلر وفی بعض طرقه
عن ابن اسحق جمع طریق لاقتصالها بالحدیث روایت واسانیده اوزره اختلاف
اولمغین قائل بو بیسله نمیج ایدر له حدیث فی الجود مشهور تروی عنه الرکبان
من طرف وابن اسحق صاحب المغازی والسیر وبحر علم وخبر اولان محمد بن اسحق بن
ابی بکر ده اول عند لیب کلستان سیر بور الی برده کلزار بقایه سیر ایلدی وهو
الیه علیه الرحمة امام علی واسامه ومغیرة بن شعبه وانس رضوان الله علیهم
جنابلرنك کورمندر بعضلرینك مشار الیه حقنده ضلعنی بمعنی در قال السیوطی
هذه ملح الطریق اخرجها ابن ابی حاتم عن وهب بن منبه فی تفسیر سور الفتح ولا تحف
کسر خاء ومعجمه ایله صفة منبه در باعتبار افاده ایدر من بیانه
فی الاسواق تالبد و یا قصد بحریده در ولا منذرین بالفتحتین وزنا ومعنا قبحدر
وقول سنی وزنایه دخی اطلاق اولنور حاصلی قولا کان او فعلا نبیلی قبحدر
وتنزیه زایی ومشناه تحتیه ونونیله دخی دال مهمله ایله منذر من الذیر وقوعی
روایتکرده شراحدن ومنفوصا بدل النون یا تحتیه ایله منزی من الزیح دخی
منقولدر لباس وهیئت معناسنه یعنی امر تبیح ایله متلبس ومتجمل دکلدر دیملك
اوله عبارندر استعاره مکنیه ظاهردر ولا قوال للخنا قول صیغة مبالغه ایله
علی وزن فعال کثیر القول معناسنه وخنا فتح خاء معجمه ونون ایله مقصور کلام
قبیح ومنه قول زهیر اذا انت لم تقصر عن الجهل والخنا اصبت حلما او اصابك جاهل
تخصیص بعده نعم بالبندر لام مجرد التقویه اولوب ما قبلی دخی حضرت ادب
آموزه تعلم خانه یه ازل جنابلرندن قبلیو کثیر تحمل قول وکلام قبیح بوجهه ما
صدور ایتمدیکنه اشاره ایدر وبعضلر فقال برای نسبت اولوب مبالغه اولیه
دیمشلر لیس یدی لحنا دیملك اولور وقبل المراد نفی المبالغه وفتا احمد مختار علیه
صلوات الغفار صفات تحلیه سی زبور دیباجه مسطور نورینه تعالی تکاف
فلندی بعده ذا بطریق الوعد متعلق الخلق وعده صفات تحلیه سی حقنده بیور لیکی
اسندی کل جمیل نسدیده سعادت نوفیقدرکه هو الصواب وما قبلینه مقیصد اعلابی

مستانفا

مستانفا عطف اولندیغی زیرا اقل صفات سلبیه دن حکایه در بو ایسه صفات
ثبوتیه دن عبارت اولوب بینهما کمال انقطاع عدن ناشی قطع اولندی
یا خود فما تفعل به بعد ان صنته عن الشقایس تقدیرله سوال مقدره جواب
اولمغه دخی ملحوظدر وجعل نعت جزیل صورة ومعنی حسن وبمك در وفی الحدیث
ان الله جمیل یحب الجمال واهب له کل خلق کریم احب لنفسه ایله مضارع وهب
بمعنی اعطی وخلق صفتدن وکاهی سکون لامله سجیه در ای الطبیعة التی
فطر الله علیها وهو یوصف بالکرم بمعنی الخیر والکمال وبرای اهتمام عطف
الخاص علی العام فیبلندن اولمغه یاذکرده بعض شراحدن بعضلر افاده ایله
صمکارم اخلاقی اکا بخش عطا اندم ثم اجعل السکینة لباسه والبر شعاره
وروی واجعل بالواو وسکینه فتح سین وکسر کافله فعیله من السکون وکاف
عند الکاف مخففه وکسر سین وتشدید کاف ذی لقندر کما نقل المصنف فی مشارقه بو
مقامده معنای سکینه سکون قلب ودرایه قالب ووقار وطمانیت مراد اولنور
ایات شریفه واحادیث منیفه سکینه بنجه معنایه ورودی نقل کرده اعلامدن
ازجمله زیج حقانی اولمغی وبادوسر وپسیار خشم بر فرشته نور سرشته دن کرحلقت
زرین بدست قلوب انبیا غسلینه مامور در وبالواح وعصای موسی
علیه السلام حفظ اولنان ضد وقه و یا مطلق رحمتدر ایام سیوطی نقلی اوزره
برملك مخصوص ی و یا بنی اسرائیل ایله نصر علی الاعدا یحون ظاهر اولان صورت
خوشنما و یا عقل و امدی خشوع و نشیت ما یلوح للقلب اولان امور در اولمغین
طمانیت وسکونتی مقتضی در معقولی محسوسه تشبیه یا بندن اعتبار
مذکور ایله سکینتی لباس وانواری ظاهر دثار قیلدی وبرطاعت واحسان
وخیر رحمت معنالرینه در وشعار داثر وعاتق ولباس معناسنه وکاهی علامت
والتقوی ضمیره فی القلب لان الضمیر مایضمر فی القلب وقلبه قلب شجیه
اولدیغی اشکار اولیوب خفی اولدیغندندر ومراتب تقوی اولا شبهاتدن
الشرك ثانیا بتنزیه عن کل مایوثم ثالثا سیری اشغال عن الدنیا تعدد بسدر والحکمة
مفعوله حکمة علیه وعملیه هر کلام جامعه حقه ارشاد ایله مواعظ حسنه
ومحسنه یه شامل وعلوم شرعیه وقضا بالعدل اطلاق اولنور معقول مصدر
ویا اسم مفعول در یعنی حضرت مصطفی علیه التحیة لا ینطق عن الهوی شرلغله
مکرم اولمغین تعقل ایلدیکی شیئی کلیسی مواعظ وحکم وعلوم نافعه در یکدیگر
اولور واجعل الصدق والوفا طبیعتله یعنی استقامت ودرستی وعهدنده
راستی ووفای اکا نهاد وسرشت قلدم زیرا نطق وحق وحقوق وعهدنده
عدم خلافله مجبول اولمالری امر طبیعی وغریزی شمه کونه لری ایدی والعلو
والمعروف خلقه عرف معروف نصیح کرده صاحب مصباح اوزره خیر ورفق و
احساندر منکر مقابلی معروف ذوی الالبابك تعرف وتالف ایلدکلری نیکو کارلقدر
یعنی اسانت ایدنلردن عفو وصفح وشرعا وعرفا محتدنه بخشش وعطا داب وعادتی
قلدم والعدل سیرته عدل ضد جور درکه اقتصاد فی الامر وسیرت فی الاصل هیئت
فی السیر در بعده ذا طریقة حسنه اسم اولندی وعدل استواء سربرت وعلانیت
دیمشلر وکریمه ان الله یأمر بالعدل تفسیرنده بیور مشلردر وتاویل بغوی اوزره
بین العبد والرب عدل اولدرکه عبد حظی نفسی اوزره حق ربی ایثار واوامرینه
امتثال وزواجردن اجتناب در وعدل بین العبد ونفسه کشتی نفسنی مهلکاندن
منع برله تصبر در وعدل بین غیره بذل نصیحه وترك خیانه در امدی اول حضرتك

سبب بنی عدل فیلق فی الاصل سیرت احسانه سرشت اولغو صنائی اولاد عفوی اول
کرم الضفیع جنابنه نسبتی منتفی دکلدر زیرا هر بریلک محل لایقی ومقام مسنی فیلنه نظر
واعتبار ایلیه نوصفی شایان اولور یعنی حکمنده عدل وحالاتنده اعتدال طریقت
فلدی والحق شریعتنه نسخ مقرر ده نصیبه مفعول اجعل اوزره معطوف قدر
ورفعتله اولغو خبرنه اصطاید حائی اولمزکه حصر افاده ایدوب حواننک
شریعتدر دیمکدر ماعدا شرعه اولان شرایع باطله اولغو معناسنی ایهام ایدر ولیس
ذالک وشریعت اول حضرتک امتینه نعمت ایدیکی طریق ربانی ونانونی الهیدر
حق سبحانه نسائی رسل اولوزه وضع ایلمشدر یعنی شریعتی حق فیلغه دین ومنتهی المعمار
ایدرم والهدی امامه هدی ضمه ها ایله هدایت ولطفیله دلالتدر واما کسر هزایله
مفتاحی ومنبع معناسنه وبه سوء الامام لافتداء وبا فتح همزه ششم جهاندن قدام
معناسنه درو مراد ملازمه هدی وعدم انفکاکدن کنایه اولوب هدانی الله نصب عینی
ویشوا فیلدم دیمکدر وایام دلالت طریق نوجاز در والاسلام ملة نصبها ورفعها
کمافی والحق یعنی ظاهر وباطنی استسلامی الله اصیل وتقدیر ایتدیکی دین وملت فیلدم
ای واجعل الاسلام خیر الملل لان الاسلام اسم لهذه الملة امدی ایمان واسلام وملة
ودین وشریعت بیندرلر اولاد معانی متحده ومی وجه متغایره اولدیغی ابحاث
مبسوطه کتب اصولیه ومفرد در ولا حاجة لذکره هنا فی الاصل اسم
نام نامینی احمد قلدی احمد اسم احمد ایله عنوان حلا رصحایق کتب فرجله
منزله بیور لدیغی نام دیکریسنه کتب آسمانیده مسطور اولدیغی منانی
دکلدر بلکه نامی نامی نبی تهامی ایله اسم اسندر اولدیغنه ایما واشارتدر
واحمد اسم تفضیلدن منقول علی در ای هو اکثر حمدا لله وسیتانی الکلام
علیه فی افضل اسمائه علیه السلام اهدی به بعده الضلالة فتح همزه ایله
مضارع هدی مدح سابقه تعویلدر وبا سببیة یعنی اول نور الوری علیه
التحایا سببیله خلقی مابه النجاته ارشاد ایلدی وضلالة ضلاله معناسینه
حقه موصله اولان طریقدن غیریه یلدیکی قصدا وعمدا وتغییر قصد ظهور ایدر
وهدایت وضلالت بینده صنعه طباق بدیعیه نما یاندر ودخی وجدک
ضالا فهدی کریمه سنده مشار الیهم ان ضلال مراد اولمق ممکندر واعلم انه
بعد الضلالة ضم همزه وتشدید لام مکسور ایله مضارع عدد وجهالة فتح جیملة
ضلاله اسماء واقعه مطابق اولمیه اعتنا در وضد علمدر یعنی بعد ظهور زمان
الجاهلیة ایام فترة الاوحی وانزال قرآن ایله ناسی ذوی المعرفه فیلدی واقع
به بعد الجهالة فتح خاء معجمه ایله حمولة معناسنه در وهی ضد النباهة
واعتماکله الضلالة حماله ابن داود اولنوب حمولة دیمکدی رفع حمالة در
ولد معنای مجازی اولدیغی حالده دیمک اولور دین ولو حمد علیه
جهلا کوشه حمولة متروک ومنبوذ یعنی اولدقدن صکره منسی ومتابع قیلمدیغی
ولو علم ازلی ولوح محفوظدن بوامة مرحومه خیر الامم عفو ایله نشاندیکی
ازل اولسون اما ظاهرده ذکر وثنادر وشاکری هویدا اولدیغندن برکة سید الابرار
ایله امتنک منزلة ورفعتده رفع وعالی ایلمشدر وباخود حضاب رسول الکبریاء
علیه التحیا واد اولنوب بعد حمولة ذکر اولنور وضمائره اکا تعلیق وبناهما له
ذکر یعنی عالی ایدرم دیمک اولمله کقوله تعالی ورفعنا لک ذکرک وجهالة وجهاله
بینده طباق بدیعیه واسمی یله یشدیدیم مکسور ایله تشبیک
کردیم شتاحدر وتخفیفله وهم فروید در بعد النکره وسکون کافیله وبا فتح نون

فی قوله الکسر کافیله

فتح نون اکسر کافیله خلاف المعرفة وبحصول معناسنه اطلاق اولنور
ای اعرف الناس بسببه واشهرهم بالمعرفة والحریة ضم همزه وسکون کاف
وکسر مثلثه بحفیفله ایله اکثاردن وبا فتح کاف ومثلثه مشدد ایله تکثیر
وندر بعد القلة یعنی اندکی مال وانباعدن صکره منال واضباعنی تکثیر ایدرم
وباطلعت برکة محمدی سببیله مطلقا ارزاقی عبادی یسیر وبا اول امر دیمکدن
بعد الغلبة اکثار امت ایله مکرم فیلدم دیمک اولمله مراعی به من الاعداء
یعنی کثرتدن وبا امتنی انک بسببه اعتنیا فیلدم بعد الغیبة فتح غینله
وسکون تحتیه برله فتح معناسنه در ابتدای امرندن اول حضرتدن و
امتینک متکثیر مدار ومعاشلرینه کثرت معانی عنایم وفتوحات عنیبه
ایله ما هو عبارتی عن الیسار غنا ایله اغنیا فیلدم مواجع به بعد الفرقة
واولف به بین قلوب مختلفة التالیف جعل الاشیاء مؤتلفة مجتمعة
واهوای جمع هوی وهو ما تشتهیه الانفس وتحب متشتتة نشتت برسلی
واصل جمع امة فرقة من الناس متفرقة من التفرق تقدیم تاء علی القاف
ایله وبا بالعکس من الافتراق والحاصل ابتدای امر رسالتدن بنی الناس ظهور
ایدن عداوت وبینلرنده قبائل تنافر وتشاجر بر و تکدن صکره رحمة للعالمین
سببیله بینلرنده محبت ایله جمع واعراض فاسده وارای مبتدعه دن صکره الفت
میانه سیره توده وائتلاف برله تالیف وهو الفته کی بیت بیرست وکعبه عبده بحوه وکی
مسیح وکلیم ادیانی اوزره اولدقلرندن صکره شوری شرع محمدی ایله الوفه منطفی
قلوب دیر واحد احمدی اوزره جمع ایدرم دیمک در عبارات مزکوره مواعتصموا
بحبل الله جمیعا ولا تفرقوا واذکروا نعمة الله علیکم اذ کنتم اعداء فالف بین قلوبکم
فاصبحتم بنعمته اخوانا حلیله سنی ایله ایدر بعد حیاة شریفه دهر اتساد تالیف
قلوب الی الله متصور رایکن خبر مزکور دخالتی سبب النبی اولدیغی سبب ظاهری رسول الله
وفاعل حقیقی حضرت الله جل شانه اولدیغندن در واجعل امتله خیر امة
اخرجت للناس کافال فی کتابه الکریم کنتم خیر امة اخرجت للناس مراد امته
اجابتدرکه اول حضرتنه ایمانیله شرفیاب اولدیغی یعنی خیریة محمد ایله
علیه السلام امتنی خیر امة سعادتمندقیلمغی ازلده تقدیر وقضا برله
خلق وایجاد ایلدیم امة دعوة اوزره اطلاقی شایاندر بعده بعثته
علیه السلام موجود اولان جمیع ناس اوله دیدیم وفیه مافیه واشارت
صاحب البردة الی هذه الزبدة مادعی الله داعینا طاعة بافضل الرسل کنا
اتضل الامم وفی حدیث اخیر اخبرنا رسول الله صلی الله علیه وسلم عن
صفته فی التوراة یعنی حادم عاقبت محمود ابن مسعود رضی الله عنه الورد د
طریقتدن تخریج کرده طبرانی وابو نعیم اولان خبر معجز اثرده وارد
اولدیغی عبد الله بن مسعود بیورمشدر جناب خاتم الانبیا علیه السلام
والتحیا زینت افزای تاج افتخار نعت شریفندر یزید بیقام رئیس اولدیغه
حضرت پروردگار عالم جل جلاله حقنده بیورمشدر عبدی ابصنافة شریفه در
ای الخصوص عبدی احمد المختار علی سائر الاخیار احمد عطف بیان
ویا یدلدر ومختار یعنی المصطفی مولده بمکة مکان ولادت وموطنی
رسالتی مکة مکرمه ومثبته منشرفه در ومهاجره ضم میم وفتح جیم ایله

وبیت

یقام رئیس اولدیغه
اضافة تشریفیه در

ولحتى هجرتى بالمدينة مرجامع معناسبته فعيلة من حمد اومفعلة
بفتح الميم من دان اى اطاع لكن مدينة رسول الله اطلق فى غالب الدور اوقال
طيبة مشتق من التراوى فى الاسم لا المسمى وطيبة وطابة من اسمائه مثل مدينة منوره
اسماء سيد بلد ومدينة تلك هزار قريب اسماء سبعى واردة لكثرة اسماء عظمت
مسماه دلالت ايدر سيد سعودى عليه الرحمة تاريخ مدينة كبرى دره
ولعل مصنفى فى زيارة المصطفى عليه السلام نام رسالمزده مسمو فى ذكر
اولنمشدر امة المجاروت لله على كل حال تعريف طرفين حضرى منبدر
انك امتى قيام وقعود وسفر وحضر وسر وعلانيتلرنده كثيرون
الحمد لله دلر احمد الحق اولديغى كبى امتى احمد الامم در ولك
ان تقول كثيره الحمد فى هذه الامة نافى اوقات الصلوات صره قراءة
سورة الحمد والثناء على الله فيها على ابلغ وجه لم يقع لغيرهم من الامم
شراحدن بعضلر مصنفك عليه الرحمه نورابندن سرد دلائل بنور علزده
تاخر زده اعتراض اولرقدرى تعسف ونابجا اولديغى ارباب انصافه مخفى عندر
وقال الله تعالى فى حق المتقين من المؤمنين الذين يتبعون الرسول النبى
الامى الاسبق اعنى الذين يجدونه مكتوبا فى التورية الى قوله اولئك هم
المفلحون فلما ايها الناس انى رسول الله اليكم جميعا الذى له ملك السموات
والارض لا اله الا هو يحيى ويميت فامنوا بالله ورسوله النبى الامى الذى يومن
بالله وكلماته واتبعوه لعلكم تهتدون امدى فصل معهوده شهادت
معهوده اولر بغدرت مصنف عليه الرحمه تبوانيه جليلدن ذكرى مراد
بعيد وبعض اوزرينه احتصار واقتصار ابدى اجمالا كهر معناسى
نظم كريم اول دينده اولورکى اول مؤمنين متقين كم كتابت وقراءة دعاى
پيغمبره اتباع وانقياد ابدرلر اوبله پيغمبر امتى كه الدلالت ووصفى كتدو
لرى عنده مكتوب ومقرر زبدة كتب سماوى اولان توريه شريف وانجيل
جليلدن معارفه ايدرلر واول پيغمبر عاليجناب انلره مكارم اخلاق
ومحاسن صفات ايله امر ايدوب شرعا وعرفا ونقلا وعقلا حسنى منكر اولدقلرى
نهى وحدكلاندن ومستلذاتى احلال ومحرماتى تحريم ايدر دخى انلر دريا
صفات وسياحات شاقه امثالى اوزرينه مكث اولوندقرى تكليفى تغليبه دخى
دخع ايدوب پس انلرکه اول پيغمبره عاليجنابه ايمان وتعضيده تعظيم ونصرتنه
دوام اولوب مع رسالته انزال اولنان قرآن عظيمه اتباع دره وحى جليل البرهانه
اتباع ايدرلر انلره رحمة ابديه ايله فائز اولدقلرى دلالت ايدن آيه كريمه اخرى دورلر
معانى جمله سى منخصر ايمدى اولورکه جميع احد ناسه ابلاغ پيام ايله كى ايجون
عامة ناس بر سيره كافة خلقه رسولم اولديغه بروجه حكم مطلق كه ملك زمين
والسمان اول پادشاهى بى زوال كندركه والدة غيرى معبود بالحق يوقدر
ايقاد افناذات كريمه منه مخصوصدر اوصانع حكيم جل جلاله حضرتنه وسولى
اتى سينه ايمان اعهد ايتدك اول بنى عاليقدر دخى منا وعيان دوانيه وابنان
برله حقه وجميع كتب فياض مطلقه ايمان ايلديغى واكا متابعت ايتدكى
مورث مجتهد اداب موردت ومطابقتطريقتى بركتيله هدايته ياف
اوله سر سلم وقال تعالى فيها رحمة ما فريدة للمبالغة وبا مبهمه در ورحمت

ما بعدى مفسر در

حاجى مفسره اولور معنى قبن رحمة عظيمة ونعمة جسيمة كائنة من الله لنت
لهم حضرت نوحه وحقله تلطف انكلمك الاية الى تمام الآية ولو كنت
فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك فاعف عنهم واستغفر لهم وشاورهم فى الامر فاذا عزمت فتوكل على الله ان الله يحب المتوكلين بعوحق
سبحانه وتعالى در رحمة عظيمه ونعمة جسيمه در انلر بحون ملاطفه برحق
قلدى بغدى بخشايش حضرت اكرسى الخلق مع الخلق اولديغك وكوشت بارك
صن بريه كى عدم تعلق براله عزلت وتنفر وشدتدن اولديغى انلر سلك
يحسن پريشان اولوب انسكله حصه ياب اولمزلردى پس انلردن عفو ايله
ايله صدور يافته اولان اوزرينه عفوو انلرايجون استغفار ايله دخى تلطفا بهم
انلره مشاوره ايله بعد المشاوره الاستخاره حقه توكل ايدوب ماسوايه اعتماد
ايمه تحقيق حدى معين فضاوقدره مقيد اولمدقرى صلاحه هدايت وبخا
حدله نعرت ومحبت ايدرديمك اولمله قال استرتندى ذكرهم الله تعالى بعضى
نسخده تشديد كاف ايله تذكر بصورتدى منه يعنى حضرت مولى جل وعلى امة
محمد عليه السلام انعامنى ذكره دبا امتنانى تذكير ايتديغى بعضى نسخده
نيز تذكير ايله منه على صيغة الجمع ابراهيما ولتدى كه هذا لنه منين كثيرا وزرا انثيا
لتدرتاشى در انه جعل رسوله رحيما بالمؤمنين رؤفا ليترحم الجانب لقرع فتح
لام وكسر مشناه مشدده ايله وباكى لام وتخفيف با ايله حرص خلقدر
كتابه در يعنى بروى كار عالم عز شانه اوسعى سرو باغ بلاغى منفعته جميع
ورؤف فيلوب خوبشارتدر وبيكانه به خوش معامله كى براله بلاى حواد
ايلديغى ولوكان حظا حشا غليظ القلب قومى حوله فضا يدخو وغليظ اولديغى
قول وفعلندن انلر فائده مند اوله مبوب كنار مجلسندن پريشان اولردى
لكن جعل الله تعالى سمحا فتح سين مهمله وسكون ميمله بعضى نسخده
سهلا زيادة فلديغى اى ليناطبعا فتح وسكون ايله منقط الوجه براق
فتح موحده براله يار كثير الاحسان جامع الخيرات والحسنات لطيفا
رفيق وشريف مراعى دهرى قوى وضعيف اما جواد مطلق پيغمبر بخشى جواد
وبخشوش ريادة ولطيف قلديغى هكذا قال الضحاك ها حرف تنبيه كاف
تشبيه يعنى ذكر سمر قلديغى ماشندى تابعيندن هلال بن عامر احمر يمانى
روايت ايلديغى ايام موسى ايله ابو هريره وابن عباس وانس رضى الله عنهم حضرت
سندن روايت يعقوب بن وردان نابجا هجرى يارى سنده هلال عمرو عمرو
مات ايلديغى وقال تعالى وكذلك جعلناكم امة وسطا يعنى صراط
مستقيم هدايت ايلدكلرى كبى مرى حياد وعدول وبامعندليغى نحى الاطراف
قلديغى تكون شهداء على الناس امتنه پيغمبر اتى تبليغ رسالت اندره
شاهدين اولمز ايجون ويكون الرسول عليكم شهيدا دخى سرايله اوزرينه
محمد عليه السلام مصدقا شاهد ومشاهد اولمله ايله حليلية قريبه تفسير كرده
مصنف عليه الرحمة اولور قال ابو الحسن الناسبى بكسر الموحده بان الله تعالى
فضل نبينا صلى الله عليه وسلم وفضل امته وهذا الاية خاسبى عليه الرحمه
بيورركى حق سبحانه وتعالى اية مذكوره سلطان انبيا وسرور اصفيا
عليه السلام والتحيا فضلنى ايله مرحومه سنه فضل ومرتبتى ظهور نيله
ايله اظهار ايلديغى وفى قوله تعالى فى الاية الاخرى ايه ذكر كره رب
جليل قول جميلنده هى سماكم المسلمين من قبل وفى هذا ليكون الرسول شهيدا عليكم

ذكره الله
لعلى القارى

وبدى ارجعل
لعلى القارى

او فانا الجنة
كما ان السنة
لعلى القارى

وروى شفا شنا الجواة
امت الحامدون
لعلى القارى

ايمانا ايديكه
١١

يعنى هولاى منعال مكتب متقدمه وفرقان كريمده سبزه سلمى نسيمه
ايلدبكه سيزبك اوزريكزه رسول الله تبليغ ايليه شاهد اولوب
ايجون وتكونوا شهداء على الناس مدنى سيزلرباقى امه بيغمبر اولدقدن
تبليغلرى حصوصنده شاهد اولاسيز دعكدير وكذلك بومعنى نظيرى
ايله وفضل اواده ايدر قوله تعالى فكيف روز دلسوز محشرده اهل كفرك
حالى نجه اولور اذا جئنا من كل امة بشهيد الاية ما امتلرى برر
پيغمبرايله شاهد كتورديكمزده وفنده دخى شهداى انبيا اوزره وبا امتلرى
اصفيا واولياء اوزره حتى شاهد ايلدبكمز حالى كوزه وفكره نيله فخر اولور
انبياعليه السلام انلره تبليغ رسالت ايلدكلريزه تكذيب ايدوبلره وقوله
تعالى وسطا اى عدولا ويعنى وسطلر مرادعدالتله ودينا
نتله صوصو نتين ديمكدر خيارا شرفيافته خطاب صحابيه كرام اولدغى
حالده فختاريوه من هذه الامة ديمكدر امتلرجمع امتمن شرفيده خطاب
اولدقلرنده خيارام سالفه اولمغله بى ارتباددر ومعنى هدايه وكذلك
جعلناكم امة جليليه سى معنى سى وكما هدى بناكم بهدى من يشاء الى صراط
مستقيم قول كريمده مستقيما ولنار معنى كريمه نجه صراط مستقيم وزمزم فرع
سرى هدايت ايلدبكمز ايسك فكذلك خصوصاكم تشديد حاد مهمله ايله
وتخفيفى جائزدر وفضلناكم عائشه امم ماضيه اوزره نخصيص وتفضيل ايلدك
يا ان جعلناكم امة جيادا عدولا لتشهدوا على الانبياء عليهم السكينه ويشهد
لكم الرسول بالصدق سزى حفيفه واحده اوزره متفقه جماعتله تجمعله وفخما
ربنا عادلين وعاملين فلمغله كه امم سالفه يه بغمبرلرى تبليغ رسالتلرى حقنده
شهادت ايدبلر وبيغمبرلرى امتلرينه تبليغ رسالتلرى حقنده شهادت ايدبلر
ونوازنه قريب اولمغين مشرصف اولدى صح لفظى ويا ما تدى ايله ايراد كلام ايدن
برراحبى مشارايله روايت كردة بخارى ونوازنه قريب اولمغين مشرصف اولدى
لفظ قيل ايله تعبير مناسب دكلدر ويومولانا على القارى تعريض ايدوب سيت
صفوى وشهاب روايه بخارى عن ابى سعيد اولدى خبر جمع اثر نوح عليه
السلام وامتى حقنده ورود ايدوب مصنف عليه الرحمة اثبجوب ايراد غريض
ايله تعبير ايدوب رغما ان الله جل جلاله اى عظم كبرياؤه اذا اسالا نبياء هل
بلغتم يعنى الله عظم اك ذى الجلال حال دخى اظهار وامة محمدى عليه السلام
تفضيل مراد ايدوب رؤسا حيه قيامت كرده انبيايه بم امرعى امتلرينه تبليغ
ايدبكزمى ديو سؤال بيورديغنده قبفعولوت نعم فبفعولوا لهم ما جاءنا
ولا نظير نشهد عى امة محمد الانبياء وتزكيهم النبى صلى الله عليه وسلم بيغمبران
عليهاسلام دخى يارب امرهما بونى امتلرينه تبليغ ايلدك ديو كلمزده ام مكذبه
جوابلرنده بشر ومنذر كلدى ديو دروغه نسبت ايدكلرنده انبياء ماكرمن حضرات
امة محمد شهادت ايدركى بيغمبران فرمان يزدانى امرتبليغ ايلديلر بلى اول حالده
حضرت سروري انبيا امة مرحومه نك صدق امانتلرينه شهادت برله تزكيه بيورديغى
وقيل معنى الاية انكم تفعلون وكيف دخى جائز ايها الامة حجة على من خالفكم
يعنى امة محمد انكم مكذبه اوزره سزه صاحب شهادت ثابتله سزه والرسول حجة عليكم
ومحمد مختار سزلرك صدقكزه اوزره دالة بيته مواضعه دوردنجيلك اولله دينلدى كما
السمرقندى قول مذكوريه ابو الليث يعنى مفسر سمرقندى نقل بيورور وقال الله تعالى

حضرت بارى

ز بعضى نسخ
شهادتها وتحملها
على هولاء الرسل
لعلى القارى

حضرت بارى جل شانه حبيبى اوزره شاهد در كاه احد بنده اكرامى بيان بيورور
ويثرب الذى امثواى مى امتلك ان لهم قدم صدق عنده ربهم اى مافدموا
من الاعمال الصالحات نال قتاده والحسن بزحمه لرب كذا راه ابن دريد وبزيد بن اسلم
ابو اسامه مولى عمر بن الخطاب رضى الله عنه امام مامل رحمه الله تعالى بزيد اولور
انتى حرود نده شوى حاشيه عزم ايلدك قدم صدق هو محمد صلى الله عليه وسلم
عندا وجود ده ينفع لهم وعن الحسن ايضا هى قدم صدق وضعه ربك
تا نبى خبرك مؤنث فلذلك بعضده ومصنفهم بنتهم صلى الله عليه وسلم هذا القول
صحيح يعنى قبل الامة وفات حضرت كاشفى الغمه عليه السلام والنخعى سا
برجع وقط حق قدم صدق اولمزبده وعن ابى سعد الخدرى ضم خاء معجمه
واسكان مهمله ايله سعد بن مالك الصحابى اصحاب شجره رفيع
القدر وكثير الرواية ذات محترم ايدى هى شفاعة بنتهم محمد صلى الله
عليه وسلم هو شفيع صدق عنده ربهم هو شفيع عبارتى صدق مضاف
مقدر صفت اولمسنه مشير اولور وصدق بمعنى الصادق يا خود باعتبار
الشفاعة قدما ول حضرت ايله تفسير يدكى جوازينه اشارتدر دير
قال هولا نا على القارى ولعل التعبير بما عن القدم لاقدامه عليها
وقال سهيل بن عبد الله التنزى هى سابقة رحمة اضافت بيانيه
او دعوانى محمد صلى الله عليه وسلم او دعها صفية فاعل ايله اما
ندانوتك مضارع قلبى بابدال الفعل الحالله صنفيد ر يعنى امتلرينه
رحمة سابقه درك سبق وجود واثر كرم وجود ايله اختصاص قلندى
شكم كنت نبيا وادم بين الروح والجسد بومعنايى مؤيد اولور قال محمد
بن على الترمذى ابو عبد الله محمد بن على بن الحسن بن بشر الزاهد المؤ
لف من كبار مشايخ كرامدن حكيم ترمذى قدس سره العزيز صاحب
نوادر الاصول فى الحديث در مشار اليه حفيده ابو نعيمه نك اعتقا
ربنه بناء وعلى نظر اعتبار كرامده سا قط در اوجبور زحمد ورينه
قريب كبدك روحى باغ جنانه حرام ايلدى هو قدم صدق امام الصابرين
امام كبر هم ايله قيده ومقيد اوقتيله مقدم ومختار والصديقين
سابقه فى التصديق الشفيع المطاع والسابق الحجاب محمد صلى الله عليه
وسلم حكاه عنه السلمى صار بقى معلوم وضد بنى مبالغه فى الصدق
وقيل هو اكثر منه الصدق وقيل لم يكذب قط يعنى قدم صدق قدوة
الانبيا هو مقتدى الاصفيا حضرت مصطفى ومجتبى صلى الله عليه وسلم
حضرتى بيكدركه مقبول الشفاعه ومستجاب السؤال والدعوه رسول
كبريا در بو نقل پرعبرى امام مسلم حكايه بيورمشدر قدس الله
سره الشريف الفصل الثالث فيه ورده من خطابه تعلل ايله بيورده
الملاطفة والمرة مورده فتح وكسر را ايله محل ورود كلام در ومهر تخيلين
وتشديد را ايله عطوفت معانيه اتباع فى الاصاندر على وانقا
موسى يعنى بو فصل ثالثك لطافت حالى طرفى عالى برمردكار عالمدر
جناب سيد ولد آدم حضرتنه كتاب كريمده عتاب كرمنه لطف واحسان خطابيله
شاباش بيورمشدر لطافت معانى ايات بيانيه دن ومن ذلك يوفيدن
بعضدر قوله تعالى عفى الله عنك لم اذنت لهم ما قبله على وجه الملاطفه
نوعندن ولاكلام برتراى لم اذنت لهم منافقلر بحق رخصت

قال خطاب

ينفع لهم
وقال الحجازى وروى
فضلهم بنتهم
لعلى القارى
وفى نسخ فخرهم
نبيهم لعلى القارى

زاده انصاف اولرکه حق بنیاد لدی الذبره صدق وبعلم الکاذبین
قال ابو محمد المکی من الکلام بعض شجره بلا نکتی مکی وارد اولمشدر وقبل
هذا عفا الله عنك لفظ جلیلی افتتاح کلام عنا لخطاب فی الکتاب ابتداء
کلام رب الارباب بیورمشدر بعنزله اصلحك الله تعالی یعنی موافقته وجوه غریبه
اصلحك الله وما صنعت بهذا یکاد اراة زیاد زد غریب در واعزك الله تعالی
هل شرفتنی بزیارتك فی بقای ملاقاتك اولاد صواسازه منزله سنده جاری
کلامدر وبو معنای نظیره حدیث شریفده وارد اولمشدر لقد عجبت من کرم
وکرمه وصبره والله یفعل ما یشاء سئل عن البقرات العجاف والسمان ولو کنت مکانه
ما اخبرتهم حتی اشترط ان یخرجونی والحاصل مقام تبجیل واکرام عنای
المخاطبة مع الکرام جریانی هذا الکلام عادة جاریدر وقال عمرو بن عبد الله
ابن عتبه ابن مسعود الهذلی الکوفی الزاهد امام مسلم وائمه محدثین اربعه
بو ذکر در بخرج احادیث بیوردی بنر مانع هجیه ندر بو زاتدن حدود ندر
رویراه منزلکه قدسی اولمشدر اخبره بالعفو قبل ان یخبره بالذنب یخبره
من باب الافعال یعنی رب ثواب نسلیه الحبیبه فی هذا الباب ذنبانه اخبار ها
اولمق عفوی اعلام بیوردی حتی الیم قلبی عن بعضهم ان معناه ابو التیث
بعضی منبر بندر نقل وحکایه بیورمشدر عفا الله عنك معنای جلیل عفاك
الله عنك یا سلیم القلب دیمك اولمله یعنی ذکرها سوی التهدید ای اکاه
دل سلامت برله عصوتنك کافی بر جه قوله الا من اتی الله بقلب سلیم ثم ازنت
لهم قال سمعت شیخی قدس رباه و یا بعضی معقوله عنه شکر فانی هنیئا
معافی و بیان اولوب بیورمشدر ولو شاء لهداکم قال النبی صلی الله علیه
وسلم بعد قوله لم اذنت لهم لیتبین علیك ان یشق قلبه هو هیبة هذا الکلام
الرخیم ای بهیمنا جل وعلی پیغمبری عالیجنابنه کلام عتاب امیز لم اذنت
ایله اینجای امر شدر یل بیورمش اولدیغی عظمة فرمان کلام ذی الجلال ایدوب
دیل لطافت پرور نازنینی حضرت منصدع و منقطع اولمقدن قورقولور ایدی
یعنی لاجل الحدیث انا اخوفکم الله شدة عتبته الذی ما بالغه دن لکن الله
تعالی برحمة اخبر بالعفو اما جناب خلاق عالم نبی مکرمنه رحمة عفا الله عنك
اشارت برذبنشاوت سولطفی وعفو امیز ایله اخبار و ابتدا ایلدیکی حتی ملکی قلبه
ناکم دهشت قلبدن سالم اولوب دل اکاهلری طاپشیرمق بولمله بعضی تحدیده
صیغة مضارع علم وری و دیمکدر تشدید کا قلة مفعول مقدر بنا بر به قلبه لفظی
مفعولیتله منصوبدر ثم قال له لم اذنت لهم بالتخلیق بعد العطف و
اللطف بو کلام دهشت فرمانیله خطاب ایدیکم نحوی غزوه تبوکدن
الموه تخلف ایله اذن و رخصت و ادا ده اقامت اولدی دیو حتی یتبین
لك الصادق فی عذره من الکاذب اعتذار تخلفده صادقه لاح مدار نائله
مرده دیلان منافقلردن هر بری عذر بنده معذرتلری ظاهر و باهر اولمغله
احکام مجاهدین مرویدر که اثنای غزوه یتوکده بعضلری سر رشته رایلری بوزیله
اوزر عقب ایدیلرکه جناب محمدی ایتیدای ایقامت ایدلم اکرچه صورت
ده اولدیکا خوشی والاهر بری برقوم عذری قوی ایله برابر جوابی اولوب هر حال
قبول ما مولدن بنا بر به جهادوکه تخلق و اوطاغرده بلشدرا حنده منیم
اولوب ریشلر و فی هذا الخطاب امدیجای عنابده بوکونه لطف خطاب
من عظیم منزلته عند الله ما لا یخفی علی ذی لب یعنی لدیجا لحق اول نازنینی

مهدد وجودك

مهدد وجودك قدر وعظم شانندن اولدیغی عقل وسلیم صاحبی اوزره
پوشیده و نهان اولمدیغی ایکا نمدر ومن اکرامه ایاه ویره به عوض تلك
الرعایة ایله مراعات واضعافه و اکرامدر الدوغی خفی دکلدر که ما ینقطع
دونه عن غایته انك کما لوعن فی عنه قدره منقطع اولور نباط القلب
کریوزه ایله مع النوط بعد التعلیق برعد غیظدر ربك و نبیه قلب الکافر
منوط فلقدر انقطاع صاحبنه هلاکنی ایجاب ایدر بعضلر تعریف
حبل وربد اولدوغنی تغییر انمشلردر والحاصل صعوبت امردن کنایه در
اما مرجوانه اولمایسنلزعة حق سبحانه وتعالی حبینه اکرام والطاف بی غایاتی
مما لا ینحصر و واصف ای غنی تصور ایله کما لها اراء و تو صیف عاجز
وقوف مانده نا یافر عما او صاف والاسنده عنده لیب اسا اولسه کویا مهزول
دزه و نحدل قطار کما هو حقه وصفینی اما مسجد دزه عکسدر عبارت
اولور قال تغطیه کسکون و سکون فا و فتح طاء مهمله و واو و الف و کاف
تحتیه و ها ایله و فی نسخة بظم الطاء و سکون الواو و فتح الیاء و التاء
التفلیة عنها الطاء و فعا علی وفق القیاس و قیل بسکون الطاء و صلا
انتهی ابو عبد الله محمد بن ابراهیم بن عرفة الازدی النحوی الواسطی
له التصانیف الحسان فی الاداب سنه ثلث و عشرین و ثلثمائة ببغداد انتهت
ایاره راه بقای عازم اولوب باب کونه ده رفع اولندی ذهب ناس
مفسرین بعضلر ذهب او لدیغنی الی ان النبی صلی الله علیه وسلم معاتب
بهذه الایة صیغة مفعوله یعفا ایة منکوره ایله اول حضرت طرف کردکا
زیدر صعلك اوله و خاشاه می ذالك ذات شرفا بینه نسبتله کناه
و معاتب اولمقدر متر قدمر بل کما ان خبرا تقدیر بخنه مفتوح ایله بدلك
اذن و عدم مبادرته مخبرا بدی زیرا فانا استاذنوك لبعض شانهم فائدة
لمه شئت منهم کن علة سبیله ماذونه و مخیر یبوریلمشدی فاما اذن لهم
فلك الغطیه ده جواز انفرادی تقاعد بیوریلوب رخصت باب اقامت اولدیغی
امر جزیوردی بزی سوق انمشدر کما قاله الزمخشری اعلمه الله تعالی انه
لم یاذن لهم لقعودهم و التفافهم و فرسخه ان لو یاذن یعنی اول اوردی
عتم اذنله جناب رسول الله دن فرمان صدور ایدیدیکنه انلر فرمان
بر اولیوب و یتحقق شقاقهم نفاق اوزره تقاعد و جهاددن تخلق ایدی
چکلریده حضرت علام الغیوب حبیبنه اعلام ایلدیکی واقع اولدی
فی الاذن لهم شان کلام الله دیکی تخلف اذنه داده اولمغله جناب بنوت
مآب اوزره اتم تاپمایدی و قال القفیه القاضی ابو الفضل رضعف بیوریلمشدر
بیوردیکی یجب علی الامام المجاهد نفسه بغیر رضاء حقده بجاهد سوغی کامل اوزره
واجبدر الرائض بزمام الشریعة خلفه ضمنه ایله و کاهی اسکان لامله و
منصوبدر و رائض هزه مکسوره ایله اسم فاعل وزنام کسره ایله لجام معنا
سنه و رکه احکام ایجون مستعاردر یعنی کرتنده خلفنه عنان تدبیرلرنه
و انواع شرع الله ایله تهذیب و تربیه ایلمه واجب و لنجمدرکه ادبنا
ادب باداب القرآن یعنی فرمان خدای و اتبعوا ما انزل الیکم من ربکم
امر واجب الاتباعیله صبحنه ان عن قابنه برله نادب ایله ای حق قوله
و فعله و معاطفته و محاورانه یعنی اخذ وعد و مناولات و خطابات
و جوابات و معارضات مع الخلق ده زیرا کلیسی احسن بیاده اوزره مستفاد و مخرا

ای تسکین لعلی القاری

و نهایتی

ای محمد آ لعلی القاری

یادب القرآن لعلی القاری

الفائدة فهو بس قران كرم عنصر المعارف الطيفه عنصر ضع عين صاد محمد نبي ايله اصلي
بعض معارف علوملك اصل اصلين وركن اركين در وروضة الاداب الدينيه واله نبويه اوزنجي
وراه مولايه تعلق ايدن امور دينيه وبنيادن محتاج اليها اولان ادابك كلسنا بندر
ويلت اهل سلم تامل وايقان ايليه هذه الملاطفة العجيبة طرف كردكار لابزال الدرج
ظهور ايدن محاطبة غريبه تفكر ايليه في السؤال من رب الارباب بصورة الاستفهام
يعبر عالي مقامله سؤال ذي الجلال والاكرام ونكته بيه ما خلق من التراب ايله كندو
ذاتك شريف بيتدن منا سبتدن منزه المنع على الكل عموما وخصوصا المستغني عن جميع
بعض سيد والشفيا جمع بندكانندن وياعبادك هر عبادك دن مشفق اولان رب
العالمين جل شانه وعظم برهانه حضرتندن وتخريج كردا جوهر بدر لفظ كل وبعض
معرفتاك اولمزجه سبيله الف ولامك مجئ عريدن بشقه منفولدر واما جواز دخول ايله
معناي اضافت خاص ايله اضيفت اولم تنصف قال ابن فارس كل اسم موضوع للاحاطة
بكون مضافا ابدا الى ما بعده وبشير فتح تحتيه وسكون مهمله وفتح فوقيه
وكسر مثلثه ايله من قار الشيء اذا ارتفع وانتشر واصل مجازي در وبشير بمعنى مبشر ودر
انذير وحزن وما يتاهل اوزره عطفي حزن كردك شارح دلجو در ورفع ده مجازدر
ما فيها من القواعد ملاطفة عجيبه ده منافع غريبه اظهار واستخراج ايليه وبسط
ابتدا و دخول حرف فوائندن الى بيانجه حضرتي جل وعلا نك كيفيتله حطابه ابتدا ايلديجي
بالاكرام قبل العتب فتح وسكونله بعض كلاب كرعندك رسول وجعله اكراما عفا الله
عنك تعظيمله قبل ياء العتاب تصدير ايلديجي واني مدلوله وبعضي نسخه ده فتح
وشد نا صله ابناسي ضد ايحاشي بالعفو قبل ذكر الذنب مصدر كه مفعولنه
اضافتي قبيلندن واصل حي ازيده ذكر الذنب والمراد بالذنب باعتبار الصورة
الظاهرة الماخوذة من العبارة المعبر عنها بخلاف الاولى كما قبل لحسنات الابرار
سيئات المقربين مشاهده مولادن دريي برحالت غفلت حيثيتيله دركه مضاف
عباره انده اسندد الى ايله ابراد ايلديجي والحاصل ابرد منعال جيب اردندي
نه كيفيتله وحشت امني اذهاب وحضرت قدسندن لذات انسي اظهار ايلديكي
ذكر كندن اولى ذكر عفو ايله معامله وموانسه بيوردقلاري كان ثم فتح وتشديد
ايله اي هنالك اذنبت يعني فرضاكه دريي حالت كناهكار اولدكك حالده بيله معاقبه
صورتنده ظهور ايلديجي حقيقتده ذنب دكلدر وقال تعالى ولولا ان ثبتناك
لقد كدت تركن اليهم شيئا قليلا ولولا تثبتناك اياك لقاربت ان تميل الى انباع مرادهم
يعني كفار فريبنك قوة خدع وشدة جليلندن انلره ركون صدري اوزره
اولدكي لكن عصمتي سبق ادراك ايلديجي وجوب اولمقدن منع ايلدي
فضلا من الله ركن اليه كما في البيضاوي سبب نزول لعله محكي عن مجاهد اولان
روايت فريبنه بدكشي اول حضرت عليه السلام حجره اسودن منع صدر دديكري
بزم اونا غري مس ايتمجه عليه السلام حجره رخصت بوفدر بس تمسكا بسلام الحجر
اول امر ركون حاطر عاطر يه سهلكما حطور اتدي فريب اولدي اما
وجود تثبيت سبحانيه دليل ومفاربه دلالتي امتناعله بادي اولديغي بوجهله محل
رفعه مبتدا وخبري محذوف در فرو بدركه بوايت شريفه شرفحدثي نزول اولدقده
فوق حضرت سيد الانبيا عليه اجمل التحيا اللهم لا تكلني الى نفسي طرفة عين
دعاسيله استعانتله توفيق وعنايت حق بيوردقلاري قال بعض المتكلمين جمله
مفسر سندكه عنايت الله تعالى الانبياء بعد الرسالة اكثر من عنايته قبلها لانه
صدور ايدن شيء دره يعني سبحانه وتعالى ادم ونوح وداود عليه السلام حضراتي

امثالهي عنايتي صوريه وحمايتي بشريه ضروريه وقوعندن نصكره معاملت ايديجي
وعنايت نبينا صلى الله عليه وسلم قبل وقوعه اما بيعبر بزحضرتنه حصول حلل
ووقوع زلل دن اول معاملت قلديغي ليكون بذالك اشد انتباه ومحافظه
لنزائل المحبة اول حضرت ذالك العتاب سببله مخالفة مادن ايشدنه اي ايله
منتهي وبسيار وراعات رابطه امورده انسون ايجون قبل الوقوع عتاب
كونه معاملة ايله مجاملة بيوردقي وبدبار وهذه غاية العناية بحالتي
حمايه ايسه نهايتنه رعايتدن زبرا معاتبه بحسب القدر والمكانة اولديغي
هويدادر وشكم عادت پروردكار عالم عامة عباد ودر امثال جبال سيئاتي
عفو وتجاوز بيوردقي انبيادن عليهم السلام ابسه منفال زر مبعددن
زله ايله مواخذه بيوردقي كمال قوريله انبياء كرام مقربيندن اولوب عامة ابسه
مكان بعدايله معبودي اولدقلرندن دخي باطراب اوزره اتباع زله
ذنب ايله على الباب كبي اولديغي اولوالالباب خفي دكلدر ثم انفصل بعده زا
جنم اعتبارله احمد مجتبا صلى الله عليه وسلم والله الاخبار مضمر تركيب علو
مقداريه ابشارت بيورديلان لطايف خداوندكاه ايله كيف بدا بشانه
وسلامته قبل ذكره ما عتبه عليه خداي معين بني اميه اوزره ايله مذكوردر
عتابله عطابدن اقدم مخالفتدن امن وسلامت وموافقت حق اوزره دوام
واستقامتله وجهله بديهي وجبي ايلديجي وضبط اركون اليه اي عوملي معاملة
الخائن من النبيذ اومن شانه ان يجاوذلك هو قرب التركون الى اتباع هواهم
ففي اثناء عتبه براقه وخوطبوا بخونه نامينه وكرامتله برحالت عتابدن برى السا
حه وضمن تحويزده مامون وموافقت اوزره ثباتله معصوم ايلديجي ومثله
بومعنايه نظر قوله تعالى قد نعلم انه ليحزنك الذي يقولون
على قراءة نافع افعاله تدر وبا فيلريجي قرائنده باب اولدن ضمير
غابر ايله بعني تحقيقا عظيم شانمز له دانا بركه بزوفر شانمز دوبلخود
سبنده وقران حقنده ايلريله كفت كوليري سكا حزن ايتماكدن
فانهم لا يكذبونك الآية بالتشديد للجمهور وبالتخفيف لنافع
والكسائي يعني انلرسني كذبه منبت ودروغله اتهام ايتمزلر دعوا نبيان
ايتمز سببله هان سنك اوزرينه ايتكار قلمزلر ديمكدر وايله جليله نوع
تسلي شاملدر دير نازل على رضي الله عنه قال ابو جهل فرعون هذه الامة
عمر بن هشام للنبي صلى الله عليه وسلم انا لا نكذبك ولكن نكذب بما
جئت به يعني ابو جهل اليم حضرت بني كريمه ديديلر بزسني صدق واماننده
تكذب ايتمزز امانو جيد ديانت اوزره اتباع ايتديكمز شيء قراني تكذيب
ايديرز ديدكده فانزل الله تعالى فانهم لا يكذبونك الآية بعضي نسخه ده فنز
لت واقع اولمشدر بس صدق ديانته حضرت شهادت وتسليت ور
ويوجه ان النبي صلى الله عليه وسلم ما كذب به وفي نسخ اكذبه قومه حرك
بكسر الزاي ودبدركه وقتا حضرت صادق الوعد الامين جناب فريبني
كذبه منبت ايلديلر محزون اولديغي فجاء جبريل عليه السلام فقال
ما يحزنك وجهي سابقا ايله باب اولده وبا باب افعالدن فقال
كذبني قومي فقال انهم يعلمون انك صادق ورسول محترم صلى الله عليه
وسلم بيوردكم قومم بني تكذيب ايلديجي سبب حزن اولدي رجال امي
الوحي تسلية بحتي اولوب بيوردي يا رسول الله قومك سني بلورلركه

راست کو سیدی اما عرضہ بنیاد موافق اولیا بر امر ایلہ بعث اولند لعنتدہ
ناشی کفت کو ابدر لر دیدی فانزل اللہ تبارک وتعالی الآیۃ حق تعالی نسبتا
لجلبۃ ایلہ مقدمہ یی انزال ایلدی فبو ہذہ الایۃ منزع ضم جمع وسکون نون
وتشدید زا ایلہ ماخذ ومشروع لطق ماخذ من سلبتہ تعالی لہ علیہ السلام والطائفہ
فی القول بانہ قرد عندہ انہ صادق عندہ ہم مکذبلر ایلہ لانہم معترفون
بصدقہ قولا واعتقادا وحاصل کلام حضرت لحق ذو جلیل یعنی جملہ جلب
انس واذہاب حزن ایلہ تسلی وکلام دردیارندہ نفس نفیس نبیو تثبیت
اطمینان ویروب فی الحقیقہ انلر سنی تکذیب انمزلی بلکہ بزی تکذیب ویا انلر
مکذبلر فی الباطل درلر دیو درکاہ عزتندہ تقریر دا کرامندن ایلہ کریمہ
ماخذ لطق ومشروع منبع حاصل بر زا فرمش اول حضرتک صدق وامانتیلہ
موصوف ابلدیلر وقد کانوا یسمونہ قبل النبوۃ الامین فرع بہذا التقریر
اصل نسخہ مصنفدہ رابعہ ایلہ وتلمانی بعد الناف دال مہملہ ایلہ فرض
وتقدیر معنا سبتلہ ایراد ایتدیلر ارتماض نفسلہ بسبب الکذب بسمہ کسر سین
ایلہ وسمہ علامت معنا سینہ در کذب فتح کاف وکسر ذال معجمہ ایلہ اصحدن وکسر
وسکون بلہ مقابلۃ للصدق ومشاکلۃ اللفظ انسبدر یعنی ایلہ شریفہ ده تحریر او
لنان تقریر وتصویر مثار ایلہ اول حضرتہ اسناد وسمہ کذبیلہ ظہور ایدن
قلق واضطراب واختلاف نفسی رفع وازالہ ایلدیکی ثم جعل الذنب لہم
وفی نسخۃ الذنب بسببہم جاحدین ظالمین یعنی بعد ذا جناب مولی
عز وعلا انلرہ متوجہ وکذب موضع صدقہ وضعلرندن ظالمین بسببلہ بیور
مسبلۃ زم رعینی انلر نسبت قلبدہ وشخ زماخی رنبی فی الشیلیۃ اذا انکرک او لغیرہ
او نوبغۃ اوزر معطوفدر فقال تعالی تفصیل وبا تعلیلدر ولکن الظالمین
بایات اللہ یجحدون جحدہ حقہ ولحقہ ای ینکردہ حقیقتہا یعنی بو قول مجیدی
ذم ایلدی وحاشاہ تقویع علی ماسیاتی من الوضع سکون صاد ایلہ یعنی خدایی
یبغضونک ای محمد المصطفی صلی اللہ علیہ وسلم عبیدہ تنزیلہ وتقریس ایلدی
وطوقتہم بالمعاندۃ بتکذیب الایۃ حقیقۃ المظلم بالاضافۃ وتکذب معاندہ
بہ متعلق وحقیقۃ منصوب مفعول ثانی طوقتہم یعنی ایات منزلہ فی تکذیب انلر
وبو وجہ عناد منظر سبیلہ بر وردکار عادل حقیقۃ ظلم انلریہ کردبنہ طوق
والزام ایلدی اذ الجحد انما یکون بعد علم الشیء ثم انکرہ کقولہ وجحدوا بہا
واستیقنتہا انفسہم ظلما وعلوا جحد لغتدہ انکار مع العلم در وجود عدم
وجود واستیقنتہا جملہ سندہ مستفاد در پس ایتدہ بحرف بد وبا تاکید ہو بدر
ثم للبعد الرتبی او مجرد عن المہلۃ زیدہ ولام مصنف علیہ الرحمۃ امر یہ بیلتنی
جمعدہ برکہ نفی تکذیب واثبات محمد دربعنی انلرجناب رسول اللہی تکذیب
ایدرلر مع ہذا حضرتندہ صدق وصفا سیہ بیلورلر انحق عناد ایلہ انکار ایدرلر
نکتہ ایلہ ثانیلہ بو معنایہ دلالت ایدرلر مرویدرکہ اخنس بن شریف رو برکاسوز
پدرندہ ابو جہل زینہ صلاتی اولوب ایکیا ابا الحکم محمد صادق در ویا کاذب در
بنی خبر دار ایلہ دیو نہایتہ برجای نتہاد سؤال ایلدیکی ابو جہل اخنسہ خوابکار
اولدیکی واللہ محمد صادق در وما کذب یہ محمد قط امانتی فتحی نہایتہ وجہایلہ ونبوتلہ
ولولہ انذار عالمیان اولوندہ سائر قریشی منزویکی بیغولہ حفارنمی اولسولہ
دیو نفیلتہ وصدق محمدیہ راست کر اولدیکی والفضل وما شہدت بہ الاعداء
وبنہمائی جمعدہ وجہ اخر بدیدار دکہ معنایی ایلہ لطیفہ دیکدر اولورکہ وقتا فوقتا

سنکلہ بر وقت

لعلہ یعنی حقیقتہ بعضہم
لعل القارئ

یبغضونا

وقال الفراء ٢

وروی عن مریم الحالیہ
لعلہ القارئ

صلوات وسلام علیہ
وعلیہم اجمعین
آمین

سنک بر وقت دعوای نبوت معجزانک ظہور بلہ سنی تکذیبہ نہضت ایتدیلرکہ
کویا انلر سنی تکذیب اتمدہ بلردیدیکدر اولہ تتکم کتابات جاریہ دندرکہ بلکہ
اخرکہ بندیلہ اہانت انسبہ بندہ صاحبی اول کسبدہ توبیخ ایدوب سن بنم قولمہ
اہانت اتمدیک انجون بکا اہانت اتمدیک دیوکتابلہ ایدوب سبار اندہ وجہ
دیکر بودرکہ ظالمین ہاء سنی تکذیب ایلہ تخصیص اتمدیلر بلکی سائر
رسلی تکذیبدہ نعم اتمدیلردیکدر اولہ وکلام انبیا مصنفلہ بو وجہ ملابلدر
فتح غزاہ تشدید زا ایلہ یعنی ما یسعی علیہ السرء من تلبیس وتغییر وازالہ
وحقلہ دیلر یعنی فی نفسہ ایدیجی واشہ شدید ویا تخفیف باذکرہ عن ما قبلہ
انبیاء کرامدن اول حضرتدہ مقدم تشریف ایدنلری منصب نبوت ایدنلری فکر
ایلہ ووعد صلی اللہ علیہ وسلم النصر بالنصر دخی وشیاری یدخواہی اوزرہ
ظن باب وغالب اولمغی وعد بیوردیجی بقولہ ولقد کذبت رسل من قبلک
الآیۃ فصبروا علی ما کذبوا وأوذوا حتی اتاہم نصرنا ولا مبدل لکلمات اللہ
ولقد جائک من نبأ المرسلین فعل اجلبل ووعد جریلی ضم فراء بکذبونک با
تشدید مع تخفیف قال بعضہم تلک حقیقتہ من باب الافعال قرأت ابن نذر یک ایلہ
نافع وکسائی ودر فمعناہ لا یجدونک کاذبا بالتشدید زا ایلہ ابو بحیی بن زیاد کوفی
امام النحو واللغۃ زرنار بحندہ راہ مکہ دہ معاصر وا ربانیا اولدی کلامیلہ زیب وزیور مکلم
فراء دیلندی عمل فوا ایلہ وکل والک فی بالکسر والمد احد قراء السبعہ وشیخ
القراء اولان ابو الحسن علی الکوفی حمزہ زیاتدن اشار تعلمندہ برک ایلہ
ملتفی اولدیغندن کسائی دیدیلر بو زسکار طفوز سنہ سندہ طوس وبارکہ
دہ کساء مستعار حبا تدن تغرب ایلدیکی وقدم التلمیذ لاستقلال الی المقال
یعنی باب افعالدن تخفیف ایلہ لا یکذبونک معنا سبتلہ قراء کسائی اتفاق
ابی بکر معنا لا یقولون انک کاذب بالتاویل السابق وہذا بناء علی ان الکذب
کالکذب للنسبۃ کما صرح بہ الامام والقاضی او علی ان الکذب بہ ای بتہ کذب بہ
کما فی القاموس وعلی الوجہین ان معنی التخفیف لا یجعلونک کذابا بل یقولون
ان ما جئت بہ باطل وباطل منقولات عنہما او اضطراب واختلاف بدیہی
لا یجتمعون وقیل لا ینجحون علی کذبک ولا یلبسونہ بعنی لشبہۃ فضلا
عن حجۃ کذبک اوزرہ اسند لان الغیر لربما یکذب بدیلدیکی بو عبارات دخی
وارد اخلشلق المبنی افعال امامینہ راجعدر ومن قراء بالتشدید باتی الثمۃ
قراء انلردندہ فمعناہ لا یلبسونک الی الکذب قریشی سنی کذبہ نسبت
انمزلی بکدر وقیل لا یعتقدون کذبک خلاصۃ معنیین وزید قراء نبیلہ
بو معنادر ومما ذکر من خصایصہ صلی اللہ علیہ وسلم یعنی تزاید ندر ورفعۃ
حضرتہ والہ اولہ حضیصتہ دندر وبرا اللہ تعالی بہ حق جل وعلا لک
من بین الاصفیا خاتم الانبیا بہ اکرام واختراعی کہ ان اللہ تعالی خاطب جمیع
الانبیاء باسمائہم حق تعالی قرآن کریمندہ ذکر ایلدیکی اولدہ یعنی ای عالی رتبہ
علیہ تشریف بالخطاب ایبیوب فقال یا آدم اسکن انت وزوجک الجنۃ یا نوح اہبط بسلام یا ابراہیم
قد صدقت الرؤیا یا داود انا جعلناک خلیفۃ فی الارض یا عیسی انی متوفیک
یا ذکریا انا نبشرک یا یحیی ہذا الکتاب امتالی ویا محمد طہ ما انزلنا علیک القرآن
یا ایہا الرسول یا ایہا النبی یا ایہا المزمل یا ایہا المدثر یعنی سنطلر اصفیا علیہم السلام
والتحیا لحاطب فلندیجی الاشرف اسمائیلہ شاہا لہ خطاب ببیورلدیکی عند اللہ الاعز علو
منزلت عالی منتبہ دلالتدہ زیرا سبتدہ بندہ کاسندن برینی اوصاف مرضیہ واخلاق

علیه ایله دعوت ایدوب دیکر بنده نی اوصاف جلیله ده عاری دکلم وعلی ایله
دعوت انسه عرف مخاطب واباب محاوره اوزره اولبابک عزتی اخرده اکثر
اولدیغی مبرهندر ومزمل مذکر ومنعطی بانبیوت وکذالک مدثر حضرت سلطان
انبیا غار حرادده بعد المجاوره رجعت بیورروب مشاهده ایدیکی حوارق وحالاتدن
حد بحة الکبریه زملونی وفی روایة دثرونی ایله قبا ولحاف براه بوسیده
فلنوب بورغه لوینه ایی ایلدیکی یومنامدن تزمل وتدثر براه خطاب ملاطفه ونا
شیده وزبرا ابن عربی تدبرکه برکه ایله ملاطفه قصد انسه انک بولندیغی
حالتدن مشتق برسم ایله تسمیه وتوصیف ایدکری مثلا حضرت حبیب خدا جناب علی
المرتضی کرم الله وجهه حالا اوزره خواب اولدیغی کررروب قم ایا تراب دیو ملاطفه
بیورمشلر دبر الفضل اتری فی قسمه تعالی بعظم قدره فصل جهارم حضرت مولا
عز وعلا بتن ذبشانی ذات عالیشانینه یادنسم بیورد قلری ایا نات تغیری ونا ویلی
بیانندن دبر وفی تحتیه ایله خلق ومبدء معنا سینه دیر قال الله تعالی لعرک انهم
لفی شکرتهم یعمهون اتفق اهل التفسیر فی هذا العرک قول جابر بحشدن مفسرین
بکرتاج القاقدیرکه انه قسم من الله جل علی له بمدة حیوة محمد علیه الصلوه والسلام
اهل تفسیردن مراد اکثر وجمهوردر والا بیضاوی تفسیرنده وقیل المراد به لوط
علیه السلام دیو ذکر ایدوب لعرک قسمنه شاباش بیورمشلار لوط علیه السلام
دیر ضائر قوم لوط راجعه اولمسی بیاض اختلاف اکثر وکذا الامام ایتما بغوی علیه الرحمة دخی
بو قول اوزره اختصار اختلاف ومراد لوط علیه السلام اولدیغی حالتده خطاب ملاک
در زبرا ابن عباس وغیریدن روایت اولنان ما خلق الله تعالی بحیوة احدا
بحیوة محمد حدیث شریفله منافی اولیه قول اکثر مفسرین اوزره شریفه دیکر اولورکه
یا محمد قسم عمرکه درعرک حتی بجول کفار قریش عدم تمیز خطا من الصواب ده سکرات
اساغرت وغوایلده متردده وتحیر لردده وجمله قسمیه معترضه فیما بین القسمیه
اولوب ضمیرک قوم حضرت اوجاغی نصوبیکردده تحویلدر وبعضولر صفة مضاف محذوف
انبائی امر ماضی استحضار ایچون در وبعض حکایة الحال الماضیه اوتنزیله الماضی
بالحال واستعمال المشبه به فی المشبه واصله اصل استعمال لعرک بضم العین
من العمر ولکنها فتحت لکثرة الاستعمال اظهر اولان ضمنیله عمر دیمکدر ایدیکی
افصح الوارد فی القاموس علی ما فی القاموس ضم وفتحله لکن فتحله لاستعمال
خفة لفظ وکثرت دوارنده مقتضیه در کما فی البیضاوی ومعناه ابوالجواد
علیه الرحمة ابن عباس رضی الله عنهما دن روایت بیورد قلری وجه اوزره معنا بی
لعرک وبقائک یا محمد والعمر فول شریفنده بعض نسوینیه قسم بیورمشلر بعضی اوزره
لعرک دخی ومدة بقائک فی الدنیا معنا سینه در وقیل دوام ذکرک ابد الاباد وقیل
وعیشک وطیب معیشتک فی الکونین دیکدر وقیل دوام ربوبیتی لغوله تعالی فلنحیینه
حیوة طیبة وقیل وحیاتک ظاهرا کتب لغتدن فهم اولنان مطلق حیاتدر لکن
بعض محققین ذکر اوزره مراد تام حیاتدر فالعرلفظ منزلا قال مولانا علی
القاری حیاتی باسمائ الحسنی والتخصیص للشرف والکل بمعنی واحد وهذه نهایة التعظیم
وغایة البر فی التشریف بمعانی مذکوره تلک کلمه سی کمال تکریم ونهایة تشریف در زبرا
عرض عزیزی صیانته قسم کمال الفت ومحبته دال اولوب فرط القسم بالذات رضی الله
لبیه در وذالک امر ذوقی یحتاج الی جودة طبع فتدبر قال ابن عباس رضی الله
عنهما یبقی دلا یفنی وابو نعیم وابو یعلی روایتلرنده ابو عمر خیر الناس بیورکه
ما خلق الله تعالی وما ذرء وما براه الفاظ مترادفه در تاکید ایچون در وباخلق

تقدیر معناسینه

تقدیر معناسینه وزراء زربنه مختصه ودراء مختص بذا الروح اولمق مرویدر
نفسای شخصا ذا نفسی اکرم علیه من محمد صلی الله علیه وسلم وما سمعت الله تعالی
اقسم بحیاة احد غیره یعنی لدی باری الشتم نبی محترمدن انفس واکرم نفوس
منفوسه ده برذاتی صانع بیچون عدم دن ایجاد اندیکی ومصطفی صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینکی غیری افراد فریده ده برفرد دلجیانینه قسم یاد ایتدیکی
یادداشت معلوم دکلدر دیدکی وما سمعت قولی عبارة اولی به دلیل کونه
دیر قال ابوالجوزاء جیم وزای معنوحتین بینهماواو وساکنه وانق وهمزه
ایله اوس بن عبدالله الربعی البصری درکه جناب صدیقه رضی الله عنهما وغیرلردن
راویدر اما حاء وهمه ورایه ابوالعوارا دراوی حدیث فنوت اولان ذالدر
ما اقسم الله تعالی بحیاة احد غیر محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم لانه اکرم البریة عنده
بریه تشدید بایله بمعنی الخلیقة وفعیله مفعوله معناسنه در مهتدلر
مرجع واسماء محضه اسنعا ایله اولغتن نابیث فلندیی بمعنی باری تعالی
برفردک حیاتینه یادنسم بیوردیی الحق محمد علیه السلام حیاتینه قسم ایلدیکی
زیرا جناب احمد مجتبای اکرم الخلیقة وخیر البریة در دیدیکی وقال الله تعالی یسین
والقرآن الحکیم والقرآن مقسم به قلندیغی صورتده یسین اوزره معطوف در والا
واو قسمیه در حکیم قرآنه اصفاری قرآن کریمک صاحب حکیم نام وحکمتله ناطق
اولدیغیچون الآیات انک لمن المرسلین علی صراط مستقیم ایة اولدیغنه نعوض
غرض فصلنده اولیوب نعظم اخری افاده ونسبتی واتعدیر اختلف المفسرون فی
معنی یسین علی اقوال معنای لفظیه بیان ده علماء متاخرین بنجه اقوال اوزره
اختلاف ایلدیلر اما جمهور سلف وجمیع من الخلف اوائل سور قرآنیه ده اولان
حروف مقطعه شانندن قال وخیل انیوب مما استاثر الله به علمه الله اعلم یرادله
مثلا قوله الکتاب بیورمشلر تعالی ابو محمد مکیی من ذکره قدوسره انه روی عن
النبی صلی الله علیه وسلم انه قال لی عنده ربی عشرة اسماء وهکیی علیه الرحمة بیورکه
هر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلرنده روایت اولندیغی معدنلره بیورمشلر
مثلا عند الله تعالی یتمیوز اسماء اسماء عشرة کامله موجوده در وخاص
عشره برزیاده اولمق مناسبی دکلدر زیرا علماء اعلامدن اسماء واعلام حضرتی
درجة خصوصیه برسیده قلمقلریی مستفاد عن الشهره در وکثرة اسماء عظمة مسمیی
مستلزمدر ذکر اولنمشدر ابو محمد مکیی ذکر ایدیکی تخفیفا اسماء عشره رندر هر
حاله ویسع اسماء الله طلا ویسین اول حضرتدن ایکی نامبارکدر خبر مذکوره برفردی
فاطمی ابی بکرا بن عربی ضعفه محمول اولمغین پوسته صحت دکلدر بخاری ومکی
ابو عبدالرحمن رضی الله عنه التمی عن جعفر الصادق انه اراده امام سلمی جعفر القا
دق علیه رضی الله خالق جنابندن حکایه بیورمشلر مولای ومعنی خطاب
یسین ایله مراد ایلدی یاسید بطریق الرمز مخاطبه نبیه صلی الله علیه وسلم
حبیبنه مطایبه وملاطفه جهتندن حرف یا ندا ایچون ویسین سید لفظنه اسنا
دلدر کما کتفاء بناء الکلمه یا نبی اوزره دلالت مذهب عبیدر وقد ورد فی الحدیث
کفی بالسیف شا بی شاهدا وعن ابن عباس یسین یا انسان ابن ابی خانم روایتی
اوزره ابی عن سید التابعین مرویدر معنای یسین عموم افراد انسنه اسم اولدیغندن
یا انسان لفظی اشاره بیدر اراده محمد صلی الله علیه وسلم ذات کریم محمدی کما
مقصود من الخلق الاول وفرد اجمل اکمل اولدیغندن محمد علیه السلامی مراد ایلدی
دیدی وقال ابن حریر وفی السنه روایتلرنده نقل سابق ابن عباس حضرتلری بیورمشلر

یا الانسان
تسلم

هویس قسم خذ قبله ولذا والقرآن الحکیم ده واو عاطفه در وهو اسم من اسماء
الله تعالی تصرحاً و یا نلویحاً یعنی ابن ابی طلحه روایتی اوزره پس نام حدار ندر واسماء
استاه بنویه در او لمغی منافی دکلدر زیرا المسمی بعض الاوصاف لا بعض الاعداد در لذا
بعض طبقات باریعز تلمه حضرت پیغمبر علیحده انه اطلاق اولنور رؤف و رحیم اصلع
الفرق بینهما اوصافه تعالی و وصفه علیه السلام وقال الزجاج ابو اسحق ابراهیم النحوی پیشنه
شیخنا کرک به لبنندیر او جوز اولنور ده بغداد بهشت آباد ده سوی دار السلام جنانه
روانه اولدی قبل معناه یا محمد معنای پس بطریق الایجاز یا محمد یکمکدر دیندیکی وقیل یا رجل
دخی زبان حبشیه ده انسانه پس تدیه اتمکدر ردا بنکرده جنس وسعدی جهلی ولذر
وقیل یا انسان بلیغه ملیح کما رواه الکشاف وعن ابی حنیفه محمد بن علی رضی ابو طالب
کنیتی ابو عبد الله وحنیفه مادر حضرتلرینک حوله به کبندرمش بنی بنی حنیفه مادر
نسبتی تسمیه مکرمیه حضرتلرینک ایجون اولمق کرکدر کباری نابعندر اولوب
عقد ثانیه ده مدینه منوره عازم شهر سنان بغداد اولدیلر پس یا محمد احد ناولیلات
سابقه برله بیهقی دلائلده روایت بیورمشلر وعن کعب یعنی کعب الاحبار رضی الله عنه
خبر صحت ازده پس قسم اقسم الله عز وجل به قبل از بخلق السماء والارض بالوجاهه یعنی
رودکاد جهان افروز اسماء و زمینی ایجاد ایدن دوهزار سال اول انکله یاد قسم
بیورمق ظاهراً بیرون حبطه شمار کثرت مراد اولنوب اقسم بلد یا محمد انک لمن
المرسلین دیمکدر اولهٔ قسم قال تعالی ایراد متعال جل شأنه والمثال اظهاراً بعده
اضماراً بیورمق والقرآن الحکیم انک لمن المرسلین ابداع روح شریفی محمدی وایداع نور لطیف
احمدیه قبل خلق الکائنات ایکی بیک سنه مقدم محمد ایله قسم بیورمق بعده ذات
کتاب قدیمنده رسول کریمنه مطابق بیورمق موافق ایراد ایدوقال قدره بعض
شخاده بدل المرسلین دایمه قسم قال تعالی ایراد متعال جل شأنه من اسمائه صلی الله علیه وسلم
وصلح فیه انه قسم کان فیه التعظیم ما تقدم یعنی پس اهم سامی بنی نهادی در فرطاً نوب
انکله یاد قسم صحت باب اولدیسه ماسوا الحضرت برفرد یله حبانبنه قسم بیورملری بنی
بنه تعظیم حضرتلرینک حالی اولیوب جمله تکریم وتمجید بنه دال اولدیغی والله اعلم بحقیقة
الحال وبؤکد فیه القسم عطف القسم الآخر بالفتح وجوز الکسر وهو المذکور المخرج علیه
دخی قدر بیورلدی مشعار اولنان قسمک دیگر عطفی ذالک التعظیم اوزره شعار
وتأکید ایدی وان کان یعنی الندی مجموع معنای پس ایله اسماء مراد اولنوب هذا
معنا سبنه اولور سه فقد جاؤ قسم آخر بعد بعد الندی بنه قسم اخر یاد کلمه جناد در
التحقیق رسالة انک لمن المرسلین قول شریفی ایله والشهادة بهدایته صلی الله علیه
وسلم ای من حیث قال علی صراط مستقیم اقسم الله تعالی باسمه یعنی قول اول بنادر
قول ثانی شریف محمدی ایله قسم ایلدی وکتابه جرّ له اسمه اوزره معطوفدر والقرآن
الحکیم جمیعه سنده واو قسم ثانیه اولدیغی حالده دخی کتاب کریمه ینه قسم بیورمدیکم
انه لمن المرسلین بوجهیله الی عباده وعلی صراط مستقیم من ایمانه ای طریق اعوجاج
فیه ولا عدول عن الحق امدی باسمه وکتابه ضمیر انی حضرت پیغمبره راجعاندر لا الله
مما فیه من مخالفة الظاهر وانتفاء الضمائر وعلی التداخل لا بناقی ما مر من انه لم یجر له
باسمه کما مر کذا حققه الشهاب الخفاجی وهو انه کرایله در قول وحکایه تقدیر یجوز
کونه معنا قائلاً انه یمکنه من ایمانه بیان للطریق ومراد توحید در وبالمثلیه وعلی
طریق التغلیب زیادکی واو خیر ثانی اولدیغنه اشارتدر لا متعلق بالمرسلین وانی بفتح همزه
وسکون یاء مخففه ایله طریق مفسر در اما تشدید بایله ایچی کرجه مخالف للروایة در لکن وان
جازه عدم اعوجاجی تغییر اولور والحاصل محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم بندکانه خدایه وحی

ایله دخی اعمال وارکان دوایی ده بقاندن صراط مستقیم اوزره ویلدیغی اوزره اولیله
صراط مستقیم که طرفی التفریط والافراط غیر مائل ووجه صدقله حکم ثابتدر وعدوانیچی
شاهده مبین در قال النقاش ابو بکر محمد بن الحسن الموصلی المتعدادی المفسر
وقیل انه کان یکذب فی الحدیث نقشبند روایت زیب صحیفه در عاری وساده
ایدیجی لکن علی ضعف شیخ الفراء عصر اولوب نادر بالیغ حروف قرآن اولدقده عمری
رسیده حتام اولمشدر لم یقسم الله تعالی لاحد من انبیائه علیهم السلام
بالرسالة فی کتابه الا لله صلی الله علیه وسلم ای بسبب الرسالة اولم یقسم علی احد
غیرکما فی هذا الایة کریمه انک لمن المرسلین جلیلنده سائر مرسلینک دخی رسالتینه
حضرتلرینک بخصوصه ولا مقصوداً لذات احد بالغرض دکلدر یعنی رب کریم
کلام قدیمنده پیغمبر اندن بر مثلک مخصوص رسالتینه یاد قسم بیورمدیغی نحو جناب
سلطان رسل وهادی سبل علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه مقصوداً لذاته رسالتجوه
قسم ایلدی وقیه لفظ پس ده وبالخصوص مذکوره در من تعظیمه وتمجیده تفصیل من
المجد وهو العز والشرف علی ما قیل من قال انه یا سیدنا فیه قال القرافی رحمة الله
اما قول هو الکلام الذی فیه الاحتمال الخفی مع الظاهر کالحقیقة والمجاز
والعموم والخصوص انتهی وسید فعیل در نندکر عربی ایله من السود وتقدم
الکلام فیه ولفظ ما فیه ده ایجاز ومبالغه بد بدار در یعنی پس یا سیدنا معنا
سیاه دیلر یاد ثانی اوزره اول حضرتلرینک تعظیم ونشر یغی اوزره بیان اتندن
نطاق فکلم عاجز اولدیغی امر عظیم برله کمال عز وتفخیم موجود در دیمکدر اولور
مصنف قدس سره سیاقنه مناسب حدیث لطیفه بو کلامی تعقب بیورمشلر
دیدیجی وقد قال صلی الله علیه وسلم انا سید ولد آدم ولا فخر روایت کردهٔ
مسلم وترمذی اوزره انا سید آدم یوم القیمة لفظله ورود وجامع الصغیرده
انا سید ولد آدم یوم القیمة واول من ینشق عنه القبر واول شافع واول
مشفع عبارتنه ابو هریره رضی الله عنه طریقندن امام مسلم وابو داود
برقع کشای عروس روایتنه ولور لرا ما طریق ابو سعید رضی عنه المجیده دن
امام احمد وترمذی وابن ماجه کلمه لرنه زیاده اولدقده مرتاج روایت
انا سید ولد آدم یوم القیمة ولا فخر وبیدی لواء الحمد ولا فخر وما من
نبی یومئذ آدم فمن سواه الا تحت لوائی وانا اول من ینشق عنه الارض
ولا فخر وانا اول شافع واول مشفع ولا فخر حدیث شریفه در امدی زیاده
الفقه مقبوله قاعده سی جاریه اولور نحدث بنعم الله فقصد اولنیچه حالده
کشی نفسنی مدحدن جوازینه دلالت ظاهره در مقابلی حدیث اول شرفنین
جمیع اولادادم افتخار اً لمقامی کویا فخر اولمیوب بلکه تحدثاً بنعمة الله سیاقنه ایراد
ایدرم دیمکدر لقوله سید قابیق قومه فی الخیر اولان شریفدر مصنف علیه الرحمه
نک حدیث مذکوری ایراد ده مرادی ایله جلیله نک یا سیدنا مناسبنه اولان
قولی معاضد اولمقدر وقال جل وعلی عز وشانه وعظم سلطانه لا اقسم بهذا
البلد وانت حل بهذا البلد دخولی ما بهذا تاکید اولدیغی کلام عربده سائغ
وعند علماء الادب شائع بعد وقوع اظهار فی مقام الاضمار لحکمة استنطاق مدرجی بعض
وتعالی بلد حرامه قسم ورسول عالی مقامک اندر حلولیله قید بیورملری اول
حضرتلرینک مزید فضلی اظهار وشرف مکان شرف مکین ایله اولمغه اشعار بیورمری
هذا المعنی باعتبار مفهومیته انی ده قول معبر عنه المصنفی ابتداده ایدرده قبل اقسم
به اذ لم تکن فیه بعد خروجلرندن حکایه مکی لا نوجنسی ایچوده وبعد خروجلرندن

عدم قسم خروج ایجون اولمغی مثمر اولور اکر لا اقسم به اذا خرجت ایله
تعبیر اولنسه مؤخر اولوردی یعنی بلد حرامدن خروجندن صکره کہ اندہ موجود
اولمیه‌سن بلد حرامه قسم اندر بمکه‌یی بیلدیکی وقیل لا زائده عدم زیان کوی لا انتفور
بلده بیلده معنی منعقم دیرای اقسم به وانت به یا محمد حلال اوحل لك ما فعلت فیه
علی التفسیرین معنای حل یا خلول و یا خلا لدر اولدیغی اوزره والا لا زائده و یا نا
فیه اولمغی تفسیر مراد دیکلدر سعام الفتح اول حرمته حلال قیلنمش امر وعد خلاردن
ساعة مه نهار مراد ایلدیکی شیئك حلال قلنمیوی ایله و بو بلده حرام بغیر امر ام
رخول بیور مشلردر والمراد بالبلد عنده هو لا مکه در عند المفسرین
بلده در مراد مکه شرفها الله تعالی در رفائل جمع غبر اولدوغنه اشعار بیور
وقال الواسطی معصیت جنسدن اولان ابو بکر بن موسی قدس سرهما بوده ثلثما
نه حاننده علیتینه توجه بیور مشدر بلد ای یحلف لك بهذا البلد الذی شرفته بمکانك
فیه حبیبا و بارکت فیه میتا یعنی المدینة واسطی قدس سره وانت حل بهذا البلد
تفسیرنده مقیم المدینة تاویلنی اشارت بیور مشدر یعنی سنکجون شول بلده یاد قسم
ایدرمکه عالم حیاتنده اندن اقا منکله انی شرفیا فیه وعالم رحلتکدن برکة وجود
بروجودکله انی مشرف ایلدیك دیو دار الهجره علیته مراد ایدر دیدیکی والاول اصح
اجماع مفسرین اوزره مراد مکة مکرمه اولدیغی صحیحدر سیاقوالدر لان السورة مکیة و
زیرا سورة شریفه بلد الله الامین ده نزولی انفاقیدر اما واسطی قدس سره تاویل
مزکور ایله مکة معظمه یی مراد ایتمك دخی محتملدر زیرا انده حیا اقامتلر ایله شریف
ومماتا برکاتنك وصولی ایله برکاتنك وصولی ایله تبریك مکة مشرفه صادق اولدیغی
حالده والاول اصح قولیله مصنف علیه الرحمه کوبا اولمغله غیر محتاج اولدیغنی مولانا
علی القاری تخفیف بیور مشلردر الله در ما ارق فکره وما بعده بصحیحه قوله حل بهذا
البلد یعنی لا اقسم بهذا البلد ما بعدیچ اولاده وانت حل بهذا البلد قول شریفی
نا بید و ایضاح ابدر دیمکدر اما وجه تصحیح و مابین توضیح غیر ظاهر اولدیغی باهر در
لان حلوله فی المدینة اظهر لشموله حیا و میتا و بحوه قول ابن عطاء یعنی مکة مکرمه
به اول حضرت بیسلمه قسمدن تقدم ایدن معنی تقدیر بجدر قول عطا فی تفسیرکا
قوله وهذا البلد الامین ایچ الامن والمأمون یأمن فیه من دخله قال ابن عطا
امنها الله تعالی من ان یمدوه بنقص وتشدید ایله بمقامه فیها وکونه بها
یعنی مکة مکن ومأوی بیور مغله ذات امن وامان قلدیچ فانه کونه اماکن
حبیبکان بلسی وجود وکرم وجودی مکده اولمق مصبیلدر) مان در ثم قال عز
وجل ووالد وما ولد من قال اراد آدم فهو عام یعنی حق سبحانه وتعالی
والد قول جلیلی ایله ابو البشر رضی الله مراد بیور دیسه وما ولد دیمکله جمیع اولاد
ادمه شامل اولوب خلاصه افراد اولاد وسلالة عباد وعتاد سند الانبیاء
وسند الاصفیاء محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم مراد اولمق مستبعد دکلدر
ومن قال ابراهیم وما ولد اوجه عبارت علی ما سبق هو ابراهیم ربمك
ابدی یعنی والد وولد ایله جناب خلیل الله واولاد خلیلیدن اسمعیل واسحق
واسباط انبیاء بنی اسرائیل علیهم السلام در دیمکدر فولیله کوره فهمی ایله مذکوره
ان شاء الله تعالی اشارت الی محمد صلی الله علیه وسلم یعنی بسیط الاغظم وعقید
الافخم سند العرب والعجم محمد نسل اسمعیل جمیل باقی بیت الله الجلیل مع والد
الخلیل اولوب بلکه ابراهیم واولاد کرمندن مقصود بالذات ربدکا کائنات
وخلاصة موجودات اولدوغی باهر در ومصنفك مشیئته تعلقی تبرکدر قول

فول لطیف تخفیف

نقل ان الحوری عن ابن عمر ان الحوری
فی ابة صلی الله علیه وسلم عن المراد بالوالد
ونصه الغزالی بقوله علیه السلام انا
انا لکم الخ

وقال الجمل یحلوك
بعد الثالث

فول لطیف تخفیف کردہ کثیره اولدیغنه بناء دلیل والدده فرد اکمل مراد
حضرت سرور عالم اولدیغی انما انا لکم بمنزلة الوالد حدیث شریفله
مثبت در وما ولد ایله مراد امتدر دیمشلردر فتضمن السورة سورة
مسطورة بلد شامله در اقسم به صلی الله علیه وسلم فی موضعین بحسب
المناطین اولدیغی اولدیغی اولدیغی رکوعاتنه مرسالت ولد خبر البریه ابراهیم اولق
حیثیله وبشهادة ما فی الکشاف والد اولدیغی جهتله سورة کریمه حضرت
مصطفی علیه التحیا جنابلرینه ایکی محمده قسمی منضم‌یه اولدیغی بیت ضعفوی
موضعیه ده قسمدن بری حقیقة ظاهر واخر حکمة بدیدار در اولانی
مخشریده نقل اولنان معنای ظاهری اوزره اشارته مسباغ نا بیدر زیرا
مصنف علیه الرحمه فی ذلك النقله اصلا اشارت بیور مدیلر تفسیری صحیح اولمه بل
والد ایله حضرت ادم علیه السلام مراد اولدیغی حالده بیله بلده و رصدف کونین
ورسول الثقلین حضرتینه قسم بدیدار اولورکا فی الحدیث اول حضرت
ادم معدنی صلب ادم ایدی دیو بیور مشلر انتهی تفسیر بیضاوی فولیله حاوی
والد لفظ شریفی هذا البلد اوزره معطوف اولوب ادم ویا ابراهیم علیهما السلام
مدبر وما ولد ذریته ادم ویا محمد صلی الله علیه وسلم دیو تکبیرای تعظیم در دیو
بیور لمشدر و قال الله تعالی الم ذلك الکتاب لا ریب فیه قال ابن عباس هذه
الحروف مقطعات کنوز حفا یفسرها ابن جریر وابن حاتم اسنحراوح روایتلرینه
اوزره عبد الله بن عباس بیور دیکی اول سورة شریفه وسائر سورة جلیله
ده اولان حروف مقطعه اقسام جمع قسم ذلك المعجز دخی مفتتح به در کی
اقسم الله تعالی بها بعض نسخه ده بهذا یعنی علی طریق الاشاره ذکر اولنان
حروف اسماء کبریا واوصاف سروریا صفیا به رمز آخر اولنوب حروف قسم محذوف
اولیله وعنه وعن غیر فیها غیر ذلك ابن عباس والدن غیر یدن حروف
مقطعه حصوصندن غیر ذلك ما هنالك نقل اولنوب حتی یفتش قولی جائز
اولور دیمشلردر بو بابده اتقان سیوطی وجواهر التفسیر کا شفی استقای
مقام مراد ایدر دیو قال سهیل بن عبد الله الا تستریح الالف هو الله تعالی
یعنی الف مبتدأ حروف اوله بناء اسم جلاله اشارتدر ومعنی وحدانیة حقه
ایماءدر واللام جبریل حروف اخر بنیه بناء والمیم محمد المصطفی علیه السلام
اول واوسطه نظرا میم محمد مصطفی یه صلی الله علیه وسلم اشارتدر وحکی
هذا القول الترمذی ولم ینسبه الی سهیل قول مشار الیهنی ابو اللیث سمرقندی
مطلقا حکایه بیوروب سهیل نسترو به نسبت ایله تقیید بیور مدکی بو ایسه
امر سهل در مع اهمال النوادر فی مقام التأبید اطلاق وتقیید مبانیده
معنا تأبید اولور وجعل معناه معنای ذلك القول سمرقندی تاویل
قلدیچ الله انزل جبریل علی محمد بهذا القرآن لا ریب فیه یعنی الله احد جبریل
امینی حبیبی محمد هذا القرآن ایله انزال ایلدیکی منزل ومنزله شده تأبیدر ویا
منزل به اومنزل علیه ده ریب یوقدر دیو اشارة علیه سبحانه ایله بو معنی
مراد اوله یعنی مشار الیه وجه اول ابن عباس قول یعلیقندن فهم مراد
تأبید وجه وجیه اوزره بحتمل الغیر ان هذا الکتاب حق لا ریب فیه کما قیل
یعنی فیه وکتابیده ظاهر در حق فضیلته قرأ اسمه باسمه نحو ما تقدم یعنی ورقنا
لك ذکرك تفسیر تقلیسنده تقدم ایدن تشهد وحطیه ده اسم شریفی رب جلیل
ایله نام نبی جمیل حبیبنه محمد صلی الله علیه وسلم یعنی حق سبحانه وتعالی حروف قاف

وفی نسخة فی نضیله
للقاری

ف ایله فوت قلب مفاربتی اسا بو منامده دخی فضیلتدر حقا نام هوا بدادر
وقال ابی عطا فی قوله تعالی ق والقرآن المجید اقسم بقوة قلب احمد قسم
بسوره دی دیو ابو عطا تفسیر قاضیده بیان بیورمشدر حبث حمل الخطاب یعنی حضرت
مصطفی خطاب ذی الجلاله تحملی حبثیتی ایله ملائکه اکا طاقت اورا ولدیغی والمشاهده
دخی مشاهده علیه به تحمل ایله که کلیم اکا طاقت کتورمدی ویا مشاهد قلبیه که
تجلی نام معناسینه در حق مع الله وقت لا یسعنی فیه ملک مقرب ولا نبی مرسل بو
معنای مؤکد در ولم یوثر ذلک فیه لعلو حاله مع وجود المجاهده علو حال
ورفعته کما لندر ناشی ذلک الحال اکا تابیر اله تحمل مانع اولمدی وکریمه نزل
به الروح الامین علی قلبک بیانه سی بو محله تعلیق اولدر ویقال هو یعنی ق
هو اسم للقرآن بطریق الاشارة فرآنه اسم اما بطریق العبارة تمام سوره در
وقیل هو اسم لله تعالی حرف اولی قاف ایله مصدره اولان اسما وحسنی به رمز ایله
اسم الله در دیلندی قادر قاهر قوی قریب قابض امثالی وقیل اسم جبل محیط
بالارض امام مجاهد علیه الرحمة براغله کذلک اولدیغی نقولدنورکه قاف زمرده
حضرانده رکوه بلند درکه دنیای احاطه ایتمشدر واسمانه ودریالله سایر کونه
اولسی عکس جبلدر دردیو والحاصل عظمتنه بناء قسم حقه شایان اولدی
وقیل غیره هذا یعنی امام سهلدن نقل اولنان قاف وجوه اوزره قادر یحول
جل شانه حمر نلری لندوقوة قدرتنه قسم بیورمش اوله ویا خود فضولاً عن
رسالة محمد ربمک ایله رمز اوله وقیل کنایه اهنیار ایله اشارت ویا قصوردن
هو منلر قبا مینه تنبیه اولنه دیو نجه معنا براعة نادره زای ارباب تفاسیر وناد
وبلدر واحکام اوزره وقوفله امر مشکلاتده توقف برله اباورمزاولدیغی دخی
برایهٔ جرابدار باب حقا بقدر کما قیل قد قلت لها قفی فقالت لی قاف ای اقف
ثمة کما فی الحقیقه حروف مقطعات که ظروف برکاندر رموز اشارات کنوز بشارات کنده
وما یعلم تاویله الا الله والراسخون فی العلم کویه سی اوزره اعتماد ومتشابهاتی نظا
هرینه ایمان واعتقاد بیورولوب عقل کاری امور ایمانیه دکلدر کابن کامل الزحد
ذاتشی بیورمشدر مصداقنجه عمل بیورمیله ولله دره من قال سروسی معنی قال
نقاب انکه پرانداز ره که دار الملک ایما تا جرد بیننده از غوغا وقال جعفر بن محمد
رضی الله عنه یعنی امام صادق رضی الله عنه وغیرییه فی تفسیر والنجم اذا هوی
انه محمد صلی الله علیه وسلم بحمله مراد جناب احمد مجتبی دردیو بیورمدی زیرا
محمد نجم اکبر وستاره انور در اذا هوی صعود مقام رفیعی فتدلی در قال
بنه صادق فره بیورمدی النجم قلب محمد هوی اشرح من الانوار ای اشرح وقال مره
بعد اخری تنبیری هوی ره بیورمدی انقطع عن غیر الله تعالی تعلقا ما سریدن
منقطع اولدی دیمکدر فاقه معانیه خلا وقال ابن عطا فی قوله تعالی والفجر ولیال
عشر الفجر محمد صلی الله علیه وسلم الاری منه الفجر الابجات یعنی سرچشمهٔ ایمان وعین و
ایقان انلدن فجر ابدر ولیالی عشر عشر مبتدر ایله تفسیر اولنمق شایسته مقامدر اسمانه
ولابنده ستاره لرینه مختفی اولمسی زمان نبوت واوای رسالتده احوال اصفیا
انبیایه مشتمل ظلمة کدورات نفسانیه وحجبات شهوانیه دن خالی اولمقدن ناشی
عصر درخشان رسالت ایا مندن بنهان اولمدی ایله لیالی برله تعبیر بیورلمشدر اوله
کما النور الکدیی القاری امام فخر ولیالی عشر تفسیرنده اقوال مفسرینه اشعار من ات
بذکره الفضل الخامس فی تفسیره تعالی جده قال مهیمنه عظمت معناسینه در کقوله
تعالی جد ربنا وحدیث ولا ینفع ذا الجد منک الجد شهادتنده غنا معناسینه اولور

لا ینفع ذا الغنی منک غناؤه وانما ینفعه ایمانه لیتحقق مکانه عندک صلی
الله علیه وسلم بسم الله وفتح وضمه دخی جائزدر یعنی فصل نجم حضرت
پروردگار عالمی عم نواله وعظم شانه درکاهر عالمیانه هذه رسول محترم حبیبک
تحقیق منزلت امر نبیجون فرمان کریمنده یاد قسم بیانیده دیو قال
جل اسمه ای عظم وصفه ونعته فکیف وولا مسماه وذاته والضحی حین
ارتفاعنده ضوء شمسه فسدر ووقت ضحی اشرف اوقات ووقت مکالمه
مع الکلیم اولمغله تخصیص بالقسم بیورلمدی والیل اذا یغشی ای رکه ظلامه
سوره منقدمه ده لیلک تفدی اصالتنه بناء ورود ایلدیغی ید لیل قوله
تعالی نسلخ منه النهار بو سوره جلیلده تاخیرینه حکمت ضوء ونور وکمال ظهوریله
ضحی ذات شریفینه دلالتدر نصوبیکر دیو مولا علی القاری اوزره شایسته
مقام اولان معنی ضحی ایله وجه پرنور ماه تابان رسالت علیه السلام والنجمه مراد
اولندیغنجا وبالله موی عنبر بوینه اشعار اولنه قسماً بشمس جبینا وضحیها
وبنور طلعتها اذا یغشیها کما فی البحر ولله دره ما ارق فکره السوره فعل مقدر
اعنی ایله منصوب وبالسوره معروفه تقدیریله مرفوع ورنج حاصل اولدی
مجرور اولور وسوره فراندن طائفه معناسنه که افلاک اوج اینی حاویه وسمی بو
اوله سوره مدینه دن منقوله زیرا مدینه برطابغه بی محیط دیره بو معنی
واو سوره اصلیه اولدیغی حالده اما همزه اصلی له ایسه فراندن برطائفه
دیمک اولور بقیة البنیه سؤر دیلندن منقولدر اخلق فی سبب نزول هذه السوره
سوره والضحی سبب نزولنده اختلاف اولندیغی فقیل کان ترک النبی صلی الله علیه
وسلم قیام اللیل لعذر نزل به فشکایت امراة فی ذالک بکلام روایة بخاری وزره
اول برکز یدن بنی آدم صلی الله علیه وسلم ما لعذر ما جاءنی شب عدم
قیام محمد تعلق ایتمشی برزن ناجز کلام مایلیق به ایله هزره کو اولوب خاشا
وکلا ای معاذ الله صلی الله علیه وسلم بنیکان شیطان شی ترک اندیکنه عدم
خیانتک کواهیدر دیدیکی یسی یا وشاه غیور جل جلاله نسلیة لحبیبه کو سوره
کریمه انزال ایلدی اما رواید تغلبی اوزره انکشت نور سرشته سلطان
سریر لولاک خود الوده اولوب هل انت الا اصبع دمیت وفی سبیل الله ما لقیت
کلامیله لب جنبانان اولدقلریی هنکامده روسه شب قیام لیله هائع
اولغین کشانده حمالة الحطب ایله سرزنشی فلنای امرجمیله که ام قبیح ورشال
نبوتمانشایان اولدقی کلمات ایله هزره حای اولندیغی بدیهی
وروایته مسفوره غیری اولق دخی محتملدر وقیل بل تکلم المشرکون حتی
فترة الوحی حتی روزا میه الوحی علیه السلام لامر ما عدم نزولندن
قریش بد کیش دخی محمد ربتنی ترک ایلدی سرا غاز هدیار اولندیغی
فنزلت السوره ما ودعک ربک وما قلی ایة جمله سنی حاویدر سوره ضحی
شرفنزول بیورلدیغی امدی سبب نزوله تلفیق بیمانغولیین بو وجهله
صورتنما دیرکه فاخر وجهله ترک قیام لیل اتفاقی صدور یافته وسخین
نادر برابر سرزنش ایله کفتکوی مشرکین برو فقه نصادف ایله وحکمت ناظر
وحی ونزول روح الامین محل بیضاوی اوزره ترک استثنای حرز تندن
ویا زجر سائلدن ویا جر وکلب تحت السریر هبناء او بغیر ذالک اعلمدر
اوله دیمشلر قال الفقیه القاضی ابو الفضل یعنی شعبه متروکدر
نضمنت هذا لصوره من کرامة الله تعالی له صلی الله علیه وسلم من

نضجه دلندن ناشی

وفی نسخة هذه السوره
تعلق القاری

وقال الدمیری عبر سوره
او الشعلبی عن القاری

تبعیضیه اولتوصوا بدبده علی القاری در یعنی سوره ضحی اوله نحت
نشبیه اجلال حضرتدینه حضرت کردکاری ذوالجلال انواعی اکرامندن
بعض کرمینی متضمنه در وتنویه به وتعظیمه اتیاه سنگ وجوه یعنی سفر
جلیل القدرینه رفعت شان وسطوع برهاندن صدور ایدن اخترانی
واول حضرتنه تخصیص وتعیین استنتا بیوردیغی حالات وکرامات و
تعظیمات باهرات ذوالجلالدن آنی وجهی تنویه درمنه اوجه لفظیله
ایراد بیورلمق وجه وجیه ایدی الاول القسم له عما اخبره به من حاله
حالیه در یعنی وجوه ستنه ندن اولکسی عظم حال وکرم جاه وکمال محمدی اوزره
دلالت ایدن امور یجه بوسوره شریفه ده اعلام بیوردیغندن قسم در
بقوله تعالی والضحی واللیل اذا سجی ای ورب الضحی یعنی حذف مضافات
که قسم به درحق جل وعلی مقسم به شانینه تعظیماً یاشناو من خلقه قسم یاد
ایدر وهذا قسم علی ذلک من اعظم درجات المبرة فتحات وتشدیدیله
محمله ابله بر یعنی الخبر در یعنی شرفریج درجات بر وخیر رتدر والثانی
وجوه ستنه ذلک ایکنجی وجهی بیان مکانته عندنه تقدم بیان اله وعظوله لدیه
کر وضم حاء مهمله وسکون طاء مهمله ابله منزلت وفضلت ومحبت
معنا بینه در وحاصل کلام مکروه وبغیض طلعتها اذا بغضتها کما فی البحر ولله
در من قدر فکره السورة فعلل منقدر اعنی ابله منصوب لامی واو وبعدها تا
بیت اوله مثلثه الفاظ اولق قاعده مقرر در دیدیلر بقوله ببیان مکانته
قولیله متعلقدر ما ودعک ربک تشد وتخفیف دال مهمله ابله وما قلی
مفعولی اکتفاءً بسبق ذکره ومراعاةً للفاصله محذوفدر ای ما ترکک ورعک
لفظی تقصیر در وما ابغضک لقی ونشر مرتب اوزره مانعی ومنشر اولور یعنی
ما قطعک قطع المودع وتودیع مبالغة فی الودع ترک معناسینه یعنی ترک بالغ
ابله سنی ترک ایتدی وقلی یانی در وقیل وادی وقیل ما اهملک یعنی اضطفاک
یعنی سنی محتار ومجتبا قلدقدن حکمه هیچ اعراض ایتدی دیمکدر الثالث شش
وجوهدن اوجهی وهو قوله وللاخرة خیرلک من الاولی دار اخرت سکا
دنیادن خیرلو در دیو بیورمقدی فعل جلیلدن قال ابن اسحق امام اهل المغا
زی والسیره بیوردکه ایجمالک فتح میم وهمز ممدوده ورفع لامله یعنی مالک یؤول
الیه ومصیرک فی مرجعک معادک اعظم فی اعطاک من کرامته الدنیا رضاه
حتی بکه اعطا بیورملری کرامتدن اعظم واجل واوفر واکمل دیمک اولور ابن جریر
وقال سهیل ای ما ازمانی اخرت تشدید دال مهمله وباء معجمه کلاهما زاجره
معناسینه وبالمهمله فی ردنیا وبالمعجمه فی زاد اخرت دفی مراد اولسون
اصح معنا بالمهمله الذی حیاتله دینک لک هو الشفاعة امته مرحومه
حاصله فبلغنا شفاعت عطابی سنکجون ارغار وتهیه قیلمزمی والمقام
المحمود جمع افراد بشریه به شفاعت کامله ایجون اعطا ایدیلمزمی
مرتبه شامله خیرلک مما اعطیتک فی الدنیا علو مرتبت ونفاذ حکم ومحبو
دنیادن خیرلیدر در دیو نا ویل بیوردی الرابع من الستة قوله ولسوف
مبتدا محذوفه خبردر بعد حذفه لام ابتدا ایله تاکید مصحوب لجمله ما
حیز اولور ولایت صوفیه تنذیر ندر یعطیک ربک مبنی فعل مضارع ایدی شبی
فریبکر تلفظ سکا اجابت واعطا ایدر فترضی لیس غایة فرضا ابله راضی اولورسین
بوجه مرضی التاکید والتاخیر جمیع عطایا لامحالة کائن اولمق ایما ایدر ومصحف

ابن مسعود

هالک
نسلم

الذخیره کلاهما
للثواب من الثنا
بیس

ابن مسعود رضی الله عنه ده وسیعطیک ربک ابله مصرحدر
واکثر علمای مفسرین بوذکر العطا فی الاخری اولسندن بکزیاده انتفا
قدر امتا بعضلری دنیاده اعطا بیوربلان فتح الفتوح مکه انشار سدر
دیدیلر وهذه ایة جامعة لوجوه الکرامة وانواع السعادة وشفا
ت الانعام یعنی ولسوف یعطیک ربک فترضی ایة بربشارتی ماذا دعی
الاحسان اولدیغی متفرقات انواعی اکرام وانعامی جامعه در فی الدارین
والزیادة حق له تعالی لا یعلم کنهه احد من الانام اولدن مکرمات یا
ربنی حاویه وشامله در قال ابن اسحق ذکری نعتم ایدن صاحب السیر
اولدن ذات عالی سبحانه در اول امام ستوده سیر بیوردیکی ترجمه یله
علی ما فی الصحاح فتح فاولام وجیمله فوز وظفر معناسنه در قال امام
ستوده بیوردیکه معناه ظهر وغلب وظفر یعنی حق سبحانه وتعالی رسول
محترمینی فوز وظفر له ارضا ایدن فی الدنیا عالم دنیا غزای یدرده وقریظه
ونظیر وفتح مکه اسا فتوحات جلیله ابله وشمدیدن اوزره ظفر باب ایدن
والثواب والنبات فی الاخرة مما اخفی له من قرة اعین مقتضا سنجه ابن اسحق
علیه الرحمه دیدیکی بوقولی سهیل نسترک قدس سره قولینه مماثل اولیوب بلکه
تالی الخدرکه ایة شریفه اول خضرتک دنیا وعقباده رضی شریفی مقتضیه اولدیغی
اولور وقیل بمعطیه الحوض والشفاعة یعنی حوض مورود ومقام محمود
ابله عطا بحسبی اولور امدن بومعنا ما قبله به بلاغراء داخلدر وکل
الصید فی جوف الفرا تفسیر کبی ایه عطا اوزره حوض خیر کثیردر وروی
عن بعض طرق النبی صلی الله علیه وسلم تفسیر فعلی ده ثبوت یافته نعیم بیسر
ربنی وجه اوزره مراد علی الرضی کرم الله وجهه حضرتلرندن انه قال لیس
ایة فی القرآن اوجی منها بر تحقیق جناب علی ولی رضی الله عنه بیورمقله
قرآن عظیم ان ذا ایاتک ولسوف یعطیک ربک فترضی ایله جمیله سنلدیرجا
ترایه شریفه نزول وحی ونزیل بیورلمدی ولابرضی صلی الله علیه وسلم ان یدخل
من امته النار وجه رجایی بیانله در شفیع روز جزا علیه السلام والتحیا حضرتلری
امته مرحومه سندن بروزدک داخل نار اولمینه رضای هابو نلری
بوقدر دیمکدر رسول الرضی قد اثقلتنی جنایه ولیس لغافر غیر
یارک مطلب الم یرضک الرحمن فی سورة الضحی وجاشاک الا ترضو فیناء فقد
شارح دیمی بیورمکه ان صح الخبر بعض عصاة امتم خیر البشر داخل وسلم
اولمق مصرح ایکن ذالک الخبر مشکل خبردر وفتوی شیخ الاسلام عن الدیر ابن
عبد السلام وغیرلر بیورمشلرکه جمیع مؤمنینک کلرینی عفو ابتلیه دعا غیر
عاجزدر زیرا عصاة امتدن بعضلرینک ناره دخولری لابد اولدیغندن
تنصیص بیوردیلر پس اول حضرت دسنکبر امتدن ناره دخولیله رضای
کامل ابله راضی اولدیغی جمیع امتنک کاملاً شفاعته رخصت باب واذن حق وقوعی
جنده در بو ایسه امر فی المستقبلدر ماضی بعض امتدن ناره دخولینی
منافی اولماز کذا قال نور الدین القاری وقطب الدین صفوی وقال ارتضا
حصول تلک المرتبة بعد الدخول باذا خرجهم او اماده تعالی ترضا بالدخول
علی وجه الخلود معلوم اولی النهی دبرکه فرقاری کرم الشاندن ارجو واجب اولان
ابات رجا عشرینه کامله در ارة الله لایغفر ان یشرک به ویغفر ما دون ذالک
دهل یجازی الا الکفور انا فتحنا وحی انبا ارة العذاب علی من کذب وتولی ومما

مطلب تفسیر ایة
الرجا والطمع

اصابكم من مصيبة فبما كسبت ايديكم ويعفوا عن كثير قل كل يعمل على
شاكلته قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا من رحمة
الله ان الله يغفر الذنوب جميعا انه هو الغفور الرحيم يا ايها الذين
امنوا اذا قمتم الآية ولا يأتل اولوا الفضل منكم الخ قوله الا تحبون ان يغفر الله
لكم ولكن ليطمئن قلبي ولسوف يعطيك ربك فترضى واخوف ايات قرآنيه
وخير هفت ايندر ايات رجا ايات خوفه غالب اولمد سبقت رحمتي
حديث قدسي بشارتي اشارتيله رجا وثوب خوف عقابه جلبشي اعاهم
الندر الخامسي وجوه سته دن وجه بنجم ماعده الله تعالى عليه من نعمة
وفكره من الامة نعما والاء معناد متراقاندر وعنده اجتماعلهما نعمة ظاهره
وباطنه ايله مراد اولنور ومفرد الا والا بالفتح والشنوي كرحيّ وبالكسر
والشنوي كعصيّ وبالفتح همزه وسكون لامله دلواسا وبالكسر وسكون لامله بجي
وزنده در قبيلة كسر قاف وفتح موحده ايله عنده وجهه ونحى معناسنه وفي
بنيه السورة المرتجل اي بنيما كوره كندي فاما التسع نعمه سينه وارتجاعا
كلام خدايي بيهمتا رسول مجتبا اوزره ايات جليله مذكوره ضمنده ذكر وعدد
تقرير بيورديغي مكرمات ندن سابقا احسانه اولان كرامات لاحقا اعطاياي
بيورمقدر نه تلو يحدر من هدايته فاعلنه مضاف مقدر در ومن مانفي بيانيه
وبامن نعمه لفظنده بدل من هداية الله اياه الى ما هداه له ووجدك
ضالا فهدى قولي شرحنده مستفاد اولنان شاهراه احكام شريعة هدايت
نعمتدن تقرير ايلديكي لطائفدر او هداية الناس به تردد اختلاف تفسيره
بناء در يعني ذات محمدي بيمانند محمدي ايله الهاناسي شارع هدايه هدايه
بيورمقدر نه دعا اولنه بوسباق اوزره هدايه فاصره ومتعدية بنفسي جمع كمال
وتكميلدن معتبر در كلاهما ايله عبد مقام تعظم ومرتبة تبجيله واصل اولور
منكم روح الله الاكرم عيسى بن مريم عليهما السلام الا تمتحرز ندر مرادي
بيورمشاركه من حيث علم وعمل وسلم يدعوا في الملكوت عظيما والحاصل سرور كنتر
انبيا عليه اكمل التحيا حضرتلرنك ذاتنده اولان هدايت اوزره ناسي ذات كريمه
هداية ارشاد ترقي مرتبت وتزايد شان ورفعت حضرتدر على اختلاف التفسير
بعض هداه الله وباهدي به الناس اختلاف قدري اوزره ولامال له حمليله
حاليه در فاغناه تعالى بما اناه روي محمدي اي اعطاه يعني ما احظى بحظوة
كبرى وباغنائهم اوفر درجة احسان ايلديكي حالده ايله اغنا ايلديي قال
الامام الترازي اغناه بابي طالب ثم بمال خديجة ثم بابي بكر ثم بالانصار
ثم بالغنائم وما يقع كما وقع او بما جعله في قلبه من القناعة والغنى ليس
الغنى عن كثرة العرض انما الغنى غنى النفس حديث لكليني مصداقنجه دخي
القناعة كنز لا ينفد خبر صحيح معنا سنجه دليل الكاهلكريه غنا وقناعت روزي
قلدقه وقناعه باب رابعدة قنع قناعة اذا رضي باعطاء الله وقنع قنوعا
بفتح النون اذا سال عما سواه ومنه القانع والمعتر للتائل تضرعا
والمعترض تلوحا وما احسن ما قال العبد حر ان قنع والحر عبد ان طمع و
بيتيما محذوف حاوال مهمات ايله رفعت معناسنه عليه عمه اول تربيم
صدق كونينه صلى الله عليه وسلم جنابيك والد ماجد قبل ولادة الاطهر
وفات ايليوب بني حالنده عمه ظهر بابي ابي طالب اول ذكر آنما يه باشنقيت
وعطوفت ايلديي يعني پادشاه لايزال عم نواله كوهر دكان رسالتي جوهر بحر نبيت

عمنده ابوا

عمنده ايوا ايلدي واواه اليه آوى محدودا ومقصورا متعديدر
وضمنده فاعل ومجرور عمه راجعاندر ومدنده نفعديه اكثر قصدنده
تروى اشعدر يعني عمينك حمايتنه ضم ايلدي وقد قبل اواه الله تعالى
بمعنى اول شبحراغ دوديمان تيرتي خدايي بيجون عين عنايتي ايله
ملحوظ وظل حمايتنده محفوظ ايلدي ومقصورا اوجي الى الله رجعى
مراديدر اي نحا اليه وتوكل عليه ارباب حقايقدندر استفسار استفسار
اولنمشكه اول لؤلؤ لا الى رسالت پذير ما دردن يتيمله اغراد
بيورلمغله حكمت ندر ديو ما سبق اللهم تعلق انمك سيرتي بيان بيور
ومشير فاتح الاستيناس بالناس من علامته الافلاس وقيل يتيما لا
مثال لك يعني برد ره بيمه عظما ذكر صورت وسيرتدم اكا مثيل مثل
ونظيري نايا بدر وفي الكشاف معناه الم يجدك يتيما واحدا في قريش
عديم النظير فاواك اليه سورة شرحنده ذكر اولنان وجوه بمعنى العلم
اولور كلام مصنفندن وجه تقديم هداية رعاية عناية ايما وحرف او
عبارندن ترتيبي افاده ايتمديكندن اشارتدر اما سوره اولان ترتيب ذكري
وفق الوجود الوقوعي اوزره قبل البلوغ بتمله وبعد هدايت كامله
علميه ثم رعاية الصناعة العمليه ظهور ندر وقبل المعنا المرتجل وجدك
بك ضالا واغنى عيالا واوجي بك يتيما بعض قومني غرقاب ضلال بولوب
سكلة اندي ساحل رشد هدايت وكذايان قومني اغنا وينمدي ايوا
ايلدي ديمكدر اظهر توجيه دريو قطب الدير مصنوي بوعبارندن
بيمه وجه ايراد ايلدي وتوجيه مزكور سيدة خطاب وعبدي مراد
امتمك قبيلندن ندر حتى مولانى على القاري تفسير مرقوم بدعة تلقا
سيرندر ريوب وبعضلر هذا تفسير بعد جدا عن النص لفظا ومعنى
فلان تركوه تعسير بيله بيان انمازدر وقبل لا يلتفت الى مثله ذكره تسلية لد
كافله بهذا التبر جمع منه بعض النعم يعني مثال منعال حبيبي ذكر اولنان
عطيات ايله تذكير امتنان ايلديي واتاه كسر همزه ايله اي الشان اوزره
مناف ويا بقي ذيشان على المعلوم من التفسير على ما سبق من التحرير من
انواع التفسير معلوم اولان وجه اوزره لم يرمله في حال صغره وعيلته وبتمه
صغر معناي بمقدر مفهوم ايكن بيتمكان عيلتي كبيرتمك اشعب ايلدي
بعض حق تعالى طفل ايكن طابسي فوجاغنده رسولني طفليتي جاغنده وفقر
وتيمي حالنده ترك ايتمدي وقبل معرفة به يعني معرفة كامله ايله حقه مر
فتندن مقدم ولا ودعه لم يهمله اوزره مطوفدر ولا قلاه دخي ترك وقطع
ايتمدي فكيف بعد اختصاصه واصطفائه بعض مكرمات منيه ايله اجتبا
وبعد ارساله مقامات بهجه ايله اختيار ايلدكدن نصكره عيبه عنايتي ايله ملحوظ
وحمايتله محفوظ بيورمسيه بيت اي سرخ سطور لوح محفوظ فرش اولوردي بولكدر
عرش محفوظ لولاك لما خلقت الافلاك ولولاك لما خلقت الارض والسماء
السادس وجوه سته دن التي وجهي امر فعل ماضي در اما مفعوليه مضاف
مصدر اولق دخي ظاهر در باظهار نعمة عليه فاعليه مضاف مصدر در
واضافت مفيد كاهي عمومي افاده ايلديكندن جميع ما انعم به عليه عام اولور
وشكره ما تشرفه به بشكره اي ببسط ما احسنه اليه وايشاره ذكره بكسر همزه
ودال مهمله ايله بعني اول سرور باغ بلاغي تشريف ايلديكي مكرماتني نشر وتشهير ايله

وفي نسخة
اواه الله تعالى
عليه الخ
وفي نسخة
نعمة الغار

بشکر له امر و فرمان ایلدی بقوله واما بنعمة ربك فحدث فان من شکر
النعمة التحدث بها زیرا نعمة خداداد ایله تحدیث نعمتك شکر ندر
در وورد فی الحدیث اذا انعم الله تعالی علی عبد احب ان یری اثر نعمته علیه
وحدیث اخر التحدیث بالنعمة شکر و ستفیه ملبس و ترکه و امثالی نعمتك
اظهار ایلمك تحدیث بشدر و هذا بس اظهار نعم و تحدیث کرمله او حد خاص
له کرمله ی و وجدك ضالا فهدی تفسیر جلیلی بدر قوم ضلال فارشدك
الی بعثیرت به عنهم الی مقام الوصال رابعا انه وجدك ملتحصا بشئون و جهله
مفسترد اولا وجدك ضالا عن الشریعة فارشدك الیها ثانیا وجدك بسبب
الی الضلال عند الاعدای فیئس باقرك بالبراهین للاجانب ثالثا وجدك بهم
قوم ضلال فارشدك الی ما یتمیزت به عنهم الی مقام الوصال رابعا انه وجدك ضالا لا تعترف
ابتدائك فی الجاهلیة ببعض الکفرة فبین لك ان الکفر لا یتوجه المسلم خامسا
انه وجدك ضالا بین مکة والمدینة فاوی الطریق سادسا انه وجدك ضالا
ای عما شفاء و مجتبا فهدای الی محبوبك امدی قول اول هو المقبول اولدیغی اتفاق
کردی معقبقندر زیرا ما کنت تدری ما الکتاب والایمان وعلمك ما لم تکن تعلم
وکان فضل الله علیك عظیما کرمه لری دن الك المعنی یا محمد در و قال تعالی
ضد بندر حالدر هو المتعالی عما یلیق بجنابه العالی و النجم اذا هوی الی قوله لقد
ای من ایات ربه الکبری اختلف المفسرون فی قوله و النجم یا فاویل مفسرون
ارباب تفسیر نجمله مراد بیورمشلار معنای نجم قوی مصحوبا اختلاف ایلدیکلرندن
النجم علی ظاهره حمله اقاویل بندرکه بعضلری مطلقا جنس سیاره و یا ثریا در
ومنها هو القرآن قوله تعالی عظیم الشان در کریم شرفیا فقه نزول اولندر یا بریل
اذا هوی بمعنای نزول در فلما اتسم بمواقع النجوم نظم جلیلی اختیار کردی بعض
مفسرین اوزره بو معنای مؤید در و بالصحابة البررة و علی هذا هذه الآیة
نجما سم جنس در کما ورد عن کاشف الغمة صلی الله علیه وسلم اصحابی کالنجوم
بایهم اقتدیتم کذا فی عین المعالی و عن جعفر بن محمد امام صادق بن باقر رضی
الله عنهم ان الله تعالی اقسم بمواقع النجوم و هو قسم عظیم لو تعلمون
محمد علیه الصلوة والسلام کثیرا ما مضمون علیه الرحمة
حضرت شاه دولکونه بدون الصلوة ذکر سلام ایدرلر مع هذا احدهما انك
افرادی مکروهدر یو شارح دیمکله تعرض ایدر اما تحقیقندر
امام جزری و غیرلری عدم کراهتلرنی تحریر و مولانا علی القاری رساله مستقله
ایله تقریر بیورمشلر انجق صلوة و سلام ی جمعه افضلیت مقررد و قال هو
قلب محمد صلی الله علیه وسلم پنه امام صادق بیورمشکه النجم قلب محمد علیه السلام
والنجم در نعم قلب و قالب حضرت رسالت در رخشان در سالت علیه انجم التحیة
سرنا بقدم نور در و انوار اول نیراء اعظم در اسناد و اسرار اندن استضاء
ایدر اللهم اجعل نورك دعاء ما ثور مدعایه شاهد در و ضوای بینهما
عن و علی حبیبك نور نسمیه بیورد یغی کما تقدم مرکور در و قد قیل فی قوله
والسماء والطارق ای الباری لبدك و ما ادریك ما الطارق بعنی طارق له
اولدیغنی سکانه شیئی اعلام ایدیور بعنی اول شیئی اعظم دیمکله احدانی بلدیرمك
اوله بعده ذا بیان ایدوب بیورمشکه النجم الثاقب طارق اول ضیاء در
شبه رکه کانه ضیاء سیله ثقب ظلام ایدوب نفوذ ایدر ان النجم هذا بالنظر
محمد علیه الصلوة والسلام اولا نجم و وصف عام ایله تعبیر بعده ذا تشخیصا

لشانه بالخصه

لشانه بالخصه ایله بیان ایلدیکی حکاه الشلبی تفسیر جعفر بن محمد نقل بیور
دیلر تضمنت هذه الآیة و النجم اذا هوی کونه سندن نقدیر ای هو ایات
ربه الکبری قول جلیلنه وارنجه ایات عظیمة البرکات شامله در من
فضله مبهم معقدی بیاندر و شرفه العدو شریفه کسر عین و تشدید
دال مهملتین ایله بنی کثیردر اصل و مأخذه سی مالا ینقطع اوله یعنی اولت
حضرتك فضل و شرفی بی پایان ندندر ما یفظ دونه ضمیر عذه راجعدر
العدد فتح عین مهمله احصار و استقصای عددن الی الاخر عد و شماری
حد مصدر دن بیرون فضائلی بی پایان فی منتهاه اولور و اقسم الله جل جلاله
جل اسمه علی هدایة المرتضی علیه السلام او شبهه عن الهوی یعنی فیما
اخبر للوحی جناب مرتضوی صلی الله علیه وسلم جنابنك برانت سا
حتنه قسم بیوردیکی وصدقه فیما نالا و قرائت ایلدیکی شبهك حقا بیت
وصدقته و ان هو الا وحی یوحی مثلوجی اولا لاوحی بوحی لدفع المجاز ذا کبدر و یا
سیدر او صله الیه عن الله جبریل یعنی خواجه عالمك صلی الله علیه
وسلم ناطقه بریدار اولدیغی وحی وحکم ذی الجلال در که جبریل امیندر اول حکمی
طاغی حفیدن اول حضرت نبلیغ و ایصال ایلدیکی و هو روح القدس جبلیه
السلام الشدید القوی صفة مشبهه در ك فاعلنه اضافتیدر ای شدید الا
قواه احکام علمیه و عملیه ده من غیره خطای فی الفهم و الحفظ و الاری تلقی
من رب العزة اوزره قدرتیاب و ابتدای خوارق عاده ده واسطه در
افتلاع قوم لوط و تقلیب جبال و صبحه علی قوم ثمود کبی و بعضلر شدید
القوی ایله مراد جناب باری عزوجل اسمه در دیلر بعنی شدید القوت
والقدرة والحکم دیمکدر و ذلك القول حسنة ثبت اولندر ثم اخبره
تعالی عن فضیلته بفصله الاسری یعنی براق ساحه حضرتله فسمندل اصحه
فضیلة معراج و فضلیت معلوم قدر رسالتدر اخبار بیوردیکی و انتهائه الی
سدرة المنتهی و لقد رآه نزلة اخری عند سدرة المنتهی کلام عزیزلرینه
مسطای صدره مکان علیه ازکی الصلاة والسلام جنابنك بیت
مقدس جانب سمابه صعودلری و هفت طباق آسمانی سیر و گذار بیوردقلری
بیت لسدرة اولدیغی جو سیر منتهی حقك اول مقبول و خاص درگهی
و بیدره سمان هفتمده بیلوعرش برین نهری اولدیغی عندها کثر المفسرین
محققدرکه علم خلایق اندده نهایت بولور و تصدق البصر فما زاغ ما
کذب الفؤاد ما رای نص جلیلی شهادتیله عجایب اسرارندن صورة خبریدر
معاینه و باذات رب جلیلی بیمکدر رؤیتده قلب بصریله تصدیق و تحقیق بیور
مکری و بعضلر ضمیر رای نفس قرائده عائد اولوردیدیلر و رؤیت بو مقا
مده علم معاینه و تکذیب بالتحقیق کذب بالتشدید کلاهما فرائدندن وجه در
و انه رای من ایات ربه الکبری من تبعیضیه و یا بیانیه و کبری صفت ایات
و یا مفعولدر بعض ایات ملکوتیه و ملکوتیه ده مشاهده ایلدیکی یا خود
معنای کلی آیات حقی معاینه ایتدیکی یکدر بنا بر من مزیده در و قدرنه
علی مثل هذا تبارك و تعالی لفظ تبارك علی اوزره تقدیم اولی ایدی
فی اول سورة الاسراء یعنی تخفیفا حق جل و علی ذی سر سورقوم سراده زلوتیت
ایاتی کرمه لیریله من ایاتنا نص شریفیله اندن اجله تنبیه بیوردیکی لکن لزیاده
من ایاتنا مسجد اقصی ده معاینه بیورملری ایاته و لقد رای من ایات ربه

قال الجلی یقدمون علی القاری

وفی نسخة التحدیث والاخری الحدیث

الكبرى سموات عليوه مشاهده فيلسان عجايبانه اصرفي اظهرده واكاكان
ماكاشفه عليه السلام من ذالك الجبروت فتحتبر ايله فعلوت مبالغه
من الجبر بعض القهر مويا عظمت مقابلنده ومشاهده من عجايب الملكوت مبالغه
من الملك كا الرحموت من الرحمة ملكوت باطن سلطنتدر وملك ظاهري
ايله تعبير اولنور ويا ملك عالم سفلي ملكوت علوي لا تحيط به العبارات بوجمله
جبركان ولا تستقبل بحمل استماع ادناه العقول غير عقل النبي مراد اولنور
والحاصل وقتا اول سلطان سير ربي مع الله حضرتدر عجايب وغرايب جبروت وملكي
مكاشفه ومشاهده بيورملريكه انواعي تعبيرات ايله شرحي ضبطه تعبير وتقرير دن
بيرون وتفسيراتي حمل سماعلنه كه افلاطون دنمي سي عقولدر على افلندر عاجز وقاصر
دن قاصر اولديسه رمزه جواب تا جل وعلى اشارت بيورديغي عنه تعالى
مكاشفه حضرت حبيب الله صلى الله عليه وسلم دن بالايماء متعلق رمز والكنايه ايما
اوزره عطفدر ايما وكنايه مراد تلويح وعدم تصريحدر الا اله على التحقيق بعض
مكاشفه جيندن عليه اكمل الصلوات فخامة وعظمتنه دال ماوحيه ايله رمز وايما
ايلدي فقال فاوحى الى عبده تفصيل لترمز عاكاشفه يعني جبريل امين ويا
رب العالمين بالذات عبد خاص وواصل مقام اختصاصه صلى الله عليه وسلم
وحي ايلدي ما اوحى شيء عظيمكه كنهنه الحق ذات عالمي عليمدر ايلدي
ايهاندي اولان تفخيم ايضاحدن ناياندر عندي كشايان اربابي تفسيردن
بعضيلري وحي ما اوحى سر سرينه سي امتنه محمد عليه السلام اعم سالفه دن
معتدم داخل نزهتكاه برهشت اولدرينه وحي واعلام دردلو حل وابهام بيورمش الله
اعلم بمراده بيت اولدي اول محبوب خاص كبريا محرم خلوتكه ثم دنى اولدي تا نفس
لمعه انوار الكا وحي اولندي صدهزار اسرار الكا كما لكه وصفنده قاصر در لسانلر
شرح وتقريرنده عاجز در بيان اولمز اول اسرار مسطور حضير غالب تعويز بالكنايه بيورمش
وهذا النوع من الكلام انواع كلام وبيانندن رمزه بالكنايه والايماء بسمة
اهل النقد والبلاغه سير فيان علم ادب وفصاحة وهنرمندان معرفة بونوعه
تعبير وتسميه ايدرلر بالوحي والاشارة عدم صراحتدن تا شي موحويه ومشار
اليه اذا ايدن امدي كنايه والهام وكلام خفي هانكي وحي واشارت برمعنايه در
وهو عندهم وحي واشارة ايله مسمى اولان نوع ارباب بلاغت عندنده
ابلغ ابواب الايجاز در انتم انواع ايجاز در زيرا جوامع الكلام در مبانيسي يسير ومعاني
كثير ايله كانها نبذة بالاضافة در اما ولكل مقام مقال برحون بالخطب الطوال
وتارة وحي اللاحظا جيفة الرقيبالمدوقال تعالى تفصيل لترمز عما شاهدن لقد راى
من ايات ربه الكبرى اي الدلالات على عظمته تعالى الكسرت الكسرت الاقسام
جمع فخم عبارة عن ازالة الوهم عن تفصيل ما اوحى يعني تفصيل وتعبير ما اوحي ذلك
لا يحيط به عقل ولا يحيط به جهة عقل ولي الالباب منجزي وكليل اولور وتا هسالا
في تعبير تلك الايات الكبرى واني تعبير وبيان دن هم حيران قاصر اول سر مكتوم
اولان ايات كبرى تعيينده عقول ذوي النهى قاصر وسركردان قال القاضي
ابو الفضل واسقلت هذه الايات على اعلام الله تعالى فاعلمه مضاف مصدر دن
بتركيب جمله عليه السلام جمله ايله مراد جمع ذاندر مضاف عليه الرحمة بيورركه
ايات معجزات بشارات حق تعالى حبيبي تظهر ذات وتنبيه صفات بيورديغي
اخبار بمشتمل در وعصمتها ضمير جمله لفظينه عائددر من الافات جمع
افة في هذا المسري فتح ميم ورا ايله مصدر بمعنى باسم مكان يعني جلبي علياي اسرا

ذات حبيبي افات مخصوصه دن حفظ بيورمش جامعه اولور وزكيي تركي
فؤاده ولسانه وجوارحه جمع جارحه بومقامده بصير مراد اولنديغي قول
ابتدائي مفهمدر يعني جناب مدح افريي اول حضرتلكه قلب وزبان
وبصرك مدح ايلديغي تفصيل بعد الاجمال ايدوب بيورر فتوله قلبه بقوله
ما كذب الفؤاد ما الخ بوايه شريفه يه تعلق ايدن مقدم ايلديغي قلبايه
بقوله وما ينطق عن الهوى يعني نطق هوا زدن صدور ايتمز بلكه وحي حق
وحي ايله ناطقه پردازاولوركه كتاب وسنتدر وبصره بقوله ما زاغ البصر
وما طغى يعني عمارای دن بصرعبا سوي ميل المحبوب مقام اعلاده رؤ
يته مامور ه بيورلديغي شيئك غيري نه تجاوز وتعدي ايتدي ويوهدي
ايلدي وقال تعالى فلا اقسم بالخنس جمع خانس من خنس اذا تاخر
ما عبد النسبري كواكب راجع اولان سياره در وزحل منزي وتحته
من شمسه مفترقت بعطارد واقماره الجوار الكنس ادل سيارانكه تحت
ضوء الشمس اختفا ايدر من كنس الوحشي اي دخل كناسه يعني بينه الى
قوله وما هو بقول شيطان منفرد من الانس والجن والكواكب قال ابن
عباس رضي الله عنهما رجيم سهام بعد وطرد له مرجوم ما بينهما ده
اولان اية هو الليل اذا عسعس اي اقبل والصبح اذا تنفس اي اسفر
لا اقسم اي اقسم زيادة في لا قولي اوزره انه لقول رسول كريم اي كريم
عند مرسله يعني يا رقم ايدوبكه قال عظيم الشان يبغمبر اخر الزمان
وقيل رحماندن موصله كويا اولديغي قول مقدره ذي قوة على تبليغ ما حمله
تخصيصيله صيغة فاعل اوزره وبا تشديد ايله صيغة مفعول اوزره دو
من الوحي يعني وحي ربانيدن تحمل بيورديغي احكامدن تبليغي اوزره
صاحب قرب ومنزلتدر مكين اي متمكن اي منزلت عند ربه رفيع المحل فتح
حاء مهمله وكسري دخي جائزدر عنده مكان وزمانندن منزهدر عند ربه ايله عند الله
صاحب مكانت ومنزلت وعلي الاطلاق ذي جاه وجلالدر امدي مكانت صحبي
حال متمكن اوزره در وعنده ذي العرش قولي باذي قوة ويا مكينه متعلق
اولور مطاع در اطاعة معكونه صاحب طاعة ثم فتح مثلثه ايله اي
في السماء يعني شب معراجده سدره شان اسماي اول حدده عليه سيرت
صلى الله عليه وسلم انتيادي واطاعتلري ايله عالم ملكوتده بيله مطاع بيورلمش
امين على الوحي وحي وانزال بيورلمغي امر ذي بحر الجلال تحمل وتبليغده
ما هوندر قال علي بن عيسى صاحب كتاب النكة في اعجاز القرآن
اولان ايام مرها في نحوي معتزلي در اوجبوز سكسان دوردنده سرى نهاي
بالبح اجل اولديغي وغيره زمانيندك غيريي ارباب مقال ديدبلركه الرسول
الكريم هنا شايسته مقام رسول وكريم غير محلي بال اولديغدر يعني بومحل عالييده
رسول وكريم وصف ونعتيله مراد اولنان ذات جمعنه صفات محمد صلى الله عليه وسلم
بجميع الاوصاف بعد على هذا له يعني رسول كريم مواندنصكره ذكر اولنان مكين
ومطاع وامين اوصافيندك جميعي بو قوله اوزره حضرت مرضي صلى الله عليه
وسلم اجون شايانددر ديدبلر وقال غيره زمانيندن ماعدا اكثر اعلام علما
بيوردبلر هو جبريل رسول كريم ايله مراد بليل سدره لشيي يعني جبريل
امينددر مرجع الاوصاف اليه مكين مطاع وامين وصفلري امين الوحي جبريل
عليه السلام مرجعت ايله امانيه شريفه وحاصل جملهسي مجموعي ايله مراد جانبي كرد

وفي نسخة نعت لعلي القاري

وفي نسخة تعبير لعلي القاري

انبیا علیه السلام والتحیا حضرتلرینده وسائر اوصاف جبریل اولدیغی نفسوکرده
جمهور بیلدیرر غیر افضل اولدیغه کزر ایدر حدیث صحیحده اصارت رحمتله شفاء
بارزی حمعدوه شایان بیورروب حوف عا فیتمشدر امین اولنمغه دلیل کتریر
بیام بسعادت انجام جبریل دلالت ایدر حق بعضی اهل سنت وعتزاله
ایتمه شرلغده مندرج بیورمیلاك فضائل جبریل ایله تفضیل ملائکیه
عسك ایدرلر والله اعلم واحکم ولقدرآه بالافق المبین یعنی رأی ایله
مراد ایدر محمد صلی الله علیه وسلم قبل خادم عائشه محمود یعنی ابن مسعود
رضی الله عنه جنابندن نقل اولنان وجه وجیهه اوزره رأی ربه محبوب
باریکاه مقدس صلی الله علیه وسلم رب العزه جل جلاله حضرتلری کوردیکی
بوقول اقوال سائره اوزره تقدیمی مدح حبیب الله قصد اولنان غرضه
اوفی اولدیغندن دیر وقبل جبریل علیه السلام صورتنه عنده سدرة المنتهی
اوفی غار حرا خلقت اصلیه سی ایله رؤیتنه اشارت دیرلر وما هو
علی الغیب بضنین علی قرائة ابن کثیر وابی عمرو والکسائی ای بتهم ظاء معجمه ایله
ضنین من الضنة وهو التهمة یعنی پیغمبر انسی وجان علیه الصلوة المنان
وحی اولنان اشیا واموره تبلیغنده دروغ خبرلرینی اولدیغی احواله متهم دکلدر
وحی قرأتها ضعیف راجع بعضی نسخه ده قراءه واقعدر ای اللفظ بل
بالضاد فمعناه قول فرکور معناسی ماهو بتحیل قراءة نافع وعاصم
اوزره ضنین من الضنة بخل معناسنه یعنی عموم امتنه تبلیغ رسالتده
بخل دکلدر دیمك اولور بالدعاء به بالدعائیه بتحیله متعلق اولور حقه
خالقی رعوتده امدی علی الغیب بضنین لفظنده علی بعض الباء وبالضنین
بعض الی ای الدعوة الیه بالایمان والعمل وروی بالدعاله وبالدعائیه کالبذاعة
وقیل حتی من الادعاء والتذکیر بحکمه فمحا ایله ای بتذکیر هو یا حکام رتبهم
ویا کرحا ایله ناسه نافع اولان کلامدنه وعظ وبعلمه ضبر حکمه عالمك
ویا رسول الله ارجای محتملدرکه تتبر کما علی الله انلره تعلیمده بخل اغرد دیمك
اولور وهذه ایة وصفته وما هو علی الغیب بضنین کریمه سی در محمد
صلی الله علیه وسلم روفرانت ایله حضرت مصطفی علیه ازکی التحیات جنابیکه
صفت اولدیغی باتفاق کرده اهل تبصره زیرا اعلام علمادن برزدر وما هو
ضمیر نصب جبریل علیه السلام ارجاع دعوته قائل دکلدر وقال ان اسم
حروف وباحوندرکه جنس مراد اولندی وباخور حامل ارضیدن هفت طبقه
اولان بعوت وبادوانذر وبانوح اول مرسله تنبیر اولدیغنه صورة
مستمله مدرسه وسکونی شهادت وجنس حوت ایله تاویل بیورلمسینه ولا
نکح کصاحب الحوت کریمه سی دلالت ایدر ورواة مراد اولندیغینه قلم
ایشارت ایدر والقلم ماکتب به اللوح المحفوظ اوما یکتب به مطلقا
جنس قلم وما یسطرون دیرلر حفظه کرامدر ای یکتبون اولاعم الایات
اول سوره دن حضرة سلطان رسل حقنده ورود ایدن ای یعنی سفیهلر
علی الخاطرهم قول جلیلنه وارنجه اولان نظم کریم مجموعیدر اقسم الله تعالی
بما اقسم به من عظیم فسره مقسم به تفخیما وابجاز منهم فلندی ومعنیا
نیله در وهم مقسم به معناسنه یعنی بسیاری فوائد ندن نعضلدر له وتکرار
فی تخصیص ذکره حق جل شانه حضرتی قسم یاد ایلدیکی علی نبینا المصطفی صلی الله
علیه وسلم ماغمصه اغمصه بعمله ومعمله بیننده ممیله عیب وتحقیر الکوة به

وتکذیبهم له

وتکذیبهم له یعنی خدای جلیل قسم عظیمدر قسم بیورمدینی بیننده
جناب نبی کریم اهل کفرك تغیب وتحقیر وساحر ومجنون دیمالرینه بکذب
ایلدکلرندن تبریه وتبعید بنه قسم ایلیوب وانسنه افعال ویا
تفعلون یعنی قرب درکاهی عظمتنا هیله مانوس وذانس ومجتبله
ستانس فلندیی وبعد امله دخی مأمول ومقصودینی تنبر ایله رجاسن
اکثار ایلدیی بعرله محتنا تقبل ویا افعالدن وما قبلی ضمیر لندن حالدر
حطابه کنایندن خطاب منطابنی تزیین بیورد یعنی حالده ما انت بنعمة ربك
بمجنون ایشدوروب ایدرلر قسم جوابیدر دراصل مقول قول ما انت
بمجنون ایشدوروب ایدن قسم جوابیدر منعما علیك بالنبوة یعنی انده
جا ایندرکه سکا مجنون دیه لر حال الکه اعقل عقلا واکمل عرفا وبیدالا
نباس وهده بوحالت جسیمه ومنقبة عظیمه کی انس وبشردن ماخوذدر
وباضرون نائبت باعتبار الغلبه ابراد اولندیی نهایة المبرة خبر مبتدا محذوف
یعنی مکالمه ومجاوبه ده غایت احسان ومطاوعه در واعلی درجات
الاداب فی المجاورة مراجعه ومحاوره ده بالامر نبیه ایدر فتم اعلمه
بماله عندنا من نعیم دائم وثواب غیر منقطع لا یاخذه عد ولا یمتنی به علیه
یعنی تنزیه وبراشتدن حکمه درکاهی عزتنده انکبحون ایدرلر بدین اولدن
نعیم وثواب غیر منقطع فی زمانی وحینی اعلام بیورد یکه بیرون
حبسطه وبعدا رمی حینی بیرمنت وتحت امتنان احسانده قلندیی مع ان
له المنة فی الاحسان فقال وان لك لاجرا غیر ممنون طعن وشیانانه تحمل
وصبرك اجلندن تحقیق برتحقیق ذات جمله التفات ایجون مالا ینقطع اجر جزیل
حاصلدر ویا بلا واسطه سکا احسان وبیورلمقین غیر ممنون به علیك اجر واردیر
ایة شریفه تاکیدات اربعه ایله تعضید بیورلمشدر ثم انثنی علیه بمانحه من جمالة
جمع هبه موهب معناسنه یعنی موهوبات وتفضلات ندن عطا بیورد یغی
بحتا یسنله حیبی اوزره ثنا ایلدیی وهداه الی ای دلله علیه دلالة موصلة
والحاصل مضاف علیه الرحمة غیر ممنون قول لطیفی معناسنده اقوال مفسر بر بینی
جمع وصد ایلیوب غیر منقطع ایله مفسر اولدیغی افهام ایلدیی وغیر محسوب
ولا معدود ایله ماقبلی فلندیغنه ایما وغیر ممنون به ایله تعمیم ایدلدیغنه قوله
وفی اشارت ایلیوب قبل ذکر الایة ثم اعلمه بماله من نعیم دائم عبارتیله تفصیل
بیورلمشدر بعد ذا خلق عظیم ایله ثنا بیورلدیغنه ایة مدحت وما مفیده
سدر ثم انثنی علیه ایله تعبیر ایلدیی واکد ذلك تنبیه للتفخیم وحرف التاکیدله
یعنی عطا وبخش ایلدیکی امری تکبیرا للتعظیم وحرف تاکید ایله تاسیس وتوکید
ایلدیی کبری حرفدن ودیکر لامدر فقال وانك لعلی خلق عظیم خلق کریمه
استعظام اولنور بیورد یده عالم صلی الله علیه وسلم اذی قومینه فرط احتمال
وجفالریله شدت تحملدن ناشی درد یدوجهدن اول کوهکن رسالتمه
کمال عداوتلرندن سنکسار جنا ایلدیلرکه اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون
دعاسیله هدایتلرینه استدعا بیورروب هلاکلرینه دعاء علیه ایله لب
جنانلرینه اولمدقلرینی مشهود اولدیغی قبیل القرآن خلق عظیم ایله مراد قرآن کریمدر
دینلدیی جزائی قرآنی جمیع مکارم اخلاق او لمغله صدیقه رضی الله عنها
جنابلرینه خلق رسول التهدن صلی الله علیه وسلم سؤال اولندقده کان
خلقه القرآن کلامیله جوابلرینه صدق ویقینه اولمشدر وقیل الاسلام

وبنده خلق عظیم ایله مراد اسلام اولوبغی سلطان المفسرین ابی عباس رضی
الله عنهما دن منقولدر وبو مقامده الامدن مراد اولنان توحیدی
حقیقی واوامر واحکام وقضا وقدر پروردگاره انقیاد ظاهری وباطنی
در وقیل الطبع الکریم نقل ماوری اوزره مکارم اخلاق علیه السلام
افلیم رسالت مراد اولندی وقیل لیس لک همة الله عز وجل انما لیس لک
مقصد ومهمة الا الذی بیده کل رحمة ونعمة بوقول والا اثر جدید قدس
سره جنابینه نسبت اولندی یعنی ادراک ذات مطلق واعلا، کلی اولمق
غایری مطلب ومقید سنکمون نا یابدر قال الجنید معناه انه لیس یؤثر فیک
جفاء الخلق بعد مطالعة الحق قال ابو اسطی اثنی علیه بحسن قبوله لما اسداه
الیه من نعمه وابسطی علیه الرحمه بیورمکله خدای متعال بنی ذیشان اوزره
قول حسن وافعال الله نعم ظاهره وباطنه در جواهر اسرار بیورد بنینه شانلری ایلدی وفضله
ید لک علی غیره لانه جعل علی ذلک الخلق العظیم درخی شاه رسل وکزیدهٔ کل صلی
الله علیه وسلم احسان ایلدیکی سبعه کریمه ایله جمع خلق اوزره تفضیل ایلدی نورا
اول خصله عظیمه وبحبته کریمه اوزره بجمول ایلدی فسبحان الملیف
سبحانه اسم تسبیح بمعنی التنزیه دروکا هو علما له اضافته قطع وصرفدن منع
اولوبدر ثم نبیه لفعل ترک اظهاره ودخی سوء ملامدن تنزیه یا صدر کلام
فلیتوره یومامدن تفجیعا منخلدرکه الکریم الحر بردر انک احسان وبر
واسعان ندن مستغنی دکلدر الجواد کثیر الجود والعطا الجید صاحب مجد
وکرم الذی یسر الخیر وهدی الیه الخیر ای سهل الخیر ودله ثم اثنی علی فاعله
وجازه علیه بعد ذا فاعل خیر اوزره فعل خیر اوزره مجازات مبخ ربنا وفریدهٔ
عفنی ایلدی سبحانه ما قبلندن بدلدر ما اعم نوالا تعجب احرد بر
ما اعم غیر معجبه وبیم ورای مهمله وصفیه تعجب ایله ونوالا فتح نونیله یعنی
نعجب عطا واحسانی بسیار واسع افضاله افضال کثیره همزه ایله یعنی بزدن احسانی
عام ووسیع وبسیار فلدی ثم سلام علی قولهم بعد هذا عن قولهم متعلق بسلام
در اصل شارح دیمکی سلام بعد هذا واقعدر یعنی یومدح وستایشدن صکره
شایسته جناب حبیب اولمقال مقولی کفاره کردار اولوب اول حرفی تعریفه و
وسیله ایلدی یعاد وعدیه من عفا بهم نوعدهم عفیاهم عفوبالهم عفیاهم یعنی
عذاب وحجاب ووعید دشمنان ایله معیشه وعدیه سنی ایلدی بقوله تستبصر
ویبصرون ضمیر اول رسول الله راجع موثانی کفاره عائد وهذا لابصار یا درین
دار ویا در دار القرار ایراد روزی قلنوب دار بوار در نجاره وعید قلنمغه
مجموظدر ومعنی قریبا کور ر بلورسین وانلر دخی بلورلر بایکم المفتون
فتنتکز جنونیله مفتوندر یاء بایکم زائده ومفتون مصدر یعنی الفتنه
او باجی الفریقین منکم المجنون ای فریق المفتونین یعنی اسم جنونه مستحق قنقی طا
تطفد بولنور امدی فتنه فساد وجنوندن کنایه در کی سید الانبیا علیه السلام
والنجا جنابینه خاشا ثم خاشا اسناد اختیار ایدی الثلاث الایات اعنی قدیر ک
منصوب ورفع وخفضلی جائزدر یعنی فستبصر ویبصرون بایکم المفتون
ان ربک هو اعلم بمن ضل عن سبیله وهو اعلم بالمهتدین ایات بینانی
مراد ابدر بزدیکدر وایة جلیله وعید دشمنان ووعید بیغمبر انس وجان
ایله ختم کرده قاضی محکمه ازلدر که هو اعلم بمن ضل عن سبیله وعبدی
کافه بروردکار عالم علی الحقیقه والبته مجازینه اعلمدر وهو اعلم بالمهتدین

وعد شریف

وعد شریف معنای مدیر مبین لی کمال یقنی حبانت ایدن مبلغین ومکذبینه
دخی دناشدیرر دیمک اولور ثم عطف بعد مدحه نصب ظرف واضافتیله
یعنی رب جلیل حسب جمیل مدح جزیلی تسبیله ویرشمنان بدخواهینه و
عبد دن صکره التفات ایدی علی ذم عدوه وذکره بافعل وبامصدر
مضاف سوء خلقه وعد مصدر مضاف وبافعلدر معایبه جمع معیبة بمعنی
الغیب منسوبکی ذالک بفضله ومنته نبیه صلی الله علیه وسلم مطلقا
اعدای بدخواه وبا انس بن شریق وظاهرا ولیدبن المغیره نام
بلید عتبه وبا ابوجهل زنیم وبا عتبه بن ربیعه مراد اولنق احتمالی قویدر
یعنی زمم عدوی بیغمبری وانلریله یاد کردار لقاریه وقبایح ایشلرینی
تعدادی وبالذات فضل واحسانی سببله مباشرتی وجهینه نصرت وانتقام
اخذ وانتقام اوزره مباشرة نفسه مدح مصطفی علیه الصلوة والتحیات
حکم ادراک زمنه عطف والتفات ایدی وذکر بضع عشره بضعه
عشره دخی مرویدر فتح عشره وکسر موحده ایله ما بین الثلاث الی التسع
اما مصنف اولدیرحصلت مراد ایلدیکی بضعه بدی واحد ومنهی سی
عشر یدر بنابرین قولی اوزره در ونذکیر وتانیث مجری العدد المرکب
بضع ده جاریدر حصلته من خصال الذم فیه شامل دشمنان بدکردار
ده خصایل مذمومه دن بعضی حصلة فیه وصلة زمنه جهتندن
اوندن زیاده خصلت ذکر ایلدی بفعله فلا تطع المکذبین الی قوله
اساطیر الاولین کفار قریش بعضی اوقاتده حضرت سلطان یثربه صلی الله
علیه وسلم ویدیلر الهه حق نعظم ایدرسک بزلر دخی سنک الهکه نعبد
ونقظم ایدرز پس هلا تطع قول شریفی نازیل اولدی وذلوا لوندهنج
فیه هنوت سوء ایلدیلر ملانبت وانلره سکا ملانبت الحکی استرلر ولا تطع
کل حلاف کثیر الحلف فی الباطل وباخفا ویا باطلا بسیار سوکندمهیا یلم
اصله وزن زائده دکلدر ولذ وزنی فعیل لا مفعول در یعنی حقاره
وحقارت صاحبی هماز عیاب مشاء بنمیم بره الناس ابقاع فساد ایچون
ساعی وعلی وجه الشتابه للفساد نقال حدیث منتاع للخیر ممنوع اوزره
افعال خیر وخصال کثیر المنع وبالمال ممالده مشح وبخل ایله هناعتد
ربلدی معتد مجاوزه فی الظلم اثیم فاجره وبسبارکناه عتل جفاکار
بعد قالدی مقابله ومعابیندن صکره زنیم ای دعی ولیدبن المغیره
أساساکه مولد ندن اون سکز سنه وورنده بدر بدکهری بیر بداخترلی
اولدوغی قالی عالبقدر وبی والده وعشیرتنه غیری به نسبت اولنان بداصل
وبد محتدر وما احسن قول حسان وانت زنیم ینط فی آل هاشم کما ینط
خلف الراکب الفدح الفرد ان کان فامال وبنین مابعدی ایجون
علندد وجمزه ویعقوب استفهام اوزره همزه ایله قراءة ایدیلر تقدیر
لان کان ذامال وبنین متعدده دیمک اولور ان تتلی علیه ایاتنا قال اساطیر
الاولین اساطیر جمع اسطور بضم الهمزه اوخدوثه اساوحادیث کبی یعنی
ایات کریمه ی انلره اوزرینه تلاوت اولندقجه اول کافر حرون دیدیکی
نضر بن الحارث در منقد میمی مسوبه اباطیل دردیدی نضر نی نصرت بلایه
فارسه قدم نهاده قتل اولوب پهلوانان بشمن زال ورستم اخبارینی نقل ایلدی
ایدی کلام حق ولادینی فی ثم خاشا اول اباطیله نعباس ابدردی ثم ختم

ذالك بالوعيد الصادق بنام شتالد وحاتم بوادة يعنى بعدها مولاب
متعال جل جلاله متالب شفيع مزبوري ذكرده كال شقاوت وهلاك
وخارات انجا ميله ختم بسوروب ديدي بقوله سنسمه على الخرطوم قريبا
انفي اوزده كي ابدرز يعنى خرطومينه سمه وعلامت فلان زده اماحشاك دوز مشر
كبر بدر زده انف وليد پليد تيغ غزانله ضرب وجرح اولنوب نشانى خرطوم
مشئومنده باقى قلمشدى و يارور دلسوز قيامنده انى سولد الوجه قيلمغله
يلك اوله وخرطوم درت اصل سياعه لسبت اولنوب اية جليله له انسان
ايجون استعاره قلندي وصورة وسبرنده حيوانه تشبيه اولندي بغينه اشارتدر
وقيل الخرطوم الوجه كله وهذا في الانسان فكانت نصرته له اتم من نصرته للفيل
حضرت ذوالجلال والاكرام حبيبنه نصرتى اول حضرتدكى كندو نفسنده اولان نصرتدن
اتم واكمل اولدي ورده تعالى على عوده ابلغ مورده لنفسه واول پادشاه قهار
ركه اعدايى بنى قهارى اوزره اولان رتبه اول حضرتدكى كندو نفسنده اولان رتبه
رده وصدرده ابلغ واكد اولدى زيرا من كان الله له قول لطيفنه ما صدق بولمزكه
وانبت في ديوان مجده صلى الله عليه وسلم ديوان كسرى دال و با فتحله جمع دواوين
ده اصل فارسيدر ديوانه لفظيدركه كسرى دبير انبنه فرمان ايلدى كه برمحله جمع
اولوب سه روز مدتنده حسابى سوارى بيله لر وفتا انلره نظر ايلدكده انلرى
حساب وكتابده سريع مشاهده ايدوب بسيارى سرعت وحركتدن تعجب
كنان آنى ديوانه ديوب حبشان اولمشدى بعد ذا هرمحفله ديوانه دينلوب
اسلامده اول ندوين حضرت فاروق اعظم رضى الله عنه جنابندن يازيلدى
اولمشدر كذا في شرح الشفا لعلى القارى وديوان مجده معناسى اولكه
سلطان نحتكاه رسائق ابواب وكرم وشرف وعظمتده ثابت ودائم ايلدى ديمكدر
معشوق ابدى ذاتى عشقنه قدح جذبه رفعت علوشانينه نسبت ايله
بسيندى شاه رسل كزيده كل هادى سبيل سلطان عاشقى وسرعاشق
رفندى دولت سراى رفعتينه اطرق ايدوب بلور كمى عرش اكا محتصرى شهنشهندى
الفصل السادس في بيان ورده من قوله تعالى في جهته عليه الصلوات والتسليمات
مورد الشفقته والاكرام مورده مصدريه اوزره منصوبدر يعنى فضل
شبشم حق سبحانه وتعالى قول جليلنده سلطان رسل صلى الله عليه وسلم شانينده
مورد رحمت وكرامتله ورود ايدن اشارات ونكات وواردات مانندر
قال الله تعالى طه ما انزلنا عليك القرآن لتشقى قيل طه اسم من اسمائه
عليه السلام يعنى طه اسماء سامية بنى قهارى صلى الله عليه وسلم دندر دينلدى
زيرا الى عندمزده عشرة اسماء حديث عزيزنده طه اسم شريفى جمله عشردن شما
ربه فلندي ابعدهابى اوزره طه جارده عدد اولنى اول ماهى تابى اوج
اوج رسالتك بدر وحبى غاية نور و نهايت ظهوردن اوزو غيلك ايا ابدر
وقيل هو اسم الله تعالى قول سلطان المفسرين ابى عباس رضى الله عنهما اوزره
طه نام پاك حضرت بزدانى جل شانه دردينلدي مناديد طاهر وهادي اسم شريفلرينه
اشارت بيوريله وايكى معنادخى حق تعالى يه ورسول الثقلين حقيقة بجانكه
صادقاندر وقيل المعنى طوبى لمن اهتدي يلك ديمكدر وقيل معناه يا رجل
في لغة عك طه يا رجل ديندي كلك اصلى يا هذا اولق كركدر دوزيرا انلرياتى
طا به قلب وها اوزره اقتصار ايتمش اولمزو بعضى تفاسيرده بلغة عك
يا حبيبى ديندكى تحريف كردهٔ سيد قطب مفهوم اولدى وابن عباس رضى الله عنهما

طرده مرويدركه لسان حبشى وزبان غيربده يا رجل يمكدر وعن
قتاده بالسريانيه وقيل بالنبطيه وقيل بالانسان بنه معناى طه ده
بلغه عك لغظ مشتركدر ان صحت الروايات يا خذا ايله يا رجل ويا
انسان مراد اولنه وقيل هى حروف مقطعة كالمان يعنى طه ايله حروف
هجائه شائبه مراد اولنوب جنبه معناى ايمائيه ايجون موضوع عدديدر بيلدر
قال الواسطى اراد يا طاهر يا هادي يعنى واسطى عليه الرحمه بيوريكى
طاها ايله ياطاهر يا هادي اسملرينك افتتاح وابتدا سنى مراد ايلدي وقيل
هو امر من الوطى همزه ايله والفه كنايه عن الارض يعنى وطاء بطاء
دن امر خاص اصلى طاء ايدوب همزه سى هايه قلب وهاء مبدله كنايه اولنه
حضرت امام المتقين عليه صلوة المصلين نهضتده قيام و بكماى عرش بيما اوزره
قائم اولدقلرندن دولايى اوزره وطى ارضه امر اولندى اى اعتمده على الارض
بقدميك ولا تتعب نفسك بالاعتماد على قدم واحدة يعنى عرض
ارض اوزره ايكى قدمكله معتمد اول برقدم واحد اعتماد ايله نفس
نفسكه تعب ويرمه وهو قوله تعالى ما انزلنا عليك القرآن لتشقى اية
كريمه سبله اى عبادتده تعب ايجون برسنك اوزرينه فرآن انزال ايتمدك
بلكه وجه راحت اوزره عبادت ايتمك ايجون انزال بيوردق معناسى
مراد اولنور بعده ذا لفظا شقى بمعنى التعب شابعدر ومنه بيت القوم
اشقاهم اى اتبعهم امدى لفظ نعيدن عدول حكم ضدى اشعار
اولدوكه انزال عليه ليسعد يعنى انزال قرآن للسعادة اولمغى معيد واقع
عاد لغو اصل الاية در نزلت الاية فما كان النبى صلى الله عليه وسلم
ينكلفه من السهر والتعب وقيام الليل عبد خاص لخاص مولى عليه
ازكى الصلوة والتحيه باهكام شديد بيدارى وقيام وتعب براه نفس عزيزينه
كلفتده اولديغى حالده اول سورهٔ شريفه طه سنه فنزول وحى اولدي عن
ابى هريرة رضى الله عنه كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصلى حتى تورمت
قدماه فقال له اتفعل هذا وقد جاءك انا الله قد غفر لك ما تقدم
من ذنبك وما تاخر فقال افلا اكون عبدا شكورا حدثنا بعض نسخه در
اخبرنا القاضى ابو عبد الله محمد بن عبد الرحمن احد الاعلام من رجال
اندلس بشيوز اوج تاريخ هيجده سنده مرغ روحى اوج نعيمه طيران ايلدي
در اشبيليه وغير واحد كذا لا جمع كثير تحديث ايلدي عن القاضى
ابو الوليد الباجى موحده وجيم ايله سليمان بن خلف القرطبى الذهبى
وباجه اشبيليه قريبنده برمدينه به نسبت اولنمشدر عصرينك حافظى اولوب
مجلس عالسنده ق بنك فقيه حاضر اولديغى مبالغه عد اولنمه اجازة
من طريق الاجازة ومن اصله نقلت ابو عبد الله بيوركه سماعا روايت
اولنمبوب اصل نسخه باجى كه مشابجدن قولمالث وخطط مرويات
بيورمشدي سنده اجازة ومناولة ايله اندن نقل ايدرم در قال
حدثنا ابو ذر الحافظ حفظ احاديث ايله شهير عالم اولان عبد الرحمن
بن محمد الهروى المالكى مكه وطائف بنشنده هرو نام برموضعه منسوبدر نقل ايدر
هاء وراء محففيله ايله دوه هرم رروشوز اوتوزشده شيخ الحرم ايكن متواريا
لحاف خانك باك اولمشدر قال حدثنا ابو محمد الحموى فتح مهملة وضم ميم وتشديد
مشدده وكسر واو وياى نسبيه ايله جدى حمويه نسبتله عبد الله بن احمد بن حمو

در نسخه وثالث الاية
لعل القارئ

السر حسنی او جبوز سکی بردہ مقیم نعیم اولدیلر حدثنا ابراهیم بن حزیم
ضم حاء معجمہ وفتح زای ابله ابو اسحق الشاشی ثقتین مقیمه تبریزه ما
وراء نهر ده بلدیدر قال حدثنا عبد بن حمید بالتصغیر وله توابع
قال الحلیمی هو المصنف المسند روی عنه مسلم والترمذی وعلق عنه البخاری
ایکبوز قرق طقوز سنه هجریه سنده محول اله حدثنا او لمغله حدثنا هاشم
بن القاسم ابو النضر نمیری قیصر یکمله معروفدر مائه سنه وسبع وماتتین
دہ بغداده عن ابی جعفر امام جهارم ائمه اثنا عشر جناب محمد باقر رضی
الله عنه تاریخ بالغ عدد مروف علی اولدقده سر نهاده بالین الحد او لدیلر
امانقل خلی اوزره ابو جعفر مذکور دن مراد عیسی بن هامان وورادر
عن الربیع بن انس یعنی ولد نجیب انس بن مالک رضی الله عنهدر
کما فی الشمنانی تحریر کرده خلی اوزره ربیع تابعی بصری تر باجراه
سماندر قیل صدوق لکنه شیعی توفی سنه تسع وثلثین ومائه تندیر
اوزره عن الربیع عن انس قولنده لفظ ابن سهو قلم ناشدر قال
کان النبی صلی الله علیه وسلم اذا صلی قام علی رجل ورفع الاخری
فانزل الله تعالی طه یعنی طاء الارض انزلنا علیک القرآن لتشقی
الا تذکرة لمن یخشی لکن انزلناه موعظة لمن یخاف بخلافه اولی یعنی
حضرت سید المرسلین علیه الصلوة والسلام صلوة لیله سعادتله قیام
بیوردقده تعبدا عن الراحة براياغ اوزره قیام بیوردقده قائم اولوب
بای دیکرین رفع ایدردی پس رؤف منعال حبیبنه لطفا وکرما بوایه جلیله
بی انزال بیوردیکه ویای مبارکلرینی زمینه بیاجه بعض بکقدم اوزره
اعتماد له نفسکه یاراور نصب اولنده مشقت باب ایکون
سنک اوزرینه قرآن کریمی انزال بیورمدق دیمک اولور ولاکن حفاوبنا
فی هذا کله یا بعض فی خذوا عن النکرات ایراد دن عدول بیورلمشدر
ای نبیا ذکر من الآیات والحدیث من الاکرام وحسن المعاملة یعنی طه طاء
الارض معناسنه مراد اولندیغی حالده آیه جمیله وحدیث لطیفدن ذکر اولنان
اشیاده نبی محترمه اکرام وحسن معاملة وملاطفه باهره دن وان جعلنا
طه من اسمائه علیه السلام کما قیل اوجعلت قسما اقاطه بها والنبا وحضرت
مصطفی صلی الله علیه وسلم دن تلقی بغتة دیو بانسم قلندیغی حالده لحق
التفصیل بما قبله فصل سادس خامسه وصل اولورکن تحقیق مکانت حضرته
یاد نسم اخبار ومحاطب ومحاوره ده نهایة تبجیل واعلاء درجات ادای
افاده اولمش اولور ومثل هذا مبتدا ده محط فائده نون ومیمله طریق
معناسنه والتنوع من الشیء کما فی القاموس التشفیه والتبصرة قوله تعالی
یعنی طه اسم یا محمد حضرتدن وبا مقسم به آسانوع مرحمت ومبتدندن
حق تعالی نک بوقولی جلیلیدر وقوله خبر مبتدا واعلک یا خم نفسک
علی اثارهم ای فلعلک یؤمنوا بهذا الحدیث ای الحد وانزاله اسفا حزنا
ویاسفا ای قاتل نفسک مفعول فاعل واضافتله دخی مفرق فی الایة در
یدالله قرآن عظیم عدم ایمانلرندن ناشی غضبا او غیظا او حزنا
غلبه صبر ویحمل تفسیر اسنده تمدیدر ولعل اشفاق ایچوندر امدی
احبابندن دور وقراق واکاره اجنبه اوزره منحصرا والله اول حضرت لطیفه
اولدیغندن استعاذه دروغ غمدن فنا نفسه منعناسنه وبا تاکیدا وله

یعنی نفسک اوزره شفقت ایدرسکه ایماندن تولی ویتاعید لربنه
غیظ وغضبدن ناشی حزن وغمله وهلاک ابلیسه سبب ومثلله مورشفقت
واکرامده ورود ایدن فعلک باخع نفسک آیة شریفه سی نظایردر
قوله تعالی ابظا لعلک باخع نفسک الا یکونوا مؤمنین یعنی انلرینک قرآنله
عدم ایمانلری حوفندن نفسنی غمدن هلاک ایتمکلکندن شفقت ایدرم
مفصل ایتبیان جلیلیدر حضرت سرور عالم صلی الله علیه وسلم دن عمی
ازاله ابله عین شفقتدر وتکراری شفقت صدانیه مزیدی اولدیغنه
اشارتدر ثم قال بعدا حق تبارک وتعالی شانه بشان حبیبه بیورمق
اون بشاء ننزل علیهم من السماء آیة اکر مراد عالی اولدیجه انلرینک
ایمانی ملجئه بردلالت اسماندن ننزیل ایدردیک وباخود اهل کفر
وطغیان اوزره ناکهانی بر بلیه وعذاب اسمانی انزال ایدردک که
فظلت اعناقهم لها خاضعین اندن جماعت واشراف وشاداتی اولان
منقادین ویاخود اول بلیه ناکهانی وسماوی به دلیلین وخاشعین
اولورلردی خضوع وانقیاد لرندن کنایه در امدی لفظ اعناق
بصیغة العقلا وصف اولنوب انلره اضافت اولندیجه ایسه اجزاسنه جراهم
فی الجمیع اولور فظلت ننزل اوزره معطوفدر ومن هذا الباب یعنی
شفقت واکرام بایندر قوله تعالی فاصدع بما تؤمر ماء موصوله
وعائدی محذوفدر ای بما تؤمر به وصدع فی لغة اذا تکلم به جهارا واصل
صدع ابانه واظهار در یعنی امر اولندیغک شریعتله جهارا واظهارا بلغ
واعرض عن المشرکین اهانة لهم اهل کفر وشرکک قولنه اعنای انله
والذین کفروا سبیلة حزنه اولمله دیمک اولور بوایة شریفه فنال ابنبیله
منسوحه اولدیغی تصریح کرده بفویدر الی قوله تعالی ولقد نعلم انک یضیق
صدرک بما یقولون ای فینا اوفی القرآن اوفیک الی آخر السورة
یعنی سورهٔ حجرک اخرینه قاریخه انا کفیناک المستهزئین انذر یعلمون مع
الله الها آخر فسوف یعلمون ولنعلم انک نضیق صدرک بما یقولون
فسبح بحمد ربک وکن من الساجدین واعبد ربک حتی یاتیک الیقین
انلرک سفهاء فریشدن یتیم تقریبا الله بشان اوتحقیرینی درکه انلری قمع واهلاکله
وشرورینی کندی اوزرلرنده دفع ایدیردیک بدکهارک کمع الله الهه دیکرانی
ایدرلردی سافیت امرینی فی الاربعین بلورلر ورتحقیق علو شانله بیلورلرکه
بدورستی انلریک یزم شان شریفلرینه اولان هذیان وتزهاتلری سبنه برکینه
کله اضطراب ومضایقه ایراث ایدر پس حقه تسبیح وتحمید له فارغ البال
ومطمئندن اول موت سکا لاحق اولنجه ربکه عبادت فیل دیمک اوله وقوله
تعالی ولقد نعلم الآیة رسل من قبلک الایة فحاق بالذین سخروا منهم ما
کانوا به یستهزؤن بوایه لطیفه دخی نسیبتله بحثی حضرت حبیب الله صلی
الله علیه وسلم اولوب سفهای یثربن فومندن اذی وجفایر له
استهزا اولندیغی وجفایاب اولدیغنه سبر ایلدیکی واستهزا ایدنلرک
نسبتک جزا وسزالری امم مکذبینه نازل اولدیغی اوفاحاط بهم الذین
کانوا به یستهزؤن حیث هلکوا لاجله امدیجه ضمیرینه یاشرعه ویا
عذابه راجعدر قال مکی سلاه تعالی یامکره وهون علیه ما یلقی
بعض روایتده ما یلقی وارد اولدیغی من المشرکین واعلمه ان من آنه من نمادی

على تالك بحل به ضم حاء مهمله ايله بعنى نزل كما فى القاموس اما صاحى احده كسر
حا ايله وجب معنا سينه ماحل بمن قبله بعنى مسبوق الذكره ابوطالب
مكى قدسه سره بيوردكه ولقد استهزئ برسل من قبلك قول جليلى ايله
حق سبحانه وتعالى حبيبى نسليت بيورويب دخى قرط اذاى مشركينى اول
حضرته اسباب ايلدى واستهزاى وجفاوزده مصر وسعى اولنده اعداى
انبياى بعثينه نزول وايجاب ايدن شيئ عظيم تاكه انلره دخى نازل اولمين
ديو حضرت مصطفى عليه الصلوة والسلام اعلام ايلدى ومن هذا الباب
بعضى نسخه ده مثل هذه النسلية ورود انشدى قوله تعالى وان يكذبوك فقد
كذبت رسل من قبلك يعنى يوقول سبحانى هوكناك فلسون وبيغمبران
يشيف ايله تاسى ايله كه سنك قومندن صدور ايدن معامله يه تاذر ايمه
سائر امتلرى دخى موجود ايدوب وانبياء متقدمين خود تكذيب اولندقلرى ديكدر
والله اعلم بمراده ولذا قيل ان البلية اذا عمت طابت وليكن اخراى مشاركتى
انسانك حزنى تخفيف ايلديكى مشهوردر ومعهوده ديركما قالت الخنساء ولولا
كثرة الباكين حولى على اخوانهم لقتلت نفسى وما يبكون مثل اخى ولكن اعزى النفس
منى بالتاسى وهى هذا بو بابدن وبو قبيلدن ندر قوله تعالى كذالك ما اتى
الذين من قبلهم من رسول الا قالوا ساحر او مجنون اولتنويع باعتبار قوم دون
قوم او للشك منبرا الى مخبرهم فى امره حرف او شك اولق بعيدا ولمن زبرهم امر
مقول لذا دن تحبر لريشه اشارت وهم كلام دروغ الجاملرندن ما فضتى ابى البدرك
ساحر اولان صاحب علم وعقل اولغى ايجاب ايدر مجنون ايسه عقل وعملدن خالى
اولغى مقتضى در والحاصل معناى ايله كزيده سنى قومك تكذيب ومكلم ومجنوندر
ديو اوزرينه افك افترا ى اساسندن مقدم كلان انبياية كفار قومى الذايجون
خوش در ويولنده جنون وارد ديو هذيان ايلديلر اذ دراج سالفه كه بوتفكرلر
كذا ران ايده كلندر باكز بوحالنده سن متفرد دكلسن دعكله تسلى بال مقدسه
حبيب بيوردندر سزاه الله تعالى تشديد زائما بعجه ايله اى جمله على التصير
بما اخبر به اخبر به من الامم السالفة ومقالها بعضى نسخه ده ومقالتها لانبيائهم
قبله بعضهم بعض بعض بعضهم ومقالها مولاى جليل جل عن المثيل
جماعات سابقه نك خيب محترمندن اقدم كونى تشريف ايدن انبياى زيشان
حضراتى حقلرنده اولان اقاويل واكاذيبى اخبار وبيغمبراناك امم مكذبه ابتلا وتحملرك
اعلام بيورمغله جناب سيد المرسلين صبره حمل ايله تغزيه وتسليه ايلدى وسلاه
بذا للدعو تحمله بمثله من كفار مكة وانه ليس اول من لقى ذالك وبنه حق جل
وعلى حبيبنى ابتلاى انبيادن ذكر اولنان حالات عجبه ايله تسليه نخش اولدى كه
اعم يشتمل ماتندى كفار مكه خار شفكن جفا اولدقلرنه وذات جمعتنه لوى اول
كرفتار دست رجفاى امت اولبوب سائر اخوان عالبشار دخى اذاى بدكردار قومه
دوچار اولدقلرين اعلام ايله تطيب ايلدى فتم طيب نفسه وابان عذره وبعد
التسليه نفس حضرتى تطيب وارضا وعذرينى اظهار ايلدى بقوله شانه
فتول عنهم اى اعرض عنهم بعنى اول قول قوم بولومدن اعراض ونزك معالجه
ايله انذرهن دوكردار اول فما انت بملوم اى فى اداء ما بلغت وابلاغ ما
حملت ضم حاء مهمله ونشد مكسوره ايله انذرك مقابله سندن ملوم دكلسن ربمك
ديدك اعلامدن تبليغ اولنمدوغك شبهه اداء واحكامدن تكليف اولدوغك امورى
ابلاغدن ملوم دكلسين دعكلك مراد بيوريله اى فما تلام فى اعراضك عنهم بعد ما

ماكررت عليهم مبالغة فى تبليغ ما امرت به لهم ومثله قوله تعالى واصبر لحكم
ربك فانك باعيننا بجمع الضمير مبالغة فى كثرة اسباب الحفظ والعصمة
اى بمرأى منا اى اصبر على اذاهم فانك بحيث نراك ونحفظك يعنى
النرك اذى موجفا لربنه صبر وتحمل ايله شول شيئله كه عين عنايتمز اله سنى
حفظ ايدرز سلاه الله تعالى بهذا فى اى كثيرة من هذا المعنى يعنى صبر
وحفظ ووعد ايله امر ربنه ايات مبينات خداى معين رسول امينى
نسليه ايلديكى علية من الصلوة اصفاها ومن التحيات اتماها الذى
اتى بما اخبر الله تعالى به فى كتابه العزيز نادر فى الوجود لبنائه على صفحات
الدهر الى يوم الوعود من عظيم من قدره وشريف منزلته على الانبياء وحضوة
ربنه عليهم اى على جمع الانبياء عليهم الصلوة والسلام والمراد نفضيل نبينا صلى الله
عليه وسلم من بيانيه حضوة كسر وضم خاء معجمه وسكون ظاء مهمله ايله فضل و
رفع قدر وشان يعنى فضل سايع حضرت رب الارباب ادل فخر موجودات ايله
كتاب كى عنده كه لا ياتيه الباطل من بين يديه ولا من خلفه عنوان شرف
نعتيله معنون در انبيا اوزره عظيم ورتبت وشريف منزلت وعلو قدريله
اخبار بيان ايلدى در بعضى نسخه عليهم الصلوة والسلام ابراد اولنمدر قوله
تعالى واذ اخذ الله ميثاق النبيين لما اتيتكم من كتاب وحكمة الى قوله تعالى
من الشاهدين ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه
قال اقررتم واخذتم على ذالكم اصرى قالوا اقررنا قال فاشهدوا وانا معكم
من الشاهدين لما اتيتكم قراءة نافع اوزره اتيتاكم ولام موطئة للقسم
زيرا اخذ ميثاق بمعنى الاستحلاف در وما شرطيه در وبا موصوله دركه
ما بعدى صلة عائدى محذوف در اى الذى اتيتكموه زيرا نقدير الام
اتيتاكمه اولور وخطاب عام نغليب در وبا مجازدر ومن بيانيه
او تبعيضيه در لام لما اتيتكم قسم اولدينى حالدن لام لتؤمنن جواب قسم
وشرط ملغى ثم جاءكم صله اوزره معطوف وعائدى محذوفدر اى جاءكم
به رسول يعنى وقتا فوقتا عالم بيغمبر اندن اخذ ميثاق وعهد اتديكم
ذات بيحونم حقى سر كتاب وحكمت اعطا ايلبوب نصرت ايدسز دبو انبيالى
كرامه اقرار ايتدكدن صكره وسعدسز قبول ايلدكزمى خطاب عزتى ورود ايلدكده
انبيا عليهم السلام اقرار ايلديك وسعهد ميثاقى لازمه ذمت فلرنى دير
كرتده ربكز اوزرينه اقرار ايله شهادت ايدك وبندن اقرار بكز اوزره
عظمت وجلاله مشاهدم ربمك اولمه امدى ايله ميثاقده تاكيد عظيم
وتغليظ جسيم بدار دركه انبياى ذوى الاحترام عصر حاضر الرسل نبى
امنه جنابلرى علم ازليسنده معلوم عزتى ايكن انحق حبيبك فخامه شانى
ايلدن اعلام ايلدى احتمص قال ابو الحسن القابسى اختص الله تعالى محمدا
صلى الله عليه وسلم بفضل لم يؤته غيره فابنى عليه الرحمة بيوردكه
حق تعالى جناب مصطفى عليه السلام انبيا ربادن فضيلتله تخصيص وتفضيل
ايلدكى سائر انبياية عليهم السلام اول فضيلت اعطا اولنمدى
ايله كه جملة مشاق بعنى فضل وكرمندن حبيبنه بخشيده اولدى
علك اظهار ايلدى وهو ما ذكره فى هذه الآية اول فضل خاص
ايله ميثاق ذكر اولنان شريف واحتصاصدر قال المفسرون
اخذ الله الميثاق بالوحى فلم يبعث نبيا الا ذكر له محمدا صلى الله عليه

ابدى اول حضرتن كمال ومحسنن اعظم واخرن كمال
كمال وكمال رتبه بخش خدا اولبوب وذالك الكمال
قبل خلق آدم حضرت محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم خصوصى
خبر صحيح ايله ثابت اولوب كتبوفى جمله انبيا ذر انبيس
واقدم ومحمد اوزرينى ورسول اولدينى اولنوا خذ ونتيق ايله
ظاهر اولغله اخذ ميثاق بعض السلف استحلاف ادلسى
خفته للصفاء وكانها اخذت من هنا فانه
اعرفت ذالك قال النبى صلى الله عليه وسلم
هو بين الانبياء ولقد اظهر ذالك فى الا
حرث يحبون جميع الانبياء تحت لوائه
وفى الله بنا كذالك ليلة
الاسراء اذا صلى
بهم صح
صح

وسلم ولقنه واخذ عليه ميثاقه اذا ادركه لبؤ منوبه ارباب تشهير بيورديركه
انبيايله عليهم السلام وجمايله اخذ ميثاق ايلدي وانلردن ربني بعث واو
سال اندي الا اول پيغمبر حضرت نبي اخر الزمان ذكر وكتب سماليده نعت
وصفت محمد يعني يار ايلبوب حضرت مرتضا عليه التحيا يه خاص اولان عهدي
هر بني اوزره اخذ ايلديكي اول حضرتي ادراك لاجل الميثاق بذالك
ايمان ايلبوب فرمان بردار اولديلر حناب عمر بن الخطاب رضي الله عنه
البتوا صحايفي تورات جليليه امعان نظر بيورديلر حضرت
مخ كائناتك صلى الله عليه وسلم منظور سعادتي اولدقده عزم نكاح
التفات بيورويه لوكان موسى حيا لما وسعه الا اتباعي حديث صحيحدر
لب جنان نادب اولديلر اكر اخذه ميثاق مشرفنه صدور المسه ابدعه
لامع سابقه اتباع لهم اولنوردي اخذ عهود ايله كمال اختصاص وتفضيل
نمايان اولدي وقبل ان يبينه نعوته ويأخذ واخذ ميثاقهم ان يبينوه
لمن بعدهم وفي نسخة لمن بعدهم يعني انبيا عليهم السلام عهد معهود يعني قوينه
بيان ايده وانلردن بعضي كندولردن صكره كلنلره نبين عهد ايجون اخذ اولنان ميثاق
وعهود ايده لو رسلديكي وقوله ثم جاءكم الخطاب لاهل الكتاب المعاصرين
لحضرة محمد صلى الله عليه وسلم لام محمد نعوته ايجوندر بعضي نسخه ده
المعاصرين لمحمد صلى الله عليه وسلم انبيادن اخذ ميثاق بذالك قوليله
نظائر فعول مضي غير مستقبل اولديغي حقق دكلدر معنى اخذنا ميثاق عنهم
على ان يبينوا لك ايتها المعاصرون بواسطة اصحابهم كما قال السيد علي
وقال المولى نور الدين علي القاري فتقدير الاية واذ اخذ الله الميثاق الذي
اخذ النبيون على امتهم قال علي بن ابي طالب رضي الله عنه ما بعث الله نبيا
موقوفا وفي الحاكم مرفوعا روايت بيوردقده بني خبر ده جناب حبيب كبريا
رضي الله عنه انغمار بيوردي لم يبعث الله تعالى نبيا من ادم فمن
بعده الا اخذ عليه العهد في محمد صلى الله عليه وسلم لئن بعث وهو
حي ليؤمنن به وينصرنه ويأمر امته بالايمان به عند خروجه ان لا فراد الضمير
بهما وباخذ فيه قال معهد اله لام ونون مؤكده داخل اولان لفظ اوزره
عطفله منصوبدر اي ولبنا خذت العهد بذالك على قومه يعني
حضرت قيوم بي زوال جل جلاله جناب صفي الله واندن صكره نبيمزك بعده
بتي بعث اندي الا حضرت سيد الكونين صلى الله عليه وسلم حقنده اول
نبي اوزره اخذ عهد بكم محمد جميع بعث اولنوب اول بني حبايده موجود
اولوبا بسة محمد عليه السلام الا بحق ايمان واكا نصرت ايدوب قولي اوزره
اخذ مواثيق انمكله اخذ عهد ومبثاق ايلدي وهو عن السدي ضم
سين وتشديد مهملتين ابله سكي باب مسجد كوفه جلوسندن نأتي
نسبت بابور سكي بزوك اسمعيل بن عبد الرحمن كوفي وتابعي درجه ابن
عباس وانس وغير بلردن رضي الله عنهم روايت اخاريت بيوردقده
امام موصي اليه حسن الحديث اولغين امام مسلم وائمه اربعه انلردن تخريج
اتمشلردر بيوز نيكرمي يدي سنه سي حدودنده عازم دار البقا اولدي وسكي
صغير محمد بن مروان الكوفي در بومقامده مراد اولنان سكي اول در
وقتاده اعلاي تابعين وعظماء مفسرين دندر تقدم الكلام عليه في اي
جمع ابله كايات تضمنت فضله يعني هذه الاية ضمن ايله كثيره ده مندرجدر

اولديغي حالده فضائل حضرت مسمع غير وجه واحد بل من وجوه
متعدده امامين جليليندن منقوله در قال الله تعالى واذ اخذنا
من النبيين ميثاقهم ومنك ومن نوح الاية وابراهيم وموسى وعيسى بن
مريم واخذنا منهم ميثاقا غليظا تخصيص بعد تعميم وبيان فضل
وزياده شرفدر ثم لو ادركه اتو العزم من الرسل ومناهبين ارباب
شرايع در وحضرت امام صفي انبيا محمد مصطفى عليه السلام والتحيا
تعظيما وتكريما انلر اوزرينه تشريف على التشريف تقديم بيورلديكي هم
شرف ذاتي وهم تقدم زماني ايله كلا الامرين تقدير ما هو مقدر زير عالم
ارواحده تقدم نبوتي كنت نبيا وادم بين الروح والجسد خبر لطيف وكنت
اول النبيين في الخلق واخرهم في البعث حديث شهيري بومعنايه شاهد
هدانلردر والحاصل تبليغ رسالت وتحمل دعوت ايله انبيادن اخذ ميثاق
في ايلدك جناب شرفنما يكدن واخوان اولوالعزمندن اخذ عهد
عظيم الشان ايلدك ديو بيورلدي واخذنا منهم ميثاقا غليظا لفظا
مبهم بيان وصفي ايجوندر وقال انا اوحينا اليك كما اوحينا الى نوح الى قوله
وكليما لم نجد صحه در الى قوله شهيدا ثبوت بافنه نعمتدر زيرا وكيلا قول شرنبله
واربخه ايات جليليده اولد حضرتك سائر انبيا عليهم السلام اوزره فضلني
مشعر معنا غير مبتندر امدي بسبه كشف انبيا كتبه اصفيا اوزره
من جهة التفضيل والشان ومن جهة التقديم في الزمان تقدم بيورلد
يغبنه فضلي نلوبحد حروف ولي ترتيبي اقتضا ايتمز بسله لكن الغرب
تؤثر تقديم المتقدم في الذكر على المتاخر في اللفظ روي عن عمر بن الخطاب
رضي الله عنه انه قال في كلام بكي به النبي صلى الله عليه وسلم بني نصله
مفعول بكي محتاج خبر مذكوره نامعلوم اما قتباس انوارده ابراهيم
وشاطبي ومدخلده سر زده خاطره روايت ابن الحاج در ولفظ
بكي مخفف ومشدد يعني فاروق منبع الجناب حضرت رسول مخترمك
دار سرورنه ارخا اينجي تحققدن صكره كريان اولوب فقال بوكلمات
رقت امير اله لب جنبيان سنا بيشي حضرت مصطفى عليه التحيا اولدي
يابي وانت وامي اراه عبد ندر مزيد تكريم واظهار رحمت ايچون كاهي
كنيه خطاب ايدرلر وانت مبتدا وجار مجرور مقدم خبردر انت مقدى
يابي وامي ريك اولور وبا منذر افد بك لفظيله متعلق ظرف متصل
متصلدن بدل فلنور ولظهور المعنى جملنك محذوفدر يارسول الله
لقد بلغ من فضلك عند الله تعالى ان بعثك آخر الانبيا وذكرك في اولهم
حرف من زائده وبا تبعيضيه در يعني حبيب الله وركاهي كبريا ده
فضيلتك معارج فضائلك درجه والا بالاسبته رسيده اولديكم مقام
وجوده حق تعالى سني آخر انبيا وخاتم اصفيا بعث ايدوب وانبيادن
بعضي ذكر ومعروض كرم وجوده اول سني يا رب ايدوب فقال واذ اخذنا
من النبيين ميثاقهم ومنك ومن نوح الاية كما سبق اي ان من خص
بالذكر في الاية من اولي العزم فقد ان تنبه على غيرهم اقول انت
منهم او اعلى هم يعني ذات جهانيانا نسبتوك تقدم ايله تفضيل ايلدي
بابي انت وامي يا رسول الله مرة بعد اخرى بدر وحادرم راه
محبتده فدا اولسون لقد بلغ من فضلتك عنده اهل النار بوذوق

ان بکونوا اطاعوك وهم جملة حالية در بين اطباقها جمع طبق واحدة
بعده واحد منزلت ورتبت بغدبون دخی عند الله فضلت باهرة اوج كماله
واصل دركه امة دعوتكدن اهل روزخ دركات جهنم دره معذبين ايكن
سكا مطيع ومنقاد اولمغي تمنی ابدوب ديلر يقولون يا ليتنا يا بنيه و يا ندادر
ومنادی كندوی كندو تفسيری وبا بعض معذبين وباز يا بنيه اوله وهو
بخريد على الاول اطعنا الله واطعنا الرسولا رسول الله مرسومدر وو
والجمهور على انبائها وفاقا ووصلك امدی كفارهم امتكه پيغمبر لرينه اطا
عتی نمتی انمدی مراد اولندقدر محمد رسالتلو فضيلتی بو بابده ظاهر اولمين
فضلتدن وصلی مفيد اولماز بلكه مقصود عمری بيان فضيلت جناب
پيغمبری اولوب تفضيل اولمبه وان كان التشابك والكل اخص من خصايص
پس سيد صفوی توجيه بيورمشدركه انبيای سائره دعوتلرينده عموم نايابت
اولمغين كفاره هر امتك بعثت خاتم الرسالهدن صكره اولمغله عموم دعوت
حضرت محمد دن ناشی فخر كائنات صلوات الطيبات اطاعتلرينه
ابدلر وجهله مدحت ومرتبه كونهء عمر بدركه حضرت سيد الكونين
حقنده بيورمشلر بابی وانت وامی يا رسول الله لقد بلغ من فضيلتك
عند الله ان جعل طاعتك طاعته فقال من يطع الرسول فقد اطاع
الله بابی انت وامی يا رسول الله لئن كان موسی بن عمران اذا اعطاه
الله عجل ينفخ منه الانهار فما ذالك بابجب من اصابعك حين ينبع
منها الماء صلی الله عليه وسلم هكذا وهكذا قال فحنا رقناه ابن ابی حاتم
تفسيرنده وابو نعيم دلايلنده قتاده طريقيله ارسلا تخريك سلسلة روايت
بيورمشلركه ان النبی صلی الله عليه وسلم قال كنت اول الانبياء في الخلق
واسبقهم كارکاه افرينشی صلی الله عليه وسلم بالسعادة والاجلال بيورمشلركه
قبل خلق ارواح الانبياء بنيم روحم پرفتوحم خلق اولنمغين پيغمبرلك افرينشدن اقدم
واولمبه باخود صفای في اللوح المحفوظ كلابت ايله تقديرده اول انبيايم واحرهم
في البعث خاتم النبيين اولدوغمدن بعثاً آخر انبيايم فلذلك بس خلقاً اول
انبيا اولدينی اجلدن وقع ذكره مقدماً هنا قبل نوح وغيره بعضی نسخه ده
على نوح واقعدر اية سابقه ده ذكر شرف نجی الله وسائر اولوالعزم كه خليل الله
وكليم الله وروح الله صلوات الله على نبينا وعليهم حضرتلرندن مقدم واقع
اولدی واسم نوح عليه السلام عبد الغفار در نفس نفيسی وبافوقواوزره
كثرة توجهندن نوح تسميه بيورلدينی تخفيف كرده علامه بسهيلی در
قال النسفی قندی امام ابو الليث حنفی بيورمشدر وهذا في ذكره وقوعه مقدماً
تفضيل نبی نبينا صلی الله عليه وسلم تخصيصه بالذكر قبلهم يعنی قبل ذكر الا
نبياء اول حضرت اظهار الكرم والجود تخصيص بالذكر ايله تفضيلی مقرر ديو
وهواخرهم هال بوكه زمانا من جهة البعثة والوجود اخر انبيا عليهم صلوا
ت الملك المعبود اكمغين اخذ الله تعالى عليهم الميثاق اخذ تقديری وبا تكليفی
منصتين اولمغله على ايله تعلقيله ابدر اذ اخرجهم اخذه ميثاق ظرف
زمانندن من ظهر آدم كالذر واحدة ذر النملة اجرجهم الصغيرة البيضاء
او الحمراء اوجزء من مائة واربعة وعشرون جزء من شعير وقبل اصغر شی عبارة
مذكوره باكلام سمرقندی وباكفتار مصنف در يعنی لما كان آدم صفی الله ابو الكل
صح ابو الكل من ظهره والحاصل قادر پروردكار جل جلاله ذرونلی يعنی موجود

اسا اجسام صفاد افريده قلوب انلرده ارواح تعليق بيوردی امما
كيفيت اخراج عن الظهر وصفيت معنا سندن اسلاف وقدما سكوت
بيورمالرينه نبيه خير الخلف دخی بو معناده نحن على اثارهم كلامنه افتدا
بالسيف بيورمشدر معلوم اولدكه انبيا عليهم السلام ابجون ميثاق
عام دخولندن صكره كه الست بربكم قالوا بلى ايله معنی در تبليغ رسالتلله
دخی ميثاق خاص موجود اولوب بو ميثاقدن اخص ميثاقدن بنه خاصدر
صلدركه انبيا عليهم التحيا بالاصاله واممم بالتبع فحاصل حضرت سيد ولدادم
صلی الله عليه وسلم باقی وقت كان موجود ومبعوث اولورسله جميع
انبيا واممم اول حضرتله بالغ اولالو فكافتهم تابعون له بالقوة و
على فرض وقوعه بالفعل كذا لقلی الغاری بعدما اخذ عهد دخی له
محل اولدوغنك تعيينده علما كربوء اختلاف ذاهب اولمشدر كتاب
تعالی حاوی اولدينی اوزره جناب صفی الله بهشتدن اخراج اولنوب
روی زمينه هبوط اقدرن اقل سماء كندولری وذرية اوزرلرينه سهد
اولنمغی اوله امانار طيريده مشعونة اولاد حواهم اخبار ندركه آدم عليه السلام
سماء دن وادی نعمانه هبوط ايلدكده اخذ ميثاق اولنمشدر الله اعلم
بحقيقته ونعمان فتح نون ايله ظريق طائفده عرفاته جيفان واد بتلك
اسمدر وقال الله تعالى تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض الاية
سورهء شريفده حصلری ذكر اولنان رسل كرامه اشارتدر اولی كلميهم
المعهودين وفي العالم ولا اسفل منه در بعض بعده ذا خوطب وعلى
رسل ذوی الاحترام دن بعضسنه بلاواسطه كلام ايله تفضيل بيوردیكی
شب خبر وطوره موسی الكليم عليه سلام الرحيم جنابنه تكليم ايله
وباحبيب الله محمد مصطفى عليه اكمل الثنا يا به لبلة معراج ومقام قوسينه
مكالمه ايله تفضيل ايدوب قال اهل التفسير اراد بقوله ورفع بعضهم
درجات محمدا صلی الله عليه وسلم ارباب تفسيردن جمع كثير بعضيله
مراد فخر كائنات محمد مختار صلی الله عليه وسلم واله الاخيار حق
تعالى اراده بلدوب وبد بلر سائر انبياء عظام اوزره وجوه متعدده
دياد عوة عامه نخصيصی ايله اول حضرتك درجه سنی رفع وعالی بيوردی
وابهام درجات تعظيم شانی متضمن اولور اقوال بعض الناس عندك كتابه
صوف الوشاة وانت كل الناس وقيل المراد بالبعض اولوالعزم تحقيق
كردهء علامه نقشواني اوزره افضل انبيا محمد مصطفى صلی الله عليه وسلم
اولدينی اجماع مسلمه ايله مشتدر بعده آدم ونوح ابراهيم وباموسی
وباخود عيسی عليهم السلام اولمغی اختلافيدر وعند الاكثر خبر البرية
جناب خليل الله اولمق قول راجحدر لانه بعث الى الاحمر والاسود مفتخر
موجودات عليه الطيب الصلوات مع منكانر وايات متواتره ايله عرب
وعجم وانس وجانه بعثت اولندی الوان بجملدن اوزره بياض وحمرة والوان
عرب اوزره وسمرة غالب اولوبغندن احمر واسود دنيله وياانس
وجن عاد اولنه واحلت له الغنائم كفاردن قهراً اخذ اولنان مالدر
اول حضرت حلال قلندی انلره اسبق برفرده حلال قلمدی ايدی
وظهرت على يديه المعجزات كثرت واستمراره ووضوح دلالتلرنده
ناشی اظهار معجزاتنه محل قلندی وليس احد من الانبياء اعطی فضيلة اولر امة

في بعض نسخ منها

الا وقد اعطى محمد صلى الله عليه وسلم منها انبيا ورد برذات شريف حكم نابابدركه
اكا خصلة حميده وخارقة عاده اعطا بسوريله الا اول فضلت وكرامت هاتندى
شاه رسل صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه اعطا بل مع الزيادة بحسنى واكرام اولندى
لكن اول معوض نوعندت وكل ابسه بنه اول جنسدن ايدى مثلا انفلاق بحر مفا
يلى حبيب الله انشقاق معجزه سى اكرام بسور لدينى كبى قال بعضهم نقد الكلام عليه
وبو مقاصده اعاده باعتبار بر من الفضلين اولدوغنه اشارتدر ومع فضله
عطف تلقينى وشر رمقدر اوزره عطف اولنور ان الله تعالى خاطب الانبيا
باسمائهم دباجه جريدهٔ ايجاى صلى الله عليه وسلم واله الابجاد حضرتلرينك كتاب
فضلندن بر وفصل فصدر وكه جنابى بارى عز شانه انبيا عليهم السلامه
نام سامبارك يله يادم و يانوح و يا ابراهيم و ياموسى و يا عيسى دبو خطاب الهى
وخاطبة بالنبوة والرسالة فى كتابه فقال يا ايها النبى و يا ايها الرسول
حضرتله كتاب قديم و خطاب عظيمده نبوت و رسالتلرينه شايان مخاطبه
نكريم واجلال ايلديكى وحكى التمى قندى عن الكلبى ابو الليث حنفى
رحمة الله ابو المنذر هشام بن محمد السائب الكلبى عليه الرحمه دن حكايه
ايلديكى وايام كلبى حضرت شافعينك فوقى تاريخنده عالم شهودده وجود
وجود المنذر فى قوله تعالى وان من شيعته لابراهيم ان الهاء عائدة الى
محمد على محمد صلى الله عليه وسلم ضمير بارزه متصل شيعة محمد عليه
السلامه راجعدر والشيعة الاتباع اى من ان شيعة محمد لابراهيم عليهما
السلام و لفظا غير متقدمه اوزره عود ضميرى شايع و سائغدر كقوله تعالى
نوراى بالحجاب و لا بويه لكل واحد منهما السدس ابو الليث امدى اولحضرتلرى
خلفا و بنيزه نقد مبنيه بناء بو مقامده دخى ارجاع ضمير اسهل و احكم علت
غائبه ترتيب كائنات حضرتلرينه منى وحيث لك النبوة دبو سؤال اولندقده
وآدم بين الروح والجسد و رواية وادم فمجدل فى طينته فربدى سيله جوابدر
اولديكى اى على دينه و منهاجه يعنى جناب خليل الله عليه السلام حضرت محمد
حبيب الله صلى الله عليه وسلمه انبا عندن ربمك دين محمد يه و طريق واضح
احمديه اوزره در ربمك اولور خبرا ضعيف جدا و على ابراهيم عليه السلام وضيلة
اخبار و اعلام بسور مغبن حبيب الله ايمان و دينده مسابقت و موافقت
اخبار ايلمكدر و اخباره الغاء بعضى نسخه ده اجازه جسم و راى ايله دينه
اولندى وحكاه صنه مكى و بعضلر نسخه يه نسبت ايدرلر و قبل المراد نوح
على نوح دخى مرقومدر عليه الصلوة والسلام يعنى هى شبعته لفظنده ضمير
نوح عليه السلامه عائد اولور دينلر قول اكثر مفسرين مراد نوح عليه
السلام اولديغى اظهر در نوح ايكى مضاف عليه الرحمة اداة تعريفيله ابراهيم
عبرى معاصب ديدكلرى لكن حبيب الله وخليل الله عليهما الصلوة والسلام بيلرلرنده
اولاد مناسبة تامة ظاهر حبيبنه قول اول هو المقبول اولدينى تابانكدر
وجناب نوح وابراهيم عليهما السلام مبانه سنده موافقت اصول و فروع دينه
وبانسابعته طرفيندر ونوح ابو الناس و ابراهيم ابو العرب والانبيا اولمق منا
بتى هو بعاده بينهما ايكى بيدالتى بوز فرقى بينه اولمغله بيلرلرنده هود وصالح
عليهما السلام بعث اولنديكى الفصل الثامن فى اعلام عز وجل خلقنه
بصلاته عليه و دلالته له فتح و اوريله نصرت وكسر ايله امارت و باموالات
اوهما معنى و قبل فمى اقتصره على الثانى فقد قصر و رقعه دال مهمله

ايله مصدر

ايله مصدر و فاعيلنه مضافدر و بعض نسخه ده راى كلمه ايله واقعدر
و دفع و رفع بر معنايه و ياد الله قبل النزول مستعملدر و لذا قالوا الدفع
اسهل من الرفع العذاب نسبته صلى الله عليه وسلم يعنى فضل هشام
حضرت جليل متعال عز شانه اول واسطه كاركاه افرينش اولرسله
صلوة و نصرت و الك بسببيله دفع عذاب بسور لديغك حلقه بيا
نشده در امدى نشر فى الفصل و لف مى الزمه و اجمال على غيره
الترتيب فنون بلاغتدن اولغين مصنف عليه الرحمه لف و نشر مشوش
ايله تعبير اولنور بسور ديكى قال الله تعالى يعنى كفار انكار ده مبالغه
ايدوب اللهم ان كان هذا هو الحق من عندك فامطر علينا حجارة من
السماء او ائتنا بعذاب اليم ايله كوبا اولدقلرى حينده وما كان الله ليعذبهم
وانت فيهم ايله جليل سى مرسله زيب نزول اولدى اى ما كنت
بمكة يعنى مكة مكرمه ده اولديغك مثلرده حتى تعالى اندى نعذب
ابدا ردكدر نرا اعادة الله بوبله جاريه درك برفعى عذاب يستبعد الله
نعذب اثم مادم پيغمبرلرى بين ظهرانيهم موجود اوله ولذا برقومه
عذاب نازل اولدقى حالده نبى و مؤمن به حرمه امن اولنور قال الزمخشرى
الثبت مطلق التعذيب والمنفى عذاب الاستيصال وايه كريمه نك اول اولمق
خطبهٔ رسالتى هجرتى عقيبنده عذابه ترشدلرينه تلويح ظاهردر
فلما خرج النبى صلى الله عليه وسلم من مكة وفتحان جدعان مجاهرا
الى المدينة مكه دن بيرون اولديكى و بقى فيها من بقى من المؤمنين نزل
وما كان الله معذبهم و يستغفرون مؤمنلردن بقى مكده پس مانده
اقامت اولانلر اولدقده بروايه جمله شرفنزول بسور لديكى يعنى رسول
الله كمثل رجال مستضعفين دن تخلفى بسور ديغى مؤمنين النار ايجنده
استغفار ايدرلر اولمكله لى بركات آب روى اهل ايمانيله انارى
رجم تعذيب ايدنجه كلدر ايله مذكوره و حالهم الا يعذبهم الله البته
منفى و حتى عود الحرف بينهما ظاهر صناعات تابابدركه معناى نفى
نفى عذاب ابدا استيصاله منصب و اثبات ايسه عبرا استيصال اوزره
محمول اولديكى اسر و قتل و انواع حربى و بكال آسا امدى معذبهم ضمير
جمع كفار مكه يه رجم يستغفرون ضمير مكه ده فلان مؤمنين اوزره هودى
مقتضى اولديكى و ابنده مؤمنين ذكرى كرجه تقدم اندى اقالو تزيلوا ابنى
فيبلندى اولوب على هذا التاويل سياق كلامدن مفهومدر وهذا مثل
قوله تعالى لو تزيلوا لا يه لعذبنا الذين كفروا منهم عذابا اليما يعنى
اهالى و ناخير عذابدن ايله سابقهٔ لو تزيلوا كريمه سى تحتنده مندرج
بسور يلديغ معنا مانندر وركه مؤمنين كافرلردن تميز و تفرق ايدرلر
اهل مكه كنارينى قتل و اسر ايله عذاب ايدن رنج و لاحق عبرى الفعبرى
بدر دقوله تعالى ولولا رجال مؤمنون الآيه و نساء مؤمنات لم تعلموهم
ان تطئوهم فتصيبكم منهم معرة بغير علم ليدخل الله فى رحمته
من يشاء لو تزيلوا الخ ان تطئوهم فولى رجال و نساء دن بدل
اشتمالدر و يا تعلمون ضبرلرندن حال اوله بغير علم متعلق ان تطئوهم
وجواب لولا لدلالة الكلام عليه محذوفدر امدى نتمهٔ ايهٔ مذكوره اولانلر
لو تزيلوا قول شريفى مصنف عليه الرحمه اولا افراد بسور ملريله نكته لكى

ایشان ای بکی محذوف استفهام بدلیه نذر بحذف زیرا ماسفوا ونزیلوا ایله نا
کیده بجویز اولنیه لعذبنا اوله جواب اولمقدر استفهام ظاهر اولمزدی
بس مع ناخر فی التلاوة افراد وتقدیمده امر مذکورك شانینه اهتماما وتقریرا
وجه ابلغ اوزره شبه اولندی والحاصل اول محبوب یارکاه مقدس
برکاتیله برکاتیله مهلت عذاب کفاره بوایة جلیلة دخی دالة درکه هجرت
عدم قدرتله بس مانده اقامت اولان رجال مؤمنین ونساء مؤمنات مکه ده
متربص ایله احتلاط طریق اجتنابدن سبز اظهری عدم وقف ایله هلاکه کرا اهتی
اولیسیدی عار وزنان مسلمانی اهلاکله سبز ربتت وکفارت وتاسف دیکر
وشمان امثالی عیب ومکروه ایصابت ایدیدی امانذرن کف ید اتوکز
فی فیوضی ورحمت فیاض مطلقه محضا ستری ارجال ایجوندن یعنی بیوی
ظهر الکفار مؤمنین ومؤمنات موجود اولمزی کفاردن عذابی تاخیره
برکة النبی صلی الله علیه وسلم باعث اولدیغنه دلالتدن فلما هاجر الذ
منوره نزلت ومالهم الا یعذبهم الله وهم یصدون عن المسجد الحرام
وفتاکه مؤمنین مکدن مهاجره ایلدیکی بوایة دهشت فرا نازل اولدیکی
کفار مکه نی تعذیبدن نه شی منع ایدر مؤمنین لدن مهاجرتلرندن صکره
فیوجه شایستهٔ عذاب اولمالری وهذا من ابین ما یظهر مکانة صلی الله
علیه وسلم یعنی تاخیر عذابه دلالت ایدن ایة اول خطرتك علو مرتبه
ورفعته سانتی میین اظهر دلیلدر ودرایة بعضی اکابر خطیبله
صیغهٔ ماضی ایله مضبوطدر ومصدر هضافا لدرایة بمعنی الدفع ودکی
کسر دال وسکون راوهمز ونا ایله دراة صوابدید علی القاری دره
العذاب عن اهل مکة بسبب کونه کرم وجودنی منضمن وجوز بعضهم
سببیله کفار مکه دن رفع عذاب ثم کون اصحابه ثم تراخی ربی
و یا تغلیب وفی المجوندی کون جزله ما تقدم اوزره عطف اولور بعده
بیان اظهر هم دخی بعد المهضرة بعض اصحابنك اهل مکه بیننده وجوارنده
اولدیغی سببیله الذین دفع عذاب عظیم بشان حضرتله ادل دلیلدر
فلما خلت مکة منهم عذبهم بتسلیط المؤمنین علیهم وغلبتهم
ایاهم وفتا مکهٔ مکرمه مؤمنین دن خالی اولدیغی کفار اوزره خدا
رسولینی ومؤمنینی تسلیط وکتائب فلرغله الذی تعذیب ایلدی وهم
تشدید کاف مفتوحه ایله فیهم نبوتهم واورتهم ارضهم ودیارهم
واموالهم نهبهم بعده تخصیص یعنی داورحطهٔ رسالت علیه السلام
والتحیة ومؤمنینك اصدق انباءکتب اولان تبغیرین الذی الجندة
حکم نصب ایدوب مزارع وبیوت وحصون ومال منالدرك اصحاب
یحاهدینه میراث قیلدیغی وفی الآیة تعریض عهد الجوندر ایضا
تاویل اخر وماکان الله لیعذبهم وانت فیهم وماکان الله معذبهم
وهم یستغفرون کرمه سنده تاویل سابق محصل ضمایر غیبیه کفاره
الا وهم یستغفرون مؤمنینه عائد اولوب ان الله لا یعذب الکفاره
وانت فیهم ولا یعذبهم ابدا وبقیة الصحابه فیهم یستغفرون دیدا
الدیغی کبی تاویل دیکر دخی حاصلدر فختار طبرسی اوزره ضمیرین اخیرین
کفاره راجعان وهم یستغفرون جمله عائله اولله ای ماکان الله معذب
الکفاره لو تابوا واستغفروا من کفرهم اما تاویل زجاج اوزره وماکان الله

معذبهم

معذبهم وهم یخرج فیستغفر الله یعفو علم التهدید بعض الکفرده وزوا
دیستکرندن مؤمن اولمری سبنی انتی اوله اما اظهر معنا تحریر کرده نحافی
اوزره ابتی مذکوره مبنی مصنف علیه الرحمة انك تاویلی اخر ذکر ایدی
مخیرین مؤمنه مؤمنینه عائد اولندی که حدیث انی در اسناد بسورر
حدثنا القاضی الشهید ابو علی رحمة الله بغداد ده علیه حافظ ابن شاکر
ثنا ابو الفضل بن خیرون وابو الحسین الصیرفی بعضی شیخ ده بدون الباء
حد وافعدر مبارك بن عبد الجبار قال حدثنا ابو علی بن زوجه
الجیم فتح حاء مهمله وتشدید راایله قال ثنا ابو علی السنجی کسر سین
مهمله وسکون نون وجیم وباء نسبیه ایله ثنا محمد بن احمد بن المحبوب
مروزی ابو العباس راوی ترمذی بدر حدثنا ابو عیسی الحافظ صاحب
السنن امام ترمذی بدر ثنا سفیان بن وکیع ابو محمد کوفی بوزطقان
بدیدن عزم بقا ایدوب ثنا ابن نمیر ضم نون وفتح میم وسکون واو وراء
مهمله ایله ابو عبد الرحمن عبد الله الهمدانی الکوفی راوی هشام
اوغلی ایکیسوز اوتوز دورنده سن نهایه یا لیوب اجل اولندر
عن اسمعیل بن ابی خالد ابراهیم بن مهاجر کر جمله تبع تابعی ابو بشر الاسدی
ضعیف اخرج له الترمذی وابن ماجه عن عیسی بن یونس فتح عین مهمله
وتشدید موحده ایله ابو عثمان الکندی عن ابی بردة ضم موحده ایله فاتحو
کوفه سنه سنه ابو موسی یدرندن وعلی وزید رضی الله عنهم جمعین نزدیکر
وبدر یاشنه یاقین دورنده وفاتیله کریب تابوت ثنا اولدیار عن ابیه عبد الله بن
قیس الاشعری اوا سطخان سرایردهٔ افلاك صلی الله علیه وسلم دندر امیر ربیله
وعدن وخلافت خارو فیاده والی بصره وکوفه اولوب فن دورنده عازم راحت
سرای بقا اولدیار قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم انزل الله علی اهل بیتی
امنتین صلی ظاهر الاجابة ولعموم الرحمة امة دعوة اولق مختملدر یعنی
حق تعالی بنم اوزریمه امتم ایچون ایکی امان انزال ایلدی وماکان الله
لیعذبهم وانت فیهم هذه الامنه ظاهرة فی عمومهم وبری دخی وما
کان الله معذبهم وهم یستغفرون وهذا امنه لاربحة فی خصوصهم
فاخا انقضت ضم تاء منکلم ایله دار اکدار دن واروزاره انتقال
ایلدم ترکت فیکم الاستغفار باعث امن وامان اولان استغفاریکی
میرزه ایقا ایلدم ابراردن استغفار کفاردن عذاب استیصالی دفعه
باعث اولق خفی یکلدز ونحو منه ای فی هذا الحدیث فی المعنی قوله
تعالی وما ارسلناك الا رحمة للعالمین رحمة مفعول له وللعالمین
متعلق به ای ما ارسلناك الا لترحم بك العالمین بهدایتك ایاهم
ویجوز ان یکون حالا من الکاف ای الا ذا رحمة او هو علی الرحمة
ولیس للعالمین متعلق بارسلنا لان ما قبل الا لا یعمل فیما بعدها
الا فی الاستثناء والمرفوع والحاصل اول نکهبان کهنهٔ امانت علیه الصلوة
والتحیة بعثت اولندیغی شرایع واوامر مبعوث لهم حفاظندن سبب اعاده
وموجب صلاح معاش ومعاد اهل فساد وکفاره رحمة اولدیغی
حسن ومسخ وعذاب استیصال فی البلاد دن امن واحتمار بدر قال
صلی الله علیه وسلم انا امان لاصحابی وفی روایة المسلم انا امنة لاصحابی
فاذا ذهبت اتی اصحابی ما یوعدون واصحابی امنة لامتی
فاذا ذهبت اصحابی اتی امتی ما یوعدون مصنف علیه الرحمة حدیث

احمد بن محمد بن سلم

فیهم

عذابهم الله کما والسنة الله الذی

مذکورده امان لفظیله ذکری بار وایة اخری وباهو قرب المبنی روایت
بالمعنی اولهٔ زیرا امن وامان وامنه برمعنایه در یعنی نور دیدهٔ عالمیان
علیه سلام الرحمن بیورر که بو عالمده حیاتم سزیدر خفظکزی موجبدر قبل
من البدع یعنی امان من البدع اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم
خبر محصحی بشهاده شیله بیض اظهر ایتلهم بدعت نایاب وجود رجود حصرت
بدعوت اول کوره جسته منقبة امان اولدی وقیل من الاختلاف والفتن
جمع فتنه اختبار معنابنه وکاهی مصائبه اطلاق اولنور لفظ حدیثده
امان لاصحابی ورویجی الخ اعتارهم فتن ومحدثات امتمکزی مراد دکلدر
بلکه حضرتلرینک اوج رسالت علیه السلام والتحیه انلرایچنده موجود وضیاکز
اولدیغی مدتیله مقیددر ولذا اذا ذهبت انی اصحابی مایوعدون بیورر
لمدة امدی اول حضرتلرندن صکره بین الاصحاب صدور یافته اختلاف
وفتن کان ماکان منافی کلام معجز نظام اولمز قال بعضهم الرسول صلی الله
علیه وسلم هوالامان الاعظم ماعاش وماداموا سنته باقیة ماداولی
شرطیه وباقیه نصیله خبردام فحویاقی جزائی شرط ظهر امارتله ویا
رسوله راجعدر یعنی بعضیلر اولشمع جهان افروز رسالتکز مادام دار دنیاده حی در
ذات شریفکز نفس امان وبقاوجود بهبودیکز کلمکز هدایت انلری رفع
ورفع ایله امان اعظم وطریقه سنیه لری مادام ثابته وموجوده در اول
حضرت حکمک لبقای حکمه فی امته بافیدر دیدیلر فاذا امیتت سنته
صیغهٔ مجهول ایله علی الاستعارة فجان سنته شریفه وطریقه بهیجه سی
ترک اولنوب عمل اولنمیه ونعلیمنه ناس تحریص قلنمیه فاشتظهر البلاء و
الفتن باعتبار المخاطب وفی بعض النسخ فاشتظهر مفرد وبا صیغهٔ جهله
خطاب عامدر کما فی نسخة وبلاء فتح موحده ومدله مصائب وفتن
محاربة الناس بعضهم بعضاً امدی بلا وفتن مبرادفین دکلدر یعنی سنت
احمدیه اقامت اولنمیوب ترک اولندوقی حالده مصائب ومحاربه یه متر تب
ویا فحش دنیویه وفتن دینیه ظهوربنه نکراد اوله لر دیمکدر نسأل الله
العفو والعافیه وقال الله تعالی ان الله وملائکته یصلون علی النبی الآیة عظم
شان حضرتنه دلالت بو مقامده مراد اولندیغی بو آیة واثر بعض کلام
کفایت ایدوب صلاة الجبار معقود باب فصل اولندی مفصلاً استبقای مرام قلنور
ایات الله تعالی افضل نبیته صلی الله علیه وسلم بصلاته علیه ثم بصلاة
ملائکة ثم نزاحی ربعی وباذکری ایجوندر ثانیاً سروشانی حق جل وعلی
جنابنه فضلی اظهار واولاً اکا تعظیماً صلوة وثانیاً سروشانی صلا اینله کمی
وشرفی بیان ایدیجی واحد عباده اوحصدر مجرور صلاة اوزره معطوفدر
ویا صیغهٔ فعلله ایان اوزره معطوفدر وعباده مراد مؤمنین ومکلفین
ویا لفظ فروع ایله مخاطبون اولدقلرینه بناءً اعم اولهٔ وعباد جمع عبد و
عبد لغة بمعنی دون زیاده جوهری ابن مالک سلك له نظمله کتبده بیورمشلر
بیت جموع عبد عبود اعبد عبدة اعابد عبد عبدون عبدان
عبدا عبیدة عباد معبده معابد وعبدون العبدان
بالصلوة والتسلیم علیه یا ایها الذین امنو صلوا علیه وسلموا تسلیما اوامر
الآتیا علیه بندکا بنه خدا امر ایلدی اللهم صل علی محمد وعلی ال محمد
وسلم حدیث شریفی نقلی والسلام علیك ایها النبی ورحمة الله وبرکاته
خبری شهدی برله ابلة جلیله وجوب صلوة اوزره دلالت وبانسبله

مراد انقیاد

مراد انقیاد در بدلر وقد حکی ابو بکر بن فورک ضم فا اوفتح
را ایله بو معناده قول الی یوم القیمة عبارتینه وارمغه اصل شفاء غیره
مشبث اولوب ابو العباس الخ قبیدن مروی اصل شفاء در شبوت یا
فتحه در اوفورك فارسی مصنف علل بحوه وعلم ایله غیر منقدر تفسیر فا
وفوزن معناسینه وکاف فارسیده اداة تصغیر در کما فی حواشی للکمال بن ابی شریف
للکوح فی القاموس ان لفظ فورعلم ولم بعده من العجم کما هو عادته فقه واو
صول وکلام نحوه امام جلیل القدر محمد بن الحبیب الاصفهانی در دورنیوز
التی تاریخنده سهو ما جام شهادتی نوش ایدوب بنشابوره نقل وفوت اولندی
فدی منفی محل اجابة دعادر قدس سره ان بعض العلماء ناقل قوله علیه
السلام وجعلت قرة عینی فی الصلوة علی هذا احبب الی من دنیاکم النساء
والطیب حدیث شریفنه ناویل کرده بعض علما اوزره صلوتدن مقصود
دعادر اما معروف اولان ذات رکوع وسجود صلوة شرعیه در ای فی صلوة
الله علیه ای علی علی النبی صلی الله علیه وسلم وملائکته وامره الامة بذلك الی یوم
القیمة الی یوم او قوله وما قبلینه نعلقی جائزدر علی التنازع یعنی
عبارة حدیثدن مراد حضرت حقك صلواة دعاسی وسروشاندن انك
اوزرینه دعا واستغفاری وامته حبیبی اوزره صلواة نابحشره معناسینه
خبر لطیف ماقبل اولدیغندن امام مشار الیه نقل وحکایه بیورمشلر
امدی حدیث شریفده ورود ایدن قرة سرور ووجه معناسینه در ص
القرة یعنی البرد یقال للدعوله اقر الله عینیك ودمعة السرور باردة
والحزن حارة وباقرار عین قاردن ماخوذ اولهٔ کانه مابه عینه ایله
دعاء له در والصلوة من الملائکة دعاء بعض نسخده من الملائکة
استغفار ومنا دعاء وافعدیر ومنا ایله مراد بنی ادمدر لا المکلفون
کما قبل امدی اذا دعاکم احدکم الی طعام فلیجب فان کان صائما فلیصل
فلیدع حدیثی معناسیله مطلقا صلوة ودعا شاملدر وبنی ادمدن مابلیق
جنابه الکریم ایله نسعی مراد اولنور ومن الله تعالی رحمة رحمة عظیمه
وبا رحمة خاصه جسیمه در مراد انعام ولطف باثنا وتعظیمدر وقیل
یصلون یبارکون برکت نمو خیر کثیر ظاهر معناذات وصفات واهل بیت
حضرته حق تعالی تلك برکت احاطه نبیدر یعنی کثرة خیر ووفرة برکتله دعا اولندی
امدی صلوة وبرکت مبانیده مغایرت اولدیغی حیثیتله متفق علیه اتحاد اشارت
بیورمشلر وقد وقف النبی صلی الله علیه وسلم وقف تخفیف ایله وشد ایله وشد ایله
جائز اما تخفیفه مختص بالمعانی وتشدید بالاجسام اولیق متعین در حبر علم
تشدید لامله الصلوة علیه بعد لفظ الصلوة والبرکة اصحاب یا صفا
یا رسول الله ذات جنته صفاتك اوزرینه جناب پروردکاردن صلوة
وسلام ایله امر اولندق پس نه کیفیتله لبیك جنابك ورود اولالم دیو
استعلام ایلدیکلرنده اللهم صل علی محمد وعلی ال محمد کما صلیت علی
ابراهیم وعلی ال ابراهیم انك حمید مجید وبارك علی محمد وعلی ال محمد کما
بارکت علی ابراهیم وعلی ال ابراهیم انك حمید مجید صلوه شریفه سیله
اصحابه تعلم بیوردیغی وقت لفظ صلوة ایله برکت بینی فرق وفصل ایلدی
اظهر معنی یصلون یعظمون او ینوون ایله مراد اولنمقدیر جمیع الفاظ
وارده ی متقل اولور ومن جملتها الرحمة ونحوها وسنذکر حکم الصلوات

قال الدیلمی ونبه عافیه
لعلی القاری

بالصلوة علیه کما فی نسخة
لعلی القاری

مطلب
فی حکم
عبد

خطب منبر ينه پايه افلاك صلى الله عليه وسلم حضرتلري اوزرينه كبفيت
نصيلة كه فرض ويا سنت وعين كفايه احكامي وفروع وادلة درضمنده
مذكوره تعلق ايدن امورى فريضاً تقرير ايدوب صلى الله عليه وسلم تسليماً
كثيراً الى يوم الدين مراداً بحشر فابيدر والقابه نبر ادة وقيل هي الكثرة
وذكر بعض المتكلمين في تفسير حروف كهيعص جار مجرور ذكره وباسكان
لفظينه متعلقدر ومراد علم كلام متشمتر اولنور وكلدر بعض مفسر
ندن بعضلر ذكر ايلدكي حروف مذكوره كفايه وهدايه
وتابيد وعصمت وصلاتدن ماخوذ اولديغي اولهه ان الكافي من كاف اسم
فاعل من كفى يكفي اى حروف من اسمه تعالى الكافي اى كفايه الله
تعالى لنبيه عليه السلام قال ايس الله بكاف عبده همزه لانكار النفي
استفهام ورب العزة حبيبنه كفايتي انباءنده مبالغه در وعبد
ايله مراد حاضر محمد صلى الله عليه وسلم درككه اضافه تشخصيه ايله
قد اكمال الحا اول حضرتدر اما اضافه جنبه فلتدبيني حالدن
جميع عباد وبالانبيا واوليادن خواص عباد مراد اولنور پس همزه
وكسائي جعلنه بكاف عباده فرائتلري بو معنايي مؤيدر پس تقديرينه
حضرت سرجبل انبيا عليه اكمل التحيا دخولي بالطريق الاولى مبرهندر
والهاء نصيلة ان الكاف اوزره معطوف ورفعي دخي جائزدر هدايه له
اى هدايه الله لنبيه ويمكندر انسب اولان والهاء من هاد يهدي
ايدي ويدبلر قال ويهد بك صراطاً مستقيماً يعني خدا سكا لطفو
الهيه طريق دينه وبا تبليغ رسالتدر دلالت ايدر والباء تابيده له
قاله وايدك بنصره ضبر تابيده حفاء وله رسول الله عائد اولوبدر
وتلاوندة واو وايدك تا بابدر بعض نسخه ده بدون تا تابيده
واقعدر وضبر بك خدا ورسوله عودى محتملدر ويد تقويه
واعانت يعني وشمنان اوزره سنى نصر تله تابيد وتقويه بيورر اوقه
اولانه الباء اشارة الى قوله يد الله فوق ايديهم قول شريفي
ابراد وبا بعده عمر الحنه بسر الحنه ابا بسورلمق ايدوكه قيل
وقال شر احدى سر مواثر تابيد اوله والعبد عصمة له قال
الله تعالى والله يعصمك من الناس حروف رموزدن عبد حق
تعالى حبيبي كيد اعدادن حفظ ومنعيندر والله يعصمك قول
جليلي عصمتينه اشارتدر والصاد صلاته عليه قال ان الله
وملائكته يصلون على النبي اى يثنون لطافته ويعظمون
برهانه وقال الله تعالى وانه تظاهرا خطاب امهات مؤمنين
در عايشه صديقه وحفصه رضى الله عنهما يا ه راجع عليه اى
على النبي صلى الله عليه وسلم قال الله هو مولاه الاية مولاه اى وليه
شمايله اية وجبريل وصالح المؤمنين والملائكة بعد ذلك ظهير يعني معاونة
قبطيته فضيه سنده عايشه وحفظ سرور انبيا يه صلى الله عليه وسلم
احتيال ايله بربرينه معاونت ومظاهرت ايدر لرابسه ينه اول حضرتك
زبان رسا اولامز لوكه سلطان جهان افرين حبيبك ولى نصرتي وناصري
وروح القدس امين معين وصالح المؤمنين قيل الانبيا مراد پيغمبران
حضرتلريدر دينلدي وقيل الملائكة فرشتكان المقربين ثم بعده تخصيص اولور

وقيل ابو بكر وعمر

وقيل ابو بكر وعمر وبا اعيان اصحابدن صديق اكبر ايله فاروق
اعظم وقيل على بالامام بنجه كرامت علي مرتضى كرم الله وجهه وقيل للو
منون على ظاهر بعضهم مؤمن بظاهره ومؤمن صالح اولديغنه بنا ذكر الله
لنه دينلدي الفصل الخامس فيما تضمنته سورة الفتح من كرامته عليه
السلام طفوزنجي فصل زينتدر وصل لمعناه رسالت عليه افضل التحيه كرا
ما تندن سورة فتحك مشتمله اولديغي فضائل عديده بيانندة در
دردنجيسيله سال بشنجم هجري وغابعدت سورة الفضائل مشتمله صلح حديبيه
الذي الله شرفيله نزول اولمشدر ولهذا حكم مدنى ده وبا مدينه
اولمسينه قائلين سوزلرينه بعض مدينه اولديغنه بنا در بامدينه
ايله مراد على احد الاقوال بعد الهجره نزول بيورديلان ايت وسورى
اطلاق اولنه قال الله تعالى انا فتحنا لك مبينا الحق قوله يد الله فوق
ايديهم فاتحه سورده اون برايات حاتمه سينه وارنجه فتح ازاله علق
في المحسوسات در بعده ذاهتي ومعنوي بشير امور استعاره
اولندي فتح مال وفتح بلاد وفتح مكه آسا وفتاح حتى صار حقيقة
عرفيه فيه وفتح مذكور شانندن اختلاف اولندي اما صف اراباب
كتيبه تحقيق تعيين اوزره صلح حديبيه الطاف بسيار الهيه وامور نا قوله
بي منتهى ووقوع بيعة الرضوان وفتوحات كثيرة الغنايم حصول
هجري مستقبل اولديغندن فتح مبين ايله مراد صلح مذكور در
ديدبلر ومثلك براءة بعض مفسرين فتح دلاراي امر الفرس اولوب
صيغه ماضي اوزره ورودي تحقيق وقوعينه مبني ومعنا فضنا وقدرنا
ديمك ايدي كي انس رضي الله عنه دن مرويدر ديمشلر نضمنت
هذه الايات من فضله اى فضل الله او فضيلة الرسول صلى الله
عليه وسلم والثناء عليه وكرمه منزلته عند الله تعالى ونعمته
لديه ما ينفرج ثم صاد مهمله وتحفيفله الوصف عن الانتهاء الله
يعني صدر سورة شريفه ده وارد اولان ايات جمله سي فضائل فرديه
لفي مشتمله واول حضرت اوزره ثنا وعند الله تعالى رفعة منزلتي و
زكاه كبيره انواع نعم واحسانله مكرم بيورلديغي اول حضرتيله
مخصوص به زكه نهايه نعم بينه وصولدن وصف ناصر اولور يعني
علم بان قصر رندن تاتى كما هو حقه اداية قدرت تا بابدر
تا بتداء جل جلاله باعلامه مصدر وفاعلينه مضاف قدر ضمير الله
راجع وبا مفعولينه مضاف اولوركه نبي عليه السلام در بما فضاه الله
فضا حكم ادلى اوالكنايه في الوحي اوبي القدر من القضاء البين
اى المقضي الواضح بظهوره بيكر لفظينه متعلق در يا بما فضاه
بدلدر وعلته معطوف ويا عطف تفسير على عدوه جمع كفار
يا مشركان قريش مكه وعلى كلمته وشريعته يعني مشركي ديوانخانه
اول عز وجل سورة فتحك كنايه والا زيني اولان نظم كريم انا
فتحنا لك تبشير ندن فتح مبين ايله حكم وتقدير واول عطيته عظمانك
كجنبه سيدر ديوانخانه وقوعه حروجي ودشمان دين اوزره غالب
وينبوع ما والحيات شريعه غرا واعلاء كلمة الله ناما ساحره جهانه
انوار ظلمت سوزيله تابان ابده جكرى اعلام برله ابتدا ايلدكي واقعه

بيارح وفي نسخة
وشبهته
تعالى الغالب

یا علامه اوزره عطف اولور مغفور له غیر مواخذه همزه و یا واوه بدل
ایله ما قبلنی تاکید در بما کان و ما یکون مغفرة من الغفر ستر معناسنه
و عفو و غفر منفار باندر بعنی لیغفر لک الله ما تقدم من ذنبک و ما تاخر
بعض مفسرین ایله حبیبی هر حالکده مغفور له قلوب کر حدیث و ندم وقوع
ذنب فرض اولسه بیله بنه غیر معاقب و معاتب اولدیغنه اعلامه ابتدا
بیوردی قال بعضهم اراده متن از ما وقع و ما لم یقع ای انک
مغفور لک بعضلر دیدیکه اول حضرته معاتب علیه اولمق صحیح
اولان شیدن مثلا باجمع لتسلک الا یکونوا مئین و عیسی و نولی
الی جاءه الاعمی ایات دخشت فرا امثالی و قوعی اولوب و اولیا ندن
غفرانی ایراده در امدی ایله جلیلنه اول نکته بی ایا ایدرکه عندحق
و لوا علا جی مراتب مقدره یه رسیده اولسون طور بشریته قصوری سببیله
بنه حق عبودیته علی ما اقتضاه الربوبیة فیامدن عاجز اولور و مغفرتدن
مستغنی اولماز پس مهمات امتی تفکر و امور هیاجیه اشتغال بیله مزیل
حفنده بیلدکلری حضور مع التهدن مفتندر و لذا حسنات
الابرار سیئات المقربین دیلدی یا خود عدم رؤیتی مقتضیه ستر معناسیله
اولدقده لازمی مراد اولنوب لازنب لک بربی ان لازنب لک اصلا دیلدی
اولهٔ قال العلامة الشهاب و بؤیده ان المتاخرین لا وجود له و قد سوی بین
المتقدم و المتاخر ففیه اشارة الی انتفائهما کما فی قوله تعالی اذا جاء اجلهم لا
یستاخرون ساعة و لا یستقدمون و ذنب متقدم و متاخر له قبل النبوة
و ما بعدها و بالفتح و ما بعده او قبل نزول الآیه اولهٔ و قال علی
جعل الله الجنة سببا للمغفرة ابو محمد بن ابی طالب قدس سره بیوردکه
حق جل و علی عطایه سبحانیه و باقتحامله امتنانیه مغفرت ایچون سبب و علت
فدیه و کفاره من عنده فل کل من عند الله فما بالهٔ منت عطیته و هدا
بیت و مغفرت جناب کبریادن حاصل در لا اله غیره بعضی نسخه ده لا اله
الا هو منه حال و باسفعل مطلق بعده منه بخلق السبب و فضلا
بعده فضل سبب الاسباب رب الارباب درکه یا بالمغفرة او بالفتح منت
و نصر و تفضل و انعام بعده انعام بیوردیغی خالده خلق و تاثیری خواص الو
هیئتدن فلغله راوده هتک جمله طرفی عالی بسندن ظهور یافته در ثم
قال و یتم نعمته علیک ثم ابتدا اوزره و یا قال الله اوزر عطفدر بعض
نبوت و ملک و ظهوردیر و فتح بلاد تعتلرینه سنکجون جمعله تمام ابدر
و قبل بحضوع من تکبرلات لحفظ لک حضوعه متعلق اولور یعنی سکا تکبر
ایدنلرک انقیاد و تواضع و تذلل ایله تتمه نعمت بیوردی ربمک اوله یتلاد
بعضی نسخه ده من تکبر علیک لک ایرادی محلی مناسبدر و قبل فتح مکه
و الطائف کعبه مکرمه ق بنده بلاد تقبیدی پر وادی برهشت آسا و ردعوة
خلیل الله علیه السلام ایله ارض شامدن خای معهوده منفوله دن وطو
فاندن آب اوزره طوافندن طائف تسمیه قیلندی یعنی طوعاً و کرهاً الی
مکه و طابق سلطان عالمه اقبال اغلری ایله اکمال نعمت ایدوب و قبل برفع ذکرک
فی الدنیا و ینصرک و یفتح لک صیغه مضارعه له تفسیر روفق مشتمر
و یا حرف جر ایله مصادر اولنی نصر بح کردکه تاسیسی در محل اقوال و
محصل احوال مسطوره فی بیانده مصنف بیوردکه فاعلم بتمام نعمته علیه

بانمام

قال الطبرانی و یروی برفع ذکرک و عند الله و باواوه ربضم الطاء و عند الله و باواوه تعلی الطاء

باتمام نعمته ایراد بیوردیغی اولی ایدیکی بعض یارشناه جهار افرین اول صا
دق وعد الامین علیه السلام اکمال نعمه و انام احسانی اعلام ایدوب
بخضوع منکبری عدو و له یا بخضوع نعمة لفظنه متعلق و یا ما قبلندن
بدلدر و یا می بیانیه معنا سبنه و خضوع تذلل و انقیاد و منکبرین
جمع منکبر اضافله نون محذوفله در عدو و مفرد و جمع معناسیله
منکبرین من اعداء الله او اعداؤه المنکبرون و الامر ابو سفیان و مغیره
اصاسنا دیده فریشدن بعضی سابقا شمنان منکبرین و لاحقا
ارباب کبر و کینه شاه رسالة پناه فرو بردهٔ تواضع ابنه بر مسبله و فتح
اهم البلاد علیه و اجنادله اهل مکه ثک داخل دار الامن حوزه
اسلام اولمری جمع متر کانک شقه کشای راقم ایراد اولمری
مندرم اولمله بلاد ن فتحی اهم و الزم بکدن و علی الاطلاق اولدیغنه
محبوب قریلادک فضیلة الکمال تمتی اعلام بیوردیغی اولدر بعد الفتح
مقاما له کثرت و وفرت حاصل اولوب جمله خصی حصین دینی حفظه
فوج فوج داخل اولدیلر و بعض نسخه ده اسنی البلاد تعبیری خوش ایلدیکه
درکه کرسی ممالک عالم پای تخت بسلطان العرب و العجم صلی الله علیه وسلم
اول حرم محترم درکه ماء حیات شریعت طاهره اول منبع منبعدن فیضلر
و شارف کونیی فروغ اسلام اولاریچ رفیعدن درخشیا اولدیغی مدینه منوره
جمع بلاده اوزره اول حضرته احب بلاد الی الله بنی مکه دیو سعادتله حرم
جندن مکرر زیارتیله جمهور مکه مکرمه مدینه منوره اوزره
افضلیتینه دلالتی مشعر بلجه احادیث صحیحه الاسانیده له مبرهن
ازجمله ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال لمکة ما اطیبک
من بلد و احبک الی و لولا ان قومی اخرجونی منک ما سکنت
غیرک خبر صحت اثری ما لندی اخبار منیت کش خامه بیان
دکلدر میدن نبوت و قبله کاه امت اولمله افضلیتی
مدینه حفنده وارد اولان خبرک جذاب ضعفی مالکیته نک
استدلاله صالح اولمدیغی ارباب البابه روشندر اما حضرت
روح جسد الکونین صلی الله علیه وسلم جسد پرنور نبی
احاطه ایدرکه بقعه منیفه عرش و خبائدن افضل اولدیغی
بحث اخر در و رفع ذکرک جر له ما قبلنه معطوفدر و هدا
یه و لسبع جر له تمام اوزره معطوف اولنور الصراط المستقیم صراط
صباد و لسبح و اشام رایله فی السبعه و با الزاء الخالصه فی الشاذة
زه و هدایه تارة بنفسه تعدیه ایدر اهدنا الصراط قول شریفی
کبی و الی ایله تعدیه ایدر و انک لتهتدی الی صراط قول شریفی
کریمی آسا و بعض نسخه ده و هدایة الی الصراط و قوعی کبی المبلغ کسر لام
مشدده مخففه ایله طاء تعتدر الی الجنه و السعادة یعنی اول حضرتک
ذکریی عالی قلمله اعلام و یهدیک صراطا مستقیما قول جلیلی ایله مهبط
جبهت و ابواب سعادت و اصناف سیادته رسیده قیلان راه مستقیمه هدا
یتله و سر منزل مقصوده دلالتله نامی نعمتدن اعلام ایدیکی و نصرا
النصر العزیز التم مفعول مطلق و باید لدر و عزیزا العز و الغلبة او المعز
و الرفیع او الشغلبن الغلبة النادر و ینصرک الله نصرا عزیزا ایة کریمه سببله
اول حضرته شوکت ظاهره و باطنه برله نصرتک تمام نعمتی افاده ایلدیکی

ومنته على امته المؤمنين بالسكينة والطمانينة ضم طاء ومهمله جمع
ايله عطف تفسير در ومعناي سكينتين يرى دخى طمانينتدر طمانينت
مصدر ويا اسم مصدر من اطمان او اسكن قلبه بعنى امته مرحومه نبى
الرحمه عليه التحيه اوزره وفار ووزانت القانيله منت والعامنى اعلام
ايلدى التى جعلها فى قلوبهم هو الذى انزل السكينة فى قلوب المؤمنين
بعض لطيفه اشارت بيورولمشدر صلح حديبيه ده بعد الخوف امن وعدم
قتال روزى قتلمغله رعدغه فرساى حاطر موحد بى بيورولدى
وبشارتهم بالهم بعد ضم دال ايله ليدخل المؤمنين والمؤمنات كرمه سى
اشارتيله بعده ذالك اوبعد الحبوة الدنيا نعيم سرمدى يه بهشتيله
امتنه بشارتى اعلام بيورديى ولام ليدخل اباحة ولله جنود السموات
والارض قول شريفى دلالت ايلدبكى معناى تدبير وحسن تقدير معلمت
دركه مسلمنى كافرينه اوزرينه تسليط بيورمغله تدبير وتقديرى
ايلدى مسلمانلر نعمة حقى بيلمه لرى پس شكر ايده كه جنانه دخول فائزاولمه
لرى وفوزهم العظيم فوز نجاة وظفر بالخير در وكان عند الله فوزا عظيما ايله
مراد ايدر در وذالك اشارت لدخول الجنة وتكفير السيئات المذكورين قبله
لانها منتهى الطلب والعفو عنهم والستر لذنوبهم ستر فتح ايله مصدر
وكسر ايله اسم در ويكفر عنهم سيئاتهم قول شريفنده اشارت در عبارة
متضق عليه الرحمة در فور مقدم ونص شريفده دخول جنتدن مؤخر در
وهلاك عدو فى الدنيا والاخرة لعنتهم وبعدهم من رحمته وسوء
منقلبهم فتح لامله اسم مكان وبا مصدر ونعذب المنافقين
والمنافقات والمشركين والمشركات الظانين بالله ظن السوء عليهم دائرة السوء وغضب
الله عليهم ولعنهم واعد لهم جهنم وساءت مصيرا قول شريفلرى دخى
احضار سبيله وشمائله در وبيغمبرى اولاد ارباب نفاق وشرك
رحمة ورضوانلرى طرد وابعاد ودنياده قتل وخزى واخرتده اسود
ومصيرى تكفيله بيورولمغله اعلام ايلدى بما قال اعلم لتعظيمه متعلق اولور
بعضى نسخه ده ثم قال تبارك وتعالى انا ارسلناك شاهدا ومبشرا
ونذيرا احوالى مقدره للاعلام ببعض ما اوتيه عليه السلام الآيتله
نصيلة ايله واحدة اوزره متمماتها لتؤمنوا بالله وتعزروه وتوقروه و
تسبحوه بكرة واصيلا كريمه سبب تلاوت ايله دركه يعنى بعده ذاخى تبارك
وتعالى بيورديكه بزسنى اصبايا ايجون فرزكى برهنام بنداره لفارقى مشاهد
واحبابا موحد بنه مبشر واعدا وحشر كبنه منذر اولدوغك حالده بعث ايلد
يك فعدن محاسنده الفاء التفصيل وحصايصه عطف مفصل على المجمل
مرتبه شهادتنه على امتنه بتمى بيانيله وابشد انبيائه تبليغ الرسالة لهم يعنى امتنى
اوزره تبليغ رسالتده نفسى نفسى ايجون شهادتنى قبول ايله فضائل حسنه
سبب بعثدا ايلدى وبو خصيصه بنصيله جميع سائر انبيا عليهم السلامه
ارزانى بيورلدى كما تقدمه بيانله وقيل شاهدا لهم بالتوحيد ومبشرا
شهادتيله لفظى اوزره شاهدا وعلى ايله عطف اولور لامنه بالثواب
يعنى حقى توحيد له امنيجون فوز شهادت وانذرى عقاب ونعيم ايله
تبشير ايدنجى اولدوغى حالده ارسال ايلدبك ايمك اولدى وقيل با
لمغفرة وباحبابنى حسن مآب ايله مبشر ومنذرا عدوتى بالعذاب
وبد شمانى عذاب ونكال ايله تخويف ايدنجى اولدوغى حالده ايمك اولدى

نبشر بحسب الظاهر امة مسلمته وانذار كافرينه در امامكاهى كل منهما به
عامة اولوركه اثنا ومؤمنا وكافرا كهر امر مخالف وعاصى اولنلره
ونبشر مؤمنا وكافرا امر اطاعت ايدنلره اوله نذيرا كافرلرجون نبشره
متعلق حاصلدر شتكم كرما ان يتهوا يغفر لهم ما قد سلف بومعنايله
دلالت ايدر پس انذار ونبشير اختلاف مقاماته مختلفدر ولذا ايلة
بريشارة وما ارسلناك الا كافة للناس بشيرا ونذيرا من غير تكرار توزيع
ظاهرى اوزره در ديلدى واذا حفلة كذا فرده شهاب الدين وقيل نذيرا
تنسيرنده ديلدى محذرا من الضلالات ليؤمن متعلق بارسلناك
بالله لتم به تراخى زمنى ابجوندر من سبقت له من الله الحسنى يعنى انواع
ضلال كفر وفسق وبدعتدن اقتلى تخويف وعلم ازليده منزلت
اسنای جنت عليا ومثوبة حسنا سبقت ايلدبكى كسنه لرى اولايا شاه
جهان افرينه ايمان وبعده كندو حقانيت ورسالتنه ايمان وايقان
ايجون تحذير اولدينى حالده بعث ايلدك ايمك اولور وتعزروه اى
بحلوله من الاجلال نعز برلغتده تعظيم ونصرت واعانت وتقويت
در وقيل بنصرونه جهاد واحيانا در الكا نصرت انملرى ايجون وقيل
بيالغون فى تعظيمه وتوقروه اى تعظمونه روى تبوك وبغير نون اقرا
بعايونه وتكرمونه دينك دنى واصحابدن ابدى حاصلى تعظيمنده مبا
لغة وتوقير واحترام واكرام انلرى ايجون ديمك اولدى وقراءة بعضلرى
وتعزروه برا دينى بعد الالف يا ايله يعنى شوازره بعضلر ابن عباس
رضى الله عنهما يه وزانى مجمله ايله قرائت ايلدبكى من التعزية
وتفعيل تكثير ومبالغة ايجون در والاكثر والاظهر ان فى هذا فى حق
محمد صلى الله عليه وسلم ومفسرين وعلماء معتبرين تعزروه وتوقروه قول
شريفى سرور انبيا محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم حضرتنده ضميرين اول حضرته
راجعا در ديدبلر ثم قال وتسبحوه اى بتنزهوه فهذا راجع الى الله تعالى
ضمير حضرته عائد در ولذا ارباب وقوف قرائته وقف مطلقى وتوقروه قولى
قولى قوفدر فلانرى ما قبلنى ما بعدندن قطعه ايمار در وبعضلر ضمايرى
نلرى الله الصمد در وحقى تعزيره ايله تقويه دين ونابيد بنى امين مراد اولنه
دينلمشدر قال ابن عطا جميع بناء مجهول الله دركه فاعلى معلوم معنى
اجتمع للنبى صلى الله عليه وسلم فى هذه السورة لم يجتمع لغيره من النبيين
من نعم منتقدمه بالذكر امام ابن عطا بيورركه سورة فتح در
سرور كائنات ايجون فتح سبيلدن نجه نعم متعدده وفتح مكة جمله
اولنلرى وهو فتح مبين من اعلام فتح حرم ايله جمع سلم بفتح الام الحجارة
بها والمعرفة معلامات قبول ومغفرتدن وهى مغفرت من اعلام المحبة
مغفرت محبت علامات مغفرتدن در امدى ذات قدسيه مولى مبل نسبتدن
منزه اولمغين محبت من الله يا ارادة انعام وبانس احسان واكرامدر
وتمام النعمة اى ومن تمام النعمة وهى من اعلام الاختصاص يعنى
عبدك نائيل اولدينى نعم ايله منتقم ومكرم بيورولدينى خواص
انبيادن قيلندينى مثيل اولور والله يختص برحمته من يشاء
والهداية من الهداية وهى من اعلام الولاية كبى واو فتحله
نصر وتاييد يعنى هدايت نصرتدن نشاندر فالمغفرة فاعل بغيته
ومغفرت دفعله مبتداء بتربيته تا وسكون موحده وكسر راء مهمله

تنزيه من الغيب
وتم نسخه لعلو النار

محفوظ وفتح همزه ابله مصدر من البراءة من العيوب يعني مغفرت اول حضرتي
نقابه صدت نبرعه در وشدة محبتدن كنايه دركه خدا كامل الخلق والخلق
اولان بنده سنه محبت ومعايبدن مبرا بنده حاجتي حبيب اتخاذ ايدر
وبتمام النعمة ابلاغ الدرجة الكاملة هبدا وجد يعني تمامي نعم حداد
حق جل وعلى حبيبنه درجه والايه ربيه بيورمسدر والهداية وهي الد
عوة الى المشاهد يعني هدايه اول حضرتي في مقعد صدق دركاه مفدسه
دعوتدر باخود بخلتات جليله دن ناشي مشاهدات نبيه درر وقال
جعفر بن محمد حضرت امام صادق عليه رضى الخالق بيورديكه مي تمام نعمته عليه
ان جعله حبيبه تمامي نعمته برورد كارندندر اول ماهي نابي نبوتي
كندويه حبيب اتخاذ امسي واتسم بحيانه في لعمرك يعني وحياتك يا محمد
خطاب مستطابيله مي عز وجاه عالمه صلى الله عليه وسلم ياد قسم ايدوب
ونسخ به شرايع عبره اول حضرتك شريعت غراسيله سائر انبيا عليه السلام
شرايعني نسخ ايدوب ثنكم لو كان موسى حيا ما وسعه الا اتباعي حديث صحيحي
بومنعايه مشير اولور وعرج فتح راايله اي صعد به الى المحل الاعلى فتح جا
معلمه وكرسي رفيع جائزه در مقام قاب قوسين اولان منزل كاه اعلى يه
وخفظه في المعراج حتى مالزاغ البصر وما طغى معراج محل درجه وباشمدركه
ارواح الدن صلاء اعلى به عروج ايدر يعني شب معراجده مطالعه ما
سوادن حبيبي خفظ ايدوب ناكم بصر مايل هوي ومجاوز عن المولى
اولدي وبعثة الى الاسود والاحمر يعني عرب وعجم وباجمله انسه ارسال
ايدوب واحل له ولامته الغنايم اول حضرتنه وامتنه مال غنايم حلال
قلدوب ثنكم واحلت لي الغنايم ولم تحل لاحد قبلي حديث صحيحي اثرى ايله غنيمت حلال
قلندوب ايدوب وجعله شفيعا مشفعا تشديد فاء مفتوحه ايله يعني
يوم المحشر جميع خلقه اني شفيع ومقام محمودده مقبول الشفاعه قلدوب وستد
ولد بني آدم بل سيد الاولين والاخرين وجميع العالمين وقرنله ذكره بذكرمه ورفعنا
لك ذكرك كرديكه سندن مستفاد اولان وجه وجيهه اوزره وشهد واذان وفي
مواضع تزيد على عشرين في القرآن مورضاه برضاه مصدران مفصولان اي جعل
رضاه برضى رسوله او رضا الرسول برضاء الله وجعله احد ركني التوحيد
حداحبيني معتبر في الذين اولان دوركي توحيدك بريسي قلندي خصايص
مذكوره ذكري محتوي كذرات ايدوب فصول اثنيه ده مسنوفي بيان اولنور
ثم قال تعالى ان الذين يبايعونك انما يبايعون الله يعني بيعة الرضوان مبايعه
مفاعلة من البيع دركه برامراد زريته اخذ عهد ومثاقي ايله وضع اليد على
اليد عادة عهد قاضد وتمكه اشارتدر يعني انركه بكله عقد وعهد
ومثاقي ايلدكلري لحقيقه بيعتله مقصود بكم وبكا بيعت ايلدكلري بكله
واله مبايعه صلح حديبيه ده واقع اولان بيعة رضواندر اي انما يبايعون
الله بيعتهم ايلدكلري ان آشاغيده من المؤمنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة
اية جليله سي ايله بيع وشرا مقابله وثمني المركه در يعني تحقيق اهل
بيعتك بمكا بيعتلري الله ذوالجلال ايله مبايعه در زيرا انلر نفس وما لريني
بهشت مولادن وحق دخي انلردن مبايعه بيورديغندر ودخي مبايعه مع الله
معاهده اوزره اطلاق اولنور سبب نزول سوره فتح وباعث بيعة
الرضوان اولان صلح حديبيه ي اجمالا تقشار طاق سيره بورمسي اوزره

نزيلي كاشانه

تزيين كاشانه انار خير البشر اولمشلر دركه اواخر حال سايرس خلال ندوبر شبا
نكه شهباز مسكين بال قرنه مسلطان كونيلوح سلبة الصلوة والسلام صيد كاه حوالده
جولان ايدركن منصور باصره حقيقت بلري اولديكه اصحابيله كعبه
اعتاد بيت الله في طواف ايدرلرده ومفتاح شعلة فروغ عالم وبيت جهانكشالرنده
جلوه كر اولوب احرام بنده اولان مسلمي سابه في وقوده تخليق وتقدير امثالي امور
نسكيه مشغول اولمشلر صحدوم بولنديغندن بشارت امديغ مشامع اجلة اصحاب
ايلدكلري هربري حيدان اولوب بومقصد عالم اراي فتوح عين بوسالده
ظهور بخويلي ايدوب اقتضه سيله ذبارك معه دراه بيت الله مباشرت ايلديكي
كرچه محاسالم صلى الله عليه وسلم دل اكا هدي جزم برخاشدن صافي
ايدي اما معاندي قريش راه ممانعة زاهب اولوب ايسه حواله تبع
ايله سدراه قلمق ملاحظه سيله برق اسايرد سيف استصحابيله اكتفا
بيورديلوب ذي الحليفه نام محله ينمق بندنه هدي تخبيل وتقليد اولندي
وسائر دست مايه قدرت اولنلرده مسنوح تقليد اشعار ايدوب ذاة
جنبته بن الجند ب اسلي كردن النزامنه تحبيل فلنمق ومبغات ذي الحليفه
دن بدن ناز كثر لوي نه احرامه احرامسيله زيور بلي دوهو نلبيته
اولديلر بوندن اقدم بشير بن سفيان بجع قريشه تخبيل خبر ايتمكله نعباس
بيورملش ايدي ذي الاشطاط نام محله استنانه معلايه دروما ايدوب
قريشك حرشيد جهاز ثاب رسالته سدراه ممانعت برله روسايي اخابيش
بيشندن ام سنبخاره وذي طواه استقرار ايدي ابلاغ ايلدي موكب عشاه
رسالت تنبيه المائده دن مكراره ايدركن ناكاه مركوب حاصه لري ناقه
قصوى بلا ارتاخده هم اغوش زمين اولوب هرچند اقامة اقدام ايلدي بير
رخي زبانه دبنه استحكام ورمكين اصحاب كرام غالبا قصوى لدن ثاب وطا
قت فرسوده دست نا توانى اولمق كرك ديد بلره حضرت رسالتناي عالم
صلى الله عليه وسلم بيورديكه بنكه اصحاب قبله ابابيل ابله سدهوايي
عزم ايلين خالق ايجون جل شانه لحكمته باي عزم فسخويه دخي عقال توفيق
ابله جانب مكه رخصته راه اولدي ديدي اما بوندن اقدم خراشي بن اقتبه
خزاعي نائره سفارت بيورلوب انجمن حاخاش قريشه واصل اولدقده
اول حضرتك مراد عاليلري انحق زيارت حرم شيئي اولوب حرب وقتال او
لمتبغث اشعار ايلدكدن بد نهادان قريش جواب خراشي حبيب قبوله شتاب
كورصه كلرندن ماعدا وجود بخاخراشي سنكبار اذا ايله شكست اتمكه
اغاز اتمشلردي بالاخره روسايي اخابيش عاقبته زهاياب اولوب
سرايرده اجلاله روحال ايلدكدن جناب عثمان رضى الله عنه ارسالي راي
خطاب بيورلوب حذمت سفارتله روبراه مكه بيورلدي وصل بلده اظهار
فروغ رسالت ايجون تحريك زبانه شروع ايلدي هرپري باعثمان
اول مقالات طويلا نوبل اندازه ممانعانه هو نوفدر حله شيد بلك اوزره
طوافه دركار اولديو تكليف طواف ايلدي بلره اما عثمان رضى الله عنه المتناع
جوابن فائله سالار انبيا عليه التحيا طلبكارك وصال كعبه يه بوفدر ارتكاب
مشاق حركت بيورولوب هنوز واصل شهر منزل مقصود اولديغ الدن
مقدم طوافه شروع منافي اداب بيورميندر ديو صورتنماي استغنا اولمغين

حركته

بو مقامله قریشه تجلت له اولمغین چند روز جناب ذی النورین کوشه نشین
زندار چشم البته بر چون عثمانك مدة ملحوظه دن زیاده مکنی اولمق
قریش ایله شهر سنان حیاتدن یاد یاه عدمه رحلت ارا جعتی اصحابی
اصحابدن شیوع بولمغله بیعة الرضوان وقوعنه یادی اولمدی کارنا
هیجان کفار خود بخود ضبر حضرت محمد رسالت دریغله الده وه اولمغله اول
حوالیده شجره سدره یاسوه سایه سنده استغفار بکاه یاکلو و یاغمایه
انتای وجوده برخاش شر جلاله مغافده دست مبایعه بر عقد بیعتده
سبقت ایدن ابو سفیان الاسدی رضی الله عنه در حضرت رسالتپناهی
امنیت علیه السلام التحیة جناب عثمان برای مصالحت بیعتدن وایت
کبر حرمان اولسون دیو دست راستینی سائر عثمان سائر طرفندن و بدل اولمق
کندو طرفندن بکه دیکره عقد بیعت بو شمع الحق بیعته بروانه مثال
جمع اولان اصحاب دولت نصاب ایکی یوز یتمش و بابشیوز مرد موحد
بر ابلد یلر بو خبر مبارکه فریشه رسیده اولدقده خلیفة نبی و هم اصیله حضرت
عثمان بالاکرام سرایرده اجلاله ارسال ایدیلر بعد ما ذن بلا ابا در غادی
بارگاه حضرت رسالتپناهی اولوب مراد عالیلری نه ایدیکن استفسار دن حکره
بجمع قریشه معاوده و مصالحه یه کوشش ایدیجی قریش بدبانی حرکتدن
فهم ایدوب کلامی قریب اولمغله بیعت ایدیلدی فیل وقال یکره تحقیق مقال اولمق
جلس بره علیه جانب رسالت پناهه ارسال قدیلر اول دفعی کفاره منهی سلطان
مسلة واصل اولنجه حواله خیامده حدیبیه حضار اولان قربانلری مشاهده
ایدیمك ثبقف اعقاد اولدیغنك تحقیق ایدوب بلا ملاقات سروری کابلکات بنه
جانب قریشه رجعت وحالی حکایت ایدیجی بعده ذا عروة بن مسعود ثقفی روحه
سعادت پیشکاه خبر البریه یه کوندوردیکره بعد الوصول رحمت بافاضه سنول اولوب
بعض ترهات منعوره یاکلمات سراغاز ایدکره جناب صدیق رضی الله عنهك
حدیثك نشوه دشنائی عروتك حکمیه جاك جاك ایدیجی دور باش
مجلس نبوی فلنوب طرف قریشه عودت ایدکین بنم کلامه اعتبار
ایدرسکز اول بیچه سفیفلرات محمد یاندن تخلص کریبان ایچون صحابه
رغبت ایدرسیر دیدی بعد اربع تصحیح مزاج مصالحه ایچون سلطان حکیم اوزره
سهیل بن عمری توکیل ایدیلر طبیب حسنه دلان عالم صلی الله علیه وسلم
یاد کاهینه ناصیه سای اولیچون نحو قبل وقال وایا و رضا در حکره بالاخره
بو اسلوب اوزره توثیق شروط قلندیکی حشافات جمال کعبه علیا بود نعمه
بو سبش خاك معلادن یك ساله مدت قطع امید اولوب واذن سنة شهر بنده
ایامده دکاشلاح بیکاره کشاد و یلیه و فریشدن اسلامیانه و اسلامیاندن جوار
قریشه مراجعت ایدنلره مدافعه یکدیکردن مأمون اولمق و بلا اذن دخی
خارستان شرکدن کلستان اسلامه پناه ایدنلرك وجهه امانیه ملحوظ سندیله
نعت کشیده قلنوب برعکسی فضیه ظل اسلامدن وادی کفر اشراکه عودت ایدنلره
مخالفت اولنمیه دیو دست سر قلم حیدری کزاده کتاب صلحه ختام و بر بلوب بعده ارسی
جناب لیث البشر صلی الله علیه وسلم طرفه عامة اصحاب هدی اسالة دم هدی
ایله عارض صحابی لعل کون ایلدیلر و اعمالی خلق و تقصیرده ستر مو تقصیر المبوب
اتمام مهام امورلرك منزل حدیبیه ده بکرمی کون مقدار یجا اقامت بیوروب

بعده نواصی

بعد نواصی جعل هم نفس ایة فقول ایلدی کذا للمولی علی القاری فی
شرح الشفا ید الله فوق ایدیهم ما قبلی ایتنا قدر میر ید عند المبایعة
یعنی ید حضرت هاری فوق ایادی اصحاب البیعة علی طریق مخصوص مطلقا
نصرت رسول الله ده مبایعتدك قوة و قدرتلری فوقندر دیدیمك اولور
امدی لغة استعمال ید بالقوة موجود در و منه قوله تعالی اولی
ید ای اولی القوة و قیل ثوابه یعنی مبایعه اوزره ترتیب ایدن
ثواب اولدیغی ید بمعنی النعمه در اطلاق علت معلول امدی بوندن
علت معلول سبب مسبب معناسینه استعمال اولندیغی نحو کثرت ایادی
زید فلان عندی ای لنعمته بذا علته فاعلیته و قیل منه عطیته حضرته
مراد اولنه و قد قال ولی الله الشاطبی الیك یتحی منك الایادی بما نذها
و قیل عقد معناسنه ربط حبل بعد ذا نجه معانی به استعاره قلندی
از جمله عهد میثاق معناسیده بو مقامده ید عقده عهدون عبارتدر که
مبایعة مذکوره در بو محلدن نا باخ فصل مداخض کتابدندر و هذه
بدده اولان اقوالی مختلف المعانی استعاره یعنی مناسبات نسبیه ایچون
اصلاف مجازیه دن اعلم ان الشبیه قد تشبیه یشبح فی النفس و یذکر احد
فی التشبیه فان ذکر المشبه به و اربد المشبه باستعارة مصرحة و ان ذکر المشبه
و اثبت له لازم المشبه به فهی استعاره مکنیه علی اختلاف فی تعیینها و اثباته
و استعارة تخییلیه بان یراد باللازم معناه الحقیقی والاسناد علی التخیل
عند الجمهور فمنهم من ذهب الی ان فی ید الله استعارة تخییلیة و مکنیة
و یجیئ فی الکلام یعنی عبارات اسمائیه ده تفنیزدر و واردیجنس صنایعی
دکلدر و اتفاق لفظ اختلاف معنی اوله و تاکید لعقد بیعتلرینه ایاه
و عظم الشارع المبایع صلی الله علیه وسلم عظمه کسر عجم کلمه و فتح
منفوط ایله بزرگ معنیتی و بعضی العظمه مصدر زجر و رعقد اوزره معطوفدر
و مبایع اسم فاعل و یا مفعول مراد حضرت پیغمبر علیه السلام در یعنی
سلطان رسالتنه عقد بیعتلری ایچون دنی عظمة شان نبوة و فخامت
ذات عالی منتجون تاکیدره شول حشمتله که بیعت اصحاب الرسول
صلی الله علیه وسلم بیعت مع الله جل شانه کبی اولوب بینهاده تفاوت
نایاب اوله و قد یقول من هذا ان الذین یبایعونك الخ ایة شریفه سنده
فعل عبد غیر فعله فیلزم یغی فیلزم و قیل لنتحقیق فی قوله تعالی
تقتلوهم و لکن الله قتلهم و ما رمیت اذ رمیت و لکن الله رمی یعنی
فی الحقیقة عز اسمی بدرده قریشی انلر قتل امدیجی بدکه مؤمنین نصر
و کفار اوزره انلری تسلیط برله الله ذو الجلال خالق قتیل و اسباب
قتلی موجب جك و منشی و بقدره انلره مباشرون للقتل در و حشم
اعدایه رمی حصبا ایله ایصال حاك اندك مبذکه حقیقته و نبلیغا و ایصا
به قهار و لازال رسانیدی حاك مذلت اولوب کفار دن چشم بر حاك
و غبار اولوب اولمق برفرد قلمدی و ان وصلیه در کار اولان امر
هر باب المجازه ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله ید الله فوق
ایدیهم کریمه سی باب مجازدن اولدیسه و هذا مسند الی الله هم

صحیح بعضهم یدالله ابلوه و ادفیزة الله یعنی قوة و قدرت حق ناصره

فی باب المجاز صلحه

و فی نسخة عقد یعلی القاری

الى الله اولا و قتل ورمى من باب الحقيقة بعضى نسخه ده فى باب الحقيقة ورود
وبدركه باب مجازه رحل و باب حقيقته داخل در ديك اولور لان القابل والرا
مى بالحقيقة و فى نسخة فى الحقيقة هو الله تعالى وهو خالق فعله ورميه تخصيص
بعد التعميم و با تفسيره و قدرته عليه ضمير فعله راجعه و مشيته ارادته
معنا سينه نسخ مصححه ده مبتيه لسبى نصبه و موحده و مشدده مكسوره ايله اسم
فاعل رفع و خالق اوزره عطف جائز در يعنى فى نفس الامر قابل و رامى خلق بحانه
و تعالى در و اول خدايى جهانى اوزره ايجاد و ابداعا فعل مباشرى خلق و رمى
و اقتدارى افريننده و ارادة عبدى خالقدر و با سبب فعل عبدى مبتدر
والحاصل اية شريفه ده خدا قتل و رمى ايله وصف رمى نفس بيور دقى اثر قتل و رمى
و منافعى انشا و حاصل قلمق حيثيتيله طاهر قابل و رامى رسول الله عليه السلام
واصحابى اولمق بنا بر سبب قتل و رمى و مسبب اثر و منفعتى مركه اطلاق سبب
على المسبب باندر اولور مصنف عليه الرحمه انيس جليسلرينه ده فعل حقيقت
تعليل ثانى و دليل رد ابدوب بيور و لانه ليس فى قدرة البشر تو صله الى تلك
الرقبة حيث وصلت اعاده لام لانه استدلاله اشارت و ما قبلينه مغايرتى
ابناء ابده يعنى وجوه كفاره اول خاك الداحته رسيد فلمق خارج از طولى
بشر در حتى لم يبق منهم من لم تملاء عينيه قالم حشو برخاك و لور غبار
اولدقدن كفار دن برفرد قلميه امدى تعليل اول حقيقته اصطلاحيه و ثانى
حقيقة تعويه در فتله ايله بينهما فرق اولنور و كذلك قتل اطلاقه لهم
حقيقية قتل منداحقيقة رفعل خير و باخالقيله اوزره منصوبه در و اى
فى الصورة الكسبيه و الاضافة التشبيهية تمثل اسناد الفعل الى افراد البشرية
و انما احتاج الى ذكرهم لئلا يتوهم ان القدرة الملائكية كقوى البشرية فى الاحتياج
الى القوة الالهية و القدرة السبحانية فان للمخلوقات باسرها حالة منسوبة الى
المرتبة العبودية صرف الى بدر دهم ملائكه نك كفار له مقاتله انمز بدر دك و لكن
الله قتلهم قول شريفى و لكن ملائكة الله قتلوهم تقدير ى معنا سينه
متبينيدر و قد قيل فى هذه الاخرى انه اخبر كه لم تقتلوهم و لكن الله قتلهم
كرعه سينه و بنلدك انها على المجاز العربى بعلاقة موحده ايله مجازى لغوى
و هو اللفظ المستعمل فى غير ما وضع له قولى اصطلاح التخاطب و فى نسخه العرفى
بالفاء و مقابلة اللفظ و مناسبة مقابله و مناسبه جزاله مجاز اوزره
معطوف فقدر ده و مناسبه مقابله اوزره معطوف انحاد رهنا ايله معطوف تفسير
در و الظاهر تغايرهما و مقابله ايله مراد صنعة طباق در كه جميع بينن منفى
و مثبت فى الجمله اولور و المراد بالمناسبة ذكر البيت فى الجانبين و القتل و الرمى
فيهما فيصح بالمعنى اللغوى كالمقابلة بمعنى ما وضع للتخاطب من اللفظ فى
مقابله استعمالية بينهما ده اولان علامة اوزره در و بنلدك اى ما
قتلتموهم و بنلدك ايتها الائمة و ما رميتهم انت اذ رميت وجوههم بالحصباء
مدانه حده سنكدر كه حاكى ايله مخلوط اولمه و الترآب و لكن الله رمى قلوبهم
بالجبن عما رميت انت ايتها النبى حين رميت يعنى ايت قتل ايله متبرئ لكن
قتل ايله بكز حيثيتله حقيقة ايتها الامة سز قتل امدكز و ايتها النبى وجوه
كفاره رمى خصما ايله بكك و فتنه بزرمى امدك الاحدى صنعاء ديل دنلمانه

ايله كلرى

دينه الق

دينه القاء رعب و ايقاع بيم و هراس ايله دى ر بك اولمه اى منفعة التى كما
مر ثنت من فعل الله تعالى فظهر الفاعل و الرمى بالنفى يعنى فائده رمى و قتل فعل
يا ربدن اولدى ايسه حقيقة قابل و رامى رب ذو الجلال در و انت بالاسم
صورة مبنى و سمله رمى موقتله مباشرتك حيثيتيله قابل و رامى اولدك جمله
اخيره قابل و رامى حذف اولندقى جمله متقدمه به علم حصول ندر ده دلالة
الاوائل على الاواخر فيلتدر و الله اعلم بالظاهر و الضمائر

الفصل العاشر

فيما اظهر الله تعالى فى كتابه العزيز من كرامته عليه و مكانته عنده و بعض
فصل عاشر حد اولندجهاد افريس جل جلاله كتاب منيع الحنايندن كرامت و علو
مكانت حضرت مصطفى صلى الله عليه وسلم در اظهار ايلدكى مكرمات بهيه
ذكر ندر و ما خصه به من ذلك تخصيص بعد التعميم در و ما انتظم فيما
ذكرنا قبل ضم اوزره مبنى و مقطوع عن الاضافه در يعنى بولندن اول ذكر
ايلدكمى فصول سالكنده منتظم اولان اكرامدن غيرك اولا حضرته
تخصيص فليدكى كرامات بيانلنده در من ذلك سلك فصول منعقده به
من سلك اولميان اكرام حداد ندر ما خصه الله تعالى من فضله الاسرار
فى سورة سبحان و النجم بعضى نسخه ده ما قصه الله تعالى ورود ايلدى
اسراء مكه دن مسجد اقصى يه سير حضرندر كرحه مفصلا ذكرى استطراداً
تقدم ايلدى اما اصالة لعقد الفصل لامتثاله بو مقامده ذكر اولندى بعضى
كتابه والا تربى سبحان الذى بعده دنى و النجم اذا هوى اولان سوره
جليله دن فصلة شب اسرا و عجايب فصلة معراج تعريف بيور لدكى
كرامات عليه جمله حصايص سنيه در ندر و ما انطوت عليه القصة
من عظيم من شاهده منزلته و قربه و مشاهدته ما شاهد من العجايب
سلطان سرير لى مع الله حضرتلرينك رفعة منزلت و قرب خاص لخواصه
حضرت و مشاهده عجايب ملكوت و معاينه غرايب جبروت كه رؤيه
انبيا و سرور شان مفتا ببره و كروبيره و حمله عرشدر جمله حصايص
جنناب حبيب الله در اولوب مسجايى اسرا و منزلكاه دنى فتدلى
ثم دنى فكان قاب قوسين او ادنى رؤيت حضرت مولى عز و علا اولان حالات لذت بخش معراجيه
شب سياه مظهر تشنه در صورتنا اكمه حلى باط ملك و ملكوت
طراوة العين و صلت منا جيته كبى سر بجيع السرار اولدقدر

بيت امدى بر ربك حرام پرتوى كرم هنوز ازنه جاريدر روزنى
بعد دبدكى لحظه دردان نبيح شباب امدن ورفعنا اى بجهت
حرا و بعد ركه صيانة زمزم و اسماعه بشيوع بلوغ مسافه دهر سايرن و بكر كذالك
و غلظ كل سماء بوجه اوزره يكى جميع سموات و ارضين جنب كرسى كخلقة
فى فلاة قدر بجنب عرشى دخى عرشه نسبت بلد خلقه مشابه سنده اولمقين
كمال و مكارم نبى يا بانه سير و عروج و مناجاى بحبيب اول شبنشاه سرير لولاك
حضرتيله مخصه باهره در استاد صدقنا و النجم مرد لوازم العجزات و مرج
ذلك عطفنا صوح الناس بقوله و الله يعصمك من الناس در و ايت ترمذى
اوزره حضرت فخر كائنات عليه ازكى التحيات وجود بيهود نى سبه دلالت
و شمائله حفظ و حراسة الجنود بعضلرينه اصحاب كرامدن اوچ نفر جمله
نصيحى بيور مكله ربى و فتا ابوابه كربه كه فحداى مهيمن بنى اعدايى بدخواه انقاذ
حفظ ايدوب محتوى يه در شرفنزول وحى اولدقده يا ايها الناس انصرفوا

مطلب هجرت حضرت
النحبيه عليه

ايكنجى فى فضل الانوار
على القارى

شامدن بامدك حافظهٔ احتیاطده ایکن اول افنابی بلدنجی
سؤال ایمکله دغدغهٔ حالنه دن جناب مرتضی برحبس وبعده
ابولهب اشارتیله اطلاق ایلدیلر یعنی اکبر عمه سی بوقصه نك ذکرنی
اول حضرته مولا تذکیره ومکه دشمانی تغییر ایدوروب جلال ذوالجلالیدن
بوحبثت وصیارتله اول بدکارلر محکوم اولدقلرینه اشارت بیورلمق در
کذا فی شرح الشفا للعلامة نور الدین علی القاری وقوله جل جلاله ومنه عصمته
بقوله ایمکدن الا تنصروه فقد نصره الله اول آیهٔ غزوهٔ تبوکدن بتیا
فحل الی الارض حمفیدن عدول ایدرسکز قلة اولیا وکثرت اعدوفتنه
اکا نصرت ایدن قریبا نصرت بیورر اذ اخرجه الذین کفروا ثانی اثنین
اذ هما فی الغار حضرتلرینه رفیق اولان جناب صدیق در آیهٔ جلیله
اولدوب وما هو کالدلیل علیه جزا مقامینه اقامه اولندی وثانی
اثنین احد جملهٔ صغریاتدن حال اولور احد اثنین ایمکدر وهو بدر که
اوقت خروج حضرت جبریل امین تبلیغ ایلدکده من بخرج معی ایله جبریله
سؤال ایلدیلر جبریل علیه السلام ابوبکر دیار رسول الله دیوجواب
ایدوب وما دفع الله به عنه فی هذه الغصة من اذاهم بعده
یخاطبهم بجمع المتکلم وبامبالغه ذی الجناب ایچون الجماعة بعضی نسخه
راء مهملهٔ مکسورهٔ مشدده ونسخهٔ ایله قصد معناسنه در لهلکه
ضم حا وسکون لامله یعنی بالاده نقل اولنان اثنای حمی ندهٔ اول حضرتلرینه
هلاکینه تجمع ایلدکلرندن صکره اذا وجنایه منصدیجی اولانلری دفع ورفع
وخلوصهم نجیا نجی مصدر وبامعنای جمع مراد اولنان وصفدر وکاهی
مفرد وجمع اولور وفریقاه نجیا کبی وکاهی جمع خاصوا نجیا کما هو
المراد هنا ای متناجیین ومتشاورین فی امره شان رسول الله صلی علیه
وسلم دن که کرنه کفار انکی ازیتنه ایدوجکلرندن والاخذ الاثر لیحه رجز
له نخ ب اوزره معطوفدر وبعض نسخه ده رفعله وما دفع اوزره عطف
اولندی ای بعد الاخذ علی ابصارهم عند خروجه علیهم یعنی اول
کنجینهٔ غار ثوره کلدکلرنده غار سطحنده بوزغار ثوره حامان اولدقلرنده
ابصار اعدا اوزره غشاوه ایله اخذ بیورملغله وذهولهم عن طلبه
فی الغار ذهول ذهاب عقل ونسیاندر وغفلة ولا غفلندر وفی الغار
طلبه به متعلقدر ولام عهد ایچوندر وما ظهر فی ذلك الغار
او الآن وهذا معطوف علی عصمته ای ومن بعض مراجعدر وجمیع
ضمیر متنی کثیر در من الآیات یعنی نثر تراب وسائر ایات که اول کوره
کان امکان بار غار یله کوسله نشیمه انزوا ایکی نفر کزیدهٔ اعدا ایچون
سرچشمه عنایت ربانی ایله ر غار ده را اسمیله بنام بر درخت وانکی
کپوتر وحشی تراد ما نع امد شدر غار اوله حق فحلده اشیان یاپوب
اولوب وبر عنکبوت ر بده اعدا یه مسدسد بدا اولور بر بره بکنا جملهٔ
ایله کیده ومکر اعدادن ما فوق التاجه بیورملری جملهٔ هم
عصمندندر ومنزول السکینة علیه از یقول لصاحبه لا تحزن ان الله
معناه فانزل الله سکینته علیه قول جمیله اشارتدر امدی
وایده بجنود لم تروها آیهٔ دلائلنه ظهر علیه حضرت پیغمبره راجع اولور اما

فقد عصمنی الله تعالی فریدصیله حزمت حرکتنون منع ایلدی وقوله جل جلاله
ومع ذالك عصمته منهم منهم قبل تزول تلك الآیة بنقولدیکندن واذیمکر
بك الذین کفروا آیه لیثبتوك اویقتلوك اویخرجوك ویمکرون ویمکر الله
والله خیر الماکرین بو قصه مکیده درواقعه جلیله مدینهٔ کفاره بدکزدار قریش
دار الندوه یه جمعیت ایدوب اول سبه سالار جیش انبیا علیه التحیا حفظنده
فرعه الناز مشاوره اولدقلرنده قصهٔ ذکره اشارتدر وجوه مشرکان قریش
اولحضرتك مدینه یه هجرتنی الیوب دار الندوه یه جمع اولدقلرنده وشیخ افرد حضرتلرینه
ذوالجلال اولادن جراغ نور باش رسالتی اطفایه مشورت ایدوب اول بوم الوحم ده
ابلیس پیر صورتینه حلول ایلیوب جانب بخدن پیر بیر عمرت بنیم دیو دخل
دائرهٔ مجلسه اولمشدی انلردن بری بر قول امام سهیلی ابوالجزء ایدی
دهو ناپاکوکشاك ایدوب اول یبلی باغ بلاغی صلی الله علیه وسلم
حبس نفی قتل زندان الکه فرار وبروب وآیهٔ مذکوره لیثبتوك قولنه
لتدن قرار دیو معنادار ایسه پیر بخدی رأی مذکوره عدم التفاتلرندن
ابوالاسود ربیعه اول حضرتی حصهٔ حمیازدن اخراج ایده لم دیدکی
آیهٔ شریفه ده واقع یخرجوك لفظ عزیزی بو معنای مشهور ومذکوره دن
شیخ نجدی ابوالاسود کلام ظلمت بیانمنی دخی نجه مخذورات بیان
ایتمکله مرتد ابدوب یا کاخره ابوجهل زنیم دهان زاز خاسندن هذا
یا تیه بشلیوب بنم بو بایده رزینم اکا منجی اولورکه ها قبیله دن برری
دیو اختیار اولنوب جمله سی بر دل وبدن محمد حوالهٔ تیغ خونفشان
اولندیکه اوله رکه دم محمد بدست هر قبیله یکفطره دم اصابتیله بدن القوم
قبول دیدکده ابله مصالحه اولنه دیو کنجی تلیس ارای ابوجهلی تحسین
ایدوب قبول طرفنه اولنوب جمله سی بر دل وبدن محمد حوالهٔ تیغ خونفشان
اولدیکنه کوره بعده ذاسر تکیت مدارلی پی بر غبا بولوب بسعلری
هبا اولدیکی غنی مشاهده وجهرهٔ خاصهٔ نبویه داخل اولدقلرنده جناب
حق نقل جامه حوابده قالدیغ اولوب حضرتی استجبار اندهٔ کلدکلرنده سبب جمله کز

شامدن

ولحال

بعض فرا علیتاه ده وقف لازم فلدفلری سکینة ابو بکر اوزره اولغی موتک
اولنوب ما بعد ایله ممتنا نفله و باصدر فصیحه یعطف اولور قال العلامة
نور الدین علی القاری ان التحقیق فی مقام الجمع علی جهة التدقیق ان
یقال المعنی فانزل الله سکینته علی کل منهما بناء علی ارداة زیادة
الاطمینان والسکون فیهما کما یدل علیه ما فی صحیح حفصة فانزل الله
سکینته ه علیهما انتهی وفضیة سراقة جزئی ایات اوزره معطوف در
سراقة ضم سین مهمله وراء وقافله ابن مالك بدر جعشم بعنی جوبندکان سیدنا
النوری اولان کرك منشاف مشرکین حبیبت ایله عورت ایدن کلرندن ابو جهل
لعین هر کم محمدی و یا ابی بکری ایله کتورر سه صد دانه شتار ویرمکه
التزام ایتمدی سراقه دخی بو امید ایله دهنور دصحرا اولوب موکب حضرت
سیدنا بارز اولدقده سراقة اب دهنور ایله زمینه ساقط اولوب بعده دابنه سی ایله
اولوب مسافة یکدمو بنیزه بجوف سلطان حنظله رسالت صلی الله علیه وسلم الهمی
الکفناه بالمثنة و علیه لب جنیبان اولدقده خوام سمند سراقه یا برانو زمینه
باندی چون سراقه بو حالاتی کو مشاهده ایدنجه زعرمه نیازه بشلیوب
استدعای اخلاص ایلدی و عزوه طائف انعاف بیورلوب جعرانه نام محله محلده
رفع الکفت شهارت برله قلب قالین ذخالص العیار ایمانله مالی فیلوب
هجرتنك یکرمی دوردنجی سنه سنده راکب نابوت اجل اولمدن زر سلمه اصحابندن
سراقه اسمیله اون سکز کسنه تعداد اولندقده نکاشته براعه شارح شفیفا
حلبی ده حضرتلرینی ذکره اهل الحدیث والسیری فی قصة الغار وحدیث الهجرة هسبب
فتح سا وی سینله ولکاهی سکون سینله مقدار معنا سینده وحدیث افوال وافعال
واحوال حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم در وقول صحابی اوزره اطلاق اولنور
و سبر کسره وفتح نجله ایله بحر سبره طابغ وخصلت وشانلدر بعده
ثاء ذات حضرت صلی الله علیه وسلم ه مخصوص قلندی وهویت انتقال
مرادات الی الاخر بحر اول حضرتك مدینه منوره یه هجرتلرینه والحاصل
قصة برحصه شاد وخیر سیة الابرار ده ارباب سیر واصحاب خبر خبر البشر
ذکر و تحریری مقدار نجه شرفبافته صدور اولان ایات وعلامات جمله سی
عصمت حضرتلرندن ومنه ای من ربه تعالی قوله تعالی انا اعطیناك
ای الکوثر یعنی سکا انواع تفضیلاتدن کثیرینی اعطا ایلدیك وقوعه ایله
من فصیل در ولد مکرم ابراهیم خلیل محترم علیهما السلام دن هو تفضیلی نسبیله
بحثا تزولدی فصل لربك فکما تفضیلی غیبته التفاتدن مقتضای ظاهر فصل
لنا ایدی ای قدم علی الصلوة کما ادنا او علی صلوة العید خالصا لوجهه والنحر
وجه ثانی هو تأیید اولور ای فتح بالیدین التی هی خیار اموال العرب ان شانك
ای بغضك هو الابتر دنیا واخرتده مقطوع الخیر والبرکة علیه الله
تعالی بما اعطاه سورهٔ شریفه در حضرت الله جل جلاله بعضی اولاه ایله
اول حضرتنه اعلام ایلدیی والکوثر حوضه صحیح مسلمده کثیره سلك تحریر
بیورلدقدن حدیثا تندروه ما الکوثر قیل الله تعالی ورسوله اعلم قال نهر
وعدنیه ربی علیه خیر کثیر هو حوضی ترده امتی یوم القیمة حواهی بعدد نجوم
سماء هو زهره راجعدر اول زهردن حوضی موروده اب منصب اولور
لیکی منعزده وقیل زهره بفتح الهاء ویسکن فی الجنة یعنی مورودی خبری

فاتح بالیدین

بهشتده واقع

بهشتده واقع بر حوض دلاویزاوله روایتکرده نر مذی اولاد رایت فی الجنة
نهرا حافتاه قباب اللؤلؤ فقلت ماهذا یا جبریل قال الکوثر الذی اعطاك
الله تعالی حدیث شریف بونوله دلالت وخبر دیکرده اعطانی الله الکوثر
نهر فی الجنة بسیل فی حوضی حدیث صحت اثرله نهر حوضك غیر اولدیغنه
شهادت ایدر وقیل الخیر الکثیر کثرتدن فاعلدر مفرط کثیره ومبالغ
معنا کثیره وقیل الشفاعة کونر ابله مراد شفاعت عظمی اولدیغندی
وقیل المعجزات الکثیره وعلی بسیار دیمك یا یا معنا نی مراد اولنه وقیل النبوة والعلم
والعمل الجون اولوب خیران کثیر به التمالدن نبوة عظمی دینلدیغی وقیل المعرفة
و یا معرفة حق کامله ثم اجاب تعالی عنه عدوه ورد علیه قوله بعنی ولد
مخدره بنت مکرم ابراهیم و قاسم علیهما السلام وفات ایلدکده عاص بن وا
بل و یا ابو جهل هرزه رای مذمت واستخفار اولوب محمد قد صبح ابتر
دیمکله دشمن بدخواه حضرت پروردکار غیور جل شانه حیثیتدن بدل رد
جواب ایلدی قال فقال تعالی ان شانئك هو الابتر ای عدوك و
مبغضك لصلبه شانئك فی لبنی نفیر اولور والا یه الحقیر الذلیل ابتر حور
ابتر حو رحقیر در که انکجون حسن شاو ذکر جمیل نا یاب اولنه اولمغله
فتح راء مهمله ایله منفرده الوحید ولد وعقب اولمیه اوی الذی لا
خیر فیه اما حضرت مه یرج رسالتپناه صلی الله علیه وسلم نسل کریمی نا یخار
مستمر و اثار ذوی الفوار ایله الاباد باقیه در وقال الله تعالی ولقد
اتیناك ای اعطیناك سبعا من المثانی والقرآن العظیم من بیانیه و با
تبعیضیه در ومثانی جمع مثنی عدول عن الثنین وقیل وصف و با
اسمدر وخص السبع بالذکر لفضلها قیل السبع المثانی السور الطوال
کبر طاایله جمع طو بلدا قاصتم طا ایله مفرد در کرجل طوالا الاول ضم حرف
وفتح واو محفیفه ایله جمع اولی مؤنثه اول یعنی عبادلهٔ کرام رضی الله
عنهم حضرتلرندن صنقولدر که سبع مثانی سوره بقره وال عمران
ونساء ومائده وانعام واعراف وانفال مع براءة و با انفال یدی
سوره یونس و یا یوسف در والقرآن العظیم بالنصب علی الحکایه و
یا رفعله مبتدا وخبری ام القرآن اولدر ام القرآن اولدر یعنی فاتحه شریفه
کلیات معانی قرآنیه ومهمات مبانی فرقانیه یی مشتمل اولدیغندن
ام منزله مسند الیه اصل قرآن در زیرا قرآنی مجید واوسطی بعید واخری
وعد و وعید و لذا ضمائر ثلاثه قرآنیه واجب اولمشدر وفیه اطلاق الکل
علی الجزء وقیل السبع المثانی ام القرآن حضرت عمر وعلی وحسن بصری
رضی الله عنهم جمعا نقل محکی ودرج صحیح بخاریده مندرج بیورلدیغی
ام القرآن هی السبع المثانی حدیث شریفی تفسیریله سبع مثانی فاتحه شریفه در
والقرآن العظیم سائر سوره یا لهمزه بقیه معنا سندن ماخوذ اولدیغنه
بقیه بناء سائر معنا سینه در وسوره صیغه سندن ماخوذ اولدیغنه
بناء جمع و احاطه وشمول معنا سینه اولور عطف خاص علی
العام بابندندر وقیل السبع المثانی ما فی القرآن من امر ونهی
وترغیب وانذار وضرب مثل واعداد نعم بشری اسم قدر
کالبشارة واعداد کسر همزه مصدر ایله ما قبلنده مذکور

مصادر ء او زره عطفی انسبدر و بعضلر فتح همزایله جمع عدد مرایلدیلر والحاصل
سبع مثانی جمیع قرائ کرمدن اولان امر و نهی و بشارت و تخویف و ضرب مثل
و تعداد کثیره نعم و نقم منع عزیزدر دیلدیکی و ایتیالک بنای القرآن العظیم بناء
قصص ایله تخصیص قلنوب و سبع مثانی به بسایع فلیتفق اظهر در اما تقریر دلیلی اوزره
قصص و مواعظ و بلاغه و اعجاز و ثنا علی الله دیکر بنی مشتمل اولان علمی اعطا ایلدیکی
دیکله بنای تعمیم انتشدر و قیل ایله شریفه ده معنای اخر نوحمدت فراق و لو
لی ایدی زوار عبادت الیه ایله سبب تسمیه مراد اولنور تقدیر دیکر دیکلدر سمیت
ام القرآن مثانی لانها تثنی فی کل رکعة تثنی مشدداً و مخففاً صیغة مجهولة در
و مثانی کالمعانی جمع و فی معانی و معناه تقابل کل رکعة ایله صلوه مراد اولنور
نسمیه للشبه باسم جزئه ففی الفایق انتهانثنی فی قومات ای فی کل قومه اوفی
مجموع القومات بعنی هر نماز رکعتده تکرار قیلندیغی ایچون و انجیه مثانی
نسمیه بیورلدیکی و باقی صبت صلوة اثناسنده برد فعه قرائتی مکه مکرمه ده
و رفعه اخری تحویل قبله حینئذ مدینه منوره ده نزول بیورلدیغندن
مثانی نسمیه اولنه و سبع ایله نسمیه بالاتفاق یدی ایه جبلیه اولدیغندن
و قیل بل الله تعالی استنباطها محمد صلی الله تعالی علیه وسلم و ذخرها له
ذال و خاء معجمتین ایله ذخیره و فی نسخة ادخرها بالمهلة المشددة والمعنی
بالاصل واحد دون الانبیا و روی دون سائر الانبیا بعنی حق جل و علی
ایبان بیناء سوره کافه بی جناب محمد علیه الصلوة والسلام ایچون
غیر بیورلدیکی تخصیص بیورلوب سائر پیغمبرلرک غیرلری اول حضرت
ایچون ذخیره قلنوب حفظ ایلدیکی و غیر مبدل اندیکی برکتدن جبریل امین
علیه السلام مجلس فخر عالم صلی الله علیه وسلم ده ایکن ناگاه عالم ملاء
اعلادن براواز مهیب ظاهر اولدیکی جبریل امین ناگاه ایلدیکده اول
حضرت طرفنه توجه خطاب ایدوب یا رسول الله الک بر فرشته نازل اولدیکه
الی الآن روی زمینه نزول و هبوط اولمامشدر دیدکده دحال اول
ملک حضور مقدس نبویه مثول ایلدیکده بعد ادای السلام البشر بشیر
اوتبشرها کم بؤلمامز قبلک فاتحه الکتاب و خواتیم سوره البقره
ایلدیکی اول حضرت سلطان جهان افریدگار جانبندن کشف ایلدیکی
روایت کرده امام مسلم و نسای و بیهقی الترجمه در و سمی القرآن
المثانی لان القصصا کثر فاقله جمع قصه و فضله خبر و حکایه معنایه
مصدر در تثنی قبله تذکیر و تانیث ایله ضبط قرائ زاهد در و مثانی
جمع مثناة او مثنی من التثنیه بمعنی التکریر او بمعنی التثنی بالثناء لذکر که
صفات عظام و اسماء حسنی ایله کثیره ذکر مولی در و الحاصل قرائ مثانی
نسمیه اولندیغی زیرا فصه لی الله مکرر در و قیل قائل امام جعفر الصادق
رضی الله عنه در السبع المثانی ولقد اتیناک سبعا من المثانی ایله
جبلیله سنده معنای شریفی دیلک اولورکه اکرمتاک یعنی سبع کرامات
الهدی والنبوة والوحی والشفاعة والولایة والتعظیم والتمکینه
هدی و ما بعدی بدل بعض من الکل ایله مجرور و یا مبتدای محذوفه
خبر در هو هی و یا اعنی تقدیرینه منصوب اولور یعنی بلدیکی کرامت
ایله سنی اکرام ایتدیک که هدایه کامله و مکمله در سالتی منصف بالنبوة و جمع

خلقه رحمت و شفاعة عظمی در و قیامت اعدای انتقام و غلبه و نصرت
و ظهور و فلاح و ظفر بولمقدر و قال تعالی و انزلنا الیک الذکر لتبین
للناس ما نزل الیهم و لعلهم یتفکرون بعض سیکافی انا نزلنا الیک الذکر که
وجیله تاسسه تخصیص هم کلک ایچون و یا فرانده اولان احکامک
و شعار بعدن تاسسه بیان انک ایچون دیمکدر انزال و تنزیل بر
معنایه ابراد اولندی بینهما ده فرق بودرکه تنزیل تدریجی و انزال
دفعی اوله و قدیر دکل منهما بعنی الاخر و فرانه ذکر تسمیه اولنمش
و لندیغی ذکر رحمانه و موعظه و تشبیه کسدن و شرف اهل عرفان
مذکور اولدیغندن بفتحتین در و قال تعالی و ما ارسلناک الا کافة للناس
بشیرا و نذیرا کافه ما خوذ من الکف منع معنا سبنه اولوب ناء کافه مبالغه
ایچون در کعلامة و مجرور متاخردن و یا ضمیر منصوبدر حالیت اوزره
منصوبدر و الجمع بنی ادم او ما یشمل الجن و ابنا خصوا علی الاول لانهم
المقصودون بالذات و لیس المراد اهل دمنه و قال الله تعالی قل
یا ایها الناس انی رسول الله الیکم جمیعا حال ضمیر الیکم الایه الذی
له ملک السموات والارض لا اله الا هو یحی و یمیت فامنوا بالله و رسوله
النبی الامی الذی یؤمن بالله و کلماته و اتبعوه لعلکم تهتدون
فصل ثالثده معنای شریفی مرور الدیدی قال القاضی مصنف علیه
الرحمه بیورر فهذه من خصایصه جمع خصیصه بعنی ایله
جمیله شهنشاه رسالت صلی الله علیه وسلم رسالة عامه احتصاصیله
مشارکه اندی زیرا هر پیغمبر قومینه خاصة ارسال ایلدی و اول حضرت کافه
مبعوث بیورلدیغنه اشعار ایدر و قال الله تعالی و ما ارسلنا من
رسول الا بلسان قومه الا لیبین لهم یعنی بر مثال شریفی لم یرسل نبی
الا لقومه خاصة اولاد قبیله و قومک یعنی ایله ارسال ایلدیک تالیم
امر و نهی اولندقده احکامی سهولتله فهم و ازعاد ایدلر فتخصیص قومهم
بپیغمبرانی قومدینه لغة و رسالة و دعوة تخصیص ایدندی و بعث محمد
صلی الله علیه وسلم الی الخلق کافة امتانبی انس و جان علیه صلوة
الرحمن حضرتلری جمیعا محلو فالرسال ایلدی کما قال صلی الله علیه وسلم
بعثت الی الاحمر والاسود سکز سروز انبیا علیهم التحیا باسعارتله بیورر
دیکدر بنی عرب و عجم بعثت اولندم و الانس والجن کما مر و قال تعالی
النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم تدخل فیه النساء علی ما بین فی الاصول لانهن
تبع لهم فی الاحکام فیدخلون بالتغلیب بعنی پیغمبر مؤمنلره جمع امورده
روحلرندن و ذاتلرندن اخص و اولی در واز واجه و امهاتهم اصحی
امهله ایدی و هی لغة و امهات ادمیده و امات حیوانه مختصه
در دیدیلر و قیل الهاء زائدة یعنی کانثی امهات او علی المجاز کما
ستاری قال اهل التفسیر اولی بالمؤمنین من انفسهم ای ما القدره
یکون و قال بعضهم ایله ای ما اظهر و امضاه فیهم من امر و نهی
فهو ماض علیهم کما یمضی حکم السید علی عبده یعنی پیغمبر مؤمنلره
ذاتلرندن اخص در بلکه امر و نهی ده انلره صیانتده اظهار بیورر دیکی
امر سیدک بنده سی اوزره حکم جاری اولدیغی کبی انلر اوزره حکم نافذ

وجاری اولمغله تفسیر اولندی احق در دیو تاویل ایتدیلر وقیل اتباع امر اولی
من اتباع رأس النفس قولی مذکور صحیح وطبق ما تقدم اوزره هر بحر اراده
قیلدی ایله تعبیر کلامك عبدی مرضی اولمسی مراد اولنمز بلکه جلالت قائله بنا اولنمش
ایراد اولندی یعنی امر رسالت پناهلرینه فرمان برادلق رأی نفسه پیروی ولکدی
اولی واخری دیلندی قال صلی الله علیه وسلم لا یؤمن احدکم حتی اکون احب الیه
من ولده ووالده والناس اجمعین رواه الشیخان وغیرهما وازواجه
امهاتهم ای هن فی الحرمة کالامهات هن جمیع نساء ایله اما بعضی
نسخه ده ای هم ضمیر جماعت مذکر یرجع ایله ایراد یی اعتبارا للفظ الاز
واجدر یعنی تعظیم واحترامده والده مشابه سندر بلکه تکریما لحضرة النبوة
قبر مبارکلری مادر ارادر اوزره بر زیاده اولمق سزاوار در
اما فیما عدا ذالك الا فی اجنبیات کبیدر ولذا اسدت سزاوار در
ایدر لردی وحکم مذکور شرف دخول سلطان عالم صلی الله علیه وسلم
ایله تشرف ایدن ازواج طاهرات شاملدر نده مراعات اولنوب قبل الدخول
مفارقت ایدن نسوان حقنده ذالك الحکم شایان دکلدر حرم فتح خاء واحرامه
محله وضم ایله نکاحهن وفعله بعضی نسخه ده زیاده الف ایله حرام واحرامه کی
صیغه فاعل ایله حرام من التحریم وافعدر وضم حاو کسر راء مستند ایله کی
جائز اولور علیهم بعده ای بعده زوجه علیه السلام برتبه یعنی حق سبحانه
وتعالی وبارسول الله صلی الله علیه وسلم ازواج طاهراتنه که کندیلرینك انلره
تزوج جندی حکم اخری نکاحلرك حرام ایلدیی قبل ولو طلقوه قبل الدخول بعضهن
منکرمة له مکرمته له کحی وبدر ضم را ایله وخصوصیله ضم حاء مهمله ایله
یعنی اخره حرام فلندی بنی جناب رسالت پناهلره تعظیما وافراد امتندن تمییز
ایچون در ولا ینتقل له ازواج فی الاخرة بعضی نسخه ده فی الجنة یعنی علاقه
بالکیه منقطعه اولمامغین اخرنده دخی اول حضرته شرف زواج ایله مشرف
اولمق غلبه رجحان نابرین نقل ماوردی اوزره زوجات ظاهراتنه عدة
وفات لازم کلمز قال الشارح فی طب الدین صفوی الفلجرم المدخول بها علی الاصح
عند الرافعی وغیره ونص الشافعی علی حرمة المزوجة مطلقا وبه جزم
النووی وفی الامة اوجه ثالثها ان فارقت بالموت حرمت او بالبیع ونحوه
فلا انتهی نقل نقوی اوزره سائر انبیا علیهم السلام ازواجی طاهراتی دخی
جنتده بنه کندولرینه تزویج قلنورلر وقد قری ابی بن کعب رضی الله عنه مسوب
قراءة امام مجاهد اوزره مقروء فی الشاذ درر وهو اب لهم یعنی ابید ولادم
صلی الله علیه وسلم امتنه والد مشابه سندر کما حیات ابدیه ونعلم اداب
دینیه باعث در ولا یقرأ به صیغه مجهول ایله لایجوز ان یقرأ احد به احدا الآن
لمخالفته المصاحف ضم میم ایله ما جمع فیه القرآن در یقول عایشة رضی
الله عنها ما بین دفتی المصحف کلام الله ومخالفتدن مراد جمع مصاحف
عثمانیه ده تلك الجمله نا بابدر زیرا ارکان قرائت مطابقة وسنیته وموافقته
عربیه ونقل متواتر اجماعیه درکه هی العمدة وهو اب لهم اوابوهم تشبیه بلیغ
باینکه زید اسد اسدای کالاسد لا علی الخفیفه یس لفظنك وتلاوة
منسوخه ومعنی جائز ومصاحف عثمانیه اوزره مصحف مکرمه ارسال وبریلمکده
ایله وکتابت بیور یلان مصحفلر درکه بری مکة مکرمه ارسال وبری کوفیه
ودیکری بصره وبری دخی شام شریفه فرستاده بیور یلوب بریجا دخی مدینه

منوره ایله اولمغله انشاء الله تعالی قرائت محرره وجودیه متحقق اولدیغی
تصریح کرده اولمشلردر قال تعالی وانزل الله علیك الکتاب والحکمة الآیة
وعلمك ما لم تکن تعلم وکان فضل الله علیك عظیما یعنی الله ذوالجلال
سکا قرآن وسنت انزال ایدوب علمك هنوز لاحق اولمیان حقیقتلر
امور دینیه ومعارف یقینیه تعلیم ایلدی سنك اوزرینه انعام بیور یلان نبی
الله ك فضلی عظیم وکرمی عمیم اولدیغی قبیل فضله العظیم بالتنوین فضل
عظیم ولطف جسیم بیور لمله تعبیر اولندیغی زیرا لکار تلمت عامة به متا
ران اولدقدن نبوتدن اعظم فضل نا بابدر وقیل بما سبق له فی الازل
یعنی عنایت قدیمه عظیمه یه نائل قدن اولا بو زمانه خلقنه وقیل ظهور الاشباح
عالم ارواحده پیغمبر عالیجناب فلمغله ازل ازالده انکیچون سبق ایدن
فضل واحسان مراد اولنه ربنا دیو واثبات الواسطی الی قبلها اشارة
الی احتمال الرؤیة التی لم یحتملها موسی علیه السلام صلی ابو بکر
بن موسی قدس سره ایله تربه مذکوره یه ایما ببیورروب وکان فضل الله
علیك عظیما کربه سیله مراد رویة ایما ببیورروب الله نحل ببیورد یغیله
اشارتدرکه کلیم الله کما طاقت اداء اولدیغی ربدیلر اللهم اجعل
شرائف صلواتك وازکی تحیاتك معلی اصل الوجود وبدر السعود
وبحر الکرم والجود محمد المختار من خیار الکون المؤتد بالعنایه
والعون الباب الثانی قسم اولدن ابکنجی باب کی بعد صدر الباب
بکرمی بدیعی فصلی جامعدر فی تکمیل الله تعالی له الی الناس علی عهد النبیین
جمع حس مراد اوصاف مستحسنه در خلقنا فتح خاء معجمه ایله وخلقنا
ضم خاو لام ویا سکون لامله نسبیزیت اوزره منصوبا ندر وقرائله
جمع الفضائل الدنیه والدینیه فیه نسفا فتخبره ایله یعنی حضرت
مهاوج رسالت علیه السلام والتحیه نك ظاهره طاهره وسیرة باطنه باهره سی
حسنا نمی پادشاه جهان اقربن جل جلاله حضرتلرینك تکمیل وتنمیق وذات
محترمه لرینك صفات حمیده لری ومکارم متعالیه لرینه دن بربینه تابع وبیرواولمق
جهتیله کل فضائل دینیه ودنیاویه به قرین بیور ملری ذکر اولنه دیرمه
اعلم ایها المحب لهذه النبی الکریم صلی الله علیه وسلم محل تفصیل خطاب
عالم وباخواسکاره تالیف اولدیغی دائما خاص ومجاز مشهور طریقی اوزره ایراد
درر الباحث عن تفاصیل جمل قدره العظیم جمله ندا ایله بین الخطاب
وما خوطبت به معترضه در وباخت منشئی ومنفحصر وتفاصیل جمع تفصیل
تبیین معانیسنه ومفصل اوزره اطلاق اولنور وجمل ضم جیم وفتح میمله جمع
جمله یعنی ای قرلدیره پیغمبر جواد وحویندره تفاصیل بخلات مفرد عظیم
نبی کریم معلوم عنانك اولسون ان حصال الجمال والکمال بعضی نسخه ده
جمال ذی جلال وافعدر فی البشر نوعان بخفض جمال وکمال
خصلتری انسانده ایکی قسمدر ضروری دنیوی افتقله الجبلة
کسر جیم وباء موحده وتشدید لام ایله خلقت وطبیعت وضروریات
الحیات الدنیا یعنی احدهما ضروری دیکر که مالا بد له منه اولوب ثوابه
اخری به تعلق ایتمیوب اختیاری اولیجی حسنه دنیویه ده ضروریه
افتضا ایدر ومکتسب صیغه مفعول له دنیی وهو ما یحمد فاعله نوعلیه
ایکنجی مکتسب دنیی اولان نوع کمالات علمیه در علی الشرع اکتسابه توقف

وفی نسخة النبوة
تعالی العارف

صلی الله علیه وسلم

معونه اسم للاعانه هاو بدن ماسوى اليدين والرجلين والراس صدد وطهود
بومفاده مايقال الروح وراد اولنه يعنى راه اخرنه سلوك اوزره جسدك اعانتى
فصد اولندقده هذه الخصال دخى خصال اخر ويله بسوسنه در وكانت تلك
الخصال المخصصة اوله على احد حدود الضرورة يعنى واعيه حاجت ومن
غير زيادة فدركفايه اوزره وفوائد الشريعه بعض نسخه لره قواعد الشريعه
واقعدر قوانين جمع قانون وقاعده كه حكمى كلى در والاضافة للاستغراق كما
مباح وجائز فلنان امورده رخى اصول شريعتده وفق ومقتضاسنجه اوله امردر
انحا الاعمال بالنيات قولى شريفى معناسى وان العادات تصير بالنيه
عبادات اوبلنه قريب اولور واما المكتسبة الاخروية اما امور اخرويه اوله
متعلقه اولان خصال مكتسبه مسائر الاخلاق الحميده والاداب الشرعيه
جميع صفات مستحسنه وافعال واقوال تقبسه وبسنديده در من الذين
تصديقى اصحاب ايدر ايمان وعلى موجبه طاعتدن والعلم معرفة ما للنفس
وماعليها والحلم اذا به صبر ونسيكب ودشمنانه عفو بندن عدم بجاله
والبصر والشكر انواع مصائب ومبلا واجناس وقضايه صبر وتحمل ومنع اوزره
مالولاه من النعماء والعدل ضد الميل عن الحق والجور بر ملكه دركه صاحب
حكومتدن شخصى محل اولان اجتنابه تحصيل اقتدار ايدر والزهد دونيا
ومشتهياتنه نفسك عدم ميلاتى وترك ماعدا الضروريات من الملجات
وباترك ماسوى الله در والتواضع لينه الجانب والتذلل للصاحب والعفو
صفح ومجاوزه وعدم مجازاتى اخذ والعفة معاصيدن قمع نفس والجوده
كرم ممدوح محمود دركه افراط تفريطا مباينده اوله يعنى بخل واسرافدن مبرا
اوله وقد قبل الاسراف فى خير ولا خير فى سرف والحاصل بذل مايبغى كما
ينبغى اولور والشجاعة جبن وتهور مباينه سنده صفة حميده متوسطه در
والحياء مذل وقاحت وحرائت بينده انقباض عن القبيح در وبيرالحالة
والانبساط عن الفعل مطلقا معضلدن كفايه محمود وتحصيل فريضه هر
والكتساب فضائلدن كفايه مدعوم وناپسند در والمروة ختم ميم وتشديد
واو ايله وقد يهمز وهو در ماخوذ در انسانيت والصمت جواب غير ايله كسكوت
نفوله عليه السلام من كان يؤمن بالله واليوم الاخر فليقل خيرا او ليصمت
والتؤدة بفتح فتح همزه وقد تبدل واوا ثانى وعدم عجله والوقار
فتح واو ايله رزانت وطمانيت وعدم طيش وخفت والرحمة تعطف ودلت
وحسن الادب فائده اعظم در الذهب والمعاشرة مخالطة وموافقه قال صلى الله
عليه وسلم خياركم احسنكم اخلاقا واحوانها بطون مطولات كتب اخلاق
جامعه اولدقى خصال حميده واخلاق بسنديده امثالدر وهى التى جماعها
كرجميع ايله جمع واجتماع حسن الخلق يعنى مكارم نفسانيه مكتسبه مجموعى
عندجميع الخلق ممدوح ومحمود اولان حسن خلقدر وقد يكون
فى هذه الاخلاق كما هو فى الغريزة واصله فى الجبلة لبعض الناس
جبلة كسر ثلثين ولام متدرة ايله يعنى بو اخلاق فريضه كاهى بعضلر
اصل فطرت ومخلوق ومودع فى التسجية طبيعت اولوب تبكوسز ثابت
اولمق دادخى اولور وبعضلرى لايكون فيه بسكسبهاسر فع باء موحده ايله
وبعضى ناسده بو اخلاق رضيه جبلى اولميوب اقتداء للغير وكسبيله تحريرى

واعرب اللغانى فى قوله وهو العفو على قارى

واتبعد النفسانى فى تخصيص ارضه بارض مكة على القارى

معونه

عزیزی منزله بنده اولور ولکنه لابد ان یکون فیه من اصولها فی
اصل الجبلة شعبة ما مستبینة ان شاء الله تعالی اما اصل نها ولذه اصول
اصول اخلاق حمیده در بر نشئه نک اول کمده وجودی لابد درکه کیسی
اولات خلقنده طبیعت اصلیه سبنه میلات ایده نکم خصال مکتسبه
فصلنده قریبا تفصیل وبیان ایدرز وحکمت هذه الاخلاق دنیویه
اذا م برد صیغته مفعول له بها وجه الله تعالی والدار الاخرة
یعنی عبادت ونقرب مولا ورضات حق ولقای جمال فیاضی مطلق
قصد اولنمدیکی حالده تلک الاخلاق برای دنیا اولمق اولور ولکنها
کلها نفسه ای جمیعها محاسن وفضائل یا تفاق اصحاب العقول
السلیمة واما اختلفوا فی موجب کسر جمله حسنها وتفضیلها یعنی اخلاق
مرضیه من مزیة ایله فی ذات دخی قصد اولنمسه بنه باعتبار افرادها اتفاق
اولی الالباب ایله جمیع اخلاق مستحسنه وفضائل در ولو باعث وتفصیل اخلا
فده اختلاف انسونلرکه اشبو ما نرید ومنزله بینده بحث ذوق شوق ندر

فصل اب ثانی در فصل دوم ذات سعید سرور انبیا علیه ازکی التحایا
حضرتلرینه مختصه اولان خصال حمیده سنی اجمالا تعداد ایله بیان اللهدر درج
کتابه مندرجه بیور بلان جواهر فصول عدیده یه فهرست اسار درکه
اکثر خصال برر مفصل فصل ایله صور تنمای شاهد جمال مرام اولور بعضی
نسخه ده عنوان فصل قال القاضی رحمة الله ایله معنون در اذا کانت
خصال الکمال والجمال ما ذکرناه فصل سابقده ذکر ایدیلکن کمال
وجلال الخصلتلری اولدیسه وجدنا جمله حالیه وبا معطوفا الواو
حذف منا بشرف ضم را ایله شریف ورفیع بعض نسخه ده صیغة
مجهول له نشر یفند ندر ای بکرم وبعظم بواحده منها او النبی ال
اتفقت له فی کل عصر له وفی کل اتفقت لعظمته متعلقا ندر وبعضی
نسخه ده زیادة واوله واو ورودی عطف خاص علی عام اولور
وعصر دهر وزمان امتا من نسب او جمال او قوة او علم او حلم او
شجاعته او سماحة حتی بعظم قدره وتضرب صیغة مجهول ایله
ای یبنی ویعبر باسمه الاشتمال یعنی بر دن بر مز اول خصلتدن دولایی
ایکسیلنه شرف یاب اولدیغی حالده برکه حسب ونسیب وجمال وقوة وحلم
وسخاو یا عطادن هر اوان وزمانده انکبون اتفاق ونصادف
ایلسون ناکم قدری جلیل ونامور اولوب تمیله امثال ضرب اولنه قوة
بدنیه وحلم احنف وسخاوت وعدل نوشیروان امثالی وبتقدیر له بالوصف
بذالک فی القلوب انزه ضم وکسر ونتح هز وسکون مثلثه ایله مکرمه مسبر
وعظمة عطف تفسیر فی المعنی یعنی صفات مذکوره به انصاف سنیلیکله مکرمت
وعظمتی قلوب خلقده جاگیر واسنواده اولوب اوله وهوة ذالک الواحد مستند
ضم وکسر میم ایله یعنی مدعصور حوال رفع کسر ونتح میم ایله جمع رمة ای رمیم
عظامه یوال بالبنه اعظاوه یعنی حال انکه ذالک الموصوف ونامیله ضرب مثل
فلنان از منه حالیه وماضیه دن بر ویدن واسنحوانلرینه ترفرده وفتا بولوب
هان رنا ملری فلنمدره فاصنک بعظیم قدره من اجتمعت فیه کل هذه
الخصال سابقا ایراد اولنان اذ الفظینه جوابدره وظن علم معنا سبنه

اطلاق اولنوب واستفهام انکاری ونفی اولدیغی حالده لاینبغی ان نعم ان العظمة
دیمک اولور وبا استفهام اقراریه حمل اولنوب انه فی غایة العظمة دیمک اولور
اما تعجبی ایجاب ایدن استفهام اولدیغی ظاهر دیره الی مالا یاخذه عد ولا
یعبر عنه مقال ولا ینال ضم با ایله یکسب ولا حصلة الا بتخصیص الکبر للفعال
والخاصل حال بر دن سئوال اولدیسه نه ظن ایدرسین اول ذات عالی سماتی
بو خصال حمیده وسجایای عدیده بر وجه کمال اوذات جمعته حصالدن جمع اولانه
عدد شمار دن بیرون وزیاده ومقال تعبیر وتفسیر ندن فرومانده ولال اولوب
اکتساب واجتبای ایله قابل تحصیل اولمیه مکرمشابهت امثالدن متعالی
جناب کبریا جل وعلانک هو فبقی ایله اولور من فضلة النبوة من هابی بیان
ندن بنوت همز ایله من النباء بمعنی الخبر ویا تشدید له ابو البنه بناء ویا
نبوتدن بمعنی الرفعه ماخوذ اولمه والرسالة نبوتدن اخص در رسول
تبلیغ احکامله مامور در بنی ایسه هو حی الیه درکه کرک تبلیغ ایله ما
مور اولمه کرک اولمیه والخلة ضم خاء معجمه ایله صفا وصوفیتدن
اخص صاحب ایجاب ایدن خصلتدر والمحبة والاصطفاء والاستیلاء
والزوجیة والقرب فی الدنیا والوحی والشفاعة والوسیلة والفضیلة والدرجة
الرفعة والمقام المحمود والبراق والمعراج کسر میملة اسمادن دنبله
یبوسنه نوردن وبا محو برمکدر کره سروشان وارواح اندن هبوط
وصعود ایدن والبعث الی الاحمر والاسود والصلوة بالانبیاء والشهادة
بیوم الانبیاء والامم وسیادة ولد آدم یوم القیمة ولواء الحمد والبشارة و
النذارة انا ارسلناک شاهدا ومبشرا ونذیرا نص غیر بحیله والمکان عند
ذی العرش والطاعة ثم والامانة لقوله رسول کریم ذی قوة عند ذی العرش
مکین مطاع ثم امین ایله جلیل سی دلالنبله والهدایة فاصره ومنقذه و
بهدیک صراطا مستقیما فریده سی والله لتهدی الی صراط مستقیم تمیله سبله
ورحمة للعالمین واعطاه الرضی فی سورة الضحی ولسوف یعطیک ربک
فترضی والسئوال ضم سین همله وسکون همز وابدالله بمعنی المسئول عوبتم
نعمته علیک جمیله سبله والعفو عما تقدم وتاخر لیغفر لک الله ما تقدم
من ذنبک وما تاخر بشار تنبله وشرح الصدر ووضع الوزر ورفع الذکر
سورة کریمه اشراح حاویه اولدیغی ایات بریر کا لوعة التصر وینصرک الله
نصرا عزیزا مقتضا سنجه ونزول السکینة والتایید بالملائکة کقوله تعالی
فانزل الله سکینته علیه وایده بجنود لم تروها غزوات بدر واخر ایده شر نبا فتنه
وقمع اولان عجابیاندن وسکینة رحمندر وابتناء الکتاب والحکمة قرآن
ونبوت وانزل الله علیک الکتاب والحکمة حکم شریعله والسبع المثانی والقرآن
العظیم ولقد اتیناک سبعا من المثانی والقرآن العظیم بیان شرف عنوانکله
تقدم اشتهر وترکیه الامة والدعاء الی الله وداعیا الی الله باذنه حکم حقها
تحطا علیه وصلوات الله وملائکته ان الله وملائکته یصلون علی النبی حظه
شرف بیانیله والحکم بین الناس بما اراک الله تعالی انا انزلنا الیک الکتاب لتحکم
بین الناس بما اراک الله اری وزهانیله ای بما اعلمک وبینه حکمه والحکمة ووضع الاصر
کسر همز ایله وا دغوبت اوله والاغلال عنهم امتدن رعبادت شاقه ی حط
ونقل بیور میله اغلال جمع غله ما یوضع فی العنق کریما ویضع عنهم اصرهم
والاغلال التی کانت علیهم جمله سبله والقسم باسمه کعمرک ایله لعمرک ایله لطافت بخشا
ایله تحکم غایة حرزنه باد قسم بیور لسی واجابة دعوة مواطن کثیره

فتح اسمه الاعلى القطع بالجملة بعض الاجمال ضد التفصيل بحار وبحور وخفايه ويا
قطعه تعلق ابدر بعنى بركة ذكر صبب الله ايله حق تعالى معنى عزيز ايلسون
قطعاً بوشيده ونهان وكلدر كه انه خبرا وضمير رسول الله واحد در صلى
الله عليه وسلم على الناس قدراً واعظمهم محلاً اعلاهم محلاً واعظمهم
قدراً ابرادبى وفى اعلا ايديجى واكملهم محاسن وفضلا بعنى على كل حال
هذا للعمل بخلاف التفضيل نطقى وبيانه محتاج وكلدر كه حضرت محمد عالم صلى الله
عليه وسلم رتبه ومنزلت جهتندن ناسك بالازواكرمى ومحاسن ونضل قبلندن
اكمل واجلدر وقد ذهبت فى تفاصيل خصال الكمال مذهبا جميلا خصال
كمال تفاصيلندن مذهب جميله سالك شوقى بعضى نسخه ده ناء خطابايله در
وشوق حضرتنه وتراح نفسى الحال اتف عليها من اوصافه صلى الله عليه وسلم تفصيلا
عليها ضبر ندت حال اطور اوصاف جمله حضرندر خصال حميده اوزره منفصلته
اطلاعه بنى برشوق ايلدى فاعلم خطاب خاصه باعامدر نور الله قلبى
وقلبك وضاعف فى هذه النبى الكرم حبى وحبك كرم خصال خير حميده بى حا
مع معنايله يعنى حق جل وعلى ظلمة عبادتى ازاله ايدر نور ايله قلبى تنوير
واول محبوبه بارگاه مقدس حضرتنده محبتى زياده ايلسون انك اذا نظرت
الى الخصال الكمال التى هيه غير مكتسبه وفى جبلته الخلقه اضافه لاهيته وبابا
قبه در وانك الى اخره منفعول اعلم وجوده صلى الله عليه وسلم حاوى الكل
بجميعها محيطاً بشئات فتح شين ايله تفرق معنايله مصدر در محاسنها
دون خلاف يبلى تقلبه الاحيار فتحاتله جمع نافيل كلانب وكتيبه لذالك
تقلبه متعلق بل قد يبلغ بعضها مبلغ القطع والحاصل اى طالب سيرة
پيغمبرى اكتسابى اولسون جبلى اولسون عن بريه اولان خصال كماليه معان نظرى
ايله نكاه والتفات ايدبكيك حالده حضرت حبيبى محترمى صلى الله عليه وسلم
اول خصال حميده نك كليسنى جامع وهر بريايله متصف ووجوه محسنات
متفرقه بى جائز اولديغنه بشبهه عالم يقينى ايله واقف اولور شكه محاسن
اخلاق وكمالاتى خبازه وجعبه بى روايه الاخبار اختلاف وقوعيا فتنه
اولميوب بلكه كثرة رواة وتواتر ايله جزم يقينى به اكثريه بالغ اولور مرتبه
مشاهده ايدرسه مستغنى عليه الرحمة تفصيل صفاته شروع ايدوب بيور در
اما الصورة وجمالها وتناسب اعضائه فى حسنها فقد جائت الاثار
جمع اثراى الخبر الصحيحه والمشهورة مضطربه الحاد بشدن اولان صحيح
ومشهور مراد كلدر وان جار الكثيرة بذالك منعلق جائت امامحذوف
ظاهره حشو فتن بن عالم وجمال صوره سيد ولد ادم وتناسب اعضاى وى
حضرتنده بجمله راست خبرلر ويا كان الزرود ابلدى من حديث على
كرم الله وجهه انس بن مالك وابى هريرة والبراء بن عازب براى فتح موحده
وراى مهمله مخففه ومدله علدر وعازب عين مهمله وزاى موحده ايله بسر وبدر
اصحاب وانصار دندر وعايشه ام المؤمنين حبيبه حبيب الله صلى
الله عليه وسلم وطيبه طاهره صديقه ابى صديق رضى الله عنهما دركه شانلرنده
الطيبات للطيبين منازله اولندر وطفوف باشنده اول روشيزه افتاب جمالى
هم انوشى مزين بسرور دب سنوى ثانيه جهتله ذاف ايلديلر اول بانوى
صدراى نبوت بفيع غرفدهم مدفونه در وابن ابى هالة تحفيف لامله
بدر دن منقول علمدر زيبا سلطان عالم وسر حديقه الكبرى اولان

دعلنى قربه اجابت وقبول بيور مارى ايله وتكلم الجمادات والجسد ضم عين كلمه
وسكون جمله جمع اجمله كما لا يخفى على الكلام اولان جمع وشهر وذكى وجعل اول
حضرتنه تكلم انمارى واحياء الموتى معجزتيله وباحسبيله وبدرى احيا بيور مارى
وسماع الصبح صليب معنا سبنى وسبع انام عن بابن اصابه مبانه انكفت
شر بفندن اب تاب غوغا دان انمسى وتكثير القليل اندك شيئك بسيار اولمسى
وانشقاق القمر اول ماهو منير رسالتلو اشارتيله قمرك درنيم اولديغى ورد
الشمس عزوة خندق وصبيحه اسراده خورشيد عالمكيرى رد وتوقيفه
بيور مارى وقلب الاعيان سكون حين كلمه منلا عصاى جوبين رست
كرم بيوستده سيغطارم اولمسى والنصر بالرعب سكون عين مهمله وباضمله
بنى وبسدك بكماهه مسافه قلب اعدايه خوف وهراس ايقاعيله منصور اولمرى
وقذف فى قلوبهم الرعب اينى وقفجه ونصرت بالرعب مسيرة شهر حديث
مصدا قنجه والاطلاع على الغيب تشديد طاء مهمله ايله مطاوع اطلاع على
الغيب تشديد طاء مهمله ايله مطاوع بالتخفيف در وبا اطلاع الله اياه تقديريله
بومقامده محققا فرانى ممكندر وظل الغمام ابر بارنك شاهى سريرا صطفايه
صلى الله عليه وسلم سايه دار اولمسى وتسبيح الحصا كف پنج عطايى سبد الورى
عليه التحيه ده سنك تسبيح خوان اولديغى وابراء الاكمه لاحاديث
دواها الاعلام الام جمع ام والله اعلم والعصمة من الناس والله يعصمك
من الناس اوعلى شانيله مذكور اولان كرامات ومعجزاتك بعضيسى بالاده
كذا ران ايدر فصول بر اصوله بيان اولنوب واكمنى فصول اينه ده
على حدة يكانه فصل ايله تفصيل وعيان قلنوب ان شاء الله المستعان
الى ما يحق به تختتم ضم ميم وكسر تا ايله ولا يحيط بعلمه الا انحله ولك و
لمفضله به يعنى جامعيك جمعى حاوى اولميه حق وينه منتهى اولنجه
وعلم درك واحاطه انى الاخصايص مزكورينى تخشنده وفضايل عديدينى مانع
ومعطى اولان ذوالجلال والاكرام جل شانه وعم نواله اولا لا اله الا هو عبده والمعا
اعدله فى الدار بيان الاخرة من منازل الكرامة ودرجات القدس ختم قاف وسكون
دال ويا ضمله ولا الدغيره منام نجيده سبحان الله اسماء استعمال اولنور ومرتب
التعادة والحسنى والزيارة التى صفة الزيارة اولجوى بتقدونها العقول وتحار
فتح باء مثناة تحتيه ايله ودون ادانيها الوهم يعنى سبحان الذطيفى جسمى حضرت
مصطفى صلى الله عليه وسلم منازل كرامات وزوالدن منزهدر درجات ومعالات
عين ذات وهالاذن سمعت نعم اشنى ومشوبه حسنى ودرويه جمال وباكمالدن
دار اخرت اعداد بيوردينى موهبه عظمايه بنده ذات كبرياسى واقعدر عقول
خيرد منداندايسى دركبده خيران وفضلاء عن افاضيها اوهام خواص وعوام
فهمنده واله وسركردان اولور كرمه للذين احسنوا الحسنى وزيادة قول
جميله اشارتدر تنصيص كرده انلسانى اوزره حضرت سرور انبيا عليه اكمل
التحيا خصال حميدة انبيايى جامعدر زيرا خصال حميده نك صنع وعنصريه
ذات تنزيه تعالى اولديغى بى كماندر مثلا خلق ادم ومعرفة عيسى ونجات
نوح وخلة ابراهيم ولسانى اسمعيل ورضاء يحيى وفصاحة صالح وحكمة لوط
وبشر يعقوب وجمال يوسف وشدة موسى وعصمت يحيى وزهد عيسى
عليهم صلوات الرحمن حصلتلرى اول حضرته بحشايش مولادر وفداقصح
بذالك البوصيرى فكل ايى انى التوسل الكرام بها فانما انحلت من نورهم بهم
ما يحاب الخاله ان قلت اكرمك الله محب سابقه خطابايله در وجعلا معترضه الخطا

فتح اسمه

وعنه ... عنه
او ... الخطاب
لتعلى الخ

وهو ابو ... وعلى ... وعلى
وصوت ... در ... حبيب ... وتاء ... البين
سلمان ... الثاني

هندوستان مالك رضي الله عنه دره وصفه حلبه نبوت سي اشتهار زدن هندوان
صاف ابله شهرت يار اوان دره ابي حنيفه رضي الله عنه طاء جيم ونون خاء
مهمله ابله مضغر رطيم شريف وهب وفات سلطان رسل اثنا هنده حدي
بلوغه هنوز رسيده ايدي بنتي ابكي سنه هجريه دهوج لنتين اجل
اولنمزده وجابر ابن حسن فتح سين مهمله وميم وراء مهمله ابله فن زندان
حميثر ده سعد بن ابي وقاص دوينتي دورتنجي كوفه هم اعوش حاك
پاك اولديلر وام معبد فتح ميم وسكون عين مهمله وباء موحده
ودالله عائشه بنت خالد صحابيه حرابيه دره فديد نام محله
منزل كاهبنه ماهتاب رسالت صلى الله عليه وسلم مهمان اولمنده وابي عبيان
ومعرض بن معبيقب معرض ضم ميم وفتح عين مهمله وكسراء منده وضاد
معجمه ابله فوجي العربي معبيقبه اولوب علمه فقل اولنديجي صحابيدر ومعيقيب
بدل البا الامله معيقيل بخريد الصحابه نام كتابده مسطور درواي الطفيل
عامر ابن واثله اصحابدن واحباب اسد الله كرم الله وجهه وشعار زندن
عفو حاكانه ده صحابه كرامدن اخر وخات ابدون وات شر بدر والعداء
بن خالد عين مهمله مفتوحه ودال مشدده ومهمله نشديد الجرى معناسنه بوم
الفتح ويابدن جنيده رفع اكثب شهادت برله داخل حصن اسلام اولديلر
وحرام ابن فاتك ضم خاء معجمه وراء مهمله ابله مضغر درفاتك فاء ومثناتفوقيه
قيه ابله امارت معاويه ده عزمه عازم واليلبغا اولديلر وحكم بن حزام
كرخاء مهمله وزاي معجمه ابله برادر دائره خديجه رضي الله عنها دريوزده
سنه معمر اولوب نصف عمري اسلامده كزارا نمشدر وعام وفيلتعين اولوب
اوچ سنه مندوم داخل كعبه دنولدي ايدي غير ادبي برمسلك دروندن
دروندن بيت الله ده نولديجي وقوع بافته دكلدر لكن مشذر لك حاكم هاديه اولديغي
فرايدندر اكه علي المرتضى كرم الله وجهه حضرتلري كعبه داخل بيت مكرمه
عالم وجوده سر نهاده اقبال اولديلر ومات حكم سنه ستين بالمدينه وغيرهم
كعب بن مالك وصديق وفاروق رضي الله عنهم امثالي كمي في الدلائل وغير
هما من انه صلى الله عليه وسلم حديث خديجه بي بياندر كان اظهر
الكمون صفة مشبهة للفاعل نزروحس معناسنه در ومنه زهرة الحياة
الدنيا وسنيد معناسنه در او عجيج من الدعج بفتحتين بشدة سواد
العين مع سعتها باخود چشم حق بيان بني امين صلى الله عليه وسلم
بياضي غايت سپيد وسياهي غايت سياه ايدي اشكل يشيبن بجوه الله
بياض عينده حمرة قليل الحل من النخل آن سبعه شؤن العين اهدب الا
شفار هدب ضم هاء والله بيله چشم كنارنده اولان موكرك من كان
درلر والشفار جمع سفر بفتح السين طرف جفن وجفن عطاء عين اعلاه
واسفله دركه ناظر عبدندن ازاي نقي العين خلق اولندي انطباق
والتفاحله چشمك مخ اوهذ ابله دفع انا ايدر فلا افترقا ماذب
عن ناظر شعر ذبابه اجفان خلق اولنا مغيبي والحاجم في دوسيله
مسحه معيقيب اولور واهدب شفاره اضافتي سبب دكندو مكانيله
اضافتي قبيلندندر عالم بغدادا سا والحاصل دلبسته خور عبد اولان
من كان حضرت پسا و بالا ايدي ابلج مرد البليغ بفتحتين يعني الكحيل
ابرو لرحاجبانه دني موبدن عارجب ايدي وماه نواسا اجوفتلو اولور ديديلر

ما بين الحاجبين واولوب ميم خالص كبي صاف وتراف ايدي والعرب تسمي الشيبه
بالابلج ووصف جمال حبيب الله ده صلى الله عليه وسلم ابو طالبك كوبا اولديغي
وابله يتسعي الغمامه بوجه نبنمال البنائي عصمي الاداء مثله شمال وزنا ومعنى
غيبات اسارده ارجح فتح هين وزاي معجمه وتشديد جيم يعني خم ايردي
سعادتلري وماه نواسا طويل وجاربك ايدي قاب قوسين ندكزده
عبارت عرض اول فاتني كمان ايدي هجان حاصلي ابضاء وطولاني ايدي
كوبيا رشته ريحاني ايدي افنى حاجبيته قريب اولديغي برسبيل لوكز
ايدي وزجار كوبيسوردي او بني عربي فرسودن مراتنفع الاذن كبي اذني ايدي نخلتان
فاصله بناعد ما بين الثنايا يعني ثغور هر دندان مبارك لري صاف وسايرك
ورشته دانه دردر بنك ايدي مدور ابوجهه استطالت قليله تدوره
واد اولوره يعني روي رخسارلري حرام قمي وار مدور ايدي باغ حره
ايجره اوكردي ولكين لوشكنده كلمه بكزردي هجان واسع الجبين
يبسانيلطفري كشاده ايدي جبين وجهه ده فرق ايدنلر جهه موضع
وجانبي ناصيه سمي الحاجب الى قصاص الشعر واي جانبيه جبين
ديدلر وقيل انها تطفو يعني الجبهة والجميع يعني اول جبهه
خورشيد انتكم چشمه مهر خاور واسع وخباكثر ايدي فلك حقنده مه
انور ايدي جبهة سبي قلشدي رب انام لوجه كاهي سراي السلام
نقي تنزيل ملاحنده عيان والضحي ايدي شريف التي هان كشف اللحيين
والكث في اللحية ان تكون له كثرة غير خفيفة ملاء صدره بعيطولا و
عرضه صدر شريف مقدار ايدي زيرا مظروف ظرف اوزره ر باره اولماز
والحاصل ريش باكنده اصولي جوف وطول وعرضه معتدل ايدي ومن سعا
دة المرء خفة لحيته حديث شريف كتي منافي دكلدركه جداً عدم طول واذ
اولنور سواء البطن والصدر نصب سواء بطنه اضافتله يعني ايكسنك برا
بركي خلقا عند الله نلوح اولوب بكه بكزدن بروز وبنطاما ممدوح اولمديغنه
اشعار اولور واسع الصدر حسنيته اولديغي حالده برسكنه لري وسفلي
ايدي دبمكدر لور اما مجانا حاتم مراحنه الدن كنايه دره قال الدميري
انتهى معناه واسع الصدر وحسنا ومعناه عظيم المنكبين فتح ميم وكسرهما
منكبي ومنكب دوشي وبازو مجموعي اولان انجه اندر يعني سر دوش اولان
هابو في غير نسبت ببوك ايدي ضخم العظام ضخمه بغليظ معناسنه
وباجر ما عظيم وكثير اللحم وعظام وجمع عظيم استخوان بدن باكي
تمام يعني حي منه اولان جمله عظام هاري ابري ومرداني ايدي
صورت وسيرت شاهانه ايدي جسد وصفير ايدن نازك دل
چسته دار ايدي ربلي والحاصل عبل العضد بر عبل فتح عين وهما
وسكون موحده ايله ضخم وفرع معناسنه عضد مابين المرفق والكتف
يعني سيم بازولري تند وقوي ايدي والذراع بين ما بين المرفق والكف
والمرفق اومن المرفق الى اطراف الاصابع يعني مساعده سيمبنارى
والاساجيل جمع اسفل يعني اوبلقلري ساعبله بيله فوج ايدي فول
نامي اوزره مراد يابحر ش پيمالري وسائر جسم نور سيما لويدر
رحب الكفين والقدمين رحب واسع وباكير معناسنه در زيرا كبره جوارح
كمال خلقته دليلدر وبعضلر سفله كنله جود وسماحته كنايه اولنور ديديلر

لحم لطیفی

لکن فقط رحب الکفین ذکر اولنسه حلی جائز اما مجی کفین وقد میه روایتنده
خفیفت ویجاز بیلنمی حمله مسلم نا یا بدره الکرایا یله سی اکل الطعام دائما بغیره الی
انك واسع ویاك ایدی نازك مرغوب برك کلکی لیطیف ومرغوب ومحبوب
وروی احمد اح سنائی قدمیه اطول می غیرهما وفی الصحیحین کانت منصرف
رجله علیه السلام مصاحبه وما اشتهر من اطلاق کانت سیئاته حمل الله علیه
وسلم اطول حد وسطا غلط فاحش خاص یا صابع رجلیه انتهای سائر الاطراف
سبب محمله ایله سلاندن امتداد ایله اطراف اصابع واد ور وردی سایر بالنوبه
البدله من الکلام دراز ی انکشت معاینه واطراف اصابع درهر الکشت حلقه
انك فلم صنعی ایدی مولانك خاموش هر بری موزون وطویل میل مفتاح در
جلیل بازما مندر فلم ربانی حام انکشه انك ثانی انور النجم ده نیر معاینه
صفة مشبهه در عنجد ضم میم وفتح جیم وراء مشدده ودال مهمله ایله جسد
معاینه یعنی جسم نازنین حبیب الله صلعم حد متورا ساصافی کرة نازی کرتوی
بحموی ایدی بر مجلا کومش ابینه کبی صاف بیموا ایدی بلهوی نبی دقیق کبر یله
دقیق دال ورا ایله و وبدره وزن ربه فتح میم وسکون سین وظم وباقتح را ایله یعنی
زه سینه نا یله نافر اولان خط موبیی انجه ونازك ایدی یعنی صحیفه صدر نده الوان
برمر یعلی برخط چکلمش دی ونازی عنبر کبی حاول موسیاه هالله ماه ونی زیلنمش
ایدی ربعة القد فتح راو وسکون موحده ایله یا عنبار ی التنفیس والذات
نا نسی قنفذه یعنی قامت دلارای سروری کالنبات علیه ازکی التحیات
موزون ومعتدل ایدی نه عجب اولیسه وسط قدر رسول امته واسطه
صنی ایدی اول لبث بالضم البائنه یا برظاهر والعصیر المزدد
شرکه بمعنی الرجوع او الدخول یعنی نه بك بالاقامت ونه الحق بویلو
ایدی معتدل قامتین اغندی کوزهظر خلق عظیم التعظیم موضع ذالك
مرابوع القعد ومعتدل القامه اولمری یله فلم یکن یا شبئه احد بنسبب
الی الطویل ولا الی القصیر صلی الله علیه وسلم برکشی تقدیر بالا قدا اولوب
اول حضرتك قماشات اتسه بنه اول کسه دن بالا ترایدی رجل الشعر
فتح راو سکون جیم یعنی موی مشکین نه فوز جق ونه طویل ایدی
اذا امتره ظاهرا صافا انز عمر مثل سنه المبرق حدیده ایدی کار حالده لرد دلدا
نبی کشف وکشان بیمور دفکری زمان دهره مبارکی وسفید دندانی بلدرم
اسنان رحص ولمعان ایلدیی وعن مثل حب الغمام دخی طبلو یا نه
سی کبی اسنان لطیفی شعشعه بحش ایلدیی انا کلم بری کالنور
بخرج من شفاه بری مضارع مجهول وشفاه جمع شفة جارنی دندان
ندره وقبل الکاف زائدة شدة بیاض کمال برنی وصفا سندن دندانلات
بشبیتی وصفدر یعنی کفتار یله دهن کشا اولدقده شفای حضرتدن
نور لمعان ایدوبه اطرافنه برنوع انوار اولوردی احسن الناس عنقا
کردن نا بنا کفری غایت معتدل ایدی بیاض وبراق اولوب بوینی غا
ندره لطیفی ایدی الك حسن العنق ایدی انسانك بس بمقدارنی
تشدید ها مفتوحه ایله علی مانی الصحاح وغیره مدور الوجه
وبا هین فاخر وبا منتفخ الوجنه وقبل المحبب الجسم ولا مکلم
اسم مفعول مطلقا ندره بروجه مع کثرة اللحم وبا فصیر الدفی مقطعهم
ومکلم صفتان للنبی علیه السلام لا للنسق والحاصل وجه باکمال اولان

لحم لطیفی

معتدل

ریا کالنور

لحم لطیفی نه کثیر ونه خفیف واول دو رحت سارة ترلوی بسیار انلو دکلك
ایدی یعنی روی مبارکلری اسنادی سی افراط اوزره دکلدره اعتدال
اوزره ایدی دیمکدره اما حدیث علی رضی الله عنه وفی وجهه
ندور میس رلد یفك معنا سی وجهه سماوی شبه نوع ندوره وانا ایدی
دیمك اولور منا سلك البدن یعنی معتدل الخلق ایدی فواصل
بینه وعدم استرخا ایله عضو لرینلری بر بریه اماك انتی ایدی
دخال العرانین ایدی لحیه منا سلك علی خلقه الاول لم یضره الشیب الذی
من شانه ان یسترخی اللحم فیه بخلاف الشباب یعنی نه تشنل ایدوب اول
سببی منی نه ضرسا کور دی مسن اولمدن عمد ایامی جوانی کبی ناز ونعم
نازه اول اعضا یعنی کنجلکه اول کلزار جمال نازلنمکده ایدی عنفقه مثال
ضرب اللحم فتح ضاد معجمه وسکون رای مهمله ایله بزنه المصدره ای قلیل
لحم البدن یعنی لحمدن بدن نازه کثر بنی اعتدال اوزره قلیل اولوب
نه هزال ونه جسم ایدی قال البراء بن عازب رضی الله عنه روایت کردیکه
ترمذی اوزره براء رضی الله عنه المولی بیورمش ما رایت من ذی لمة فی
حلة حمراء احسن من رسول الله صلی الله علیه وسلم من زلفه ولمته
کر لامه وتشدید جمله سر دن برجانبنه طاغیل اولان مولو یا تمکه
اذنی بجاوز ایدره صاحدره وحلقه ضم حاء مهمله وتشدید لام ایله نوب
واحد و یا برقطعه نازله بریراهنه دینلور یعنی قباء سرخ فام ایدی وخال صاحب
صاحبلرندن برکمنه ی محبوب یارکاه مفدسلرینه صلی الله علیه وسلم محبوبلرینه
کورمدم دیدیلر وقال ابو هریرة ما رایت شیئا احسن من رسول الله
صلی الله علیه وسلم بوحدیث صحت اکر خبر اولدن ابلغدر زیرا ترسا
بنده لباسات بخصوصه دونی صبیصیه تفضل اولنوب و بوحد بنده مطلقا
تحسین ودود امتدره کان الشمس تجری فی وجهه کان تشدید له راء
شبیه در ویلمی اسم مکان وجمله بجری خبر در وجریان یلمی حرکة فلکیه
ایله در وجه شریفنی نور یله وصفده مبالغه مراد بیورمش واذا ضحك
یتلالا ولای فی الجدر یعنی حیثیتیله ایله جمع جدار کبی اکثر ناس آسا آسی
معاینه استعمال ایدلمه ویتلالا لا معاد یعنی نمی عالم کونیجه دك شلر یانك
رونی مکشوف اولیجق جوهر یندك نور دخشانی جوهر یه وجه نوره
کونه صالوب سراپا برنور ظاهر اولوردی ضیاء انوار ی عکس دیوار
رو شندی هر یاره امدی وجه وجهه حضرت اشراق ونور ده
خورشید تشبیه ایدوب بعده ذا عکدر تشبیه انسی ایلغدر
وقال جابر بن سمرة وقال له رجل قد تقدیر یله جمله حالیله دیر
ویا ما فیاض اوزره معطوف قدره کانه وجهه صلی الله علیه وسلم
مثل السیف تقدیر استفهام وعدم تقدیر جائز در مطلقا
سیف و باطوله شبیه دکلدر امتحق بریق ولمعان تبعه شبیه در
فقال لا بل رد یا ابهام طول سبق و یا نهالله لون و یا وجه براق
حضرت لمعان شمشیر دن اقوی اولدیغون ظاهر در بالمکه ثم عادة الشبیه تتمان ما یحکی بل مثل الشمس والقمر مشبه
به کاهی لعقد ایدوب حراو و یا واو اوله عطف اولنور وکان وجهه
مدوره مقدم تلمیح نصر بحدیث جابر بن سمرة رضی الله عنه برکسنه دیمکه ماهی مثل

وفی روایه کان کان وجه رسول الله صلعم

والحاصل

فصل

معطوفه جمله در هذا الفصل بحديث جامع لذا الخ يعني فصول
براوصول بابي حليه منتشر كه حضرتي حاوي بر حديث لطيفه خاتم ايدك
نقش جمله هذا لك فصل معتدد وافق اولور سيره ان شاء الله تعالى
فيد للموقوف لتوقفه على المشيئة واما نظافته جسمه فصل مندمجا
الصورة اوزره معطوفه در يعني نظافة بدن نازكتر يا شاه اصطفا عليه
اكمل التحايا وطيب رحمه مرويدر بالحسنه مشتمله در كه اولنان رايحه در
وعرفه فتحتين ابله بذهدر نرخ ايدر ماء دقيق ماء ورد منقطر وغيره
دخي استعداد اولنور ونزاهته عود الافنار جمع قدر وقداره صنه نظافته
صاير جسمه راجعدر وعورات بحد سكون واو ويا بالحركة جمع عورة
والحاصل جسم ونظيفك ياكلكي ونظافت بويي تر وعرقي وافذاردن
تنزهي وشيء وعيوبدن نزاهتي فكان صلى الله عليه وسلم فالفصلية
در فد خصه الله تعالى بخصايص لم توجد في غيره جمله سي در ما
قبلك صفه كاشفه سيدنا يعني مانع بعضن حال شامله جيسي ذكر اولنان
امور در كه بنجه فضايل ابله تخصيص وتجميل ابدلمكله اول خصايص غير بارزه
موجود كلدير ثم تمتها خصايص حصايصه عائد در بنظافة الشرع فقهايه
متعلق اولور بعده ذا اول خصايص خصلتيه يي نظافت اداب شرعيه
وخصال معنويه ابله تكميل بيوردي وخصال لفظة معطوف الخاص على العام
اولور ونظرت اصل خلقت وطبيعت وحنيفدا الفطرة مقتضى شارع اعفاء
لحيه سواك استنشاق قص اظفار عل براجم بنتف ابط حلق عانه
انتقاص الماء اي الاستنجاء حتاف يعني بوادن خصلتي شميم بيور مغله ذات
شرفيا يك پير اسنا ايدي وقال صلى الله عليه وسلم بني الدبر على النظافة
ضد ونس بن الدبس قول شريف استعارة مكنيه وتخييليه در مراد نظافة
حسيه در كه حدث وخبث ودنسه ومعنويه در كه سفايد فاسده واخلاق
رديه يعني دين طهارته باطنه وظاهره اوزره مبتدا در بو بيور دلر
حدثنا سفيان العاوار بن احمد ابن العاصي عبره وصادفها مليه ابله
يشبوز بكري حدثنا في طيبه ده مقطع حباني مقطع حمانه ابرشدر وعبرة
حدثنا قالو احدثنا احمد بن محمد ابو العباس احمد العذري صاحب
كتاب الاعلام ودور تبوز بغلي سكزده دار قطنا در هلكت بقابه حرام
ابلاوي قال ثنا ابو العباس الرازي بلده ري نسبتله على خلاف القياس
زاي معجمه ابله مشهلدر كمي وزري نام احمد بن الحسن بن بغداد الجرساني
قال ثنا ابو احمد الحلوني ضم وفتح جيم ابله بغداد ويا شامده برقريا به
نسبت ويا نيشابور ويا قرنفيله ده برمحله در محمد بن عيسى بن عمرويه
راوي صحيح مسلم قال ابو سفيان ابو اسحق ابراهيم بن احمد بن سفيان
المروزي بجاب الدعوة زاهد ايدي اوج بوز سكزده دعوة ارجعي به
اجابت بيور دلر سنا مسلم بن حجاج القشيري صاحب كتاب مشهور
الكبوز بتملي بن ره دار السلام جنانه عزم ايدي ثنا قتيبة مضاف فيه دن
مشغول علم در ابو رجا قتيبة بن سعيد الثقفي البكبوز دوردنجي مرجع
روحي بال البكبر طرف بقا اولندر قال ثنا جعفر بن سليمان البصري
عن ثابت البصري ابو محمد ابو اسلم عن انس بن مالك رضي الله عنه
قال ما شممت عنبرة كسر وفتح ميم ابله مرباب نصر وعلم طيب معروف

على لكنه ما
جاء تعلى الذي

معطوفه

طاهر اجودی سپید نام اولاندر فنجه فاوشتد بدر طایله مرضوعه مهمله
ایله ما القطع من الزمان ای مرضوع اصلاً لم یستعمل افصای بلاد ترکدر بشت
نام ناحیه دن کلان بعضی نافجه اهودرکه مدن منحدر ولاشتباه نزد
ومرکب ورد غالیه اسار رائحه طیبه صاحبی شیء شم اتمدم اطیب من رسول
الله صلی الله علیه وسلم یعنی رایحه ذائبه حضرت مصطفی دن صلی الله
علیه وسلم خوشتر وخوشبو رایحه مسک وعنبر وعبیرده مشاهد اتمدم
اطیب من رسول الله وعن جابر بن سمرة ان صلی الله علیه وسلم صلی حدثه
روایه امام مسلم اوزره اول حدیث صلیت مع النبی صلی الله علیه وسلم
ثم اخرج وانا معه فاستقبله ولدان فجعل یمسح خدی احدهم واحداً واحداً
واما انا فمسح خدی قال فوجدت لیده برداً وریحاً کانما اخرجها من جونة عطار
مصنف علیه الرحمة حدیثک بعضی اوزره مناسبة للفصل اقتصار وبناءً
علی جواز الاختصار فصل ابتدر وکافاده کان اداه تشبیه وماماو کافه در
وضمیر اخر جهابده راجعدر که ید مؤنث سماعیدر جمله ریحه صفت ویا
مشافه در وجونه ضم جیم وسکون هر ویاواو ساکنه ونون وهاء تانیثله
عطار دانمدر وعطا وعطر فروشدر که نسبت ایجوندر لا للمبالغة والحاصل
اول دسنکیر عاجزان علیه صلوات الرحمن رحمة جابری تطییباً له مع الالتذاذ
جابر بیورمکه دوست کرم بیوست شاه رسالتدن برودة وبوی دلاویز خوش
ومشاهده ابدلمکی کویا مبارك الدین عطر فروش عطر دانندن هنوز جفار
ریح وهذا یدل علی ان البر علی حقیقة وانه لیس بعارض لمس ماء ونحوه
باخود برتره نعومت ورطوبت کندن عبارتدر ویدبیضا اما مناسب اولان
برده راحة ولذة او طیب معنا بنه اولمقدر تنکر لا یذوقون فیها بردا کرعه
سندس برد راحت ایله مفسر دیر بو معنایه استعمالی قصایده سر بده مشتهر در
کما نقله الشارح شهاب الدین الخفاجی وعن غیره بعضی نسخه ده وقال غیره
سبحنی وابو نعیم جابر بن سمرة طریقندن غیری تخریج ایتدیلر اما لفظنده
اختلاف اولمغین مصنف علیه الرحمة رضی ابهام راوی بیوردیلر مشبها
بطیب اولم یمسها ضمیر کفله راجعدر یعنی دست سعادت پیوستنی
عطر مس اتمسون انسون بوی دلاویزی ذاتی اولمغله مشام جانه عنبر
شمیم اولور دیمی یصافح فتح فا ایله اسم مفعولی وفی انها یه انها الصافح
ضم الکف بالکف عند الملافاة وفی روایه یصافح المصافح بکسر الفا والفاعل
علی انه فاعل فیفضل فتح طا ایله قال الراغب یعبر به عما یفعل بالنهار
ویجری مجری صار یومه ظل فبت اوزره منصوبدر بحذف بحرها ونجره
ضمیر اضافتی عهد ایجوندر یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایله مصافحه
ایدن کمسه طول نهاره بوی عنبر اسا حضرت مشاهده ایدردی
ویضع یده علی راس صبی اوزره وضع ایدردی اول صبی کوکسان انتبهی
فیذ فجهولدر من یذ البیان برنجها باسبیته وبعضی نسخه ده
لریحها لام تعلیلیته ایله وفی روایة من ریحها وموضع ماضی ده مضارع
ایرادی نکته مشهوده سی ایجوندر حدیث مذکور ابو نعیم وبیهقی
عائشة رضی الله عنها دن مسنداً ایرروایت ایدکلریحدیث طویل
یلدن بعضدر یعنی سید ولد آدم صلی الله علیه وسلم بدموبدن سن
راس صبی اوزره وضع ایدردی اول صبی کوکسان صباحه سندن اثر وضع ید

حرر تندر

حرر تندر بوی دلاویزله نیز اولنوب ببلنوردی ونام رسول الله صلی الله علیه
وسلم فی دارانس فعرف صلی الله علیه وسلم فجاءت امه ام سلیم بفارورة فجمع
فیها عرقه جمله جمع صفة فارورة وبامسحا فیه در نالها رسول الله
صلی الله علیه وسلم عرق ذالك فقالت نجعله فی طیبنا یعنی اول نازنین
مهما نخانه علیسی حضرتلری ابو مالك رضی الله عنهمك سعادتخانه سنه
واروب عرق فرزند ولدفرزند مادرانس که همشیرام خرام اولان ام سلیمدر
برزجاجی حقه ایله کلوب درخانه عرق بالا حضرتی اول وجله جمع ایدردی
بنی کریم ام سلیم جنابنه بوام خدا بسندن برسان اولدفرزند بارسو الله
مبارك عرق فکدر طیبنه نبرکا مزج والوده ایدم دیو بدکره اصلیت
فعول شریفله تحسین ایدیلر وهو من اطیب الطیب ذالك القول ام
مقول ام سلم اولق محتملدر وروایة امام مسلمده وهو اطیب وردی
بدندن من مسلمدر یعنی عرق سلطان کونینلر صلی الله علیه وسلم هم
طیبدن خوشتر در امدی معطر انه عرق پاکنی امیزش همان بزلر طرفندن
دکلدر بلکه فی الحقیقه عرق لطیفی عنبر ومشکدن زیبا وخوش بوایدی
لکن اول طرف براعتباری فلتندن ناشی براق نکهت غالبه سائر معطرلرنه
مزج ایدیلردی واول حضرتك ام سلیمه واام حرام منزلکاهلرنده خلوب
بیورملری بقول ابن عبد البر رضاعاً محالتان سبط النوری اولملریله
محرم حضرت ایدیلر وفی کتاب البخاری فی تاریخه الکبیر امام اهل السنة محمد
بن اسمعیل البخاری رضی الله عنه الباری رواة احادیثدن جمع بیوردقلری
تاریخ کبیرلری که معنی کتب حدیثدن بر کتاب عالی نصاب در عن جابر بن
عبد الله الانصاری که عن وفا بدر کبار انصری مشاهده خاص وفضای
دیمه بدر دن عبارتی ناشی انك بشانلرنده حضرت شفیع الامم صلی الله علیه
وسلم یکرمی بش دفعه استغفار بیورمشلردر یفتی تارخنده مدینه منوره اخر
وفات ایدن اصحاب کرامدندر لم یکن النبی صلی الله علیه وسلم یوتی
طرف فیطبعه زعله کیعلم سکته او بالتشدید وجوز فیه
التضعیف وفا تفعیلیه ایجوندر احد فاعل بتبع الاعرف
بانه سکته ضمیر طریقه راجعدر که طریقه تذکیر ومانیتی جائز در
مه طیبه یعنی اول زمان عالم صلی الله علیه وسلم مبرو هکذا در در
کذا راغ ریکه بعده برکه هذه ذها به برکسنه کا یبرو اوله یعنی اول
راهدن مرور ایله آبوی عنبر افشا ایدن اول راه حضرتك مسالك اولدقلری
یغلی رایحه خصوصنه دلا ینبئه بلوردیمی وذکر الحق بی راهویه کا بو یعقوب
ومرزیکه امام احمد حنبلی رضی الله عنه تاج اسحق بن راهویه امیر المؤمنین فی
الحدیث دیو تلقیب بیورمشلردر ان تلك الریحة کانت ریحة بلا طیب
صلی الله علیه وسلم یعنی اول حضرتدن ننتم اولنوب رهکذا رائحه باقی قالان
رایحه طیبه رایحه ذاتیه لریدر که خارجدن متی طیب المکسبی وجود بهود
مقدسدن نایاب اولوب نفحة بخشای ضمام عاشقان اولور دیمی
وروی المرئی ضم میم وفتح را ایله فعیله مشهوراً ومرئیه باء تحتیه بسندر
ابو ابراهیم المصری صاحب الدعوة شیخ زبشان ابدی ابکیور النمشی هم
دور ندر نکته کاه تعبیرنه عازم اولدی فی انه مصدر دفن اولندی والجرف
ابراهیم بن اسحق الحربی محلة حربیه بغداد نسبتدر بوزیدی حدود ندر
دار بغایه رخلت بیور مشلردر وعن جابر بن عبد الله رضی الله عنه قال
ارد فنی النبی صلی الله علیه وسلم خلفه یعنی جابر رضی الله عنه بیورکه

وفی نسخة ان تلك الرائحة
تعلو الفارة

حاجت الجون معد اولشان بنایه ن فا اسم اولندر فلا نرجع منك شیئا
من الاذی ک ال تحفه وقصاله در اصل زیاده رس اولان شیبه دینلور
امّا بو مقامده غائطه اطلاق اولندی یعنی جناب صدیقه حضرت بیمبره
ریدیکه یا رسول الله جناب شریفك خلایه کلور حالی حال انك
انادن برشئی نمایان دکلدر ریدکده فقال یا عایشه اوما علمت
ان الارض تبلع ما یخرج من الانبیاء علیهم الصلوة والسلام فلا یرجع
منه شئی در اصل حنفی و وحی یا ادخال طعام و شراب در و مطلق اخفایه
استعاره فلندی کما قوله تعالی یا ارض ابلعی ماءك فلا یرجع قولجه بلعی
تغییر و تاکید و باحکی بیانندر یعنی عایشه معلومك دکلمیدر که ارض
انبیا علیهم السلام حضرتلرندن ظهور ایدن شئی ابتلاع ایدیکی کبی همچنان
انادن برشئی کورلمز دیدیکی و هذه الخبره بعضی نسخه ده هذه الحدیث وارد
اولندر لیس وجه علیه الرحمه شهرتی تقی ایدوب صحتنی ایدی
واز لم یکن مشهور الی وجه علیه الرحمه تقی اولزره خبری مذکورك
سندی ثابت و مافی هذا الباب اقوی اولمغین صحتنی علیه الرحمه
شهرتی تقی ایدوب صحتنی تقیین امدیی زیرا تقی شهرت ایله تقی صحت
لازم کلمز
بعد قال قوم من اهل العلم بطهارة الحدث منه صلی الله علیه وسلم
وهو قول بعض اصحاب الشافعی حدسیدن ایله مراد خارجیدر در
قرائن من ذکر ما یبین بستهجن کنایه اولندی والحاصل طهارت فضلاتی
خصوصنده جمع کثیر متقیدرکه اصحابی شافعی رضی الله عنه دن بعضلری قولیدر
حکاه الامام ابو المضیح فی شامله بو عبارت بعض نسخ شفادن ساقطدر در
یعنی عمرینه ریاسته شافعیه کندویه منوط و منتهی اولان امام مجاهد ابو بکر
مدرسه نظامیه ده اولان مدرس و مؤلفی شامیل و کامل فی الفقه
اولان عالم و مکمل در رویتبوز یمنی بدیده سوء نعبیه روان اولدیلر
وقد حکی القولین عن العلماء فی ذالك علما قولی حنبلیه و غیری به
شاملدر ابو بکر بن شابق المالکی ابو بکر بن سابق کما صرح به النمانی و فی
المصنف انه ابو الحسین بکر فلعل الاختلاف فی الکنیة سابق یاء مؤخده
ایله فی کتابه البدیع فی فروع المالکیه و یخرج مالم یقع لهم منها علی
مذهبهم من تفاریع الشافعیه اصطلاح فقهادن یخرج صاحبی
مذهبنه کمیب محتملتین اوزره صورتین متشابهتین ده نص ایتمیدیکی
بینهادن فارق و ظاهر اولمیه وهم صورتده نص ایتدیکی مسئله ایله
اخرابه نقل ایلیه و النخرج عند المجتهدین ایله یعنی مجتهد بشا فی کتابه فینقله
مسندا مبینا حاله فی النحه والحاصل سالك مذهب مالك ابو بکر سابق
وقوع تفهده علمادن مالکیه ذکر ایتمیوب شافعیه نك ذکر ایلدیکی حکم اوزره
تخریج بر له نا لبی ایلدیکی بدیع نام کتابنده مطالعه فضلاء و عکس خصوصنده
علماء کرامدن ایکی وجه نقل ایلدی و ابو بکر مالکی المذهب ایکی فروعات
شافعیه ایله تخریج ایلدیکی تقیید دکلدر بلکی فروعاتده شافعیه نك نص یحی
غالبه و دلائلی شافعیه یه نظر و ذالك الحکم اثبات ایچوندر تنکم
اجتهاد مذهبی قاعده سی اوزره فقهادن بوتخ امثالی غالبا و اقعدر

سلطان عالم صلی الله علیه وسلم یا السعاده سوار اولدقلری حالده و راظهر
شریفنه بنی بندیردیکی بیورد قلری امثلی اول حضرتك ارزاق
بیورد قلری زوجاتی اربعینه بالغه در ام سلمه بن زینب و صدیقه
و عثمان و علی و عبد الله بن جعفر و قثم و ابن عباس و عبد الله
والفضل و الحسنین و معاذ و معاویه و ابو ذر و زید بن حارثه و ثابت
بن ضحاك و الشرید و سلمه و زید بن سهیل و سهیل بن بیضا و علی بن
عاصم و عبد الله بن الزبیر و غلام بنی عبد المطلب و اسامه بن عمیر
و صفیه بنت حیی و ابو الدرداء و امیه الغفاری و ابو قاسم و ابو هریره
و نبیط بن سعد و خواب بن جبیر و جبریل علیه السلام علی البراق و عباس
بن و صفیه جهینه و سفینه بن عامر فلتفیت خاتم النبوة بقدم الغلام برشی
اخذ المکنسه و خاتم فتح و کسر تا ابله و فیدقم رفع نوهم مجاز الجون تاکیدر
فکان بالتم علی مسکا بالتم ابی یطیب و مسکا فاعلدن محول حالدر یعنی خاتم
الرساله نك صلی الله علیه وسلم محل بنوتی ده هنگام اخذ ایدوب بنم اوزره
بوی مشك نمایان اولوردی امدی شکل مهر نبوتده روات مختلفه وارد
امکین مر وجه توفیق نالحیض و توفیق بیوربلان بیضه کبوتر جمتده لحمدن
بر بضعه تاشدر یعنی سطح بدندن بارز و مرتفع سرخه مائله برغده
لطیفه درکه اوزرنده کی خالی سیاه شعرات بجتمعه تخشنده کورنمکله بیزه
و سیاه اولمغله رمی مرویه درهولون بدن نازکدرت بنابرینه نبت حمرة مائله
اولغله لون موی عنبر بوی و تالیل انظمیا میله مسکی رنك موخبز قام اولمسی خلاصه
اقوال متعدده دن فلدر و بیضة حمامه و تفاحه جمع کف یعنی مست اسا و ربة
العنز و زرة الجمالة و بیضه نا تشدر و شامة خالدر و بیضه نعامه دن شامة سودا
اوکسلمه اوغدة ابو بندقه روایاتی شروح شمائل تدمیدی ده منقولدر و امثالی
خاتم شریف اوزرنده محمد رسول الله و یاسر فانت المنصور و یا الله وحده لاشریك
له نوشته بیورلدیغنده روایت منعدد بها ثبوت بافته دکلدر و خاتم نبوة
کشف اسرار ربانیدن طرفی اعلا سندن اولمق و یا بین الکتفین جانب
ایسر قریب اولمق اراده قلب شریف اولدیغی روایته آفی بدر و الله
اعلم و قد حکی بعض المعنیین ما خباره و شما ئله صلی الله علیه وسلم
نقل احوال و اخلاق حضرت اهتمام و اعتنا ایدنلردن بعضلری نقل و حکایه
ایلدیکه انه کان اذا اراد ان ینفوط روی رمیدن منخفض مکان
بغدادنه بنع قیه دن کنایه دره و بینانه انکحون غائط ربنلور قال
تعالی او جاء احد منکم من الغائط انشقت الارض فابتلعت غائطه و راله
و طاهت لذالك رائحه طیبه صلی الله علیه وسلم فحاصل معنای غلابه
وارد قلرندن رمیدن جمال اولوب غائط و بولنی بلع ایدردی حوفرورده
اولان شیدر بوی خوش زایان اولوردی خبر مذکوره عایشه رضی
الله عنها نظر بغدادن روایتکر ده یعنی دو لکن موضوعدر دیدیلر
و اسنده محمد بن سعد کاتب الواقدی امام جلیل القدر حافظ ابو عبد الله
محمد بن سفد صاحب طبقات اولان کاتب مشهور در ایکیسی
او جده دار السعاده نعفیا به راجی اولدیلر و واقدی فاضی عراقده
محمد بن عمر بن واقد در ایکیسی اون برده شیخ موقده عمری منطقی
اولندیر فی هذا عن عایشه رضی الله عنها یعنی کانب فراشه
ابتلاء عرض خصوصنده جناب صدیقه دن اسناد اشرا بلدیکی انها
قالت للنبی صلی الله علیه وسلم انك تاتی الخلاء مدلله مکان خالی
و مطلقا جای نفوطه و مطلقا معهوددر عبارت بعده اقتضاء

حاجت الجون

وشاهد هذا انه صلى الله عليه وسلم لم يكن منه شيء يكره ولا غير طيب يعني
عند الطباع السليمة مهر نابان رسالتدن صلى الله عليه وسلم كلف مكروه نا باب
ايدوب رايحه طيبه دن غيري شي مشاهده دكل ايدوكينه دليل عقلي در وخوشبو
نظر اهل شروع اولديغي باهره امابو هدايه دالتي غير ظاهر در ديلدي
زيرا يحه مستقذره غير بحر دخي يحه بحس غير مستقذر در ومنه على رضي الله عنه
ابن ماجه وابن داود مراسيلنده جناب اسد الله كرم الله وجهه حضرتلرندن
روايت ايدوب كلديكه مخبر اول سلطان عالم بنده دن شيء مكروه وامر مشكوهده
عدم وجودي شواهد لذركه بيورلي غسلت النبي صلى الله عليه وسلم تشديدسز
سينه مبتدء وتخفيفله شبابده مستعمدر فذهبت انظر ما يكون من الليث فلم
اجد شيا بو مفاهده وزهبت افعال مقاربه دندر جعلت انظر هنا سينه يعني
اول حضرتلرينك حيي وفاتلرينك غسل ايدوبكم اشتاره او بله تكاح فلدمكه مبتدء صدور
ايدن دم واذا وسائر حالات ايا اول ذات مقدسدن دخي ظهور ايدوب ديو
بعدم اصل خون واذا مائندي برشيء مشاهده ايدوب فلانت طيبت فتح تاء
خطابله حيا ومينا عادة قديمه اوزره عند التوجع والشكاء اموات خطاب
اولنان خطاب دكلدر بلكه عام حيات اولمق وجه اوزره خطابدر قال
وسطعت منه ريح طيبة لم نجد منذ ما قط اصل سطوع نوري مستعمل ايكن
مطلق ظهوره استعمال اولنديغي اغبرا يكن حضرتلرينك ريح خوش يوظهور ايدوكي
انك نظري هيچ برمشامه تعلق يحه بحسا ايلوب مائنده مسك وغير بده بو
لمديلر ديو بيورمشلردر والحاصل عند طبنه فحر رسالتناك طهارتي اعلام
شوقتندر وعلى رضي كرم الله وجهه وجود بهود صاحب مقام محمود حضرتلرينك
على خذمتنده شرفياب اولوب حضرت عباس وبسري فضل رضي الله عنهما
اعانت ايدرلردي اعانت ايدرلردي واسامه وشراب صب ما ايله خذ
متكفار ايدرلر اما ذبا للحضرة ديدكلري معصوبه ايدوب وشنه كوني
وغات وغسل اولنوب روز جهار شنبه رفي اولنديغي امنيه بوخبر لطيف دخي
طهارت خصوصنده برهان قوي باهر در مع هذا سمنتي عليه الرحمه
تك شاهد لفظيله تغيري نابجا ردر ديدبلر ومثله قول صديق اصغر
نظري قال ابو بكر صديق اكبر رضي الله عنه بيوردي حبس قبل النبي صلى الله
عليه وسلم بعده مولده حضرت سرور انبيا عليه السلام والتحيات لم روح
ايلدن صكره جناب صديق روي مهوش ومنور لري لب ادب بوله بوسه كاه ايبوب
بدرم ومادريم راه محبتده فدا اولسون طيبت حيا ومينا واخيلاه واصفياه ايله
كن يا اولوب طاران وكريان اولديلر ومنه بيهقي وطبراني ابي سعيد الخدري رضي الله
عنه دن روايت بيورديغي خبر دخي شواهد نقليه دندر شرب مالك بن سنان
دمه يوم احد ومصه اياه كبار اصحابدن ابو سعيد خدري پدر ريوي مالك رفعه
موحده احدى اول روحه بهشت اراي رسالت جانبنه طرفي دوشماندن مستند
جفا طو قنوب محفوظ ناحيه عيشي افروز لرنده اولان سطور جبين سر سوده
لغلمام خو لله كلكون وو فايه سر شد يره كذار ريوي اولان سر بناهك ايكي
خلقه سي شكست اولوب ما نندي جوهر ابنه مرات رخسار لرنده پنهان اولمشدي
ابو عبيدة بن الجراح كلبتن ن مرتدان ايله آنلري نزع ايلدكده جريحلرم خلقه دن

فوارة خون

فوارة خون خوشش انمكين مالك بن سنان منفيناك اول زخمه
سعيد بوشي ايدوب كمال رغبتيله بخرج درم پاك حضرت مصي جذب
نفس ايله اخذ مايع قليلدر وتسويغه صلى الله عليه وسلم ذالك
له تسويغ شارع الشراب في الحلق اذا سهل الخداره فيه شرب دكرلك
تسويغله تقيير طوريله وحمد رحالي دكلدر يعني شرب دم ومصي ما
لك بن سنانه نجوز بيورمغله طهارتينه شهادت ايدر وقوله صلى الله
عليه وسلم لن تصيبه النار نعم جنابله فوزدن كنايه در والحاصل ملاحظه
حفظه مسئلة حرمة دم حضار اصحابي نوعا تخذيشي ايدوكندن غيري
يتخصص دم جسم هاكم سلطان عالم اولدوغي علاوه انتشكال اولمشيكن
مشكل كشاي كونين حضرتلري من احب ان ينظر الى دم خالط دمي فلينظر
الى مالك بن سنان ومص مسئله دمه دمي لم تصيبه النار مشكونبله اذالة ظلام
اشتباه بيورديلر ومثله شرب عبد الله بن الزبير ضم عبادلة اعلامدن
سيف الله لقبيله ملقب ومبشر بالجنه اولان زبيرك فرزندي ومادري
صديق اكبر دختري رضي الله عنهما وعمه سي حديجه كبري وخاله ضد نافع
در معاويه وفاتند نصره منبر خلافته ارتقا ايدوب بختي اوج نار بحنده
حجاج لعين بيت الله الامني محصاره ايدوب اول خطيب منبر سيادة مظلوما
جرعة نوش جام شهادت اولمغله در رضي الله عنهما دم حجامنه خون يعني
شاه سريرلولاك عليه السلام مادرت الافلاكي عبد الله نوشي ايلدي فقال له
صلى الله عليه وسلم ويل لك من الناس وويل لهم منك ويل كلمه تحسر ونادمكه
حجاج حق وتحولك ظلما اول امامي قتل وتعذيب وتخريبله اشاريدر
ناسك وآلي زبيرك مصابلي وفاتلك جرم عظيمي وهدم حرمت جليل دم طا
هر نور ايدوكه كاتم سي صيغه سي النبوة ايدي عبد الله دك شربيله صلابت
وشجاعتي مزيد وهتي غالبه اولمغله غير مستخفينه خلافت دكل امارتله بيله م
علو جنابي رضا داده اولمديغندن قدم نهاده سريرخلافت اولديغي اجلدن فحا
لغتبح بيت عنيقي محاصره واول حضرتي قتل جسارت انملرينه ايما ايلديكي
وهم بتكره عليه فحط دليل دركه شرب زمينه عدم انكاري بيغمبريمز دم پاكندن طهار
رتينه برهان قويدر وخون پاك حضرتدن تبركا نوشي ايدنلر جهار زاندر ابو
طيبه وسالم بن ابي الجعد وعلي بن ابي طالب وعبد الله بن الزبير رضوان الله عليهم
اجمعين نقل امام سخاوي اوزره شيخ ابن حجر العسقلاني به سؤال اولنديكم شرب دم نبوي
ايدنلردن عبد الله بن الزبير رضي الله عنهما يه ويل لك كلامي وحشت اميز ايله
خبر وما لك بن سنان فوز جنان ايله تبشير مع اتحاد السبب تنوع قوله حكمت نذر
جوابنده بيورديلركه عبد الله بن الزبير حول بسباري جحامني نوشي ايلدركه جمع
عروق تبويه تنويه در جريات انحشديجي دانای عالمك صلى الله عليه وسلم
علم عالم ارلوحيلا حق اولديكه جميع جسد عبد الله سرايت ايدوب فواي نورا
تبويه تنويه در اكتساب قوة ايله نهايت شهامت وغايه قوة بدن وشجاعت
استفاضه ايدوكندن ماردون اولانه منناز اولبوب فلله ناشيره دنكين
ظلمه سبيله حروب هائله يه مؤدي اولاجغدك مؤدي ايا بيوردي لما امام ما
لك دم جحامندن اقبل اولان جراحتي مص ايبوب اول روز دلسوزده شربتي
شهادتي نوشي ايفاري ديل اكاه تبويه منعكس اولغين مالا ملا ولا عطر
بعد عروس وقد روي نحو من هذا عنه صلى الله عليه وسلم شرب دم حضرتدن
روايت اولاولان اثري عجب اسافل اولديغي في اول وهة شربت بوله فقال
لها لن تشتكي وجع بطنك ابدا بعضي روايتده بعد لفظي مرويدر يعني برزن

مطلب عبد الله ابن الزبير رضي الله عنهما ومن اصل الدوحي ومنه لعلي القاري

مطلب شرب زبير عليه السلام

دونبادن حرام ومفسدر حفظه يا يانه رسيده بيسي كه تلفو انواع تبشير بيورمشلر ايدوب حكم

برزه بال عقیده حفند که شرب بول ابدوب برکه دخول جوفله درد سکدت
رها باب اولوب بعد الیوم وجع بطنله رنجیده اولمرنلر دیو ببور دیلر ولمر
باور واحداً منهم بغسل قیلمق خون یاکین نوشی ومصی وشرب بول ابدنلردن
بریسنه شویدی اهل ایله امر اخدیجی اکربخس اولسه غسل ایله فرماید ابدردیجی
ولا ینهاه عن عود ضمیران واحده لفظنه راجعاندر بعضی نسخه ده ثانی تا
نبث ایله عودة کیدوالخ روایت اولندیجی وحدیث هذه المراة التی شربت بوله
صلی الله علیه وسلم صحیح الرم الدارقطنی صلاً والبخاری اخراجه فی الصحیح دار
قطنی بغداده برمحله به تنسبندر وحافظ ابوالحسن علی بن عمر الدارقطنی اوجوز سکسان
شده دار السلام ماوایه عزم اتندردر یعنی بوحدیث صحت اثری ابوالحسن شرط
شیخیندر اوزره الزام ایلدیکه اعلای درجه صحتندر اما امام صوحالیه کتاب
علله ده مضطرب جاء عن ابی مالک النخعی النخعی وهو ضعیف قولی کلام متفقله
حدیثه اضطراب ویرور واسم هذه المراة برکة واختلف فی نسبها برکة بنت بسیار
وبابرکة الحبشیة وبابرکة بنت ثعلبة اولسنده اختلاف اولندیجی وقیل هو برکة
مذکوره ام ایمن وکانت التخدم النبی صلی الله علیه وسلم حضنکذا رخا نواده تبتوة
اولمرجی ام ایمن اولدیغنه نابدابدر قالت وکان لرسول الله صلی الله علیه
وسلم قدح من عیدان کسر عینیله جمع عود وفتح عین ایله بوزن فعلان
تحلهٔ طوبله دبر وقدح نوعمامدن ما یشرب من الشراب مراد کلدرکه دراصل ما
یروی الاشخاص او الثلاثة انا وحبشی اولا بوضع تحت السریره ببول فیه مرح
اللیل مرح ظرلنه لیلة ثم افتقده فقد بوله محله عدم معنا سینه وکل یلکه و
تفتیش وطلب فلم یجد فیه شیئا وسال برکت عینه فقالت فمت وانا عطشا
نه اکتب لغتده عطشان وعطشین وارد اولوب الفاظ قلیله ده فعلان فعلاء
اوزره مجیء دخمر ویدر وبنی اسد لغتده هر فعلان وفعلاء دنی اوزره
ورودیجی مصروفه در وحدیث مذکوره ابراد یجی باعلی خلاف القیاس سماعی و
بالغته بنی اسد اوزره در شربته وانا لا اعلم عدم ریح وطعمدن عبرلرده وقوعی
کبی اولدیغی حالده حوت طیبتنی بیاندر حاصل کلام خادمه حضرت یعنی ایمن
ایمن بابرکت ببور رکه حضرت ببغیرك حبشی رقدحی وارایدیکم سریر سعادتی
تحتنده وضع اولنوب بحسب البشریة هنکام شده تبول ابدردیجی برکجه دخی بوبله
واقع اولوب بعد الانتباه قدح ایلدکده تحمل بولنا مغلة برکه به سؤال ببور دقلرنده
حرارت عطش برله قالغوب انی نوش ایلدیم دیدیجی روی حدیثها ابن جریج
وغیره ابو الولید عبد الملک بن عبد العزیز بن جریج هو اول من صنف فی الاسلام
وجریج جمیلنه درع اولی مضمومه درا تخریج کرده عبد الرزاق عن ابن جریج اولان
خبرده خادمة ام حبیبه رضی الله عنها اولان برکة نام زن بول معهودیجی
بوشن ایلدیکین اعلام ایلدکده صحبه بام یوسف دعا سیله جناب فخر عالم صلی الله
علیه وسلم برکیه ملاطفه ببور مغین نابا خرعما برکة برکة دعای حضرتله طبیج
ربحور اولدی مشارخ سلفا علامة شهاب خفاجی ببور رکه بعد الشرب اول حضرتله
صحبة ایله دعا ببور ملری مستدرك بدعة عامته دکلدر وروی عن امه امنه
انها قالت ولدته نظیفا ما به قذره یعنی روایتده مادر حضرت داور وعالمدن
صلی الله علیه وسلم نقل وروایت اولندیکه نولدوزه عصای رسالت صدف
رحمدن عالم کونه ظهور ایلدکده صوبنی وردن وکلدن نقی وطاهر وبا
کیزه اولدیغی حالده وضع ایلدیم دیدیجی وعن عائشة رضی الله عنها ما رایت
فرج رسول الله صلی الله علیه وسلم قط حیاء منها او منها روی ما رایت منه
ولا رای منی اجی العورة وکان النبی صلی الله علیه وسلم ایی بعضا لی وابات فدولد

تحنوفا

تحنوفا مفطوع السره یعنی سیدی ولد آدم صلی الله علیه وسلم دست قدرتله
ستلمش ونافه مکبوج بریده مادرزاد درر اما ابن الفقیه کتاب الهدایه ده برکه
کذار روایتدر اول حضرت مادره رضاعیاریجی حلیمهٔ سعدیه حجر زیبا لرنده
لرنده ایکی شق صدر شریفلرینه وقوع بافنه اولوب اول جهتله حنان مواقع اولمشدر
دیدیلر اما ابن عبد البر غهبدنده جد سلطان عالم یعنی عبد المطلب دوزر
هفتم ولادتنده ولیمه حنان ایدوب هم ختنه وهم نام محمد ایله تسمیه ایلدکلرنی
روایت ایدوب محمد بیتندن جمع عقیقه بوروایتی غهبد ببور مشدر وهو لکل وجهه
امدیجی صورت حیاتده انبیا علیهم السلام دن مادرزات نشریف عالم دنیا
ایدنلر سلك نظمله بو وجهله منسلك ببور لدیجی وفی الرسل محنون طهرت خلقه
خلقه شان وشع طیبون اکارم وهم زکریا وشعیب سام لوط وصالح سلیمان
یحیی هود یا سبع خاتم ودخی سائر ناسده محنونا نولدی ایدنلر وحنان الغرر لرو
زیرا طفل هنکام ماهنابدن نولو یلبوب حشفه سینه نوریجی رسیده اولسه
لا بد لحمه ناشبن ایلبوب بالکلیه قطع انمسه ده بر حال تغیر ایدوب اثری هویدا
اولمغله ستلمش طرعدی دیو شهر نیاب اولمزکذا الشهاب الدسی الخفاجی وعوض
رضی الله اوصافی النبی صلی الله علیه وسلم لا یغسله غیری فانه لا یری احد عورتی الا
طمست عیناه طمس فتح طاو میم محوایله انالله اثر درطمس ضوء وصورة عینی ازالدر
صغدی ولازم اولور یعنی علی کرم الله وجهه جنابندن مروی برکه ببور رلی حضرت سرور
دوجهان علیه صلوات الرحمن بکاسپارش ووصیت ببور دیلر لابدن غیری کسنه
جدنا بنا کلمز بنك غسل انمیه زیرا هر کیم جای عورتی کوره کوزی طشنه جهان بیتندن محروم
وثانیا اولور لدیجی انفاکرا اولندیغی اوزره طهر مکرم وجناب علی کرم الله وجهه
جد مکرم سلطان عالم صلی الله علیه وسلم خاصه وماذونا غسله مباشرت
بیور اوب عمم مفتحم حضرت عباس وغرزندی عبد الله رضی الله عنهما اعانت ایدوب انجم
واسامه وصفات صب ما ایله مشخدم اولدیلر جناب اسد الله دن ماعدا سنك ربدیجی
بغلوا بدی اما جناب علی رضی الله عنه غسل طرفنه قادر وکما هو حقه ادا به مراجی اولمغله حشم
حقایق بینلری غیر معصوبه ایلدیجی ومو حدیث عکرمة عن ابن عباس رضی الله عنهما
عکرمه حامه معنا کبنه درمولا ابن عباس اولان عکرمه بن عبد الله البربری واحد تابعین
المدینه اولوب تفسیر وحدیثده مقتدیجی جمع اولان انه لقد رایت یوزیدی نازلدن حمامه
روحی نفس بدنندن طیران ایلدیجی حدیث مزکوره روایت کرده شخصیدر اولان انما
دیث صحیحه دندر انه صلی الله علیه وسلم حتی سمع له صیحة بحموالله مغطیط
نفس نائم ایله حروج ایدن صوندر فقام فصلی ولم یتوضاء یعنی حضرت محکما
تات علیه اذکی التحیات خوابه واروب نازاز نازان مغطیط کوشتر خضار
اولمزدیجی پس خوابدن اولوب نحبه بندنماز اولدیلره وابدسح المار بلر دیدیجی
خصایص حضرت سید الوری علیه التحیه بادندر که نومله نقض وضو یوخسا
انما دیجی وجامع خفایق بینلری خواب الوده امادل اکاهلری ببینا اولدیغی انا
معاشر الانبیاء تنام اعیننا ولا تنام قلوبنا حدیث تنزیفلره بسوسنه محندر
ولذا رؤیای انبیاء علیهم السلام وحی درامابعد النوم جیانا ایدسه
الدنلرکه صورت نظر فندن اولمیوب تشریعا للامة وتحدیدا للوضوء دره
قال عکرمه لانه کان صلی الله علیه وسلم یحفو ظاهر اشکال سابقیه
جوابدر دیدیلر حاصلی نوم ذاته ناقض وضو دکلدر الحق تقضی

انبیا علیهم السلام محنونمیدر

جمع

یعنی وقیل قبله

مظنهٔ حد بندن نا شیدر اسکرمه ببورکه جناب نبوتمالری وقایهٔ صمدانی م
براه محظوظ ایدی انجون نقص وضولازم کلمز امدی قلب نورانی حضرت نوی
خالندن رضی ببیدار در یا برواید خواب الوی ایکن طلوع شمسی درک ایدر ایکن شمالری
ایله صلوهٔ فجری قضا ببورملری لذن افتضا ایدر بدبوسوال ورود ایدرسه
بقضای قلب بنه بدنه تعلق ایدن شبیده ادراک ایدیکی امور یحسی
ایدر رو خصه جمله ادراکنی حتی انمکه لازم کلمز طلوع افتاب ایسه و یا جواب
وبریلورکه اول حضرتك نومی ایکی کونه اولوب بری نوم مستغرق کهجلم ودل
معا مستغرق اوله لو بری خفیی مستغرق قدرکه انجق دیدلری عنده وقلب اکاهلری
بیدار اوله و بادیل نومی خفی مستغرق بالوحی والمشاهده ایکن خواب الوی اولمزی
لازم کلمیوب عالم قدسیله اشتغال باطن خفوق ظواهردن بعطیل انمش اوله
کما قیل قوله الله ما ادری اذا ذکرتها انسیتی صلیت العشاء ام ثمانیا بومعنی
مختار ابن عبدالبر وابن المنیر در وباخود قلب شریفی مستغرق الکم اولسنه بیله
عدم شهود رتبه سنه بالغ دکل ایدی فصل شجیم حضرت ادیب
مکتب حکمت علیه السلام والتحیه تلك فوه عقل وسلامه ارکان وحواشی بیاننده در
دماغ فور عقله وذکاء لبه وقوهٔ حواصله وفاحصهٔ لسانه واعتدال حرکاتنه و
حسن شمائله وفور وضع واد و فا ایله مصدر در تمام معنا سبنه و یا جمع و فر
وکثرت معنا سبنه اولوب مختار در وعقل امور نظر به یی ادراك ایدن حق سبحانه
وتعالی انسانه ایداع ایدیکی غریزه وقوتدرکه حیوانات انکله عتبهٔ ایدن
وقوهٔ عقلیهٔ شدهٔ وضعفله تفاوت و بخرهٔ امور مکتسبهٔ وعقلا ایله اسمر
شدن زاید و زرق بولور فلذا قیل العقلا عقلان عقل غریزی وعقل مکتسب وذکاء فتح
ذال معجمه ایله مدود حدهٔ فهم وسرعهٔ درك ولبت ضم لام تشدید هوحدهٔ ایله
عقل معا سبنه ولکی اخص من العقل در وهو شبیه لبی قلبی وخالصی در بوتقا
مدهٔ قلبله تفسیر اولنمقدر حی جائز در وحواس تشدید سین ایله ایله جمع حاصه
وحواس ظاهره لمس وشم وذوق وسمع وبصر وحواس باطنه حس مشترك
وخیال وقوهٔ فکریه ووهم وحافظه در وشمائل ایله کشمائل وهو الطبع
والاخلاق فلام ربطه کلم جم وسکون رای مهملهٔ ایله الشك والشبهه دیمکدر بقول
راغب اخص من الشك اولان تردد فی الامر در انه صلی الله علیه وسلم کان
اعقل الناس واذکاهم محصول کلام حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم غامی عقل
وحدهٔ فهم ولبی وحواس ظاهره وباطنه قوتی وفصاحت لسان وبلاغت بیان
وجسم شریف واعضاء لطیفه سی حرکات وسکانتك هوادی واستقامتی وطبع
وخلق وصفاة محمودهٔ سی جمله کمال اوزره اولدیغنه بی ریب واول خصلتك اکثریها اولدیغنه
عقل وفطنته جهتندن ناسك شدت وافراسی وذکا قبلندن اکثریها اولدیغنه قائلرو
بی کماندر ومن تامل تدبیر امر بواطن الخلق وظواهرهم تدبیر عواقب
امور ده تفکر در منفعول تامل وامور منعول تدبیر بعنی اول عاقبل واناي
عالمك صلی الله علیه وسلم اشکاره ونهان امور خلقه وقوفنی تامل وتقلبله
وسیاسهٔ العامهٔ والخاصهٔ مساسته منصوب وتدبیر اوزره معطوف در
مصدر ساسه امور ناسه نظر وحی تدبیر وعامه عوام ناس وجمله
وارباب حرفه وصنایع ورعیت ووصف عامه ده جاحظ ومعودی کلمانندر
تراهم مهر علی لقائب ذهب اوضارب دف منشو فهر الی اللهو واللعب

واقفی عنده

واقفی عنده فاضل کاذب مجتمعین حول مضروب وافقین عند مطلوب
ینعق بهم فیتبعون ونصاح بهم فلا یرتدعون اذا جمعو ضرو
واذا نفروا انتفعوا وقیل الناس اثنان عالم ومتعلم والباقی همج رعاع
مع بحب شمائله وبدیع سیر تعجب اولطف شمائلدن اولان امر دردکه کاخ مالله
ونظیری باب اوله ما قبلنه عطف اولنجوب اکا انظمامی دلالت ایدر مع ایله
ابناء بیورلدی فضلا عما افاضه من العلم وقرره من الشرع زورق
تعلم سبن افاضه به تعلق ایدر ولا ممارسته تقدمت ولا مطالعة
للکتب منه لم تعتره بالا من تامل شرطنله جوابدر ولا ممارسه فی رجحان
عقله وتقوم فهمه الاول بدیهه تقوب وتفوق تحصیل وظهور خاصیل کلام
برکسنه اول حضرتك خفی وجبلی امور خلقه وفوق تامنی وخواص خیر ونفعه
دلالتی وعامه یی زجر ونهر ایله سیاست عوام ونهیده نصرفنی ومهدت
الاخلاق حس سیر نله حکومتی تامل انسه کی علوم اولنمیوب علوم اولبی
واخری افاضه سندن برز یاده وخلقه امور شرعیه یی تقریر دن فضله نه
سبب تعلم ونه ممارسته علم تقدم ونه یاشورلان ایله امیرلنمش اوله
ونه مطالعه کتب ایله مرا اوله لو بویله اولان ذات محترم ومکرم کزیاده عقل
وظهور فضیلت عاقبل اقل وهله ده امتزاج وشك ایلزم وهذا ما لا یحتاج الی تقریر
لخفته یعنی عمر بنتوی مابدن مشاهده اولنوب بعده ذلك نوامز وتحقیقدن
ذکر اولنان ذکی اولنان امور وبیان وتقریره محتاج اولیوب حرره منداد رب
اغ وقد قال وهب بن منبه ضم میم وفتح نون وکسر باء مشدده ایله اسم فاعل
وربنله دیر ابو عبدالله الزماری التابعی بورلان دوردنجی وبالتی ده رو
براه نعم اولدیلر فرات یی احد وسبعین کتابی فوجدت فی جمیعها ان النبی
صلی الله علیه وسلم اوجع الناس عقلا وافضلهم رویا یعنی وهب علیه
الرحمه بیورمکه انبیا علیهم السلام حضرتلرینه شرف نزول بیورملرکن نزدیه
دن هنفای وبك کتابی مطالعه ایلدم دیمکدر ثانی تعالی صلی الله علیه وسلم
عقل ورا جحلندن باسك اوفر وارتجح بولدم دیدیلر وفی روایه اخری
عن وهب ایضا فی وجدت فی جمیعها ان الله تعالی لم یبعث جمیع الناس
من بدء الدنیا الی انقضائها من یوم العقل فی جنب عقله صلی الله علیه
وسلم الا کحبه رمل من بین رمال الدنیا در اصل جنب جارحه معنا
سینه در بعد ازجارحه یی ولی ابدن ناحیه ایکون استعاره قلندی
امرد تعالی وتقدس ابتدای ایجاد دنیادن انقضاسینه وارنجه جمیع ناسه حتی الانبیاء
عقل جانم الوسالله به نسبتله اعطاء خردمندی الا ربك دنیادن انقضاسینه
وارنجه جمیع ناسه قوم دانه سی مقداری بحس واحسان ایلدیکی امده معقول
محسوسه تشبیه وتمثیلدرکه عقل بنی محترم جمیع رمال دنیادن مثابه سنده
وعقل جمیع ناس اندن بردانه حکمنده اولدیغی بس بعض حدیثده وروداندن
خبرکه اول کزیده عالم صلی الله تعالی علیه وسلم کاهی کندو رأی زرینلرندن
اخر بك رأینه رجوع بیورد فکری معنای مذکوره مخالف عد اولنمه رجحان سدیده
عالم الرای سنن شرعیه دن امضا اولنان امور محموصه و امر دینده اجتهاد
لرینه منوط اولوب امر دنیاده ایسه اهل بك رأینه کاهیچه رجوع بیورملری
منافع صدور دکلدر دیدیلر وقال مجاهد کان رسول الله صلی الله علیه وسلم

وفی نسخة الخطیة بعد القاری

وفی نسخة الی الصلوة بعد القاری

اذ اقام فی الصلوٰة یری من خلفه کما یری من بین یدیه ابکی محلده لفظ من فتح میمیله
موصوله وخلفه ظرفیته اویرزه منصوب وصله در ونسخه برهان خلفی در
ماعداء من جاز ایله ورودی شا بعد در حدیث مذکور عبارة اخری ایله
ابی هریره طریقندن روایتکرده بخاری و مسلم درکه قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم هل ترون قبلتی هاهنا فوالله ما یخفی علیّ رکوعکم ولا خشوعکم
وانی لاریکم من ورائی ظهری ممنا متفق لفظاً مختلفدر والحاصل امام مجاهد سورده
امام الانبیا علیه الصلوٰة والتحیه خرجه بند نماز اولدقدری حالده ورای ظهر نده
اولدیغنه دلالت ایدن کورورایدی نتکیم بالفعل واوکنده اولدیغی کوردکلری کبی دیمکدر
اولور یاخود بالشبهدن نکاه ایندکلری کبی یعنی اوکنده اولدیغی کورورایدی امدی
رؤیت مذکوره حال صلوٰة مختصه واخبری متخصصه اولدیغی ورؤیه حقیقیه ویا
علمیه قلبیه اولمسنده اختلاف اولندی فی الواقع ونفس الامرده بدیهی ویا
حب ولسنده اولانی رؤیه اوله یعنی اما صوابدیدی قبول ظاهری اوزره محمولدر
وصاحب الغنیه زاهدی حق رسالتناهریه ده دیمکله رؤیا شاله فخر عالم صلی الله علیه
وسلم مبانه سنه روحتم عالم بیلدی اولوب لباس وقبا کا حجاب اولدیغی بیلدکلری
قول مجاهدی فسئله لایقال بالرأی ایله درجه اعتبارده استناط انتدیر وبعضلر
ورای ظهرنده اولدیغنه صوره واشکالی خارطا قبله شریفه لریله منطبقته اولوب
وانده مشاهده اولندیغی وجه اوزره افعال قوم اول حضرتک مشهود باصر لری بیلدیکی
اولوب یوزلرندن بویوردقلری نماشای احوال ابدیلری دیمکدر فدجاء ان رسول الله کان یری
من خلفه کامامه وهو ظهور فالعین بالنور للاشیاء مدرکه فلا تعجب علی کلة نور
وبه قرینه فاعل ایله قوله تعالی فتقلبنک فی الساجدین تقلبنک منصوب وضمیر
مفعولی مقدم اوزره معطوفدر یعنی ورای ظهرنده اولان ارباب نمازدن کاملین
وعاقبلینک احوالینه نصقع الجبون سنک تردد بصرک حق سبحانه وتعالی کورور
قول شریفی اول حضرتک ورای ظهرنده اولانی کورمسیله امام مجاهد ویا بعض
مفسرین تفسیر ایلدکلری وفی الموطاء صیغه مفعول ایله تشدید طاء مهمله وضمه زاله
کتب احادیث جلیله ده امام مالک رضی الله عنهک تالیفی اولان کتاب والا
نصابدر عنه علیه الصلوٰة والسلام ابوهریره رضی الله عنهک طریقندن مرویدر
سلطان عالم صلی الله علیه وسلم بیورمشدرکه انی لاریکم من ورائی ظهری صدر
حدیث انفدن نیلکم هذه فوالله لا یخفی علیّ رکوعکم ولا سجودکم انی لاریکم الخ یعنی
سزلک رکوع سجودیکزه بکا بوکنده ونهاد دکلدر زیرا بن ورای ظهرمدن کوردوم
یا ارمدن کوردم اولانک حالیلدر حقیقة مشاهده ابدیم ونحوه عن انس
فی الصحیحین انی بن مالک رضی الله عنه دن روایتکرده شیخین اولان حدیث
مرفوعنده انی لاریکم من بعدی وربما من بعد ظهری اذا
رکعتم وبعدتم بحسب المعنی حدیث اول اسادر وعن عایشه رضی الله عنها مثله
لفظاً ومعنیً صحیحنده اولان خبر صحت اثر نظیدر نالت زیاده زادنه الله ایاها
الله فی جنته بعضی نسخه ده فی حجته وزیاده رفعله هذه زیاده وبالنصبله
دخی جائزدر یعنی جناب صدیقه اول حضرتک خلفندن رؤیتی ایسبانده زیاده
ماسبق اوزره زیاده ببیوروب ورای ظهرنده رؤیتی معجزه عظیمه وخصیصه
کریمه درکه حق جل وعلی صحنه نبوتجون فضیلتنی تزیاد انسون وفی بعض
الروایات عبدالرزاق وحاکم روایتلرنده انی لانظر من ورائی کما انظر من بین یدی

لفظ ابکی محلده موصولیتی صنعتینه دره بعضی نسخه الی ماء ودیکر ده کما انظر
من بین یدی احنالی جائزدر وفی اخری امام مسلم رضی الله عنه روایتلرنده انی لابصر
من قفای کما ابصر من بین یدی بخاری روایه نظر وبصر نزادی فی کتبی وراء ظهری وا
وقفا وخلفی واردف بکدیکر در وحکی تقی بن محلد فتح مؤخذه وتشدید فاف
مکسوره بعد هاء مشناة تحتیه ایله ومحلد فتح میم ولام وبنعهاده خاء معجمه ساکنه
ودال مهمله ایله ابو عبدالله حمیدی قرطبی صاحب مسند کبیر وتفسیر جلیل مجابت الدعوه
اولوب هر شب اوداع رکعتده رحتم شریف عادة تسبقه لوندن ابدجا اول امام
زاهد ورع تارحلنده وداع عالم فانی بیورمشلر عن عایشه رضی الله عنها کان النبی
صلی الله علیه وسلم یری فی الظلمة کما یری فی النور کما یری فی الضوء ذکی من
وبدء امر المؤمنین بیوردقلری اول نوردیده خاتم عالم صلی الله علیه وسلم کامل الخلق
نوع الخواص اولمغین ایله تلفد کوردیکی کبی فراکو کلدده ذکی کوردایدی والاحا
دیث کثیره صحیحیه فی رؤیه صلی الله علیه وسلم والاخبار الدالة والتنباطلان
روایت بخاری وغیریده اول شاهباز انشبانه رسالت علیه الصلوٰة والتحیه
سبع سنه نشئت جبریل امین خلقه اصلیه سی اوزره وشکل دحیة الکلبی رضی الله
عنه ده وسردقان ملاء اعلی یه شب اسراده وملک جبال وسائر مفرداتی اشکال
کونا کون ایله مشاهده وعرفیتده من الحق صلوة مفرده رؤیتی وسائر طائفه
جنبانی معاینه بیوردقلرنده اخبار صحیحه بسیاردر ورفع التعانثی له
صلی الله علیه وسلم حتی صلی علیه وفع بناء مجهول الله تقدیر ترکه خبریه
دفعه الله وصلی علیه دیمکدر وبا رفع مفعولیه مضاف مصدر ومبتدا اولمق
جائزدر کذلک خبری مقدر ثابت اولور ویا خود فی رؤیته الملائکة عطفی بیانی
بیتة مقامدر ونجاشی ملک حبشه اولان اصحمه بن ابجر ویا صحمه وضحه
ویا سلم اومکحول ویا خازم اولق اختلاف کردهٔ مورخین در نجاشی هر ملک
نادر مخبشه علمدر نتکیم ملک رومه قیصر وفرسه کسری ومکه حاقان
وقبطه فرعون وملک حمیر تبع وملک مصر عزیز وحبش نجاشی وملک هند فغفور ویونانه
بطلمیوس دینلور واصحه عطیة الله معناسنه دیر پادشاه جلیل القدر
اولوب شهنشاه عالم صلی الله علیه وسلم ایمان ایلدیکی وبینهاده مهما
دات ومکاتبه ظهور ایدوب ملاقات مبتدا اولمامغین سلسله اصحابدن
عدا اولندی اما علی قول المعاهده والایمان معاصره کافی اولمغله سلک اصحابه
منخرط اولندی مروی در سنه تاسعه هجریه شهر رجبنده سریر سلطنتی بختنه نابوطه
شبه جزیره ابلدیکی جناب سردار اصفیانک معلوم ودلنشین اولدقده مدینه
منوره ده اصحاب کرامیله جنازه سی نمازنه قیام بیوردیلر صلوة جناره
علی الغائب دلیل شافعیته دره وسه پاسر بنجاشی باخود روحی رفع اولوب
مبانه دن حجاب زائل اولمغله قیام نماز غائب بیورلره ویا جنبته نجاشی
حضور پرنورینه حمل واحضار بیورمغله جار نکیر مشروع بیوریلدیغی امانفصله
مذکور در ابراد دن مصنفک مرادی حضرت فخر عالمک مسافة بعیده دن قوة
بصر شریفه لریله رؤیتی اشد الادره ورفع بیت المقدس رفعله رفع مقدسه
معطوفدر وجرح دخی جائزدر ومقدس کمجلس اسم مکان وبا مصدر
محل من القدس خدای عفور جل وعلی یدکا ننی کنا هدت یاک ابلدیکی
چای مقدس اولمغین ضم میم وفتح قاف وتشدید دال ابله نقد بسدر اسم

مفعول تطهير معنا بينه وياكوا الله لهم فاعلم ونوصفه بيت المقدس
دبنلور اما شهري اضافتله در وقدس ضمنيدر الله وباضم وسكون دالله طهر
معنا بينه ولهم جبل معروف حبن وصفة القريشي حديث اسرا رده جابر رضي الله
عنه كرواية بخاري اولان خبر صحت اسرده يا مدان شب معراج بيت المقدس كه
اسرا بيور ديكي فريشته اعلام ايلديكي اشاه الله دبلو بركه هل تستطيع ان تنعت لنا
بيت المقدس وكم فيه من باب فال صلى الله عليه وسلم فكربت كربا لم اكرب
مثله قط فجلى الله لي بيت المقدس الحبيب يعني وبينه حتى رايته فنعتته
لهم وانا انظر اليه الخ قريش بيت مقدستدن نشان استدكلرنده حق سبحانه
وتعالى مباركدن مجابي رفع ايدوب قدس شريفه پيشكاه مقدسه حضرنده
نمايان اولمغله بكاره بكار علامات بناسندن قريشه تقرير ايلدي بلكه
والكعبة خبر نبي مسجده بعض اول بانيء مباني شريفت عليه افضل التحيات
مدينه منوره ده مسجد شريفي بنا ونعين محراب وقبله اصل قبله انبيا عليهم التحيات
اولان كعبه مكرمه شاه سريره اصغيا يعني كاهبنه مرفع اولنوب سمت قبله مدابنده
ومحراب شريف مسجدي شريف ناسبس بيورديلر اما خبر احبرده نعين سمت قبله
نعلم روح القدس ايله طبوقي بومعنايي هنافي دكلدر امين الوحي عليه السلام
اعلامي ايله بيت جبيل دخي اول حضرتك نمايان اولمه ايله جانب حق تعالى جبريل
نعيين قبله كاه مسجد قبا خصوصنده اولوب رفع بيت الله اولحضرتك ايله ثانيا
بيور ملوق مسجد مدينه ده وقوع بافته اولله امري سلطان عالم صلى الله
عليه وسلم ابتدا مدينه منوريه قدوم نهالي جلال بيوردقده قبله بيت
المقدس ايدي وسجد شريفلري بناسندن صكره دخي بحكم مدت جمعه قدسه
توجهلري تحقيق ايكن محراب جليله سمين بيت الله توجيه بيور ملري نيله
وجهلك موجه اولور ديو سوال توجه ايدرسه بناء مسجد شريفي مقدم اولوب
ب بعد النحويل محراب كعبه جانبيه توجيه ناخير بيورلمش اولوب هاره بناي مسجد
شريفي اشاسنده مخصيه نحويل محراب ظهور اغمش اوله مع هذا ابتداي بناي مسجد
لطيفده جهة كعبه توجهله برله صلواة قيام بعده ثابت مقدسه نحويل و
بعدها بنله جانب كعبه به تحويل وتوجيه بيورلديغي شنابنت عبد الرحمن الانصاري
رضي الله عنها حديثه وارد اولان كاح رسول الله صلى الله عليه وسلم
حجره نبي مسجده بومه جبريل الى الكعبة ويقم له القبلة بومعنايي مؤيد اولديلك
علامة على النار يح شرح شنابله تصريح بيور مشلر والله اعلم ولكل وجهة
وقد حكي عنه صلى الله عليه وسلم انه كان يري في الشرتيا اخذ عن بحماء مصنف
عليه الرحمة قوة حواس حضرتنه دلالت برله بيورلمشدر ماه نيان رسالت حضرتلرنده
منازل قمردن ثرتيا ايله شهر نيان اولان محل مصنفده جذة بصره وقوة نقل
ايله اون برعدد ستاره يي بنا ايلديغي فلري اولا حضرتدن نقل اولندي وثرتيا
مصغر ثروي من الثروة كثرت معناسنه نقل سهيلي اوزره ثرتيا اوده اكي ستاره
دركه جمله سي مجموعا سمان منزلت بيورمشلردر اما دور پلياني ارباب نجوم
وغير ثرتيا دن ششش وهفت مقدار نده زبانه منظور نري اولديغي رد ايلمشدر
وقال القلقشندي انه جاء في حديث ثابت من طريق العباس رضي الله عنه
ذكره ابن حبيب انتهى وهذه كلها محمول على رؤية العين رؤية تخاشي وبيت
مقدس وكعبه وثرتيا كطبيعي جشم حفاظ بصر حضرتلرنده مثبتا امين اوزره تصوير وراي العين

مشاهده

مشاهده بيور ملوي اوزره محمولدر وهو قول احمد بن حنبل وغيره رؤية عين
اوزره حمل امام اكمل ابن حنبل وسائر كمال قوليدر ورهب بعضهم
الى جعل رتبها الى العلم اما بعضلرك نووي واشاعي رويتي كشفي
وعلمه تاويل وظاهر بدن صرفه ذاهب اولديلر والظواهر خالفدر ولا
احالة في ذالك وهو من خواص الانبياء عليهم الصلوة والسلام
وخصالهم ظاهر بدن صرفه عدم احتياجيله ظاهره عبارة قولي
بعضه مخالفت ادراكه بطريق للعجزه رؤية بصريه ازشرعا وعقلا وعادة
حمل اولنوب امر محال ممتنع عدا ولنمه زيرا قوة خواس وحدة بعض طبقات
بيقعيرا بدر كما اخبرنا ابو محمد عبد الله بن احمد العدل في كتابيده
بشو مصنفدر ابو محمد نيمي دركه كتابنده قرائت بيورديلر مصنف
عليه الرحمة سماعا روايت ايدرسه بسنده عائشه ضباعه رضي الله عنها
هدي اولديلر في سنه احدي وخمسمائه شنا ابو الحسن المقرى الفرائي
فاوعين محمد بن حمدان سماعا ومهمه ايله جانب شرقي بافقدس
وياديار بمنده فرغانه شهر بنه نسبتدر شنا ام القاسم بنت ابي بكر عن
ابيها عن جده ابي بكر محمد بن يعقوب البخاري الزاهد صاحب
كتاب الاخبار شا الشريف ابو الحسن علي بن محمد الحسيني نسخ شفاء
على القاضي فتحنين ايله حتى اوزره مظبوط درده ما نبي محمد بن
علي بن موسى الرضا بيوسنه وحسينه نسبت اولدوغي حديثنده رضي
اضعر ابدن خالي دكلدر والحاصل قبيل نازبجنده جرعه كشر بمانله
اجل اولمشدر شنا محمد بن محمد بن سعيده شنا محمد بن احمد بن سهل
قال شنا محمد بن محمد بن مروان قال شنا هام قال شنا الحسين عن قتاده
نابعيدن جليل مسبرف النوجمه در عن يحيى بن وثاب فتح واو و
تشديد مثلثه والف وموحده ايله اسدي مقرى بوزالتي اوجمله كر
قتاري بنجمه اسد وثاب اجل اولدي عن ابي هريرة عن النبي صلى
الله عليه وسلم قال تجلى الله لموسى عليه السلام كما يبصر النمل على الصفا
صفا وصفوان حجر صلد واملس في البلدة الطلمسة عشرة فراسخ
جمع فرسخ وج ميلدر كه هر ميل درت بيك زراعدر وعشر فتحه
وسكون شين ايله وفرسخ زاحه وسكون وفرحه صو بابر ساعت
معنالريله مقرب فرسك وباعر بيدر هو تجلى كشف وظهور كما في
مفردات الراغب وتجلى يغير الذات اولديغي خالده خطاب هو كلامه
شامله در وموسى عليه السلام تجلى خطابه خدا خطاب هو تكلمه
محولدر وتجلى للجبل اوامر اولمق تاويل وتفسيري بحث اخر در خاصلي
حق سبحانه وتعالى جناب كلام الله مناجات ومكالمه ايله تخصيص وباجبال
تجلى ضمنيدر موسايه بداكيف ظهور سببيله ان كلم الله هذه انوار ربانيه
ساطعه ظاهره اولوب اكليله ربح زمين ضيادار اولديغي ناكم شب وبجور
اوده فرسخ صخره سما وجمي مثلا اوزره هو رجه ي كورر ايدامدي تخيل
وظنه وصخره تخصيصي مبالغه مراد اولمق خفي دكلدر ولا يبعد على
هذا ان يختص نبينا صلى الله عليه وسلم بما ذكر تاه من الباب بعد الابواء
والخطوة بضم و باكسرحا مهمله ايله بمعناي مرحلات وقيل الكبري

یعنی کلیم الله علیه السلام ایله بوقوة خصول پذیر اولدیسه نازلین
مهمانسرای حبیبون صلی الله علیه وسلم دار بعثتده بعد الاسری و
مع الحبیبه زیاده قرب ومنزلته وعلامات کبریه ذوالجلالی معاینه بیورد
وفکر نده محکم اولمغله فوة روحانیته وحیرانیه لری فزاید اولوب ملائکنه
وجنی رؤیت وهنکام عروج روشن اسرارینی احتصاص شمامله
مختص بیورلمق بعبد دکلدر وقد جاءت الاخبار بانه صلی الله علیه وسلم
صراع دکانته اشد اهل وقته وکان دعاه الی الاسلام وکانه ضم رای مهمله
وفتح کاف والف ونون وها ایله مرکانه بن عبد بن عبد بن هاشم القرشی ولکن
نصبله بدل ورفعی دخی جائز در وکانه دعاه جمله سی خاینه دوکانه ایله
عصر وصنعته کشتیکیر بکانه وقت ایدی حضرت فخر عالم ایی عبدالله
اسلامه دعوت بیورولوب سیکا غالب اولورسم قبول دین اسلام ایدرسیمی
دیدکده رضا ومضارعه به منه اولدی چون سرور عالم قوة قدسیه
وحسن مهابته ایله یك حمله دوکانه زمینه ضرب ایلدی اول اثناده عهد
وفا انجیوب قبل فتح مکه اسلامی قبول ایلیوب فرف ایکی سنه هجریه ده
زمام مطیعه کاحیانی کش مکش دست اجل مستمایه دوشوب مدینه منوره
قدم نه سر منزل عقبی ومقابر بقیعده منوری سرایر دکلمکان انزوا اولدی
قوة ادراك حضرتی ایراد دون حکم قوة بدنیه ایله غیرك اوزرینه نعوقفی
اثبات ایلدی وصارع صلی الله علیه وسلم دیکانه فی الحال هملیته صول
بدیه شراح بدون اب دکاله اولمقدر یعنی قبل البعثة دکانه ایله مصا
رعه ایدیجی وکان شدیدا وعاوده ثلاث مرات کل ذلك یصرعه رسول
الله صلی الله علیه وسلم کل مرة حافیتله منصوب ورفعی دخی جائز
دبر یعنی مرة بعد مرة اوج کره کوشوب هر بار حضرت سید الوری علیه
الصلوة والسلام ایله مصارعه جائز در دیکانه بی زمینه اوروب بنکردی می غیر عوض مصارعه جائز در
وقال رسول الله وقال ابوهریره رضی الله عنه ما رأیت احدا اسرع من رسول الله
صلی الله علیه وسلم فی منیته کرمیه وسکون شین معجمه وبا مثناة مفتوحه ونا
ثانیث وضمیر ایله وفی بعضی مع وبعضی روایتده فتح میمله منیته واقعدرکه
هیئت منی کانها الارض تطوی له ارض رفعله ونطوی صیغه مجهوله
کویا مروی زمین اول حضرت ده دوریلوردی حاصلی ابوهریره دیدیلر
فخر انام قتی سرعتله ایدردی خرام کورمدم برکشی اول بی باك
پو ریکده اولا ایدی چالاك کلمه رفتاره قدرخی فی
کویا عرض ارضی دوررلردی قدمی انا للجهد مضارع من الجهد
بفتح الجیم مشقة ونصب وبا ضم ایله من الجهد طاقت ومقدرت من النفس وهو
وغیر مکرر کاف وتاء مثناة ولا ایله اسم فاعل من الاکثرات مبالغة
واعتنا فی الامر بعنی بره وجود وتقیض نصب وبروب پو ریکده جد وجهد
ایدرك حال انکله اول حضرت هوورفقله روان اولوردی وفی صفة علیه
الصلوة والسلام انه ضحکه صلی الله علیه وسلم کان تبسما ضحك انبساط
وجه ودندانك ظاهر اولمیدر ایکون مقدم اسنانه ضواحك دیدیلر
وتبسم ابتدای ضحك وبامن غیر قهقهة خنده انکدر وعلی کل حال تبسم
ضحکدر بعض ویا نوعدر وغالب اوحضرت تبسم ایدیجی احیانا وقوع ضحك

دخی نجه احادیثله ثبت اما ندرة اوزره ایدیجی ومکروه اولان اکثری ظهوردر
والا جایبا اولان خنده انبیا واصحابدن بزلره اسوة حسنه درکه نادر
وحس مقابلنه سیدر خنده سی ایدیجی تبسم اوکلك یعنی سلطان ملوك الملك
اذا التفت التفت معا یعنی جمیع نظر ایله نکاه ایدوب مؤخر عینیله
دردیده نظر ان اسا التفات انمزدیجی وباجمیع بدن شریفیله نکاه التفات
ایدردیجی هم روایتدر اوطاوس جنان فلسه برجانبه کاهی بنکران
متوجه اولوب اعضاسی ایله جمع یاکی ایله اوزلردیجی بیله
واذا مشی مشی تعلفا کانما یحط من صبب تقلع ضم لامیله رجلی قوتیله
رفع وصیب فتح مهمله وموحده اولی ایله انخفاض معناسینه در حاصلی حرکتنده
بوقیقردن مقصود مسیر حسیه در کمال قوة بدنیه لریله دال اولدیغنه اظهار در
دیدیلر وصف شریفنده یینه یورسه مایل اولوردیجی اوکینه نی شکر کبی حیاردیجی
اکیلوردیجی اوکینه برمقدار یعنی یوکسکدن ایدرکبی نزول یورسه دائم اکیلوردیجی سهول
فصل واما فصاحة اللسان وبلاغة القول لغتده فصاحة اظهار در ویقال
افصح الصبح اذا ضاء ونمی وفصاحة اله بیان اولان لسانله در جون فصا
حت معانیی التی منضمینه اولمغین لسانله وصف اولنوب لسان فصیح
دیدیلدیجی وان وصف بهما کلامه وبلاغته نهایه بلوغدن وبافهم سامعه
ابلاغ معنا انکدر وقول بوقماهده جنس لفظدر واضافتله یا تثنی ویا
جمع کلامه دلالتدر فقد کان صلی الله علیه وسلم من ذالك من بیانیته
بالمحل الافضل والموضع الذی لایجهل جعل وموضع برمعنایه در وبالمحل
فوق خبر کان سلامة طبع سهولت معناسینه ونزع خافضیله ایله
منصوبدر وطبع نهاده وبعضی نسخه ده مع سلاسة طبع وافعدر ونزعه
منزع فتح یاء موحده وراوجمله ایله یارع وفائق معناسنه در یعنی
الفساحة مستعلیدر ومنزع فتح میم وزای معجمه ایله ماخذ ومطلع
یعنی جودة لسان وبطاقة بیان وایجاز مقطع اندك کفتارله معنی
بسیاری تعبیر درکه اطناب ومساوات مقابلیدر ومقطع فتح میم
اسم مکان ویا مصدر در ونصاحة لفظ خلوص ووضوح وجزالة فعولی فتح جیم وزای معجمه ایله رکانت ضدی قوة واقتدار در وطلاقة
معان وقلة تکلف سلامة طبعیله سوء غیر تمشدق وتحذلق بختیار اولوب
شجع وتکلفه مراعات اتمکسیرلرایدیجی قوله بومقامده تقیید عدم
تکلف معناسنه اولوب حاصل کلام فصل اول عندلیب
کلستان رسالت صلی الله علیه وسلم لطافت وفصاحتی بیانیده در
دیدیجی فصاحت وبلاغت جهتندن اول حضرت محل رفیعه کمال اوزره
سر فراز اولدیغی ظاهر درکه سهولت طبع وجودة لسان وطلاوت بیان
وکفتار دلکشی زمطلع نابه مقطع سلیس وموجز وفید وتکلفدن
عاریجی اولوب افصح لغت اولدیغی جای اشتباه دکلدر اوتی جوامع
الکلم جمله مستانفه وماقبلی مؤکدیدر کلیم فتح کاف وکسر لامله
جمع کلمه ایردمتعال جل شانه حضرتلری اول عنقای قاف بلاغت صلی
الله علیه وسلم قوة ناطقه روحی قلوب امتانی صورتده مبانی یسیره
ایله معانی کثیره یی جامعه کلمات ایله ناطقه پرداز اولوردیجی بطور اقتضا

بو فصل کوزه مقصود
رسول الله صح

امهات كتب حديث اول جامع الجوامع خاوبه در از جمله علامه علی
القاري شرح شما ئلندة جهلى دانه حديث لطيف كه دهان در ربان
نبوتندن ساقط بردلولؤ شاهوار در اكثرى ابكثره كلمه دن مركب
جمع ببور دبغى شايان نماشايى اذ بادزه افتتاء لامر بوحضرتكه بضاعة
رخى اول اربعينة نظير النفات جهان دير ايلديكى وحض ببدايع الحكم
كرها وفتح كافيله جمع حكمة يعنى اول دانائى عالم معنايى منبعة منضمنه
علوم نافعة بديعه ايله تخصيص قلندى وعلم صيغة ماضيه معلوم
بعضى نسخه ماضى مجهوله مشدد مفيد اوتى اوزره معطوف
وبامصدر مجرده وبديع اوزرينه عطف اولنمزه السنة العرب يعنى كندى
قومى وغيرى طوايف عرب لغتلرينك معرفتيله ومالرسلنا من رسول الا
بلسان قومه كريمه سى مقتضاسيله تخصيص ببور لدى بحاطب بعضى نسخه ده
فكان بحاطب كل امته منها بلسانها ومحاورها بلغاتها وبيانها فى
منزع بلاغتها يعنى طونوغ عرب لغتلرينك فصيلتيله كندى لسانلريله محاورتلرى وصحا
حبيله واختلريله جاوبه ببوروب ماخذ بلاغتلرينه معارضه ايدردى
حتى كان كثير من اصحابه يسئلونه فى غير موطن عن شرح كلامه حتى
مستغنى عنايه ايلهون اولمق اظهر ويعنى فاوجعله كيم انباع وجهد
حضرت مجلس بسيارين بيان وراءلرينه برسان اولوب نطق باكندن ورود
ايدنجه جمل وتركيباتك معانسنى استفسار ايدرلردى وتفسير قوله عطف
تفسير دركه مفردات كلامندن طبيكار معنى اولورلردى موسم بامبل
خدبنه وتبير جمع سبرت علم ذالك وتحقيقه اثار واخبارنى تفكر و
تدبرا يلمى بحر عمان فصاحتك لآلى شاهوارنه مطلع وساحل اولوب ننتا
بج الفكره بيادم برغبرك تحقيق ايدره وتفسير قوله عطف
اهل حجاز وبجد قريش نشر بركنايه اولادلرندن برقوم دركه بيت الله غيرى
محله تعظيم قلمزلرندن حكم بحج وتعظيم قريش ايله تسميه اولنديلر وانصار
جمع ناصر ونصير بعد الاسلام اوس وخزرج نام ايكى قبيله نصرت رسول الله صلى
الله عليه وسلم ى مدينه خدمت اولمريله انصار تسميه اولندى وحجاز
مكه ومدينه وطائفدركه تهامه وبجد مباله نسبته علجا ولغله حجاز
ربشلدى وبجد فتح نون وسكون جيملى مرتفع زمين معناسينه كلامه
معه ذى المشفار الهمدانى مشفار كسر ميمله وسكون شين معجمه
وبامهمله ورا ايله ابو نور مالك بن نمط صحابى در وهمدانى سكون ميم
ودال مهمله والف ونون وباء نسبتله دبار يمنده برقبيله عظيمه در اما
ها وميم مفتوحتين ايله عراق عجمدن بر بلده در وهمدان بن الغلوج بن
سام بنا كرده سبدير وطهفته النهدى كسر طاء مهمله وسكون هاوفا
وهاء تانيثيله ابن زهير ايدى ونهد نون وها ودال مهمله ايله يمنده برقبيله
در وقطن بن حارثة العلمى فتح قاف وطاء مهمله ونون ايله وعلم مضغر
بنى عليم بن حباب بن كليه نسبتيله قطن مذكور صحابيدر والاشعث
بن قيس بن معدى كربه ووائل بن حجر الكندى واو وانف وهمزه والمله
وحجر حاء مهمله وسكون جيم ورا ايله وكندة سعى كسر كاف وسكون نون ودال
مهمله ايله وغيرهم من اقبال خطه صوت وملوك الجمع اقبال جمع قبل فتح قاف

وسكون نخبه

اول الكتاب بسم الله الرحمن الرحيم
كتاب محمد رسول الله لاهل وخلاف
حاوون وبام واهل جناب الصب
وحفاف اليرماصر هدان مع
رافدها الخلف مالك بن
نمط ومن اسلم من قومه على
ان لهم الخ اخره
وفى اصل الدلجى مسيكا
ان لهم
بعلى القارى

وفى نسخة بلغتها
وبيانها
بعلى القارى

من الصحاح
نسخة

وفى سبره بالموحده
بعلى القارى

وبرد العارض بالبيض
بعلى القارى

طبقة النهد به خطاب منزله سند ورود ابدال كتاب و بالام قوله صبله اوله
يعني بعضي بني نهد وارد اولان قول شقي كلبينه قولي منزله اولور ولي اصل
بنج نهد حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلم جنابلرندن استدعا ايتمشلر
ابدكلرندن بيور ديلر اللهم بارك لهم بركه خير الهي نك برشيده شو تبدر
مي مخصوصهاك بارك لفظنه متعلقدر و فتح ميم و سكون حاء مهمله و ضاد معجمه
ايله خالص معناسينه و مخضهاك هاء معجمه ايله صفندر فيمعنى الخثى شيردر
و مذقهاك فتح ميم و سكون ذال معجمه و فاق ايله اب ايله امتخنه اولان
شيردر مستعملدر و ضمائر اوض بني نهده و يا انعامه راجعدر يعني الهابني نهد
بركه رزق و ثبات احسان ايله شير خالص و زيدي تيز اولمش دسترلرينه
كه كوك فروج و كوك صاغ و افر و فرد ايله ديو دعا ايله خصب و سقي ارضدن
كنايه اولمدي زيرا وقوف البانك نباتات ربعادن حاصله و جركاه ايسه باران سماوي
يعاداب و بروزده در و ابعث داعيها في الدش فتح دال مهمله و سكون مثلثه
ورا ايله ابل كثير و بسيار و كياه زمين روينده و ارسال معناسينه و انجراله الندم
ضم ميم و نون فتح مثلثه و سكون مو يا فتح ميم ايله اما فعليله و ضمير ايله راعي عائدر
اولور يعني ايله راعي يه بسيار و جاري و معين قيله و انجاري تكثير معناسنه در
مجازدر و بارك لهم في المال و الولد مافيلنه معطوفدر و يا بارك اقل
اوزره مصلي شايانلرندن اقامه الصلوة كان مسلما نازه قيلمايدن مسلم كاملدر
و من اتي الزكات كان محسنا و زكوتي ادا و اعطا ايدن منعم و متفضل
اولدي و من شهد ان لا اله الا الله كان مخلصا و كلمه توحيد ايله لب
جنبيان اولان خالص الايمان اولدي لكم يا بني نهد و دايع الشرك
لكم اهنا ما خبر مقدم و جمله بنا معترضه در و دايع شرك انلرايله محاربه ايدن
كفار ميانه سندن وقوع يافته اموال مغانمدن عهود و مواثيقدر و ضائع
الملك موضوعه معناسينه جمع و ضيعة و ملك كسر ميمله بعني زكوة و صدقه
دن املاك او زرينه موضوعه اولان احكام سيزلك اوزريكزه ثابت
و سائر مسلمين اوزره ايجاب ايدن وظائف من غير زياده و لا نقص
سيز دخي لازم كلور لا تلطط في الزكوة ضم تاء منشاة و سكون لام و كسر
طاء مهمله اولي و جزم ثانيه ايله لا ناهيه در و في الزكاة اكا متعلقدر
و كلام مستانفدر و لا تلحد في الحيوة نلطط اسا جنس مخاطب و ادا و نون
و صيغه جمع ايله دخي و بديره و يا فعليني مذكورين صيغه نفي ايله مجهول للدر
حاصلي واحد معين مراد اولنمق كل مرتبانلي منه توجيه الخطاب الجوهري
ايراد مراد اولنه يعني اداي زكوة ده حقي منع ايتمه و مدة حيات دنياده
حقدن عدول ايتمه و لا تنصاله قل عن الصلوة بعضي نسخه ده صيغه
جمع و ديكرده مفرد مجهول ايله يعني نمازدن تكاسل ايتمه يوشرائط و اركانيله قيام
و رعايت ايله كوشش ايديك و يا سعي اولنه و كتب لهم لكم و عليكم دخي
روايت اولنمشدر في الوظيفة الفريضة مفروضه معناسينه منصوب و يا
علم الحكايه و فرعدر و وظيفه هر روزه تقدير اولنان رزق و قوت و عهد
و شرطه دخي اطلاق اولنور جمع وضائف و وظف كلور و معناي اخير مراد اولنور
حضرت سلطان عالم بني نهد ايجون بعده تعلم الاسلام امور مهمه دن ايدر لازم
و عهد و شروطدن مفروضه قبيلدن احكام كتابيه زمان ايلدي و لكم العارض

اكر نسخه معتمده وفا ايله ابل و بقر دن مسنه اولاندر و عين معجمه ايله انف
عارض اولنان زكوة ايجون سيزدن اخذ اولنمبوب بس ماندر تمكز اوله
فريضه سابقه مسبنه معناسينه اولدوغي حالده حذراً عن التكرار بو مقامده
عبنله روايتي اظهردر و عرب تعبير قصد ايتدكلري شيئده بنو فلان اكا
لون للعوارض دبوادا بدلدن و الغوش فاء مفتوحه و شين معجمه ايله ولد
ابلدن باداور اولبان كوجك و يا حديثة العهد بالنتاج اولان هرزات
حاقر و يا وحي زمينه منبسط اولان كياه مذلول معناسينه يعني ركوب ايجون
معد اولان فرسدن دخي زكوة النعاز و رفعله زويه صفت و جزل عنان
صفت اولق دخي مرو بدرد و الغلو فتح فا و ضم لام و تشديد واو ايله مهر و يا
جحش زفاه حاورن صغار اولاندر الصبيلي فتح ضاد معجمه و موحده و مشناة
و سينله سد و سركش اولان كره كوبا صغرلدن كذا به در اكر عطف ايله ابراد
اولنيدي حرون اولوردي و مطلقا بدخو دمكدر لا يمنع بناء مجهول للدر حكم
اهال سيرو اسكان راي ايله مرعي يه جيفان ماشيه و لا بعضه طلحكم
عضه نطع و طلح نون طاء مهمله و سكون لامله عضاه و ام غيلان
و بدكلري درخت برخاوري بائر ثمر بروز اولمديغندن تخصيص بالذكر
فلفي غيرك دخي عدم قطعيله منع بالطريق الاولي معلوم مدر يعني
مبوه دار اولمغين انتفاع كبار كز دخي قطع اونماز و لا تجسس زركم فتح دال
و تشديد زايله در اصل لتن معناسينه بومقامده مراد اولنان زوال الدر
اولان انعامدر يعني جركاهدن منع اولنمز حاصلي نعدادي واخذ و صله
ايجون بر محله جمع اتمكله قرعادن الحق اولنمز مقصود حضرت معطي زكوة
اولندر بر نقله معامله در هو لا تجسس زركم صدخي و بدر اي لا يجتمع في مكان
عند المصدق هالم نضف والي ماف ضم كاف و اخفا و رماف كسر راء مهمله
ايله نفاف معناسينه و هما مصدريه نظر فيه در ما قبلي و باجمع ما تنذفي
مفيد اولور و بارماف فطيع من القطع فارسي معربدر رمه كوسفند معنا
سينه كما قال له الجوهري و نتاكلوا الى باف كسر راء مهمله و موحده و فاءله
وجمع ربنه بهايم بتدا ايلد كلري دستدركه مايلزم من العهد و بانه شبهه
و اكلي نقض عهد استعاره قلدي حاصلي مبني بومعنايه اولور كه ذكر اولنان
احكام بزدن سزيك اوزريكزه مقرر قلندي مادم سيز لر نقض عهد انجيوب
اوامر و نواهي حقنده التزام و استلامدن رجوع انيه سيز و يا خود اخذ و صدقه
يه مامور اولنلردن رمه كوسفندي پنهان قلمه سيز امدي اضمار نفاق
و ربقه عهد و شرطي كسمه ايلد يكز حالده مصدقك نصيبيني مفتضي
اولغين زواة الدر اولان انعامي جمع و حبس ايدر امدي كلامده استعاره تمثيليه
و باتصريحيه نمايانلدر من اوفى فانه انوفا بالعهد و الذمه ان في العهد للعهد
و ذمة تسميه اولند يعني لزك ذمه موجب مذمت اولديغندن و عهد
و ذمه و امان و ضمان و حرمة معناداري متقاربه در بنهما جاء به الرسول
نصديق و اعتراف ايدنلر عهد و امان ايله وفا حاصلدر و من اتى
معلبه الربوة تثليث راء مهمله و سكون مؤخره و او و ها ايله زباده
معناسنه يعني قبول عهددن امتناع و بعد القبول منع زكوتله نقض ذمه
ايلين اوزرلرينه عقوبتله قربضه زكوة اوزره زياده اخذ و نفق لازم مكلور

الرماف

قال النسفي او الربوة
تعلى الفارسي

وفي بعض النسخ الرفاف
بالفاء بدل من الباء
تعلى الفارسي

وفي رواية من افرباجزيه
تعلى الفارسي

وفي بعض النسخ وبارك
له يقتضي لان اذ و
الا ظنا ري
تعلى الفارسي

ومن كتابه صلى الله عليه وسلم لوائل بن حجر الى الاقيال الى العباهلة فتح عين
مهمله او موحده وفتح ها ابله ملوك ردوام اولان ملوك يمن والاوداع هزه واو مهمله
والف وعينله ساداته خويش لفظ المستا بيسيه فتح ميم وتشديد نون مفتوحه وموحده ثين
بينده يا نخبته ابله جمع مشبوب سعيد قام كه ازهر اللون در وقبه برليع يليغ شهنشاه
عالم ده صلى الله عليه وسلم مندرج ابديجي في التبغله نشاده كسر ثاء فوقيه وسكون
مثنات تحتيه ابله جعل دانه كوسفند وباشتوردن بنج عدد نبغه دبلوت يعني
قرق فيونده بركوسفند الا مفوزة الاباط ميم مضمومه وفاف ساكنه وواو مفتوحه
مخففه وراء مهمله منتدد ابله افق رازه دندر كهجره ص الاحمر اجلد بور
شبين والباط جمع بط فنراعود دركه جلد بجون استيفاء اولندي ياخود مفوزة بريده
معنا سنه ولاضاك فتح وباكر ضاد معجمه ابله كثيرة اللحم سمنه يعني قرقده برشاة
برأي زكوة اخذ اولنده نه هر الدن دريسي بور يلشوب جلد ينه بوستة طاريلوب
اوكه ونه غايت سمين وقربه اوله هو لطوا التبجيه نطالفه اهل عمر وبابني سعد
اعطاء معنا سنه در وتبجيه مثلثه وموحده وجيم مفتوحات وها ابله وسط معنا سنه
وهارسي استبدن وصفيه نقل ايجون حاصلي زكوتده نه اعلى ونه ادنى
وبربله ممكر جمله سي بكسان اولا لان الجود بالموجودات وفي الشبوب الخمس
سيوب ضم سين مهمله ومثنات تحتيه وواو وموحده ابله جمع سبب ركاز دبلك
وخمس ضمتين وباضم وسكونيله يعني مال دفينه ده بشنده بر ور يله ومن زنى
ميم بكوفا صفعوه مثاله ميم بكرمن بكردن مفلوبدر لون ساكنه قبل
الباء وفوعنده ميمه قلب اولنور كرك كلمه واحده معنا سنه كبي وباكلمتين ده
اولسون ثم بكراسا باخود اصلي من البكر اولوب لغة خير لام تعريف ميمه
قلب اولنه بس من امبرام صيام في ام صوحديثي كبي واصفعوه همزه وصل
وصاد مهمله وفاف وعين مهمله ابله ضرب معنا سنه يعني ايكا ردك برينه
زنا ايدنه يوز جلده ضرب ايديلك وايكا ردك فراغير محصنات اولنلرده واسنفو
فصوه عاما واسنفو فصوا بيان همزه وصل وسين مهمله ومثنات فوقيه وفاو
ضاد معجمه ابله ابنا معنا سنه وعام سنه دركه شتا حر يخور يسهبلي اوزره
باعتبار اصل الوضع قوبودركه سنه دورشمسدك محلنه عود ندبلدخي در
زيراسني زيراسني يعني داره وعامه ابسه تمامها فصول اربعه اوزره مشتمل اولدقدن
دبلدي ومن زنى ميم نشبت فرجوه ضاد معجمه مفتوحه وراى مشدده مكسوره
وجيم مضمومه ابله نضريج تدميه بالاضاميم فتح ميم وضاد معجمه ومعيبي بنده
باء مثناة تحتيه ابله احمار معنا سنه جمع اضامه كه اضعوه كافاتيم وافتوم واحد
محصن اولان رجم در يعني محصنه زنا ايدن كمسنه سنكسار ايديلك احجار اله ضرب
وخون الود اولوب هلاك اوله ولا يوصيم في الدين حاد مهمله ابله وصم يعني
العاد تعديد يعني حدود الهى فامندن عيب وعادت بوقدر ولا تاخذكم
بهما رافة في دين الله امر جهاد مطلبي مفسر در ولاغة في قرائض الله
فتح غين معجمه وتشديد سيمله سنروبنها ده يعني فرائض وحكم الله بونيله وبنها
دكل بلكه اظهار شعائر الدين واقامة لحدود فرائض وبرملك شاشندك اولان
هر منكر حرامدر انكاره اولوب اظهار اكملدر پس سنروخفا يابدر وكل
منكر حرام وسكر وبرملك شاشندن اوله لان هر منكر حرامدر يعني مست
ومخمر خوش ايدن شيلركه غيره طاهر لي اسا قليل وكثير ويا طاهر كه حد سكره

رسيده

في رواية من افريقية الجزيرة
وقيبة الربوة
تعالى الفاكه

وامور والي قلنه يغنده

قال الثاني وروى
بتحتية بالثنين
تعلى الفاكه

قال الثاني عند الفراغ
ما صفعوه بالفاء عوض القاف
تعلى الفاكه

وفي رواية ولا غلة بجعة
تعلى الفاكه
وفي رواية ولا غلة
مكسور محمرا تعلى الفاكه

مطلب
مسكوطاه وغيرها

فبليه

رسيده اولدقده حرام اولور حشيش وبنج وعنبر ومسك وجوزبوا وعنبول
امثالي ايمام اركنى عليه الرحمة نالبغ مسقلي بوبابده فايده بوحديث شريفي
روايت كرده امام مسلم اولان خبر مسندده وائل بن حجر بلغ قل على الا
قبال وزراصل ثرفل تطويل درده وامشا كيدركه فخر رسالتمدن كنايه درکه
يعني اقبال حضوت اوزرينه طرف سلطان رسلدن صلى الله عليه وسلم
وائل اخذ زكوة وامور قلنده يغنده عبارتدر ايمدى هذا من كتابه صلى الله
عليه وسلم لانس رضى الله عنه في الصدقة المشهورة ابن مكاندن استفها
مدر يعني اول اهل يمن لغتي بوايسه قريش لغتي كه بيلرنده لغة مألوفه در
انوكله يونك ميانه سنده بوكا جلى هويدادر كتاب مرقومي جناب صديق
اكبر رضى الله عنه عصر خلافتلرنده انس بن مالكله وبروب بمرسن جانبنه
رسالتنده قلمش ايدى اما كلام حضرت فخر عالم وباكلام صديق اولسى بين
المحدثين اجتلاندت حالى دكلدر اول نامه ها يوندن چند كلمات تبركا
سطر كتيرد قلندى بسم الله الرحمن الرحيم هذه فريضة الله التى فرضها
رسول الله صلى الله عليه وسلم فمن سالها من المسلمين على وجهها فليعطها
ومن سال فوقها فلا يعطه فيما دون خمس وعشرين من الابل الغنم في كل خمس
ذود شاة فاذا بلغت خمسا وعشرين ففيها بنت مخاض الى تما كان كلام هولاء
مصنف عليه الرحمة نباتى بيان بيورو بجميع ماتقدم اشارت ايدر
على هذا الحد وبلا غنهم على هذا النمط يعني انصار يعنى قريش واهل نجد وحجاز
ونهد كنانه يجا بوجهه اوزره فصاحت وبلاغتلريله بورفتاريده اولدقلرى
واكثر استعمالهم هذه الالفاظ استعملها معهم اندرك اكثر استعمال
الفاظ مذكور جهتندن صورتنا اولغين الفاظ فرقومه لغتي اولان كمسنه لرك
ابله وجه مشروح اوزره استعمال بيوردى ليبين للناس ما نزل اليهم ويحذ
الناس بما يعملون كافه ناسه مبعوثتى باتحق اولغله هر لغت اهالسنك
لغتيله كلام بيوردينى ابلاغده بالغ ونافع وخلقه تبليغ موثر بيور بلان كلام
الهيه هوا وامر صمدانيه نى بحسب لغاتهم بيان وعيان انك ايجوندر وكفو
له صلى الله عليه وسلم في حديث عطية السعدي بنى سعد بن بكر منسوبدر
يعني ابو محمد عطية بن عروة السعدي حديثنده وارد اولان كلام معجز نظام
اعنالك والله فلا تسال الناس شيئا فان اليد العليا هى المنطية واليد
السفلى هى المنبطاة منتما حديث ومال الله مسئول ومنطى قال تكلمنا
رسول الله صلى الله عليه وسلم بلغنا عطية السعدي بيوردركه
حضرت سلطان كونين لغتنى له بزه ناطقه پروازاولديعني بنى سعد لغتنده
انطقا اعطا معنا سنه در والحاصل معناى خبر تنيس بزيجه وجهله حلوه
نماى تا ويلدر يا بطريق الكنايه وبيت منفق ومعطى اعلى ويد سفلى معائل
اسفل واولدن ويا يد عليا منفق يد سفلى آخذ ويا برعكس فصيحه
اولدقدن ويا يد عليا معطيه ويا سائل مانع ويا خود عليا وسفلى نفيراولدقدن ويا
علو ويا سفل مسعنوى مراد اولنه كه علو مرتبه منعم والحطاط مرتبه آخذ
دن كنايه اولدقدن وقوله في حديث العامري حين سالله فقال له النبى صلى الله
عليه وسلم عامر اسم قبيله دركه جد بزى اسميله نسبيه فلندى تمام
اسا واسم سائل عطيه ويا القيد وحدود نما نبرده عمارى كوزه نابوت اجل

اولندر سل عندك عن جاره وكاف خطابيله اى سل عم شئت وهى لغة بنى عامر وبعضى نسخه ده عما الف ايله ودبكرده بلا الف وافعدر ما موصوله اولمغين اولى اولى در يعنى عطيه عامر سلطان عالمدن جويای عطيه اولديغى عبنده سل عندك خطابيله كندو قبيله سى لغتى اوزره ومراد اندر يكك شيوعدن انسته دبكك كنايه بيور دقلرى مراد بدا كلام بلاغت محرزت سرور انبياى كراها دال اولور واما كلامه المعتاد وكلامه وفصاحته المعلوم وجوامع كلمه وحكمة المأثورة جوامع جمع جامعه وكلم اسم جنس وجمعى كلمه دن نه اسم جمع ونه جمع اول كلمات بليغه جزيله در كه مواعظ وغيردن نيجه معانى نافعه يى حاويه اولور ما خوذ در قرآن جلدردينلدبى فى الحديث اوتيت جوامع الكلم يعنى اولى حضرتك مجالس ومحافلنده معتاد لرى اولان كلام معلوم عالميان اولان بلاغت وفصاحتلرى وجوه فصاحتى جامع كفتار خوشى رفتارى ومنقوله ومرويه كلمات حكمت آثارى وجوامع الكلم التى فتحت له مجددت لها البلغاء والاقلام منطوتجه فقد الفى الناس فيها الدوابن ناجواب امادوضيفها وحكمة راجعدر ودبوان دراصله حفظ اموال واعمال ايجون موضوع اولان محل اولديغى احكام سلطانيه دفتر وسبب تسميه كزار اخذ در والحاصل ديوان بنيجه معنايه رايكاندر كتبه ودفتر ومحل كتاب ومحوى سطر وكل كتاب بومنامده كتب مستقله مراد اولنور وجمعت فى الفاظها ومعانيها الكتب جمعيت مبنى للمفعوله در يعنى علماواى باجوامع كلم وحكم حضرتدن نيجه كتاب تاليف ايتيوب ميدانى ومعانى كلماتنده كتب حديث مسنده جمع وتصنيف اولندى ومنها ما لا يوارى بناى مجهوله اولوب هر بر مبتدا لهدر فصاحة ولا بيارى ضم مشناة تحتيه وموحده وياى مهمله مجهولدر بلاغة بلاغت وفصاحت تميزيثت ايله منصوبدر يعنى الفاظ دررباره نبى مختاردن صلى الله عليه واله الاخيار من جهة الفصاحة بعضدن وفصاحة وبلاغة قيلينمدن اكاماتندو مماثل اولبيوب معارضه اولمبان كلمات كقوله صلى الله عليه وسلم المسلمون تتكافى دماؤهم ويسعى بذمتهم ادناهم وهم يد على من سواهم تكافؤ هر ايله كفودن نماثل وذمة وعهد وامان يعنى مسلمانلدن شريفو وضيع وكبير وصغير وامير وفقير ديت وقصاص حكمنده يكسان ويكجهتدر ومسلمانلدن بركمسنه من جهة اقل المقدار كفار برينه امان دان اولندقده جميع مسلمين اوزره امان مرفوعه جارى اولوب نقض جائز اولماهر وضيعه نصيله وهر شريفه بالعلوى حكم مرقوم شامل اولور والنراعد اسى اوزره مختصمين اولدقده برينه معاونت ومظاهرت امريدر يعنى وفاق واتفاقده كويا يك واحد مانند يدر ديمك اولور حديث مرفوعدر على رضى الله عنه طريقندن روايتكرده ابوداود ونسائى عليهما الرحمه در وقوله صلى الله عليه وسلم الناس كاسنان المشط ضم وكسر وفتح ميم ايله شانه حديث شريفدر مافيلينه مشابقى باهره دركه ناسك اخلافنده نفاوتى مقرر امتا اهل اسلام احكام شرعيه ده مساوى ودندان شانه اسا ويكساندر والمرء مع من احب بوخبر نفيس طريق انس رضى الله عنه دن روايتكرده شيخاندر ومرء رجل معناسينه امابومقامده لزوم سبيل تغليب وردوزنه شامل در كه مطلقا انسان ديمك اولور وتخصيص بحمادر زيرا مرء زوجيله محشوره اولور ولوغيره لله محبت اتسون والحاصل انسان محبت ايدديكى شيى ايله محشور اولور منازيلا خرنده معيت ايدر ولاخبره فى صحبة من لا يرجى لك ما ترجى له صحبت ضم صاد مهمله وسكون حاايله مصدردر رفقة اسا وبرى باى مثناة تحتيه وتاء فوقيه وبناء فاعل

ومفعوله مفتدر يعنى كشى كنديى زاينه اولان رغبت ومودة ونفعى سنك حقكدر شايان رواكور ميه انك صحبت ورفقتكدن خير ونفع نايابدر رواه ابن عدى فى الكامل بسند ضعيف والناس معادن تمامى حديث الناس معادن كمعادن الذهب والفضة خيارهم فى الجاهلية خيارهم فى الاسلام اذا فقهوا والارواح جنود مجندة ما تعارف منها ائتلف وما تناكر منها اختلف رواه الشيخان عن ابى هريرة رضى الله عنه معادن جمع معدن بكسر الدال منبت سيم وزر وهر اصل يبوت عن به اطلاف اولنور وهاهلك امرعرف قدره حيدر كرار كرم الله وجهه حضرتلرندن مسندا روايت بيور لديغى سمانى عليه الرحمة دن منقولدر بعضاول كسنه كه مقدار نفسينى بلوب اول منزلينه تنزيل وظهور ندن تجاوز يرله فوق الحد رفع نفس انميه فى الدار بن ناجى اولديغى ورحم الله امرأ عرف قدره ولم يتعد طوره بومعنايه منبئ اولور والمستساروقوعمى وهو بالخيار مالم يتكلم مستشار مشاور دن اسم مفعول وسين برائى طلبدر ومشوره فتح ميم وسكون شين وياضم شين ايله شورى معناسنه مر شار العسل اذا جتناه اوشار الدابة اذا عرضها ومنه المشورة امدى مشاوره ايلديكى كسنه يه حالنى عرض ايتديكجون تسميه اولندى ومستشار اما تنكار اولديغى سترمستشيرى حفظ ودبكر اندن پنهان ايتمسيله در پس مستشار اولان كسنه مؤتمن اولوب رأى ومشاره ايلدن صوابديدى اوزره اشارت ويا اول مشوره سكونيله مخبردر لله در من قال فعل شاور وصدقت فى الغيبتى المنكرا واقبل نصيحة ناصح متنصح فالله قد اوصى بذالك فى قوله شاورهم وتوكل ورحم الله عبدا قال خيرا فغنم اوسكت فسلم الى ابامة رضى الله عنه طريقندن تخريج كرده ابوالشيخ اولان خبر جوامع كلم بشرته در بعنى اول عبد حق رحمت ايلسون كه علم وحكمتله كويا اولوب اجر جزيل وذكر جميل اغتنام واحراز ايليه ويا خير غير يدن خاموش اولوب وبالذات سالم ورهايات اوله ديكمى روايتنده عبد بدلى اوراده اسلموا تسلم واسلموك الله اجرك مرتين وقوله صلى الله عليه وسلم قبل شاه رسالتدن قيصر روم هرقله دحيه الكلبى رضى الله عنه سفارتيله ارسال بيور يلان نامه غنيرح شما ملرندن ذركى شيخيه حاوى عليهما الرحمه روايت بيور لركه بسم الله الرحمن الرحيم من محمد رسول الله الى هرقل عظيم الروم سلام على من اتبع الهدى اما بعد فانى ادعوك بدعاية الاسلام اسلم تسلم يوتك الله اجرك مرتين الى اخره خبر بطيفدر بتجنيس والخسام وايجاز هويلدر مرتين ظرفيه اوزره منصوبدر يعنى اسلامله شرفياب اولكه عذاب دارين وذل جزيه دن سالم اوله سين ودواجرى مولاى عزيز سكا بحقشايشى قبول كله برى روح الله ايمان واتباع ودبكر معظم خاتم الانبياء اتقياء واسلاميك سببيله در وان احبكم الى واقربكم منى مجالسى يوم القيمة احاسنكم اخلاقا الموطئون اكنافا الذين يالفون ويؤلفون احب فاعل افعل تفضيل بمقال حبه بعنى احبه فهو محبوب ومجالس جمع مجلس محل جلوسدر تمييزيثت اوزره منصوب وتميزك افراد وجمعى جائزدر ونسبت قرب اندن رضا وحضرتك انلره موقنده شفاعة موعوده سببدن كنايه در واخلاس جمع حسن افعل تفضيل واستدل النحويون بهذا الحديث على ان افعل التفضيل اذا اضيف

اذا اضيف لمعرفة يجوز ان يطابق موصوفه وان لا يطابقه لانه صلى الله عليه وسلم
لافراده احب واقرب وياخود معناي تنفضلدن مشلخ اولوب حرف معنا لينه
اوله موطئون ضم ميم وفتح واو وطا مهمله مشدده وهمزه مضموم جمع موطا
اسم مفعولدر بني ورفق معنا سبنه واكناف جمع كنف برزنه جمل ناحيه وجانب
يعني حضرت ادب اموز مكتب وحكمت عليه الف صلوات وتحيات اصحاب وامتنه
خطاب بيورب روز واپسين فيامتده مجلس حضرتنده بكا نزديكتر وجويرك
اولانلر بكا خوش نهاده وبين الجانب وخلقله حسن معاشرت والفت وخوش
معامله برله نالين قلوب اولوب وقالين ابدنلر بكا درو وقوله جوامع الكلم اولادر قول سلطان
رسالپناهدر لعله كان بتكلم بما لا يعنيه ويبخل بما يغنيه ضمير لعله اول احد
بنه ذكر اولنان رجله عائددر صحابيدندر روى غزوة احد دن جام شهادتي
نوش ايدوب ماديريله ليهنك الشهادة زهنيتك لك جنان اولسون حضرت سرور دو
عالم صلى الله عليه وسلم اول پيرزنه خطاب ايدوب وما يدريك لعله يتكلم بما
لا يعنيه يعني اوشهيد عشا بشتنه زهنيه وبشر بالجنة اولمشدر ايدوب اول كسنه كندوده
مالا يلزم اولان كلمات ريله كويا وصالا بدّ اولان امورنافعه دن منع عطا وترك بذل
ايتمش اوله ويلكي مالا يعني ايله تكلم وبخل ترك بدلله معاقب اوله ديمك اولور
زيرا بخيل صفة ذميمه وندركه خيرده وارد اولمز صبشتر مالي بخيل يحارث ام وارث
وقوله صلى الله عليه وسلم ذا الوجهين لا يكون عند الله وجيها يعني رضي الله عنها
طريقتدن روايتكر ديكه ابوداود ده اولان خبر ذا الوجهين وذو اللسانين في النار
لفظيله درو وجه ايله وجيه بيننده جناب اشتقاقي بديدار در يعني
امور دنيادة ذو رونق اولان كسنه دن خدا راضي اولبوب مذاهنه محرمه
وفياحته فعلندن ثاني عند الله صاحب درجه ومنزلته اولزنهي حتى قبل اوخر
وقال عبارتده اوج وجه نمايان در كه قال وقيل قول معنا سبنه مصدرات
وبا فعلات اولوب احدهما بناي مجهوله وبا ثاني غير مجهول وبا كلام
ناشي حكايتنه اشارت اوله اول غير معتدن حكايه وثاني معتدن حكايه اوله
وباخود اول سوالدن وثاني جوابدن عبارت اوله يعني امر دينده مالا
يلزم اولان كثرت بحث وجوابدن نهي ومنعيدر وكثرت السؤال اياديچي
ناسده اولان شيئ حق انكار اولوب من غير ضرورة كسبه قارو اولان كسنه
بي استعنا امتدن نهي بيورملرب زيرا كسبه قدرتي اولانلرين سوالي مكروه وباخوم
ديللدي وباخود منتهيانه تحدث وسؤال وتحيرندن تكلمدن منع اوله وراضا
عة المال كندو مالني ويا غيرك مالني باي طريق كان حرامه الناقدن نهي بيور
ملرب ومالا يليقه صرف ويا مالا بدّ عدم صرفيله حبس ذخيره اضاعتدن معدود در
وماضاع مال اورث الجدا هله ولكن اموال البخيل نضيع من هان عليه المال
توجهت اليه الامال ومن بسط راحته انسى ساحته اوسوزوش قبيله محمد وحمد
ومحتاج ومديون اولان مالينى تصدق وانفاق حرامدر ديديلر ومنع وحاف
منع منون ومحرور وحاف كسر مشنا ايله در اصل فعل امر در آت مذهب خجل
اوزره هر شيئ هايه قلب اولندي يعني بدل واجب ومتحتمدن منع وبا مطلقا
امساك واحراك عندنده اولاني طلب منعيدر وعقوق الامهات صدّ تر وقطع
والديه يه مخالفت ايله آذى وجفادر وامهات جمع امه عقوق والدين كناه كبائردن
در لكن مادركه مشقت حمل ورضاع جهتندن ربحي غالب وبسيار وشفقت حقوق

برله اكثر

برله اكثر اولمغين امهات ايله تخصيص قلندي ووأد البنات فتح واو وسكون همزه
ودال مهمله ايله در اصل صوت شديد يعني دفن زنده اولديغي حالده دختر لك
حاكه وقتيله ايدكلري دفن بنا تك صبحيه زدان اولدقلرنده مستعاردر آباء جاهله
هيئتنده ضرب غيرة من الكفار او خوفا من الفقر انثى تولد ايدن اولادلر
زير خاكه دفني امكه سكم بدآ ايتلرندن ايدي بعثت بشرع شريف انى ابطال وزهي اليديك
امدي امور سته مذكوردن نهي اكرمه فالنه اولي كراهة نهي وبتيه دن
نهي ونهم بيوردقلري زيرا حديث آخرده صبغتله نهي ايله ورود ايلديكه ان الله
حرم عليكم عقوق الامهات الى آخره وقوله صلى الله عليه وسلم اتقوا الله حيث
كنت بعض محدثين خبر لطيف ابي ذر رضي الله عنه دن روايت كردكه احمد ونسائي
وحاكم دن ورد رواينده ميانه سنده عدم ذكر لفظ حيثما زائد اولدغندن دررو
تقوى ارتكاب معاصيدن حفظ نفس در قاضي بيضاوي عليه الرحمة يقوله
مراتب تقواي تفصيل بيورمشلردر وحيث ظرف مكان وبو مقامده تعميم مرادلنور
في اي مكان واي حال ديمك اولور وباظرف زمان اولمق دخي محتملدر يعني
نهار ذوالجلال هر حالده اتقا ايله وبا نه حالده ونه مكانده ايسه منعالدن هرا
سان اول واتبع السيئة الحسنة تمحها بوعبارة متحسنه وما قبل ومابعد
حديث واحدده روايتكر ديكه بزهذي در نمح فتح منشا وضم حا ايله جواب
امردر بجزومدر وكناه حسنه بي اتباع حسنه فعليله قريبا منها تابعه فلحقدر
بوخبر شريف كريمه ان الحسنات يذهبن السيئات آيتنده مقتبسدر ومحوا ايله
واذهاب سيئه وعدم مؤاخذه حقدر وسيئه وعدم مواخذه حقدر وسبئه ايله
وادصغيره اولديغي الصلوة الى الصلوة كفارة لما بعدا الكبائر حديثندن مستفادر
وهر جمعه كبائر ومغفرتي شمولينه قائللردر ومحوله حقيقته ذنبي وآثاري اولمق دخي محتملدر
معنا حسنه سيئه يي كتاب اعمالدن محوايدر ديمك اولمق اوخالق الناس بخلق حسن
وخالق الرزق وخلق ضنينين ايله ويا ضم سكونيله بخيلته وملبغت يعني ناسبه
خوش معامله وحسن خلقله معاشره ومعامله ايله ديكدر وامديه بخيله حميدة الكشاني
حد امكاندة اولمغي منيراولور وخير الامور اوسطها روايت كردكه سمعاني اولان
حديث مستفلدر ملكات محمودة دن طرفيني افراط وتفريط مذموم اولمغله ما بينهي
ممدوحدر مثلا تبذير وبخيل مياننه سخي كريم وتهور وجبن بينني شجاعت اولديغي
كبي هر خصالده اعتدال جانبيني مطلوب ووسط ممدوح درونه علو ونه تقصير
اوله خير الامور الوسط خير الامور الوسط غلط وقوله احبب حبيبك
هونا ما عسى ان يكون بغيضك يوما ما وابغض بغيضك هونا ما عسى
ان يكون حبيبك يوما ما هون فتح ها وسكون واوله مصدر ومالمعنا
مالفله زائدة در وهون سهولة ورفق معنا سنه بومقامدة عدم افراط وتوسط قصد اولنور
يعني دوستك محبتدن انتصار وعدم مبالغه وقدر متوسط اوزره اول
شايد بركون حبيبك دشمنكا بغض اولوب بشيار محبته مديريه برطرف قلمغله ابغض حبيبك
اتديكك معلومدر بتيملر اوله سيك ومبغوضك اولان كسنه اعتدال اوزره
بغض ايله اظهار عداوت امه بكه بركون دوست اولوب عداوتدن حيا ايدوب نادم
وشرمنده اوله سن ابراز وحي اخذ عدوك مرة واخذ صديقك الى مرة فلعل
الصديق اخذ عدوك مرة واخذ صديقك الى مرة فكان اعرف بالضرة حسن بخير
سيوطي اوزره حديث مزكور روايت كردكه بخاري في الادب در والترمذي عن ابي هريرة

حيثما كانت
والتقوى فلان ثم ان ابت الاولى التقوى
عن العز ابا الخلد بالبر عن الشرك
وعليه قوله تعالى والزمهم كلمة التقوى
والثانية تخبر عن كل ما يوقع من معصية
حتى الصغائر عند قوم وهو المتعارف
باسم التقوى في الشرع والمنفي تقوله وهو
ان اهل التقوى امنوا واتقوا الله
ان يتفعل عما يشغل سره عن الحق
وينبغي بشرب اليه وهو
اتقوى الحقيقي بقوله تعالى واتقوا الله
حق تقاته
بصاري
ردوا الحسنة
بعفو الذنب
بعفو
الذنب
ما لا يليق صرفه
يوما ما يكون
كونارح بركون

رضی اللہ عنہ اما قول اکثر کلام علی ابن نضی کرم اللہ وجہہ اولی از زبور بدر قولہ تعالی
والظلم ظلمات یوم القیمۃ ظلم شی غیر موضوعہ وضعہ دکا ہو نقض معناسبۃ
اولور مراد حدی تجاوز و تعدی بدر ظلمی افراط و ظلمانی متعدد تغلب شمہ اشعار
ندر وظلمہ مذکورہ یا حقیقۃ حبیبہ و یا احوال و شدایدا وزر قولہ درہ
اما حقیقتدن صرفنہ احتراج نا باندر و خفیفت اولمسنہ بوم ترالمؤمنین والمؤ
منات یسعی نورہم بین ایدیہم کورمہ سی عنا بلہ و شدایدا وزر محل اولدیغنہ
قل من ینجیکم من ظلمات البر والبحر جلبلہ سی موافقہ ایدر خبر مذکور نخریج بخاری
اوزرہ بسورۃ صحمدر وقولہ فی بعض رعایۃ ابی عباس رضی اللہ عنہ دن
روایت ترمذی اوزرہ شب اذبنہ دن سرا زندہ فرانخ خالندہ اول حضرتک جماد دعوا
تندن ایدوکہ بسورہ اللھم انی اسئلک رحمۃ من عندک بعضی روایتندہ
بدون من عندک وارد اولمندر ورحمۃ یعنی الانعام تہدی بہا قلبی
یا رب مجرد لطف و تفضلکدن طلبکار احسام کہ اول رحمت بسبلہ دلم حضرتندہ
سنکدہ رہاب اولہ و نجمع بہا اوجب وقلم بہا ختم لام لام و تشدید میملہ شعثی
دراصل ھوا و انتشار غبار درکہ پریشانی حال مراد اولنور و ما فیہا تغیر اولنور
بعنی اول رحمت بسبلہ حال و شان و امور منتظم و احوال پریشانم انوکلہ
جمع اولور و تلم بہا غائبی و ترفع بہا شاھدی حضور و شہود ایتکلہ صنعہ
طباق نا باندر و غیب باطن و شاھد و ظاھر ایلہ مفسر در یعنی دخی رحمتلہ
امور مخفیہ م صلاح یلہ و شہود و معاینہ سلامت و بلیات دن عصمتکلہ
اسوہ اولور و تزکی بہا علمی و تدھنی بہا رشدی درحمت و تفضلک
بسبلہ ھر علم مقبول و تقابصدن سالم و ثمرہ آمال قبا باب اولوب صلاح
حال و رشدہ وسداد م خبر بلہ ملہم قلنور امدی ایہام قلبہ القاء خبر در
و نزدہ بہا الغنی ضم و کسر ھر و سکون لامہ مصدر در تعمیمی بہا من
کل سوء صور اصل معنای عصمت منع و حمایتدن و سوء ضم سین و کاھی
فتح الہ ضر رحسی و معنوی و الحاصل الغنی و اراید بکم شبی رحمتدر بسبلہ
جمع و ھا امور رسواد و سلبی و عاد ایجاب ابدر امور دن رحمتکلہ بنی صبانت
و حمایت بسور رسبی امدی الغنی و اراید بسور بلاء اضر باو عثیر تدر کہ نالیش قلنوب
ابلہ ھدایت ھو اسعاد ملہم و اراید بسور المشرح اللھم انی اسئلک النور فی الفضاء
عطاد فی بر و بدر ھو نور و نجاۃ و طفر در نجات من کل سوء فضیحتہ و ندرتہ
و زلل الشھداء ختم نون و رای ابلہ مصدر درکہ مھمان ایجون مھیا قلنان
شیئہ اسم قلندی و یا منزل معنا سبتہ امّا بو مقامدہ جزیل ثواب و جمیل مآب
مراد اولنور عالم برزخی و رہشتندہ اولوب منتھا بہ زینتہ اولنان کرامت و ثواب
و عیش السعداء اصل عیش حیاتلاہ و سعد جمع سعید و ضد شقی و النصر علی الا
عداء و الحاصل ھم دنیادہ معزز و مکرم و رضای رحمانہ موفق اولوب مأمولہ
فائزوھم اخرتدہ حیات محمدیہ و شایستہ جنابی صحبتنہ نعمہ نیل و رشمنان غلبہ
و نصرت بزلہ خوانشکار لو نبقم الی ما ردتہ الکافۃ عن الکافۃ من مقاماتہ و محاضراتہ
کافۃ کثیر و جمع معناسبتہ اسم فاعل و یا مصدر در و می مایی بیان اولنور و مقامات
جمع مقامہ لمکان القیام اسمدر امّا مطلق مکاندہ مستعمل بعد کہ ذامن قام نبہ ایجون استعمال
قلنوب صکرہ زیادہ فی التوسع صدور یافتہ بجلس اولان کلامہ شبیہ ایلہ یلہ
مقامات بدیع و حریری کبی و محاضرات جمع محاضرہ جلیسک جلسہ کلامدہ مجازاتی

معناسبتہ

معناسبتہ یعنی حضرت نا بای عالم صلی اللہ علیہ وسلم اصحاب و امتہ خطاب
و مصاحبتدہ انبساط و مداطفہ سندن جمع کثیر یکدیگر دن نقل و روایت ایلدکلری
وجہ و خطبہ و ادعیہ جمع دعا کو عا جمع ادعیہ و مخاطباتہ و غیرہ دن
لاخلاخلاف صلی اللہ علیہ وسلم انہ نزل من ذالک مرتبہ لا یقاس بہا غیرہ
ضیر انہ علیہ السلام و بہا مرتبہ یہ غیرہ یا نبی و باکلامہ عائد اولور و خاتمہ
نبیہا سبقتہ خاری محملہ و رای مجمہ ابلہ خوجہ و ضیر فیہا مرتبہ یہ راجعدر
و سبق فتح سین و سکون با ابلہ مصدر لا یقدر ضم مشناۃ تحتیہ ابلہ
و فتح دال مہملہ و صفتینہ ابلہ مبنی للمجہولدر قدر سکون دال ابلہ متدار
معناسبتہ محصل کلام بلاغت و فصاحت جہتندن اول حضرت برجای بالا
و منزلہ علیا یہ مرسید ابدیکم اول مرتبہ غیرہ قیاس اولنمز و سرمنزل فصاحت
و میدان بلاغتدہ مرباینک فصب التبق و الفضل اولان سرجملہ اصحابی
سبق ابلہ فائز و جائز در کہ انک مقداری تحسن و تقدیردن بیرون در و قد جمعت
من کل آلہ صلی اللہ علیہ وسلم التی لم یسبق الیہا ثبت و لجی آخر زہ جمعیت سکون
تا و نانیث ھو بنای مفعولہ و من تبعیضیہ و یا زائدہ در و جمعت بنای فاعل و حذف مفعولہ
رخی جائز در و لم یسبق صیغہ مجہولہ یعنی کلمات حکمت نکات حضرتندہ بعضی جمع ا
ولندیکم نہایت بلاغت و غایت فصاحتہ بالغہ اولغین اکا سبقت اولندی
ولا قدر احدان بفرع فی مقابلتہ علیہا بفتح فتح مشناۃ تحتیہ و سکون فا و کسر را
ابلہ من الانواع ما یغاتی ظرف صب اغماک و قالب فتح لام ابلہ اسم الت کالعالم
علی خلاف القیاس معروف و قدر و عبارندہ استعارۂ مکنیہ و تخییلیہ ھو یدارکہ
کلام جواھر منزلہ سندہ و اسلوب کلام ھیئت صباغت و منبہ سندہ اولوب اولوب
قالب انبانی تجسید در و یا مراد الفاظ درکہ قوالب معانیدر یعنی صبر فیان شمر نہ
فصاحتلری بری ذر خالص العیار کلامی کلامنی اول قالبہ افراغ اتمکلہ قدر تبیہ
اولندی کقولہ علیہ الصلوۃ والسلام جابر رضی اللہ عنہ طرفندن روایت کردہ
مسلم و بخاری اولان کلامی مسلمی اسادر بسورلو حمیّ الوطیس فتح حاء مہملہ و کسر
میجلہ و طبس فتح واو و کسر طاء مہملہ و مشناۃ تحتیہ و سینلہ تنور در اول حر
ندن مقدم بر زمان بو کلام حکمت بیام ابلہ کویا اولدیغی فرع مسامع دواۃ اندی
روزغ الی حینہ نا طقہ پرواز اولدقلری کلام بلاغت نصاز دن اولوب استعارہ
مصرحہ در وجہ شبہ نا باندر یعنی تنور اشتعاب اولدی دیمکلہ اتش حرب و
قتال شعلہ کبر و فروزان اولمغین کنایہ بسور دیلر و مات حنف اللہ حنف
ھلاک معناسنہ در نوھم عرب اوزرہ روح بمار بینی زن و جان رحم خواہ اجل
جراحت و زحمدن خروج ایلیہ حضرت حواجہ عالم صلی اللہ علیہ وسلم علی
قدر عقولھم عربہ تکلم بسوروب یعنی من غیر ضرب و لا قتل کانہ فراشندن
انفی اوزرہ ساقط اولوب فوت اولدی دیمکدر عبارت بسور دیلر روایت در
بیہقی فی شعب الایمان اولان خبر لطبق درکہ من مات حنفہ النفہ فقد
وقع اجرہ علی اللہ یعنی مجاہداً فی سبیل اللہ حقوب بالا مباشرت قتل و باغ و لا
حرب و فات انسنہ اجر و ثوابی مولا یہ مفوضدر حاصلی تخصیص انفی روحاء دنیا
بع نفسیلہ مبنی زن خروجی مراد اولنور و لا یلدغ المؤمن من جحر مرتین
یلدغ ضم مشناۃ تحتیہ و سکون لام و دال مہملہ و عین مہملہ ابلہ و جمع طلع جیم
و سکون حا مہملہ و را ابلہ حفیرۂ حوام و دھوش بعضی روایتدہ من جحر واحد

نزدیا

بصیغۃ التکلم فی الشرح تعلی القاری

وما نقمہ ھذہ الاربع اللھم اعطنی ایمانا و یقینا بعدہ لعوز الحمد ان قال یا شرف الدنیا والآخرۃ

وفی نجد عند الفضاء تعلی القاری

وفی روایۃ زیادۃ وما رافعۃ الاشعاء تعلی القاری

براویہ طاوس و ھو ثقہ نبی جامع الصغیر سیوطی دا بنلو لہا یطھر در

و دیگر ده المؤمن لا یلدغ ابله و در بدر حدیث مذکور در امثال نبویه در ندر ابی
عزة نام شاعر خصوصنده و رود انذرکه مرفوع شعر اوست فقال الاسلام او زر کفار بجا تحریص
و تشجیع ابدوب رد فعه جانب اسلامه قید اسرایله کرفتار او لدقده بغیر فدا آزاد
کرده سلطان عالم اولوب جندا ایپلیا تله ستایش یغمر یده نعته ساز اولمشدی
بعده ذا نقض عهد ایدوب طرف مشرکینه دمساز و تکرار کرفتار پنجهٔ دلیران
اسلام اولدقده بینه خلاصینی التماس و چشوده اینت توقع اولوب قبل هذه شاعر
رسالتدن لا اد عاک نسخ عارضینک بمکة تقول حدعت محمدا فرد بدین و ان
المؤمن لا یلدغ الحجر قول شریفلرینه لبیک جنبا تو بوغ اولوب حواله تیغ خون اشامله
طومار عمری طی او لندی و نصح عام طریقله دیلک اولوبکه امر معاش و معاده
اکاه اولان مؤمن عاقبل و فجرب رد فعه اطوائی اسی وجه ایله دیلبوی و یا اخر بی
برید عماله او غریوب ضرر ک مشاهدا شبه بردخی اول عماله عودت التزومی و عقلا
تخصیص تاکید بو کلام حکمت انجام امور معاد و افعال معاصی عام اولله و السعید
من وعظ صیغه مجهول الله بغیره سعید عند الله و الناس مرضی مبارک و وعظا
ایسه ذکر ما یثیب به القلوب من ثواب و عقاب بعض سعاد تمندا اولورکه
غیر نازله اولان حوادث ایله منقطع و منقضی اولوب خیر و شردن سوالب امور
تذکر برله متنبه اوله روایت کرده ذیلی اوزره نامی حدیث و النقی من وعظ بغیره
غیره فی احوالها فی معنی بحسب البلاغة اکاتندا اولان کلمات من نکسته کله
ان الاعمال بالنیات و المجالس بالامانات الحرب خدعة ایاکم و حضراء الدمن
کلا السبد فی جوف الفراء البداء مؤکل بالمنطق سید القوم خادمهم الخبیر فی نوابها
الخبر ان من الشعر لحکمة نبیله المؤمن خبر من عمله الذال الخیر کفاعله الندم توبة
ما یدریک الناظر الیب بالادکذا ان ایدن لفظ جیت مبنی المجهول اولدیغی
حالده ما یدریک نائب فاعیلدر و یدرک من الادراک بمعنی التصور و ناظر فاعل
یدرک و یجب مفعول و بالکسر اولور و فی مضمنها ضم میم و فتح ضاد یجه
و فتح میم مشدده و نون ابله اسم مفعول و بعضی نسخه ده مضمونها و اقعده
بمعنی معانی بدیعه و میانی منیعه و ترکیب صحیحه در نضر ابلدیکی
الفاظ و معانیه ایدن کسنه نک بسندیده سی اولان در مشور کلمات حرفت
حریر نحریره کشیده و جمع اولندی و یذهب به الفکری فی ابی حکمها ضمیریله
ناظر راجعدر و ابی جمع ادنی عدد اقل معناسنه و معمول یذهب
الفضل العموم مخذوفدر ابی فی کلمة مذهب مرحکم کسرهاء و فتح کاف ابله جمع
حکمة یعنی اقل حکم الفاظ و الفاظ نصابنده اولوالابصاره دیمشدی و ادی حیرت
اولور فکیف اقاضی الفاظ کهار یعنی ناقل ابلین و اله و خبران اولیه و قد قال
له علیه الله علیه و سلم رضوان الله علیهم اصحابه ما رایت الذی هو افصح منک
بیهقی شعب ایمانده و ابو نعیم دلایلنده روایت بیوردقلری اوزره بعض خطبات
و فوده مجلس شاه رسالتده خطبه خوان اولوقدرنده کلام عذب و فصیح ایله
انده جواب رادد اولدیغنه باب مدینة العلم علی المرتضی کرم الله وجهه لب
لب ادب برله اول حضرتدن استنطاف و استفسار دن بیورد ایدیکی یا رسول
الله بزلی و جناب محترمک شجره اصلیه هاشمیه دن متفرع و بلده واحده
سنشله باب اولمشی جناب دولتکه باعث وجوه عربه برکونه ناطقه بزداد اولورکه
بسیاری الفاظ بلاغت نصابی مفهوم اولو النهی اولمه نزدات و الا قدار کن وجهانا

و فی نسخة فی نصب الفعل
و رفع العجب لعلی القاری

و فی نسخة من مضمنها
بفتح المیم

الی الشر

الی الصحابة
نسخة

کسنه مشاهد انذ لکه و بدکلرینه ان الله عز و جل اد بنی فاحسن تادیبی
و نشاة فی بنی سعد بو کلام حکمت انجامیله تحدیث غنمه بروز دکاری
بیورولوا ابدیلر و اکثر بلغای صحبت کرام فصحای عرب ایله امیرشی اوزره ایکن
احیانا لغة غریبه دخی طرف دانای عالمیان صلی الله علیه و سلم فراجعت و اندن
استفسار و غرایب و معانی و مشکلاتی حل ایدرلردی حتی لغة اسعل
علیه السلام مندرسه اولمکله تعلم ابجدی ابوجی ایله حرفت حواجله
لم احیا بیورد قلری حدیث و بیدر فقال و ما معنی انزل القرآن بلسان
لسانی عربی مبین لسان بدل و بیاندر یعنی بیورد یکه
نصبحنین اولاد ادم اوله دن بری بشی منع ایدر منع هذا غایة بلاغه
و نهایة فصاحته معنون اولان قرآن عظیم ان بنی لسانم ایله
شرف نزول بیورلدیکی مواضع عربی زبانلدر و قال مرة اخری اصحاب
غرائب نقلی اوزره مینا اخریده بیورد یکه انی من قریش و نشأت
فی بنی سعد فانی یاتینی اللحن بیدر غیر او من اجل معلنة و لاجل هذا
سنة اولدیغی مصنفلرک انوادی المشابحنده حق ردر و یا علی انی دیلدی
او لدیغی سر باب المدح بما یشبه الذم کما قیل و لا عیب فیهم غیر ان سیوفهم
بهن فلول من قراع الکتائب و قریش عرب عبادن فصاحتله شهرت
شعار اولان ایکی قبیله دره و بنی سعد مادره رضاعیدی حلیمه یو
سعدیه قبیله سیدره و حمزة انی مفتوحه دره ابتدا ئیله مکسوردره
دیتلدی بک حقلی صاحبی اولدیغی حالا اشتباه دکلدر و الحاصل بالاده و رود ایدن
سوال اصحابه جواب بیورلرکه جز قریشدن اولدوغمدن غیری و با اول
اجلدن تکلم بین قریشدر ثم و بنی سعد قبیله سندن نشأله باب و بروردره
ثم بنجه بنی کلمه لحن و زلل لاحق اولور بمکدر و اما انا افصح من نطق
بالضاد بیدر انی من قریش حدیثی کرچه برهان حلبی ابو هشام علیه
الرحمة دن نقل و روایت بیورمشلر لکن حفاظ حدیثدن برجماعت
برجماعت دینمش موضوع و معنی صحیحنه تصریح بیورد یلر فبجع له صفنه محمد لله
بد لک صلی الله علیه و سلم قوة عارضة البادیه و حزالتها و رفعله
ضد رکاکت و نصاعة الفاظ الحاضرة خلوص الفاظ اهل حضر و رونق
کلامها و رونق حسن و بها مضمومًا ذالک الی التا بیدر الا لهیج الذی مدده
رفعله الوحی الذی لا یحیط بعلمه بشر ای منسوب او هم بنو آدم
و ضمیر بعلمه تا بیدر راجعدر یعنی کلام اهل بادیه عدم نصنع بریله قوی
و متین و کلام حاضر ترم لطیف اولمغین هاتین الصفتین تفویله
بزدانی موتا بیدر صدانی به منضم اولدیغی حالده انک علمی بشر احاطه
و حیازه ایمیه جک من بعد و حی سبحانی امداد یله حضرت سلطان
عالمدن جمع اولنوب اول فرد اکمل ایجون دار خلق و بحشوه فیاض مطلقدن
و فالت ثم مسعدة فتح میم و موحده ابله عاتکه بنت خالد الهذلیه عمه
نبی و صفهالله صلی الله علیه و سلم علته مضاف مصدره ضمیر له نبی
علیه السلام راجعدر انه حلق المنطق جلوه مطلوبه مانده مسئلدن اولاد
شبیح و سامعه اعجاب و سماعیله زوق و تلذذ اولنان شی شبیه استعاره
فلندیکه او کلیجین الماده فصل لانزه و لاهذر تزر فتح نون و سکون زای

ابله یسیر معنا سینه هو هذره فتح هاء وسکون زای معجمه ابله کسیر وبسیار یعنی عانکه
خزاعیه جمله وصف حضرنده لغت خوان اولوب حضرت فخر عالم منبر زیارت اولوب
کفتاری دیلر باسی حلال ومکالمه مسائل اولوب منفصول ومبین ومفهوم
ومبین ایدی یا فاصل بین الخوف والباطل دیمك اوله کان منطقه حرزات منظوم
دور ر باری جواهر متقالبه ایدی نظمی جواهر در عقد منظوم ایسه
متناسبه یعنی کوبا کفتاری شکر باری حلاوت ونها ورونقده رشته
نظم منتظم کوهر برتیب موبها ایدی وکان جهیر الصوت حسن النغمه
جهیر صوت بلند ونغمه فتح نون وسکون غین معجمه ابله حسن صوتلو
عادت عرب علو صوتیله متدح اولمری ابله سغمه قم کله بنان کالمه قدرت
وفصاحتنه دلالت انکه مدحت کرا اولورلر وحسن نغمه حضرت طریقة الحان
ومؤسسی اوزره دکل ایدی بلکه فی ذاته حسن صوتیله مکرم ومرزوق ایدی
وسائر پیغمبران دخی سؤال نحو اوزره اولدقلری ثبوت بافته در صلی الله
علیه وسلم اولاً واخراً فصل واما شرف نسبه وکرم بلده ومنشئه
شرف رفعه قدر وکرم انواع خیر وبری جمعدر لکن عرفا جود وسخا معنا
سنه مستعملدر ومشتاء محل شتاوت وتربیه مما لا یحتاج الی اقامة
دلیل علیه لظهوره ولا ببیان مشکره ولا اخفی منه فانه صلی الله علیه وسلم
بجنبه فتح نون وسکون جیم ومؤحده مختار ومنتقی بنی هاشم وسلاله قریش
وصمیمها سلاله ضم سینله نسل وصمیم خالص واشرف العرب واعزهم
نفراً اسم جمعدر لا واحد له ثلاثه دن عشریه دك رحال اوزره مواقع اولور
رهط انساب وعشیرندر من قبل ابیه وامه ومن اهل مکة من اکرمه صلی
الله علی الله وعلی عباده محاصل کلام محضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم
نسب والالری وشئه یاب اولدقلری بلده تلك رفعت وکرمی اقامة دلیل وبرهان
وحل اشکال وبیان واظهار خفا وابراز عیانه محتاج اولدقلری رشحه نوادره رسیده
وبا اجتبار النسب اول پیغمبر والاحسب مختاره بنی هاشم وخلاسه قریش وبدر
مادره وعشیرت جهتندن اشرف واعز وخدا وبندکان اوزره اکرم ومقصد
صحیح وقبله انبیا اولان مکة الله ها البیته شرفیله امدی جسم لطیف
سلطان کونین محبوبی وغصنیله فرمایی ریاض جنان اولان بقعه
منیفه دن ماعدا مدینه منوره اوزره مکة مکرمه دن اکرمیتی بوعبارتدن
معلوم ومفهومدر اما بعضی مالکیه تفضیل مدینه محل مکة ابله احتجاج
اخلردر من کرم بلاد الله وابنیله ارادا اولدیغی صورتده من بغیضیته
ابله معنی بیورملق محتملدر حدثنا القاضی القضاة لام عهد ایجون در
والاعلی سبیل الاستغراق اطلاقی انجق ملك خلاق اوزره شایاندر حسین بن
محمد الصدغی نخشبی وباء نسبیله ابله رحمه الله رحمه سی سبق ایدی
شنا القاضی ابوالولید سلیمان بن خلف یعنی باجی حدثنا ابوذر عبد بن احمد
الهروی وعبد من غیر اضافة واقعدر وهذا ابن الشیه نانوشته اولمق
کرکدر ولواول صحیفه باد اولسون شنا ابو محمد السرخسی حموی ابوالهیثم
مستملی وابوالهیثم محمد مکی کشمیهنی شنا ابو محمد بن یوسف فربری شنا محمد
بن اسمعیل امام بخاری شنا قتیبة سعید شنا یعقوب بن عبد الرحمن بن عبد الله
القاری عن عمرو واوایله عن سعید المقبری فتح وضم وفتح موحده ابله

منزل کوره سنانه

وفی نسخ الدیباج
واما نقل العرب
علی القاری واعزها

ولا لاله مثالیه

فالوجه عندنا کما یجیء
ان شاء الله

وفی نسخ الدیباج
انفس العرب واعزها
علی القاری

منزل کوره سنانه فریب اولمغله نسبه اولنمدی عن ابی هریرة ان رسول الله صلی الله
علیه وسلم قال بعثت من خیر قرون بنی آدم لفظ فرونده اقوال عشره
حاصلی مقدار من الزمان معنا سینه واهل زمان اصلاف اولنوره ره
وبیت وسی وجیل والقرن موبتن وسکان موطن دیو یوز سنه دن عبارت
اولمغله قرن یوز سنه ابله اختلاف ایدنلر حضرت فخر عالم براوغلنجغلك کاشی
مدح ایدوب عشر قرناً دعا سیله خبر اقتضاری عشر شه خمسه قلیغی اول یوز
تمام صدسانه معمراً اولدوغنه مستدلدر وباقوف یوز یکرمی بش اولمغله
زمانلرنده معتبردر ویاهر عصرده کی انده بر پیغمبر ویاکبار علمادن بری موجود
اولمه بقول نجاتی قرن لغتده وقت واحده مقتضر نیلن اولان هر طبقه
ناسدر اولان قوکاهی وقته قرن تسمیه اولنور پس قول ظاهر وحده بنده مراد
اولنان قرن طائفه وجیل من الناس فی عصر واحد اولمغدر ومن ابتداء غا
یه وابیاتیکه ذو بعنی بنی آدم قرونبنك خیرلی طائفه سندن بعثت والسال اولندم
فرناً فقرناً فانزنیب فی الوجود ایجون در طبقة بعد طبقة معنا سینه فرانچه
النحو بابا بابا قولی اسا فریق خیر بنی آدم وخیر فریق بنوهاشم وخیر بنی
هاشم عهدی وسوالاله علی العالم حتی کنت من القرن الذی کنت منه
حتی غایت بعثم ایجون در اصلاب اباء ثقلیی مراد بیورلمکله خلیل اللهدن
ثابت برذبح اللهدن بعد نضر بنیه کنانه بعد ما قریش بن النضر ون بعد ذا
عبد الله بن عبد المطلبدن ظهور یافته وبعثم اولندم مصنف علیه الرحمة
دلائل بیهقی دن مسند اروایت بیورلمشدر خبر صحت اثر ابله ما سبقی تأیید
تقبل ایدرکه وعن ابن عباس رضی الله عنه قال قال النبی صلی الله علیه وسلم
ان الله خلق الخلق فجعلنی من خیرهم خلق جمله مخلوقاتدن افضل وجیه و
عرونده بعض بعضی جهاتدن خیر الناس رضی الله عنه حدیثلری سیاقنده ولد
آدم معادلة بیورمه آخر یتنده علم جل شانه خلقی عدمدن ایجاده وبنی آدمی
وقتاً خیر قرونجه ندن انشا ایلدیکی انسانلرده انك خیر قرونجه ندن آفریده قلدیکی
عبدلرده من خیر قرنهم بدل بعضهم من کل بعض خیر بت ابله مجبول ومتعارف
اولان طائفه معنا بدت اولان خلق ایدی فجعلنی من خیر القبائل بعده ذاتنده
عبدلرنده قبائلك اشرفنی اختیار ایدی فجعلنی من خیر بیوت قبیله
واحده قبائل اب واحدن جماعتدر یعنی بنی عبد خیریت ابله موصوفه
اولان قبیله قریشدن فیلدی ثم خیر البیوت ضم وکسر با ابله
فجعلنی من خیر بیوتهم بعده اصانع قادر یجون قدرتیله اهل بیت
قبائلی اختیار ایلدیکی بنی اهل بیتك خیرلی بنی هاشم اولان بنی هاشمدن
فلدیجی انا خیرهم نفساً وخیرهم بیتاً روح وذات وحسب وشرف
جهتندن ذکر اولنا کلدیکی سابق علم الله در بخاری ومسلم
واثلة بن الاسقع اهل صفه دن مخادم نبویه اولان ذات محترمدر کما
یوز بش سنه عمر اولوب مسکن اواخر تاریخنده همشهری دمشقدر روی انه نعیم
اولدیکدر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الله اصطفی من
ولد ابراهیم اسمعیل علیه السلام حق جل وعلی اولان خلیل جلیلدیکی
اسمعیل علیه السلام یحتار ومرتضی ایدی امدی اسحق ویعقوب
علیهما سلام الجلیلدن ماعدا فنطورادن پیدا اولان حضرت ابراهیم

مطالب
من المعنی الی الوله

شش دانه ایلدیلر واصطفی من ولد اسمعیل بنی کنانه حررکتخریر اسمعیلی
اوزره اسمعیل علیه السلام عدد روح اوزره اون ایکی اولادی وکنانه
اباء ثلاثه عشر ایله ثابت بنی اسمعیلدن نسبت شریفلری رسیده اولوب واصطفی
من بنی کنانه قریشا ولد صلبی کنانه نضر واولاد نضر جهار کنانه ددکه
بری قریشدر واسم قریش قوردر اما دفن دهء براعه تحقیق شجره درکه نور خورشید
فروغ محمدی صلی الله علیه وسلم مطلع جبین کنانه فرزندلری حمدی نضر ایله
بحش سعادت اولدیکنه نظر قریش نفس ایله موسوم ایدی ونقریش تفتیش معنا
سیله در زوائی اوج حاجاتی تفتیش وقضا انکین تسمیه اولنمشدی ونضر قریش
تعظیم ایچوندر واصطفی من قریش بنی هاشم هاشم کذا اسم سامیسی عمرو ایدی
علوّ جناب صاحبی اولغین عمرو العلی دیرلردی عمرو اول اباکه مدلول مخطط
سالفه ضیافت خلق ایچون لسان کسره نعوت کونا کون اولدیغی نزدیکه اول
ضیافت ایدن بو ندراولوب هشم نزدیک ایدی کلمه اجهندن هاشم دیکله
ملقب اولدیلر عرف جمیع حیات هاشم جمال بی نظیر ایله حاطب بنور عالم اولمغین
روایتنده عرف ده شام محاله مبدل اولمشدر واصطفی من بنی هاشم هاشم
جمال بی نظیری بدر عالم اولمغین حطاق محراب ابروسی مشکوة النور
سید عالم صلی الله علیه وسلم اولوب حضرت واجب العطیا یا اکا دورت بسیر
عنایت ایلدیکی بری عبد المطلب درکه جد پدر سلطان الانبیادر
والحاصل خدای معبود لطف وجودیله قریشدن بنی هاشمی مختار ببورروب
وبنی هاشمدن دخی بنی محمدی وهاشم الانبیا والرساله قلدی قال الترمذی وهذا
حدیث صحیح حرر طبری الله صلی الله علیه وسلم قال ان الله تعالی عز وجل اختار
خلقه فاختار منهم بنی آدم ثم اختار بنی آدم فاختار منهم العرب فاختار منهم
قریشا ثم اختار قریشا فاختار منهم بنی هاشم ثم اختارنی من بنی هاشم
انی منهم فلم ازل اختیارا من خیار معنی حدیث اخاریث مسبوقه مصوفی
اولمغین نکابوی عکا قلیله رخصت داده اعاده روکه رمز والحاصل اصل مبتدای
واصولدن خلاف عالم بنی ابجار وانشا ببورنجه خیارا من خیار وشریفا من شریف
اولمغین زائیل اولدمردیکدره البوصیری فهو الذی ثم معناه وصورته
ثم اصطفای حبیبا باری النسم الاحرف استفتاح مرتبه من احب العرب
فبحبی احبهم ومن ابغض العرب فببغضی ابغضهم ظاهر باخر فکری
سبیلیله اولمغین انسبدر یعنی به محبت ابدن بنی عربه محبتیم سببیله دلداده اولوب
وباعرب محبت اولندره سزاوار اولان بنی عربه محبتیم سببیله محبت وبنی
بغضیم اسابغض ایلیه دیمکدر اول حاصلی المحبة فی الله والبغض فی الله
منطوقیله عامل اولمقدر ومحبت وبغض وفضل وشرف عرب خصوصنده
وارد وفرقه شعوبیه کی عجم عرب اوزره تفضیل ونصرة اهلهم بنجه احادیثه
موضوعه ابراد انمشدر اما جمله ان الله تعالی واذا تکلم بالرضا تکلم بالفارسیه
واذا تکلم بالغضب تکلم بالعربیه امثالی وشارح الشفا عن عرضی نقلا اورده وفضل
لغة فارسیه وارده اولان اخادیثک کلی سی موضوعه درر دیدی وقال العلامة
الشهاب ولذا صح ان اهل الجنة یتکلمون بلغة محمد صلی الله علیه وسلم قلت
صحة لما رد بعضهم ان لسان اهل الجنة نبها الفارسیة الدرة وعن ابن عباس

رضی الله عنهما

رضی الله عنهما خبر مذکورک صحیحه ابی العرب العدنی اولدینی تحریر کرده سیوطی در
ان قریشا نتخ همزه ان مشدده ایله کانت نورا بین یدی الله تعالی قبل ان
یخلق آدم بالفی عام حنیفتی اوزره دوهزار سال باخود طول مدة وزمان
کنایه در نور دخی باغایه فریدون عبارتدکه محل رضا اوله وباحنیفیه نور اوله
یعنی آدم صفی اللهی عالم شهود اظهاردن ابکی بیک یل مقدم بنی بدالجبار
قریش پرتو نور خشنده ایدی بسبح ذالک النور ونسبح الملائکة بتسبیحة اول
نور لامعه خلقه تسبیح ایدوب سر وشان وحی افتداوی به تسبیح وتحمید اله حق
نقدیسی ونتزیه ایدردی فلما خلق الله آدم علیه الصلوة والسلام القی ذالک
النور فی صلبه فتح صاد وسکون لامیله عمود ظهر سلسله بشت
وفی آدم علیه السلام ذاتی صامع بجوف افریده قلبدی اول نوری ساطع الظهوری
صلب البشر الفاوابداع ایلدی فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم فاهبطنی الله
الی الارض فی صلب نوح وقذفنی فی صلب ابراهیم صبانه نوح وابراهیم علیهما
السلام دور اردی اولمغین قذف ایله تعبیر ایلدیکه قذف رمی من بعید در
ولذا جلعنی لفظیله اذا اولمندی یعنی بنم نوریمی ملاء اعلی عالمندن صلب
آدمدن روی زمینه انزال بعده ذالک النوری فتوجهما صلب نوحه نقل وبعدها
صلب خلیل علیه قذف واذا حنه ایدیکه ثم لم یزل الله ینقلنی هی الاصلاب
الکریمة والارحام الطاهرة حتی اخرجنی من بین ابوی لم یلتقیا علی سفاح
قطعا ارحام جمع رحم رحم وعاء ولد وفرابشه وحی اطلاق اولنور وابوی تغلیب
قاعدسی اوزره پدر ومادر لم یلتقیا جمله سی خالیه در وسفاح زنا وقطعا
فتح فاء وسکون طاایله یعنی خسب وفتح وضم فاف وتشدید وتخفیف طاایله
نعیم ازمنه ماضی ایچوندر والحاصل جوهر کرامتایه ذات جواهر کاشنات علیه
افضل الصلوة واکمل مستودع اصلاب طاهر انبیا وفوقة الظهر کرام عرب العربا
واکمه دودة الوشاه مدور امتهات طاهرات اولدرف صلب کرم عبد الله
الذی شبح له کتبجیله امینه رسما اولنجه عرف عربی اباوامهات عجم باندم فاکده
سفاحله علیل اولمیوب هرحالده پیغمبر وفی شرح یعنی اوزره تشق بند نکاه شرح
اولوب الایشی سفاحدن جمله سی طاهر الذیل اولدکلمندر وبشهد بصحة
هذا الخبر شعر العباس فی مدح النبی صلی الله علیه وسلم المشهور یعنی اوخبر الذی
صحتینه عم خیر الناس جناب عباس وصف نبویده ناطقدر بردازمدحت ته
من قبلها طبت فی الظلال وفی مستودع اولان فصیده نضیده لری
شهادت ایدر والله اعلم فصل واما ابتدعو ضرورة الحبوة الیه
ما فضلناه فعلی ثلاثة ضروب یعنی اقل بابدن تفضیل ابدیکمز موادن
ضرورت حیاته لازم اولمالدنی افتضا ایدر امور اوج ضرب اوزره قائل
در وضرب نسم ودوعی من النبی ضرب الفضل فی فلسفه ضروب ثلاثه ذلک
بری فضیلت اول امرک فلسفه اولاندر وضرب الفضل فی کثرة ثمرتی فضل
انک بسیار نده حاصلدر وضرب لخلق الاحوال فیه بری دخی فضیلت جهتنده
احوالی مختلفه در امدیجه هر نوعی برره فصیلیله تنزید ببورلر فاما التفاضل
والکمال بفلسفه اتفاقا وعلی کل حال عادة وشریعة عادتدن مراد ناسلک
اعتیاد ایلدکلری وشریعتدن غرض شارعک امر ونهی درکه کالعذاة کسر
عین موفتح ذال ومیدالله مصدنک قوام بدن حکمابوبان وهندوقوی

ان النبی صلی الله علیه وسلم لعلم النار

نور نمود از جمله او نمود سر فارسی ملائکه بسلام

او رفدی

وفی بعض النسخة اضرب لعلو القاری

ابی الکمال

رضی الله عنهما

انوکله قائم اولدوغی هر مأکول ومشروب والنوم خواب ولم تزل العرب واهل
الحکام بحکماء بونان وهند وفرس تتفاخر بغلتهما وتذم بکثرتهما تتفاخ
لفظاً لا التفاعل مقصود کثر بدره حاصل کلام اول فسکته مدح وکماله
استحقاقی حبتئیذ حسن وشرعاً وعادةً فلتیله بسند بلا وهو حالده
عمد وحدر غذا ونوم اساکله عقلاء عرب وحکماء وقد ما ابتدیکی خواب
وغذا ایله تفاخر وستایش وکثرتیله تعجیب ومذمتدن حالی اولدیلر
امادوم وتجم کثرة اطعمه والوان تقابسیله فخار اولوب عرب ایسه قلت
اکل ایله افتخار انعکاله تخصیص بالذکر فلندی ادیب فرد عارف شهر
ورد هبا کل النوره تخفیف مفال ایدرکه نفوس ناطقه جواهر ملکوتیدر
انی اشغال انحا الا فوایی بدنیه ومشاغل جسمانیته پس ضعیف سلطان
قوای بدن تقلیل طعام وتکثیر شهر ایله حصول تدبیر اولوب احیاناً عائله
قدسیه وصلت ایله تخلص باب ونلطفی مغیباب ایدرا دبشاره قبل
البنطنة تذهب الفطنة لان کثرة الاکل والشرب دلیل علی انهم والحرث
والشبر نهم فتح نون وها ایله اشتهاء طعامدهما افراط وحرص ازونشبه
فتح شین معجمه وراء مهمله ایله بسیار حرص فضیله نزقی وغلبة الشهوه
یعنی کثرة اکل وشرب شهوة طعامده افراط وحرص وبسیار بخاز وغلبة اشتها
طعامه دلیلدر امدیب غلبه شهوا برادیله عبارتده تکرر فهم اولنیه
ومراد طعامه اولان شهوتدر وحرص کاهی اوله محمودده اولدیغی حالده مدح
اولور کما قال الله تعالی حریص علیکم بالمؤمنین وقله غذا ونوم خذ
تفرطه رسیده اولدیجه محموده دیره ناکم بلاضرورة ضرره مؤدی اولیله
نتکم بوصبری علیه الرحمه بیورور واخشی النساء پس من جوع ومن تبع ضرب
قوب تخصیصه نشر من التعمیم وفریده سبیله ادای داب ادب بیورمشلر بورزا
کثرة غذا ونومیله مبتلا اولنلره ندر بجیله تورکی لابد دره کما فی منظومة ابی شان
وکل عادته شر احدها فاقطع بتدریج الزمان اصلها
مسبب لم ضار الدنیا والاخرة خبر بعده خبردر ومسبب کسر یاء منقوطه ایله
اسم فاعلدر امدیب کثرة غذا ونوم ارصباح اولوب ضرر دنیوی واخروی
اولدیغندن بلکه بدنه نفعی مشاهده اولنوب اول لیلیده فالج اولنلر
غالبًا صلوة صبحی درک وادایه معین اولدیغی کبی نارهٔ غذا ونوم مبتلا
فوایدی بسیار ونارهٔ ضرری نهایان اولمغله غذا ونوم فی ذاتهما سبب
اولمدقلری مفهوم بلکه سبب ضرر انشاءه امکین سبب اولمزکما ایله
تعبیر وسبب ایراد بیورلمدیکی زیرا ترک نماز کاهی نومدن نشاة امکله
ضرر اخرة ایجون سبب واکلدن کاهی امتلا وسدد وسلال عارضه
بینه سبب اولنوب وجعیله در جالب الادواء الجسده ادواء جمع داء کل
امراض وعلل مصنف علیه الرحمه علی طریق اللف والنشر اشارت بیورر دیکه
کثرة اکل وشربیله مفده دعوف معتلته وخروب الوده اولوب اخلاط رذیله
وارادة واوافی تولدن جمع ابدیجیدر فان الذاء اکثر ماتراه یکون من
الطعام وجرله ادوا اوزره معطوفدر وامتلاء الدماغ عند النوم الخ
رطبه تصاعد بلده اعصاب دماغ رخاوت بولوب دماغه ضعف طاری وزهی
خلیل بذبر اولمغله فلذ خفظه وبلادت ابراث ایدره وقله دلیل علی القناعة

بالاده کثرة الاکل اوزره معطفله منصوب وبا ابتداعیله ایله رفعی جائزدر وقلة
النفس قناعة اوزره معطوفدر ومع الشهوة کذالک معطوف علی
القناعة اومرفوع علی الابتدائیله ومع فهو معنا سبنه سبب للصحة خبر
مبتدا اول وبا مفتوحه وصاد والفاطر وحدة الذهن خاطر افکاردن قلبله
مطواید ن شئی وبا نفس قلبله اطلاف اولنور وصفای قلب بحسب فهمه در
وذهن قوة فهم وسرعتدر والحاصل ناسدن استغنا ایتدک حوار اولنوغاته
دلیل ونفس امادیه مالک وضابط اولمغله فهم شهونه دال اولور باخود
معنا عنان نفس سر کشه دست رس وتنده شهوتی دلیل اتراد صحة
وصفای دردون وسرعة قوة وصفای فهم وذکاییه سببدر کما ان کثرة النوم
دلیل علی القطنة النفس له ضم فاء وبه مهمله ولاملده وزالذ وامور دنیاو
اخر عدم مفیدر وصحت وانضعف مناکم کثرة نزم وزالته وعدم ضعف
ضعف اوزره دلالت ایلدیکی کبی وعدم رفع مبتدا وماقبلیه عطف
ایله مجرور در الذکاو القطنة سبب متقاربان وبا فطنة فهم زر
کا سرعة فهم در نفی اخص نفی عم اوزره تدریج قاعدهٔ زرقیه در فبالغا
افاد ایدر مسبب خبر مبتدا وباخبر بعده خبره للکسل وعادة العجز و
نفع العجز فی غیر نفع بسیار کی خواب فعل مهمدن تولدی به سبب والفطنة
اولدن عجز وضعف عم بلافائده خاصل اولدیغندن بغیجو ندر البس من الحزان ان لا یبالیا
نفی بلانفع ونحسب من عجز زیرا بوکا مانند غفلتله کذا وان ایدن عجز فی الحقیقه عجز دن
عد اولنماز ان کان راس المال عمرک فاحترز علیه من الانفاق فی غیر واجب
وفساد القلب وغفلته وموته امور مهمه دن غفلته مرده دل وعقابهم اولانی
عدم ادراکله قسوة قلب وموتیله سبب اولور زیرا نوم حتی وارد انی مبطل
اولمغین ترک اسارد فالنوم اخ الموت والشاهد علی هذا اکثار اکلو
صباری خواب مذکوره بوا خلاف زعمه ابراث ایلدوکنه برهان دیلدر
مایعلم ضرورة ویوجد مشاهدة وینقل متواترا من کلام الامم المتقدمة
والحکام السالفین واشعار العرب واخبارها وصحیح الحدیث وآثار سلف
وخلف بما لایحتاج الی الاستشهاد علیه اختصارا واقتصارا علی شهادة العلم به
کثرة اکل ونوم اسباب وامراض مذکوره ایلدیکی علم بدیهی وضروری ایله هر فرد
وعیانا مشاهدة مفهوم ومعلوم باکلام اعم بشبن وحکماء هند وعجم وبونان وعرب
واشعاره حکمت اشعار عرب وحدیث نبوی تدکره ابغضکم الی الله کل نوام اکول
شروب احمقالی اصحاب ونابعین تولدن بحسب المعنا نقل وتواتر ایله روا
بت اولنان اثار ومدعا طلب عدول وایقامه بینه به غیر محتاج اولوب
اطنا بدن مستغنی وشهرت وعلم اکا واقیه وکافیه اولنی وجعیله کوکان النبی
صلی الله علیه وسلم قد اخذ من هذین الفنین بالاقل لفظا اخذ بالفسحة
متعدی ایسه ده نشئت واتصاف معنالرک نفقن ایدوکندن بایله تعدیه
ایلدی واسم اشارت قریب ایله انیانی تحقیرا وساخطه اعتبارکون بعیدا
اولدیغله متبردر یعنی سلطان عالم صلی الله علیه وسلم اکل ونوم نوعندن
افیل فلیل ایله ملازمت واتصاف بیورر ایدیجه هذا مالا یدفع فیه من سبر نه
صرح مائی بیان وید فع ضرر ندن حالدر وهو الذی امر به ضمیر هذا وبا افعل
للجعد ره وخص علیه حاء مهمله وصاد معجمه ایله خبث ورغیب یعنی قلة اکل

ونومندن ذکر اولنان امور طریقه وصفه رسول الله دن اولدیغی خبر منازع فیه
در دخی اول دانای عالم صلی الله علیه وسلم درکه امتینه عدم اکثار اکل ونومی
امر ایلیوب شرف وکمالی قلة اکل ونومده اولغه دلالت اوزرینه ترغیب ابلدی
لاسیما ارتباط احدهما بالاخر لاجلی للامتداد وما بمعنی مع یعنی کثرة
اکل ونومك هدرینی مع انذاره مذموم ایکن ترکی اوزره ترغیبی شاملدر
فکیف ایکیسی بالجمع اولاکی حاصلی ایکیسندن برینی دیکرینه مغایر اولا
طلبیله اولا پس افضال وعدم اکثار له امر مبرهندر حدثنا ابو علی
الصدفی الحافظ بقراءتی علیه قال حدثنا ابو الفضل احمد بن خیرون
الاصفهانی فتح وکسر همزه وفایله عراف بجمدن بر بلده عظیمه در کرکه الآن
قاعده کرسی سلطان صفویه در مفق فرسان معناسینه قال الشارح شهاب
الدین الخفاجی ان بلدة اصفهان لاتخلو غالبا ممن فلان بن فلان رجلا بسبب آداب
وکان نمرود حمل منهم ثلاثین رجلا وللخلیل علیه الصلوة والسلام فلما
رأوه امنوا به فدعا لهم بذلك ای بان نجاب دعوتهم کما اخبار دعوته انتهی
کذا لعلی القاری ونقلا عن التلمسانی قال حدثنا ابو نعیم بضم نون له الحافظ
اعنی نبیك حافظ ومحدثی اولان احمد بن عبد الله در دینورلو اولوز حدود لذه
حرم محترمده روح لطیفی وقفه کبر خبر فردوس اولدی قال ثنا سلیمان بن احمد
بن ایوب الشیبانی حدا نت ستده مدینی شام وحرمین مصر وبغداد وکوفه وبصره
واصفهان وجزیره ستده رحل عزمت ایدوب هزار مشایخدن زیاده رجالدن
اخذ علوم انتشاره معجم کبیر وصغیر واسط وصغیری تصنیف ایلیوب سنه عزیزی
صد سالله مربیده اولدقده اوج یوز التش تاریخ مجیده مرغ روحی سوی نعیمه طیران
ایلدی رحمة الله تعالی علیه حدثنا بکر بن سهل مولی بر هاشم ایکیوز سکسان طقوزده
روایه عنهن اولدی ثنا عبد الله بن صالح ابو صالح الجهنی کاتب اللیث ایکیوز
بکرمی اوچده مرار عنبایه عام ایلدی حدثنا معاویه بن صالح الحضرمی قاضی
الاندلس اولان شیخی صدوقدر راوی مکحول در ان یحیی بن جابر حدثه
عن المقدام بن معدی کرب قاضی حمص بن یحیی بن جابر الطائی ابو زکریا الشامی نار
یحیده فضالو نجیب ایلدی ومقدام صحابی کندی رضی الله عنه تربیل خمص سکسان
یدیده دار السلام نعیمه نزول بیورد یله تخریرا امام سهیلی اوزره معدی کرب وجه
فلاح مصاسبنه در ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال ما ملاء ابن آدم
وعاء شرا من بطنه وعاء ظرف طعام یعنی بنی آدم کندی شکمندن بدتر بر ظرف
طولدرمدیغی زیرا امتلاء تکثیر مورث بلادت ومهیج شهوت اولمغین مرتکب
معاصی اولوب حدوث امراض بله هلاکه مؤدی اولور ومراد لاوعاء اشر من
ادمی دیمکدر زیادة فی التحقیر شرا دیمه لتکثر قلندی حسب ابن آدم اکلات
یقمن صلبه حسب سکون سینله کافی معناسینه اکرا اسمدر مبتدا وخبری
اکلات در ضم همزه مع الکاف وبا فتح همزه واسکان کاف دخی جائزا ولوزجمع اکله بضم
همزه وسکون الکاف اسم لما یؤکل ویقمن بمعنی یقومن مر افامه انا دامه وتثبت
وصلب ضم وفتح صاربله استخوان سلسله ظهر قال البرهان اکلات بضم الهمز جمع
اکله بفتحها وهی اللقمة یعنی صلب ادمیده تقویت دادا ولور مرفع لقمه بنی آدمه
بسدر فان کان لامحالة فتح میم وخاء معجمه ولام ایله لابد ولاحیله معناسنه
سنه یعنی اکر انتصار لنباتات اوزره صبر انجرسه فثلث لطعامه وثلث لشرابه وثلث

لنفسه

لاسیما اکر سین وفتح وتشدید یا ایله
شمول کلمه درکه انوکلا انسنه اولنور
وحروف ما وذی معناسنه اولدیغی
حالده ما بعدی جمع وقوع فیه
همدرکه مثلا عاقل وفوق خیر
وما وذا
ملخص
من شرح
اصفهانی
کذلك
حاله
ما بعد لزوم
اسمی کلمه یله مضاف الیه
فلمفعله مجرور قلندر زیراستغنی
مثل معناسینه در

لنفسه فتحتیلیه حاجز مرد بخوف اولان هوار ده یعنی بطنندن اوج ده بری
طعام وغدا سیچون وثلثی شرب مایچون وثلثی دخی نفس تنفسی ایچون
ولان کثرة النوم من کثرة الاکل والشرب عبارة مذکوره کلام مصنفندر
حدثندن دکلدر لکن شراح شنشاما قبلینه وجه ارتباطی بیان بیورمیوبلر
ظاهر ارتباط احدهما بالاخر قولی سابقنه عطفی مفاسیدر یعنی
کثره نوم وبسیاری اکل وشربدن حاصلدر قال سفیان الشرب کسر
وضم وفتح سینله سفیان بن سعید بن مسروق کوفی وثوری ثور بن مناه
وبائره هذا له منسوب نبیلیناندر ربیعدر امام مالك اقرانندن عالم
وزاهد ومحدث ایدی بوز التش برده متوجه خلد بریه بملك شهر اللیل
شهر اللیل بفتة الطعام بملك ضم با وفتح لامله مبنی للمفعول رمضانه
وقوع نائب فاعلیدر یعنی اندك خوری ایله بلا تعب هنکام شبده بیدار
اولمغله رسنرس وسحر خبزا ولمغه قدره قیاط اولور ایکیوز بیور دیلر وقال
بعض السلف لاتاکلوا کثیرا فتنتروا کثیرا فترقدوا کثیرا فتمرضوا کثیرا ایام عزالی قدس
سره احیاء علومدن زبان بیورولدیغی وجهله تحریرا کثیرا یرهیر کاران
سلفندن بعضیلر ارشادا للحدیث بیورمشلرکه جوف بمعدکزکه بسیار
آب نوش ایدرسنزه وکثرة شربیله جوف اوبورسنزه وبسیار خواب سببله خبز
کثیرین بسیار ماندره وحاسر اوبورسنز وقد روی مرفوعا انه کان احب الطعام
الیه ما کان علی ضعف ایی کثرة الایدی ضعف نخ ضاد معجمه وفایله
ابلدکه اولی مفتوحدر مصنف علیه الرحمة ادیاب لغة اوزره لفظ ضعفی
تفسیر بیورمشلردر کما ثور در انس وجابر رضی الله عنهما رفعا بلفظ
سنده جدید ابله روایت کردیکه ابو یعلی اولدیغنی بیورولمشدر علیه الرحمة
مناهل الصفاده تحقیق بیورولدیغی وجهله سلطان بیبرس لی مع الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه صوبوب اولان طعام کثرة دست خوارینه
کافله اولان طعام ایدی حاصلی مع الجماعة اکلی سورلرجه وبعضیلر
ضعفه کثرت عیال ویا قلته طعام وکثرة خوارنده وبا تنبلدن دستی وبالجمله
نافله در دیدیلر وعن عائشة رضی الله عنها لم یشبع النبی صلی الله
علیه وسلم شبعا قط شبعا غیر مو یا مفعول او مطلق وشبعن مضبوطه
مفتوحه ومکسوره وفتح واسکان با ایله روایت اولنمشدر بدیدیر مکی کسر شین
وسکون باء موحده ایله مصنف علیه الرحمة عن الیدی اولان صدر حدیث
طوبلدن مذکر ایله اکتفا بیورولوب امتابعه اخاریشه صحیحه ده کان
شبیع ویجوع وارد اولوب حضرت فخر عالم بیبرس کورسنه اولوردیکه
دیمکدر وبخاریده ما شبع ال محمد قط وارد دیکه غالب احوال حضرتنه بناءدر
زیرا غالب کثیرا کما کان منزله سنده مستعملدر بو ایسه احتیاج حقیقی
دکلدر بلکه ابی امامه طریقندن روایت کردیکی مزمدیکی اولان خبرك اولا
حضرت بیورمشلرکه خداوند جلیل بکا بطحاء مکه نی التون قلق قلق
عرض ایدوب الهابرکون سنزا اولوب وزوریکی کرسنه اولام هنکام
کرسنکزده جناب حضرتنه تضرع ایدوب وقت شبعده شکر شکر ایله لبیك
جنبنان اولام ربو بیورولدیغی معنی بی مارح حضرت جنابه بوصوری ایجا ایدن
وراده الجبال اللهم من ذهب عن نفسه فاراها باشعة امدیجو حضرت

بغلة الطعام وعلاج سر البول
لعلی القاری

وروی علی شفق بالنون
لعلی القاری

صلصل
بطحاء وصلصل وحضرت
التون قلقلی
عرض

سید ولد آدم علیه السلام قصد جهنیله اولوب ظاهرًا حنبا جدن اولغی اظهار
بیورمدی قلوب قتاب طنیب و ریاضة اهل کتاب و حکمادن نتزیه ایدی
سکم بالسعادة بیورردلر لارهبانیة فی الدین والحاصل غالب احیاندہ
جوف رسول الله صلی الله علیه وسلم سیع جهنندن اصلا امتناز اولمدی
وانه فتح هزه ایله جمله روایت عایشه دن رضی الله عنها و باکسر ایله علی انا
ستیناف وضهر سان و یا خضرت رسول علیه السلام راجعدر بالاده انه کان
احب حدیثی اوزره معطوفدر کان فی اهله لا یسألهم طعاما جمله لا یسال
ما قبلندن حال اولور یعنی سرور کائنات علیه افضل التحیات اهل بیت محترمی
میانه سنده اولوردی درخواست نوالله اندیکی حالده دیمك اولور یاخود کان
فی اهل یسال فاعلندن حال و یاخیر واقع اولور امدی عدم سؤال حضرت طعامه
عدم اهتمامندن ایدی ولا یشتهیها مضارع نشتهی نقل من الشهوة ادراك علام
و باما سبقندن میل درکه ان یطعموه اکل وما اطعموه قبل و ماسقوه شرب سقوه
یعنی اعطوه یعنی اهل بیتی اول حضرته طعام و شراب ما حضر بدن هرنه کدحضور
سعدیه تقدم ایدرلرایسه اقبا بیورروب اکل و شرب بیورمزلرایدی ولا یعترض
بناء مجهول الله علی هذا الحدیث بریرة رضی الله عنها بریره فتح موحده و رایتیه
مهملتین ایله که اولی مکسوره و بینهما راء مشنات تحتیه ایله من البر مبرور و بارزه
معناسنه ابنت صفوان فطنیه و عند الذهبی حبشیة درحضرت صدیقه رضی الله
عنها عتیقه برادی لحبدن اشترا بیورمشلرایدی و قوله الم ار البرمة فتح
موحده و سکون راء مهمله ایله نحاس وحدید و غیرهدن مصنوعه قدره شاملدر
درده فیها لحم ضبر برمه یه راجعدر اذ لعل مسبب سؤاله ظنه صلی الله علیه
وسلم اعتقادهم انه لا یحل له یعنی حدیث مسبر قه خبر بریره رضی الله عنها ایله
اعتراض اولنمکه جناب نبی محترم اهل بیت مکرم اوزره داخل اولوب کوشتلرك
در دیکی چوبلرینه ایکوه اول حضرته نوالله ما حضر بدن خبر واداقه تقرب الله کلرندن
قدره غلیان ایدن کوشت پاره اولدیغنه کورمدمی دیدیلر اهل بیت بلی یا رسول
الله برمده اولان لحم پاره بریره نصدق اولندی و جناب حضرتك صدقه
اکل اولنه دیو بسط مندیل اعتذار ایدکلرنده هو لها صدقة و لنا هدیة
بریره یه صدقه و بزه هدیه دیو بو نعلم ادب شرع بیورمشیدی والحاصل لم
ار البرمة قول شریفی شاید اهل بیتك اول حضرته مرالذات صدقه امثالی خلاف
اولمز دیو اعتقاد لری طلبیله سؤال ایتمیه و یا رحم اوله فارادن بیان
سننه اذ راهم لم یعتقدوا الیه مع علمهم لا یستنکفون علیه به قد
فی ثالث تخفیف و تشدید له علیهم ظنه رفعل فاعل صدق و نصله درده
و بیان لهم ما جهلوه من امره بقوله هو لها صدقة و لنا هدیة بیان اهل
بیتك عدم تقدیم لحم اول حضرت مشاهده ایدیکی جهتله طریقه سننه سلف
بیان واراد ایبوب مع اهل بیت اول حضرتدن برشی ایسه کبوب کندو نفسلری
اوزره مکرمك تقدم ایتدکلرینه علم شریفلری لاحق ایکن اهل بیت اوزره ظن
بیورمدقلری کراهت و کندوارمزدن اهل بیتك معلوم اولمیان حکمی بیان ایتدیکی
اول برمه بریره صدقه و بزوم ایچون هدیه درد دیدیلر امدی لو خیر لطیف
ایله اهل بیتدن خواستکاره طعام اولدیغنی ایجاب ایدی و فی حکمة لقمان
بن عنقا بسر هنبره داود و یا ابن اخت یا ابن خالة ایوب علیهما السلام

و یا فاطمی بنت محمد

81

وفاضی بنی اسرائیل و حکم و عند الاکثر ولی و عند البعض نبیدر و یا عبد خشبه
نجار و بالنجاره و یا خیاط و بارایچ و بعد ابراهیم او بعد عیسی علیه السلام
و هزا رسال مکذا اولق روایتی لقمان بن عاروت مغلطدر و لفظ
و معناکلات حکمت امیزی برکتا بعسقیل ایله جمع اولنمدن قران مجیدده
ذکر اولنمشدر اولنان لقمان موسی ایله حضرتلرنده یا بنی تصعر و اضافتله در
اسمی تقول اصح مشکم در کسر میم و سکون شینیله و اذا امتلا الکثرة المعدة
نامت الفکرة معده فتح میم و کسر عین و یا کسر میم و سکون عینیله مفر طعام
انسان و فکره ما عنده برقوة مدرکه در و نوم فکر استعارا تبعیه اولور
و هرست الحکمة و فعدت الاعضاء عن العبادة یعنی لقمان فرزندینه
نصح حوان اولوب بیورمکله و قتا معتدة براوله قوة مدرکه مراعاتی ختمله
و بان حکمت لال و بدن کسلتمك اولوب عبارة حقدن و لسانی ذکر
مولادن و قلبنی فکر خدادن پس مانده و تعطیل ایدر و قال شیخنا
فتح و ضم سین مهمله ایله در اصل نام مرغ و لیم بنیس و قاضی ابو سعید علیه السلام تنوضح مالکیه تنبد حرف و سعی جائز در ایکیوز
قرق سنه سنده عندلیب روحی نفس بدندن کلمتان لغمه بران ایلدی
برسجده سجنون بدلی از والنون و اقعدرکه مراد زاهد شهیر ثوبان
مصری قدس سره العزیز در عصر واحده موجود اولمدی ایله بکدیکدن
روایتی ممکندر لا یفلح العلم لمن یاکل حتی یبیع مضارعی مجزوم
ابقاده الکله تحصیل علمه اوکسنه صالح و طلبنه سزاوار دکلدر کثره
تبع انك واب و عادتی اوله زیرا باهر سبیر اولان کسنه نادر
بولنی بسیار اولوب بلید اولور و تطیب فشنه مانع قوبله در
و فی صحیح الحدیث مصنف علیه الرحمة بوعبارتله کتاب بحار رجاله
وار بیورمزلر فعله صلی الله علیه وسلم امّا انا فلا اکل متکئا و فی
روایة انی لا اکل و فی اخری لا اکل و اما متکئ سبب ورود حدیث
لطیفی بو وجهله دوشمون درکه براعرابی حضرت سید العرب
والعجم صلی الله علیه وسلم جنابنه رکوب سفندیله بریان ایدوب
هدیة ایدرکن محرم عالم دنی زانوسنی اولوب شناوله اغاز ایدکده اعرابی
خطاب ایدوب بوکونه جلسه نه در تربع بیورمنه کز دیو جواب زاده او
لدیلرکه ان الله جعلنی عبدا کریما و لم یجعلنی جبارا عنیدا قول بتر لیله ناطقه
بردانسا ولدیغنی تصریح کردکده ابن ماجه علیه الرحمة درده والاتکاء هو التمکن
للاکل والتقعد و فی الجلوس له تفعلدن من القعود نبیث و نکره معنا
سندر کالمرح و شبهه من نکرة الجامدات الاتی یعتمد فیها الجالس علی ما
تحته تربع بمعنی التزول فی الربیع سافلیه و زرکشی بسط الجلوسدر
جعل الشیء رباعیا نعریفندن ماخوذدر من نکرة الخ تربع و شبه تربعی
بیاندر نکره تفعلدن نبیث فی المکان و اعتماد افتعادر و الجالس
علی هذه الهیئة یسند ظهره الی الاکل و سنکر منه امدی اتکا لاجل الاکل
برلشوب جلوسندہ برقاعده قرار داده اولمقدر جار اعضا اوزره و ما
شبهه جلسه تربع نشاسنی اولمقدر زمین و بساط و بالین اوزره
اعتماد و اتکا ایله اولور و نور مغلق اکله رغبت نام ایله نشاولنمق اقتضا وحد

و فی روایت وکلتا الاعضاء
نعم القاری

اعند الدت بحاوز وا قبالنی مزدا ایلدب والنبی صلی الله علیه وسلم انما
کان جلوسه للاکل جلوس المستوفز مقعیا مسنونه مطعما ذا اوبوب قیامه
سنجمل اولاندر وافعا قاف وغیری ایله قد صبنك نصب والیلینی اوجه
لری اوزره وضع ایدوب ساقین فتحه یتنی ضفله زانو سی اوزرینه اونور
مق وباخوره الینی زصبنه یبوسنه ایدوب ساقین فخذ یتنی ضفله
ضمله نصب وسبنه یاه ملاسنی انکدر امدی اول حضرتك لاجل الاکل جلوس
استیناز اوکوره ایدی والنبی صلی الله علیه وسلم انما کان جلوسه للاکل جلوس
المستوفز مقعیا دیمکله انما انا عبد اکل کما یاکل العبد واجلس کما یجلس
العبد دمکدر اول سلطان سریر ملی مع الله صلی علیه الاله تواضعا لله یبور ایدیکله
بر بنده ذی احترام بندکانك اکلی کبی اکل ایدر وجاکزان جلوسی کبی جالس اولور
یعنی دنیا وزخرفی ایچون خلق اولندم بلکه نظام عبادة خلق وتبلیغ اوامر
فیناز مطلقدر غیره التفات والایشی وحظوظات دنیویه یه رغبت بکا شا
بسنه عبودیت دکلدر سیدی خذ منبنه موکل اولان بنده دیشی اندك
خوادم دیمکدر ولیس معنی الحدیث فی الاتکاء المیل علی شق عند الحققین
انکا خصوصنده معنایج حدیث سابق عند ارباب التحقیق برجانبه میل معناه
سینه دیمك دکلدر بلکه زیع ماتندیج وتشبهنه پرشوب اونور مقدر امامیل
ایسه احد شقیقی اوزره وعاده وبالینه اعتماد در وکذلك فانه اکل
وعدم زفهی نظر بدر نومه صلی الله علیه وسلم کان قلبا لاتشهد بذلك
الاثار الصحیحه جواب نادر خصوصدن اندك وفاتنه احادیث صحیحه الا
سالبدر دلالت وشهر نیده بناء ذکر وبیان مشغنیدر ومع ذالك فقد
قال صلی الله علیه وسلم ان عینی تنامان ولا ینام قلبی نور دیده
عالم صلی الله علیه وسلم غالب حالده نومله بالله دهن کتابی حکمنه اولو
ردیکه بنم دوشمم وحواب النوم اولور مادام بیدار واکاهدر دیو بیور دیلر
والحاصل عالم خوابده بیاله دل اکاهلری عالم ملکوته انصالله رؤیا حضرت وحی
دن تصدر وسائر انبیا علیهم السلام احوالی بویله در وکانه نومه صلی الله
علیه وسلم علی جانبه الایمن استظهارا علی قاعده النوم داول حضرتك طهوری
صاغ جانبی اوزره اولدیغی اندك خواب اولمسنه تنویهة اهدا ایدیجه لانه
علی الجانب الایسر هشاره افعل تفضیل رهوز الاخره لهدی القلبه هزه ایاله
واوه قلب وادغام نلنور وما یتعلق به من الاعضا والباطنة جنبدن میلها
الی الجانب الایسر فلیستدعی ذالك الاستشغال قبله والطول یعنی مول
جانبی اوزره خوب سکونه قلب اسهل والذوروث جسده موجود و
تعلق ایدن شبیه هیئت مذکوره اوزره استراحتیدن بدنه تثقل عارض
اولوب نومه استغراق وزروزران زمان بطالت ایراث ایدر واذا
نام النائم علی جانبه الایمن تعلق القلب وتلق فتح فاف وکسر لامله
مضطرب فاسرع الافاقة اما نائم شق ایمن اوزره اوبوسه قلب معلقنه اولوب
مستقره ومطمئنه اولمزه پس بسرعة ینتقظ حاصل اولور ولم یغمر فتح
یاء وسکون غین معجمه وفتح میم وجزم راء ومعناه ایاله الاستغراق یعنی نوم
الی شدة یسیرا ایاله مستغرق قلیوب خواب اولوده اولمزه والله اعلم فصل
والضرب الثانی ضروره خصوصی منتخبات وهالا بد اولان اقسام غلالة تك

ایکنجسی

وروی الاستغلال
لعلی القاری

وروی الاستغلال
لعلی القاری

ای انتهی صلی الله علیه وسلم
کی رواه الشیخان

حلف الله علیه وسلم
حلف

وفصول بابك طفور بحسبی مایتفق التمدح بکثرة من غیر قصد
لصاحبه اتفاقا کتذبله تمدح والتجر بوفوره کالنکاح یعنی جماع اسا
وعند الناس علو قدر ومهابت ونفوذ کلمه صاحبی اولوکبی وفرة وکثرت
ایله افتخار اولان اولات امور در امال النکاح فمتفق فیه شرعا وعا
دة کق وفشر منوشی برله بیان بیورور فانه دلیل الکمال وصحة الذکوریة
شرعا وعادة عجزیت ویا مصدریت ایله منصوبا تدر وذکوریة ظاهر
انثویة کبی مصدر امامشهورا ولان جمع ذکر خلاف انثی اولمقدر
وذکریت صحتی قوة وسلامتیدر یعنی نکاح شاننده علما واصحاب
ولیبرت شرعا وعادة اتفاق ومدح البلد کلام مجمع علیه در وزواج نکاح
قوة واعند الله خلقه وحمد حال وذکوریت ضعف وافتدن سلامتله
دلبلدر ولم یزل التفاخر بکثرته عادة للناس معروفه والتمادح
به سبرة ماضیة بین الناس کثرة النکاح له عادة فاخرا وراولمق هو بدا
وقاعدة مقرره جهتدن مباهات اغلب برادام وبرقراردر وامتثالی
الشرع فسنة ماثوره وکثرة نکاح ایله تفاخر شرعیتده امر مسنون و
احادیث صحیحه واثار سلفدن منقولدر وقد قال ابن عباس
رضی الله عنهما افضل هذه الامة اکثرها نساء منبئ الیه صلی الله
علیه وسلم وافضل ایله مراد جناب نبوتمآبدر که مافوق الاربع
مباح قلبقی خطابی حضرتندندر واسم اشعار نله تعبیر امة اجابت
مراد اولندیغی وقصد فائل رضی الله عنه نکاح اوزره خصی واکثاره ترغیب
عبیدر روایت کردهٔ بخاری اولان حدیث صحیحده ابن عباس رضی الله
عنهما بنی تحریض مراد وایما ابدیجی اولدیغی حالده بیورمکله بوامته
اجابتك اجل وافضل زنانی بشیار کثیر النکاح اولاندر دیه بشر اجمالی
اهل سیرله اون برعدد زوات محترم غیر السراری تزویج بیورمشدر
وقیل الدخول سفارقت اولنان اون سکزدر ربمشار الیه وقد قال
صلی الله علیه وسلم تناکحوا تناسلوا فانی اباهی بکم الامم یوم القیامه
بعضی نسخه ده تناکحوا فانی مباهٍ بکم وافعدر وهو عبارة عن مفاخرة
المسلمین بعضهم بعضا وتناکح تفاعل من النکاح بمعنی التزویج و
تناسل کثرة نسلکه اولاد وزرادی یاخود کثرة نکاح معناسنه ومبا
هات مفاخره در بعض کتب تزوج ونکاح ابدك کبی در روز حشر سیر کثر
کثر تکثر ایله فخر اوزره اولورم دیمکدر حدیث مذکوری ابن مردویه
تفسیرنده تخریج بیورمشدر وتهی عن التبتل بالکلیه تحاشدن انقطاعی
نهی البلك ورهبانیتهم الذمه بقول نسمه اولندیغی رجالدن
انقطاعی ایجون ندر امابایه کریمه ونبتل الیه تبتلا اخر معناره در
ای التقطع فی اللیل للعبادة والتهجد دیمك اولمله مع مافیه من قمع الشهوة
وغض البصر امر نکاحدن قصد شهوت وغرض نظر وخفض بصر قوا
عدیجه بدیدار اولمقله الذی بر بنا علیها صلی الله علیه وسلم فمن
رغب عن سنتی فلیس منی صلوا علیه وسلم ابن ماجه علیه الرحمة
صدیقه رضی الله عنها دن روایت بیورمشدر فقول حضرت ایله که
من کان ذا طول فلیتزوج فانه فانه تعلیل للامر اغض للبصر واحصن

طول فتح طاء مهمله وسكون واو لامعه زرف وهال يعني اول كسنده كه نفقه عيال او زره فدر نياب اوله اوكسنده تزوج ايلمون زيرا نكاح محرمانه شهوتي تهييج وتحريك ايدن امور دنديكي كف وفرج منع وصيانت جهتندن اكثر واقوادر حتى لم يره العلماء فما يفتوح في النهده لكم علماء شرع ودينه ترك دنيا امرنده نكاح وتزوج طمع وفتوح اولمدوكه كورديكي زيرا قصد تزوج وتسل وتعفف در قال ابن عباس رضي الله عنهما ليس في النساء شرف ولا في تركهن عباده وزهد كما في تحفة العروس قال سهيل بن عبد الله جناب نستري قدس سره الستري بيوردي قد جعل الله بناء مجهول وتشديد لام ضمير نسابه راجعدر الى سيد المرسلين فكيف بزهد فيهن يعني حكم ذو الجلال جل شانه اذهاب الخلق اولان بنى محمود الخصال صلى الله عليه وسلم نهاد نده نساء مذكور ايلدي نه كيسنبيله ركه ادعا ايدركه ترك نساز هد اوله واية والذين يقولون ربنا هب لنا من ازواجنا وذرياتنا قرة اعين واجعلنا للمتقين اماما كريمه سي تزوجك عزوبت اوزره فضيلته دلالت ايدر زيرا بقاء ذريته وعمل صالحه باعث در كه كيسنك موتيله منقطع اولمز كذا في سراج المريدين قال الشارح شهاب الدين الخفاجي قلت ويدل على انه افضل في حق من يقتدى به الناس ونحوه ابن عيينة نضيف عين دن منقولدر علمدر سفيان عيينة بن عمران الكوفي تبع تابعين دن احد الائمة الاعلام ومجاور بيت الله الحرام در بورطفسان سكرده عازم رحمة الله عليه الرحمه در وفد دخل مرو بيوردقلرنده تعلم اولمشدر يعني نساء دن روايت اولان خبري نظري ابن عيينة عليه الرحمه در دخي مرو بيوردقلرنده وفد كان زهاد الصحابة رضي الله عنهم كثير الزوجات والسراري كثير النكاح كثير الاكلي يا ايله اصلي صيغه جمع اوزره كثيريه ايدي لاضافته نون خذف اولندي وسراري تشديد ايله تخفيف يا ايله جمع سريه بالتشديد وهي الامة المنكوحة وبرقوة امامقبل الوطي وسريه تسميه اولنمش سرى مسود ركه جماع در وباكنى موطوعه جاريه سن زوجه سندن بنهان ايلدبكندن ناشى اوله يعني تارك لذائذ دنيا اولان كبار صحب كرام حضرتلرى زنا مذمت حرابر وابادى اكثار بيورمق ايچون بسيار بار تطليق ومدبكرلرى تزويج اعتبار يله زوجاتى تكثير ايدردى حتى جناب اسد الله كرم الله وجهه فاطمة الزهرى رضي الله عنها نهتندن صكره جهار نسوه واون طقوز ولدان جمع بيورمشلرايدى وبسط مكرم ايمام حسن رضي الله عنه حضرتلرى لحيت نسوان اولوب منكاح ومطلاق ايدردى قيل انه ارخى سترا على مائتى حرة وحديث شريفده عليكم بالسراري فانهن مباركات الارحام حديث شريفنك ورودى تسرى سنة نبويه اولدوغنه دليدر وحكى بنا لمجهوله في ذلك عن علي والحسن وابن عمر وغيرهم عبر نبويه صغير نائب حكمى يعنى تزوج وتسرى وكثرتى امرنده جناب على مرتضى ورضي الله عنه سلطان اصفيا وعبد الله بن عمر وسائر اصحاب سيد البشر دن امر مذكوردة بسيار حالات نقل اولندبكه من جمله الكثرة ابهام اولندر وقد كره عبر واحد ان يقول الله عز بانى فتح عبر مهمله وزاى

رباء موحده

وياء موحده خذ امتوا امر انه له اولان مرد ولغة الله موتدن كنايه در يعني سلف صالحين دن بعضه مردان خدا غير منا هل مجرد فوت اولمرنجه ناخوشى كورر ديلر حتى معاذ بن جبل رضي الله عنه دوحيله لوريه بردار دوبراه خلوتسراي عفيا اولدقلرنده معاذ الله مطلوبنك اسير فراش ايكن تزوجه رغبت بيورديكرى بعيد عن الشعار باوفا نحو سزاوار مرة بعد اخرى ديدى وفي الخبر شراركم عزابكم وفي اخر خياركم عزابكم وفي اخر شراركم عزابكم جاء الخبر وازال المونس عزاب البشر فان قلت فهي فضيلة فان فيل كيف يكون النكاح وكثرته من الفضائل وهذا يحيى بن زكريا قد اثنى الله تعالى عليه انه كان حصورا يحيى وزكريا بلغا نه اجمعين ويا يحيى خطاب مستانف عن مبتدء يعبر عليه السلام اول اسم يحيى ايله هيچ كس بنام اولمدى لم يجعل له من قبل سميا ايله شريفه سبله فيه دركه ويحيى عليه السلام عيسى عليه السلام كه خالته زاده سيدر عن عزيز بوزكرى ويا هنت ولود اولق اختلافى وقيل رفع المسيح وعند اليهود عنود ايله مذبوح قلنوب نا بحق نصارا بلدن يتمشى بيكا بيك كسنلر سلم بسلامة عالمده افندا ابيكيه دكر صوت حانا حق حضرت مظلوم فوراندن منقطع اولدى زيرا قصاص انبيا بوجهله جايز در كه شكم قصاص ملوك بارواية عبد الله بن عباس اولنوز بيك اولدينى كبى كذا الشهاب الخفاجي وذكريا عليه السلام سيواه بره داود عليها السلام نزرتندر اول حضرت دخى غدر عندا بهود ايله دوچ ايچون دونيم قلنديغى كبى كرسوال ايدرسنكه نكاح وكثرتى نه وجهله فضائلدن عد اولنمش جناب يحيى عليه السلام عجز وبازنا يله تمامدر النفا نيله نسادن منع اولمز يله حق سبحانه وتعالى يحيى پيغمبر اوزره ثنا ايلدي فكيف بثنى الله تعالى عليه بالعجز عما تعد فضيلة پس شرعا وعادة سماريده فضيلت ايدبكلك اكثار نكاح وتزوجدر يحيى حذاى كرم فران قدرنك عدم ميل نساء ومحل له شابرد وهذا عيسى عليه السلام تستأصل عن النساء ودخى روح الله عليه سلام الاله تزيادتدن بالكليه انقطاع ايليوب فى الحى تزوج انمدي ولوكان كما قدرنه لنكح سنك تقرير تحريرك اسانكاح وكثيره تزوج فضيلت محدوحه اوليدي فضيلت خيازه الجوزه هر بري تزوج بيورويوب دبر سكز فاعلم ان شاء الله تعالى على يحيى عليه السلام بانه كان حصورا ليس كما قال بعضهم انه كان هيوبا فعول من الهيبة اى جبانا عن النكاح وخائفا من النساء اولا ذكر له فنحن بين ايله معروف وظاهر يحيى مراد دكلدر بلكه صغير وزنا صلاحركت صادر اولما مقدت عبارتدن اى سائل معلوم اولسونكه حق تعالى قرآن عظيمنده يحيى عليه السلام اوزره بحيى پيغمبرم حضور ايدي ربنا بيورمدى بعضى اصحاب تفسير نكاح ونسادن جبان والة معهود اصلاحى كتنه فادر دكلايدى ربمانى ناحسباندر بلفعل انكر هذا الخبر بعض المحققين ونقاد العلماء حذاق جمع خاذق ماهر ونقاد جمع ناقد در اصل وزن وخلاف نسيئه امامقلد ردى وچندكا غيبن ايدندر يعنى صبر فيان موهرى اهل تفسير وعلما بومعناى انكار وتحك اعتبار دن اسقاط ايدرلر وقالوهذه نقيصة وعيب ولا تليق بالانبياء حضورى هيوب ويا الكب ايله تفسير شين كه وعاره موشانه پيغمبر الله سزاوار دكلدير ديدرلر وانما معناه

ابي مريم كما في النسخة المعتمدة

مطلب في قصاص الملوك

ومذكور

وفي رواية عنه

فانهن

انه معصوم من الذنوب ای لایاتیها کالله حصر عنها معنای عصمت
عندا هل السنة حق جل وعلی انبیاره کناه خلق انزه مسیدر وعند الملا
سفة برملکه دیرکه فحوری مالفة دیر تفصیلی عصمت انبیا فضائله تفضیل
کردهٔ مصنفدر وحصر بناء بحصور الله حصور فعول بعنی منفعول جلیس
ومنیع وحفیظ معنا سینه بعنی معنای حصور کناهدن خفوظ یعنی کناه انجم
کانت وبال وزیان ندن محصور ومؤمن دیمکدر دیدیلر وقیل مالقاه نفسه
من الشهوة یعنی جعله قدر نیاب ایکن عبارة حفدنا غیره اشتغالی نفس
رکیکه سینه شایان کرمیوب مستقذات مباحاندن نفس نفسی منع ایجون هونا
سنه وقیل بست له شهوة فی النساء طائفهٔ زنانه شهوة بسیار ویا مطلقا
اشتها وارادت اولمق معنا سینه دیمکدر حاصل معنا حق سبحانه و
تعالی مشتهیاتنه میل ورغبتی انلرده خلق انمکله معصوم بیوردی
دیمکله مصنف علیه الرحمه انک قول ایتدی نفسی صحیح اولهٔ نادره سبحان
افاردن ابو بکر العربی بو وجهله کف زیب ترازوی توفیق اولورکه
معنای حصور عن قدرة نسادن کف انمك معنا سینه در دیو تخفیف کلام
ایدنلرك قولی ایکی وجهله بیوسنه درجه صحت اولورکه بریسی حق جل و
علا یحیی علیه السلام اوزره حضرا یله ثنا ایدیجی بولنمك مثلی ایسه مکتب
اوزره در جبتلی دکلدر فانیا محصور صیغ مبالغه دن فعول در بو ایسه افعا
ل اختیار یله اولور پس یحیی علیه السلام عن قدرة نسادن کف ایلیوب و
شرعنده خود مطلوب ومدوح ایدی امابیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
شرعنده ممدوح دکلدرکه نیطلدن نهی بیورمشدر دیدی انتهی فقد بان
لك من هذا ان عدم القدرة علی النکاح نقص وانما الفضل فی کونها مو
جودة بحیث مذکور دن بو معنی ظاهر اولدیکه نکاه اوزره عدم قدرة
نقص وشین زره فضیلت ایسه نکاح قدر قیاب اولمقدر ثم تمعرها
رفعله مبتدا وخبری فضیلة ایله در ویا جزله فی کونها اوزره معطوف اولمق
بعونه فضل مخالفة للشهوة نکاحدن قمع قدرندر ویا قمع نکاح اما
بمجاهدة کعیسی علیه الصلوة والسلام او بکفایة من الله تعالی کیحیی
علیه الصلوة والسلام بمجاهدة قمعه متعلقدر یعنی مولای حکیم انبیای
کرامی امر تقوم اوزره خلق بیوردوقده قوة جماع غیر اوزره زائد ایکن
انلره بعضنیی بار یاضة نفسانیه ومجاهده ایله حضرت مسیح اسا قهر
شهوت ویا ترك شهوات اوزره ملکه احسانیله یحیی علیه السلام کبی قبل
خلقت کذا بتله کوئی وقمع جماع بیورمامری فضیلته زائده رفعله خبر مبتدا
دیا موجودن تمیز بتله منصوبدر خبر بتمیله دیمك اولورکه بعد القدرة
ترك شهوة وجماع فضیلتله محمودة وصفة حمیده دره وتمیز بتمیله معنا نکاحده
عدم قدرة نقص وفضل ایسه قوة وقدرتله موجود اولمقدر فضیلته زائده
جهتندن ثانیه وقائله اولمقدر دیرسك اولور لکونها شاغلة بعضی نسخده
منشغلة وافعدر فی کثیر من الاوقات حاضنة اسم فاعل من الحظ محمودن
اسفل انزال ومنصوبا کونه خبر بعد خبر در ومنجرة الخ الدنیا الخ مجتمعها اوالی
جمعها یعنی شهوات نسیار یا رانسانی عبادت ومهماتدن اشغال دنیا
دبتله محظونه حظ وانزال ابدیکندن نهی مجاهده وکفایة الله ایله فضیلته زائده

والحاصل هر فضیلت کهٔ مضاف ومنافع اولهٔ مثلا نکاح وبتمیل وعائله وخلطاط
وعنا وفق اسایس طالب وصاحبینه نسبتله زیاده منفعت وفائدهٔ مقرره
نظر اولنوب مقتضا سیله حکم اولنهٔ ثم هی شهوة فی الجماعة ویا
فضیلة زائدة فی حق من افرد علیها صیغه مجهول الله من الافراد هو
وملکها فتح میم ولامله ویا فتح میم وکسر لام مشدده ایله طریق افراد
وقام معطوف علی ملکها یا لواجب فیها متعلق قامله ولم تشغله
فتح اوله وثالث کسر ایله ویا فتح اول وکسر ثالث شغل ربانه ایله درجة
علیا کرافیع خبر هی وعلیا فتح وعین وهمدله وتشدید یا مفتوحه ایله
ایله مقصورا مفیوطه در فی الاصل هر جای مرفیع هر بالا بو مقامدن علوه
منزلت واد اولنور یعنی خدای جلیل جل جلاله شهوة افدار وکا
برید تعرف ومهمات دین ودنیادن صایجب علیه ایله قیام وحضوره
حقدن اشغال انمکدن افدار احسان بیوربلان کمنه حقندن شهوت فی
الجماع مرتبه رفیعه ومنزله عالیه در وهیی درجه نبینا محمد صلی الله
علیه وسلم الذی صفة محمد علیه وآله السلام لم یشتغله کثرة شهوتی عن عبادة
ربه بل زاد والده عبادة لنحضیضهن وقیامه بحقوقهن واکتسابه
لهن وهدایته ایاهن یعنی بو درجه علیا مرهر انسان رسالت
صلی الله علیه وسلم محصر اولمیوب بلکه والا سیدرکه بسیار کی زنان اول
مرضی عبادت رب متاندن اشغال انمز بلکه صوم وصلوة وقیام لیل
وعبادات صرفه سندن غیری امهات مومنین نکاح سبیله محصنات
فلسطین اول حضرتك انلر حقوقنه قیام ورعایات وبرای ابتغای
اکتساب وتعلیم دینه عبادتلرندن زیاده ایلدی زیرا عیالنه نفقه و
کسوه وکسب حلال للعیال محض عبادتدر کرچه حضرت حبیب
اکرم من غیر کسب معاشدن مالا یکفی خدا ایله خواستکار اولسه
بلا تعب حبیبنه حق الیصال ایدر اما اول حضرتك عبور بتمه حقله قیام
ایجون متزم ایدی مصنف علیه الرحمة ذکر اولنان وجوهدن اعلی قرینه
یه ترفع برله بیان قصد ایلیوب بیورر بلکه صرح انها لیست من
حظوظ دنیاه صوان کانت من حظوظ دنیا عبره حظوظ جمع
حظ مما یستر به نصب مقدر بلکه بنی مختاره صلی الله علیه وسلم
حدیث شریفلرنده توضیح وتصریح ایدلمکله کثرة نساحضور مولادن اشغال
ایدن حظوظ دنیا سندن دکلدر بخصوصه اکر غیرلك دنیای حظوظ فلندن
اولدیکه سبله زیراناس کثر نیله خندان وشادان اولوب انی لذة محظوظه
دن تعداد ایدر سلطان عالمدار صلی الله علیه وسلم دل آکاهی محبت الله
ایله مالی اولوب غیرلك محبتی قلب شریفده چا یکیر اولمدیکی ولقد جاد
صرافاده تلك بعض حبتك کان قلبی فان تزد الزیادة هاج قلبك
امدی حظوظ دنیا سندن اولمدیکله تصریح بیوردقلرینه مصنف تفسیر
ایدر فقال حبب الی من دنیاکم ونام حدیث النساء والطیب
وجعلت قرة عینی فی الصلوة وبعضی روایتده من دنیاکم فلا شبهه وافعدر
لفظ دنیا بی محاطبیته اضافه اول حضرتك دنیادن تنزیه ونقالی وعدم
مبالاة والتفاتنه اشارتدر وحبب فعلی صیغه مجهول الله ایراد بیوردماری

نساوطیبہ اول حضرتک محبتی جعلبلتندہ خلق اولدیغنہ ایمادرکہ کان اول
حضرتک محبتہ نا ومحبول ومحبوبرکبی ایدی ۔ دلیل علی ان حبہ لما ذکر من النسا
والطیب الذین ھما من امور دنیا غیرہ واستعمالہ اسیما ان اوزرہ عطفلہ
منصوبدر ۔ لذالک لیس لدنیا بل لاخرۃ للفوائد التی ذکرناھا فی التزویج
وللقاء الملائکۃ فی التطیب ۔ بنی غیرک دنیاسی امور ندن اولان طیب ونسادن
یبمبر زیشانک محبتی وجماعتہ مباشرتی دلالت ایدر بکی لذتلر دنیا ایچون دکلدرکہ
استعمال تبہ عبارت واحمر تزویجدہ ذکر ایدر بکی فوائد اخرویدندرکہ تحصیلی نسا
وحفوظ قیام والتساب وھدایت واستعمال طیبدہ فرشتہ لرک ملاقات ایچوندرو
ولانہ ایضاً مما یحض علی الجماع ومعین علیہ وبحران اسبابہ وطیب داعیہ جماعی
تحریک ومقوی ومقدماتندن نہایہ ایدر بکیوندر ۔ وکان حبہ صلی اللہ علیہ وسلم
لھاتین الخصلتین لاجل غیرہ وقمع شھوۃ ۔ حضرت فخر عالمک صلی اللہ علیہ
وسلم جماع ومعطرات وخوشبو اولان شیلہ محبتی زوجات طاھرات وسرورشان
اھلندن وقھر شھوت ایچون اولدیغی والا اجرد غیر یلرکبی للذ وتنعم ایچون
دکل ایدی ۔ وکان حبہ الحقیقی المختص بذاتہ فی شاھدت جبروت مولاہ ومناجاتہ
جبروندن مراد عظمۃ اللہ ۔ جلالودوانی شرح ھیاکل النورہ ملکوتلہ
مراد عالم عقولدرکہ ملائکہ در ۔ ملکوت اعلا واعظم دخی نسبیہ اولنور ۔ دیو
بیورملری ۔ یعنی حبیب حضرت یزدان علیہ صلوات الرحمانک ذات پرورد گار
مختص اولان محبتہ حقیقیہ لری عظمت پروردگار عالم جل وعلی مشاھدہ سندہ
وتلقی وحی ومناجاتدہ حضرتندہ اولدی ۔ ولذالک مبین بین الحبین وفصل بین
الحالین ۔ فعال ۔ ولھذا ظاھر امور دنیادن اولان حبتلہ محبت حقیقیہ مبانہ سین
فرق ومجتبی مقامنہ تغییر عبارۃ ونبذ بل اسول ایلہ فصل وتمییز ایلیوب یعنی
جبلتلہ عارضیتلہ ومسفرہ ذاتیتلہ اولان جملہ بنی اسمیتہ وفعلیتہ بینی فصل وفرق
ایلہ حد بندہ بیورمرہ وجعلت قرۃ عینی فی الصلوۃ ۔ جملہ فعلیہ ابرالوجہ قبلندن
جملہ اسمیتہ اوزرہ معطوفدر ۔ وقرۃ من قر یقر بالفتح اذا برد کما قیل رفعہ
السرور یارہ ۔ باخود فرار ندن محبوبلرینہ حالتدہ سکونت عبارتدن کنایہ
اولہ وقد قبل تقر بکم عینی وعینی وقرۃ نفر بکم امدی یغمبر اولسون بیورملری والصلوۃ
التی بھا قرۃ عینی وباو قرۃ عینی فی الصلوۃ ابراد اولنسہ محبت عرضی ایلہ حبذاتی
حقیقی بیانلرندہ تغییر یدیدادر اولدیغی وصلاتلہ مراد ذات رکوع وسجود اولاہ نمازہ
درکہ محل مناجات ومعدن مضافات ومعراج مؤمن در ۔ دینلرہ ونشر احکامہ
اھتمامکی تنسائی تقدیم بیورولوب بعدا خوشبو اولان طیب کہ ملائکہ کرامہ فرشتہ
متعلقدر ۔ سندہ والتفات طیبی ذکر ایدیجی اولوالالبابدن بعضلرینہ کذا تحقیق اولندیکہ
حد بندہ نسا ایلہ بدء وصلاتی تاخیر بیورملری سبب بودرکہ دراصل مراد حبلرندہ
جزء در ۔ ومعرفہ جزء معرفہ کل اوزرہ مقدم در وانسان کندو نفسینہ معرفتی معرفۃ
اللہ اوزرہ مقدم اولوب معرفۃ حق کشفی کندی نفسینہ معرفہ بنیجہ در ۔ والذامی عرف
نفسہ فقد عرف ربہ حدیث شریفنہ بومعنایہ مشیر اولدیجی پس صلوۃ ومعرفۃ حق اوزرہ
تنزع الخالۃ تاخیر ۔ وبو فضیلتہ لنبیمیزہ نہ کونہ اولدیجی کذا المناوی ۔ فقد ساوی حضرت
المصطفی صلی اللہ علیہ وسلم بحیی وعیسی علیھما الصلوۃ والسلام فی کفایۃ منتھیہ
بو ایکی پیغمبرانی ذبشانک مع القوۃ والقدرۃ تبتل وتزویج لری اشتغال مشاھدہ
عالم ملکوت وعبادت خوفندن نشاتکی ابتدہ ترک جنات فرعالم جبروتلرہ بولدقلرہ

مساوی

مساوی وھلم وفی حال من الاحوال اول حضرتی کثرہ نسا مشاھدہ مولادن
اشتغالی امندک مع ھذا احیاناً فراموش زوجات طاھراندہ ایلہ بیورملری ایلہ
یحیی وعیسی ۔ ایکی اول حضرتہ وحی نازل اولوردیجی وذاری فضیلتہ علیھما
بالتمام برھۃ حقوق زوجات طاھراتہ قیام بیورمالی ایلہ یحیی وعیسی علیھما
السلام اوزرہ ۔ اول حضرتک فضیلتہ کاملہ سی برزیادہ اولدیجی وکان
صلی اللہ علیہ وسلم محمی اقدرہ بناء بحصولہ ای اقدرہ اللہ تعالی علی التقوی
فی ھذا واعطی الکثیر منہ ولھذا ابیح لہ من عدد بنہ الحرۃ جمع حرۃ علی
خلاف القیاس مالم یبح لغیرہ یعنی اول حضرت امر نکاحدہ فوت وندرت
اوزرہ اقرار یبلوبہ دنی امر جماعدہ زیادہ علی العادہ حد بسیارہ اعطا
اولندیجی بو بلہ اولدیغی اجلدن غیر مباح فلنجبان نکاح مافوق الاربع حرا
یر فسمندن طفوقیا اون بر عدد اول حضرت اباحہ بیورملری بالتبعیتہ
الی امتہ حصایلدن نغداد اولندیغی للعلامۃ ابن حجر العسقلانی دہ توفی
رسول اللہ عن تسع نسوۃ ۔ الھی تعزی المکرمات من تنسب ۔ فعایشۃ میمونۃ
وصفیۃ ۔ وحفصۃ بنلوھی ھند وزینت ۔ جوریۃ مع رملۃ وقم سودۃ
ثلاثۃ وست تظمھن مھذب ۔ وقد رونیا ۔ فتح را وتخفیف واو ایلہ وضم راو
وکسر واو تخفیفہ ایلہ ۔ وحذف ایصال ایلہ ۔ وفی معنا تحفدرہ ای رویی الینا
عن انس ان اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کان یدور علی نسائہ فی الساعۃ من اللیل
والنھارہ ساعتدن زمان فلیل مراد اولنوب ساعۃ بحومیتہ دکلدرہ واو بمعنی
او یعنی کما فی البخاری والنساء انس رضی اللہ عنہ طرفندن روایت ایلدک
حضرت فخر عالم صلی اللہ علیہ وسلم روز وبا شبیلدہ اندک وقت ایچرہ زوجات
طاھرات ایلہ مجامعہ بیورردیجی وھن احدی عشرۃ ۔ سکون شین وبا کسر
ایلہ حال انکہ النراون برعدد ایدی ۔ سراریدن ماریہ ودیجانہ بغدادلی
اولنقلہ در ۔ امدی اول حضرتک فلۃ اکل وشربیلہ لوربنیہ قدرت وفیا ملری
کندولرحقندہ معجزہ در ۔ قال انس رضی اللہ عنہ وکنا نتحدث انہ صلی اللہ علیہ
وسلم اعطی قوۃ للثین رجلاً ۔ بودخی نقلہ حدیث اولندندر ۔ خرجہ النسائی
الامام الحافظ ابو عبدالرحمن احمد صاحب السنن اوجیوزدہ اوج حدودندہ
رویدہ علیتین اولدیغدہ اصحاب کتب ستہ دن اوجیوزدہ بخندن صکرہ بو
نلردن غیری باقی نابیدر ۔ مسند امام نسائی تخریج ایلدیکی خبارندہ
انس رضی اللہ عنہ بیورمرلر بزمعاشر صحابہ بینمزدہ سنبخسازاولوب
اول حضرتہ بکما عدۃ اولوزمدندن فوتی اعطا اولندیغک خبر لشورندن
وروی صیغہ مجھول وبا بنائی معلوم ایلہ نحو عن ابی رافع ۔ مولی النبی صلی اللہ
علیہ وسلم اسمی ابراھیم ویا نابت وبا سلم ویا صالح در ۔ وعن طاوس ابنای
ای کسان الیمانی در ۔ بوزانی نابیدہ مکۃ مکرمہ دہ جانب یمنہ محرا ایلدیجی
اعطی صلی اللہ علیہ وسلم قوۃ اربعین رجلاً فی الجماع ۔ فی عالم جماع اوندہ
فرق مراد فوتی اعطاع اولندیجی ومثلہ عن صفوان بن سلیم ۔ فصغیر ایلہ
نابعی جلیل القدر ۔ وزاھد الحرم المحترم ایدیجی قلب نابیدہ حبانی
مما نہ منقلب اولدیجی وعن طاوس عبارتندن یومنافہ کبن اصول معتمدہ
شمار در ۔ سافطلہ درکہ افاک علی القاریجی ۔ وقالت سلمی مولاتہ طاف النبی
صلی اللہ علیہ وسلم لیلۃ علی نسائہ التسع ونطھر من کل واحد قبل ان

وفی روایۃ وھو نبع
تعلق القاری

ان باني الاخرى سلمى فتح لسين مهمله وميمله مقصور اخادمه حضرت ويا مولاة
صيغة ورايه مهربان جناب زهريه وقابله ابراهيم برا النبيى الكريم وزوج ابو لافعده
صحابيات ايجه سلمى اسعيله مسمات بونلردن ماعدا اون بشى زوات لحترمه ده
وطواف جماعدن كنايه در يعنى خادمه حضرت ببورد بلركه ركيجه ده جناب
ثار نبى خلوتخانه اسراعليه التحيا طفوز حليله سى دردت وحلوت وهر برينه
قربان اجلندن نوبنوسل ابلدى وقال هذا اطهر واطيب دخى فرعالم
بيورد بلركه جمادن خلاف اطهر لظاهره واطيب للباطن در بوخبر لطيف رواه
بنكله دخ ابو داود عليه الرحمه اولدينى تصريح كرده سيوطى در وقيل
سليمان عليه السلام طوقوز الليله على انه امراة اوتسع وتسعين وانه
فعل ذالك بعضى روايتده لاطيفن طواف بمعنى الدوران وكذا الاطافة
اوشك راويدن اماروايتكرده مكم حلرندى ازر على سبعين امراة وافعده
واثبات قليل وكثيرى منافى وكلدر ومفهوم العدد عند جمهور ارباب
الاصول حجت دكل شايد وقعة متعدده اولة يعنى جناب امين الله سليمان
عليه السلام بيورديكه البته بن صدعدد وبا اكدزنانه بوشب دوران ايده
رم ربدجه وايلدى بوحالت كال قوتنه دلالت ايدر قال ابن عباس
رضى الله عنهما كان فى ظهر سليمان عليه الصلوة والسلام مائة رجل
وكانت له ثلثمائة فاعلمه فاعبرنه ابن عباس رضى الله عنهما مارب
الناس ببورد بلركه ظهر وصلب سليمان عليه السلام دن بوزمرد لك فطفله
سى موجود ايدى يعنى بيورديلركه جماعدن صدمرد لك قوتى حاصله
وكندده لوبده اوجبوز حرابر واوجبوز سراويسى وارايدى امدى حرابرك برج
شرعنده دوردده حمرى قالون الهى بيوريسى بوامتك ضعفى وجودى وقلة اعوانى
ردن ناشيدر شريعة احمديه دن مفدم شرابدن زياده اولمق ظاهردر وحكى
النقاش وغيره سبعمائة امرأته وثلثمائة سريه امام نقاش وغيرى نقشيند
حكايه اولدبلركه حضرت سليمان عليه السلام المنان جنابنك بدى برده واى سريه
لرى موجود ايدى ونقال وقد كان لداود عليه الصلوة والسلام على زعمه واكثر
من عمل يده تسع وتسعون امراة وقيل مائة امراة فاعليت اوزره
رفيع ويا فاعل دخى فلنوب مائة نصبله حال اولور واودباظم همزه وسكون
واو وكسير واو مشناة محدوده ويا منقوصه ايله بنى اسرائيل بلدنده بركمسنه يه اعبرانى
زبان اوزره علمدركه داود عليه السلام انك زوجنى كوروب بسند بده لرى اولمغين
اوريادن نطليقنى طلبكار اولدقده اول دخى طيب خاطرى ايله نطليق ايدوب
جناب حليمة تزوج واول بانوى اجر مسرلى بنتى بنى سلك زواجه انسلاكلرينه
دردانه وش حلائلى صددانه ايلديجه ومادر سليمان عليه السلام بولندردى بولنمق امنياى
شرعنده جائزايدوجه والحاصل داود عليه السلام كسب بديله تعيش وزهدى اوزره
طفان طفوز حليله لرى اولوب زوج اوريا ايله تكميل مائه بيورديلر وقد بينه الله
عز وجل على ذالك فى الكتاب العزيز بقوله تعالى ان هذا اخى له تسع وتسعون نجة
ولى نجة واحدة فقال اكفلنيها وعزنى فى الخطاب نجة كوسفند ماده يومعناهده واوه
دن كنايه وكنايه ابلغ من الصراحه اولمغين اولمغين مراعات ادب برله تعبير اولندى
بعض حق سبحانه وتعالى كتاب بديع ومنيعنده عدد مذكوره اوزره تنبيه وايكى فرشته
زبانيدن حكايه بيورديلكه خصمين صورتنده محفل قضاى خليفة الله متول البيوت

بكد بكريا ايجون

برادرم ور

بكد بكريا ايجون ابو بنم دينه واسلام جرادة رمدة طفسان طفوز مراة سى واربعم
برزوجم وارايكن انى دخى بكا اكفال ايله گيو الحاح ايدر ديكله تمام تعبيرده
تعريض قصد ايلره فصلة مذكوره اشعر من ان يذكر در مرار حلدى بيان
اولمغين فكابوى فلانه رخصت ويرلمدى وفى حديث انس عند عليه السلام فضلت
بناء مجهولا وتشديد له على الناس باربع بالسخاء والشجاعة وكثرة الجماع وقوة
البطش بطش فتح باء موحده وسكون طا نيله حمل فلنوب وبرنسنه يا عقلا
باشق امام طبرانى سند جيدى ايله انس رضى الله عنه حديثنده روايت واندن دخى
اول حضرتدن خبردار اولوركه بيورمشلر در خصالدن وورت خصلت ايله
خلق جهان اوزره تفضيل قيلندم مع الافتخار كرم وجود ايله وبالسبة الحالاعداء
شجاعتله موزنانه قربان بسياره وحالا عطا واحساند قوة وسطوت ايله واما
الجاه محمود عند العقلاء عادة جاه معروف وعادة ظريفه هو باحاليه هو
بانيتيزيت ايله منصوبدر يعنى جاه ايسه علما وحكما عندنده عادتا ممدوح وعند
الناس تسخير قلوبيله وجيه موضعف ايله مساعدى برله امر محمود در لكن وفق بشريعت
اوزره اولمغله محمود حينئذ منبئدر وبقدر جاهله وعظمته كرعين وفتح ظاء
ضبر له فى القلوب منبار عظمة جاهله ذى جاه اولان كمسنه نك عظمتى شانى
قلوب ناسده مقدار وجايكير اولور ويا مراد قدر عايبجاه بنى والاجنابدر كه
دنيادنبق تله وعقبادن لواى حمدله ممتاز وسرفراز قيلندى وقد قال الله
تعالى فى صفة عيسى عليه السلام وجيها فى الدنيا والاخرة يعنى وصف حضرت
مسيح ده حق جل وعلى كتاب جليلنده مريم عليها السلام خطابا بيورديلركه
عند الله فى الدارين كلمة الله المسيح ذى جاه اولديغى حالده مولى سكا تشبيرايدر لكن
افانه جمع افة هو هى العاهة كثيرة اما مفسدة جاه بسيار در فهو مضر لبعض
الناس لعقبى الاخرة لام تنبيه وتعليله اولغين جائز در وجاه باعتبار ما يعرض له
بعضلر عفيض اولان اخرفه زبان اولور فلذالك ذمله من ذمه ومدح ضده
جاه تنسنده اوم ذموم وكل ايكى كشنك عاقبة امرنه ضربه اولديغى حصنده
جاهى ذم ايدن برأى اقتضاء قدر ايلديكى وعدم شهوة وخمولى مدح ايلديكى
وورد فى الشرع مدح الخمول وذم العلو فى الارض خمول ختم خاء معجمه
ايله ضد شهرت آيه كريمه تلك الدار الاخرة نجعلها للذين لا يريدون
علوا فى الارض ولا فسادا وحديث رب اشعث اغبر ذى طمرين لو اقسم على الله
لابره بو معنايه برآهيرا واقيه در امدى شرعنده بيتايش خمول وروديج
زمين ده شهرت وجاهى ذم واردا ولديغى حتى خبر شريفده مازيبان
جايعان ارسلا فى غنم بافسد لها من حب المال والجاه لدين المؤمن وورده
انفدر والحاصل شراب خورشكور رجاه واشتهاء بسيار كسنانى شيرينكاو ايدوب
بعده ذادر عقب مختل الدماغ ايدديكى مشاهده در مكرارباب كمالدن اولانك علم
وعمل بينى جمعله سعادت ياب اولمه الذر مع البنات احلى
والذر مع البنات ازين نابى جنده روز كل اقبال جمنزار فناه
ايدر البته دماغ دله ابرات زكام نفوذ الجميين افروز ايسه شمع اقبال
نسنه در نار فضلندن بنه رنك ظلام وكان رسول الله صلى الله عليه وسلم قد
رزقه من الحشمة والمكانة فى القلوب سلطان عالم جهانبانده وقار و
هيبت وقلوبده منزلة ورفعت ايله مرزوق ومكرم قيلندى والوطئة

وفى بعض روايه
لعلو الفارى

حشمة اوزره معطوفدر قبل النبوة عند الجاهلية وبعدها قبل البعثة
وبعد النبوة اهل جاهلية عندنده دخی جاه و جلالت و مهابت ایله تحقیق
بیور لدی وهم یکذبونه نشدیدو تخفیفله و بودون اصحابه
ویقصدون اذاه ی نفسه خفیفة ضم حا، تحمه و سکون فا ایله منصوب
ومفعول مطلق یقصدون و یا حالدر یعنی حا انکله اهل جاهلیه اول
حضرتی دروغه نسبت و اصحابینه اذا و جفاه و زهابنجه اول کلو نور سبیل بلغ
بلغ حقنده خارا فتی جور و قصد ازیت ابدر لردی حتی اذا و جههم اعطوا
اوحه و فضوا حاجته تاکم علا بنده حضرت افتاب برج رسالت انده مقابله و موا
جهه ایله کرم نسبته لرینده هیبت و عظمتی برتو انداز اجلال اولدقده قدرینه اعظام
و حاجتنک قضا ایدلر لردی و اخیرا ی ذالک معروفا سبنانی بعضها او معنایه
دائر فصحی مشهور محلنده ان شا الله ابراد اولنور و قد کانت یبوشت
فاعله و یا صیغة مجهول ایله خبرت و دهشت و یوقه فتح باء تحتیه و را ایله
یخاف و یوغ لره و نی نسخة من لدمره یعنی ماه برج رسالتی کور مبای
کمسنه نک چشم لغه جمال باکمال حضرتنه دوشن اولدقده مدهوش و متحیر
اولوب مهابت و جلالتی در و بنده دهشت و بردی می راه بدیرمه هابا
ایلیوب و صفی شریفنک انشاد ایدیلر جمله فحول علما، تیر نزکبی صلابتلو ایدی
فتی هیبتلو مها بتلو ایدی کمار وی عن قبیلة فتح فاف و سکون مثناة
تحتیه و لام و ها ایله بعث محرمه ندر و صحابیاتدن قبیله اسمیله مسمات
اولان قبیلة ام بنی انمار حراسیه و قبیلة العنوبة و قبیلة بنت محرمة اخر
العبریه و حدیث قبیله شمائل ترمذی ده مذکوردر انها لما رانه ارعدت
ضم همزه و کسر عین و فتح دال مهملات ایله مبنی للمجهول در من الغرق تحتیه
شدتنه یعنی قبیله اول حضرتی بالبداهه مشاهده ایدکده شدة خوفدن وجودنه
لرزه عارض اولدی فقال یا مسکینة علیک السکینة تصیبله طمانیت معناسنه
مسکینه و سکینة بینلرنده تناسب ما باندر بنی الرحمه علیه السلام والحبیبه قبیله جانوزی
لرزان و هراسان معابنه بیور دقلرنده ترحما لها ای مسکینة اطمینانه ملازمت
ایله و یا طمانیت مسلک اوزره بو خطاب لطف امیزله رفع دغدغه دهشت
بیور دیلر و سکینة رفعله السکینة لازمه علیک دیمکدر و فی حدیث ابی سعود
عقبة بن عمرو بن ثعلبه الخزرجی الصحابی البدری رضی الله عنه فرق و باقی بر و با ایکیله
مرغ روحی کلسانی تعبیر ایدرلر اولشیدی ان رجلا قام بین یدیه قارعده ظلم همزه
و کسر عین مهمله ایله فقال له النبی صلی الله علیه وسلم هون علیک فانی لست
بملک الحدیث تمامی حدیث و انما انا ابن امراة من قریش تاکل القدید هون تشدید
واو مکسور ایله من الهون امر مسهل الاخیر معناسنه مستعدل و ملک فتح میملله
سلطان معناسنه مرجل مذکور بی شتراح حد بشندن هیچ کس تسمیه اتمدیلر
یعنی عقبه حد بشنده وارد اولدی که هرکسنه سید الکونین حضرت سرور عالمدن قالخ ایکن
وجود بنه لرزش عارض اولدقده حضرت نبی الثقلین صلی الله علیه وسلم لطفا و کرما
و تواضعا بیور دیلر که هر آسان اولکه پادشاهان جبابردن دکلم بلکه قریشلی
برعورتک اوغلیم که قورو جه لحم تناول ایدردی فاما عطیم قدره بالنبوة
و شریف منزلة بالرسالة و افاقته کسر همزه و نا ایله و بعض نسخه ده باء موحده
و نونیله مرتبة بالاصطفاء والکرامة فی الدنیا والاخرة اما اول حضرتک جانب

خدادن فیضیاب اولدیغی عظیم قدری و خلقه افاضه ایله شرفمند اولدیغی
یعنی برتعالیشان اوزره محاربت و انواع معجزاتله رفعة و شان و زیاده مرتبی
فائز هو مبلغ النهایة اثر عنابتدن فوق الغایة براعز باهر درکه ثم هوفی
الاخرة سید ولد ادم کما فی البخاری انا سید ولد ادم ولا فخر و عطف ثم ترتی
زمانی معنی و رتبة جهتندن والحاصل جنس بنی ادمک سید درکه افضل
انواع مخلوقات نوع بشردر و علی معنی هذا الفضل نظمنا هذا القسم باکره
یعنی فضل اخیر معناسی اوزره جمیع قسم اولی اول حضرتک حسنات شریفه
و سماة منبعه سی مسلک مدحتده نظم و انشا ایلدیک فصل یوصل
باب ثانیک او نوحسبی دیر و اما الضرب الثانی هاندعوه ضرورة الجوة
الیه اولان ضروب ثلاثنک او حنجبی فحوی بحسب الحالات جمع خالات له
تذکیر و تانیث فی المتدح به تفعل کثره ایجوندر لا للتکلف والتقعر
بسببه والتفضل لاجله بین العبارة مغایرة تفننا و هربا من التکرار در
کثیر المال یعنی ضرب ثالث فضیلة ذاتیه صنعومة علیه اولدیغی صبتیله
انکله کثرة مدح و بین العامة و عند الخاصة فزاور اولمقله حالا تحتنده در بسیارک
مال و منال اسابعضی احوالی مدح اولنور و صاحبه علی الجملة معظم عند
العامة لاعتنادها توصله به الی حاجاته و تمکن رفعله در و یا خرله حاجات اوزره
معطوفدر اعراضله غنی بحبه بسببیله یعنی صاحب مال علی الاجمال
عوام ناس عندنده مکرم در کی صاحب مال صاحب سببیله قضای مهماته توسل
و غرضینه تمکن اعتنادی اجلدن فی الجمله تعظیم اولنور والا بو اعتقادکه
صاحب مال تعظیمی موجب در عند العامة فی الجملة اکرم اولمقدن فی حالده
فلیسه فضیلة فی نفسه جواب شرط محذوفدر که فلا یعظمه احد
مقامنه قائم اولمقدر یعنی حد ذاتنده مال فضیلت دکلدر مصنف علیه
الرحمة اجمال ایله بکی عبارتی تفسیر بیوردی فمنی کان المال بهذه الصورة
وصاحبه بمنتفاله فی مهماته مهمات من اعدائه و امثاله تشدید بمجمله
و فنا مال تمال ایله و صاحبی مالنی کندو مهمات لازمه سینه و دخول و رجاو
مامول ایدنلریله حاجات و مهماته صرف و انفاق ایدیجی اولمه و تعریفه
جمله مهمات اوزره معطوفدر فی مواضعه منثریا حالدر به الحالعالی
جمع معلا جاه و رتبه کوالادخی صاحب مال مالیه مفاخره عالیه استدلال
و حزبدار اولدیغی حالده مالی محل لایقیله صرف و انفاق ایلیه و الثناء الحسن
والمنزلة من القلوب ثنا و منزله معالی اوزره معطوفدر و حسن صفیه
مؤکد در دخی مالیله ثنای جمیل و قلوب مخلوقه مهابنی مثری اولدوغی
حالده مالی بذل ایدیجی اولمق کان فضیلته فی صاحبه عند اهل الدنیا
سنی یله جوابدر مال کندو صاحبیه اهل دنیا نظرنده فی الجمله فضیلت اولدیغی
نان اعطوه منها رضوا و ان لم یعطوهما اناهم یسخطون آیه کریمه سی دلالتیله
لنبلیه ارباب دنیانک نظر و اعتباری ایله مال اولمق و دل کرم دیدکاری
محبتله مقرون ایله مجبول اولدیغی مقرردر و اذا صرفه فی وجوه البر
و انفقه فی سبیل الخیر و قصد بذلک الله والدار الاخرة کان فضیلته
عند الکل بکل حال اما جون صاحب مال مالنی جهات حسنات و طریق الخیر
خیر و احسانه بذل و انفاق ایلیوب انکله ثواب عقبی و رضای مولا قصد

ابلسه عامه وخاصه عند نده مال او محمود اولور وكرمعالي مثناو اكتساب نسون
وكراو انسون مدوحدر ومني كان لمسكا له غير موجهة وجوهه حريصا على
جمعه عاد كثرة كالعدم وكان منقصة في صاحبه كرضم وكسر كاف وسكون
مثلثه ابله وبعض نسخه ده كثرة فتح وكسر كاف ابله كثيره مدناسبه ومنقصه فتح
وكسر كاف ابله نقيصه درمرجندكه صاحب مال مالينى امساك وجمع واد خار
اوزره خريص ومبالغ اولوب جهات بر وخيره وتحقيقنه صرف واكتساب محدث او
حبثنه غير صارف اوله بسيار عدم منزله سنده اولوب صاحبى شاننده نقيصه او
لديى خلق الى رذالة ودنائت ونحل ابله وضئنابان اولور كويا غير بلدغالبه صارن
وحراسان اولديغى فذكر فنار وطلبكار اولدوغى مغنايه واصيل اولبوب عيش فقر ايله
نعيش ابدر وفرد احباب اغنيا ابله محاسب اولور لله درمن قال بغنى الجميل بجمع
المال مدة وللحوادث والوارث مايدع كدورة الفقر ما تبيه يهلكها
وغيرها بالذى تتبه بنتفع وحديث شريف مدار اولدى
الدنيا دار من لا دار له ومال من لا عقل له وجمعه من لا عقل له
ولخبر الآخر يقول ابن ادم مالى ومهل لك من مالك
الا ما تصدقت فامضيت او اكلت فافنيت او لبست فابليت
فلم يعف به على حد السلامه بل او قعه في هوة وزبله البخل ومذلة السئوال
حد ذنبح جيم ودال مهمله ابله دراست وهو ضم ها وتشديد واو مفتوحه ابله حفره
عميقه مغاك وهوة زبله به مضاف در وبعض نسخه ده مذلة مضاف واقعده
وسئواله فتح نون وذال معجمه ابله دناءت وخساست مدناسبه ومذله زبله اوزره
معطوف در وعبارتده استعاره مكنيه موتخييليه بيدار اولور كه صاحب سالكى جاى
سلامت رهنما قلمفله ودناوة كمغاك هدا كه مدوشر مكاله تشبيه اولندى والحاصل مال
كندى صاحبى اولان شاهر اسلامة ايصال انمويه بلكه دناوة وخساست مغاك
مذلت ورذالته قياده ايلدى خبرده وارد اولدبكى هر روز ايكى فرشته نور سر شته
اللهم اعط كل منفق خلفا وكل ممسك تلفا دعاسببله خلق مناجات ابله ماما هو لازم در
فاذا شئو نبله يعنى نسبه دن نبله منتدر والفاء فصيحيه اولونور نه لشرط مقدر
ومتى كان المال كما ذكر كان خبخبة التمدح بالمال وفضيلت عنده منفصله كسر صاد
منتد وفتح ابله بست لنفسه وانما هو المتوصل به الى غيره وتصريفيله جزالة
له فتح راى ابله مجامعه اذا لم يصنفه مواضعه ولا وجهه وجوهه غير مكى فتح مبدر
لام وخبثة وهمزه ابله وابدال وادغامى جائز در بالتخفيفه ولا غنى بالمغنى ولا فلاح
عنده احد من العقلاء متمدح فتح دالله مجرورا غير ملى اوزره معطوف در يعنى
مال وصف اولندبنى اوزره اليه بوجنده هال وفضيلتى ابله تمدح مادح وفضيلتى
عنده نده من حيث هى ذاته دكلدر بلكه مالله تمدح غير توسل تحليله هالى اتفاقه
سبيله در پس مال جمع ابدن مهمات خير وجوهه صرفى ووضع انمسه فى نفس الامر
والمعنى اول كمسنه غنى ومستغنى اولميوب فضلا عن الفضلا بل هو شمندان عندنده
الكلة ممدوح دكلدر ومعنى غنا كفايت مهمات واكتسابه محدود ومجرد صورة
ومبنى مالدار اولمق در ومحض فاقه وفقير در بل هو فقير ابدا غير واصل الى غرض
من اغراضه اى ما يبدا من المال للوصله كسر صاد مخففه ومشدده ابله لهما بسلط
تشديد وبناء مجهوله عليه فاتبنه حازت مال غير دكلا ما له له جمله حاليه
من خازن فكانه ليس في يده منه شئ يعنى اول كمسنه ابدا فقير وما مالنده غرضه

واصل دكلدر

ايبها
تعلم قدر

واصل دكلدر ايسه مقدار اولدقجه كه رسيده امال شاشيدن اولان مالدن زيردستنه
احلان مالى اغراض ومهماتنه اشتغاف ايله وفوق ومفوض فلفامش اولور زيردستنه
اتنافء عدم قدرتله مالينى حريصانه تشبيه اولندى كندو مالى اولدوغى حالده زيردستنه
مالدن بوشى بوق كبى در المبنى ومى بنفق الساعات فى جمع ماله مخافة
فقر فالذى فعل التفقر والمنفق مالى غنى تحصيل الفوائد المال وان لم ينفق
يده من المال شئ ما اما وجوه بر وخيره مالينى انفاق ايدبجك كسنه جميل حال
حصه مال تحصيل ايله على نيته غنى ومستغنى ولوما لدن بر شئ يرسنه
سخاوت يبورسنده موجود اولمون كمال كرم واعتماد رزق پروردگار
عالمه دلالت ابدر وقال الله تعالى وما انفقتم من شئ فهو يخلفه وهذا لفظ
فى الحديث نعم المال الصالح للمرء الصالح نمتع بالك قبل الممات
والا فقال مال ان انت هنا تنفيت به ثم خلفته لغيرك بعدا وبعفا
نجاد واعلبك بزور البكا وحدث عليهم بما قد جمعنا مالدن بومقامله رسيده نجه
وراد امرحمت سليمان رسالنى تو طئه در فانظر ببره نبينا صلى الله
عليه وسلم وخلقه فحنين وباضم سكون ابله فى المال بخده جزء له عفو اوفى
خزائن الارض ومفاتيح البلاد مفاتيح فتح بلادن كنايه در بيغمبر ايشاه
اصطفا حضرتلرينك طريق سنيه ونهاد عليه ربنه شكران اقل وافى بيلاكه
جناب كردكار عالم جل شانه قبلندن اكا روى زمين وفانى عرض وفتح
بلاد اعطا واستثنه جهانت مال واستخراج كنوز احبار اولندى
شكم حديث شريفدن بخديث نعمت برله ناطقه پروازاو نوركه بينا
ايا نائم اوتيت بمفاتيح خزائن الارض فوضعت فى يدى واحلت
لك الغنائم ولم تحل صيغة مجهوله وبانح اول وكسر فانى ابله لبنى
فيله ودخى اول حضرتنه كفار دن الينان مال حلال قلوب بيغمبران
بشبنه حلال قلندى ايدى وفتح عليه فى حياته صلى الله عليه وسلم
بلاد الحجاز واليمن وجميع رفع وجرله جزيرة العرب وما دانى ذالك
من الشام والعراق جهاز حاجر معناسبله دركه بحد انله تهامه وياجوج
ابله شام مبانه سين حاجز اولدبغندن تسميه اولندى مكه ومدينه
وطائف ويمامه وخيبر در ويمن جانب يمنى كعبه يه بامن شمتدن در
وبامينتدن ناشى تسميه اولنمشدر وجزيره فعليله من جزر الماء وصدمتى
بعض المكشافى انكشافى بيان ورجوعندن در طولا ما بين اقصى عدن الى
ربن العراق وعرضا من حد الحاطراف الشام وقيل غير ذالك وشام شمال
كعبه دن ويا اسم صاحبيله مستادر كه سام بن نوح عليه السلام در ويا
رومياً شام زمبر شام شامات لبيد وسياه وسرخله ضريب افزا اولدبغندن
شام ابله بنام قلنمشى اولمله وحضرت صبح نابان نبوة صلى الله عليه وسلم
ارض يثامه داخل اولوب لكن رمشنه مى داخل اولمد بلر وقيل دخل الشام
عشرة آلاف عين رات رسول الله صلى الله عليه وسلم ولفظ عراق عربى در ويا
ايران معربيدر بلد بلر عصر نبوتدنبرى ايدى شام ديارندن دومة الجندل عبد
الرحمن بن عوف رضى الله عنه مباشر قبيله فتح وعراقدن بحرين فتح اولنمش
ايدى يعنى زمان دولتلرنده حجاز وبمن وجميع جزائر عرب فتح وشام و
عراقدن صحارى قريب اولان ممالك وبلاد فتح وتسخير اولندى وجلبت

ورد كلنوح
تعلم الفارى

مدح
لغة الغاب

بنای مفعولانه وجلب البه من احماسها وجر بنسها کسر وسکون علی اوزن
کفاردن الثان حراج وصدقاتها مالا یجبی للملوک الا بعضه دخل اول
حضرته خمس غنایم وخراج اهل ذمت وصدقات اغنیای امتدن مالی بسیار
جلب اولندیکه پادشاهانه اول رتبه کامل دکلایدی مکر بعضی اولیه
وهادنه جاعتدن ملوک الاقالیم منقد مین روی زمین بدی نخشه تقلیم
ایدوب هر بریته اقلیم نسبه اشمشاردی امابرمنامده نواحی وبلدان مراد اولنور
کرک اقالیم سبعه دن روبایکی اقلمدن اولسون بطرایق الجاز مستعملدر
تناکح هر ناحیه یه مثلا اقالیم مصر دیلنور وهدیه مهدی الیه دیلنور
اکرامابلاعوض ارسال اولنان تحفه در بعنی شاهان اقالیمدن بحسب سلاطین
شهنشاه عالمه اهداء وهدیه ویپشکش ارسال ایدنلر مثلا مصر عزیز مصر مقوقس وعادل
فیصر روم وفروه بن عمر وجذامی وغیرلری اساکنه مطلقا ملوک سیر حالیه اولدیغی
اوزره قمما اساثر بشی منه ولا امسک منه درهما بل حرفه مصاریفه واغنی
به غیره وفوق به المسلمین اهدا اولنان تحف ونفایسدن برشی کندویه تخصیص
وتفنده ورد ذی امساک المهدی بلکه انواع خیروبر اوزره صالحی حرف وانفاق بیورمق
استغنای فذ شریفلرندن مناشی اول تحف مهداة ایله اخرین اغنا وسلمین الکفایه
قضای مهمات ونصر اعدا اوزره تقویت اداه اولدیلر وقال مایستغنی ان لی احدا
عندی منه دینارا الا دینارا بنصبه استثنا ورفعه بدل در ارصده فتح
همزه وضم صاد مهمله وباضم وکسر ابله یقال رصدته وارصدته ای رافبة واعددته
لدبنی فتح دال الله شجاعت علیهما الرحمة روایتلرندن مسندا الی ابی هریرة رضی
الله عنه سرور کائنات علیه الحی الصلوات بیورمشلرکه بکا ایفاء سرور
وبنی فرحباب اتمرکه مبنی ایجون نفس جهل احد الثوب اولوب عندمه مقدار
ثانیه اوله مکرر دالله الثوب کهانی قضاء ربع ایجون حفظ واعداد ایلیه
واثنته ودنا بین مرة فقسمها وبقیت وفی نسخة بقی منها سنة بعنی
نسخه ده بقیة قد فعها لبعض نساء فلم یاخذه نوم حتی قام وقسمها
وقال الآن اسم للزمان الحاضر استرحت بومخلده الحاق براصل مضی اولبغه
بعض نسخه ده مصرحدر خبر مذکوره عایشه رضی الله عنها طریقندن ابن
سعد روایتی تصریح کرده سیوطی در حاصلی کلام اول حضرته ذربیسار
کلوب اصحابیله تعظم بیورمیلر دنا تبر مرفوعه در بر مقدار بس ماندی
بساط حضرت اولمقدن مزوجات محترمدن بعضیسنه اول بقیه بروجه اما
نه دفع بیوردی خواب راحتله مستریح اولدی الآن تمام بیورولوب الی دخی
مستعقبه نسمت ایلدی وهنوز استراحت ایلدیکی بیورمیلر ومات
صلی الله علیه وسلم وزرعه ورهونه فی نفقة عیاله زرع مؤنث سماعی
زردیه وزره ویلان ثیاب جنسندن اول حضرتک صفت دائمه زرهلری اولوب
ذات الفضول نام جبه لری بعض نفقة عیال ایجون بکره دیناوتوز یاخود جهل مد
شعیر مقابلنده ابو الشحم نام یهودی یه رهن طریقیله ویرمشلر ایدی عالم بقابه
دولندی توجه بیورمشلر اول درع لطیفه ورهونه ابدی وصحابیدن
استفراض بیورمیوب اول یهود ایله معامله بیورملری جواری بیان
وبالاول جندة اخرک عندنده شعیرک فلندن ناشی وبا صحابی اوزره تصفیدن
احترازکه اولمله نحله وجوه بیان اولندی والله اعلم بمراده وافتقاره من نفقته وملبسه

ومشکنة

وفتح وکسر کافله علی ماتدعوه ضرورته الیه وزهده کسرها ایله فعل ماضی هو
واقتصاروزه معطوف در بعض نسخه ده صیغهٔ مصدر ایله مصدر ایله وضمیر
ایضا فتله وزهده وافعدره وفعله ضرورته اوزره عطف وباجرایله بروز الطاوزه
عطف اولنور فیما سواه یعنی حضرت فخر عالم صلی علیه وسلم نفقه ولباس وسکنی
ره کندویه حاجه ضرورت اقتضا ایدن مقدار ما تیسر اوزره اقتصار وقدر
کفایتنک غیریه رغبت بیورمیوب نزد ایلدی فکان لیس بلیس فتح مشناة
وموحده ایله ماوجد فیلیس فی القاموس المشملة وکساء کسر کافله الخشن فتح وکسر
شینله والبرد والغلیظ ضم باء موحده ایله یعنی جناب سید عالم تواضعاً لله
من غیر کلفة مصادفه ایلدیکی لباسی کیوب اکثری اجیاندن نبیه عباقی وجامه
سحت ودرشت تورده یمانیه کیرلری ویفسح تخفیف ونشد بدله علی ما عجبه
حضره افیه الدیباج افیه جمع فبا بالمد وهو بیاج کسر وفتح دال وبرفع می لم یحضره
ایله نوع من الحریر الخ عنه تشدید بدو او مفتوحه ایله مسوجه معناسینه
بالذهب وبرفع لمی لم یحضره یعنی غنایم وهدایای ملوکانه دن زرنار ایله کسوجه
نسوجه فبای دیبا لری حضورهم ابونلرنده موجود اولاندن نصیب بیورولوب مجلسی
عالیلرنده ناموجود اولان تخفیفه دخی بحسن ایجون حصه لریک رفع ایدردی عبارة
مذکوره فصله محمیه ابتدا رندرکه مسور بن مخرمه رن شعیبان روایتلرندن
بیوسنة تحت اولان مضمون خبر بدر محمه بکا دیدیکه باسوره کرستردم
اولدیچی رسول الله صلی علیه وسلم حضرتلرینه بسبار قبای دیبا کلمش کیده لیم
ویدی رسید وردونمایی اولدوغنی زه بدر بحری مسور کبر اول حضرته ندا
وریوزه ابقام اولدیغنی اعلام ایله دیدی کشاخانه ندای جناب
حضرتنه شایا کورمدم بدرم بکا حصاب ایدوب ای جعکر کوشم پیغمبر عالی
نزاد جبابا کلدیرمدکده بندجی لب ادیبله دعوت ایلدم دیرخال ارکت کرم
بیوستان برجامهٔ زرد دوزدیبا ایله محرمهٔ سعادتلندن بیرون اولوب با
محرمه بوقبای سنکدون مهیا ایدرمنه خوش لباس فاخره دیدیکی حاسین
ارایله ایدرل بدریه احسان بیورمیلر انما المباهات فی الملابس والترین
بها لیست من خصال الشرف والجلالة وهی من سمات النساء هیهنان لباس
فاخره ایله اظهار فخر وجامهٔ کوانها ایله تزیین وتحمل جلالت وشرف عدا ولنلر
خصالدن دکلدر بلکه حامه کونا کون له مباهاتلر خصائل نسوانلندر والحمد
منها فتاوة فتح وضم نون نبیله مصدر در الثوب ملا بسدت عند الله والناس فرح
اولان نظافة تابدر والتوسط فی جنسه وکونه لیس ضم لامله مثله خبر
مسقط لمرفوعه جنسه مما لا یؤدی الی الشهره فی الطرفین نوع لباسدت
بسدید اولان جنس ثیابدن ایرق بین وامثالی وافرانی لابس اولدیغی
جنس اولمقدر که افرانی نسبا یتنی اسقاط ابدن جنس دن عدا ولندیغی
حالده نه غایت لغطیمی ایجاب ونه نهایت خشنی موذی اولمه اغنیا
فقرا زینتده دفقرا واغنیا زینتده نزد الله محبوب هر کس بقدر وخشی ثیاب
وسط اوزره ملبس اولمه ومی الخبر من لبس ثوب شهرة فی الدنیا البسه الله
ثوبا مثله یوم القیمة وقد ذم الشرع ذالک ملا بسده مباهات وتزینی
شرع وذم ایلدیکی وغایة الفی فیه فی العادة عند الناس انما یعود الی
الفخر بکثرة الموجود ووفور الحال والحاصل کثرة مال وملابسده

مباهات عند العقلاء غير محمودة وشرعا مذمومة لدى عوام امته ذالك المذموم
كثرة نباله عادة بانها مايه افتخار لربح بسيار مال وكثرة جاه ومنال ايله
تفاخر رجوع ابدر وكذالك النباهي بحورة فتح جمله وجوز ضمها ابن سيدة
وكذالك في القاموس المسكن وسعة المنزل فتح سينه وتكثير الاله وحزمة
جمع مادم وتركمها بانه يعني مال وجاهله تفاخر نظير بدر ترتيب تسكن وزاحي سرا
جمع وحاده وبساط واوانى وجاكران واسب واشترى بسيار اتمدا بله فخر در
اولغلغدر مصنف عليه الرحمة شاه رسالتك فضيلت مالبه بى جائز وغير بلا نائل
اولمديغى جاه ومنالك جائز اولديغى بنايه شروع ابدر دمى ملك الارض وجبى الله
صفة مجهولة مافيها فترك ذالك زهد زهد دنيادن اعراض مع القدرة
وعنايه ميل ورغبتدر وترکها فهو جائز لفضيلة المالبة ومالك للغير
بعده الخصلة هو جائز مبتدا ومالك وغنايم وجزية معطوف عليه در
بعضى اول ذات على سمات كه دولة خدا دادله روى زمينى مالك وغنايم وجزية
وصدقاتى ظرفى باهر الشرفتة جبابت واول مال بجبايى الله فى الله ترك ايله
يوبله اولان ذات مجسته صفات فضيلتله مالبه جمع وكثرة حضيلتله
مخبر مالكدير ان كانت فضيلة زائدة عليها فى الخبر ان مكسور شرطيه وكا
نت اسم فضيلتله اولبه راجع ضمير در وفضيلته خبر كانت وزائدة خبر ثانى
در وخبر تعدد انسه جمعنى عطف وباترك وعطف بعض دون بعض
جائزدر وباخود زائدة ضمير فاعيل رسولدن حال اولور ومعرف فى المدح
باضافة عنها وزهدى فانيها وبذلها ومضاتها معرف ضم مبم وسكون
عين مهملة وكسر راى مخففه ايله وبا فتح راى مشددة ايله مرفوع وزائده اوزره
معطوف در وفايت فا ومثناة تحتية وفوقيه ايله زائد معنا سينه در
وبعضى نسخه ده بعد الالف نونيله فانيها وافدر وبدل باى موحده وزائى
مجمه ايله بحتى وعطا مضمان طاء مشددة الجمع مطية بالكسر وضبطله نفسانى
اوزره ضاد مجمه ودلون ايله محلى بحل معنا سينه در خلاصه كلام ناس كثرت مال
وجمع بسيار جاه وجلال الله تمدح ومال وسيلة وفضيلة حال اولمق ايسه
كذالك نبى محترم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك حال عدم الشفعات واعراضى
سببيله وذاهب ولى بنا اولان مالى جاهده زهد وزيرى مسندة موجودى
محلبه بزل ناس اوزره فخرى زائد ومدحلة اصل وعريضه

واما الخصال المكتسبة من الاخلاق الحميدة من بغيضته ولا بابيا بله در
والاداب الشريفة التى اتفق جميع العقلاء على تفضيل صاحبها وتعظيم متصف
بالخلق الواحد منها فضلا عما فوقه افعال محسنه واخلاق مستدلة
اولوب ضرورية وطبيعية اولمايان سجايا بى مكتسبه كه مكالمه نفسانيه در انلر
برسيله تحصيل ضرورة عمارة منصف اولانى سنا بشده اولوالالباب اتفاق ايلمه
واتى الشرع على جميعها واقرها ووعد السيادة الدائمة شرع حافظه
ايله منصوب ووعد باستيادة ومحمدة دركه متخلق بها بعنى شرع شريفى
اول خصال اوزره بنا وتخلقيله جمعا واحادا مجملا وتفصيلا امر ايلمبوب
كندو به خلق اتخاذ ايدن كمسنه ايجون سعادة دائمه وعد ايلمك
امدى كتب اخلاق حاويه اولديغى وجهله اوزره تغيير وتبديل طباع وجوا
زله بو معنى دليل وظاهر اولوب انسانده طبع وتغير امديكى اخبار واحاديث

ماوله وبامر

ماوله وبامر جمعه الكثرة ديمك اولور ووصف بعضها بانه من اجزا النبوة
كما ورد فى الحديث السمت الحسن والسمود والاقتصاد جزئ من اربع وعشرين
جزأ من النبوة ممنوع عليه الرحمة اشارت بيوردينى بو خبر لطيف معنا سيدر
حصالله اكتساب هو نخرى معنا سينه دكلدير زيرا مر بنوة طاوعو وكرم فيناض
مطلقدير وهو المسمات بحسن الخلق بو خصال حميده حسن خلقلرله بنا ودر
وهو الاعتدال فى قوتجاتى النفس واوصافها فوق جمع قوة وتوسط فيها دون
الميل الى منحرف اطرافها منحرف ضم ميم وكسر راايله صفتدر موصوفينه اضا
فتى فيلتند تدبر اطرافها المنحرفة ديمك اولور مايل معنا سينه وبا فتح راايله
مصدر فعلى اولمق جائز در يعنى الانحراف يعنى حسن خلق قواى نفسيه اوچ
نوع قوت اولوب برى قوة نظريه در كه افراطى جربزه وتفريطى غباوة در اعتدالى
حكمة وبرسى رضى قوة شهويه در كه افراطى فجور وتفريطى خمود واعتدالى عفتدر
ودبكرى قوة غضبيه در كه طرفينى تهور وجبن ووسطى شجاعتدر وفضيلتها
فدكانت خلق نبينا صلى الله عليه وسلم على الانتهاء فى كمالها والاعتدال
الى غايتها اعتدال انتهال اوزره عطفى اسدر وكمال اوزره عطفى كوجك
خلاف منادر اما مبتدا افربدر پس جمع خصال مكتسبه حميده كمال اعتدال الله
نهايت ونوسط وسداد له غايت اوزره اولديغى حالده پيغمبريمز صلى الله عليه
وسلم حضرتلرينك خلق شريفلرى اولدى حقى غاية للغاية اثنى الله عليه
بذالك مقال وانك لعلى خلق عظيم ناكم بردر كه رعالم جل وعلى
خلق حسن ايله حبيبى اوزره ثنا ومدحت فرما اولوب حبيبم تخلق جعلت
اوزره ثابت وبردوام سنكله اول حاله هر واقف اولانلر استعظام ايدر
ديو بيوردبلى قالت عايشه رضى الله عنها كان خلقه القرآن رضى الله
عنه وسخط بسخطه وزادته خلقه اسم كان كان والقرآن خبرها وقيل
على العكس وسخط ضد رضا اداب قرآنيه يعنى حضرت نور الورى عليه
افضل التحيا انوار مكارم اخلاق ومحاسن اداب قرآنيه متخلق وداعى
عباده حق قرآنيه بى امتمسك اولوب جناب حقك راضى اولديغى شيلرله رضا
دارده وعدم رضاسى اولان امردن راضى اولمزدى دبو صديقه رضى الله عنها رواية
بيوردقلرى بيهقى دلائل النبوة ده بنا مها تخريج بيورمشلر وقال عليه الصلوة
والسلام بعثت لاتمم مكارم الاخلاق مكارم جمع مكرمه بضم الزاى حديث شريف
معاذ رضى الله عنه طريقتدن روايتكرده احمد وبحر ج كرده براز دعن ابى هريرة
رضى الله عنه دن يعنى حضرت محمد موصوف عليه اكمل التحيات بيوردقلرى
اخلاق پسنديده بى اتمام وتكميل ايچون بعثت اولندم امدى قبل البعثه دخى
مكارم اخلاق اول حضرتده موجود ابدى پس شريعت غراى شيمه ايله نرخى
وتعميم بيوردقلرى قال انس رضى الله عنه كان رسول الله صلى الله عليه وسلم
احسن الناس خلقا راوايت كرده شيخان اولان حديثده خادم رسول الله
عليه سلام الاله بيوردقى خلق جهتدن اول حضرت خلقك بهترى وخوبترى
وعن ابى طالب رضى الله عنه مثله باكتساب المخلوق مجبولا عليها
من اصل خلقته واقل قطرة لم تحصل له باكتساب ولا رياضة الا بجود
الهى وخصوصيه فتح خاء معجمه ايله رتبانيه منسوبة الرب على خلاف
القياس بعضى نسخه ده من ابتدائيه بدلى فى ظرفيه ايله مرصد بعنى ارباب

وزادة وفى نسخة يعنى الثانى
باداب والتخلق بحاسنه
والاتمام الاوافره وزر
اجره على القارى

وكان نهاذكره

ذا اصل خلقته
بعلى القارى

تحقیق تعالی اوزره اول علته غایبه افرینش حضرتلری ابتدا روشان روحیه وخلقه
جسدیه مکارم اخلاق اوزره مخلوق ومطبوع ایدی مکارم بنجا یا اول نه کسب
ونه ریاضت ایله حصول بوره بلکه مجذبه صمدانیه وخصیصه ربانیه ایله حاصل
اولدیغی وهکذا السائر الانبیاء یعنی سروری اصفیا اساتی پیغمبران علیهم
صلوات الرحمن انلرک دلریکی کرم وحسن اخلاق اوزره سرشته دره ومن طالع
سیرهم منذ صباهم الی مبعثهم خفق ذالک یعنی وقت طفولیتلرندن
زمان مبعثلرینه وهباوی امر بدندن منتها سنه وکی پیغمبر اندی سیره وسلیقه
کبره مطالعه ایدن کسبه مکارم اخلاق انبیا علیهم السلام دیه جک اولدیغنی تحقیق ایدر
کما عرف من حال عیسی وموسی ویحیی وسلیمان
علیهم الصلوة والسلام بونلرک تخصیصی طفولیتلرندن وقوع
یافته امور واخبار ذکریه ورود بندن واما طفولیتلرنده حیلی اولدیغی کی شاهد در
بل غرزت فیهم والحکمة فی الفطرة هذا الاختلاف فی الجبلة واودعوا العلم
بکتاب الله والحکمة فی الفطرة غرزت بناء مجهول الله در اصل معنا ادخال شیء
بزه وهو الطیب فیه وقال البرهان غرزت خلقت وفطرة فی خلقت معناسنه در
واودعوا ودیعه دن مجهول در عبارتدر استعاره مکنیه وتخییلیه ظاهر در
یعنی کلستان طبیعتنه اصابت لوندوغی خصال اخلاق رضیه نشانه وید خلقه السنا
نبیه لوندوغی علم وحکمتی ابداع وامانة قلندیجی قال الله تعالی وانبیناه الحکم صبیا محال
اولوره بوایه جلیله تفسیرنده علماء کرمدن اختلاف ذاهب اولمشدر قال
المفسرون اعطی یحیی العلم بکتاب الله فی حال صباه ابتدای حکم معناسینه
اهل تفسیر یحیی السلامة طولیت حدیث اولوب جلیله به علم یحیی اولندی دیو تفسیر
ایتمشلر وهذا احد التفاسیر فیها وبعضلر حکمدن مراد فهم وعلم وبانبوة و
باعمل مع العلم دیو بیورمشلر وقال معمر مبین مفسرین بیننده عین محمله سالکدر
ورواه محمد ابن ابی عروة بن راشد الاسدی عن عالم الیمن الذی اوجده معمر بیننده
رسیده خنام اولندی کان ابن ستین اوغلانه فقال له الصبیان لم لا تلعب فقال
اللعب خلقت والاستفهام انکاری بمعنی النفی عن عزیز یحیی علیه التحایا هنوز
دوسنه مال ایکن کورکان اول حرفتدن بحسون اوسمازسین دیو کندوسنه اول خرده سال
حکمة سرشت بره بازیچه ایچون آفریده قلندیغی دیولب جنابلرینه حکمة اولوردی
رواه الدیلمی عن معاذ بن جبل رضی الله عنه واخرجه احمد فی الزهد وقیل وقوله
مصدقا بکلمة من الله صدق بعیسی علیه السلام سمی عیسی بکلمة لانه
اوجده بدون اب نشایا ما ابدع من عالم الامر کما قال البیضاوی وباکی کلمه
سبیله ایجاد اولندیغندن ذکر کلمه دن مراد عیسی علیه السلام در اولدیغنه بنا
بناء جناب یحیی حضرتلرینه ایمان ونبوة ورسالتلرنه تصدیق البدیی وهو
ابن ثلاث سنین فشهد له انه کلمة الله وروحه حال انکه یحیی علیه التحیا یا اوج
یاشنده ایدوکی ایدردیلر عیسی علیه السلام کلمة الله وروح الله در امدی اول
صفرنه روح اطلاق فی بارو روح القدس که جبریل امین در امبی دوا وجهات
آفرینش ایله ذرع مریم البتول له نفخ بیوروب جناب مسیح علیه السلام حاصل
اولمغله وبا غیر واسطه بشر خلق اولنمغله وبا دوایه کعب اوزره خلاق عالم
جل شانه قبل الاجساد ارواح بنی آدم آفریده قلوب اخذ میثاق ایلدیکده
روحی عیسی امسالک وخلقتی وادی ومریم علیهما السلام روحی ارسال بیورمغله

روحانی اولمر

روحانی اولمه یاخود اضافة تشریفیه اولمه بیت الله اسمی کبی یا معنای روح الله
نعمة الله دیمک اولمه زیرا روح نفخه اوزره اطلاق اولنور وقبل صدق وهو
حال من ضمیر الفاعل فی بطن الله فکانت ام یحیی تقول لمریم انی اجد ما
فی بطنی یسجد لما فی بطنک تحیة له منصوب ومفعول له در یعنی مصدقا
کلمة ای ابنه یحیی علیه السلام وارد اولنوب بطن مادرده ابکی عیسی علیه
السلام ی تصدیق واکا ایمان ایدوکی زیرا مادر مهربان یحیی همشیره سی اولان
والده عیسی علیه التحیا یا نه خطاب ایدردیکه بنم بطنمده اولان سنک
بطنکده اولان زاده یه سجده وتحیته وتعظیم ایله سجده ایدرمشی ایدرم دیو
کشف راز درون ایدردیکی ولقد نص الله تعالی علی کلام عیسی علیه السلام
فی المهد عند ولادتها اتیاه بقوله لها لا تحزنی علی قراءة من قراء من
تحتها فتح میم وناء مفتوحه ایله ابن کثیر وابو عمرو وابن عامر وابو بکر فراء
نکری اوزره من تحتها ان لا تحزنی فولجه ایله مریم البتول عیسی علیه السلام
ولادتی حینلرده لا تحزنی بشارتیله بشارت حضرت حق جل وعلی زمان
عظمتده نصح ایدوکی وعلی قول من قال ان المنادی کی یا الله
عیسی علیه السلام ایدوکی بر کعب وسعید وحسن بصری ومجاهد قولی
اوزره ندا ایدن عیسی علیه السلام ایدی وید کلمی وجه اوزره صدف دیرلر دیمادر
دون مادر دن اودون دانه سعادت بیرون ونحت زیل امدن مادر
همابانله لا تحزنی بشارتیله ندا ایدوکی تفسیر مذکور ابن عباس وعلقمه و
ضحاک قول شریفلری اولان امبر الوحی علیه السلام دیه بشارت فرمای
لسی فولندن اخبار دیر دیکلر ونص علی کلامه فی مهده فقال انی انا عبد
عبد الله اتانی الکتاب وجعلنی نبیا حق سبحانه وتعالی روح اللهک
کهواره طفولیتنده ناطقه پردازاولدوغنی فرمانی مجیدلرنده تصریح بیورمشدر
جناب عیسی افتخار ایله بالعبودیه واختراعه دعوی الربوبیه دن بندهٔ
خدای لایزالم که وفضل وکرمندن بکا انجیل جلیل اعطا وسابق قضا سندن بنی
پیغمبر قلدیجی امدی مربنه جلیلهٔ نبوة غالب عادة الهیه اوزره سن
اربعین ده اعطا اولنور امای عیسی وبحیی علیهما السلام طفولیتلرنده
تکمیل عقل ومنصب نبوتی ایله تخصیص وشرف بیورلدیلر منکم بنی
اهل الزمان علیه سلام المنانی نبوتنله شرفمندی اولدیغی هنوز آدم علیه
السلام بینی الماء والطین منجدل ایدی وحدیث نطفه دافع اولمبوب خرده سال
ایکن غنجهٔ مثال کلستان وجودنده نطفه دهر کشا اولانلر اولمزمندر

تکلم فی المهد النبی محمد ویحیی وعیسی والخلیل ورسم
ومبرئ جریح ثم شاهد یوسف وطفل الذی الاخدود ربی امامها
وطفل علیه قد بالامة التی یقال لها اتقی ولا تشکم
وما شطة فی عهد فرعون طفلها وفی زمن الهادی المبارک بحنیم

وقال فهمناها سلیمان ای الحکمة او القینا بعض فصله انبیائی
نفهم ایدیک وکلا اتیناه حکما وعلما داود وسلیمان کی هر بریسنه بوجه
الحکمة معرفة وقضا بابی شریعتنه وفوائد الهیه به علم عرفان صفه
مجهد لله اعطا ایدیک وقد ذکره من حکم سلیمان وهو صبی یلعب
فی فصله المرحومة یعنی سلیمان علیه السلام هنوز صبی ایکن مراة مرحومه
فصله سنه ذکر اولنان حکمی امر جبلی ایدوغنه دلالت ایدر نقل نلمسانی

وفی نسخة وکانت
تعلی القاری

وفی نسخة اعطاه الله
تعلی القاری

علی ما فی اصول الصحیح واللعب
فی تعلیقات
تعلی القاری

روی فی اصل الدیلمی
ما لنا لعب خلقت
تعلی القاری

وفی نسخة وتکلم
تعلی القاری

وفی نسخة فضله المرحومه
تعلی القاری

روی فی اصل الدیلمی
وقد ذکره عن سلیمان
تعلی القاری

من تکلم فی المهد

اوزره عاکردن مسند گرویده بنی اسرائیلدن بارعه الجمال بر بانوی مصرای
عفت لاقرّ ما فضاندن بر بنه دفع دفوعه اشتکال ایلدکده قاضی انده زنی مکنده تنه
بند وحسبنه دلاله ومراد ایلدی زن امتناع وقاضی اخره رفع دعوا اولدقده
کلمه اوّل عورتا مفتون اوله رق چارتق قضات انده شوریده وشبه اسی اولدیلر
دخرم وصبتی ارزدیکله یا بندی اغازا ولدیلر بالاخره اول زنی جنابی جبلة الله
فضاندن شکایت ایلیوب قضای حضور بنه احضاردن مان ایدی دیوان عادله
علیه السلامه حاضرون اولدقلرنده یارسول الله بو زن فاجره دنک بر کلیو واردیر انکله
زنا ایدوب بو شهادت ایتدیلر حضرت داود دخی عورتنه حکم ایدیو امّا اول اثناده
سلیمان علیه السلام شائر کردکان ایله ملاعبه ایلدکلرنده مشرف برقصور داود علیه
السلام نهایتجه صبیانه یکاه ایدرکن مرای ماندی او انشاده ایکی نزاعکارلرنده صوی
وار ایدی سلیمان علیه السلام بیوک الصبیان حاکم نصب اولوب وجارعه کودکان
فضاندن اربعه نظری صوی جمیله مراوده وتهمت اوسنادیله حضور سلیمانی ده
مرافعه وشهادت ایلدیلر سلیمان علیه السلام اربعه دن بر بنه مخفیجه لوت
کلیدن سؤال ایلدکده سباه رنگ بر سنکر دیدی وهر بر دن نهانی
پرسازاولدقده هر بری بر کونه لونلره خبر داده اولدی اخری خبر بنه مخالف
اولمغین سلیمان علیه السلام مشاهده بیوروب شاید قضیه سائر صبیانه امر
ایدوب شهودی سنکسار ایلدکلرنده داود علیه السلام مشاهده بیوروب شاید
قضیه دخی بومنوال اوزره کدیوب درحال قضاة اربعه یی نکرار احضار دلون
کلیدن استخبار بیورمغین ایله داود علیه سلام الاله انلرینک قتلنه فرمان
وراء مظلومه هایاب اولدی امدی عبارتده وحومه لفظیله اثبات
بیورلدیغی ما یول ایله اعتبار بله در والاّ هنوز رجم اولنامشدی والدرک
شر بعتلرنده نفسی حیوانه ممکنه اولان عورته رجم وشاهد زوره قتل ایجاب
ایدردی امّا شریعت محمدیه صلی الله علیه وسلمده حکم مرأة نغریز دیر
وفی قصة الصبی ما اقتدی به داود ابوه ودخی طفل مدّعا فضیه کنده وقوع
بافته اولان حکمه بدرعا لبلری افندا ایدیکی حکم سلیمانی اوجبلی اولدوغنه
برهان جلیلدر شبهه علیهما الرحمة ابی هریره رضی الله عنهدن روایت
بیورلدقلری خبر صحیح مضمونیدر که ایکی عورت فرزندنیله برخلده ایکی
قضارا قرزندی صرسی برکرکك مفترسه سی اولوب ایکی زن برولدایله حضور
خلیفة النحدی مرافعه وهر بری صرطفل بندر دیو ادّعا ایلدکلرنده داود
علیه السلام ذات الیدک اولان کبرا به ولدی حکم ایلدی امّا سلیمان علیه
السلام اول ایکی مرأة حضورنه دعوت بیوروب پرسکین احضار ایدوب
بوحکمه راضیه اولوب صغری رحمك الله بو ولد اکلدر ایکی شق انی دیو
شفقت انده سیله ولدی صغری به حکم ایلدی وفی الحقیقه والده ولدیدیلر
هلا کینه راضی داده اولیوب کبری به اسناد ایلدی وکبری یه سه مصیبتنه
اولمغی طلبکاره وهلا کینه راضی اولمشدی فان فیل المجتهد لا ینقض حکم المجتهد
فاجیب کان حکم داود باجتهاده وحکم سلیمان بوحی والوحی ینقض خبره
وحکی الطبری ان غیره کان حیوة اوفی الملك اثنی عشر عامًا سلیمان علیه السلام
ملك اعطا اولندیغی زمانده عزیز لری دود سالهٔ ایدی دیو محمد بن جریر
نقل وروایت ایلدی وکذالك عالم صباوندهٔ سلیمان علیه السلام دن ذکر
اولنان نقل اسادر قصه موسی مع فرعون واخذ بلحیته وهو طفل موسی

بن عمران

بن عمران علیه سلام اوتوحه طفل دوسالهٔ ایکن مصر فرعون مرصر اولان
مصعب بن ولید نام یلبد ابله قصه سی واول بدکشله دیشی حکمه سیدر
موسی به قضیناك اولوب هلاکنی مراد ایلدکده زوج فرعون اسیه بنت
مزاحم رضی الله عنها معذرت خواه اولوب هنوز پشی وکم وبلدی وبدی
فرق اتمز صبی در دیدکده بر معدار مبوو انتی اخضار ایلیوب برای امتحان
بشی نهاده قلدقده موسی علیه السلام قدره الصحابه انتی الوب مبارك
دهانیله رسیده انمکله انتی غضب فرعونی منطفی وزبجمندن قوراغت
ایلدیکی قصه مشهور سیدر وقال المفسرون فی قوله تعالی ولقد آتینا ابراهیم
رشده من قبل هدیناه صغیرًا قال مجاهد وغیره یعنی حق سبحانه وتعالی
لطفًا وکرمًا ابراهیمه قبل اوان معرفته کمال هدایت وصلاح حالت احسانه
ایلدیکی دیو تعداد منتهی تفسیرنده امام مجاهد وغیره قبل البلوغ
صغری حالنده اکا هدایت ایلدیکی کلامی تفسیر ایتدیلر وقال ابن
عطاء ابو العباس احمد بن سهیل بن عطاء وجیوز النمش طفوزدعرو
براه نعم اولمغین بر اصطفاه قبل ابداء وابتداء وخلقه ابن عطا ببیورر که
وجود بهبودنی ایجاد وانشاء دن اوّل عالم ارواح وسابق قضاده
جناب ابراهیم خلیل علیه سلام الله الجلیل مختار ایلدی وقال بعضهم
صاحب کواشنی وغیره یلدرکه لما ولد ابراهیم بعث الله تعالی الیه
ملکا یامره عن الله تعالی ان یعرفه بقلبه ویذکره بلسانه فقال
قد فعلت ولم یقل افعل فذلك رشده وفتا خلیل الله
عالم وجوده قدوم نهاده اولدقده خق جل وتعالی برفرشته نور
فرشتدام رسال بیورد یکه قبل رحاندن ابراهیم معرفة تامهٔ قلبیه
ایله حق بلوب موذکر مولی ایله مرطب اللسان اولاه ربوا ایدیه
جون ابراهیم علیه سلام الرحیم امر فرشته کوش ایلدی مبالغه
امر امتثالنی مشعر تعبیر بالماضی ایله مرحال قد فعلت لفظیله
ادای مافی البال بیورملری رشید ندندن مراد اولنان معنا دیر دیلر
وقیل ان القاء ابراهیم علیه السلام فی النار وهو ابن ست عشرة سنة یعنی جناب جلیل الله نار نمرود الفا ونمرود لعینله
ابتلائی اون الی یاشنده ایکن وقیع یافته دیر دیلدی وان ابتلاء
اسحق بالذبح وهو ابن سبع وسنین وقال ثلاثة عشر سنة اسحق بن
ابراهیم علیهما سلام الله الکریم زبجله ایلام وامتحان بیورلدیغی
بدی یاشنده اولدیغی حالده نقل مذکور ذبیح اسحق علیه السلام
اولدیغنه بناء درکه اهل کتاب ومفسرین هو محمد شابین دن محب الدین
الطبری ما ننده بسیار کمنه ذاهب اولوب خفی جلال الدین سیوطی
رساله مستقله ایله استغنای مرام بیورمشلردر امّا مذهب جمهور
اسمعیل علیه السلام اولدقلرنی اکثری صحابیلرکه ابن عباس وابن عمر
ومعاویه رضی الله عنهم امثالندن مروی در وانا ابن الذبیحین
حدیث شریفی که برلسی حضرت اسمعیل علیه السلام وبرلسی جد سلطان
انبیا عبد الله مراد اولنور وبو بکری دن زیاده وجهه ایله ذبح اسحق
علیه السلام اولمسی مردود وبسیار محول ضعیف بطلان کشفیه اولدیلر
والله اعلم وان استدلال ابراهیم بالکواکب والقمر والشمس کان وهو ابن خمسة و

وارفع فی اصل الدیجی
عداه بالاضافة
لمعنی النار

وکان کما فی نسخة الصحیح
لمعنی النار

مطلب
فی حکم سلیمان علیه السلام
فی حال صغره

وفی نسخة الطبری
لمعنی النار

آلنده بولنان

خمسة عش شهرا بعوض خليل الله اشباه نورانيه دن ستار» وماه ومهر پاره بر
سبيل نظر عالم خلقك حدوثنه استدلال ومنكرين طريق حق ارشاد بيورب
بافوم انى بربى مما تشركون ايله كوباو اولدقلرى بنج ماهه (بكى) يدى
وكذلك نرى ابراهيم ملكوت السموات والارض ايته كربه سبنه اشارتدر
ووجه استدلال جناب خليل الله اولدرك حدوث احرام سماويه افله وهل
افيل منغير وكل منغير حادث اولمغله ولابثى بين الحارث بصانع
بنجه بريزه وتلك الاصنام تغيرده اجرام اسماء بلكه زوال اولمغين ذالك
الاستدلال ايله صانع مغاير لها موجودا ولسى بالطريق الاولى ثبوت يافه
تعبيدنه امدى عالم برصانعدن لابد اولور وقبل اوحى الله تعالى الى يوسف
عليه الصلوة والسلام وهو صبى عند ماهم اخوته بالوقوعة بالجب
اخوه ضم وكسرى ايله جمع اخ ووجب ضم جيم وتشديد با ايله غير مصلوبة
بالحجارة اولان جاهدر يعنى يوسف عليه السلام يرادراكى افشاده جاهم
انكله قصد ايلدكلرى حينده حق جل وعلى ارسال ملك برله وياه
تبوئنه وحى ايلدى هنوز يوسف عليه السلام صباوندى ويوسف عليه
السلام حضرلرينك دخى مشورلرندن برحال سنياه ودود جنس مبانه
سنه شامه عنبر شمامه لوى وار ايدى ونام اذكرنى ربك كربه سوحروف عدد
بخه رشت رفيت ايله بسنه اولمشدى سن عزيزلرى يوزبكرى سالنده
ربيبه پايان اولوب اب نبل ابره نهر كانيج تهان كبى دفى وتهان اولدقدن
صكره موسى الكليم عليه صلوات البر الرحيم نابوت بحتم يوسفى نبلدن اخراج
وعرض ندسه ارسال وراندا باى كراى جنبنده دفن حال ميال فلسطين
وجاه مذكور بيت مقدس بالاردر سعانجانه يعقوب عليه السلام اوج
نسخ محلوردر بديلر بقوله تعالى فلما ذهبوا به واجمعوا ان يجعلوه فى
غيابت الجب واوحينا اليه لتنبئنهم بامرهم هذا الايه اى وهم لايشعرون
اوحينا لتنبئنهم قولينه تعلق ايدر يعنى برادران يوسف يوسفى اداخنه جاه
الكوعلرنده واراوحى واجماع ايلديلر بزكريم الشان يوسفه وحى ايلديك كه
سنى خلاص ايدوب بوامر انادر برادرلرينه هرگز اينه خبر ويرسك
وانلر سنك بعد زمان ايله علو شانكى ادراك وتعبيرا تمدكلرى حالده كندينى
تعريف ايدرسك ويوماً حالينه بوايه جميله ايله بشارت بيوردى الى غير
ذالك من اخبارهم بعضى سحره ده تماذكرمن اخبارهم ابراد اولندى خلاصه
كلام انبيا عليهم السلام ابتداء امرحاله طفوليتلرنده كمال اوزره مجبولدرلر
اولدقدنصكره دلالت ايدن اخبارده ذكر اولنان فصول برغير بك غيرى نجله
اثاره رشيد اولنجه ذكرى شهر بيانيدر وقد حكى اهل التسير اهل السير
امنه بنت وهب اخبرت ان نبينا محمدا صلى الله عليه وسلم ولد حين ولد
باسطا يديه الى الارض رافعا راسه الى السماء ونقل ارباب سير اوزره والدة
حضرت حليمه سعدية قولدرات صلى الله عليه وسلم پيام رسل اولدوكه پور ديدى
جان جلوكن سيراتدقات جهان اولدنده وودست كرم پيوستك زمينه
بسطه وسر دولتمندى آسمانه رفع ايدجى اولدوغى حالده عز ونازله پيدر
ايله مهر وجود اولدى ديدى وقال فى حديثه صلى الله عليه وسلم لما شقان
بقضيت بناء مجهول وتشديد بديله الى الاوثان جمع وثن كه بت
باجثه وضم بلاجثه درمكاهى سلسله اطلاق اولنور شداد بن اوس

رضى الله عنه

وفى نسخة اوحى الى يوسف

الجملة حاليه لايشعرون

وضى الله عنه طريقندن شد وشعبة ابو نعيم فى الدلائل اولان خبر دشاه سرور
اصطفاء عليه اصفى التحيا بسورركه وفنا حقله باطلنى نبيره وفرف ابد راولوم
بالجمله بنات بكا مبالغة مبغوض فلندى وبعضى الى الشعر وشعرك
لفظى وسماعى دخى بغايت مبغض فلندى لام تعريف براى عهد اولوكر
تبلندى وان من الشعر لحكمة حديث تعريفنه منافى اولميه ولم اهلهم
فتح ميم وضم ميم هاشد مهم مضمومه وبا مفتوحه ايله لم اقصد معناسنه
ايدى مما كانت الجاهلية تفعل الامرتين فعصمنى الله تعالى منهما
ثم لم اعد جاهليه قبل البعثة ايام فرنزدر بعضى نسخه ده وفوعى
فعل جاهليه راجعدر يعنى ارباب جاهليه دركار اولدقلرى رذيله
ومعارف وسماع ماتنى منهياته قصد اندم انخاى دوبار صدور اتمكله
نكهبان عالم جل شانه استرارد ن عبارتدر معطوفدر رجعت اندم دبو تحديث نعمة پروردگارى بيوردقلرى خبر فرخ صيدر
كرار كرم وجهه طريقندن مرفوعا حاكم عليه الرحمة رفع زائده روايت
بيورديغى حديث مضمونيدر كه سرور عالم صلى الله عليه وسلم بيوردم
برشبانكه اعلاى مكه ده ايدم فريشتدن برشتاب دعى غفلة مشغول اولدم
ديد مكه بنم رمه گوسفندلرنه نكهبان اول كمانتم الصبيان اضجعا
سعد ايله حكايه درونده رحاطر نوارا اولم دبو محلات مكه دن برخانه ده
بيبكا هيئه كلدم تفاصيل ورف فرع مر بجنه سامعه حكم نكم حالدن
برشيان اولدوغمه فلانلك سوردقلرى سبدر ديد بلر اما اول سماعله
وقف كذار ودوجشم خواب آلوده اولدى ناكم ضوء افتاب بنى بيدار ايلدى
وشب كى باكرده عصبجنان صدور يافته فصد سمر وبعدا رجوع بيته ترقبع استطاف
ايلدكلرى اسنجا ايلوب ما فعلت شيئا كالامبالات رجوابلرى اشتهار دبو
الامر تلبيح لفظنك حقيقتنى بيان بيور مشدر حاصلى امر مذكوره دخى
ارتكاب محرمات نابابدر نذير وقوعى قبل تحريم السماع وشرعا وقوعه مرجوح
ضرب دف غير ملهون وسمر ليلدن نهى ايسله مطلقا نهى تحريم اولمديغى
انبيا عليهم التحيا باء مكارم رضيه وشمائل بهيه اوزره بجبولدرلر على سبيل
التدره عالم طفوليت وصغيرده وقوعى مانع خلوص اولمازه حديث مذكوره
مع شتمانه عدالت قضاى اخر دده مفصلا ذكر اولنمشدر فلم يتمكن الامر لهم
وتتراوف تحيات الله تعالى عليهم ضمير جمع انبيا عليهم السلام راجعدر
جعفر وعبارت سابقا بل عزرت قولجه اوزره معطوفدر وتتم ايله عطف
بدره بنته وزمان ايجوندر باعتبار الابتداء والانتهاء ونمكن وتفعل
من الامكان ثبوت وقرار باخود تزايد معناسنه واما ايله واراد
اول ذوات زينتيا يانده كمال ومعلومدرت ابداع فلنان امور در وتعارف
تفاعل من التردف وهو التركب خلق غير وتلحان فلحنين وخاء
مهملة ايله جمع در اصل رايحه طيبه وبو مقامده هيبه وعظمته ربانيه
دركه انلره روزى فلنان امدادى بارى مراد اولنور يعنى انبياء
عليهم السلام التحيا به اخلاق جبلى وغريزى قلندقدن صكره كمال اوزره
نشوت يافته وقرار زاده اولوب بحتما ينى فياض مطلق ومعارف
صفى انبيا حضراتى اوزره تتابع ايدر وتشرف انوار المعارف فى
قلوبهم حتى بصلوا الغاية ولى نهاية الى الغاية يعنى دل اكاه اولنده

دل اكاه اولنده ٥

انار عوارف وانوار معارف نابنده وحشنده اولور ناکم تخلق باخلاق الله نهایة کمال رسیده وارباب هدایت واصحاب عنایت زمرجلیله سنه پیوسته اولیجق ویبلغوا باصطفاء الله تعالی لهم بالنبوة منعلق یبلغوا او باصطفا فی تحصیل هذا الخصال الشریفه النهایة تحصیلا مفعول یبلغوا وغایة ونهایة برمعنایه لکن تغایر فی العبارة مراد اولدیکه دونه ممارسه ولاریاضة بعض اول حضرت عالیه السمات حصال علیه تحصیلنه مولای عزنزه تعالی اجتبا واختیار پیور مغین جذبه الهیه وخلقه عزیزیه ایله هلاز بنده ورتبته کسب انکسر پیدا نمیان نهایتنه بالغ اولدیلر قال الله تعالی ولما بلغ اشده هو مرد اوجع لاواحد له واستوی حضجل وعلی پیور روفتا موسی نهایة وفوقه وغایة نشئا بنده بالغ وجهل سالة واصل اولوب عقلی مستحکم وحالی مستقیم اولدیجون اربعینه بلوغ فائق اولدن صدره غالبا سنی بعثت انبیا ومرسلین درجه انبیا حکما وعلما برموسی به نبوة اعطا ومعرفة تامه کامله احسان ایلدیلر وکذلک نجزی المحسنین وفوق جزای احسان ایله تعلیق ده تنبیه درکه انلر محسنین ومخلصین ومرافقین الله اولملریله احسان له مجازاة پیور لدیکی هل جزاء الاحسان الا الاحسان مضمون علیه الرحمة مولای کریم پیغمبر اینه هردم نفحه بحشای کمال اولدیغنه بوایة کریمه ایله استشهاد پیور لدیکی وقد یجد غیرهم بطبع بناء للمجهول علی بعض هذا الاخلاق الشریفة دون جمیعها معنی نحة دون بعضها ویولد علیها فانبلی تغییرا سارر فیسهل علیه اکتساب تمامها عنایة نزع حافظیت ایله منصور بدرجه من الله عز وجل ای بعنایة الله تعالی بعنی انبیا علیهم التحیات دن ماعدا عقلاء حکماء والیای اخلاق کریمه متحسنه دن بعضیسی اوزره مجبولین دون بعضی مطبوعدر وبعضیلر تلک الاخلاق اوزره مادرزاد اولوب تمامی اخلاق حمیده بی اکتساب واسطه خلق وکرم باری تعالی ایله اندر اوزره انسان اولدیغنک مشاهده ایدرز کانشاهده من خلقته بعضی الصبیان خلقته کسرخاء معجمه ایله وسکون لامله علی حد السنت طریق وهیئت اهل خبره والتهامه فتح شین معجمه وها وفیما حد ذکا وجلالت اوصدق اللسان اوالاستراحة وکما یجد ببعضهم علی ضدها حتی کم بعضی صبیان خلقتندن حس هیبت وبازکا وفطنت یانطق ببیان ایله صدق زبان وجود کرم وسخاوت اوزره سرشت اولدیغنی مشاهده ونجابة سیر صغیردن وکبری عالمنده احلاف حسنه خلافیله معاینه ایدیکن اسماء فیما لاکتساب بکلمه ختم میم ایله تمام معناسنه وباکمال تمام وزیاده ناقصها وباالریاضة والمجاهدة بسابقیت صیغه مجهول الله معدومها ویعتدل سخرفیها یعنی اکتساب اخلاق رضیه ایله نقصانی اتمام وبارضا وبمجاهده بسبیله نفسدن نایاب وغیر مجهول اولدیغی اخلاق حمیده اکتساب واسحاب اولنور اعتدال محمودن مائل اولان اخلاق معتدل اولوره امدده درجه انبیا اتمام ودرجه غیری کمال لفظیله تعبیر کرده مصنف علیه الرحمة برحکی ایلیور لسان حوشی ابنده مقام المدحه پس بوعبارة ماتقدم اوزره فهما اولورکه اول مرتبه انبیا علیهم التحیاتک جمیع اخلاق رضیه اوزره مطبوع ومجبول ایدیلر وقسم ثانی بعض اخلاق حمیده اوزره مطبوع وبعضی مکتسب ایدیلر

وبالاضداد

وفی نسخة بضعها لعلی القاری

وفی نسخة الشریفة بدلها لعلی القاری

وفی نسخة جمیعها لعلی القاری

وفی روایة ولکنها احق ولکنها لعلی القاری

وبالاضداد الخمودة والخصال الجمیلة کثیرة ولکن نذکر اصولها ونشیر الی جمیعها وتخلق وصفه صلی الله علیه وسلم بها ان شاء الله تعالی اخلاق لسان وخصال جمیلة بیرو ندرو واتما اصولنی فصولنده ذکر وبیان وفروعی اعتبار بله جمیعنه بیشارت وبرجه کمال اول خصال ایله حضرت سلطان کونین صلی الله علیه وسلم وصفی بیلدرسنی ماشاء الله منبلت وبحفیق الارض ابدرز فصل

وبالاضداد اختلاف عبد بن الخالق بتفاوت الناس فیها احد جبلی وکسبی واختلافهم قلة وکثرة وضع جهتدن صفات حمیده وخلق خلق لکاوت ابدن وکل میسر لما خلق له بوکلام امثالی نبتوبته وجوامع الکلم وحدیث صحیحدر بعضدر اول حدیث اعملوا فکل میسر لما خلق له فمن خلق سعیدا یعمل اهل السعادة ومن خلق شقیا یعمل اعمال الشقاوة والحاصل توفیق خلق قدرة طاعت وعیاذا بالله خذلان خلق قدرة حذ لان خلق قدرة معصیت اولدیغی ولهذا مافد اختلق التلق فیها هل هذا الخلق ماء موصول اسمی او حرفی او زائدة ولذا اسقطت من بعض النسخ هل هذا الخلق جبلیدر او مکتسب بعضی ویعضه ولذا اسقطت الشقاوة علما وصنفدن خلاف ابدیلر کذا خلق حسن غریزی وطبعی وبالکسابی مدر تعالی الطبرانی عن بعض السلف ان الخلق الحسن الخلق الحسن جبلة وغریزة فی العبد عالم تحریر محمد بن جریر بعضی سلفدن جرزیل روایت پیور دیکده خلق حسن جهان یسند عبده جبلی وغریزی دیره وحکاه عن عبد الله ابن مسعود رضی الله عنه والحسن البصری وبه قال هو ابن جریر عبد الله بن مسعود وحشندن نقل ایلیه بروجه تحدیر حکایه پیور مشاره ولا یلزم من حکایته اختیاره له والصواب ما اصلناه اما قول صواب سابقا اصل وقاعده فلدیغندن وجه وجیهدر کما اخلاق قد یعضی جبلی وغیر مکتسب وبعضی تعلم وریاضتله حصول پذیره ومکتسب دیر بجای صواب والظاهر والصحیح لفظیله تعبیر پیور لمق صوابدید علی القارد زیرا ما سبق من السلق رواعانی لازمدر وقد روی سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم قال کمل الله الکرخاء معجمه ایله جمع حلة بفتح وتشدید حصله وصنه بطبع علیها الخیانة المؤمن الا الخیانة والکذب خیانة ضد امانه درکه سریغه وانکار ودیعه ماننده امور مستحسنه دن بعضی هر خصال اوزره مومن سرشته ومجبولدر الا خیانت وزروع اوزره مجبول دکلدر زیرا فطرة مومن بهرحال سلیمه درو اوصاف مذمومه دن طهارتدر ونهاد مقرر بغایت بعید مطلق مومنک طبیعته مخلوقه دکلدر واما المراد المومن الکامل خبر لطیف روایتکرده ابن ابی الدنیا فی الصمت درو قال عمر بن الخطاب رضی الله عنه فی حدیثه والجراءة بوزن جرعه سنیجاعة والجبین ضم جیم وباد بخبیث نونیله عدم الاقدام فالخوف خراس مقابلدر جمع غریز طابع بعضهما الله تعالی حیث یشاء ابن جریر وابن ابی حاتم وسعید موفوقا فاروف منیع لجناب حضرة شنادر روایت الدیرکه جراءة وجبانت غریزی وجبلی درصانع بحول یوایکی حصلی مراد ایلدیکی بندبسنه منهاد ایدرز وهذه الاخلاق المحمودة وتخلق وصفه صلی الله علیه وسلم بهان ان شاء الله تعالی اخلاق لسانیه وخصال جمیلة وعلی التفصیل افسامنی بیتنها خطبة شمارزن بیرو ندرز واتما اصولنی فصولنده ذکر وبیان وفروعی اعتبار بله جمیعنه بیشارت وبرجه کمال اول خصال ایله حضرت سلطان کونین صلی الله علیه وسلم وصفی بیلدرسنی ماشاء الله منبلت وبحفیق الارض ابدرز فصل

فصل اما اصل فروعها ضبر اخلاف راجدد حامدی بو فضیل فهرس
غا اصول اخلاقی نضر بحکمیان وفروعه نلوبحکا ابشار رئله مفصوردر وعنصره
ضم وفتح صاد له هاذه واصل معناسنه وعناصراب وخاك وباد واشنه
اطلاق اولنورکه هرجسد بوواردن مرکبدر بنا بیعقها عطف تفسیر فی
العباره مرتفنش بالاشاره در جمع ینبوع مایتفجر منه الماء ونطفة دائرنها
نطفة جزئی من الخطو التطلع نطاب ومرکزایله بنا مدور ودائره اصطلاح
هندسده نام الشکاردر برخط مستدیر درکه مرکزندن جنوب الکامنتهی
اولان خطوط مستقیمه هرجانبدن طولده متساوی اولا فالعقل عقل
ابسه عند الحکاهر جسمك بربدره وجواهرجسه هیولی صورت نفس عقل
جسم وعقل برنور روحانی درك نفس علوم ضروریه ونظریه یی حاوی نورایله اداء
هر ادراك ایدر وموادمعقولات مبادسی اولوب بلاشائبه تکلف وتوقف برسیل
روح انی وجوده کنورملك شانندرلر اولان بکسنه نك قوتینه عقل مستفاد دینلور
بومنامده عقل فعال دراولیوزکه ونلك غیرسنلنه الکاعقل معاش وعقل
تعاد وجبریل دخی دینلور بس حکما عقل جوهر وغیربدرجسم شئاوت دیرلرکه
محلی مشام وبافلب در والاصح انه قوة نفسیة هی منشاة الادراك والحاصل
اخلاق افرادبنلك وکسبو عندی مادسی ومدار اخلاقك نطب ومرکزی عقل
دیو الذی منه ینبعث العلم والمعرفة انبعاث عقلك ینبوعی اولدیغندن نظراً
وعلم مطابق ادراك وادراك کلیات معلنه ومعرفت ادراك جزئیات
بعقوا صل اصل اخلاق عقلدرکه علم ومعرفت اندن منشئه باب اولور وینبوع
عرف هذا وفرع عقلك اصلینه نظراً درعوا یله نقدیه نشاءة معنای
متضمن اولدیغندن در والاعلی ایله نقدیه معروفدر نقوب الرای وجوده
نتج جسم ایله المغطسة والاصابة مرفعله وبعضی نسخه دجزله وضد الظن
الترفع لاغیره والنظر للعواقب ومصالح بجرد الاعواقبه وورنوعاً نغویة معطوف
قدر النفس ولجاهدة جزله وبعضی نسخه درفعله دو الشهوة وحس
رفعله السیاسة والتدبیر وافتنا درفعله الفضائل وتجنب الرذائل
حاصلی اولاك نفسکه عقلدر اندن نفوذ رای واحکام وحس تنبهات
بروح طواب وادراك غرض مدرخارج زهره وافعال موافقت عاقبت امرده
ندبر وتامل ومنافع ومحاسن نفس وتراك شهوات ولهوات وصدقه تجنبه و
عدالت وحسن تدبیر امور ناس واکتساب شمائل واجتناب رذایل شجره اصل
ثابت عقلدن تفرع ایدر دیو اخلاقك کلسبی تحالة شهوة دهوی وهوا
فقة شریعة وهدی ایله تحصیل بذیردره وقدانس تعالی کافة منه صلی
الله علیه وسلم وبلوغنا منه ومن العلم الغایة التی لیبلغها بشر سواه
صبر مکانه حضرتنه وصبر منه عقله راجعدر ومکان رتبه معنویه یعنی
فیما سبق من العقل علو محل حضرتی ابراد واصل عقل وعلمدرکه کما سبقت
اول حضرتك غیری برفرد اکا رسیدوصف باب اولدیغی غایه فصوایه وصولنه
ابتدارت ایلدیك واذ جلالة تحلیه من ذالك ظرف اخر فصلند اولان حا
رت العقول قولنه منعلق واذا تعلیلیه اوله او باما قبلینه عطفی اولنه
وبرتك امثالی عطف علی المعنی شمدیه اولنورکان ربك اولتورکه اول
حضرتك انده علو قدری محسوس ومشاهد وجلالنه محلی امر منخفضدر

وما ینفع

وما یتنزع سنه متحقق عندمن تتبع مجاری احواله واطراد سیره
وطالع جوامع کلامه وحسن شمائله وبدایع سیره وحکم حدیثه کرخلوفنح
کاف ایله قول مصیب وعلمه بمعانی التوراة والانجیل والکتب المنزلة منشأ ان
وتخفیفله وحکم جمع حکمة الحکماء وسیر الامم الحالیة ایامها وضرب الا
الامثال وسیاسات الانام ضبط امور عامله بالنسات والتنان وتقریر النل
یع وناصیل الارباب النفیسة والشیم الحمیده یعنی اول ناجور خطاب لولاك
حضرتینك سائر حق وروف صدق اوزره جاریه اولان احوال وشمائل
رضیا استمراریتی مطالعه ومشاهده ومبنی یسیر ومعنی کثیر کلمنی وسیر
وسلوك منبعه واخلاق حسنه وبدایعه سین شاهد خوشا بهجة کنده
معاینه واتصاف عمل وعلمده حکم کامله عین مشتمله اولان احادیث
جلیله سین مطالعه واول دانای عالمك علم عالم شمولنی کتب ربانی
وصحف اسمانی حیازه واحاطه سر ومعارف حکما وسرکزنت اهم یشیاتی
وفصص انبیاء کرام واحوال وافعالنده واقعه مطابق ضرب امثاله واصل
فروع احکامنه شرایعه وناسیس اداب وغوبه واخلاق محمودیه علی الشئ الذ
شتع ایلیوکسنه عندنده ثابت وظاهراولور الی فنون العلوم ای
منتهیه الی غیر ذالك من انوار المعارف الذی التفی اتحذ اهلها کلامه
علیه الصلوات والسلام فیها قدوة وکسر وضم فاف ایله مقتدی وایتمار له
جمة کالعبارة کسر عین مهمله ایله مصدر تعبیر رؤیا والطب کسرطا وتشدید
با ایله بدن انسانه عرض حیث الصحة والمرض تعلق ایدن علمدر والحساب
مصدر حسب بمعنی عده علم بعرف به مقادیر العدد یتنوع بالجمع والتفریق
والفرایض جمع فریضة تقدیر معناسنه میراث ومراتب ورتبه یا رتبه علم در
والنسب معرفة انساب الناس من لدن ادم الی کل عصر فهو من کل التاریخ
وغیری دالك ما سیبینه لی مجمعنا انه ان شاالله تعالی دون تعلم ولامدارسة
ولا مطالعة کتب ولا دراسة من تقدم ولا الجلوس الی علمائهم
بعض اضاف عوارفون ذالك المذکور الی غیری به رسیده اولنجه کله ارباب
معارف کلام حضرتی بیشوا وابتدارنك دلالت اتحاد ایلدیکدر تعبیر رؤیا
وعلم طبابت وحساب وفرایض ونسب وبنجه علوم مبنی امثالی کله اخر
باب رابعده مذکر معجزات بحثیتله بیان ابدرم حالانکه اول درتبنم بحکم
عرفان تعلم درس وکتب متقدمینه مطالعه وعلماء اهل کتاب وعرفای شریعتله
محاورة ومجالسه امکسبر ابدی بل بنبی امی لم یعرف صیغه مجهوله
بنبی من ذالك حتی شرح الله صدره وابان امره وعلمه واقراءه بلکی اول
شاه سریره لولاك ذکراولنان علمك بربابل غیر مشهور بیغمبر امتی ابدیجه ناکم فرد
یکون جل وعلا اول حضرتك صدر شریفك ایمان وعرفان ایله توسیع ونشور
وقدر جلیلنی ایمان معجزات ایله اظهار ایلیوب مالم یکن یعلم علومی اکا تعلیم
ومالم یکونوا یقرءون معارفی قرائت افتدارایلدیجه یعلم بناء مجهوله ذالك
بالمطالعة اوالی الکتب عود حالة من حالة من غیر تعلم عقل وعلم دن
دانای عالمك صلی الله علیه وسلم بالغ اولدیغی رتبه والا شمائل ویسیر
حضرتی مطالعه واحوالی جمله الشیمنك بحث وتفتیش ایله معلوم کرده اهل عرفاندر

ضرورة نزع حافظ ادرره منصوب وبعلم لفظنه منعلقدر وبالبرهان
ضرورة اوزر معطوفدر القاطع على نبوّته حال من اهل البرهان صلى الله
عليه وسلم نظراً تمييزدر دراصل نظر تقليب بصر للادراك بعده ذا تأمل
وفحصوده استعمال اولندى يعنى اول حضرتك نبوتنى اوزره اسند الاكمل
قاطعله ابله معطوفدر معلومدر والحاصل دلائل نبوّتنه نظر ابدن
قوّة عقل حضرتنه دانا باخود مالانهايه علومى سرورى انبيا محيط اولدينى
بلنور فلانطول بسبر الاقاصيص جمع اقصوصه قصّه معناسنه باعلى
ظلاف القباس جمع قصص واحاد انقضايا احاد مدّ همزه ابله جمع احد
مفردات معناسنه وقضايا جمع قضيّه يعنى نعداد قصص انبيا وسرد
قضايا ابله تطويل كلام اغنيز اذ مجموعها مالاياحذه حصر ولايحيط به حفظ
جامع زيرا منجوع قصص وقضايا حدّ وحصردن بيرون وحيطهٔ ياد
داشت حفظه ومرددن افزون درر ولحسب حفظه فتح حاء مهمله وسكون
كانت معارفه صلى الله عليه وسلم الى سائر ما علمه الله واطلعه عليه
من علم ما وما كان وعجايب مجرور اعلم اوزره معطوفدر قدرته
وعظيم ملكوته يعنى جواهد العالم صلى الله عليه وسلم وسائر علوم الربوبيه
كه مستقبل وماضى ده وقرع بافئه علوم كونيه عالم شهادت وغيب وعالم
اسرار اعلام اوبنان غرائب ملكوته اطلاع وتعلم بروردكار ببيوريلان
وانبيه معارفه كيما استقبل مندار تحمه درر قال الله تعالى وعلمك مالم تكن
تعلم وكان فضل الله عليك عظيما تفاصيل شريعت واداب طريقت واحوال
حقيقت هنوز معلومك اولمبان علوى سكا تعليم ببيورلمغله انعام
جسيم واحسان عميم حقنده فضل عظيم اولدى حارث العفو
مى تندير فى تقرير فضله عليه وخرسند كسرا ابله الالسن دونه وصفه
يحطه بذا لك سلطان رسل صلى الله عليه وسلم اوزره شرفيافته صدور
اولان منزه جسيمه خداداد بكرالها وصف وبيانك حامدونى اولان مرتبه
تصوير وتقدير بيله اولمبان خيران ومدهوش وناطقله اهل بيان
لال اولدى ادبستهى ايله اودون نصيب ميخصر لديه لانه عليه السلام
هيجان مظهر الاسم الاعظم والله تعالى اعلم يعنى واما طغيان
غضبندن نفسى وطبعى ضبط وصيانه والاحتمال صبر على المكاره
وعدم تاثير والعفو عدم مواخذه بالذنب مع القدرة فعدير
والصبر على ما تكره صفة مجهول الله بعنى ارشد حاننناه رسالت صلى
الله عليه وسلم حضرتلرينك حلم واحتمالى وكنهكارانى حرمبله عنايه
قدرتياب ايكن عدم مواخذه وبار كبران جفايه صبر وشكيبى رتبه
تعبيره ونوصيفدن بيرونلدر وبين هذا الغاب فرق الفاذ بنا مراد
صفة اوزره والله لفظ جامد در يعنى مسببات هذه الالقاب بيننده
حدّ وفرق نمايان در وان الحلم حالة توقر فتح مشنات وضم قاف مشدده
ابله وثبات عند الاسباب المحركات امدى حلم اسباب محركه سى
عندنده مثلا حركت سبب غضبيه حاصلنده وقار وسكونلدر وثبات
واستقرار ربحا باسباب ابدء حاصلنده والاحتمال نصب ورفعله حبس النفس

عند الالام

عند الآلام همزه ابله جمع الم والموذيات همزه وواو وذال معجمه ابله جمع موذيه
احتمال ايسه المروازي ورودنده ضبط نفسدر ناكم سلطان عقله سر
فرد واوزره ابله كسب طمانينتدر انم فتح اللهيبه وازيحه جمعه الجوا
نات والارضيه ابله غيبر كرده فحولدر امدى عطف العام على الخاص
مبلبندن دكلدر وبعضى نسخه ده موذيات بدلى مرزيات واو دال
مهمله ابله مهلكات معناسنه ايراد اولندى ومثلها مذكورات مانندى
الصبر ومعانيها منتاربه صبر دخى حلم واحتمال تعبيريدر زيرا معانى
صبر وحلم واحتمال بكدبكرده فريبدر قال الراغب الصبر الامساك
فى ضيق وحبس النفس عما يقتضيه العقل والشرع وصبر لفظ عامدر
عبارات ومعينيدن افتضا ايدركه صبر فى الله وبالله ومع الله وعن الله
ابله معبردر واما العفو دراصل محو بعده ذا بجاذات معتبدلت
بجازات معناسنه استعمال اولندى فهو ترك المؤاخذه ترك جزادر
وزاد ابله تفسيرده عن قدرة عفو اشارتدر هو بادر زيرا جزا يه عدم قد
رة اولنجه عادم تعبير اولنور نادرا اطلاق اولنوب كما قيل
وان فى الحلم ذلا انت عادمه والحلم عن قدرة فضل من الكرم
وهذا كله مما ادب الله به نبيه صلى الله عليه وسلم بواداب ومحاسنك
ادب اموزدر سبحانه حكمت عليه انى نصبه حضرتلرينه حق سبحانه
وتعالى نك استعداد تام خلقيتدن حكمه تعلم وارشاد ببيوريلمغى
مكارم اخلاق جامعه در ستكم ادبنى ربى فاحسن تاديبى خبر شريفله تحديث نعمه
ببيوردبلر فقال خذ العفو وامر بالعرف اى تعاف العفو عن الناس
سن جمله نادب حقدن بوابه شريفه مكارم اخلاق جامعه در ولفظ
خذ وامر ابله امر اولنوب واعمل او واعطف ابله عدم ابتنادنه
اشارة باهر بركه اول حضرتك جبلتنده عفو وكوزه ومتصف بالعفو
اولندقلرى نكته سن له العام بالادب اولنمغله بد بهيدر مفسر بيندن
بعضى مساهله وترك مواخذه ومذام اخلاقدن ترك بحث ابله تفسير
ببيوردبلر يعنى معاجله ابله معامله وحسن معاشرتدن معروفله
امر وجاهلين دن مجاهله ونزك مقابله ابله دبو ببيوردبلر الاترى
ان النبى صلى الله عليه وسلم لما نزلت عليه هذه الايه سال جبريل عن
تاويلها فقال له حتى اسال العالم ابن جرير وابن حاتم تفاسيرنده رواية
بت ببيورلرلر وفنا خذ العفو ايله جمله سى اول حضرتله شرفيافته نزول
بيورلدى امين الوحى عليه السلام حقايق تاويلنى برسانى اولدقده
جبريل عليه السلام نبى محترمه بيوردبكده ناكه عالم حقيقى رب علامدن
سؤال ايدم ديدى ثم ذهب فاتاه فاخبره در فقال يا محمد ان الله
يامرك ان تصل من قطعك وتعطى من حرمك وتعفو عمن ظلمك
طاوس قدسى مجلس مقدس نبويدن انفصال وبعد تشريف ابلدكده
يارسول الله خداى عليم جل شانه جناب نبوتمابكه امر ابدركه صيلة رحم
ابدرسك وسكا عدم احسانله مجامله وظلمله نصدى ابدنلره عفو
له مجازات بيورييور امر ابدرر بديدى وقال له واصبر على ما اصابك
الا بالله لفان عليه السلام فرزندنه وصيت ابلديكه يا بنى اقم الصلوة

ومعارف تابانه

محو تنوين

نتح وضم دال اكبرده دخى بحكم در بعضا الفقة بعضى نسخه ده مع الندرة والتقدير

يكره مسلم

واو بالمعروف وانهٔ عن المنكر جملهٔ وصاسندندركه كتاب عن بزدیهٔ بسور
لدی دهر فصهٔ فصی انبیادن ایراد بیور لشدیر حضرت سرور کائنات
علیه اطیب الصلوات وامّهٔ مرحومه کیبی ارشاد در بعنی معرفیله اوه دیکر
در نهیبك سبیلسه سکا اتباع محتندن ایصابت ایدن الآمه صبر ابله ان ذا
لك من عزم الرسل دیو قال فاصبر کما صبر اولوالعزم من الرسل فاصبحه وصیه
بیانیله وبا تبعیضیه بعض قول مجاهد اولوالجدّ والجهد والثبات والصبر بنج نفر
پیغمبر آن عالیشانلر اولوالعزم نوح والخلیل براهیم وموسی وعیسی والحبیب محمد
وقال ولیعفوا ولیصفحوا الایه الا تحبون ان یغفر الله لکم والله غفور رحیم
عدم مواخذ بالذنب والصفح الاعراض عنه وعدم ذکر وقال ولمن صبر وغفر
ان ذالك من عزم الامور لام موطئله للفسیر درای من اهم الامور التی
ینبغی التصمیم علیها ولاضناء بما یزین من حلمه واحتماله بابعنی فحاقل
حضرتلك نقل وروایت اولنان اومورده مع الاحباب حلم وعن الاعدا احتمالی عند
اهل العقار رشدندر وان فتح وکسر همزابله کل حلیم فدعفت هنه ذلة
فتح زای معجمه ابله حطبتله وحفظت عنه عفوه فتح حاء وسکون فابله
ذله معناسبنه فربیدر حضرت مصطفی علیه التحیات ماعدا ارباب
حلمك جمله سندن مکاره وغضبی حالندهٔ عرفوه ولغزوهٔ صدور بنی بلوب
حفظ ایلدیلك وهو صلة الله علیه وسلم ایریدمع کثرة الاذی
الآصبر وعلی اسراف لجاهیل الاحلما جمله حالنه در وجاهلون وراد
سبّی الخلق ومجازف فی الامور اولان کمسنه در یعنی حالانکه محمد عالم
صلی الله علیه وسلم بشسانه فی محامد صفانه خرمشربان فومندن بسیار
اذ وجفا الیدشاهده ایدربك مع القدرت مجازات انمیوب صبر وحلم وکرم
واحسانی زیاده ویرزیاد اولوردی حدثنا القاضی ابوعبدالله محمد بن
علی الشقلی فتح مثنات وسکون غین معجمه وکسر لامله بر قبیله بسندیر
بشبوز سکرده فضاء نحت ایلدیکی وغیره هذه الروایة شرکت ایدن مشنا
قالوا حدثنا محمد بن عتاب فتح مهمله وتشدید مثناة فوقیه وافرند موحده
ابله قال ای اخبرنا ابوبکر بن وافد فاف وبا فا ابله القاضی وغیره شناه
ای حدثنا ابوعیسی یحیی بن عبدالله اللیثی شنا عبدالله بدرش
شنا یحیی بن یحیی ابن کثیر اللیثی الغرطبی عالم الاندلس شنا مالك امام سا
لك جناب مالك ونعم نار یحتندن عازم کلشی سلب بهشت اولدیلر علی بن
شهاب محمد بن مسلم بن عبدالله بن شهاب زهری سنه ۱۲۴ خاتم محدثین
عن عروة ابن زبیر بن العوام فقهاء سبعه مدینه دندر طفار بش نار یحتنده
عازم راحتسرای بقا اولدی عن عایشة رضی الله عنها زوجة النبی
وبنجمه الدهر امّ المومنین بنت ابوبکر رضی الله عنهما قالت ما خیّر رسول الله
صلی الله علیه وسلم فی امرین قط الا اختار ایسترهما بعنی عائشه آخر یشی
علیه الصلوة والسلام ابدلگ ایکی امریك بینندن محبّ قلندی الا اخیرینی قلندبنی
امرك اهون واسهلنی اختیار ایدرایدی مالم یکن اثما اسهل اولان
اصر وبال اولدیغی حالده فان کان اثما کان ابعد الناس منه اهون امرو
وبال ایسه تنزهامنه خلقك اجتنابك جهتندن بعید ترایدی فیا
للاول ان لایحتاده ففیه تلویح باستحباب الاخذ بالایسر والارفق مالم یکن

حراماً او مکروهاً امدیب تخییر جانب مولادن وباطف مسلمین اونجه
استیا منقطع اولور سؤال بیور بلور ایسه که افضل العبادة احمزها ای
اشقها علی البدن خبر لطیفنده حدیث مرکوز منافی واول حضرت
افضل اختیار غیر الافضل بیور مکری نه وجهله شنایان اولور جواب
بیور لمش که سرور اتصفا علیه الثنایا ایشار ایکیسی واختیار اسهل بیور
مکری نفسی نفسی امّهٔ مرحومه بی اوزره تحقیقاً وحمایهٔ ایدیکه دین
حنیفیه سمحه ایله ارسال اولندی امّاکندی حفتده پای عرش یمالوی
دردناك اونجه صلوة لیله قیام بیور دقلری وروبدر وما انعم رسول
الله صلی الله علیه وسلم لنفسه الآن ینتهك حرمة الله تعالی شیئاً
لله بها فرعالم صلی علیه وسلم خاصة نفسیه اجتندن ذات شریفنه حاکم
اورجفا اولنلر عفاو صفح وهمنه جنس العمل اندرحتی انتقام ابله مقید اولدی
لکن حرمة الله صفح عرف وهتك نصدی ایدندرحفتده بسبب حرمة الله انتقام
ایدردی ابلغ انتقامی لله لاالغرض سیواه ایدی یقال انتهك فلان
محارم الله ای فعل ماحرم الله فعل علیه والحاصل حدیث شریف اول ذات
ملك الصفات حضرتلرینك کمال حلم وعفو وتحمل اذای وترك انتقام اوزره
اولدقلرینه شاهد صریحدر وروی ان النبی صلی الله علیه وسلم لما کسرت رباعیته
فتح رابله بوزنی نمانیه ثنایا وفنا مبانه سنه اولان دندان دیدکلری
وشج صفحهٔ محجوله وجهه یوم احد جراحة سروری شق ذالك
علی اصحابه شدیداً وقالوا دعوت علیهم فقال انی لم ابعث بناءً
مجحف البله لعاناً ولکنی بعثت راعیاً ورحمة اللهم اهد قومی فانهم
لایعلمون وروی البیهقی فی شعب الایمان ورسلاً واخره موصولاً
عروة جانحاتنی احدثه عتبة بن ابی وقاص بی ارب خرومالاولا
ك علیه السلام جانبیه برکفه مسلك اندا هنه ایدوب سلاسریا دندر
انلرفدت براختر والاکهری برحسنه قلنوب وعبدالله بن شهاب زهری
نام بدتراد نیرنهاد سنکبار ملعنت اولوب مصحف ناصبه عرش افروز
نبینوتنابی لعلقام خونلله کلکون ومحاسن نابکاری الودنحون قلندر
قدبوروضع نادره برابرفجره طرف اصحاب اولوالابصاره بغایت دشوار
کلوب بومقاملهٔ جسمه خراش اذیت انکیزی روا کورندن طائفه اوزره بد
دعا ایلکزدیدکلرفده بن رحمة حقدن طرد وابعاد عبادایجون ارسال قلنمشم
بلکی داعی الی الله ورحمة للعالمین بعث اولندم ربوب رحمانیدن رجاء نابدار بن ایلدم
اسمانه توجیه بیوروب الهافومنه هدایت روزی قلمه زیرا الرهنور ربنه
احق بیتدر وربنه رسالتنه اکادکلرد رعایله اول خبر سرایه مجنون ضلال
هو شعار نشئهٔ فلاح اولمزیا نبار البدیلره عن عمر رضی الله عنه قال فی بعض
کلامه بابی انت وامی یارسول الله جار وجرره یابی مقدره افدیلك لفظیله
متعلق اولور لقد دعا نوح علیه الصلوة والسلام علی قومه فقال رب لا
تذر علی الارض من الکافرین دیاراً دیار احد سمعناسبنه درمعنی جناب فاروق
اعظم حضرت رسول الخزمه اولوب اصابت ایدن جفایی فوحی صناهده
ایدوب اثنای مقاله دهوکشای غبرت پدرم ومادرم بلاکردانه
ذات قدسی الصفاتك اولسون نوح پیغمبر قومنه دعاء علیه ایدوب

وفی نسخة شنا شنا شدیدا
لعلی القاری

یارب وجه عرضه کافر پیشه برفردی ترک انه وهلاکه مظهر ایله دیدی ولور
عوت علینا مثلها لهلکنا من عند اخرنا من عند اخرنا عبارات
کلام عربده رایکان من اولنالی اخرنا دیمک مراد اولنور وعنده لفظ
مفتحم ومن بعنی الحوفیل انه کفایه عن هلاک الجمیع یعنی دعوت نوح
اسا جمیع ناسی اوزره دعا ایلرسک جمله فهلاک اولنی اظهر من نوح
الدی فلفد وطی ضیفه مجهول واخری مهموز در ظهرک وادیج
وجهلک وکسرنه ربا عیتک فا بیسنان نقول الاخبرا فعلت اللهم اغفر
لقومی فانهم لا یعلمون تحقیق ظهر وانورک یا صلبوب محاسن فا بنا
کلمه خون البور ودندان تا بدارک شکسته فلندی نوح علیه السلام
اسا بد دعا انصبوب دعای خیر له قومک هدایت اولمزیلک اسندعا
ایلدیلک دیدی فتراخدن بعضلر وطی ظهر فصولسی معهود دکلدر
شاید اول حضرت عند البیت تحریمه بند نهان ایکن منظهر بولمق انلک
ظهر مبارکلرینه مسند ایمش اندن کنایه اوله دیدیلر قال القاضی ابو
الفضل عیاض علیه الرحمه بیورر انظر ما فی القول دیدی انصافله کفتار
عمر دن کذاران ایدن شان پیغمبری به نکاه ناقل ایله می جماع
الفضل کسر جمله مایجمع کارم ودرجات الاحسان جمله فضل اوزره معطوف در
وحسن الخلق وکرم النفس وغایه الصبر والحلم فضل وافضال ومراتب انعام
وحسن خلق وکرم ذات ونهایت صبر وحلمک جمعینه اذالم یقتص صلی الله
علیه وسلم علی السکوت عنهم حتی عفی عنهم اول قومک افعال نا الربنی
معاینه بیورمکی سکوت اوزره انصاری رواکدر رهیب نحوران بیکناه
ضلالک اول حضرت خفتنده ظهور ایدن کناهلرندن عفو وصفحه الخ لم
ایبت لفانا منذ مته بشارتیله معامله اولندی ثم اشفق علیهم ورحمهم
ودعا وشفع فتح فا ایله لهم فقال اللهم اولشفک اولتشریح اکهد بعدنا
قومی اوزره شفقت ورحمتی ایدا ایوب برای ایشان خواسکان هدایت
وطلبکار مغفرت اولوب درکار رکبر بابه دعا وشفاعت ایلدی ثم اظهر بسبب
الشفقه والرحمة بقوله لقومی جناب حق بنده نسبت واضافه بیورملری
قولینا باعث شفقتک اظهار بیورلدی ثم اعتذر عنهم بجهلهم فقال فانهم
لا یعلمون قومندن مراد بالکز قریشی وکل بلکه جمیع امتلدر زیرا رحمة للعا
لمین سید المرسلین در شرا حدن بعضلر همان قریشی تخصیص انمشلرع الله
الله جمله جهای ایچون شخنست مواحاصل راه حق وقدره بنیتلریه عدم عرفانلریله
اوله حضرت معذرت خواه اولدی ولما قال له الرجل اعدل فان هذه
قسمة ما اریدبها وجه الله جابر رضی الله عنه طریقند روایت کرده اسلم
اولان خبر صحت افزده عوفنا سلطان سریر اولاک علیه السلام حضورنده
دندنده غنایم خیبر بانی تقسیم اثنا سنده ذالخویصره التمیمی که عاقبت
کارجی رابسی خوارجدن اولوب نهروان محاربه سنده هلاک اولمشدی
اول حضرته دیدیکه قسمت ایلدیکک عادلانه عدالت ایله زیر اولور جهلنه
قسمت رضای حقنه موافقه قسمة عادلانه دکلدر دیدکده لوبرده فی
جوابه ان یبلی له ما جهله اول حضرتک قسمتدن عدالت بیورمدیلک
اکا بیان بیورمدی جوابلرنده کلام اخر زیاده ایلمدی ووعظا عطف علی نفسه وذکرها

تقسه وذکرها بالتشدید ووعظه وتذکیر برمعنایه در پس وعظا
نائلدن وعظ نفسه عدول بیورملری کما حائم حضرتلرندر ویائنی
رجله نصح وبند واعلام تعریف ایدیجی بما قال له تقال رجله ونح
کله ترحم وتوجعدر وبا ویا اداة مدح وتعجب مضاف اولدیغی
حالده مصدر رتبه اوزره منصوب وکاهی ترک ایضافتله رفع ودونی
روایه ویلک نحی استفهام یعدل رفعله ان شرطیه لدلالة ما قبله
علیه جزا سی محذوفدر معنی یعدل غیری لم اعدل رخ ثانیا کی کلریح
آسا غضبلندن کلکون اولوب بن عدالت اثر سم یاکم عدالت ایدر
ربوب حیث کسرها ایله وخرت بفتح التاء وقبحها علی الخطاب و
ضمها علی التکلم فتح اوزره معنا قبها الفاعل بن عدالت اثره اعتنار
ایدرسک سن غیری عادله انبا عکله دنیاده خائب وعقبادا جابر
اولدلک ویلک اولور وضم اوزره انتصار معنا سی عدم عدله
تغلیظدر کله اندن معصومدر امدی حیث خرمان وخسران
ضیاع ونقصاندر اذلم اعدل فرضا وتقدیرا الی ارشاد اولنورکه عدم
عدالتله موصوف اولان حیث وحیلله مستحق اولوب وجناب
سبحانه تعالی عبدالله کما ان انتصافنی اشعار اولور ونهی من اداده
من اصحابه فنلبه اصحاب باصحابی جناب فاروق وبابنو
الله خالدی ندا الحو بیبرینک محل ادب کتاری ناهوار سبیله
فتلفی واراید نلری حلما وکرما منع ورفع ایدیجی ولما نصدی له عو
ریت فتح وباطم نبی بجمله وبا مهمله وبا معجمه عاصم بن الحارث لبغلک
یله کسر لام وضم نا ایله ورسول الله صلی الله علیه وسلم واوحا
لیه متبدئ کد مؤخدر وذال بجمله ایله منفرد معنا سبنه
تحت شجرة وحده حال مؤکده قائلا حال اولور اسم فاعل
من القیلولة والناس قائلون فی غزاة اسم مصدر بمعنی
الغزو یعنی غزوه ذات الرقاعدر حضرت نبها رو بالاخانه
اسری علیه النهایاری عورث بن الحارث نهابنجه قتلینه تعرض
ایلدیکی ایچون انلره حالا نکه اول حضرت برای استراحت بردخت
سایه سنده منفرد قبولوله بیورمشدی حالده جالس ایدی وخلق
رحلی اول غزاده دروسط نهاره راحت یاب اولمغیچون حواله درکار ایدیلر
فلم ینبه رسول الله صلی الله علیه وسلم الا عمر استشنال را وهو
عورث قائم والسیف صلتنا فتح وضم صاد مهمله ولاساکنه ومشاهر
فوقیه ایله بجریدر مسلول معنا سبنه وسیف رفعله مبتدا وبا
نصبله مفعول معه وصلتا علی کل حال حال اولور فی یده
فقال من یمنعک منی فقال الله فسقط السیف من یده یعنی
اول نازنین مهمان نهانه ملکوت حوابدن بیدار اولمدی الاعورث
حضور نبویده عریان یکن اولدیغی حالده اما اولوب سنی بندن
کم منع ایدر دیمک جناب اشرف انوری بنی منع وحمایه ایدن
پروردکار عالم جل شانه حضرلریدر زیدیکی ساعت دست جفا
پیوسته غورثدن تبع فنادهٔ زمین اولدقده فاخذه النبی صلی

الله علیه وسلم وقال من یمنعک منی فقال کن اخی خیر اخذ
مد له اسم فاعل فترکه وعفا عنه شتر غورث زبیدث اخذ کر
سنی بندث کم خلاص ابدر دید کارنده هزار شر میله سن حلم وکرمیله
منتصف خبر اخذ اول ربدکد غورثی مع القدرة ترک وکناهی عفو ایلدی
وبو قضیه باعث اسلام غورث ابی الحارث او المحارب عصاد الی قومه
الی قومه فقال جئتکم من عند خیر الناس غورث قومینه کلوب
بو ناسک حلماً وکرماً خبر ویرنی حضورندن سیر کلدم دیو نقل
ماجری ایلدی ورواه البیهقی ومن عظیم خبره فی العفو عفوه عن
الیهودیة التی سمته فی الشاة بعده اعترافها علی الصحیح من الروایة
نوالله کنان همان خانه افاردن بشجره علیها الرحمة بوزمین اوزره
بسط مائده اخبار ایلدکره یهود خیبردن سلام بن مشکم حیی بن
اخطب زینب بنت حارث سر فتنه رؤسکار برمکار بدکردار
ایدی اروینده کبسه سید المرسلین مضی اولمغین برترغاله لی ربان وسن ایلی
اعضاسن شاته زهرایله ذائقه سوزایلیوب برستم هدیه بجلس هدیه
ملائک خدم رسالة ایصال ایدی سید الانام اصحاب کرامیله جالس اولوب
شاة مشویه نک لحم ذراعندن برلقمه تناول ایلدکده درنفس امراج وحضا
رله رفع ید بنه امر ایلدی امابشر بن البرء رضی الله عنه برلقمه تناول والتمام
انشاو اهلله ورساعت سرچشمه جاندن دست شوی حیات
اولدی سید ولد آدم صلی الله علیه وسلم اول سلطانی حق تعالی بیشکاه
رسالته احضار وبوکار اجهنر اسندن سؤال بیورد قه اعتراف ایلیوب
اکر دعوا سی صدقدن عاری ایسه خلق غالله استیلا وارا سنه اسوئدن
والا ادعائی نبوته صارف ایسه طرف حقدن اخبار اولنوردیو بیوردی
شروع ایلدیکم زمانده علمای فی حد بندث روایتیله منقوله
دیر وعلی الصحیح جانب عفو کاشیندن اول حضرتک معظم اخبار ندندر وباب
معجزات احیاء موتی فصلندن مفصلا بیان اولنمش واذ کر عن ایله امامنه
نقله لومن عظیم خبره فی العفو انه تندرانیب اولیوردیلر بوخذ لبیدبن الاعظم
از شجره وقد اعلم به صفه مجهوله واذ ایله یشرح امر بیان
حال ایله اعلام ووحی اولندیکی بنی زریقدن لبید نام یهودی عام محو تک
النبی سنه سی سنه حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم یه برشاته سقدیم
وبئر زروانه اندا حتله ایدوب نائل وجودی مراج صاحب ناج والمعراج
حضرتنه مزاجنده بوعمل افار تغییر وبدید اولمغین طرفی کردکار عالم
جل وعلا دن کیفیت شدت تشنیع جبریل علیه السلام اعلام کیفیت
دسایس یهود انکله جاه زروانه سلی مرتضی کرم الله وجهه بعث اولنوب
شبی مدسوی اخراج وجل مواعاج ایلدکدن لبید بلبید مواخذه بیورلدقده
وفصله سحر یهود اول حضرتک مغیبانه اطلاعی فصلنده تفصیل اولنور
ولاعتبه علیه فضلا عن معاقبته لبید جزای عملینه سزا عذابدن فضله
عتاب دخی اندی امدی سحر امر حقیقی وبالمحض تخییل اولمق اختلافی
در اقما اصح قول حقیقی اولمقدر وبحر توجیه نفسله اولورسه سحر وخواص
سلطنیه اشعاتیله اولورسه علم خواص وبا بعضی کواکب ادعوتیله

ایسه دعوت کواکب وقوای سفلیه وعلویه استمداد جیله اولدقده
طلسمات وبنلوردکذا له قاله الامام الترازی وبالکلیات تاثیری اعتقاد
قدر وساغر لاضراره بالناس شرعا قتل اولنور وکذالک لم یؤخذ صلی الله
علیه وسلم عبد الله بن ابی بن سلول کی سر فاعله نفاق بر بداخلاق ایدی
قبل هجرة النبی صلی الله علیه وسلم مدینه ده راس انصار ایدی بعد هجره
ظاهر الاسلامه کمشدی انک قرزندی عالبدر عبد الله رضی الله عنه
کبار اصحابدن وخلص موحدیندن اولوب لاجله پدری وقوم مکرم ایدی
سنه تاسعه هجریه ده هالک اولوب اولدقده حضرت امام الانبیا علیه
التحیا باکرامه لا یله جنازه سنه حاظر اولمشدی ولاجل عبد الله عبن بکرم
واشباحة جمع شبه بمعنی شبیه من اعنا ففین بعظم مانقل بنای مجهوله
عنه فی جهنه قولا وفعلا ابن سبدالناس السیرة سیر ندن ابی عمر الناس رضی الله
عنهما نقل اوزره منافقین من الرجال اوجیوز منسادن یوز نقشه
بنمش ایدی فخر عالم سلام الله الاتم سر فاعله نفاق اولان ابن ابی
ومانند بنی ذات عالی سماته متعلق امور ده قولا وفعلا صدور
یافته جرایم عظیمه ایله مؤاخذه ایلمدی خفی حتام وغای مربیع ده
سنان جهنی ایله اجیر فاروق اعظم جهنیاه غفار جاه بنی المصطلق ده
اولاد ولوا نخزایدی غلام فاروق روی مسنانه برمشت اوروب سنان
فریاد ایدوب انصاردن استنصار ایلدکده سبکروان فریبانه جاسنده
از قتل یکی برفساد کلی ظهور ایله هله اب ندبیر ایله انش فتنه
منطفی اولوب بوماجرادن ابی ابو الفضل الجلسنده بولنان مؤمنین و
منافقین مواجهه سنده هذیانه بشلیوب کورزمین مهاجرین ابی دار ودیار
ایکی تقویتی ایله نائل دستمایه افتدار اولدیلر شمدی بزی تخفیر لغازه
ایدرلر ایجام کار مدنیه وصول ده عزیز تر اولان ذلیلتر اولانی مدینه
دن اخراج نمکدر دیو غافی کندویه وذلتی خاشا سروری کائنات طرفینه
جانبه نامیح ونسبت ایلدکده زید بن ارقم انصاری رضی الله عنه البارئ
ای سهام بلریچون ورشنامه هدف ایلیوب نادی حضرتنه شتاب وتر
هات مرقومی حسبطه تقریر کشیده ایلدکده بل قال لمه اشاد بقتل
بعضهم لا بنحذون صیغة مجهوله لا بنحدث الناس وافعدره
وهو نفی معناه نهی بو منامده لا تحدثی نفسی دکل بلکه مستانفه
وما قبلنی متعلق در لا اذن لک لئلا یتحدث الناس ویک اولور
ان محمدا یقتل اصحابه نزل قتل علیه السلام طاهر ابدن اصحابی کرامه
وصحبتی رعایة للصحبة در والحاصل بعض منافقینی انی اسافتله
اشارت ابدن اصحابی کرامه تعدم اذن ایله خطاب ایدرلر ایدیکم
محمد اصحابنی قتل مبادرت ایدرلر اولدیکی دیو مجارنه لو کنتکم
دیو بالاده تقریر اولنان وجه اوزره زیدبن ارقم نرجمان ابن ابی مضروبه
نقل ایلدکده صرف غیرت عمری فائض اولوب سروراصفیادن کهفنه
درحت وجود ابی ابی برکتیه انکله اجازت طلب ایدیکی مساعد قتل
دیو اعراض بیورویکی اعلی خلق الله نبا یحدث ذروتنده تخفی اولان نفاقه
نفاقه مرافق اولمامقله محمد قتل اصحابه شروع ایلدیکی دیو یحدث قبل

قال هؤدی او لور دیوانك وسائر منافقین بدکردار دن سزای وضع خاطئی
حوالة کوریلمه جشم تغافل بیورمدیلر وعن انس رضی الله عنه کنت مع النبی
صلی الله علیه وسلم وعلیه برد نجیبانی الحاشیة برده وبرده کسای معروفه
وشملة مخططة وحاشیه طرف ثوب نجیبدن اعرابی جبذ مقلوب جزب
بردائه جبذة شدیدة حتی اثرت تشدید مثلثه مبنی للفاعل در حاشیة
البرد فی صفحة جانب وعرض عاتقه کودن ودوش میانه بسیدر نذکیر وتا
تنبیه مساوی شیخین علیها الرحمة روایتنده خادم سالار جناب انس ابن مالک
رضی الله عنه دن ورید در شهر یار عالم صلی الله علیه وسلم خدمت شریفلرنده
ایدوم دوشی کلبوش لرندن غلیظ الحاشیه برقبای پشمینه لری وار ایدی بر کره کوردم
نادان جذب عنیفیله ردائی همان کندن اول مرتبه جکدیکی کبی اعرابی
ردا به تأثیر ایدی ثم قال معامله نادره برابر ایدن صکره عادت اجلاف
عرب اوزره سلطان عالم دیدیکه یا محمد احمل لی فتح هن ایلة اعطنی ما احمل
علی بعیری باء متکلمه افعل امر نقله نبذ در هذین من مال الله الذی عندك
عندنده اولان ومن مال جد ایلة بوایکی شترم ویا اوراولدیغی مقدار مال
یحمل ایلة بکا فانك لا تحمل لی بو عبارة زیاده بیصغی در من مالك ولا من
مال ابیك فسکت النبی صلی الله علیه وسلم ثم قال المال مال الله وانا عبده
پس کندو مالندن وبدر ومادرك مالندن وبرمزسك دیدکده اول جا
مع مکارم الاخلاق علیها سلام الخلاق لطفاً وحلماً سکوت ایلیوب بعده
دا بیورد یلرکه مال حقك وبن بنده حقم اذن حقله مالیله منصرف واعطا
سیله مامور اولدیکم محله بحشی ایدرم بیورد لیکن ایلة بکا وی ردا ایلیه
ثم قال علیه الصلوة والسلام ویقاد منك بنای مجهوله هم واستفهام تقدیر
اولنور من الفوده فصاصدر بومقامده مطلق مجازاتدن مجازدر باء
لی ما فعلت لی یعنی بیورد یلر جریرا برایله اعرابی بکا ایندیکك سوء
ادب مجازاتی سندندن فصاصی اولنه می دیدکده فالاعرابی خیر دیوب
قال لم بل جزم علیه السلام نجون فود اولیه دیدیلر قال لانك لا تکافی
من ایلة بالسیئة السیئة اعرابی خطاب ایلدیکم زبرا سن کناهه مشابه
مجازات انخرسك بلکه حسنه ایله مکافات بیورد یکزدن بدکده فضحك النبی
صلی الله علیه وسلم ثم امران یحمل له علی بعیر شعیره وعلی الاخر تمره حضرت
سید العرب والعجم صلی الله علیه وسلم بد ویلك حس ظننده دن دا اولیوب
تبسم ایتمان بربعیر ارزه شعیر ودیکر بنه خرما تحمیلنه امر ایلدی مدیب اول حضرت
حلم وتحمیلنه خبر مذکور دال اولدیغی دکلدر وقبل اذا احب الله عبدا
سلط علیه من یؤذیه قالت عایشه رضی الله عنها ما رایت
رسول الله صلی الله علیه وسلم منتصرا من مظلمة فتح میم وکسر وفتح
لامله ظلمها بنای مجهوله فط مالم تنکث حرمته من محارم الله
ام المؤمنین فی بدء الصدف رضی الله عنها ط بغدن سیلجی بر واحمد نر
مذیب بر فعکشایه روایت اولور لوکه حضرت مصطفی صلی الله علیه
وسلم برخیلدن کره ایکی کله مظلوم ما تنتصره اولمکه کندن انتقام و
تنبیجون ناصبر اولدیغی حالده ابدا مشاهده اندیم مکر اول مظلمه حقوق
خلق وحشه متعلق اوله وما ضرب بیده شیئا قط الا ان یجاهد فی سبیل الله

وانسان وحیوان

کذا فی نسخة جبذه لعلی القاری

وفی نسخة احمل لعلی القاری

وروی علی بعیر غیر لعلی القاری

وعن روی فی اکثر سلیم لعلی القاری

انسان وحیوان دن برشیئا صلا بد مؤبد سبیل الله ضرب ایتمدی الا راجعده
جهاد انکله ضرب ایلدی مقام جد واجتهاد ده مبالغه مزیج عجب
احد ده ا بحی برخلق ناخلقی وقوعی مانند بدر ده وما ضرب خادما
دما ولا امرا ته تخصیص بعد تعمیم در وجیئ الیه صلی الله علیه و
سلم برجیل فقیل له هذا اراد ان تقتلك ففال له النبی صلی الله علیه
وسلم لن تراع لن تراع بمعنی ایی لا تخف منی ونزع منع نا ایلدروع
خوف وفزع ونکیر ناکیر اطمینان قلب ابو نذر روایت کرده احمد
وطبرانی اوزره درکاه سید الکونین علیه السلامه برکسته احضار اولنوب
یارسول الله بوکسه ذات شریفنه قصد کزیدن ایلدی دیدکلرنده اول حضرت
بزدن هراسان اولمه خوف انمه ولو اردت ذلك لم تسلط صیغة
مجهول الله علیك بکا ارادهٔ غدر موخیف ایلة ابطالة دست تعرض فلسك
یله موفایة صدانیکه ایله مصون اولدیغم جهتدن نافل ورام اوله فرس
دیو بیورد یلر لو اردت فولی عدم ارادهٔ بی افتضا ایدر مع هذا اراده
سی تذکر بیورلمغله سؤالی ایجاب ایدرایسه اراده ایله مراد سببی درکه
ماهیه برهنه مباشرت در دیو جواب ویرلور وجاء زید بن سعنة
فتح سین وسکون عین ونون ثم تاء مثناة ویاباء تحتیه ایله مر ویدر کما فی التهذیب
اخبار یهود دن شریف باب اسلام اولوب تبوك غزوه سنده سوی عنایه
روانه اولندقده قبیل اسلامه شفا صاه دینا علیه مطالبه معنا بنه
بعید نوبة عن صاحبه واخذها بجامع ثیابه جبذ معنای ازاله بحق
منتضح اولمغین عن ایله تعدیه ایلدی ومنکب کسر کاف ایله جمع کتف
وعضد ومجامع جمع بجمع اصوات وخواشی واغلظ له ثم قال الکم یا بنی
عبد المطلب ای شبیه الحد مطل ضم میم وطا ایله جمع ماطل
ومطل ناخیر حقوقدر تطویل وخلف وعده وفی القاموس المطل التشدید
بالعدة والدین یعنی زبر بهودی الامندن اقدم محر عالمده خفی اولوب
تفاصنا ایدرایدی حالده کلوب دواء مبارکنی دوشن رحمت جوش اولندی
جکوب فصد وعوم فوملة کوبا اولوب الحاسبان عبد المطلب وعدوده
هذا فعله سکر دیو درشت کلامه حشونت ایلدی فانتهره عمر وشدد
له فی القول والنبی صلی الله علیه وسلم یتبسم نهر وانتهار رعنی یله در
قال ابی فورك الانتهار الاغلاظ فی القول مع صیاح انتی غیرت فاروقی
فدزان اولوب زبیدی زجر ومنع ایلیه ای دوشمن خدا شیطان اولدی
کلامیله نه محل زجر ای اولور سین دیوانه ایلدی حالانکه سلطان سوره
فاب فوبیه کما حلمندن حلمدن بیدردی تقال رسول الله صلی الله علیه وسلم
انا وهو کنا احوج غیر هذا احوج یا عمر اصنع افعل تفضیل من خاج یخیف
احتاج محر عالم بیورد یلرکه بنده ابی سعنه سندن صدور یافته اولان زجر
اکیدن غیری کلامه محتاج ترس ایدیدی سکا شا بسنه کیفتار بودرکه
نامرنی بحسن القضاء احوج الیاه اولدیغی کلام عمر ببیان بیورد یلر
بکا وفاء ایتمله امر ایدیدی سین تم قال لقد بقی من اجله ثلاث صیغة ثلاث
کذا ایجامدرج خذ اولیشغله ثاء ثلاث محذوف قدیر کما فی حدیث من صام
رمضان واتبعه شیئا من شوال فکانه صام الدهر کله واول حرمت کندده

حقند مطیل و تاخیر توهمنی رفع ایجون سراغاز ذکر بیان ابدوب زیدك
تاجیل دینه سه روز مدت قلمدر دیدی واما عمرو سرور دوجهان
جناب عمرو فرمان ایدیجی بغضیه ماله وزیده عشر بن ساعاتی مصدر تاکید
دوعه تشدید وادایله یعنی مالدن حق زیدی قضا ایلیه ویخو یغه یکرمی مدحرما
زیاده ونرقی ایلیه فکان سبب اسلامه اول حضرتك بو معاملة کریمانه ری
اسلام زیده باری اولدیجی ذالك انه کان یقول ما بقی من علامات النبوة
شیئ الا وقد عرفته اما فی محمد علیه الصلوة والسلم بیان شرفیات ایجاد اولدیجی
بو وجهله صورتجا در ابن سعنه عارف مجلسنده اولان یهود خطاب ایدوب
نشان نبوة احمدیه دن بر علامت قلمدی الا نوبه جلبلده معاینه ایلدیکمی
کبی شان محمدیده جمله سی مشاهده ایلدم بعضی نسخه ده الا وقد عرفتها وا
فقدیر شیئ علامت معناسی اعتباریله ضمیر تانیث ارجاع اولندیجی الا اشتباه
لما اخبرهما فتح همزه وضم باء موحده ایله یقال خبرة خبرا اذا اخبرته بسبق
حمله وجمله از قدیم کلام عربده جهل غضبه مبادرت معناسینه درك حمله
مقابلدر وعمله مقابل اولان مراد دکلدر زیرا شاه عالم صلی الله علیه وسلم
احیانا لله فی الله غضبناك اولوردی ولایزدده شدة الجهل الاحمد الی جهل
عبره یعنی سفاهته واذیته یعنی ایکی علامت فالدیکی اندیجی هنوز الخان
واختبارا ندیم بری بولدرکه حلمی حدینه غالب اوله وبری دخی احرکسنه نك
سفاهته واذیتی هر بارکه ایتك اوزره شدتلی اولدقده انك حلم وصبری زائل
اوله فاخبره بهذا فوجده کما وصف صفته لجهول الله فاخبر فی بهذا فوجد
عبارتی دخی مرویه در والحاصل قولاً وفعلاً اول حضرت حقنده ظهور بافته
اولان کتب انجیلده بشنبی دوصفه وسلبی ایله حضرت منعوت
بولدری مرویدرکه درحال تخشی رسول اولان حرمای موشط مالنی زیده فقرای
مسلمینه بخش ایتمکله حضرت فاروقی اشهاد ایلدی وجمله اهل بینی دخی
حقی خصیت الامه دخول ایلیه شرفمند اولدیلر الا خوشاوندی زیدك دن
بریسی کهنه سال غلبه شفاوت ایله پس ماندی حرمان اولندی والحدیث
عن حمله صلی الله علیه وسلم مراد مخالفی علیه اولان حدیث دکلدر
ولذا عن نعدیه ایلدی کذا الشهاب الخفاجی اما حدیث وارده فبدیله مولا
نا علی القاری بیان بیورمشلر وعن صبره وعفوه عند المقدرة فتح وضم دالی
کبی دخی مرویدر بمعنی القدرة احتراز عن توهم کون عفوه عجزة الکثیر
من کان نافی علیه یعنی حضرت مصطفی صلی علیه وسلم جنابنك حلم
وصبری وعند القدرة عفو وصفحندن استفاضه اولان اخبار خبطیله
بغداد دن بیرولندی وحسبنك ما ذکرناه تمامی الصحیح والصفات الشا
بشة الحما بلغ متواترا مبلغ البغی متواترا من صبره من مای بیاندی
علی مناسان قریشی یعنی کتاب مؤلفات ثانیه دن نقل ایلدیکمز نقول ثقات
سکا وافیه مواول حضرتك مخالفة قریشه تحملندن ورود ایدن نقول کی بفان
حاصل اولور مرتبه مبلغ تواتر معنوی به مرسبل اولنجه بسط ایلدیکمز مقال
سکا کافیدر واذی الجاهلیة ومصابرته الشدائد الصبعة معهم الی ان ظفره
منهم الله تعالی علیهم وحکمة تشدید کافی ایله نیهم واذای سفهاء ارباب جا
هلیة تحملندن ودشمنان ایله محی شافه وحروب واقعه دهو مغالبه سی قاریء

عن حمله
بخیرهما
وروی لم اجرهما
لم اشهقهما
لدی الناری
علیه
وهو معاریه کما فی
حاشیة القاری
بنسخة واظنه کذا
حاشیة علی
شرح الشفا

غفور بنی مظفر ومنصور اعدا سی اوزره ظفر یاب واندیجی شاه سریر اعطفا ندی
صلی الله علیه وسلم فبضه حکم منده کیف ما اراده محکومی تلبیه وهم
لایشکرون فی استیصال شافتهم استیصال برشی اجلندرمه بالکلیه برکنده
واز اله انکدرمه وشافه شین معجمه مفتوحه وهمزه ساکنه وفا ایله
انسانك اسفل قدمنده ظاهر اولان فرجه دیرکه کعب ایله ظاهر اولور
فی المثل اسنا صلی الله شافته کوبضرب اولنور ای اذهب کما اذهبها
شافیه مضاف اولور واباده حضرانهم ایاده کسرهمزه ودال ایله مهمله
ایله اهلاك معناسینه خضبره فتح خاء وسکون ضاد معجمتین بعده هاراء
مهمله والف ممدوده ایله مراد جماعت وسواد یعنی سلطان عالم انلریك
اصلی وفصلی استهلاك وجماعتلرك تفریق واهلاکدر انلر ربب وتردد ایتز
لرایدیجی حاصلی شاه رسل ظفریاب اولوب باسرهم کندو هلاك وفنا لرینی بیلدی
ایدرلردی فافاده علی ان عفاد وصفح وقال بوحالده که جرایم یغمار بینه بناء قرار
واد خفره هوارایکی بینه مسلك صفح جمله مسالك اولدی عبرت معامله سور
مبوب انده خطاب ایلدیکه ما تقولون ما استفهامیه بعدها فعل بعدی
الظن اولور ای فاعل بکم فتح همزه ایله ان وما معها سادة مسد مفعولیه
لفظی نلوبکم واستظهارا کما فی سرائهم بیوردی بنی ما ظفرت علیها
بیرمجازاة ایدرظفر ایدرمسبب یاخود بنم سبزه اظهار ایدجکم مجازات مبانه کزده
ایله دیرسیزدیك اولور فالمراد خبرا مقدر تفعل ایله منصوبدرکه ما
متلبدن ابراد اولنان فاعل لفظی دلالت ایدر تفعل خبرا او انت فاعل
خبرا دیکدر اخ کریم فریسه اخ نسبیه سی عادت عربجه وقانون اولدیجی
خبرا فضل فلی حامعد وابن فرخ کریم انلردیدیکم بی فاعل خبر بیر وبرد خبر یله
اراسنه وکرم ولطیفه پیرایسنه برادر کرم وبرادر ذاتی کرم وخبر سی دیدی
کلرندن فقالی اقول کما قال اخی یوسف حضرت رسلیکر عاجزان علیه صلوات الرحمن
بن دخی برادر کریم ابن الکریم یوسف علیه صلوات الرحیم برادرایله نسلیت
بخش اولدیغی مدار طفله کریمانه ری اسکوبا اولورکه لاتثریب علیکم الیوم
یغفر الله لکم الایه وهوارحم الراحمین بغفر الله جمله دعائیه موبا خبریه
یعنی سزلك اوزرکزه عتب وشریع نابیدر یوفتکه بنم فضلم عندکزده
ظاهر وهویدادر مولای جلیل سزلرینجون عفو ومغفرت ایلیه وفیه جواز
الافتتاح من الفوقانی ولو مع تغییر ما فی المعنی اذهبوا فانتم الطلقاء و
ضم طاء وفتح لام ومدلره جمع طلیق ربقه رقیتندن رهاقلندیغی ایسار یکه فریسی
اولنه طلقا ونفقی اولنه عتقا تخصیص واطلاقیله تمیز فلنور وبیرکه
فتح کریمان درونینه تشریف ودورکعت صلوة تحیته وتحرمه بندیجه اولد
فدن صکره عفا وبیان با معلاکرفعه بدموکید بیوروب لا اله الا الله وحده
لاشریك له صدق وعده ونصر عبده وهزم الاحزاب وحده شکر تسلیل
ونشکر بی ایله کب جنبسان اولوب یامعشر قریش انی فاعل بکم الخ کلام
بشارت امیزیه ایله فرع سامعه وضع وشریف اولدقلرندن کویا فیرلر
لدن نشر اولورکبی بنعمان اولنلر هرکس شدت دن نمایان وسرسموم اولوب
فرح فوح دالامان داخیل اولدیلر فلله الحمد وقال انس رضی الله عنه
هبط ثمانون رجلا من التنعیم صلوة الصبح صلوة ظرفیه اوزره منصوب

ابی وقت صلوات الصبح وهبوط ما لادن ببنه نزول و شعب فتح نا ابله مکه
فوربنده اسم موضع و نعم و ناعم نا ابکی جبل مبانه سنده وافعد لیقعدو رسول الله
صلی الله علیه وسلم فاخذوه صفته فجعولله فاعتقهم رسول الله علیه
السلام فانزل الله وهوالذی کف ایدیهم ای کفار مکه عنکم الآیه
وایدیکم عنکم ببطن مکه من بعد اذ اظفرکم علیهم مسلم و ترمذی
وابوداود و ابن ابنلر بنده خادم پیغمبر انس جان بیورر که هنگام نماز بامد
تغیمدك سکسن نق کسنه اول خرمنك بغتة فتلی ابجون بلای
ناکناهی کبی نزول ایلدیلر و بالجمله اخذ اولنسون پیشگاه رحمة للعالمین
حضرتلرینه احضار اولندقده جمله سبب ادا ایبوب جناب کاشف الزلی جل
شانه بوایه جلیله انزال ایلدی و بطن مکه دن مراد حدیبیه و یا داخل
مکه و بافی بنده اولان موضع و ضمیر خطاب رسول الله صلی الله علیه وسلم
و موجود اولان اصحابه راجعدر و قال ابوسفیان ابن سخر بن حرب
بن امیة بن عبد الشمس بعده الجاهل سرعسکر قریشی ایدی فتح مکه ده
دار الامان ایلدیکی ایدوب غزوهٔ حنینه شهنشاه رسالت ایله اماده
اولندقده سنهٔ لاده هجریه لاده مدینهٔ التسکیده نزول ایدوب
بفیعده (دفع) اولدی و قد سبق ایله مبنی للمجهول جمله حالیه در
یعنی ان جلب ایله الاحزاب جمع المؤخره سوق و جمع معنایله واحزاب
جمع حزب قبائل شتی دن برای جنك اماده اولان و رد ماندر و جلب احزاب
ابوسفیانه استناد ایله سالار اولمغله در والا تحزب باری و محرکی قبائل
اولان قوم یهود در و قتل عمه حمزه سید الشهدا رضی الله عنه و ایما
به ضمیر نبی علیه السلام و باعم حمزه عودی محمذدر و مثل بهم تشدید
مثلثه ایله من المثله عقوبة تشدید قطع اعضا و جاکی شکم الحصار غزوه
احده صندر محاربهٔ حمزه بن عبد المطلب جام شهادتی دست وحشی بن حرب
بن نوفل و مثله زوجهٔ ابوسفیان سلیطهٔ السید شهاد هنده اکله الاکباد دست
دست عذرایله وقوع بافته اما باعث قتال و قائد حبش برملال ابوسفیان
اولمغله من قومه نسبت اولندی نعفی عنه ولاطفه فی القول ای
بالغ فی التلطف والرفق ویحك یا ابا سفیان ویح کلمهٔ ترحم الم یات
لك ان تعلم ان لا اله الا الله فقال بابی انت وامی ما احلمك
تعجب من الحلم بعض نسخه ده ما اجملك من الجمال وا وصلك و اکرمك
جلاصهٔ کلام اوان فتح مکه ده حضرت عباس رضی الله عنه ابوسفیانی
زیر سایبان خیمهٔ الوب پارکاه شاه سریر لطف کرم صلی الله علیه وسلم
حضرتنه احضار ایلدیکده امّا ابوسفیان تحتمل بسوابق بینا ایله نا
مبذول مهمات اولوب زمان بتوبتدن کندو حقنده هلا کنه فرماندن
غبری ایشارنه توقع امن ایکن اکا ایماله وجهله خطاب والتفات بسوره
ویحك یا ابا سفیان هنوز اول وقت قریب اولمدیمی که حضرت فرد بیچون
وحدانیتی افرار ایده سن دیدکده ابوسفیان بوحالنده ایکن جرایم بشمارینه
بناءً قرار داده خطرهٔ بواز ایکن بوکونه ملتفت اولیوبده مشاهده
ایدیکك بی اختیار بدر و مادرم فدای سر عنایت مدارك اولسون سرحد له
کرم وحلم سبق ایوب بنجه ملاطفه دن صکره دروازهٔ معلا طلاق دیرکه

نقش کتابه سی کلنجه شهادتینی دیره یا رساله ده دخول اولدی وکان سهل
الله صلی الله علیه وسلم ابعد الناس غضبا واسرعهم رضی حضرت
ساوذ اضیا علیه التحیا غضب جهنمدن خلقك ابعدی ولطف فبلندن
سرعت نزینی ایدی صلی الله تعالی علیه وسلم فصل واما
الجواد جواب اما قول ابنیکه وکان لا یرد ذی حد رك بینهما نه اولا جعل
معترضه در والکرم والسخا والسماحة فمعانیها متقاربة یکدیکرك
معناسینه تزیید مرادفه اولمق توهم انتاردر وقد فرق بعضهم بها
یعرفون فرق تشدید و تخفیف را ایله در استعمال فرق فی المعانی مخفف و فی
الاجسام مشدد اولمق مرویدر ویجوز استعمال کل مکان الاخر بجوز ا
یعنی بعضار الفاظ معانی متقدمه معانیسی میانه لسن بخه فرق دقیق
ایله فرق و تفریق ایدیلر و لفظ فروق اداه جمعیله ورودی هر بری
بینده و فوق اعتبار ایله و بری الا فهو فی الحقیقة فرق مضاف علیه الرحمة اولا
جود ایله ابتدا و فی التعریف ناخیر بیورملری کندی عندنده جود بعضا
السخاء اولدیغنه بناءً در بجعلوا الکرم الاتلاف بطیب النفس فیما
یعظم ختم ظاء معجمه ایله ایجلل خطیر فخیمین ایله وکاهی اسکان
طا ایله قدر معناسینه و تفخیم وسموه ایظما حرفه ختم خاء معجمه
وکسر راء مشدده و منشاء نسبتیه ایله وهرجند اسماء جامده وصفاته
لاحقه اولا مصدر فیلنوب واخر ینه ها ء تانیث لاحق اولور وبعض
نسخه ده ختم میم وسکون را ایله جزاء وفوق عبر مناسب للمقام در
وهذا ضد الذلة فتح نون وذال بجمعه ولاملة حساسة وحقارة
یعنی هولاء البعض کرمی نشاط وانبساط قبیلندن قلدرنی اجلال
ونفعی اکثار واعظام ایدر محله اتلاف معناسینه قلدیلر دخی
کرمه حریت نامنی زیاده ایلدیلرکه رق عبودیتدن رهایاب اولمقدر
جون قلاوه منتی کردن ناسه بندانکله حریت خالص اولور حتی
جور دلك وارلك ایله نعبیر اولنور وانسان عبید احسان اولدیغنی
مجمع علیه در وقال بعضهم الجبلة ان لا یکون العبد بقلبه نحب
رق شیئی من المخلوقات امدی کرم الاتلاف وعطا ایله تخصیص عرف
لغت معناسیله در والاکرم و شرف معناسینه معروفدر والاظهر ان
یقال الکرم انما هو عطاء ابتداء و من غیر ملاحظة عوض انتهاء
والسماحة النهائی منصوب ومفعول جعلوا اوزره معطوفدر
ورفعی دخی جائزدر ای السماحة التباعد عما یستحق السؤال الرد عند
غیره ای صرف اداء غیره او قضاء دینه بطیب نفسه وهو ضد
الشکاسة فتح شین معجمه واهمال ما بعد الالف ایله صعوبة خلق و
مضایقه وسماحته مراد سخاوة خاصه اولدیغنه بعضی احادیث
دلالت ایدرکه مساهله فی المعامله در والسخا والتسهولة الاتلاف
وتجنب الاکتساب مالا یحمد صیغهٔ مجهولله امّا سخا هو بشاوند
و دیکران وعنی و دروبشه تسهولله بذل وانفاق ممدوح و پسندیده
اولمق امور ارکنا بدن اجنبا بدر وهو الجود من غیر اعتبار
مخالفة سخا مراد فی جود در ربد بلر وکاهی اندك بحش اولنه سخی

وبذل بسيار اولنه جواد وكلى اينانف ايدنه كرم دينلور وقيل السخاء والايثاف مع الاقتار ومنه قول الشاعر لبس العطاء من الفضول سماحة حتى تجود ومالديك قليل وهو سخا بمعنى جود ضد التقتير امساك فى الانفاق مقابلدر مصنف عليه الرحمة تشريف خلافته عدول ارنكابنك وجهول غير ظاهر دير بو مولانا على القارى تعريض بسور مندر امادجهول هو بدا اولديغى بالاتقديم وتاخير بيان اولنمشدر امادرس مقام كلام هو لف رحمه الله نفت وعرقه غير موافق اولوب ماطذ نه اولديغى معلوم اولدى ديو خفا جى ناخرزده اعتراض اولور وكان صلى الله عليه وسلم لابوادى صيغه مفعول الله كرم وجهه ومحمل لابتارم ولابقابل به احد فى هذه الاخلاق الحلق الكريمة الكرم وسخاى صيغه مجهول الله وياء موخذه ورا ابله اى لابعارض بهذا وصفه كل من عرفه بعض سلطان كرم الله تعالى صال صلى الله عليه الثلاث المتعال حضرتلرى جود وسخا وكرم وسماحه اخلاقلرى تاباب وذاشده بى عديل وسيرة سنية وشمائل بهيه سنيه هر عارف اولنلر ذلك الاخلاق الجميلة ابله نعتلنوب اولمدينه معارفه اوعرفه نافع الشيبانى فى خلق وفى خلق ولم يدانوه فى علم ولا كرم

اى كوى مطاف قد سباه ذركاه ... وى باكى ملازمان فنا كاه

كانى كرم وعطا واحسانك سنك سن ... عالمده رحمت ايندى رضى الله

حدثنا ابو الفاضل الشهيد ابو على الصدفى ... فتحتين ابله اى سكر شنا الفاضل ابى الوليد الباجى ثنا ابو ذر الهروى ... ثنا ابو الهيثم الكشميهنى بضم كاف وسكون شين بعجمه وفتح وكسر ميم وسكون با وفتح ها ابله قرايه مردون برقريه به نسبت در ابو محمد عبد الله بن احمد بن حمويه السرخسى فتح سين وراء وسكون خا ابله و بالعكس وضبط تلفى اوزره كسر سين ولى ابله مقيدر وابو السخاء البلخى مشهوردر قالوا حدثنا ابو عبد الله الفربرى كسر فا وفتح راء وسكون موحده ابله ثنا البخارى امام المحدثين قال حدثنا محمد بن كثير نا وسلسله ابله ضدّ فليح امام عبد البصرى ركب نازيخنده راكب حمار اجدا ولدى ثنا سفيان ابن عيينه عن ابى الزبير عن ابى المنكدر تابعى جليل القدر قال سمعت جابر بن عبد الله رضى الله عنهما يقول ما سئل النبى صلى الله عليه وسلم شيئا عن شئ فقال لا فخطا باش ولا فخطا بوش حضرتلرندن برشئ استدى كه اولديه يعنى مستحضرلرندن هركس كه اول جوببار كرمدن جوبندى احسان اولدى انى ماسئلت نا اميد اندى ولله دره حسان بن ثابت رضى الله عنه ما قال لا قط الا فى تشهد لولا التشهد لم تسمع له لا لا وفى معناه زجود لا ترود از زبان تو هركز مكر كه لا اله الا الله معطا باينده يا عنبار الغالب معروف وهكذا لوف اما نادرا صدور لا منافى خبر اولماز فان النادر كالمعدوم والا لانقطع الا الله اصلا تلفظا تمنى مرادا ونفى زيرا بنجه احاديث شريفه لفظ لا ابله مصدر در والحاصل از زبان مباركلرى لا لا نشود الا در بتيم وعن انس وسهل بن سعيد مثله حديث سابق ماننديدر انس وسهيل رضى الله عنهما طريقلرنده مرويدر وصحابى صحيحيده مثبتدر وقال ابن عباس رضى الله عنهما كان النبى صلى الله عليه وسلم اجود الناس بالخير واجود ما كان فى شهر رمضان اسم شهر صيام واجود رفعله مبتدا وخبرى وجوبا محذوفدر وباقى شهر رمضان خبر اولور ونصبله خبر كان اوزره معطوفدر وما مصدريه وكان تامه درفى

فى شهر رمضان خبر مسندى سد حال اولور شيبان روايتلرنده عبد الله بن عباس رضى الله عنهما بيورديلركه حضرت دستكير يكسان امة عليه السلام والتحية خلقك دنيا واخرتلرينه سودمند اولان خبرا بله ناسلى بغايت جوردى ايدى وبالغاية كرم وجودى ومنع نعيم وموسم خير وكرم ماه دورلرنه مخصوص بذل ايدى وكان انى الفيه جبريل عليه السلام اجود بالخير من الريح المرسلة صيغه مجهول الله وقبل المراد بالريح المطر شبه دخى باركه سيرع سدى شتابان جبريل امينه ملافات انسه انواع علما وجودت وخير بله اى صباد ن سير بعثرا بديجى زيرا امين الوحى الهى اول حضرته بشيرى وكرامت ابله امداد برله ملافاتدن ونشاط وفرح باب اولوب كما امره الله اليه احسان وكرمى فزاده وبرزيادا ولوردى الدر والدرى خانا جوده فنحتنانى اليتم والاملاك حديث شريفدر شتيه بليغ على سبيل الترقى هو بدا درکه اولا اجود ناس ايله توصيف بعده اجودى ماه رمضان ده وقوعى وعنده ملافات جبريل سخاوتى سائر زماندن بسيار زياده اولديغندر وبر بحيله شتيه ترعته ومبادرت جوده اشارتدر امدى ريح مفرده ابراد اولندقده عذاب وشر ده وجمعله خير ورحمت ديو ديدى بالاستقراء مطلقا مخصوص بما وقع فى القرآن در حديث وغيرى كلامدن وفوعنه ما يوقد وعن انس برروايه مسلم امام مسلم ان رجلا صفوان بن اميه الجمحى القرشى بعد الفتح اصلا مبله ثم فباب هوامارث معاويه دن مكه مكرمه ده وفات ودفنى خالا معلات اولمشدر سئاله فاعطاه غنما بين جبلين يعنى صفوان سيد الوادى انسى جان حضرتلرندن خواستكار احسان اولدقده بسيط وسماحته دانشمند ايكى جبل ميانه سى ملافه ايدردمه كه سفيد بخش ايلدى مراجع الى بلده وقال اسلموا فان محمدا يعطى عطاء من لا يخشى قاقة صفوان كندو قومينه رجوع ايلدكده دار الامان اسلام صلى الله عليه وسلم دخوله شتاب ايدبك كه جناب محمد قفوا حنبا جدن بى باك اولنلريك عطا سيله بخشى اولوردى بدى واعطى عفو واحد مائة من الابل اسم جنس لا واحد له مميز لفظله وحى شاه كرم شعار كروه مؤلفة قلوبدن ابى سفيان بن حرب وسهيل بن عمرو معاويه ويزيد وحكيم بن حزام وحارث بن هشام مانندى بسيار كمسنه لنك هر بريله صد دانه شتركوه كوهان اعطا ايلدى واعطى صفوان مائة ثم مائة ثم مائة امام مسلم قائلدر قنطار روايتى اولنوركه صفوان بن اميه يه دفعة وبا متفرقة يوز دانه سرمشت بعد ذا صد عدد ابل بعد ذا يوز دخى بخش ايلدى وهذا كانت حاله صلى الله عليه وسلم يعنى سجيه ده خلقنده قبل ان يبعث بوحصلت وبجبلت وكرم نبوت ورسالتله مكرم يبور ملدن اوائل دخى ذات لحم مذ حالى وشانى ايدبجه بل قبله حصول ولادتنه كما ورده كنت نبيا وادم بين الروح والجسد وقد قال له ورقه حركات واوصاف ايله صبر ونوفل ابن عم خديجة الكبرى رضى الله عنها اولا نهوده وبعد ذا نصرانى اسلامنه اختلاف واردر الك الحمد الكل فتح كاف وشد لامله نقل ونكس المعدوم نكس بنائى معلوم مذ مفعولية نعديه ايدر بخويذ المقدم بدون واو ضم ميمله نصوب الخلدر افتاب قدسى

ورکی ان ضومه تعلی النار

ا بری معدوم و دیکری محذوف در و بنای هر بحذف الله مفعول معلوم مذ ایدر

برتو نبوتك اول هلال سپهر جلالة تو بحشى وحوا اولغه باشلا دينى اشنادة
مشاده ايلديكى خوارق دشت افراده ورقه نسليت بحشى اولوب يا محمد سن
باركشى كلفه نادردانس وجاره رس دردبشان بى خانمان ويكر يكسر مالكزه
مهمان وبارى رهنده دردندان سن بوقدر سجيه كريمه سكا رشمه ايكن دامن
عرش فرساكه نعرض عبار خشيت نجوم خاطر بكزه مغبر ايدر ديدى امدى
نايا ب اولانله معدوم ربيلدى كبى فقير دفى مفقود اسامعدوم دينور
ورد على هوازن سبا يا ها وكا نواسنه الاف هوازن بن سلمه منسوب
حنيفى دوساكره اسم قبيله در وسبا يا ى هوازن اموال غنا يمدن ماعدا
نساوذراريدن التش هزار نعش ايديكى وبكرمى دورت يوز شتر وبحمل هزار كرسنلر
وجهادهزار رقيه سيم ايديكى هرقبيله فرقه در خمدن مقتبر درخاصه صلى بالجمله
كندولرى دخى ابلديكى روايت كرده بخارى در واعطى العباس من الذهب مالم
يعطف حمله انس رضى الله عنه طريقندن بخارى عليه الرحمه فتح بجنبه روايت
اولوركه مال بحرين دن سلطان سريرفاب فرسيدى هم محترقى عباسه حملنه
طاقت يا ب اولميه جق مرتبه زرخاص احصار ايلديكى وحمل اليه صبيحة يجهو لله
تسعون الف درهم فوضعت بناء يجهو لله على حصير ثم قام اليها بنفسها
حال اولور فوارد سائلا حتى فرغ منها حتى الح نسيمها فوانله غايندى بسوطى
تخرج احاديث شفاده سبعين الف ابله نخرج ببور مثلر ابوالحسن بن ضحاك
شماتلندن وحسن بصريدن مرسلا غالبة سماى جمال روايتدركه بارگاه هردو
سراعليه التحيا به طوقان بيكرد درهم مال احضار فلنوب بربريا اوزره وضع
اولنديكى بعده اول مال تقسيمى تقسيم ايدرا ولدينى حالده قيام ببوروب
فسمتدن فارغ اولنجيه دك بركدى دوريا ش منع ايله رد اندى وجاده
رجل فسئاله فقال ماعندي شيء ولكن ابتع باوهو عليه ومشتاه فوقيله
اينباعدت او مفعول محذوف اى شترمقدارما يختار حوالة على قاد
جارنا شيء فضيناه ترمذى شماتلنده نقلنده كتابه اثر اولوركه بركسنه كلدى
جناب رسالت پناهدن دروبوزه اصحاب ايلديكى اول حضرت ببوردقلرنده
هنوز مقدار ماغبث مهتا دكل مطلوبك قدر شيء هربدار اولوب بهاسنى
بنم اوزرمه حواله اولنه من عند الله ما اولاه وروزنده قضا وادا ايدرز ببوردقلرى
فقال له عمر ما كلفك الله ما لا تقدر عليه عمر رضى الله عنه يارسول الله حداى
جليل قدر شباب اولديغك امرى حضرتنه تكليف ببورمدى ديدكده فكثره
النبى صلى الله عليه وسلم ذالك كسر حاطر سائلى مقتضى اولمغين جبرا
للخاطر بشيرمحك منور لرندن كفتارى عرى به عدم رضالرى بديدار اولدى
فقال له رجل من الانصار فاتل بلال اولمق ويا نفس سائل اولمق وويرمك
يارسول الله انفق ولا تخش من ذى العرش اقلالا يارسول الله بذل و
انفاق ايله تقليل جهتدن صاحب عرشدن خوفنالق اولمه يعنى كلى ملك
صاحب عرش ومالك فرشكدر لكل منفق خلفا مصداقنجه رزقى تقليل
اتمز ديدى تبسم رسول الله صلى الله عليه وسلم وعرف البشر يجهو لله بعنى
وجهله تبسم بنم اوحشتدن ومبادى ضحكدر وعرف صيغة مجهو لله بعنى كفتار
خوش رفتار انصاريدن تبسم ببوروب روى شريفلرندن بشاشتله وسرور
تهلل ولمعاندن نمايان اولديغى بيلدى فلم يكن فى كفه غير نفسه

لجاريها

فاستغفله
كذا فى نسخة
على الفارسى

طى الحش كما فى نسخة
على الفارسى

لجاء بها فليتق الله سائله وقال بهذا امرت بهذه الكرم رب كريم يكاد
اوايلديجه وكرمه الترمذى ابى فى شمائله وذكر صيغة مجهو لله وبابناى فاعل ايله
ترمذى شمائلنده ذكر ايلديجه وبمكدره عن معوذه بن عفراء معوذ كسر ونمع واو مشدد
وآخرى مجمه ايله وعفرا فتح عين وسكون فاوراء ممدوده ايله اسم مادر معوذ
اثبت النبى صلى الله عليه وسلم بقناع كسر قاف وفتح نون ايله مرطب در
دراصل دخى اضافتله من غير واو فيعدر بريد طبقا فتخفيفله رواى فتاءله
وعا معناسنه طبق مراد ايدر واجره فتح همزه وسكون جيم وكسر راء منونه ايله
اصل جرى ايديجه كاذل محصول ولو باساقط درجمع جرو مغار قشار غيب
ضم نون وسكون عين مجمه ايله جمع ارغب موى زرد فامكه نازه مشيوه
وبجيله مرغاندن نمايان اولور بريد فتاء كسر فاف وتشديد مشلثه ايله
خبار نوعندندر وموضعندن بريد طاء فوقيه ايله دخى روايتى صوايديد
حجاز بدر فاعطانى ملكه ملئ كفه وفى روايه ملاء يديه وفى اخرى
ملاء يديه حلسيا فتح خاء مهمله وسكون لامله نوعندن هرصياغت
اولان نسنه وبعضى نسخده ضم وكسر وتشديد تحتيه ايله ودهبا تخصيص
ربعد تعميم اولور حاصل كلام معوذ بن عفراء رضى الله عنه المولى نقبل طرفنه
شرح روايت اولوركه سلطان سريرلى مع الله پيشكاهينه برطوق خرما
ورمغدار نازه وترخيار پيشكشى ايلديغ مجلسى هما بونده وجود اولمالى
حلمى وزردن اوچ طلوسى بكا سبم وقذ بحتى ايديجه قال انسى كان النبى
صلى الله عليه وسلم لا يدخر شيئا لغده فبعثه دن مبتدا له مال مهمله ايله اصلى نذ
نخذ ايديجه شيئا لغده لفظ شيئا مال وفوت دن اعتدر امام ترمذى بسط
مائده روايت اولنديغى حديث نفسيده ببورانسى رضى الله عنه ببورر فقابل
عند ربى صلى الله عليه وسلم رمانى مستقبلى ايجون لحاصله نفسه مما كولات ومشروبا
تدن انخار فوت اغزيه اما برابى نفقه ادخار فوت سنه ببورملرى منافى منال
وحال دكلدر والخير بجود وكرمه صلى الله عليه وسلم كثير سخا وكرم حضرتله
رائى اخبار واردر بسيار وبشمار درز صدوضع الهى درعيان درتشهوار ايديجى
بردانه همان ايلبشديجى انى حلا فازل احرى احلا فايله بمسل وبيدك
وعن ابى هريرة رضى الله عنه انى رجل النبى صلى الله عليه وسلم يسئاله فاستعلوه
له رسول الله صلى الله عليه وسلم نصف وسيق فتح واو وسكون سينله مصدر
الفتى كيل مدنى درفلجاء الرجل بشاصاه فاعطاه وسنا وقال نصفه
فضاء ونصفه تاكل رجل مذكور غير معلوم وخبر مسطور نه نسيو طى ونه
غير بلر تخريج ببوردى حاصلى معنا بركسنه حضور نشاه رسالتنه رومال هودرسوخ
مال اولديغ فرعالم غيبدن بنم وسبق استفراص ببوروب سائله كرم ايلديغه
فرض وبرن كسنه كلوب نصف وسقى مطالبه ايلدكده بكا مالك بروسق ادا الدوب
نصفى وفاء ديرهونصفى سكا هبه وعطا درديو ببوردقلرى وقد قال ابو على
الدقاق من تسوح المتصوفة المشاهير وعلمائهم الكبار برء الناظهم وكلهم
فى الفتوة وهى غاية الكرم والايثار على رؤيهم واصطلاحهم فى الفاظهم
ان هذا الخلق لا يكون بكماله الا للنبى صلى الله عليه وسلم فان كل واحد ما احد
من النبيلة يقول نفسى نفسى وهو يقول امتى امتى بعض شهد فضله مذكور
مصنف اوزره زيادة اما خالبه عن الافاده دكلدر قال ابن مرزوق هذا الذى

تشابث وفي رويتنا في هو الموضع من الشفا قوليله اثبات وبرهان حبلي هذا في
بعض النسخ ثابت ايله نا ديب ببور مثلا ابو علي مذكور حسن بن علي بن سحي وكنيه
ابو القاسم القشيري رور تيوز بن سنه مقدم روح ارواحنا فداه عالم قدس جنانه
طهرات ايلدي فقال دن نفقه بعد ذا انقطاع الى الله ببور وب انسان وقت
سيد وعصري اولدي قدس سره العزيز وصوفي لفظ موكد وقرن اول تكرار
حدوث ابدن اصطلاح صدر اهل صفه كه صفا بي اهل كرامدر دن وقبل الاسلام
بيت الله خيد منكذار بر نبيله ايديكي اثبره صوفيه دينلور ايدي بعد الاسلام تجدد
رسول الله صلى الله عليه وسلم ده بر سفينه انحاء ابدوب صفاي بالله انقطاع
الى الله اتخاذ ايدي اول كروه بركه فوايه افتدايله صوفيه تسميه اولنمغله
شارح شفا شهاب الدين الخفاجي نقل ببور مثلا در ومعنى فوه حلدن براعه
كثار مصنف اولور خلاصه كلام ابو الفضل عياض عليه رحمة الفياض ابو علي
وفاق قدس سره العزيز ي تمال اوزره وصف وستايش ببور وب مشايخ صوفيه نلاه
مشاهيس وتحرير اولنوب نذركه منوره وطريقت وحقيقت بابنده كلام ما لا كلامي اولان
ذات مخدومدر جود وسخا راي مرزق صوفيه واصطلاح لسان متصوفه اولزره
غايت كرم وايثار در ببور مثلا كه بوخلق عظيم وطور صبم جاره ساز بنده بكاله
موجود اولماز الا شاء الله تعالى خلق عظيم نازل اولا تطيب دركفه جارساز
بنده وشه صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه بنامه موجود اولوركه هو احب الاوصاف
حضرتلرينه كندو نفسيله مشغول ونفسي فداسيله مبدان عرصاته
ولوله اذا زاوله لي اول شفيع روز جزا محمد عربي صلى الله عليه وسلم دستكير
اوممت اولوب امتي امتي ديو برور دكار نوجه ببورلر ديدي فصل
واما الشجاعة والنجدة فتح نون وسكون جيمله على ما قال الجوهري شجاعت
معنا سينه واغانه واغاثه معناسينه ديديلر مصنف عليه الرحمة بينهما بي فرق ايدوب
بيور قال الشجاعة فضيلة قوة الغضب وانقيادها للعقل امدي شجاعت مزيادكي قوة
غضب وسلطان عقلدن متابعتدر والنجدة ثقة النفس عند اشتراسها الى الموت
حبث بحمد فعلها دون خوف بجده ايسه نفسك موته اشراف وارسالي حالنده مولايه
اعتمادي عقلاً ونقلاً نبي پاك اولوب كاري جميل اولدوغي جهتله جناب حقه توجه ونزديك
ونجدة مساعده معناسينه دخي شهر تيا بدر والحاصل شجاعت جراءت واقدام دركه مهالكه
كما يبقي انكله خوض اولنور اما نجده ثبات على ذلك واطمينان دركه موته وقوعندن بي پروا
اولمه تاكيم خداوند الحنين ايله مفتخري المرام ايليه انجام كار باطن وباشهادت پس سعيد
الحياه ويا شهيد المات اولمغله تبجيله قضيه امال ايليه فكان صلى الله عليه وسلم منهما
من الشجاعة والنجدة صاحب المكان الذي لا يجهل يعني سپه سالار وحبل انبيا عليه التحايا
شجاعتله ونجدتله برجاي بالايه رسيد دركه فرار فرار دن برفرد پوشيده ونهان دكلدركه
قد حضر الواقف الصعبة تحقيق محال جنك وپيكار وشوار اماده اولدي وفر الكماة فرار
سرعتله رجوع وكماة بوزن غزاة على خلاف القياس جمع كمي بفتح وكسر فتشديد وبا جمع كلام
كتام مطلق شجاعتده مستعملدر والا بطلال عنه غير قرة فتح همزه ايله جمع بطل بفتحتين
شجاعتله معروف دلاور ديدر واحد وحنيني اغا اسا غزواندن بنجه كز دلاوران كزيدن
اولديلر وهو ثابت لا يبرح فتح متثات تحتيه ورا ايله ايي لا يزول ومقبل لا يدبر ولا يفر
حرح جعل منتيه هما قبلني مؤكده احوالدر واصل معناسي ترخرخ تباعد ونتحي عن المكان
ورادبا راوزره عطفي عطف الخاص على العام فبلندندر يعني قطب دائره رسالت عليه

التحيه شجاعة وشهامتله مبارجاي قرار اولوب متقرسعار ندن زايل اولديغي واوباد تباعده
اثر اولديغي حالده اقبال وتوجهه بديهي ايدي والحاصل حالتان مذكورتان ثبات حضرت
دليل نارة حربه اقبال ونارة جبل راسي وشي فرار ببور وب فطب اسياحركت اعتريه
ومانعي الاوقد اخبت له بناي محمد صلى الله عليه وسلم حضاردن عدد وحفظ فوت المئة من الفرار
والهزيمة وحفظت عنه جولة فتح جيم وسكون واو ولامله المرة من الجولان فرار وزهاب
براي عودت ورزد في المكان معناليدر وراد اولنمغ محتملدركه صفة ذم ومدح اولور سواه
صلى الله عليه وسلم يعني اول يكه نازه ميدان لاهوت عليه التلاملي غبري بهادران روزكار
دن برور ولو ناپيدا اولديركه ولو كرة اندن فرار ونصدري ونرد دوصدوري ضبط وحفظ
اولنمه اوكمي امااول بكسلي عرضه ملكوت مقام وفارده چاي فرار دن تردد وقوعي نا
بابدر حدثنا ابو علي الصباني فتح جار مهمله وتشديد تحتيه واخرنده نون وبا نسبتله حافظ
غساني در فيما كتبلي مقروناً بالاجازة كنا بلرنده تحديث ايدي فقال القاضي سراج كسر سين مهمله
وتخفيف راي بعدها الف وجيم سراج بن عبد الملك الاموي بشين وسكون وزبراه سعيد اولديلر ثنا
ابو محمد الاصيلي بفتح قاف قصاده وبفاء بالزاي مغرب زبن در بربلده يه نسبتدر حدثنا ابو
زيد الفقيه ومروزي ثنا محمد بن يوسف فربري ثنا محمد بن اسمعيل امام بخاري ثنا ابن بشار
موحده وشين معجمه مشدد ايله ثنا غندر دمضموم غين معجمه ونون ساكنه ودال مهمله مفتوحه
وبا مضمومه ايله متعدد در محمد بن جعفر هذلي بصري بوزطفان اوجه عزم كلستان جنان
ايدي ثنا شعبة امير المؤمنين في الحديث اولان ابن الحجاج در حي ابي الحسن نانو جليل
سبعي محدثي كثرة روايتده زهري مانند زاهد وغازي ايدي بوزبكرده يديده پيمانه
جنس زهراب فنا اولدي سمع البراء فتح موحده وتخفيف راايله ابن غازب الصحابي
رسالتله رجل افر دنم يوم حنين مكه وطائف مباننده اسم وادبدره عن رسول
الله صلى الله عليه وسلم قال اي نعم نايد اسنه جانا كه للتصريح به نعم مخذفدر
وبعضي نسخده مصرحدر لكن رسول الله صلى الله عليه وسلم لم يفر تشديد راء مفتوحه
ايله براء بن غازب رضي الله عنه بركسنه سؤال ايدركه معاشر الصحابه حنين غزاسنده سزلر
حوالي پيغمبريون دوكردان اولدكزمي ديدي براء جواب داده اولديلر بزدن جوله صدور
ايتدي اما قطب دائره عالم صلى الله عليه وسلم وكرنده قرار ايلدي ديدي قال علي القاري
فتم في هذا الاستدراك دفع توهم فراره عليه السلام بعد فرارهم عنه ولا والله ما فر
قط بل الاجماع قاض بتحريم اعتقاد فراره ثم قال لقد رايته على بغلته البيضاء فروخ
خنايجي سلطان راكب البراق حضرتلرينه پشكش ايلديكي فضه نام استر شهبا وبا
دلدل اوزره اول حضرتي معاينه ايلدم وابو سفيان اخذه بلجامها عم زاده وبرادر رضاعي
نحو عالم اولان مغيرة بن الحارث بن عبد المطلب رضي الله عنه دركه يوم الفتح راه مكه ده ابو انام
محمد اسلامه مشرف اولوب هجرندي بكر فتحي سالزده هجر تسراي منوره زده عزم عقبي ايلديغي
ابو سفيان حضرت ترفرف سواره صلى الله عليه وسلم شفقة لجام استريني مسالك ايدي اولديغي
حاله مشاهده ايلديغي والنبي صلى الله عليه وسلم يقول جهرله حالبه انا النبي لا كذب انا ابن عبد المطلب
واصلاً وبنيق فتح ايله وذا دغيراي غير براي انا عبد المطلب روايت ديكرده مصرع ثاني برزيادتيله
ووزن شعر قصد اولندغ مستجمع ومرجز كلام عنوان شعر ايله نظام دكلدير والحاصل حالا تكله
انشتاب وغاد حمله كنان بدر سني بن پيغمبر خدا وندي جليلم دشمانلي دين ايله مصادفه
وملا فاندن دوكردان اولديغم وپسر عبد المطلبم ديو دليرانه هجوم وصوله وبيعمبر الله
حمله ببور ديي پدر سيد بني ادم صلى الله عليه وسلم عبد الله قبل ولادته الخضر دوراه
عالم عقبي اولغين جدي عبد المطلب ايله شهر تياب اولمريله جد بنه نسبت پيور لديي

فعل فاری صیغهٔ مجهول الله یومئذٍ احد هما کان اشد منه روز مشرکان بسوز حنین ده
اول بکسوار سرصنه ملکوت علیه الصلوات والسلام حضرتدن قلبًا وقالبًا اقوی
ودلیر نر میدان پرخاشده مشاهده اولمغله دیو عبارت مذکوره متصلًا امام مسلم
وغیریدن مسلم و مروی خبری وحدیث براء اوزره ربا فلندیغی تصریح کرده بفوق
ایکی مضمّن علیه الترجمة اراه تعریض ابله تعبیر اولوب وجهی غیر ظاهر دیو قال غیره براء
رضی الله عنه و قائل قیل غیری نزل النبی صلی الله علیه وسلم عن بغلته اول ماه منبر رسالت علیه
اجل التحیه برج زین رلدلدن نزول البلدی دیدی یومئذٍ فضله شجاعتدن کمال تعینه
دلیل باهر اولور هجوم انسه اکی نظارهٔ فهرا عدو اوزره وجودی کبنه واریه اشدّ دوزخ شرار ایلر
سن اول بکا سوار سرصنه یعنی شجاعتك نکاهی فیض روح روسنم اوسفندیار ایلر
وذکر مسلم عن العباس قال فلما التقی المسلمون والکفار ولی المسلمون مدبرین قال
مؤکّده فطفق کسر ونفخ نایله ای جعل رسول الله صلی الله علیه وسلم برکضی تحریك
رجل بغلته نحو الکفار ونحن ظرفیه ابله منصوبدر واخذه بلجامها جمله حالیه
اکفها حال اسنافی بیان اراده بالجملة السابقة علیه اوزره منصوبدر ان لاتسرع
الاسراع ای امنعها من اجل ان لاتعجل الی جهة العدو وابوسفیان اخذ برکابه
روایة اخری عکس قضیتیه نایله مرو بدیر و بالاده ذکر اولندیغی وجهله اوزره ایکیسی دخی
لجام کوتمه اولمغی مفهوم بیدر شاید مروة بالمناوبة وکرّة بالجمع اخذ لجام اغلر یله
بیده الی وابتبة جمعی جائز اولور ثم نادی ابوسفیان و یا بنی دبشان یلخود علم مرهبان
علی الالتفات یا للمهاجرین ثم لام اولا ابله اقبلو مکلمینه دراماده لامدّ مستغاث به
دخول فتحتی اقتضا و مستغاث له دخولی کسر بنی ایجاب ایدر اما الحدیث بالنصب ای
انظر الحدیث امام مسلم جناب عباس رضی الله عنه رب الناس طربندن بو وجهله شقشقه
رایه روایات اولورکه وفتا شاهبازان شواهق اسلام ایله هشرات هوام سرشت مشرکان
التفاوبیکاره اغاز ایندیلر اجرای مسلمانك شیرازهٔ انتظام ثبات ندری جای معرکه دن
ادبار ودوکودان اولمغله منهزما اولمغله روغون اولدقره صفدر اسمان مفرحه تری
روباه سیرتان مشرکان جانبنه صولت انجام انداز هجوم اولوب اولدوله قهرازدن تشارع
اولور دیو حال الکه بر طرف لجام اشتره تعلیق بنجه هما نعت ایدر دملکه جانب سقکارانه
شتاب انمه لردیو وجوده بهیودلریه صبانت ودلیرلك وبوردن منع وابوسفیان رضی
رکاب سعادتنه یاپشوب عکر اسلامك کیرو کیروافبالینه صلاخوان فی ایدالقصّه صدای
بلندیله منادی فرع مسامع اسلامیان ایلدکده یابیت ذبه رك اقبال ودرحال رادده
خطهٔ رسالت علیه التحیة برکفهٔ حصای دست معجزه بسوسنبله اول خیره سران معجون
ضلالی سرنکبت مدار لرینه یاشیده وشاهت الوجوه دعاء علیهم ایله انی نهادان مشرکین کریز
سرایر خطوه چوکان چاپکروان اسلامدن یامال اولدیغی قاضی حدیث معمولی اولور وقیل شمائل
نبویه دن ابن ابی هالة رضی الله عنه حدیثدن بعض اولان روایتده دیبلدی کان رسول الله
صلی الله علیه وسلم اذا غضب ولا یغضب الا لله جملهٔ حالیه وبین الشرط وجوابه معترضه در لم یقم
لغضبه شیء یعنی سلطان سریر نبوت مع الله خضر تدی مغضبتاك اولدیغی زمان حضور رجال الدن برفرد
قیام وجواباً مکنت باب اولمه مرادی اما غضباری حدود حق وزره غیرة اولوب الا لنفسه ایدی مرادی
اول حضرتنه اصلا غضب وحدة اعتراز ایلدیکنه اشارتدر عبارتدن لغضبا شیء ایراد بیورلیوب بفظا
احدا ایسه دن عدول قصّه مبالغه در پس غضب بطش وافنای مقتضا اولمغین شمط شجاعتدن
محو بدر کندی نفسی ایچون اول یا اونسبت اندوه کسیه عارنده غضب اولدیغی هرکزاولمغله لایقت باب
هیچ کسه ایله جهاندنه شکراب وقال ابن عمر رضی الله عنهما ما رایت اشجع ولا اجود ولا ارضی من

رسول الله

یا الله العلمین

مطلب الندر طیبر
نیب فرس الثلی جلن
فی اطرب

وبجع الناس

صلی الله علیه وسلم شجاعتنه وبجدة مبانه لوزنده اولان فرق اوزره فصلده کزار ایلدی
عطف عطف تفسیر اولمزو بومقامده نفی اعم اولدیغی افضل بطریق الکنایة نفی مساوی اقامه ایدر کما تقول
مافی البلد احد اعلم من زید وازیدی روایتنده اولان خبر صحت اثرده عبد الله بن عمر رضی الله عنهما
بیورد بکا هجرانت واقدام وثبات ورضاء حضرتدن تریکنا بیع رسالت علیه السلام والتحیة دن
دلیرتر وجوده رکض فرسنی تریح کسنه کورمدم
شعر
بادیه در سم کسنه جرأتی داغسوز دیل شجاعت اولور انشاء الله شیمهٔ عملی رسنم
موزه کاری امید صحت اولور خواجه برکدا به قلسم نظره پا دشاهی سریر شوکت اولور
اول وجودی شریف بی همتا لطفوا صاندن عبارت اولور مجلسی کان کوهر انعام
کفی بحر دوز سخاوت اولور
وقال علی رضی الله عنه اذا کنا نا تقی الباس موحده وهمزه با الف ایله شدة والمراد به
الحرب فاو الحرب وحمی نرنه علم بمعنی اوقد استعارهٔ مصرحة و بامکینه بدبدار اولورکه روایت
زید حمی الوطیس مکانه ووطیس تنور دیو و بروی اشتد الباس روایت اولی مقتدر در
واحمرت الحدق تصحیف ایله جمع حدقة ما تحت الاجفان عند البعض زید لون ذلك اولور
بجان وغادن کنا به در اتقینا برسول الله صلی الله علیه وسلم فما یکون احد اقرب
الی العدو منه روایت کرده احمد ونسائی وطبرانی وبیهقی اولان خبرده لیث محاربه علی
بن ابی طالب بیورمکله نشر حرب ووغا فوران وشعلهٔ تاب اولدقده بز لوسابه حمایه
سرور رسالت صلی الله علیه وسلم صفبنور زه یعنی ذات شجاعت سمات نبیه سپر ایلور دك واول
شاه فرشته سیما دن کرده رشحات نزدیکنه برزده تاباب ایدیکی کبون لحاظ ذکر عباس
ابوسفیان رضی الله عنهما الدیمان امساك ایلدیلر وبو ایکی خوشی ادا ثنای جلیله ودعاء
شاهان اسلام ایله سنده لسنت اولمشدر قال العلامة القهابه حتی ان آل عثمان علیهم
الرحمة والرضوان یقیدون فرسه انتهی ولندرابنی ثم ناء فرقدیه ایله خصایص افعال
فلنور بندرك فاعل ومفعول ضمیری متصلیدر اوله بوم بدر وحنین دلنوده بالنبی صلی الله علیه
وسلم وهو قریبا الی العدو وکان من اشد الناس یومئذٍ باسًا حینذ کرادکرم الله
وجهه مابق من الثلج نضج بیورمکله هرروز غیرت اندوز مهدیدر کندیمی کورمکله برلیو
حضرت سیما الرجیل الانبیا علیه التحیة والثنا ایله استناد ایدردیدی حالا انکه بحر
موجودات عدویه تریکنزدیدی وقوه قلب وصولة حرب جهتندن اول روز مشرکه
سوزه اماده اولان دلیرانی هوخدینك افواسی الله رزقال من ارباب الکمال
له وجه الجلال لنصف شهره واجفان مکحلة بسخره
وعند الانتقام کلیل بدره وعند الانتقام کبرم بدره
وقیل کان النجاء ای مناهو الذی یقرب منه صلی الله علیه وسلم اذا ارتا العدو تلف به
هذه براء بن عازب رضی الله عنه کلا منذن امام مسلم فیا فرس اولورکه میدان وغاده دلا
وراه جیشه اسلام اولدقده عدو قریب اولدیغی حینده انهزام ها صاحب رسالت وشجاعته
ستار قریش جمع وتردیك اولدیغی ابابکره اول حضرت کمال شهامت وشجاعتدن ناشی اولور
جانب اعدایه یقین اولدیغون نذ مکی نیغ قضا نداغ شعشعه سی حرام ساز حمزه نار اولور
الندی خون عدوّ شه مجبوله روح سروش ابروب قطر لری بحار اولدی
کوردوب او شوکتی اصحاب محض جرأت اولوب هارم میصاخده رشك سندیا اولور
عن انس رضی الله عنه کان النبی صلی الله علیه وسلم احسن الناس واجود الناس
واشجع کوزده تشبیهیدر اولان حدیث صحیحده خارم سالك انس برهمالك
رضی الله عنه بیورمغین مصر رسالت علیه الصلوة والتحیة خلقًا وخلقًا

خلفت محبوبتر لو بنی وجوه مردی وقلبا وقالبا زیادتهبری ایدی ربوب کمال
شجاعة سرد دلیل ببورکه لفد فزع کسر زا ایله جزع وانقبادا هل المدینة
لبذة ضل فبت اوزر منصوبدر رجی فی لبذة فانطلق ناس قبل کسر فاف وفتح
مؤخذه ایله جانب وجهة معنکابنه ظرفدر الصوت فتلقاهم رسول الله صلی
الله علیه وسلم راجعا قد سبقهم الی الصوت واستبرأ لهم له ومشناة فوقیة و
مؤخذه وهمز ایله ای وقع علی حقیقة الخبر علی فرس لابی طلحة عری ضم عین وسکون
را ایله مجرور صفة فرس والسبف فی عنقه وهو یقول لن تراعوا لن بعنی لم ونفی بفتح الیاء تنفی سیبی مراد اولنور عوضنا وعنه لانخافوا زیدت فرام برشبانکه ببرون
مدینه منور دن برصدای دهشت فزا قرع مسامع اهالی شهر ایدوب صوب صدایه
شتابان اولدیلر مکرا ویکسوار مبدان ملکوت علیه اضافا الصلوات جمله دن اول
ابی طلحه الانصاری زنک مندوب نام اسب یاور فتارنه سوار ونیغ عدو شکندا وحمایل
وارکردا بنه بندا یدوب خبرز دهشت اثره واقف اولوب صمت مدینه لرصعت بسوزیلی
حالده هنوز اهل مدینه یه ملاقی اولوب خوفناک اولمایکز جواب بشارت امیز ایله
کل افشان نسلیت اولمشلردر بودیبک لحظه دوران تیم شب امدن ورفتهدای عجب
مرو بدرکه اول اسب خوشرفتار ابی طلحه یه اشنای تبلدر انا وجدنا فرسکم بحرا فلاره
ذر بنی ایله سرافتخار مندبی وبراق جنانله همسر بیوردیلر بعده ذا بحریل بنام اولان
خاصهٔ طویله اسپان نامی یدیاندن اولمغله احدی طرز معهود اوزره تغلیق بسندره
کردنه تغلیق بستدر الآن عرق وعادت میدانه بشدر وتغلیق خارج ازطور بستدر
وحمل صیغه غیر متلد بالسنة وضع وحرکت انشی اولور کما قال له ابن الجوزی
وقال عمران کسر عین مهمله وسکون میم وراء مهمله ایله فرشتکان ایله مصادفه یمالله
وکسر مشناة ایدت خزاعی انصاری رضی الله عنه دره ابن حصین مافی رسول الله صلی الله
علیه وسلم کنیسه فتح کاف وکسر مشناة فوقیه وتحتیه و موخذه برله جلبشو وعکوا لا
کان اقل من یضرب بسیفه وبقاتل وهو من قصر الصفة علی الموصوف کذا قرره الشهاب
ابو الشیخ اخلاقدو روایت ایندیکی خبرله عمران رضی عنه المتان بیوردیکلری سببله کشی انبیاء
علیه التحایا برعسکره ملاقی اولمزدی الجمله دن اول حربه نوجه وضربه اقبال ایدردی
ولمارآه ابی بن خلف بوم احد وهو ایی یقول ابن محمد لانجوت ان نجا کرو نفسنه وعارکه
ایرد فهار جل شانه اجابت بیوروب اهلاک ایلدی وحبیبنه نجات احسان ایلدی ابن سعید
و بیهقی وغیرلری کتابنده براءه روایت ابتدا کذب نقل صحیح ازره روز جکر سوزی
اخذ ده وفتاه ابی نا خلف اول شاه سریر معدلت حضرتلرینی کوروب نجا هلانا محمد نه
مکانده دره امروز اونجات بولورسه بو نجات بولمیه جغم دیرایدی وقد کان یقول للنبی
صلی الله علیه وسلم حین اقتدی یوم بدر متعلق باقتدی فرس اعلقها ای اطعمها من العلق واصل فرس انثی به وکما هی ذکره اطلاق اولنور کل یوم فرقا فتح فاورا
ایله برکیل مدنی درکه اوزه اتنی رطل مشهوندر من ذرة ختم ذال معجمه وفتح راء مخففة
ایله حبوباتدن برنوعدر ومن فرقی بیان اولنور اقتلک علیها صیغة بعده صیغة ویا
سؤال مقدر جوابنده جمله مستانفه در فقال له النبی صلی الله علیه وسلم انا اقتلک
ان شاء الله جمله معترضه یعنی عزوه بدره اسیر واعطاء فدیه ایله نفس خبیثه سنی
فک ایندیکی انتفاء خلاصنه الموجدات حضرتلرینه دیمش ایدیکی بنده اسب جادور فتار وار درکه
هر روز اکا اوچ صاع زوره ایله یم ویریم اول اسب خوش علف سوار اولدوغم حالده سنی
اهلاک ایدرم دیو هزه خای اولدقده زبدة الکائنات حضرتلری جوابنده اولدیکی انا اعلم منک بذلک

ایدرم فلمارآه یوم احد شیأ ای علی فرسه لماء ثانیه جوابی لما واقع جوابنا
اوزره ودالت ایدر علی رسول الله صلی الله علیه وسلم فاعترضه رجال مسلمین
فقال النبی صلی الله علیه وسلم هکذا ای مشیرا الی جانب ایمن ای خلوا طریقه
وتناول الحربة من الحارث ابن الصمة کسر صاد وتشدید میمله فانتفض بها
انتفاضه یعنی تحریک تندید ایله تحریک ایلدی تطایر الشرر عنه تطایر الشرار
فتح مجمه وسکون مهمله ومدیله جمع شعر بضم مکسر ثم سرج عن ظهر العیر اذا
انتفض مراد کفار اوحوالی تقریبدر وبا مابین مراد اولنه ثم استقبله النبی
صلی الله علیه وسلم فطعنه فی عنقه طعنه تدأدأ فتح فوقیه ودال مهملتین
بینده همزه ساکنه ودیکر همزه مفتوحه ایله منها ضمیر طعنه یه راجعدر عن فرسه قرار
وقیل یل کسر طلقا من اضلاعه کسر مجمه وفتح وسکون لامله حاصل کلام اول خورو ز
احدده حضرت سلطان سوار عرش مسیری کوردکده اسب معهود بنه سوار ایکن اول
حضرت اوزرینه اسپنی نازان وافی نیز سیمین طلسم کنجینه نبوة اوزرحواله ایلیوب
اصحاب کرام دفعنه تصدی ایلدیلر الدری منع ایدوب شبر انجه جهانکشا لرینه
کتاد دیروب قوة بازو وجهاز ایله حرباً حاربنی ربوده تحریک درشت ایله تحریک
ایلدکده خوالی حضرتلرینه بولنانلر کوپیاده وش شتردن زیاب صفار برزان اولدیغی
کبی پریشان اولدیلر بعده ذا ابی ناخلفی قال شولبوب قوة جاذبة نبوتله حربه
معهودی مانند شهاب اول ابلیس انیس کردینه ضرب ایلدکی حالده اتندکمز لوب
حانهٔ زیردن زمینه سرنگون اولدی علی روایة استحوان جنبندن برانحوالی
شکست اولدی فرجع الی قریش یقول قتلنی محمد جمله یقول حالیه دروماضی
صیغه تعبیرهلا کنی تحققندن ناشی دره وهم یقولون لا باس بک یعنی ضرری
فرینه واصل اولوب بنی محمد هلال ایلدک قریبا دفعال ایلدی کرجه لیش
مادهٔ کبی افرطاهم ایدی جندن محسوبی اولمغله انله لا باس علیک ایله تسمیه
لخرنق اولور لردی فقال لوکان ما بی بجمیع الناس لقتلهم اکریندا ولان شدة
ترحمهٔ جمیع ناسده اولیدی کلیسی بردن هلاک ایدیدی بی یا لکز بو رحمة بنیجه طاقت
یاب اولم دیدی الیس قد قال اوا اقتلک در اصل الا اقتلک انا ایدی که حضرت سندن
الیه تقدیم اولندی ای انا لا غیرک اقتلک وحدی دیکدر وفصر فصر افراد ایدردیکمز اقتضا
قلب اولق مناسبدر که انا اقتلک لا انت دیمک اولور والله لو بصق علی قتلنی یعنی
محمد حین توعدنده دیمدیکی آه بن سنی قتل ایدرم سن بنی قتل ایدرسین والله اکر لعاب
دهنک بنمه اوزره انداخته بیله اتسه بنحقیق بنی هلال ایدردی دیدی فمات بسرف
فی قولهم الی مکة سرف سین مهمله مفتوحه وراء مکسوره وفا ایله اسم موضع
ویانام جبل درکه شبش میل مکه مکرمه یه فریبدر وفعول وفا ایله رجوع معناسنه
عاقبت اول ملعون ملعنهٔ دست رسول خدا ایله کفار بدکردار مکه به رجوع علمزدن
سرف نام محلده غربت شبونکده بئس القرار ایلدی ابن عمر رضی الله عنهما دن
مروبدرکه مسلما ندن برساربطن رابغ نامحله جحفة شام مدطناب ظلام ایلدکده
کوردکه بیکرادمی به مشابه براتش صاده صحه کشی العطش اولوب برهیکل نورانی
دمی یکا خطاب ایدوب بودوزخی بی ایسقادله خذ ایله زبرا کشته دست بیدا
الانبیا اولان ابی بن خلف درنا بحش کرفتاره نب ناب رجیم اولمشدر دیدی
کذا نقله الشهاب ابی ناخلف اوکنج نکاه افبالی لعین سرمدی وخور سکسار اولدی

فصل واما الحیاء ممدودا لغته ضد وقاحته والاعضاء وراصل احیای
جفوه درکه انطباقه قریب اولدقده فالحیاء نعتبری وجله الانسان عنده فعل مایتوقع

صيغة مجهول الله كراهة او ما يكون تركه خيرا لو فعله يعني حيا بر ترميت دركه انسان
بر اوركه كراهتي نوفعي حالنده و يا فعلندن ترکي اولحالان اوموجب ردي ادبي و حرمت
عارض اولوب بشر سنده نشان شرم حدوث ايدر و اول تقريبا حيا و ثاني خجالت احرار دن
معبر در قال الراغب الحياء انقباض النفس عن القبايح و تركها اشتقاقا اما خبر فهو ورد
ان الله لا يستحيي من ذي الشيبة ان يعذبه معبار تنده حيا انقباض نفس معناسنه مراد
اولمق بلكه نعذبني ترك مراد اولنور و الاعضا التفاعيل يعني تجاور دن صميا يكره الانسان
بطبيعته عرف لغتده اظهار غفلندن دركه يا لسجيه و يا لطبع انسان الدن اكراه
ايده ولو شرعا كره تعدا و لنمون و كان النبي صلى الله عليه وسلم اشد الناس حيا
نجيله غيزدر و اكثرهم بالنصب عن العورات اعضا و مراعات التجمع اعضا دن خبر
اولندي و عورات سكون و اولله جمع عورة اعضا لغظينه منعلقدر هر شيء و جب
و اظهاري قبيح اولان شيلر دركه عاردن ماخوذه در و حيا اشديت و اعضا اكثر ستيله
ذكر اولنمي حيا اعضاء سبب و منشاء اولوب سبب مبتدن افوي اولور يعني اولكان
حيا عليه التحايا من جهة الحيا خلقك بغايه شرم نزيني و اظهاري قبيح اولان امورده
تغافل و تجاوز و اغماز فبلندن اكثري ايدي و بو صفة حميده اول خرقتده موجوده
اولدوغنه استدلالا ببيور قال الله سبحانه ان ذلكم كان يؤذي النبي فيستحيي
منكم الايه و الله لا يستحيي من الحق ام المؤمنين زينب بنت جحش رضي الله عنها بي
محرم شبستان زفاف بيور دقلري اثناده وليمه ايدوب اصحاب دعوت بيور دقلر
اكل و شربدن حكره متشوش اولديلر اما اوج نوبتنده اطالة جلوس دكفت و شبده اغمزله
منع شرم و حيا عليه التحايا جانبنه نادني حصولنده انكر شانندن تاديب كونه بوآيه
عتاب اميز نازيله اولديكه استيناس بالحديث ايله بيت نبوتده مكثكز يبغمبر جنابنه
اذاواده اولور حال انكه ليبرك اتمز سيز يسي سزي اخراجله امر حيا ايدر بتحقيق
خداي منعال خفي ظهار ده حيا اتمز بدلا اولوهو كفي به شاهدا للعقلا في تاديب
النفوس لطبعنه كونه بعضلره ثقلا خفتده فران نازيل اولدي ديو برسان اولرقده بلي
فاذا طعمتم فانتشروا تيله جواب داده اولشلر حتى يسوطي عليه الرحمنك بومعنايه دائر
نالبف لطفي به غايت بسيط بدع اولوب بازره وحدثنا ابو محمد بن عتاب رحمة الله بقراءتي
عليه قال شفا ابو القاسم خلف بن محمد باس الطرابلسي قال شفا ابو الحسن القابسي
شفا ابو زيد المروزي بفتح ميم و سكون راو فتح واوله شفا محمد بن يوسف فربدي قال
شفا محمد بن اسمعيل بخاري قدس سره الباري قال حدثنا عبدان فتح عين مهمله و سكون
موحده و دال مهمله و الف و نون له عبد الله بن عثمان المروزي الحافظ ايكي يوز بكرمي برده
انحنكبر درجه جنان اولمغدر قال انبانا عبد الله بن المبارك شيخ خرسان يوز سكسان
برده عازم تكيه كاهي نعيم اولديلر اخبرنا شعبة عن قتاده سمعت عبد الله بن ابي
عتبه مولى انس يحدث عن ابي سعيد الخدري دال مهمله ايله ابي مالك بن سنان
كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اشد حياء من العذراء في خدرها حيا فاعلمت
محول تبيين شيله منصوبدر و عذراء عين مهمله و ذال معجمه و راء ممدوده ايله فيزاوغلان
دركه عذرت دوشيرمكدر كانك جاي معهود نده اولان جلده دقيقه دركه بكارة الندن كنايه در و خدر
و باجنبلك و كان اذا كره شيئا عرفناه في وجهه يعني اول معدني حيا عليه السلام
و النحيا يا پرده دار ان عفت خانه شرم حيا اولان بنات و زوجه جابدا اولدينو حالده شرم
و محجوبه اولدوغندن زياده صاحب حيا و شرم ايدي چونكه رسي دن اجتناب
و استكراه ايلسه اول ماهيتاب اوج رسالتي رويه دلالت استدعا حشي ايدركن كوزلرك

ابراساسايه

اولوب وجه يغما ظاهر اولوردي رضا و غضب شويله محجوب ابديجا دنزه حجاب
سيم مدلل بعفه ايلردي حجاب
و كان صلى الله عليه وسلم لطيف البشرة ينخيل يا موخده و ربما يعرف ورا ايله ظاهر حمله
وجه كلي جسد و جمله سابغة مبينه علت مثابه سنده در و رقيق الظاهر ايما
يظهر من بدنه رقيق يظهر فيه آثار الانفعالات النفسية بسرعة و ما قبلني ناكبد در
لا يشاق احد يا بكره حيا و كرهه نفسه حيا منصوب و مفعول له در اصل مشاقة
لب بلب مكالمه بعد نا نوستا مواجهه معناسنه مستعملدر يعني بشره نور سرشتنده
اولان جلده رقيق ارتي كراهتله متغير و انزجار حياظاهر اولوردي و كثرة حيا و كرم و
سخاوت بر فردك قصور يني تصريح و افشا ايله مواجهه بيور مزدي بلكه سرو پنهان بيورور
ايدي تخفيف درون پاكي اولوب علم و حلمله مملو كمال ذات ايله اولديكانه اولمغله
كورر اورسلا مهني و بردي جل خالقه تم معناه فهو الذي و صورته شتم اصطفا حبيبا بارئ النسم
و عن عايشة رضي الله عنها كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا بلغه عن احد ما يكره
لم يقل ما بال فلان يقول كذا اصا استفهامية و مبتدا و بال حال و شان معناسنه
و جمله يقول يا لي مفسره اولور و فلان و فلان اسماء ابهمدن اما معرف اللام
و فلانه غيري ابهمدن كنايه اولور يعني سلطان نخشكاه خلق عظيم حضرتنه بركسنه در
شايان شماع اولميوب حضرتنه رسيده اولدقده فلانك حال و شاني ندركه منسوبيله دير بعضدي
ولكن يقول ما بال اقواه لافاده عموم لحكم ايچون صيغه جمعله ايراد بيور لدي
بصنعون او يقولون شتك من الراوي كذا ينهى عنه و لا يسمي فاعله علمك كنايه
بيوروب شمول طائفه نك حالي و شاني نديركي بويله او نصدي و يا شويله
كفتار ايله كويا اولور لر دمكله ايشارت بيوروب اول اوردن نهي ايدوب صانع و فاعل
ذلك اسم و رسم ايله تصريح بيور مزلر ايدي نهي لسنهام انكاري بيا فندن ماخوذ
و مفهوم مدن و روي انس رضي الله عنه انه دخل عليه رجل به اثر صفرة
فلم يقل له شيئا ابو داود و ترمذي و نسائي روايتلرندن انس رضي الله عنه غايه درجه
شبيه روايت اولوركه حضرت فخر عالم عليه سلام الله ذي الجلال سروش خدمتنه بر
كسنه مثول ايلدي لسان سندن ورس و زعفران لونني اثري بدي بدار ايدي سلطان
عالم صلى الله عليه وسلم حلما و لطفا نهي منتضي بركماله لطف اور اولمدي و كان
لا يواجه احدا بما يكره و اول حضرت بر لسنه بي ايجيدكي شيله شفاها محاطبه
اولمدي فلما خرج قالوا لو قلتم له يغسل هذا لو شرطيه در كه جوابي مخذوف و مقدر
اصنعتم اصا و ياخود مصدر يه اولور و قتا اول كسنه بيرون مجلسي اولنده بيور مزلر كه
شوكه اثر خطاي و صفرتي جهر سندن مشتقه انسوت دلبسه كزا يصابت ايدوب ديكر
روايتده صفرتي ازاله و بروي سن تنبيه انسكز مناسب اولور قالت عايشة
رضي الله عنها في الصحيح تصحيح كرده ترمذي اولان خبر صحت افرده فريضة الذكر
صديقه رضوان الله عنها بيور ديلر لم يكن النبي صلى الله عليه وسلم فاحشا
و لا متفحشا فحش حرام قبيح و متفحش مبالغ قبيحده در و الظاهر ان المراد به بذاء
ده اللسان و لا سفيها مبالغه من الصهيب دفع صوت معناسنه وصادر سنده
مذكور و مر و يدير بالاسواق و لا يجزي بالسيئة السيئة و لكن يعفو لسنده
و لكنه يعفو و يصفح امدي عفو عدم مجازاتي بالفعل دده غير لازم اولمغين ايچون دلالت

ایلاه ایراد بیور لدی وسفو ترك مؤاخذه بالذنب وصفح اعراض در دیجزی فتح اول وکسر
زای وسکون یا ایله یعنی حضرت سید سنوده سیر صلی الله علیه وسلم فعل یعنی
پردازاولیوب دخی پازارده اواز بلند ایله کویا اولمازدی وکناهه جنسبله مجازات
بیور میوب بلکه ظاهرا و باطنا وظاهرا نحو واعراض و باصغا بر وکبا بردکه مادم
برینك حقی اولیله اذن قاتحه بیور ردی وقد حکی صیغهٔ مفعول له منل هذا الکلام
عن التوراة مرد روایة ابن سلام تخفیف اللام احد الصحابة الکرام وعبد الله بن عمرو ابن
العاص یعنی ابن سلام وعبد الله عظامدن ابن عمر رضی الله عنهم روایتلر ندن نقور یا جلیلدن
مذکوره نعوت احمد بندن بوخبر مانندیجه اخباری جمیله حکایه اولندی محللندن ان الله
تفضل اولنور وروی عنه امام عز الدوه اخیا وایراد بیور دیغی خبر اسا وردیدیرکه انه
کان من خبایاه لایثبت بصره فی وجهه احد اثبات بصره اطالهٔ نظر ایله تقدیر یعنی نور دیده
جان عالم کمال شرم وحیادن برکسنه نك روینه اطالهٔ نظر ایله نکران اولمزدی وانه
کان یکنی صخرا و تشدید نون و یاخود فتح شینله و تخفیف نونیله تلویح ایدردیمکدر
عما اضطره الکلام الیه فایکره صیغهٔ فاعل ایله دخی اول ادب آموز مکتب حکمت عملیه
اشنی التحیة تصحیح مستحسن اولیوب وسکوت دخی مساعد اولیان امور دن کنایه وتلویح
ورفرایدوب ذکر مستهجن اولان محل دعوت برای مزوره حتی تدوقی عسیلتك کنایه وبذوق
احادیث صحیحه نظایری بسیار ده ونزیل جلیلدن اوجاء احد منکم من الغائط
وکنایه فانواجر نکم ایی شئتم بو قبیلدندرکه اول حضرتك تخلقا باخلاق ربه تحللندن
بوکونه کلمات ایله تکلمه پردازاولدقلرینی کمال احیا وادب ایجاب ایدر
اکمل الخلق ایدی اول خوب خصال ذو الجلال انشدی فیض جمال
وعن عایشه رضی الله عنها فرج رسول الله صلی الله علیه وسلم قط یعنی رؤیده
مارایت منه ولارأی منی حذف مفعوله ورود الذکره عورتی مراد ایدوبلله درما تادبه
الله کنایه تفریج بیور لمدی تدمذی مشما للندر جناب حسن فخر عالم صلی الله علیه وسلم
صدیقه طریقندن تحریك سلسلهٔ روایت اولورکه بیور رلر اصلا حضرت پیغمبریك
جای معهودی کورمدم دیدی مع هذا بیوه الزوجیه مع کراهه روایت جائز دیرلر وفی
حدیث روایاك ابرجسان النظر الی الفرج بلورث القلمس ای العلمی نقیل عمی الناظر وقیل اولاده
وقیل الاعمی القلب فصل واما حسن عشرته کرعیت فعله وسکون سین معجمه ایله اختلاط
ومعامله وادیه رفع ایله مضاف اوزره وجر ایله مضاف الیه اوزره معطوفدرلر
وادب اخلاق سنیه واوصاف رضیه دن ماجبل علیه الانسان اولان اوطبعی در
وعلوم دینیه واعمال اخرویه دن اکتسابیله کسبیدر وضبط حواسیله صوفی وحصول علم
ایله لدنی واکا تعلق ایدن کشف عینی ایله وهبیدر وبسط خلقه بسر معنا بنه بوجمله مادام
بومقامه سعهٔ خلقدر صلی الله علیه وسلم مع اضافه الخلق بحیث فا ایله جواب اما و
مبتداء مقدره خبردر فهو بحیث ای بحمل معلوم اشترت واشتهرت به الاخبار
الصحیحة یعنی سلطان رسل صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اصحاب واهتیله حسن
معامله وامیرشی وقولا وفعلا مع الله ومع الخلق ادب وسعه خلقی کربی فعل کمالیه
پیوسته وامور مذکوره ذکریله افتخار ایدرلر بسیار وشهر تیاب اولدی قال علی رضی الله
عنه فی وصفیته علیه الصلوة والسلام ازجمله ترمذی مشما للندر جناب عفوان صواب صحابی
نقل اثر اولدینی خبر دیرکه جناب لیث غالب کرم الله وجهه جمله نعوت سعد حضرت
سلطان رسل صلی الله علیه وسلم ده بیور رکان اوسع الناس صدرا واصدق الناس لهجة

لهجه زبان

لهجه لهجه ربان وبجاز مرسل طریقیله اطلاق محل علی الحال فیلندن کلام مراد اولنور وفیلندن وضع
الظاهر موضع المضمر اشعارا بان الناس هم الصادقون فی الاتاسی والبنهم عربیة اصلهم
طبیعة واکرمهم عشرة صحبة وخلطة اولی منهم مرم مولاناك یعنی سر حلقهٔ مولاناك
بسنه سی غایت ایله واسع ایدی نور ساطع کوهم لامع ایدی
وسعنه صدر بنه یتر دیجی کواه صعد حا اللذ بوقدر ستر الله
حاصلی اضمالی واختلاف خلقدن صحبت انبیو سحمل جهتندن وسیع القدر وعالی همت
ودنیا دن یاك ومنزه ایدی ولسانی شریفی اصدق السنه وخلقی اتقی وکلام جهتندن
اعذبی وکفتاری منکر بارد ویرپا و نهاد فیلندن ناسك السنی یعنی طبیعة هما بونی
کمال نرم ومطاوعت ولطف والفت اوزره اولوب خلاف ونفوردن به غایه
دور ایدی وصحبت وعشرت جهتندن اکرم ناس ایدی
نطفه کسه او سخندان سلیم رشك ایدردی کلما تینه کلیم
لعل جان بخشی اولیجه کویا اولردی لبینه آب بقا
حدثنا ابو الحسن علی بن منتوف بفتح میم وفتح شین معجمه وفتح راء مشدده وفا ایله
الانماطی جمع نمط بالای هوزیجه پوشیده قیلنان اثواب صوفدن بر نوع در بر تحاله
نسبت اولور قبا اجاز بینه وفراته علی غیره قال حدثنا ابو اسحق الجبال فتح حاء مهمله
مشدده ایله اکاهو حدث برله ضابط منقد ابراهیم بن سعد الوزاق المصری قال ابو محمد
بن النحاس خاء مهمله مشدده ایله امام عبد الرحمن المصری البزاز حدثنا ابن الاعرابی امام
ابو عبد مرادی سنه ابی داود وحدثنا ابو داود سلیمان ابن الاشعث صاحب السنن حدثنا
هشام ابو مروان بن خالد الدمشقی مطرنا بحندر حمت رحمانه واصل اولدی ومحمد بن
المثنی ابو موسی العنزی ایکسوز الکی ده داخل سر منزل اخرت اولدی قال حدثنا
الولید بن مسلم احد الاعلام احرج له الجماعة الا ابن ماجه بالتدلیس حدثنا الاوزاعی
عبد الرحمن بن عمرو وخمیر بدن برقبیلیه منسوبدر سمعت بحیی بن ابی کثیر زنه فعیل
بوزیکرمطفوزده حبابی ممانه مبدل اولدی یقول احدثنی محمد بن عبد الرحمن
اسعد بن زرارة ضم زا ایله عن انس بن سعد بن عباده قال زارنا رسول الله صلی الله
علیه وسلم علی عادة یعنی سلطان عالم عاده سنیه سیله اولزره اصحابنی تفقده
یزی زیارت ایدوب تشریف بیوردی وذکر قصته قتیبی رضی الله عنه عبد الله بن
ابی سلول حضرت رسول میانه نوزده کدار ان ایدن قصه طویل اهتیله نقل ایدوب
فی اخرها احر القصة فلما راى الانصراف قرب له سعد حمارا وطا منشد بدطاو
مهملة وهی ایله علیه بقطیفه جون آفتاب برج رسالت سعادت خانه سیله سیر
ورجعت مراد ایلدکی سعد بر حماری رکوب حضرت ایجون یا شد یرو ب روش
برقطیفه یوشیده ایلدیکی رکب رسول الله صلی الله علیه وسلم فتم فال سعد یا نبی
اصحب رسول الله صلی الله علیه وسلم دولتیله حماره سوار اولدقده فذکره سعد سری
نسبه ای نفس خذ منه رسول الله روان اول دیو تنبیه ایلدی واقر ایلدی
قال فعفی فقال لی صلی الله علیه وسلم ارکب یا سعد فعفی بیور رکه حضرت رؤف
سلام علیه سلام الملك الغفار بمثله بیله سوار اول دیو اقر ایلدی
معینله رکوبده تادب ایلدیم فقال اما ان رکب واما ان تنصرف تکرار
لطفا وکرما لب جنابه ملاطفه اولوب یا معینله سوار اولورسن ویا پیاده
دولك انیوب رجعت ایدر بسبب دیو بنده لری مخیر بیور دقده فانصرف
امتثالا لامره العالی رجعت اختیار ایلدم دیدی وفی اخری ارکب امام فصار
حب روایة الدابة اولی بفقد مها اخ فی بصدرها اما روایت یکرده فخار رسل علیه

مطلب

وفی اصل الدوحی اصحابه
لعلی القاری

وفی اصل الدوحی اصحابه
لعلی القاری

رسول الله
فانبت

وفی اصل الدوحی صدرا
کان نعود الناس اجود بخط
وقال الثانی اجود بخط
الاولی واوسع بتصحیح الفوقی
لعلی القاری

اولی بفقدها

السلام فیسه امر ایدیکم اوکومه سوار اول زیرا خدا وند دا به تقدیمه حقیقو وزاوار
دیرد بدیکم کرچه سعید اول حماری حضرت پیش کشی ایلدیکی امّا هنوز هیچ بیورلدیغنه
علم عالم شمولی لاحق اولمدیغندن جناب قیصر نسبت بیورمشلردر دیو خبر عالی اولجه
ان دافه دلیلدیر وکان رسول الله صلی الله علیه وسلم یوٴلفهم تشدید لامله ولا ینفرهم
تشدید وتخفیف فا ایله ما قبلنی تاکیدا ولور و بکرم کریم کل قوم کا التخصیص بعد التعمیم
ویولیه تشدید بدلام مکسوره ایله علیهم وبحذر الناس فتح دال مهمله ایله ویحترس منهم
ما قبلنی تفسیردر من قبل ان یطلع علی احد منهم بشتر کسر موحده برله بشاشت وجه
ولا خلقه مقرر شمائل ترمذی هند بن ابی هاله راویدر که سید الورا علیه التحایا دل محب
کرامه الفت داده اولوب سبب نفور اولان شیئله تلقی بیورمزدیکی وتشریق القوم اولانی
مکرم قلوب قوم وتساری اوزره آلی امیر نصب ایدردیکی وخلقتدن حذر ایدوب
مکروشر ودنا سدن تحفظ بیورردیکی امّا انذریک بردن بشاشت وجه وحلاوة
خلق وطیب اتمیوب لطف ورفق ایله معامله بیورردیکی زیرا تجربه اولندقجه هر
کیسه میل ورکون اتمک حزمندندر بنفقد اصحابه ویعطی کل جلسائه لا یحسب
واصحاب وانباعنی تعهد وحال دیرا تحسس وعیار تدری ایله تنقید بیورودیکی
سروشی خدمی ملازماتک جمیعنه علی قدرهم سلام وکلام ایله حفظ ونصیب بخشنده
اولدیکی لا یحسب کسر ونفح سبنله جلسه ان احدا اکرم علیه منهم منهم جلیسی
ومصحوبی اولان ذات ظل اتمدیکله جلسادت بری اول حضرتله کندوده کرم تروبهار
اولهله انواع الفت واصناف مودتدن مشودیکی اولدیغی مکرمات جمیله اولحضرتن
کندوده غیر یلردن زیاده محبت ایدردیکی قیاس ایدردیکی من جالسه او قاربه لحاجة
خیریة ولا شر طینة واو لتشویع الالتردید وقارب من القرب مفاعله دن صابر حق یکون
ای مجالسه هو ضیر فصل المنصرف عنه یعنی برکسنه اول بدر منیر السلمان رسالت
صلی الله علیه وسلم ایله مکالمه ایجون و یا برای امور دینیه ودنیویه سعد اختیار
لنا له فران ایلسه اول حضرت حسن نفس نفیس بیورلوب اول مجالسی ومقاربتی
من تلقاء نفسه حضور سعادتندن منصرف اولنجه صبر ندیه مبالغه بیورلوب اکا منظور اولور
دیو کریمانه واصبر نفسک مع الذین یدعون ربهم بالغداوة والعشی یریدون وجهه آیه
همایونه امتثالا بیورردیکی وسی سئاله حاجة لم یردّه فتح دال مشدده ایله ویحور ظلمها
لظلم ما قبلها الا بها او بمباسور من الفول قال الله تعالی وقل لهم قولا میسورا و
میسور مصدر ویا اسم مفعول دیندکده یعنی اول سحاب مطر بار سخا وندن برکسنه حاجت
چو اوله انی ردّ ونهر اتمدیکی الاحاجتی روا بیورمغله و یا خود هفوة لعله یکون تندی
شکر باشی تسیئت ووعد ایله ام مرنه تحنیث انکله ردّ ایدردیکی واکی حرفی منع خلوص طریقه
سی اوزره دیر والحاصل حالی ایکی دن خالی اولمیوب یا عطا ونقد ویا دعا ووعد ایله
ایلدیکی قد وسع برسنه علم الناس نصیبله بسطه وخلقه بسط مصدر وحضرته عابد
ضمیر مضاف ومرفوع فاعل وسع وخلقه واو لی تفسیر اولور یعنی اول نور مجسم که
صلی الله علیه وسلم سر نور ظاهر و باطن وحسن خلقی حلم وکرم ایله شامل
وعام ایدیکی قصار لهم ایله خلقه رحمت وشفقت جهتندن اب مشفق منیر
له سنده اولدیغی وقراءة شاذه النبی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم
حکمه اولوب لهم کربه سی اسبار دیه امدی سید ولد آدم جمیع امتینه لطف
وکرمده والد مشابه سنده اولدیغی مکان نمده ابا احد جلیسله سنی منافی رکلدرکه
صنف اولان ابوّة حقیقیه دیه وهر بیننا متبجون ذکور دنا فا آب اولدیغی
بو معنایه در وصار واعتده فی الخلق سواء وجمیع ناسه عند الحضرة مراعاة

مراعات حضوره یکسان اولدیغی زیرا خلاف تسویه بی حاصلله اغراض نفسیه دن جیبه
خدا معصوم ایدیکی بهذا وصفه ابن ابی هاله ربیبزادهٔ حضرت سید الورا اولان
هند بن ابی هاله براخدیجه الکبری رضی الله عنها وعنهم قال هند اولامه چاردهٔ تتع دنی
حضرتلرینی وصف ایدوب بیورور وکان دائم البشر کسر با وسکون بحله ایله یعنی طلاقة و
بشاشت وفی تا بعالی دائم ایدیکی مبلغ حسن ایجره اوردرکیفیه دیر اجملی کوله بکزر یعنی
مستحسل الخلق لین الجانب تشدید یاء مکسوره و یا تخفیفیله ضد خشونة و لینا جانب
حسن معامله ومواجهه دن کنایه در یعنی صعب الخلق وحزن الجانب اولمیوب بخوب رویلیکله
خوسبک روح ایدیکی لیس بفظ کریه الخلق مستعار من الفظ ایماء الکوز ولا غلیظ
ضد الرقة فاستعیر للمعانی ولا سخاب سین وصاد ایله ولا فحاش ولا عیاب ولا مداح
صیغهٔ مبالغه ایله مقصود نبتدر و یا مبالغه نفیه راجعدر اوله کما فی قوله تعالی وما ربک
بظلام للعبید هو فیل المقصود به اصل الفعل یعنی آواز بلند ایله سخسار و فتح و
مخنث ایله ناطقه بردر اکوز فردک عیبنی ذکر ایله لب جنبنان و نفس نفسی وغیر یلری
مدحه اطرا ایله ذم یبرادکل ایدیکی بتفاعل مما لا یشتهی رضای شریفی اولمیان اوزره
تفاعل ایدر لردی ولا یؤمنون منه بناء مفعوله ضمیرنه حضرتدن راجعدر حال الکله
تفاعل ایله بر فردانک فیض وجودندن هنا امید اولمزدیکی و یا خود بناء فاعل ضمه
مشناة تحتیه وکسر هنا ایله مفعولی لقصد التعمیم محذوف اولهٔ ای لا یوبس احد منه
وضمیر تفاعلوا ولنان شبیه راجع اولور یعنی برکسه بی تفاعل ایتدیکی اوزره قیاس ایدردیکی
وقال الله تعالی فبما رحمة من الله لنت لهم ما فزیدهٔ للتاکید تقدیر فبرحمة تفسیریه
اولمق و یا نکره موصوفه اولوب رحمة بدل اولهٔ واستفهامیه تعجبیه اولق مرجوح
غیر بعید در ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من فضلک الربانیه مولی حیبنی
اخلاق حسنه ایله جبول قلدوغک امتنان بیورلوب سهولة خلق وکثرة احتمالکله
انلره ملایمت و نرمیتک حفدت سکا رحمت عظیمه ومثنت جسیمه در اکر سوء خلق
ودرشت زهاده اولیدک انلر سنک حولکدن بریشان اولوب قولکله فائده مند و حسنات
حصهٔ اوله مزلردی وقال ادفع بالتی هی احسن السیئة الآیة فاذا الذی بینک وبینه
وبینه عداوة کانه ولی حمیم یعنی کلمهٔ توحید ایله سیئه شرکی و یا طاعت برله معصیتی
دفع ایله اوادفع بالتوبة المعصیة جار ومجرور ومفعول صریح اوزره تقدیری احسنام وقصد
حصر الجون دردی ادفع بهذا الابغض وکان یجیب من دعاه امام صف انبیا علیه
التحایا حضرتلرینی هرکیم خانه سینه وطعامله دعوت انسه جبر کلبی خاطر وتعلیما للامة
تشریف واجابه بیورردیکی وفی الحدیث اذا دعا احدکم اخاه فلیجب ویقبل الهدیة ولو
کانت کراعا ضم کاف وفتح رای مهمله مخففه وعین مهمله ایله وهی ما تحت الرکبة الی الوظف
والخاف والظلف باچه کاو وکوسفند کی اسب وشتر وظبی مشابه سنده ومستدق با
التانه دلو وهدیه فعیله ولو صیلة در تقیید التقلیل ویکافی علیها هنا ایله یعنی ناجور
خطاب لو ان صلی الله علیه وسلم زیادة المحبة هدیه قبول بیورردیکی ولو شئی حقیر
اولسون ردّ انمیوب واول هدیه ما شئتی یا دخی تحفه اعلا بهینه ایله مجازات ایدردیکی
وایاه واذ جیئتم بتحیة فحیوا باحسن منها او ردوها علی احد التفاسیر مختصه ایله واو هدیه
در وخبر لطفو نهاد و نظایر او یومضای منیر در فا انس حدمت رسول الله صلی الله علیه
وسلم عشر سنین فما قال اف قط اف اسم وفعل ووفت تضجره مستعمل کلمهٔ در انحقار
واستقذار معناسینه جهل لغانی حاویه در اشهر ثم هن وکسر فاء مشدده ایله خفیفه
بسوطی علیه الرحمة جند ابیانله افاده ایلدیکی بیورمشلره وسراج الدین وتراوه جمله لصلا

مطلب فی کلمة اف

لگفند ندرکه فرزند لبند مدحیند کویا اولولی ٭٭٭
٭٭٭

پای مبارکلریڭ اصلا مدّ ابتدیکی اصلا مشاهده اولنمدی شفقةً علی احدٍ من جلسائه
مدّ جلیله ایله مضایقه دن احتراز ایله ترك مدّ بیورورایدی امّا اول درجه كتابتی صدق
نسبت یا الكز كندولری یا خواص مجلس مختار و حضورنده كاهی انكا و مدّ و یا تكدیر اوزره
نهاد و استراحت بیورد قلری وقتده مرور یدیر یكرمی دن بدخل علیه بوجمله استیناف
وافعدیر بعضی انبیا سائلك قلوب مجلس ملائك خدمینه رؤسای اولانلره لطف و اكرام قیام ایدر
رسنكم سعد بن معاذ رضی الله عنه قیام امله اصحابه امر ایدی امدی علما و صلحایه
قیام مخیر و اول شمع جهان افروز رسالت فروم نهاده تشریف ایلدكده صحابی كرام حضرتلرینه
قیام ایدردی امّا بعضیلر می احب ان یتمثل له الناس قیاما وجیت له النار حدیثی ایله
مطلقا فیا قی كرده عدّ ایلیوب حتی ابن حجر فوموا لسیدكم حدیثی شریفی امرنده جناب سعدك
حمار سوار و مجروحا قدومنده وكیدن انزالی ایچون صدور یافته دیرلر تاویل بیورملرو
همان سعدك حماردن انزالنه امر فرادا ولندی جمع ناسه قیاملره فرمان بیورمزدی
جوابیله رد اولنمشدیر ولذا استدل النووی رحمه الله و رتما بسط له ثوبه و یوشره
بالوساده ایسار بعض امور ده كندو نفسی اوزره غیری تقدیم ده وداوله وساده
وحمزایله اساده و بدون ها وساده بالین و مخده و فراش هنا سینه الّتی تحشه
محشوة بالتیبت مقعد و فراش یعنی بسبار رحضور باهر الشرف دخول ایدنلره
تعظیما له رواه شریفلرك فرش و تحتنده مفروشه غبطه فرمای استبرق جنان اولان
وساده و مقعدی اول كمیه بسط انكله نفسی تنفیسینه تقدیم و ایثار بیورور
ایدی نكم عدی بن حاتم طائی و وائل حضرتلری و هشیره رضاعیلریله و فوجی
شهر ثیابدر و یعزم علیه فی الجلوس ان ابی او كمنه شان تبوّ تمامر سنه اجلالاً له و بالله
و ناذ با بالیه حضرت اوزره جلوسدن امتناع و استحیا ایدرسه اجلالاً له و بالله
اجلس انت فیملك تاكید و الحاح بیورورایدی قال فی النهذب یقال عزمت لتفعلن كذا
ای اقسمت انتهی و هو ماخوذ من العزم و هو التصمیم فی الامر و یكنی تشدید لو نبذه
اصحابه اسماء اعلامله ترك تعریف كنایه اولمغین كنیه دیلدی اصحابه نكریه كابو
تراب و ابو هریره و ام سلمه اساكنیه نهاده بیورورایدی و یدعوهم باحب اسمائهم تكریمه
لهم ملطفا بهم اصحاب و اتباعنه محبوبتر اولان نامله دعوت و ندا ایدر
بردی و لا یقطع علی احد حدیثه بركسنه اشنای كلامنده قبل التمام ادخال كلامیله
كفتاریني قطع اغردی حتی ینجز ره منتهاه تحتیه و فوقیه مفتوحتین و جیم مفتوحه و دال
مشدده مورّی ایله تجاوز حدّی و تعدّی الحه فیقطعه بنهی او قیام ناكم او كسه كلامده
حدّی تجاوز و یا مما لایلیق ایله زاغلی اولمغله اول حالده نهی تصریحا و یا بجلس عالی دن
قیام بیورمغله تلویحا عراض اتكله قطع ایدرایدی و یروی بانتهاء او قیام فالنهی بمعنی
الانتهاء و روی انه صلی الله علیه وسلم كان لایجلس الیه احد و هو یصلی الا خفف
صلوته و سأله عن حاجة فاذا فرغ الی صلوته كما فی الاصابة فی ادب المعیشة حضرت محی
عالم صلی الله علیه وسلم نوافلدن بر نمازه شروع بیورد قده حالده بركسه بجلس غریبه جا
لسه اولمدیی الحضرت پیغمبر اول نمازه عدم اطاله ایله مقتدا اولوب اول وارد كه دنیوی
واخرویی مرامنی سؤال قضا بیورد قدن صكره صلوه معتادیه اطاله ایله رجوع ایدردی
دیمك اولور قال العراقی لم اجد اصلا و قال البرهان الحلبی هذا الحدیث منكر و كان صلی
الله علیه وسلم اكثر الناس تبسما و اطیبهم نفسا مالم ینزل صعبة فجهولله ایله و بنای
فاعل ایله صحابه مدّ علیه قال او یعظ او یخطب حضرت خطب منبریه یا ایله اعلام
مظهر جمال و لطیف تبسم و رطب نفس جهتدن ناسك حمده رو و بشوش و مستبشر ایدی

مادام وحی

مادم وحی منقطع انزال و ناسه ترغیب و ترهیب ایله تادیب و عند جمع الاكابر در منبر
خطبه حوان اولمدقلری حالده خنده روی غیر عبوس ایدیلره امّا وحی و وعظ و خطبه
مظاهر ذی الجلال اظهار ایله مقام اجلال اولمغین منبسط و منبسط اولیوب فیض و هیبت
جلال غالب ایدی نقل كل مقام مقال و لكل مقال حال لارباب الكمال قال عبد الله الحارث
دیار و صده آخر وفات ایدنلر اصحابی كرامدندر سكس بش و یا بدیده رویراه جنان
اولدیلر خبر شریف تخریج كرده احمد و ترمذی در ما رایت احدا اتبع من رسول الله صلی
الله علیه وسلم جناب بركزیده بنی ارم علیه التلامدن بسیار تبسم بركسنه كورمدم
دیدیلر نه اطلاقه وجه مكارم اخلاقدندر و فی الحدیث تبسمك فی وجه اخیك صدقة
و عن انس رضی الله عنه كان احد یتحنثنی ایله یزنه حدث جمع خادم المدینه
یانون رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا صلی الغداة یأتیهم بانعدیه ایجوندر
یانون فعلنه متعلق اولور و ابنه جمع اناء كسكاء و اسیه ما یوضع فیها الشیء
اوانی ابسه جمع بلمع فیها الماء امام مسلم انس رضی الله عنه دن سلسله جنبانه
روایت ایدركه عبید و جواری مدینه بعد صلوة الصبح ظرف ایله منع جو بسیار كردی
حضورینه كوانه اولور لردی فما یؤتی صفة مفعوله یا ینته الا غمس یده فیها و كوزه
اب و آبینه احضار اولنی دیی الا دستی شفا بیوستی اول ابنه دروبنه ارخال ایدرلیدی
و ربما كان ذلك فی الغداة الباردة بسیار بار سردی هنكام صباحده اوانی احضار
اولنوب غمس ید بیورورایدی لاجل التلطف بحال مبتلاق بره غمسندن امتناع بیورمزدی
دیی بریدون به التبرك ابنه ارخال بدایله حصول نعمت و زوال نقمت و طلب بركت
مراد ایدر لردی و عبارة كلام مصنفدن اولمق محتملدر زیرا فی السنة مسابحه بدون
هذا الّتی بالی روایت بیورملرینه امدی خبر لطوف اثار علی و مشایخ و انبیا ایله خبر كن
ارشادی ایجاب ایدر فصل و امّا الشفقة و الرأفة و الرحمة بجمیع الخلق
فقد قال الله تعالی فیه امّا حضرت سرور كائنات علیه ازكی الصلوات جمیع افراد كائنات
بروجه محبة رقة قلب و شدة رحمت و لطف و مرحمت عامه سی جهتندن خدای كریم
بیورودی لقد جاءكم رسول من انفسكم عزیز علیه ما عنتم حریص علیكم بالمؤمنین
رؤف رحیم و عزیز شدید و صعبا و ما مصدریه و عنت مشقت بو آیة جلیله اجلال شان
نبی آخر الزمان علیه التلامدن جمله امنان حقی حقنویه اولوب بقول بعض منتشر ایات
و فرائد آخر زمانه اولمدن ایله جمیلو دیر دیدیلر خلاصة معنی ذالك الخطاب یعنی
اولان منبی و یا عرب و یا غیرهما اختلافی اوزره بتحقیق كیزه جنسی بشردن
بیغمبر ذی شان كلدی سیره مشقت آور اولان اشیا انك كمال رأفتندن
بغایت رنجور و صعبتر در و دینی و كتبی مؤمنلره و غیرلرینك منفعتنه
دلداده و حریص و فی الدنیا و العقبی رؤف و رحیم تذییل و یا تتمیم بحوندر و بو آیه
عزیز دائر و متوقف كلام ابتدای فصل اوله مستوفی بیان اولندی و قال
تعالی و ما ارسلناك الا رحمة للعالمین ای رحمة بجمیع الخلق تقدم الكلام كرارا
قال بعضهم من فضله علیه الصلوة و السلام ان الله اعطاه اسمین من اسمائه
فقال بالمؤمنین رؤف رحیم رؤف بالاشباع و دونه علمدن بعضلره بیورور سلطانه
عالم صلی الله علیه وسلم حرفر تلریك جمله فضایل و خصایصندن در كه هولایح
كریم اسماء حسنی سندن دونام نامی ایله تشریف بخش تنها می بیورولمغله بیجیرا
لسانه كلام قدیمنده رؤف رحیم ایله وصف و تسمیه ایلدی و حكی نحوه الامام
ابو بكر دوراك فتح فا و سكون واو و فتح راء و كاف مشدّد ایله امام جلیل القدر

وصفه

وفی نسخة صحیحة بناخیر
الرأفة عن الرحمة
لعلی القاری

فی اكثر النسخ منه قوله تعالی
لقد جاءكم رسول من انفسكم و
فی بعضها منه عزیز

ذالك الخطاب

در تبوک التی نار بحنده عازم دار الفواد المشدد حدثنا الفقیه ابو محمد بن محمد عبد الله
الحسنی ضم خاء بجمه وفتح سین منقوطه ونون وبا ابله بر فیله نست اولور
بشبور بکری النبده عازم راحتسرای بقا اولدی بقراءتی علیه شنا امام الحرمین
ابو علی الطبری فتح طاء مهمله ابله طبرستان وبا طبریه یه منسوبدر شنا عبد
الغافر الفارسی امام زاهد ابو محمد بشبور بکری بدیده جانب عقبی عزم البدی شنا ابو احمد
الجلودی شنا ابراهیم بن سفیان وشنا مسلم ابن الحجاج صاحب الصحیح شنا ابو الطاهر احمد
بن عمرو بن السرح والاموی نوفی تسعه خمسین ومائتین قال اخبرنا ابن وهب ابو محمد عبد الله الفهری
روی عنه التسعه بوزطقسان یدیده غزله نشانه جنة المأوی اولدی اخبرنا یونس ابن یزید
الایلی بوزطقوز نار بحنده عازم شهر هامو شان اولدیلر عن ابن شهاب امام ابو بکر بن
مسلم الزهری قال غزا رسول الله صلی الله علیه وسلم غزوة وذکر حنینا بالتصغیر
مکه مکرمه وطائف بینده وراوی نائده اسم وادیدر سنبی بجرتک سکزنجی سالنده که طائف
حرمسرای ام القراید کمند طغز بیند نسخبرا ولدقده ذکر غزای فتح حنین ذهی صورت پذیر اولمشدر
قال ابن شهاب فاعطی رسول الله صلی الله علیه وسلم صفوان بن امیه نعفبر امه مائه من نعم
النعم تختینه ثبره وکاون وکرسنده شاملدر ثم مائه ثم مائه ثم مائه زهری علیه الرحمه بهره
داور خطبهٔ رسالت علیه احسن التحیة غزا البدی وداعی غزوه حنین اولمق اوزره
ذکر ایدوب نقل بیوردیکده اول حضرت سردار بنی جمع ابو وهب که مرفوع شرکه حالنده
حنین وطائف غزالرینه عسکر اسلامه اماده اولمشدی وبعد الفتح مرفع انکشت اسلامه
ایلیوب مقدما ذات رسالت مآبه مع مابینهما من الرحم بارادر خطاب اولمغله اسما
فی متابینده احسانلره بجازات ایدوب غنایم تلک الغزوه دن مرة بعد اخری اوج
کره بوزدانه کشترکوه کوهان بخش ایلدی معلوم دعوت اولدیکه راوی سند اوزره حدیثک
تقدیم ایلدیکده قال رسول الله صلی الله علیه وسلم کذا وکذا اخبرنی فلان وبوب
بعد ذا سندینی ابراز ذکر ایدرک یاخود بو حدیث شریفی اسما بعضی اسنادیله مع
المتن تقدیم ایدرسه بسی اسناد متصل واتصالی ذالک الحکمه مانع دکلدر کما لو ذکر
ذکر الاسناد بتمامه اولکه قال ابن شهاب حدثنا سعید المسیب عند العراقیین
فتح نخیله مشهوردر وعند المدنیین کسرله مقام التابعین وصولا صبحی بنجاه سال وضوره
عشا ایله تحریمه بند قیام وحمامه المسجد لقبیله بنا مرفات عالیقدر ایدی ابن شهاب
زهری مولی البهدلدر تحدیث بیوردیکه ان صفوان قال والله لقد اعطانی ما اعطانی
وانه لابغض الخلق الی جمله حالیه قال یعطینی حتی انه لاحب الخلق الی ابو وهب نقل ایدرکه
حضرت پیغمبر کابخش ایندیکی حالانک بکا مبغوض ترین خلق ایدی بعد ذا
بخش وعطاده برقرار اولدی تاکیم الآن اول حضرت بکا جمله دن محبوب ترین اولدی بو بیور
منلر امدحا مراء مؤلفة القلوب حب مال اولمیوب اول طیب نفس انشنای علت الحبه
وفی نائک ردنه صوافی دواکه اکرم انعام در مداومت بیورمغله داعی غضال نعمة
کفران رهابیورملری نعمة اسلامیله تصحیح فاجع ایلدی صدر اسلامده مؤلفه
جانبیه اعطا جائز اولوب بیت المال ویا ذکوة ویا خمس غنایم ویا خمس خمسدن اعطی
الاختلاف فنی بخش اولنوردی بعد ذا خلافة صدیق وبا فاروقده منع اولندی امدی
بو خبر لطیفی ایراد دن مراد فخر عالم صلی الله علیه وسلم ایله صفوان بینده قرابة رحم اولدیغی
جهتله شاید عداوت وکفرنده استمراد ایله هلاک اولمسنه عدم رضالری واکا شفقت
واحسانله حسن سلامتی اراده بیورملری حضرتلرینک کمال رافت ورحمتلرینه دلالت
عطا وبخشش وسخا وخبر صفوان کذا راوی اخذ برور وی صبغة مجهول جمله ان اعز

ایشا جاء بطلب ایمی النبو صلی الله علیه وسلم شیئا فاعطاه ثم قال احسنت الیک قال
الاعرابی لا ولا جملت خبر مذکور ابو هریره رضی الله عنه طریقندن مسند ضعیفیله
روایت کرده بزاردر ورویی صبغة مجهوله اعرابی نامعلوم وبعضی نسخه ده احسنت
همزة واحدة ورود ایدوب همزه استفهام مقدردر واستفهام تقریری اولور
وفعل لازمه لقوله احسنت ورودیدرکه براعرابی حضرت منعم مکارم الاخلاق صلی الله
علیه وسلم حضرتلرندن طلبکار احسان اولدیغی حالده احسان حضرتلرندن رومال
وبا مامولیله مساعده بیورملری بعد الاعطا بدوجا به لطیفه کونه سکا احسان
اندم محمد بیورمشی مثال ایلدکده اعرابی جانی بسیار راندک ونه صلیله جمیله ایلدک
دیدیکی باخود معنای واحد ونکری تاکید وبا اجملت اکثرت معناینه دیدیکده غضب
المسلمون وفاموا الیه مشاهده ان مشاهدهٔ اسلام اول زاغ لسرتک سوره
ادبندن ناشی غضب الوجه اولوب ضرب ورد ایله قیام ایلدیلر فاشاره
البهم ان کفوا ایدیلر تنبیریله ومامصدریه حضرت طیب وبردکلرینه علیه السلام
شفقة علیه واحسانا الیه مسلمانلره بدد بدن کف ید ایلدیلر بشارت
بیوردیکی ثم انا هم ودخل منزله وارسل الیه وزاده شیئا ثم قبله مقدروهو
خرج قال وارسل احسنت الیک شاهد بیت مقطع رسالت تسعه نخاله ینه نشر
یوا ایدوب بدویه عطیه رسایندیه بیوروب بحش اولدیغی عطایی اوزون قلوب
بیرون دولت خالری اولدیغی عسکریله اعرابیه سکا احسان ایلدم دیو بوب
جنبان برسیشی اولدیلر قال نعم بدوی ای والله احسان نام ایلدیک فراک
الله من اهل وعشیرة خیرا غاء تقریعیه وبیبیه وبا شرط مقدره جوابیله نصیحه
وبار مفعوله اوزره عاطفه دراکی احسنت فراک الخ ومن بدلیه دراکی من
اهلی وعشیرتی الذین لم یحسنوا الیک اولهٔ وبا نبعیضیه وعشیر قبیله وخیرا
نصیبیله تنفعول ثانی جزاک وفعل ومفعول بینده جمله اعتراضیه واختصاصیه
وبا خالیه اوزره منصوب اولور والحاصل بکا احسانک بسببیله اهل وقبیله
دن اولدیغک حالده مولاسکا خیرایله بجازات ایلسون دیدی مرادی خوبشاه
وند وبنا رمدده بدل کله انلرکا احسان ایندیلر خدا سکا جزا ایلیه دیمکدر
اولهٔ فقال له النبی صلی الله علیه وسلم انک قلت ما قلت وفی انفس
اصحابی اصل نفسانی ده صبغهٔ مفرد ایله وفی نفس وافعدر من ذالک شیئ
فان احببت فقل بیوردقده ایدیجم ما قلت بین یدی حتی یذهب ما فی صدورهم
علیک لفظ شئ تنکیر یا تحقیر وبا تعظیم ایهو ندبره وبجابی ضمیر اسم اشارت
وضعی مشار الیهی مشاهده ومحسوس منزله سنه تنزیلدندر ومحتنی اعرابه
تعلیق بیوردقلری کبی کرما اسناد درکه بیوردیکی ایدیجم تعبیری حضورنده کنایه ویا
اصحاب یدونه نسبتی درحالیکه کلا واعرابیه کنفا ربیبه نادر برابر تذکیر
بیوروب وسن جواب ورد ذکه کویا اولدیغی کلا فی سویلدیلرکه اول
قول ورینه تفوس اصحابهٔ امر عظیم وعقدایم بانی فالتبریه سندن ازده دل
ومکر یله اول غشی ابینه نصیحه حاطبدن ازاله واید رسکه بنم حضورمده
سخنسز اولدیغی مدبجه یا انلره شکا هلرینه حضورمن ده انکرار ایلیه نالم
اصحابک سنک خفکدن اولان کدورتلری صفحه سینه لریدن زایل اولدیو
بیوردیلر قال نعم بدوی ای والله دیوب فلما کان الغد اصبح غدوه
ایدی واو بلا عوض نحذوفدر وغدا تا طلوع فجردن نابر اولدر والعشی

وفی نسخة فارسل
الیه لعلی الفارسی

وفی نسخة منلی ما قلت
لعلی الفارسی

بفتح فکسر مشدید ما بعد الف دال نابه غروب والشتک من از اوبی جاء فقال
صلی الله علیه وسلم ان هذا الاعرابی قال ما قال فردد ناه فزعم انه رضی
زعم ع ارب مقام قول حق معنا سینه بعنی وقت اروز فردا هنگام ضحی بدی
درد و لغایه چهره سایی اولدی سبدی عالیجناب مجلسی هابو تنده موجود
اولنلر خطاب ایدوب یواعرابی نه دیدیسه دیدی بزا کا عطیه برزبان
خلق بحسنی رد خوشنود اولمسی مامول دیرد یواعرابی به نگاه التفات
بیوروب اکذالک استفهام تقریری ابله وجار مجرور دیرارسنقد رخبر دیر
ای الامر کذالک قال نعم فجزاک الله من اهل وعشیرته خیرا هلدن واردن اخصق
وبا اعلمدر فقال النبی صلی الله علیه وسلم مثلی ومثل هذا مثل فخشین
ابله قصه وحکایه وموردی مضربنه مثبنه کلام معنا سینه استعاره تشبیه ویا
تشبیه تمثیلی مرکب اولور کقوله تعالی کمثل الذی استوقد نارا وتوضیح وتقریر
زیاده عابنی اولان شبیه ابله ضرب اولنور که معقولی محسوس ومخیلی محقق کوسترمک
اوقوع فی النفس در حاصلی شان عجب واغرب بیده استعاره اولنمشدر یعنی فخر عالم صلی
الله علیه وسلم بیوردیکه جمله یواعرابینک شان عجیبی مانند وشبهید در مثل رجل
له ناقه شردت علیه ای نفرت منه یقال شردت الدابة والانسان اذا نفر وجرب
شدیدا فاتبعها الناس افتعال من الاتباع فلم یردها الا نفورا فنادا هم
صاحبها خلوا بینی وبین ناقتی افتعال من الاتباع خلوا بینی نادی فعلنه مفعول
ویا قول مقدر مفعولدر فاتی وفی نسخ فانا رفق بها منکم واعلم فتوجهه لها بین یدیها
ای جاد هامن امامها فاخذ لها من قدام الارض ضم فاف وتخفیف جمله جمع
قرامه کنکاسه لغظا ومعنی مراد اولنمش دشات درکه حستندن ناشی قرامه
تشبیه وخار وخاشاک اسباطح اولندیغندن مستعار در فردها حتی جاءت واستناخت
تقدیر مقدر دنت منه لناقه فامسکها وشد علیها رحلها الرحل لابل کالسرج
للفرس واستوی علیها یقال استوی علی الدابة اذا علا علی ظهرها ورکبها والحاصل
اول کمسه حال وشانی تقدیر درکه اول کمسه ناقه برناقه سی اولوب اورکوب صاحبندن
نفور ایلدیکدن خلق شتر سرمستانه بینه روان اولدقجه دخی زیاده نفور ینه باعث
اولدیلر صاحب شتر انلرک ندایدرکه بنم شترم سباله سنی شتها فیلک برلر شتر صالبی سبز
لردن شفیق تر واخذ نه سبزدن اعلم واکاهم دیوب پیشکاه شتره توجه وزمینده برر
مقدار کیاه الوب نافیه ارانه ایلدیکیاه رام اولوب اخذ ایلدیکی وجهکر وب
رحلنی بنداید وب شتره سوار اولدیکی والی لو ترکتکم حیث قال الرجل ما قال فقتلتمو
دخل الثانی یعنی بدوی مذکور سوادیه برله بکا جوابدده اولدیغی کفتارنا
سزکفتاری ناسزای حبیثنله سبز لر غضبناک اولوب سبزی منعله کوشمه دامانکزه
تعلق دست مالیفت انسم ای هلاک ابله مجازات ایدوب اعرابی بکا اسا دخی
سبیله داخل انشکده بش انفار اولوردی دیو بیوردیلر احد منثیل حضرت زرده
اعلای طبقات بلاغت اولدقی معانی غیر لطیف در زرنادرکه اول حضرت عندنده
نده دینانک حستندن مالی فی اده وخاشاکی ونفس نفیسی صاحب ناقه ویدوبی
ناقه حشار دیه تشبیه وغضب الود اولان اصحابی بی شتره روان وصاحبندن نفور
یادی اولان کمسه لره تمثیل وکفوا عنه قول شریفی صاحب ناقه حملوا بینی کلامینه نظر
وانی ارفق بها منکم فرفقی ذات قد سنی الصانعی شفقت علی خلق الله دن جمله در
اقوی ودانا اولدیغندن اشعار ایلدیکی ورویا بنای مجهول الله عنه انه صلی الله علیه وسلم

ضعیفی حضرتنه راجع قال لا یبلغنی احد منکم عن احد من اصحابی شیئا من التبلیغ
اولا ابلاغ ونهی یا خود نفی بعنی النهی او لفی فحذف رکاکی مسعود رضی الله عنه للعهود
جنابندن ترمذی وابو داود وبزار وابن ندن فخر عالم صلی الله علیه وسلم بیوردیکه
بکا اصحابمدن برندن فعلی منکر اولان اوبی نقله بکا ایصال اسوت ودیدیلر امدی
نکلات قلیله منوشحه خبر تقویه ورود انکله جمیع اصحاب وافات وانباء مکروهه و
حرامه بشهادة المقام عام اولور حاصلی اصحابمک هر تنقیصدن اولورسه اولسون
فی ای وقت کان صدورها فته اولان امر مکروهی بریکر بکا ابلاغ انسوت دیدلر اولور
فانی احب ان اخرج الیکم ای من الدنیا وانا سلیم الصدر جمله حالیه در الاهی انی الله
بقلب سلیم اینه ایما بیورور وسلامة قلب برزده بغض وعداوت وبر کمسیه غضبان
الحدن کنایه در یعنی بن استرمکه دنیاده قلبم بغض اولدیغی حالده فی کل غشاوة
وعشی چیقه م ومن شفقته صلی الله علیه وسلم علی امته تخفیفیه عنهم اولدیغی
مالک اطیب رحمة علیه اطیب التحیة حضرتلرینک امتینه کمال لطف ورحمتلری
امم پیشینه اولان نکالیف شاقه امتلرندن تخفیف بیوردقلری جمله نماز روزه
پنجاه وفتدن پنجکانه تنزیل وتخفیفلری درکاه حقدن طلبکار اولدیغی کبی وتسهیله
علیهم وامتی ازده امور بی زهوری بیورملری که جمیع بی قیام مراد ایدنلره لبد لنک
علیک حق ولزوجلک علیک حق کلاکی سهولته پیاکی کبی وکراهة انشباه مخافة ان
تفرض علیهم کراهة وکراهیته مکروهدن ضد محبوبدر وکرطوعا مقابلی ومخافة
بعنی لقوفا ومنفعول کراهة درده دخی امتی ایجون بچه امور بی غیر محبور کورملریکه
شاید امتی اوزره فرض فلمق خوفندن ناشی ایدیکی کقوله صلی الله علیه وسلم
لولا ان اشق علی امتی روایت کرده ائمه ستله اولان حدیثده بیورد قلری قول اسا
که اوتمم اوزره مشقت خوفی اولمیدی لامرتهم بالسواک اندره انشیا کلمه وجوبا
امر ایدردم ولولا لامتناع الشیء لوجود غیره والمعنی امتنع الامر بالفریضة لوقوع مشقة
وسواک استباک معناسینه مصدر ونفس عود اسمدر وتقدیر مضاف الیه
استعمال سواک دیمک اولور والمراد هنا الاول وسواک مذکر وبعضی اهل لغة تا
ینی بخور ایندیلر اما علیکم بالسواک واسیتاکوا حد بشیله اوامر استحبابی وبعضلر
وجوب امر مشکل انجه بله خبر مذکور ایله رد اولنمز مع کل وضوء روایة مسلمده
عند کل صلوة ومر بدر وضوء فتح واوله وبدر وفتح واوله ما ینوضاوبه کالطهور
وبعضلر مصدر ده دخی نبی ونحو برایدیکی وخبر صلوة اللیل جزله ویا قوله
مبتدادر قیام لیل ده روایت کرده شیخین اولان خبر صحت انرخذ وامن العمل
سایبقون خدیثی مراد مصنف علیه الرحمة اوله ویا لیلة شهر رمضان دیکی کبی خلق
جمع اولوب یکرمی رکعت صلوة تراویحه قیام واوجیقده عدم خروج ایله عرفت
اجتماعکم ولکنی خشیت ان تفرض قول شریفی مراد الله وتهبکم مفعولله مضاف ومصدر در
ای نهی النبی صلی الله علیه وسلم الصحابة عن الوصال صوم ده وصال ایکی کون یا دخی
زیاده من غیر اکل وشرب بینهما صائم اولمقدر نهی عن الوصل صحبتنده ثبوت
یافته نهی درکه اول قائل ایدت عندربی صلی الله علیه وسلم واصاله بیورور ناسی
دخی اتباعا صوم وصال رغبت ایدوب مشقت باب اولدقلری حضرتدن منعکس
اولدقدن نهی ایدی واندیار رسول الله باجناب عزتک صوم وصالکار سیر دیدکلرنده
انکم لستم مثلی انی ابیت عندربی یطعمنی ویسقینی حدیث مجرده انکار ایله لبجنبان
اولدیلر وصوم وصال خصایص حضرت حبیب الله علیه سلام الاله دن اولوب
غیرلر نمو عدر وحدیث لطیفده معنای اطعام واستقای حق اول حضرتده قوة

روحانیه اوطا ایدوب انوار ینه ایله تغذی بیور مشدر کذا ترک طعام وشراب ایله
بدن نازك زیبنی لاغر اولمز بلکه عالم غیبه روحانیتلری انصالیله قوة قدسیه لری
مزداد وبدل ما یتحلل حاصل بیورلور دیمك اولور وکراهة دخول الکعبة
ودرون کعبة الله ده دخولدن امتنا علری اول حضرتلرك امة وحوم سینه حمله
شفقتلرندن در لذا انتفعت امته تابع مفتوحیدر وعین مهمله مفتوحه
ونون مشدده ومثناتیله من الغنت مشقت واتم مفاعلدر وبعضی نسخه ده
تتعب من التعب کلام الجوهریده امت فاعلدر وبعث ضم تحتیه وسکون عین وفتح
کس نونله دخی وبدر بو وجهله اقم منصوب ومفعول اولور دمفعول اولور
وبینه تحتیه ونشدید لله روایتدر یعنی امتینه ایقاع مشقت واتعاب نفس
حاصل اولمق ایجون حجة الوداع ده دخول کعبه یه عدم رغبتلری ناشی کندویه اقتدای
دخول مناسك جدلرینه عدا ایتدکلری حالده کاهی عدم تیسر دخوله اتم ومشقت
باب اولمسون لذا ایجون دخول بیور مدی امتی بعد الهجرة دار الامان مکه یه قدوم شرف
لزوم حضرت اوج دفعه دره بری عمرة الفضا ایدیکه ظهور کعبة الله عاریه عن
الاصنام اولمغین دخول واقع اولدی ایکنجی فتح مکه مکرمه درکه داخل کعبه اولوب
اغلاق باب ایله امر وبیرمه المحور بیت الکعبه ایمانیتیمن فدلدیلو وابن عمر رضی الله عنهما
درون کعبة الله دخول ایتدکده باب السعادن مقابلی جدار کعبه یه اوچ ذراع قریب
محلده قیام وباب محترق وراسی ظهر یدن قلوب اجاوصف انبیا علیه التحیا بالجزعه
بعد نماز وجابکاه منیا زاولدیلری محل اولمق اوزره نعمین ونماز شروع بیور رایدی
اوچنجی حجة الوداعده مکه یه قدوملرینده عدم دخول کعبه جناب صدیقه رضی الله
عنهادن روایت ابوداود در منذی اوزره حرج صلی الله علیه وسلم من عندها وهو
قریر العین ثم رجع وهو کئیب محزون نسئالته عن ذالك فقال خشیت ان اکون شققت
علی امتی بعدی دخول البیت حدیثی ایله ثبوت بافته تعبیر درکان ذالك فی حجة الوداع
وکان عایشة رضی الله عنها معه صلی الله علیه وسلم جناب حضرت احمد شفقتلرینه بحمد
که لطف دارامان اولدی اهل اوزره چوادلری سبحانیه ماهدن جدا کعبه یه
عجیبی عشرة دکا ابنیه لباسنی قاره ورغبتله لو یه دخی اول حضرتلرك جناب
دعا ونضرعی ان یجعل سبه ولعنة لهم رحمته بهم یعنی امتینه علی تقدیر الوقوع دشمار
وطرد ایله دعاسنی الله تخصیص رحمة فلفلغبنه میل ورغبتی کمال رافتله بر
وانه کسر وبا فتح هزه ایله آبی ومن شققت علیهم انه کان یسمع بکاء الصبی یکامه
وفصر له وصبودن واد طفل شیر خورده فینحوز فینحجز فی صلوته تجوز
تفعل من الجواز قصر وخفة وکربه طفل تونتردی البوردی معقوده الجماعة
اولانه نمازی اقتصار وتخفیف بیور ایدیکه کوزکانه رحمة وبدر ومادر دن دهاب
وخشوع اختراز زندن تعجیل ایلدی کما رواه الشیخان ومن شققته صلی الله علیه
وسلم ان دعا ربه وعاهده دخی اول غیث عنبر بار شفاعتله جناب کبریایه
دعا ونیاز واخذ عهد بیور مقری امتینه شفقتلرندن فقال ایما رجل حکم زنان
دخی تبعاً مردانه اسادر رستیته اولغته او للتنویع لا للشك فاجعل ذالك له زکاة
ورحمة وصلاة وطهور تقرب به نقربه بها الیك یوم القیمة یعنی کبره وشئام
ولعن اندمسه منهم سب ولعن الله برکت ونما ونشا وظهور وسیله قیلدوزه
تخشره اکا نکله حضرتکه تقرب ایلیه لو دیکی علیه الرحمه زکاتی طهارتله تفسیر
وظهوری باب تاکید دن عد وصلا دیمك رحمت حق ایله تادیل ورحمة عطوفتله تفسیر
قیل شارحوا اول حدیث شریف اللهم انما محمد بشر یغضب البشر وانی قد اتخذت عندك

لو تخلفه فایما رجل الخ امتی سب ولعنه سزاواهل اولدیکی اولی حضرتدن
صدوری نه وجهله شایان اولور سوالینه جواب مدعوعلیه ظاهر
سب ولعنه اهل اولمق ایله صدورایده وحکم ظواهره نظر ایله دشنام دائر
اولله لو والله بنوعی السرائر یا خود کلامده عادت عرب اوزره جاریه اولان
نریت یمینك لاکبرت سنك وقاتلهم الله امثالی کنایاتدن اولوب علی قصد
اولمیه اول حضرت بوکا مانند کلماتدن بریدر شاید حقیقة قرین اجابت اولش
اولله در یوجناب حفیدن امتیلرینه اکا بدل رحمة وقربة اسندعا بیورمش اولدیغی
کذا فی شرح المشارق لابن ملك حدیث جلیل ابی هریره رضی الله عنه طریقندن بخاری
علیهما الرحمة والرضوان راویاندر وتتمه مباحثه سنی ثالثا فصولنده مبسوطدر
ولما کذبه قومه اتاه جبریل علیه السلام فقال له ان الله قد سمع قولك فی قومك وما
ردوا علیك وقد امره ملك الجبال لیطیعه فیما شئت فیهم سرور بسیادات
علیه الصلوات حضرتلرینك امتینه کمال رافتله فتح مبین خبر دندرکه شیخین
علیهما الرحمة غالبه سایی معارض روایت اولورلر وفتا کفار مکه دن سفهای
قریش حضرت صادق الوعدی مزروعه ایمان ایدنلره بلبل سدره نشین
جبریل امین تسلیه خاطر کل نور سید باع بلاغ ایجون جناب حتاب شبابا اولوب
ایندیکه جناب کبریا جل وعلی سنك شانکده قومك شخصنا زاولدیغی اولدقجه
وردی اشتدی ومؤکل جبال اولان فرشته فرمان وجنابکه انقیاد له مامور تلدیکه
قومك حقنده مرادایدیکلری شیئله اکا امر انمك ایجون فرشته بیوردی فناداه
ملك الجبال فرشته مؤکل حضور رسالته دوماك وحضرتنه شایان وصفیله بدا
ایلدی وسلم علیه الواو لمطلق الجمع وقال امرنی بما شئت امری فی قومك مفعول
برای تعمیم محذوفدر ای شئت ان اطبق علیهم الاخشبین تخصیص بعد تعمیم
واطبق ضم وهمز وکسر موحده ایله ایقاع واخشبین خاویشن وموحده برله
تثنیه برله اخشب منی عقبه سی نحتنده فوق المسجد ایکی طاغ وبابی قیس ایله
فعیقعان نام ایکی جبل در غلظه وخشونتلرندن اخشبان ایله بنا
قلندیلر یعنی یا والله جباله مؤکل ملك چوق رسای حضرت اولوب قومك
شانده مرادایدیکی وجهیله بکا امر ایله افرك اولورسه اخشبین نام کوه سنکلینی
اول بدنهادان اوزره اطباق وضم ایدملکی زیروزبر تحتنده هلاك اولسونلر دیدی
قال النبی صلی الله علیه وسلم بل ارجو ان یخرج الله تعالی من اصلابهم
من یعبد الله وحده ولا یشرك به شیئا جمله ثانیه کما قبلی مؤکددر
واصلاب جمع صلب ظهر در اخراجیله مراد نسل وذریت خلق اتمیدر
سلطان سریر ده افلاك علیه السلام فرشته نگاه ایدوب قومیله
استیصالنی وارادتم بلکه جناب کبریادن امید وارکه الریدن زر نثار اولان
ذات مقدسی توحید ایله عبادت وحقی وجبلی شان بینهما بسنه
شرك اتمیه تسلی انشا بیورمسی نیاز مندم دیو بیور دیلر ذات
رسالتمآبی عالمینه مخصوص رحمت اولمغله قاضی محکمه قضا وردعا
ورجا سنی امضا بیوردوب ملتمسی قرین اجابت وقبول بیوردی
طبیب درد کنه نور بخش روی سیه شاه سروش سیه حکمران عالمدر
همه سپهر کرم افتاب اوج هم نسیم لطف دمادم وزان عالمدر

ر فیق نالہ کشان د سکبر مظلومان ک شفیق حسنہ دلان مہربان عالمدر ک
ک کواہ ذالعظمۃ شاہ اصطفا دولت ک پناہ امت وملت امان عالمدر ک
ک زلالی لطفی مراشتہ ریاض امید ک شکاھی مرحمتی باغبان عالمدر ک

وعن ابی المنکدر

ورد بی ابی المنکدر منبغۃ امام سوی الیہ کذا رامنشدر وروایۃ مذکورہ مرسل وبحکم
رفوع آبالہ رد بدر ک ان جبریل علیہ السلام قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم ان اللہ تعالی
او السماء والارض والجبال ان تعطیک یعنی ناموس اکبر علیہ السلام حضرت پیغمبر صلی
اللہ علیہ وسلم ابلاغ خبر ببوروب پادشاہ جھان افریں جل شانہ اسمان وزمین وجبالہ
او ابندیکہ سندی او یکہ فرمانبر اولہ لرا و یکہ رام اولیالر او زرینہ سعا صاعقہ یار
وارض وجبال خوف وانطبا قلہ دشمنلریکہ سنکسار وقھر وتوار ایلمک فضیلہ رسنکدہ
اولہ ربدی فقال اوخر عنہ امتی لعل اللہ ان یتوب علیھم دراصل معنا بجانوبہ رجوعدر
ونوبہ بندکان معاصی دن رجوع وخدای ذوالجلال دن قبولدر حضرت جبرئیلہ دوردر
یشا امتہ صلی اللہ علیہ وسلم امیت الوحی علیہ السلامہ جنبش ایدوب اشارت ببوروب
امتمدن منحرف اولدقلریچ عذابی تاخیر ایدرم فرجودرکہ انلریکا مغفرت فارغ
وتائب اولوب ایزد غفار انلرنوبہ رفیق رفیق وایمانہ روزبا فیلہ دیو ببوردیلر وقال ابن
مسعود رضی اللہ عنہ عفا کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بنحو لنا
فتح منناۃ تحتیہ وفوقیہ وخاء معجمہ وواو ومثلثہ مفتوحہ ولامالہ کمبر صحابہ یہ
راجعدر ای ینعهدنا او بانو بدہ ایلہ بنحو ننا او بجاء مھملہ بالموعظۃ مخافۃ السامۃ
علینا موعظۃ مصدر بمعنی الوعظ تحویف وتذکیر ونصایح ومخافۃ منصوب
مفعول بنحول وعلینا مخافۃ تعلقہ نعلق ابدر وبا سامندن حال اولور وبا نکرہ
معنا بنہ اولغبۃ صفۃ اولہ براعۃ مشکبا وتجنیس اوزرہ عبداللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ
الودود ببوروکہ بالاشتہ کرسی رعوت ک علیہ النجبۃ بن معاشر اصحابہ نشاط اورالہ
حالاتی نعهد وعظ وتذکیری ارطالہ واکثار ببوروزدیچ کسلتمک اولمسونلردیو وقالت
عایشۃ رضی اللہ عنہا ماخیر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بین امرین الا اختیار
یسرھما بوخبر لطیف بالادہ سبق ایدوب درس مقام اعاد ببوروفق ما قبلنہ نابید درکہ
رحمۃ علی امتہ اسھل امرینی اختیار ایلدیلر وعن عایشۃ رضی اللہ عنہا انھا رکبت
بعیرا فتح اولہ وفیہ صعوبت فجعلت تردہ تردد عدم بقا علی حالہ در فقال
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
علیک بالرفق کم کافلہ اسم فاعل بنفسہ وبالباء تعدیہ ایدر تخریج بیھقی اوزرہ
ام المومنین صدیقہ رضی اللہ عنہا شتره سوار اولوب جمدہ تندو سرکشلک اولغین برای
تذلیل وتردید وتشدید ببوردقلرنده اول کریم الخلق صلی اللہ علیہ وسلم یا عایشہ ھر
امرہ رفقہ ملازمت ایلہ وسوار اولدوغک شتریچ اتعاب انمہ مقال شفقت مآل
ابلہ ربان کذا زنا دیب اولدیلر وقد ورد مرفوعا ما کان الرفق فی شیء الا زانہ ولا ینزع
من شیء الا شانہ امدی بوخبر جلیل اولینچ جمیل حضرتلرینک حق لطیفلرینک عموم شفقت
علی خلق اللہ ایلہ موصوف ثبتہ دللت ایدر امکن فصل مذکور نداکہ قلبزب ضم او
لندی کای کوبی مطاف قدسیات ذکاوہ وی باب ملاذ دعا رفان آکاہ فضل
کانی کرم وشفقت احانی سکر سی عالم لرہ رحمت ایتدی ذانک اللہ
واما خلقہ صلی اللہ علیہ وسلم فی الوفاء ضد الغدر ونقض الذمۃ وحسن العهد
مانبلبنہ عطف تفسیر وصلہ الرحم خویشلرینی وندوامهاد احاندر دراصل رحم مولد
بعدہ قرابۃ بعید ویا قریبہ یہ بواسطہ دونها استعمال اولندی محدثنا الفاضی

ابو عامر

وفی نسخۃ ابی احمد
لعلی القاری

وفی نسخۃ ابی شنیف
لعلی القاری

وفی نسخۃ وھی الاظہر
لزاعدہ لعلی القاری

ابو عامر محمد بن احمد بن اسمعیل امام محدث طلد مطلق بشیوز بکروی اوجدہ عمارہ کزیدہ
طابوت اجل اولدیچ بذا رنی علیہ قال ثنا ابو بکر بن محمد بن محمد ثنا ابو اسحق الجبال
فتح فھملہ وشدہ موحدہ براہ ابراھیم بن سعد ثنا ابو محمد بن النحاس فقال ابن الاعرابی ثنا ابو
داود صاحب السنن ثنا محمد بن یحیی حافظ جلیل القدر نیسابوریچ نخ نار بخناد
فرغ روحی شاخسار بقایہ بال اکبر رخلت ایلدیچ ثنا محمد بن سنان کسر سین ونون
ثم موحدہ بانہ سندہ الی ثنا ابراھیم بن طھمان فتح طاء مھملہ وسکون ھا ابلہ ابو سعید
حراسانی نوفی فی بضع وسبعین ومائۃ عن بدیل ضم باء موحدہ وفتح دال مھملہ
وسکون ھا ابلہ عن عبد الکریم بن عبد اللہ بن شنیف العقیلی عن ابیہ امام عبد اللہ
المشھور عن عبد اللہ بن ابی الحمائی فتح حاء مھملہ وسکون میم وبمثلثہ ممدود عامری
اصحابی قال بایعت عند بیع لا ببعہ النبی صلی اللہ علیہ وسلم ببیع فبلان ببیعت
وبقیت لہ بقیۃ فوعدتہ ان اتیہ بھا فی مکانہ فنسیت ثم ذکرت بعد ثلاثۃ ای ثلاثۃ
ایام معدودہ خذ اولنسہ مذکرا ایلہ نذکیر ومونث ایلہ تانیث جائز در ولذا ثلاثۃ
وبندی کما فی الحدیث وانیعہ ستا من شوال وانما یلزم فاعدہ العدد انا ذکرہ
المعدود وھو ثلاثۃ لیال ریمکن اولہ وقیل المراد الثانی یا تا مھا واللیل سابق والحکم
للسابق نجئت بعضی نسخہ دہ ایراد ضمیر بلا نجئت وا فعدہ فاذا ھو فی مکانہ
ای مستقر فقال یا فتی لقد شققت علی انا ھا ھنا منذ ثلث انتظرک یعنی
عبد اللہ بن عامری رضی اللہ عنہ ببوروکہ حضرت حواجہ عالم صلی اللہ علیہ وسلم ایلہ
ھنوز رسالتلہ فرستادہ ببوروملدیچ بیندہ بیع وشرا منعقد اولوب ثمن مبیع
وبا متمدن بقیۃ ماپس ماندہ دمتع اولمشدیچ جابکاہ ببعہ ونودہ حاصل
ابدیچ من عبر عجلۃ وعوض بیان کلام ببوروزلرابدیچ او زسبل عطف
تفسیر در اخرجہ ابو داود واحمد علیھما الرحمۃ قال ابن ابی حالہ کان السکونۃ
علی ربع براد رزادہ سیدۃ النساء ابن ابی حالہ ببوروکہ اول خضرتک سکوتی
چار حصلت اوزرہ ثبوت یافتہ ابدیچ علی الحلم والحذر والتقدیر والتفکر
حضور جلالتمایندہ عنایتی مقتضی کفتارلہ شخصسازاولان کسنہ اوزرینہ مع
الندرۃ المواخذہ حلم سکوت ودشمانیدن حراست ونفسندہ وما یلیقوبہ
وبغیرہ تقدیری اوزرہ ومصنوعات حقی تفکر برلہ خاموش اولورلردیچ
قالت عایشۃ رضی اللہ عنہا کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یحدث
حدیثا لو عدّ العاد احصاہ روایۃ شحیم اوزرہ صدیقہ سلطان رسالت
علیہ انکی النجبۃ صدیقہ رضی اللہ عنہا ببوروکہ اول حضرت لب جنبان
کفتار اولوردیکہ اکر برکسہ حروف بحروف کلماتنی تعداد ایلسہ قابل شمار
شمار ابدیچ یعنی کمال ثبات وعدم سرعتدن ناشی عد اولنور دیچ
وکان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یحب الطیب والرائحۃ الحسنۃ طیب
عنبر ومسک وعود اسا تطیب اولان نسایدر ورائحہ حسنہ سائرہ
معطرات ورایحہ شاملہ در کل وسبل وریحان وش خوش بو اولان شیلر
وبسنلمسا کثیرا کوبحض علیھما منبر تشبیہ طیبہ ورائحہ عالیہ اولور یعنی
اکثر احیاندہ استعمال ببوروب واستعمالینہ ترغیب ببوروزلرابدیچ زیرا رائحہ
طیبہ ده فوائد بسیار وحصول بذیرا ولور حضور ملائکہ حفظہ وفرح حسنہ
ظاھرہ وباطنہ ماننده منافع ھوبدادر ویقول حبب الی من دنیاکم
النساء والطیب وجعلت قرۃ عینی فی الصلوٰۃ طفوز نجی فصلہ علی التفضیل
متن ومعانی حدیث مذکور کذا رانشدبر ومرویہ صلی اللہ علیہ وسلم

نهيه عن التنفس في الطعام والشراب مرة ضمتين مواو وهمزه ايله وكاهي همزه واو قلب
وادغام اولنوب مشدد فلنور مرة ون انساندره انسانيت معناسنه بما يليق
بالرجال ايله تلبس ومايحل به نرك اتكدر يعني حضرت اديب مكتب خانه دن اذل
عليه سلام الله عز وجل جملة وروندن طعام وشراب اوقله مكي نهي بيورملري
امتي حال شربده اناوكوزه تنفس منهيه دير بلكه نفس ادمي سكز دير بدر امتحد
بتده وارد اولان كان رسول الله صلى الله عليه وسلم بتنفس اذا شرب قرنيه خبر
تطفي بو معناية دكلدر بد شرشي قطع وانارمدن دهني تبعيد وخارجده تنفس
اتكدير مواك بالاكل اولا اولان واوه لفظيله ابراد بيور بلوب نهيه اوزره
عطف اولنمق انسب ايدي مما يلي يعني طعامدن هراكل شرب كندي كندن تناول اينسنه
او اغلري مرة حضرتندن ذبره والام بالسواك لرفوعدن البراجم باء موحده وراو مهمله
والف وجيم وميم ايله جمع برجم ورجمه مفاصل اصابع كف شكم سلامان مفاصل ظهر
كف اولديغي كبو وقيل البراجم مفاصل الكف كلها والرواجب براء مهمله وواو وزاي والزوجم وبا
ايله على القياس جمع راجبه وباجمع رجيه على خلاف القياس وهي المفاصل التي تلي
الانامل وبا مفاصل اصول اصابع يعني درون وبيرون انكشنده اولان ان بيرلرني
تنظيف وباك اتمكله امر اغلري دخي مرة حضرتندن ذبره واستحمال خصال
الفطره واستحدام وقص شارب وتقليم اظفار وتنف ابط وفطرة كسر خاء ايله
خلقت معناسنه دير مراد اول حضرتك امر ايدكي سنة سنية دره وقد سبق
تفصيلها فصل واما زهد صلى الله عليه وسلم في الدنيا معناسي زهد نرك دنيا
ولغات دنيويه دن بروكر دان اولوب فيما عند الله رغبة تامه دركاه اوج قسم
اوزره مقسم دير بري نرك وحرام دركاه زهد عوام وبكري نرك فضول
حلال زهد خواص بركمال درواخري نرك كل ما يشغل عن الله كه زهد عارفين
بالله فقد تقدم من الاخبار في اثناء هذه السنن ما يكفي سبز سيد الابرار
خلاصه دن احاديث واخبار دن اول جابره ورود ايدن انباي اعاده و
تكرار دن اغنا ايدن وجمله كذا دان ايدي وحسبك من قلادة منها
واعراضه عن زهرتها فتح راء ايله زينت وبهجه وقد سبقت اليه لحذافيرها
جمع جندفاره وباخذفوره اي بحلتها وكلتها من جميع نواحيها في نهاية الحذافير
الجوانب موزائد عليه فتوحها اي تتابعت بوابكي جمله حالتان ويا بيي المبتدا
وخبر معترضتان درر ان تتوفى صلى الله عليه وسلم جهنه مجهول الله واو مصدر ريه
وبعضي نسخه ده الى زياده سيله در هو ذرعه وهو نه عنده بهدي ادرع زرمذكر و
وهو نث فلنور وفي نفقة عياله في نفيل در يعني شاه رسل صلى الله عليه وسلم
امر دنيادن تقلل وقناعتي وريه بهجتندن اعراض دنيا اكا ياسرها سوق
تخيير اولنوب فتوحي مال غنايم وارزاق دارحق نزاقي وتتابع ايلدكي حالده
افل قليل ايله الى الوفات اكتفا وكفاف رضا داره اولمري سكا كافيدر رحمال
الله وفات الدكلرنده ذرع شرعي براي فوت عيال وال بكرمي كيل شعير ابو
الشحم نام يهودي ده رهونه ايدوب وهو يدعو ويقول اللهم اجعل رزق ال
محمد قوتا قوته غذاده كما روي الشيخان ويك اولوركه خدا قوته وغذاي ال
محمدي من غير مزيد زيادة ما بسد الرمق مقداري عطا ايدوب كفافدن برزياده
قلما دبو قاضي الحاجاته مناجات ايدردي جناب مقدس محمدي عليه طرائق
التحية سرور ونقاب تراب كشيده اولدقده بنجه خصوص وارا ضي تحاق اتمشلر ايكن
قافله دري ونواي اختيار ايلديلر نوفي رهون فلفق اشكالدت حمالي وكلدر ديدلر

ابن الصلاح فتوا سندي جواب داده الشركة اول مال وارا ضي بعض نواحيه دره
معه ومرفوقه اولوب نحن معاشر الانبياء لا نورث ما تركناه صدقة حيرلر
غفله مصالح مسلمين ايجون احاديث بيور مشلر ايدي والى نفس نفيسه وعيالي ايجون
تصرف بيورمزلري امام شهاب خفاجي عليه الرحمة برنكته ايراد اشلر ويرجو غله
رياضة نفس روح وزهنه صفوة وفوح داده اولوب نفسي قديسه وملكيته
قلمغله اهل ملل رياضتيله اهتمام ايدرلر امام بن محمد بنده عليه السلام
حرج تا باب اولغيه اول حضرت نفس نفسي ايجون حاصله تعللي اختيار
وفوصورتنده اظهار بيور ملري رياضتنه تامه ده امتي كندويه اقتدايله
حرج وشدت باب اولسون حكمتي ايجوندر ديو نقل بيورمشلر والله ورسوله
اعلم فكره حدثنا سفيان بن العاصي ابن سكره شكر الله سعيه والحسين
بن محمد الحافظ قاضي بيته وشيخ مصنف عليهما الرحمة بشبوز بشي حدوديده
قضاء نجب ابلدي والقاضي ابو عبد الله التميمي قالوا انا احمد بن عمر بقراءتي
ترجمتها قال انا ابو العباس الرازي انا ابو احمد الحلوي فتح جمله افريقيه و
باشامده برفريابه بسنده انا ابن سفيان انا ابو الحسين بن الحجاج صاحب الصحيح
امام مسلم انا ابو بكر بن ابي شيبة انا ابو معاويه محمد بن خازم احد ائمة الاعلام
لكوفه مرجئة مذهب ايدي بوزطغان دوريده سر نهاده بالبه لحد اولدي عن الاعمش
عمش ابو محمد سليمان بن مهران كاهلي سكسن سكرسال مقداولوب بوزوف سكز
عامنده وفات ابلدي عن ابراهيم بن يزيد بن قيس الكوفي الفقيه الزاهد
حضرت ام المؤمنين صديقه رضي الله عنها يه رسيده اولمش ابدي طغان اللي ده
عزم عقبي ايلدي عن الاسود بن يزيد النخعي العابد هشتاد بارج ايدوب
كثرة صيام ايله جلد بدني سبزكون وهدوشب ختم قرآن ايله اوفات كزاردات
مجسته منقبت ايدي داع نار بخنده دعوت ارجعي يه اجابت وترك قاني بلاي
عن عائشة رضي الله عنها قالت ما شبع كسر مؤخره ايله ما اكل حتى شبع رسول
الله صلى الله عليه وسلم ثلاثة اتام بليا ليها تباعا كسرناء فوقفه ايله مصدر
ردر اي متابعة متوالية من خير مطلقا كندم وجو بعضي نسخه ده من خبز والتمر
حتى مضى لسبيله اي حتى يتوفى يعني صديقة عالم حضرت صديقه رضي الله عنها
بيورركه سنه شبانه روز فخر عالم صلى الله عليه وسلم پيپايي نان كندم ايله اوبنجه
اكل خبز الجمله اغلبي ناكم دنيادن مفارقت بيوردي وفي رواية اخرى
رواها البخاري من خبز شعير يومين متواليين ولو شاء لاعطاه الله عز وجل
مال بحطر بيال بال عقل وقلب وفلب وفكر وبحطر ضم وكسر طاء مهمله ايله
ذكر ونصور ومرور يعني اول حضرت پي درپي ايكي كون وبا ايكي كجه نان جودن
شبع حاصل اولنجه بمدي اكر اول حضرت نرقوه ونفع اوربه دنيا واد ايدي ابزد
متعال خاطره خطور اتمدك نعابون وتبويا بي اكا بحشر ايدردي ومي روبه البحري
ما شبع ال رسول الله صلى الله عليه وسلم من خبر برمه حتى لقي الله عز وجل يعني
اول حضرت خفه واصل اولنجه نان كندم دن سير اولمدي وقالت عائشة ما ترك
رسول الله صلى الله عليه وسلم عند موته دينارا ولا درهما ولا شاة ولا بعيرا روايت
كرده مسلم اوزره اجنابي صديقه بيورد حضرت سيد الورى عليه التحايا دار
دنيادن رحلت بيوردقده نه دينار ونه درهم ونه شتر ونه كوسفند نزاي بشمر
البدي النار اخر دينار نفقت والهم اخر هذه درهم الجاري والمراد ان لم يكن در
معذب القلب بهم والنار وفي حديث عن ابن الحارث براد رام المؤمنين جويريه

ونسخه ابو سفيان نقل القاري

ولو شاء الله كما في النسخة نقل القاري

وعن الله عنها ما ترك حضرت سيه كشي انبيا عليه التحيا اهلي بيتي ايجون
تركة تخليف اتمدي استثناء مفرغه سلاحه كسر سين وبغلته وارضا
جعلها صدقه ارضه راجعدر وباجمله مزكوره ارجاع قيلنه وجمله
صيغه وياستيناف بيانيته ايله مستانفه در وسلاحدن مراد سيوف ورمح
وقضو در وغافر وغيري ذالك جهاد وبانه تبعك بري ذالغفار
وجهاد وباهفت زره كه برليسي زرع يراد عليه السلام در وبنج بنده وخرما
دكمان وتيرذان وزره وسفره وسير اعلا در كه هر بري محلنده نام وشانيله نعداد
وتفصيل اولنور وبغله دلدل نام اشتر رهوار در يعني سلطان كونين صلى الله
عليه وسلم حضرتلرينه ربقايه رحلت حالنده موجود اولان سلاح استر وزمين
الدغام صدقه اولمق اوزره ترك وتخليف ايدي وارض مسحلنده مخير نقلك اول حضرتله
بحث ايدي كي زهيندر امدي صدقه اولمق مصالح مسلمينه وقف بيور ملري در
ووقفه تعميم ايچون جاريه در وشاه رسل عليه السلام ارض مزكوره مالنزار
مقدار كفاف اخذ ايليوب فدر حاجتدن مازاد ي تصدق ايدردي قالت
عائشه رضي الله عنها ولقد مات رسول الله صلى الله عليه وسلم وما في بيتي شيء
يأكله ذو كبده لام ولقد ابتدائيه وبا فسيه واو حاليه واي هو قدويا والله قدمات
والحال انه ليس في بيتي ذيمك اوله تاكيد فتح كاف وكسر با وياسكونيله مع كسر وفتح زوجين
معناسنده وكبد منبع دم اولمغين تخصيص فلندي الاشطر شعير كنصف اي نعف وبيوق وقيل
نصف يكون صاع واد اولمغي تكدر او البعض مطلقا بدليله اوزره دفعي واستثنائيه
اوزره نصبي جائز در في وقف كي فتح را وشد فا ايله شبه الطاف في الحابط وياجدار
جدار در بالاتر اولان تخته بند در بقيه حديث ماكلت منه طويلا ثم كلته فقيل
روايت كرده شيخين عليهما الرحمه اوزره محواية سيدتوري صديقه رضي الله عنها بيور
لوداع رسول الله صلى الله عليه وسلم دار عنبايه رحلتكش اقامت اولدي بم خانده
زي روح اكلينه صالح شيئ نايا ب ايدي مكر بنم كيل جو طاقچه ديوارده بس ماندة ايدي
بنجه مدت اول جودن كفاف ايليوب بعده ذا بقيته تنتيلي ايجون ايلدي بكمده مدة بسيار
فنا بولدي ايدي خبر مذكور بو رقيقه برمشير دركه وضع كيل بركة شيئ ازاله
ايدر عقد وشمار وضي بوكا مانند اولور اما ابتدائي وقت مبايعه ده خذ رمانغ او
اولمبوب لابد اولور هو قال لي حالي ماضيه حكايه در حضرت عائشه رضي الله
عنها بيور مكه بني مخزوم صلى الله عليه وسلم بكا بيوردي انى عرضي جنابي
محمولة اجلالا له فاعل تحذوفدر على ان يجعل لي نذكير ونابت ايله
بطحاء مكه موهبا بطحا وابطح سيل روان اولان واد بدر ربك وخرده
سنك ايله بر اولمله بكا عرض اولندي يعني ابرد متعالي وادي مكه بي زنا ايله
مالا مال قيلمغي وحي ايله اعلام بيوردي فقلت لا يارب بن دبدم خطا بطحا و
مكه بي بحبوت بر زر فلمغي واد اتمم اجوع يوما واشبع يوما حتى افدر كانه
مراد ك ندر ديو سوال بيور بلوب بك روز كرسنه ودير سير اولام ديو فاقه مراد
ايلديم فاما اليوم الذي اجوع فيه فاتضرع اليك وادعوك وتضرع خراعيدن
تذلل وانكسار له دعا وجانب خفة انجار در ودعا طلب واما بس اول روز كه
كرسنه اولام سكا انجا وتضرع ايله لب جنبنان وخواسكار احسان اولام
واما اليوم الذي اشبع فيه فاحمدك واثني عليك اول روز كه سير اولاله
احسانك اولام حضرتكه مشجله كردان حمد ثنا خوان اولمق اقصائي مرامدر
دبدبدي وفي حديث الحرث جبريل عليه السلام نزل عليه فقال له ان الله تعالى

يقرئك السلام

مطلب
شبه في لغة
الغرة

وفد ربي انا كنا
نعلى القارئ

مطلب
وفي نسخة قال هلك
في عيش اهل البيت
نعلى القارئ

118

يقرئك السلام ويقول لك التخير ان اجعل هذ الجبال ذهبا و
تكون معك حيثما كنت ما فزيدة للتاكيد فاطرق ساعة ثم قال
يا جبريل ان الدنيا دار من لا دار له ومال من لا مال له فيجمعها
من لا عقل له امام سيوطي منا حل صفاد ثم اجده هكذا ايله حديث
مذكوره ابتدا رت بيورو ب طرف شتا ايله اعبارات اخرى ايله حديث
تخفيف بيور مشار اما مصنف علماء الرحمة جندا حاذيت شريفه دن
روايت بالمعنى بيور ملري فلما هدر وبغ نبك السلام فرندن ضم يا ايله
اما بقاء عليك السلام فولي فتح يا ايله اولور وقيل هما لغتان وهو مصور لا
مثل ويجوز ابدال همزه واو ياي گوديا فعلى من الدنو قرب معناسنده
بو عالم مشاهده اوزره وعالم اولان مال وغيري اوزره قرار گاه عالميان
اولان گروي زمين اوزره اطلاق اولنور وبهذا الاعتبار وارسميه اولندي
يعني جبريل شدة نشئ جبريل امين مشاهباز لايله كرسالت عليه الخيه حضرتلر
بنده ابلاغ كلدستة تحيه اولوب حضرت خداي علام جنابكز سلام وتحايا
والكرام ايدوب بيور ركه حوالي مكدره جبالي ذهب فلوب من جهة الشرق
والغرب نه محل توجه نوجه بيور سك سكا مهيت انلري فوادايدرجي
بيز دبدكده نادبنا الهام زبانيته نكران اولوب سزيجيب وافيه بيور دنده
نصكره ديدبكي اي جبرائيل دنياي فانيه دربرزن ومسافرخانه ده مقيم اولمازم
وبركسه مالك دنيا اولوب بنه سلب اولمق محالدر زيرا عاريه ويدبعه
دير والعواري فصارات نرد بتحقيق زخارف دنيا يجمع انخ الآيه بيورد
جمع وتحصيلنه كوشش واهتمام ايدره ديو ناطقه بردانه بياحكمت
اولدقده فقال له جبريل تثبتك الله يا محمد بالقول الثابت
جملة دعائيه وياخبريه در وقول ثابت ايله مراد حق مطلق محققدر
يعني جبريل امين كلام پرحكم بتدا الحي صلى الله عليه وسلم پسندين
بيورولوب يا محمد حضرت پروردگار سني قول حق اوزره اوستواره ديرقرار
ايتسون ايوتنا وستايش ايدي وعن عائشة رضي الله عنها قالت
ان كنا ل حضرتلر بدليته اوزره مرفوع ويا على الاختصاص منصوب يدر
محمد لفكت شهر ما لا تشوقده مارك ان تخففه وال اهل بيت وسنده
تسوق در اي تاكيده وياطلب دره شيخين روايتلرنده همسر حضرت
پيغمبردن ورديدر بيورولور بزمعاشر اهل بيت بكماهه مدت مكث
يعني بزكذار ايدردي حائزه انش افروز اولورزق ان هوالا التمر والماء
ان نافيه وضبر طعام ويا ماكوله راجعدر يعني برفرد تناوله صالح
طعام نايا ب ايدي مكر خورما واب اوله وقيل هذا كان في بعض
الاحوال وعن عبد الرحمن بن عفو سند جنيد ايله ترمذي وزاررواية
ايدرلر هلك رسول الله صلى الله عليه وسلم صواب اولان توفي ويا
قبض ماتندي الفاظ ايله تعبير ايدي زيرا هلاك عذاب وموت كفاردر
مستعمل در ديو اعتراض اولنديغي امامهلاك مطلقا موت معناسنه
پيغمبران وغيريده استعمالي ورديدي كل شيئ هالك الا وجهه ايتماسنا
ومؤمن ال فرعون يوسف عليه السلام شنا لنده محكي حتى اذا هلك
قلتم الخ ايله شريفه سي ورديدي كبي ومستحق عذاب اولنلره اختصاص

اخص خاصی قرینه نشوتیله در دو الاستعمال هلاک وارد دیر دیشلر
والآن لایجوز لنا اطلاق علی من کرمه الله والصحابة وکم بشع هو
واهل بیته من خبر الشعیر مبشر بی مزن وخف عبد الرحمن
بی عوف بیوردکه حضرت شاه انبیا علیه التحایا دار سروره انتقال
ایلدیکی نفس یغیش واهل بیتی ارپه اکندن سیر اولنجه تناول اندیلر
وعن عایشة والی امامة وابن عباس رضی الله عنهم نحوه صدیقه
رضی الله عنها دن مرویدر اولان حدیث ما شبع رسول الله من خبز شعیر
یومین حق فیض وخبر ابی امامة فی الترمذی بهذا اللفظ ما رایته وحدیث
ابن عباس هو المذکور عقب هذا قال ابن عباس کان النبی صلی الله
علیه وسلم یبیت هو واهله اللیالی المتتابعة طاویة صیغه جمعله
طاویه ایراد بیوردقدیغی حال رسول الله ایله واحوال اهل بیت شان خبر تدن
غایاندر ولیالی ظرفیه اوزره منصوبدر وطاویا ضمیر رسول الله دن حال
اولور جوع معناسینه لایجدون عشاء فتح عین ومد له غدایه مقابل
طعامدر ترمذی وابن ماجه روایتلرنده ابن عباس رضی الله عنهما ترب
الناس بیوردکه فرعالم واهل بیت مکرم پیاپی یکه شب کرسنه اولدیغی
حالده یکه لردیکه اخشام طعامی ناموجود ایدی وعن انس قال ما اکل رسول
الله صلی الله علیه وسلم علی خوان کسر وضم خاء معجمه ایله اسکمله اسم مائده
در قط ولافیه سکرجة ضم ثلثه وتشدید واو وبا فتحی ایله بعجمیه مغربه
قصعة صغیر که بعض جوارشناده قلنوب جوانب سغریه وضع اولنور
ریاماندن صغیر معناسینه وجمع وها علامة تصغیر در وعلی کل حال ارباب
نزقه تناول طعامده احتیاجه محتاج اولمق الحاذا ولناز هاندن و
اسکله لردر ولاخبز له مرقق بناء مجهول اله برنده بعضلر یوفقه ایله بنام
اولان نادره وقیل هو للحواری والسمید ولا رای شاط سمیطا قطعه
سمیط فعیل بمعنی قطع مفعول جدی اسابره وبرغاله بجدره سبیله بریان
انمك ایجون ماء سخنه موی جلدینی ازاله انمکدر یونوع کبابه حربوا الا
مزقهین زمره سندندر والحاصل سید العابدین وسید الزاهدین علیه
سلام رب العالمین خوان اوزره مزقهین اساتناول طعام اغبوب
وکوامیخ وجوارشان صنفدن فلفلان طبیقله لردن صکی اکل اندی ورعیفه
وکعك اسانان لذتی انیس نفیس ایکون اعمال اولنمیوب ارباب تکلف وتنعم
وش بولیسندن موی براق کباب تنظیف اولنمش بریان شالی دخی کوردیکی
دیدی خبری مذکور ومانندی شمائیل ترمذیده تفصیل کرده ابو جحیفه دن انا
علی الفارجی در وعن عایشة رضی الله عنها انما کان فراشه صلی الله علیه و
سلم الذی ینام علیه فتح همزه ودال مهمله ومیمله اسم جمع اربع جلد مدبوغ ازم
حشوه لیف روایتکرده یتحبی اوزره هر سرور عالم صلی الله علیه وسلم دن
مروی بدر که جامه خواب جناب رسالت مآب یومشق ردیدی الدیکه ازرونی
لیف خرما ایله مالی ایدی وعن حفصة رضی الله عنها کان فراش رسول الله
صلی الله علیه فی بیته وفی روایة فی بیتی مثنی اکبر میم وسکون سین مهمله
وخاء غیر منقوطه ایله سیاه ثوب مویدن که خرقه یشمینه مانندی در شبسه

ای نطوی

ای نطوی تثنیه کسر مثلثه وفتح مثناتله بعضی نسخه ده باء تحتیه ایله
تثنیه بالذکر علی المصدر بر معنایه در فبنام علیه فثنیناه له لیله
باء ربع باء زائده ایله فلما اصبح صلی الله علیه وسلم قال ما در شبحوالی
استفهام انکاری وبا استعلامدر اللیل فذکرنا ذالك له فقال ردوه
بحاله فان وطاءته فتح واو وطاء مهمله موتار نائبت وزانشه مراصیر الجمع
اضافتله فعاله وزننده در وبا فتح وسکون وهمز غیر ممدود ایله فعله
وزننده اوزره اوله مغنی اللیلة صلی الله علیه وسلم فی دختر ابن خطاب رضی الله عنهما
بیوردکه دولت خانه رسول الله صلی الله علیه وسلم جامه خواب
حضرت موی سیاه دن اوخشه ایدی اول جارشب پشمینه الکی
فاتابدوب اکدی اوزرنده استراحت بیوردی امابر شبانکده اول
بساطی جارطاف ایدوب ترمبنی الجون بجسیده ایلدیاك وقتاك افتاب
برج رسالت رسیده هنکام صبح اولدیکی بکا بو یکه نه فرش ایلدیکزدیو
استعلام بیوردقده فاشی دورت اکدی دیو نمهید جارشب اعتدار ایلدیك
اولکی حالی اوزره ابقا ایدیك یعنی دوطاق اولسون زیرا ملایمت جارینی
ناجار یخهدلك منع ایلدی بیوردی وکان صلی الله علیه وسلم
بنام احیانا علی سریر مرمول بشریط حتی یؤثر فی جنبته شریط خوص
وسعف حرمادن نافته رسیدر وحتی ابتدائیه وصیغة مضارعیه
حال ماضیه یحکایه وباکی تعلیلیه مرادفه دیر دیدیلر والاول اظهر
شیخین وترمذی وابن ماجه روایتلرنده اول بیدر شبی حلو نخانه اسراء
علیه السلام والتحیا بعضی اوفانده جوب حرمادن نافته سریر اوزره
حصیدن اولوب میاندن حائل اولمدیغندن بعلوی ناز کثر بنلرینه
خیال شریطه تاثیر ایدوب کل بدن لونده اثر بیدا نمایان اولوردی
وعن عایشة رضی الله عنها قالت لم یمتل لامفرده ایله وبعضی نسخه ده
همز ایله لم یمثلن وافعدیر جوف النبی صلی الله علیه وسلم شیعا قطاة
فتح وکسر شین معجمه وفتح وسکون موخذه ایله چاریغت پیدا اولور امدی
کسر شین وفتح با ایله تغیض جوع وکسر شین وسکون موخذه برانه ما
یشبع من الغنی وتمیرت ایله منصوبدر ولم یبت فتح باء تحتیه وضم
موخذه وتشدید مثلثه ایله تشرو اظهار شکوی الواحد وکانت
الفاقة حاجة وفقر احب الیه صلی الله علیه وسلم من الغنی ان مکسورة
مشدده در تخفیفه در ای وان کان لیظل جایعا بظل فتح منشاء تحتیه
وظاء منقوطه ایله کان اخواتندر لیلا ونهارا دوام فعلده مستعملدر
وجملة حاله در بلنوی طول لیلة من الجوع بلنوی تقدیم لام علی الشاء وواو
تخفیفه مسکور ایله وبعضی نسخه ده تحتیه وفوقیه ومفتوحتین کذالك
لام وواو مشدده مفتوحه ایله بتلوی ای یتقلب علی فراشه من الم الجوع
فلا یمنعه صیام تفصیله مفعول بمنع وبانزع خافضدر اوزره منصوبدر
ای عن صیام یوم ولو شاء بعد لو مفعولی کثیرا لحذفدر لدلالة جوابها
علیه سئال ربه جمیع کنوز الارض ومفاتیح خزائنها جبرئیل اوزره معطوفدر
وبا تفصیله جمع اوزره عطف اولور ورغده عیشها کذالك فی العطف
رغده فتحتین ایله ویا فتح وسکون ایله سعة وفراخی وعیش ومعیشت

معنا بسنه ولقد كنت ابكي له رحمة فما اراه به وفي نسخه فما اراه به واسمع
بيديه على بطنه فما به من الجوع واقول واوحاليه درد نفسي لك الفداء
كسر وفتح وفصر مدله لو نبلغت من الدنيا بما يقوتك تبلغ تفعل من
البلاغ فدر كفايه درد ولو للتمني اي اكتفيت منها بالكفاف من القوت
فيقول صلى الله عليه وسلم باعايشه مالي وللدنيا ما انا فيه اي ليس لي الغته
ومحبته ويا استفهاميه اوله احوالي من اولي العزم من الرسل صبروا على
ما هو اشد من هذا فمضوا على حالهم فقدموا على ربهم اي الاقوة واكرم
مابهم اسمي مكان وبا مصدر ميمي واجزل ثوابهم اي اكثرهم العطا فاجدني
استحيي بياتيحي اوبياء واحدة اي ترفقي في حيشتي ان شرطيته وبا فتحاله
مصدر وشيء جائز دير ما قبله لام تقدير اولنور وترفه تفعل من الرفاهة والرفا
هيئة ان يغفر لي غدا بقصر مع التشديد مبني للمجهول درد ونهم ومامن مجرد
هو احب الي من اللحوق باخواني واخلائي مدله يا مشكاه مضافا جمع
خليل فالت فما قام بعد فتح اوزر مبنيدر الا شهرا حتى توفي صلى الله عليه وسلم
حاصل پيام زبده كلام جناب ام المؤمنين صديقه رضي الله عنها ببيورد كه هركز
شكم پر حكم نبي محترم صلى الله عليه وسلم شبع وجهي ابله طعامدن مالي اولدي
وبرزده اظهار شكوي اتميوب فقر ويري نوالي وسلطان ديمك خفض نديمه غفلدن
محبوب ترايدي واول خضرت شبانه روز كريمه اولدقجه حالده هنكام شبده
الم جوعدن جامه خواب اوزره تقلب واضطراب ايدردي والحاصل سكي اول
حضرتي روزه بومندن مانع اولمزدي واكر رغبت ايدرديي جميع رغائب ومبوه
زميره وفراخي معيشة اوضي بالكليه نفايس دنيويه يي خدادن درخواست
اولوردي وجه مشروح اوزره مذاقات مجسته صفات سرور يكانه دن معا
بنه ايديكم پيچ ونابه كريان اولوب تنكم برحكم اوزره دشمن ماليده فلوب بارسول
الله عايشه راه مجتنده سكا فدا درلو ليدي دنيادن فوايي بدن خصولي مفداي
كفاف ايدك مريكم حالده ببيورديلر يا عايشه بنجون الفت دنيا نايابدر
من ازكاي دنيا كي خدا وندان غرضت اولان پيغمبران برادر ليغ بوندن سخت تر بلايه
صبر وشكيب ابله دنيادن كذار كذا ايلديلر وخداي كريم الفرجع ومبصر بنه
اكرام عميم وبخشش نوال عظيم دار النعيم ابله مشوبا تدرين جزيل ببيورمقدن مراتب
عليه يه فائزيده اولديلر امدي بر نفسي سرمنده بولور مكه اكرمعاشمده تنعم ورفا
هيئت ايدرسم فرد كبر ادران عايشانه درجه سندن قدر ومنزلم بست اولوب وبكا
اول زمره زيشان ورود سنانه ملحق اولدن غيري عندمده محبوبتر شيئي نايابدر
ببيورديلر صديقه رضي الله عنها روايت ايدركه بوكفنازله ناطقه پردازاولدر
حكم يكماهه مدت ملك فانيده انجق اقامت ببيوروب بعده دار بقايه رحلت
ونعيم سرمدي يه وصلت ببيوردي بيت شاهي رسل كزيده كاهادي سبل
سلطان معاشقتي وسرزاهد بندر ممتاز اصفا وسرفراز انتقيا نور هدا ضياي دل عارفين
كويا بدرت زدوزخ سوزان امان بحاك ودر دبل درحت دوستي مصطفا نشاك
صلوات الله عليه وعلى جميع اخوانه واله **فصل** واما خوفه ربه مرتبه منصوب
فاعلنه مضاف مصدر مفعول در واختلف في خوف النبي صلى الله عليه وسلم
من عقاب الله فقال الامام ابو الحسن الاشعري في كتاب الابانه كان عليه السلام
يخاف الله بلا خلاف الآن خوف ركان على ما قال اهل الحق كان خوفه قبل ان امنه الله

من عقابه

وفي نسخه من رتبه
لعلي القاري

من عقابه وبعده كان من عتابه ولومه في الدنيا فاما بعد ان امنه الله من عقابه
فلا يجوز ان يخاف عقابه مع علمه انه منه وطاعت له بشدة عبادته يعني
خضرت سرور از انقيا عليه التحايا خداي ذي الجلال جل وعلى دن خوف وحشتي وجميع
حال وشائسته كمال انقيا وكيفيته وكميته عبوديته شدتي فعلي قدر على
برتبه عظمت كبريا ومعرفه ودانشي مقداري اوزره دير وعلم ومعرفت عند
العلما برمعنى به درد وكذلك اي النبي صلى النبي صلى الله عليه وسلم قال نبا احمد بنا شاه
ابو محمد بن عتاب قراة منى عليه اي من بين اوراقي قال نبا ابو القاسم طرا
بلبسي خالج بن محمد الشمسي طرابلسي واطرابلس اولينه حرف زاي سبلا ويدر
نها بشدر وهي مدينه بالشام وبالمغرب والمشهور فيها ترابلسي بالتاء
الفوقيه نبا ابو يحيى القابسي نبا ابو زيد المروزي نبا ابو عبد الله الفربري
حدثنا محمد بن اسمعيل امام بخاري صاحب الصحيح نا يحيى بن بكير
ابو زكريا المصري اوجبوزاو نوزيده دفين خاك پاك اولدي عن ابو الليث
بن عبد الرحمن اصلي اسمعها بندر امام مالك نظري تبع تابعي واسخياي
طايي تابعين دن اولوب هر روز هزار دينار دخلي اولمشكن اوزرينه زكوة
ايجاب اعتمدر يوز يتمش بش تاريخنده نقد جانك تسليم كرده دست اجل
اولمشدر عن سفيل مصغرا ابي خالد الحافظ بوزقرف بري لياس
منعار حيا ندن تعريب بيوروديلر عن ابي شهاب بن سعيد بن المسيب
نقدم ضبطه ان ابا هريرة رضي الله عنه كان يقول رسول الله صلى الله عليه وسلم
لو تعلمون ما اعلم جلال عظمت كبريايي ذوالجلالدن بم معلومم اولان علم
مقداري دانشكراوليديي باخود احوال قيامت واحوال اخرة بم عرفانم قدر
اوليديي احوال معرفتكراوليديي ديمك اولور لضحكتم قليلا ولبكيتم كثيرا رجاي
عفو خضرت اله مسرور ونعم ونوال مولاي اله معمورا ولوب حندان وشادمان
حوف باري بذائقه دنيا ونعم وتنكمدن سري اشغال ايدوب بسيار
كريات اوليديكن امدي ذالك الخطاب مؤمنينه توجه ايدوب لكن خوفي رجا
ايجون اوزره زجيم مفاعنده ورود ايمشدر خبر شريف عبارتنده طبقات
موجوده دركه قليل وبكا وعلم بسبله كثرت ضحك وعدم علم مبانه سنده بديدارير
زاد وفي رواينا عن ابي عيسى الترمذي رفعه صيغة ماضي اله وبا مصدر
مفعول زاد الحابي ذر رضي الله عنه يعني شيخم روايت سابقه بحاري دن ما
عدا امام ترمذي دن ابي ذر رضي الله عنه رفعه رواينمدر زياده اللدي
عبارة مصنف عليه الرحمة ما اصطلح عليه المحدثون خلافي ايجاب ايدر
اما جار ومجرور برحال مقدر تعلقي عازبا الى ابي ذر رضي الله عنه ديكدر
اصطلاحه في الفتي مندفع اولور اني ارى ما لا ترون واسمع ما لا تسمعون
ايكي جمله ماء موصوله ايله مراد مغيبا نديده ملاء اعلاده سروشان وبهشت
ودووخ واطلاع احوالي موتى وعالم برزخ اسا اموره اطلاعله سزاوار رؤيه
واستماع انمديكلر اشيايي نادير هوا شيئه كورديم واشيديم اطيت السماء
ابصل معناي اطبط تقل احمالدن ناشي صوت ابلدر يعني اسماندن اولان فرشتكان
كثرتندن سماده صدا ظاهر اولوب انين وصرير ايديي وحق لها بنا
بحق الله وبا مصدر مرفوع مقدم خبر ان تبطه فعل مجهول الله نائب وفاعل اولور
يا موخر مبتدا يي اي تصوت ما فيها سبب اطيطي بياندر موضع اربع اصابع

كفتكو كفت قليلكوا كثيرا كوش دار
ناپرزه دنيز فضل كردكار

وروى عن ابي ذر موقوفا
لعلي القاري

صور سماء الحال مشابهة مطرد اذ زره
اولوب والحال هو تسوغ ثوبات اسماء الدين
اخذ او تشهير ولو انطرب الاداج
لسماعه ليذكرها معاهد حماها
كذا الشهاب الخفاجي وفيل الله اينعم
من حشيه الله تعالى وفي اصل شرح
عظمت حضرت جهان اوزره دير دور
مهله

وفيه نسخه
من رتبه
لعلي القاري

الا ومك واضع جبهته ساجداً لله تعالى يعني صوت واوا غير لمكة
اسمار حفيق دركه مقدار چار انكشت چاي حالي نا بابدر الا بنه انده برفرشته
سر فرو برده سجده تحت اولديغي حالده جبهه سائي طاعة رب العباد در
والله لو تعلمون ما اعلم اولديچي لضحكتم قليلاً ولبكيتم كثيراً ندك حنده
وبسيار كريه ايدر بكز وما تلذذتم بالنساء على الفرش صفتلي ايله جمع فرش
مجامعة زنا ندن كنايه در والجأتم الى الصعدات ضم صاد وعين وفتح دال
محللات ايله جمع مؤنث سالم وصعد جمع صعيد كطريق وطرق لفظاً ومعنى
يعني خالص يكزاك بيرون وروبراه سوى خيرت اولوب نجاة ورون الى الله
من الجوار ضم جيم وفتح هز وانين ورايله صياح ورفع صوت يعني خوف استغاثه
خق ايله اهل وعيال وخانه وخانمان كزمك ترك ايدر ديكز لوردن اني شجرة
تعضد لام برقسم مقدره جوابدر اوردت بزنه علمت يعني ثبتت
قال الراغب الود محبة الشيء وتمني كونه موجوداً وعضد شجر قطع در
غضدت الخشب اذا قطعته وعود الشجر مونته واخر العهد بنه امدي مراد
زي روحكه غيري اولمغي تمني اولوركه بعث وسؤال دن مرهايا ب اولمه
يعني بختدن بركندر درخت اولمغله غني ايدريم ايمان اولور روي
هذا الكلام وردت اني شجرة تعضد فولي ممن اقول الى ذر نفسه
ابوذر رضي الله عنه دمك كلامدن اولوب پيام رسول الله صلى الله عليه
وسلم دن اولديغيك روايت ايدي وهو قولي ابي ذر اصح كلام مذكور
فولي ابي ذر اولمق روايتي صحيحتر وحالنه انسب وكلامنه اليقدر وخلافوها
قبله قائله من الحديث بلا خلاف بعضي نسخه ده اصح بدلي صاح ربعي ايله
واضح ورود انمشدر واما الصحيح اصح وفي حديث المغيرة رضي الله عنه
دهاة عربدن ابن شعبه صحابيدر وخبر مذكور اتفاق كردهٔ شيخين
عليهما الرحمه در صلى رسول الله صلى الله عليه وسلم انتفخت قدماه
حضرت انبيا عليه النحيا صلوه ننطوع وتجهد قيام ايدرديي تاكم مبارك
قدم شريفلري تورم ايدوب طول قيامدن پاي عرش پيمالرينه ورم عارض
اولوردي وفي رواية انه كان يصلي حتى ترم فتح منشاء فوقيه وكسر راء
تخفيفه وتحفيف مثله مضارع ورم وقدماه وفي رواية ساقاه يعني رواية
اخرى ده وارر اولديكه اوسلطان دين نمازه قيام وطول وتوغدن پاي
مبارك لرينه ماده انصبنا تيله ورم پيدا اولوردي فقيل له اتكلف هذا هز
استفهام وفتح منشاء فتح فوقيه ايله در اصل اتتكلف ايدي تخفيفاً احده
تائين حذف اولنديي وقد غفر لك ما تقدم من ذنبك وما تاخر جمله
خاليه وبين الاستفهام وجوابه معترضه در حضرت سرور سوره سير
حضرتلرينك كمال عبوديت وخوف وحالتندن اكاه اولنلر يارسول الله لو
رحمت ومشقت طاقتكزدن بحون تحمل بيورركه مع هذا سابق ولاحق
فرضاكمناهيك اولسه ده ينه مغفورسك يا بنيه بزوجود جميلكزه بارة
اورغب اولورسك ويد كلرنده قال افلا اكون عبداً شكوراً استفهام
انكاري ونلو سببيه در خداي ذوالمنن جل شانه حضرتلرينك به او
زيمه اولان جلائل احسان ونعم فراوانيله عبداً شكوراً ولماذا اولمياه
اجلدك بني معصوم ومغفور قلديي امدي جليله مزيد شكري مستجلبه در

ونحوه عن ابي سلمة عبد الله وبا اسمعيل بن عبد الرحمن بن عنوان الذهبي
التابعي فقهاء سبعه دندر وابي هريرة هر نسخه ده شفاء واوغاطنه در
ايله اما شمائل ترمذيده تكرار عن ايله مروبدر بالغوه موقوفاً اوروقوفاً
ابي سلمة صحابي حديثي دخي اولمق لخمالدر وقالت عائشة رضي الله
عنها كان عمل رسول الله صلى الله عليه وسلم ديمة كسر دال و
سكون ياايله مواظبت معناسنه وايكم يطيق ما كان يطيق شيخان
روايتلرنده رضي الله عنها بيورديلر سيد الاتقيا صلى الله عليه وسلم
جنابلرينه معبود بالحق عتاب نوالله حضرتلرينه عبادتي وعملي داخي وبرقرار
ايدي كما وكيفاً اول حضرتك عبادتي اساحقه برسيندده فتفكر زده
بارای اقتدار اولايديچي وقالت كان رسول الله صلى الله عليه وسلم
يصوم حتى نقول لا يفطر ويفطر حتى يقول لا يصوم يقول نون وتا وفو
قبه ايله رويي ورفع ويانصبله در يعني فريضة الصدق صدبغه رضي الله
عنها بيوردبكه حضرت پيغمبر عليه السلام بعضي زمانده صومه مشغول
اولورديچي ناكم اول حضرت صالح الدهر اولمق نوعهم اولورديچي وكاهو پسيار
مفطر اولورلرديچي كويا هيچ نافله روزه يه ذركار اولمزلر ايدردي ديمك هريري وبا
النون وتحو ابن عباس وام سلمه وانس رضي الله عنهم وقالت عائشه
وقال كنت لا تشاء ان تراه من الليل مصليا الا رايته مصليا ولا نائما الا
رايته نائما يعني اي تخاطب اول حضرتي دركاه هنكام شب نمازه در
كار اولديغي حالده مشاهده سيه طلبكار اولسك بنه اولا وقتده تحريمه
بند نماز اولدقلري حالده معاينه ايدرسك وبيدار اولدقلريده خوا
ستكا اولديغي اول نازنين مهمان سراي ملكوتي خواب نازده
كورديغي بديعه بيلمز وقال عوف بن مالك ابو عبد الرحمن الاشجعي الصحابي
شامده ساكن اولوب بنمش اوجده معازم دار النعيم اولمشلر در
كنت مع رسول الله صلى الله عليه وسلم ليلة فاستاك فتم توضا
فتم قام يصلي فقمت معه فبدا وفي نسخة فابتداء اي شرع في الصلاة
فاستفتح البقرة فلا يمر باية رحمة الا وقف فسال ولا يمر باية عذاب
الا وقف فتعوذ ثم ركع فمكث ضم كاف ايله انتظار وتوقف وتفتح
الكاف في لغة بقدر قيامه يقول سبحان ذي الجبروت جبر قهر غلبه
دن مبالغه در والملكوت مبالغة الملك والكبرياء والعظمة ثم سجد
وقال مثل ذلك ثم قرا آل عمران ثم سورة سورة حاليله اوزره
منصوب بردر كافي قراءت النحو يا ايا ايا وبا خود منصوب ومقدر
قراءت فعلنه مفعول اولور يفعل فعل ذلك روايتكردهٔ
ابو داود ونسائي وترمذي اولان خبرده عوف بن مالك بيوردركه بير
غيا نكده ماه منير رسالتناه بيله ايدم استعمال سواك بيوردي بعده ذا
ايدست اولوب صلوه تهجده قائم اولدقده بن دخي امام محراب ملكوت
حضرتينه اقتدا ايلديم فراته بدا ايدوب بعده الفاتحه وسوره بقره اكا اولينه
شروع ايلدي وهر رحمت ايتي كزار ايلدكده توقف ايدوب جناب هوله
عزوعلا حضرتلرندن طلبكار رحمت وعذاب ايتي كزار ايلدكجه موقفده
وقفه كبر اولوب عفو وبه ذالجلال لدن حضرته التجا واستدعاي عنايت ايدرديي

بعد ما رکوع ایلیوب قیامی قدر رجعه مکث ببوروب سبحان ذی الجبروت
والملکوت والکبریا ایله سبحه کردان اولوب ای حی بو ملک وملکوت
وعظمت وجبروت ذاتکه لحیا شایسته وتخا یا ایله تسبیح خوان ولحیت
کوج دیوب بعدها سجود طویل ایله سر نهاده تسجده نیاز اولوب کهر الک
سبح ایلدیجی ونطویل رکعت اخری ایلیوب آل عمرانی قرائت بعده ذاهر رکعتده
مسؤال مقرر اوزره بر سورتلا وتینه اغانی ببوروب ایدی واطمانه رکوع وسجود
وتسبیحاتله بهم رکعتده کما فی الاولیین نماز کذار ایدی وعن حذیفه مشله
صاحب تبریزی علیه السلام الرحمن حذیفه بن الیمان رضی الله عنه المنان دن
خبر سابقه اسار وایت کرده امام مسلم دره وقال حذیفة رواینده جوردت
ببوروب دیدیلر سجده نحوا من قیامه وجلسی بین السجدتین نحوا منه
اصل معنای قصد در بو مقامده مثل معناسنه اولور یعنی اول حضرت علیه
التحیة نمازی مثلی سجده ودو سجده نمیا یله سنده طول قیامه قریب جلسه
ایلدیجی وقال حذیفة رضی الله عنه حتی قراءة البقر وال عمران والنساء
والمائدة تاکم ببک رکعتده چار سوره طولی تلاوت ایلدی یاخود دوت
رکعتک هر برنده بر سوره قرائت ببوروب وعن عائشة رضی الله عنها
قام رسول الله صلی الله علیه بایة من القرآن لیلة روایت ترمذی اوزره
جناب صدیقه محترمه ببوروب دیلرکه حضرت خاتم الرسالة علیه الصلوة
والتحیة کجه لردن برشب قیام ببوروب مخوانم سوره نسا اولان ان
تعذبهم فانهم عبادک وان تغفر لهم فانک انت العزیز الحکیم ایة جمیله
سبب تفکر ومعانی لطیفه سی ندیر ایله بتون کیجه وبا اکثر یی احیا ایلدیلر
ظاهر قیام حال الوقوف فی الصلوة تکرار ببوریله وعن عبد الله بن الشخیر
کسر شین معجمه وفتح خاء مشدده منقوطه وتحتیه وراء مهمله ایله تزیل بصره
عاوه صحابیدر وهو بضم ادرک الجاهلیة والاسلام اثبت رسول
الله صلی الله علیه وسلم وهو یصلی حمله حالیه ولجوفه ازیز کسر زاء
اولی ایله یکامع عنده کازیز المرجل کسر میم وفتح جیمله بکدرمی نحاس
داور ترمذی ونسا ورواینکرده سی اولان خبرده عبد الله رضی الله الاله
ببوروکه علیه التحایا نمازی رکوعه یقدر ایکی مجلس سعادتینه سؤال ایلدم دروف
مسبله بر سکینه لردن انشق اوزره صدای غلیان دیک اسا اوازه
ظهور ایدردی حاصل دلیل کاهل رینه نوا اندازجلال صمدانی اول مرتبه
برنوا اندا خشیت ورهشت اولمشدیکه درونلرینده ازبره مرجل اساصدا
کوشزد مسامع اصحاب اولوردی قاله ابو ابی هاله ربیب حضرت هند
ببوروکه کان رسول الله صلی الله علیه وسلم موصل اصل الاحزان دائم
الفکر رایحه لیس له راحة حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم حالا ومآلا
نزایدا حوال ومواردا هواله علم شریفی شمولندن حزنی مشاهده وعا
قبه امورده فکری دائم اولوب اعباء رسالتی تحمل وتکلیف ببوریلان خدد
مات علیة ذالجلال ایله قیام بره اول حضرت ایجون دنیایی فانیه را
حتنایا ایدیجه وقال صلی الله علیه وسلم انی لاستغفر الله فی الیوم مائة
مرة روایت کرده مسلم اولان خبر مسلم اده وارد اولدیکه اول حضرت
کوندهبوزکرة استغفار ایدرمش دیو ببوروبدیلر وروی سبعین مرة بخاری

بخاری وترمذی روایتلرنده یتمش کرره دیو دیدی یعنی استغفر الله لفظ شریفی
ایله ویا لا اله الا الله هو الحی القیوم واتوب الیه زیاده سیله ویا رب
اغفر لی وتب علی انت التواب الرحیم ایله رطب اللسان اولورلردی
وعن علی رضی الله عنه قال سألت رسول الله صلی الله علیه وسلم عن
سنته فقال المعرفة رأس مالی واصل خلقتندن مفصور اولان معرفة
الله در والعقل اصل دینی والحب اساسی والشوق رکبی وذکر الله تعالی
انیسی والثقة ابنیی کسر مثلثه ایله والحیاء لباسی کنزی والحزن رفیقی
والعلم سلاحی وصبر ردائی ورافوف اللباس اولان فیادیره والرضی قمر له
مصدر ومدلله اسمدره عنبری والعنی فرحی بعض نسخه ده والفقر فخری
ورودی براعه کذار شارح شفا خفاجی ده والزهد حرفتی کسر حا بحرفه
وسکون را ایله صناعتدر وزهد ترک مایرغب فیه من الدنیا والیقین
قوتی بعض نسخه ده سکون واو له قوت وارد اولدی والصدق مطیتی
یقه خیر معناسنه امامطلاح مشایخ اوزره استواء السر والعلانیة
والوفاء لله بکل ما عهد الیه مراد اولنور شفیعی والطاعة حسبی
ای کفایتی والجهاد خلقی ضمتین وباطمه وسکون له وجهاد اکبره شامل
مدبره وقرة عینی فی الصلوة وفی حدیث اخر ونعم قوادی لذکره
وعمی لاجل امتی وشوقی الی ربی حدیث مذکور اخباء عن البده
دنی مسطور دره اما خافظ عراقی لاصل له بما یله واما م نیوطی انه
موضوع واما ر الوضوع لا یحة علیه کلا میله کفت وکوا یلد یلر
اما کتاب وسنته مطابقه کلمات جامعه اولدیغی بدیداه ظهوردن
قال الشارح نور الدین علی القاری والمصنف ثبت ثقة فحسن الظن
به انه ما رواها الا عن تبیینة وان لم یکن عنده ما مبینة والله دره
امدی وضبعنه راهب اولنده بعض افراد خبرا عتبار یله نه واختلاف
اسناد نه بناء کریوه خلافه نسالک اولدیلر والحاصل امامه بحقه
کرامت کرم الله وجهه ببوروشلرکه حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم
طریقت علیه سندن پرسان اولدم ببوروبدیلرکه معرفت بالله سرمایه
وبضاعتم وخوف بناء مدار شرعیم ومحبة الله اساس اومور مدر ومطا
لب عالیه ولقای مولایه مشوق رکیب وموصلم وحلوة وجلوته
ذکر خق انیس ومونسیم واعتماد بما عند الله کنج نهانم وخوف ایسه
رفیقم وعلم بالله سلاحم ومشاقه صبر وتحمل ردای جسمیم ورضا
بما قسم الله غنیمتیم وافتقار الی الله مایه لافتخار وترک حظوظات
دنیویه صناعتم وعلم الیقین قوة قلب وقوة روانم وراستی
شفیعم وطاعت کفایتم وجهاد فی سبیل الله ومجاهده مع النفس بتم نهار مدد
ومسرتم ناظرم معراج اصفوه اولان نماز ونیازده در ببوروب وخبر دیکرده
مبوع دلم ذکر مولاده نشئه باب وهم وغمم امتم ایچون واشتیاقیم
لقای خدا ومناجات مولادیر ببوروبدیلر فصل اعلم وفقنا الله و
ایاک ان صفات جمیع الانبیاء والرسل علیهم الصلوة والسلام
والرسل عطف الخاص علی العام دره شان شریفلرینه اغتناء من کمال الخلق
وحسن الصور خلق فتح وسکون ایله خلق مائه جسم واعضا وصورت

هیئت بدن و تناسب اعضا و می ابتدائیه من کمال خیران و شرف النسب
نا بادم علیه السلام ایا و امهات شرافتار تره خبس و دنی نا یاب اولغله در
وحسن الخلق صفتین و یاضم و سکون ایله وجمع مرفوع مبتدا الحا سبن
فی هذا الصفة لام تعریف الصفة برای عهد در وجمله خبر مبتدا یعنی جمیع
صفات انبیا علیهم التحایا حسن هیئت و شرف نسب و نیك خوایله سرشته
و محاسن و محامدلك کلیسی بیغمبر ان حرز شندن موجود و مجموعه در
لانها صفات الکمال والکمال رفعله مبتدا و التمام عطف تفسیر در السری
والفضل الجمیع مبتدای ثانی لهم خبر وجمله مذکوره خبر مبتدای اول و کمال تمام
اوزره ام زائد ایله معبر در یعنی جلبس ابشیره منسوب کمال و تمام و فضل و
افضال جمیع انبیا علیهم السلام ده موجود در صلوة الله علیهم
از یستهم اشرف المرتب جمیع پیغمبر انك عالم رنبا ده مرتب و مرتبه لری رتب
موجودا تك اشرف و اکمل در وملائکه اوزره علیکا انبیا علیهم التحایا بای تفضیله
ابشارت اولور و درجاتهم ارفع الدرجات و ایلمرك درجه لری عقبا ده
بالاشرهم درجه در ولکن فضل الله بعضهم علی بعض اسند راك تسو یله
رتب نوعمی رفع ایجوندر امایا د شاه جهان افریدگار جل شانه انبیا و کرامنی
بعضنی بعض اوزرینه دنیا و اخرتده تفضیل ایلدی معتنی علیه ارحمة عدم
و تسویه اوزره سرد دلیله بروقوف لق و نشر مشوش ایشارت بیورور قال
الله تعالی تلك الرسل سورة بقره ده مذکور اولان بیغمبران مراد اولنور
تعریف عهد اولور وجمیع رسل مراد ایسه استغراقی اولور فضلنا بعضهم
علی بعض المراد بالفضله هنا امر الزائد علی اصل معنی الرسالة لاستوائهم
باعتبار تلك الحالة کما یدل علیه بقیة الایة منهم من کلم الله ای تفضیلا له کموسی
لیلة الحبرة و فی الطور و محمد علیه السلام لیلة المعراج بمعنی اصل مؤنث
و رسالتك عبری بعضلری فی محبته و حمة و کلام ایسا مواهبه سنیه و مرا
تب علیه ایله بعضنی تفضیل ایلدیك و بیمك اولهٔ غیت ذاما عدا لانبیا اوزره
فضائل انبیایه ابشارت بیور یلوب و قال تعالی ولقد اخترناهم علی
مطلقا انبیایه و یا بنی اسرائیل عالمین یعنی علی علم منا باحوالهم علی
العالمین مراد جمیع عالم ای عالمی زمانهم لکثرة الانبیاء فیهم مفد قال
علیه الصلوة والسلام ان اول زمرة یدخلون الجنة علی صفة معلوم و مجهول له
صورة القمر لیلة البدر ستی بدر المبادرته الشمس فی الطلوع او لکماله
فیها ابی هریرة رضی الله عنه طریقند تخریج کرده شیخیان اولان احدیث طویلدر
حضرت شمس برج رسالت علیه التحیة بیور دیلر بتحقیق اول جماعت وطائفه
بهشته داخل اولور لر روی تابنا کلری هاه چارده اسار خشنده و تابنده و ضیا
کستر در ثم قال صلی الله علیه وسلم اخر الحدیث حدیث طول حاجتله سنده
بالسعادة بیور دیلو علی خلق رجل واحد خلق معجله نك فتحی روانیله
علی صورة ابیهم آدم علیه السلام طوله ستون ذراع فی السماء اول زمره نك
شانك کلیسی رجل واحد خلقتی اوزره قدی طولا گا التمش کزدر وعرضا
هفت ذراع اولق دخی مروی در امدی فی السماء ایله مراد جهة علو در ک
قائما منتصبا اولدیغی حالده در والحاصل تلك الزمره ایله اراده بیور یلان
انبیا علیهم التحایا حضرانندن و بقیة خبرده مندرج بیور یلان ثم الذین

بکلونهم لفظ شریفله مراد اولنان اولیا و علما راسخون و یا زمره انبیاء
و اولیا و الذین یلونهم بقیة مؤمنین اتقیا اولهٔ دیدیلر وفی حدیث
ابی هریرة رضی الله عنه رایت موسی فاذا رجل ضرب اذا فجائیه در وضرب
فتح ضاد معجمه و سکون راو مؤخذه ایله بدنی سمر وهزال ده میانه و یا
قلیل اللحم خفیف الجسم معاصینه و رجل فتح راو ضم جیملله معنای مشهوری
اوزره در رجل فتح راو کسر جیملله ای منکسر قلیل التی الاتی کانه من رجال
شنوءة فتح شین معجمه و ضم نون و سکون واو و همزه ایله و کاهی همزه سی
واوه مبدله و ادغام ایله وفعولة وزننده اسم قبیله یمانیه واقتی نافی
و نونله من القنی بالفتح والقصر طول الق و دقة اربعة یعنی شب مو جعده
جناب کلیم اللهی مشاهده ایلدیم جسیم لطیف نحافتله نزدیر کمسه ایدی
و موی یحیوی و کیسولری مشکبو لری نه قو رجق و نه فرخال بلکه میانه ایدی
و بینی شریفلری لطافتله موزون و ایچه و علو نور ایله وسطجی و تفعه کویا
فیالك یمکندن شنوءة نام قبیله رجالندن ایدی ورایت عیسی علیه الصلوة
والسلام فاذا هم رجل ربعة فتح راء مهمله و سکون مؤخذه و با فتح بین الطول
والقصر معتدل القامة کثیر خیلات الوجه کسر خاء معجمه و مشنا تحتیه
ایله جمع خال شامة سوداء معروفه احمر کاشما خرج من دیباس کبر دال
مهمله و مشنا تحتیه و میم والف و سینله حمامدر مع حمرة فی الوجه صفای لون
و اد اولنور و فی حدیث اخر لم یعرف راویه مبطن تشد بدطاء مهمله
ایله ضامر البطن مثل السبع فی استوائه و دنیه و دنی اسراده جناب روح
اللهی معاینه ایلدیم قد جمیل اعتدال اوزره بزرات ایدی رؤی تابنا
کندوحال مشکنی پسیار و یوتی حسیما سی حرة مائل کان کرمابدن
جعشن کبی جهره دلاراسی کلکون و روایه و بکرة مبارك شکم پرزحمی
ضیا وصناده سیف اسا مشدل و مصفا ایدیه قال صلی الله علیه وسلم وانا
اشبه ولد ابراهیم به یعنی اولاد خلیل الله علیه السلام دن اکا خلقه و
صورتده شیه بغایت مشابهتی یم دیو بیور مشلویت بوبله فرمان ایدر اول
صاحب جاه یعنی اول پادشاه عرش پناه پدرم حضرت ابراهیمه بن اشبه اوجمله
اولادندن و قال صلی الله علیه وسلم فی حدیث اخر فی صفة موسی علیه
الصلوة والسلام بخاری روایتی اوزره مستدام سلین علیه سلام الله المعین
موسی بن عمران نعت شریفنده بیور دیلر کاحسن ما انت راء من ادم الرجال
مای موصوله وعائدی محذوف و قدر ابی آدم انت راینه دمکدر و ادم ضم
همزه و سکون دال مهمله مطلقا سمرة وقیل ابیضا بیاض یعنی
کندم کون اولان رجالدن کورد کلرینك اخسی و زیباسی کبیدر
وفی حدیث ابی هریرة رضی الله عنه عنه صلی الله علیه وسلم صلی الله علیه وسلم
ما بعث الله تعالی من بعد لوط علیه الصلوة والسلام نبیا الا فی ذروة
من قومه لوط بن هاران کهٔ برادرزاده سی خلیل الرحمن علیهما سلام المنان
در شامدن بعث اولنوب سدوم نام قریه اهلینه ارسال بیور لدیکه کندی
بلادندن دکلدر و ذروة کسر و ضم ذال معجمه و سکون رایله هر شیئك زروه
اعلاسیدر یعنی ابو علی و ابن حریر تخریج اوزره حق سبحانه و تعالی لوط پیغمبری
دن صکره پر رسول بعث اتمدی الا قومی بینده صاحب مجد و شرف و نسبه اعلا

فاذا ناکاه وعکره

وفی نسخة هی هذا الصفة

الجنة علی

مطلب فی طول قد آدم علیه السلام

وقع کذا فی اصل النسخ التی بایدینا ولعله سهو من الکاتب

قوم وزوروه اعلاسنده بعث بیوردی وروی فی تروة ای کثرة زروه مفا
منده کثرة وبسیاری مضاسبنه ثروة روایت اولندیکه مالده تخصیص
اولنور ومنعة فنحاتله جمع مانع ویا اسم مصدر در کصدرته ای قوم
یمنعونه ویحمونه وحکی الترمذی عن قتادة ورواه الدار قطنی من حدیث
قتاده عن انس رضی الله عنه دار قطنی محلة بغداده نسبتله ما بعث
الله نبیا الم احسن الوجه حسن الصوت وکان نبیکم صلی الله علیه وسلم احسنهم
وجها واحسنهم صوتا حدای بیمعناسنه عز وعلا بربنی بعث اتمدی الا
خوب روی وخوش اغاز خلق وبعث ایلدی وسزیدیکم پیغمبر یکز بنی انسی
وجان حضرتلری اول وجود وحلقتده اول زمره ذیشانلک صوت وصورت
جهتندن خوبتر وخوبتر ایدی بیوردیلر امدی حسن صورت کمال سیرته
دلالت ایدر والظاهر عنوان الباطن ولله در من قال یدل علی معروناحسن وجهه
وما زال حسن الوجه اهد الدلائل امدی حسنک کلسی سید البشر
صلی الله علیه وسلم اعطا بیوریلوب وشرط حسن یوسف علیه السلام نخشی
اولندیغی مروی در وروی الدار قطنی فی الافراد ینعوالطبرانی عنده جسان الوجه
ورواه الطبرانی بلفظ التمسوا فی حدیث هرقل والاضافة لادنی ملابسته
علی مافی الصحیحین فیصر روم ابی سفیانله سؤال وتوجهندن بحث وسئالندن
عن نسبه فرمتی انه فیکم ذونسب زعم بمعنی القول مستعمل در وظن معناسنه
وجها استعمال اولنور بعضی نسخه ده معنی حاویه اولدیغی مذکرت الله فیکم
عبارتی دفع اشکال ایدر ای نسب عظیم فالتنکیر للتعظیم اعلم الناس
ابن عباس رضی الله عنهما دن مروی در که ابو سفیان بن امیه بکا نقل ایدرکه
دیار غربدن وسم تجارتله کدرکن مجتمسان ریوان هرقل یزده دوچار
اولوب حسب الامر حضور قاله احضار ایلدیلر هرقل اولا بکا سؤال ایدوب
اول در تیم بنوتلک میانه بحر انساب نصل اولدی صدیقه نسبی نه وجهله موصوف در دیدکده بندمی جوابنده اولوب بیت الاعراب سلسله انسان عدنانی
شجره اصلیه والاقدر الی الانبیاء ابراهیم علیه التحایا جنابینه فبازیسه
اولغله مغلبلات حواز قبائلدن نسبت نسل عدنانی اشجار باغ ذارعدن
مشابه سنده واول عرف عریق ببنده دخی اعصاب بنی هاشم بید جناره
نسبت نهال ورد طرب منزله سنده شریف ومکرم اولمغله اول پیرایه بنوت
اولان کل خوش بوی مطر صاحب نزیه اصل ونسب ایدیکی ظاهر در دیدم
توجیه خطاب ایدوب دیدیکده نسبندن سکا سؤال ایلدم سن ذکر ایلدیلک
که اول ذات عالی کوهر قبائل ابجره صاحب حسب ونسبدر الحق قریبای
الکلیل بنوت اولان کوهر عالی تبار راوردکه کان اصل دیرورد کمدو
دماغ شریف اولمغله محتاج در دیدیکی خبره اشارتدر وکذلک الرسل
علیهم السلام نبعث فی اسباب قومها بو وجهله رسل کرام حضرتلری قومینک
نسب عالیسنده بعث اولنمشدر نیز احضرت خلاق عالم جل شانه نبوته
مختار قلدیغی ذات عنصر مناسبت اختیار بیوروب ذل وخیبت دن
امن وقال تعالی فی انبیوب نعت صابر علیه السلام دن حدایجه بیمون عبدنا
له بیوردیغی انا وجدناه ای علمناه صابرا ووجدنا یاه مفعول ثانی نعم
العبد مقدم خبر مؤخر مبتدا در انه اواب اویله غفلتدن رجوع ونوبه

معصیتدن رجوعله بنهماده فرق هویدادر ایوب علیه السلام اهل قبر
شریفی بلاد حورانده قوریه نوی برقریه ده شهر نیابدیرکه جنبنده ازرطات
ظاهر اولوب برسنک اوزره ابرقده هویدادر وزیارت ونبرک اولنور
یعنی عظیم الشان بنده خاص ایوبی توفیق وتخلیص له صابر بیلوب
خوب خصالی کثیر الرجوع الی الله المتعال در واواب توأب معناسنه
وروی براغه کذا نطاکی علیه الرحمه دبر وجنابی ایوب علیه السلام
اداة مدخله تخصیص بیوردیغی بلابه صبر وقضایه رضادادر اولغله
در وقال تعالی یایحیی خذ الکتاب بقوة الی قوله ویوم یبعث حیا
وهو قوله سبحانه وانبیناه الحکم صبیا وحنانا من لدنا وزکوة وکان
تقیا وبرا بوالدیه ولم یکن جبارا عصیا وسلام علیه یوم ولده
ویوم یموت ویوم یبعث حیا یحیی پیغمبر نوزاد جلیلی جد وجهد ایله
اوزرهایون صدور ندن جناب مدح افریی یحیی نی مدح بیوروب برشانی
جلیلی ایله یحیی یا حال صباوه حکمت ویا نبوت اعطا وقبل صبانیکه
فردن رحمت وشفقت وطهارت ونما ورفعت جهتندن عطا باشی مکرمت
اولوب یحیی مظهر الطاف جمیله مزایله کناهدن نقی وتقی ومقدس وبری
وبدر مادرینه صله واحسانده زیده کمال رسیده اولوب والدینه
عاق اولمدی وروز ولادتنده متی ابلیس تلبسندن ومونسنده ظله فیهدن
بعث وفنای حالنده هول محشردن سلامت بروز کاری وصون وحمایه ذی
الجلال شان بحیای شایان وسزاوار اولدی وقال ان الله یبشرک ویا
بشارتندن یحیی الی الصالحین مصدقا بکلمة من الله وسیدا وحصورا
ونبیا من الصالحین حق جل وعلی حضرت زکریای علیه السلام شایان خطاب
بشارات نصاب بیوروب خدای جلیل سکا بحیای جمیل ایله بشیر ایدرکه
یحیی جناب کلمة عیسا به مؤمن ومصدق وقومنده شریف وسرور وشهونه
غیر مائل وحقوق حق وخلقه فائق اولدیغی اولندن پیغمبر ذیشان اولدیغی
حالده بر ولد بشیل ایله بشارت بیوروب دیمک اولدی وقال ان الله اصطفی
ادم ونوحا وال ابراهیم وال عمران الاشین علی العالمین ذریة بدل من
ذریة بدل من نوح او حاله من بعضها مبتدا من بعض خبر والله
سمیع علیم یعنی حکیم ذوالجلال ادم ونوح وال ابراهیم اسمعیل واسحق
وفرزندایشان وموسی وهارون ابنی عمران ویا عیسی بن مریم بنت عمران
جمیع مخلوقات اوزره مختار ایلدیکی کبی انلرک بعضی بعضندن امر بیانله
ذریته واحده اولدقلری حالده اجتبا واختیار بیوردی مولانک کرم
انلرک حال وشانلرینه سمیع وراناد بره وقال فی نوح انه کان عبدا
شکورا نعت عبد یعنی نوح وظائف طاعاته قیامله هر حالنده حقه شکرخوان
اولدی دیو مدحت فرمای بحی الله اولدیکی زیرا نوح علیه السلام هرامره
بدءه ومباشرنده بسم الله والحمد لله ایله مرطب اللسان اولدیغندن عبد
شکور وصفیله بنام قلندی وقال انی قالت الملائکة یا مریم ان الله
یبشرک من البشیر والبشارة بکلمة منه من ابتدائیه غایته وضمیر مولایه
راجعدیر یعنی من غیر واسطة اب من عند الله ادرکی ایله خلق اولنان
ذاتک وجودیله اسمه المسیح مبتدا وخبر الی الصالحین عیسی ومریم بدل

ویا عطوف ببیان موجبهما فی الدنیا والاخرة ومن المقربین وبکلم الناس فی المهد
وکهلا ومن الصالحین یعنی دنیاده نبوتله وعقباده کرامت وشفاعتله
صاحب مواجهت ومقرب حضرت اولدیغی حالده مسیح ثقب وعیسی نام
امرکی کلمة بسیله افریده ذات جمسته شفاعت ایله مولای یطهرت
سکا بشیرا ایدره واول ذات عالی منقبت عالم طفولیتده وکهولیتده
خلقه کلام انبیا ایله کویا وصالحین دن اولدیغی حالده پیغمبرانی ناسه
ناطقه پرداز اولان روح الله ایله بشارت بیوروب امدی مرتبه صلاح
غایة فوز وفلاح اولدیغنه ومن الصالحین کرمجه بسندن مستفاد در
وقال تعالی حکایة عیسی علیه السلام انی عبد الله الخ فی الکشاف ای
الا بجیل الا مادمت حیا وجعلنی نبیا وجعلنی مبارکا اینما کنت واوصانی
بالصلوة والزکوة مادمت حیا انطاف حق ایله اول حالانده مبتدا ومتمادی
اولان عبد یه ایله برابر بیجون جل شانه عما یقول الظالمون بنده سیمکه
بکا انجیل حلیلی اعطا ایدوب دخی بنی بنده سین ابی نفاع وخیره معلم قلدی
وبکا صلوة وزکوتیله مدة حیاتمدت ساعة عمانه رسیده اولنجه قیامه اولدیغی
یوم روح الله علیه السلام الا الله جنابنک نعم ذوالجلال تحدیث بیورد فلان
بن حکایه بیورد یله وقال درحق کلم علیه سلام البرا الرحیم یا ایها الذین
امنوا لا تکونوا کالذین اذوا موسی الآیه مقدمه الله مما قالوا وکان عند الله
وجیها کاول شرفمندانکه حضرت حق وبنی مطلق جنابینه ایمان وتصدیق
ایدیلدیکی موسی علیه السلام شانده عیب او قذف ایله خار آور جفا اولمدیغی
اشکار اولمایکن وخدای جلیل الدریک موسی پیغمبر شانده بدنی برعی عارضه
سبیله معیوب درد یوب قذف وطعن وافترا یه اجتراء الرذل کلیمنی منزه ومبرا
ایلدیکی وعند الله موسی علیه السلام وجاهت وقدر ومنزلت صاحبی اولدیغی
وقال النبی صلی الله علیه وسلم کان موسی رجلا حییا ستیرا کسر نخبته اولمی وتشدید
ثانیه ایله فعیل یعنی شدید الحیاء ستیرا کسر سین مع تشدید الثانیة
کثیر الستر بعض نسخه صحیحه فتح سین وکسر فوقیه تخفیفه ایله
واتقدیر ما یری من جسده شیء استحیاء الحدیث مالنصب ای اقراء
غامی حدیث فاذا هو من اذی ذکر من بنی اسرائیل فقالوا ما یستتر هذا الستر الا
من عیب بجلده اما برص او ادرة وان الله اراد ان یبرئه مما قالوا یوما وحده
یغتسل فوضع ثوبه علی حجر ففر الحجر بثوبه فجمح موسی فی اثره یقول ثوبی یا حجر
ثوبی یا حجر حتی انتهی الی ملا من بنی اسرائیل فرأوه عریانا احسن ما خلق الله
وقالوا والله ما بموسی من بأس واخذ ثوبه وطفق بالحجر ضربا فوالله
ان بالحجر ندبا من اثر ضربه لثلثا او اربعا او خمسا خلاصه معنی نجاتی
علیهما الرحمة رضی الله عنه طریقندن لشرباط روایت بیورلرکه حضرت
سلطان المرسلین علیه صلوات الله المعین بالسعاده بیورد یلر موسی
الکلیم به غایت شرم وحیا صاحبی اولوب بدنینی کمال مرتبه ستر وپوشیده
ایدیجی ذات اولوب شریف وادیب ایدیجی کمال شرمیله جسد منور ندک
برعضوی کورنمز ایدی بنی اسرائیلدن اول کل نازک بدنله خار شکوفه
انا یدن جفا دن اولوب دیدیلرکه موسی بدنک دیده دن پنهان
وپوشیده اتمکه جسمندن عیب وعلتندن ناشی اولمه یا برص او یا نفخ خصیه

وفی نسخة استحیاء لعلی الثانی

یکسندن بریسنه مبتلا دیرد یدکده پادشاه غیور جل شانه حضرت کلیمی
مفتری به اولان عیب و نقیصه دن تنزیه مراد بیوروب برکون موسی علیه
السلام تنهاجه برجای خالیده غسل ایجون لباسندن تعری ایدوب
قبای زیبا لنوع پرسنک اوزره نهاد ایدرکن بعد الفراغ اول جمادم حقله ثیاب
موسی ایله روبراه فرار اولوب موسی دخی دنبی سنک عریان و بریان یا حجر
ثوبی دیه رک قفا سنجه روان اولدی تا بنی اسرائیل جماعتی یتشکاهینه
رسیده اولدقده جسم تابناک موسای عریان اولدیغی حالده خوبتر بن اوزره
کان یزدان ووجودی بصبودی قرص قرص نقص وکلفدن عاری اولدیغنه
مشاهینه ایدیلر ویاد قسم ایله یولا موسی ده عیب وعلت نا یابدر دیدکلرنده
بس موسی لباسی جرمدن اخذ وسنکله قوة قدسیه ایله طپانجه زن اولدیکده
اثر ضربی صورة مجرده پدیدار اولدیغی ربو بیوردیلر وقال تعالی عنه ای
حکایة بعد قوله فوزت منکم لما خفتکم فوهب لی ربی حکما ای نبوة وعلما
الآیة وجعلنی من المرسلین یعنی بررد کام جل جلاله بکا نبوت وحلم
بخش وروزی ایلیوب وبنی زهره جمله سنه پیغمبر اندت قلدیغی وقال فی وصف
جماعة منهم حضرت مولای عز شانه وعلا زهره انشا علیه التحایا دن برکروه
ذیشان نعتلند بیوردیلرکه ان جملة بریسوا موسی الکلم علیه السلام الرحیم ذی
انی لکم رسول امین وقال ینه دختر شعیب علیه السلام لسانندن بیوردیلر
یا ابت استاجره ان خیر من استاجرت القوی الامین خبر اسم ان والقوی
خبرها وامین نعت وباخبر بعده خبر ومن بمعنی الذی واستاجرت صلتنه
وباخود من اسم نکره واستاجرت صفة نکره اولوب تقدیر ان خیر من
جرت القوی الامین دیمک اولور اجمالی فصله بو وجهله مصور تمنا دیرکه جون
موسی علیه السلام قبط دن خوف وحراسله روبراه اولوب ماء مدینه
وروده ایدیجی خطیب الانبیا شعیب علیه التحایا دختر اننی سفی غنمه انتظار
ایدیجی حالده مقابله ایدوب شاثر دن استطلاع بیوردقده قصه حوالی حضا
نکرده چاه اب نا یابدیجی کویندن دخی بترديك مابرجاه دونماه
اقامنی بکره یوشیده فلنان سنك کرانی پرکنده قلمق بکرمی مرد کبر بك قوتی
مردانه سنه وهون اوردشوار درده بدکلرنده موسی علیه السلام بکا
اول چاهی ارائه ایدیك دیوب بعد الدلاله وجه صواب اوزره براسمه
دهوی جاهدت سنکی رفع واول ابدن روایت ال شعیب علیه السلامی
اسقا وازوا ایلدیجی بعدها بدر عالیلری شعیب پشکاهینه موسی
علیه السلامی احضار بیوردیلر ربی غنمه اسنجار بیورلری تحقیق
بو رجل مستاجرك خیر لیسی ذی قوة واماننکاره دیردیلر وبو بدر کوار
حضرت شعیب دختر پاکیزه اختر ندن استفسارها ایدیکده بو وردیلك قوة واماننه
ندن مشهود کدر دیدی کریمه لری قصة رفع حجر بیان وحضور شعیب
موسی روان اولدقده کریمه سی حضرت شعیبی خلق ظهور ندن کلیرینه استدعا
استدعا ایدیکین تقریر وعیان ایلدیلر بعده ذات اول دختر عالی کهر صافورانی
موسی الکلم علیه صلوة الرحیم جنابنه خطب الانبیا شعیب علیه التحایا
عقد نکاحله خطبه خوان اولدقلری فصله نصله معلوم مدرم وقال

فاصبر كما صبر اولوا العزم من الرسل صبرا كوم واعزا خلافدن بنج نفر يادخي
زياده پيغمبرانخ ذيشان صبر ايله وصف ورسل كرامدن اولوالعزم اولنلره شامل
يد صبر ايله وشكيب لوى اساجيلم مسندخي صبر ايله ديو فرمان ايلدي
اولوالعزم نوح والخليل يى ازره موسى وعيسى والحبيب محمد
وقال تعالى ووهبنا له لابراهيم عليه سلام الرحيم اسحق ابنه اكرم
ويعقوب به بسطه كلا منها هديناه الى قوله اولئك الذين هدى الله فبهداهم
اقتده هاد شكت ايله وباكسر واشباعله دخي وصلا حذف ودقفا سكونيله
مقدر در بعنى توحيد ونبوة وبعث امثالندن انبياء مذكورين توفيق
بيورد قلرى اوزره سيرة وطريقلرينه اقتدا واقتفا ايله ديو اولنلرى
وتمامى ايات جليلك نوحا وهدينا من قبل ومن ذريته اى ابراهيم وقبل
نوح داود وسليمان وايوب من اسباط اسحق ويوسف وموسى وهرون
وكذلك نجزى المحسنين اى مثل ماجزينا ابراهيم نرفع درجاته وكثرة اولاده
وذكريا ويحيى وعيسى والياس من اسباط هرون اخى موسى عليه السلام كل من
الصالحين الكاملين فى الصلاح وهو الاتيان بما ينبغى والتحرز عما لا ينبغى
واسمعيل واليسع ويونس ولوطا هو ابن هاران اخى ابراهيم ومن جعل الضمير
لابراهيم عطفهما على نوحا وكلا فضلنا على العالمين وممن آبائهم وذريا تهم
واخوانهم واجتبيناهم وهديناهم الى صراط مستقيم ذلك اشارة الى ما ذكر
به هؤلاء المذكورون هدى الله يهدى به من يشاء من عباده
ولو اشركوا هؤلاء الانبياء مع فضلهم وعلو شانهم لحبط عنهم
ما كانوا يعملون اولئك الذين آتيناهم الكتاب والحكم والنبوة فان يكفر بها
اى بهذه الثلثة هؤلاء اهل مكة فقد وكلنا بها قوما ليسوا بها بكافرين
قال ابن عباس وغير الانصار واهل المدينة وقيل الفرس اوكل من امن به اولئك
الذين هدى الله الانبياء المتقدم ذكرهم فبهداهم اقتده فوفقهم
تعالى باوصاف جمة من الصلاح من ديانة والهدى والاجتباء والحكم
والنبوة وقال فبشرناه بغلام عليم وحليم سورة صافات حليم بالحاء والزاى
زيادة عليم بالعين يعنى ابراهيم عليه السلام كثير العلم وذى حلم غلا ميله
تبشيرا ايلديك ومبشر له اسمعيل عليه سلام الجليل اوله وقال ولقد فتنا
قبلهم قوم فرعون تحقيق كفار مكه دن اول فرعون وقومنى ارسل
موسى ايله امنحان ايلدك وجاءهم رسول كريم اى على الله والمؤمنين
او فى نفسه لشرف نسبه وفضل حسبه الى امتى ان ادوا الى عباد الله انى
لكم رسول امين اى بنده كان جهان افرين دعوة حق جل وعلى به اجابت
وقبول طاعت فاعل مطلق افرينده حق اداايله اداانكزه سزك ايجون
پيغمبر وامينم وقال اسمعيل والد ماجدى جناب خليل الله عليهما السلام
خطاب عاتب نصابنى حكايه بيورر سيجدنى ان شاء الله من الصابرين
يعنى پدر بنزديك بنى حكم وقضاء بروردكار مطلق ايله اوزره صابرلردن زور سنلدن
مشاهده ايدرسين ديدى وقال فى اسمعيل كان صادق الوعد جناب ذبيح الله
اسمعيل عليه سلام الجليل شانندن بيورديكم ذبحه صبر ايله وعد نده صادق
وعهدنه وفادار اولدى الانبيا وكان رسولا نبيا الى قبيلة جرهم وكان

باو اهله

باو اهله بالصلوة والزكوة وكان عند ربه مرضيا يعنى اسمعيل عليه السلام اهل
بيتنه وياجميع امتينه صلوة وزكوة ايله امر ايدر اولدى وعند الله اسمعيل
مقال وفعال وحالنده مرضى ومقبول اولدى وفى موسى انه كان مخلصا
شان كليم عليه سلام الرحيم يعنى موسى طاعتنه مولاى لوجه الله ولغير الله
فصد يله مخلص ومخلص اولدى ديو وصف ايلدى وفى سليمان نعم العبد
انه اواب مسبح ويارجاع ويامطيع ويارجيع اوكثير الصلوة معنالرينه جناب
امير الله شاننده مدحت فرمان اولدى وقال واذكر عبادنا ابراهيم واسحق
ويعقوب اولى الايدى والابصار ايدى جمع يد بعنى القوة وابصار
جمع بصر بعنى البصيرة وحاصله ظاهرى وباطنه مدركه اصلاف اولنلرى
اما خارجه بصيرة اصلاف اولنلرى الحالاخيار انا اخلصناهم بخالصة
ذكرى الدار وانهم لمن المصطفين الاخيار وفى داود انه اواب نقدم
تفسيره ثم قال وشددنا ملكه واتيناه الحكمة وفصل الخطاب بعده شانه
خليفه ى عليه سلام الباقى ببيورديكه بزعظيم الشان داود هيبتنه وكثرة جنودنه
تقويت احسان ايلديك وياانسان علم وعمل ونبوت وياعدالت وتوفيقله
عطا بخش وبين الحق والباطل كلام فاصل اكرام وانعام ايلديك دبك اولله
وهل اتيك حديث الخصم اذ تسوروا المحراب شريفنده هزار وديليه برسلاح حراست ايدرلر وفصل خصاب ايله مراد
كلية اما بعد اولنى وبيدر وقال عن يوسف اجعلنى على خزائن الارض انى
حفيظ عليم بومقامده ارض امر الدنيا اولان ارض مصر در وبوايله شرفلنه
نفسنه اعتماد ووثوقى اولانك طلب حكومت جوازينه دلالت ره
غاير وقصة يوسف الصديق اشهر من ان يذكر در وفى موسى يتحدثى
ان شاء الله صابرا ولا اعصى لك امرا خضر عليه السلام ايله اولان سياحت
قصه سيدر وقال عن شعيب ستجدنى ان شاء الله من الصالحين خطيب
الانبياء شعيب عليه التحايا نسبى ابراهيم عليه سلام الله الكريم مدين
وايكه قومينه مرسل بركه ايكى امتت وبرامته واحد در وقال عنه ابغاء
وما اريد ان اخالفكم الى ما انهيكم عنه ان اريد الا الاصلاح ما استطعت
بوايه جمله در يعنى خداى جليل شعيب عليه السلام دعى اصلاح واصلاح ايله وصف
وتجميل ايلديكى وقال واوطا اتيناه حكما وعلما بومقامده حكم وعلم بومعنايله
ولوط عليه السلام برادر زاده ابراهيم عليه السلام در وقال فى حقهم انهم
كانوا يسارعون فى الخيرات الآيه ويدعوننا رغبا ورهبا وكانوا لنا خاشعين
اى شانلرنده المبادرة الى فعل الخير وسؤال الله فى الرغبة والرهبة وقال
سفيان ثورى وابن عيينة آيه كريمه تفسيرنده بيورديكى هو الخزن الدائم
ضمير خشوعه مرجع در ديلديكى يعنى وكانوا لنا خاشعين خزن دائم ومتمادى
ايله مفسر در فى اثنا جميع آيه كثيره ذكر فيها من خصالهم ومحاسن اخلاقهم
الدالة على كمالهم يعنى بسيار آيه جمله ده پيغمبران ذى شان خصال وحكم
اخلاق سنيه لرندن ذكر وصف ايلديكى وجاء من ذلك فى الاحاديث الكثيرة
الصحيحة انبياء كرام شانى شريفلرنده امانت وصبر واصلاح وخشوع
وقوة وبصيرة وحكمت وحفظ وعلم وصلاح واصلاح وخشوع وسائره كما
لا تخفى فراجع مجمد حاوى اولديغندن غير احاديث صحيحه در حبر

مطلب جواز طلب الحكومة

ط وفى رواية اخرى بغلام حليم لعلى القارى

پیا ورد ایدی کقوله صلی الله علیه وسلم انا ابن الکریم ابن الکریم ابن الکریم
ابن الکریم یوسف بن یعقوب بن اسحق بن ابراهیم بنو ابن بنی ابن بنی ابن بنی ای بنی
وفی البخاری بدون انا وقوله بنی ابن بنی الخ امدی کرم وسخا معناسنه
اولان کرم دکلدیر بلکه جامع للخیر والشرف ومکارم الاخلاق معناسنه در
وکرم جناب یوسف علیه السلام تخصیص بیور لدیغی حدایی کرم یوسفه کرم
بخشا اولدیغی علوم نسب ایله انبیادن رابع اربعه ذی حسن وجمال وقوه
وملک وحکمت وکمال ایله اراسته وپیراسته بیور یلوب انبیا وسائر
جمع بیور لدیغندن در وفی حدیث انس روایتکرده بخاری اولان
خبر صحت اثرده تنام عینی ولا ینام قلبی قول شریفی عقیبنده وکذلک الا
نبیاء تنام اعینهم ولا تنام قلوبهم یعنی ظاهر چشم جهان بینلری اوده
بخوابدر اما دیل اکاه وحقایق بینلریله اشراف انوار احدیه تبدن عاجز و
اسر رصمدانیه دن خاجب وساتر حالت نطرق اینز وروی ان سلیمان کان
مع ما اعطی من الملک لا یرفع بصره الی السماء تخشعا وتواضعا لله تعالی
ابی هریره رضی الله عنه دن روایتکرده طبرانی درکه سلیمان علیه سلام المنان
جنابنه ملک ونبوتیله ترفع وکبریایی اقتضا ایدرکه کندوده زخاورتایه باختر
سلطنت روزی فلنمشکی بینه تواضعا لله الکریم وتعظیما لملکوته الکریم
العظیم جناب اسمانه رفع وبصر ونکاه اتمدی وکان یطعم الناس لذیذ الا
طعمة ویاکل خبز الشعیر اصل تلمسا وده لغة الذی صیغه جمعله ورود اعشدر کله
جمع لذیذ طبیعة موافق وملائم اولان موکولاندن اشتهایا فته طبیع اوله
روایت کرده امام احمد فی الزهد اولان خبرده سلیمان علیه السلام زیر
رشته اولاد خلقه نفایس طعامله اطعام بیور وب نفس نفسی نافی حق
تناول ایدر ایدا اولدی واوحی الیه نحله دیکرده واوحی الله تعالی الیه
یا راس العابدین وابن محجة الزاهدین محجه فتحات وتشدید جیله مجمع
معناسنه اما در اصل سلوک ایجون طریق اولوب بعده ذاتمقصد وبحمعه
بتعاره اولدی وبعضی نسخه ده حجه ایراد بیور لمشدر یعنی پیغمبر والا قدر
وذیشان جناب سلیمان علیه السلامه ای ملوک ویا موجودین عبارله
سرفرازی وای مجمع زهدای زهادا ولان خلیفة الله زاده وبوجهی جلیل
ایله شریف بیور لدی امدی زهدی سلیمانی سلطنت وملکنی منافی اولمازبلکه
حقیقة زهدک الک ایله اتمام یدر اولور وکانت العجوز تعترضه وهو علی الرح
فی جنود فیام الریح فتقف فینظر فی حاجتها ویمضی یعنی پیره زن پیشکاه سلیمانده
واقفه واول حضرت خیل وحشم وبساط ودولتی اوزره باده سوار اولدیغی
حینده عرض حاجات ایدر دی سلیمان نبی علیه التحیة والتسلیم باده وتوقفله وقوفله
امر ایدوب ریح امریله ام توقف ایدوب حاجة عجوزه نکاه التفات ایله
قضا بیوروب بعده ذا صوب مقصودینه راهی اولوردی وقیل لیوسف علیه
الصلوة والسلام مالک بجوع وانت جملة خالیه علی خزائن الارض قال انما
فان اشبع فانسی الجایع خزائن ارضیله واداموال وارزاندن مخزون اولان
منخفیدر ویعنی نحله کسر جیم وصیغه جمعله جبعان راد راولدی یعنی یوسف
صدیق علیه السلام دینلدی نه درکه جناب ذوالجلال بکریسنده اولهٔ حال
انکه تنجیه زمنی عن تکه وایسته وزیر حفظ وتملکنده دیر دیدکلرنده صدقت

نیت وصفا بخ رطوبتله جویباره اولدیکی کبی اولفدت هر اسلام کذکر سکان
یا دمدن دور اولوب تفقد حال محتاجیدن غفلت ابلیم وروی ابی هریرة
عنه علیه السلام کما فی البخاری جناب ابی هریره حضرتلرندن سالت
علیه السلام والتحیة دینه روایت بیورد یلرکه خفف علی داود القرآن
فکان یامر بدوابه فتسرج وقبل ان یفرغ من قراءته فیعلم اضافة الجنسیه ای لاجله
لکن اراده الوحدیه ابلغ فی مقام حرف العبادة فتسرج لحمل فیراد القرآن
قبل ان تسرج القرآن بمعنی القراءة مصدر درکف قرآن ومرار زبور شریفدر
وتخفیف زمان یسیر ده سرعة تلاوتدر یعنی جناب خلیفة الله داود علیه
سلام الاله اوزره تلاوت زبور پرنور اسان وتخفیف قلندیکی روایات
وسراجه سرجله دابه ایله زمان ایدردی ودخشی اراسنه زبور کبیر زبور فیلنور
کی تلاوة زبور اغاز ایدردی هنوز سرجه دابه نام اولدیغی کتاب زبوری
ختمله عمل کثیر زمان یسیر ده حصول پذیر اولوردی امدی باسط
زمان ویا برکة اخر الزمان ایله طیی لسان وقوعی بوامله مرجو وحصوله صیاح
تدسنده شهید درکه بهر شب جهار ختم شریف بهر روزه دورت ختمان
ایله کبار امتدن اوفات کذار ومداومت ایدنلر کبار شهر نیا یدر
ولا یاکل الا من عمل یده مع هذا خزائن عرض زیر دستیله وابستهٔ
ایکن یمنه بیت المالدن نفقه یبوبلوب وکفاف ایدردی امدی
کسب حلال فضل واختصاصی منافی توکل خواص اولدیغنه بوخبری
لطیف دلیل صریحدر قال الله تعالی والنا له الحدید ان اعمل سابغات
ان تفسیر یاه ویا نقدیر یاه چار ایله مصدر یه اوله وسابغات زره اسم
وهو الدرع طویله وفدره فی السرد ای عمله والسرد النسج
یعنی داود علیه السلامه بلا نار ضرب مطرقه اهنی کیف ما یشاء
شمع وخمیر اسا ونرم ایلدیکی کبی فراخ وبالاقدره کرلک ایبوب نار
زره تحمیر ومنی قدر حاجت برله اعمال ایدوب اله رفیق وونه غلیظ
تقدیر ایله وبوفرمان ایلدیکی وکان سال ربه ان یرزقه عملا یسیره
یغنیه عن بیت مال الله داود علیه السلام مولای کریمدن جویای
احسان اولدیکه کذ بمنی ایله برصنعت فلنوب کندوکسب یدیله یغنیش
وبیت المالدن مستغنی بیور یله وروبدرکه حفرت خلیفة الله ایحیانا منکرا
بیرون خانه وراهی سوق وبازار اولوب ناسدن کندو نفسنی پرسش
عادت مستمره لری ایدی یوما من الایام قبل درکاه کبریادن برفرشته
صورت ادمی ده متشکلا فرستاد بیور بلوب داود علیه السلام کندیدن
قدیم اوزره نها یجه اول ملکه مورجاة وشان خلیفه استخبار ایلوکده
اول فرشته نعم الرجل داود الا انه یطعم عیاله من بیت المال کلام حکمت
انجامیله تعریض ایلدیکی مجرد اعمل یدیله کسب ونعیشی جناب واهب
الامالدن طلبکار اولمغین الا نه حدیدی ایله صنعة زرعی تعلیم اسبب
اولمشدر امدی سلاطین ووزرا تدبر کفایه ومعروف بیت المالدن اکل
ونعیش ایدوب اسراف حرام اولدوغنه بوقصه ده تنبیه تنبیه هویدادر
وقال علیه الصلوة والسلام احب الصلوة الی الله تعالی صلوة داود واحب

روی فیما نقل القاری

روقع فی اصل الجمع والکلمات نقل القاری

الصیام

الصيام الى الله صيام داود كان ينام نصف الليل وهو يقوم ثلثه وينام سدسه
ويصوم يوما ويفطر يوما رواية كرده شيخان وغيرهما عن عمر رضى الله عنه
اولان حديثند اول حضرت بيوردكه محبوب جهان افريدگار حضرتلرينه محبوب ترين
اولان نماز داود عليه السلام ايدى نماز يدر وموليه احب اولان روزه داود
كه صوم يدر يركه داود عليه السلام نصفى ليلى نائم اولوردى زيرا استراحت بدن
تقويه عبادتى موجبه درجون افضل اجزاى ليل اولان اول ثلثدر هنكام
شبدن ثلث ليلى قائم اولوردى وعبادة نهاريه يه نشاط اوزره اولمغبون
ثلث نصفى ثانى كه سدس ليلدر نائم اولوردى وبركون صائم اولوب رعاية
لحالة الاعتدال ديكر مفطر اولوردى وجلبنى اخبرتين جملتين متقدميتين
بيان اولنوب وكان يلبس الصوف ويتقوت بالشعير ويأكل خبز الشعير بالملح
والرماد واذا جاءه الود اولان رماد دير والا اكل رماد مضرة للعيال طرد
ويمزج شرابه بالدموع كما وراه ابى ابى حاتم عن وهب ولم ير ضاحكا بعد خطيئته
خطيئة معهوده دركه انكله مستمادر فى الحقيقة خطيئه دكلدر هان حسنات
الابرار سيئات المقربين مصداقيدر ولا شاخصا ببصره الى السماء حياء من ربه
بعضى نسخه ده نحو السماء ولم يزل باكيا حياته ظرفيت اوزره منصوبدر كلها
ما قبلنى تاكيد اولور داود عليه الصلوة الودود فياى يشمليه كيوب نار وبوردى
نوبدن نافله فرش وبساط ايله افتراشى وفلك ورماد لرايله مهيئته ان جوبى اكل واشك
چشمله شرابنى فرح ابددى وقصعه اوربارده زله صدر يزدن صكره حنده كنان
كور ولدى وچشم جهان بنار يرى فتح ورفع ايدجى اولديغى حالده ملائكه وملكوت
مالك الملكدن شرم وحيادن جانب آسمانه نكران اولديغى نادبده درعوله
تلك الواقعة فى الغرر نالان وكريان اولمدن بردم خالى اولدى وقيل بكى حتى
تبت العنبة ضم وسكون له خشبتى در ومى دموعه وحتى اتخذت الدموع
فى خده اخدودا كه دراصل اخدود روى زمينده اولدن شق مستطيلدر
اشك چشم محاسنده تاثير ايتمك استعارة اولدى وحذله اخدود يبنده تجنيس
اشتقاقى صورتنده در ابن ابى حاشم روايتنده تفعل اولديكه داود عليه
السلام اول رتبه كريان اولديغى اشك چشمندن كياه بتردى حتى مبارك
بنا عندى روان اشك ديده ايله اثر انمشديكه اوزنجه يا رتمز جدول سيل
آسا پيدا اولدى وقيل كان يخرج الى مى منزله متنكرا اى مستخفيا من
معرفة الناس بتعرف سيرته متنكرى بيان ابجون جمله مستانفه در
فيسمع الثناء عليه فيرداد تواضعا لله يعنى تبديل صورة كنديى بعد ايتمك
لغرض ابجون ببرون ابجون دولتسراى داود دوشمش وسلوك ورويشه بشر يدن
خلقدن چكنمك ايلدكرى ضبا بنده كندولرى ابجونا سلوك توجهنه ومدح وثنا
لرى كوشتردى اولوب شكرا لمزيد نعمته شكر خدا داد اولان سيرة جمعه
سبنه تشكرا وخضوع پروردكار جل شانه جنابنه تواضع ومسكنتى مرزياده
اولوردى وقيل لعيسى عليه الصلوة والسلام لو اتخذت حمارا قال انا اكرم
على الله من ان يستغنى بحمار بشغلنى فتح غين ايله تشغلنى دن دكلدر زيرا شغال لغتنه ردياء در امام احمد وابن ابى شيبه روايتلرنده
حضرت روح الله عليه سلام الاله جنابنه اخبانا سوار اولمق ابجون
برحمار اتخاذ بيوردكرى اسنراحت ابدن دكلدر فيه بركة قلبم تقلوزتحمل

وخذ منكار

وخذ منكارا ولدت على الله الكريم اكرم ردى وكان يلبس الشعر ويأكل الشعير ولم
يكن له بيت اينما ادركه النوم نام وكان احب الاسامى اليه ان يقال له
مسكين شوردن مراد ودرفدوم تا بخوز اكمطلقا كنبات مراد اولنوب واساو
جمع اسما امام احمد وابن عساكر روايت كردكى اوزره جناب مسيح موجودن ناقه
لباسى وخرقه پوشى اولوب بركى وكياه تناولى ابددى واول جمعه الزهديه ابجون
خاصة منزل ومأوا ولمبوبى نه وقتكه نوم غلبه ايليه اول عنقاى مغرب
اول مكانده اشيان سازخواب ولبستا اولوردى واول خرقه احب السماء
كندويه مسكين اسمايله ندا اولنمق ابدى وقبل ان موسى عليه الصلوة و
السلام لما ورده تمامدين مدين ابرهيم عليه السلام وسرة اسمايله خشت
رحلة قريب محلدر كانت ترى خرزة البقل فى بطنه من الهزال ضمها
وزايله تقبض سى وبقل اردمى باقى اولمبان معروف بنا ندندر امام
احمد وابن ابى حاتم ابن عباس رضى الله عنهما دن روايت بيوردقلرى
حديثدنده موسى عليه السلام مصردن خروج وماء مدينه ورودنده
ايلديغى بارهنه ويى ذات غايت كرسنكى ايله سبزوات اكل وكمال نحافتنى
وزايد برله شكم بركمندى خرزة بقل مشاهده ومعاينه اولنوردى
وقال صلى الله عليه وسلم كما رواه الحاكم عن سعيد مرفوعا لقد كان الا
نبياء قبلى يبتلى بضاء يعفو الله احدهم فاعلمه بالفقر
والقمل وكان ذلك احب اليهم من العطاء اليكم حديث مذكور
مصنف عليه الرحمة فسم قالث فصل اخبر ندنده طريق آخر ايله ايراد اولنمشدر
والحاصل محرم عالم صلى الله عليه وسلم بيوردى بركه مرزين افدم عالم دنيايه
تشريف ايدنجه پيغمبر اندن بحرى مطعم وملبسنده شدة احتياج وثياب
وبدنلرنده بسيارى تنيش ايله مبتلا اولوردى واختيارى مذكور
اول خرقه ايله قضاء حقه رضا ايله سيرلرده اولنان عطايا وبخشش
دخى محبوبى ابدى وقال عيسى عليه السلام لخنزير لقيه اذهب بسلام
فقيل له فى ذلك فقال اكره اذ اعود لساني المنطق بالسوء خنزير
خبوان معروف وكافر وعدو مراد اولنمق دخى بخوبزا اولنمق اما مفاهمه بالجنيات
اولور بعض جناب روح الله عليه السلام جانور معهود راست كلوب سلامتنه
مصوب اولديغك حالده روان اولديكه ديديلر بوكا لى استعظاما ما اتحاني
خرضت محمد كه بتفسارا ايلدكلرنده زيرا نبى نطق قبيحه اعاذ انكدن
استكراه ايده رم ديو بيوردقلرى لقوله تعالى ادفع بالتى هى احسن وقال
مجاهد يعنى امام احمد وابن ابى حاتم روايتلرنده امام مجاهد بيوردقلرى كما
كان طعام عيسى عليه السلام العشب وكان يبكى من خشية عز وجل حتى
اتخذ الدموع مجرى فى خده وكان ياكل مع الوحش لئلا يخالطنى الناس حسب
نفع عينه بغير زرع حاصل اولانبات بدر يعنى حضرت عيسى عليه النجا بلطائف
طعامى كياه ايدى مع ذلك خشيت وعظمت ذى الجلال ايله نالان وكريان
كنان ناكم رخ كلكونيه دوام جريان اشك چشمله نهرا سايعنى اب سرشك
ديده كمال نالمندن خد لرنده كوريجاى سيلاب منخفض غيرى محفر مثلو
ايدى وفنا رحاليه دك حيوانات وحشى نشرا دائما لفت ايدوب اكل
كياه ايله وقت كذار اولوردى كه خلقله معاشرت واميزش اتمك

ابجون خلوت وانزواء اختيار ايدردي زيرا خلقك اختلاطه ذكر وعبادت كردكاره
دن مانع واستيناس بالناس علامة افلاسدن اولديغي باهر در وحكي الطبري
عن وهب ان موسى عليه السلام كان يستظل بعرش خيمه وخشب وبنا تدن
هر سايه اتخاذ اولان تشمل درو ياكل في نوبة ختم نون وسكون فاء ايله ورنا
وسعيناً خفره در من حجر وبكر فتح راء ايله فيها اذا اذا اراده ان يشرب اصل
معناي كرمك دوايدي روي زمينده دهانه نوشاب اتمسنه درلر ودنيها ضيري
نثر مذكور هو بالنقر جنسنه عائد اولور كما تنزع الدابة تواضعاً لله بالرحمه
به ومن كلامه امام طبري عليه الرحمة نقلي اوزره موسى عليه الصلاة
والسلام خشب وكياهدن مصنوعه زير سايبانه استظلال ووجه تجرده
اولان خفره اكل طعام وشرب اب واداب لذكره من غير كف ولا اناء دهن
مبارك اول مغاكه فؤاد ايدوب وعاء مانا باب اولديغي حالده دواب
وموائشي سرفو زهاده توشانه اولد فلري كبي دهوه برزمين نوشاب ايلديي
حق سبحانه وتعالى اول خضرتي كلامنه ايله اكرام بيورديغنه تواضعاً مسكنت
بيورديي واخبارهم في هذا كله مسطوره وصفاتهم في الكمال وجميل الا
خلاق وحسن الصور والشمائل جمع شمال كه خلق وسجيه در معرفه مشهورة
اولا لفظة مسطوره ايله تعبير وبعدها مشهوره ايله اداء تفنن في العبارة در
بعني پيغمبران ذيشانك اثاري واخباري جمع نعوت متقدمه تفسير
وكتب حديثده مسطوره ومحفوظه واول زمره عايشانك صبر وقناعت
وتواضع وحسن صورت وسيرت وجمالي باكما لاتدن اوصافي مشهوره ومعروفه
فلا نطول بها سرد دلايل واقاصيص ايله تطويل اتمز مع انها معلومة
ولا تلتفت الى ما نجده في كتب بعض جهلة المورخين جمع مؤرخين
بالهمزة وقد تبدل واواً فتح معروف وعلم تاريخدن مصنف وفي كتب بعض
والمفسرين فما يخالف هذا اي يخالف بعض كتب انبياى كرام احوالنه
متعلقه نجه امور غيره لائقه مندرجه اولمغين جهال اصحاب
تواريخ كتابلرنده هو ظرف باب اولديغندن ترهاته نكاه التفات اتمه ودكراولان
دلايل قويه وبراهين متينه ايله مخالفت ايدن بعض ارباب تفسير
كتبنه اعتبار وانقيادا تمه

وفي نسخة صحيحه انبيائه للقصر قال المؤلف

فصل فدانينا مذله اكرمك الله جمله
اعتراضيه در وخطاب نصنف كتابي مستطابي در خواسته اولان ذاته
اولكل من يقف عليه اولنره شامل اولور وسنجول اينا مقدر مما
عرفته او سمعته اوله من ذكر الاخلاق الحميده من برمقدر ي بيان
وما واتيه بي بناء على جواز تقدمه مبتنه در ونيا بمعنى الباء اوله
والفضائل المجيده وخصال الكمال العديده يعني بدر سني شمائل بعضك
وخصال كريمه وفضائل معدوده ممتعدده دن هنوز كوشزدك اولنمزي
بسكا تعلم ونفهم ايلديك وارثك صحتيها له صلى الله عليه وسلم
شان شرفياب نبوة شنايان اخبار صحيحه نصابي مروايت وبنيو تنخ
سير اعلام واظهار ايلديك وجليتا جيم ولام مفتوحتين وهمزه ساكنه ايله جمعني
رويدنا من الاثار وجميع از حديث اوزره اطلاق وموقوفه وكلام صحابيه
تخصيص اولنور ومطلقا حديث مرفوع وموقوفه شامل خبر وكلام صحابه

واد اولندي ما فيه ممتنع فتح ميم ونون بينهما فاء ساكنه ايله مصدر
در بمعنى القناعة ديرويا صفة مشبهه ماية القناعه معنى بنده
اوله والامر شان اوسع جملة حاليه در دخي ذكر ايله اقناع واكتفى فوا
اولنان اثار واخبارك انظاح وبيان ايلديك حال اكه شان
ومقام خضرت بركزيده عالم عليه سلام الله الملك العلام در ابي مقام ذكر ايلديكز
اثار دن بهتر وبسيار در وعلى تقتضي واصفيه بحسنه يعني الزمان وفيه مالا يوصف
بجمال هذا الباب ميم وجيم جمله من جال ويجول اذا طاف ودار اي سعته
في خفة صلى الله عليه وسلم فتنه تقطع روحه تقاده فتح نون ودال
مهمله ايله ذهاب وفنا معناسنه واعجام ذال بمعنى مضيئه مجوز در
اولا اولاد جمع ادلة بمعنى دليل وياجمع دليل اوجمع الجمع وهو من
يتقدم الركب ليهديهم الى الطريق وسالك سبيلك انقطاعي غائب
بوعدن عاجز ودرماندة اولمشدر يعني خصال وخاسن حرزته
دائر اولان باب محل جولان افكار وبه غابت وسيع وبي پايان دركه راه
نعوتندن رهنماي زهو وفكر سر منزل رسيده مقصود اولدن دميسه ودر
ماندة دن امدي عبارتده استعارة تمثيليه اولمغين دركه نعوب جلباب
فرعالم طريق واسعه تشبيه ودركه خفايقته تشمير ساق اهتمام
ايدن علما مسالك راه اولاه كلمه باتمثيل وتركيب مذكوردن مستفيد
اولندي رهنما يه تشبيه اولندي وبحر علم خصائصه مي اضافة المشبه
به كلي بين الماوقد يعكس لداعي لكدن الذال جمع دلو معروف وعلم
وهكذا در في نهاية غير وصولدن عبارت اولور نيراد لو نعرايله
وسيد اولدقده اميحته بكل اولق حسبيله ابي كدورت حباب ايدر
عبارة مرفوعه براي تشبيه تربيحدر يعني اول بحر محيط رسالتك بحر
علم خصائصي في كردان دركه لايل قيل قال انك صفوتي تبره
التبر والحاصل علماي ذوي الافهامدن برمسه بربر وحلمدن
كثرة بحر ايله سرمتزل صرفا شنه واصل وبحر وكرمدن اندبسته
بسيار ايله غايتنه بالغ اولمدي ولكنا اتينا فيه بالمعروف مما
اكثره في الصحيح والمشهور من الصفات سلطان عالم صلى الله
عليه وسلم نعت ووصفندن روايتك اكثري مرتبه حسنه ده معروف
ومؤلفاتدن شهرت شعار اولان اخبار وزره اختصار ايلديك
واقتصارنا في ذلك اي المعروف فما هنالك ايغل من كل فاقد
وكافيك صفه لوي ولامينك تشديدي ايله قلت وكثرته لغتاندر
وغيض من فيض فتح غينه معجمه وسكون تحتيه برضاد منطوقه
ايله تنقص معناسنه وفيض ده يقال غاض الكرام فواض اللئام يعني
بيام مذكوردن قليل كثيردن قليل عزيزدن نفيس بسيله افتصار ايلديك
ورايتنان ختم هذه الفصول بذكر حديث الحوض عن ابن ابي هاله
جمله كتابدن نو بابده وارد اولان وصولي حسن منقطع اسناد حسن ايله
ربيب فم عالم ابن ابي هاله دن ورود حديث بسط محزم ايله مسكي الختام
فلمعني راي صواب عندايلديك جمله مواعليه مضاف مصدر ودضي حديثه
راجعدر من شمائله واوصافه عطف تفسير در كثيرا مفعول جمعه
جمعه واد ماجه اي اشتماله جمله كافيه من سيرته وفضائله لفظ جمله

مفعول ادماجه لما فيه من معنى الادخال قال الجوهري دمج دموجا اذا
دخل واسلحكم بعض حديث لطيف شمائل حضرتندت لطائف كثيرة
جمع واختوا وسير وفضائل سلطان كونين جملة وانبه بي اشتماله
الجون فصول بابي انكلمه ختم ايلديك ونصله نختم اوزره معطوفدر
بنبيه لطيف على غريبه ومشكليه خبر جمله ورود ايدن مجمل وغريب
لغتي موجهة المبنى ومشكلات نزهتي من طرق المعنى جمع وبيلدن ايلله
بيانه تنبيه لطيف ضم والحاق رأي ايلديك حدثنا القاضي ابو علي الحسين
بن محمد الحافظ رحمه الله بقراءتي عليه سنه ثماني وخمس مايه مسبوق البركة
ابو علي بن سكره بشيوز سكز سالندة موفق ايله اوزره قراءتدن بر حديث ايلدي
قال حدثنا الامام ابو القاسم عبيد الله بن طاهر الثمري بلي نمع فيلكسيه
نسبتدر قراءة عليه اخبركم الاديب ابو بكر محمد بن عبد الله بن
الحسن النشابوري الاديب هو العارف بعلوم الادب لاثني عشر المشهور
والشيخ الفقيه ابو عبد الله محمد بن احمد بن الحسن المحمدي نونس قرا
سندن برقريه محمديه يه منسوبدر ابو اسم ايله مسمات نواحي مصر وبغداد
بغداددن نخله قربي نفيس كردة مور جينيدر والقاضي ابو علي الحسن بن علي
بن جعفر الوحشي واو مفتوحه وحاء ونشين معجمتين ايله اعمال بلخ دن
برقريه يه نسبتدر دوريتيوز يتمش برحدودندة عازم راخشهر ايچ بقا اولدقده
قال نشا اخبرنا ابو القاسم علي بن محمد بن الحسن الخزاعي ضم خاء معجمه
ايله جراعه قبيله سنه منسوبدر قالوا اخبرنا ابو سعيد الهيثم بن كاتب
الشاشي ماوراء النهرده بلدة معروفه دير اوجيوز ابوز بسنده دفين خاك پاك
اولمشدر انبانا ابو عيسى بن سورة الحافظ امام ترمذي صاحب السنن اسودة
نخ سين مهمله وسكون واو دراي ايله قال نشا سفيان بن وكيع بن الجراح ايكي
يوز فرق دورتدة طاوس روحي جولانكه بقايا حرام ايلديي قال نشا جميع بن ثابت
مصغر جميع ضد الفرد ابو عبد الرحمن التيمي العجلي كسر عين ايله اسم قبيله
املاء من كتابه املا بدست خود وبايدست ديكر مصحح كتابي اولان لفظه
دن روايت مقبول له طرفندن در قال حدثنا رجل من بني عليم صفة
رجل من ولد ابي هالة صفة زوج صفة ابي هالة وباعطفي بيانه وبايدله
اولور حديجة ام المؤمنين رضي الله عنها بكنى صفة ثابتة رجل
ايا عبد الله وهالة دادة فردن منقول علم در عن ابن ابي هالة امام
ذهبي رجل مزبورك اسمي غبريي معروف اولغله حديث مذكوره واقع
مجهول ايله انقطاعينه ذاهب وبرهان خلبي دخي موحي اليه تابعدر
وقال الشارح مولانا علي القاري قال بعض العلماء كنا انه لا بضر الاسناد
مثل هذه الجهالة فهو في حكم المرسل عند الجمهور والحاصل جميع مجملي بيورمشلر
هالة زوج حديجة الكبرى رضي الله عنها اولادندن وفيلله رحم الله رضي
الله بني تميم دن بركه ابن هالة دن بز پيارمي اولدي عن الحسن بن علي
بن ابي طالب رضي الله عنهما قال سالت خالي هند بن ابي هالة وبحالة تعريف
بيورمكله ماذرم راوي هند يي رضي الله عنه دن سؤال ايلديكم قال الفاضي
ابو علي رحمة الله بن شكر مقدم اديب حديث حليه شريفه يي ايكي طريقدن
تخريج وروايت ايدوب بيورديلر وفرغ ايله برسندن سنده اخر نحو يله
اشارت بيورلمغله شابسته مقام ايدي وقرأت على الشيخ ابي طاهر احمد

فالوا خبرنا

بعد سنده

وفي نسخة قرأت عليه لعلو الاسناد

عبد الله بن

احمد بن الحسين ابي احمد بن خداذات عطاء الله معنا سينه فارسي در الكرخي
نخ كاف وراء وجيمله بلدة مشهوريه نسبتدر الباقلاني تشديد لامله
قال الجوهري اذا شددت لامها قصرت وان خففت مددت قال ابو علي
واجاز لنا الشيخ الاجل ابو الفضل احمد بن الحسن بن اخيرون قال اخبرنا
ابو علي الحسن ابن احمد بن ابراهيم بن الحسن بن محمد بن شاذان فارسي مغرب
سرور معنا سينه در ابن حريث بن كهران كسر ميمله الفارسي ديار عجم دن
منصوبدر فرانه عليه فارقربه فهو شرط لقبول الرواية عمن قرأ عليه
فيقال كذا اخبركم بهذا فلان عن فلان فيقول نعم اخبرني به حاصلي يقتلي
جوازينه اخوانمي بيورة قال اخبرنا ابو الحسن بن محمد بن يحيى بن الحسن
بن جعفر بن عبد الله بن الحسين بن علي بن الحسين بن علي بن محمد بن ابي
طالب المعروف بابن اخت طاهر اللغوي قال نشا اسمعيل بن محمد بن اسحق بن
جعفر بن محمد بن علي بن الحسين ابن علي ابي طالب قال حدثني علي بن جعفر
بن محمد بن علي بن الحسين عن اخيه موسى بن جعفر ابن محمد كاظم عن
جعفر بن محمد الصادق عن ابيه محمد بن علي ابو جعفر الباقر عن علي
بن الحسين امام زين العابدين قال قال الحسن بن علي رضي الله عنهما
واللفظ لهذا السند نونيله اسناد معنا سينه در يعني لفظ مذكور
طريق ثاني ايله مخصوص اسناد شريفدر كه كلي روايت اهل بيته رضوان
الله تعالى عليهم اجمعين در حتى نلمساني عليه الرحمه بيورمشلركه اكثر
اذكار يحي على مصاف انه قال سالت خالي هند ابن ابي هالة عن
حلية رسول الله صلى الله عليه وسلم الحلية هيئة يتحلى به الانسان
يعني روحيه منوروين نا تناك ماه منير رسالت عليه اعلى التحيات
دن ورى اولان شكل وشمائلي پرسان ايدوب ولدم ركاي وصافا
جمله معرفتنه وقدرتنه ايله رسالت مفعولندن حال اولور
يعني صفات حضرت رسالت مآب ذكرندن وصاف وانا ارجو جمله
حاليه ان يصف لي منها شيئا شيئا تنوين برايي تعظيم وتنكير وبا
تقليل الجو يقدير اي منذرا من خلبة صلى الله عليه وسلم
التعلق به يعني ذالك الوصف ايله نبت وخزانه خيالمده حفظ
وبكاه ايليم اميدي سبط مكرمك عنده حليه حضرندن پرسشنه
بادي نحو سالم صلى الله عليه وسلم سراي بقايه رحلتي واشده سن
حسن رضي الله عنه حلية جلبلة حضرتي هنوز محفظه رحله سنده
محمل اولمغله نور سيده اولديغندن قال سالت اوزره عطف
اولور كان محمد الى ابطه رسول الله صلى الله عليه وسلم فنحما فتح
نا وسكون خاء نحوه ايله مفخما خبر بعد خبر وتفعيل بابندن مكرر ومزيد
شده اسم مفعولدر يعني هند وصاف الحضره بيورركه حضرت نور
مجسم عبوت ببشريه صلى الله عليه وسلم وكرم ذاتنده عظيم وتمام الخلق
اولوب اول حضرته امعان نظر ايله نكاه ايدنلرك جسم عنبر تبلرنده مها
بنلو وعظمتلو ايدي ومهابت ايله صحابت جسم مراد دكلدر بنلالو
جهة نلالو القمر ليلة البدر يعني بدر دجاري ماه منور جاريه اساه
مستيلي ورخشنده ايدي بيت ليلة البدر اولحق جرم قمر نجله

مطلب جليل حديث عليه

بنجه رخشان ایسه اول عارض اولمق شویله نایان و درخشنده ایدی
مهر انور کبی تابنده ایدی اطول نصبله خبر اخر من المرفوع واقعدر من
المتدب صیغة مفعول له من التندیب بعضی جریدهٔ ترجمه فیلسان
نخله دن مستعار در تقلیم اسافطع معنا سنه یعنی طویل و قصیر
بنده و مرفوع حقیقیدن بالاتر و طویل بایدن کونه لك ایدی
حضرت شارع خاص الخاصك یعنی اول دربنجی اخلاصیدی وکل ایدی بولی هو
شویله طویل کاوله الذی برشاق بولی بل منعرف اولمله بالا لفعال
شاع عرکبی اعضای بدن دخی اول پادشه علامه صفه کلم اوله تسمیه لاوله
عظیم نصبله الهامة تحقیق میمله دخی سرسوای تندیجی و قادر درزانته دال
بزرك ایدی مدور و نام اولوب طولی و عرضی مائل وکل ایدی رجل الشعر
رجل فتحه او کسرجیم و یا سکونیله و شعر فتح و سکونله در اذا تفرقت عقیقته
فرق بالتحقیق والافلا عقیقته فی الحقیقه مولود ایله همزه اولوب روز هفتم
ولادتده تراشی اولنان صاچدیرکه شعر شریفه خضرته تسمیه سی بجاز و سل طریقی
ومقیدی مطلقه اسناد الله در یعنی مولی سرجنر سایی نه فوز حق و نه کوشاك
ایدیسه سردولنمندنك صاچلری کندو و کندو به بولنور سله جانبنه سرسوای نه
القا و ارسال ایدر دیکی بنفسها مولی عنه یرشاق اولمق سله
فرق ایلبوب مفعوله ترکیدر لودی ثم استانفه بقوله بجا
ور شعره سحمة اذنیه اذا طلق لجاوزه وهو وقره تشدید
وتخفیفله در رشحه جای اوزره کوشواره یعنی کاهی توقیر
ایله کندو مولی عنه یوجی سیاهی بنا کوشواره بجاوز
ایدردی ازهر اللون تفصیله مرتفع روی سفید وصافی
ایدی رتلك روی کل ایله یکدیل ایدی کل کبی قرمزی یاه مائل ایدی
فاینمشدی بوزینی نوری سرور سورهٔ نور ایدی یا مطلع نور
واسع الجبین جبین وسیار جبهه یه ایکی جبینی در وفی روایة العظیم الجبهة
یعنی جبهه پاکی مبارکی واسع ووسیع ایدی بعضلر طلاقله وجه دن کنایه
در دیمشلر جبینی تابناکی مطلع انوار سبحانی غذا یاکی نهر عالم ارای
صباحندر ازج الحواجب واجج نقوش قاجب و یارتنه حاجبین بالتقول
ودر اصل حاجب سائر و مانع معناسنه اولوب مما تحت تبشره مخی سبز الله
تسمیه اولندی و تثنیه جمع اولندیغینه بناءً بو معنا مده جمع قلندی
سوابغ حواجب دن حال و یا مدح اوزره منصوبدر و یا مبتدای
محذوفه خبرث ایله مرفوع اولله فی خبر قرن تحریکله مصدر در و فی یعنی
مع و غیرلا معناسنه حالدر ابروانی یکدیکره مقرون و متصل دکل ایدی
بینهما غرق چون واجب حاجبین معناسنه اولغین ضمیر معنا راجعدر
بور دخی حواجبیدن حالدر و عرق کسر عین وسکون راو ایله ترك بذره
الغضب ضم با ایله ادرادن مضارعدر یعنی ضم ایدرلری رسول علامه
نوازشایدك و طویل ایدی نامه کاملة کویا بربرینه کشیده و پیوسته
اولمغله قریب ایدی تا متصل دکل ایدی و روایتده مقوسلری میانلرنده
برطل اولوب حبین غضبیده یاهر و تملی اولوردی سورهٔ فتح ایدی اول جبهه
ماه منداروسی ایدی بسم الله فاتحه قوسیدن تذکره عبارت

غرض اول فاشی

وفی نسخ صحیحة وفی زیادة التعبیر لعلی الکاتب وردی شعره اذنه لعلی القاری

وفی نسخ حواجبیدن ومقابله لعلی القاری

غرض اول قاشی کمان ایدی همان حاصلی ایله وطولانی ایدی
کوپیا ریشهٔ ریحانی ایدی افنی العرنین کسر عین وسکون راو ایله
طویل الانف اضافتده نجریده و یا مبالغه ظاهر در و له نور یعلوه
ظاهر ضمیری عرنین اوزره راجعاندر و یا له ضمیر رسول راجع اوله
ویحسبه کسر و فتح سینله من لم یتامله اشتم صفعول ثانی وجمله اسبغ
مبین والشتم فی الانف ارتفاع وسط فصبته مع استواء اعلاه و تامل
اعاده نظر در یعنی بینی شریفلری بلند و هموار و لطیف ایدی واوزرنده
نور لمعان ایدوب نکرار نکاه اغیبی قوتفع الانف ظن ایدردی متولفدر
خوب ایدی اول انف منبع ایدوکی اهل معارین تعریف بدائع ایلدردی اول
انلو مشام عرب حق رائحه سنی استشمام کنت التحیة فتح کاف و تشدید
مثلثه ایله لوبر روایتده عظیم التحیه و دیکرده کثیف التحیة و وبدر
یعنی محاسن مبارکی بسیار موو ریش با کنك اصولی چوغدی لشذر
ایدی اوریش مقبول یا مکر سورهٔ واللیل ایدی اول ارنع حشمان سعادتلرینك
سوادی غائیله سیاه و بیاضی فنی حوب و سپیدهٔ ایدی باقسه اول صاحبنه
روحك اعزینه کلوردی جانی دلی شکار اولسه نه اول چشم رسول کحل مالح ایله
مکحول ایدی اول کوز نشدی مرصد الکبر قدر کوزلری حدای کوزلری
سهل الحدین وفی روایة اسبل الحدین ای سائل غیر مرتفع الوجنتین یعنی حل
شریفلری لوی عذاره وفرح فزا اولوب اول یوزی یکا قلوب کل ایدی حاصلی رخساره
تر لوجانه یك دوله حقیقت ایدی ضلیع الفم ای عظیمه و قیل واسعة وسعه فم
عند العرب محمود و ممدوح در دخی قوت و فصاحت و سعه بلاغة ایجاز
وتمادر دهانی تکله دانی روجنحشر قالب تحقیق ازبانی خوش بیانی رونق فزای
فصاحتدر اشنب شنبی بجه و نون و موحده ایله بیضی دندان و رونق دهانی
اسنان مفلج الاسنان صیغة مفعوله من التفلیج یعنی دردندانی صاف
وبیرك ایدی رقیق المشربة ضم و ایله و دقتله وصف مبالغه و باجر بده
اوزره در یعنی سینه رحمندن تابناق موی سیاهدن کشیده خط غایتده باریك
ورقیق ایدی کان تشدید نونیله عنقه صفتیدر ایله و باضم و سکونله جیدهٔ
رمیة ضم دال مهمله وسکون میم و فتح تحتیه ایله عاج و رحامدن مصور صورتکاه
بغایت سفید و نرافه اولمغدن کنایه در و جید دخی عنق معناسنه اولوب
ارادهٔ التفنن المعنوی و کراهة التکرار اللفظی ایراد اولندی فی صفاء القصبة
صفة رمیة و یا جیدهٔ و یا خبر بعده کان یعنی کردن تابناکی کویا سیم خالصی
صفاسندهٔ کردن کافور صورة مصوره اسا ایدی غالب اولمشدی اوکریلری
کزین شمع کافور سرایرده کبی سابق اوزره کان لفظنه خبریت
اوزره منصوب و یا مبتدای محذوف خبریتله محذوف مقدر هو هو الطف
نفخ خای معجمه ایله اعضای مبارکه سی طول و قصر و سمن و هزال و ضخامة و صغر
مبانه سندهٔ احسن تقویم اوزره مناسبته ایدی بالنسبة الی ما سبق عبارت مذکوره
اجمال بعده تفصیل و ما لحقه به نسبتله اجمال قبل التفصیل اولوره یا دنا رفعله
مبتدای محذوف خبر و یا منصوب اسم فاعل من بدن ای ضخم متناسکا
صفة یا دن و یا خبر مبتدای مقدر یعنی بعضی عضوی بعضنیله تحسك

وفی نسخ مناسبته لعلی القاری

ابدوب حذا عند الدن خارج وكل ابدي ربدي اصحابيله اربا خرم
لحم اول جسم لطيفك هردم تازه كل كبي مطرا ابدي هم بدني بال وصفا ايدي هم
سيوايج مرفوع خبر مبتدا محذوف البطن والصدره اضافتله مخفوض صدره
صدر رياسي ايله چون كل ثر شكم رحكم يبغبر حاصلي و بدوز ابدي ابنايله وتي
صاف و يكسان ومصفا بيغش مصباح الصدره ضم ميم وكسر شين بعجمه وختيه
ساكنه وحاء نهمله ايله عريض معنا سينه دبره وفتح وكسر ميم وسين نهمله ايله
دخي مرو بدره و برمعنا يله وما قبلني تاكيد اسادره يعني سينه برسكنه لري
عريض وواسع ايدي بعيد مابيني ماء موصوله المتباعدين تثنيه متكب
كتف وعنق ميانه سيدره يعني كردده ودوشانه لري مابيني وسعتلي حاصلي
ياصمي باعرلي تارة بعد له و تارة عظيم ايله روايت اولنمدر ضم كراديس
ضخم كبير معنا سينه وكراديس جمع كردوس سراستخوان و ياحمل الثقاء
اعظمتين يعني ايروي كوكلي وهر استخوان بدني ورانه و نام جثه لوابدي
الواو المجرده فتح را ايله من باب التفعيل و بعض لمحه د تفعيل ما بلندترة
لباسيله مسطور اولان و انوار نبره منير و معنا سينه و كما يا افعل تفضيل در
لباسيله مسطور اولان اعضاي شريفلري مكشوف اولدقي حالده نورانی
ابدي جمع نابنده محبوب خدا صاف ابدي منه منور كبي نا
مجلا كومشي اينه كبي صاف و بي موي ابدي بهلوي بني موصول ما بين
حيا موصوله و رم الستة فتح لام و تشديد موحده ايله بالاي سينه ده اولان
نقره در و يا منحره و يا مطلقا صدر و يا موضع قلاده و اكسرة بشنوع اضافت
وصفله معمول لنه مضاف اولان موصوله لفظلينه متعلقدر مجرى كالخط
بيرسينه دن نافه مشكي بني شعر اله موصوله اولوب كو يا صحف صدر نده
خط يا ريك اسا خامه موبنبي بر الف ريقط حكمتدي حاصلي طولا ودقة
الف اسا د اوخط مستقيم عند ابدي عاري الثديين فتح مثلثه
وسكون والله بنشادر كه مذكر و مؤنث قلنور قاسوي ذالك
لطيفه لري موبدن عاريه مسبر به محرردن ماعدا قبل قدر موبندك انثنا
بدبد ابدي اشنوضده افعل صفه در الذراعين كسر ذاله دركدن
برمفرده واريجه ما المتكبين فتح ميم وكسر كافله دوشي و وكاله واعالي الصدر
جمع اعلى ما فوق سينه يعني مبارك ايكي در سكلر وادموزلري واعالي سينه
لري مولي مبارا ايله پرنور ابدي طويل الذندبين فتح ذا وسكون نون
ودال مهمله ايله نشيله زند استخوان ساعده دوكالري دراز وحوب
ابدي زحب الرحله رحب فتح و يا ضمه را ايله فراخ كف يعني كف كاف بفتح
عطاسي حسنا و معنى كشاده و سعتلو ابدي شثن الكفين والقدمين فتح
شين معجمه وسكون ثاء مثلثه و نونيله متملي باللحم عظيم در يعني الثري
اياية سي وباي عرش بمالري انلو و لمكلو ابدي امارك كل اسا تخلق الذي
سائل الاطراف مسبي مهمله وبعد الالف همزه مكسوره ولام ايله انكشت شريفلري
منوزون ولطا فتلو ابدي او قال شك موالزادي سابغ الاطراف لامدك
مبدله نونيله جبريل و جبرين اسا لفندر وسائر الاطراف بجاى لام
را ايله باقي وجميع معنا سينه جمله لره عبارة اخيره لفظ قدميني اوزره عطف

اولنور اى ضخم

اولنور اى ضخم اطرافه كلها حاصلي خوارج لطيفلري اوزره ابدي
بسط العصب فتح سين وسكون و باكسر موخذه برله فتد معنا سينه وعضب
عين وصاد مهملتين ايله برابر ربط اعضا فتد اولان اطناب مفاصل
يعني سكرلري كشيده وهوا ابدي خصيان الاخمصين تثنيه خصيان
ضم وفتح خاء معجمه وسكونى مهمله شحاني عرق الارض اى آمر نفع واخمصين
شتى اخمص بوزن احمر وهو ما دخل من باطن القدم ولم يصب الارض
يس اخمص قدم زير بادركه زمينه قدم نهاده اولدقده يرده وتثنيه يعني
ايكي اخمص شريفله لري زمينه ملاحق اولبوب مرتفع له ابدي اما ابو هريره
رضي الله عنه دن يس له اخمص روايتي معناى محرري منافي اولمز نرا نفي
مذكور اخمص غير مرتفع در كه اوكده ايله اصابع التي زمينه ملاحق اولوب
مانحت قدم وسط ارضدن مرتفع و متجافي اولمغين سلب ابدر حاصلي
اعتدال اوزره ابدي وشدة ارتفاع متجافي ايله دبنلرى فولمى غير مرتفع در
مسيح القدمين فتح ميم وكسر مهمله ايله ومبارك پاي سدره محاسي املس ونرم
اولوب نكس و شعاف دن عاري موخشو نتدر بري ايدي بسبو يورر مجد عوا
يساعد عنها الماء اى ظهر قدمه املس لايقف عليها الماء ولملاسته يعني
كمال سلامة و بيتة جهتندن پاي مباركي اوزرندن اب بلا توقف سرعتله
روان ومعاوف نا ياب اولغين نيز پرياد ابدي سافي كوثرا باعلى انك
يوسه كاه ايدي ديدي رضوانك بني دريايي لطافتدن مأخوذ ميم اول پاي كوزى
ولله در من قال يارب بالقدم التي اوطانها صح فاب فوسيه المحل الاعظما
وبجمله القدم التي جعلت لها كنف المؤيد بالرسالة مسلما
ثبت على متن الصراط تكرما فدعى وكفلى منقذا وسلما واجعلهما زخرا فخرا لحافلة
زخرا نيلسي بحاف قط جهنما اذا زال اى ذهب رسول الله صلى الله عليه وسلم
وبا مضاف تقديرى ايله اذا قال قدمه دبك اوله زال قلقلة و روى بلغتها
فتح فاف وسكون لام ايله مصدر بمعنى الفاعل وباكسر لام ايله صفه مشبهه در
يعني هنكام رفتاره قدمى زمينه دن رفعه رفع ايدرديكي وباي تحتانى بنمارى
بردن قالديرا ولديكي حالده بورلرديكي حاصلي باب تعجب وكبر رويشي ايله
مشي جبلا انزديكي وبحطو بورزنه بعد واي بمشي تكوسلسز ما وما قبلني مؤكده
جمله در نكفي كسر فاء مشدد هعلت هاء ايله بمعنى حين رفتاره قدم
جانبيله توجه وميل ايليه اى مقابل اولديكي مشي نما يبلا ايله وكل ايدي
ديديكي وصو شريفندن يورديسه مايلا اولوردي اوكونه وبمشي هونا مصدر
محذوفه لفت اولور او مشيا هونا و باحوله حال اولور يعني تؤده
وسكينه وحلم ووقار ايله يورر ايدي وعباد الرحمن الذين يمشون
على الارض هونا كريمه سي تفسيرنده ابن عباس رضي الله عنهما
رب الناس طاعة وعفاف تواضع ايله مشي ايدرلر ديو نا وسل بسور
مشدد در ذريع المشية فتح ذال معجمه وكسر ميم مشيه ايله واسع الخطو
معنا سينه خبر بعده خبر در ومشيه بكسر ميم للنوع يعني قديمين يني
واسع ايدي اذا مشي كانما ينحط من صبب ظرفدر ما قبلي وما بعدنه
تعلقي محتمل در كلا التقديرين دن ذريع المشية لفظي مبتدا اولور رفنا
رفنده جاي بالادن محذوف را اولور كبي يورردي والخمر اد من الخفيفة

قال الخارزنجي وروي بفتح الميم وتشديد المعجمة على الفاعل
وروي بالذال المعجمة على الفاعل وروي بالدال المهملة على المفعول

اولما معين كانغا ايله خبر وارا بيورلدي يعني بوكسدن ايدرلي نزول
بيورلسه دائم اكيلوردي رسول واذا التفت التفت جميعاً
شرطيه اولجه اوزره عطف اولوركه اذا زال لفظيدر زوالك ما بعدي
لواحقندندر وجميعاً فعيلاً وبامرباً وزنده مصدريت وبالحالت ايله
منصوبدر يعني رجالنيله كاهي نكران اولسه بوتون اعضا وجسم پاكيله
ملتفتاً اولوردي وحالة نظرده حبيب وراسته لجاً عنق علامت طبقي
وخفندر وجميعيدن ايله اقبال وادبار حالات ووفاء بابنه سزاوار
اولور خافض الطرف رفعله مبتدا خبر بعد خبردر وخفض ايله وارضدر
رفع وطرف فتح همله وسكون راوفا ايله عين دراصل مصدر وبالسبب
جنس اولغين جمع اولماز يعني چشم خدا بنلري فباغين رفعله دبلمكاه
انبوب غالب حالده طرف اسفله نكران ايدرلم نكم تامل وتفكر ايدن
برزياي اولغين خفض طرفله نگاه والتفات بيورر ايدي نظر الى الارض
اطول من نظره الى السماء كمال شرم وحيا وادب مع المولى ايله روي زمينه
نگاه ومطالعه اسمان طرفنه نظر والتفات لرندن بسيار ترين ايدي
نظره الملاحظة جل ضخ جيم ولا مشدده ايله معظم واكثر معنا سينه
وملاحظه هفاعله من اللحظ مؤخر عينله نظر كه كرشمه چشم دره ولحاظ
فتح لامله شق عين يعني غالب نظري كوشهٔ چشمله نگاه ايدي يسوف اصحابه
ويبده وهمي حد نظره من لفيه بالسلام متعلق بينه يعني اصحاب
ذوي الاحترامي پشي سعادتلرنده بوربدوب ذات عاليلري تواضعاً بنلرنده
روان اولوب هرد وچار اولدقلري كسيه سلامله سبق ومبادرت بيورردي
وسلام سلامتله دعا وتحيتدر اسماء الله دن اولوب ان الله معك ومطلع
عليك معنا سينه مراد اولغق دره ابن مقام مجوزدره وابتداي سلام سنت ورديي
فرض كفايه در فرد بدركه شب اسراده اول رفرف سواره بالاخانه اسرا عليه
التحيا مقام فاب قوسين وابتهاية واصل اولدقده التحيات لله والصلوات
ت والطيبات تحيته سيله مناجات اولوب رب جليل السلام عليك ايها
النبي ورحمة الله وبركاته خطابنه عن سيله سلام ايدي بني جميل اللهم
انت السلام ومنك السلام واليك يرجع السلام علينا وعلى عباد الله
الصالحين ايله اجابت ايلبوب سرور شان مغربين اشهد ان لا اله الا الله
واشهد ان محمداً عبده ورسوله كلمتني ايله شهادت بيورديلر كذا العلي
القاري امدي حديث سبط محترم امام حرم مكرم نوصيف خال مهر باشنلرنده
محله رسيده اولدقده بعض نعت اجل سلطان كونين صلى الله عليه وسلم دن
خطاب اكمل استفاضه بيورمغين نكرار خال مكرمينه اعد نعار لنا
وتفجه النعات بيورولوب قلت صف لي منطقه مصدر ميمي اي جمال
محترم اداب نطق شريفلري كيفيتلرن بكا وصف ايله ديدم قال هند
رضي الله عنه كان رسول الله صلى الله عليه وسلم متواصل الاحزان
دائم الفكرة ليست له راحة يعني اول حضرت كثرة اذكار امور واحوال امته
خصوصيه سي واخرتده فكري دائم اولوب دار دنيادن اول حضرت ايلجون
اسايشي وراحتي نايا ب ايدي وخيرندن وارد ما يستقبله من الامور العظام
بتيقظ واهتمام اولوب حزن معهود كه فوت مطلوب وتوقع مكروهدن

وورد وايله
وسيد رفتح الدال
تفعل القاري

مطلب
في الشعر

المرزده وغيثي اولمق وارد كلدر وهذا كله مما يقتضي قوله ولا يتكلم في
في غير حاجة طويل السكوت سؤال حسنه جواب مستحسن وعبارات
متقدمه ايسه مقدمات ايدي يعني بني انسان عليه صلوات الملك المنان
موجز واندك اولوب كثير الصمت ايدي وكلامه اخشن اولان نايا ب خلده
ناطقه برداز تكلم اولوردي باخود فرح وبطر ايله كسيلسه اولبوب بلكه
حزن واسف ايله كسفناره اغاني بيورردي يفتتح الكلام ويختمه بامثاله
جمع مثل وهو قول يؤتى به لتشبيه حال بحال اخر وهو مركب ومفرد
ومرسل ومشهور ومثل سائر ومثل مضروب ومثل سائر ومثل مضروب

اشارت ببور سلر دستی جهاد ببوسنتوه رفعله فصدگاه الابهام ایشارت
ببوررديه اما تشهد وذكر وتوحيد حالنده براي تحقيق حرام انگشت
مه تسكا قله ايشارت ببور مغبن ايشارتين ميانه سبحانه فرق ايدردي
واذا تعجب قلبها تشديد وتخفيف لامله ضمير كفته راجعدر كه مونث
سماعي دره بعي راو بوالجبي نما شايا نسلر كفته كريمه لوجي درونني
طرفي اسمانه تقليب ببور رايدي واذا تحدث اتصل بها فجون
كفتاره اغاز انسلر كف يم عطا تويي كلام شريفنه مقرون ببوروب
فضرب فاء تفصيليه بابهامه اليمنى راحته اليسري بعضي روايتده
براحته اليمنى باطن ابهامه اليسري وفوق بافته وكلامك كتفه انها
ليني بيان اولنور بعني ابهام يمنا سبله صول اوجينه ضرب ايدردي
نتكم براز مهمله ايله كوبندة تنبه واشناى كفتاردة تحريك لسان ايله بعضه
اركان ميانه سبي جمع وتاكيد پيام ايدللريك عادتيدر واذا غضب اعرض
واشاح تنبي معجمه والف وضاد مهمله ايله صرف وجهه وبافيضي دره
ما قبلني تاكيد اولور بعني بركسه اوزره اثري غبضني ظاهر اولسه بغير لوم
الدن اعراض ايدوب روكردان اولوردي واذا افرح غض طرفه فتح طا
وسكون طا ايله كوشهٔ چشم هنكام مسترت وخرميده دبدة جندا بيلرين
برنهاد ببوررايدي بعني قياعدة من الاسر والمرح ارخا وغضي عيي ايدوب
شمرد ولفندبي فروبرده قلوردي كوشهٔ چشملرنه ابشكجه دكاهده
عنش اولور لوردي شروشي دركاه جل صحكه التبسم ومعظمي انواع
خندلري مطلقا مالاصوت فيه اولان تبسم ايدكه مباري ضاحكدر
بياني سبق انمشدير ويفغره تشديد را ايله اي بيدا اسنانه ضاحكا عن مثل
متعلقه بيفغره حسب المقام واخدى عمامه كبسحانه وزنا ومعنا كحت
السحاب برده معروف يعني خند كنان دندانني ابراز ودانه نكرك ازا
اسا اظهارا بددر ولله در من قال يفغر عن لؤلؤ رطب عن برده
وعن اقاح وعن طلع وعن حبب قال الحسن بن علي بن ابي طالب رضي الله
عنهما فكنتها الحبب مفعول ثاني لكنتم وفي نسخة عن الحسين بن علي
زمانا فاتم حدثته فوجدته قد سبقني اليه يعني باد داشتم اولان حديث حال
فكرجم بنجه زمان برادرسن مرابرم حسين رضي الله عنه لدن براي امتحان
بنهان ايلبوب بعد ذا حديث حلية بي بحديث ابندكمده مع زيادة
فضلية بني سبق ايدي بولدوم فسال اباه عن مدخل رسول الله صلى
عليه وسلم ومخرجه ومجلسه بعضي نسخده مجلس بدلي مليسوا قوردهري
مصادره ميميه اولمليدر ظاهره امتا اسم زمان ومكان اولور بعني كيف له
كيفيت دخول وخروج وجلوسي جدا بجدندن استطلاع ايلدي بابخود
حال مجلسدن سؤال مكاني جلوسدن پرسشدره ونكته فتح اول وكسري
دخي جائزدر صورت وسيرت فلم يدع منه شيئا يعني جميع مذكرناه
متعلقاتدن برشيئ ترك اغيوب يدرندن تحقيق سؤال ببوردي
امتا كمال اتصاف حسي وحوال خلقي مستحسنه ندره قال الحسين
ابي عن دخول رسول الله صلى الله عليه وسلم مبتدا مخرجي ببوررك كله
يدر مكرمه زمان وكيفيت دخول رسول اكرمدن صلى الله عليه وسلم

پرسال اولدوم فقال كان دخوله كنفسه مأذونا له في ذلك علي
مرتضى كرم الله وجهه جوابنده اولديكه سلطان عالمك كندي
سعادتخانه لرينه تشريفي اذن عامله حدادن مأذون اولدقلري
حالنده ايديكه بيوتدن فنجي بيت اولورسه ازواجي مطهرات تندن اينبا
نوعيري داخل اولمق حيثيتيله مأذون ايدي فكان اذا اوي فصريا
مدله وصل معناسيله الى منزله جزاء تشديدزا ايله وهمزه ايله اي
قسم دخول ثلاثه اجزاء فجزاء نصيبله لله تعالى وجزء لاهله وجزء
لنفسه يعني دولتسرا لرينه وصول ونشيمنلرنده قرارداولدقلري جهتكا
مدة مرما ثني مبسه قسمه نقسم ببوررايدي برجزئ اشراق وضحى مثالي
نوافيله نمازايله عبادت ايجون وبرجزئ تدبير امور عيال واصلاح
شال ال ايجون وبرقسمي براي عيال عباد واحوال جهاد وورده وقوله
واسراحت ايدي ثم جزءه جزءة نبيله ويبني الناس فيرد ذلك
على العامه بالخاصة برده بعني بوصل ويعطي اويسلفني ودخي
ببذل فروبدر وباء بالخاصة سببيه درعدل فصلنده معنى ومبنى
ذكري تقدم ايلدي ولا بدتكرر حال مهمله مشدده ايله ذكر اصل دال نجمه
وتاء افتعال ايله بذنحت اولوب تاسي دال قلب وادغام اولندي
عنهم شيئا يعني علم ومالدن انلره نافع اولان امري عامه وخاصه
دخي بنهان ببوررديي فكان من سيرة في جزء الاكله ايشا اهل الفضل
باذنه فسحة بعضي نسخده بدون تاء قسمه وارد اولمشدر فاعل ويا
مفعوله مضاف مصدر دره على قدر فضلهم في الدين يعني دأب شيوني
وعادت لطيفه لوجي ايديكه نفس نفيس مجبول افراز وبراي امة اجابت
بحث ايلديكي جزئ زماني اهل فضله اكراما اذن هما يونلرك
صدور يافته دخول بيت وخلوت وضبطنده اجازت ايله تقدم
ببوروب اصحاب فضلك مقام نعوي ودينه يانشه عرفانلري مقدار نجه
محارفه واموريله مشغوليتي ايله اول جزئ الذي قسمت طريقنه
حسنه لرندن ايدي وسبب تفاوتي بيان ببوروب ديدبلر منهم ذو الحاجة
الواحدة ومنهم ذو الحاجتين ومنهم ذو الحوائج الثلثه فاكثره فلنشتغل بهم
ويشغلهم فتح مشنات تحتيه وعين ايله مضارع منشغل امتاضم اول وكسر ثالث
ايله اشغالدن لغة ردبه دره فما اصلحهم وفي نسخة بصلحهم والامة فضيله
ضعيفلر ذره عطف ويصلح عامة الامة ربطك اولوله من سئالته عنها
من الجليلة مائي بيانندر ديدبلر وروي مسئالتهم واجبارهم بالذي ينبغي
لهم يعني اصحاب فضل وافضالدن كمي برحاجت وكمي ايكي واوچ وبادخي زياده
حوائج اربابي اولوب اول محاويج ايله مشغولي اولورلر وانلري دين ودنيايه
صلاح بديري اولان امر وكار امة صالح اعمالدن طلبكار وشايسته اولوب
اولور امور واضبا ايله منشغول ببوررديي وبقول جمع مراتبه ببوررايدي
ليبلغ كشديد وتخفيف ايله الشاهد منكم الغائب موبدون ممكم دخي وروبده
يعني سيرلرندن حاظر اولنلر تكره غائب ونا موجود اولنلريكزه يا فرمان اولونلر
دبو وجوبي ايجاب ايدن امر ايله فرمان ببوررديي امدي شاهدن مراد
صحابي كبار وغائب صغار ويا شاهد صحابي وغائب تابعي ويا شاهد

كذا في النسخ وكان
الغلام ياتفاو
تلو القارئ

عالم وغائب غیر عالم و یا شاهد حضری وغائب بدوی و یا خود شاهد زکور
وغائب اناث اولق مختلات عقلیه لوی تحریر کرده شر آمدند و ابلغونی حاجة
من لا یستطیع ابلاغی حاجة و روی ابلاغ حاجة و تعمم بعد تخصیص حث و
ترغیب و سبب امری بیان ایجوندر و حاجتی بکا ابلاغه مکتسبا یاب اولیلر بزا
محاو یعنی بکا ابلاغ ایدیکی حاجتی ابلاغه امر و شان من ابلغ سلطانا حاجة من لا یستطیع
ابلاغها ثبت الله تعالی قدمیه یوم الفیصله برکسه حاجتی قدرتیا عرض
و اعلامه قدرتیاب اولیلر کسنه ذکر محاجتك یعنی وخلیفه و قاضی و حاکم و یا امیر
وزیر ولو سلطان جابر ابلاغ ایلسه پادشاه جهانی فریاد حق و علا اول مستغث
روز جزاده و یا موقفده قدمینی صراط اوزره یا برجافیلر خاصلی خوف اهوالنه
واغلاله و تیامله جزا جنس عملدن اولغله اهوال موقف قیامتدن رهایاب
و نجاتدن کنایه اولمقدیره لا یذکر عنده صیغه مجهول ایله الا ذلك و لا یقبل
صیغه فاعل و یا مفعول له من احد غیره یعنی مجلسنده هایوندن مصالح امت
و امر بالتبلیغدن ماعدا کفتار فضوله اولیلر و اجنبی کلامیله اغازه تکلم رضا
داده اولمزلردی قال فی حدیث سفیان بن کثیر ابو الحجاج امام و حافظ ابو محمد کوفی
علیه الرحمه دیره رمزه نا یحندر و براه نعم اولدیلر سفیان علیه الرحمه الرحمان حدیثنده
صبر ذکر اکرم الله وجهه ببیورمشلرکه یدخلون رواکا ضم را و تشدید واو و الف
و دال مهمله ایله جمع رائده طالب و تحاج معناسینه و باکسر اول و تخفیف واو ایله
یاخود لام و دال معجمه ایله لواذ کروبدر ای ملتجئین الیه و لا ینتفتون الا عن
ذواق فتح اول ایله ای عن علم و حکم او عن مذوق من ماکول و مشروب امثالریله
ذوق معناسی اول اوزره اقتصار اولمشدر شبر نثر اولور و تحرجون آدلی جمع
دلیل ای هدایت یعنی فقهای ای علماء و الحاصیل خواص مجلس حاجة الخاصة
علم و حکم استفاده یه کنه خواسکار اولمزلردی حالده داخل اولوب نفوذ امرلرینه
الا غدای مروج اولان علم و حکم و ادب مذاقیله بیرون مجلس و حضور حظ
ندین هداة و مرشدین یعنی دانا اولمزلردی حالده مشرفینی اولورلردی
ثالث فائل مغفر جبیر رضی الله عنه درکه پدرندن استعلام ایدوب فاخبرنی
عن مخرجه کیف کان یصنع فیه حالة سعد نلرندن بیرون اولمزلردنه امر
مشغول الدیلر دیدم قال کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یجلس مضطجعا
مظهرا برای تبرك و اهتمام شان حضرتدن بحرکت سکون خاء و فتح را ایله کسالله
الا ما یعنیهم و فی نسخة الا فیما و یعنی فتح مشناة تحتیه و کسر نونیله سلطان
انس و جان زبان مجز بیان نبی عزوجل و خاموشی قیلاردیکی مکرر جواهر لفظ
و زواهر وعظ ایله اصحابنه سوبمکدن و مهم اولان امور له سنخسار اولورلردی
دیکی بو لفظدن و لا یفرقهم تشدید لام و شد را ایله بنی الاصحاب الفت و
تحاب و مواجات ایفا عیله مؤلفین و سحاب کرم و سواکب نعم برله مجتمعین
بیورروب تفرقه بادی کلام ایله تکلم بیورمزدیکی بکرم کریم کل قوم و ولیله
تشدید لامله علیهم یعنی هر طائفه رئیسی و شیخینه تعظیم بیورروب تالیفا
لقلوبهم قومی اوزره سردار و والی نصب ایدردیکی و یحذر فتح ذال ایله
الناس و تحترس منهم من غیر ان یطوی کسری و اوله عن احد و فی نسخة
علی احد بشره کسره مؤخذه ایله بشاشت و خلقه ای حسن خلقله یسع احترار
و احتراس و خذر معناده متقاربه در خبر لطیف حسن عشرة فصلنده تقدم

المشیر و ناسدر مراد عوام و اغراب جنسدیر جمیعی مراد در کلدر یعنی نا
سدن خود ایدر و الدردن تحفظ بیورر ایدی اما خذمت عالیلرینده
حاظر و خذمتکار اولدردن طلاقة و انبساطی منع و اخفا انکسر دن تحفظ
یا خود غائبلرك خذمت و حاضر دن احتراس بیورر ایدی زیرا قبل التجربة برکسه
رکون سزاوار کلدیکی و بنتقد اصحابه فال الراغب الفقد اختص من العدم
حضور سرور کائناتدن دور و غائب اولدیکك احوالك تعرف و تفقد بیورروب
و بکراندن حال غائبی پرسان و یار یارینه اولمقله تفقد ایدردیکی
و یسأل الناس عما فی الناس ناسدن الا التباس تفحص ایدردیکی چاره
سن ندار یك بیوره و حسن حاله خبر داده اولدقلرنده حمد مولی ایله لب
جنیبان اولوردیکی امدحا امر مذکور بحثی و عبتدلك کلدیکه بکنه بیمار
شفا بجون اسفراج طبیب اساریر و بحثی الحسن تشدید و تخفیف ایله
و یصوبه بشد الواو و بسبع الفیح و یوهنه تشدیدها و یا تخفیفله
روحی و وفی نون و یا ایله مرید بدر یعنی زیبا و حسن اولان امری صوابدید
و سخن بیورروب اصابتی بیان و ثبت و بدیهی استفتاح و توهین و
ضعفله حکم ایدردیکی معتد الامر غیر متخلف حال مؤکده هر امر شر یعنده
اعتدال و هم کاردن سنی واحد اوزره قیام بیورروب تحسین و تقبیحده
مبالغه اتردیکی لا یغفل ضم فا ایله مخافه ان یغفلوا او یملوا فتح و شد
لامله و او للتشویه یعنی ارباب صحبتی متقنده اظهار غفلت بیورمزدیکله
انلر صالح اولاد امور دن غفلت و فتور حصولی خوفندن تنبیه ایله ایقاظ
بیورا ایدیکی لکل حال عنده عتاد فتح مهمله و فوقیه ایله ای عدد زاد یعنی
احوالی دنیا و عقبادن هر کاردشوار ایجون اول طبیب حسنه دلاده امت
ایجون عدد زاد کاروی بر و الساعة اماده و معد ایدیکی لا یقصر عن الحق و لا
یجاوزه الی غیره اقامة حدود الله ده تقصیر بیورمیوب و غایت مرتبه
حفدة تعدی انمزدیکی الذین یلونه من الناس خبارهم مبتدا و خبر اول
کسنه لکه افنای رسالته مجلس شریفنده قریب اولمق لرمختیار اولوب اشرفه ناسدن
ایدیلر و افضلیهم عنده اعمهم نصیحة لفة خلوص در اما جمله اراده خیر
دن معبره کلمه جامعه نصیحت دیدیکی و اعطیهم عند منزلة احسنهم
مواساة هر سی واو مفعول به دیر ای مواساه لکل احد و حذف متعلق
عموم افاده ایدر و مواساة اعطاء من یرید ما یرید و موازره من الوزر یعنی
الملجاء او یحمل ای معاونة و الحاصل عند الحمة اشرف ناس هر کسه
قصد خیر و نصیحت و ارشاد جهتندن یسیار نزدیکی و من جملة الشرف
اعظم ناس عندنده خضر علیه النبوة هر فرده رزق و معیشتده مشارکت و
النجا ایدنده اعانت قیلندن حوبتر اولان ایدیکی ثم قال فسألته عن
مجلسه عما کان یصنع فیه بعده ذاهبه رضی الله عنه جلوس حضرت و
هکذا جلوس و کیفیت حال و شان شرعدار ندن پدرم جنابنه سؤال ایدیکی
فقال کان رسول الله صلی الله علیه وسلم لا یجلس و لا یقوم الا علی ذکر
امیر المؤمنین کرم الله وجهه تعریف خوان اولورکه سلطان انبیا علیه
التحیا بانیامدن حکم جالسی و جلوسدن حکم قیام بیورمزدیکی الا
افادة علم و بیان حمد و شکر اوزره قائم و جالس اولوردیکی و لا یوطن

ضم یا وسکون واو وطاء مشدد ویا مخففه ایله الاماکن جمع اماکن او امکنه جمع
مکانه فهو جمع الجمع ومیمه اصلیه او زائده ویلتقی عن ایطائها بیت نثر فبلبلدن
غیر مکانلرده وطن اتخاذ بیورمیوب واتخاذ ندن نهایه دیدی یعنی نفس
نفیسجون اجای معین نفیسی افراز بیورمدی و شمس مخصوص ومعین اتخاذ
ندن دیکرانی دخی منع ایدردی یا خود معنا سجده کاه کذا راولمیجون
مصلای معین افراز بیورمدی مراد اولنه واذا انتهی قوم جلوسه حیث ینتهی به المجلس
وبادی ذلك هو مجلس قومه رسیده اولدقده ارباب مجلسدن استیذانه وانلر
اوزرنه صدر انمیوب کیف ما اتفق انه محل حالی وبانهایه مجلس اولان محله
جلوس ایدردی فان شرف المکان بالمکین دون العکس المبین ومنوال مشروح
اوزره وشریعاً وناداً اصحابینه امر ونهی وتنبیه ایدردی امدی اوباب
رسوم دولتده رسم وعادت اولان تحریک صدر مجالسی شرعاً مکروهدر
ویعطی کل جلسائه نصیبه حتی لایحسب جلیسه ان احداً اکرم علیه منه من
مر جالسه اوفائق لحاجة صابره حتی یکون هو المنصرف عنه من سالمه
حاجة لم یردّه الا بها او بمیسور من القول وقد وسع الناس بسطة
وخلقه فصاروا لهم ابا وصاروا عنده فی الحق متفاوتین منقبلین
فیه بالتقوی وفی الروایة الاخری فصاروا عنده فی الحق سواء عبارات
لطیفه من جهة المعنی والمبنی حر عشرة فصلنده تقدم ومشتوی بیان
اولندی لکن ماکررتها تنضوع مصداقنجه زیده پیام ها الاکلام مجلس عالیلریج
حدمه وملازمته بالاستحقاق بالطول وکرم بخشنده حقه ونصیب اولوب
انیس مجلسی اولانلر طون اتمز لردیکی مرعالمه اول کمسه دن عزیز وبهتر تاپلماز
اولدیغی وبرکس ماه اوج رسالتلرنه لحاجة ما جلوس وقیام اتسه اول مجالس
ومقاوم اولان کمسه من تلقاء نفسه قیام وذهاب ایدنجه ناخیر وسیر ایدردی
واول دمشکبار سعادتلو برکسنه دکربوزه احسان وحاجتی خواه اولسه
مطلوبینه مساعده وبا وعده شربت ایله ردّ بیورمایدی واول افتاب اسمان
نبوتك ضیاء طلعت ونور بهجتی عالمه شامل ودرخشنده ایدی پس اصحاب
وامتینه شفقت ومرحمتده مقام بدره بل اعز واوفر اولدیغی دخی عند الحضرة
اولان مشابه سنده اولوب حقوق رافت ورحمت واصل لجنده منساوی
ویحسب ما بینهم نخ تقوا الله متفاضلین ایدیلمش وروایت دیکرده جمیع ناس
مراعات حقوقده عنده خفضة خلق الرساله یکسان ایدیلر مجلسه مجلس
حلم وحیاء وصبر وامانة لا ترفع فیه الاصوات ولا تؤبن فیه الحرم بو تقریر
دخی فصل وفارده مسطور ومقرره در یعنی مجلس فرشته حذوی حلم ارشاده
وشکیب وامانة اراسته واداب ایله پیراسته اولوب حضورنده بولندقده رفع
صدا ورفث سخن اولان احوالی ردان وذنان یاداولندیغی ولا
تنثی فلتانه مثناه فوقیه مضمومه ونون وهمثلثه ومقصوره
ایله ضدّ مثنا وفلتاة فحاتیله جمیع قلته ذلله معناسنه یعنی مقام
انسنده حاظ اولندیغی عثرات ودلالت مجلسی شایع وذایع قلنمزدیکی
بعضی نسخه ده تنثی فوقیه مثناة ومثلثه ونون ایله واقعدیر
یعنی مجلسنده وقوع ذلات اعاده اولنمزدی حاصلی مجلسی شیرین مجلسلرنده
بفینة ذلله وفلتله صدور یافته دکل ایدیجه فالتقی منصب علی القید
والعقید وهذا

والمفید وهذه الکلمة یعنی جمله اخیره ولا تستثنی فلتانه هو غیر الواو ینبغی
حمل عنها روایتلرندن غیریدر دخی نبوت یافته در فال الشهاب وبجوزات
یراده ظاهرهم ای ان القلقة اذا وقعت لا تذکر بل تبتره نبها طفون بالتفوه
باو ببیته ضمنوا صغین فیه یعنی مجلس رسول الله صلی الله علیه وسلم دن بعضی
بعضینه بلا ریاء وسمعه رافت فیه شفقت وتقوی سبیله یکدیکره تواضع
وحذمت ایدرلردی یوقرون فیه الکبیر ویرحمون فیه الصغیر ویرفدون
فتح مثناتی تحتیه ویا ضمله در ذا الحاجة ویرحمون الغریب مجلسی انسانیس
حضرتنده سنا کبیر اولانله تعظیم واحترام وخرده سال اولنلره شفقت ورافت
واکرام وارباب حاجه اعانت واعاده وغریبه وحمت ایله دلنوازلغلر ایدردی
فسالنه من سیرته صلی الله علیه وسلم فی جلسائه فقال کان رسول الله
صلی الله علیه وسلم دائم البشر سهل الخلق لین الجانب لیس بفظ ولا غلیظ
ولا سخاب ولا فحاش ولا عیاب ولا مداح یتغافل عما لا یشتهی ولا یؤیس
منه خیبر لطبق بعضا باب اولنه تقدم وابی ابی حاله روا بنیله بالجمله حسن
عشرة فصلنده کذلك ایدردی ان ذکره هو المسك محو منجه خلاصه معنا دیکك
اولورکه محبوب بارکاه کبریا کمال التجا حضرتلرینك اولی بانلرکی بشاشتی اولوب دائم
وبنك محض منظر ایدیجه وقول فعلنده خشونت ودرشتی اولمیوب نایاب وناز بلنده
ایله نسخه پروانا دلمیوب بدکوی وغیبجوی دکل ایدی وسنا بیشده اطرا ومبالغه
اتمزدی وعرضیسی اولیسان اومورده تغافل بیوروب هرکسه اول سخاب عنبار یاره
احسانلرنه فیض وجودندن مأیوس ویس ماندهٔ خرمان اولمزدی فدنرك
نفسه من ذلات التی یا والاکثار ومالا یعنیه ویاصفات حمیده وافعال جمیله ایله
کندوی مدح انسو لردیو ناسه اظهار وارائه اولنان شرك اصغر دن خضرت فخر
عالم وجمیل الشیم صلی الله علیه وسلم صفة مذکوردن بلا امتراء منزهدیر لکن
جمله حالیه وجه تغافلی بیان اولمغین ایراد اولندی وبعضی نسخه ده من الی یاء ایله
وقوع یافته در ولفظ ریاء اعنی تقدیری ایله منصوب وبامبتدا وخبریت ایله
محذوف اولوب خبریت ایله وقوع اولوره یعنی حضرت نبی سنوده شیم نفسه نفسی
تنزیه ایدیکی ریا واکثار کلام مالا هو مالا ینبغی اولان لغو باتدن وترك الناس
من شلاثی کان مما لا یذم احداً ولا یعیره نشدید تحتیه ایله ولا یطلب عورته
واج خصلتدن نا ایعاده بیوردیکی که مستحق ذم وقدح اولنلرك عدم مذمتی
وناسه عیب وعار لاحق اولدیغی شی ایله تعییر دن وعیوب ناشی بحث و
تجسس دن منع ایلدی وسه خصلت نامنده صفة اخری ایله ما قبلی ارتباط
بیورور ولا یتکلم الا فیما یرجو ثوابه وبی فائده کفتار له کویا اولمزدی مکر دیجت
دار شاد امتثال امید ثواب ایلدکلری محلده کلام صواب ایله مناطقه
برداز خبر اولوردی اذا تکلم اطراف جلسائه کانما علی رؤسهم الطیر واذا
سکت تکلموا عندیب کلزار نبوت علیه السنی التحیة کلام بجز بیانه اغار
ایلدکه جلیس مجلسی اولنلر سرفرو برده ادب اولوب کمال وقار لریندن
دولتمندی اوزره کویا وغان هوا قرارانمش کبی اظهار سکونت ایدرلردی
وقتا کلمده فراغت ایلدکده اندکفتاره اغار ایدرلردی بو دخی فصل وفارده
کفتار ایلدی لایثار عون عنده الحدیث ومجلسی هایونه حاظ اولمفارنده
یکدیکه ایله ایراده کلام اتمزلردی نتکلم بینه الناس عادت یه وتدبرکه برنادیه

ولا ترفع به ولا
بصوت والصای لغة
فیها وکلاهما للمبالغة
لعلی القاری

وفی نسخة الارتفاء
لعلی القاری

جمع اولسلر بیلدرلدہ بعضی بیتوی خبر داده اولمق الجوں اداره حدیثه اهنك ایدرلر
حاصلی یومقامدہ تنازع وتجارب آسا مجاز بعیده دره مشکلم عنده التصنع
له حتی یفرغ من کلامه بعضی نسخه ده من حدیث ایله منضوط دره یعنی
صحابی وغیر بدن حضور رسالت پناهده برکسه کفتاره اغاز ایله سه اول
متکلم کلامندن فارغ اولنجه سائری سکوت ایدرلردی یا خود بر برلرینی اسکات
بیورلردی امدی انصت مسکنت معناسینه لازم ویا اسکات معناسینه متعدی
اولور حدیثهم حدیث اولهم مبدا وجهه یعنی اول حضرتله رغبت ومجلس سائی
لرینده نشاط وعدم ملالتدن ابحاثی کلاملری ابتدای سخنلری اسامتدن عاری
بدیعای یمك ایله تشبیه اولور یا خود من کلامه غیری لفظی مروی اولوبغی حالده
حدیثهم لفظی یفرغ فعلنه فاعل اولور وذ قافیه للمعنی ضمیر جمعله ابراد اولنور
اولهم اندن بدل اوله والمعنی لایقطع کلام من تقدم اخر ولایخاصمهم لهذه یضحك
مما یضحکون منه ویعجب مما یعجبون وفی نسخه مما ویتعجبون حضرت سید العالمین
علیه سلام المعین اصحاب باصفانك حلمدان اولدقلری شیدده بحکم الموانسه وحق
المجالسه حضرته ادب تهیب ایتکلری شیدن تعظیمًا لحواطرهم تهیب ایدردی
ومنه قصیر للتعریب علی الحفوة فتح جیم وسکون فا ایله غلظت وزرشتی فی المنطق
یعنی عبارة وکفتاره اعرابی ویدوی آسانجه باتلك خشونتینه صبر ایدردی ویقول اذا
رایتم صاحب الحاجة یطلبها جاهلیه ویا اسپنا فیه بیانیه فاررده همزه
قطع ویا وصاله رفده موار فارعطیه واعانتدره دفی سلطان دینی اصحاب کرینه او
ایدردیکی جود صاحب حاجت حواستکاری حاجة اولدیغی حالده معاینه الدیکندن بخشش
وعطا وقضاء حاجتی اعانت ایدیلدیغی تنبیه ایدردی ولایطلب الفناء الامر حکائی
کسرنا وهمزایله وذکی جمیل ومدح جزیل قبول اخزدی مکرشناد مقتصد وافراط وتفریطدن غیر
منجاوز اولدقلرینی قبول بیورردی ولایقطع علی احد حدیثه حتی یجوزه
ای یخفیفه فیقطعه بانتهاء ای اتمام لحدیثه او قیام علی طریق وداعه هنا انتهی
حدیث سفیان بن وکیع رمزی علیه الرحمة بنی سفیان علیه الرحمة المنان حدیثی
بو مقامده رسیده باباندره وزارالاخره حافظا حیی یکن طریقنده سند مصنفله امام
حسن بن علی رضی الله عنهما الدره فی برادر مختاری حسین رضی الله عنه منتهی اولدقلری
زیاده ایلدی قلت ای لایجیبون کان سکوته صلی الله علیه وسلم قال کان سکوته علی اربع
علی الحلم والحذر والتقدیر والتفکر یعنی بنیر خدا رضی الله تعالی عنه بیورردکه حضرت
ادبه اموز مکتب حکمت علیه التحیة سکوتی چار صنعت اوزره ایدی وفارونسیکینمیت
وزبان بده اولان امورده حذر وتفکر وتصویب اوزره تمیوت ایدی امدی علم
حکمت وحذر معلوم اولمغین مصنف علیه الرحمة تقدیر وتفکری نشر وبیان بیورردی
فاما تقدیره ففی تسویة النظر والاستماع بین الناس ای التأمل فی الامور والانتفاع بهده
الناس واما تفکره ففیما یبقی وینفنی ای من اعمال العقبی واحوال الدنیا ذات حضرتنده
مفهوم اولان امر مذکور دنه کیفیتلر معلوم اولاکه علام الغیوبدن غیری ورد الاطلاعی
مستحیل دیرلر دیلور رسه بو معنی استدلال عقلی طریقیله دره واثار اندن ظاهر اولان
کلامیدن فراسته صادقه بوحال کواهدر فان الظاهر عنوان الباطن ایله
جوابداد اولدیرلر وجمیع بناء مفعوله له الحلی صلی الله علیه وسلم فکان له الحکم
لا بغضبه ضم اول وکسر ضاد له شیئ یستغرقه کسر فا وتشدید ذا ایله یعنی سائر
سائر حیوانات حلم اول حضرتك صبر صحابه جمع ایدیکلری اشیادن برشیی اول

وروی الاستماع
لعلی القاری رحمه

اول حضرت اعتصاب وخفت وفلق ابراث ایدردکل ایدیکی وجمع له
فی الحذر اربع نائب فاعل جمع اخذه بالحسن لیقتدی به وترکه القبیح
ینتهی صیغة مفعوله عنه واجتهاد لرأی بما اصلح امته والقیام لهم
امره مفعوله منصوب جمیع الدنیا والاخرة انتهی الوصف بحمد الله تعالی اخذه
مبتدا وخبری مقدم ویا مبتدا یی محذوفه ذکر هو هیی ویا اربع دن بدل کل ویا
بعض ویا اعنی تقدیرنده نصبی دمجائز در حاصل کلام اول حضرت ایجون
سفر وحضرده نیتفظ ونحرس چار خصلت ایله جمع اولندیغی برسبی قولدر
وفعلدن اخذ حسن درکه علماً وعملاً کا اقتدا بیوریله وایکنجی حرام ومکروه خلاف
اولی ترکنی بیحددرکه سائری اتباعًا للحضرة اجتناب ایدلر اوچنجی صلاح امر
امت ونظام حال ملته فیما یدر رهصنف علیه الرحمه فحقه حمد ایله مفروغدر
وصف نبی الله وحلیه جلیلهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم رسید فحتام
قلندیغی مویحمد خوان اولور فلله الحمد والمنة والصلوة علی نبی الرحمة

فصل فی تفسیر غریب هذا الحدیث ومشکله غریبدن مراد بیان العرب
سبیله بدل جهند دره دوردنجی دنیوی واخره وی اوامتی عربانك غیریه فضیلتی
اولمق حیثیتی ایله دره والا قوانینی لغت اوزره غیر جاریه اولان مراد اولنور
مشکل ایسه واضح الدلاله اولمیوب محتاج الی التاویل اولان دیمکدر یعنی بوفصل
حلیهٔ شریفه حدیثنك باعتبار المعنی ومن جهة المعنی غریب ومشکلنی جلی
وتفسیر بیاننده دره قوله المتذب ذال معجمه ومشدده ایله اخ البابین الطول
بالاضافة فی مخافق بعنی منتذب قد بالاده افراط اوزره هزال ونحافت دره
وهو مثل قوله فی الحدیث الاخر لیس بالطویل المفرط تشدید میم ثانیه
وغبی معجمه ایله اصلی مفرط من الانفعال اسم فاعلدر ونون براء مهمله
وعة درکه میمه قلب وادغام اولندی وبعضی نسخه ده کسر عین مهمله ودیکردره
من باب التفعیل صیغهٔ مفعوله مروی وجمله برمعنایه درکه طولاً منتاهی
ومشذب الفامه دیکدر بعنی مشذب خبر مذبذب وینقی ده وارد اولان
مشذب کلا ایدی دیکدر آسادیر والشعر الرجل فتح را وکسر جیمله الذی کانه منشط
ضم میم وتخفیف شین مکسوره ایله والشعر الرجل فتح را وکسر جیمله منکثر قتیلاً
لیس لبسیط سکون موحده وباکسر ایله دره ولاجعد ماقبلنی تفسیر اولور
یعنی شعر اول موی بدندرکه کوباط انمش وبرمقداره دور نمش وفوجی اندك
وهوارلغی بسیار اوله والابله فوجی ونه غایت خلاف واردکلدر
والعقیقة شعر الرأس اراداندن انفوت من ذات فرقها والاترکها مقصوصه
وعفیقه موی سرادیر واردکه اول حضرت اختیار بیله سرد ولتمندیر
صاحبلری کبسونی بولمزدیر بلکه زات شریفلری بوایدیکله صباح کندیی ذاننده بر
بیتاده اولورسه متفرقه ترك ایدرلر والاکندی کندیدن متفرقه اولمزله
فرقه واحده اوزره شعری مبنی منتدله علی حالها ترك بیورردیلر واوائل
حالکرده مبارك صاچلرینی جمعه مائیل ایدیلر عزیز امشرکات قریشی
عادتلری تفریق ایدیکی ودایب سنة وغارت مرضیه لری ایدیکله اوایلده
وارد اولمیان امورده اول حضرت علیه الکرم التحیة اهل کتاب وصنعتی
اختیار ایدرلرایدی ومعناد اهل کتاب ایسه صاچلرینی جمع ایدرلرایدی
وبروی عقیصته کصغیرة ومصغوره زنة ومعنی وارهر اللوندیکه

وروی من ذاتها
لعلی القاری رحمه

وقع فی اصل الدهلی موار الدنیا
والاخرة زیادة من
بعض القاری

نشديد تحتيه مكسوره ايله بياض و مشرف و مشلالي وازهر رنك هر
سيب معروف كه زهره نام ستاره مشهوره بو معنا به در و قيل ازهر حسن
وبهجت رحوي معنا سينه ريندي وسنه من هذا القبيل والاشتقاق
زهرة الحيوة الدنيا اي زينتها يعني حسن وبهجت معناسنه وهذا الزهر
كما قال في الحديث الاخر ليس بالابيض الامهضو ولا بالادم والافرهق وهو
التاسع البياض والادم الاسمر اللون روايت كرده شيخين و ترمذي اولان
حديثده معناي ازهر نه برص مشابهي بياز و نه قريل مائل سورت در وامهق
كرج لولي كبي بياض خالصي وادم اسمر در كه زياده كندم كون اولة ومشلة
بياض وسورت لوني بينده اولدبغي كبي في الحديث الاخر ابيض مشرب ضم ميم
وفتح راء مخففه و يا مشدد ايله اي في حمره ترمذي وبيهقي روايتلرنده واروايد
خبرده حمرة مشوب بياض وارد اولدي يعني لونده قرمزيلغي وارايدبغي ديمك
اولة والخارب الاريج المقوس الطويل الواو والشعر طول وفره قصر لحافندن احتراز
در ابرولري باريك وكمان اسا مدوره وكثيفده وموي عشير لوي نام نيل و
فالدن مبترا ايدي ديمكدر والا فني السائل الانف المرتفع وسطه انتي
جكمه بورنلو وسبانة بيني بوكسكه مائل والافتح الطويل فصبة الانف يعني
اغم فصبة بيني مرتفعة اولوب اعلاسي مستوعه اولاندر والغرات فتحتين
وباسكون نيله در اتصال شعر الحاجبين وقرنه موي ابروان بررينه بيوسنه
اولمغدر وصف البلغ ووقع في حديث نام معبد ضدها فتح ميم وسكون عين
ايله هنكام مجرندة ماهي منير رسالتي اسنابي راهده ابدن خانوندر راويله
حديثنه كه موصفه بالقرات اول حضرتك ابروانني بكد بكر بيوسته اولمق اوزره
وصف ايلديي اما محل بعيدن معانيه انكله جانق قشلوغ ايلديي وعلى وفق
كرم الله وجهه اول بدر رسالتي بليغ ايله وصف انشديي كه كويا سرير ملكي بررينه
قريب ايدي ديو والا دعوي الشديد سوء حالي نه در ادعي ايسه فردم جشمده
زيادسي ايله سياهلغي در وفي الحديث الاخر اشكل العين وابيض العين سياه
محله وجعله اشنج بمعنى الشكل وهو الذي في بياض احمرار وبياض
جشمنده قرمزلق اولاندر والضليع الواسع تنك دهن اولوب اعتدال اوزره
فراخ در والشنب فتح نون ايله رونق الاسنان وماؤها يعني تنك دندانك
صفا و رونقي در كه معاوراك ومضيب ومرونده كثرت بريخ ايله تمذج اولنوب
منكرات نبات جنابي اوزره دلالتي رونما در وما الذ قول العارف ابن العارف
قدس سره عليك بهامرفا وان شئت مرجها وعدلك عن ظلم الخطيب هو الظلم
وقيل اي في معناه رقتها وايله وصف معناسنه و مخمر نبها كما يوجد في
اسنان الشباب مخمرلرينه ايله وركه اطرافي دقيق اولغدر تنك دندان شايد
صفة مذكور موجوده در والفليج فتحتين ايله فرق بين الثنايا بكثير
رسمان يشار دركه صبرك اولة موزيق المسريه ضم را ايله خيط السحر الذي
بين الصدر والسرة يعني فلت ودقت وطولندن ازينك مانساف موزون
كشيدة خيط بارك در مبادي زولفي باعتبار اصله بادن ضخم دركه كثرة محمر اولة
غايت ممتز وبديع اولميه وملمساسي ما قبلنه عطف تفسير وسميي هنالي دفع
ايجوندر معتدل الخلق عطف بيان اولوب اي متوسطة يمسك بعضها بعضا
يعني لحم بدني مسترخي وضخم اولميوب بررينه متناسبه وفخم جعتدك

معانيه صاحبيده وفعلي ميه در
حاصل كلام اذ اروني معانيه ي
نه اتصال ونه انفصال بلكه
حد اعتدالي اوزره ويكدكر
مرلة اولوب

اتصاله

معتدل اوله مثل قوله في الحديث الاخر لم يكن بالمطهم بتشديد ضاء
مفتوحه ايله ولا بالمكلثم فتح مثلثه ايله اي ليس بمسترخي اللحم مطهمي
تفسير در والحكلثم القصير الذقن فتحتين ايله روايت كرده ترمذي ويبهقي
اوزره فاضي الشعر وحنك داني ايله قصير دكل ايدي ربمكله مراد مستفع و
الوجه اولميوب مدور الوجه ايدي ربمك معناسي وجهه وجبهة در وسواد
البطن والصدر اي مسترسلهما منكم وسينه هواريي بكد بكردن ونفع
ومنخفض دكل ايدي ومشيح الصدر ضم ميم وكسر شين معجمه ايله ان صحت
هذه اللفظة ضبطة مذكوره ايله بيوسنه صحت اولدي ايسه فنكون
من الامثال مشيح من اشاح اسم فاعل بمعنا فيل ومراد مقبل الصدر يمكدر
وهو احد معاني اشاح وافيال شاح معنالرندن بريسي در اي انه كان
باديا بالباء اي ظاهرة الصدر ولم يكن في صدره تقعر فتحتيي ايله يعني
ظاهر الصدر اولوب خروج صدر ودخول ظهر بابايديه وتقعس ضد
وهو نظامن فيله فتحتين وسكون معجمه ايله اختفاض صدر وبه ينتفع فو
له قبل ذلك روايت اولنان معنا مشيح اولور سواء البطن والصدر بالا
ضافة ويافتوبح سواء وما بعدنك رفعله اي ليس بمتقاص الصدر
غير مخففته كل ايدي يمكدر ولا مقاض البطن منتفاعي اوزره عطف
ايله مجرد در وزياده كيج لابراي تاكيد اولور مقاض ضم ميم وقافايله ضحمه
بعجه ايله ومرتفعه ولعل اللفظ مسيح بالسين وفتح الميم وشايد سيي
معناله ايله مسيح بجهة ايله مشيح مصحفي اوله بمعنى عريض وسيع الصدر
كما وقع في الرواية الاخرى وحكاه ابن دريده بالتصغير كان مسيح القدة
سبط اي ممسوح ظاهرها لقطع سي ايله روايه افراده واقع وابن دريده
حكايه ايلديي والكردلس رؤس العظام مراد استخوان وهو مثل قوله في
الحديث الاخر جليل المشاش ضم ميم ايله والكتد جزله مشاش اوزره عطف
اولور وفتح ناوكسر لهوالمشاش رؤس المناكب جمع منكب منالة روش
وكردن والكتد مجتمع فتح ميم ثانيه ايله الكتفتين كاهلدر يعني ترمذي
وبيهقي روايتلرنده وروداينده خبر ديكر اوموزلري مابيني وكتفين جمع
اولدبغي محل كشاده وجليل ايدي حاصلي يقتضي بغرلي وصفي منلبدر وشثن
الكفين والقدمين بجمعهما اوجلد وبا فاريس اتلي وسبدر والوتدان عظمها
الزراعين استخوان بازوان كفلة اتصال بولات بكلمه وسائل الاطراف اي طويل
الاصابع الكشتهاي دست وبالا وامتداده معتدل ايله امتداد ونقد ان
وذكر ابن الانباري فتح همزه وسكون نون ايله قرات فريده مدينه انبار بسندي
محمد بن القاسم بن البشاري اللغوي انه لفظ سائل روي سائل الاطراف اوقال
سائح بالنون قال وهما بمعنى واحد نبذ الامام من النون ان صحت الرواية
بها يعني شك داوي ايله مسائل وسائح بالام وبالنون روايتي بك معنايه
اولوب لام نوندن مبدله اولماكن نونايله كرنونيله روايت ورخي پيوسته صحت
اولديسه زيرا لام ايله روايتي بلاغتله مرويه در واما على الرواية الاخرى وسائر
الاطراف فاشاره الى فخامة جوارحه كما وقعت مفصله في الحديث حلية
شريفه حديثنده تفصيلي وجهيله كذا ران ايلديي امديي لام وبانون بدلي
داوفعله ايله روايت خبر ديكر جوارح لطيفه لوي فخامتينه ابشار نيدر وجه ارقه

ای واسعها رجب بفتح وضم رای ایله حفیفه کفك فراخ و وسعبدره
وفی نسخه صحیحه ای بفوله رجب الخ تعلی الناری
وقیل کنایه عن سعه العطا والجود واصف خضره رجب راحه ایله کرم وسماحق
وسعبندده کنایه ایلدی وصوره ومعنی واسع الکف اولمزی عبارت واشارت
بیتی جمعه مانع دکلدره وخمصان الاخمصین ای نجافی اخمص القدم وهو المو
ضع الذی لا تنا له الارض من وسط القدم بخفق قدم میانه بق زمینه صمان
او لیماز محلدرکه اعتدال اوزره یالارك ایدی دیکدر ومسیح القدمین ای
املسهما ولهذا قال التاوی یمسح عنها الماء یعنی قدمینك املس اولسی همواری
واسنوار اولوب شقاق نابیدا اولمه پس متساوی اولدیغی جهتدن خبر سابقده
راوی اب ارکلمیوب جاری و رواج اولور دیدی زیرا شقاق وخشونتی
بدبدار اولان بالکلیه جابجا اب یایدار اولور دی وفی حدیث ابوهریره
خلاف هذا الآیة قال فیه انا وطئ کسر طا ایله بقدمه وطی کلمهالس
له اخمص بروایة ببعضی ابی هریره دن رویی وصف خضرتدن نجافی اخمص
خلافی مشغولدرکه زمینه باتماده اولدقلرنده جمله فدمی ایله یعنی و
ارتفاع ونجافی اخمص نابدیدایدی ببیورملری ناوبلنده ارباب بخفیق بیور
مشرکه واردر بوهریره ارباب خیلا بعضی قدم ایله زمینه قدم تماده ایدکلری
کبی دکل ایدی دیمك اولوب اخمص نفی مبالغه یه محمول اوله بومعنا تحتاره
مصنفدن بیتلهما میانه سی جمعه اولدر نتکم مصنف علیه الرحمه ببیورر
وهذا لیس له اخمص فولی یوافق معنی قوله مسیح القدمین وبه قال الواسطی المسیح
بالرجل ای لم یکن له اخمص بعنی روایت اخریده ورود ایدن قوله موافقدرکه
خضرت روح الله مسیح ایله وجه تسمیه مبارك طبانلری همواره اولوب
نجافی اولمدیغیجون در یعنی اخمص نایاب اولمدیغی ایدی دیمکدر امابطن
یعنی المبالغة نفی درد والا بالکلیه اخمص وجعی اولمق وجهی اوزره دکلدر مدیو توجیه
وجمع ایلدیلر وقیل مسیح لا لحم علیهما یعنی قدمینی اوزره لحمی اولمدیغی ایدوك اولدیغه
مسیح دیلدیکی امّا وجه مناسبه اشتقاقیه اصلا هویدا دکلدر وهذا لا لحم علیهما
قولی ایضا بخالف قوله شثن القدمین یعنی قدمینك لحمینی ایله تنس ایدنلر
قولینه نخالفدر والتقلع رفع الرجل بقوة رفتاریده مغایرته رفقدیر وشدده
سرعة وشدة اولیه والنکفو والمیل الی شیء المشی فنحنحین ایله وبعضی نسخه
ده مشی مصدر میمی وبا اسم مکاندر وقصده یعنی قدمین بوریدیکی جانبه
توجهی اول جهته بلا انحراف میلدر والهون الرفق والوقار مبتدا وخبر وهون
یاوده وسکینتدر والذریع الواسع الخطو من الذرع طاقة ووسع یعنی ادیملری
ضیق اولیوب آدیملمقدر ای ان مشیته کان یرفع فیه رجله بسرعة ویمد
خطوه خلافا للمشیة بکسر المیم مصدر للنوع المختال ویقصد کسر صاد له
سمته وکل ذالك برفق وتثبت دون عجله کما قال کانما ینحط من صبب
فنحنحین ایله یعنی واسع الخطو دیملك سرعتیله رجلینی رفع وخطوه سی مد ایله
رفتاریده الیکه روشی نخالفی ضد بدر وبدون میل طریقدن قصد ایدر الدی
وجمله رفتاریده بوروجمله مراعات برفق لطف وثبات واعتدال ایله
اولوب جمله ایله دکل ایدی نتکم راوی رضی الله عنه بوروشله وصفه
ایدوب کویا جای سخدر وبالادن نزول ایدرکبی رفتار ببیورر ایدی وقوله
بفتح الکلام وبحتمله بالشدقة جمع مشدق بالکسر ای لسعة فوه والعرب تتمادح

بهذا وندم

وفی نسخه صحیحه ای بفوله رجب الخ تعلی الناری

وفی نسخه کانه یمشی وذراعاه تکفآن عنه هو بیان لقوله الخ تعلی الناری

وذراعاه فی صبب وذری کانما ینحط من صبب هو بیان لقوله الخ تعلی الناری

بلاغت و بلاغتله دلالت اتمکلان سعه فم ایله مدحت کو ونکی وهی

ولا یتفوفون کما فی نسخه تعلی الناری

بفتح وضم یعنی راوینك جوانبه فمی ایله فتح وضم
کلام ایدر دیمکدر اشماع نم راد اولمشورکه فراخی دهان صاحبنك دهو ایله
مذمت ایدر واشداح مال وانشفیض وحب الغمام حب سحاب البرد نخفیف
ایله نکره ذکر قوله فبرد ذالك بالخاصة علی العامة جمله مضارعیه حال
ماضیه حکایه اولمغین قولجه ایله تفسیری صحیح اولوب ببیورر ای جعل هو
جزئی نفسه ما یوصل الخاصة الیه فیوصل عنه للعامة انشائی شرح حدیثده
تاویل وبیان اولدیغی وقیل یجعل منه للخاصة بعنی خاصة حظ نفسی اولانی صرف
زمانیدی خواص ایچون تعیین وتفسیر ببیورلوب نتم بیتلهما جزئی اخر بالعامة
بعد ذا اول جزئی مخصوصی دخی امور عامه یه بخرانه وتفدیه ببیوردیغی جزئده بذل
وایثار ایدردی وبد خلوته اصحابه عنده زوال ضم وتشدید واوله جمع
زائد ای محتاجین الیه وطالبین لما عنده عنده محضر اولان معرفت وهذا
یت ایجون طلسکای اولدقلری حالده داخل عرخضور اولورلره ولا یتفوفون
الاعرابی نقاف فتح نال مجمله ایله بمعنی مذوق فیل عن علم یتفوفونه وتشدید
ای یکون علی ظاهره ای فی الغالب والاکثر ذوق معنوی وحسی اولان علم
ومعارفدن دریاب قلنان فوائد بشمار اله منصرف اولورلره ریحان اوله اطلاق
اشبه معنی الریك ذوقی باعتبار الغالب والاکثر ماکول وشروب جهتندن
اولغله انکله ذوق باب اولمزی بروفق ظاهر ومعنی اعم اولدیغی جهتله
والعنای فتحله العدة بالضم والنبی الحاصر المعد صیغة مجهول اله مهیا واماده
فلتاره شیء والمعاونة المفاعلة من الوزر وفی الاصل حمل وثقل معنا سبنده در
ومنه قوله تعالی واجعل لی وزیرا من اهلی ای معینا بحمل عنی بعض حملی
وفی له لا یوطن الا مالنخ بتشدید وتخفیف ایله ای لا یتخذ لمصلاه مو
ضعا معلوما وقد ورد نهیه عن هذا مفسرا فی غیر هذا الحدیث یعنی
مسجده شریفده ادای صلاة ایچون جای معینه مخصوص اتخاذ اغلدیغی وسجده
ابطاح ومکان نهی خبر مذکورك غیری حدیثده من حدیث الحاکم وغیره
کما سبق مصرحا ومبینا ورود ایلدی وصابره ای حبس نفسه علی ما یریبه
صاحبه یعنی صاحبنك مراد ایلدیکی شیئی اوزره حبس نفس ایدردی
دیمکدر والنوبة فیه الحرم بضم ففتح ای لا یذکرون فیه بسوء بحلس
سامیلرنده سوء کلام ومعایب ذکر ویادا تمز لودی دیمك اوله والا تشی
فلتانه ای لا یتخذ بها ای لم تکن فیه فلته وان کانت من احد مبیرت مطلقا
فلتا کن ایله تحدث اولمز یعنی مجلس شریفلرنده فلتا نایاب ایدی
فرضا وتقدیرا کسیه در صدور یافته اولسه بله مجلس همایونلرنده یوشیده ویخفا
فلنوب تحفل دیکرده اعاده وذکر اولنازدی لقوله علیه السلام المجالس
بالامانة ویرقدون بنفسون اعانت واغاثه ایدرلر دیمکدر والنجاب
الکثیره القباح کسر صاد له بسیار صحیحه لوکه یلندا واز لیزدر وقوله ولا
بفیل انشا والامر مکافی استثناء منقطع فیل مقتضی فی شمائله ومدحه
وصفنده اطراد ومبالغة رسیك اولمیوب مقتضی وسبانه اولادن قبول
ایدر دیلندی وقیل الامر مسلم مؤمن کا ملدن کد مسلما نالك او
حضرتی قنالری صلی الله علیه وسلم له اول حضرتدن برکسیه انعام صویمی الله عطا
من النبی صلی الله علیه وسلم له اول حضرتدن برکسیه انعام صویمی الله عطا

وفي رواية لنفوس الكعبة وفي اخرى القدس لعلي القاري

الباب الثالث

وتعمق سبق انمشى اوله منعم عليهك شناسنى قبول بيورر ديلك اولور
امنا احسان معنوي لوي عالميان اوزره سبقى عامدر وبسنزه
تشديد زا ايله بستخمه تشديد فا ايله ديرر وفي حديث اخر في وصفه
منهوس العقب اي قليل له لحمها عليه السلام روايت كرده مسلم اولان
خبر دمسلمده منهوس العقب ورودي اوكجه تربنك لحمي قليل ايدي يعني
واهدب الاشفار اي طويل شعرها جمع شعر بالضم كتابه اولنمشدر
يعني موي فرقاري اوزون ايدي ديمك اولور والله اعلم بالصواب
والصلوة على نبيه والسلام فيما ورد من صحيح الاخبار ومشهورها
بعظيم قدره عنده ربه بالغدير به مربا الصاق ورود لفظينه تعلق ايدن
حديث مشهور عند المحدثين متواتر واحاد بشده متوسط وصحيح غالب وكاذب
حسن اولوب ضعيفي نادر اولمقدر اما عند العامه صحيح وغيريه شامل
اولور ومنزلة عطف تفسير امدى فدري ومنزلت دورتبه ورتبه جمله شرفي
مساويه دره وماخص به في الدارين دنيا واخرته اطلاقي غالبدر مراد
صلى الله عليه وسلم ممن مايي بيان وكرامت وجلالت وعزت معناسنه اولور
لاخلاف انه اكرم البشر خلقا وايله تقديرني الله اولور وسيد ولد ادم
ولد واحد ذكر وغيره دخي اطلاق اولنور والمراد سيد ادم ولد وافضل الناس
منزلة عند الله واعلاهم درجة واحد الدرجة وهي مواطن التكريم
وافربهم زلفى اي قربي مصدر مؤكد مقامنده فانم اسمدر ردبدلر واعلم ان الا
حاديث جمع الحديث على خلاف القياس اقوال وافعال وتقريرات وصفاتدن اولان
خبرلره مضاف قلنلر خير در الوردة في ذلك عظيم قدر حضرته صلى الله عليه
وسلم كثيرة جدا كسرجيع وشد دال مهمله ايله وحوبا لجرية مجرى الامثال عامل محذوفه
مفعول مطلق وماقبلني مؤكد اولور خلاصة كلام باب سوم تسع اول حضرت محبوب
باركار مقدسك صلى الله عليه وسلم دركاه احديتنده عظيم قدر وشرف ومرقوم دنيا واخرته
مولاي جليل بني جليلينه تخصيص بيوردقلري جلالت وكرامت سلطان رسالت عليه
التحيه والثنا شرفيابند شهر تباب اولانلر اخبار جزيله وحقنده شرفيافته ورود بولان
انوار جليله بيانيله دير بسوحبيب كبريا وسلطان اصفيا اكرم بشر وسيد ولد ادم
واولاد ابوالبشر ودركاه عزتدن جهة المنزلة والرتبة والقربة افضل واعلى وارفع وتردبلكه
ناس اولمزدنه خلاب وارتياب نايابدر معلوم اولاكه شرف منزلة حضرتنه دائر اخا
ديث بدرستي بيسار وقد اقتصرنا منها على صحيحها ومشتهرها وقد حصرنا معاني
ماورد منها في اثني عشر فصلا اول احاد بشك ميانيي صحيح وشهيري اوزره اقتصار
كلام واخبار دن ورود ايتمك معاني نقلا في اثني عشر نفيسا دوارد فصل معجز
اصلده اقتصار بيان ايلديك

الفصل الاول

فيما ورد من ذكره مكانته حضرته ربه مكانته منزلة اساعلو قدوجاهدر والاصطفا ورفعه الذكر والتفضيل
وسيادة ولد ادم وماخصه به في الدنيا الدارين من قربا الرب جمع قربة عطيه
عبرك اوزرينه تقدم ايدن فضلدر وبركته اسمه الطيب صيغة لابدل اي الدال
على طيب مسماه من ذاته وصفاته يعني فصل اول دولت كلون تاج پرانبياج رسالت
عليه التحية حضرتلرينك دركاهي كبريا ده علو قدر ومختاريه وسمو ذكر وسيغبرلرن
دبشاناتن اوزره فضلت وادم وبني ادمه سيادتي وخدايي جهان افريي عز وعلا حضر
تلرينك جناب جبيني جوانب فاضله وكامله ايله دنياده تخصيص وتجميل وطيب

وفي رواية حدثنا لعلي القاري

قال التلمساني هو علي بن عبد المعزي لعلي القاري

مسمايه دال اولان اسم سامي بركنده ورود ايدن اخبار واشاريانك معفوده
دن خبرنا الشيخ ابو محمد عبد الله بن احمد العدل ازما بلفظيه بعبارته
دولة اشارته كتد ولوردن روايت اجازت برله خبردار اولدي فتح مولى ايله
حافظ عمر عليه الرحمه دركه بشيوخ برعدد ولدن عالم بقايله زاملة بندخلت او
لديلر قال نبا ابو الحسن الغرناطي فاورا وبحمله وغيره فجوه ايله ها واراي نمرة
بريلدبه بشديد قال حدثنا ام القاسم بنت ابي بكر بن يعقوب عن ابيها
بها قال نبا حاتم وهو ابن عقيل فتح عين وكسر قاف وبا نقطه ابن ماهندي
المراد اللؤلؤي عن يحيى هو اسمعيل عن يحيى الحماني كسرها ومهمله ونشديد ميم و
الف ونون باي نسبيه ايله حافظ ابو زكريا الكوفي وهو ثقة وقال احمد انه
كذاب نبا عيسى ابو محمد بن عيسى بن ابي عيسى الكوفي عن الاعمش عن عباية
فتح عين مهمله وموحده والف وتحتيه واخري نا فوقيه ايله اسم كسارن منقول
علمدر ابن ربعي كسرا وسكون وموحده ومهمله بعدها ياء نسبيله غلاة شيعه نزد
عن ابن عباس رضي الله عنهما خبر مشار اليه روايت كرده طبراني وبيهقي
في الدلائل قد قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله قسم الخلق
قسمين فجعلني من خيرهم قسما فميزت ايله منصوبدر ذلك
قوله اصحاب اليمين اي السعادة واصحاب الشمال اي الشقاوة كتب
اعمالي جانب راستدن وجب دن اخذ ايلدكلري وبا التفريقه يمين وشمال
مشتركدن ناشي تسميه اولندي فاقامه اصحاب اليمين من تبعيضيه
وبا ابتدائيه واما خبر اصحاب اليمين فتح جعل قسمين اثناي سورة
فرقانيه ده مذكوردر اصحاب يمين واصحاب شمال اثلاثا فجعلني من
خيرها ثلاثا وذلك قوله اصحاب الميمنة اي اليمنى واليمن على انه
مصدر ميمي واصحاب المشئمة هي كالميسرة والسابقون السابقون فاما
من السابقين واما خير السابقين فتح جعل الاثلاث قبايل جمع قبيله
بنواب واحد نعيلغني من خيرها قبيله الثلث وذلك قوله تعالى وجعلناكم
شعوبا وقبائل الاية شعوب جمع شعب بالكسر طريق بيني جليلين
اما نحله قبيله در تشعبت ايدن شعبه دركاهو المراد هنا تعاوي اية
التعارف قوله ان اكرمكم عند الله اتقيكم امدى شعب اصل واحد ثبت اولنان
جمع عظيم دركه قبيله دن بسيار وبرا شتهاردن بعدها فصيل وعشيره
وذرية وعترة واسرة بو نلرده مخصوص بالعرب در وبعضيله شعبش
طبقه اوزره تعداد ايليوب اولى شعيب ثانيه قبيله ثالثه عماره رابعه
بطن خامسه فخذ وسادسه فصيله ويردبدر پس شعيب بجمع القبائل
والقبيله بجمع العمائر والعماره بجمع البطون قبيله وقريش عماره وقصي
بطن وهاشم فخذ وعبد المطلب وعباس فصيله اولمش اولور وكرجه شرف
بالفضيله لايلزم الفصيله درامما شرف اهل غالبا فضلي مستلزم اولديغي
ظاهر در فاما التقي ولد ادم واكرمهم على الله ولا فخر جملة حالية
ثم جعل القبائل بيوتا فجعلني من خيرها بيتا بيت مسكن ومنزل
وظاهر مراد اولنان فخذ وبا فصيله در بطن مراد اولنمق كافيدر والبيت
يطلق مجازا على المجد والشرف كما في قوله الا ان الذي سمك السماء بنى لنا
بلبنا دعايه اعز اطول وبيت اصول واقاربه كي اخلاف اولنور حاصل

وفي رواية حدثنا لعلي القاري

الثلث

حاصلی معنا حضرت مولی جل وعلی علم ازلیده خلقی دو قسم نقسیم
برله تقدیر ایلدیکی باخود خفیفه ایکی قسمه بحث ایلیوب وبنی من
جهة القسم ناسك بهتری قلدی پس دو قسم منضم اولان تقسیم خدا
بجون کلام جلیلیدر یاد بیوردیغی اصحاب سعادت وارباب شقاوتدر دیو
اصحاب یمینندن امم واصحاب یمینك اکرم وافضلیم بعذا مجموع قسمی اوج
بحث ایلیوب بنی مسله بحثك خیر لیسندر قلدی که تقسیم ثلاثه اصحاب یمین
وشمال وسابق الایمان والطاعة در پس بنی اعلی الاعلی الاقسام اولان
رتبهٔ مرتبه علویهٔ سابقین دن قلوب ودی سبا قنك اکرمی بعده ماخق تعالی
مخلوقی ثلثی قبائل قلیوب من جهة السفائل خبرلی قبیله دن قلندیکه حتی قبوم
جل شانه فرقاء مجیدلیدر بیورر که سزلر بلنمك ایجون شعوب وقبائل قلدق
وعند الله اکرمکم افضلکم اولانکز بغایت مولی دن اتقا ایلدیکز دیو ایبورد یغی بو
معنا در مدیر بو اولاد ادمك بغایت حقدن اتقا ایلدیکی بیم وعند الله بنی ادمك
اکرمی اولدیغم خالد فخر در اولمم بلکه تحدثا بنعمة الله احسا نیله اولوب بکدیکا
جناب پروردکار قبائلی فخذ وفصیله قلیوب بنی محمد وجهتندن اعز واشرف
بیوندن نشانه باب ایلدیکی فلذالك قوله تعالی انما یرید الله لیذهب عنکم
الرجس اهل البیت الآیه ویطهرکم تطهیرکه رجسی براق معاصی مستعار در
وتطهیری تنزیه للمعاصی در واهل بیت آل واقربا در روایه شریفه ده شرف اهل
بیته مبالغه هو بدا درکه بلیغه هو بدا درکه اعراض اهل بینی دنس معا
صی در تطهیر ذکر ایله اجل نعمه بیان ایلیوب ورجس مذام مدحه واطلاق
اوزره قال اولارك لام استغراق ایله تعریف واذهاب وازاله بالکلیه ایله
تعبیر ایلدیکی ومفعول فعل یرید للتعمیم حذف اولنوب واهل البیت یروح وندا
اوزره منصوب قیلندی وتعریف البیت برای عهد وتطهیر ایله تعبیر وتکثیره دال
ومصدره تاکیدی مفید در وعن ابی سلمة ابن عبد الرحمن بن عوف احد فقهاء
السبعة عن ابی هریرة قال قالوا یارسول الله متی کنت نبیا قال وادم بین
الروح والجسد وادم جمله حالیه درکه متی وجبت قولینه جواب اولور یعنی جسده
وجسم برمعنایه در تصحیح کرده ترمذی اولان خبر لطیف صحابیدن
بعضیلر یا رسول الله اولدیاسرکه جناب دولتکه نبوت نه وقت ثابت
اولدیغه دیدکلرنده ادم صفی الله صورة روحه ایله جسم بینده ایدی یعنی
ادمه روح نفیخ اولنمیوب هنوز جسد ادم خلق اولنمدیغی حالده نبوت
حاصله ایدیکی دیکدر ویا بینیله مراد ظاهر اعدم طرفیدر روح وجسد دیکر
ینکم کنت نبیا ولا ادم ولا ماء ولا طین خبر صحیح المعنی ذالك المبنی فی
یقدر اما فی الحقیقة روح وجسد بینده ایدی دیمك نعبیر شایان اولدیغی
عالم ارواحله اجساد بینلرنده عالم اخره تعیینی لازم کلور بوان ایسه تا
جسیان اولدیغی هو بدا در بنکم مسکم وسطنبطیه ایله اداره بینلرده بر
دیمك اولله ایکیسندن دنی اولمغی مشعر اولور پس معنای لازمی بطریق
الکنایه مراد اولنوب غرب منها اولق مراد اولنوب لوط بین البیاض والحمرة وفرا
ج بین الصحة والمرض طریقیله فریقی فهم اولندیغی اساد کلدیر اما شارح
شفا مولانا علی القاری معنای حدیثده ای وجبت لی فی الحالة التی
کان ادم فیها بین تصویر جسمه وبین ارواح روحه فی بدنه نعبیری ایله

ادالری جندان موافق اولدیغی ذوی الالباب روشندر امدی حدیث
مذکور روایات متعدده صحیحه ایله وبیدی وعما ابن سمیه وزر کشی
وغیرلر کنت نبیا وادم بین الماء والطین وکنت نبیا والادم ولاماء ولاطین
احادیثك موضوع عندلرینه دائر فولاتری من جهة اللفظ در والا من جهة
المعنی صحیحه وروایت بالمعنی ایسه جائزدر امدی حق سبحانه وتعالی
روح شریف محمدی روح ادم صفی وسائر ارواحدن اقدم خلق ایلیوب ملاء
اعلایه اعلام ونبوتنه خلعت ونشریف ارزانی بیوردیغی پس نبوت روح حضرت
محمدی عالمه صفت اولوب چون صفت اولدیغی حالده معلوم اولدیکه بعد موته
دخی بقی اولدیغی انقطاع وحی واحکام اوامر حالتی منافی اولمز وعن واثلة
مثلثه ابن الاسقع اصحابی صفه دن اولوب حضرت نبی انس وجان
علیه صلوات الرحمن جنابکه سه سال مدت خدمت ایله ابندر اولدیغی
حالی عن بعد صد ساله رسیده اولدقده عجبا تك سك رسه سنه اد مشقده
عازم تر هنکاه نعیم اولدیغی قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان
الله اصطفی من ولد ابراهیم اسمعیل اصل دلیل بیری زیادة ان الله اصطفی من
ولد ادم ابراهیم زیاده سیله ومیدره واصطفی من ولد اسمعیل بنی کنانه کما قاله
واصطفی من بنی کنانه قریشا واصطفی من قریش بنی هاشم واصطفانی من بنی
هاشم حدیث مذکور باب ثانی فصولندن شرف نسب حضرت فصلنده
بعینه سبق وتقدم ایلدیکی ومن حدیث انس رضی الله عنه انا اکرم ولد ادم
علی ربی ولا فخر لفظ ولد واحد مذکره وغیر اوزره اطلاق اولنوب تخریج
ترمذی اوزره خادم سالك انس بن مالك احد بشده محمد عالم صلی الله علیه
وسلم بیوردقلرینه بنی ادمك اعز شریفم نعمة جلیلهٔ بروردکاری تحدیث
تحدیث ایدیرم فخر اوسا ولم فی حدیث ابن عباس رضی الله عنهما انا
اکرم الاولین والاخرین ولا فخر وعن عایشة رضی الله عنها عنه علیه
الصلوة والسلام انه قال اتانی جبریل فقال قلبت بتشدید لامه فنشدت
مشارق الارض ومغاربها جمع مشرق جهت طلوع شمس وجمع مغرب
مقابل اولدیغی وشمسك هر زمان منعقد مشرق ومغربی اولمغی جمع
قلندیغی امدی جهت اعتبار یله افراد وجنوب وشمائل اعتبار یله
مثنی قلنمق وجوه ثلثه قرآن کریمده وورد ایلدیکی ولله المشرق والمغرب
ورب المشرقین ورب المغربین ورب المشارق اسا ویومقامده
جمعك اختیار قلنمسی عمومه اشعاردر فلم ار رجلا افضل من محمد صلی
الله علیه وسلم حصایدن غیبة عدول اسم شریفی تصریح وباباسیله
دیکی افضلیت منفی مساوات اوزره دلالت ایدر ولم ار بنی اب افضل
من بنی هاشم روایت کوده طبرانی وبیهقی اولان خبر جلیلیدر
جناب حلاصله کائنات علیه الصلوة بیورر یسمع صلصلة شدید شانك
یعنی جبریل امینی بکا تشریف وافبال ایدوب دیدیکی مشرق ومغرب بالجمیع
ارضی تفتیش وتخصص ایلدیم حضرت مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم دن
افضل واشرف کسنه کورمدیم وبر بدر قرزند ایندن بنی هاشمدن مغیری
افضل ابنا مشاهده اتدیم دیو بیورد یلر وعن انس ان النبی صلی الله علیه
وسلم لقی غیری بنا یحمولة بالبراق دابة شکلنده فوق الحمار ودون

البغل برخشی هما بولندر برق ولمعار وسرعة وسبرتدت براق ایله بنا مدر
لیلة اسری به طرقی فاستصعب علیه فقال له جبریل ابمحمد تفعل
بهذا الفعل محمد دیمکدرکه فعلك متعلقی تقدم اولندی واسنوهاوه
الکاربدر فی رکبك احد اکرم علی الله منه فارفض عرقا فاعلده لحول
غیرزدر خبر مذکور ضعیف اول اوبلندہ معنهنا ذکر اولنمشدر یعنی شب
اسراده بیك جلیل شاه رسالتناه براقی کتوروب خدمت بناشنده زده لابر
ما اول دابة هایون سرکشلك ایلدیکی جبریل امینی براقه بیوردیکی محمد
علیه الصلوة والسلامه جنابنه دی ولانند خوش ایدرسین انجه حضرت
مولای جهان افرینه اندن اعز واکرم برفرد سکا سوار اولدرکه کمال شرمندن
عرق نهر براولدی وعن ابن عباس رضی الله عنهما عنه صلی الله علیه وسلم انه
قال لما خلق الله ادم اهبطنی فی صلبه الی الارض وجعلنی فی صلب نوح
فی السفینه وقذف بی فی النار فی صلب ابراهیم ثم لم یزل ینقلنی فی الاصلا
ب الکریمة الی الارحام الطاهرة حتی اخرجنی ببنی ابویه لم یلتقیا علی
سفاح قط لم یلتقیا جملة صالبه درر وسفاح بفتح عفد لکاحدر ویا
عقد جاهلی حدیث جمل باب ثانی شرف نسب فصل اخر بیانده متنا ومعنی
بیان اولندی والی هذا اشارة العباس بقوله فیه جملة حدیثه جناب
عمر حبر الناس رضی الله عنه یومئذ غر سبیله ایشارت بیوردی
من قبلها طیب فی الظلال وفی مستودع حیث یخصف الورق ضمیر مذکور
راجعدر المتساق طیبك اعاده اولندیکه نشاوة وبادنیا ویا نبوت ویا اولاد
مراد اولمه وجاده طیبت لفظینه مسلقدر وظلال جمع ظل سایه برشت مراد
اولور ومستودع ضم میم وفتح دال محمله ایله جنده بمقام ادم وحوا یی مراد بیوردی
ویارحم مادر ایله وخصف ورقك بربرینه بیوسنه التصالیدر وورقه برك درخت
بهشتدندرکه ادم علیه السلام اونکله ستر ایلدی حتی زمینی هذه هبوط
طلر ندن اول ورق منفتیته اولوب سود عنبر وسائر طیبات اندن حاصل اولمغا
بان اولدیغی دیمکدر محصول بیت فیل هذا نشاوة سایه بهشتده صلب
پدر اولور وحرم مادر دیمکدرکه موزف حنا الله ادم علیه السلام ستر ایتدیکی خبر غزای سلطانی
اده ناس بشربه دن طیب وطاهر ایدیك دیمك اولور ثم هبطت البلاد البشر
انت ولا مضیغة ولا علق هبوط فصل اخذ اولور وبلاد ایله مراد دنیادر
ولا بشر جمله حالیه در ومضیغة لقمه مقدار کشت پاره در وعلیق فتحتین
ایله جمع علقه قنی دن حاصل اولم منجمده در محصول معنی بعده اصلب
ادمده جنتدن عالم دنیایه هبوط ایلدیکك واجساد بشر اصل جسده ومضغه
وعلق اولدیغك حالده نورك نزول ایلدیکه بلر نطفه ترکیب السفین وقد
الجم نصاری واهله الغرق نطفه ماء صافی وسفین جمع سفینه یعنی کشتای نوح
ونشر طائر معروف امتاقوم نوح علیه السلام اوغرق ماء معرف ویاظاهری اولور
الجبر یعنی ادرك وسفین لفظینك جمع تلفسی بخورای وحدیی اراده سیله در
یعنی هنوز ماء صافی ایدیك کد کشتی نوحه سوار اولندك بدرستی نشری
ادراك وقوم نوح طوفان نازله هلاك اولدیغی حالده وقت معهودی صلب
نوحدن مشاهده ایلدیك نقل من صالب الی رحمه اذا مضی عالم بداطبق
صالب وصلب فتحتین وباضم تین وباضم وسکون بلده قفا وظهره ورحم ایسه

مقوله در بو

مقوله در بو مقامده عالم ایله مراد قرن من القرون اولمه وبدا بمعنی ظاهر وطبق
بنه قرنه معنا سنه در یعنی صلب پدردن رحم مادره نقل اولندك وقتا
نوبنوبه قرون ظاهر اولمه قرن عالم وجوده تشریف ایلدیك دیمك اولمه بو
محله بربیت دخی روایت کردکه ارباب سیر دیمکه وردت نار الخلیل مکتوفا
بحول فیها وکنت تحترق فولید حتی احنوی بیتی المهیمن من خندف علیا تحتها
النطق احتها حاء مهمله ایله افتعال من حنوی بمعنی حان وبیت وخرف
معنا سنه در فاعل احتوی مهیمن شاهد وخندف کرخاء معجمه وکسر دال مهمله
ونون وفا ایله الیاس بن مضر خلیلك سیدی وخندف مسمی سریع معنا سنه
وحلباء غرف وشرف ونخلتها روبتها ایله دخی مروی در کذلك برمعنا یه در ولطق ضمتین
ایله جمع لطاق منطقه اسامیانه بندا ولنان نشیدر کذلك عرب جبال واطیبه
استعاره اغشیدر حاصلی شرف حضرتی تمثیل بیوروب سنك شرف وعلق
نسبك وحند قدن اصل اصیلك عز وعلا اوزره جائز ومشتمل اولدیکك جبال
شاهقه الك زبر ونخلتده پس مانده در وردی فی هذه القصة زیادة ذکرها
الفسانی وانت لما ولدت اشرقت الارض وضائت بنورك الافق
ونحن فی ذلك الضیاء وفی النور وسبیل الرشاد نخترق یا مرد نار الخلیل یا طیب
العصرة النار وهی تحترق حاء مهمله ایله تحترق لفظی قطع
ونجاوز معنا سنه وضیا لازم ومعندی اولور وافق ناحیه نا وبی ایله
نابت فلندی وروی عنه صلی الله علیه وسلم ابوذر وابن عمر وابن عباس
وابوهریرة وجابر بن عبد الله رضی الله عنهم انه قال اعطیت خمسا
وفی بعضها عرف حدیثك بعضه سنا ابی ست خصال وخصائص
ولم اعرف التاء لم یعطهن نبی قبلی ولا رسول ربنك اولور زیرا
نفی اعم اخصی مستغرق مبدر احد قبلی دخی مروی در نصرت بالرعب
مسیرة شهر الرعب فتح راء مشدده ایله بلذة خوف ومسافه شهر
ایله تخصیص اولندیغی مع هذا دخی روا در محالدن هراسا دو سمکدن
از یغیر عالبشان چاهی اشتباه دکلدر لکن اول حضرت ایله اظهار
عداوت ایدنلر مبانه می یکماهه منزلدن بعید اولدیغیچون اندر
حتی غزوانده من جملة المسافة بعید اولان غزوه تبوك که اخر غزای سلطانی
در اولوب بو خبر جلیل ایله لب جنیبان اولمری غزوه مذکوره
نزدیك اولمغله ظهور اولدیغی بیان واقع اولمه دیمکدر فلما التی بارة وجعلت
لی الارض مسجدا وطهورا وایما رجل من امتی ادرکته الصلوة
فلیصل متفق وفی طهورا وتربتها سایر انبیا علیهم السلام کنایس وبیع اسما
جای مخصوصه در غیری تخدیر نار کذلك اولمغله ایله فلندی
امتا خاتم الرسالة حضرتینه حق جل وعلا جمیع روی زمینی جواز صلوة
ایله تخصیص ایلدیغی رجال ایله تخصیص بالذکر اسالتینه بنا در کذلك
حکم مذکوره دخول مثابطریق الاولی معلوم وادراك ایله مراد اولنور
دخول وفی صلاتی درك در وارض جمیع روی زمینه شاملدر وایتا
لفظیله تنبیه در همان اول خضرتینه مخصوص اولمق توهمی دفع ایچوندر
واحتنی الغنایم ولم تحل لنبی قبلی تحلا فتح مثناة فوقیه وکسر حاء
مهمله ایله ویا ضم تا وفتح حا ایله در وغنایم جمع غنیمه که کفار دن قتال ایله

وفی نسخة دون لعلو الناسخ

ای اضاءت وهی للنهار وفی نسخة وتاءت

وروایة شهرا مامی وشهر خلفی لعلی الغارب

ای عبد المطلب رضی الله عنه

فی حقه وفی اخری فیه بقوله لعلی الناسخ

مطلب فی اصل الیهود

ما مدر یعنی ایلدکلری بنه نسبه اولندی واهل ایله مراد قوم نوح علیه السلام در

اخذ اولنان مالدرخی بدون القتال حاصل اولان مبلغدر وبعیت
بناء مجهول الله ارسلت معنا سینه وبرای حصول علم فاعلی طبق اولندی ای
ارسلنی الله الی الناس کافة جمیع ناس ای ما یشمل الجن والانس وروی
الی الخلق کافة وکافه جمیعا معنا سینه حال اولور واعطیت الشفاعة
لام برای عهد شفاعة عظمی مراد اولنور ویا استغراق ایجون اوله کله
شفاعة کامله درو فی روایة بدل هذه الکلمة جوکله نسویه سی کلمه
لغویه درکه حمل اوزره اطلاق اولنور وبعضی نسخه ده الکلمات واقعدر
یعنی واعطیت الشفاعة کلها سی بدلی روایة اخری ده وقیل لی سل تعطه
اصل سل اسئل ابدیلی همزه نک حرکتی نقل واسقاط اولنمش سل اولور ومفعول
حذف عموم کومه دالدر ای سئل کلما تریده تعطه اکثر قاتسئل دیکلدی
ولتعطه جواب امر ده مجزوم مدر وها سکته ویا برمقدره راجع ضمیر در
حاصل کلام خبر صحیح دیمک اولورکه بیمج ویا شبهه حصتصاله ایله تخصیص
واکرام اولندیکله اول خصال پیغمبران دن یدیشر دن بریله بخش اولندی
اولادیشی نسیمدن یکماکه مسافدن دشمنانه خوف وهراس القا سیله طوغوب
اولمدم ومحجوب اولاصالله وامتیمله بالتبع جمیع روی زمین نمازکاه ویاکیزه
قلنوب امتمدن مردان وزنان هرکیم وقتی نمازی قنعی جایده یاکدره ادراک
ایدرسه تحریمه بندنماز السون ومحجون هالی غنایم حلال قلندیی وبندن
اقدم پیغمبرلردن برداله حلال قلندیی وبی جمیع انس وجن ویا جمیع خلق
عامة ارسال اولندم ومحجون مقام محموده شفاعت عظمی اعطا
بیورولدیی دیدیکده وروایت دیکرده واعطیت الشفاعة بدل سل تعطه
وارد اولنوب یا محمد بندن مطلوب ومأمولی طلبکار اول اعطا وسؤال
اولنور دیلدیی امدت پیغمبران ذوی الاحترام خصوصلرندن بری اعطای
شفاعتی التزام بیورمیوب جناب حبیب الله منحصره اولدقدن اذن
خداوندی تحت العرش سربسجوده سجده یه واذن اولنوب طرف کردکاریدن
یا محمد ارفع راسک وسل تعطه واشفع تشفع امرها بوسنه امتثالا شفاعت
بیورولوب ومقبول شفاعه اولسه کرکدیو وفی روایه اخری
براز دوبهتی روایتلرنده ورود ایلدیکده وعرض علی امتی فلم بحفه
علی التابع من المتبوع دخی امتم بکا عرض اولندیکده وخیر وشرلرهم مشبوعدن
تابع بکا خفی ویتمان قلندیی یا خود غیره اندا ایدوب وضع کندویه اقتدا
الدکلری شریعتدن اصولی مکتوم اولدیغی بحسبله خلاف جهات جلی وعلی التفصیل
واحوالی وذوات صفات امتمک اول خصوصله وحی ایله عرض بیورمشی اوله واقعه
فوجا فوجا امتمی محللرینه متلبسا اولدقلری حالده بروجهله ابراز ایلیه کله
حقیقت حاله بزلرین وقوفی نایاب اوله وکما یسبکا فی حدیث طویل حذیفه بن
الیمان رضی الله عنه له بعض امتمدن ابتدای استشارت ایدوکنده حضرت علی کرم وجهه حنابلرندن روایت
جعفر الصادقه رضی الله عنه حضرت علی مرتضی کرم وجهه حنابلرندن روایت
ایلدکی علوم جفر وجامعه ماذه سنک صحتنده ایدن ماخوذه دیر دیلر امتابعضلری
جفر وجامعه ماذه سنک صحتنده توقف اختیار ایدوب ابن خلدون اول نارک حذوه
بیورمشدر وفی روایة بقیت الی الاحمر والاسود یعنی جمیع ناسه ارسال اولندم
قیل السود جمع اسود فی نسخة الاسود العرب لان الغالب علی الوانهم الادمة

ضم حمز وسکون

ضم حمز وسکون دال مهمله ادمی دیدکده اولان سمرت وطعامده مشوب بالتمره
اولان بیاض غبره فیهم السود تعریف برای استغراق لا للعهد یعنی سود
درخ مراد عربدرکه غالب الوان عرب کندوم کون اولور لیس بمعنی السود اسود
درخ مقصود عربدر والحمر ضم وسکون له جمع احمر العجم ماعدا العرب
وکاهی اهل فارسه تخصیص اولنور زیرا غالب الوانی سرخ فام اولغدر وقیل
البیض جمیع ابیض یعنی حمرالوان مراد سید فامدر دیلندیکی زیرا عرب اوزره
دیدیکی محلده بیضا معنا سنی مراد یدر والسود من الامم ای علی وجه الاعم
وقیل الاحمر الانس والسود الجن دخی حمرالوان انسانه وسود الوان جنلره
دیلندی وفی الحدیث الاخر عن ابی هریرة نصرت بالرعب اوتیت جوامع
الکلم جوامع جمع جامعه اندک لفظله بسیار معانی احکم ومنافع شامله
اولدیغندندر وکلم اسم جنس جمع الکلمة لا جمع ولا اسم جمع علی الا
صح المدحی صفتک موصوفینه اضافتی قبلندن اولور ونبینا افاعل
بهتا در اصل ببن ایدی فتحه نون ایله اشباعدن الف اولدیی بیتهما
اسما ظرف زمان وبعدها اخری اذ مجیتندن کاهی لا یدا اولور اذ جی
بناء مجهول الله واذ للفاجات هو هو جواب لها بمفاتیح خزائن الارض
فوضعت فی یدی شدید یا ایله متشی ویا تخفیفیله مفرد در ومفاتیح
جمع مفتا ایله مفروقه در وخزائن جمع خزانه ویا خزانه مال نناسی ادخار
وحفظ اولنان معدن اولان محلدر ومراد ما فی الارض اولان کنوز واموالدر
اول حضرت عالم منامده بوحالتی مشاهده بیورلرکه ملک رؤیا مفاتیح
خزائنی اذن مولی ایله طرف ذوالجلالیدن دست عالم کشا لرینه فی الحقیقة
نهاده وسلم انمشی اولده وباوقوع ذالک له ملاک رویا خبر ویرمش اوله وفی روایة
اخری عنه وختم لی النبیون حاصل کلام در نظام دخی بو فراز عظیم وفرقان
حکم ایله بعث اولندم وبا کلمات لامعه احادیث جامعه اعطا اولنوب بشان
اولندم وبروقتندهٔ تا نم ایکن قبل رحلتدن کنجینهٔ زمین مفتاحلری
کنوز یلوب ودستم اوزره نهاد فلندیی دیو بیورولدیلر وبنه ابی هریره
رضی الله عنه جنابلرندن مروی روایت کردهٔ شیخین اولان خیبرده بنی
نائم النبیین فلندیکه وعن عقبة ابن عامر رضی الله عنه ابو اسد وابو
حماد الجهنی الصحابی فی سنه ثمان وخمسین مصره والی ایکن رویاده علیه والیلر
الله الجهنی الصحابی قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم انی فرطکم
علی الحوض فرط فتحتیین ایله یشرو ومتقدم قوم وفرنا بمعنا سینه وحوض
حوض کوثر ویا اخر اولق فحتمدر وهو فرط منعلق هو یا فرط صفة مشبهة اولغله
ضمیر ندر حال اولور وحدیث شریفی بالتأمل بلاغة بدیعه درخالی
ولکدر وانا شهید علیکم یعنی شاهد قال تعالی ویکون الرسول علیکم
شهیدا امروز محشرده پیغمبران حضرتلرینه جناب فردیتجون جل شانه هل
بلغتم دیو سؤال بیورندقده نعم امرهما یوکنکه امتثال ایلدیکلرینی
امتلری ما انا نلمزه نذیر انکاریله تصدیق ایدکلری حالده انبیا اوزره
امتک محمد شهادت ایدوب حضرت سرورلرینه اصیادنی امتک صدق
وشهادتلرینه شاهد اولسه کرکدر کما سبق مفصلا وانی والله
لانظره الی حوضی الان ازوسم ایله تاکید رؤیته بصریه حقیقتله اولدیغی

فی بعض النسخ

وفی روایة مفاتیح الکلم
وفی سیرة الکلاعی
لعل القاری

افتضا ايدر والان نتح او زره مبنى والف ولامله مستعمل زمان خاضر
معنا سبنه امدي بهشت و دوزخ موجودات اولمغين برخوضي بوزمان
ايدك مشاهده ايدرم ديمكدر واني فدا عطيت مفاتح خزائن الارض
وافي ما اخاف عليكم ان تشركوا بعدي مرادان تشركوا تقدير نده قباسكا
مطلق دكلدر بوتحذده من تحذوله در ولكني اخاف عليكم ان تنافسوا
فيها خلاصه كلام اول غليت غائبة مجموع عالم صلى عليه وسلم بيورد
امتمه منزل لكاه بشيمى اولان جاى پرصفاى حوضه سرعت متقدم وقرطكز
وصدف وتركيبه شهادت كزه شاهد ومزكى والان حوضه نكرانم وبكا مفا
تح كوزعرض اولندى اى اصحاب وامتم قسم بخداى جهان اغرورم كه
سزلر خلاوة جانشنى اجانمى زائق اولدوغكزدن صكره بعدا انتقالى عباداً
بالله اجانمدن رجوعكزدن باكم يوقدر رجوع اغسبزا مانوايسى دنيا ايله
شمرمه ومال ولفته وهلاكى موجب اموريله تحصيل وانلرنه رغبتكزدن
سزه شفقه وافتادكى معاك خسران اولكزدن هراسانم ديو بيوردى كما
رواه الشيخان وابو داود والنسائى وعن عبد الله بن عمر رضى الله عنهما
ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال انا محمد بن عبد الله النبى الامى لا نبى
بعدى اوتيت جوامع الكلم وخواتمه غيرى قرة معناى لطفى مبسوطاً تقدم
ايلدى ونكراره بارى اولدركه اول خضرت مع كونه امياً بخشايش مولى
مولى اولان معارف ومكارم اخرقرائت وكتابتدن افناى عمر وجود ايلينلر يدك
برسبله روزى قلنمامغين اعجاز براعجاز مكرم بيوردقنى بيان وتوضيحدر
وعلمت ضم عين مهمله وكسر لام مشدده وبا فتح عين وتخفيف لامله در خزانه
النار وجمع خازن كبى وكاتب اسادوزخه موكل اولان فرشته لرى بلدم
وحملة العرش جمع حامل وحملة عرشى حالا چار نفردر فرشتكان در كما نطق
به القرآن امّا قيامتده سكز نفر اولور وعن ابن عمر رضى الله عنهما بعث
بين يدى الساعة حتى يقاتل رجال احذية الشعر رواه البخارى اولغين
عند الله قليلدر ونشبيهها بالساعة تسميه اولندى وبين يدى الساعة يعنى
قيامته قريب ارسال اولندم ديمكدر بقاء دنيا وعدم نسخ شريعته اشارت
وعبارتده استعاره مكنيه روزنامه ومن روايته ابن وهب من
تعبيضيه كه حديث طويل اسلاردن بعضى جابر وبحور مقدم خبردر
وابن وهب ابو عبد الله بن وهب الفهرى المصرى علم حديثده بكانه عصر اولوب
مالك وليث عليهم الرحمة دن روايته مخاريت بيور مشلردر بور صفسان
يديده رو براه تكيه كاه لغيم اولديغى مفتضا امر قضا يله تكليف اولندقدن
تخلص ايدوب الى الوقات النزول وخلوت ايله عمر كذا اولمشدر انه صلى الله
عليه وسلم قال قال الله تعالى سل يا محمد احد انقطاع مفعول بن براى تعميم
محذوفدر اى كل ما تريد فقلت ما اسئل يا رب كسر وتشديد موخذه ايله
اتخذت ابراهيم خليلاً واتخذت موسى كليماً واصطفيت نوحاً واعطيت سليمان
ملكاً لا ينبغى لاحد من بعده فقال الله تعالى ما اعطيتك خير من ذلك كله
مبتدا وخبر اعطيتك الكوثر فوعل من الكثرة بيضاوى عليه الرحمه تفسير
كوثرده اقوال سبعه نقل ايدوب اشهرى نهر جنت وبافران وبانبتى ندر
وجعلت اسمك مع اسمى ينادى به فى جوف السماء وجعلت الارض طهوراً لك ولامتك

والحاصل

وكل موسى بكلمها
نعل القارى

والحاصل اول شهسوار لامكان سيما عليه التحيا شب سنبل كون بنفشه فام
اسراء خطبر بهشت بريخى جولان وعجايب هوسرباى زينتسراى فردوسى سران
ايدرك سرخزانه نبيران اولان مالكى وسائر فرشتكان حملة العرش نماشاسى
ايدوب انوار جمال وجلال وخلاق جهان مشهور لحاظه اعتبار ايلدكدن صكره
احاطه نطاق نطقدن بيرون الطاف حمايه الهيه به فائز اولديركه
ازجمله خطاب جلال احديت وارد اولوب يا محمد نه ديرسك ديله بندن
ديدكده بروردكار حضرتدن طلب مراحم نه اولسوكه ابراهيم عليه السلام خليل
وموسى عليه السلام كليم اتخاذ ايتديك ونوح عليه السلام مختار وحبيباً قلدك
وسليمانه بخشنده ملك جهان اولدك كه اندن صكره اول ملكت برفره شايان
دكلدر ديدم بنه خطاب عزت شرفيافته ظهور اولدى حبيبم سكا عطايا
دن اولديغم مكرمات انلره انعامدن بهتر در كه خبر كثير وجامع فرقان جليله
الشاندر موسك نام حاجيلنى اسم جليل قريب قلدمكه عالم ملاء اعلاده
اسمكله ندا واهل سموات انوكله سبحه كردان تبجيل اولورلر وروى زمنى
خضر تكله بالاصاله وامتنه بالتبع مطلق وياكبره قليم كريو بيوردى وعفرت
لك ما تقدم من ذنبك وما تاخر فانت تمشى فى الناس مغفوراً لك وخطاب
وارد اولوب يا محمد ما فرط ومايفرط منك صدور انمشدر اولسه بيله سنى
مغفرت ومبان ناسده مغفور ايله اولديغك حالده سيرورفتار ايدسين
ديدى وهم اصنع ذالك لاحد قبلك سندن اقدم بركسنه ايجون بويمت
عظيمه ولطف جسيمه بى روزى قلدم على تقدير وقوع الذنب عن الله
جميع انبيا عليهم التحيا با مساويدر لكن بو مقامده ما يعاتب عليه
اولان اوموركى تركى انبيا خفتدر اولامواد دن خضرت خاتم الانبيا
عليه افضل التحايا به عفو ايله تخصيص بيوريلان سائر پيغمبران خضرتلره
اعطا بيوريلدغى حديث شفاعة طويل لسان منبادر وباهر اولور
وجعلت قلوب امتى حنى مصاحفها جمع مصحف كه صحف مكتوبه
يى جامعدر بعضلرى بان مكتوب اولان حتى ايله تخصيص قلندى وروايه
اخرى ده قلوب لفظى بدلى صدور وافعدر يعنى امتيك قلبلرينى
مصحفلرى قلدم حاصلى امتك ايجره حافظلرى قلمقله سنك اوزريكه منت
ايلدم زيرا امتم سالفه ده حفظة صحف منزله افراد معدود واقل قليل
ايديلر امّا امتمه مرحومه محمديه عليه الصلوة والسلامده حفاظ قرآن
وحديث هر عصرده بيحد وبيشمار اولديغى الطاف جليلة الهيه دن
در وخبيات فتح خاوجهه ومؤخره برله بيشمار معنا سنه لك
شفاعتك الى يوم القيمة ولم اخباها لنبى غيرك وبعضلرنده من
ذنبك يعنى فصل قضاده شفاعة عظمى وشفاعة حاصه كى روز
قيامته تاخير واخفا ومهتا ايلبوب جنابكدن غيرى برپيغمبرا يجون
اخبا واخفا اندم مقام محمودك غيرى پيغمبران خضرا ايجون كوجك
شفاعات حاصله انكله امّا اول خضرته تخصيص قلنان شفاعة كبرى
وبكرانه غير مستردر وفى حديث اخرى رواه حذيفه ابن اليمانى والعيسى
الضى بى صاحب سترر رسول الله صلى الله عليه وسلم اولوا وج سدره
هر يبه ده سبز كلكشت بهشت ايدى رضى الله عنه وقدس سره

وفى نسخة بالناس وفى اخرى بيد الناس
نعلى القارى

بشیر نی بعنی زینہ اصل روایۃ حدیثہ فاعلی ذکرا ولمد یفی حصول علمہ بسبار
در حقی توارت بالحجاب فقول کریمی اسا اول من یدخل الجنۃ مبتدا
ومن موصولہ وجملۃ یدخل صلۃ من مفعی ظرف متعلق بیدخل
مدامتی یدخل ضمیر زدن حال اولور سبعون الفا خبر مبتدا مع کل
الف سبعون الفا لیس علیہم حساب مع کل الف لفظ سبعون صفت
وباحال اولور لیس علیہم الخ الف ثانیہ بدصفت درا وعاکر رحمۃ اللہ حدیقہ
بو الیمان رضی اللہ عنہ دن حل اسرار روایت بیورر کہ سلطان عالم صلی اللہ علیہ
وسلم بالسعادہ بشارت بیورد یلر رب جلیل بکا تبشیر جمیل ایدوب بنملہ
اومتمدن برشتہ اول داخل اولان کروہ علیہ هفتاد هزار کسنہ درکہ هر هزار الہ
الثر یک ایتاع وزر یتلری دن بنمشر بیک کمسنہ دخی بلا حساب ولا مناقشۃ بل
تکرر بالکلیم الثر ایلہ دخول اولر اولنور وقد حبیت ما فی الحدیث فبلغ اربع مائۃ
الف الف وتسعۃ آلاف واعطانی ان لا یجوع امتی دخی امتم جذب وقحط ایلہ
ممثل اولمغی بکا بحتی ایدی قحط ایلہ غلا ایلہ جمیع استیصال قلبغیہ لی امدی
بحصوصہا بعض افطار دن وقوع بافتہ فی قحط وکران یومضایقہ ذکلدیر دن ترا اولا
ن دیار دہ مسقر وحملہ یہ عام اولمز ولا تقلب ضم مشناۃ فوقیہ ایلہ یعنی جمیع
امت مغلوب سر پنجۂ دشمنان اولمز وبا مغلوبیت لی دہ برد وام اولمز وباعدم
مغلوبیت اول سلطان دین علیہ صلوات المعین مخصر للرجا نک شرع مطہر نہ
هر جنہ ایطاعت وانقیاد ایلہ مشروط اولوب ان تنصروا اللہ ینصرکم شرطی
مقتضا سنجہ عمل اولہ چون تبدیل وتغییر ایطاعت حق ورسول مطلق ایلہ
درکار اولہ لی اضافت تشریفیہ اخراج فلنوریلر واعطانی النصر والعز
ای الاعانۃ والغلبۃ والقوۃ والرعب یسعی بین یدیہ امتی تشہیر
مفعول مطلقدر یعنی امتمک بیشی وبیسلر ندہ خوف وهراس دیل دشمن
مع بعد المسافۃ یکماہ مسیرہ سیر ونقدم ایدر والحاصل رعب ماذکی هر
جناب رسالت پناہینہ مخصوصہ اولمیوب بلکہ جمیع امتندہ دخی بوحالہ
جلیلہ موجود اولدوغنہ تنبیہ هو بادر وطیب تشدید وبا بنای مجہول اللہ
وبا المعلوم ای احل لی ولامتی الغنایم اصل دلیلی یہ مغانم واقعدر وهو
شاملہ للفی ء هنا واحل لنا کثیرا مما شدد علی من قبلنا ولم یجعل علینا
فی الدین من حرج یعنی بکا وامتمہ بزدن مقدم اولان اوزر تکلیفی اولنان
امور شاقہ دن بسیار فوائدہ الہیہ سہیل وحلال قلنوب اوزر یمزدہ دین
حفیفہ سمحہ یہ شدت ومضایقہ قلمدی لنکم الم سالنیہ محل نجاستی
فرض وعمداً وخطاءً فصاصلہ وجوبی کبی امور طاقت کذاردن بوامتہ
رحومہ معاف بیوریلوب فصر صلوۃ ونبتم وعذر لہ ترک فنال اسا بسیار
موادہ نوسعہ برلہ رحمت باب اولدیلر وعن ابی هریرۃ رضی اللہ عنہ صلی اللہ
علیہ وسلم روایت کردہ شیخین علیہما الرحمۃ اولان خبر صحت اترد
ابی هریرہ رضی اللہ عنہ دن مرویدر کہ حضرت سبحانہ الرحیل
انبیا علیہم اکمل التحیا یا بیورر لر ما من نبی من الانبیاء الا وقد
اعطی من الایات ما مثلہ امن علیہ البشر وانما کان الذی اوتیت
وحیا اوحی اللہ الی ما لہ فیہ ومن لتاکید النفی صلہ ومبتدا درومن
ثانیہ تبعیضیہ وبا بنا نبیہ وجار ومجرور رمنبی یہ صفتدر الاوقد اعطی

خبر مبتدا

حبر مبتدا واو لتاکید الاتصال ومن بعد ضمیر مستتر اعطی مفعول اول
وما موصولہ او یا موصوفہ مفعول ثانی اعطی ومثلہ مبتدا ومن علیہ
البشر خبر دیو ومن غلب معناسی متضمن اولمغی علی ایلہ تعدیہ ایلدیکی
وبا علی بعنی الباء اولہ وضمیر علیہ ما یہ راجعدر وجار ومجرور ومن فعلتہ
متعلق وبا اوندن حال اولور وایات ایلہ مراد معجزاتدر ومفعول اونبث
دیمک اولہ وکلام موجہ بہ معناسینہ وبا فرض مراد یجی اولوب نصر
حقیقی اولمیہ فارجو فائق بعینہ اذا کون اکثرهم تابعا یوم القیمۃ
پیغمبر اوندن برینی یوقدر الا انلرہ ایمان کرہ بشر اولمان معجزہ ایشالی
ایلدیلر بر معجزہ بخشا بتی بیورلدیکی اما اول معجزہ کہ انکلہ بو ارسال قلندم
اول وحی فیلبندندرکہ خدای جلیل انی یکا وحی ایلدیکی بر رجا مندہ مکہ
انبیا حضرلرنک روز قیامتدہ اتباع واکثر جمعندن بسیار ترلی اولام
معنی هذا الحدیث عند الخفیفیین بقاء معجزہ ما بقیت الدنیا وسائر معجزات
الانبیاء ذهبت الحین ولم یشاهدها الا الحاضرلها ومعجزۃ القرآن
اضافہ بیانیہ در بقف علیہا قرن فاعل بقف بعد قرن عبانا
کسر عین ایلہ مشاهدہ لاخبرا الی یوم القیمۃ تابید ویفادن کنایہ در
یعنی ارباب تحقیق عندہ بو حدیث شریف معناسی دنیا طوردقجہ اول
خاتم الرسالہ نک معجزہ سی بقا وبرقراری مراد اولنور وبیغمبران سائر
معجزلری درعقب وقوعی وباعصر یہ انقراضندہ منقرضہ وبا اول
پیغمبر یک اختصاری عالم بقایہ نوجهلری ایلہ ذاهبہ دره واول معجزہ
معاینہ ومشاهدہ ایدیجی الا اول جنسدن واقع واول ایشک اولی ظهور
رشد اولمادہ اولمله هان نظرہ اولی معانیہ ایلدیکی ومعظم معجزات
سبتد کاتنان اولان قرآن باهر البرهان بحر سنی عبانا الاخیرا تابرق
حشر بی در پی اهل قرن اطلاع بافتہ لودانما اولوره دقیقہ کلام بطول
هذا تحیتہ ضم تون وسکون خا معجمہ موبا مؤخذہ براہ ای فخارہ یعنی
بو حدیث شریف مبنی ومعنا سندہ کلام علما کامل اولوب نکتہ تاویل
مشروحہ زبدہ وکزیدہ اقوال در وقد بسطنا القول فیہ وفیما ذکرہ
فیہ سبوق هذا من ابواب المعجزات یعنی بان معجزات حرزہ وابتنہ
اواخر فصولدہ ومحلدہ وغیریہ ذکر اولنان مولدابان بحثیتی سر وتفصیل
وعن علی رضی اللہ عنہ کل نبی اعطی سبعۃ نجباء جمع نجیب کریم وحسیب
وبا هدم ورفیق معناسنہ من امتہ واعطی نبیکم صلی اللہ علیہ وسلم
اربعۃ عشر نجیبا منهم ابو بکر وعمر وابن مسعود وعمار ابن یاسر وابن ماجہ وبلر
مذی علیهما الرحمۃ روایتلرندہ لیث علی بن ابی طالب کرم اللہ وجهہ بیورر
هر پیغمبر امتندن یدیشر وبا بشرہ وهدم نقیبی واعطا بیورلدی پیغمبر
بکر سلطان کونین صلی اللہ علیہ وسلم تکریما ضعفلہ چاردہ رفیق وکامیل
وشریف احسان اولندیکدن ارجملہ جناب صدقہ وبار غاردہ رفیق ابو بکر
رضی اللہ عنہ وفاروقہ صنع الجناب عمر بن الخطاب وحارم عاقبت محمود
عبد اللہ بن مسعود وعمار بن یاسر وندوبنہ حضرت کرار کرم اللہ وجهہ
جناب رندن روایتلرندہ ابی نعیم اولان خبردہ مرویدر قال رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم انہ لم یکن نبی الا وقد اعطی سبعۃ رفقاء ورزاء نجباء

قال الحجازی وزیری
اربعۃ لعلی القاری

مطلب
عائد الی زینب
الاتباع

وانی فدا عطیت اربعه عشر وهم حمزه وجعفر وعلی وحسن وحسین
وابو بکر وعمر وعثمان وعبد الله بن مسعود وابوذر والمقداد وخذیفه
وعمار وسلمان وفی روایة بلال وعمه جعفر وعوف بن مالک وابو بکر منطوق
علیه الرحمة خضر علیه السلام ایله ملاقات ایدن ذی والد بن حکایه
والله وفی خضر علیه السلام دن نقل بیورر رحمتا سرور کائنات علیه افضل الصلوات
راحنسر لیح بغایه ابلدیکه ارض طرف کردکار عالم جل وعلایه عرض واشکایت ایدوب
الهابرورد کارا نابه روزجزا بنم اوزرمدن ذوات بنوت پناهار رفتار وسیرت
نا باب اولمغین دیو شت وبنا هم دیدکده مولای مدبر اروی دن زمنه خطاب بیورولدی
محمد دن قلبلری جمیل پیغمبران اوزره نجمه خواص بندکانمی سلاطهر بنده قلوب سنی نور
درج تعهد مانده قلمم دیو اصدار بشارت ایلدکده کرمکارلغ اول ذوات مکرمه نعمتلر
دریدیو پرسازاولدی خطاب عزت ظهور اتدیکده جمیع زلفا اولیا وهفتاد پیغمبار
وجمله زیاده ودهنقبا وهفت عرفا وسه مختار وبیلاغوث دردیو اخبار
بیورلدی پس غوث رحلت اتدکده اوجلدن بری غوثیت مقامینه قائم وسبعه
دن ثلاثیه نقل وعشر دن تسعه واربعیر دن عشریه وسبعیر دن اربعینه
وثلثماته دن هفتاده وسائر خلقدن بری امنیا بیوربلوب ثلثمائه یه نقل اولنور
وهکذا الی ان ینفخ فی الصور کذا لعلی القاری وشهاب الخفاجی علیهما الرحمة
فی شرحیهما علی الشفا اللهم اجعلنا واشرنا فی زمرتهم وقال صلی الله علیه
وسلم ان الله قد جلس عن مکة الفیل جلس منع هما نسبنه وقصه فیله ووقعه
ابرهه الحبشی اشهر من ان یذکر در بوخبر شهیر ابی شرح طریقندر روایت کردکه
شیخین علیهما الرحمه دیرکه روز فتح مکه ده خلاصة الموجودات حضرتلری نحن بنو
نعم الکهیه بیورروب مشار الیه ایله ناطقه پردازا ولمشاردیره وسلط علیها
رسوله والمؤمنین نسلطنی قولیله کویا اولدقلری طرف ذوالجلالدن مامور بنه
مشیر وحظوظ اعراضی نقصانیندن زاهیتلریله ایله غائب منزله سنده
تعبیر بیوردیغی پادشاه جهاندار افیر حضرتلری اصحابی فیل مکه دن منع بیورروب
ومکه اوزرینه وصولنی وامة وعسکرینی تسلط ایلدیکی وانها لاهل لاحد بعدی
بعض نسخه ده من امتی واخریدن لم واقعدیر وبحل معروفنا ومحهول اولمسی محتملدر
امدی علم ازلیده تحریمی سبق ایتدیکینه اشارتدیر وانما احلت لی ساعة من نهار
یعنی بندکانمکه فتال هرفرد حلال قلندیغی ایچون بعضی حلال فلقوله هنکام صباح
روز فتحدن زمان سیر ایدیکی دیو بیوردیلر وحریره تحریر ابوبکر بن العربی اوزره معنای
خبر لطیفدر مراد لاجل القتال بغیر احرام مکیه دخول دیر زیرا عیاذا بالله تعالی دیانات
ویا کفار تغلب استیلا بالاجماع اندره قتال واجب اولوردی یعنی پس قتال ابدالخلال
اولمش اولوردیمه سی وجه مقرر اوزره مذهب حنیفیه انسب وافربدر وسعی عبا
ضربه سارید رضی الله عنه کسرعینه وسکون واو وموخذه وضاد منقوطه ایله قوی
معنا سینه عتبینه نقل اولندیکبار اصحاب واهل صفه دن الی الوفاة خدمتلرینه کمکن
اولوب بنمونی سنه هجریه ده صفه برصفای ماوی یه نقل ایلدی سمعت رسول الله
صلی الله علیه وسلم یقول جمله حالیه انی عبد الله وخاتم النبیین حاتم کسر وفتح تا
ایله ای اخرهم ومن به کمالهم وفی روایه انی عبد الله ای بمعنی لدیه وان آدم
لمن جدل فی طینته بمعدل محتمل وباسا قط فی طینته خبر ثانی ان وعنه ابی
ابراهیم کسرعین وتخفیف دال مهمله ایله وعن معنا سینه مصدر در بعض نسخه ده دعوت

ابراهیم

ابراهیم ورایتی اشهد واظهر درکه رتبنا وابعث فیهم رسولا منهم ایه کریمه سوایله
دعای ابراهیم علیه السلام اشارتدر وبشارت عیسی ابن مریم بشاره کسرباء
موخده ایله اسم مصدر در وبا اسم مفعول یعنی المبشر بهدر ومبشرا برسول
یاتی من بعدی اسمه احمد قول شریفندر حکایه بیورلمش امام احمد وبیهقی وحاکم
استاد صحابی اوزره عباض رضی عنه الفیاض جنابندن ورویه بیورروب حضرت
خاتم الرساله علیه التحیته بی بیا مرس اولدیغی حالده سماع ایلدیم بیورردیکه
یوبندهٔ خدا وخاتم الانبیا ایدم بدرستی هنوزه فالبیت بی روح صفی الله
ابیمنه وحمیر طینتنده فناره ایدیکی وبی جتا مجدم خلیل الله دعوتی وبرادرم
روح الله بشارتی بم ربدیکی امدیکندولریح نفسی رعوة وبشارة فیلمی
میالغه قصد بیورلمش رضی الله عنهما قال ان الله
فضل محمدا صلی الله علیه وسلم علی اهل السماء وعلی الانبیاء صلوات الله علیهم
ولادتی وابی ابی خاتم رواینلرندر جناب ترجمان القرآن رضی الله عنه الحنان
بیورردیلرکه حضرت رحمان جل شانه بنی اخر الزمان فرشتگان اسمانه وبعضیلرینه
ذی شان نوعا نوعا فرد فرد وعلی الکل المجموع یرمدکجه تقبیل وتجبیل ایلدی
قالوا فضلته علی اهل السماء بحسب سامی حضرت وراوی خبر دخاطر اولنلر
برسان اولدیلرکه بیوردی قال ان الله تعالی قال لاهل السماء ومن یقل
منهم انی اله من دونه الآیه فذالک نجزیه جهنم جناب حق خبر جواب ایلدی
اولدیکه حضرت مولا جل وعلا اهل سماخفنده بیوردیکه هل سمار دن هرکیم بر
الهدن غیری الهم در یعنی ماسوی الله هپ انبهات ایدرز اولوفا لهم قش
روح ایله جزا ایدیریز والحاصل اهل سمای مع عصمتهم علی سبیل الفرض
عذاب جهنم ایله جزا بولورز نهدیدایلدی پس اول حضرتلر رشته سندلا
عند الله ملائکه نک ربی احاطه لندی دلالت اتمندیر وقال صلی الله علیه
صلی الله علیه وسلم انا فتحنا لک فتحا مبینا الایه لیغفر لک الله ما تقدم
من ذنبک وما تاخر خاتم المرسلین خفنده بویورد عظیم الشان بشارت نشان الله
لکریم بیوروب ماصدره وما یصدر وزلاتدن معفوو وغیر مواخذ قلدی
امدی مقام خطابده عتاب کونه لیتی اسرکت لیحبطن عملک ولتکونن
من الخاسرین ایتی اول حضرت خفنده ورود انمکین اول حضرت حدیث مذ
کور ایله استدلال بحثی ایجاب ایدر لکن فرضنده ونتدبر یا دبر والله
عصمة انبیا وملائکه فطعیه اولمغله صاحب کشاف علیه الرحمة هذا
علی سبیل التمثیل مع احاطة علمه سبحانه بانه لا یکون قولی ایله انبی
تفسیر ایلمشدیر شاید داوینک استدلال وردی حضرت سرور کائنات
نک صلی الله علیه وسلم ملائکه اوزرینه مبعوثیتی ایاد دیرکم نبا
رک الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا کریمه سنی
ملائکه اول خضرتک ارسال بیوردقلری معنای مفیدی اولوب ومن
یقل منهم ایله نذارت اختو لیسیله ملائکه یی انذا اولمش اولور قالوا
فیها فضلته علی الانبیاء قال بعضه اصحاب جناب ابن عباس رضی الله
عنهما دن برسان اولدیلرکه یا پیغمبران اوزره اول خضرتک فضلی نه
سبب ندر بیوردیکه قال ان الله تعالی قال وما ارسلنا من رسول
الا بلسان قومه الآیه وقال محمد صلی الله علیه وسلم وما ارسلناک

الآكافة للشامى كافه مفعول مقدر يك صفتيدر اى رسالة كافة وناسى
كافه به متعلق حاصل ايه شريعة حضرت پيغمبريك عموم رسالتيه وسائر عبرده
پيغمبر كيندوفومنه بتخصيص ارسال اولندغلرينه دلالت ايدر وعن حالدن
معدان فتح ميم وسكون عين مهمله ايله معدان حمصى كه كبار زهاد تابعين
دندر هفتاد نفر اصحاب ذوى الاحترام ادراك ايليوب يوزدورت
سال عمرنده خلدبرزمينه رحلت ايلدى ان نفر امن اصحاب رسول الله
صلى الله عليه وسلم قالو يارسول الله اخبرنا عن نفسك اصحابى باصفادن بريدر
عالى فخر عالم صلى الله عليه وسلم وكرم جنابندن پرسان اولوب يا رسول الله
اول امر وابتدا حالندن بزه خبر ويرديار بلر وقد روى نحوه واوحاليه
وفعل محصول ايمشله عن ابى ذر صحابى غفارى رضى الله عنه اخرج دارمى
وشداد بن اوس برادرزادهء حسان رضى الله عنهما سنه ثمانه وخمسين شام
جنتنه مشاهده عزم عقبا ايلدى رواه ابو نعيم وانس بن مالك فقال صلى
الله عليه وسلم نعم حضرت خير الرسالة سؤال اصحابه جوابداده اولوب
اول اردن سيزلر خبر ويرم اناد عوت ابى ابراهيم اسم شريفى ابدن بدل
وباعطف بيانلدر واب جد اطلاف اولنور بعنى قوله ربنا وابعث فيهم رسولا
منهم جناب خليل الله عليه سلام الاله دعاسيله كه خدايا امت مسلمه
يه بعث انلرن جناب خضرتلرى پيغمبر بعث وارسال ايله ديو دعوة مجابه
سنك عينى وبا اثرى يم احمد نسل اسمعيل عليه سلام الجليلدن خضرت
حبيب الله عليه صلوة الاله جنابندن غيرى رسول بعث اولنمديغى
وبشرى عيسى اى بشارة عيسى عليه السلام بقوله تعالى حكاية منه ومبشرا
برسول وبعضى نسخه ده ولبشى باء منكلمه صفتاه ياء موحده برله واقعدر
ورات امى حين حملت انى وفى رواية حيى وصفتنى انه اخرج منها نورا
اضاء له قصور بصرى فتح موحده وسكون مهمله مدينه منوره ايله
ومشق بيننده اعمال شامدن بريدر دركه هجرتك اون اوچنجى بلاد شام
مدن ابتدا فتح اولنان بصرى دركه من ارض شام اول نورى دبدى جمله
عليه صلوات الوهيات بيورركه بى بنور حلوتنا الله رحم مادر اولدقده
والدهء كورور دركه كندو وجودندن برنور ساطع الظهور جدا اولوب بوطلع
مبينه شامى ذبروجد تمام بروجهله منور اولديكى صفا اشبالى بصرينده قصر
لوى منظور لوى اولديى ابن عاكر نقلنجا وزره اثنايى حمله رؤية نور
خفيفة ظهور ايلديكه خداى ذوالجلال رؤياى اولى تحقيق وعيان ايلديى
دينديز امدى روايت خلت بى اووصفتنى رؤيت رؤيا اولمق اوزره
روانيس بينمى بوزدن صورتنى اولمقدره واسترضعت بنى فى بنى سعد
والدهم بنم رضاعى طلبكار اولدقده فى بنى سعد بن بكر قبيلهء معروفدندر
رايله مهربان حليمة السعديه بنت ابى ذويب اول قبيله دندر فبينما
انا مع اخ لى بيناظرفى والقى انباع وباكانه دره بينما واخوت رضاعى
عبدره نبى دكل خلق بيوتنا بنيوت بنى سعد وكندولره اضافتى باعتباره
السكنى او الى الغليب دره نزعى بصرى باى موخده وسكون ها وميم ايله
جمع بهمله حمل وحدى امديره وضاد ومعزى اولادنه دخواطلاق اولنور لنا ازحاى
فى رجلا مجازبدركه منكلا دميده ايكى فرشته دره عليهما ثياب بيض وفى حديث

وفى بعض الروايات
وردنا
لعلى القارى

من اصل الشام
صح

اخر ثلاثه رجلى فجاز دركه جبريل ومكائيل واسرافيل عليهم السلام
بطسيت فتح طاء وسكون سين مهمله ومشناة فوقيه لكوديدكلرى اناء معروف
وشيء يغسل فيه ايله طشت غسل وبا معنى مذكور در لفظ اخرى اولمه مملوة
ثلجا وملوة مجرورة صفة وبا منصوبه حالدر وبا نابت ايله ايراد طشت
مذكر اولمق اعتباريله وبا اينه ثاويلى ايله دره وثلج سكون لام ايله برف وفتح
لام ايله بمعنى البقين دره كما قال الشمنانى فاخذنى مشفا بطنى حاصل كلام
سيد الانام عليه الصلوة والسلام بيورر وقنلردم بروفت بن وبرادرم وضيا
عم ضمير ايله سخله وبره رعية كوكلرايديكى درسه وبراه بلندا ادام جامه
سفيد يوشان وبرطشت زرين برفله مملو ايدى كاكلدبلره وبنى اخذ ايدوب
سينه مجاك ايلدبلر ديدجا قال فى غير هذا الحديث من يخرج الى فراق يطفى
نحى اعلاء صدر وفراق فتح ميم وتشديد فاى ايله لاواخذه اله من غفلة
والجم زائده منتزعا منه ضمير جرغه وبا بطنه عودى سياق كلامدن
معلوم در فلبى مفعول استخراجا مشتاه واستخراجا منه علقة سودا وبطل
حاها ثم غسلا بطنى فلبى بذلك الثلج حتى انقيا وبعنى اول ريان خطا بالا
سينه مدن تابه ناف برسكيه ايله شق صدر ايلبوب درر وندر يوركيم بيرون
قلوب درونيم وقلدبلر وفؤادمدن دم سياه جامدا استخراج ايدوب
ايدا حسنى قلدبلر بعده ذا دل وشبكم اول برف جفا ناله تست وشوا
ايدبلر ناكم خط شيطان واخلاق ذميمه وحاشاك وسوسه در
پاك ايلدبلر قال فى حديث اخر ثم شاول احدهما شيئا فاذا بخاتم
فى يده من نور يحار الناظر دونه فنختم به قلبى فامتلا ايمانا وحكمة
ثم اعاد مكانه وامر شديد ايله الاخر بدا على مغرق ممدوفتح وكسر
وفتح راء وبنتهى فاوساكنه ايله لغة كحل شق وعن فاكو سيط راس وبا مصدر
محى دبر صدره فالتام بعد المشاتا هم ايله اى انضم واجتمع بعنى
حديث ديكردر اولى حضرت بيورديلر بعد الغسل دوفرشته تلك بريسى
دبكردن برينى مناوله ايلدى كيس نوردن دست ملكده برمهر نوردن
نورانيته وتناسنده انوردن افلاذ وردن اولانه نكاه ايدوب حيران
اولوردم اول مهر ايله فلبى ختم ايدوب خاتمدن ظهوره يافته
نور ايمان ومعرفة الله وايقانله دلى مالامال ايلدبى بعده خاتم
مناولة ايدبكى فرشته نور سرشته نهاره وسلم ايدوب مملوا خردن
دست نوره پيوسته جاى چاكى وسته كم اوزره امرادا يبوب درعقب
صدرم ملتم اولدى امدى درون مقدسلرينده جوتلكه علقهء سوداى
تعلق انيبوب اخراجى مقتضى ايدبى نجيب خلق اولندى دبوحاطره
ستوح ايدرسه اربابا لباب جواب بيورمشلركه حكمت الله تكميل خلق
انسانى اولمغين كمال اخراى انسانيه بى انشارن حكمة ايله اخراجى حضرت
حبيبه وقيد اكرام ومونقا يصدق تنزيه وتقدس بيورملرنده مبالغه در
ثانى دير ولذا بومثبت جسيمه اعلا مندر الم نشرح لك صدرك خطاب
مسنطابق ايدوب امتنانى ببان بيورديلر دينلر وفى رواية ان حديث
جبريل قال فلبث ذلك اى شديد فيه عنان تبصران وازنان سوفشان
عن الاول مضارع ايله نفيير وعن الثانى نشرت وزره قال اسمعه ابراى

وفى اصل النبى
وقال لعلى القارى

مطلب
فى العلة الغائية

وفى نسخة نسمعان
لعلى القارى
وفى اصل النلمسانى جبنان
لعلى القارى

افتن در یعنی بر رواینده امید وحی الهی امر شق صدری رسید ختام
بپور دقده رسید بلرکه دل اکاهی قبو بدرکه اندره رحشم خدا بین وحوشنده
دوکرش بوحوشی بدار ظهور دیر دیر تحسین ایلدیلر پس قال احدهما لصاحبه
زینه بعشره من امته فوزتنی فرحتهم ثم قال ربنا بک اللهم من امته فوزبتی
بهم فوزتنهم ثم قال زنی بالوف من امته فوزبتی بهم فوزبتهم وزن معروفا
ورحمان ایسه کفتیرده ظاهر اولان تزائد نقل درکه واجح نزول ایدوب
مقابلی بالاتر اولور وامتندن مراد امتة اجابة دعوته یعنی فرشتکانک برسی دیکرینه اوبتدیکم کمال خوزت مصطفی علیه
التحایا ی امتندن اوبتدن کالانیله محسب النظر العلی وزنیله بیسی بنی عشر امثا
ل کمالات امتمله وزن ایدرک انلره راجح اولدم بعده زابونا یله وزن ایت دیدی
بنه سجده میزان نظر ایلدی بنه دیدی کفة کما لکده جلوه تمسا اولوب بعدها
امتندن هزار ایله مقابله ایدرکن ترازوی نظره وزن ایدوب میزان اعتبارده
بنه برابر لک انمیوب کمالم کفه سی کران و انلره غالب کلدیکی ثم قال دعه عنك
فلو وزنته بامته لوزنها بعده ها اول ملك صاحبنه بیورد یکی ترک وزن
ایدوب میزان ایله اکر جمیع امتی ایله سنجیده میزان کمال اتسك بنه جمله غالب
اولور دیدی حامدی بوخبر صحت اثر حضرت سید المرسلینی علیه صلوات الملك
المعین جمیع ناسدن شجاعت وقدرت وعلم وکمال وفضلت جهتندن افضل
واقوی اولدیغنه دلیل وافی در قال فی الحدیث الاخر ثم ضموتی الی صدورهم وقبلوا
راسی ومابینی عینی سنده بد یا ایله تثنیه عیه ثم قالوا یا حبیب ثم ازده
بنی یا حبیب الله بکدر لم نزع ثم مثنات فوقیه وفتح راء مهمله وعین
ایله مبنی مجهول المجهول ای لم نخف الک لم ندری ما براد بك من الخیر
لعرفت عناك حاصل کلام خبر مذکورده بپورد یلرکه بعد ماکان اول
نرشتکان بکا اظهار محبت وتکریم ومودتله سینه لرینه معاوده ودرا
عیش ومعانقه وسر ومیانه دوجتم بوسی ابتدیلر بعده یا حبیب
الله هر اسان اولمه اکر خطر تکله واد اولدان اخبری کثیره وافی ودانا
اولندیکدن چشمك روشنا مو فرا اولوب شاد وخندان اولوریدك دیدیلر امدی
سزا وار محبت وشایان اکرم اولدیکدن سرور میانه دیده بوسی امده
استحباب روشندر وفی نفسه هذا الحدیث من قولهم ما اکرمك علی الله
الا الله سمك وملائکة منع ضموتی حدیث لطفی ضمه وبسمه سنده
ملائکة کرامك اول ذکرا غایه بثوت رفعه ومنزلتدن تعجیب کنایه
شانلری جمله سندن درکه عجب بر وردکار متعال درکاهنده کربیا
سر ای حبیب خدا زمان ومکاندن منزه قدیمون جل شانه
سنکله معیت مکانیت وقربت وحضور جمعیت برله بیله در لا المقیته
والاجتماعیه المکانیه وسروشان کبریا دخی حفظ وحراست ونصرت
ومعاونت جهتندن جنابکله بارهدم دهم صحبتدر بدیلر
قال فی حدیث ابی درداء فی روایته اولان خبر غفاری رضی الله عنه ده
بپورد یلر وفیه ما فیه وضبر مشاندیر دیدیلر ای معلمها بعد
ذالك اولاری والشان الاان ولیا علی فکانما اراد معاینه بو مقا
مده اوردن مراد اول حضرتله اکرام بپوریلان مکرمات دادخق وعنده

بهم

وفی روایة بین ثدیی بتاکید نفی الاستبعاد لعلی القارئ

مطلب فی استحباب التقبیل

ثبوت ورسالتنه وارهاصات دوالحاصل شان اول سروشان مکرمه
بندت منصرف اولدیکو بابی امر نبوت ورسالتی همان عیانا مشاهده
ومعاینه ایدر اولدم وحکی ابو محمد مکی والثعلبی سوقندی وغیرهما
ان ادم علیه اهدا لعاة السلام عند معصیته هذا الظرف متعلق بقو
له قال ورقوله اللهم بحق محمد اغفر لی خطیئتی ویروی لقبل توبتی
عن رضی الله عنه طریقندن سنده ضعفیله روایتلرنده مکی وسمرقندی حکایه
بپورد لرکه ابو البشر صفی الله بحقدن اکلی خصوصده تضرع کنان جناب
حقه محمد علیه السلام یله توسل بپوروب خدایا محمد علیه السلام سنك
درکاه احدیتکده مستحق اولدیغی کرامت ورلغی ایله یعنی محمدیلك
حرمت وعشقیله بندن صدور یافته اولان خطیئه صوریه ی ستر وعفو
ایله ریدی ثوری روایت کریده کنا هدن رجوع وانابتم قبول ایله دیو نالان
وکریان اولدقده مقال له الله تعالی مما بی عرفت محمدا حضرت مولا جل
وعلا ادم علیه السلام خطاب ایلیوب محمدی ندن بلدك دیدکده
قال رایت فی کل موضع من الجنة مکتوب لا اله الا الله محمد رسول الله
جمله شهادت اسم مفعول مکتوب نائب فاعلدر الله ایله ومفعولدر
رویت رؤیة مقبضیله دیره ویروی محمدا عبدی ورسولی محمد رسول الله
بدلی محمد عبدنا ویدر فعلمت انك لم تضف الی اسمك الا اکرم خلقك علیك فتاب الله
علیه وعفا له والحاصل ادم علیه السلام درکاه کبریایه توجه ایدوب
الیها یاه طاق ورواق ودکر وی ریحانه وکنایه ایوان وخیطان بر شته
نام جمل محمد اسم جلیلکه قرین ولو شته بپورد یکدن معاینه ایلیوب
بلدمکه فخلق قالت ایجون محمد درکاه عز تکده کریم زدیر دیوب ازدمتعال
صفی اللهك توبه سین شایان قبول وکنا هنی عفو ایلدی امدی
بعض دعواتده انبیا واولیا ایله توسل اولنوب بحق فلان دیمك جائز
اولدیغنه بوخبر جلیل دلیل اولور وعلمادن بعضلری الجوزه ای بقال
مسئله لیس لاحد علی الله حق کلامیله افتا ایلدیلر اما جواز ینه بنجه احا
دیث کثیره وقوعی برهان صریحدر وهذا اللهم بحق محمد عزیزی عنده
قالده ای راویه وناقله تاویل قوله تعالی فتلقی ادم من ربه کلمات
تاب علیه یعنی خلق تعالی یله بوقولی جلیلی تفسیر بدرکه ادم علیه السلام
دعایه اللهم بحق محمد کلمانی جناب حقدن اعلام والهام ایله تلقی
ایلدیکی دیمك اولله اما عند الجمهور کلمات ایله واردر بنا ظلمنا انفسنا
وان لم نرحمنا مشهوردر امدی معنای تلقی من الله من غیر واسطه
اخذ وتلقیدر اللهم بحق محمد قولیله نقلی واد اولنده خفا غیر خفی دیر
زیرا هر حالی والا بهشتده اسم محمدی نوشته مشاهده ورؤیله ظهور
بذیردر اللهم الان بقال فکانه جعل الهام الله له الدعاء بها بمنزلة
تلقیها عنه وقیل انه علی قراءة ابن کثیر بنصب ادم ورفع کلمات ومعنی
تلقیها استقبالها باخذها والعمل بها حین علمها خبر مذکوره ادم
علیه السلام ملك فمی کتابنه دانشتی استدلال اولنور ودخی صاحی فی حقدنده
ادمه من ابنه عرفت قولی شریفندکی استفهام اولنوره استفهام حقیقی دکلدر
بلکه خطاب مستطابیله حضرت ادمی تشریف وتفضیلت جناب محمد علیهما

مطلب فی ایضا
بعض فقره

الصلوٰة والسلام درعقب درعقب اکانبیکن وراد ابلدی وفی روایة الاخری
ضم طرز وسکون خاء معجمه ابله وشیخه دبکر دمدالق وضم جیم وتشدید
راو وبا نسبت ابله ابمام دیکر محمد بن حبیب البغدادی مصنف کتاب
الشریعة مراد اولنه بقال ادم فی جواب ما تقدم لما خلقتنی دفعتر اسی الی
عرشک فاذا فیه مقدم خبر مکتوب مؤخر مبتدا ویا فیه مبتدا ومکتوب
خبر اوله لا الله الا الله محمد رسول الله وعده الجمله بدل من مکتوب
فعلمت انه لیس احد اعظم الی قدرا عندک ممن جعلت اسمه مع اسمک
یعنی خیر دیکر ویا امام اجری روایتنده جناب ادم صلی الله علیه وسلم منبا
جاتنده خدایا وقتا بنی محمد مدن وجوده کتوروب خلق ایلدیک عرش اعلاکه
سر براورده نکاه اولدم لا اله الا الله محمد رسول الله عنوان جلالت نشانه
نقش کتابه طاق بربنه نوشته معاینه ایدوب بلند مکه درکاه عزتکده نام
جلیلینی اسمینه فرق قلدیغمدن اولدن شرفا وقدرکه عظیم الشان وجلیل العنوان
کسنه نایابدیر دیدی قال الشهاب الخفاجی قلت ومن هذا الحدیث یؤخذ
ان کتابة اسماء الله ونحوها فی سقوف المساجد وغیرها غیر مکروهة کما توهمه
انتهی فاوحی الله الیه وعزتی وجلالی انه لاخر النبیین من ذریتک ولولاک
ما خلقتک ایزد متعال ادم علیه السلام وحیا بدوب عظمت وجلالم
حقنه اسم پاکنه نائل اولمق ذریتندن مشاهده ابتدیکی ذات سنک ذریتندن وه
پیغمبر اولمق حاتمی درجه کرم محمد اولمیدی سنی خلق ایتمزدیو بیوردی امدی وجود
پرجود وذات بهبود سلطان عالم ایجاد مکوّنات ومبتدر کله لولاک لما
خلقت الافلاک معنی بومضمونی غیر نوعی مشهر اولوب قال وکان ادم
علیه الصلوات والسلام یکنی تشدید نون وبا تخفیفله مجهولدر بابی محمد
کما رواه البیهقی عن علی رضی الله عنه مرفوعا ووجه تخصیصه لکونه
افضل اولان اولی للتشریف باسناده وقبل باب البشر وهی اشهر والتقدیر
مضاف ایله ابو خیر البشر اولمق دخی بعید دکلدر بعض ناقل اخر روایت بیوردی
جناب صفی الله ابو محمد کنیه لندی وبا ابو البشر ایله مکنی دیدی وروی
عن شریح ضم سین مهمله ایله وفتح راء ومثناتحتیه وجیمله دره اما سابین
بجیم ایله تصحیف وخاء معجمه ایله ضبط واسمعانی غلط درر ابی یونس
البغدادی ایمام الحدیث ایکیوز اون دوزبنده دار السلام العقبا یه عزم ایدی
انه قال ضرب ربک رسول الله صلی الله علیه وسلم عودی ظاهر وسیاق کلامه
مفهم مدرج انما سر بجه ازجانبی خبر مذکوری حکم وقوعده فلمسنه باعشیر
ان الله وملائکته سیاحین صیاحت ضایع پروردکاری مشاهده برله
من غیر فصل معتبر سرور وسفر دیر عبارتهاره ظاهر لفظنه نظر
وباطانفه تاویلی ایله ضبر ثابت ابراد اولندی مبتدا وخبری کل دار ای
حفظ اهل کل دار دیمکدر اوله مضاف تقدیرندن لابد دیر وفی عباد تها
نسخة بالتثنیة المنشاة من عاد یعود اذا ازاره اورجع من الزیارة
والتصدیر التسمنی علی الاول فیها من اسمه احمد ومحمدا سم شریفی احمدی
تقدم از قدیم نام احمد ایله بنا وبابین الملائکه احمد ابله شهر تیاب اولدیغندن
اکراما منهم لمحمد صلی الله علیه وسلم والحاصل پادشاه جهان افرین حضرتلرینک
سیاه ملکلری جوار درکه انلرینک عبادة مخصوصلری مرخاندة نامدانش حضرت

اولندی

مطلب
جبریل فی ذکر علی
رضی الله عنه
فی العرش

وفی نسخة ماوعدته
لعلی القاری

وفی نسخة علی دار
لعلی القاری

اولندی لاجل الاکرام حفظ وحراست ایله مامور ومعین دیرلر یاخود اول
سر وشان سیاحلر زیارتلری مربیده محمد واحمد ایله مستحق اولندر مخصوصه
دیره وروی ابن فانع القاضی فانع دنون وعین مهمله ایله عبد الباقی
بن قانع الاموی البغدادی صاحب معجم الصحابة وکتاب القوم اوجبوز التی بردة
فضاء نجف ایلدی بعضی نسخه ده نافع مرویدر که صاحب امام مالک اولان
فقیه سالک در عن ابی الحمراء حاء مهمله ومیم وراء ممدوده ایله مراد کیم
اولدیغی نامعلوم مدر زیرا اصحابدن ابی الحمراء ایله مکنی ابو کسنه اولوب انجق
بربنک روایتی تخریج ابن ماجه اوزره حدیث مشار الیهک غیر بدر ونابعین
دن ابی الحمراء ایله بنام کسنه معلوم اولمدیغی اتفاق کرده شتر احدر مصنف علیه
الرحمة ابی فانعدن نایه ابی الحمراء سرد سند بیور ملری شایان مقام ایدی
دیو برهان حلبی قال وقبلندن کره وقد وقفت علی هذا الحدیث لکن مع
روایة انس فقولیله تایید اتمشدر قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم لما اسری بی الی السماء اذا انا بملک ادنی یدیه دره علی العرش مکتوب لا اله الا الله تعالی
محمد رسول الله عرشی لفتنده سریر ملک وعرش الرحمن اسمانک غیر بدر
سقف جنتدره ایزد تعالی یه تایید نصره ونصر ندره جبدر کرم الله وجهه
جنابندن سمع وحضر اولان صحبت قدیمه واثار عظیمه وکمال قوت وعلو همتدن
ناشی طاق مفرنسه رواق عرشده رسولم محمدی علی ابله تایید ایلدیکی دیو
رفرفده کلمک ازل ایلدی اما ظاهرا بوعنوان بشارت نشانله جناب
مرتضی کلمک ازل ایلدی بعضی نسخه ده تفضلی ایجاب ایدر شاید عرش والای جای
بالاده جناب ولایت مآب ایله تخصیص بیورلدیغی وجهی انفاس قدسیه
بیورلدیغی ارایلندی ماعدا کشف ووقوفه بحال نایاب اولله وغیره خبیرده
علی مرتضی سر پنجه غضنفران سن کربیان اهندوز باب خیبر ده باز
اول باب منیع که سد سکندر خسرویه پای استحکامی ایدی سدهٔ
رجفتدن فوت باز وی همتله قلع ایدوب اول بالا دست معارک هائله
پیر اسبله نثر سن ایلدیکی اثنای جناب خلاصهٔ الوری صلی الله علیه
وسلم بو وجیهله توقیعکشی منشور بشارت اولدیکه یا علی مرتضی
کارخانه هستی جلت عظمته خلقت کونین برهاسی مرضاسبله روشن
استحقاقک ببرایه ایلدی دیو ناطقه بردار اولدی انزی تایید وتحزیر
تقویه بادی اوله دیدیکدر وفی تفسیر کتب تفسیره نقل اولندیغی وجهله
تعیین بیورلمدیغی اکثر تفاسیرده موجود اولدیغندندر عن ابن عباس
رضی الله عنهما فی قوله تعالی وکان تحته کنز لهما یعنی خضر
علیه السلام اقامه ایلدیکی جدار قصه سی قول جلیلندنک تفسیر ندره رجما
ان القرآن جنابندن مرویدر که بیورلدی قال لوح من ذهب فیه مکتوب
عجبا وجوبا محذوف فعلله منصوبدر ای اعجب عجبا ولوح فتح لام وکسر
هی صفحة صحیفة مبسوطه دن لمن ایقنه بالقدر ویقین اعتقاد جازم
در وایقن امنه معنا سیین متضمن اولمغین ربا ایله تعدیه ایلدیکی کبی
ینصب فتح اول وثالث ایله من النصب تعب معناسنه واستفهام تعجب
انکاری ایجولندر عجبا لمن ایقنه بالنار کیف یضحک عجبا لمن یری الدنیا
وتقلبها باهلها فال الراغب الشقلب التصرف وبا یعنی فی اوسع کیف

وفي نسخة صحيحة مكتوبا على الورد الاحمر بالابيض لعلى القارئ

يظهر اليها انا الله لا اله الا انا محمد عبدي ورسولي صرف الحديث لا تكثر
عدد ما تقدر ريكوع وما تزرف بانك منه تغيير مذكور وحديث شريف قدسي
اولوب بعض انبيا يه وحي اولندي فلك ما شوار ايدر يعني كنز ايله واردر
خالصدن مصنوعه بر صحيفه مبسوطه دير فلم صنع كردكار ايله كتبيده تحرير
دركه مرا عجب انكله عجب ايدرمكه لا بدّ ان يكون اولان قضا وقدره ايمان
ايليين بنجه تحصل مرتفدر بيم وثابه ونفسنه تعب ردا اولور وكل ما قدّر الرحمن
جون خلق انمز نفسني اتعاب اتمسون واكا نجه ايدرمكه انتشر وروح موجود
اولديغندن نيقدر ايليه ويبلة نفسي مزاتدن خالي اولميوب مهر خال مواخذه
اولنور بس نادن مراسان اولميوب حشا رخندان اوله امدي شقي ويا
سعيد اولديغي معلوم موموت اكا خيل مورديدن نزديك ايكن ضاحك
وسرور اولمسون واول كه ايجون نجب كنا نم كه دنيا بي دني حالينه لكن
اولوب في كل خين اهل دنيا ندن تبدل مرتغيرينه نكاه ايليه نجه دنيا يه
اوكمسنك فلبي ميل وركون ايدر بس حكم واردر قضيه قدرت ونصر قدره
اولان خدايي بكتا بنم وكافه ناسه محمد بنم رسل وعبد خاصمدر وعلى
عباس رضي الله عنهما على باب الجنة مكتوب اني انا الله لا اله الا انا محمد
رسول الله لا اعذب من مالكها بهشت برين باب السعادة سي اوزره
اني انا الله الحي نشان غاسي نوشته بيور يلوب ركسه خالصا مخلصا
كلمه شهادت ايله ناطقه بردا ولسه بن اني تعذيب انم لا تقنطوا من
رحمة الله ان الله يغفر الذنوب جميعا يه كريمه سي اسادر وذكر الله
وحده بالبناء للمجهول فيهما على الجارة القديمة مكتوب لا اله الا الله محمد
نفي مصلح وبدا مين يعني قبل عصر النبوة سنك كهير اورر لواسا مي
سا ميله مرتشنه بولندكي سعنا سي محمدا وارحقه محتشل ونواحيدن
محتنب درء وجمع ناسي خير وسعادته هدايت ايله اصلاح وعدلي ايله
عالم صلاح بذير درء وحي حق اوزره امين درء وذكره السمنطاري كسريسي
مهمله ومم مكسوره ونون ساكنه وطاء مهملة والف وراء وباء لنسبة مشتقدر
ايله جزائر غربدن برقريه يه نسبتدير شيخ ابو بكر بن عتيق عليه الرحمه درء
انه شاهد في بعض بلاد خراسان فلم معروف وكاهي راسي ساكنه والتي
حذف اولنور مطلع الشمس معنا سبنه مولود ولد على احد حسبنه مكتوب
لا اله الا الله وعلى الاخر محمد رسول الله يعني شيخ ابو بكر سمنطاري بعض
ديار خراسانده مشاهده ايتدكده برمولود امتدن ولادتي حينده شق
جدني اوزره لا اله الا الله وصفحه اخراسي اوزره محمد رسول كلك قدر نيله
نوشته اولديغي حالده مادرزاد اولمش مشاهده ايلدي بالاده روايت
يت ايله اول حضرتك اسم جميلي سراد قات عرش اوزره مسطور ومثبت
اولديغي ثبوت يافته ايكن بونك امثالي روايات سردنه عدم احتياج
هويدا ديير ديمكدر امّا حضرتك حاطر ينه سايح اولوركه سلطان عالم
ملك نام وشا نيله كتابه ايوان بهشت وعرش وصفحه فوقنده ومكتوب
اولديغي احاديث صحاح ايله متواترا ولغيي مسطور عليه الرحمة بو
سر جليلك وفحوى جماد وانسان ونباتده صدور يافته اولديغنه
مشايخ ومورخين لسانندن شهر شياب اولادة اخبار واثار يقين دخي اراد

بيور مشولدر

وفي نسخة لم يذكر لعلى القارئ

لا اله الا الله

جليله

بيور مشولدر اخبار بتون اخبارلرم سالفيه يه اعتناسي اولان
منور خان اسلام واداولنوره ان ببلاد الهند ورداً احمر مكتوب
عليه بالابيض لا اله الا الله محمد رسول يقفي ويا رهنده كل سرخ اولورکه
اوزرينده اسغيدلج اسا لونن بنا صيلمه كلمتين جليلتين تحرير كردة خامة
قدرتدر واعلم ان ما اشتهر من ان الورد الاحمر خلق من عرق النبي
صلى الله وسلم اومن عرق جبريل موضوع كما نقل ابن حجر عن النووي والذهبي
امدي اثار محرره ما ننديجه اخبار بسيار كلان عارفه بركل يتر حتى واشياد
هر شيئ اوزره نام خدا واسم سيد الورى مرسوم ورفعنا لك ذكرك
فحوا جليلي حكم ايله منقش درست قدرتدر بركه بنا وسما وملك وفلك
وعرش وفرش وحجر ومدر وشجر وثمر جمله يه پيدا ولكن دل اكهان واولو
الابصار هويدا در ورويي عن جعفر بن محمد امام صادق ولد باقر رضي
الله عنهما عن ابيه محمد بن زين العابدين اذا كان يوم القيمة نادى منادٍ الا ليقم من اسمه محمد الاحرف استفتاح وتنبيه
دره وقيامله مراد غير بدك امثالي ايجون انفصال دركه استفهاماً ويا
مجاز مرسل اولوره فيدخل الجنة لكرامته اسمه صلى الله عليه وسلم بو لفظ
شريف دخي تحفة حديث وكلام نبوت مايدندر استفتاحاً اوتجريداً باسمي
لفظيله ايراد بيور ميوب اسمه ايله اداً ايلدي والحاصل امام جعفر صا
دق يدر محترمدن روايت بيور يلركه صوفناكه روز رستاخيزه هول انكيز
قائمه اولدقده ملائكه دن برملك اقرد ذوالجلال ايله ندا ايدوب اسمي محمد اولانلره
اسم اخر ايله بناء اولنلردن ممتاز اولوه ومحمد صلى الله عليه وسلم حضرتنه طا
نامدش اولديغكز عزت واكرامكه لاسم الحضره داخيل جنت اولونز ديو اندا
ايدر ديو بيور ديلمر روي ابي القاسم عبد الرحمن بن القاسم فقيه مصر
وصاحب مالك وراوي موطائي بو رطفسار بردة دقيقي خالك بالك الخد ولدي
في سماعة اي سمعوعاته عن ليوحه وابن وهب ابو محمد عبد الله بن وهب حي حا
معه اسم كتاب عن مالك محيي السنة وامام دار الهجرة رضي الله عنه قال سمعت
اهل مكة يقولون ما من بيت فيه اسم محمد اضافة بيانيه ديره اي اسم هو محمد
فينخص بهذا الاسم اولا ميته اي اسم من الاسماء هذه الذات فيشتمل جمع
اسمائه الآتي ورزقوا يعني ايام مالك يعني جناب مالك نقل بيور ركه اهل
مكه دن كوشتردم اولدي ديد يلر برخانه نا يابدركه انده اسم محمد ايله بنا وكسه
اوله الا اول داده بسيارة اولاد واشياع وبركت ايله نايان اولوب نام شريف
حرمتيله رزق ومعاشلري فراوان فيلنور بعضي نسخه ده وزرقوا جيرانهم وقوع
يافته ديز جمع جار لغة ملاصق وشرعاً جهل حانه يه دكين عام اولوره
يعني بر بيت ده هنكام سلطان انام اولكه همسايه لري بيله بركه اسم
سامي محمد ايله قرين وفاق اولكله فيلنور لره وعنه عليه الصلوة والسلام
ما ضر احدكم ما نافيه واحد مفعول ضر ان يكون في بيته محمد ومحمدان
وثلاثة محلا مرفوع فاعل ضر ونفي ضر ايله مراد وجود نفع در بلكه
ماء استفهاميه اولوب اي يكون جمله سي حرف مقدر ايله مجرور اوله
اي اي شيئ حصل له من الضر لكون في بيته ابن سعيد طريقندن
مرفوعاً مروي حبر شريفده سعادتله حضرت مصطفى صلى الله عليه وسلم بيورر

وفي نسخة صحيحة مكتوبا على الورد الاحمر بالابيض لعلى القارئ

وجد معناه

استعارة ويا مجاز مرسل اولوره

وفي نسخة بعض لعلى القارئ

جليله

سیزدن، ربکز، زبان رس اولیوب، بلدکه مخفف بلدر، وعبی برکت درکه صاحبانه سنده
بردایکی واوج محمد اسمیله تمام کسنه لی اولر، وفی بعض النسخ وعن علی رضی
الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ما اجتمع قوم فی مشورة
معهم رجل اسمه محمد ثم یدخلوه فی مشورتهم الا لم یبارک لهم وعن عبد
الله بن مسعود رواه احمد والبزار والطبرانی ان الله نظر الی قلوب
العباد فاختار منها قلب محمد صلی الله علیه وسلم فاصطفاه لنفسه
فبعثه برسالته یعنی حق سبحانه وتعالی ارواح بندگانینه نظر بیوروب
روح محمد صلی الله علیه وسلم که ذات پاکی ایجون مختص ومقرب ایلدی
امری نفسی ذات وباجسم معانسبته دیر، وذات من غیر مشاکله جائز اولور
وحکی النقاش امام ابوبکر محمد بن الحسن المفسر المشهور ان النبی صلی الله
علیه وسلم ما تزلت وما کان لکم ان تؤذوا رسول الله ولا ان تنکحوا
ازواجه من بعده ابدا الآیه یعنی بیزیك ایجون رسول الله ازیدی وجنا
انکز جائز دکلدیر دخی ابدا لابدین بعد موته ازواج طاهراتنی تزویج
انکز جائز دکلدیر دیو ایة کریمه شرفیا فته نزول اولدقده قام خطیبا حضرت
امام الانبیا علیه السلام لها یا عادت کریمه لری اوزره ناسه براکی اعلام قیام بیوروب
خطبه خوان اولدی، فقال یا معشر اهل الایمان ان الله فضلنی علیکم بفضلکم
وفضل نسائی علی نسائکم تفضیلا الحدیث شرفین بیوردیلر که ای جماعت
مسلمین، مولای معظمینی بنی سائر بك اوزره وربکزه فضل عظیمه تفضیل ایلدی ونبی
حلالکزی سائر بك نسوانکز اوزرینه فضل بسیاره وحرمتنه بیتمارا ایله تفضیل
بیوردیجه، فصل فی تفضیله صلی الله تعالی علیه وسلم بالتضمنه
کرامة الاسراء من المناجاة والرؤیة وبامامة الانبیاء والعروج به الی
سدرة المنتهی ومارای من ایات ربه الکبری، بمادة وبانبیه وبانعته به
دره واسری مصدره ویقال اسری واسری اذا سار لیلا ومن بیان لما
ومناجات کلام سیردر، لان السر یقال له بخوی اماغ فامناجات عبدك
مولا ایله اولان کلامینه تخصیص اولنوره مناجات موسی علیه السلام
اساورؤیت شهودی بصری دره نکم مشاهده علی مصدری رؤیاوه
نظری قلبی مصدری رای دره وعروج جمله علوه صعودن وصدره
شجره بنق والك میوسی مانند میوسی جوزه وبرکی نمونه کوتی فیلدزی
وظل ظلیلی اومثابه درکه جواد رهواله ابخق یتمش ویاپوز بلده قباغی
نبی اولنور وچار نهرکه ایکیسی ظاهر الجریان اولان نیل وفرات دیر اصل
شجره صدره دن ظهور ایدر وسدرة منتهی ایله بنام اولسی مافوقندن
نزول وتحتندن صعود ایدن اکا منتهی وباعلم خلایق اول چایی والایه دلك
رسیده اولوب انی تجاوزا غیسه وبا محل نهایت ملائکه سدره اولمغله
شعبه فیلینه وخباوان جوهر امیوان پیك خدا که مقام جبریلدن عبارتدر
اول درخت معلا میانه سدره دیره ومارای مصدر یه وما موصوله وعائدی
مقدر ومارآه دیمك اولور وبامای مصدریه وکبری مفعول رایجه می ایله بیان
مقدم علیه اوهو صفة لایانه ومن تبعیضیه اوزائده یعنی بوفصل رفیع
اداحناب عبدالوحی علیه التحایا حضرتلرینك بحق همنا مکالمه وعبی بصرایله
رؤیة قولی وارواح انبیا جناب امامت پناهلرینه اقتدا سدرة المنتهی

وعالم بالایه

وعالم بالایه عروج وایات کبری هوحالات عظیمه معاینه بیوردقلری خارقه
اسرا تضمن واختوا البدیکی عجایب امور ایله اول حضرتی سائر انبیا اوزره تفضیلی
بیاننده دیره ومن خصایصه علیه السلام قصة الاسری وما انطوت علیه من
درجات الرفعة مما عاینه علیه الکتاب العزیز وشرحه صحاب الاخبار
وفی نسخة صحاح قال الخلیلی کلاهما جمع صحیح واطلاق کل منهما فصیح ودرجات
علو فی الریب ومرفاة جسیمه در بعض قصة برخصة اسراورنبه والالات ه
مشتمله اولدیغی قضیه زیبا کله فرقان مجیدنده سورة اسراوخمالی
نبیه وسند متصل ایله شذوذ وعلة قادحه دن سالمه روایت بیوریلان
آثار کثیره ایله بکی مکرمات ابزی تعالی انبیا اوزره تخصیص بیوردیغی حصایصدن
ندر قال الله تعالی سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد
الاقصی الآیة الذی بارکنا حوله لنریه من اباتنا انه هو السمیع العلیم سبحانه
علم للتسبیح بمعنی التنزیه وموصوله مضاف ومصدر بت اوزره منصوبدر او
ایقاعه مروشندر کله رسم بلیغ فرقانی امر غریب وه کلماء تقدس ابتدا انکدر
واسری فی صلة الذی یقال اسری اسراره اذا سار لیلا وسری سریا اذا سار نهارا ه
وقیل هنا لغتان بمعنی وزیادة هز ایله فخما وللتعجیب وعجبت ایله مفروضه مقام تعجیب
مبالغه ایجوندر ولیلا ظرفیت ایله منصوب وتنکیری قصد مدکه اسرانك یه دلا
لتدر ومراد اقصی مسجد دینه نعت اولور معنای جمیل اولزمان ومکاندن منزه
هولای جلیل درکه عبد الخاص الخاص محمد علیه الصلاة والسلام خلال شباب
مسجد الحرام دن بیت مقدسه تنبیر ایلدیکی اول مسجد اقصی کله طرافی وجوانبی
مقر بینادر وهبط وحی وملائکه صعود وحشر ومنشر وانهار واشجار وثمار ایله محفوفدر
بیور مغله طیب ومبارك وثمایاب ایلدیکی بابانه اخذدن بیت مقدسی
مشاهد واروا ح انبیا ومقامات علیه سنی اکا ارائة ایجون لیلا اسرا ایلدی
بس رب متعال افعال وافعال محمد علیه السلامه سمیع وبصیردر وباخود
محمد صلی الله علیه وسلم کلامی حق سمیع مولا یاتی فیانی مطلقی مشاهده
ومبنادر دیمك اولور وقال عز وجل والنجم اذا هوی الی قوله لقد رای
من ایات ربه الکبری واو برای قسم ونجم ثریا وما ضل جواب قسم وما نافیه
ولا وایات مذکور منصوبه اولدیغی معانی الطیفه باب اول فصل بحمده
منسوبدر ای بیان وبوبابده دخی جمایجا تفضیل وعیان فیلنور فلا خلاف بین
المسلمین فی صحة الاسراء به علیه الصلوة والسلام اذهو نص القرآن بحسب
النقل الشاهد له العقل اهل اسلام میانه سنده اول همایون صلی الله علیه
وسلم سنوح عالم علیین بیور مدیغی صحتنده خلاف نا یابدر فضیلة مذکوره
جمع علیها درکه لسان ساطع البیان حضرت قرآن ناطق بدیر وانکار رجال محال انجق
اختلاف بلفظه وبامنامه ولمسنده دره وجاءت بتفصیله وشرح بجایسه
وحواص بینا محمد صلی الله علیه وسلم فیه اخادیث کثیره متبتره رابینا
ان نقدم اکثرها ونشیر الی زیارة من غیره بجب ذکرها محالات لذت بخش
معالجه اول مهمانخانه علیه حضرتلرینك خاصه واختصاصنده انوار واخبار
متفرقه گورولدیلر اول اخبار بشدن اصح واجمع اولان جلایل بخصوص
بیوقتی اختیار انکی اهنامامی ایلدیك وبوخصوصده ماعدا ذکری
ایجاب ایدن زیارات لطائفه اشارات ایلدیك که رویق افزای الحدیث

اخبار کثیرة شهاب

مسلسب
فی بکة انم
محمد

دو شهور مفرد اوله حدثنا القاضي الشهيد ابو علي حافظ ابي بكر والفقيه
ابو بحر باء موحده ذال معجمه فتحي وحاء مهمله ساكني ايله بسماعي عليهما والفقيه
ابو عبد الله المتسمي محمد بن عيسى باسناد مختلف عليهما الرحمة وغير واحد من
مشيوخنا سناً كبيراً واوله معجمي شيخ دبركه ع فا اسناد معني سينه دو
فالوحدثنا ابو العباس العذري ضم عين مهمله وسكون ذال معجمه وراايله
بني عذره كه ع بدن برمشهور قومدر حدثنا ابو العباس الراني حدثنا الوحمد
الجلودي ضم وبا فتح جيمله حدثنا ابو سفيان نامسلم بن الحجاج صاحب الصحيح
علماي مغاربه دابي وزر صحيح مسلم صحيح بخاري دن اصح وسلم اوله حدثنا
شيبان شين معجمه مفتوحه وسكون تحتيه وموحده ايله ابي فروخ فتح فاو و
تشديد راي مضمومه وسكون ووحاء مجمه ايله سعيد الطائع معدنيه وبدون
الواو مشهور در حرم دبمكه رصاحب العبي فروخ اسم خليل الله ابراهيم
عليه السلام در وبمثنا ده ابو بحمد كما في المطالع وشيبان بن فروخ ابو
محمد الحبلي الابلي در ابكيوز اونوز بشده عزم عنقيا ايلدي قال حدثنا
حماد بن سلمة يوز التمش بديده عازم دار اخرت اولدي حدثنا ثابت البناني
ضم موحده وتحتيه نون ايله عمرندسر خيل دخا وناني اسما ثابت
وثقه ايدي يوز بكرمي بدي سنه هجريده ملكت بنابه حرام ايلدي عن
انس بن مالك ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال اتيت بالبراق وهو
دابة ابيض عريض لفتد دوات ابع ومعنا دراصل هر سير وحركت ايدن
ذي روحدر كه مذكر ومونث قلنور ابيض طويل فوق الحمار ودون
البغل ابيض خبر بعده خبر در دابه يه صفت دكلدير وطوي سوكردن دما
يبسي اعنبار ايله در طول قوايم مراد اولنمش بضع خافره عنه منتهى طرفه
حافر جمع در زيرا ضبطي غير اصلا اولنمش وبران دابسه طلق غبيراولنور
سم كاواسا ومنتهى انتها معناسينه مصدردر وطرفا بصره عشم دركه
نظر مراد اولنور قال فركبته حتى اتيت بيت المقدس فربطته بالحلقة
التي ربط بها الانبياء مقدس فتح ميم وكسر دال مخففه وبا ضم ميم
وفتح دا مشدده ايله تقديس تطهير معناسينه در وحلقه فتح حاء ومهمله
وسكون لامله معلوم اولاكه اول هاي هابون دال فتحي اشبادت بردار عالم
بال قلدبغدن وقتيه زمان صورتنا اولدبغدن ايي بندن شهرستاني
اخبار اخبار تقييد اختلاف اولندر اكثر وجوي سلفي وكثره خلفي
شيرازه بند مجموعه اتفاق بيوردقلري سنه هجريه دن برسنه مقدم ولفتدت
اون اوچيجي سال ربيع الاولينك پديجي اثنين گجه سندي بهجت حانه امهاني
بنت ابو طالبه دره نهبه اسباب خواب اشغاله ايكن بلبل خرشلهاجه كلوب
قدسي اول سلطان سرير ناجي نبوت وصاحب المعراج دار الضيافة مملكوته
عوت انشدير حاصل كلام بيغمبر هعلا مقام عليه الصلوة والسلام بالاستعاذة
بيورديلركه بكا براق برق رفتار كتوردي اول برجانور كه زسرنا يكه دوكم
موزون وسپيده جهاردن بزرك واسيردن كوچك مويسر انمي اقطار افاقدن
نظر انداز اولديغي محلله كوفله سفني وضع ايدردي قدم برقيايي نظر مكشاد
مكر خود نظر رفتوجه نهاده براق جولانريه بصر نيركان كام جواريحه سبقت كردن حرام
اول نزد ديدهٔ عالم صلى الله عليه وسلم بيورركه ركاب براقه پاي تمكين صلابت

ركوب البديع

مطلب قال العذري ضم العين المهملة وسكون الذال المعجمة

ركوب البديع يعوع برق صفت چست به بشت براق تاكم واصل بيت مقدس
وزمام براقي انبياي كرام ربط ايده كلدكلري خليفيه بندا بندي ثم دخلت
المسجد فصليت فيه ركعتين ثم تاخرت ريتوا يجوندر وتحريه بندا اولدقلري
دوركعت نماز تحية المسجد در واسراء نماز فرض اولدقدن اول مقدم اول ضفره
صلوة ليل وياصلوة بالغدوه والعشي فرض فلندقده اختلاف اولمشدر
ثم فرجئني فجاءني جبريل باناء من خمر واناء من لبن فاخترت اللبن فقال
جبريل الفطرت جبلت وطبعت واسلام واستقامت معناسينه دخي
اولور يعني اندن صكره مسجد اقصي يه داخل اولوب ايكي نماز تحريمه بندا اولوب
اولدم ادائي نماز وثنايي كرم كارسازدن صكره جقديم پس امري الوحي عليه السلام
بكا ايكي كاسه مالامال ايله كلدي بري خمر وديكري شيردن ويرشيرينه التفات
ايدوب نوش ايلدم دقيقه دان اسرار ملكوت بكا يا محمد تابيد دين اسلام
واستقامتي اخبار ايلديلر يعني الله دركه شير صافه ميل ايدوبه عاقبت كار
امتي خير ايله ايدك ديدي ثم عرج بنا الى السماء فاستفتح فقل من انت فال جبريل
قيل ومن معك قال محمد قيل وقد بعث اليه قال وقد بعث اليه ففتح لنا فاذا
انا بادم صلى الله عليه وسلم فرحب بي ودعا لي بخير وخبر بنا له عليه
السلام والبراق اوله وجبريل وثني نسخه عروج بي وفاعيل عرج مبالغه اولور
ويا تعديه ويا للصاحبه واستفتاح ويا قرع وباصوت له ظاهر
اولمه ولفظ جبريل ثاني مبتدانك هقدر خبدر ركه انا جبريل ديمك اولور
وقد بعث لفظندن استفهام مراد اولنوب اوقد بعث ديمك اولمه وبعث
ايله مراد بعث نبوت وكل بكله عروج اسمانه بعشدر ه ففتح بنابي فاعيل
ويامفعول لدير وانا في السمائيه وترحيب مرحبا بك قولي دبركه جعل
مكانك جسعا واسعا دمكدر بكا له اكرامدن كنايه در بعني براق برق دم
حركتي سم ايله مبدان زقرد كون اسمان عنان ريزا ولدم اولدك اولدقلري
صل اولدقده بيك خدا خلقه جنيان باب الحفظه اولدقده كه دربا
زه فلك الدنيا نك اسمدر ورحه برده سراي ملكوندن من انت و
بلديي فائده معراج جبريل در ديدي تكرار اعادهٔ سؤال اولنوب اي
سكا همعنان وهمداي اسمان اولان كمدر ديدي محمد عليه السلام در
ديدي وقد بعد اخريه بامعراجيله محمد بعث اولندي مي ديدكلري نعم
بعث اولندي ديوجواب داده اولغين مفتوحكل باب الحفظه فتح باب
سما ايلديي درحال بر ابو البشر آدم عليه السلام مسند نشين ايوان سرمه
رنك نفس كوردم بكا قصد اكرام ايدوب مرحبا بك ايله ترحيب وخير دعا وثنا
خوان اولدي امدي اسمانك نجه كشاده بابدن وار در امافلاسقله جواب
فلكيه نك نجه كشاد اسنحا الاقبول خرق والتيامي نصوص بحكمه ايله عزيزه معرا
جيه خرو فتنا بيله منكر لر در پس جبريل مغبت بني جليل بيور مغله نكريا
ونا بسا له استفتاح بيور مشار جبريل عليه السلام بالكر اوله استفتا حه
حاجت اولمزدي ديديلر امابي منير ابواب شما منغلقه در فتح اولنور
حضرت سلطان رسل صلى الله عليه وسلم تشريفي بحوت تنويهاً بقدره
الهي كشا فلنور اكر مفتوح اولق ايله مصادف اولنسه مخصوص براي
حضرت كشاده فلنديغي معلوم اولمزدي والله اعلم ثم اعرج بنا الى

مطلب ارسل اليه بمعنى الفاء

وفي رواية صحيح

مطلب وبعث عروج

مطلب جواب لطلق في ابواب السماء

السما و الثانیه فستفتح جبریل من انت قال من انت قال جبریل و من معك
قال محمد قیل و قد بعث الیه قد بعث الیه ففتح لنا فاذا انا بابنی الخالة عیسی
بن مریم و یحیی بن زکریا صلی الله علیهما و فرحبا بی و دعوا الی بخیر بعده
فاذا هفتکانه افلاکك ایکنجینه عروج ایلدکده دستور مسطور اوزره سوال
و جواب و استطلاع و فتح باب اولنوب انکی حاله فرزند انی عیسی و یحیی علیهما
السلام کوردم بکا مرحبا ایلیوب خیر ایله دعا و ثنا فلدیلر دیدی مادر
روح الله مریم بنت عمران بکدیکرده همشیره سی اولوب و هر بری پسرانه
عالی کهانه حال اولوره بینهما ده قرابه قریبه اولمغین فیروزه کون فلك
زبده ایکنجی اسوده مهد عزت کور مشلردر ثم عروج بنا الی السما و الثا
لثة فذکر مثل الاولی ففتح لنا فاذا انا بیوسف صلی الله علیه وسلم
و اذا هو قد اعطی منطق الحسن فرحب بی و دعا لی بخیر بعده ما
رفقت جبریل امین ایله فلك ثالثده یوسف علیه السلام محفل نشئه قرار
و اکا نصف حسن و ان و جمال احسان اولنمش مشاهده ایلدیم بکا مرحبا
ایلیوب جمیع نون دعای خیر ایلدیکی ثم عروج بنا الی السما و الرابعة فصر
ذکره مثله فاذا انا بادریس علیه السلام فرحب بی و دعا لی بخیر بعده
اسمان جهارمه عروج ایلدکده کما فی الاول فرشتکان جبریل دن پرسدیلر اول
دیلمر لسان خلق البیان جبرائیل صفا بخش سامعه منشا فان اولدقدن صکره
ادریس علیه السلام صدر ارای مدرسه جهارم کوردم یلدای اکرامیله کویا او
لوب الحاء شکر دعاء خیر ایله تهنیه القدوم ایلدیکی قال الله تعالی و رفعناه
مکانا علیا حق جل و علا فرقان مجیده یاد بیوروب بر علو شانی اله ادریسی
عالی به مرفع ایلدیکی مورد فلك جهارمدر و اسم ادریس تقلیب زبان
غیری ده اختوخ در صحف منزله به کثرة دراسته ادریس تقلیب اولنه و
بعضلر مکانی عالی دن ولد سماء ثانیه و سادسه دردیشلر ثم عروج بنا الی
السماء الخامسه فذکر مثله فاذا انا بهارون علیه الصلوة و السلام
فرحب بی و دعا لی بخیر پس اذن سماء خامسه یا وصوله هارون علیه
السلامی خلوتخانه ایکنجی سراج بخمره مشاهده ایلدیکی بکا اقبال و تر
حیب و دعای بالخیر ایلدی ثم عروج بنا الی السماء السادسة فذکر مثله
فاذا انا بموسی علیه السلام اقرحب بی و دعا لی بخیر بولندقده النبی
سمابه عروج ایلدکده یمنه و جهتی سابقی اوزره شرسملی و کشا بشدن
کره موسی علیه السلامی اورنك زبرجد ربنا شیخ ده معابنه ایلدیکی
بری مرحبا ایله استقبال و دعای خیر ایله یاد بیوردی ثم عروج بنا الی السماء
السابعة فذکر مثله فاذا انا بابراهیم علیه الصلوة و السلام مستندا ظهره
الی البیت المعمور حولانکه سروشان و مطاف فدیسان اولان ضراح اسمیله
بنام بیت ذیشان درکه بحاذی بیت الحرام دره تقریر تلمسانی ادریس جناب
خلیل اللهك بیت معمور استناد لری دلالت ایدرکه حاج صلوندن افضل
دیدیلر اما جناب ابراهیم علیه سلام ابو حیم استنادی حضرت مصطفی
صلی الله علیه وسلم نوجیه بیور مامرندن ثانی اولمه و اذا هو یدخله کل

یوم سبعون

و فی نسخة صحیحة دعیا بالیاء و فی القاموس کرضی لفته و دعوله لغة الفارسی

و والدة یحیی البشاع بنت عمران

یوم سبعون الف ملك لا یعودون الیه یعنی سر منزل افلاك اولان فلك
سابعه بیوسنه اولدیغمز کا الاول بیك جلیل خلقه جنبان بابت
سما اولوب دردن پرده سراپ ملکوتدن تکریر سوال و استعلام و جبرئیل
امین اعای جواب و پیام و فتح باب سعادت نصابه دعقب ابراهیم علیه
الصلوة و السلام اریکه مرکزی تشق هفتمده مشرف اولدوملکه مبارکه ارقه
سی بیت معمور مسنده اولدیغی حالده مشاهده ایلدیم و بیت معمور هر روز
هفتای هزار ملك داخل اولوب و انلردن بر دخی عودت زیارت اخر
یعنی یوا تته فی الدهر حج بیت الله الحرام یکباره فرض اولدیغی کبی سروشانه
دخی حج و زیارت بیت معمور فرض اولمغین اوله والحاصل هر صدر ایوان
فلکده برز رفیع القدریه احرام نیره قابت آسا تحفه نشین قرار بولوب
اول حضرته هر بری تقدیم مراسم اکرام و تحایا و ثنا و مرحبا ایلدیلر و هر
فلکده بیرون ضبطه شمار بجه فلك غربته الافاو مشاهده بیوردیلر
ثم ذهب الی سدرة المنتهی بو مقام عروج ایله تعبیر بیور ملدیغی سدره
دخی اسمان هفتمده اولدیغند ندر و اذا اورقها کاذان الفیله
کسر فا و فتح مثناة تحتیه ایله جمع فیل و اذا اثمرها کالقلال کسر قا ایله جمع قلة
کفیاب جمع قبتلی هجی الجیم بسوع معناسینه قال فلما غشیتها من امر الله ما
غشی تغیرت فما احد من خلق الله یستطیع ان ینعتها من حسنها بلی یلی
مادفات سموات ایدرك سدره سدره المنتهی وارد یغمز اولدیغی اول درخت
جلیل و کثیرة الاغصانك برکی کونی بیلان بیلان اسا و مبسوطی مانند سیوی مجردن
و فنا یا والله نوره الهی سدره اوزره اشراق و تغطیه انکله غطاطاری اولور
حالة اولی دن تبدل ایدره پس مخلوقاتدن برکه الك کمال حسن و بهاسندن
وصفه قدرتیاب اولمز یاخود ملائکه سدره اوزره نفثیله و بالانواع جواهر
ایله پیراسته برر والله زبرجد الی یوشیده قبه لبدره دمشلر و یاخود بر بساط
زمردکونیله بفیشه اوله فاوحی الی الله ما اوحی ابهام مزکورده تعظیم
مبرهندر و ما بعدی ما اوحی بی مفسردر باسورهٔ انشراح و یاجمله
انبیادن مقدم اول حضرت داخل بهشت بریه و امتی سائر امم دن اقدم
دخول جنان بیورملق و یا خصایصده تحریر کردهٔ سیوطی اولان بنجاه و قت
نمازك فرضیتی و یا جنابندن غسل وحی اولنه والحاصل منازل نوره ملکوت
اوله رفع دامان عرش الرحمانه بیوسعته اولدقده بکا خدای کریم احاطه نظا
زی نظفدر بیرون الطاف مالانهایه ایله وحی ایلدی فرض خمسی صلوة
فی کل الیوم و لیلة اول حق قدیری واسطه ناموسی اکبر نفیس روایت بندی
اشتا سنده هر شب و روزده الله وقت نمازاوزریه فرض بیوردیکی منزلت
الی موسی فقال ما فرض ربك علی امتك قلت خمسین صلوة قال ارجع الی ربك
فاسئله التخفیف فان امتك لا یطیقون ذلك فانی قد بلوت بنی اسرائیل
و خبرتهم امدی وحی فلك هفتمده موسی علیه السلام فلك ششمده
وقوع یاخله اولمغین نزول ایله تعبیر اولندیکی بیورملدیکی و مقدم نعرض علی
لفظکه اذا اولنوب بو محله علی امتك عبارتیله تعبیر دره انواع علی بعد
یعدن اجتنابك بد بدار اولدیغی ارباب معابنه خفی دکلدر کذلك کلامده انکی شی
ذکر اولنوب هر برنك اخرده مذکور اولانی حذف مثلا فرض علی عبارتنده

کذا فی النسخ الصحیحة و وقع فی اصل الدمیاطی لعلی القاری

عشیها کما فی النسخة لعلی القاری

مفشاة

فرض الله کما فی نسخة لعلی القاری

فی کل یوم و لیلة

مطلب اجتناب

وعلى امتك كما امرتني وتانيه لك عليك لفظي حذف اولتقدير وبني محترمه
فرض ببور بلان امتي اوزره فرض اولشي اولوره وكلام موسي عليه السلام
مدنه فارج امتك لا يطيقون خطا بياله عدم طاقتي امته بحسب صحبه
حضرت قرعالم عليه سلام الله الدائم جنابينه داي خوق اولان قوة عبادته
براله بالذات تكاليفي شاقه به طاقت باب اولمزينه اشارت هوبدا زره عمان
امته رحومه قدر تياب اولمذ قلرينه دلالت ايجون بكا ابقاء دره پس صلوة
معظم عبادا لدن اولمغين اجل مكان اولان سماي سابعه ده اعتنا ئي بشانها
موعنبر واسطه فرضيتي بنفسه بيان ببور مقدر ولذا فيله يكفر تاركها وذهب
الشافعي الي انه يقتل وصلوة تمييز تيله منصوبدر ويطيقونه بطاقم اوله
مضارع اطاق وخيرنهم عطف تفسير اولور زيرا بتلا اختبار وامتحان معنا سنه در
والحاصل اول اريكه شبي عزت عليه التحايا هفتحه وسر فراز ومنزيل خلعة الوان
واعزاز منوجيه تشخيكاه ناسوت اولوركن ببور ركه چرخ مرتبه فلك هفتم
شتم ده كليم پروردكار موسي عليه السلامه نزول ايلدم غمكارانه بكا
خطاب ايدوب امتك اوزرينه له مقوله خدمت امر وفرض اولندي
ديو جوابداده اولديغمده ببور دبلركه تكرار نياز مندي ركاه پروردكار اولوب
طلبكار تخفيف اولي زيرا سنك امتك بوضعيف جثمان ايله روزمره التي وقت
نماز عهده سندن كلمكه طاقت باب اوله فرض على الخصوص صلابت بدن وسطت
جسم بني اسرائيل حمل ثقيل عبادات تحملنه ظاهر الافتدا ركن بدرستي بن
الربي امتحان ايدوم بسي بحر وفتور دن خالي دكلمر ويدي ديدي قال فرجعت
الى ربي فقلت يارب خفف عني فانني مفعول فعل بومقامده حذف اولدي
اي ما فرضت عليهم ولفظ عني ايله تعبير ببور بلديغي كمال حيا وشرم خفتندن
ناشيدر فحط عني خمسا خط تنزيل محل در مكتبا محل تثبيه اولندي يعني
طبيب حسته دلان امت عليه الصلوة والتحيه ببور ركه محل مناجات برور
دكاره رجوع ايلبوب كريما ضعيف امتلرمدن فرض ايلدبكك صلوتي تخفيف
ببور ديو تمني ايلدي فيازمطلق كرم بي منتهدن بشوقتي تنزيل ايلدي قال
فرجعت الى موسي فقلت حط عني خمسا قال اذا امتك لا يطيقون
ذالك فارجع الى ربك فاسئله التخفيف وفي نسخة فاسئله قال فلم ازل
ارجع بين ربي تعالى وبين موسي جاي مناجات ربي جليلدن موسي
الكليمه رجوع ايدوب ما فرض لحادث بنيچ وقت تنزيل ببور دبلر دبدم بينه
محطوط ارانه بكا خطاب ايدوب امتك ادا ي بقيله عاجز دني طاقت باب
دكار ديو باركاه حضرتنه وار كرة بعده اخري تمنايي خفت تكليفي ببور كه ربدن
على هذا القياس صوابديد كليم ايله طلب تخفيف خدمت ايجون محل مكالمه
وخدمت ايجون مرمناجاتله نيچه كره دائم الفيض پروردكار ايله موسي
عليه السلامه مباينه سنده امد شد واقعشدن خالي اولدمده حتي قال
ابي التواب سبحانه وتعالى يا محمد انهن خمس بخمسين بفتره قوله خمس صلوات
ذكره الدلجي قال علي القاري والاظهر ان يقال ان الصلوة المفروضة او التي هي
خمسة صلوات بجماعة كل يوم وليلة ظرفيت اوزره نصبيله در وفي نسخة
في كل يوم وليلة لكل صلوة اي من الخمس عشرة ثواب عشره صلوات
تاكم اداخانه تحتيه تقدير اولان قرعه بنجيكاه نماز اوزره تمامي

فوله الدلجي الخ
صفة على صلاة من
الدلجي القاري

وفي نسخة بين يدي
الى تعالى القاري

صلوة عشر صلوات فتلك
خمسون صلوات

بولدقده

بولدقده اول كوم عطا باش ببور دبلركه يا محمد هر شب روز قمرده كلمكه تقدير
اولان بنيچ نوبت نماز دركاه فاعده حسنه بعشر امثالها برابر هر صلوة
ايجون ثواب واعتبارده بحسب المضاعفة اون مقدار بجه خوب قلنمق
كشيده خامه اخانم اولوب بو تقدير اوزره بنجاه وقت صلوات تقديريله
موافق در بو ببور ديلره ومن هم بحسنة فلم يعملها كتبت له حسنة
هم من غير تصريح فان شيئ بالتصريح عزا اولور كتبت صيغة المجهول له حسنه
مصدر ثبت اوزره منصوبدر وفي بعض النسخ بصيغة الفاعل والاسناد
الى المتكلم وهو ظاهر فان علمها كتبت له عشرا وهذا اقل المضاعفة يعني
امتلدن بر كسي نافيله ويا عمل خير قصد وعزم ايلبوب عنوزا شلمسه نامه
اعمالنه اون حسنه كتب نسطير افانوره ومن هم بسيئة فلم يعملها لم تكتب
شيئا فان علمها كتبت له سيئة واحدة باندراج الهم في الفعل حيث لا مضاعفة
في السيئة كما يستفاد الحصر من قوله تعالى ومن جاء بالسيئة فلا يجزى الا
مثلها والحاصل اول كمسنه بركناه فصد ايدوب فعله كنور مسه ايرشمي يا
زمان بلكه الله ترك ايدوب نادم وملسفة لاجلها حسنه كتابت اولنده
اكر اول سيئه يي اشلمسه فنه بنه بركناه وفي نسخة وفي دكاتب حفظه اولور قال
فنتزلت حتى انتهيت الى موسى فاخبرته فقال ارجع الى ربك فاسئاله
التخفيف خضرت مراد وجهان اكبر رسالت عليه التحيه ببور ركه نمايه
راجعنده سيرم جناب كلام الله عليه السلامه منتهي اولدقده انجاي
جنابي پيامبري اولدم بنه تحريك نا رباني ايله حق ايدوب مي بعد دخي بو
مقصود صدر جناب دركاه عزته مراجعت وخدمات معروضه حفتني در
خواست اول ديدي فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم لموسى فقلت
فرجعت الى ربي حتى استحييت منه اي من كل ركعتين كلمتني حيا
ديدي ربه راجعت تخفيف وثنايي خط تنكليف ايلدم تاكم اول صانع
حكم جل شانه حضرتندن شرم دار اولدم ديدي ولعل وجه الحياء
هو ان المبالغة في تخفيف العبادة نوع من الجفا والقيام بانعامه وتحكم
في باب الوفا فيحمل الوالي البلدي صول الولاة قال القاضي عياض اول
سنده لحديثه مذكور اولان شيخ مصنف قاضي شهيد ابو علي اوله
تعريف برآي عهد اولوب استغناء باعادة المعرفة تسميه اولنمبه
وبا مصنف وادا وله رضي الله عنه لكن الاولى ان يقال رحمه الله لان
الترضية في العرف مختصة بالصحابة كما ان التصلية والتسليم مختصان
بالانبياء والعزة والجلالة بالله سبحانه جوز تشديد واوله ضمه
رواية ثابت رحمه الله عليه هذا الحديث عن انس رضي الله عنه
ما شاء ما نكرة موصوفة بعني ثابت بناني عليه الرحمة انس رضي الله
عنه طريقنده خبر صحت اثر معراجي نحت اراسنده اولان بذل جهد له
روايته جوده واحسان ومحكما التفا ت ايلدي زيرا روايت ثابت حاليه
عن الاعتراض روايته بجوده وثانيه در ولم يات احد عن انس رضي الله
عنه اباء صوب من هذا اقرب الى الشواب من هذا الوجه وقد خلط
شديد دلالة فيه من هذا الحديث غيره عن انس تخليطا كثيرا يعني انس
روايت ايلدي ثابت بناني دن غيري رواية خبر اسراده صحت باب اولمين

وفي نسخة بيا واحدة
الى تعالى القاري

اولجيء امور بي تخليط كثير امبخته وخبط عشوا ايلدي لابسيما خصوصا
وما ورد مي روايه شريك بن ابي نمر فتح شين ايله وتحه فتح نون وكسر
را ايله تا معي صدوني مدني دره بعضيلر نوشق و بعضلر لا باس ولبس بالقوي
ايله قال وقيل ايندلر حاصلي حديث اسراء اوهام اربعه معدوده ادخالي
سببيله روايتي ضعيفه محموله ومصنف عليه الرحمه تلك الاوهامه اشارة
بيورر لر فقد ذكر في اوله مجيء الملك له جاء منعدد بسنفله ولعنبن لام
براي تقويه در وشق بطنه زرتيه وغسله باء زمزم دهذه الثلاثه كان وهو
صبيا وقبل الوحي مبتداء حديث انس رضي الله عنه ده شريك اول خضرته
ملك كلوب وسبنه برسكبنه لري شرح وشق واب زمزم ايله شيث وشوي
اخلرين ذكر ايلدي فصله شرح صدر ايسه دايه مهربان جمله سعديه
نزيه سنده حالة صبيا وقبل الوحي وفوع يافته ايدي وقد قال شريك
في حديثه وذلك ان يوحى اليه وذكره قضية الاسراء ولا خلاف لله انها
كانت بعد الوحي مع هذا شريك عليه الرحمه سمعت انس بن مالك رضي الله
عنه يقول ليلة الاسراء جاوة ثلاثة قبل ان يوحى اليه وهو نائم في المسجد
ثم لم يرهم صلى الله عليه وسلم حتى اتوه ليلة اخرى الى اخر الحديث شق
صدره قبل البعثة وفوع يافته اولديغك روايتده فصله اسراء ذكر ايلدي
وشب اسراء خلاف نابايدر فضيله اسرا بعد الوحي دالبعثة جلوكر مضله
ظهور در نبيت وهمتله بعضهما التعارض الواقع بين كلاميله وقد قال
غير واحد انهما كانت قبل الهجرة بسنة وقبل قبل هذا يعني جميع كتب سير
مشركه ليلة اسري هجرتدن برسنه اول وبادخي مقدم جه ظهور
بدر در ديدلر وفضلة مذكورة اختلافله ايشارندركه هجرتدن بر
يل مقدم اول وبا قبل البعثه بنج سال مقدم سكز مقدم وبا بعد البعثه
اون بش اي صكره اوله حاصلي شريكك امر اسرا قبل الوحي ظهور يافته
ديملري غلط اولور مكر اسراي معهود دن غيري منامدا اخر اسرا دخي
صورت نبي عالم خواب اوله كما نص عليها الحافظ ابو محمد الحسين البغوي
وقد روي ثابت عن انس رضي الله عنه مي روايه حماري سلمه ابطا بجي
نصيبيله مفعول مروي جبرائيل الى النبي صلى الله عليه وسلم وهو يلعب
مع الغلمان عنده ظهره كسرطا وسكون هزه ايله ثابت بناني فصله اسرا دخي
اسا ابو سلمه روايتندن انس رضي الله عنه اول خضرته جبريل عليه السلام
ملك دايه مهربانی يانسنه ايكي كلمسني روايت ايلدي وشقه مصدر
ومجيء اوزره معطوفدر فليسه مفعول الشق ذلك الفضيله مجردن
بذل اشتمال اولور مفردة حاليت اوزره منصوبدر مي حديث الاسراء
كما رواه الناس غير شريك فجرز في القضيتين يعني نوري ايدي عالم عليه
سلام الله الانعم مرضيعه لري جمله مجرزيه لرندن وهنوز اطفال ايله بابيجه
ايلدكجا عنده مجيء ناموسي اكبر وشق سبنه ماده سنده خبر اسراء دما عدا
شريكك غيري روايت كرده شقاق اوزره ثابت بناني نقل ايلدي فصله اسرا ايله
فضيله شق صدر روايتلرندن اتصاف وجود بشيوروب فضيلتي بكديكره
امبخته اتصاف ايلديكي مشار اليه بالبيان اولديكدن وفي الاسراء الى البيت
المقدس والى سدرة المنتهى كان قصة واحدة وانه وصل الحبيب

المقدس

وفي نسخة
على بعض
لعلى القاري

مهلب
في شق الصدر

المقدس ثم عرج به من هناك وسجد اقصى سير وصدر المنتهى به
اسراء اول حضرت بيت مقدسه وصول واندن اسمانه عروج بيورملريني
ثابت عليه الرحمة قصة واحد اولمق اوزره روايت بيورروب شريك اساهر بري
بر قصه اولمق اوزره وجمهله نقل اتحدي واراح زاي والف وخاء معجمه ايله
ازاوا ذهاب معنا سنه دره كل اشكال اوهمه غيره شريك عليه الرحمه وشق
اذهاب تاسه ابقاء ايلدكلري هر اشكاله ثابت عليه الرحمه ازاله ايلدي
وقد روي يونس بن يزيد الايلي الموسى راوي زهري ونافع نطق نابحنده ونات
ايلدي عن ابن شهاب محمد بن مسلم تابعي درك اصحاب كرامدن اون نفر
ذات ايله ملاقات بيورملريني بوزبكي دوردت سنه هجريه ده اعمال شامدن
شعيب نام قريه ده فوت اولوب على قارعة الطريق دفن اولندي عن انس
بن مالك خادم سلطان عالم صلى الله عليه وسلم قال كان ابو ذر صاحبي
غفاري رضي الله عنه يحدث ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال
فرج ففتح فاو كسر را ايله فنزل جبريل ففرج صدري فتم غسله من ماء
زمزم ثم جاء بطست من ذهب ممتلئ حكمة وايمانا فافرغها في صدري
اعتبارايله التقاط طسنه راجعدر ونقد برافرغ مافيها ديمك وباضبر حكمتله
راجع اولمله في صدوري ثم اطبقه اي الصدره واعاد مكانه ثم اخذ
بيدي فعرج بنا الى السماء فذكر القصة والحاصل انس رضي الله عنه
روي خبرده بيورد بلركه ابو ذر غفاري خبر اولورلر حضرت شاه سرير
اصطفا صلى الله عليه وسلم بالاجلال بيورر سقف خانه شق اولوب ناموس
اكبر شرف بحش نزول وسبنه مي شرح ايدوب بعده ذاب زمزم ايله شويوب
نقد بحه بعده ماطمست زمزم ايله كه نوري ايمان وحكم ايله مالان ايدي
كلوب اول نوبجي قلبه اوراغ ايدوب وبيلمي حكمته ايعاء واطباق ايلدكي
حكم الحدد طوقيب بزمله بيله سوى اسمانه سعود ايلدي ربو بيورد
قلريني قصه سني راوي خبر بنامها نقل ايلدي امدي حكمة وايمانی
املادن ولد اندرده شقنه باب اولان نور وباصفا سبحانه ونعالى
نحسبه معاني واحراض اوزره نادر بس وزر احاله اولان بحسبهم كبي
ايماني وحكم مجسم قلنه واطباق اعادة شق صدره والنبيام بعير الذي
وجارحة اولميه اشارندر وبعضيلر منقار ملك ايله شق اولندي
ديمشلر واخذ بيده وعروج خفيفتي اوزره اولمق كرك وباخود عروجدن
شارع قلندي بفتحتين كنايه اوله وروي فتاده ابوالخطاب برد عامة
استدوسي الضرير قراني وحديث وفقه ده اعلم الناس ايدي بوزاوده
بيديه فتاده اجل اولمغله بره الحديث مفعول روي بمثله عن انس
عن مالك بن صعصعة نده خرج مازني وفيها في رواية فتاده تقدم نا
خبر وزيادة ونقص وخلاف في ترتيب الانبيا في السموات وحديث
ثابت عن انس انفرده واجوده بني فتاده عليه الرحمة روايت كرده مذ
كوره اسا انفردت وانفرد بحي مالك رضي الله عنهما دن روايت ايلدي اما روا
فيلرندن تقدم وتاخير ايلدي وزياده ونقصان واسماء نده پيغمبران ترتيبنده
خلاف باهر در وبنه انس رضي الله عنه طريقندن ثابت بناني حديثي ايسه
جودت واتقان جهتندن اكثر واشتهار امدي متفق عليه الرحمة روايه

مهلب
في شق الصدر

ثابتی اخبار و اتقنی عدد و شمار بپوردب امام نوربی ایسله روایة فتاده
ترهیچ بپور مندردر وقد وقعت فی حدیث الاسراء زیادات تذکر منها نکتة
ضم نون و فتح کاف و تاء مشناة تحتیه جمع نکته هر معنای رقیقه که فکر و تامل ایله
حصول بذیر دیره استعاره فلندی کاهی حکات اوزره جمع اولنور مفیدة فی غرضنا
بعضی طریقندن مروی اولدن بنجه زیاده لی وقوع یافته در خبر اسرا ایراد اولنمش کابزده
اول معانی دخیلنه و زیادات مفیده نقل ایدیلنه منها مقدم خبر لکت مفیده
در بعضدیر فی حدیث ابن شهاب و جمله مبتدای مقدر صفت اولور
وفیه ضمیر خبر اسرا یه راجعدر و بعض نسخه ده فیه لفظی نایابدر وخذفی
استحسان کرده ستارح شهاب خفاجی دیره قول کل نبی له وجبا بالنبی الصالح
والاخ الصالح الاادم و ابراهیم فقال له والابن الصالح صلاح امدح صفات
اولمغین هر فلنک ده فایت اولان بیغمبرانه دیشانات اول ماه ستا برج
رسالت وجبا ای بیغمبر صالح و برادر صالح وصفیله اکرام و اخ امدی قولی
درج خبر ابن شهاب مندرجدر کذا مکر رضی الله ایله خلیل الله علیهما السلام
ابن الصالح اعزازی ایله مرحبا ایله دیره وفیه من طریق ابن عباس رضی الله عنهما
ثم عرج بی حتی ظهرت حتری ثم میم و فتح واو ایله اسم مکان عالی و یا وسط
و با واسع والباء بمعنی فی اعلی یعنی خبر مکرم رضی الله عنه دن مسنده
طریق بخاریدن وریدرکه سلطان رسالت دستگاه صلی الله علیه وسلم
سدره معراجی تخدیده بپوردیلر بعده ذابنمله صعود ایلدی تا برمحل رفیع وجانی فراخ
ومنبعه رسیده اولدمکده اسمع فیه صریف الاقلام صاد همله و را ایله مریر
ومبسوط حرکة احکام درکه صوت قلم مراد اولنور یعنی صیرانقلام سروبشان
کتبه کرامی اول مقام معلاده ایشیدردم زیدی والحاصل غایة فریدن مجارت
اولور و قلم و کتابتی حقیقتی اوزره دیر بجاز و مؤول دکلدر وعی انسی
ثم انطلق فی بناء فاعیل ایله وضمیر جبریل علیه السلام راجعدیر و یا
بناء مجهول ایله اوله حتی انتهت سدرة المنتهی تقتیها الوان لا ادری ما هی
قال ثم ادخلت الجنة انسی رضی الله عنه طریقندن روایتکرده
شیخان اولان حدیثده بپوردیکه بعده ما اعلمنی وحی الهی بمنله کندیه ناسدرة
المنتهی به کلدیم ورحمت سدره ای بنجه نورلو رنکلی قایلدیرکه شدة نور
حقیقیه الوانی مانعه اولدیغی باطور سائر الوانه عدم مشابهتندن نه کونه
رنکلی اولدیغی بلدیرم بعد ازیده بهشت بریله ادخال اولندم زیدی امدی جنت
الآن موجوده اولوب بالای اسمانده اولمسنه بوخبر لطیفی شاهد صریحدر
وفی حدیث ومالک ابن صعصعه فلما جاوزته یعنی موسی ضمیر جاوزنه
یعنی ایله مفسردر بکی فنودی ما یبکیک قال رب هذا غلام بعثته بعدی
یدخل من امته الجنة اکثر مما یدخل من امتی وبنه خبر مالک رضی الله
عنه ده ورود بافته درکه اول شاه نوشنخبر ملک و ملکوت بپوردیکه وقتا
براسنایی معراجده موسی علیه السلام دن مفارقت ایلدم اکثر کریه کی ندن دیو وحی اولندقده یارب دیو شاکی بندیت
حکم بعث بپوردیکی بنم امتمدن داخل بهشت اولانلرکزیاده اولدوغنی
دخول جنان ایلیه زیدی امدی هنکام معراجده سدره شریفه سلطان رسل
رسیده درجة منتهاه ایکن اول حضرته جناب کلیم الله ملک علامی اطلاق

بپور مندری الندن اسبق اولمق حیثیتیله دره دهی شان مفرد کلمک عدد و زمانیله
نسبتده خل و بنجاه سال عمر کذا اولنمره غلام و شاب عدد و اطلاق اعلری
بعیدده کل بکا و موسی علیه السلام تاسعا لغومه اولوب عموم دعوت محمدیه
و تابیده رسالت احمدیه و کثرة اتباع و امته عیطه فرما اولدیغندندر دیمشلره
وفی حدیث ابی هریرة رضی الله عنه روایتکرده بیهقی اولدی خبر اسراده وارد اولدیغی
وقد اتیتی ضم تا وضمیر متکلم ایله در ورویت بومنامده رویة بصریه دره
وفی جماعة من الانبیاء فحانت الصلوة حاء مهمله ایله دخول رفت و محیی خبری
نماز فامتهم فقال قائل قیل هو جبریل یا محمد هذا مالک خازن النار فسلم
مالک علیه ای علی القائل او سلم جبریل علی مالک و یحتمل ان جبریل امره علیه
السلام بالسلام علی مالک فالتفت مالک الالتفات نظر ایلدیکی ابتدا سلام
غیره انصرافدر ولو بعنقه فبدانی بالسلام علی یعنی ال سلافی محمای سرایی
اجلال بپوردیکه بدرستی بو کندیمی مشاهیر انبیادن بر جماعت ایچره کورمدم
پس وقت نمازده دخول ایلدیکی منوحه محراب ملکوت اولوب اول جماعتنه دیشان
بکا افتدا ایلدیلر دیو جمله امامت ایلدیم تخریجه بنده نماز اولدوغی نصکره جبریل
علیه السلام بکا بر مهول الشکل اولوب ذاتی مشیر اولوب بونلرالیسی خزانة نار
اولدیغنی مالک در دیو جبریل اکا سلام و بروب اولدخی التفات و بکا سلام
ایله ظهور ایلدی دیو بپوردیلر امدی تخریجه بنده اولدیغی نماز صلوة عشا اولمق
و یا بنماز بنجکاه اولمق له فرض اولندیری انبیایه مفروضه اولان صلوتدن اوله
و بعد الاسرا اولدیغی حالده صلوة مفروضه معهوده اولور و قبل الاسرا ایسه
یا نفل و یا انبیایه مخصوصه نماز در بمشاره والله اعلم

وفد منتدی جمیع الانبیاء بهاء والرسل لندیم محمد وهم علی جذم

وفی حدیث ابی هریرة ثم بسبارة حتی اتی بیت المقدس فنزل فربط فرسه الحلقة
صخرة فرسدن واد یدر اقدر و یراقه فرس نسمه اولمق روایه اخری ده رویدر
و باخود جبریل علیه السلام مخصوص فرس اوله و ربط ضم معناسی منضمده
او لمغین الی نقدیه اولندیکی والی بمعنی الباء او عنده زیر صخرة ایله مراد
صخرة بیت المقدس درکه قبله کاه ایدی غریب مکی موطامده تخریر کرده
برقی اوزره صخرة الله غرائب دنیادندر جمع عالم زیر صخره دن ینبع الدر
منفسم اب دیناردر ومیانه فسجدا قصی ده کوپیا اثر اسمان و زمین ارا سنده
صخره جبل درکه بندره الله تعالی معلقه در یعنی شش جهتدن قطع
روابط و اتصالله علاقه یدیره قفه امتثال امر ذاالجلال لدی ورودش بهتله
نفس نفیسای اثر پیای محمد صلی الله علیه وسلم سنا یاندرکه شب اسرا شریفه
سرپرده ملکوت بپوردیلر براقه سوار اولمشدی وهیبت بنی اسرائیل سروشان
اولمش جاندن برجهته مائل اولمشدر وجهت اخر اسنده اثار ناسیل سروشان
صخره بدن صخره مرشحه دیرکه وقت میلاننده ملائکه صخره یی امساک
ایمشلریدی و زیر سایه دولنمالیکه صخره مبارکه برغار شکلنده نمودار اولوب
جانب قبلیدن سلم هفت پایه ایله اول محزن اکبر معاده وضع قدم زیبا
اولندیدر کذا الشهاب الخفاجی فصلی ای جبریل وقبل النبی علیه السلام
مع الملائکه فلما قضت الصلوة نبئی محمد بالمجهول وصلوه نائب
ناعلیدر قالو یا جبریل من هذا معک خیر بعد خیر و یا اخا

وفی اصل الدیجی
ولقد رایتنی
لعلی النار

مطلب
صخرة الله

مطلب
فرسه ربطه
الخ

مطلب
سدرة
المنتهی

قال هذا محمد رسول الله خاتم النبيين خاتم كسر و فتح تا ايله اخر معنا سنه
قالوا وقد ارسل اليه قال نعم قالوا خيار ا الله جمله دعائيه در بلجا
ندين بتا معنا سينه هو بانجيت در سلام مقامينه دره من اخ و من
خليفتي نعم الاخ و نعم الخليفة هبقا و سلامت ايله بخيش ودعا در
و من زائده و مراد اخوة ابا ندر و خليفة رويجي زمينده نكيل نفوس
و بتريه و تشييد اوار الهيه و عمارة ارض ايجون استخلاف كردكي پادشاه
جهان آفرين در لا لاحتياجه تعالى بلكه بفعم واسطه مخلوقات تلقي
واخذ اوا وخذ در تصوير لري جهتيله خليفة نصب قلندي ونا ركي
خليفة براي مبالغه در صوابديد شارح تلمساني اوزره سلاطينه خليفة الله
دينلدي جائز اوليه اكر شروع وسنة اتباع ايدوايسه فقط خليفه دينلور
والا هان امين ديمكله اكتفا اولنور ديمشلر والحاصل فاضله سالار حليل انبيا
عليه التحايا حضرتلري بيورور بعدازين خنام معراجده روح الامين ايله
سير وكذا ايله ديديكي ناكم مسجد افصى يه نزول و براقي بيرامن تشكه ويا
صخرة مباركه بند ايلديكي و فرسنكان ايله تحريه بند نمازا ولديكي چون
نماز و نيا زنمام اولدي سروشان حضرت جبريله سنكله همعنان اولان
اولان برذات كريمه در ديو رسان اولدقده روح القدس جواب داده اولوب
بو نلر پيغمبر اخر الزمان اولان حضرت محمد عليه بوت اولندقلري ديد بلر
جبريل نعم ديو بوب سروشان دخي بقا و سلامتنله نخبت خوان اولوب زهي
برادر و خليفه ديو آيتين بند شهر يستان نكريم اولديكره شمع لغوا ارواح
الانبياء ثانيا على ربهم بعد القضاء الصلوة اويعد العروج امام
صف انبيا و جبريل عليهما التحايا وبركاته كرام ارواح انبيا به ملاقي اولديكره
شكر الله انعم عليهم خدايي بهمتايه ثنا خوان اولديكره بوخبر لطيف
عالم ملكوتي اعلاده تشكل ارواحه دلالت ايدر و ذكر ابو هريره رضي الله
عنه كلام كل واحد منهم وهم ابراهيم وموسى وعيسى وداود وسليمان
ثم ذكر كلام النبي صلى الله عليه وسلم فقال وان محمدا صلى الله عليه
وسلم اثنى على ربه فقال كلكم اثنى على ربه وانا اثنى على ربي فاقول
الحمد لله الذي ارسلني رحمة للعالمين وفيه مخالفة لما ذكر في اوائل الحديث
من الابتداء وهو من باب الابدال لان بادة وحمد له لغم پروردكار
ينه دينلدره مدح نفس دكلدر امديي اول حضرت مسيلمه ينه سعادت دارين
وكافر ينه عذاب النهصالدن امتينه عالمينه شمول رحمتي اولديغندن
وكافة صفت و يا مصدر در وارسلني فعلينه مفعول مطلق و يا اسم نا
على وحال اولور نابراي مبالغه در عموم رسالتني بيان اولور
للناس بشيرا و نذيرا حال مترادفة او متداخلة فانزل على الفرقان
فنه تبيانات كل شيء بين الحق والباطن فارق اولغله فرقان تسميه
اولندي مصدر يعني الفارق او المفروق وهو بحسب اللغة عامة حصه القرآن
العرف بالعهدية وتبيان كثرتا ايله مصدر در وجعل امتي خير امة وسط
جعل امتي امة وسطا وجعل امتي هما اولون وهم الاخرون طبع
مبتدا در حصره افاده ايدر واولديت فصل وفصا وبعث قبور ودخول
جنانده صبغة امة مرحومة محمدية ظاهر اوناخره وجودي خارجي اعتباري

ايله دره وشرح لي صدري ووضع عني وزري ورفع لي ذكري
وجلعني فاتحا و ختاما والحاصل ابو هريره رضي الله عنه انبيادن
هر بيرينك كلام در زبار بنده ذكر ايلديكي انر خليل الله و كليم الله وروح
الله وجناب داود وسليمان عليهم السلام دره بعد ذا كفتاري بنيچه
مختاري نقل ايدوب ديديكي تحقيق محمد عليه عليه السلام وجوابت
جليل اوزره ثناي جميل ايدوب پيغمبر ايله بيورديكي ده هر بركز ثنا خوان
اولديكره بزدخي تحديث نعم خداوندكريم ايله كويا اولورم حمد وثنا اولايا
رشاه جهاندار يزجل وعلا جنابينه شايان ديركه بني عالميه رحمت وعا
مه ناسه مبشر و محذر اولدوغم حالده ارسال ايلبوب بكا بين الحق والباطل
فارق اولان قرآن عظيم الشاني انزال بيورديكي انده هر شيئك بيان وتبياني
حاصلدر و امتمي خير لي امت و عدول واخيار وعلم انده هر شيئك وعمل بينه
جامعين و امتمي سابقين و دخول جنانده اولين و وجوهك اخرين قلندي
وسينه مي علم و ايمان وحكم و ايقان توسيع و قلبمي حفظ شيطاندن مال و قلبمي
ايلبوب عالم ملاء اعلاده بنا مذكوره و نام طاز جنان و رد حمي قبل الارواح خلقه
ايله باب السعادة منبوبته فاتح قلندي ديو شكر يزدان ايله رطب اللسان
اولدقده فقال ابراهيم عليه الصلوة والسلام بهذا فضلكم محمد تفدم
معمول حصر ايچون اندر جناب خليل الله صلى عليه الاله انبيايه خطاب ايدوب محمد
عليه الصلاة والسلام لب جنينان اولديغي مجموع ماذكر ايله اوزركره
فضلي واداولدي و برزيار اولديغي ديديكي ثم ذكر انه عرج به الى السماء الدنيا
ومن سماء عرج بناء فاعل و يا مفعول الله دره بعده ذا ابو هريره ذكر ايدكجه سيد
الورى عليه الثنا يا ايله جبريل اللهم ركاب اسمان دنيادن بالايه سعود ده
فلكدن بر فلكه عروج ايلديكي نحو ما تقدم في حديث ابن صعصعة وانكره
ابو نعيم فحالف الاصل بينكار صاحب مقام محمود عبد الله بن مسعود حديثنده
مذكوردره وانتهى بنا الى سدرة المنتهى وهي في السماء السادسة يعني جبريل
عليه السلام تنها بني عروجي بغله سدريه رسيده اولديكه سدرة السمان
شعشعه در بعده ديلو بغول اكثر فلك هفتمده اولمقدر روايتين بينني تلفيقده
امام نووي بيورركه اصل درجت سدرة سماء سادسه ده ومعظمي
سايقده اوله اليها ينتهي ما يعرج به من الارض فيقبض منها واليها
ينتهي ما يهبط من فوقها فيقبض منها ما يعرج ويقبض محمول بنا
ريله در ومنتهاي من براي ابتدا وضمير سدريه و يا ملائكه راجعدر
والحاصل امور ارضيه اعمار روح در كاه كبريايه ملائكه تك عرضي ايچون
عروجلري اول جاي والايه رسيده اولوب انذر دن اخذ وقبض اولنور
كتبه كرام ملائكه دن قبض وامور يحي قيد وثبت ايدلر وملائكه مقربين
وساطيله حي شدن نزول ايدن ارواح اولي محل رفيعده نهايت بولوب
انذر دن حفظ له وكتبه برده اخذ ايدرلر قال تعالى اذ يغشى السدرة ما يغشى
يعني اول جنده كه سدرة المنتهى يي بشول امر عظيم قبلا مشدي قال ابن
مسعود تفسير بيورر فراش من ذهب فراشي نتح فا ايله پروانه در يعني سدره
يي تغشيه ايدن انبوه دن پروانه ايديجي بيورديلره وفراش مرفوع وعالمي
مقدر غشيها اولوره وفي رواية ابي هريرة من طريق الربيع بن انس بكر

البصرة تنزل خراسان اولان نابي وراوي انس رضي الله عنه دريوز
اونوز طفوزده ربيعك بهار عمري خزان بولمشدر فضل لي هذا السدرة
المنتهى ينتهي احد من امتك حتى فتح معجمه ابله وتخفيف لامله اي مصوص
وبعضي نسخه ده ضم ضاد وتشديد لامله مكسور ابله مصدر ده على سبيل
بنه ابي هريره روايتده اول محبوب بارگاه مقدس صلى الله عليه وسلم ببور ركاب
خطاب اولنديكده بوچاي رخنده سدرة المنتهى در امتنك نه سنبلك طرفنه
وسنك اوزره كذار ايدنلريك هر بري بومقامده علايه واصيل اولورلر يعني
سايه سنده ان ارواح مؤمنين بو درخت والاده اشيان ساز اولورلر ودركاه
حقه انلر عرض اولنورلر بنده كانندن فلان بن فلان فولكبر ديندكده اكا سيدره
امان احسان اولنور ولذا مكرمة ان كتاب الابرار في عليين اني سدرة ابله تفسير
اولنشدير وهي السدرة المنتهى بخرج من اصلها انهار من ماء غير اسن
بو سدره منتهي دركه زمينه بيوسته اولان عروق ويصندن اب ناب جوبلر روان
ونبوع ايدركه لذت ورنك وبوي متغير اولمايان وانهار من لبن لم يتغير طعمه
والبر دن ارمغلر پديدار ظهور دركه طعم نبتلرندن عاريدر وانهار من خمر
لذة للشاربين وفي مسلم نابدن نهرلر پيدا اولوركه انوش ايدنلره لذت
وصفا بخش اولوب مي اشامان بزم دنياكبي خمار اوده اولمايان وانهار من عسل
مصفى والكبي صافي دن جولر هويدا دركه هركز قذا ودردن صافدر
كيره دره امدجوي نيل وفرات اصل سدره دن ظهور ايدركي روايتي بيچ
درخت سدره روي زمينده اولمغي اقتضا ايدر وفلك سادسه اولدقي حالده
جوبلر وبنج سدردن مبارك وشي باريده اولوب جاي مهبته نزول وتجري دزار
كاهينه تسوق وجمع اولنوب ارمغلر پيدا اولمله كافال شهاب الدين الخفاجي وهو بخور
بيچ ومبدأ سدره زمينده اولوب وفرع ومعظم سما، سادسه ده ونهايت وسوه
وعنبان انوار يله اسمان هفتمده ظاهر اولمله كما قرره علي القاري وهي شجرة الراكب
في ظلها سبعين عاما وان ورقية منها مظلة الخلق مظلة ضم ميم وكسرظا و
تشديد لام ايله اسم فاعل من اظل واول برد خت جليل الشان در كه انك سايه
سنده جواد رهوار ايله الخوفه يتمشي بيلده سبر فيتا في في ايده وانك برورقي
بيشمار خلقه سايبان اولور بالاده اذان قبله ابله تشبيه بيور لدبغي شكل
وصورتده كوشي قبيل مما تندي اولوب عظيم وكبر بنه فنا في دكلدره فغشيتها ما
نور وغشيتها الملائكه وسدره يي انوار الهيبه ذوق نوري عظيم احاط وانوار
ملكيه ابله مس وشاه تشبيه ايبوب نور على نور ايله پراسته اولدي
قال قوله تعالى اذ يغشى السدرة ما يغشى اي في تفسير هذه الاية على
قول تعالى تبارك تعالى الله نباركه فتفاعل من البركة هو تعالى عظمت وزيدت
بومقامده تمجيد ومذكور مناسبتي خفي دكلدر يعني كثره خير جنابت
كبر باسندن مستفاد وعظمت وربوبيتده عالي اولان هو الاي متعال
حبيبي مصطفى عليه التحايا به خطاب ايبوب ربدي سئل مفعول
براي لعبم محذوفدر اي مثل كل ما تريد فقالي انك اتخذت ابراهيم خليلا
واعطيته ملكا عظيما وكلمت موسى تكليما واعطيت داود ملكا عظيما وهو
الست له الحديد وسخرت له الجبال واعطيت سليمان ملكا عظيما سخرت
له الجن والانس والشياطين عطف الخاص على العام والرياح فاعطيته ملكا لا ينبغي
لاحد من بعده انعم بعده بخصوصي وكلمت عيسى التوراة والانجيل وجعلته يبرئ

الاكمه والابرص

وفي نسخة سدرة
لعلى القارئ

مطلب
في كون الارواح
في السدرة

وفي رواية الترمذي
ما ينبغي
لعلى القارئ

وجعلته يبرئ الاكمه والابرص واعذته من الشيطان الرجيم فلم يكن له
عليهما سبيل حبيب كبريا مقام مناجاتده ذبيح الها ابراهيم عبيه
السلام دوست اتخاذ ايدوب اكا ملك جسيم نبوت وحكمت وكتابي ارزاني
قلدك موسي به كلام انمكله تعظيم وتكريم ايدوبك وراوزه خلافت عظمى
بخش ايدوب آهني اكا نرم موحيالي كندويله مسخر بيور دلك موسيمان پيغمبره
شرفاوغ باكا ما فوق الارض وتحتها تسلنت كبريا عطا ايدوب بعدذا
اكا انسي وپيري زبر حكمنده مسخر وفرمانينه برادر قلوب موبر ملك عظيم
دوري قلدك كه اللردن صكره برفرده اول ملك سزاوار دكلدر وعيسي يه
عالم صباوصفر نده تبعا نوراة جميلي واصلا انجيل جليلي تعليم بيوروب
دار الشفاي مكرمندن تابيتا موفقله برصي ابله مبتلا اولنلري ابراودم مسيحايي
ابله ارباب عليله برى الساعه اولور برطبيب حكمت خانه قمالم قلوب
وقت صاد كندو محمدي ده صحابنيه وبو طريقه مكرمندن اميي ومعصوم
قلدك كفار اوزره شيطانه راه تا يابدبر ديدي فقال له ربه تعالى جنا
ب كبريا حضرت مصطفى يه خطاب عزت بيوروب ربدي فذا خذ ذا حبيبا
محبت حلقه مقابلبدر لكن خلتدن مقام محبت برتردر نتكم حلة ومحتملة
معقود اولان فصل الي ده تفصيل اوزره يعني يا محمد سني حبيب اتخاذ
ايتدم فهو مكتوب في التوراة محمد حبيب الرحمن عبارت مذكوره كلام
راويدن صحت رياده مذكوره به شاهد اسادير وارسلناك الى الناس
كافة وجعلت امتك هم الاولون وهم الاخرون يعني حبيبنا سني
جميع ناسه مبعوث بالحق پيغمبر فرستاد ايلدم وامتني حساب وبعث
ودخول جنانده اولي وبحسب الوجود اخر ده فلدم وجعلت امتيك لا تجوز
لهم خطبة حتى يشهدوا انك عبدي ورسولي خطبه عاره نادي
عرب اوزره على رؤس الاشهاد وعظ وفصاحي مشتمل كلام اولوب نهج
عرب اوزرينه شريعته ده مقرر فلندي خطبه من الخطب او عظم معانيه اولغين
جمعه واعياد ونكاح وه خطيب جسيم اموري مشروعيتي باقيدر يعني امتك
اول امت فلدمكه انلرينك خطبه لري معتد بها اولمايان الاسن بنم كما عبد
خاص وپيغمبر براختصاصيم اولدوغنه شهادت ايدلره وجعلتك اول
النبيين خلقا واخرهم بعثا دنيا اجيبم سني پيغمبرلرك خلقا ونبوة اولي وار
سا اكا اخره فلدم يعني قبل خلق الارواح وحكم خلق وايجاد بيور مغله جملة
مبتدا فلدم واعطيتك سبعا المثاني فاتحه كريمه وباسع سوره طوال سكا اعطا
ايلدم ولم اعطها بغيتا قبلك پيغمبرلرابني بيتينه انبي بخش اغدم تقدم
بيانه واعطيتك خواتيم سورة البقرة من كنز تحت عرشي لم اعطها
نبيا قبلك كنز مالي دنيمي ولوح محفوظ محفوظ عدم اطلاع خلقابن سبله
كنج نهايسنه تنبيه اولندي وكنز لوحدر وجعلتك فاتحا وخاتما يعني عنايت
بالغه صدلرني لطفك من سايه فيض اولوب خطاب منطاب ورود ايلدي
سكا بزعر شمده كنج نهان اولان لوحدن ختم سورة البقره امن الرسول
ايات مجيده بركاتني بي واسطه ناموس اكبر عنايت بيورديغم وسني خبراته
مبتدا وخبرايله منتهي وبا عتبار الارواح والاشباح انبيايه اول واخر
فلدم دينمك الحي في رواية الاخري قال رواينكرده امام مسلم اولان خبر تمام ابو سعود

بیورر فاعطی رسول الله صلی الله علیه وسلم ثلاثا مصائل مخصوصه کذا در اوج شبی
بیغمبر اخر الزمان علیه صلوات المنان جنابینه بخشا بنی بیورلدی اعطی الصلوات
الخمس بری نماز بنجکانه در اول حضرت وامتینك غیریله بخشاولندی دیمکدر
انبیاء کرام کرجه بو صلواته موافقه بعضی صلواتلری فائح ایسه اولدیلر اما محو عیله
مامور قلمدیلر واول حضرت دنی قبل الاسرا نمازه قیام ایدردی لکن
بیان کیفیتی مشتهر دکلدر اخر خصایصندن امام سیوطی نقل اوزره قبل الاسرا
تحیه بندا اولدقلری نمازده رکوع بوغدی ولذا یا ایها الذین امنوا ارکعوا واسجدوا
شرفیافته نزول اولمشدی وبدیلر واعطی خواتم سوره البقره کما تقدم وبعض
ممن لا یشرك بالله شیئا ممن امته المغفوات ضم میم وقاف وخاء معجمه مکسوره
الفا معناسینه در مراد اول کناه کبائر دیرکه صاحبی نار وخلاکه القا ایدر رفوعا
فعل فعریله نائب فاعلدیر واوجه معنای امعنا امتندن اهل کبائر ایچون شفا
عت اعطا بیورلمسی در حاصلی خصوصیات هذه الامه دن بری غفران کبائر
در ولوصغیر توبه مع مشیئت مشیئته اولدیغی ان الله لا یغفر ان یشرك به
ویغفر ما دون ذالك لمن یشاء آیه جلیله سی ایله ثبوت بافته در وقال
ابن مسعود رضی الله عنه المعبود ما کذب الفواد ما رای الا بتین افتمارونه
علی مایری ولقد راه نزلة اخری رای جبریل فی صورته له ستمائة جناح یعنی ابن
مسعود انبی جلیلتین تفسیرنده مراد جناب محمد علیه السلام جبریلی خلقه اصلیه
سی معاینه ایلدیکم اول طاوسی ندیسنك انی بوزجناحی وار دیردیدی ومعنای
ایله کریه دیدك اولورکه محمد علیه السلام کوکلی جبریلی محمد کوردیکندن
دروغ اعمدی وانك جبریلی کورمسنده سبب اکا مراد وجد لحی ایدرسینه بدرسنی انی برکره
نزولنده صوره اصلیه سنه اوزره عیانا کوردیکی وفی حدیث شریك انه رای موسی
فی السابعة قال بعض رسول الله صلی الله علیه وسلم اوالراوی علی انه من کلام
شریك فهو مدرج فیه بتفضیل کلام الله الباء التبیینیه وهو مضاف للفاعل
یعنی روایت کرده شریك علیه الرحمه اولا خبرده خبرت حبیب الله جناب کلیم
الله هی فلك حقنده مشاهده ایلدی واول جانب رفیعه صعودی کلم الله
سائر انبیا علیهم التحایا اوزره فضیلتی وعلو مرتبتی جتیله در دیدیکی امثا
رطریقه سابقینه سایقه مخالفتی باهر درکه موسی علیه السلام سماء سادسه
مسند نشین قدر ومنزلت اولدیغی روایت اولمشدی امثاغیبه اومعراج
منصدنی اولدیسه رفعه اخرویه بو وجهله معاینه بیورملری ایله بنهایه جمع
بیندر والا اولا فلك سادسده مشاهده معاینه بیورملری ایله بنهایه جمع
وتلفیق قابل اولیو قال ثم علی بنا صیغه فعو لله در ای رسول الله صلی
علیه السلام فوق ذالك اشاره مذکوره سماعاته در مما لا یقبله الا الله
بدل من قوله فوق ذالك ویا برای استعلا کما فی قوله تعالی نامنه بقنطار
یا ؤده الی معناسینه اولدیکی کما فی قوله تعالی وفداحسدنی یعنی جناب
حبیب الله علیه سلام الآله فلك سابعه وسدره ما فوقنه اعلا واستعداد
اولندی اول مقدار اولدکه ماسوی الله انی بلمز جوز مقام سرورا صفیاء
محمد مصطفی مرتبه کلیم الله دن برتر وبالا اولمغین بو فرقه نه تعجب بیورولدکه
فقال موسی لم اظن ان یرفع علی احد امدی کلم الله حبیب الله هك درجه ومنزلتی
کندودن ارفع واعلا اولدیغنه معاینه بیورولدقده بی قیاس اخذ مکانه

اوزریه

اوزریه رکبته تقدم ورفع قبلنه دیدی دینیا طین موسی علیه السلام
مشارکت بیورولدقده حکم کلیم الله فضلی ابله تردیسورلدیغی جهتدن
ایدی کلام حقله جناب حبیب الله موسی علیه السلام مشارکت بیور
دقده حکم سائر انبیا علیهم السلام اوزره رفعتی مقتضیه کرامات لائقه
سعز وکرم قبلندیکی اولی النهایه خفی کلدیر مخصوصاته باهره سلطان
رسالتی جناب کلیم الله مرتبه جلیله مطالعه ووجهله مشاهده
امتکی حال مبعوث مآب کلم الله سزاوار مواضع بیورمق ابکی
قول مذکوره بنایان خطاب اولدیغی اعتراضیله روایه شریك
مطعون اولدیغی در وقد روی عن انس انه صلی الله علیه وسلم صلی بالانبیاء
بیت المقدس حادم مالك انس بن مالك رضی الله عنه دن مروی در کذه
امام الانبیاء علیه التحایا حضرتلری مسجد اقصی ده متوجه محراب اولدقده
بیغمبرانه تحریمه بنده ثمان اولدیغی واثنیا جناب امامت پناهلرینه
اقتدا ایلدیلر وعن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
بینا انا قاعد ذات یوم اذ دخل جبریل علیه السلام اصل یتنا بین
در فنخه سی الفه اشباع اولندیغی ظرف در ومعنای شرطیه منضم جمله
مضافه در وذات یوم مطلق زمان در نوهمنی دفع ایهام نوکید در
فوکزیه کتغلبی لتشدید نخته ایله فقعت الی شجرة فیها مثل وکری الطائر
وکر ضرب خفیف ووکری بنی وکر وهو للطیر کالبیت للانسان فقعد
فی واحدة وقعدت فی الاخری تانیث وکر باعتبار البقعة او القطعة
من الشجرة فنبتت لوقته من الثمر بیاره وثمار وضبر شجره باجعدره
بعض نسخه صحیحه ده سبت سبیله من السموات ارتفعت وضبر اخر یا ارتفع
اولده حتی شذا لها قفبین مهر وسیارنك حرکت او باغبای مشرق
ومغرب اولغنه خافقین افق مشرق ومغرب در ولو شبه لمبست
کسر سین اولی وکاهی فتحله در السماء ورویحلست الی سماء بسبب
واحدة من الکسی وانا اقلب طرفی نظر معناسینه وجعلة خالیة
ونظرت جبریل کانه خلس کسر حاء مهمله وسکون لام وسین مهمله
ایله کساء رقیق لاطیا ای لاصق بالارض فعرفت فضل علیه بالله
علی وفتح لی باب السماء ورایت النور الاعظم ولط مع لام لواذ فتح لا
وجعله ضمیر مضاف در جمع فرجه وشد طاء مهمله ایله مبنی للمجهول ای
اغلق واذا دونی الحجاب وفرجه ضم فاء وفتح راء وجمیله ضمیر حجاب
مضاف فتح فرجه الدر والیاقوت بنح اوحی الله الی ما شاء ان یوحی بناء
فاعل ویا مفعول ابله در حدیث مذکوره انس رضی الله عنه بعض نسخه
ده نا موجود در محصول خبر عجب انی شاهباز اشیانه رسالت علیه
السلام والتهیه بیورولی برکون قاعده اولدیغ حینده بلبل سوره سنین
جبریل امیی در خال داخل مجلس اولوب مس انکشت لطف برله میانه
وجود وشانه سی دوردی بو دخی جبریل ابله تشبیهکا هدن فالغوب
برد رحنه فاخ اولدمکه مبالاده رحت اوزره ایکی امتیانه دوغ النائر
مشهوردم اولوب بر سنه بو دیکر جبریل جالس اولدیغی غرفه رحت
نما باب اولوب بر سنه ناکهان افق مشرق ومغرب سد ایلدی بو کمال رفعتدن

روایت کما فی نسخه علی النار

وفی نسخه واذا ادنی شهاب

وروی غوص الدر والیاقوت بعلی النار

ولد الشهيد اسمانی مسی ایدردم وایات ذالجلاله بصرم بصبرنه نسبتا
نزدیک ایدر اولدیغوحالده افاق وانفسی ضبط کردکاره نکران ایدم ویسیع سدره
مشیی جبریل امینی فکاه ایلدیکمده کما حشیته الله دن کویا زمینه سائیده
ویلمش وشره بوشیده فلینان کسوه رفیقه دونمش معاینه ایلیوب ذات
جبریلدن نمایان اولان خوف خوف انك علمی مقداریجه اولدیغندن اعرف
بالله اولدیغنه یقین حاصل ایلدیغم وبیجون در اسماکشای فلوب نور
عرش اعظمی وبانور الهیه بی عیانا مشاهده ایلیوب بیننده برسره
ارخا فلندیجه یعنی مشهوریا صره یقینم اولان نوردن حکره بنمله نوره
میانه سنده پرکشیده بیور یلیوب اول حجاب مرخی فرجه لری وطاقچه
لریکله نوری افشاندر حلوه لری ویافوت ایدیجه بعذا مراد عالیلری
اوزره بکا وحی ایلدیجی انتهی امدی سیدالعالمین حضرتلریجه افضل
مخلوقات ایکی جبریلك جناب حقه علمی بندن فزیاده اولدیغنه بلدیغم
دیو بیور ملری تواضعا لله ونعلیما لامتنه اوله یاخوضی فی الفاضیل اولان
نبی کما هی مفضول در موجوده وملائکه مقربین هیچبیرینه احوالی ملکوته
عن فانلری مغیریك عن فانیه غالب اولوره افضل وجهاب وستر تاویلی
قریبا بیان اولنوره وذکر البزاز فتح موحده وتشدید زای وانق وراایله
علی بزرکنا له نسبتدره احمد بن احمد عمر البصری صاحب المسند الکبیر
صبرنا بحذه رمله ده جواد ملك متعال ارخال ایلدیجه عن علی رضی ابی
طالب کرم الله وجهه لما اری الله ان یعلم محمدا لامله رسوله الادانی
جاء جبریل ببدایه یقال لها البراق فذهب یرکبها فاستصعبت علیه
فقال لها جبریل اسکنی فوالله ما رکبك عبد اکرم علی الله من محمد
صلی الله علیه وسلم فرکبها حتی اتی بها الی الحجاب الذی یلی الرحمان تعالی
فبینا هو کذلك اذ خرج ملك من الحجاب فقال رسول الله صلی الله
علیه وسلم یا جبریل من هذا قال والذی بعثك بالحق انی لاا قرب
الخلق مکانا ای فی السماء او من الحجاب لامن رب الارباب وان هذا الملك
ما رأیته منذ خلقت قبل ساعتی هذه فقال الملك الله اکبر الله اکبر
فقیل له من وراء الحجاب صدق عبدی انا الله لا اله الا انا وذکر باقی الاذان
مثل هذا فی بقیته الا اذان الا انه لم یذکر جوابا عن قوله حی علی الصلوة
حی علی الفلاح حی اقبل وهلم معناه اسرع فعل ره وفلاح فوزبا
السعاده وبابنا معناه بقیه ای اقبلوا فی الجنة وقال ای الراوی ثم اخذ
الملك بید محمد فقدمه فاما اهل السماء فیهم ادم ونوح علیهما
السلام بولدا یله تخصیصا بالذکره بیولدینی ابوالانبیاء والجسما نبینا او
لد فلرندن نتکم سرور سنوده بنب صلی الله علیه وسلم الدن اب
روحانی اولدیغی کبودره زیده کلام وقتا خدای بوهمتا رسول محتسابه
وحول وقت صلای اعلام ایجون تعلیم وتفریق اذان شریف مراد ایلدیجی
اول حضرته روح القدس براق برق رفتار نام بردایه هما بولنه کلدیجون شهسوار ملك وملکوت اکا سوار اولمقله شروع ایلدکده دابه سرکش
کبی ایلدیجی جبریل براقه عنایکرای خطاب ایلیوب ساکت اول که بذات
کبریا سکا بر بنده خدا رب تعالی به محمد علیه السلام دن اعز واکرم

سوار اولدی

سوار اولدی دیدیجی یسی براقه سعادتله سوار اولیوب عرشی رحمانه
منتهی اولدی ودرحال وراء حجابدن بر فرشته نور شرشته پدیدار
ظهور اولیوب فخر کائنات جبریل یوملك کبیر دیو رسان اولدقده
جبریل جوابدا اولدیجی بحق پادشاه لایزال که سنی حضیله بعث ایلدی
اسمان وحجابده رفعت ومکانت قبلندن تردیکتر دیکلمز مخلوقاتدن خلق
اولنمدیغندن بروبو قبلندن غیری زمانده مشاهده المدیم دیدیجی
یسی اول ملك ایکی کره تکبیر ایلیوب وراء الحجابدن جواب مسطاب صدوره
ایتدیکم قولم راست کویجیدر اکبر واعظم بنیم بعذا ملك کلمه شهادت
ایله ناطقه بردار اولدقده یینه وراء حجابدن تصدیق بیور یلوب بی خطاء
ذوالجلال بندن غیری معبود بالحق نایاب وفرد واحد بم دیدیجی راوی
خبر قولا وجوابا بقیه کلمات اذانده وجهه سؤال اوزره نقل
ایلیوب انحق حبیبلرینی شایان تصور دکلدرکه جوابی لاحول ولا
قوة الا بالله دیرم وسوار اولدیغی جواب مخلوقات اولوب خالقی جناب
لایق اولمامق یینه تراوی بیورمرکله ملك مؤید یمین دست کرم بیور یلوب
امام الانبیایی طوبی توب محراب هلکوته تقدیم واهل سمایه اول حضرت
امام ایلدیکه از جمله اولی جماعت کبریجه صفی الله ایله نجی الله
حاظران ایلدیلر معلوم اولاکه حدیث مذکور سنده متصل ایله جنا
ب علی کرم الله وجهه دن روایت ولکن سلك سنده زیاد بن المنذر
منسلك اولغین محدثلرك اکاکذاب دیو عدم اعتبار ایتدیکی خبر
مذکوردکی ضعیفنه دلالت ایدر امامام لیصلی صحبتنه فالدیر
مع هذا خبر مشار الیه قبل الهجره مکه ده وقوع بافته اولوب معراج
معهود دن ماعدا معراج اخرا ولمسنی انتضا ایدره نورانی بساق جبریدن
معلوم در کذلك یومعراجدن مقصود هان نعلم اذا ندره واذانك وقوعی
مدینه منوره دن امدی واقع صحیح الخبر اسراء مذکوره روح لطیف خفیف
برله عالم منامده جلوه نما اولدیغی کبی فزیا رؤیابالجنا بنیا دنی وحی عقیدر
وصحیحین ده ابی عمیر دن مروی خبر صحیحه ایله عمر بن الخطاب وزید
رضی الله عنهما نداء اذان ماذه سنده ثبوت یافته اولان رؤیای صا
دقه نبویه اول حضرته وحی عقیبنده ظهور انمش اولمله والله اعلم فقال
ابوجعفر محمد بن علی بن الحسین راویه حدیث مذکور کی راوی بسی ابو
عبدالله الصادق بن زین العابدین بن ره پدر عالی قدرلرندن انلرجه
بورکواری حضرت علی المرتضی دن روایت انمشدره بیور رکه اکمل الله
لمحمد صلی الله علیه وسلم الشرف والعلو علی اهل السموات واهل
الارض اهل سمایه شرفینی اکمال الدره انمشی دلیلی ایله هم اهل ارضه
شرفینی اشرف الرسل اولوب افضلی اشرف الامم اولمق حیثیتیله در
قال القاضی ابوالفضل رضه الله مافی هذا الحدیث من ذکر الحجاب فهو
فی حق المخلوقات لافی حق الخالق خبر موصوله فانك زیاده اولمسی
معنای شرطی متضمن اولدیغجون فهم المعصومون والباری جل
اسمه منزه عما الحقته اذا لحجب حجابك حق بازیده استحاله سبنه
تعلیل در وحجب ضمنیله ایله حجاب ویا فتح وسکونله مصدر اولمله انما

سدره بخاوزه اخر تفسير البديكي حجاب غيره لبنله دروات باكينه
لبنله اولد بعلك اشعار ايلديكي واي المحجوب عنهم ذاته واوريله وملا
ئكة المقربون واما قوله الذي بلي الرحمن منجعل على هذا المضاف بلي عرش
الرحمن چون ظاهر عبارت بينه وبينه غيره حجاب حال اولديغندن
ناويلينه مصنف رحمة الله اشارت بيورويب بلي الرحمن قولنده حذف ومضا
فاوزره حمل اولنوركه بلي عرش الرحمن دبكدر مضاف مقدر لفظاً ثم در
او امراً اما نصبيله ويارفعله در ياخود لفظاً او تقديراولنوب هاتراى
عموم ويا لعظيم ايجون خبر اى بلي اوالرحمن من عظيم ايانه اولامنهم
قلنان شيء لفظ تقدير من بيان ايدر او مبتدا بحقايق معارفه كماهو
اعلم به يعني رسل وملائكه دن باري تعالى نك اعلم اولديغي معرفة
الله تحقيق اولان شيئه مبتدا اولور او ايله عظيم ايانندن او رحماني ولي
ايدن حجابه رسيده اولدوم دبمك اولور كما قال تعالى واسئل القرية اي اهلها
حق سبحانه وتعالى كلام مجيدنده بيورر فربه دن مى سؤال ايله دبمك
اهل قريه دن سؤال ايله دبمكدر حذف مجاز بالبدن اولور وذكر محل اراده
حال اولمق دخى اسهل در والحاصل قرينه عقليه ايجون تقدير مضاف
كثير ويليغ اولمينه اشارتدر وقوله فقيل من وراء الحجاب صدق
عبدي انا اكبر حديث ازالة ملك مؤذيه اجابة ورائي حجابدن تصديق
بيورلديغي قول سبحانى فظاهره انه سمع في هذا الموطن ولكن من
ورائه حجاب ظاهر كلام حضرت ماه برج رسالت عليه اسى التحية اول
چاى والاده من غير واسطه كلامي حقى انشدي اما رؤية الهي مانع حجاب
وراسدن ايديكي كما قال تعالى وما كان لبشر ان يكلمه الله الا وحيا او
من وراء حجاب يعني بشر ايجون طاقت نايابدر كه حق سبحانه وتعالى كا
كلام ايده مكر وحيله ويا وراى حجابدن حقه ندرت باب اوله اى
وهو الاراى يعني بشر مولاى كريمى عياناً معاينه امكى بجب بصيره
عن رؤيته عالم دنيا ومنا رؤية حقدن مطلق سرومنع اولديغي
امدى بو كلام مطلقا استماع ورؤيتي ابهام انكلين مصنف عليه الرحمة
توجيه وجهي ايله بيورمشدر كه فان مع القول بان محمداً صلى الله عليه
وسلم راى ربه فتحمل رؤيته في غير هذا الموطن بعد هذا او قبله
رفع الحجاب عن بصره حتى راه والله اعلم يعني فلخى عالم صلى الله عليه
وسلم حين اسراده جمال حضرت كبريائى عين بصر ايله عيانا مشاهده
ايلديكي خبر ثبوت ما نفده وصحيح اولديغينه مخالف دكه بني محترم مو
طن اذ لك غير يده بو مقامدن صكره وياول معاينه بيورمش اولديغي
ديده حضرتدن حجاب رفع اولنوب مشاهده جمال وكمال عزت العز ظهور
بنزر اوله قال المولى علي القاري اقول ولا مانع من انه صلى الله عليه
وسلم رآني ذلك الحين بعينه اذ لا يختص برفع الحجاب وكشف النقاب
مكان دونه مكان ولا زمان دون زمان لارادة العيان كما لا يخفى
على الاعيان فصل ثم اختلف السلف والعلماء سلطان مراد
صحابه وسائر اصحابه وعلما بعدهم نزيلي مدينه كونلرد
نظر دخى عطف العام على الخاص قيللرندن هل كان اسراء بروحه

وقال الذي يحيى رسول الله لعلي القاري

وفي اصل الذي قراه لعلي القاري

محيط بمقدره محسوس ولكن اجيبه على ابصار خلقه وبصايرهم جمع
بصيرة هي القوة المدركة لغير المحسوس من العقل وادراكاتهم
عطف تفسير در عما شاء وكيف شاء ومتى شاء متعلق بحب كقوله تعالى
في حق الكفار كلا انهم عن ربهم يومئذ لمحجوبون حاصل كلام
مؤلف كتابه رضي عنه الثواب حجاب اولنان خبرده حجاب جهت وتحيزي
اسنلزام ايله باري تعالى حقنده شايان دكلدر بلكه مخلوق حسناً ومعناً
محجوبلردر باري تعالى عز مسماه حجاب وسترة اقتضا ايدن حالدن منزه
مقدر امدي حجاب وسترة لوازمدن خاصه بصره داخل ومقدار طول
وعرض وعمق ايله محدود اولان محسوساتي جائزه رحاوي اولغله حقنده
منتفيه اولور تعالى الله عن ذلك علواً لكن حجاب باري كاهي مخلوقلرك
چشم ظاهري وديده باطني ودركه عقول اوزره انواع حجاب وكيفيت
واوقاتدن وراء بيورديغي شيء ايله جلوه نماي ظهور اولور تذكر كتاب
مجيدده محجوبيت مخلوقه اسناد اولنوب كفار حقنده ورود ايلديكي كرور
فيامتده كفاره بدكر دار مرتبه مشاردن مخلوعلردر يعني اهل ايمان جنت ورؤ
يت ورضوان الله بتمتع ايتدكلرنده الله محجوب وخوملردر فقوله في هذا الحديث
الحجاب بالجر على الحكاية اوبي الرفع الاعراب واذ خرج ملك من الحجاب خذ
مذكوردن وراى حجابدن برفرشته جلوه نماي ظهور اولديغي دبو ملك مؤذني
اراده بيورملريدر حجاب بحسب الظاهر اشارت بقال انه حجاب يحجب به من وراءه
بحسب الظاهر من ملائكته عن الاطلاع عليه شديد بطشا ايله على ما دونه
بحسب باطنه من سلطانه وعظمة وعجايب وجبروته ملكوت كما سبق
ملك عظيم سوزراد عالم غيب الغيب وجبروت كما عظمت معلوم براى مبالغه در
يعني دبمك حجاب ايدركه اول حجابله وراءه اولان ملائكه دن نسنه رو
حجب ايلديكي يعني عند التصرف قبضه قدرتنده اولان شيء ايله ارسال ملائكه
وغيرينك عدم اطلاعلرى مراد بيوره مكر اذن شريفلرايله نادر الظهور بافته اوله ويدل عليه من الحديث قول جبريل يعني حجاب براى
ما سوى اولوب ذات كبريا سبحانه المنزهه بوظهردن اول خبر ورنه جبريلك
كلامي دلالت ايدر معنى الملك الذي خرج من وراءه ان هذا الملك ما رايت
منذ خلقت قبل ساعتي هذه وراى حجابدن برفرشته بديدار اولوب بني
مكرم صلى الله عليه وسلم جبريله شان ملائكه دن برسان اولديغندن
بوفرشته ي بوهيكل مدن اقدم خلق اولديغنه زمان دن برو مشاهده تمدي
ربدبكي كلامي شهادت ايدر فدل على ان هذا الحجاب لم يختص بالذات
خذ بنده مذكور اولان حجاب معهودكه محجوبيتي ذات رب الارباب به مختص
اولميوب ملك مؤذيه وبني بعضي ملائكه حجاب ايله اخرون مستور
فلندن يغيبنه دلالت ايدمز قول ايلديكي وبدل عليه بعد اختصاص حجاب
بالذات اوزره دلالت ايدر قول كعبه في تفسير سدرة المنتهى
سبب سنى بيانده ورود ايدن كعب الاحبار رضي الله عنه الغفار قول
شريفيدكه قال اليها ينتهي علم الملائكة وعندها يحبون او الله لا يجاوز
ها علمهم يعني علم سروشان سدرورده نهايت بذر اولور وعنده
السدره فرماني پروردكاري تلقي وايفاءه لر علوم ملائكه سدره ي

رضی اللہ عنہما مانند جسد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم للعلی القاری

او جسده ما سراء نصبله خبر كان على ثلاث مثالات فذهب طائفة
الى انه اسرى بالروح والله رؤيا منامًا عطف تفسير دون مع انتفاء صحة
وان رؤيا الانبياء حق الا وروحي والى هذا ذهب معاوية برأى سفيان
بن حرب بن امية حاكم شام ايكى سنه شتبر ده معاصر حياتى شام محاله
غروب ايدى بو فصل مجمع وصل تحقيق اسرى ومعراج برايلهاج وهاج
صلى الله عليه وسلم بيان ايدر حارقة اسراوغ بتة معراج بحزات عظماء
محمدية نك اكبرى او لغله اصل قابنى مصدر فنون اختلافات وفروعنده
شهون اوايل مدتبعية الاطراف اولوب جمهور سلف وخلف قبضه تمر جسيله
جسد اطهرلرى همعنان روح منورلرى ايكى وياليكن روح معراجلرى
له دخى وقوع يافته اولديغندن اختلافى نوع قول اوزره وافدر برجهت
اول حضرته اسرا الحق روح طيبه لريله اولديكه اسرى مشاهده منامية در
مع هذا رؤيا انبيا حق ودرجى اولدينى سلفًا وخلفًا اتفاق كردلرى ايكى
ربتعسر اى عالم منامدن وفوعينه ذاهب اولديلر وبو وجهله مكربو خلافه
معاويه دخى سالك اولمشدر وحكى بناء مجهوله عن الحسن البصرى
والمشهور عنه خلافه حسن بصرى دن نقل اولنوب ومجاليه دن رواية
مشهور خلاف ما سيقدر والبه اشارة محمد بن اسحق ابن يسار صاحب
المغازى اولان امام ثقه رحمة الله عليه حسن بصريدن نقل اولنان خبر تحت
اثر نقل شارت ايلدى وحجتلرى قوله تعالى وما جعلنا الرؤيا التى اريناك
الا فتنة للناس بجيبه معاجيبه عالم منامدن جلوه نما اولندقدن صوكره بيلديلر
دليلى بو آية كريمه مصدا قنجه عرفى عربيه ده مشاهدة منامية مصدرى رؤيادر
نتكم نظر بصرى مصدرى رؤيت ونظرى قلبى ديمك لفظ رأى در دخى بيلديلر
اسرا منافى اولمسنه استنهاد ايلديلر اهل تفسير بواية جليله ده بسط رسوم
اختلاف ايدكلرندن مدلول كلمه رؤيا معجزه اسرا در ديلر رؤيت ايله نسبت
ايليوب ارادة رؤيتيله قرينه دال اولمشدر ناسديلر بو فضيله ده سناديله
قريبندن بسبار سنه طريق انكاردن وادى اولدغى اوزره وشوب بى توقف قضيه
ايدن ناجى برابنهاجى صديقى ايله سر بلند اولديلر ومرات مناميه صورتيله
اولان خوارق عادات خلقه فتنه وانكار وبحجه سبب اولور مع هذا خوابده طى
افطار ملكوت ايتدم ديلريله مدعاسى اوغريب اولمغين تكذيب اولنمديغى
باهر در امابو مدعى وقوع معراج منامى انكار ايدنى مستلزم دكلدر برهمزمان
طاقت بشريه اولان امور مدهشه دن اولمغله تلاقى كلمتى الغت ايجون برالكى
دفعه توطئه منام مقدمه سوام قلمغى حكمة خفى دخى موافقدر بوكذا نقل
العلامة البرهان فى الروض بان الاسرا وقع مرتين احدهما فى نومه توطئة
وتبرا كما كان بعد البعثة الرؤيا الصادقة ثم يسهل عليه اوهاكذلك الاسرا
مستمل عليه بالرؤيا الان هوله اوعظيم وشهوده مدهش يضعف عنه
القوى البشرية رفعنا من الله بعبده انتهى وما حكوه عن عائشة رضى
الله عنها احد رسول الله صلى الله عليه وسلم دخى اسرا عالم خوابده دونيا
اولدوغنه عائشة رضى الله عنها دن روايت اولنان خبر ابله كه جسد سلطان
سلطان كونين فراشى سعادتندن نابديد اولدى قوليله احتجاج وتشهاد
ايلديلر وقوله ببتنا انا نائم وقول انس وهو نائم فى المسجد الحرام وذكره

القصة وذكر

وذكر القصة ثم قال فى آخرها فاستيقظت وانا بالمسجد الحرام بينا انا نائم
كلامى ايله مصدر اولان حديث شريفى روايت كرده بخارى اولان قول انس
رضى الله عنه اول حضرته مسجد حرامده نائم اولديغى حالده ديو نقل خبر
وحديث اسراده وارد اولان قصه بى يادا يدوب بعده ذاكر حديثده
سلطان انام شكر ريزيام اولوب وقتا بى خوابدن بيدار اولدم بنى حالة
ويريله اوزره انام شكر ريزيام اولوب وقتا بى خوابدن مسجد حرامده
بولدم بولدك ديو روايات مذكوره معراج منامى وقوع يافته اولديغينه
دلالت ايدره ديو استدلال ايلديلر صحيح مذكوره مخالفتيله فصل اولمغين
ابطال كرده مصنف اولور وذهب معظم السلف والمسلمين عطف العام
على الخاص الى انه اسرى بالجسد وفى البغضة فتح باء نخبته وفاء نخبته
وسكون فاء ايله بلاضرورة تحتدر كقوله النهائى فالبس لوم والمنبهة
بقظة والمراد بينهما خيال ساريدر وهذا هو الحق يعنى جمهور سلف
وخلف معراج بر انبهاج حضرت جسد اطهرلرى همعنان روح منورلرى و
بيدار ايكى جولانكيز مبدانى لاخوت اولوبفقه ذاهب اولديلر كه موجب
راع نصوصى ظاهرندن صرفه احتياج اولميوب شايسته اعتقاد وسلام
اولان معنايه حمل در وهو مذهب ابن عباس وجابر وانس وحذيفة
وعمر وابو هريرة ومالك بن صعصعة وابى حبة البدرى فتح حاء مهمله وباء
موحده مشدده وباتون وياخود مشنات نخبته وهابله اسمى عامر وياما
لله باعمر ودر وابن مسعود والضحاك بن مزاحم الهلالى المفسر لورينى
تابعندن واصل بقاى سرمدى اولديلر وسعيد بن جبر وقتاده وسعيد
وابى المسيب فتح وكسر باابله وابو شهاب امام زهرى وابن زيد عبدالله
حلف بن زيد بن اسلم والحسن البصرى وابراهيم ابى النخعى وموسى بن ابى
الاجوع ابو عائشة الهمدانى ومجاهد وعكرمة بن عبدالله امام مفسر
مولاى ابن عباس رضى الله عنهما يوز بشو يا التى دوقات ايلديكى لكن
اباضى ايدى وابن جريج محمد بن ابله عبدالملك بن عبدالعزيز يعنى
اصحاب كرامدن طلقوز نفر اولوب بعضلرى دخى اون ايكى كسه نك بجمع عليه قولى
صوابى در وهو دليل قول عائشة رضى الله عنها بو مسلك ايسه قول
عائشه دليلدر ديرك ايله قول سابق عائشه كذا نقلت جسد كل
الله صلى الله عليه وسلم در مدعاى مذكور مخالف معراج منامى
اولديغينه دليل ايدى عبارت مصنف عليه الرحمه شايان مقام
اولمز ديو سهو محل اولنيه شايد عائشة رضى الله عنها معراجك يقظة
وقوعينه قول جمهور ايسه قائله اوله زيرا استعمال مذكور بين العلما
وافقهاء مرايكان دركه هذا قول ابى حنيفة ومالك ايله تغيير دن
مكر ويحكى عنهما خلاف مذكور ذالك ديو اداء ايدرلر باخود
عبارت مصنف در كلام ساقطه اولمشى اوله وهو قول الطبرى
محمد بن جرير واحمد بن محمد بن حنبل وجماعة عظيمة عظمت كثرت معنا
سينه اطلاقى رايكاندر من المسلمين وهو قول اكثر المتاخرين من الفقهاء
والمحدثين والمتكلمين والمفسرين وقالت طائفة فى ثالث كه برجماعتدر
روايات مختلفه بينى جامع وبو طايفه اوزره فائده فطار نقر اولديلر

كان الاسراء بالجسد يقضة من المسجد الحرام الى بيت المقدس والى السموات
بالروح وراحلة اسرا خبر الوري حزم محترمة سرمنزل بيت المقدس حامل
بجسد اقدس اولق اوزره وارتوب الله روح مكرمة ربه الله اسمانه عروج
انمق اوله واصحوا بقوله سبحان الذي اسرى بعبده ليلا من الحرام الى
المسجد الاقصى الذي غايته الاسراء اليه وقوع التعجب فيه ضمر اسرايه
راجع بر بعظم القدرة والتمدح بشريف النبي محمد صلى الله عليه وسلم به
جار شريفه تعلق ابدره واظهارا لكرامة له صلى الله عليه وسلم بالاسراء اليه
اقصى ابعد معنا بينه دره زهرا زهر وده ابعد مساجد قدس شريف بحق
حقه عبادات اولنان تحاز عباد تكاهدا حرى ابدي امدي اول حماعت
ابله اسرا ايله احتجاج ابيوب الى المسجد لفظ شريفي غاية ونهايت اسرا قدر اكر
اول اسراده وتق الاراده قدرة باهرة سبحانيته عظيم شانينه خلال لياله
فقصطع مسافه بيور مغله نجيب وقوع بولدي واسرا ايله تشريفي بنبي محترم
صلى الله عليه وسلم براله تمدح ومسجد اقصى به اسرا قبل ايله اول حضرتك اجل كرامتي
اظهار بيور لديغي اسرا الى بيت المقدسه غايت عد ايلديره قال هولاء اي بعض
ارباب مذهب قالت ولو كان الاسراء بجسده الى زايد على مسجد الاقصى لذكره
فيكون ابلغ في المدح ومسجد اقصى اوزره ذاته مقام بالانزيله جسد
سلري ايله اسرا اولديغي حق سبحانه وتعالى بيان كرمكله قصه اسرايي بيان
فرائدن ذكري مدحة ابلغ وعدم ذكرندن وجه اولوردي ديدكده ثم اختلف
هذه الفرقتان هل صلى بيت المقدس ام لا لغط ام هل حرفته معادله
نوادر عربيه دندر يعني فرقة ثانيه والله اختلاف ايلديلركه حضرت امام
الانبيا عليه التحايا مسجد اقصى دخوله بعد نماز اولديغي دليله فوحديث
انس وغيره ماتقدم من صلاته وغيره فيه فصل اولدي كذا رايدن خبر انس
رضي الله عنه ده اول حضرتك بيت مقدسده انبيا وكرام ايله نماز قلديغنه
انكار ايدرج والكرد الك حذيفة بن اليمان وقال حذيفة رضي الله
عنه اول حضرتك حين اسراده انبيا ايله مسجد اقصى ده نماز قلديغنه
انكار ايدرج والله ما ذا لاعن ظهر البراق حتى رجعا قال نامه دراميده
روايت كردكه امام احمد اولان ضبرده جناب حذيفه حضور بلكه تسمي بخداي
جليل محمد وجبريل عليهما السلام خانه زيبرافدن نازمنه رجعتده ونزول
ايدنجه مفصل اولديغي ديدي قال القاضي وابو الفضل مصنف رحمه
الله والحق من هذا والصحيح ان شاء الله امر واقعده مثبت ايله قبول
لفق نابرك وناذب واحتمال نعد دروايت ايجوندر زيرا هر روايت
اضرب منافي دكلدر انه اسراء بالجسد والروح في القصة كلها و
عليه تدل الاية وصحيح الاخبار والاعتبار ما قبلنه معطوف در ولا
ولا يعدل بناء مجهول ايله عدولدن مشتق ورجوعدن سمي الظاهر
والحقيقة الى التاويل منفق بعدل الاعتدال سنحاله وليس في الاسراء
بجسده وحال يقظته استحالة اذ لو كان منامًا لقال بروح عبده
ولم يقل بعبده بعني اول محرم خلوتخانه اسرا عليه اجمل التحايا بيت
اقصوسموات علابه معراجلريچون قصه سنك هر ريجسد مقدس
وروح منور لريله ايله اسرا در جسد لريچون همعنان روح اولوب حالة

بروي بقظة في المسجد الحرام الى المسجد الاقصى لعلي القاري

بيداريده وقوعينه نص قرانيه ناطقه وجلايل ساطعة البيان انار
ذوي الاعتباره بنوبته شاهد دره پس عقلي ونقلي مقتضي ظاهر حال
ولفظ حديثه صحيحدت مشاهده حقيقت مالدت تاويل ومجازه
ميل اولنوب حكم عقلا وشرعا مستحيل وحقيقت اوزره حمل متعين اولة
جسد شريفه يا روح لطيفي حالة بيداريده اسرا امر مستحيل وكلدر ده زيرا
وقوع معراج منامي اولمسيدي بروح عبد ايله ابراد بيور بلوب بعيده
لعظيمه شرفنا فة صدوري نزول بيورلمق ديكي كلمة عبد روح وجسددن عبا
رتدر نتكم مكرم ارايت الذي ينهى عبدا اذا صلى بو معنايه شد غضن
امتعا ايدر معلوم اولاكه غريبه معراج حدوثنه كفار قريش وبعض علم حيث
جواهر ملكيه ده منصور ايتدكلري معراج حدوثنه كفار قريش استحالة قبول
حرف والنيام مانع وحسم تقبل بشري عالم لاهوتنه مباشر تحرك لحاق رسول
عقليه ده ديو برهن ورطة دلالت اولديره وقوله ما زاغ البصر وما طغى
اسرا منامًا اولميوب يقظة وقوعينه كريمة ما زاغ دلالت ايدركده نصر محمد
عليه الصلوة والسلام دز مقام ادب مع الرب وراسنده مايل اولديي دبلا
اوله روح ايجون بصر نا ياب بصيرت اطلاق اولنوردي وعدم بصره
خود نائم مدح اولنوردي ولوكان سناما لما كانت فيه اية ولا معجزة
ولا استعده الكفار ولا كذبوه فيه ولا ارتد به ضعفاء من اسلم واه
فتستق ايله كرچه رؤيا انبيا برحق در اسراء عالم خواب ده وقوع بافته
اولايدي انده نه ايه ونه امر خارق للعباده حصول بذير ايدي
واخبارا خبار واسراء كفار قريش بعيد ومحال عتا نيوب دخي
اول حضرتي دروغله نسبت اغتر لريدي وانبا واسراده ضعفة قلوب
ونوسلم اولانلر عياذا بالله همرتد اولوب اما اسرا ايله روبراه بادية
بليته عظيمه وافتنان اولنوردي اذا مثل هذا من المتحات
لا ينكر عدم استبعاد ولكذيبه نقليدر يعني مراة منامده بونك
امثالي انكار اولنمز مثلا خواب ده طيي سراد فات ملكوت اندم ربنا رك
مدعاسي امر غريب اولمامغله تكذيب اولنمديغي ظاهر در
در تا نكده خلقه باعث افتتان وارتداد اوله بل لم يكن
ذالك منهم الا وقد علموا ان خبره انما كان عن جسده وحال يقظته
يعني ذكر اولنان استبعاد وتكذيب وارتداد وافتنان ناسدر
ظهور اندن الا نلر بدبلركه اول حضرتك خبر بجا اسرا ندن جسماني
وحالة بيداريده وقوعي اقتضا ايدره بوخصه منافي اولق لازم
كليدر قال وقيل وكنت وشنيده نصدي اغتر لريدي الى بمعنى مع ويا
من البيت المقدس الى المذكور تقدير اولنوب قرينة مقام ايله مراد
غايه اوله ما ذكرنا مجهول وباصبعه فاعل ايله در في الحديث
من ذكر صلاته بالانبياء ببيت المقدس من ماء بيان اولنور وبيت
مسجد انبيا كه زيارتي ترغيب اولنمشدر بيت الله دينكدر وفي رواية انس
اوحى السماء على ما روي غيره يعني حديث معراجده مندرجه اولان
رواية انس وغيره اوزره اسماء الله ارواح انبيايي امارة وصوف
بسته اولوب خوشخوان محفل وحي اشارتيله متوجه محراب وبحريه
بند نماز اولدقلري خبر صحت ازجمله اسراء جسدلري اولديغي خبر ذوق

فرع مسامع انکله فتنه وارتداده مایل مایل اولدیلر وذکر مجی جبریل
له بو بالبراق وخبر المعراج کبر جمله عدیج وصعود اسم الست دره
واستفتاح السماء دیمکدر فیقال من انت ومن معك فیقول محمد ولقاله
یبغمبر علیه السلام راجعدرع الانبیاء فیها تی السماء وخیرهم جمله
وترجیهم بهم تفعیل من الرجب ضم وفتح رایله متبعه وفراح معنا سبکله
وشانله فی وض الصلوه شانله ومجی اوزره معطوف قدیم اوعظیم معنا سبکله
اولور وراجعته موسی فی ذلك دخی جبریل بنبی جمیله براق برق رفتارله
کلوب مزه رس دعوة ذی الجلال بیورد یغی واول شاه نوشنجر ملکك
وملکوت الجون جبریلك کشایش دره اسمانی اراده بیورو یه سبز کسیزه
ویرمه معنا سنه اولان ذات کمدیر دیو بنلوب جبریل دخی محمد علیه السلام
دره دیو جواب ویره اولمدیکه ویغمبران ذی شانان ایله آسمانده ملاقات
ومکالمه وسلطان کونین جنابینه اول زمره جلیلله تلك ترحیب واکرام
واستقبالی بیورملدیکی واول حضرت واصحابنه بنجاه وقت نماز فرض بیورلدیکی
بعده ذکر اکرامات له تخفیف اشنا سنده ظهوره یافته اولان اوعظیم ونماز
خصوصنده کلیم الله ایله مشوره ایجون رجوعی هکذا وهکذا اخبار صحت
الاری اوزره معراجك جسمانی اولمغی موجب اولدیغی حبیت ایله باعث
افتتان اولمشدر وبعض هذا الاخبار انس رضی الله عنه طریقندن روایت
ینکرده سبحان علیهما الرحمة اولان حدیث شریفدر ورود اولدیکده
فاخذ بیدی جبریل بیدی فعرج بی الی السماء الی قوله ثم عرج بی بناء فاعل
وبامفعول ایله دیر حتی ظهرت مستوی اسمع فیه صریف الاقلام صریف صوره
معناسنه اجرام جامدن کوشتره اولان صدایر واقلامدن مراد خامه نیرو
شان درکه قدر الهی تحریر ایدنلره باخود لوحه مقارن اولان قلمدیرکه فلمح
واحد دیر نفطیا جمع فلندیج واناه وصل الی صدرة المنتهی وانده دخل الجنة
ورای فیهما ذکره فیها والحاصل جبریل المدت طوتوب اسمانه بیکمله صعود
ایدوب من سماء الی سماء سیر ایدرکن هرجای هموار بدیدار اولوب اول جایی
معلاده صربرکلك صر وشان کوشتردم اولدیج دیدکلری قوله وارنجه واریده
اولان ابناء معراجیه حقانیته دخی سدرة المنتهی یه رسیده اولدقلری
وخطیره بهشت بریله مراهان اولوب عجایب هوتریای رنبتسرای فردوسی
مشاهده بیوردیغی خبر راست اثری دریجه مسامع خلقه رسیده اولدقده روح
شریفلری همعنان جسدمو حالته بقظه یه وفوجی سبیله ولوله انداز اولوب عباد
افتتان اولمغی اسرانك جسدانی اولدوغنه دلالت ایدر قال ابن عباس رضی
عنهما هی رؤیا عین راها النبی صلی الله علیه وسلم لا رؤیا منام روایت
بحاریده جناب رجمان القرآن رضی الله عنه المنان صلی بقتدته بیورمشلرکه
صحت اولان خبره بیورد بلرکه بورقی یا حالة بیدار یده حضرت نور جسمه عالم
لمعان صلی الله علیه وسلم دیدهٔ سرسعد نمدی ایله معاینه بیورد وب عالم
خوابده مشاهده اولنان رؤیا دکلدر دیدیکی وعن الحسن فیه بینا انا نایم
فی الحجر کسر حاء مهمله ایله وسکون جیمله بیت الله ده هفت وبا شیشی کوره
حطیم در وقیل بفتح الحاء جاءنی جبریل فهمزنی بعقبه همزه ضغط معنا
سنه در وضرب خفیف وعقبه فتح عین وکسر قاف ومؤخره ایله مؤخر رجل
اوجکه دیمکدر اصابنیه طوقونمده سوء ادب عدا ونماز قمت فجلست فلم

ارشاد

ارشاد قعدت لمضجعی مصدر میمی وبا اسم مکان دکر ثلاثا فقال فی الثالثة
فاخذ بعضدی عد بازوده وبا متکلم محفنه به مضاندره فجر تحاقل باب
المسجد فاذا بدابة وذکر خبر البراق یعنی ابن اسحق وابن جریره مرسلا عن
بصری قدس سره العزیز دن روایت بیورد نلری خبره حضرت سلطان هفت
اقلیم علیه التحیة والتسلیم بیورمشکه بن دردون ضطیم ره عالم خرابه ایکن جبریل
علیه التحیة سلام الجلیل کلوب بکا عقبی ایله طوقندی خوابدن بیدار اولوب
اونوردم برشی مشهود باصره یقسیم اولدی پس هیئت نامده بولندوغم
حاله رجوع ایدیم وسه بارحال بو وجهله کذا رایدی دیه فعله فانه ویبو
ررلوکه جبریل بالتبجیل بازومدن باشوب درمسجد الحرام جرا ایلدی ودر
خال برداتة هایون امارده اولدیجه دیوب خبر شکل وسرعة براقی ذکر ونقل
ایلدیجه وعن امهانی بنت ابی طالب اسم جمیله سی فاخته وعاتکه وجمامه
وفاطمة ورمله اولمق اختلافیدر هشیره سی خبر کشا علی المرتضی عنهما رضی
جلیلة المقدار وفتح مکه ده راحنسرای ابی لهب کلوب زوجی هبیرة المخزومی فرار ودخان
ده کافر هلاك اولدقده فخر عالم صلی الله علیه وسلم کندوسنه نکاح وارا نشدیجه
کثرة اولادله عذرخواه اولمغله فارغ اولدیکده ما اسری رسول الله صلی الله علیه
وسلم الاوهو فی بیتی سابقه انا نائم فی الحجر روایتله مخالفی اولور اقا نقدا سل
ایله حمل اولندقده انکاندن مبتادره تلك اللیلة صلی العشاء الاخره
عشاء اولمغیدر واخر بانسوه ونام بینا فلما کان قبل الفجر مصغر فیهما
تصغیر تقریب وتقلیل اولور اهبنا بالهمز اوله وتشدید الموحدة
ای ایقظنا رسول الله صلی الله علیه وسلم فلما صلی الصبح وصلینا
قال یا ام هانی لقد صلیت معکم العشاء الاخرة کما رایت ثم کنا بالله
بهذا الوادی ثم جئت بیت المقدس فصلیت فیه ثم صلیت
الغداة معکم الآن کما ترون غدو وغداة اول طهاردر تقدیر مضاف
ایله صلوة الغداة دیمکدر یعنی امهانی رضی الله عنها داستان سرایلو
ب بیورر کله معند لبیب باغ بلاغ حضرتلرینه اسری اولندیجی الا بنم خانه
نمده اشیان سازایکن ظهورا بلدیجی صلوة عشاء اخبری دایلوب
اهل بیتم میانه سنده سر نهاده ماشی جواب اولوب هنکام صلوع
فجر دیکی ایقاد بیورد یجی اول حضرت ورلرمعه صلوة صبحی ادا
ایلدکده سر اغاز خطاب اولدیکله یا امهانی مشهودك اولدیغی صلوة
عشاء بو وادیده یعنی مکده قلدق بعده ذا مسجدا نصلی یه واروب
الله دخی تخمیده بندنماز اولدم بعد ما نماز صباح مشهدیکی حالده کور
دیکك سن کلدیکك بیلة جه اولا بلدیم بیورد یلر چون فصله اسرائیل الحجره
والفتح وقوع بافته اولوب اسلام امهانی رضی الله عنها فتح مکه ده
واقع اولمغله صلی الصبح وصلینا قولی حدیثه اضطرابدن خالی اولمز
دیو اعتراض ایدنلره جواب شافی بورکه ظهر جمله واده اولنان
قبل الفتح سلك اسلام منتظم اولان جماعتدره تنکم بنو فلان قتلوا
فتیلا قوله قائل واحد امامجمعنه ثبت اولمغی بحاره بلیغ مشهوردره
باخود امهانی فتح مکه سنه مسلمه اوله با ال بنی طالب اول حضرتلرینه کمال
اوزره محبتی وصدوق حضرتی معتقد بن اولدقلرندن قبیل الاسلام قبیله

اول ماه صفر رسالته پرور لك ابدر وديج وخربجه بنك اولد قاريج نماز طلوع
حصة مفروضه در ما عدا قبل الاسرا اول خرقتك بالغداة والعشي قيام
بيور ديني نمازديره وهذا بياض تشديد ياء مكسور ايله في انه بجمله وروحه
نحو اولنان خبر اسرانك جسماني اولدوغنه برهان واضحدر وعن ابي بكر
رضي الله عنه من روايت شداد بن اوس بن ثابت ابو يعلى الانصاري
تزيل قدس شريف وبرادر حسان رضي عنهما الرحمان سنه ثمان وخمسين
در فلسطين مطلع ضيائي منقطع محاله ابرشدج عنه قال للنبي صلى
الله عليه وسلم ليلة اسري به طلبتك اني رسول الله البارحة في مكان
فلم اجدك فما جابه ان جبريل حملة الى المسجد الاقصى بيهقي وابي سدر رك
شداد بن اوس رضي الله عنه طريقنده انلر دخي يارغار شفيق حضرت
صديق رضي الله عنه دن روايت ابدر بو جنابي صديق اول شمع جهان فروز
رسالت عليه اجل التحية حضرتنه سؤال ايدوب يا رسول الله دونكي كجه
چايكاه اقدس مفتاد بن جسده مقدسنه كي تفقد ايلدم جناب دولتنا
بني بو سلدم ديدكده جوابنده اولديركه بني جبريل امين مسجد اقصايه كتور
ديج ديدي بو روايت صحيح اول حضرتك جسد شريفيله اسرا ومعراجينه دلا
لتله ابدر وعن عمر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ليلة اسري في مقدم المسجد ثم دخلت الصخرة تقدير مضاف ايله دخلت
تحت الصخرة ديمك اولور فما ذا يملك قائم معه انيه ثلاث وذكر الحديث
اذ فجائية والنيه مدلله جمع انكوعا وزنا ومعنوده ثلث صفحه وبا انيه دن
بدل ما خود مبتدا مقدر خبر دركه هي هي ظاهر مفرد مذكر اولغله قال الله
ديمك لازم ايدي اما كاس ايله مؤول اولغين ثلاث ابرادا ولنديج يعني اناء من
حمر واناء من لبن واناء من ماء فاخترت اللبن فقيل لي اخترت الفطرت وهذا
تمامه والحاصل ابن مردويه طريق منيع الغابه دن ابن الخطاب رضي الله عنه انوا
ب جنابندن روايت ايدر سرد فترا صفيا محمديه انجايا بيور ركه شب اسرا
بنكاه مسجد اقصودن نماز قيلوب بعده ذاء زير صخرة الآنه دخل اولدم يعني
الآن مسجد اولوب عليه السلام اله شهر تيابه اولان مسجد در درحال بر فرشته
طوروب النكله بيله اوچ كاسه مالامال بري عسل مصفى وبري خمر صرف
وبري شير بر صفا ايدي بس نثيره التفات ايدبكده تا بيد دين اسلام ايله بلديا
يا محمد ديو بخبر ايله بلدير وهذه التعريجات ظاهره غير متحيله فتحمل على
ظاهرها يعني بو نوضحات اسرا لك بيقظة وقوعيله براهين ظاهره دن
شرعا وعقلا استحاله نايا بدر هر بس تاويله عدول اجنابيله عدول اولنيوب
ظاهري اوزره محمول اولنور وعن ابي ذر رضي الله عنه عنه صلى الله عليه
وسلم انه قال فرج بتخفيف كوبناء لمجهوله لسقف مبنيج نائب فاعل فرج وانا
بمكة فنزل جبريل فشرح صدري ثم غسله بماء زمزم الى اخر القصة ثم اخذ
بيدي فعرج بي بناء فاعل وبا مفعوله كرو اينكرده منبجيين اولان حديثده
ابي ذر رضي الله عنه دن وبدركه سلطان سرير لي مع الله دن خوف ايلمزدن
سعادتله بيور رلر فبل الحجره بيت الله الحرامده مقيم ايكن مسقف خانه دن بر
جانبي كشاده قلنوب برفرجه پيدا اولدي سبع غ سدره نشين جبريل ايله
جناح ناب شتاب اولوب سينه مي شرح وبعده ماب زمزم ايله شرينه قلدي

كما سبقت

عن النبي صلى الله عليه وسلم قال

عن النبي صلى الله عليه وسلم

وبروى روبانوم
لعلي القاري

اسراي شخصي

كما سبقت القصة اراد در ركه بيور ديلر كه جبريل المدن طولوب بنمله
بله عروج ايدوب وعن انس ابنت بناء مجهوله ايله اواثاني آت وهو جبريل فانطلق
الى بعض نحو ده بنه مجهولا فانطلق بي وانا بعد بره وصيغة جمعله اراد
جبريل وابكي فرشته دخي معيت امريجه در الى زمزم فشرح عن صدري
وعن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لقد رايتني في الحجر ومشاة
قريش عن مسراي جمله حاليه ومسراي مصدر ميمي بابا سم مكان
فسالتني نا ئبث با عتبار القبلة عن اشياء لم اثبتها فكربت كربا ما كربت
مثله قط بضم الكاف من الماضي المجهول وكرب قلق واضطراب ايله
اولان حزن وغم فرفعه الله لي اي بيت المقدس انظر اليه جمله حاليه
وبا مسا ئقه در وعن جابر يعني بن كندبجه در درون حجره كوردم
حال انكه قريشي علامات محل اسرادن پرسان اولوب بيت مقدس
عمارات واما رانشان بجه شبلر مسؤال ايدرلركه انلرك اهم امور شغلدر
علامانني ذهن وفكرمده جايكر مقدم مشوبله عكسيني ولو مكه قطعا
لو كونا حزين والدنا اولما مشي دم در خال خطاب صنعا اي جل على الشبيه
والمثال بيت مقدسي اماتر تكامل اماد ونظر مده جلوه نما ونهايه بيور وب
كما هي دفا ئين وحقا ئق عوامارات قدسه صرف نكاه ايلديم وقد روي عمر بن
الخطاب رضي الله عنه في حديث الاسرا عنه صلى الله عليه وسلم انه
قال ثم رجعت الى حديثه وما لخولت عن جانبها يعني حديثه
رجعت ايلدم اول حالده كه صحبه مفارقتدن نا شا ئبندن خفته اولديغي
ايسه همنوز جانب اخره تحول انامش ايدي امديج روايت مذكوردن
نعم اولنان اسرا بيت خديجة الكبري رضي الله عنها دن وقوع بافته
اولمه وروايات سابقده حجر وديكرده حطيم حالا قبله كاه اهل مغرب
اولان جاي مباركده در ويا حطيم مابين الركن والمقام اوله ديديلر
فصل في ابطال حجج ضمحا وفتح جيمله جمع حجة دليل وبينه معنا
سينه من قال انها ضمير اسرايه راجع وثابت فلتفق باعتبار القول
دركه مرؤيا منام اولغله در نوم يعني نوم فصله ايله شريفه ده ورود ايدن
رؤياي منامي در يقظه دكلدر دينلرينك وبعضلرينك ابطال بيانندن در
احتجوا بقوله تعالى وما جعلنا الرؤيا التي اريناك فتنة هارؤيا عينيه
معراجيه در بشتراي عالم منامده واقع اولدي دينلر بوايه شريفه دن فصل قبيله
استنهاد ايليوب غرض عربيه دعضا هده منامية مصدري رؤيا در تكلم
شهود بصري مصدري رويت اولمله راجع اولديغنه قلنا احتجاج ايدنلرك
معنايه جوابدركه اولورركه قوله تعالى سبحان الذي اسري بعبده برده لايقال في النوم اسري يعني ايله جليله واولان اسري منتهي نوم سله و
سلك ترجمة سلوك ايدنلري رد ايدر زيرا خلال بالده كي سير منامه
اسري دينلمز وقوله فتنة للناس يوتيدانها رؤيا عين اسراء شخصي واسرا
بشخصي يعني حق سبحانه وتعالى انك سكا اراء بيور ديغي رؤيا يي ناسه
محنه وبليه قلديغي كه سني تكذيبه جرا ت ايدرلر مفتونون اوله لر ديو
رؤيا النظر بعينك باصره ويقظة بجسم مرصاد تمديج ايله بنا وحيفنده حاله

اسراي شخصي

بیدار ید جد سعد تدر ایله سیر فی مراد ایدر ان لیس فی الحلم ضمنیی ایله
و یاظم و کونله ما یراه النائم در فتنه و لا یکذب یاه احد لان کل احد یرید مثل
ذالك فی منامه من الکوت الف و لام مضاف الیه در عوض در ای من
کونه فی ساعة واحدة فی اقطار متبا ینة اقطار جمع قطر جانب معناسنه
و متبا یند یره بعنی مراة مناسبه صورتنما اولان خوارق عاداتدر فتنه نایاب
مدعاسنه غریب اولمغله برکسه الی تکذیب و دور وعه نسبت ایلمه مضاف علیه
انکاری رد و منع در وجه اخر در فی اشارت ببیورر علی ان المشتری قد اخفق
فی هذه الایة علی بعنی مع فذهب بعضهم الی انها انزلت فی قصة الحدیبیة
تصغیر و تخفیف و بانشدید یا ایله جذ طریقندن مکه یه برمرحله قریب قریه صغیره و شجره
مسجدی قربنده رجاهك اسمیدر و الا در اول بئر بئر شمیسی در لر و ما وقع فی
نفوس الناس من ذالك و قیل غیر هذا مع هذا ساطعی علم تفسیر در و اجعلنا
الرؤیا التی کریمه سی تفسیر ندر و مورد رؤیا و تعبیر لفظ مذکور بسط رسوم
اختلاف ایلدیلر بعضلری ایله شریفه صلح حدیبیه سنده شریفانه نزول ایلدیکی
ذاهب اولدیکی مقدما شاه عالم صلی الله علیه وسلم عالم خوابده مشاهده ایلدیکی
امر عجیبی اصحاب کرام رضی الله عنهم فتح مکه ایله تعبیر و روجه اعتماد حدیبیه
نام محله تشریف ببیورد قلرنده فریضه صلحه کوشش اولوب اثنای مصالحه و مراسله
ده بعضی شروط اندراجیله نفوس خلقه عارضه کدورت و نوع قصه سنی
اشعار ایدر د بدیر رفی یا عام حدیبیه تلو غیری قبیل بدر ده مشاهده ببیورلدیکی
معنای مراد ایدر د بندیجه و اتفاقلهم فد سماها فی الحدیث مناما و قوله فی
حدیث اخر بینما النائم و البیقظان و قوله ایقظا و هو نائم و قوله ثم استیقظت
و انا بالمسجد الحرام فلا جله قیل بحتمل ان اوله وصول الملك الیه کان و هو نائم
او اول حملة و الاسراء به و هو نائم اما اندیلدی قولی که خبر سابقده اولدی حضرت
اسرای مناسبله نسبه ببیوروب حدیث دیگرده دخی بینما النوم و الیقظان تعبیر
و اخرده نائم اطلاق ببیوروب بعد ذا ببیدار اولدم ببیورملرندن اسرا ملك زمانی
منافی اولدیغنه دلیل اولمز بحتمل که اول وصول ملك دده خواب اوده اوله لر
بینکم بینا انا نائم فی الحجر حدیثنده کذا ذا نمشدیك و یا برا قه ابتدای حمله و وهله اولده
ده اسراء نائم بولنسه لر و لیس فی الحدیث انه کان نائما فی القضیة کلها یعنی
حدیث مالا صحیح و لا ضعیف ده اول حضرتك جمیع قضیه اسراء اولدیغی اولمزسنه
دلالت نایا بدر الا ما بدل علیه نعم استیقظت و انا فی المسجد الحرام مکرر فی الحاله
استیقظت لفظلری مدلولی منام اوزره دلالت ایتمیه لکن صحت اسناد الی ما الفاظ
بنجه احتمالات بدیدار اولور فلعل قوله استیقظت بمعنی اصبحت شاید
استیقاظ غالبا حالة اصباح ده اولغین مجازا استیقظت ایله ادا ببیورلدیکی کله
اصبحت معناسنه اولمه امّا وجه بعد غیر بعید درکه عادة مصنفین اوزره
صیغهٔ ترجی ایله تعبیر ضعف قول متبادر در او استیقظ من النوم اخر بعد وصوله
بیته ای البیت الذی کان فیه فالاضافة لادنی ملابسته باخود حجر و باهت
امّهانی ده اولان خوابدن ماعدا سعاد تخانه لر بنه وصول دن صکره نوم
اخردن ببیدار اولمه لر و یدل علیه ان مسراه لم یکن طول لیلته و الی کان فی بعض
و منام اخر اولق اوزره دلالت ایدرکه مسرای صاحب المعراج صلی الله علیه وسلم
بنوم کبجه اولیوب بلکه حالات لذت بخش معراجیه کبجه سنه بر بحشندر و ضوح

و یولنك امثالی حضرتك ابده رساعت ایچون
بینکم اولدیغی اوزره طی اقطار بدیدار اولدیغی
مشاهده ابدنلرینك مدعاسی

فی القضیة

یافته اولیعند نذر نتکم بعیده لیلا کریمه سنده تنکیر بو معنای مفیدا و لورحق
افبات مرور زمان ابدنلر مزیج الفصحی صاحبی یقتلی وزره اول چاپکسوار عبدان
ملکوت صلی الله علیه وسلم مسافهٔ ذهاب و ایابی اندازهٔ ساعات بحومیه در
اوچ ساعت برابر بدیدر والله اعلم و قد یکون قوله استیقظت و انا فی المسجد
الحرام کالاول لفظ قدایله تعبیر ضعفنی متبادر در ماکس لام و تخفیف میمله کان عمره
من عجایب ما طالع من ملکوت السموات و الارض و خاص باطنله من مشاهدة
الملاء الاعلی ملکوت عالم و باطن و خاص خاص بجمله ایله مزج و خلط در اصل
ملاء جماعت اشراف و وجوه در کرة مهابتلری چشم نکرانی حالی فیلر ملاء اعلی ایله مراد
ملل کلم مقربین در علوشانلری و منزلت و مکانلری بحوت وصف اولندی حاصل سخن
کاهی دیلك اولورکه اول منازلنه مهد و جود صدق علیه المعبود حضرتلرینك من مسجد
حرامه اولیغم حالده بیدار اولدم ببیورملری غرفهٔ زبرجده کون معلاء ساهره غبراء
ملك عظیمنی مطالعه ببیوردیغی عجایبه حالاندن مفهوم و پرشیده و باطن اقدسلری
عالم ملاء اعلی مشاهده سندن مزیج و امیزه شکر سکر و حدت اولوب و مارای
من ایات ربه الکبری وحدتده شهود کثرتدن و کثرتده وجود وحدتدن حصوله
پذیر اولان حالات لذتبخش ایات باهرات معاینه سندن ناشی فلم یستفق
و یرجع الی حال البشریة الا و هو بالمسجد الحرام چون انوار جمال و جلال پادشاه
جهان افریده مشهود لحاظهٔ اعتبار و منفرق مقام تجلیات پروردگار
اولغین کو یا خوابدن بیدار و حاله ملکیت دن حالهٔ بشریته رجوع اندیی
الا مسجد حرامده عاتا سوزنده عای همایون بال اقبال کبی سنوح ایدکلری حالده
رجعت ببیوردیی و وجه ثالث و ایات متفرقه مبانله بین جمع و تلفیق و اسرا فقط
و حمله و فی عنه ذاهب اولندی ردا و جنحی وجه ان یکون نومه و استیقاظه حقیقة
علی هیئتهما فتح و کسر ضاد و منقوطا ایله لفظلری بعنی طرف حدیث ابوذر رضی
الله عنه اولان انا نائم فی المسجد قولی ایله فاستیقظت و انا فی المسجد حدیثلرنده
مستفاد اولنان خواب و بیداری حضرت علیه التحیة رمقتضای ظاهر لفظلری
حقیقت اولق وجهدر ولکن اسری بجسده و قلبه حاضر و رؤیا الانبیاء حق
و لو فی المنام تنام اعینهم و لا تنام قلوبهم لکن جسد مقدس سری ایله سیر
ایلیوب چشم حقایق بینلری خواب الوده و دیل اکاهلری حاضر و ناظر اولدیغی کبی
یقظا شیله مساویدر و رؤیای پیغمبران برحق در دیده لری نائم اولور
امّا قلب مسفا بلری بیدار در و شاید جسد مطهرلرینی نائم اولدیغی حالده
حمله حکمت بو اوله ملائکه ذات حضرت نبوتپناهی مشاهده ابدوب تجلی حقه
و آیات منجلی اوله دیدیلر و قدمال بعض ارباب الاشارات الی نحو من هذا
مشایخ صوفیه مراد اولنور یعنی صاحب وجهك نوجیهی نه قریب معنایه
بعض ارباب اشارات دخی سالك و پیرو اولدیلر قال حقایق نصوص
قرانیه دن اخذ ماها اولان فاعل تقبض عینیله اول حضرتك نوم و یاقصد
چشم حقایق بینی تقبض للاما یشغله فتح اول و ثالث و یا ضم اول و کسر
ثالث ایله شیئی قمی المحسوسات وهی الحواس الخمس الحس السمع و البصر
و الشم و الذوق و اللمس عن الله عز و جل بعنی تحسس ساندن برشی اول
حضرتی مشغول عن الله قلمامق ایچون ماسوایه تکاو التفاتدن منع اولندی
دیدی و لا یصح هذا ان یکون فی وقت صلوة با لانبیاء امّا و الامور الوقعة

فی حدیث الاسراء لا یصح فی بعضها ان یکون منامًا ابو اسحاق یبور لنو شابسته شاه
مصنف علیه الرحمة ایدی یعنی پیغمبران حضرانیله اذانی صلوة نده خود نفیض
عین جائز و صحیح اولمازمیدی عنده عامة الفقها مکروهدر نحاشا عنه علیه
یاخود همنا جسد مکرملری نائم اولدقلری حالده اسرا صحیح دکلدر دیمك
بو معناءاسرا نك تعدد یله قائل اولمق بنی حالده والا ممکندر کرچه اومور اسرا
نبا عن الصلوة بلا تردد امکانه قائل اولمق مناجات حق و مراجعت موسی علیه
السلام و سائر واقعهٔ اسرائیله مقاماً صحیح اولدیغی حالده صلوة دنی صحیح اولور
دیمکدر و لعله کانت فی هذا الاسراء حالات شاید صلوة دنی جائز اولور دیمکدر و لعله کانت له فی هذا الاسراء حالات شاید
اول حضرت ایجون امر معراجدن بعده مراتب و مقامات ظهور بذیراولمله مثلا اولا
نائم اولوب وقت نمازده بیدار و قائم اولوب و ظهوریله فی مصالح و حالة بخلقه
مستغرق و حال رجوعده تحبرا سا و الحاصل سکر و شکر و قبض و بسط و صحو و محو
و فنا و بقا بیتده ایدیکز امدی وجه مذکور دخی حدس و تخمین و توجیه اولمغین ترکی
مقامه انسب ایدیکز بخاطره و وجه رابع و هو ان یقال هنا عن هیئة
النائم من الاضطجاع افتعالدندر بانی دیمکدر یعنی اسرا ایله یقظة
و فوعنه شاهد وجه چهارم روایة مذکوره ده نومیله تعبیر اولنمق مضطجعًا
نائم هیئة و شکلندن عبارت و کنایه اولمقدر و یتوجه تاویل مشارالیه
تقویه داده اولور صفوله فی روایه عبد بن حمید صفة نصفیر ایله دیومقامده
عبد غیر مضاف در بل بالوصف اسمی عبد الحمید در عن هرام فتح و شد میم اولی
ایله ابن یحیی الغوری بوزالغشی اوجده محمول تغشی اجل اولمقدر بیتا انا نائم و رأسی
قال ای النبی علیه السلام مضطجع یعنی نارة نومله و نارة اضطجاع ایله
تعبیر کذا هانك برمعنایه اولمقله شهادت ایدر و فی راویه هدبة فتح ها
و سکون دال مهمله و فتح موحده و تاء تانیث ایله هدبة بن خالد القیسوسی البصری
ایکیوز اون بشی تاریخنده توفی ثبات اولمشدر بعضی نسخه ده بدل هدبه
معاویه ذکر اولمغین عنه هام دن بیتا انا فی الحطیم بیتی الرکن و الباب و بالرکن
اعظم و مقام زمزم مابینی مراد اولمقله ظهر معناجمع مراد اولمقدر و رجا
قال فی الحجر مضطجع و قوله فی روایة الاخری بینما النائم و الیقظان تخالف
نیکون سبب هیبته بالنوم لما کانت هیئة النائم غالبا روایت کرده نائم
و یقظان صیانة سنده کلیوار اولمقله قول دخی تاییدایدر کره اول حضرت
هیئت اضطجاعی نومله تعبیر و اکثر حالده نائمدن هیئتی بالاضطجاع
اولدیغندن تسمیه ایلدیکی اوله و ذهب بعضهم الی ان هذا من زیارات
من النوم و ذکره شق البطن و دنو الرب الواقعة بعینه صلة زیارات
و یا بدل اولور فی هذا الحدیث انما هی فی روایة شریك عن انس تعبیر
منکره فتح کاف ایله فی روایته محققین دن بعضیلر ذاهب اولدیکی
حالات اسراده نوم و شرح صدر و ترتب جباب کردکا و جمله سندن
خبرده و وقوع مباغته اولان زیارات انس طریقندن دخی روایه شریك
بن عبد الله دن مروی در و روایات ثقات مخالفه و شاذدر اذ شق
البطن فی الاحادیث الصحیحة انما کان فی صغره علیه الصلوة و السلام
و قبل النبوة ما قبلنی تاکیدا اولور بعضی اخبار صحاحده و دودایدن شرح

سنبله

سنبله سلطان عالم صلی الله علیه وسلم برکتی مادر رضاعیلری حلیمه
سعدیه عندنده هنکام صباوتده واقع اولمشدر برکه بعثتدن مقدم
در دیمکدر جبل حراده صدر سورکه افراوتر لنده شق صدریك و
قوعی شهوت بافته نفسی دیر لکن تصریح کرده امام سهیل اوزره شرح صدر
مرة عالم صغرنده لازالة خطة الشیطان و مرة دفع حالات کبرنده عالم
علویه دعوت یبور لدقده ملئی الحکمة و الایمان واقع اولمشدر
رهاشریك علیه الرحمه روایه ذالك ایله منفرد در و لعل امام سهیلی
موافقت انسی اولسونلره و لانه شریك قال فی الحدیث قبل ان یبعث
و الاسراء وقع باجماع کان بعد البعث مصدر عن یعنی البعث فهذا کله
یوهم تشدید خالیله مالکی روایه انسی مع ان انسا قد بینا من غیر
طریق انه انما رواه عن غیره و انه لم یسمعه من النبی صلی الله علیه وسلم
فقال مرة عن مالك بن صعصعة و فی کتاب مسلم لعله عن مالك بن صعصعة
علی الشك و قال مرة کان ابو ذر یحدث و الحاصل شریك جناب انسی
رضی الله عنه دن روایت ایتدیکی خبرده اول حضرت بعثت اولمزدن مقدم
ایدی دیوب اجماع محدثین ایله اول حضرت ایله اسرا رسالتناه بعثت اولمدن صکره
ایدی پس شریك انسی دن روایتنده کلبی ضعف و وهن دن خالی
و رهاباب دکلدر مع هذا انسی رضی الله عنه طرق متعدده دن لکن طرق
بیان ایدوب سائر صحابیدن روایت ایدر و کندولری بالذات حضرت سالت
یناهدن سماعًا روایت یبور میوب اخردن اخذ ایدوب کما هو مالك بن صعصعه
دن نقل ایدوب کتاب سلمده خود شاید مالك دن و ویدیر دیوادا شك
ایله نقیلی ایدی و کما هو انسی رضی الله عنه حدیث اسرای ابوذر رضی الله
عنه دن روایت ایلدیکی دیدی امدی بوحاله نقیلی روایتنه زوال اولدیغی
خفی دکلدر و اما قول عایشة رضی الله عنها ما فقد جسده فقد بنای مجهول الله
و روایت اخریده فقدت صیغة متکلم ایله در فعایشة رضی الله عنها لم تحدث
به عن مشاهدة لانها لم تکن حینئذ زوجه و لانها سنی من یضبط
تخبته و فی نسخة زوجة و فتح و کسر مؤخذ ضبط و امساك و حفظ و تبیین یعنی همخوابه
بیدا الوحی عایشه رضی الله عنها حضرت شمع جهان فروزه آسایشده
عنوده جلباب حواب ایدیکی دیمکدر مشاهده ایله خبر مذکوری تحدیث
و اخبار اندیکی زمان و وقت و زمانیله اسراء اول حضرتك حالة ازدواجینه
بندو محرم سرایرده زفاف اولمدقلرندن ماعدا ضبط و سماع و سالی ضبط و اتقان
و حفظ و تبیین درسنده رسیده دکلدر ایدی و لعلها لم تکن ولدت بناء مجهول الله
بعد مبنی علی الضم قبل تقدم و تاخر متصل و منفصل ده مستعملات در علی الخلاف
فی الاسراء متی کان اسرا تدن نه وقت و وقوع بافته اولدوغنده اختلاف
اقوال اوزره مثلا عایشه رضی الله عنها قصه معراج و وقوع اسرادن صکره
تولد اغشی اوله فان الاسرا کان فی اوائل الاسلام علی قول الزهری و من وافقه
بعد المبعث بعام و نصف و کانت عایشة رضی الله عنها فی وقت الحرة بنت نحو ثمانیة
اعوام زیرا اسرا محمد بن شهاب زهری و من وافقه قولنجه اول ظهور اسلام
قبل الهجرة بسنة بر بحق سنه مکه ده وقوع بولوب صدیقه رضی الله عنها
ابسه زمان هجرة نبویه ده سکز یاشنده ایدیکی فعلی هذا زمان اسراده قدمع

وفی نسخة زوجة
لعلی القاری

وبروی البعث
لعلی القاری

قدم نهاده عالم وجود اولا ممتنع اولوده وقد قيل كان الاسراء الخمس لام تو قيته
رباي وقت هو سنة خمس كما فصله النجاة في باب العدد قبل الهجرة وبالاسرى
هجرتين بشي بيل مقدم ابدي ديد يلر وقيل قبل الهجرة بعام وبالهجرتين بك
سال اول ديد يلر والاشبه انه لخمس اما قول اصح بنيج سال بشيلر اولغدر وبحمله
ذالك نطعول وليست مرغضبنا بعني بو بابده دليل طائيل اولور امدي بوكتابده
منصود بسط ادله وجمع دكل بلكه اوصاف حضرتدن بيوستة صحت اولانلرك اقراريله اكتفا
واختصار اولنديرلر فاني لم تشاهد ذالك عايشه رضي الله عنها دل انتفا حديث
بذالك هم وغيرها رضي الله عنهم كما يقول من اخبرها بانبأ صلى صورتها الا
لي كذا العلي القاري چون عايشه رضي الله عنها زمن اسرادن ذكر اولنمايان
اثاري مشاهدا ندي ليس عدم مشاهده سي دلالت ايتدكده صدقتده
رضي الله عنها في ذالك الخبري صحابه دن بشدن تحديث ايدي فلم يرجح
خبرها على خبر غيرها ظاهراً فيرجح خبر غيرها على خبرها بيلدا رجح ايدي
بروايتها عن مجهول بل لعدم ثبوته عنها وغيرها يقول خلافه ما وقع نضافي
حديث امهاتي بعضي نسخه دبدل في من بيانه ايله وغيره كحديث ابوذر ومالك
وابي هريره وغيرلرايله امهاتي وغيرك حديثنده حرج اولانلك خلافيله روايت
ابدر واده بظاً مصدر اضي بمعنى رجع فلسن في حديث عايشه بالنثابت
يعني ما فقدت بجمده قولي محدثيني عندنده ثبوت يافته وكلير منن
حديث علة فارعه دن ناشي ومسندنده محمد بن اسحق كه امام مالك و
غير بلر موصي اليهك ضعيفنه قائلدر اولدقلرندن رسيدً صحت وكلدير
والاحاديث الاخر هن وقع خالله جمع آخر اثبت روايت صدقتدن
عبري اسراده وروديدن اخاديث وارده مرجحه الثبوت اكثر واصح در
اسنا نفي حديث امهاتي وماذكرت فيه حديثه بعضي وبرتدن غيري
محدثيلر اثبت قولن ايله امهاتي حديثي عمر رضي الله عنه خبري كه حديثاً
كبري درج اولنمشدي لعدم ثبوتها في القصيحين بو نظري مراد ايدردكل ابن
بلكه اثبت وبدكن ما فقدت بالبناء المجهول المسند لغيرها فولي ايله غير هذين من
الخبرين اخاديث اخري مراد ايدرز وابطاً فقدتني في حديث عايشه رضي
الله عنها ما فقدت بالبناء المجهول المسند لغيرها ولم يدخل النبي بها
النبي صلى الله عليه وسلم الا بالمدينه جمله حاليه در يعني حالانكه شمع
شبستان رسالت حضرتلري صدقته رضي الله عنها بحرم سراي زفاف
بيورمديلر الا دار الهجرة منوره ده زفاف بيورديلر وكل هذا بوهن
شديد وتحيفنه ساقطاً ولاحقاً ذكر اولنان اخبارك جمله سي حديث ما
فقدت جسده خبرينك توهين وضعفني ايجاب ايدر بل الذي يدل عليه
يعني عدم صحت خبر عايشه دن ذكر اولنان شي اوزره دلالت ايدر فجمله
قولها انه بالجر وكسر وهره ايله بجسده لانكارها ان تكون رؤيا بالرؤيه
رؤياي عين يعني روايه اخرى عايشه رضي الله عنها دن نقلي بسوتة
صحت اولان خمسه كه اسرا جسد شريف حضرت ايله قرنداشنده
اما اول حضرتدن رب تعالى بي عين رأيه رؤيتنه انكار ايدر بكون يعني
جسد مطهر يله اسرا ايدي لكن جناب كبريايي عياناً كورمدي روايت
انكاري ما فقدت جسده حديثنك عدم صحتيله دلالت ايدر ولو كان

ورديكي بو عونله
تعالى القاري

ولكن عندها منامًا

ولو كانت عنده ها منامًا لم تنكره صديقه رضي الله عنها عند بزه اكرسراد
رؤيا بابي خوا ولا بدي رؤيتي انكار انمزديي زيرا رؤيا بابي منام جائزه در
بحث ايسه عياناً مرويده در فان قيل قال تعالى ما كذب الفؤاد ما رأى
فقد جعل ما راه للقلب وهذا يدل على انه رؤيا بالنوم ووجهي جرّ له نوم
اوزره معطوفدر لا شاهدة عين وحيش عطف تفسير يعني ابله جليله
ده رويت قلب بحوت ايشارت ابدي بصر ايله تعليق اتمدي پس
جعل مذكور رؤياي منام ووجهي اولمق اوزره دلالت ايدوب معاينه عين
وحتى بصري اولمغي مقتضي دير دينلور ايسه قلنا يقابله قوله تعالى
ما زاغ البصر وما طغى فقد اضاف الامر للبصر زاغ بمعنى مال وطغى تجاوز يعني
جوابده اولور دكه بصر مائل اولوب رؤيه متخففه دن بحاونا ندي
ثبات وينفي ابدي دبو مضمن قول اوله مقابله ومعارضه ايدوب مرتبه
احتجاجدن اسقاط ايدركه او رؤيتي بصره اضافه ابدي وقيل
اهل التفسير في قوله ما كذب الفؤاد ما راي قول كريم رب رحيم ده ارباب تفسير
بيورديلر اي لم يوهم القلب رفعله العين نصبيله وبا نصب قلب ورفع
عينله ان تقدم او تاخر مرفوع اولان فاعلدر وغير المتفق غير منصوب
مفعول ثاني يوهم بل صدق رؤيتها بعني بصر وبصيرت متفقان اولوب
اولوب حقيقت اوزره وقوعلرنده بكديكر شك ومخالفه ايلدي بلكه قلب
رؤيت عيني تصديق ايلدي والحاصل مشاهده ايدكي نحيل كاذبه دكل
بل امر محقق ايدوكه انك اوزرينه عين وقلب تواطا ايلدي وقيل ما انكر
قلبه ما رأته عينه فيكون ضمير راي راجع الى النبي صلى الله عليه وسلم لا الى الفؤاد
يعني اول حضرتك مشاهده ايلديكي امري دليل اكاهي انكار اتمدي دينلدي
والله اعلم **فصل** واما رؤيته صلى الله عليه وسلم ربه عز وجل
فاختلف السلف فيها فانكرته عايشه رضي الله عنها رؤيته راجع ضمير تذكير
قلندي زيرا فاعل مصدر غير معتبر الوقوعدر اما بعضي صحابه ده فانكرتها
وردي ظاهر در يعني جناب سيد الورى عليه التحايا لك ذات فريد چون
عظم شانه وغلب سلطانه حضرتني شب اسراده بعينه يقظة رؤيتنده
علماء سلف اختلاف ايلبوب عايشه رضي الله عنها انكار ايدي حدثنا
ابو الحسين سراج وكسر سين وفتح راي مخففه وجيملده ابن عبد الملك ابن الحافظ
بقراءتي عليه قال حدثنا ابي وابو عبد الله بن عتاب الفقيه قال حدثنا
القاضي يونس بن مغيث ضم ميم وكسر غين معجمه ومثناه تحتيه ساكنه ومثلثه
ابله ابن الانصاري المعروف بابن الصفار يعني بوزاوتوزا يكي ناربحنده فرطه
ده عالم بتا اولدقدر شنا ابو الفضل الصفلي فتح صاد وفاء وتشديد لام مكسوره
ابله بلاد الاندلسده صفيله نسبتدر شنا ثابت بن قاسم بن ثابت عن ابيه وجده
بدري ابو محمد قاسم غريب صحبتنده كتاب الدلائل مؤلفيدر وبدر وبصره تالبوف
وشيوخ وجلسته شركت بيورلردي قاسم سوي اليه اوجيوزا لكوسي
فسطله نام بلده ده راحتسزي عنقيا يله عزم ايلدي قال شنا عبد الله بن علي
شنا محمد بن ادهم وروزبه ايكيوزا لتي سكزده وفات انمارده قال شنا
كعب بن الجراح بوزبنمشي التي ناربحنده سر نهاده بالبي الحدا ولدي عود الى
خالدها سمعيل بن سعيد البجلي الكوفي سنه ستة واربعين ومائة ذو براه

سوئ لفهم اولدیلر عن عامر ابو عمر الشعبی قاضی الکوفه کثر خفظله ضرب
مثل اولنوب احفظ من الشعبی ذات عالقدر راوی وصحابدن یتیوز نفر
کسنه ی ادراک ایدوب دیلر بونلرك حدود دنده عماری کثر بر تابوت قدنا
اولدیلر عن مسروق انه قال لعایشة یا ام المؤمنین هل رای محمد ربه یعنی
مسروق جناب عایشه دیدیکده یا ام المؤمنین شب اسراده محمد صلی الله علیه وسلم
حالت بیداریده جناب رب العزتی کوردیمی فقالت بحبنکه له لقد وقف شعری
ونشد بدنی فقلت فتفضلی وتدرکی رحمت مینا سبنه شعری فی قولك هاء محمد ربه و
یا موصوله در ثلاث من حدثك بهن فقد کذب من حدثك ان محمدا رای
ربه فقد کذب ثم قرأت لا تدرکه الابصار الایه وهو یدرك الابصار وهو
اللطیف الخبیر عایشه رضی الله عنها مسروقه جوابداده اولدیکه موی بدنم
اوریله دیرکه یعنی سؤالکه تصدی ایلدیکمدن مردن جلدمه اقشعرار ورعدت
حاصل اولوب اوج شبوردکدن نکره نسکاخبر ویرمنی ذروی کوبدکدن نکره
خبر یاداولنسه کی محمد علیه السلام لیلة یقظة رب العزتی کوردیکی دیولیلا
مریه اول کذب وفریه در دیوا ستدلال ایلکه لا تدرکه الابصار حق سبحانه وتعالی
بی ادراك ایلمز وذکر الحدیث مروق حدیث مشار الیه بنا مه نقل ایدیجی من زعم
ان محمدا صلی الله علیه وسلم کتم شیئا مما اوحی الیه ثم قرأت یا ایها الرسول بلغ ما انزل
الیك من ربك الایه فهو من زعم انه اخبر بما یکون فی غد فقد اعظم الفریه ثم قرأت
ان الله عنده علم الساعة الآیه انتهی امرك ایله لا تدرکه الابصار کریمه سندیله
دیلدیکه نور کمال وصفت کبریای جلال ایله تجلی وفوعنده ذات مولی حقیقه
کبریا یی حاصله ابصار احاطه ایتمز اما صفات جمال صمدیته دن لطافت قدره بشریه
مفارن وشایان تجلی ظهور اولدقده بدون احاطه رؤیته جمال الله استبعاد اولنمز
ودخی ایه جمیله ناظره علی سبیل الاحاطه رؤیتی نفی ایدیکی لا تحیط به ابصار دن الا
حاطة نفی رؤیت ایجاب ایتمز کذا فسرها مولانا علی القاری وقال جماعة
بقول عایشه رضی الله عنها وهو المشهور عن ابن مسعود وعبارة محمد شیخ
وعلماء دین برفقه دخی رؤیة الله خصوصنده قول عایشه رضی الله عنها ایله قائلدرلر کذا
روایة عن قومه عبد الله بن مسعود وغیریدن شهر تبیا بدر وهذا له کذالك ابی مسعود
وعایشة رضوان الله علیهما قولی نظری روی عن ابی هریرة انه قال انی رای جبریل یعنی
ولقد راه نزلة اخری کریمه سی تفسیرنده ابو هریره دن مرویدر اولان محمد علیه السلام
جبریل امینی کوردیکی رب العزتی کوردیکی فاختلف عنه بنا مفعول ایله بنه الی
هریره دن انه راه بعینه قولی ایله مرویتی خبری وروایت مذکوره ایله انکار ایتدکلری
اولندی وقال بانکار هذا وامتناع رؤیته فی الدنیا جماعة من المحدثین والفقهاء
والمتکلمین یعنی رؤیتنی جواز یداده اولان قولی انکار وعالم دینداده رؤیة الله
امتناعنه ارباب حدیث وفقه واصول دیرمدن رضالرنله قائلیمز دیرومسئله
رویت خصوصنده اهل سنة ومعتزله بینده وقوع بولان اختلافات وادله
فریقین مشهور در حتی نالبی مستقله ایله افراد ایلشلردر وعن ابن عباس انه
راه بعینه وروی عطاء عنه انه راه بقلبه وعن ابی العالیه عنه انه راه بفؤاده
من تابعی عطاء بن ابی رباح المکی الفقیه وابی العالیه رفیع بن مهران الباجلی
جناب ترجمان القرآن رضی الله عنه امتنان حضرتندن ورویدرکه محمد عالم
صلی الله علیه وسلم رب العزتی عین راسیله کوردیکی بابنه هو الی الیه جنابندن

روا ینکردی

روا ینکردی عطا اولان خبرده عین بصیرتی ایله والی العالیه رفعی مشار
الیه حضرتندن نقلی اوزره ابکی کره فؤادی ایله کوردیکی دیو روایت ایلدکده
وذکر ابن اسحق صاحب مغازیکی ان ابن عمر رضی الله عنهما ارسل الی ابن عباس
من یسأله هل رای محمد ربه فقال نعم عبد الله بن عمر رضی الله عنهما ابن
عباس حضرتلرینه فرستاده مرامده استعلام اولنوب حضرت مصطفی صلی الله تعالی
علیه وسلم یقظة شب اسراده ذات کبریای عزتی عین بصری ایله عیانا کوردیکی بیان
خبر محترم رضی الله عنه بلی دیو جواب داده اولدیکی والحاصل مسئله رؤیتده
ابن عباس حضرتلرندن روایت مختلف در والاشهر عنه اثنتین شهرت نوره
روایت انه رای ربه بعینه رؤی ذلك عنه من طریق اسانیده متعدده ایله
روایت اولندیغی شهر مفنضبه در وقال روا ینکردی حاکم ونسائی وطبرانی والدار
بعضی طرقده رآی ربه بعینه قولینی ثعلبه ابن عباسی بیورمشدر ان الله تعالی اختص
موسی بالکلام وابراهیم بالخلة ضم خاء معجمه ایله ومحمدا بالرؤیة ای بالصریحة
لا الغیبیة یعنی برور دکار عالم جل شانه حضرتلری موسی بن عمرانی بغیر واسطه کلامله
بین سائر الانبیاء قدر بنی جلیل وابراهیم علیه السلامی واتخذ الله ابراهیم خلیلا عنوانیله
خلعت سنانیله ذات عالیسنی میانه پیغمبر اندن رفیع ومعنون محمد مصطفی صلی الله
علیه وسلم جمالی باکی لیلی رؤیته بصریه اجلالی ایله اختصاص وبین المرسلین جلیل
القدر والمنزله قلدیکی اول حضرت کرمه علی وجه المرام وخلت ومحبتدن کلیم وخلیله
معادل اما ابن عمران بلا واسطه مناجات فی الارض وخلیل وجمیلا مع الله الجلیل
معاملة محصوصة فی هذه الدار ایله شهر نیاب اولدقلرندن بحوث اختصاص
وقف اولنوب ومحمد رؤیه ادنره دلیلی قوله تعالی ما کذب الفؤاد ما رأی یعنی
مشاهده جمال الله محمد علیه السلام کذب بصری صعابنه ایلدیکی امری رؤیتده خلاف
قلبیه اعتقاد ایتدی بلکه دیل اکا هی بصری حقیقت بینی تصدیق ایلدی
افتادونله علی ما بری عن استفهام انکاری دره امدی وجدل رؤیته بصر
خصوصنده وقوع یافته دیر رؤیته بصرك ایسه وقرناً بابدیر وبو نبیله استدلال
عبرت عموم لفظله بناءً دیره لا بخصوص السبب والا ظاهر شلك وامثالی دلالة
ی ابدیر ولقد راه نزلة اخری نزله سنده فعلة من النزول مرة من قامه واتك
بعیله منصوبدیر وبو نبیله احتجاجدن نظر ظاهر در زیرا جمهور مفسرین
مفعول ضمیر بنی جبریل علیه السلام ارجاع ایدرلر ومع الاحتمال یضعف الاستدلال
الاول قال الماوردی امام جلیل انغدر ابو الحسن علی بن محمد الشافعی قبل ان الله
قسم کلامه ورؤیته بین موسی ومحمد صلی علیهما وسلم فراه محمد مرتین یعنی حدا
بحیون سلك کلمنه حضرتلری کلام ورؤیتی موسی ومصطفی علیهما الصلوة والتحایا
بینده تقسیم بیورمشدر جناب مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم ایکی دفعه شرف رؤ
یت لقائی رب العزة ایله شرفیاب ومکرم اولدیکه مقام قاب قوسین ایله سدره
المنتهی ده امدیکی عبارتدن ابراد اولنان کلمه قیل برای اداء تمریض اولنوب محرر
نقل ولنشدیکی وکلمه موسی قربنی کوموسی علیه السلام دخی ایکی کره کرم کلام
ایدیکی بری فرعون ی دعوته ارساله دیکری جبل طوره رجوعنده اتاحق بوکله
دنیاده مرار اکعدیه مناجات کلیم الله ده مکالمه وقوع یافته دره ولذا کلیم الله ده
مکالمه وقوع یافته دره ولذا کلیم الله عنوانیله مبجل فلندی وحکی ابو الفتح الترابی
وابو الثبات الشمنی الحکایة عن کتب یعنی رازی وسمرقندیدن روایت کرده ماوردی

مطلب فی التکلیم

بعینه

اولان فضله بی کعب الاخبار رضی الله عنه الغفار جنابندن نقل ایدیو وروی
عبدالله بن الحارث عبدالله بن توفیل بن الحارث البصری ویا ابوالولید البصری
اوله قال اجتمع ابن عباس وکعب فقال ابن عباس امتا نحن بنو هاشم فنقول ان
محمداً قد رای ربه مرتین بنو هاشم ورفعا نحن لنفضلنک بدل ویا اختصاصی
اوزره نعمی جایز در یعنی خبر مکرم ایله کعب الاخبار رضی عنهما المستار کما ذکر الترمذی
عن قد اجتماع ایبیور ابن عباس نا طوغه بر دار اولوب بزلی بنو هاشمی دکلمیور
امدی بزدرزکه حضرت مصطفی جناب رب العزتی ایکی کره کوردی فکبر کعب
حتی جاوبنه الجبال بس جناب کعب الاخبار هنال عظمت مال خیر ایله وحنا
ل ویا تعجب کنان لیث حنینان تکبیرا ولدی تاکم صداسی جباله عکس ایلدی وقالی
ان الله قسم رؤیته وکلامه بین محمد وموسی فکلمه وراه محمد بقلبه امدی
رؤیة قلبیه رؤیة بصریه فی منامی دکلدر وکلام خبره موافق اولور یا خود عین
راسیله رؤیتی منکر اوله وروی شریک عن ابی دلو فی تفسیر الآیه قال رای النبی صلی
الله علیه وسلم ربه یعنی ما کذب الفواد ما رای کربه سی اولیدی بنی مکرم
خدای اکرم کوردی دیدی وفیه نظر وحکی السمرقندی عن محمد بن کعب القر
ظی فتح قاف وفتح راء وکسر ظاء منقوطه ایله بنی قریظه یه نسبتدر وربیع
بن انس فوقی وربیع نا بعلردن ان النبی صلی الله علیه وسلم سئل هل رایت
ربک وذکر قلت اسم جمع لکلمه مضافاً لضمیر الله اوالحدیث لادنی ملابسة فقال
الله یا محمد فیم یختصم الملاء الاعلی مکتوفة للخطایا ویا مغویة الی الله زلفی اولان مراتب
علیه دن ملائکه بربرینه نجه برسان اولور بی الحدیث ربک قال رایت
لبغادی علی ربک فلم اره یعنی حضرت رسالت پناه صلی علیه الاله جنابنه سؤال
اولندیکه رب العزتی کوردوکمی دیو جواب بدادن اولدیرکه سویدای قلبمله
کوردم عینیه راسمله کوردم دیدی روایت مذکوره یحتمل که قرة اولدیغی
بو وجهله ظهور ایده وروی مالک بن یخامر نخ مشناة تحتیه وخاء معجمه
والف ومیم مکسوره ورا ایله علم منقول وصرفدن ممنوعدر واصحابدن اولمق
مروی اما اصح قول نابی اولمقدر یعنی حدود دینده عازم سرایی بقا اولدیغی
عن معاذ عن النبی صلی الله علیه وسلم قال رایت ربی وذکر کلمة استحی
لکلمة مضافاً لضمیر الله والحدیث لادنی ملابسة فقال الله یا محمد فیم یختصم
الملاء الاعلی للخطایا ومغویة الی الله زلفی اولان مراتب علیه دن ملائکه
بربرینه نجه برسان اولور بی الحدیث ای افراد روایت کرده احمد بن حنبل والله
حدیث صحیح در که اولی قال معاذ رضی الله عنه صلی الله علیه وسلم ذات لیله صلوة
انبل علینا فقال انی ساحدث شکم انی قمت من اللیل فصلیت ما قدر لی و
نعست فاذا انا بربی فی احسن صورة فقال یا محمد قلبیک یختصم الاعلی قلت لبیک
اعلم ای ربی فوضع کفه بین کتفی فوجدت بردها بین ثدیی فعلمت ما فی السموات
والارض ثم تلی وکذلک نری ابراهیم ملکوت السموات والارض الی اخر الحدیث کذا
فی المصابیح امدی داب تحقیقیه درکه براور عظیمک ذکری اثنا سنده ولاکر کلمة
قولیله تعبیر واداسیور لرحبر مذکوره ورود ایدنده رؤیت یا عالم خواب ده
رؤیت ویخلی اوله یا خود حضاره کشف وظهور اوله حاصلی حسن معامله ولطف
یخلی ذات وقوعنه منشدر وحکی عبدالرزاق ابی رافع الصبغانی صاحب التکمله
نبع الجلیله ایکیور اولی بردهٔ محفه درینه دنا اولان نابونه سوار اولدیغی

ان الحسن کان یحلف بالله لقد رای محمد ربه یعنی حسن بصری قدس سره العزیز
یاد قسم یبوروب بتحقیق محمد صلی الله علیه وسلم چشم سریله ربالعزتی
عیاناً کوردیکی وحکاه ابی عمر الطلمنکی طاء مهمله وفتح لام وسکون
نون وکسر کاف وباء نسبتله ایله امام احمد مغافری عالم قرینه کورت بوزیکری
طقوزنجی سوی نفیسه روان اولدیلر ابن حزم وابن البر موسی ایله روایتندیلر عن
عکرمة مولی ابن عباس رضی الله عنهما وحکی بعض المتکلمین ان هذا المذهب
عن ابن مسعود بعض علماء اوصول دیرلر رویة الله بعینه مذهب عبدالله بن
مسعود رضی الله عنه در نقل وحکایه ایلدیلر وحکی ابن اسحق محمد بن اسحق بن
یسار صاحب المغازی ان مروان بن الحکم بن ابی العاص القرشی الاموی ولد سنه
اثنتین ولم یصح له سماع ولا روایة اما امام عثمان ومیسره رضی الله عنهما دن
راوی اولور التمشی بشی نازکدر وفات ایلدیکی سال اباهریره هل رای محمد
ربه فقال نعم مروان جناب ابی هریره دن سؤال اولوب حضرت محمد صلی الله تعالی علیه
وسلم بعینه رب تعالی بی کوردیکی ربدکده ابوهریره بلی دیدیکی وحکی الثقافی
عن احمد بن حنبل انه قال انا اقول بحدیث ابن عباس بعینه راه رؤیة حق
انقطع نفسه فتح فاایله یعنی نفس احمد بن حنبل امام نقاش امام احمد دن
نقتبنه مرویدر اولورکه مرح عبدالله بن عباس حدیثیله فالکم کد محمد صلی الله
علیه وسلم باری تعالی حق وعلی حضرتلریتی چشم سریله کوردیکی نکرار ایلدیکی
نا کم امام کبار احمد بن حنبل تکلمندن عاجز اولوب ترک کلام ایلدیکی والفاظ
یعنی ایله تفسیر ابن عباسه حمد ضریر توهمنی دفع ایچون در وقال ابوعمر السابق
ذکره قال احمد بن حنبل راه بقلبه وحبی عن الفول فتح جیم وضم با ایله ضعف
قلب برؤیته فی الدنیا والابصار کسر وفتح همزه ایله جمع بصر یعنی ابن حنبل دیدیکی
اول حضرت علیه التحیه دیدیکی ذات پاکه کبریای قلبه مشاهده ایلدیکی
دیو دنیاده ابصار یله رؤیت قولیله اقدام ایدنلر یعلی قادیا باطهاره
جرأة یبو مدعی دیدیکی وقال سعید بن جبیره لا اقول راه والا مرة
یعنی سعید بن جبیر احد قولیله میدان انمیوب نه کوردی ونه کورمدی دیو
دیورلر بشده تقف ایلدیکی وقد اختلف فی تاویل الایه عن ابن عباس
وعکرمه والحسن وابن مسعود یعنی ولقد رآه نزلة اخری عنده سدرة
المنتهی کرمه نسبتی لفلانده جناب خبر وعکرمه وبصری وعبدالله رضی
عنهم الاله جنابلرندن اختلاف اولندیغی محکی عن ابن عباس وعکرمه
راه بقلبه کلاهما دن رؤیت بصیرتیله محکی در کذا ضبر راه ضد نقابه راجبر
وعن الحسن وابن مسعود وابن جبریل راه ضبر امیر وحی جلیل جبرئیل علیه
السلام راجع اولور وحکی عبدالله بن احمد بن حنبل عن ابیه امام کمال ابن
فرند عالی لدیکه حدث وسنده پدر عالی قدری اسادر ولده سی سن کوردیکی
ایکی ایبیور طقسان اوچ عام همدیده عام کلکشت بهشت ابدیه پدر بزرکوارندن
نقل بیورد رکه انه قال راه ابن حنبل دیدیکه جناب مصطفی علیه التحایا
حضرت رب العزتی جل وعلا معاینه ایلدیکی امدی رویة عینیه ایله تصریح
بیورملغی سابقا ابوعمرو بنه احمد بن حنبلدن عدم تصریح روایتی صنای دکلدر
شاید بعضی مجالسده منقضای مقام بیبی ایله اخفا بیورمش اولملری وعن ابن
عطاء فی قوله تعالی الم نشرح لک صدرک قال شرح صدره للرؤیة وشرح

صمد موسی للکلام تشبیر الشاحد ابی عطا ابله علیه ارحمة المولی جنابنده
مشقولدرکه حضرت مصطفی نائک سینه‌ئه پرسکینه سین رؤیت ایجون شرح
ایلدی بعض قلب نثر بفنی قوی بیورمیشدیکه مشاهده جماله قدر ثیاب اولمه
وصدر موسی نی شرح ایلدی تاکی سماع کلام ومعاینه جلال وعظمتینه طاقت اورمیه
اولمه وقال ابوالحسن علی بن اسمعیل الاشعری ابوموسی الاشعری الصحابی رضی الله عنه
حنفیدن اولان امام اهل السنة وصاحب نصابنوب مشهور خبر جلیل القدر ایدی
ایکیوز یکرمی دورت سنه هجریه سنده دنیه خالک عطر نائل اولمشدر وجماعه من اصحابه
ایله النبی صلی الله علیه وسلم اومن اتباع الاشعری انه صلی الله علیه وسلم رایحی الله
بیضه وعینی راسه رؤیاء بصریه اولدیغنی نادیبه وعینینک راسینه اضافتی
عین قلب موظهر اولدن احتراز ضریر یعنی ابوالحسن واصحاب حضرتدن برطائفه
دیدیلر حضرت سرور ریاسی علیه اطیب التحایا حق سبحانه وتعالی نی بصر ایله ورد
حشم سر ایله کوردیکی وقال کل ایه او شبهها بنی من الانبیاء علیهم السلام فقد اوتی
مثلها نبینا صلی الله علیه وسلم وحض من بینهم بتفضیل الرؤیة بنه اشعری
رحمة الله علیه بیورمشدرکه هرایت ومعجز انبیادن بر پیغمبر عطا اولندی حقیقة ویا
صورة اول معجزه نظیر بنی آخر الزمان علیه صلوات الرحمان جنابنه لحنی واعطا
قلنوب سائر انبیادن اول حضرته جناب رب العزتی دنیاده عیانا مشاهده
زیاده سیله مختص ومفضل قلندیغی زیرا خفیفت محمدیه جامع الاسما اسم اعظم
صورتیدرکه عوالمده تصرف النجوندیر من جهة حقیقتدن لامن جهة بشریته
عوالمده اولان اشیا اول حقیقتدن استمداد واستفاضه ایدرکه حقیقتده
خلیفه اول حضرتدر هر معجزکه بر نبی یه اختصاص ایله خدا نا یا دولة اوقاوبا
لذات جناب محمد علیه السلام یحون تخصیص اولنوب بعده انلردن آخر
ایجاده قلنمیجه وکل ای انی الرسل الکرام بها فانما اتصلت من نورهم بهم
ووقف بعض مشایخنا فی هذا جمع منبئة علی التباس یعنی شیوخدن بعضلری
ثبوت رؤیتده توقف ایدیلر وقال لیس علیه دلیل واضح ولکنه جائز ان یکون
ثبوت رؤیت اوزره دلیل صحیح ظاهر نایاب اما بحسب العقل ثبوتی رسیده بحث
ودنیاده وقوعی جائز دیر دیدیلر قال القاضی ابوالفضل رضی الله عنه والحق
الذی لا امتراء فیه ان رؤیته تعالی فی الدنیا جائزة عقلا ولیس فی العقل
ما یحیلها مضیق علیه الرحمة بیورمشدرکه قول حق بی ریب وشک باری تعالی نک
دنیاده کورلمسی عقلا جائز اولمقدر زیرا خدای ذوالجلال خفیفة هر موجوده موجود
وهر موجودک ایله عیانا رؤیتی جائز دیره مستحیله اولسنی مقتضی حال نا موجود دیرلمز
دلیل عقلی مؤیدا ولوره دلیل نقلی ایراد ایدرکه والدلیل علی جوازها فی الدنیا سؤال
موسی علیه الصلوة والسلام لها یعنی عالم دنیاده جواز رؤیته الله اوزره دلیل
حضرت کلیم الله رب ارنی انظر الیک قولیله طلبکار رؤیة اولمسیدی وموسی
علیه السلام پیغمبران اولوالعزم دن اولوب مالا یجوز علی الله اولان شیی باری
تعالی دن طلب وصحة ورؤیتی معتقد اولسیله سؤال اتمزدی امدی بوکلام
تخفیف رؤیته دال اولوب وقوع رؤیته دلالت اتمز وحال ان یجهل بنبی ما یجوز
علی الله تعالی ومالا یجوز علیه تنزیه نبی تنکیر وتعمیم ایجون ویا براری
تعظیم اولمه یعنی انبیادن بر نبی خوشبحاله وتعالی شانده جائز وغیر جائز اولانی
بلمیه محالدیر بل لم یسئل الا جائزا غیر مستحیل بلکه کلیم الله حضرت مولانا

طلبکار اولدی

طلبکار اولدی الاجناب حق حقنده محال اولیوب ممکن وجائز اولان شیی سؤال
ایلدیکی لاجل سؤال المحال من حیث هو سؤال ولکن وقوعله ومشاهدته
من الغیب الذی لا یعلمه الا من علمه الله تشدید لامله ای اطلعه
الله ایاه جوازی مقرر ومثبت برای فخر رسالت علیه التحیة وفوق خاصه
غیب دیدندرکه اول غیبی کسبه بلغز مکر الله تعالی بلدیردیکی ذاتدن اناه
اولور مقال له الله اجل موسی علیه السلام لن ترانی ای لن تطیق ولا تحمل
رؤیتی ابرد کوبیله موسی الکلیم لن ترانی بیوردی یعنی بوحالنده رؤیتمه
طاقت اورمیه متحمل وتحتیانمه قدر ثیاب اولمه فرسک دیدیکی امدی نفی
جواز رؤیتی مشعر اولور کلام لن ترانی ایله خطاب ایلدیکی نقض ضرب له مثلا لما
نفی وقوعه دلالت ایلمز ترانی ایله خطاب ایلدی ثم ضرب له مثلا لما
هو اقوی من بنیته کسر بای موحده وسکون نون ایله خلقت ورکیب
موسی انبت وهو الجبل بعدا ولکن انظر الی الجبل فان استقر مکانه فسوف
ترانی فولی جبل ایله تجلی ربه للجبل برمثال ضرب وبیان ایلدیکی موسی
علیه السلام ک خلقة وترکیبندن من جهة القوة اشد وثابت ترا اولمله
جبلدن جعل موسی دن ثابت ترا اولان قرار یافته اولمدیکی عدم ثبات
نفی موسی علیه السلام بالطریق الاولی بلدیکی امدی استقرار جبل ممکن
اولدیکی ایسه ما علق به ممکن اولور والتعلیق بالممکن یفید الامکان پس
جواز ورؤیة بوصورتله معلوم اولوب مصنف اشارت بیورمکله وکل
هذا لیس فیه ما یحیل رؤیته فی الدنیا بل فیه جوازها علی الجملة ولیس
فی النزع دلیل قاطع علی امتناعها اذ کل موجود فرؤیته جائزة
غیر مستحیلة اذ برای جواز تعلیل یدر فرؤیته جوازی تغییر اولور
یعنی مذکور رک کلمنبه عالم دنیاده رؤیة الله جائز محال اولمیه بلکه بطریق
الاجمال لا التفصیل رؤیتک جوازنه مساعد واردر ورؤیتک استحالة جوازدا
منتفی وجودینه متوقف دلیل قاطع نایابدر زیرا واجب الوجود موجود وهر
موجودک رؤیتی محال وممتنع دکل جائز وممکندیر ولاجله لم استدل علی منعها
بقوله تعالی لا تدرکه الابصار لاختلاف التاویلات فی هذه الآیة یعنی
لا تدرکه الابصار کیمسه سیله منع رؤیته استدلال ایدنلرینک عندالخصم
برهان مسلمی نایدادر زیرا ایله مذکوره ده تاویلات بشی وقوع اختلافی
نی ایجون دلیل نایاب اولوره وان لیس یقتضی قوله من قال فی الدنیا الاستحالة
اذ کل موجود عبارتی اوزره وبالاختلاف اوزره معطوفدیر یعنی عالم دنیاده منع
رؤیته قائل اولانلرک قولی استحالة رؤیتی اقتضا ایلمز لانه لیس نصا فی المنع بل
اخذه بتاویل احتماله وقد استدل بعضهم بهذه الآیة نفسها علی جواز الرؤیة
وعدم استحالتها علی الجملة اذ منفهوم نفی الاحاطة جواز الرؤیة وقد قیل
تاویل ایله شریفه دینلدیکی لا تدرکه ابصار الکفار کما انهم عن رتبهم یومئذ
محجوبون فربنه سبحانه لائم الابصار عهدا یحون اولمیین ابصار کفار
حقی ادراک اتمزدیمک اوله وقیل لا تدرکه الابصار لا یحیط به وهو قول
ابن عباس وقد قیل لا تدرکه الابصار تاویلات اینه دینلدیکی نفس ابصار
رانی ادراک حواسی دیدرکه البصر ثابت یعنی ان الادراک نوع من العلم وهو
صفة الناظر حقیقة لا نفس النظر فانه واسطة واله وکل هذه التاویلات

نفی جواز رؤیتی مشعر اولور

لا تقتضي منع الرؤية ولا استحالتها تاويلات سالفتك كليسي منع واستحالة رؤيتي
مقتضيه دكلدره وكذالك لا حجة لهم بقوله لي تراني الاية وهم حجتان لي تراني
الحق جليلي ايله نفي رؤيته انما يجوز دليل يوقدره نكم بعضي فعنترل اية مذ
كوره ايله استدلال وحرف لن ربديلره انما فقط نفي مستقبل يجوز اولوب موسى
عليه السلام دن نفي رؤيت وغير يدن نفي رويته دلالت اغره زيرا نفي مخصوصدره
ديورز اولور فلان دليل لهم وقوله نبت اليك لما قدمناه يعني رويتي سؤال دن
سكا رجوع ايليم ديمه لوح اية مذكوره تاويلندن ادله جواز صحه سن تقديم البيكر
جوابله دن ولانها ليست على العموم ايه شريفه عموم اوزره اولميوب بلكه مخصوصه
موسى عليه السلامه مخصوصدر نفي حاصي ايسه عموم اوزره دلالت اتمز والدن مع
قال معناها لن تراني في الدنيا انما هو تاويل فلا دليل فيه على مدعاهم العام ولا
على الاستحاله عايطا فليس فيه نص الامتناع كذالك ابتده هر احده عموم امتناع
رويته صريح يوقدير وانما جائت في حق موسى يعني ايله لن تراني موسى عليه
السلامه مخصوصدر ليس نه كيفيتله دنيا وغيره بوغله ومنا مطلقا امتناع رؤ
يه بوايتيله استدلال اولهامدي نفي وقوعندن نفي جواز كلمز وحيث تعارف
التاويلات وتسلط الاحتمالات نطريق وجوه طرق وسلوكيدر امدي تا
ويلات مطلبه ذهابا باب اولانره صاحب مطلبه بر سبيل استعاره تعبيه تشبيه
اولندي ياخود نطرق سي الطرف حلط معناسنه وتتاريق تتابع وزرخام
معناسنه دركه كثر تندي عبارت اوله والتسلط سي التسلاطة وهي الغلبة
ومنه السلطان چونكه استدلال ايله كلامي بني تاويله امكان ودليله احتمال
بولنه يعني تاويلات بسيار واحتمالات غلبه ايليه فليس للقطع اليه سبيل
استدلال ايندكجه شبهله قطع وجزم صحيح اولميوب مطلقا القول كما قلنا ديمكه
راه صواب تابيدبر اذا اظهر الاحتمال سقط الاستدلال وقوله نبت اليك اندركه
سؤال رؤيتي لاسحالتها كناه قد يليوب عقلا امتناع رؤيت اوزره دال اولور ديو
بوايتيله استدلال ايدبلر لكن مدعالريته بوايتده دلالت بوقدره زيرا بوابة كويده
تفسير اخر نايا بايدركه اي سؤال مالم تقدره لحضة مشاهدة وتشديد وتخفيف دال لهجة
ايله يعني عالم رؤيادن بحجون في ذالك الوقت تقدير مكدره بيورمديكدر اي سؤالدن
تائب اولدم ديمك اوله تنكيم بركسنه اوجائز اولان كاردن مشتق باب اولوب تعب
عظيم احتراز سيله نبت عن مثل هذا ديو رجوع ايدر قال ابو نباته

اوملما مولا لغير صدورها ... فزا بحلتني انحا الحديث شفاها

وقد قال ابو بكر الحصني هذا الامام العلامه تلميذ ابن الفوطية في قوله تعالى
لن تراني اي ليس بشر ان ينظر الي في الدنيا وانه من نظر الي مات
يعني لن تراني جليله سي تفسير نده رعشدبركه بشر ايچون مطلقا وقدرت تايا
بدركه عالم دنياده بكا نظر ايليه زيرا بكا نظر ايدن حيا ندن قطع بد ايدره
ديمك اوله كه بشري امدي فواي بشريه عالم فناده لسبحات جلاله عز وجل جمال كبريايه
تاب اولز ليصر اولمغه طاقت باب اوله مز مكر حق سبحانه وتعالى افندمز ايليه
بس كليم جليل اسا رپيغمبر جبل طاقت اوزره اولمديغي حالده غير يدن باضو حراسله
نجاة ويا سوزيشي سبحات نور جلال الله تسليم دوچ انمكي مقرر دره همجنان
دنياده جواز وقوعينه رؤيته دلالت ايدر لكن حالت مذكوره مظنه تجلي اولدغي
سحر اوزره تنكم عالم دنياده ملائكه بي كورن تابينا اولور ديشار ابن عباس رضي الله

عنهما

عنهما وفوعي شهر تبايدركه كذا الشهاب الدين الخفاجي وان قيل
انه لم يصح والمراد غير الانبياء وقد رايت لبعض السلف والمتاخرين ما
معناه ان رؤيته تعالى في الدنيا ممتنعة لضعف تركيب اهل الدنيا وقواهم
جميع قوة بدء ابداع حق بارد ركه اشبايي ادراك اول قوة ايله حصول يذيرور
ياخود مراد معنايي لغوي اوله وكونها ضمير تركيب ايله قوي وياقط قوي
عائد اوله منغيرة عرضا غضب وضاد معجمتين ايله حال اولور وباخبر بعده
خبر كون للافات جمع دشانه نيزه وافات ومصايب دهر سهامه تشبيه
اولندي قال ابو العتاهية ان الفتى لعرض الآلام ترميه نبل الدهر والايام
والفناء فنح فا ومد له زوال وعدم فلم يكن لهم قوة على الرؤية فاذا كان في الاخرة
وركبوا تركيبا اخر ورزقوا قوي ثابته مثلته ومثناة تحتيه ايله بعض نسخه ده
ثابتة مؤخره ومثنات فوقيه ايله دريا قيه تفسير ثابته وانتم انوارهم بصا
رهم وقلوبهم قوابها على الرؤية خواجواب اذا وضمير تركيب وقوي
وانواره راجعدر ولكامل مصنف رحمه الله ببوركه سلف منقدمين وخلف متاخ
خبرين دن بعضيلر تحرير وتقرير مشهوده باصرة بفيضه بركه دبشر ضمير باري تعالى عز
اسمه خبر نزع رؤيت فكر اولدبغي ادعا ذاد خلق الانسان ضعيفا حكم شريفي
موجبيله ابدان مركب وقوايي ضعيفه اوزره اولوب قوي تركيب وتزايد وتنزل و
تفصله منبدل وسهام الام وافات نشانه وزوال وعدم ايله متصفه اولدوغندن
وفناصايغ يحون جل شانه انكري احيا ودار بقايه ادخال بيورمه تركيب اول
دنيوي بدن غيري تركيب تركيب وقوايي اولي دنيوي تدن غيري قواي محدثه
غيري قابله ايله مرزوق قبليكه وانواع بصير يصر نكري بقاء وسرمدي به متصفه
نامكه وكامله اوله پس تركيب وقوايي قابله وانوار نامه ايله رؤيته قوتنيابه
اولورلر امدي نقل مذكور عالم اخرته وقوع رؤيته دلالت ايدوعالم دنياده
جواز رؤيته شهادت ايدبره زيرا رادعليه سي سبق ايتديكا يندكا نتي عالم
دنياده اوصاف مذكوره ايله مرزوق بيورديغي حالده رؤيت صحيح اولور
ولذا صدر شريف حضرت سيد المرسلين شق اولوب رويت پروردكار عالم تقويه
داده اولان نور وصلم املا وابداع بيورملغله قوتنيابه اولمشدر فلله الحمد وروي
بعض نسخه وقد رايت لفظ له كورلمديو نحو هذا لمالك بن انس رحمة الله عليه
قال لم يرى ضم تحتيه ايله نائب فاعلى الله تعالى به راجعدر في الدنيا لانه
باق ولا يرى الباقي بالفاني فاذا كان في الاخرة ورزقوا ابصارا باقيه رؤي بناء
مجهول ايله ما الباقي بالباقي نقل ما سبق لنظير امام مالك جناب مالك
رضي الله عنه نقل بي نظير ورويدره بيورمشاركه حضرت مولي جل وعلا عالم دنياده
كورلمديغيرا تاكيدره وباقي ايسه حسي فاني ايله مشاهده اولنمزه اما اورويت ونظر
ويا ناظر عالم بقاده اولوب ابصاره باقيه روزي قلندقده ما في ايله باقي مشاهده
اولنور حاصلي راي وعرفي ميانه سنده مناسبت لابد دره وابصار هذه
الدار فانيه دوچار بقايه عود ايدوب مولاي جليله قباي دوام بقا ايله ابصا
ري اكسا ايله في الجمله مناسبت ايله رؤيت حي وباقيه تخيل ايليه مرجحه بقاي
حق قديم وذاتي وبقاي خلق عرضي ايسه ده مناسبت محقق اولوره وهذا
كلام حسن مليح نقل امام مالك اوما سبق هنالك زبنده كفتار حوشي رفتار
دره وليس فيه دليل على الاستحالة بوم عناده عقلا امتناع رؤيته دليل نابيدا

وفي نسخه صحيحه وكونها منغرقة
للقوا القارئ

عرض في الاصل هو ليس في
تبريم نسخه منه
حق نسخه

وفي نسخه قوة
رحمه القارئ

وفي نسخه تاويلات
نسخه

وفي نسخه وسلم علي العموم
نعلى القارئ

وفي نسخه ليس
نعلى القارئ

وفي نسخه
نطف
نعلى القارئ

مطلب

بلكه جواز وامكان ورؤيت وزره قال اولوره الآمر حيث ضعف القدرة
منكر دنيادن ضعف قدره وبنيه بشريه حبشتى ايله اولمه فانا افوق الله
تعالى شاءمن عباده واقدره على حمل اعباء الرؤية اعبا جمع عبيه كسرعيه
محله وسكون مؤحده وعن ايله حمل ثقيل وهو فى الحسوسات حقيقة فاستعيرت
لمعانى لم يمتنع فى حقه جون فى آر مطلق جل شانه عباد ندن لحصيص بسور
دبنى بعد نسبته اعباء رؤيته طاقت احسابيله اضرار ايله فى اى وقت كان اولى
تحلى حقنده رؤيته ممكن برله رؤيت ممكن اولور وقد تقدم ماذكره فى فوة بصر موسى
ومحمد عليه السلام وتقوى ادراكهما قال مجمله ايله خروج وبلوغ بقوة الهيه منحاها
ثم ميم ايله مبنى للمجهول دكلادراك ماادركه ورؤيه ماراياه والله اعلم
كلم الله وجيب الله صلى عليه الآله خطاب انك فوقا بصر وبلوغ ادراكك فى قوة الهيه
شاهد وادراك بيورد فنرى امر جليلك مرؤيتى اعطا اولندقى عبارات برد
نكات بسق ايلدى حقيقة حاله خداكواه وداناده وقد ذكر القاضى ابوبكر
امام محمد بن طيب الباقلانى اوج بون طفان اوج وبادورت بوزاوجده رو
برله عالم بقا اولمقدن رضوانشاء اجوبه عن الآيتين لاتدركه الابصار
كريمه سيله لن ترانى جمليده سندن مانعين استدلال ايلدكلرى ناويله جوا
بلرى خطاب لنه يا فلانى عليه الرحمه ذكر ايلدى ما معناه ما موصولا وبامو
صوفه مفعول ذكردون اللفظ والعبار مروايله بالمعنى اولدوعبنه مشير
اولورم ان موسى عليه السلام رأى الله فلذلك حرصعقا عبد رستى بجلى الله
حضرت حقى مشاهده ايلدى انكجون جبله كنان مغشى عليه اولدى وان
الجبل رأى ربه فصاره دكا بادراك خلقه الله له جبلده حى حيات وادراك ايله
محلى ببور ربلوب بحلى حقه مظهره وربالعزتى معاينه ايلدى هيبة ذوالجلال
ايله منهدم وزاب اولدى امدى بوروايات عزه دخى جواز رؤيته دلالت
ايدركى رؤيته جماد حقدا رايليين حضرت عز وعلى كل بشرب نهجه اقدار
بيورمديه والسنبط ذالك والله اعلم روية كليم وجبل نادره بين امام باقلانى
استخراج ايلدى من قوله تعالى ولكن انظر الى الجبل فان استقر مكانه فسوف
ترانى فلما تجلى ربه للجبل جعله دكا دلالة ودق معناده متقاربا تدنى
تدبر خالك وريك اولمق وحاكله يكسان اولمق معنالرينه يكانتله ارباب
تفسير دن امام واحدى نقلى اوزره جبل مذكوره رئيسا ايله بنام اولان جبل يه طور
معهود دكلدر ديدى وخر موسى صعقا اى سقط صاعقا مغشيا عليه
من قول ماراه من هذا الجبل وبجعله للجبل هو ظهوره له حتى راه على هذا
القول امام باقلانى قولى اوزره تارى تعالى ناك جبله بخلقى جبله ظهور نام
ايله ظهوريله وبخلوذات ونورينى جبلك مشاهده سيدر وبوقول بخمسى
مذهب اهل سنت اوزره جماريدركه اى جوهر كان اراده عليه جنابه
كبريا خلق ايتديكى شيئه علم ونظر خلقه اتمى جائز اوله بيننه وقوع الذى شرطتى
ن دكلدر اما معتزله خلافنه ذاهب اولورلركما قوله ابن عرفه وقال
جعفر الصادق بن محمد الباقر رضى الله عنهما شغله بالجبل حتى تجلى قراه
ولولا ذالك لمات صعقا سكون عين ايله تميز هوكثر عين ايله حال اولور
بلا امتزاج حق جل وعلا جناب كليمى عليه السلامه مشغول ايلدى تاكم
ظهور تامله موسى عليه السلامه ظاهر اولدى اكر جبل ايله اشغال

اغسه

وفى اصل الذى قدره بشد الدال المهملة

وما ابعد بكر بن العربى عن هذا حيث قال

مطلب

م بشيه ومزاجه

بلا افله

تمسيه وحلة اولدى نور تجلى ظهوريله موسى عليه السلام جبله كنان
مغشيا عليه اولدينى حالده افاقت باب اولمسيدن تسليم روح ايدردى
وقوله هذا جعفر صادق يدل على ان موسى راه كليم الله عليه السلام الاله
رؤيته حقه مظهر اولدوعبنه دلالت ايدر وقد وقع لبعض المفسرين فى
الجبل الله راه جبل شانه فالذى ببركه بارى تعالى عن اسمه حضرلرى جبل
مشاهده ايلدى وبرؤية الجبل له عز وجل استدلال من قال برؤيته محمد نبينا
صلى الله عليه وسلم اذ جعل له دليلا على الجواز ولامريته بكسر وضم مبنى شكر
وتردد معاينه فى الجواز اذ ليس فى الايات نص على المنع بالمنع جناب ستد الورى
عليه الصلاة خضرت حداى بى همتاى مشاهده ومعاينه ايلديكنه فائبا اولان
جبلك مظهر رؤيت اولدينى مسند ايله استدلال ايلديكى همجنان رؤيتى نفسنده
اوله كما ايله تعلق ايتبوب جوازاوزره دليل قلديكى بسى جواز رؤيتنده تردد وشبهه
نايا بديره زيرا لاتدركه الابصار وس ترانى ايات كريمه لرى امتناعده عدم رؤيتلرينه
استدلال اولندقده نص صريح بوقدر بركه بالكه جوازاوزره اشارت بديدار ظهوردر
واما وجوبه لنبينا صلى الله تعالى عليه وسلم والقول بانه راه بعينه فليس
فيه قاطع ايظا ولا نص اذ المعول فيه على اية النجم والتنازع
فيهما مانعة والاختلال لها محكى ولا اثر قاطع متواتر عن النبى صلى الله
عليه وسلم بذلك موجب وجوب اصطلاحى وبالغوى دركه وقوع معنا
سينه يعنى سرور انبيا محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم حضرتينه رؤيتين وقوعى
وحشم سريله وسندن صريح نامو جود ووقوعى جمال كبريائى معاينه بيورملرى
قولنده مدعى به منع قائم اولديغى اساديل قطعى وكتاب وسندن صريح نامو
جود ووقوعى استدلالده اعتماد درج قسوره بجم شروع به مندرجه اولان جواهره
اباندن ماكذب الفؤاد مارأى ايله ولقد راه نزلة اخرى كريمه لرى اوزره ديرلر وا
سيد جيلنى نفسروناويلنده قراء ايسه سلف مفسرين ومتكلمين دن متواتر بركه
ضمير جبريل عليه السلامه راجع ورؤيت صورت اصليه ملكيه ايله روح القدس
رؤيتنده بردبو مدعاده عدم صراحة وقطعيت اجون كلاهما يه حملى ممكن وحديث
فاطع ومشهور اول حضرتندن ورويى وعبن راسى سعد نبيله مشاهده جمال بيور
ملرينه خبر متواتر ناشيدير وحديث ابن عباس رضى الله عنهما كه اناه راه
بعينه ذكراولنان خبر موقوف عليه خبر عن اعتقادى ولم يسنده الى النبى صلى الله
عليه وسلم ابن عباسك علم جازم خبريلرى اولديكى حبيبه اعتقاد ذاتى لو
ندن خبردر والا حضرت محمد صلى الله عليه وسلم دن نقل اندبركه اعتبار صالح
اوله نجم العقل باعتقاد مضمنه ثم ميم وفتح ضاد معجمه وميم مفتوحه مشتقده ايله
رؤيه عينيه ده نص قرانى وحديث قطعى بوقدر كه نفس البلديكى مشبك اعتقادى
واجب ومنكرى كافر اولانكر اولمق قول راجح كبوت رؤيتده اولمق ومثله حديث
ابى ذر فى تفسير الاية وانبات رؤيته خبر ابى ذر غفارى رضى الله عنه سوره والنجم
تفسيرنده ابن عباس رضى الله عنهما قولنى كبيدبر وانكر ده امام مسلم اولان حبيبنده
قال مسالته صلى الله عليه وسلم هل رايت ربك فقال رايت نورا الخ وحديث
معاذ محتمل للتاويل وهو مضطرب الاسناد والمتن ومعاذ بن جبل حديثنده كه
رايت ربى فى احسن صورة فقال فيم يختصم الملاء الاعلى الخ تاويل مختلفه ونفس حديث
خلل يافته ديرلر زيرا كلامى رسول الله ابن عباس حضرتلرى دن منقطع مرويدركه سلسلة

مرويدركه

اصحابدن معدوده دکلدیر وتارة معاذ بن جبل دن روایت اولنمشدیر
وحدیث ابی ذر الاخر رفعله صعفت حدیث کسر لامله محفل مشکل ورویی
نورانی اراه رویی بنای مجهول ابله ونون مضمون ورفوع وبا منصوب وانی
فتح همزه وتشدید نون والف مقصوره ابله کیف اراه معناسنه وعلی خلاف القیاسی
نوره ثبت ابله نورانی روایت اولندیر والحاصل آخر ابی ذر غفاری رضی عنه الباری
دخی الفاظ رویه سی مختلف ورؤیته غیبیه وغیر بیه محتمل ومن حیث المعنی و
ایتیج مشکل اولمغین نوناک امثالی روایتک ضعفی ایجاب ایدرکه خبر مذکوره
روایت اولندیی اول پر نوردر بنجه بنی آنی کورم یعنی تمله ذات پاکی میانه سنده
رؤیتدن مانعه سبحان نور حالله اولمغین نه کیفیت ابله کاشکاه ابلیم وباخود بر
نورانی مشاهده ابلیم دیمک اوله حق سبحانه وتعالی اوزره حقیقة نور اطلاق
اولنورکه معناسی الظاهر بنفسه المظهر لغیره در کما ارتضاه الغزالی وحکی
بعض شیوخنا اقدم رویی نورانی فتح راه وبعد الالف نون مکسوره وتحتیه مشدده
ومنونه ابله اراه ضم همزه ابله وفی حدیث الاخر سالته فقال رایت نورا
اولیس یمکن الاحتجاج بواحد منهما علی صحة الرؤیة فان کان الصحیح رایت
نورا فهو بعد اخبره ابله لم یرالله تعالی نورا منعه وحجبته عن رویة الله کما
یعنی بعضی شیوخ حکایه ایدرلر که بو حدیث ویا بو لفظ نورانی اراه ابله روایت اولندی
وطرفی اخرینده خبری ابی ذر غفاری ده وزود ایلدیکه فخر عالم صلی الله علیه
وسلم حضرتلرینه سوال ایدرکی رب العزتی کوردکوزمی جواب داده اولوب بیور
دیلرکه نور مشاهده ایلدیم دیدی پس روایتک پریسی احتجاج وتمسک روا اولمز
صحتی اوزره محکم دکلدیر اکر رایت نورا لفظی صحیح اولدیی تقدیرده
علیه التحایا پیاوس اولمغین اولورکه جمال الله معاینه انمیوب ایحق پر نور
مشاهده ایلدیکی صورتی بت جمالدن اولدیغی منع وحجب ابلمز اولور والی هذا یرجع
قوله نورانی اراه منجب ویا انکار رؤیته ابله اولان قولی بو معنا به راجع اولور
ای کیف اراه مع حجاب النور المغشی للبصر یعنی دیمک اولورکه رؤیتدن بصری
سائر موانع حجابیله نجه مشاهده ایدم وهذا مثل ما فی الحدیث الاخر حجابه النور
یعنی نورانی اداه حدیث ابی موسی الاشعری طریقندن روایت کرده مسلم
وطبالیسی وبخاری اولمغین ان الله لا ینام ولا ینبغی له ان ینام ولکنه یخفض
القسط ویرفعه ویرفع عمل اللیل قبل النهار وعمل النهار قبل اللیل حجابه
النور لو کشفه احرقت سبحات وجهه ما انتهی الیه بصره من خلقه حدیث
صحیحی نظر بدر وفی الحدیث الاخر لم اراه یعنی ولکن رایته یقظی وتلی تودتی
فتدلی ابو اسحق بن کعب بن الدرخی بعضی اصحابدن روایت ایلدیکی حدیثدن
جنس سرعله مشاهده اندیم امافلیم ابله ایکی کره معاینه ایلدم دیو راوی دخی
قلب ابله صحو رؤیته مشاهده ایتمه قرائت بیوردی محمد مصطفی صلی الله علیه
وسلم قریب اولدی وجناب کبریا یه تقرب بر زیاده اولدی امدی دو ضمیر الله
تعالی یه راجع اولوب جبرائیل علیه السلام عائد اولدیغنه بناء در والله قادر
علی خلق الادراک الذی فی البصر فی القلب یعنی باری تعالی بصره اولان ادراک
رائی قلبده دخی خلق ایتمکه قادر در بصر ابله ادراک ایلدیکی شیئی قلب ابله ادراک
ایلیه زیرا قلبده اولان نور مبداء ابصار در اوکیفی شاء یاخود قلبده
خلق ادراکلر غیری کیفیت اخری ابله ایجاد بیور لا ابله عجزه حتی یدافعه عن مراده

فان ورده

فان ورده حدیث نصی بیتی نشد باو مکسوره جنابله فی الباب یعنی باب شیوخ وبینه
محمل تاویل اولمز واثر صحیح ظاهر ورود ایدردیی اعتقاد بناء مجهول ابله وجب المصیر
الیه عندنده ثبوت بافته وصحته خبره واقفی اولمادقه هر بری کما معتقد اولوب اول
عقیده یه سالک اولق واجب اولوردیی وذالک الاعتقاد ورد عدول اقتضا اتمزدی
اولا استحاله فیه ولا مانع قطعی برتبه پس جواز رؤیت وحصول تجلیده استحاله بابیدا
ومن جهة شهود العقل اوورود النقل مانع جواز اولمز اوقطعی نابیدا والله الموفق
تعالی فصل وفی قوله منفرقة شعب عنبر بن قوله فاوحی اسراه نور حشم
اصفیا علیه شرایف التحایا حضرتلرینه واقع اولان فوائد منفرقه بیاننده در واما
ماورد فی هذه القصة من مناجات الله وکلامه صبر رسول علیه السلام راجع معه
ضمیر حق سبحانه وتعالی یه عائد بقوله فاوحی الی عبده ما اوحی الی ما تضمنته الآیة
یعنی الی بعضی مع وبا ابتداء مقدر غایت اولور ای ینتهی من الکلام الی ما
فالکثر المفسرین فاجواب امایعنی قصه اسراء اول محرم اسرار علیه التحایا بالله
جناب کبریا جل وعلی ابله مخاطبه وکرمه فاوحی الی عبده ما اوحی فی لیله فابت
اولان کلمه کذا حادیث صحاح نص جلیله منتضی اولدیغی وجهله ورود ابله
امدی ارباب تفسیردن بسیار تخریر تقریری علی ان الموحی اسم فاعل اوحی الله
الی جبریل وجبریل الی محمد صلی الله علیه وسلم الی شذوذ منهم باجمع شان وبا مصدر
مبالغه فاعل اوزره اصلاف اولندی فاوحی الیه الی عبده کرمه سنده وحی ابدیجی حق سبحانه
وتعالی در جبریل علیه السلام وجبریل دخی محمد صلی الله علیه وسلم دیمکله انفاق
کرده مفسر اولدوره مفسر در مکرر جماعة فلیله بو معنا به مخالف یلدیی تذکره
بناء مفعول ابله عن جعفر محمد الصادق رضی الله عنه جعفر الله قال اوحی الیه بلاواسطه
منذهب شانی بیان اولنورکه امام صادق رضی عنه الخالق بیورمش
حق جل وعلا جناب مصطفی علیه التحایا یه ملک واسطه سیز کلام ایدرکه
وجمله مراد کلامدن برایی تقدیر ضمیر اووحی حقه راجع در وعبد له مراد
حضرت محمد در صلی الله علیه وسلم وکذا عن الواسطی امام جعفر نقلی آیسا
تحریر قلم واسطی مزاد واسطی علیه الرحمه در والی هذا ذهب بعض المتکلمین
ان محمدا علیه الصلوات والسلام کلم ربه فی لیلة الاسراء فتح همزه ابله لفظی و
ما بعدیی هذا کله سندن بدلدر بعضی علماء اصول الدین بو مسلکه سالک
لکون اولوب حضرت مصطفی علیه التحایا شب اسراده جناب مولی عز وعلا
ابله تکلم ایدیی دیدیلر وحکی بناء مجهول ابله عن الاشعری وحکمته
عن ابن مسعود وابن عباس رضی الله عنهم وانکره اخرون بلاواسطه
اول حضرته کلام بیورلدیغنه بر جماعت دخی انکار ایلدی وذکر الثعالبی
عن ابن عباس فی قصة الاسراء عنه علیه الصلوات والسلام فی قوله ثم
تدلی قال فاوحی جبریل فانقطعت الاصوات معنی قد سمعت کلام ربی
وهو یقول جمله حالیه لبعده لام امر ابله وبهذا فتح یاء مثنات و
سکون ها وفتح دال مهمله مخففه وهمزه ساکنه ابله سکون معناسنه
دنو وقع فتح راابله خوف وهراس وضم راابله قلب معناسنه اولور
یا محمد ادن ادن امر من الدنو وهو القرب والحاصل امام نقاشی رحمه الله
ابن عباس رضی الله عنهما طریقندن نقویشی بو العجب قصه اسراده
فخر عالم صلی الله علیه وسلم جناب کریمه دنی فتدلی تشبیر نده تقارب

نعتبند مرواید برکه وقت اثنای مراجعه جبریل علیه السلام بندت تخلق ایلدی
بعد المفارقه صوت وصدا منقطع اولدی خداوند کریم جل شانه کلامنی کوش
ایلدم یا محمد قرع وحوفك ساکن اولسون بکا قریب موندیدك اول وهلهده
قدسکه داخل اول خطاب عزت ایله تشرایدر اولدیغی حالده کلام حقی
اشیندم بیورردلر وفی حدیث انس فی الاسراء ولحوه منه فصله اسراء انس
بن مالك خبری بومعنایه قریبدر وقد اختلجوفی هذا بقوله تعالی وما کان
لبشر ان یکلمه الله الا وحیا او من وراء حجاب او یرسل رسولا فیوحی باذنه ما
یشاء معنای آیه کما سبق دیمك اولدیکی اذن ایله اولور حق سبحانه وتعالی کلام
ایدر اولمدیغی مکرر کلامی خفی ایله که بلا تمثل ودویه سرعتله درك اولنور وبا اولور
حجابدن وحی خفی والهام جلی وبا ملائکه برر رسول ارسالی ایله که اوامر واحکامدنه
بالواسطه اکا وحی ایدر حاصلی بلا واسطه حق سبحانه وتعالی اول حضرتله کلام
ایلدیکنه بوقول جلیل ایله استدلال ایبیوب وقالوهی ثلاثه اقسام نفی ماعدای
مفید ایه شریفه ده کلام مثبتك سنه فنهه مجهوده ذردیدیلر من وراء حجاب کتکلیم
موسی برسی سبحات نور وجلال احدیت ایله وراء حجابدن کلامدر وحال الهی
عیانا مشاهده ایبوب همان کلامی حقی من غیر واسطه ملك ظهور ایدن کلام
خالق انس وملك کبی وبا رسال الملائکه کحال جمیع الانبیاء واکثر احوال بینا
صلی الله علیه وسلم قسم ثانی من الوحی کلام ووحی خداعز وعلی رسل
ملائکه ارسالی ایله درکه جمیع احوالی پیغمبران وغالب حالی بنی آخر الزمان علیهم
صلوات الرحمان حال وشانلری اسادره مدیر ارسال ملائکه قولنده همان وحی
وارسال وجبریل علیه سلام الله تعالی جنابینه فحنتی اولدیغنه دلالت هویدادر
الثالث قوله وحیا اقسام وحی وکلمن او جنجسی وحیا قول جلیل درکه الهاما
قلبنه القا اولنور ولم یسق فی تقسیم صور الکلام الا المشافهه مع المشاهده
نحنه کرامده لفظ کلام الله وردا بدوب نسخه واحده کلمه سی وارد اولدیغی والحاصل بومنا
صدر اقسام ثلاثه تقسیمنده منحصر اولان صوردن باقی الامر غیر واسطه ولا
حجاب مخاطبی معاینه ایله مکالمه باقی قالدیغی وقد قیل قائل صائب امام
راغب دره الوحی هنا هو ما یلقیه فی قلب النبی صلی الله علیه وسلم دونه واسطه
یعنی بوایه جمیله وحی انبیادن بر پیغمبرك قلب اکاهینه بلا واسطه
الملك الالهام وانی اولنان امر دامام راغب مفاد اولدیغی اصل وحی اولنان
شریفه درکه کاهی برسبیل رمز وتعریض کلامله وکاهی ترکیبدن مجرد صوتله ویا
بعض جوارح اشارتیله وبالکنایه ووقوع یافته درروایه ومکالمه بشران
یکدیکله جلبنه سی مقتضا سبحه بنجه وجه اوزره جلوه نما اولورکه وحی
رسول مشاهده ایله ظاهر وذات مشاهده وکلامنی سامع اولور جبریل
علیه السلام کصوره معینه ده واول حضرت بنا بقی اسا وبا غیر معاینه سماع
کلام حق تبارك وتعالی ایله بدیدار ظهور درسماع کلیم الله کلام الله وبا
قلبه الهام کبا منامیله درانتهی وقد ذکر ابو بکر البزار مؤخذه وراء
والف ورا ایله علی نرکتانه تنبدیر عن علی کرم الله وجهه فی حدیث الاسراء
ماهو وقع فی سماع النبی صلی الله علیه وسلم لکلام الله من الآیه یعنی اول بابده
علی المرتضی رضی الله عنه طریقندن روایت کردیکی مصنف اولان خبر معاجده
اول حضرتك کلامی حقی سماعله دائر روایت حمیدیه من جهة التصریح آیه شریفه

در واخر

ده صراحة ده

175

در واضح تر زیرا فاوحی الی عبده ما اوحی کریمه سندا حتمالات هویدا اما
حدیث فی تضاعیف صراحتنه سماع کلام ورؤیا دیره فذکر فیه امام بزار وبیهقی کرار
کتاب اول خبرده ذکر ابلدیکی فقال الملك الله اکبر الله اکبر فقیل لی من وراء
الحجاب نعم اذان شریفه قصه سنده ملك موذن تکبرایلدیکده وراء حجابدن
حق سبحانه وتعالی موذنی تصدیق بیوروب خطاب عزت ورود ایلدیکی
صدق عبدی انا اکبر انا اکبر وقال فی سائر کلمات الاذان مثل ذالك هکذا جعلت
دلالة خبریه هر کلمه اذانده حق جل وعلی بوکونه کلام ایلدیکی وبحث الکلام فی تحمل
هذا بعد الحدیث بین فی الفصل بعد هذا مع ما یشبهه وفی اول فصل من الباب منه
بعض حدیث ابن عباس وخبر علی رضی الله عنهم جل اشکاله دائر کلام فصل انی
غیر بلوره روانیله وارد بیامده ورود دخی فصل اول بابده برونق مرام حل
مشکلات ورود ابده وکلام الله تعالی محمد صلی الله علیه وسلم ومن اختصه
من انبیائه جائز غیر ممتنع عقلا ولا ورد فی الشرع قاطع بمنعه امدی
حضرت مرتضی صلی الله علیه وسلم وکرم انبیادن مخصص بیوربلدن روایت
کرامه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك کلامی ثابت وعقلا وسمعا ممکندر وشرع
شریفده منعنه دلیل قطعی ورود اندیکی فاز صحیح فی ذالك خبر اعتماد علیه
احتمال علیه دخی فرو بدیدر کلامها بناء مجهول ایله دیو اکثر موسی علیه السلامك
غیری بلا واسطه کلام بیوربلاره بوانر ورد بافته صحت اولورسه وقوعیله
جزم واعتماد اولنور وکلامه تعالی لموسی کائن حق مقطوع به نص ذالك
بناء مجهول ایله حذف ایصاله اوزره درای نص علیه فی الکتاب واکده بالمصدر
دلالة علی الحقیقة یعنی حضرت الله جل شانه موسی علیه السلام ایله مکالمه
سی وبرحق ومنصوص صدر کتاب مجیده کلامی اوزره نص وتصریح بیوربلدیکی
الله موسی قول جلیلنده تکلیما لفظی جمیل ایله تاکید ایلدیکه کلام معنوی حقیقی
اوزره اولدیغنه دلالت ایدر ودفع مکابره علی ما ورده فی الحدیث فی السماء
لیس برفیع لفظیه متعلق اولور کلامله یعنی مقامات انبیا ذکر اولنان حدیث
صحت انکرده ورود ایدرسه خبر اوزره مکان کلیم الله صلی الله علیه وآله جنابلری
هفتمده رفع انمسی سالم دنیاده کلام زات کبریا سیله تشریف ایلدیکی سبب ایله در
ورفع محمد صلی الله علیه وسلم فوق هذا کله حتی بلغ مستوی وسمع صریف
الاقلام فکیف بستحیل فی حق هذا او یبعده سماع الکلام یعنی اول بکسوار بالحا
اسری علیه الصلاة والسلام جمله مقامات انبیا بالاسینه هیکل بشری ایله رفعا بلادی
نابر محله رسیده اولدیکه صریر اقلام سروشان کتبه کوشنرد یکی اولدی پس نه
کیفیتله بوبله سروری انبیا وسردار اصفیا اولان ذات مفیت پیرا شاننده بلا
واسطه کلام ذوالجلالی بالذات سماع ودور عدم شوارا ولنه خاشا اهنا
وصدقنا فیما انه من شاخص من شاء بما شاء وجعل بعضهم فوق بعض درجات
سبحان منزه خص ونعظم فیاز مطلق در حصل تعجب دکلدر بعضهم
لفظ موزه راجع وحراد جناب احمد مختار صلی الله وعلیه وسلم در
وابهام بیورلدیغی شان اشرف مآب حضرتی تفهیم در والحاصل نقابصدن
منزه ذات بیموت اشرف پیغمبران وخلص بندنی جبریل نعم ولطف وکرمیله
تخصیص بیوروب فرگرد دائره رسالت اولان حبیبی ماسوی فوقنده مقامات عا
لیاندنه قلدیجی امدی تلك الرسل فضلنا کریمه سندن مقتبس ختام فصلده

وفی نسخة صلی الله

وورد الملائکة موسی بالحاب

وفی نسخة من المخصص للقاری

وفع

حق مناسبه وراعة مقطع مبرهند بر ذکر کلام ورفع درجات مناسب
مقام ابراد ببور لمشی **فصل** لیلة معراج را بنهاج فصه سنك تنسیم
ونکمیلی ببیانند دیره واما ماورده فی حدیث الاسری وظاهر الایة من الدنو
والقرب عطف تفسیری وهو حنینی ومعنی من قوله دنی فتدلی والتدلی
الامتداد من علو الی سفل ثم استعمل فی القرب من العلو حسا او معنی فکان
قاب قوسین او ادنی کمان ایله جلّ بندا ولنان محلّه قابه دیلر یاخود کمان
واد اولنوب ایکی زراع مقدارجه دیمك اولهٔ واق کلمه سی قدر مسافه یی تخفیف
ایچون دیدر برای شك دکلدیره وبا بمعنی بل وادنی افعل تفضیل ای اقرب من قاب
فاکثر المفسرین جواب اما بمعنی خبر اسوا وظاهر ایله دنی فتدلی ورود ابدن
دنو قرب معناسنه بسبا واهل تفسیر بیور مشلرکه ان الدنو والتدلی متقسم بلیبن
محمد وجبریل علیهما الصلوة والسلام یعنی کمال قربه تعلق وصفی محمد وجبریل
علیهما سلام الجلیل مبانه لسندنو زیع قلنمشدیره حضرت مصطفی جبریل قریب
وجبریل جناب محمد علیهما السلام نزدکنر اولوب بکون یکره قوسین قدریه
ویادخی اقرب مسافه قرب ایله تدنی وتعلق ایلدیلر بوایسه حضرت مصطفی جنا
ب جبریلی صورة اصلیه سی اوزره معاینه بیوردیغی حالده اولهٔ اولهٔ اوخصوص با
حدهما من الاخر یاخود محمد علیهما السلامه دنو وتدلی ایله ویا جبریل
حضرت مصطفی یه صلی الله علیه وسلم دنو وتدلی ایله دیمکدر ایکسندن بریله
مخصص اولهٔ اومراد السدرة المنتهی مادنو وتدلی سدرده مخصوص اولوب
اخر دن اولیه قال التاریخی فی التذکیر الرازی المفسر وقال ابن عباس هو محمد
وتدلی ایلیبن محمد سرور انبیا حضرت مصطفی در صلی الله علیه وسلم دنی فتدلی
من ربه محمد علیه السلام رب العزة جلّ وعلی یه قریب اولدی یعنی دنو
حضرت غیبه مسیر اولیوب مشاهده قدسیه وقرب منزلت دن کنایه دیر وقیل
معنی دنی غضب وتدلی زاد فی القرب قرب معنوی ربی ایله جناب کبریایه
تنزلی مزداد اولدیجه وقیل هما دنی وتدلی بمعنی واحد اجی قریب
معنوی معناسنه اولهٔ دیللدی اما فاما ایله عطفی برمعنا یه ورودنی اقتضا اتد
یکندن ضعیفنه حمل ونا ظیر بیور لدی وحکی مکی والماوردی عن ابن عباس
رضی الله عنهما هو الرب عز وجل ادنی صلی الله علیه وسلم عز وجل ادنی من محمد
یعنی رب جلیل محمد علیه الصلوة والسلام قریب اولدی بحاب ملکوتی او
اوزره اطلاع واعلای مقامه قرب منزلت ایله دنو مکان مراد اولنمق کحدیثا
مقدسی مکاندن منزهدیر فتدلی ایله ای نزل الرب لمحمد صلی الله علیه
وسلم مولای جلّ عن التشبیه والمثال محمد علیه السلامه تجلی ولطو
وکرم ایله نظر عطفا بیلهٔ تشریف ایلدی ای امره وحکمه حذف مضاف
ویا ارتکاب بجاز ایله اورد حکمی ذی الجلال پیغمبر صاحب کمال ایله نزول ایلدی
وحکی الثعالبی عن الحسن امام ثعالبی تفسیرنده حسن بصریدن تقیید دیبا
جله روایت اولورکه قال دنی الله من عبده محمد جناب کبریایه تدلی فقرب منه
حضرت مصطفی یه صلی الله علیه وسلم قریب اولدی فتدلی فقرب منه
اول حضرت عنایت واختصاص رب العزت ایله فرحت برزیاد اولدیجی فراده
قریبه الیه عبارتیله تفسیر بیوردیلر خوش ابنده تعبیر ابدیه قاره ماشاء الله
ان بریدن اکار وعظمتنه ومن تدرنه یعنی افکار عظمت وجلالت وتدرتدن

اداء واد بیور دیغی انواره واحوالی حیبینه محاشا وارائة ایلدیکی لفظ اربی
بصریه درکه مفعولینه تعدیه ایلدیره قال امام ثعالبی ویا شیخ حسن بصری
وقال ابن عباس هو مقدم ومؤخر سلطان المفسرین بیور مشلرکه اصلی تدلی
فدنی ایدیکی تدلی فدنی الرفرف لمحمد صلی الله علیه وسلم
لیلة المعراج رفرف مطلقا بساط سبزه فام ویا دیبادن منسوج اولدیغی
وافق ایله مفسر اولمشلرکه بحلس علیه فتم رفع بنای مجهول ایله فدنی من
ربه یعنی حضرت سلطان رسل علیه الصلوة والسلام شب اسراده تنها قطع مسا
فه ایدوب وحور ناز نینلر براق دخی خلیه خرام دن عاطیل اولدقده رفرف نام بر
مرتبه اورتلك سبزه رنك نزاهتلك نمایان اولوب اول حضرت نزدیکنر اولدیجه
شهسوار لامکان بیما علیه التحایا مسند ارایی هودج حالهٔ رفرف اولمغین بلده
ازیی عرش الحمالهٔ رفع اولنوب رفرف ویا محمد صلی الله علیه وسلم درکاه رب العزة
قریب اولدی قال قاب قوسین جبریل وانقطعت عنی الاصوات وسمعت کلام ربی
عز وجل سلطان العرب اول شب ابو الغیب اخبار بنی اخبار دیو بیوردیکده شاهان
معالی شکار علیین خباوان سدرة المنتهی ده ماندهٔ دام وفوق ویا رجحابده
نا لوب زرم هذا فراق ایله صیت اندازه سمع طباق ایدیکی صوت جبریل وصدای
ملائکهٔ بندن منقطعه اولدقده منازیل نوریه ملکوت اولهٔ کلیتن مکاشفای
خلوخاص الخاص قدمه واصل بلاواسطه پروردکارم کلامنی اشتدیکی دیو بیو
ردیلر بومعتقاده جناب کبریایه کلام لفظی اقباتی کما ذهب الیه السلف
ظاهر دیره اما طائفهٔ انکار ده اولنلر کلام نفسی کهٔ قدرتیله دیلدیکنده اسماع
ایدر دیدیلره بحث کلام بطول لهٔ علم کلامده مقرر دیره وعن انس فی الصحیح
انس رضی الله عنهٔ طریقندن بخاریده مکاشفهٔ براعهٔ روایت کهٔ عرج بجبریل
الی سدرة المنتهی ودنا الجبار رب العزة فتعطف بباری وبادیل اولوب بومقا
مده جبار علی الاعلی معناسنه اولوب ظاهر لعباده ایله تفسیر دن انسیدیو
تنزلی حتی کان منه قاب ای رب العزت علیه السلام قاب قوسین او ادنی فاو
حی ایله بما شاء واوحی الیه خمسین صلوة وذکر حدیث الاسراء یعنی امین وحی تعالی
سدرة المنتهی به صعود ایلدی وعلی الاعلی عز وعلی قرب معنوی ایله قریب اولوب
تا مقدار قاب قوسین بلکه دخی نزدیکنر اولوب بنده خاصنه اوامر ونواهی دن
کیف ما یشاء وحی ایلدیکی وبنهایه وقت نماز فرض بیوردیغی دیو بنامه خبر معراجی
ذکر ایلدی وعن محمد بن کعب هوای الموصوف بانه دنی محمد دنی حکی
ربه فکانه قاب قوسین او ادنی قال محمد بن کعبلی قال جعفر بن محمد اد ناه ربه
منه حتی کان منه کقاب قوسین باری تعالی محمد علیه السلامه قریب اولدی
تا کم سید الثقلین جنابنه قوربی مقداری قوسین اسا اولدیجی وقال جعفر بن محمد
الذکور رضی الله عنهما والدنو من الله لا حد له ومن العباد بالحدود یعنی جناب
کردکار عالم جلّ وعلی دنو وقرب اجسام اساحبن ایله محدود دنو مکانی دکلدر
وعباد دن ایسه دنو حدود مکانیه ایله درامدی حدودن وراد ماهیتی مبرز
اولان حد منطقی دکلدیر وقال ایضا کما سبق جعفر صادق بیوردیکه انقطعت
الکیفیة عن الدنو جانب باری تعالی دن عباده نه فرینده کیفیات معلومه
وحالات معروفه نا بابدیر زیرا دنو باری تعالی امر معنوی وغیر محسوسدر
وکیفیات ایسه احوالی محسوسه دندیر وکیف لفظیله سؤال ایدیر عربدن مسموعه

وفی نسخة حتی تعلق القاری

صحیح فی نسخة القاری

کتب الفقیر قول کما فی نسخة لعلی القاری

دکلدیر الاتری فتح همزه وتخفیف لامله وتری لفظی کل موافق علیها یه خطاب
عام در ورکیه نظر تبه و یا دعائیه و یا علمیه کیف حجب بنای فاعل و یا
مفعول ایله جبریل نصبله مفعول و یا رفعل فاعلدر عی ذنوه الی
ربه و دنی محمد الی ما موصوله و یا موصوفه اودع قلبه صله و یا صفه
واودع بناء مجهول ایله وقلبه مفعولیت ایله منصوبدر من المعرفه
دالایمان فتدلی ای نزل بسکون قلبه الی ما اراه واحاصل سن مشاهده
اغن مسلکه پیک سلطان کبری یا جبریل علیه التحایا ذنوه مولی دن محبت
دهشت افزای کبریا ایله محجوب قلوب بلکه حجبا وان سدره المنتهی دمانه لم
وقوف اولدی جنات کرم دبرینه فرت ایده که جبیر درجه ازو و یا زمانده
داول شهسوار لامکان یعنی صلی الله علیه وسلم دل اکاه لریته معارف الهیه وسر
هیب ربانیه ابداع والغا اولنان امر عظیمله قرب اولوب قرب کردکار احدیته
سکوت قلبه تقریب ایدی وقال من قلبه الملک والارتیاب دخی خرقت
علیه الحجبه قرب وصول واعلای مقامله ترقی حصول بذیراولدقده قلب شرافتدن
ریب وکمان تا الکلیه زایل بی نشان اولدی امدیحق سبحانه ونعالی ذات
جلیلنه عرفانه بالتمهه تعالی ونوقف ابدره شک وارد دکلدیر زیرا اول خضرت
ایمان ومعرفت جهتندن افوی الناس وسکون وطمانیته فیلتدن متحکم امر ربه
خلق ابدیب قال القاضی ابوالفضل رحمه الله منصف عیاض علیه رضی الفیاض
بعد رد اعلم ان فتح همزه ایله موضع مر اضافته الذنوه والقرب هنا من الله او
الی الله لفظ اضافه صفتایی لغویی اوزره دراصطلاحی کل وهنا یعنی
دنی فتدلی ایله کریمه سنده دیمک اولور فلیس بذنوه مکان ان منفوحیه خبر
دبر ومائی موصوله اسم اولور ولا قرب مبتدی برنه فنی بل کما ذکرنا عن
جعفر بن محمد الصادق لیس بذنوه حدوانما ذنوه النبی صلی الله علیه وسلم
من ربه وفی به منه عطف تفسیر ایانه عظم منزلته ایانه کبر هذا ایله
اظهار معناسینه خبر مبتدا وتشریف جرله ویا رفعله رتبته واشراف
انوار معرفه ومشاهده اسرار غیبیه وقدرته من الله تعالی ایانه لفظنا
متعلق اولور اما اصل دیمکدر ومن الله واو عاطفه ایله ورودی اصل معتبر
عالم التدبیر له صلی الله علیه وسلم مبرة مفعله بالفتح بمعنی البر فعلا وخلقا
معنالریله دبر سونا نیس وبسط اصل معنایی بسط ذنوه سعه در ومنزت اوزره
اطلاف اولور واکرام محصول معلوم اولدقده دنی فتدلی کریمه سنده باری
تعالی دوح وباری تعالی قرب وقرب اضافتدن مرفوع بافته اولاح ذنوقرب مکانی
محسوسی وقرب غایه ونهایه ومکانه ممتد دکلدیر بلکه جعفر صادق حضرتلرینک
تلقین کرده لوشته سنجه قبول مقبول اولاح منفوله اسناد ذنوقرب اجرام واجسام
وسائر حسیاتدن محدود ذنوه مکانی دکل بلکه قرب مقرب بدیر وفخر عالم صلی الله
علیه وسلم ایسه جناب کبریا عزوعلا حضرتلریدر ذنوه ونزول اول حضرته
علو معنوی سنی اظهار منزلته ورتبته نوفر بتینی والی معرفة الهیه واسرار
غیبیه وقدرة قاهره ویا هره سنی ایانه وابراز درکه جنابی بی همتا نک
حبیبه اظهاری مزید فواطر جزیله وعوائدی جمیله ونزخی انیس وکمال انبساط
وظهور لطف واحسانیدر وبتاء مجهول ایله فیه ما بتاء اول فی قوله تعالی من
نبإ ما نبا الی فی قوله ابی هریره طن بفتحتین کتب ستة دهر بخور وتاویل ذنوقرب حضرتین

اولان

اولان معنا ذنوکردکار بخشنده دخی ما مقول در بتنزل الی السماء الدنیا
کل لیلة حتی یبقی ثلث اللیل الاخیره یقول من یدعونی فاستجیب له
من یسالنی فاعطیه من یستغفرنی فاغفر له بعض باری تعالی به وخبرده
اسناد اولنان نزول عباد بنه انعام ایله اقبال وایجابته دعا ایلیه ماقول در
علی احد الوجوه نزول اقبال واجمال وقبول واحسان یعنی مولیه صفر
بعض شب اسمان دنیایه نزول ایدر دیمک احدی معانی حدیث اوزره تفضیل
وانعام وجود واحسانی نزول ایدر دیمکدر پس سرعته اجابت وانجاح
طلبیه عبارتدر قال الواسطی ومن توهم انه بنفسه دنی جعل تنزله فقد شبهه
وتشبه بجهله هناك معناسنه ذنوه ونزول ایله وخدیثه ایشارتدر
مسافة المغایرة بل کلما دنی بنفسه من الحق تعالی بعد المفعول ویا نجیز
امام واسطی علیه الرحمه بیورمشکه حق جل وعلی بذاته ذنوحقیقیدن
منزه در ذنوی توهم ایدن زندیق لطف واکرام معنوی ومجازی
اعتقاد ایتمسه مذکور ذنوه ونزولی مسافه قبلمش اولور بلکه مخلوقاتدن
هر احدک رعایه بالذات حقله قرب اولمه من علو الی سفل بعدلله
تعالی ایدر یعنی عبد درک حضیقته مقدر بعد متعلق اولور ودرک فتح
دال ورا ایله مضارعی یدرك ایله وبعضلر اسکان را ایله ضبط ایدر ادراك
معنا سیله امادرج مقابلی درک الحق تخلله وران لا ذنوقرب ولا بعد
والبسطی علیه الرحمه تعالی بعد فولما ایله بومعنایی مراد ایدرکه هر کس
عمل وله قرب ایده حضیقته وانی ادراکدن ساحله بعده نزول ایدر حجتان
باری تعالی شانه معنای مکانی ایله قرب وبعد منصور دکلدیر مستجیدیر
که کسر نکشوده ونکشاید زحکمت ایرمعناراه وقوله قاب قوسین او
ادنی سوال مقدره جواب یاد اولوب ظاهر اقرب حقیقی ومسافه
ذنوهمنی دفع ایچون بیورمش فمن جعل الصغیر فان جعل دنی وبدیر عائد
الی الله لا الی جبرایل علی هذا یعنی تاویلی سابق اوزره ثم دنی فتدلی قول
کریمنده ضمیر مفرد ربه الله تعالی به عائد قلوب جبریل علیه السلامه
ارجاع اتمیدر تاویل اینله محتاج اولورکه کان عبارة عن نهایة القرب
لطف المحل وایضاح المعرفة والاشراف علی الحضیقة من محمد صلی الله علیه
وسلم یعنی ذنوقرب جناب رسالت پناهدن مغایب قرب منوبه
وسنزلت معنویه والیضاح معارف ربانیه واسرار الهیه فوحقیقتدن اوزره
اطلاعدن عبارت اولوب ذنوقرب بو معنادن کنایه اولور وعبارة
دخیله عبارة عما بعده اوزره معطوف قدیر عن اجابت الرغبة وقضاء
المطالب واظهار التخصی وانافة المنزلة والرتبة من الله تعالی له تخصی
مشاة فوقیه وحاء مهمله وشدید ضاء مکسوره وبا ایله مبالغه فی البر وانافه
ونون وفا ایله اعلی وادفع معناسیله ورتبه معطوف تفسیر اولور ومن الله
ما قبله متعلق اولور یعنی باری تعالی دن اول حضرته ذنوما مولیه اجابت
وحاجتی قضا وتزیه عظیمی اظهار ومنازلی اعلا بیورمدن عبارت اولدی
وبتاء مجهول ایله فیه ما بتاء اول فی قوله تکاشنه صحیح
بکاری اولان خبر قدسی تاویلی ایله ذنو مذکور دخی ماوقع فی حدیث
تقرب منی شبرا تقربت منه ذراعا حدیث قدسی وکلام اشی لباس قرب

حسنوا کلمه مرکب مفتوح ایله نشیدر و معنا ثانی یعنی اثبته هر اوله ایرقوب
مرفوع و مبتدای مقدره خبریدر بالاجابه والقبول وابتنات بالاجابه
و تفصیل آتی مقولدر والحاصل ظاهر معنای حدیث بودر که ای ربنا
اولانه برکتو یعنی اولورم و بکا اطاعت و امرمه امتثاله سعی ایدنلره بنده کا
سرعتله اجابت ایدرم دیمك اول معنا ایله تاویل کردهٔ محدثین درکه
بکا عبادت و انقیاد ایله تقرب ایدنلریك دعالریني درکاهمده حیز قبوله
قرین و جزاء خیریني تعجیل و احسانمه سریعاً ایصال ایدرم دیمکدر بس تقرب
درکاه کبریایه نجبتله تمثل اولدی فصل فی ذکر تفضیله فی القیمة بالخصوص
الکرامة حضرت پادشاه جهانی آفریدگار جل شانه سرور انبیا محمد مصطفی
صلی الله علیه وسلم روز قیامتده سائر پیغمبران اوزره تخصیص کرامة ایله تفضیلنی
دالله اخبار ربیانه دیر حدثنا القاضی ابو علی ابی بکر حدثنا ابو الفضل ابن خیرون
وابو الحسین ابن نصیر و مبارك بن عبد الجبار قالا حدثنا ابو بکر ابن رزق
الحرفی حدثنا السلجی نا ابن محبوب ابو العباس راوی جامع الترمذی حدثنا الترمذی
صاحب الجامع حدثنا الحسین بن یزید الکوفی ابن الطحان ابن بکیر فرقد
دوریسالی حجرتده دار بقایه رحلت ایلدی حدثنا عبد السلام بن یزید بن
حرب الهندی عن لیث بن ابی سلیم بالتصغیر وفیه ضعف یوزاوتوز اوجه
عازم دار السلام بقا اولدیلر عن الربیع بن انس قال قال رسول الله صلی
الله علیه وسلم انا اول الناس خروجا اذا بعثوا صیغه مجهول ایله وانا
خطیبهم اذا وفدوا اصل وفود جمع عندیر وانا مبشرهم اذا ایسوا یاسی تقدیریله
علی الکمال دخی ویدیره لواء الحمد بیدی لواء علم و رایه و بند معنی متقاربه لکن
لواء سنجق بزرك در اول مجحفه علیا لواء حنفی درکه لواء الحمد ایله بنا ثمدیر امامی
طیبی علیه الرحمه رایت افراز دیر روایتدرکه روزی فیامتده لواء محمدی جناب
خیر کشا علی المرتضی کرم الله وجهه پشتکاه سلطان عالم صلی الله علیه وسلم
حامل اولور و انا اکرم ولد آدم هم خبریدر جامعه صفتدیر و اما مفاخرا سنایه
مخصوصدیر و ولد صیغه مشبهه بمعنی المولود واحد وجمعه اطلاقاً و نوع آدم
علی رتبتی ولا فخر جمله حالیه دیر و خبرلا محذوف ای لا فخر به او عندی والحاصل
حادم سالك انس بن مالك رضی الله عنه روایتنده سلطان سریر مع الله علیه
صلوات الله بیورر لن خلق قبور دن محشر بعث اولندقلرنده من جمله البعث بیشنجی
ناس و بنم یدی الله حمایه قیام و درکاهه قدوم ایلدکلرنده فصل قضا و تکلم و
خطابه ماذون جمیع ناسدن ماذون خطیب اسایم و نجات و فلاحدن نا امید او
لدقلری حالده هول محشر و طول موقوفدن الریجی خلاص و رهایه بشیر و مژده
رسانی و لوا و حمد بنم دست کرم بیوستده خلق کرمه درکاه کبریاده ذاکر و صفة النبی آدم
شر فتریني و منزلة فزدیکم حالا نکه فخر اولرق دکلدر بلکه نعم بر دردکاری نجه بیك نجه
کو یا اولورم یا خود بو نلرله فخر ایتمم بلکه عند الله مبجوب و حی شرفتریني اعلام
اماده و مهیا دیر یدی اولده و فی روایة بن زجیره فتح زای و سکون خاء معجمه
ایله عبد الله الذی زخر الافریقی القائد بعضی نسخده ابی زخر و افعدیر و اصل معنا
یحی زخر صوت و ایچ درکه فرض معروف زخیر دیر و عن الربیع ابن انس فی غفطه
عن الحدیث انا اول الناس خروجا اذا بعثوا کما تقدم و انا قائدهم اذا وفدوا و اصل
فائده اولدر که بنی زمانیله چکر کسنه بعده ذامنبوع ناس اولان ربیسی و رعیسنه

خفیفت

خفیف اولمشدیر جمعی ناد کلور یعنی بعضی مجتمع اولدیلر ایله
معنا و معنا مبشر و مفدیجی یم و انا خطیبهم اذا انصتوا انصات یعنی السکوت
یعنی ناس روز محشرده ایکی قسم اولدقلرنده کمال خیر لرینه نطقه قادر اولانه مدفلری
جنابنه یعنی بدالله برای شفاعت ایشان اذن مسئلهلرنه ناطقه پردازا اولورم
و انا شفیعهم اذا یئسوا و انا مبشرهم اذا یئسوا ابلاس خیبة و ندم و منه ابلس
یعنی حاجی و حیرت فزای موقفده و درمانده و اضطرابلرنی حالنده انلره شفیع
و فصل قضاده شفاعت عظمای ایله مستبشر اولوب و عجز و ندم و فرو مانده کی
حبس موقفندن مرهما ایله بشیر اولدیغم لواء الکرم بیدی لعظماً و معناً
لوای حمده نزیدیر و انا اکرم ولد آدم علی ربه ولا فخر و یطوف علی الوف خادم
کانهم لؤلؤ مکنون دست نازسیده و حضرت سید عن رادن کنایه در
مقسوط و منسور معنا سنه یعنی منبوط کرم رسته پیوسته و جمله شبان
اریکه لم یطمث عن انسی قبلهم و لا جان اولان نازك اندام و فاخر اطراف الطل
فدن هزار خادم جنان کانه مثل الدر فی الصدف حولمده خدمت طواف اولو
رلر و عن ابی هریرة رضی الله عنه روایت کردهٔ بخاری اولان حدیثده ورد
ایلدیکی واکسی بنا و مجعول ایله حاذف من خلل الجنة اصل خله واحد فوق
واحد عن بردهٔ لن یلبس ایکی ثوب دیر لبسده فاخر لباسی فاخره و لابسنه
رعایه لباس اولنان تفتاریله اطلاق اولندیغی مثلو اصل حلل جمع حلة
لیس احد من الخلائق یقوم ذالك المقام غیری ذالك طرافت اوزره محل نصبده
دیر خلا یتجمع حلیة اسم جمع دیر که حلی فندیغی جماعت معناسنه یعنی
ناسی ریزه ریزه هولناك محشر شرو شورینه اولدقده خلع جنانلرندن
برخلعة فاخره ایله تحلیه یوشی اولوب بعدها جانب یمینی عرشنده برکرسی قائم
اولورم بندن غیری هیچ کسنه اول جایی والا تربه ده قائم و اول محل رفیعه
قدم نهاده عز و تشریف اغنیه و عن ابی سعید الخدری رضی الله عنه قال النبی
رسول الله صلی الله علیه وسلم روایت کردهٔ ابن ماجه و ترمذی اولان حدیثده
صحت آخره بیورلدی انا سید ولد آدم یوم القیمة هم ظرف و سنده متعلقدر
و روز قیامتده تقیید برای تخصیص دکل بلکه سلطان کونین ایکون صلی الله
علیه وسلم قیامتده سیادت مسلمه هویدا دیوله سیادت دنیویه دن شرفتریدر
دیر سو بیدی لواء الحمد و لا فخر تقدم معناه و ما هو یوم یلقی بنی آدم نصب
و رفع جائز دیر فی سواه کسر سیئه ایله بنی لفظندن بدل یعطف جالنار و
زینب زینتی و یا حنیفی دیر ای جمیع الانبیاء الا تحت لوائی و ولد فی الخفیفة
زیر لواده موجود اولمدیغی دکلدیر بلکه پیغمبر اندن ایوالبشر و سائر فروزی
نبا مندن بکا تا بعلدیر دیمکدر اوله و انا اول من ینشق عنه الارض و لا فخر
بقدرة الله القادر قبر رخلائق شق اولندقده اول شق قبر اولنا بنم
و عن هریرة عنه صلی الله علیه وسلم روایت کردهٔ امام مسلم اولان حدیثده
اول من ینشق عنه القبر و اول شافع و اول مشفع فاء مشدده ایله یعنی روز قیامتده
بقربه اولاد آدم و جمله دن بیشتر بنم قبرم چاك اولور و اول شافع
عنده ابتداء ماذون بالشفاعة و مقبول شفاعة اولان بنم و عن
ابن عباس روایت کردهٔ ترمذی اولان حدیثده انا حامل لواء الحمد یوم القیمة

وفيه اوخلها نسخة

ولا فخر وانا اول شافع واول مشفع ولا فخر وانا اول من يحرك حلق باب
الجنة فيفتح لي فادخلها واقي فقراء المؤمنين ولا فخر وخلق فتح لها واهله
وكسر خادني جارٍ دبر جمع خلفه بسكون اللام وقد يفتح ويكسر وباب جنة
ايله مراد باب محمد وباب رحمة ايله بنام واول خضرته مخصوص بريان هراوند
ويفتح باب تحتيه وبناء مجهول ايله وفاتح باب اولان خزينه بهشت در
باهر وه ثاني فتحة ايله صاحبة راجعد ثر وحرف قاموس خبر محمد بعقيب
المجموعة وقفوا ايله مراد قفواني صابورلكه معناي قلبه ونفسه محمود اوله
وقبر صابر معنى شاكر دلك فضلتي اصح قولين دبر ومعنى قول شريفه مسلمات
اوله مراد اولوفه بلكه نبيمبر وانا اكرم الاولين والاخرين ولا فخر وعن انس
مجاروبي مسلم انا اول الناس ينشق شديد شين معجمه ايله فتحة لرفع
درجات المطيعين وانا اكثر الناس تبعا جمع تابعة والي اصل خلقه هاي در شين
اول تحريك ايدن نكره رحال باب السعادة سنجوق كشاده بيور بلوب في الحال
قول صابر وي دار السلامة بكا نبيمبنلة داخل اولورلر وبرجمع خلقه شرفنزيي
حراول لمحمد وامتي سائر امم محمدن يسبار اولمغين انبياي كرامدن توابع واهتي
جهتندن بسبار تربي تحم دمكدير وعن انس قال النبي صلى الله عليه وسلم انا
سيد الناس يوم القيمة وتدرون لم ذلك استفهام مقدر مقدر دركه
اتدرون ما سبب هذا دبكدير وحذف استفهام لقرينة جارٍ دير بجمع الله
الاولين والاخرين مشبحين عليهما الرحمة كوابندلرندر انس رضي الله عنه
روايتنده مرويدر سيد العالمين صلى الله عليه وسلم بيورمشلرلر ولا رأسور
فيامندن ناسك اجل واعظم يوم مسبر بلور مسبوكه جاعتي نديرياد شاه
جهاني افرما اولمين واخرين خلايقي محشر ده جمع وحشي ايدر وذكر حشر وبيت
الشفاعة يعني انس رضي الله عنه شفاعت اذكر اولنان حديثي تمامه ذكر ايدر
فربما فصل شفاعتدن نكر اولنور وعن ابي هريرة انه عليه السلام انه قال
اطمع ان اكون اعظم الانبياء اجرا يوم القيمة سيد الورى عليه التحايا
بيورركه روز قيامتده اجر جزيل جهتندن انبياء كرامدن اعظمي اولمغين
خطاب ذو المنى جل وعلى حضرتلرندن رجا هندو ايدوب امتي امم سائرندن
اكثر بوله جاي اعمال امت محمدي اول حضرته اجور جزيله عطا بانشه ذا الجلال والنوال
دركه بمن سنة سنة حسنة كلها اجرها واجر من عمل بها الى يوم القيمة
مصدوقنجه اعمال امت مضاعفه ومثل واضعافي وسلطان عظيم الشانك
راجع اولور وفي حديث اخر ما نرضون ان تكون ابراهيم وعيسى شاكر يوم
القيمة اما اراده استفتاح ديو الا اسا وبا بحر استفهام ايله هاي نافيه وكيب
در والمعنى واحد يعني خبر ديكدر بيور ديلركه معاشر المسلمين ايز راضي اولمز
مسبركه روز جزاده جناب خليل الله ايله كلمة عليهما السلام امتدن معدود
رسنكله بيله محشور اولمق محبوبان اولمغين دكيو بشارت ايندير واعيان دن
بوابكي ذات عالي سمات ايله تخصيص بالذكر بيور لديغي ابراهيم عليه السلام حضرت
مصطفى صلى الله عليه وسلم دن كمكه اشرف انبيا واعلا انبيادير وعيسى
عليه السلام دخي آخر زماندة دين محمدي اوزره صلى الله عليه وسلم بعث اولنده
يغمند نديرياد ثم قال صلى الله عليه وسلم انهما في امتي يوم القيمة يعني ايكي پيغمبر
دكيشان دخي امتم سلكنده منسلكا نديرياما ابراهيم قبوله انت دعوتني وذرية

وذريتي فجعلني

179

وذريتي فاجعلني منهم امتك اما جناب خليل الله ربنا وابعث فيهم
رسولا منهم دعاسيله شاه رسالت عرض فضيلته وخطاب ايدوب جنابلرينه
بم دعوت وذريتيم يعني غوث شجرة تسليم تسبك بني جملة امتكدن
نقدر ابت دبو بنا في منداولوب ولا شبهة فرزندارم جمندي اصيل
عليه السلام تسلسل اولوب اول سلسلة عليه دن حضرت محمد عربي
صلى الله عليه وسلم جناب غيري پيغمبر كلمدي واما عيسى
جناب روح الله حضرت حبيب الله صلى الله عليه وسلمك نايبي وجملة
امتندن عبد اولنمسي فالانبياء كلهم اخوة بنو علات راد در بريدر
وما در دن ظهور ايدنلره بنو الاعيان وفقط لاب اولورسه بنو
العلات وبالكز لام اولديغي حالده بنو الاخياف دير در وعلات ايله
مراد زوجات ضرائر در يعني پيغمبران حضراتنك هر بري انحاء امور مع
الله ومع الخلق ده راد راسايد ر فرزند انديرمه امهاتهم شتى جمع
امم اصلي امة ايدي ولذا امهات اوزره جمع اولنور وامهات انثى ده
وامهات بهايده استعمالي اكثر در بد بلده وعاد رقريبه بعيده اطلاق اولنور
وشتى من الشتات جميع شتيت كمرضى ومريض لفرق معنا سنه انبياء
عليهم السلام ذات پسند مختلف وامهاتي متفرق وبر بشاندير حاصلي
پيغمبران اصول توحيده متفقين وفروع شرايعده مختلفين
در لر امدي معرفة الله واتحاد واعتقاد ده دين وعقيده حقده اب
واحد بر سبيل استعاره وتشبيه واخوه اشباهي تخييل اولنور
فلمن شرع اولور وان عيسى اخي ان كسرهما ايله وظاهر ضبر منا
مبنة اقامه اولندي ليس بيني وبينه نبي وانا اولى الناس به اولى ولا
نوالي در افعله والتفضيل كه بيض الشيبة عدم فاصل بعدا فربدت
عبارت فلندي يعني تخييل جنابي روح الله امر رسالت وصفات حميده در
مشابهم وبراد رمدركه بنا عليه انلرمبا ينه سنده بر پيغمبر بعث اولنمدي بسفره
زمانا ومعنى منا سبنه فريضه ناسدن اكا تزيكترم بيور در بلر
بو خبر جليل روايت كرده شيخين اولان انا اولى الناس بعيسى بن مريم في
الدنيا والاخرة حديثندر امام راغب وزمخشري وابن عربي وابن فورك اولان
زمان فترتده حالدين بستان عيسى نام بر پيغمبر بر پيغمبر بعث اولمغين عبرتا
صحيحدر بمشلر وقوله انا سيد الناس يوم القيمة هو سيدهم في الدنيا
ويوم القيمة سؤال مقدره جوابدركه حضرت سيد الكونين صلى الله عليه وسلم
امر بسيار نادر بدر روز قيامتده مخصوص بيور ديلر مع هذا دنيا واخرت اهلنك
سيدي بل سيد العالمين وسيد العالمين دير ولكن ابشارت عليه الصلوات و
السلام لانفراده فيه بالسودد والشفاعة دون غيره اذ لجاء الناس اليه في
ذلك مما قبل ابوت نفسليله دير فلم يجدوا سواه سودد فتح سينه فعله
وفتح دال اولي ايله وقد تضم وتسكن الواو لضم ما قبلها وهي لغة طي بمعنى
السيادة اما اول حضرت يوفوض الله تا طرقة ثريا ان اولمزي روز جزاده سيدلك
وعند الله عظمتك وقدرتك دلالت ايدن شفاعت عظمى ايله پيغمبران
ومقربين دن انزل درجه لرده شمار ندبركه ناس اول دستكير بكسان اركاهينه
النجا واستناد وامر شفاعتده آندن غيري بارماي شفاعت اولمق جزء ذات

فرزندارم جمندي

وبروي
نا بنا
على القارئ

ونسخة
واله ادم
على القارئ

آما اداة استفتاح
الا استفهام
الا نافية

مقبول الشفاعه دسنرس بولد فلرى حالده بكا نه شفع اولدقلرنك
ايچون بيورور والسيد هو الذى يفاء اليه الناس اليه فى حوائجهم فكان جميع
سيدا منفردا موحد بين بشر لم يزاحمه احد فى ذلك ولا ادعاه كما قال تعالى
لمن الملك اليوم لله الواحد القهار والملك له تعالى فى الدنيا والاخرة لكن
فى الاخرة انقطعت دعوى المدعين لذلك فى الدنيا وكذلك جاء فى حديث
صلى الله عليه وسلم جميع الناس فى الشفاعة وكان سيدهم فى الاخرة يعنى
دعوى حوائج على خلاف القياس جمع حاجه دركه احاديث وكلام عربده بو
وجهله ورود يه فصاحتنه دال اولور اما هر برى در سنده انشاء الله تعالى خبر
موجبه وايراد برى اعتراضى بحاديره والله در القصيدى صلى
لا اله الا بارسول الله الذى هدانا به الله فى كل تيه
سمعت حديثا من المسلمات بشر فؤاد السبيل البهيه
وانت فدقلت فيه اطلبوا الحوائج عنده عند حسان الوجوه
ولم ار احسن من وجهك الى كن محدثى بانر تجيبه
والحاصل لغتده معناى سيد اولدركه خلق قضاء حوائجده اكا النجاء اعتمالى ايدر
دوقت النجاده جميع ناسدن خفى الانبيا منفرد وبكا نه سيد عالم دركه بلجاء
وملاذ عالميان اولمقده بركله سيد انورى عليه الصلوة والسلام حضرتلرينه مدافعه
وعهده سندن كلمه مدكلرى حالده دعايه يارايى قورت واول حضرته مشا
ركت ايدن مؤمنلرنكم خلق جل وعلى يوم قيامتده على رؤس الاشهاد اليوم ملك
كمكبور دبو خطاب ايلدكده عالم دنيادا دعاى ملك وسلطنت ايدنلر واسيورو
رزبرد عنى وفقير جوابنه مكنت باب اولمبوب پادشاه لايزال جل جلاله بالذات
ملك ورديجون وقهار غالبه خصوصدر دبو جوابداده الدينى كبى اول حضرتدن صلى
الله عليه وسلم انا سيد ولد ادم يوم القيمه بيورد فلرى وجهله
اسا دركه دنيا واخرتده مالك الملك اولان پادشاه جهان افريدكار عالم
دنيادا پادشاه جهانى افريدكار زمين وفلك رب العالمين ايله حكم وتصرف
ايليوب حقيقتده كندولرينه ملكى قياسى ابتدا بقرا تمامو تبايله مشهور اولوب
كشف غطا ايلدكلرنده كندولرى عاجز ودرماندە عباد ضعفا اولدقلرى هايتله
سر لشه دعاو جاه دنيويه كبسته اولمغين ملكى مولى اولدوغنه جزا به تخصيص
ايلدى وهمنان حضرت سيد انورى عليه اكمل التحايا سيد الدنيا والاخرة
اكمل سيادتى يوم قيامتده تخصيص ايلديكى كه خلائق رون هوكنار اكحضرته اول
حضرته النجا ومقام شفاعت عظمى ده فريد شاهيده انمرى ايله بلادعوى
من اهل موقف سيد ولد ادم اولدوغنه اشارة خدا ملكه فرد بتى
دكندولرى سيادتنه انفرادينى تخصيص بيورديلر وعن انس قال رسول الله صلى
الله عليه وسلم انى مذهبى ايله باب الجنة يوم القيمة فاستفتح فيقول
الخازن من انت فاقول محمد فيقول بك امرت لا اسبقك باحد وفى رواية
تقدم بالنسبة الاول الفتح حرصا يجوندن ان لا افتح لاحد قبلك جمله سندن انفه
انس رضى الله عنه طرينده روايت كردكا مام مسلم اولان ضبط سيد الكونين
صلى الله عليه وسلم بيورركه روز قيامتده درياسنده كلوب چو
باى كشايش اولدوغنده رضوان عليه سلام المنان سبز كسبز ديه محدوم ديوجوا
بداده اولوب فتح باب جنانه حضرتك ايله مامورم وجنابكدن مقدم بركسيه

فتح باب

فتح باب انجيم دبلره وعن عبد الله بن عمر وقال قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم حوضى مسيرة شهر وزواياه سواء وماؤه ابيض من الورق
فتح واو ودال وباكسر وسكون را ايله مطلقا فضه وابيض افعل تفضيل
من ابياض ضد السواد وريحه احلى من المسك وانتن من الريح كالرائحة
ما يشتم وبطلق على الهواء كنبرانه كنجوم السماء كنبران جمع كوزانا
صغير دره راصل نشانه دهن كوزه بركر قولى اولنه وبرشراب ايسه كاسه دركه
وبلاعوه كوب من شرب منه لم يظمأ ابدا يعنى عباد له عمره ضمنه
الله عنهما طريقنده روايت كردكه شبحى بن دركه فخر عالم صلى الله عليه
وسلم بيورديلره بكا مخصوص اولان حوضم هر جانبندن مسافه سى بكا هله
مدائنى وهر كوشه سى برابر يعنى چاركوشه در واب نابى سيم خالص
دن سيد زونوى دلاوزى مشك ازفردن طيب دكى وكوزلرى كثرة
واشراف جهتندن ستاره اسمان آسا بسيار ودرخشان در اندن
برايجم صوتوش ايدن بعد انرح الا بارفتنه آب اولمز وعن ابى ذر
جندب بن جنادة رضى الله عنه نحوه معناى ماسبق قريب وفريدر
وقال طوله مابين هاتين ضم عين وفتح ميم مخففه ايله ذيارتينده
هر فريه وبافتح وتشديد ميمله نهايه بر فريه اسميدر وضم عين وتشديد
غلط در الى ايكه فتح همزه وسكون ياء تحتيه ولام وهاايله يمنه بلادشا
مدن ساحل بحر وطيبه ودمشق بينده بر بلد در بشعب فتح مشناة تحتيه
ايله وسكون شين وضم وفتح عاء مهمله وموحده ايله قبله مبزان من
الجنة يعنى طول حوضم عمان وايله مابينى مساحه در چوبى بهشتدن
ابكى ناودان اب ناب فشان ومنصب اولور وعن ثوبان مثله وقال
احدهما من ذهب والاخرة من ورق وعن ثوبان رضى الله عنه المتان خرجت
دوجهان عليه صلوت الرحمان جانبندن روايت ايدركه ابكى ناودانك
برينى التوندن ودبكرى سمدندر وعن انس رضى الله عنه روايت حارثه بن وهب الخزاعى
الصحابى رضى الله عنه روايتنده كما بين المدينة وصنعاء وقال انس وصنعاء
صار وعين معلقين ايله دبارمنده برشهر ديركه طيبة منوره ايله ماه
بينى بكامه مسافه در وقال ابن عمر رضى الله عنهما كما بين الكوفة و
الحجر الاسود اصل معناى كوفه كرمل مستدير بيد عراق عربده
شهر تبابه مدوره نسبيه قلندى الآن خراب در والحاصل روايات
مختلفه مورادلرى بيان بيه وكل تعريفيه خطاب نبويه لحاظيله عن قائله
كوره صدور بافته در بعد ما مصنف عليه الرحمه حديث حوض طرق كثيره
دن جارى ومروى وظاهرى اوزره وروديى بيان وخبر متواتره اولديغنى
عيان بيورمغه شروع ايدوب وروى حديث الحوض ايضا انس روايات
متقدمه اساحاديث النبى صلى الله عليه وسلم اولان ابن مالك رضى الله عنه
دكى حديث حوض روايت ايلدى وجابر بن سمرة فتح وضم ميمله وابن
عمر ابن الخطاب احد العباد له وعقبة بن عامر الجهنى وحارثة بن وهب
الخزاعى والمسور وصفية فاعل ايله ابى شداد الفهرى نزيل مكة وابو برزة
الاسلمى فتح باء موحده وسكون راوزاى ايله الفتى حدود دنده دار السلامى جنانله
راهى اولديغى وحذيفة بن اليمان العبسى صاحب سر رسول الله صلى الله عليه

وفى نسخة من البيع بدل
ورق من الورق
لعلى اشار

وفى نسخة جابر وسمره
لعلى اشار

وسهل بن سعيد

وسلم وابو امامة بن صدي الباهلي الصحابي وامامه بضم الحمزة وزيد بن ارقم
الخزرجي وابن مسعود وعبد الله بن زيد وسهيل بن سعيد الساعدي وسويد
ضم سين ابلده مصغر ديره ربن حبلة فتح جيم وموخده براه تا بوزيره اما سويد
بن غفلة فتح غين معجمه و فا ابلده صحابي مخضرم اولق اولق بعضي حا بلثيه و
شناوه مفرد ديره وابو سعد الخدري وعبد الله الصنابحي ضم صاد مهمله وفتح
نون والف وباء موخده مكسوره وحاء مهمله ابلده وابو هريرة والبراء بن عازب
وجندب عبد الله بن سنان الغطفاني وعائشة المومنين واسمايت ابو بكر وابو بكرة
نفيع بن حارث وخولة بنت قيس حليلة عمر محترم جناب حمزه مكرم ديره وبعضي
نسخه ده وابو بكر وعمر بن الخطاب وابن بريرة مصغر بره مسطوردره وغير هم
رضوان الله تعالى عليهم اجمعين كابي كعب واسامة وحذيفة بن اسيد الغفاري
بر علي وسلمان الفارسي وسمرة بن جندب وابو الدرداء وابو مسعود واسيد
بن حضير وابن عباس واقم سليم وجابر بن عبد الله وعائذ بن عمر وثابت بن ارقم وخولة
بنت حكيم ولقيط بن صبرة وحباب بن الارت وكعب بن عجرة وعتبة بن عبيد والعر
باض والنواس بن سمعان وعثمان بن مظعون وعبد الرحمن بن عوف ومعاذ بن
جبل رضي الله تعالى عنهم **فصل** في تفضيله بالمحبة والخلة خصرت حبيب الله
عليه صلوات الاله جنابلر بلك نعوت بحت وخلة ابلده پيغمبران عليهم السلام ابلدر ديره
فضيلت باب اولدقدر بيانده ديرجانت بذلك الافرار الصحيحة افرحد بنده اطلاق
اولنوره وكركه موقوف عليه اوفرع يعني فعت وخلت تفضيل بيورلديغنه احاديث
صحيحه ورود ابلديغي واختص صيغة مفعول وبا فاعل ابلده صلى الله عليه وسلم
على السنة المسلمين بحبيب الله واول خصرت صفة حبيب الله وصف خاص الخاص
ابلده زبان سلطان لاوزره جاري اولديغي مصنف عليه الرحمة اول خبر تلو نقت
خلة ابلده انصاف لربن حديث بخاري ابلده اسندلال بيورره اخبرنا ابو القاسم
بن ابراهيم الخطيب خلف بن ابراهيم المقري بتبوز بكرمي برده وباع عالم فاني
بيورديلر وعبده عن كريمه بنت احمد بن محمد ثنا ابو الهيثم الكشميهني وحدثنا
حبوب بن محمد الحافظ سماعا عليه مسند طريق اخر الاصفي رحمه ثنا الفاضي
ابو الوليد الباجي ثنا عبد الله بن احمد بغيره اضافة عبد الله ابو ذر الهروي ثنا ابو الهيثم
السابق ثنا عبد الله محمد بن يوسف الغربري راوي البخاري ثنا محمد بن اسمعيل
امام بخاري جليل ثنا محمد بن عبد الله الشهر مابر السمال ايكيوز سنه بكرمي طقسان
سنه حجريه سنده وفات ابلديغي ثنا ابو عامر عبد الملك بن عمر ايكيوز بشلره راه
بنايه راهي ومشديره ثنا فليح ضم فاف وفتح لام ومشناه تحتيه وحاء مهمله ابلده
ابن سليمان العدوي المدني بوزالتمش سكزده عزم عتبي ابلديغي ثنا ابو النضر ضاد
معجمه ساكنه ابلده سالم بن ابي امية المدني راوي انسي بوزبكرمي طقوزده دفين
حاك پاك اولديغي عن يسر ضم موخده وسكون سين مهمله ورا ابلده ابن سعيد المدني
بوزسنه سي حدود نده سترجد اخرته رد الله اولديغي عن ابي سعيد سعد ابن
مالك بن سنان الخدري عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال لو كنت متخذا
خليلا غير ربي لاتخذت ابا بكر مفعول فاني مخذ فدركه مفتدر خليلك
اولور يعني خدايي جليلدن غيري خليل اتخاذ ابديدم ابا بكري خليل اتخاذ ايدردم
ديم حاصلي ونبه راخلندة خلقت بركسنه محبتده اصل ثابت بديره زيرا مقام
خلت رتبه الاربابه مختصه ديرمرضي ماسوي التهملك بر بني خليل اتخاذ ايتمك

اولسه ابو بكر راه محبت وطاعتده بذل نفس وفداي اهل ومال اتمكله
جمع خلقدن خلتنه شايان وسزاوار ايدي ديمكدير امدي خلت خاطر خاو
بحر ابلده صداقة وباطن قلبي تخلل ايدن محبتدير كرة معنى اول خصرتك
محبتي خداي بي همتا نه مفموره دبردبمك اولهم اولنورامانح وباكسر خا ابلده
خلت حاجت معناسنه اولدقده برور دكار عالم جل شانه حصر ايتمدن غيري
به عارض حاجت اوفتادا رواعتماد ايدن عاريدا وبرهم ديمك لازم كلور وفي حديث
اخر وان صاحبكم خليل الله روايت كردة على طريق التحديد نفسي فداسي وارد
بيورديلر بدورستي صاحبكم خليل الله دير ديدبلر امااحاديث مذكورده دخالة الله
جانبندن اولمغي افاده ايدر محبت معناسنه اولدقده حاجت معناسنه
ملزوم اولمغله كه ان الله غني عن العالمين درومن طريق عبد الله بن مسعود
بخاري وغير بلر وابن ابي شيبه ابن مسعود رضي الله عنه المعبود طريقندن وابو بكر
قال وقد اتخذ الله صاحبكم خليلا هو لا يصح ان يراده بصاحبكم ابا بكر كما توهم
ابن عباس رضي الله عنهما قال جلس ناس من اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم
ينتظرونه يعني اصحاب يا صفادن بركدوه برشكوه اول خضرتك دولتلي اندن نده
نور آسا ظهور نه منترقب ولكران اولدقلرنده جالده اونور مشرا ايدي
قال فخرج حتى اذا دنى منهم سمعهم يتذاكرون فسمع حديثهم ابن عباس
بيورركه افتاب برج رسالت عليه انحي التحية مسعادتي نادرندن طلوع ايلدي
تاكم انحي اصحابه قريب اولديلر واندن بكدبكلوا بيله مذاكره ومحادثه لريكو نشوند
وسعادتي اولوب كفتاولي يدي سماء الهدي فقال بعضهم عجبا ان الله اتخذ
ابراهيم خليلا حديث مذكوري تفسيري كونه بيورلدقده اصحابدن بعضسي
تعجب كنان لب جنبان اولوب خداي جليل ابراهيم جميل عليه السلام خليل
اتخاذ ايلدي وقال اخر ما ذا يا عجب من كلام موسى وبعضيلر ابراهيم عليه السلام في
خليل اتخاذي موسى عليه السلام عالم دنيادة روزي بيورلدقده اكرام كلامدن
عجبتر دكلدر ديدي كلمة الله نكلمه مع هذا خدايه بحوت پيغمبران ذيشان
نائله دنيادا كلام اخر الامر وحي وساطتيله كلام بيورلدوهو سي عليه
بلا واسطه كلام ايلدي وقال اخر عيسى كلمة الله روحه نا جواب شرط مقدر
دفعيه درگاه ما ذا ذكرتم حليل الله فاذكروا عيسى ديمك اولور واضافة تشريفيه
در بعني اصحابدن چند نفر مدحي خليل وكلمي تعجب كنان بادا ابتدا بكم امدي
عيسى عليه السلام دخي يادا ابدك كه ابعادي محمد اوكن ايله بي واسطه پدر
ماور زاد يرسيدي وقال اخر ادم اصطفاه الله ديرمي دخي ختم كلام ايدوب
ابو البشر ادم عليه السلام خلاق عالم جل جلاله مختار بيورديغي كندويه صفي
قلديغي ديدي امدي هر بركنار خوش رفتار عظمت بوبيتني ملاحظه
وامعان ايدر بلره حقنده نقيبه شايان امر اولديغي ظهان دكلدر فخرج
تمام عليهم مقتدما لفظ خرج سبق ايدوب بيله ايعاز بيورلق بيانيدر
كلام طائيل اولمغين تذكير به ايراد اولندي وقال قد سمعت كلامكم
وعجبكم ان الله اتخذ ابراهيم خليلا حروف ان فتح همزه ايله بدلدر وباء
معقول قول محذوفه اولوب ان مكسوره اولمله وهو كذلك بحق موسى
بحق الله وهو كذلك والمناجاة المكالمة عيسى روح وهو كذلك وادم
اصطفاه الله وهو كذلك يعني مجلسه يا صفاي تشريف وسلامله للطيف

وفي رواية فخرج سمعهم
لعلى القارب

بیوروب بتخفیف کفار و نصیحکم اگر شزدم او بلشد دبد کم یکی راست
و بتخفیف الا فتح همزه و تخفیف لامش حرف استفتاح یا حرف کلام مستانفی تاکید
و مابعد فی تحقیق ابدوب جملتین اوزره یا خلله اولور یومنا مدن عاطف
اوزره و خولی تخفیف اختصاص ایچون در و انا حبیب الله فعل بمعنی مفعول
دیر یعنی ای معاشر اصحاب اکاه اولوکه بن دخی محبترم و اعلی صفتله موصوفم
فخر کله محبوب کبریام و لا فخر و انا حامل لواء الحمد یوم القیمة و لا فخر و انا
اول شافع و اول مشفع و لا فخر و انا اول من یحرک حلق فتح خاء معجمه و باکسر
صا ابله دیر الجنة فیفتح الله لی و یدخلنها فقیر مشناه فتحتیه و ظبیر نا فی جنته
را جعفر بروه می قراء المؤمنین جمله حالیه دیر و لا فخر معنای خبر حدیث
سابقدر کزار ایلدیم و انا اکرم الاولین و الاخرین و لا فخر فدا لک کلام و
تحدیث نعمه ولام بو عبارة ذریته النظام دیر و فی حدیث ابله ابی هریره من قول الله
تعالی بعض سجده فی قول الله و اتخذ بو لبسته صلی الله علیه وسلم انی
اتخذ تک خلیلا کی فهو مکتوب فی التورات استه همزه مفتوحه و سین مهمله
ساکنه و با مؤخذه ابله نسج معناسنه در شناره و ات معناسنه لفظ عبریه
نیه دیر و دیدیار عبریه قبیل بفتح الهمزة و سکون السین المعجمة و لعلها کلمة
س بالنبة کما ذکرها فی النور ابله لیتهی ای ات کما فی نسخة انتهی حبیب الرحمن و فی
نسخة احمد حبیب الرحمن روایت کرده اولان خبر ابی هریره رضی الله عنه در جناب
خلاصة الکائنات علیه اطیب الصلوات شاملدر و رودیا فته قول سبحانی در که
در که بن سنی خلیل اتخاذ ابلدیم بیور مشدر دیر و لو نزل بحذف صحیفة تورات جمله در که
سن حبیب الرحمن سیی قال القاضی ابو الفضل رضی الله عنه اختلف بناء فعل
ابله فی تفسیر الخلة و اصل استنافها بعضی علما خلتی تغییر و محل خلاف و مشناتی
بیانلدی کریم اختلاف ذاهبا و لدیلر فقیل الخلیل المنقطع الی الله الذی لیس فی
انقطاعه الیه و محبته له اخلال بو مقامده ما سوی الله دن رجاع و اعتنا
دن قطع ابلدیکی ذاتدر که حدای بسبحانه انقطاع و محبتنه نقض و خلل باب
اولوب و دائما خلوصنده جبر و تکمیلنه غیر محتاج و بنیتی بوجهه ما خلل پذیر
ایلیه و بلندی و قیل الخلیل المختص دخی معنای خلیل ایله ابلدیکی
ذاتله مختص ربمك اوله و بلندی یعنی اول صدیق دیر که خلقی احباب
و منتخب اصدقادن اولله و الحاصل خذ منه مولی عز و علا حضرتلرینه مختص
و فعل و ترکی ابله مکلف و مامور اولدیغی مخدمات و عبودیتنی احسنیار و رضا سلک
سیر و اعراف ایلیه و اختار هذا القول مغیر و لخذاقة محققین دن جمع کثیر قول
مذکوری ترجیح و اختیار بیورد یلر و قال بعضهم اصل الخلة الانبساط و
بعضی علما بو وجهله کویا دیر که اصل خلة مودتن و محبتنك صافیه و کدورات دن
خالصه اولمسی دیر و بعضی الاختیار صفوتدن اولور که لوازم صداقتدندیر و مضی
علیه الرحمة اقوال مذکوره اوزره تفریع بیورد یلر و لسبی ابراهیم خلیل الله لانه یوالی
نبه و یعادی فیه مما لان محبت و حروف فی بمعنی اللام کقوله تعالی والذین
جاهدوا فینا ای لاجلنا یعنی ابراهیم علیه سلام الرحیم خلیل الله ابله بناء
فلندی زیرا جناب خلیل الله اهل طاعة و ابا ندن مولای جبلتك محبت
ابلدیکی ذاته مودت و اهل معصیت و ضلالة بغض و عداوت ایدر و خلة الله
له نصره و جعله اماما لمن بعده سؤال مقدره جوابدر که امدی علیه

وفی نسخة له اماما لمن بعده لعلی الناسخ

وقع و اصل الدیجور هنا فصل لعلی القاری

صلوات الله الکریم خلیل الله اولدیغی بو وجهله صورتنما اولدیسه باحدا
ابراهیم جلیل علیه السلام ه خلیل اولسی یانه وجهله جلوه نما اولمیور پس
جناب کبریانك ابراهیم علیه السلام ه خلقی اول حضرتی دشمنانه غالب
قلمغله نصرت ذاتی اولسی و ابراهیم علیه السلام العلیم حنا بلدن
حکم نشریعی دنیا ابلیس بیغمبرانك جملسی حضرت ابراهیم ذریتنه ظهور
ایدوب انی جاعلك للناس اماما آیة شرفی نشا بیله اول حضرتی مقتدی
و متبع بیورملریدر و قیل الخلیل اصله لغة وضع اولنان اصل معنای خلیل
الفقیر المحتاج صفة کاشفة مفتقر المنقطع عدم اخوان و اعوان سبیله کاملدن
منفرد معناسنه دیرکه فتح خا ابله مأخوذ من الخلة اولور و هی الحاجة فسمی
بها فالضیر الجاهلیة و للفظة الخلة ابراهیم لانه فقیر فتح فاف و صاد مهمله
مخففه ابله خصر آسه تخصیص معناسنه در حاجته علی ربه و انقطع الیه فقیر
یعنی جناب خلیل الله امور و خوایجی خدایه تخصیص و عزم و املی مولایه قصر
و خصر ایدیکندن خلت ابله تسمیه بیورلدی و لم یجعله قبله غیره
کسر فاف و فتح مؤخذ و لام ابله قابل معناسنه بعضی امور و مأمول سنی
جانب پروردکار عالم جل شانه حضرتلرندن غیریه قلمدیکی خاصلی حا
جتنك ماسوی الله دن رجا مند و امید وار اولدیغی اوچون جبریل
و هو فی المنحنی فتح و کسر مهمله خصار و فلاخ ده الة رجعها حجارة سی معروف
بوالله فریه طائفه نصاری اجرائی بارو نی ایجاد و ترکیب امرنده
مقدم ذرکار استعمال ابدیلره اصل اوزره جمعی مناجیق و قلب مکانی
برله مجانیق دیر قال الخفاجی اصله من جه نبك ای ما جوذنی و هو
مؤنثه لیرمی به الیك فی النار فقال له جبریل الك حاجة فقال اما الیك
فلا یعنی روایت کرده ابی نعیم اولان خبرده جناب ابراهیم علیه السلام
عذر نمرود عبود ابله اتش اتدقده فلقی ایجون منجنیقه نهاد اولدیغی
حالده سمع تسدر مشتین جبریل امین جناب ناب شتاب اولوب بزه
متعلق حاجتك وارمیدر دیو پرسیدی حال ایکلدکده بحاجتم سکا متعلق
حاجتم نا یابدر دیدی یعنی امید خلاص و قضای مأمولی انجق سندن
کبریا یه خصر و قصر ایدوب ماسوادن حاجتمند اولدیغی و قال ابو بکر
بن فورك ضم فاف و فتح راو کاف ابله علل بجمله و علم ابله ممنوع من الصرف دیر
الخلة صفاء المودة التی توجب الاختصاص بنخلل الاسرار و انسیابه و اسراو
جمع سر و از منهدنه و برمعنی معنای خلتله صفای بال و خلوص مودتله
دلبند اولوب قلبده بالمودة محبتك محبوبه اختصاصی ایجاب ایلیه حاصل
سخن صحبت هواسعا فتی ملازمت ابله هر کاردنده دوستی هم از و ظاهر او باطنا
اسرار دین اندن پنهان قلمیه مولانه در المقری و الخل کالماء یبدل ضائره
مع الصفا و یخفیها مع السکدر اعلم ان المحبة میل القلب لما هو عنده و المودة
هو اصلها هو محبنا و المودة الیه فاذا ازادت المودة و خلصت کانت خلة و قال
بعضهم اصل الخلة الحبة بفتح محبت خلتنه اساسی و مشاد رکه بعد تخفیفها
خلت خصوصیله با ننه دیر و معناها الاسعاف معنای خلتت و با راد و تنه
الخلة اولان محبت اعانت و نصرت و امداد دیر و الالطاف نفح همزه ابله
انعام و احسان دیر بحمل که جمیع لطائف تفضل توفیق و تسهیل معناسنه اولله و الحمد

نبه روایة فقال فاتیل لعلی القاری

والترفيع رتبة اعلاية كمالات ظاهرة وباطنة ايلة ترفيع واصعاد ديره
والتشفيع باذنه له في الشفاعة وقبولها ويا تشفيع بعض النابيد
اوله وقد ببنت ذالك تعالى في كتابه بقوله وقالت اليهود والنصا
رى نحن ابناء الله واحباءه قل فلم يعذبكم بذنوبكم بعذبكم بمعنى
الماضي ديره اي بعذبكم في الدنيا بالمسيح والقتل يعني يهود ونصارى
ديد بلركم بل ابشاء وخلق واحبته رب مطلق بزسن الدري اذ عالرند
نبكيت ايله وبابد كردار بعكز ايله بخوت سزي مسيخ وهلاك ايلة فهار
دو الجلال عذاب ايلدي اكر سبزا ايسا واحبابي مولى تعالى شانه اولسه
كر سبزه عذاب اخزدي لكن عذاب ايلدي سبزا ايسا واحباد كلسبزا مدي
اولكه محبوب اوله لاقتضاء المحبة حبيبي اكا عذاب وعقاب ايلمزه فاو
جب المحبوب اذ لا يؤخذ بذنوبه اشارة الشيخ محبوبه ايجاب ايلديكده
مر خليل ومعافيه وزلاته مجازا مت عليه قال هذا بركلامدن دبكر كلا
مه مخلصي اولبوركه اسم اشارة بندي مفرد مخبر دير اي الاهذا
وباخود مبتدا اولوب خبري مقدر اوله وما مفعول فعل مقدر اي خذ
هذا وما اسم فعل بمعنى خذ والجملة اقوى من النبوة موخذة ونون له مصدر
دير لازم النبوة قد تكون فيه العداوة اجمعها وهو في طرفية الصفة
للموصوف يعني حلت بنوتدن اقوى دير زيرا كاهي اولاد عداوة وعقوق
ظهور ايدوب كما قال تعالى ان من ازواجكم واولادكم عدوا لكم منكم نزفاق
مجدده بادكرده رب حميد بركه خلابلر واولادكزدن سبز عفوة وعداوت
ظهور ايدوب سبزه دشمن اولورلر ببورور ولا يصح ان تكون عداوة مع خلة
پس خلله محبت معناسينه ضد عدا وتدبر مسالة بلمع اولغين خلة
عداوت ظهور ايصحاج اولمز كرچه بنوت وفي عبتني مقتضله دير اما
كاهي لعارض تخلف ايدر فاذا ما قبلي اوزره نعم بعده شعيب ابراهيم ومحمد
عليهما الصلوات والسلام بالخلة تسميه ايله فراد بخوتز اوصف در وتقدم
ابراهيم عليه السلام رتبه وشهرتي تقدم منديز اما بانقطاعهما الى الله تعالى
خلة حاجت معناسينه اولديغنه نظر ايله دمي ووقف حوالجهما عليه
والانقطاع عمن دونه والاضراب عن الوسايط والاسباب يا اول خضرا
نك كبرياي اعتماد لربي موحاجتلرنك انقام مولا به موقوفدر وماسوي الله
نزك ووسايط واسبابدن اعراض لربي سبي ايله دير وتزيادة الاختصاص منه
تعالى لهما اما بعدته معطوف دير بود في خلتك ضمخا ايله اوبنه ناظر دير
وحقق خاو بحقه ايله وبالخلة ايله الراد مبالغة معناسينه ومجرور لازبان
اوزره معطوف دير الطاف فتح همزه وبالكسر له مصدر دير يعني باخود بسبب شعيبه
بالخلة خص جل وعلا خضر لربنك الدري زيادة اختصاص ايله مختصدر وماسوادن
اغنا والدر عندنده الطاف نهان واشكار مولى اعاده دير زياده وبالراد
مبالغة واحسانى مزداد اولديغون اوله وما حال بواطنهما من اسرار
الهيبة مشتاق نحنيه وموخذ ايله ومكنون غيوبه جمع غيب كدخواص
طاهره ايله ادراك اولمين امور در ويا ما سيكون قبل الوقوع ومكنون
ومسطور در ومعرفة ما خود اسرار عظمت وجلالت ومكتبات ستوره
وعلم لدني ومعرفت ذات وصفاتدن باطن بنه نحلل ودخول امكدن اوله

اولا استصفاه

وروى ما لا يتبع
لعلى القارى

وفي نسخ
شعيبه الله ابراهيم
ومحمد صلوات الله عليهم
لعلى القارى

عنده ج

اولا استصفاه فاعلينه مضاف در مصدر دير لهما واستصفاء قلوبهما
مفعولينه مضاف در عن سواه حتى لم يحلها حب لغير يعني خليلين
خليلينيز خبر وصفدر ببور مفاد انتخاب واختيار ودل اكا هر بلاد
صافيه وحالصه واسرار مقدسه ماسوا نك حبندن خالية وعاريه
فيفيده خلة ايله تمام اولمز ديز باعث اوله ولهذا معناي خلة ماسوا
دن انقطاع وعوارض بشريه دن اعراض اولمغين قال بعضهم الخليل ممن
لا يتبع قلبه لسواه يعني بعض ارباب شان يتوردر بركه خليل اولمق ان
محترم وملكرم دره قلبي محبته ايله مالى ومشاهده جلاليله ممتلى اولوب قلبنده
ماسوانك بيدا وغيرينك محبتدن قلبه وسعه يابمامق ايله اولمكه درمعنى قال بعض ارباب
الحال تخلد بعض حبك كل قلبي فان سرد الزبان هان فليس
وهو عندهم نفت خلتدن ذكر اولنان معنى معنى قوله صلى الله عليه وسلم
تخريج كرده سلطان المحدثين شيخ حافظ بخاري اولان بيام نبوي دركه ببورورلر
ولو كنت متخذا خليلا لاتخذت ابابكر خليلا ماسوادن خليل اتخاذ ايدردم
اعني اصحابدن اقدم واصدق اولان ابابكري خليل اتخاذ ايدردم
لكن اخوة الاسلام لكن جمله شرطيه مضمونى اوزره استدراكدر وبو
ضم همزه ايله يعني حقي نفي واخوتي نفضلا منه انبيات ببورمدي مقام
خلتده درجه اخوه ونبوته دن بالاس بر رتبه والادير واختلف العلماء وار
باب القلوب ايتمهما اربع درجه فروع وايتهما افضلدن بدل وبانفصاله
تميز دير الخلة الدرجة المحبة لجعلهما بعضهم سواي فلا يكون الحبيب
الا خليلا وولا الخليل الا حبيبا يعني علما واكابر صوفيه كه ذوي النفوس
القدسيه در محبت وخلتك فنفيسي في نفس الامر وعند الله تعالى بالاتر
يعني رتبه خلت وبا ورجه محبت مي بالاتر در ببوراه اختلاف سالك
اولوب بعضي ارباب حال درجيني فضلدن منسا وبيتن عدا يلوب
حبيب خليل وخليل حبيبدر ونعيبي حلبلسنيز احدهاي مستلزم اولوب
مبانيده مناقاة وفرقنا باب ديديلر لكنه سؤال مقدر جوابنه ابشا
رتدبركه انهما اذا استويه وتلازما فلم خص منهما بوصف خص بمنتج
للفاعل والمفعول ابراهيم بالخلة ومحمد عليه السلام نصب ورفعله بالمحبة
اما حوالي جليل ابراهيم خليلي خلت ايله تخصيص وتبجيل ومحمد حبيبي صلى الله
عليه وسلم محبتله تخصيص وتجليل ايلدي ديمشلر در وهو امر اتفاقي
لجزة التميز بينهما ولا حكم لخفي صفته وبعضهم قال درجة الخلة ارفع
واصح بقوله صلى الله عليه وسلم يعني علما دن بعضلر مرتبه خلة درجة
مجتدن بالاتر ديو رواينكرده بخاري اولان حديث صحيحله استدلال
ايلدي لو كنت متخذا خليلا غير ربي اي لا اتخذت ابابكر خليلا فلم يتخذه
ابوبكر خليل اتخاذ اغدي وقد اطلق المحبة عليه السلام مجلة حاليا
لفاطمة فعلي باطلاق وابنيهما واسامة وغيرهم حال انكه اول حضرتي
محبتي جناب زهرا وبحاننبي هو اسامة بن زيد وسائرينه بچوق احاديث
صحيحه ده اطلاق ومحبتي تصريح ببورورلر حتى ما سوى الله تعيين
ببورمدي ديديلر انا قولي مذكور حتما دورا دوا اولديغي زوي العرفانه
روشن بركه دختر باكيزه اختر وسبطين مكرمين وغيرلرينه حبيب اطلاق اندي

نهاية الامر انه محبتله مراد عاليدر نسبة جزئيه دن ناشئه محبتة طبعيته
دريغ هذا سرور انبيا حبيب عنوانى ايله محبوب هونا سبنه در بنام اولديغر
فان هذا المعنى من ذالك اعبنى امدى وصف مذكوره على وجه الكمال
حضرتلرى غيرى نا يايدر واكثرهم جعل المحبة ارفع من الخلة لان درجة الحبيب
نبينا حبيبدن بدل ويا عطف بيانديدر صلى الله عليه وسلم ادفع من درجة
الخليل ابراهيم عليه السلام يعنى اكثر ارباب دل درجة محبتى من بنه خلتدن
رفيع تر عد ايتديلر زيرا حضرت حبيب الله صلى الله عليه وسلم ورتبه سى خليل
الله ابراهيم عليه السلام الكرم درجه سندن برتر در بس محمد صلى الله
عليه وسلم صفتى اولان محبت ابراهيم عليه السلام دن يعنى حالا اولان خلتدن
افضل اولديغنك اقتضا ايدر ديديلر والله درهم ما احسن رأيهم امدى
خليل مسندا الى ابراهيم الخليل فعل بمعنى الفاعل در امدى حبيب فعيل وفاعل
معناسنه اولمق محتمل در امدى بو مقامده نسبة مفعوليت نسبة فاعليتدن اتم
اولور والحاصل محمد حبيب الله صلى الله عليه وسلم دينلور اما الله خليل ابراهيم
دينلمز مع جواز ابراهيم خليل الله فتامل واصل المحبة وصفى وخفى ويا من
جهة الغلب ماخذه اولان معناى محبت الميل الى ما يوافق المحبة اسم فاعل
اولق ظاهر اما ضابطه برهان حلبى اولور زه ضم ميم وفتح حا ايله محبت مخالف للمروايه
در حاصل سحى محبت عدم مخالفت ايله ميل ايدوب موافقتيله من كل
الوجوه كر بسنه اهنماو اولديغى ولكن هذا انما يصح فى حق من يصح الميل منه
والانتفاع بالوفق فتح واو وسكون فا ايله يعنى تعريف مذكور محبته ميلان
قلبك وجودى مخففى وبروفق دلخواه موافقت وانتفاعى ملحوظ ومتصور
اولانى شاملدر شاملدر ايان اولور وهى درجة المخلوق ميل قلبى معناسينه
اولان محبت مرتبه افريد كانيدر فاما الخالق جل جلاله فمنزه عن الاعراض عليه
معجم ايله علل وحاجات وعبر معجم ايله امراض وافات يعنى قلب وميلان
وسائر نعوت حدثان مقدس اولان باري تعالى شانه وحاجتدن
منزه در محبة العبد تمكينه من سعادته وعصمته رفعله تمكين اوزره
معطوفدر وتوفيقه وتهيئته اسباب القرب ضم وسكون وبا فتح فاو وفتح
راء ايله وايفاضته رحمته عليه وقصواها ضم فا فا ايله مقصور اغايتدر ونهايت
معناسينه كشف حجب عن قلبه حتى يراه بقلبه وينظر اليه ببصيرته حاصل
سحى باري تعالى عز وعلا حضرتلرينك بنده سنه لطف وعطاسى اوزره افاضه
ايله تثبيت وتحكيم وارتكاب معاصيدن محافظه واجتنابلرى حسنى وايجاد
ب شبهه اندن توفيقى رفيقى وتواصل وفرياد اسباغ امداده وبركاه سن شامل
مقرب فلفظه در وبالنسبة الى الخالق غايت ونهايت محبت محبت نفسانيه
بى قلب محبوبك جمال ذات ربانيه وكمال صفات ربوبيته بر له كشف ونجى دن
ناكه سنى جمال كبريا سنى وبدا قلب ايله معاينه ومجلى ذى الجلال حضرتلرينه
مشاهده ايليه فيكون كما قال فى الحديث روايت كرده محدثين حافظ بخارى
اولان حديث قدسى وكلام انسى ده ورود بافته معنى ايله متصف اولدقدن
بعد العبد يتقرب الى حتى احبته فاذا احببته كنت سمعه الذى يسمع به وبصره
الذى يبصر به ولسانه الذى ينطق به يعنى حب قديم ايله عبد بنده محبت
ايلدكده اعضا وحواسنه حافظلق ورضاملرى غيرى به حركت وسكونلرنده اجرا

وجوارحنك
الحبوب

بالوفق

وجوارحنك والى وحاسبى اولورم ديو بسورديلر معنا يايه اولور حاصلى محبت
صادقى سلطان محبتى بجامع وتيلى ايله محبت مولايه حضرا يدوب وهمات
محبوب فهم ومشغول وجميع جوارحيله سبيل مطلوبه ساعى اولوروالا
بشقى ان ينفهم صيغه مفعول ايله من هذا اى الحديثه الذى سوا التجرد
لله تعالى والانقطاع الى الله تعالى والاعراض عن غير الله وصفاى القلب
لله واخلاص الحركات لله خبر فوسبده نجرد القلب عن حب تحير الوجود
معنا سندن ماعدا معنا فهم اولنق سزاوار كلديغر وما سوى الله فناء
التفاتى زايل اولمق مولايه توجه كلى ايله توجه وخبر بدن اعراض وخواطر ماسوى
قلبه حضور وسنوح انوار محبتيله ايله محبته الله محفوف بالسرور ضاى خلقدن
كائن اولسكا تق منصوح وخلوص كار فيلتدن عبارى معناسنه فهم اولنمق
لفظ كما قال العارف ابى الفارض وابو حضرت لحى فى سواك اراده
على خاطرى بسهوله حكت بريتى لله لله در ه مالرق طوزه كما قالت عائشه
رضى الله عنها كان خلقه القرآن برضاه برضى وغضبه بغضب لجاره والجرو والخضر
وبسيطه بسخط جناب صديقه رضى الله عنها وصف حضرتلرينك مهر حال ورضاى
اساديركى شاه سريراطفا عليه السلام والنهايا حضرتلرينك مهر حال ورضاى
موافق حكم قرآن عيسانى ايديجى رضاى فرا نلرى راضى وسخط فرا نلرى
درهم واخلاف مولايه منحنى ودائم وهم دم ايديجى حاصلى اخبار مذكوره
دن نا يايدبركه اخلاف طبيعة سلطان رسل شق قلب شريف ايله
منحلة اولوب ماسوى الله اراده سى بافى قالمديجى ومن هذا عبر
بعضهم عن الحلة بغوله بعضيل بومقامده خلتى تخللت نفسيره
وبوشعر ايله اذا يسورلر قد تخللت مسلك الروح منى فسلك ظريف اورر
منصور يدر يعنى يدرستى مجراى دوحه سن تداخل ايلديكى كبى ماسوردر
سريان ايتديكى كبى وهذا سمى الخليل خليلا ذالك التحلل ايله جناب خليل
وغيريه بنام فلندى فاذا ما نطقت كنت حديثى ما نلرنده در هم جنكه
سكله ناطقه برواز اولورم كفتار وپيام بالجمله سن سيى واى اسكت كنت
الغليل غين بجمه والف اطلاق ايله داخل قلب وباخرده عطشى يعنى جون
سنك ذكرندن خاموشى ولام دروده قلبم ايله بيهوشى اولورم فاذا
بالشرب وقد لكب بالنون اى فحينئذ وزنه الحلة وخصوصيت فتح حاء
مهمله وباضم ايله اختصاص المحبة حاصله كلان خلة ومحبتى شيوع واحد
حكمنده فلغله حاصلنان دينلمحبوب افراد بسورلر لنبينا محمد صلى الله عليه
وسلم بارك عليه الابات بعضى نسخه ده عليه الاشاره وقوعى قول انبيه هر
جسا ندبره الصحيحة المنتشر المنلقاه بالقبول من الامة يعنى فضيلته خلة
ورتبه خاص الخاص محبته نجه اخبار صحت آثار دلالتيله كه علما بى
امتدن حق قبول ايله تلقى يافته در حضرت خلاصه الموجودات عليه
افضل الصلوات نداى شريفيده حصول پذيرديركى وكفى بقوله تعالى بالله
زعيما وبا منعقد يه شاهدا ودليلا بوفعل سبحانى وانى وكانى فى بركه
فلان كنتم تحبون الله الآيه فاتبعونى يحببكم الله بومقام اسنى غايت فحوى
درك حضرت مولا جلا وعلا حبيبه لمتابعتى كندويه دعواى محبتك صحت
شرط ايلديجى حكمى اهل التفسير ان هذه الآيه لما نزلت قال الكفار انما يريد

والحبيب
الذى خليلا
لعلى القارى

محمدًا ان تتخذه حنانا بفتح خاء معجمه وتخفيف نونين اي معبودا او مسجودا كما اتخذ
ت النصارى عيسى ابن مريم يعنى ارباب تفسير نقل بيورلدى كغرم بدا ندلشوى ربان دراز طعن
اولوب محمد مراد ايدركه بنا فى رحمت انخاذ ايبوب نصارى جناب روح الله
پرستش ايدركلرى كبى كنوبله تفرع كنان تبرك براه عبوريت ايدلم ديدكلرندن
فانزل الله تعالى غيظا لهم مفعول له وغيظ وغضب على الظاهر دن ورعما
عوضا منا لتهم تشليث اوسكرن غير محجه ومبجله ذل وخزى واسناده هذه الآية
مفعول انزل اول قوم پرلومه غضب وكفتار ناهموار لرى اوزره تفريع وسرزنش
برله بوايه عظيمه بى انزال ايدى قل اطيعوا الله وارسوله ايه جليله ايه اولى
دن ابلغ واعذاد اولوركه ايه اولى لزوم اتباعنى اقتضا ائتن زيرا بارى تعالى خضرتلرى
نوافل ايله تقرب اولنوب فاعلينه محبت الله وردوى خبر قدسيده نصرح بيورلمشى ايدى
امّا ايه قل اطيعوا الله والرسول كرى سنده طاعة رسول الله ايله صلى الله عليه وسلم
امرى ايجاب ايلدى فائده ذكر فا بافرهم بطاعته وقرنها بطاعته اول
خضرت مى جهة الشرف لطفنى برزيادة بيورولوب طاعتيله انلرك اوطاعتى
طاعتيله طاعته رسول الله صلى الله عليه وسلم قرين بيورمقله تنشريفه
فى داد ايلدى تقريعهم على التولى عنه بقوله فان الله لا يحب الكافرين
ظاهر اولان لا يحبهم دينك ايدى بجاى مضمرى وضع مظهرى وهاهو على الحكم
اولان مشتقه تعليق كانح دينك اولدركه طاعة رسول الله دن تولى ايدنلر رسول
مولى الله محبت اخرزيرا الكافر لردن وتعريض براى استعراف وباعهود دن امدى
ايه جميله وجوب طاعة رسول الله صلى الله عليه وسلم اوزره ادنى وجه تنبيه كلام
اصح اوزره وقد نقل الامام ابو بكر بن فورك عن بعض المتكلمين كلاما فى الفرق
بين المحبة والخلة يطول بو جمله كلامك لفظنه صفتدير طول كلام ايمام دن ناشى
مصنف رحمة الله نقل اتميوب استئناف بيورمه جمله اشارات در ترجمه الى تفصيل
مقام المحبة على الخلة ونحن نذكر منه طرفا فنحنى ايله بعضا فليلا
بعد الحما بعده بعديت غير مراده ومجاورة امام ابى فورك بعضى ارباب
اصول دن محبت وخلة بيانلرى فرق وفضيلت نقل كلام ايدى بالجمله
نقلى ذكر طائل اولمغين حاصلى واصول اشارات مقام محبتك درجة خلة
اوزره تفصيل ووصولى مشعر اولور وبركلام الامو واليه دن مقدار ما يحصل المراد
نقل الدود بافيسى اوزره دلالت ايدوب فح ذالك قولهم الجليل بصيل بالواسطة
بعض منكلمين كلامندر بركه بيورر لى جليل محالا ايله ايدى يكى ذاته واسطة
ايله واصيل اولور يعنى بيهمايه واسطه نسبت ايدوب من قوله تعالى رب
جليل ابراهيم جليل شانندن حكايه بيوردينى قول جميلدن مستفاد در
وكذالك نرى ابراهيم ملكوت السموات والارض جناب خليل الله عليه السلامه
معرفة الله وصولى ايدن ملكوتيله رؤيتى وسائطسيله حصولنه اية كريمه
دلالت ايدر والحبيب يصل الحبيبه بلا واسطة هودلالة على نفسه بنفسه من غير واسطة
لغيره من قوله تعالى فاب فوسين اوادنى قراءة عين اليقين فيل وهذا
وان كان المصنف رحمه الله نافلا له والعهدة فيما نقله على قائله الا ان هذا
غير ظاهر وقبل الجليل الذى تكون معفو نه فى حد الطمع حذف جار يعنى الشيخ
والمحيط به كحدود الدائرة فاستعير للحال المجيزة له يعنى خليلم اول قائد بركه خضرت

طمعى حالنده

طمعى حالنده ظهور يافته دير من قوله والذى اطمع ان يغفر لى خطيئتى يوم الدين
فى فانى جليلدر حكايه بيورديلان قول جميلدك مأخوذ بركه جناب جليل الله
قوميله اولان فصله سنده هضما لنفسه وتغليبا لامته روز جزا ده كناهم
عفو ومغفرة اتمكه لكن طمع وارم ديمشدر والحبيب الذى مغفرته فى حده
البقين امّا حبيب اولذات نجيب بركه مغفرتى منتيقنه در بو معنى دخى تنزيل
جليلدن مأخوذ وشان حبيب الا الله صلى الله عليه وسلم ده صدوره يا وقوعه دائر
الآية من قوله ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر تفسير مكررا كذا ذكر المفسر
والجليل قال ولا تخزنى الله النبى امّا حبيب مجتبى شان شرفى ايله يوم يبعثون
يعنى روز قيامتده بنى تفضيح وتعذيب اتمه ديدى والحبيب قبل له يوم لا
يخزى الله النبى امّا حبيب مجتبى شان شرفى ايله طرفى كرد كار يدك اول
كون كه خوار رسوايى مفتضح ايلمى ديو تشريف ايلدى فابتدائى بالشفاعة
ده قبل السؤال جناب حبيب الله هنوز خواستكار مغفرت اولدى
بشارتله تقيى خزى ايلدى بعده ذاتينه فرق ويكر نيابتنه شرف بيورلوب
ديدى والخليل قال فى الجملة حبيبى الله محبت وامتحان ابتلادر واقتضاء
ثار عزوجل عنوده در يعنى جليل جليل منحنيا له اذا تحنث اتى عزوجل مبتلا اولدقده
رب غيور حبيبلرى امورنده كافى ووافى بيورديكه طبكار كفايت عزوجل اولغين
نار اكا برد وسلام اولدى والحبيب قبل له بالبنى حسبك الله امّا حضرت
الله صلى الله عليه وسلم قبل كبر يادت حبيبا سنك امورنده كافى ديو بيورلطفنى لحقوق
ومقرر قلديى والخليل قال واجعل لى لسان صدق اى ذكرا جميلا صدقا تعبر
باسم الآلة عما يصدر منها مجازا او الآخر يعنى حدايا بنى جون ذكر جميل وبندن
صكره اهل تبعه مبانه سنده بنا بمحشره نامى دللرده صدق وخير ايله ياد كردة برايله
ايله ديو استدعاى بيك نام ايبوبه رعاسى هدف اجابته قرين بيورلوب جناب
ابراهيم عليه السلام دن حكم عالم وبنايه قدم نهاده اولان ها متت بنا خوان خليل
الله اولوب محبتنه دلبسته اولمشلرديو والحبيب قبل له ورفعنا لك ذكرك حضرت
حبيب صلى الله عليه وسلم امتنانه سنك ذكرنى محالى قلديغى بيورلوب منابر ومنابرده
اليمنى اسمنه قرين وتشهد وخطيب واذان دنى نامنه رديف ايلدى بيورلوب اعطى بلا سؤال
حبيبنه اعطا بلا سؤال بيورديى مرتبه حبيبى بيانلرده والخليل قال واجنبنى وبنى
ان نعبد الاصنام يعنى خليل غنانى عصمت رب جليل ايبوب الهانى وبنم
صلبمى برشتى اصنامدن بعد حسى ومعنوى ايله تبعيد ايله تبعيد ايله ديو التماس ايلدى
والحبيب قيل له انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس حضرتلرينه حس وطبعا وعقلا هر
مستقذر اولان بتمادى اهل البيت صدح وباندا اوزره منصوص بدر يعنى
حضرت حبيب الله والغزوه شانلرنده بيوردبكه اى اهل بيت نبوت
مولاى جليل سزك دنى اعاضى واوزاردن حفظ ووقايتكزى مراد ايدوب
اوساخ رذيله دن پاك واموى اولمكزى اراده بيورديو تشريف ايلدك واهل
اولادولوازدن وزوجات وانباع واقارب رسول الله صلى الله عليه وسلم وعلى اله
وبارك وسلم حضراتيله شامل اولدوب وبطهركم تطهيرا والحاصل تحرير كردة اليوم
بى فوزك اولان نكات عجيبه حضرت مخزكائنات صلى الله عليه وسلم سائر انبيا
عليهم التحيات اوزرينه فزيت وشرف وعلو مرتبتنه دلالت ايبوب نفسى
محبت وخلتنه تعليق علاقه اولمغين هويدا ديرلاسيما ايات جليله دن عنوان

لفظ حبیب ایله یاد ببور لدیجه وفیما ذکرناه تنبیه علی مقصد اصحاب هذا
المقال مقصد مصدر میمی فصد و یا مقصود معنا سبنه می تفضیل المقامات
والافعال مقصدی ببان اولنور و مقامات فتح میملله جمع مقام محل قیامدر
وضم میم ایله چای اقامه وجمعه جمع المؤنث لاطراده فیما لایعقل کحمامات و مقامده
مقام ایله واد اول اوحلیلدر کله انبیا واولیا یعنی عارف بالله اولنلره درجات عبو
دیسه خفیض بشر یتدن مقام اعلا و رتبه والایه صعود ایدرلر فما ایله رفعات باب
افعلو نحو و یا مقامات صفات ضانیه واحوال صفات زائله اولله مرادحاصل تفسیره
واشتقاق محبت وخلت وبینهما ده اولان فرق خصوصنده ارباب عرفانلرک مقامات
واحوالی تفصیل و تفصیلی فصد بیننه تنبیه وتبعید دیرکه بعضیلر مسلک تخریجه
سالک و بعضیلر ایما و تلویحه ذاهب اولدیلره وکل یعمل علی شاکلته قل کل یعمل
کریمه سندن افتباس ببور بیوب لکل احد طریقته بختارها دیمک اولور یعنی
هر بری بحیثیه وجبلتی اوزره کار کنار اولور فربکم اعلم بمن هو اهدی سبیلاً اب
الله اعلم من طریقته اقوم واکثر ایصالاً الی الحق وارشاداً للهدایه مصنف رحمة
الله بو معنایه ایراد ایله خلته ومحبته اولان خلاف سابق بیجه اوره مبنی اولور
فربنی اکا نظراً مبنی واعتباراً ایله کلا احدهما الله برابر بسبنه اطلاق کا للفظ جزم
اولنمدیکنه ایشارت ببوردی اما غایت ما فی الباب نقل ابوبکر بن فورک رحمة الله
حضرت حبیب الله صلی الله تعالی علیه وسلم بی حد ذاته ابراهیم علیه السلام اوزره
تفضیلدر **فصل** و تفضیله صلی الله علیه وسلم بالشفاعة تعویض
براي عهد ایسه واد شفاعة عظمای روز حشر دیر و المقام المحمود عطف تفسیر اولور
والا عطف الخاص علی العام فهبلندیر و مقام محمود رسول مجتبی علیه التحیا
کرامتی منضمن اولان هر مقام عالی دیر لکن بو مقامده اراد کرامات ندر بر فرد
معینه تخصیص فلندی قال الله تبارک وتعالی عسی ان یبعثک ربک مقاماً
محموداً مقام ظرفیت اوزره منصوب بدر کله یقیناً مقاماً یحمدک اولوو یا تقدیر ذا
ایله حالدیر و عسی للترجی وخطاب بنسبتدن ترجی ظاهر اما حضرت باریدن
عن وعلا ترجی و وقوعنی ایجاب بدر بدیلرک حدثنا وفی نسخة اخبرنا الشیخ ابو علی الصفار
الجبانی بنسان یمندر قبیله اسمیدر وجبان فتح جیم وتشدید موحده ایله بورزه تشدادی یارانلر سده نام بلده دیر فیما کتب به الی بخطه بالمشافهة
فحصله و کل اجازیدن بر نوعه دیرکه حکم انصالی جاریدر اولور و ثنا سراج بن عبد الله
القاضی ثنا ابو محمد الاصیلی ثنا ابوذر الهروی وابو احمد محمد بن یوسف بن مکی الفرجانی
قال حدثنا محمد بن یوسف الفربری ثنا محمد بن اسمعیل سلطان المحدثین امام حافظ
بخاری ثنا اسمعیل بن ابان فتح همزه وتخفیف باء موحده ایله علم منقولدر
وحرف وعدی جاردیر ایکیسی اون التی سنه سنده جانب بغدادده وفات ایلدی
ثنا ابو الاحوص حاء وصاد مهملتین ایله اسم سلام بتشدید اللام و یا ضد صوفه
اولنمش مرویدر عن ابی حصین عثمان بن عاصم الکوفی قال سمعت ابا وائل عبد الله صحابی مشهور رضی
الله عنه وعن ابیه یفعل حال و یا مفعول ان الناس یصرون یوم القیمة جثا
ضم جیم ایله مقصور و منون وکسر جیم جاردیر جمع جثوة فی الاصل ثوده خاک
معنا سبنه بعده ذا جماعت معنا سبنه مستعار دیر کل امة تتبع نبیها یقولون
یا فلان اشفع لنا یا فلان اشفع لنا یعنی روز قیامتده ناس بر جماعت
اولوب هر امت پیغمبر لرینه تابعه و یا پیرو نام نامدر ایله اکا ندا ایدوب ای

وفی نسخة جماعة مضبوط الصحیح للقاری

فلان هول موقفدن رهابا ب اولمز یزم ایجون شفاعت ایله دیو ارة
لسان ایله دا استشفاع و سؤال اولندقلرنده نفسی نفسی دیو اولی بنی شفاعنده
عدم وقدرتنی بیان ایله حتی تنتهی الشفاعة الی النبی محمد صلی الله علیه وسلم
تاکم شفاعت عظمی اول دستکیر کنهکاران امم علیه سلام الله الملک المنان
رسیده اولوب اول عاجزان عصات خفتده بذل کنج شفاعت ببورو بدرکاه
کبریاده شفاعتی مقبول اوله مذالک ماذکر من الشفاعة یوم یبعثه الله
المقام المحمود یو مظرفیه اوزره منصوب بدر نهار اول روز بردهشت اول کون دورکه
جناب کبریا عز وعلا حبیبی حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم مقام شفا
عت عظمایه بعث ایدر دیدیجی و عن ابی هریرة رضی الله عنه سئل عنها
رسول الله صلی الله علیه وسلم یعنی ضمیر یعنی ابو هریره یه راجعدیر فقوله
عسی ان یبعثک ربک مقاماً محموداً فقال هی الشفاعة خبر هی شفاعتنده
و یا یالتحویزه ایله تفریعیه راجعدیر اولمقام و انث رعایة للخبر و الحاصل
ابی هریره طریقندن مرویدر روایت کرده احمد و بیهقی اولان خبرده جناب شفیع روز
جزا علیه الف الصلوات والثنا یا حضرتریجه معنایی ایله اجابه دن استفعالدر اولندقده
فصل قضایه هو فقه شفاعت عظمی دیر و بو ببور دیلر و روی کعب ابنها
لک عنه علیه الصلوات والسلام یحبس الناس یوم القیمة فاکون انا واهلی
علی تل فتح مثناة فوقیه مولام مشدده ایله تودهٔ خاک و یکسوتی و خلته
حضاء خلة فتح وتشدید له خلة بردة و مطلنا کسوة نفیسه دیمکدر شایعدیر
ثم یؤذن لی بنای مجهوله فاقول ما شاء الله ان اقول ما شاء الله فذالک
المقام المحمود امام محدث احمد بن حنبل مسندنده نخریج ایلدیکی خبرده
کعب رضی الله عنه بو وجهله شعله فروز مجلس روایتدر کن حضرت سید
البشر و شفیع المحشر صلی الله علیه وسلم بیورورلر ناس فبور لرندن قیام و
برای محاسبهٔ اعمال جمع اولورلر و امتم برجای بالاتودهٔ خاک یال والا
اوزره قیام ایدوب جناب رب کریم بکا اکرام جسیم براله برخلعت سبز کون
اکساو الباس ببورو ب بعده نی درکاه معلایی کبریده واهل محشر ایچون شفا
عته ماذون قلنوب فاحمد الله ایله محدث کن و شفاعت چو اولورم کله
رفعت مقام و برای شفاعت فرمان کردکار عالم جل و علی صدوری
و شفاعت عظمی ایله فیام ظهوری مقام محمود و جای مسعود اولوب قبطالی
فرماسی اولین و آخرین و انبیاء و مرسلین دیر و عن ابن عمر و ذکر حدیث الشفاعة
عنه و برمقدر عطف اولور یعنی عبد الله بن عمر رضی الله عنهما سوق
ایدیکی خبرده حدیث شفاعتی ذکر ایدوب ببورردی قال ینبغی ذکر
قولنده بدلدیر حتی یأخذ بحلقه الجنة فیومئذ یبعث الله الخلق المقام
المحمود الذی وعده شاه سریر اولان صلی الله علیه وسلم مادامت الافلاک
لک روان اولوب خلقه کبر دربهشت اولور اولوقت رب الارباب عمر و
له حضرتلری جناب حبیب الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری مقام محموده
بعث ایدرکه فوان کریمنده اکا وعد بیورمش ایدی و عن ابن مسعود عنه
علیه الصلوات والسلام انه موعود بله اولان مقام فیامه عن الیمین
العرش مقاماً لا یقومه غیره یغبطه فیه الاولون والآخرون یغبطه
بزنته یضرب غین معجمه و با موحده و طاء مهمله ایله کشی کندو نفسنه

فامشی حتی اخذه نسخة

صاحب نعمتك نعمتني من غير ارادة زوال نعمة عني اليك كذا في بعض هذا المحمود
اول حضرتك جمعه عرش برابره رحل منعه فيام بيور ديلر بركه قرب معهود
ايله تقرب برفرد ميسرد كلديلر و بيشير و بيسين ام و ناس اول مقام رفيع و اعلايه
فبطله و رشك ابد دلبر و نحوه عن كعب و الحسن كعب الاحبار و حسن بصري رضي
الله عنهما دن روايت بيور يلار خبر عبر و بن ابي مسعود ديلر و فور روايه هو
اشفع المقام الذي اشفع لامتي فيه يعني بو مقام محمود اول محل مسعود ديلر
امتم ايجون اول جاي والاده شفاعتنه قيام ايده رم بيور ديلر و شفاعت مذكوره
سائر ناسه اولان شفاعة عظمه دن ماعدا ديرد يمكدر و عمر ابن مسعود قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم اني لقائم المقام المحمود قبل وما هو قال ذلك
يوم ينزل الله تبارك و تعالى عز كرسيه اني ابتداي كلامده كرسي هن ايله ديرلر
و مقام ظرفيته يا مصدريت ايله منصوب و بعضي نسخه ده على كرسيه و في غير
وكرسي عرشك غير بدر يعد و حديث خديث متشابهاندندر زيرا باري تعالى عز
شانه نزول و جهت آسا اجسامدن منزه و والا عظمت و جلالله تخلي
للعباد تمثيل ديرلر يعني سزي اصطفا عليه اكمل انحا بيور ديلر كه بر مقام محمود
قائم اولورم هو اصحاب كرام پريشي مقام الدد كلرندن قلب جنبان جواب اولوب اول
ركوندركه محضرت پادشاه جهان افروز عمت نواله فصل قضا ايجون بندكانيله
هيبت و جلال ايله اقبال و تجلي ايدرم بيور ديلر الحديث روايت كرده امام احمد اولان
حديثك اغامينه امعان نظل ايله فبالطبع كي بالطبع لرحال الحديد من نصابله به و هو
سبعة ما بين السماء و الارض و بجاكم خفاة و عراة عن لا فيكون اول من يكسى
ابراهيم فيقول الله عز و جل اكسوا خليلي فيؤتى بريطتين بيضاوين من رياط الجنة ثم
اكسى على اثره ثم اقوم عن يمين الله مقاما يغبطني فيه الاولون و الاخرون انتهى
و عن ابي موسى عنه عليه الصلوة و السلام روايت كرده ابن ماجة اولان خبر در عبد الله
بن قيس الاشعري رضي الله عنه دن مرويدر فخر عالم صلى الله عليه وسلم دن مرويدر
فخر عالم صلى الله عليه وسلم بيور مشلركه خيرت بين ان يدخل نصف امتي الجنة و بين الشفاعة فاخترت الشفاعة لانها اوسع
ربي تبيان بيور مشلر اعم انفع و انها هم استفهاما و ضم مثناة فوقيه و فتح راء ايله
شفاعته راجع اولور للمتقين جمع متقي بكسر القاف اسم فاعل من التقوى
و في نسخة للمؤمنين و لكنها للمذنبين الخطائين جمع خطا يعني امت اجابتمك
لصفي بهشت بريله ادخال بيور مق ايله مستوجب دوزخ اولان كنهكارانك شفاعت
امكه مبانه سنده جناب كبريا قبلندن مخير قلنديغم پس نصف اوتمي داخل جنان اولمق
اوزره شفاعتي اختيار ايلدم كي امر شفاعت جميله شاملدر و نصفدن بسيار نزدر
و سزك اول شفاعت كبراي ارباب نقابه مخصوص في طوبى لك يا ابن سبع شفاعتم كنهكارلر
امت ايجون عامدر ديو تبشير ايندكلرندن مدعى شفاعت مذكوره دخي فصل قضا دشفاعت
عظمالك غير بدر و عن ابي هريرة قلت يا رسول الله ما اراد عليك في الشفاعة
ردتم راو شدد دال مهمله مفتوحه ايله مبني لما لم يسم فاعله و ما استفهاميه
و ذا اسم موصوله بمعنى الذي و اسم اشارت اولمق دخي جائزدر و الرد الجواب يعني
يا رسول الله امر شفاعتده اوزريكده اجابت ايدن نه بر ديدم و باخود بعضي
نسخه ده ما اراد و فوعي براه معنا منام شفاعتده اوزريكز لازم و رود و نزول ايدن
نه بني ديرديك اوله فقال شفاعتي لمن شهد ان لا اله الا الله سعادتيله بيور ديلركه

وان لم يكن

187

وان لم يكن من امتي وحدانية حقه اقرار ايدن اوزره شفاعتي و رود ايدر
ياخود واني كلمتي اولوب اكتفاء بما ذكر اولندي خلصا حال من الموصول
يصدق تشديد دال مهمله ايله اي يطابق لسانه فضيله مفعول يصدق
و بارنعله فاعليدر قلبه عكس ذلك يعني خالصا لاكرها و نفاقا شهادت
ايدن كسنه يه شفاعتم وار شايان اولوركه لساني جنابتي تصديق ايدوب ليكن
حالده ناطقه ايراد كلمة توحيد اوله باخود قلبي زباني تصديق اوله ديمك اولور
رواه البيهقي و الحاكم و عن ام حبيبة دختر ابي سفيان بن الحرب رضي الله عنهما
اولان ام المؤمنين رمله و باهند زرهمز ندن فرق دوردنجي سالنده عنود خالو
عطف ناك اولديلر فالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم رايت ثم همز وسن
رايله اي اظهر الله لي وحيا او مشافهته او الهاما ما تلقى امتي بعدك
تلقي لفظيه منعلق اولور و بعضي نسخه بدون من واقعدر اي بعد زهابي
وسنك بعضهم دماء بعضي سفك فاعليله مضاف مصدر دره و ما تلقى
اوزره معطوفدر و سفك صيغه ماضي اوزره اولوب دخي غير يعدره و سبق لهم
من الله تعالى ما سبق للامم قبلهم فسالت الله تعالى ان يؤتيني شفاعة يوم
القيمة فيهم فيسعفني و حاكم عليهما الرحمة ام حبيبه رضي الله عنهما دن بر
فعكشا نماروايت اولدقلري خبر جميلدر اولا طيب دردكنه وجارم سار بندر
و عن صلى الله عليه وسلم بيور رمتم بوكصنه سراي فاتيحت لي اختياري سزدر
باخي يه توجهه و زهابمدن صكره امتمه اصابت ايدن نوايب و مصايب و
يكدبكرك خون ناحقي مسفك و دمزا و قبل فهار دي الجلادن الي يتينه سبق
ايدن ابتلا و محنه اثار سبق ايدن يكي احوالي بر مثالي حق تعالى مشافهه ايراله
و اعلام بيور مقين امتم حقنده شفاعته زوجرا يكا بحشنده خطا اولسق
جويا اولدم بيور ديلر فتعال ابي اعطاه ما بساك و فاخذ بلغة بالتصغير
ابن البيان الصحابي صاحب مرعى رسول الله صلى الله عليه وسلم و رضي الله
عنه يجمع الله الناس في صعيد واحد اصل معنايي صعيد خاكدر بو مقامك
ارض محشر اولمق اولور موناسبتله جن و انس و يا انتصارا على الا
شرف انس اولمق اولنه حيث يسمعهم الداعي ضم تحتيه ايله مضارع اسمع
و حيث ظرفي مكان ضم اوزره مبني ذره و ينفذهم البصر فتح ياء مثناة و با
ضم تحتيه و كسر فا ايله خفاة جمع حافي يا برهنه عراة جمع عاري و قيل جمع عريان
حاليه اوزره منصوب بكر ديو كما خلقوا حال سكونا جمع ساكت لفظ ناس و بطئو
ضبر ثدن حال اولور لا تكلم اصلي تابيت ايله لا تتكلم اولوب تحذيفدن اولديغي
نفس الا باذنه موقوفا روايت كرده بيهقي و نسائي اولان خبر در حذيفه
رضي الله عنه دن حديث بيور ركه عرب العالمين جل جلاله تغليثني رجائي هموار و
ميدان پهناوه حشر و رحبت ايله بليغ ابدن برداعي الدرك جمله سينه صوت
وصداسني استماع ايدر فاول زميني استواره بر وجهله مستمعين اوله لركه
بصر و نظر الدرك جمله سينه نكاه انسه نفوذ و تجاوز ايليه سترو يا برهنه اول
ترديشده عريان اولدقلري كبي خاموش و هيبتكش كفتار و اقتداري اولديغي
مكرا ذن پروردكار ايله قدرتياب اولديغي بيني متوال محمدا و زره ناسي حشر
ايليه فيناديني بنداي محمد ايله محمد صلى الله عليه وسلم بالتنوين نائب
فاعلي و غير منون ضم اوزره مبني ديرو بذا معنايي ظاهري اوزره

وفي نسخة الى طائفين
وفي اخرى لنجاتين
للعلامة القاري
وفي نسخة لا
ولكنها
للعلامة القاري
وفي نسخة المؤمنين الخاطئين
وفي اخرى بفتح على البناء
وتشديد الفاء
للعلامة القاري
وقال كما في ط
للعلامة القاري

مطلب
في عموم شفاعته

يا محمد دينلوب حرف ندا محذوف دير وفي نسخة فنادي يا محمد فيقول لبيك
وسعديك مقصد رتبت اوزره منصوبا لنذر اي اجبتك اجابة بعد اجابة
واساعدك بطاعتي لك والخير في يدبك والشر ليس اليك لفظ يدي
الاصل اسم جارحة امانعت وملك وتصرف وقوة وقدرة ايبور استعاره
فلندي باري تعالى اضافة اولندقده معنايي فجازي مراد اولنور يعني خير وير
يد قدرت ودست تصرف فكذ دير وماعدا كلم الطيب شر وشور دركاهنده
صعود اتمز دير بمكدير والمهتدي من هديت تعريف طريقه حق فاد ايدراي
لا يهتدي الآ من هديته يعني هدايتنه موافق اولان ذات هدايتله خلق
وطاعتكه توفيق ايبور دبغلك كمسنه دير وعبدك يبر يديك فخر عالم صلى
الله عليه وسلم كندو نفسي تفسير مراد ايليوب مقام محمود يكدي بوقولك سنك
دركاهي اولو هيبتكدن واقف واقريكه فرمان بردير ولك قالبك اي اوكله
لك فانه عبدك لا ملجأ منك ولا خلاص ولا مفر ولا مهرب الا اليك
منك الآ اليك يعني دركاهي حديثكدن غير جاي ملاذ ومناص ونجاة
وخلاص نايا ب عبدكه مصير ومرجع سبحانك تباركت وتعاليت خبر واحد
تك وتذكر وعالي وذاتك وصفاتكدن مقدر جليلك متعالي در سبحانك رب
البيت رب ندا اوزره منصوب يا رب البيت بمكدير ويارفعله مبتدا يغفر
خبر اولور وبيت كعبه ويا بيت معمور مراد اولنور جوكله بيت حلولي
اشعار امكين احتراز اعن التوهم كلمه تنزيه تقديم ببور لدي قال معلوم
من السياق قائل حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم ويارادي مهتدين در
وذلك المقام جمع ومناجات هو المقام المحمود الذي ذكر الله عسى ان
يبعثك ربك مقاما محمودا كربه سي ايله فرقان مجيدنده تشريف البدكي مقام
اول جاي والآ ولي مفيد ديدلر وقال ابن عباس رضي الله عنهما اذا
دخل اهل النار النار واهل الجنة الجنة جرا قل ونصب قالي ايله فيتفاوض
زمرة من الجنة واخروس من اختار فتقول زمرة النار لزمرة الجنة ما انتكم ايا
نكم فيدعون ربهم و يضجون صدر خبره اهل دوزخي تنزيه وتر
غيب وبعد النفي نعتي ذكر اوقع في النفس اولديجوندر وزمره جماعة قليله
وما استفهام انكاريه وبا نافيته خبريه دير فرخ وحرج دن ناشي صحه دير
يعني اهل دوزخ حجيمه واهل بهشت نعيمه دخولدن ارباب دوزخ واصحاب
جنانك بر فرقه باقي قالوب اهل نار اهل جنة لوم ايدوب ايما نكز سبز سوز
مندر اولدي ديو سر نشه اغاز ايدر اول فرقه عاقبت محمودة كولبان وصحبه
كلان دركاه سبحانه تضرع وبيار ايدلر فيسمعهم الجنة دخول ايله سير منزل امن
وامان اولانلرك اول جماعة قبيله دن الامان والغياث صدايي كوشزد ايدر
اولدقده فيسألون ادمه وغيره بعده فكلهم في الشفاعة لهم فكل يعتذر
حتى يأتي محمدا عليه الصلوة والسلام فيشفع لهم فلذلك المقام المحمود
يعني داخل بهشت بريدر اولنر جناب صفي الله وسائر اولو العزم اصفيادن اول
فرقه نك سلامت وبخاتلري بجون الناس شفاعت بلدكلرندن طهري بر عذر
ابله اعتذار ايدر لر ناكم منوچ ناج كرامت وشفيع مشفع روز قيامت محمد صلى الله
عليه وسلم جنابنه روميال داول كروه دردمندانه خفته در بوزه احسان وريه
الشفاعة شفاعتني خواهان اولدقلرنده انلر شفاعت ايليوب جميع انبيا اوزره فضلي

فالاصل اسم جارحة ٥

وفي نسخة والمهدي لعلى القاري

باهر اولمغين مقام محمود جايي شناعت معهود در وتحوه عن ابن مسعود
ايضا ومجاهد معنايي خير ماسبق لظهور ابن مسعود ومجاهددن وليدير
وذكر علي بن الحسين تواده حيدر كرار اولان زين العابدين رضي الله عنه دن
عن النبي صلى الله عليه وسلم كما تقدم جناب علي محترم نقل ببيور مشروحدير وقال
جابر بن عبد الله الانصاري الفتحاني رضي الله عنه ليريدا لتقرير بن صهيب
نابيكه ابو حنيفه واصحاب كتب سنه بزيد عليه الرحمه دن روايت انمشاردر
مشار اليه مغار ظهر بزه ضرب اولوفعلنه مغير تعجيب اولندي سمعت
فتح تاء خطاب ابله اصلي اسمعت همزه استفهام حذف اولنمشدير بمقام
محمد صلى الله عليه وسلم يعني اي جابر الذي يبعثه الله فيه جابر رضي الله
عنه بزيده سؤال ايدوب مقام محمود محمد عليه السلامدن برشي روايتي كو
شزديك اولدقده ديو عسى ان يبعثك ربك مقاما محمودا ايله شريفه
سندن استشهار ايلدي قال نعم قال فانه مقام محمد المحمود الذي يخرج الله
به من يخرج بضم ثم كسر يعني من النار ضربه رسول الله صلى الله عليه وسلم ويا
مقامه راجع اوله يعني يزيد جوابداده اولوب بكا ايتمه ببيور بغير لفظي استماع
ايلدم ديدكده جابر رضي الله عنه ببيور بلركه اول مقام سعود حضرت محمد صلى
الله عليه وسلم جنابنه خاصي اولان مقام محمود در كه حضرت الله جل شانه
جهتندن احراج ايلديكي عصاة امة موحدين انك بركتيله وسببي ايله اخراج
ايلديجه و ذكر حديث الشفاعة في اخراج الجهنميين يعني فوجا فوجا دوزخ
قرارا اولان زوايه نارددن خلاصه خبر شفاعتي جابر رضي الله عنه ذكر ه وروايت
وعن النسي نحوه وقال فهذا اخراجي مذكوره المقام المحمود الذي وعده ايالله
سبحانه وعن سليمان التاريسي اوجبور وبابشيوز سال معمر اولدقده شهر نيا
يدير المقام المحمود هي الشفاعة في امته يوم القيمة لانه هو الباري في
مقام الشفاعة وتبعيه الانبياء في تلك الساعة ومثله عن ابي هريرة كما
في الصحيحين وقال قتاده كان اهل العلم يرون صيغة فاعل ايله مواليا
وبصيغة المفعول ايي بلطفون المقام المحمود شفاعته يوم القيمة يعني
تابعي مشهور قتاده رحمه الله ببيور كه اكابر صحابه واجلاء تابعين راي
دنيه وظن مسنبه لري بولدقلري مقام محمود دن مراد اول حضرتك عامة خلقي
موقف دن قورتاروب راحت باب اولمرينه دركاه كبريادن شفاعتدير وعلى
ان المقام المحمود مقامة عليه الصلوات والسلام للشفاعة مذاهب السلف
من الصحابة والتابعين وعامة ائمة المسلمين وبذلك السنة جاءت الشفاعة
مفسرة في صحيح الاخبار عنه عليه الصلوة والسلام يعني دنيي راي جاري ايله
علم مقام محمود اول حضرتك كبريي به شفاعتدن عظمه مقامي اولديغي صحابي وتابعين
وبعض مجتهدين ومفسرين ومحدثين مذهب ومسلكي ديركده موافق ماذكره
ودود ايلديجه وجاءت مقالة في تفسيرها شاذة عن بعض السلف
يجب ان لا تثبت اذ لم يعضدها صحيح ولا سديد نظره يعني امام
المجاهد رحمه اسا بعضي قدمادن مقام محمودنا وبلنده نقل ثنا فانه
لحالفه هذه المقالة المنفرده وشاذ وردة المكين تحرير وتثبيته عدم جواز ايجاب
ابدركه منقول ومعقولدن موافق سداد ورشاد ظاهر صحيح اول خبره
ضعيفه نقويه داد اولمدي ولو صحت لكانت لها تاويل غير مشكره بعضي

وفي اصل النسخاني عن شيبان بدل عن سليمان لعلى القاري

هو كما في نسخة لبلخي القاري خبه ولي مشكل رضي الله تعالى عنهم اجمعين لعلى القاري

بعضی اسانید نک صحتی فرض اولنسه یندہ جمعاً بیان الادلہ عند ارباب النظر
معتبر و معروف تاویل و مقامه شایان توجیه و تعبیر ظهور ایدر اولدیغی حاصلی
امام مجاهد دن روی بجلسه معه علی العرش کلام مشکل بیام و عبد الله بن سلام
مدن محکی بقعده علی الکرسی و امثالی اخبار بیدرکه ظاهر منکر من القول ردی
موجب کفار در و لکن ما قدروا النبی صلی الله علیه وسلم فی ضحاح الاستار
یدرده تشدید دال مهمله و بعضی نسخه ده فتح باء مشناة و کسر دا و تخفیف دال
ایله ضبطی قول انی به ملایم در اما مقام محمود تفسیر کردہ بنی ودود اولان
معنی خلافتلی رد و دفع معلل یجب ان یلتفت الیه مع انه لم یات فی کتاب
ولا سنة ولا اتفق علی المقال به امة فی اطلاق ظاهره منکر من القول و
شفاعة بضم فسکون بعنی تاویل ایله اول خبر شانه النفات ایجاب اخری
مع هذا الکتاب الله و حدیث رسول الله و درود اتمدینکه تاویل محتاج اوله
و مجتهدین و علماء امتدن بو معقوله یکمنتار روایله اتفاق مرغبت اندیلر ظاهر
لفظی طلاقوب ایسه کلام تا هیچ ار کفار و شیاعت دنار اولدیغنی محو یدار
و فی روایة انس و ابی هریرة و غیرهما ادخل حدیث بعضهم فی حدیث بعض
روایتکرده تشابه اولان حدیث شریفده روایتلری لفظاً و معنیً یکدیگره موافقت ایدر
قال علیه الصلوات و السلام یجمع الله الاولین والاخرین یوم
القیمة فیهتمون افتعال من الهم الحزن و عزم و نصیح معنا رینه دیر اوفال
شک من الراوی فیلهمون بنای مجهول ایله الهامدن اوله فیقولون لو
استشفعنا الی ربنا یعنی رب الارباب سریع الحساب چابی لحظه اولین و اخرین
جمع ایدیکره اهل محشر اندوه ناک اولدقلرنی حالده خود قبل حضرت الهام اولنوب
دیه لوکه اکرهول موقفدن بنی خلاص ایجون عند الله کیمک بریه دن چوبای
شفاعت اولیدی فه رها یاب اولور ایدیدی دیه لوه ما عرف لو یرای غنی ایسه
جوابی نایابدیره و من طریق اخی عنه علیه الصلوة و السلام ماج الناس بعضهم
فی بعض روایة اخری ده اول حضرت علیه التحیه دن فرو بدیر ناس کمال تحیر
و اضطرابدن بر بریله کرفت اولدقلری وقوع ابی هریرة رضی الله عنه جنابندن و بدیرکله بیورلر ولکن
خبر شفاعتده ابی هریرة رضی الله عنه جنابندن و بدیرکله بیورلر ولکن
الشمس فیبلغ الناس من الغم مالا یطیقون و لا یحتملون عطف تفسیر در
فیقولون الا تنظرون من یشفع لکم فیاتون ادم فیقولون زاده بعضهم انت
ادم ابو البشر خلقک الله بیده و نفخ فیک من روحه باری تعالی یه روح
اضافتی برای تعظیم و اختصاص و نفخ روحی متصله ایجاد بیور مسیدر و اسکنک
جنة جنت معروفه یاخود روی زمیندہ بر بستان اوله و اسجد لک ملائکته
و علمک اسماء کل شیء اشفع لنا عند ربک حتی یریحنا من مکاننا یحصل لنا
راحة الاتری ما نحن فیه فیقول ان ربی غضب الیوم غضبا لم یغضب قبله
مثله و لا یغضب بعده مثله و نهانی عن الشجرة ای عن الاکل شجره ده مراد
کروه در اولان انکور در یاخود برا وله کله مجازاً شجره تسمیه قلندی فعصیت
نفسی اذهبوا الی غیری تکریر نفسی تاکید و بیانندر حاصل کلام اهل محشره
اولزره ناب خور شید برمیل مسافه ترددیک اولدقده طاقت بشکی و تحمل کدار اندوه
ناک اولوب بکدیکره دیه لوکه نکاه ایدرمیسز سزکم شفاعت ایلیه دیه کلرندہ جناب
صفی الله علیه السلام ه رومال ایلیوب زاری کنان شاخوان اولوب سن

ابو البشر ادم صفی سن صانع بحون ذات هما یو نکی بو اسطه ید قدر
و یاماد دست قدرتیله عدمدن ایجاد ایدوب جسد پر فتکه منصه
روح احسان ایلیوب بسنان لطیفکده اسکان و نخبته لک فرشتکان کا
سجده امکله او و ذریات و اسماء کل شیء تعلم و اعلان ایلدیی امدی رکاهد
کبریاده بزلره شفاعت ایله ناکح هول محشر و موقفدن رها ایله راحت یاب اولالم
و طاقت ربا اولان هول و خیر نمزی معاینه ایدرسیز دیه کلرینده ادم علیه
السلام اظهار عجز و اعتراز ایدوب فهار فلا جلال اولان رب هنعال الیوم
غضبنی اشکلو ایدیکم اول و اخر بوکا مانند غضبناک اولمدی و اولمز لا
سیما بنی اکل کندمدن نهی ایدوب کندو کندومه متابعتله اوه مخالفت ایلدیغم
فلاجرم کندیمه حرفم اوزره نفسمله مشتغلم غیری یعقوب دن طلبکار شفاعت اولك
دیه اذهبوا الی نوح یعنی ابی ثانی اولان نوح علیه السلامه مراجعت ایدیلدوه
فیاتون نوحا فیقولون انت اول الرسل الی اهل الارض کفار دیارده روی
رمیده دیه اول بعث اولنغله ایراد بیور لدی و الا ادم علیه السلام دخی اولادی
ابراری اوزره بنه رسل دیو دستمال الله عبداً شکوراً نوح علیه السلام عن
حاله شکر شکر رطیب اللسان اولمغین اسم سائله و صاحق فدیه شکور
لغبی ایله بنام و مذکور اولندیره الاتری ما نحن فیه الاتری ما بلغنا
سکون غینی مجهه ایله ابهاما و فعنا فیه من الکرب الا تشفع لنا الی ربك فیقول
مثله بعضی سجده ده ان ربی غضب الیوم الخ عبارتی مدرجه در قال فی
روایة انسی و یذکر خطیئته التی اصاب صیغة خطیئة و عائدی محذوفدر
ای اصابها سؤال ربه بغیر علم خطیئه بی تفسیر اولور و سؤال منصوب بدل
و یلعطف بیان و بغیر علم مصدر محذوفدن صفتی و یا حال اولور ای سؤالاً
بغیر علم یعنی ان بنی من اهلی سؤال ایدر کندو یه ایصابت ایدن
ذکه سنی یاد اغلمک و اول خطیئه بغیر علم حضرت فهار منتفع جل جلاله
خضر لرنون یسری کنعان غ قاب طو فان غضب دن نجا مغتی
در خواست اولدیجه و فی روایة ابی هریرة و لقد کانت لی دعوة دعوت بها
علی قومی یعنی نوح علیه السلام جنابنه حاجت مجلت و یا دنی معذ
رت اولان فصیحه دعوت خاصه سنی غیر محلینه صرف اولوب بنی دعوت
مستجابه مدن محروم اهلاکنه سوق و صرف ایدیکم اجلدن ثم مسارم دیار
اذهبوا الی غیری اذهبوا الی ابراهیم فانه خلیل الله فیاتون ابراهیم فیقولون
انت نبی الله و خلیله من اهل الارض اشفع لنا الی ربك الاتری ما نحن
فیه فیقول ان ربی قد غضب الیوم غضبا قد ذکر مثله ای مثل ما تقدم
و یذکر ثلث کلمات کذبهن یعنی ناسی نبی کریم جناب ابراهیم علیه سلام الرحیم
بشکاهینه چهره سای اولوب نعوت جلیله سنی تعداد ایدوب جناب دو
ثنایابه پیغمبر حضرت کریم و حلة حلت ایله اهل عرض دن منفرد و مختار
و شفاعته سزاوار سلاوز کرفتار سر پنجه اوزاری خلاصه حضرت پروردکار
درکاهندن شفاعت ایله هول و خیر نمزی مشاهده ایدرسیز دیه کلرنده نظیر
کنه ما تقدم نوح و ادم ایله اعتذار ایدوب اوح کله که دروغ شکلنده عالم
نیاده کو با اولدیغی مواذی یاد ایلدیی و انده پرستش اصنام ایجون دعوت
اولندقره صحیح المزاج ایکن انی سقیم دیدیکی و هلاک جار جلیله جناب خلیل

مطلب
تاویل
فی رفع الانظار
عنه

وفی نسخة
ولا شفعت
لعلی القاری

اخرجه البخاری
و مسلم

اولان ساره ی طلب ایدکده خواهر مدرد یدی و پنای شکست ایدکده
بل فعله کبیرهم هذا دیو اعتراض ایدرلر بدر نفسی نفسی لست لها ایدکده
خلاصنه مشغولم شفاعته اهلیت و لیاقتم یوقدر ولکن علیکم بموسی
اتاه کلیم الله مکالمت ایدیلک تورات بیورولوب علیکم اسم فعل ایله زمره مرباد لوتور
زائد دیو بعد ما مرتبه موسی یه بیان بیورده فانه کلیم الله دیرلر موسی علیه السلام
حق سبحانه و تعالی ایله بلا شفاعا بلا واسطه مکالمه ایلدی و فی روایه اخری
فانه عبد اتاه الله التوریة یعنی قبل الوقت اعظم کتب ربانیان اولان توراة
جلیل الشانی اکا اعطا ایدیکی عبد ها صوبره و کلمه و فریه بحبانه دنی یا هوشا فهلا
کلا میله لکرم و مناجاتیله تقریب و تعظیم بیورد یغی پیغمبر بدیر دیه لم قال فیأتون
موسی فیقولون لست لها و بذکر خطیئته التی اصابها بعده جناب کلیم الله صلی
علیه الاله دن استشفاع برله حضورنه روانه اولله لم الندر فی شفاعته اهلیت
نا یا بدیر دیو فصله کریه و ما اعجلک عن قومک یا موسی جلیله سی ضمنده وقوع بولان
فتنه ترکه سبی یاد ایله معذرت خواه اولله و فعل النفس دنی هذا ای فیعطی هاتان
بین ذکر ایلیه لنفسی نفسی ولکن علیکم بعیسی فانه روح الله و کلمته فیأتون عیسی
فیقول لست لها ولکن علیکم بمحمد عبد مغفور لا بدل و رفیع و نبی دنی جائز در
فانه عبد غفر الله له ما تقدم من ذنبه و ما تأخر حاصلی پیام موسی علیه
السلام دنی عیسی یه حواله و انکار عدم لیاقت شفاعت ایله معذرت جوی
و ردو تتاب صاحب مقام محمود علیه صلوات المعبود حضرتینه دلالت الک
خزانه لطف و کرمنده ذخیره بوزه عنایت و خوشکار شفاعت اولو فالاهمه
بسیار کرمندن چاره جوی علنده عصیان اولو نکه محمد صلی الله علیه وسلم بنده
خاص الخاص اله درکه تشبث عیسی کما هندن مغفور و شفاعته جدیر
و اخرا درگاه شفاعته دستکاهه روان اولله فاوتی بصیغة المفعول ایله
مضارعة فاقول فاء فصیحیه انا لها فانطلق فاستیذن علی ربی فیؤذن لی فی بناء
مجهول ایله فانا رایته وقعت ساجدا اهل موقف انبیان اولنوب شفاعت
جویان اولدقلرنده بو شفاعته اهل موقف و شفاعته بنجوت مدخر در دیو
درگاه کبریایه تقریبه استیذان و محل اجابت اولان چاکی کرامتله احسان بکا
دخول ایلیه اذن همایون سبحانی شرفنباله صدور و عیانا رؤیت جمال
حضرت رحمان ایله مشرف اولدیغمده تغضیعا لدیا درگاه حضرتنده سجده
ایلیم و فی روایة فاخر لی تحت العرش فاخر ساجدا فاترک ما شاء الله یلهمنیها الله
سفط یسمع معه صوت کصوت خریر الماء و الریح فما یسقط من علوا لتحیتی
امدیک ذالک الحبور محمد حمدا ایله تسبیحه درگاهنده حریر نلمانی اوزره اول خضرتلرینه
تحت العرش تشریف رب العزت ایله هر جمعه و اعیاد ده اول چاکی دلشاد و جلیله
جمعا اولوب مطلب اعلی اولان شفاعه کبریا عنه و علا ایله بهر باب
اوله لی و فی روایة فاقوم بین یدیه فاحمده بمحامد لا اقدر علیها الا ان
یلهمنیها الله ثم یرید یه حق تعالی یه راجع و کمال قربی تمثیلدیره باعث شده
عائد اولله یعنی مقام قربیته فالهم اولوب شایسته ذات کبریائی اولان محامد
و تحایا ایله محمدت کلو اولام که حالا اولا سنا یلیق و حمدله لب جنیبان
اولیغله ملکت باب دکلم مکر قبل حمدت درونه الهام بیورلیله و فی روایة
فیفتح الله علیّ من محامده و حسن الثنا علیه ما قبلیله عطف تنشیر

و یا بالمغابرة

و یا یا المغابرة نا یس اوله شیئا لم یفتح علی احد قبلی و لا یفتح من
باب الاکتفاء و فتح کشایش کلید و باب اسا از اله اغلاق حتی در
بعده ذا من غیر عسر ابتداء حصول مرامده شایعدر یعنی فتاح کرم اوزره
عامه واحسانه ایله بنجوت رسنی عظیم و کنج عمیم کشاده بیورمکله بندن مقدم
و مؤخر بر کسنه فتح ایتمدیکی اوله قال فی روایة ابی هریرة شفال یا محمد ادفع
راسک سل تعطه و اشفع تشفع فاقول جواب اورده مجزوم اولدیغی
ساجد اولدیغم حالده باشمی بندکدن دفع و مرامله عرض ایله هر شاهانه
مراد کده سرادق رسالتکدن سراغاز پرواز ایلیه اوج هوای فریده قبول و
التزام ما یلزم ایدن امتیک خفترنده شفاعت ایله درکاهی عز تمدن مقبولدر
دیو ندا اولندقده فارفع راسی فاقول یارب امتی یارب امتی فیقول
ادخل من امتک من الحساب علیه من باب الایمن من ابواب الجنة
و هم شرکائی الناس فیما سوی ذالک من الابواب و ابواب جنت بهشت
باب الصدقه و باب الصوم و یقال له باب الریان و باب الجهاد و باب
التوبة و باب الکاظمین و باب الراضین و باب الصلوات و باب الایمن
کما بینه المصنف فی شرح مسلم و الحاصل خطاب عزة ورود ابدوب انقیاد
اتمکدن غیری مناسب اولدیغی باب ایمن بهشتدن ادخال جنات ایله اکرام اولان
باب هما بونی اختیار ابدر لو بسه کرچه باب ایمندن ماعدا سائر ابواب جنات دن
دخوله انقیاب امت محمدیدن غیر بلکه غیر بلکه منتریک و مرخص کوریرسه دخی بذکر
فی روایة انس هذا الفضل یعنی ابی هریرة رضی الله عنه دن مرویدر خبره یا
محمد ادفع راسک الی هنا عبارت یاد بیورلمیوب و قال مکانه انک لتعطی
روایت بیورلدیکی ثم اخر ساجدا فیقال یا محمد ادفع راسک و قل یسمع لک
و اشفع تشفع و سل تعطه و الضمیر تاسل و یا برای وقف ها و سکتا اوله
فاقول یارب امتی امتی فیقال انطلق فمن کان فی قلبه مثقال حبة من
ای بر بزه او شعیر من ایمان مثقال کسرهیم و سکون مثلثه ایله موازن
معناسنه در و من اولی حبه لی و ثانیه مثقالی بیان ایدر و سنجیده میزان
قپانلر صحف اعمالدر و یا جواز تجسیم اعراض اوزره نفس اعمال اولدیغی
اخرت خود امور دنیا ایله ایله مقایسه اولنماز والله اعلم بحقیقته فاخرجه
یقطع الهمزة امر من الاخراج معطوف علی الامر قبله یعنی طرفی یا رسالتمی جهنم
افوی حضرتلرینه بکا خطاب بیورلمکله وارد رونده کندم و یا چاورز شنده
شرارات ایمانی اولان بندکانی اتش دوزخ پرشرار و یا موقف عار و شنار دن
تخلیص و اخراج ایله فرمانبر اولورم ثم ارجع الی ربی فاحمده بتلک المحامد و ذکر
مثل الاول بعد ما مقام قربه مراجعت ابدوب ملهم اولدیغم محمدت ایله ثنا خوان
اولورم بیورلدیکی کلام اول آسا فاخر ساجدا الخاطره خبری شریفی یاد ایلدی
و قال فیه روایت کرده مسلم اولان خبر مسلمده بیورر مثقال حبة من خردل حبه
بر او شعیری عبارة شریفه سنه بدلی در و خردل غایة صغرده حبه معروفدر کما
تقدمه ایمان دن کنایه بیورلدیکی قال فاقعل ثم ارجع و ذکر مثل ما تقدم یعنی
الی ربی فاحمده بمحامد الخاتمة و قال فیه کما رواه مسلم من کان فی قلبه
ادنی من مثقال حبة من خردل ادنی افعل تفضیل من الدنو فی الاصل
قرب مکان و یا زمان و یا رتبه و منزلت معناسنه اولوب بعده اکثر

مقابلی اقلدت فاکبر عکسی واما اصغرت وخبر صحیح ارزلدن معتبر دبر روایه
صحیح مسلم وبعضی نسخ شفا اولهٔ لفظا ادنی وسیله یا مکرر دبر وبو قفا
مدن ادنی ما بعدنه مبالغهٔ مضافه اولور ای اقل من الاقل فافعل بعضی
دروون دلده مقدار ارزه اهل ایمانی دوزخدن اخراج ایدرم وذکر فی المرة
الثانیة یعنی دیکدهٔ فریدا کاره رجوعی وامر شفاعتده قرارم راجعا وفی
بولوب دوردنجی کرده بیورر لوکه فیقال لی ارفع راسک وقل یسمع واشفع
تشفع وسل تعطه فاقول یا رب ایذن لی فیمن قال لا اله الا الله یعنی انهاء
بکا اذنک شریفی ارزانی قیل کله توحید ایله النسان اولان بندکان شاندنده
درکاه هابو بنده شفاعت جواولم قال لیس ذلک الیک خطاب عزت وارد اولوب
یا محمد امر مذکور بنا بکه مفوض دکلدر ولکن وعزتی وکبریائی مفسح علیهلک
تحفیفنه دال اولور قسم وزعزت وعظمت وفخر وکبریا وترفع عن الانقیاد معناسنه در
وعظمتی مفاد متقاربه وکبریائی مدلله بای مشکله مضاف وحمد فتح و
کسر جائز دیرلا خرجن من النار من قال لا اله الا الله واول خطابوشی وعطا بانشی
جل جلاله حرف ندری بیورکم عزت وجلالم حقی سبابیات حمایت صوابنم ایجاب
ایلرکه من غیر شفاعة لا اله الا الله کلمه سیله کویا اولاهن مجریان اهل ایمان
قولدرمی شخصنهٔ سباسکاه دوزخدن اخراج والنادابیم قلنله الحمد والمنة ومن
روایة ثابتة عنه ابی عوانه انسی قال فلا ادری فی الثالثة والرابعة یعنی راوی
خبر معتبر انس رضی الله عنه جنابندن شک واقع اولوب بلمم که مراجعة فالشد
دخی یا رابعه دخی حالنه مزکوره صدور یافته اولا دیو اهام فتاده دن رو بدر معلوم
عزت اولسونکه حدیث مذکوره اشکالدن خالی دکلدر دیمشلر زیرا اول خبر
کرده عصاة اهل محمد اولمق اقتضا ایدوب اخر حدیث داخل نار وبعده اخراج
اولنملری ایجاب ایدر جواب یا صواب اول کرده پرشکوه ایکی فرقه اولوب
برفرقه موقف ومحشرده بلاعذاب شفاعت سنیه البشر ایله داخل جنان اولان
بر وفرقه ثانیه که داخل دوزخ اولوب بعده ذا شفاعتله رهایاب اولان بر
وکلامدن طبق واختصار هو بادر ریخلر فاقول یارب مابقی فی النار الا من حبسه
القرآن ای وجب علیه الخلود یعنی ذوالجلال لا انشی دوزخده پس مانده
لرم وقوف اولانلرهمان حکم جلیل کلمه ابدالابدین حبسی ایجاب ایدن کفار و
منافقین درر هدیٰ ان المنافقین فی الدرک الاسفل من النار ولن تجد لهم
نصیرا ایله جلیله سی وان الله لا یغفر ان یشرک به کریمه سنی وان الله جامع المنا
منفقین والکافرین فی جهنم جمیعا ایله نظارت احتوا سی بو نفر تحلد فی النار والخلود
اقتضا ایدر وعن ابی بکر الصدیق وعبد الله بن عمار وابی سعید الخدری وحذیفة
البجلی مثله حدیث سابق للخلوج مذکورین حضرات دخی مرویدر قال رواة
مشار الیهم دن هر بری بیورر نبا لنون محمد صلی الله علیه وسلم یعنی اتباع انبیا
دن اهل محشر اشرف وبا علا وبشر سرور ستوده سیر صلی الله علیه وسلم حضورنه کلوب
لر فیوذن له قبل رحماندن اول حضرت شفاعتله ماذون بیورر یله وقالی الامانة
والرحم تقومان جنبتی الصراط یمانه ضد الخیانة ورحم قرابه وجنبته
ناحیه وطرف یمنی بقدرة الله تعالی رحم وامانت تمثل وتجسم ایدوب امین
واصل وحیای وقاطع اوزریه شهادت ناطق ایدوب صراطدن یمنی وبسارنده
فاتحاولله لر باخود امانتدن واد اقا عرضنا الامانة علی السموات والارض کریمه

سنده اولان امانة کبیه اولان توحید در ورحیم کریمه واتقوا الله
الذی تساءلون به والارحام ایله یاد بیورلان رحیم اوله روایة مذکوره
ومانندی اشار مذکور انفار مسطوره که حد نواز رسیده دبر صراطی منکر
اولان فرقهٔ منزله اوزره رد صریحدر بحمدی بر ایمان علیه الرحمه دن رسیده
روایندر کله کروه معتزله دن برخی موی سر وبشوا سیاه اولدیغی
حالده مجلسمزه ضوابه وارب بیدا اولدقده موی محاسنی سپید اولمش
معایبنه ایلدیم جکونکی حالدن فرسان اولدیغمز معتزلی جوابداده
اولدیکی معالم دنیاده مشاهده ایدرمکی حشر ونشر اولوب رجوعی
انشین اوزره وحدیث اسابریل برهول اراسنه فلندی خلق عالم
اول مقبردن عبور ایدوب عبور ایدوب لوبت بکا کلدکده بن دخی جنبه
واراسنه میل ایدرک دهشت وهراسیله مرور اثنا سنده موی سر وریشم
سیاه ایکن اغروب بیر ایدم دیو نقل ایدوب اعتقاد باطله رجوع التشی
وذکر فی روایة ابی مالک عن حذیفة فیاتون محمدا صلی الله علیه وسلم
فیشفع ویضرب فیضرب الصراط صاد وسین ورای ایله موی دن یارلق
وشمشیردن تیز پرل هولناک دیو فیمرون اقولهم کالبرق ثم کالریح والطیر
وشد الرجال جمله جمع رجل ضد المراءة وبا خاء معجمه ایله جمع راحلة
والاول هو الاوفق بالمعقول وشد هرولة جرکن یعنی بعد الشفاعة هول مولدن
خلاصدن صکره صراط فوریلوب ناسی عبوره درکار اولدقده کبی من غیر مهلة
ومشقة برق آسا سرعتله کذار بعده ناسرعة اولدقده امتداد زمان ایله یاد
وریح آسا روان ودیمکان وبرفرقه دخی مردان چابک سیر کبی ورود ایدرلر وبیتکم
صلی الله علیه وسلم یعنی علی طریق التوحید المعروف فی البدیع تفنن تفننی مراد
بیورر علی الصراط محمد علیه السلام صراط اوزره واقف اولوب یحتمل ظاهری
اوزره واد درمیاخود صراط فوریلندکده کانه صراطدن واقف کبی اولمغین اراده
بیورلره یقول اللهم سلم سلم جمله حالیه ر حتی یجاز الناس افتعالی
من الجواز ای المرور وحتی غایه وعلتی یحتمله ر یعنی ناکم ناس صراطدن
مرور وسلامتله کذار ایدنجه دک وسنبر بیکسان صلی علیه المنان بالشفاعة
لسبحبان دعا اولدقدقده حالده واقف سر منزل صراط اوله لر وذکر اخرهم
جواز الحدیث فتح جمله جواز مرور وکسری دخی جائز در بجاوزه معنی بینه
یعنی اول صراطدن مرور جهتندن اخر عبور ایدن کمسنه نی ذکر ایتدیلر کیم
جهنمه کو یا هناد اوله وعنده جهنم البغین وفی روایة ابی هریرة فاکون
اول من یجیز بضم یاء مثناة ایله وکسر جیم نون ایله ای اول من یمضی ویقطعه
بعضی نسخه ده من یجوز واقدر وهما لغتان بمعنی جاز وبجاز یوملد
والحاصل اول برکزیده عالم خلیفه رهان فضل وشرفدن حائز وقصب السبق
اولمغین جمله دن اقدم صراطدن مرور ویا مقدم امتی اولمغین اراده ایدن بنم دیو
بیورر دیلر وعن ابن عباس عنه علیه الصلوة والسلام بوضع لذکره ونابت
ایله للانبیاء منابر یجلسون علیها ویبقی منبری لا اجلس علیه قال من
المضاف فاعل حال من فاعل اجلس بین یدی ربی منتصبا فیقول الله تبارک
وتعالی ما تزید ان اصنع بامتک فاقول یارب عجل حسابهم فیدعی بنی
للفصول بهم فیحاسبون فمنهم من یدخل الجنة برحمته ومنهم من یدخل

الجنته بشفاعتي ولا اراله اشفع حتى غايته و باعلة اعطى صيغة مفعول
متكلم ايله صيكا كا صادهله وكاف ايله صلك معرب جلد براي مصالح تكاشته
اولان ورقه در امّا عرفا قاضي جنبنه تخصيص اولنوب رجال قدام بناي مجهول ايله
بهم الى النار حتى ابتدا بنه ان كسر همزه ايله خازن النار مالك والبا عنه شامل در
يقول يا محمد ما تركت لغضب ربك في امتك من نقمة غضب ارادة انتقام
ونقمت كسر نون له عذابدر حاصلي خبر صحت اثر روايت كرده شيخين اولان حديثده
سلطان سرور مع الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن مروي بركه ارض محشر ده پيغمبرلر
حضراتنه على مراتبهم بالاوزيا كرسيلر وضع اولنوب بالتعاده والاقبال جلوس ايدركن
امّتلرنه سرور ده بل بزرع حالي وقريب معنوي ايله بارگاه كبريايه تقرب ايدركن حالده
منبرع باقي قاله پس خطاب عزت ورود ايدوب يا محمد سنك امتكدن بر فقه نحو
هيكل اولات احيانه اولكم انكله معامله بيورم ديدكده كرمكارانه الهيا بارشا
ها امتمدن حسابي وشانلرندن نظرعاطفتكي سائر خلايق اوزرينه تقديم
ايله هول موقف مخوفده محشرده رهاياب اولله لرديونيازمند اولديغمزدن امتم لحق
حابه دعوت اولنوب محاسب قبلنه لرواقعدن بعضي غلبة حسنات ونقل
ورحمت بي غايات فياض مطلق بذله بلا شفاعة وبعضي شفاعتمله داخل جنات
اولرلي آمدي بحرمات اهل ايمانه شفاعتدن آگاه فاطاع حالي اولمركنه كاران
امتقدن برمقدار اشخاص كه اسم ورسميله ودفتر وكتاب بخشنده اولم اولا
كروه ناره سوقيله مامورا ولنوب اخر شفاعتمله رهاياب نجات اولالرلما
لك واعوانى واسفراب كوريان يا محمد شايسته عفويت ونكال اولان اشكدت
لنش بافيه تركه اندبر ديه لوزيرا بعضي نسخه ده ما تركت من بقيته ورودي
خوشي ايلدي ديه ومسح طريق زيادة النميري تصغيرله اسم قبيلهدن زيادبن عبد الله
البصري در وثقه وضعيف اولمريله اختلاف ايدبر روعه انسي ان رسول الله صلى الله
عليه وسلم قال خبر مشار اليه روايته بيهقي وابو نعيم اوزره انسي رضي الله عنه
جنابندن ويدبر وثابته انا اول من تنشق الارض عن جمجمته ولا فخر
برنجي شق وجمجمه ضم جيم اولي راس دني الاصل عظم الراس المشتمل على الدماغ
يعني كاسه سر تركيده فنا تعبير اولنور والحاصل حبيب كبريا عليه الثنا بسبور كه
اول قبردن سوي كاسه سردن چالا ومنشق وابتدا بعث اولنان بنم تحدبث
نعمت ايدرم افتخارانم وانا سيد الناس يوم القيمة ولا فخر ومعي لواء الحمد يوم
القيمة وانا اول من تنفتح له الجنة ولا فخر فانى فاتي نعمتيله اي فاجوج
بحلقه الجنة فيقال من هذا فاقول انا محمد فيفتح لي بالاذه معناي لطيفه
حديث واراسبق كذا ايلدي فيستقبلني الجبار تعالى فاخر له ساجدا دوز
جزا واتقام اولنيجه اسلم جبار ايله ابراد بسبور ايدي يعني منتقم فنا رجل
جلاله صفات عليا سيله بكا بخلق وعرض ديدار ايليوب بن دخي تسليم وتحليل
ايله سر شهاده شهده شكر وتحيته اولم ديو بسبور ديله وذكر نحو ما تقدم ابن عباس
رضي الله عنهما اوزره ابتدنده مذكور اولمش فاحمده بمحامده نظري يازي بسبوريي
ومسح روايته انسي مصنف اصحابي انصاري اشهلي در بعض نسخه ده مكبرا انسي
واقعدير سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول لا شفعن يوم القيمة لا اكثر
مما في الارض من حجر ومدر روز واپسين محشرده روي زمينده اولان حجر ومدر
زياده كسنه لر مشفاعت ايدوب دبو بسبور ديله فقد اجتمع من اختلاف الاخبار

الفاظ هذه الآثار ان شفاعته عليه السلام مقامة نصبيله ان اوزره
معطوف در المحمود من اول الشفاعات من مناجي بباندر لقد شفا
عة خصوصه اشارت اولنوب الى آخرها من حيث يجتمع الناس من الحشر
الا ومن ابتدائيه در الحشر ونطق الحناجر جمع حنجره كلو وحلقوم وشزه
هول وكربدن كنايه در ويبلغ منهم العرق فنحنين ايله معروف والشمس ولو
فوق مبلغه ومالك قبل الحساب فيشفع حينئذ للراحة را ايله راحت در
زال ايله ازاله معناسيله الناس من الموقف ثم بوضع الصراط وبحاسبالناس
كما جاء في الحديث عن ابي هريرة وحذيفه بقية احاديث وقوعه مسبوقه
الفاظ وعباراتنك اختلافي ومفاد محمود تفسيري وتاويلي كونشر ديك
اولديسه محوي كلامدن ظاهر اولديكي اول خصوصنك شفاعتي ومقام
محمودي ابتداي شفاعتدن رسيد بايان اولنجه ناسلاحشر جمع اولد
يغي وقت ابتدا سندن كلوي اهل حشر كال مضايقه وخوفيله
اشتياب برميل نزديك وهول موقف سر منزل نهايته بالغ اولديغي حالده
ظهور مبادئه وحشر قيام واجتماعلري حسابدن مقدم اولمغله اهل مو
قف وقته كرهول واضطراب ايكن راحت باب اولمزينه شفاعت بيورولد
يعد ذا خراط منه جهنم اوزره اماد فلنوب بعد ما محاسبه فلنورلر
تتكم ابي هريره وحذيفه رضي الله عنهما روايتيله ورود ايدن خبر جليله
تقدم ايلدي وهذا الحديث اتقن بوحديث لطيف من جهة الاجهار
تفات الكردري تكاشته براعة امام قرطبي اوزره شفاعات خمس
وقعه اولوب امّا حديثده ورودي چار اوزره زياده در بري هول مو
قفدن ناشي خلاصا بحون وقوع بافته اولان شفاعت عظمى ودرم
اهل جناني جهنمه ادخال اولنده سبوق عفوكناه ايله اهل جهنم خصو
صنده چهارم دركه سعيره سوقيله امر اولنان شامنده بحث كلمه نور
حيد ايله كويا اولان اهل اسلام خفتده وشفع بعض بعضي كناه كا
راح دوزخ قرايه ناردن اخراجي هفتم درجات ارباب بهشتي اعلا مادة
سنده شفاعتي شرفيدر ارزاني بيورايله فيشفع في تعجيل من احساب
عليه من امته الى الجنة تعجيل لفظيله متعلق اولور ويشفع بناء معلوم
ويا مجهول ايله در يعني انقياد امتدن بلاحساب من باب الايمن جنته
دخولارنده تعجيل امرنده شفاعت بيورور كما تقدم في الحديث فيكلم
حسب ثم يشفع فيمن وجب عليه العذاب وجوب معناي ظاهري اوزره
دكلدير ودخل النار منهم حسب لسكون نائبه ونتح ونصبيله على المصدرية
او الظرفية اي على وفق ما تقتضيه الاحاديث الصحيحة يعني شفا
عة نائبه امتمدن كنهكارلري سزاوار عقاب وداخل دوزخ اولنلرناب اولنلر
شاشته حصول بذير اولوب اخبار سالفه مقتضاسنجه ظهور بافته
اولد ثم يومر قال لا اله الا الله بعد ذا كلمة توحيد يله كويا اولنر خفتر
نده شفاعت بيورولركه مجرد فضل وعنايت مولى عز وعلا ايله روزجزا
رهاياب اولله لر نتكم بباني بدايه سطورقلنوب فلم عباسي على عجب
تكرار دن تخالي ايلدي وليس هذا السواه صلى الله عليه وسلم كلمه توجد

وفي نسخة باقية لغة الفارسي

تنشق الارض نسخه

تنشق الارض نسخه

ابواب الجنة نسخه

يوم القيمة نسخه

مصلب احد ثابت خرزت

فائلین متنازلند شفاعت اول خصوصند ماعداه بشفاعه به شان وکلهم جناب رسالت پناهه مخصوص امر عالی دیره و فی الحدیث المشهور الصحیح لکل نبی دعوة یدعوا بها واختبأت دعوتی شفاعة لامتی یوم القیمة قال اهل العلم معناه دعوة اعلم ثم هوه وکسر لامه مبنی للمجهول ضمیر مستتر نائب فاعلیره وروی اعطوا بالبناء للمجهول الی الانبیاء انتها شتاب لهم وبلغ صیغة مجهول ایله فیها رغوب بهم والا نکم لکل نبی منهم دعوت مستجابه ولبینا صلی الله علیه وسلم منها ما لا یعد لکی حالهم عند الدعاء بها بین الرجاء والخوف وضمنت لهم اجابة دعوة فیما شاءه ویدعوت بها علی یقینی من الاجابة کنیده ملک تحریره صحابی اولان مرواید اخبارند بو خبری نفسک معنا سندة ارباب حدیث بیور مشار تحریر حدیث محمد کور ظاهره اوزره محمول دکلدیره یعنی هر نبی سعیر عالی جاهدة دعوتلری کندولری اعلام اولنوب خصوصله مطلوبلری اول دعوت ضمنده تبلیغ وقریبی قبول بیورلمش تبقین ایدر لرو الاهر بنی ذبشانك دعالری وجه مشروح اوزره ماقبل اولمسله مهان ظاهرة اوزره ابقاوا بحق بر ردعوت مستجابه به حمل اولنسه واقعه مخالف اولور مثلا مستجابه لری ظهور ظهوریا فته وحصول بذیر درمالکر دعایه مقبوله مخصوصه و مقرونه دکلدیر صف ارای رسالتمآب انبیا محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلری بحق بنی خدا اولان دعوات مستجابه ایسه حبطه تعدالت بیرون دیرلر اما انبیاء علیهم السلام حضراتی دعالری حالنده مبالغه خوف ورجاده بارجا اولدقلری ایله نشانه اجابتهه قریب اولان نشانه دعالرینی کبنی ماراد وه خداوند کریم یقینا قبول بیورمسیله ضامن اولدقلری امر صرف بیورلرو قد قال محمد بن زیاد الجمحی البصری وابو صالح ذکوان السمان عن ابی هریرة فی هذا الحدیث لکل نبی دعوة حدیثی وبلفظه ابی هریرة رضی الله عنه طریقتدلت روایت ایدرلرکه لکل نبی دعوة دعا بها فی امته فاستجیب له وانا ارجو ان اوخر دعوتی شفاعة لامتی یوم القیمة یعنی هر پیغمبر عالیشانك بر دعوة عامه سی اولوب امتلرینه دعا بیورلرو قوی ایجابت بیورلوب بعضلرینه بر مراد ایدرکه بو روز جزاده امتلرینه شفاعت ایدیون تاخیر بیورلمیوب و فی روایة ابی صالح المذکور لکل نبی دعوة مستجابه فتعجل کل نبی دعوته مقام محل بشارة اولمغین بسط مطلوب برله ظاهر بخ مضمونی مفاده افاده بیورلمیله وفحوی روایة ابی زرعة وهب بن منبه عن عبد الله بن عمرو بن عبد الله البصری سماعا سامیلری جوزه و باعبد الله در عن ابی هریرة وعن انس مثل زیادة عن ابی هریرة فتکون هذه الدعوة المذکورة مخصوصة بالامة مضمونه بالاجابة والا فقد اخبر صلی الله علیه وسلم انه سأل لامته اشیاء من امور الدین والدنیا اعطی بعضها ومنع بعضها واذخر لهم هذه الدعوة لیوم القیمة یعنی نحله لیوم القاقه و زرد بانشه درکه قاقه نزمو شدة احتیاج و مراد روز جزا دیر و حاصله المحن وعظیم جزاله یوم اوزره معطوف در السؤال سکون هزه ایله والرغبة ما فیلنه عطف و تفسیر در جزاه الله احسن ما جزی نبیا عن امته صلی علیه وسلم کثیرا والحاصل محمد بن زیاد ابی هریرة رضی الله عنه دن روایتی ما تندیجه ابو ذرعه و ابی موسی الاشعری رضی الله عنهما دن روایت بیورلرو دعوة معهودة مذکوره همان عامة امتك شفاعتنه مخصوصه و مدخره فرمن الاجابة بر دعای جلیلدیر والاحادیث یرین

وفی روایة واذخرت لدعوتی الشفاعة

روحه قرر

روحه تحریر تفسیر بیورلمسیله خلق لازم کلور دیرلر خرزت دستگیرامت علیه التحیة اتبجون امر دینی و دنیوی بسیار بنی جناب واهب الآمال درکاه هندن طلبکار اولوب بنجه بنی بخشیده و بعضی منع و تاخیر بیورلدی از جمله نکاشته صحیفه صحیح اولان اثار دندرکه سألت الله تعالی ثلاثا فاعطانی اثنتان و منعنی واحدة منها سألته ان لا یهلکنا بما اهلك به الامم فاعطانیها و سألته ان لا یظهر علینا عدوا من غیرنا فاعطانیها و سألته ان لا یلبسنا شیعا فمنعنیها الحدیث عموم امتك شفاعتینه مخصوص اولان دعوة مضمونة الاجابه پی بابان بلیه و رجای عظمی اولان یوم مبعاد الحون اتخار و تنبیه ایلدی فلله الحمد

کسناه

چو قمری روشنجه حوانی لطفك فرداه شبعان شفاعت اولسر بحده

فصل فی تفضیله صلی الله علیه وسلم فی الجنة بالوسیلة نکاشته حریر خرریر اوزره بر وسیله بر بنی بر سلم درکاه فضیلتدن اخص درود درکاه خلق حقیقة وسیله علم وعبادتله سببیله واعات و مکارم شریعه قرب اسا تخی در بو مقامه مرد وسیله ایله مراد منزلت بالای بهشت درکاه اطلاق سبب علی المسبب بابندن مجازا اولور والدرجة الرفیعة ما قبلنی تفسیر دیره والکوثر فوعل من الکثرة تفسیری سورهٔ کوثرده بیان اولندیکه چوجی دلالی بهشت در والفضیلة ضد النقص مصنف رحمة الله سراج اسفیا حضرتلرینك سائر انبیا اوزره بهشت بریله ده تفضیلنه روایت کردهٔ مسلم و ابوداود و ترمذی اولان حدیث لنبیله شواهد لقبلنه اغلب ایدر اما سند ابی داود علیه الرحمة کندولری قریب اولمغین موجبا له تخریجی اوزره انصار البدری حدثنا القاضی ابو عبد الله محمد بن عیسی التغلبی والفقیه ابو الولید هشام بن احمد زمعة مشارالیهما کذا راح البدری بقراءتی علیهما قال حدثنا ابو علی الصدفی الجیانی قرائة علیه انبأنا ابو ذر عبد المؤمن بن ابو بکر الهروی فتح مثناة ایله انبأنا ابو داود صاحب السنن زمعة کرار اگسبق البدری حدثنا محمد بن سلمة فتح سین و لامله ابو الحارث المرادی المصری تاریخنده صفیه حرم سرای نبیمه نوجه البدری انبأنا ابن وهب عن ابن لهیعة فتح لام وکسرها ایله عبد الله الحضرمی فتح المصری یوز یتمشوره کوشه کیر مرحد لحد اولدی وحیوة فتح حاء مهمله و سکون مثناة تحتیه و واو و ها ایله ابن شریح التجیبی فتح المصری ایکیوز بکرمی در تنده عالم اکدارلرندن سرای سرده عزم ایلدی و سعید بن ابی ایوب ابو یحیی بن مقلاص الغافقی المصری نورالله مرقده دین خالص پاك اولمشلردن عن کعب بن علقمة بن مرثد بن یزید بن حشم الانصاری الصحابی ابی البدری عن عبد الرحمن بن جبیر مضم جیم و فتح موحده ایله مقبری مصر مؤذنی عن عبد الله بن عمرو بن العاص بدون الیاء صحابی روایتی صوابدید محدثین دیر انه سمع النبی صلی الله علیه وسلم یقول اذا سمعتم المؤذن فقولوا مثل ما یقول وعبرة بالمضارع للحکایة یعنی صوت مؤذن کوشزد بکن اولدقده کویا اولدیغی کلمات اوائله رطب اللسان اولك دیو بیورلدیلر اما خیعلتین حوقله اولنوره امدی سماعه متعلق قول واره اوراجب و یا مندوب اولمغه نفسها کریوه خلافه ذاهب اولوب عند الجمهور وبنبی مقرر دیر ثم صلوا علی فانه شان من صلی علیه مرة صلی الله علیه

وفی نسخة عن کعب بن علقمة والاقل هو الصواب لعلی القاری

وفی نسخة بؤذن لعلی القاری

وفی نسخة صحیحة ازهر تبدال المثنة لتعلی القاری

وضع لبعضها

بما بنبی

انفضل

عشرا وعلى سبيل التذنب عقب اجابته اللهم صل وسلم ايله لبجنيات سلام له اكرام
ببور واولدى زرا بنم اربعه برذات ولوكرة سلام ورود ابليه حق سبحانه وتعالى
عش امثال حسنات سلام له اكرام اولنور ثم سلوا الله تعالى لى بالوسيلة
اللهم آت محمدا الوسيلة دعاسيله درجة معهود يى بجون خبر ورد
جل شانه وعم نواله جنابندن استدعا ايدرك فانها منزلة فى الجنة لا
تنبغى الا لعبد تنوين تنكير اجلى تعظيم دير من عباد الله ووسيله اعلاى جنانده
برمقام رفيعه دركه بندكان خاص مولادن برفرده شايسته دكلدر الا برعبد خاص
الخاصه سزاوار دير وارجو ان اكون انا هو انا مبتدا وهو خبر وجمله اكون
لفظنده خبر اولوب ضمير عبده راجع اولور يعنى بن رجا مندم اول عبد خاص الخاص
بن اولام امدى اول حضرتك ارفع منازله اختصاصى متحقق ايكن بو
مقامده رجا ايله اديبور ملرى اول حضرتك ارفع منازله اختصاصى نادب
مع الله واول دعا ايله امتثى تشريف وارد بيور ردنى مقصودك فاضله دعا
سى جوازينه خبر مذكور دليل اولور فمن سأل الله تعالى لى الوسيلة حلت
حاى شفاعتى ونشد لامله وجبت معناسنه عليه الشفاعه مركسه بجون خدا
وندكريم عم نواله خضرتندن امت دعاى مقام معهوده ايله نبكا شفاعتيم
متحقق اولور قال العلامة الحفاجى واستحباب هذا لغير المصلى فرضا او
نفلا كان قاله فيها لا تبطل صلاته لان ذكر فى قوله صدقت قاله من كلام الناس
انتهى وفى حديث آخر عن ابى هريرة الوسيلة اعلى درجة فى الجنة رواه ابن كثير
ترمذى اولان حديثده وسيله منازل عليا بهشتدن غرض اعلاى غايت
نزد بكتى اولان مقام جلالا دير ديو بيور ديلر وعن انس قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم ببنا ظرف زمان حوالى هنالك متعلقه بسمعته مبتدا كركه ما بعدنه
اولان جمليه مضاف والمام هنا ابجون جوابه فحنا جد بوا انا اسير فى الجنة
ظاهره اسير منامى وبا اراده سير يقظاتى اولق فحنا جد بر اذ عرض لى خيبر
فتح حاء حاقناه تحقيق فالله مبتدا يى جانباه فيباب كسر فاف ايله جمع قبه كلك
بيت صغير مستدير مبتدا يى خيبر بر واصل دلجوده فيهما لؤلؤ مثل القباب وا
فعدد اللؤلؤ را دلؤلؤ حفيفى وياحس وبهاردر اسا دبلك اوله قلت لجبريل
ماهذا قال هذا الكوثر الذى اعطاك الله قال الكوثر نوعل من الكثرة صفة مشبهه
دير بعد ذا نقل وضع مذكور علم فسلندى ودخول الام المح الاصل واعطال لفظنه
ضمير منصوبى وصل الحق فصحى وفصل ايله اعطاك اياه دينلمك جائز اولور
يعنى شب معراجده زيتبراى فردوسى سير وشهود ايلديكم حالده بغنه بكا رجوى
قريب فبابان اولديكه ايكى جانبى لؤلؤدن سمرغ لسدرة المنتهى اول نهر برساك
اولدم ديد يلر كه كوثردن ابزد متعال بولنرى سيرده احسان ايلدى ديوب ثم ضرب
بيده الى طينه نهره راجع ضمير اطاقه باشتوبى يا تنكير ايله الى طينة واقعدير
وظرب بالبد ادخالدن مجازدير فاستخرج مشكا يعنى جبريل عليه سلام
انجليل دست لطافت بيوسنى جوف كوثرا دخال ايدوب فعرفت منتدن مسك
اخراج ايلدى وعن عائشة وعبد الله بن عمرو مثله قال مناوى رج رسالت
عليه انحى التحيه بيوردى وجراه على الدره اسم جسى واخدى دره دژ
والياقوت وماؤه اجلى من العسل وابيض من الثلج فتح مثلثه وسكون
لام برف درهوا بيض على خلاف القياس افعل تفضيل وبا اصم واسود اساصفه

اولو جائز

اولو جائز در يعنى جريان ايدن آب كوثر در وبا قوت اوزره در واب
ثانى لذاذة وحلاوة جهتندن عسلدن شيرين وبرف دن بيض ايدوكى
امدى انهار اربعة جنان اهل بهشته عام اما كوثر براى خواص موضوعدر
وفى رواية عند فانى هو بجرى ولم يشتق صيغة فاعل وبا مفعول ايله نفى
جرى ضمير ندن حال اولور عليه هو الظاهر انه بجانب قريب منه كما بقال
مررت على زيد اى مكان قريب منه حوض نزد عليه امتى يعنى آب كوثر
جرى معتدل ايله هو ارجا جريان ايدوب شدة جرى ايله زمينى خرق وشق
اغز واول آب نابه نزد يكتر برحوض دلجو دنى مهتادركه بعد الحساب امتم
اول آب نابدن نوش ايلك ايجون ورود ايدرلر وذكر الحديث الخاص اول خضرت
حديث الى ذكر البلدجه امدى حوض مورود كوثر معهود دك غير بدر ونعم حوض
غير بعيد در ونحوه عن ابن عباس وعن ابن عباس ايضا روايات مذكورات آسيا
برواية بخارى ابن عباس رضى الله عنهما رب الناس جنابندن وريد قال
الكوثر الخير الذى اعطاه الله اياه ايام تشريفاله ونكرة بعض همان نهر در باطنه
مقصود دكلدر هلكه اتم واعم در والله تعالى اعلم وعن حذيفة فيما ذكر
صلى الله عليه وسلم عن ربه عز وجل اى راو بكا عنه هو اعطانى الكوثر نهر
من الجنة نهر لبدليه وبا اعنى تقدير بله وعلى المدح منصوبدر بعض نسخه
رفعله نهر هو قوى مبتدا محذوف خبر در اى هو نهر بسبل فى حوضى حدى
كريم بكا انهار بهشتدن برجويبار دلا در بزخشابش بيوردكى اول نهر بنم
حوضمه جارى ومنصب اولور وعن ابن عباس رضى الله فى قوله تعالى
ولسوف يعطيك ربك فترضى قال سلطان المفسرين بوايله بر بشارة نا ويلنده
ايشاردر بيوردى الف قصر من لؤلؤ زبرجد من المسك وفيه ما يصلحن
ضم وباكسر لام ايله يعنى لجودن هرار كاخ معلا دركه حاك عطر انكى مشك
در وهر قصرده بيقصور اصناف حور وانواع خبور وخدم وخشم وسرور اهلده
ومهيا در وفى رواية اخرى رواية اولى يى مبينه روايت كرده وفيه ما
ينبغى له من الازواج والخدم وهر كوشكده نساء جنان وزنان دنيا
وغلمانلرن سزاوار خدمت اولنلر حاضر در هر اب نوبسار اطاردن
امام سهيلى عليه الرحمة نقل ايدركه وحى شكر بيارة منسوخدر صدور
ايدوب بيورركه فرد بيهمتا جل وعلى بكا جوى دلغريب احسان
ابتدا يكم كوثرا يله بنا مدبرا منمدح بركسه اول نهرا جوشى وخروشى
سماع اكرفرا يلسه البته كوثر ديدى ولور بيورد قلرنده اصحاب باصفا
ازدل وجان كيفيتى برسان اولدلر دواشكنكزده ازبسكه زوال
وسد دريجه كوثرا بتدا بكلبز حالده ظهور بافته اولان صدا خر كوثر
در بيوردى فصل فان قلت اذ فقره من دليل القرآن وطليح
الاثر داعم من الرسل بعضى نسخه ده اثار وديكرده اخبار ايله مفيد در
واجماع الامة كونه اكرم البشر وافضل الانبياء اعم من الرسل فما معنى
الاحاديث الواردة بنفيه عن التفضيل صالاده وروده ايدن شبهه يى
بيانله دبركه سرور اخفا عليه الصلاة والسلام ملائكه دن افضل اولان بشردن
اجل واكرم وپيغمبرلرك افضلى اولديغى كتاب وسنت واجماع امت ايله
ثابت ومتحقق ايكن بيض الانبيا تفضيلدن نهى بيورملرنده وقوع بافته

اصبنا

وفى نسخ فيهن لعل الناقل

وفى نسخ شفيعنى نوش امتى لعل الناقل

مطلب خوض نبوى

مطلب بشفيعنى الكوثر

وفى نسخ فى نظر شهاب

اخبار صحیحه بنه معنای موجبه در کقوله فیما حدثنا الاسدی قال ثنا
ابی حدثنا الشرقندی قنا الفارسی ثنا الجلودی ضم جیم ولامله قنا ابن سفیان
ابو مشدد ضم وفتح مشدله وتشدید نون منون ایله ابوموسی محمد البصری
ایکبور اللهایکبده رختمکش دار خرت اولدی ثنا محمد بن جعفر ابوعبدالله
الهذلی المقلب بغندر ثنا عن قتادة ابالوالیه رفیع بن مهران تابعی یقول
حدثنای ابن عم نبیکم صلی الله علیه وسلم یعنی ابن عباس پیغمبر کز صلی الله
علیه وسلم عم زاده سی بکا پیام رس اولدی دیو عبدالله بن عباس رضی الله
عنهما بی وارایدر عن النبی صلی الله علیه وسلم قال ما ینبغی لعبد ان یقول انا
خیر من یونس بن متی فتح میم وتشدید متناه فوقیه والف مقصوره ایله مادری
اسمدیر ویا پدری نامی اولمله نسل یعقوب علیه السلام دن وسلام اوزره پیغمبر دن
صکره بعث اولندی معنای خبر دیمك اولور کله عباد الله دن برعبد شایان
وسزاوار دکلدر برکه بن یونس علیه السلام دن خیرلی بنمی دیمله امدی الفاظ
وجهی ایله حکم مختلفدیر زیرا انبیادن خبر حقنده بو وجهله کویا اولمق کفر ایدر
انبیا ایسه الکره شایسته مقام تواضعدره وظاهر معنا کما تواضع خضرندن دیمله
اولورکه امتدن برکسه لایق دکل وکلدر برکه بکا کمال تعظیملهیونس بن متی علیه
السلام اوزره بنی تفضیل ایدله ولو وفی غیر هذا الطریق عن ابی هریرة قال یعنی اللهاعنی
ابا هریره فاهل ایله مراد ایدر بن رسول الله صلی الله علیه وسلم ما ینبغی لعبد
الحدیث ای الی اخره وفی حدیث ابی هریرة فی الیهود الذی قال والذی اصطفی
موسی علی البشر فلطمه رجل من الانصار وقال تقول ذلك ورسول الله
صلی الله علیه وسلم بین اظهرنا جمله حالیه روایت کرده شیخین علیهما الرحمة
اولان حدیث ثابت بن یزید مدینه منوره ده ورود ایدن انصاری یهودی بر ایله منازعه حالنده
یهودی یا قاسم ابوالقاسم ایدوب جمیع بشر اوزره موسی علیه السلام ی مختار ایدن حق تعالی
دیدکده فرد انصاری غیرة علی نبینا افتخار جهره یهودی طپانجه زن اولوب منافی
عن ذره بنی عالیشان موجود وطالعزه اول مهر نبوت طلوع ایله معروف ایکی یهودی
یا قاسم ابوالقاسم ایدوب رسیان ایوازا ایلدی فبلغ ذلك النبی صلی الله علیه وسلم فقال
قول یهود ورد مسلم بحلس سلطان عالم رسید اولوقده بالتواضع ببور دیمکله
لا تفضلوه ضم اول وتشدید ضاد معجمه ایله بین الانبیا و بعضی پیغمبری
بعضه اوزره بحکم الافضلیه تقدم وترجیح ایتمیکز لیوبیور دی وفی روایة
لا تخیروا ضم تا وکسر یا ایله علی موسی قولنجه حدیث روایتله مذکور ایدرج
صحایق صحیحه وسنانی ابی داود ونسائی ده مندرجه دیرکه موسی علیه
السلام اوزره بنی تفضیل وتخییر فلمیکز خاصلی اخره لنقصی هودی یا علی
سبیل العصبیت والتناخر اولان فضلتدن نهی اولوره یا خود شاه عالم
صلی الله علیه وسلم هنوز سید ولد آدم اولدیغی کندوینه اعلام اولندیغی
یوقول صدور ایتمش اولله وفیه فی هذا الحدیث ولا اقول ان احدا افضل
من یونس بن متی وعن ابی هریرة ومن قال انا خیر من یونس بن متی
فقد کذب بنه روایت کرده بخاری اولان خبرده واو اولدیغی برکسه
بنی جمع وجوهیله یونسدن خیر اولدیغی بعضی افضلدر دیمله تحقیق ایسته
کوره کلاسرع دیدیکی وشایت النوع الرفیع یونس علیه السلام خصوصیتی
اولله وعن ابن مسعود لا یقولن احدکم انا خیر من یونس بن متی وحدیث الاخره

مسلم وابوداود ونسائی روایت ایدرلر ابن مسعود رضی الله عنه خبری
ورود بافته دیو بجاءه رجل فقال یا خیر البریة فقیل یعنی مفعول برونا دیرکه
کافر ندمبالغه ایچوندر خلق معناسینه فقال ذاك یعنی نحن دلامله
ذالك ابراهیم یعنی برکسه پشکاه خضرنه ورود ایدوب ای مخلوقلرك افضلی
دیو خطاب ایلدکده اول خضرت تواضعاً و یا حدامتیدینه اکراماً خبر البریه
ابراهیم علیه السلام والتحیة ورود بیوردیلر فاعلم سر فصل اولات فاء
فلت ثم طبنه جواب اولور ان للعلماء فی هذه الاحادیث ثلاثة
بین الانبیاء تفضلدن ناهیه اولان احادیث صحیحه یی علماً وحدة
ثلثیدن دورت ویلشی وجه نمایان اولور احدهما وجه اقول ان نهیه
عن التفضیل کان قبل ان یعلم انه سید ولد آدم یعلم بناء فاورا بقولوا
ایله دیره یعنی سائر انبیا اوزره تفضلدن نهی بیوردقدری او خضرت رجما
بدن نسبادت سرجملة عالم ایله مکرم اولدیغی هنوز اعلام اولندیغی
نب جنیان اولمشر ایدی فنهی عن التفضیل از لحتاج الی توقیف وان من قضیه
بلا علم فقد کذب پس امر تفضیل سماعه موقوف ومحتاج اولمغین نهی اولندی
وانبیادن برینی هودیکر اوزرینه برکسه بلا علم یقینی تفضیل ایلسه ذالك الفا
لدن کذب اتمش اولوره وکذالك قوله لا اقول ان احدا افضل منه یعنی
دیمکه برکسه یونس علیه السلام افضلدر قولنك مدلولی لابقتضی
تفضیله هوه صبر منفصل یونس علیه السلام راجعدر وانما هو فی
الظاهر کف تشدید فا ایله ای منع منه عن التفضیل یعنی خبر لطوفی علی
اطلاقه یونسك فضیلتنی مقتضی مکلدره بلکی قولی مذکور وظاهرده
تفضیلدن منع دره الوجه الثانی انه قال صلی الله علیه علی طریق التواضع
ومعی التکبر والعجب تاویل دوم شاه سریر اصطفا علیه التحایا تفضلدن
نهی بیور مقدیر برسبیل تواضع وتغلیباً لامته نهی عجب طریقی اوزره در موهذا
وجه مرفوع لایسلم من الاعتراض صحة تعلیله اعتراضدن سالم دکلدر برکه
ذات نبوتمابی وفضیلت وسیادتله مکرم اولدیغی معلوم ورولتی ایکن
خلاف واقعی موجب اولمله اخبار شایسته منصب نبوت اولمامغین
حدیثله اعتراضدن خالی قال الشهاب الخفاجی ولا یخفی انه اعتراض
ساقط فان التواضع خلقه محمودة وهو من شاد صلی الله علیه وسلم الوجه
الثالث ان لا یفضل بینهم تفضیلا یؤدی الخ نخیته وفتح همزه وتشدید دال
مهمله الی تنقیص بعضهم او الغض عن بعضه وضاد مشدد ایله تغضوا
اغماض درکه اعراضدن کنایه در اولمله منه ضمیر افراد ایله بعضه راجع اولور
یعنی وجه وجیه قالت اول خضرتلرك نهی تفضلدن مقصود شریفی انبیا
مبالغه سندن شول تفضلدر برکه بعضینی دیکرلرندن نقص وذم وعیب
واعراضه مؤدی اوله دیدیکلری عبارتدن منتفیدر برکه عیب وذم مؤدی
اولدیغی حالده تفضیل اوله جائز اوله لاسیما ادوات استثنا دندیکی
بالخصوص فی حقه یونس علیه السلام خبر الله تعالی عنه بما اخبره خصوصاً
حق جل وعلا فرقان عظیمنده محمد ندی ولا نکی کصاحب الحوت کریمه سی
وامثالی آیات جلیلده صوت شان یونسه حکایه ایلدیکی لئلا یقع
فی النفس من لا یعلم عصاطنه فتح عین مهمله ایله وضوع یقع فعلیه فاعل

نقص وحقارة معناسنه واحتياط نقل من رتبته خلع رايله ورتبه
الوقيعة اذ قال تعالى يدل من قوله اذا ضربه الله حاكيا عنه اذ ابق فلح
باء موحده وكسر ذي محكي دب الحالفلك المشحون اي المملوء واصل اباق
عبدك افتد بسندان هرب يدرهم اطلاقه هنا له بهرب من قومه بغير اذنه
والحاصل ابرد حكم جل شانه قصة يونس حكايه بيور ديني نقل عجيبة
ناشي ناشناسان مقام اجلال اولا تريد احاطة بينه يونس بيغمبر بنبئه عا
ليه سنه تنزل ونقص ايجاب ابدر حال خطورا نمسون ايجوت تفضيل
نهى بيور ديلر وقال تعالى اذ ذهب مغاضبا يونس عليه السلام دعوتنه
قومنك عدم اجابتلرندن انلره غضبناك اولديني حالده مفارقت ايجون جفوت
فظن ان لن نقدر عليه اي لن نضيق عليه بالعقوبة ويؤيده انكه قرئ
مثقلا كشدة سلك تحرير روايتدبركه معاويه رضي الله عنه عبد الله
بن عباس رضي الله عنهما دن استفسار معناي ايله كربه ايدوب
هيچ بيغمبر ظن ايدرمي كه حق سبحانه وتعالى انك اوزرينه قدرتيله اولميه
سلطان المفسرين بوفضل اكمال بيوروب ان لن نقدر من القدر لا من القدرة
دبو جواب داده اولنمش فرضا بجميل نهى لا علم له حطيطه بذالك بنجه
معاني فرضا ثبوت غافيل اولان كمسنه لر سبب ما اخبر يونس عليه السلام
خطء ونبيه ونقص منزلته وبنى بتنى تخيل ايدوب فلا جرم تفضيلدن نهى
ايلمش اوله لر الوجه الرابع منع التفضيل في حق النبوة والرسالة فان الانبيا
فيها على حد واحد اذ هي شئ واحد لا تتفاضل وجه اوجه جمهور نهى
تفضيل نفس بنبوة وجنبة رسالتده در زيرا بيغمبرلق شانلرن بنبذ من حيث
هي هي بكسان وغير متعدد رومائة بنبوة ورسالت حق اللهدن بشي
واحد بركه وجيله حاصل اولان بعثت بحق دنبوة وتبليغ غير متفاوت اولان
بعثه ورسالت نسبيه فلور واصحابنه نسبتله بيلرندن تفاضل نايابدر
مثلا نبوت آدم نبوة نوح دن افضلدر بيلمز واما التفاضل في زيادة الاحوال
والخصوص والكرامات والرتب والالطاف جمع لطف بفتحتين وهو
الهدية يعني تفاضل وتفاوت ترقي عوارض عارية وخصوصيات ومعجزات
عبادات ومجاهدات وانواع جلل طغاني خبازه ايله حصول بذيردكلرندن اما
النبوة في نفسها وكذا الايمان في حد ذاتها فلا تتفاضل بامور اخر فان زيادة
عليها امديجا بنوتك ذات وحقيقتنده تزايد وتفاوت ناپيدا بلكه تنا
وت كما سبقت الاشاره حقيقتنى اوزره زياده اولان احوال اخر نمايان
اولور ولذالك منهم رسل بنا برون بعض بيغمبر لفت بنبوت اوزره
وصف رسالت زرى سبيله موصوف ومنهم اولوا العزم وانبيا دن بعضى جمله
واحتياط وجزم صاحبلري اولمغله معهودلر من الرسل من نبعبضيته
اولوا العزم نوح والخليل ر الر وموسى وعيسى والحبيب محمد صلى
ومنهم من رفع مكانا علنه سبت وثبت وحدنوح اولان اخنوخ نام وادريس
لقب بنى عالبجا هدركه شانلرندر ورفعناه مكانا عليا شرفيا فنه نزولدير
سوى اسمان اوبا جنانه رفع بيورلدي ومنهم من اوتي الحكم صبيا يعني
انبياي كرامدن يحيى عليه السلام دركه خفتنا هو انبياه الحكم صبيا نشانى
جلالت عنوانى صدوريله فتنه وصغري حالنده نبوت وبافرانت نوازات اعطا

مطلب
جلب
في الغيبة
والغد

بيورلدي واوتي بعضهم الزبوره جناب خليفة الله داود عليه سلام
الودود حضرتلرينه زبوره بيورلدي واصل تلمساني ده ضمنيدن اله
زبور جمع زبور مسطور دركه حريور مكتوب معناسنه در وموسى وعيسى
وادريس ونبيت عليهم السلامه شاملدر اولوب صحف مكتوب اعطا
اولندي دعاء اولوره وبعضهم البينات وبعضلرينه معجزات بخشايش
حق وعطاياي فياض مطلق بيور بلوب واتينا عيسى بن مريم
البينات ايله شرفياب سي مصدر وفتحه احياء موتى وابراء اكمه والابرص
بنه لوي احياء اولندي ومنهم من كلم الله كليم الله موسى عليه السلام
شب خبرتره وطوره ايكى دفعه مكالمه ومناجاتله تكلم وتكريم ايلدي
ورفع بعضهم درجات خاتم الانبياء والمرسلين حضرتلرينه تفضيلاً اله
على غيره في المقامات اكرام بيور بلان درجات كمال ومقال وحال خيطه
شماريون بيرونديركم اول قرءه اكثر مرتكبه بيغمبران افضلدير فال الله
تعالى ولقد فضلنا بعض النبيين على بعض الاية في الجملة ويسن
ارباب النبوة ثابت ومقطوع به در وقال تلك الرسل فضلنا بعضهم
على بعض الاية يعني فضائل سنيه وبهيه وفواضل انسانيه اله
عالم وعباده ومراتب جليله ودرجات عليه ايله عقباده بيغمبراندن
بعضيسنى بعضى اوزره تفضيل ايلديك بيورمش قال بعض اهل العلم و
التفضيل المراد لهم هنا هو مقدر وبما تقدم اوزره عطف اولور وهما
مقدم ذكرا ولبنان مقامه اشارندبو في الدنيا متعلق بالتفضيل وذالك
في ثلاثة احوال وفي نسخه اوجه بعض بعضه مهرة علم كتاب وسنه بيور
مشركه بو مقامده انبيا بجون مراد اولبنان تفضيل دنياده اولوب
عقباده مقصور دكلدر بوسبب تفضيل في الدنيا اوج اوصافله بربار
ظهور در ان كون ايانه ومعجزاته ابهر معجزات آيات اذن اخصدر
يعني صوارف عادات وتحدي مقرونه مفروضه معجزاتي اظهر اولمغدر
واشهر عطف تفسير قرآن مجيد واشقاق قمر وانشقاق بحر وانقلاب
عصا آسا اشهر نباتدر اولكون بالنصب امته انكى واكثر واتقى
سائر امملدن كيفيته كه كيفيته انقى وبسيار تر وغالب وامة محمد صلى الله
عليه وسلم من جهة الكيفية انقى اولمغى كتنم خبر امة ايله
شرفياب سيله ظاهر ومن جهة الكمية ازيد اولوقرى زبان
بنى ندن صدور ايدن خبر معجزاتي ايله باهر وصفوف مؤمنين
يوز يكرمي صف اولوب سكسان صفي صحابه بنم امتمدر ديو بيور مشكر
وبعضى نسخه ده اكثر لفظى بدل اظهر وافعدر اما الاظهر هو الاول اما
بحوث في ذاته افضل واظهر انقى وانبنى ومعجزه ايله انور واشهر
معناسنه در وباخود تفضيل اول بيغمبر حقنده اشتده افضل وانور
اولمق حيثيتى ايله در سيد الورى حضرت مصطفى عليه التحايا
نك افضليتنه دلالت ايدن متضائلر ذاتيته اسا اولوركه ابزد
متعال جميع موجودات دن اقدم اوذات مختاري خلق ايدوب علة
غائيه بجموع عالم ونور مشكوتى محل فيوضات انوار ذات واسرار
صفات ومعدن ظهور تجليات قدريه وفضله في ذاته راجع

الى ما خصّ الله به من كرامته واختصاصه بالجزء من كلامه او خلقه او رؤيته او ما شاء الله من المطافة وتحفه ولايته واختصاصه تحفّ طفّ
نا وفتح حا ابله جمع تحفة بمعنى الهدية ثم بقي هو بيغمبران حذا تندة
ظهور ما فتا اولان فضلى حق جل وعلا الى منافيه عظيمة وقرانيه جسيمة
تخصيص الله بكرامانه راجع الى الدري كلام وخلعت طوري وتحبت ابله سرفراز
والطاف خفيته وهدايا بهيته ورب جليله برله اختصاص بيور ديبله عالمك
اولور وقد روي تفسير ابن ابي حاتم ومستدرك حاكم صاوبان اولديغي اوزره
وهب برسنه دن مروي در ان النبي صلى الله عليه وسلم قال ان للنبوة الفاظا مالاو
ازمة المجد الاسنى صلى الله عليه وسلم بيور مكله مفروضة بالرساله اولات
نبوت ايجون تكاليف شاقه حاصله در يعني تبليغ رسالته نبجه
ميثاق كثير هو ايداد در وان يونس نفسي منها فتضيق منها فتضيق مصدر شعله
منصوب در وضمير منها انفاله راجع اولور الرابع ضيق راو فتح ياد موخذه
ابله وعني مهمله ابله اول تفصيل دركاه فصل بعيد تولد ابله توجك
مشترو انفاللدة استعارة نصرتجنيه نهمته بديدا اولور بقفي يونس عليه
السلام حمل اعباء رسالته اعضا وجوارحي تعطيل ايدي تنكم ولد
ناقه دا دركاه تحمل اثقيوب وتابلدن اعضاسي نفك ايندكي كبي امر
رسالت طاقت كذار يونس اولمغين فحفظ رسول الله صلى الله عليه
وسلم موضع الشته من اوهام من يسبق اليه بسببها جرح فتح جيم
وسكون لا ابله طعن معناسنه دير في بنوته او قدح في اصطفاكه
وخط من رتبته ودهي في عظمته شفقة منصوبا حفظه باعلمته دبا
مفعول له منه صلى الله عليه وسلم على امته يعني بين الانبيا تفضيل دن
نهيي بيور دقدري يونس عليه السلام ضجر وسامتدن ناشي حاصل
اولان اثقال برله نبوته طعن واصطفا واجتبا مفامنده عيب وشين
ورتبه لرندن خط وتنزيل وعصمتنده صفقي نوعم مرالق اقدامدن
اولغين امتينه رحمة كو شفقة حضرت سرور اكرمينا نهي مفاضله بين
الانبيا ماده سيندن نهي وامتني حفظ وحمايه بيور ديكر كه برفرد شان
شرف نبي بيغمبر اندن اوهام سخيفه ابله رهنورد دير بادبه ضلال اولمله لو
وقد ينوجه على هذا الترتيب يونس عليه السلام عهد نبوة والطاف كرا
منه تخصيص بيور لسينه ترتيب ابدن وجوه اربعه اوزره توجه ابدر
وجه خامس وهو ان يكون انا لا ينبغي لاحد ان يقول خبر جديشده
وارد اولان انا راجعا الى النابل نفسه غير النبي صلى عليه وسلم
ذات فاعله ضمير متكلم راجع اولمغين اي لا ينبغي احد غير الانبيا اولبا
وعلما دن بركسه طوغ انمبه جواز وصلبه بلغ من الكاوراي ابله صلاح
وزياده كي خبر وباذا لمحله فطنت معناسنه والعصمة والطهارة ما
بلغ يا مصدر به ويا خوذ مصوله در انه يونس انه خبر من يونس معمول
يظن للجل ما حكى الله عنه يعني اول قابل ولو فهم عالي رسبه وافعال رتبه
دن معصوم فاخلاق دنيه دن عاري ومحفوظ اولوب مرتبه ولايت
وكرامنه ندم نهاده اولورايسه نوعم اخسو لكي يونس پيغمبر دن خبر لو
اوله ويونس عليه السلام كي نضجر ونبرم وقلت شكيب جفاي قومدن

ناشي

فاشي حق سبحانه وتعالى قران كريمده حكايه بيورديغي فصله سببي ابلا بر
زه كتدو نفسي اولديغيدر فاضلة كورمه فان درجة النبوة افضل واعلى
وان زيارتبه عالية نبوة درجه اولميا واستغفار دن عند الله تعالى اعظم
واعلى در وان بكسر الهمزة وفتحها ثلث الا فعا رجع قد رلم تخط
عها شئ بدطا ابله اى لم تنزله عن درجة النبوة حبته حريل والا فلي
يعني الحكمة باهرة فريجون جل شانه حضرتلري پيغمبر ابتله تنذير بيور
ديغي سفدا ده مذكوره انلرك درجة نبوتدن دلالته رشاد بل زياده رماد
خط وتنزيل ابلر اما حسنات الابرار سيئات المقربين فتحه مفاد اعلا به
نسبتا خلاف اولى ظهور انمش اولور وسيجي بده في القسم الثالث في هذا
بيانا ان شاء الله تعالى فسم بسومده تحت مذكور در اولان اضبارد
سياتي شافي قريبا زياي بدر ونقد بان لك الغرض عبر مجمله ورا ابله و
سقط بحاجرد ناه شبهة المعترض كتاب تشفي سنكجون مقصود ظاهر اولوب
مخصصه تقرير وتحرير ايندكجه وجهله بحث مناضله وخبيثت اوزره
اعتراض ايدنلرك مريب وشكي سا قط اولدي وبالله التوفيق على طاعته
المعبود وهو المستعان في كل مورد لا اله الا الله هو الواجب الوجود وصلى
الله على النبي الجود فصل في اسمائه صلى الله عليه وسلم وما نضمنته من
فضيلته بو فصل رشته كشي جواهر اسامي والقاب بني نهايي ومفضلي
مشعير لطايف بيانده دير ومنه سبحان وتعالى فخفي وكلدير كه اكثر اسماء
فخر عالم صلى الله عليه وسلم صفات كريمه دير غلبه استعمال هر بري رتبه
علميه رسيده فلشدير وكثرة اسما شرف مسمايه دلالت اتمكين تام تاميلر حمزه
بيوسنه اولد يعني شرح ترمذي ده نصيح اولنوب اسماء اسنى دخي طقسان
طقوز اولمق مروي در وبعضي اسما لفظ فعل ومصدر اولمق اوزره مصدر دريافته
اولوب اكثري صفات مارحه اولديغي باهره در جلال الدين سيوطي عليه الرحمة
البهية في اسماء النبوية نام مختصرنده والزرقاني الانبقة في اسماء الخبر
الخليفة ابله بنام رساله لري بو بابده بسيط بده علما در حدثنا ابو عمر
ان كثير عبد الله موسى بن قال ثلثة فتح ثا بي كسر لام وبا وحا مهملة ابله قدري العصد
با لوكده معناسنه القفية نا لوفي ابو عمر والحافظ ابن عبد البر ثنا
سعيد بن نصر ثنا قاسم بن اصبغ مفتوحة وصاد مهملة وموحدة
تحتيه وعني بجمله ابله تحدث اندلس ابو محمد الاموي صدر اعالي الاسناد
اولوب اوصوف فرق نادر تحدث فرطين عالم بنا به روايته اولدي ثنا محمد بن
وضاح ابو عبد الله القرطبي ايكيوز سكسان ثلثده حاك تحدا ولدي ثنا
يحيى بن اليحيى عالم اندلس وراي سوطا ثنا مالك عن ابن شهاب الزهري
عن محمد بن جبير بن مطعم عن ابيه يعني محمد دخي بدري جبير دن تحديث ايلدي
وجبير بن مطعم بن عدي صحابي كرامدندر الحي طقوزده وراي القبم او
المشدد بره قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لي خمسة اسماء انا محمد
واحمد تقدم جارورلر
براي تقرير وتاكيد وبا تخصيص اضافيدر ولذا دلت ها على ذلك حقيقي
دكلدير وله مفهوم عدد غير معتبر خصر افاده اتمز وحرير تحرير ابن عساكر اوزره
لفظة خمسة كلام خضر تدن اولمق تخلدير باخود معنا دبك اولوركه بنم
ايجون بشي عدد اسم حاصيلدر لكن جليل اول اسم ابله بكاشميه جليل

ابني قال ثنا

ابدي و يا حي اسماء اوصاف دلورو يا اسماء خضرت تو قبضيته اول بني حالذ خق
سبحانه و تعالى اول اسما ايله جبني شميه و يا اول خضرت كندو نفس نفيسي
بنام و يا بدر و جد شميه ابد كلرندن ماعدا اسمله شميه ايلمق اقتضا ايدر
دعشر انا محمد و انا احمد و انا الماحي الذي يمحو الله به الكفر و انا الحاشر الذي
يحشر الناس على قدمي مفتوحة تشديد ديا و ساكنة تخفيفيله درايي بحذرون
على اثري و بعد بنوتي و انا العاقب اشتقاق اسماء مذكوره و معنالري قريبا كلام
بديع النظام مصنف ايله بيان اولنور و قد سماه الله تعالى في كتابه محمدا و احمد
ما كان محمد ابا احد من رجالكم و لاكن رسول الله و ما محمد الا رسول الله و محمد رسول
الله و مبشرا برسولي ياتي من بعدا سمه احمد ايات كريمه لسنده اسماء شريفه مذ
كوره ايله ذوالجلال و الاكرام حبيبني بنام بيوردي في خصايصه تعالى له اي
ما اخصه الله به ان ضمن تشديد بمعه ايله اسماء فاعل ضمن و مضاف اليه ضمن
پيغمبر عليه السلام راجع در خناء بكا نه مفعول ضمن فاعل و يا مفعول له مضاف
مصدر دره فطوى اثناء و فتح همز و سكون متعلقا ايله بقال هو في اشانه
و شانيه اي في لحاظ رفيت اوزره منصوبا و لورو طوى اخفا و بنهان ذكره عظيم
شكر يعني حيف جل و علا اول حضرة ما يشتمل عليه اسما و اعلا بنده نفوس
بيورمغله تخصيص ايليوب و خلال ذكر نده عظيم شكر بني ادخال ايلدي
انك لعلى خلق عظيم و انك لتهدي الى صراط مستقيم ايات جليله سندن
و رودي اسما فاعل اسمه احمد فاعل للتفضيل مبالغة مرفوع خبر بعد خبر
و يا منصوب مفعولدر من صفة الحمد جار و مجرور مبالغة صفه اولور يعني
زيادة محمد بنوتي افاده ايتمكله حمد صفتندر ما خوذدر و متعلق و مفضل عليه
قصدا للتعميم و لا فائدة الشمول حذفي اولنمشدر نحن الله الكبراي من
كل شيء و لا افعل صيغ مبالغدن اولديغي ظاهردر مثل حمار و ابلبوب
مفاد احمد حمارين ايلمكدر و قال النحاوي في سفر السعادة احمد اسم نبينا
عليه السلام بنعول مضارع و لامن افعل التفضيل فهو كاحمر و اصفر و هو
ابلغ من محمد و هو من تكاملت مناقبه و بلغ النهاية في الحمد قال الاعلمي
الك ايبت اللعن لكن كلا هما للحامد الغرج الجود المحمدي
انتهى مصنف عليه الرحمة اسم احمد نقدم بيوردي في كتب مقدمه ده
اسم بني اخر الزمان احمد ايله اراينمش كتابه الكريم و حكايه ايتمش عيسى عليه
السلام لسانندن قران كريم ناطق و لديغي اسم جليلكز نور بخش مشكوة توريه
قديم اولديغندندر و محمد مفعل مبالغة من كثرة الحمد اي المحمودية
المستفادة من مصدرة الذي هو التحميد الموضوع باعتبار بنائه للتكثير
فهو صلى الله عليه وسلم اجل من محمد فتح حا و كسر ميمله صيغة فاعل و افضل
من محمد فتح حا و كسر ميمله مجهولدر اي يحمد عليه الفا يا اعظم الحامدين
و محمد مصطفى اكرم المحمودين دير عبارتده لف و نشر مرتب احمد و محمد معنالريله
غايان و يا بعكسي ذالك لف و نشر مشوش دخي بعضي نسخه ده مظبوط صدر
امدي ايكي معناهان اسم احمد دن مستفاد اولمق غير بعيد دير
زيرا فعل كاهو فاعل و كاهي اي مفعول مبني فلنور و اكثر الناس حمدا اي محمودا
كون مصدر بمعنى المفعول و الحاصل صفة حامد ثبت و محمود ثبت خرفت شا
لنده عنايت كمال درجه سيده و نهايت جماله پيوسته در فهو احمد المحمودين

وقال النبهاني روى الكفعمي لعل القارئ

مادة ب ا ح

واحمد الحامدين

واحمد الحامدين و معه لواء الحمد يوم القيمة بفتح فتح يا و كسرنا ايله و روى
بصفة المفعول له كما ل الحمد و يشتهر من باب الافتعال و في نسخة بشهر
من باب التفعل و يبتشر في تلك العرصات فتح را ايله جمع عرصه در
اصل هر جاي فراخ و محل و سعيد در كه اثره اثر بنا نايله اولنه براي مبالغه
عرفات اسا جمع اولندي مراد مقامات و مواقف روز جزادر بصفة الحمد
اي العامة للخلق و يبعثه ربه هناك مقاما مفعول و ياظرف و يا حالت
ايله منصوبدر محمودا كما وعده بحمده فيه الاولون و الاخرون بشفاعته
لهم و يفتح عليه في ذالك المقام من المحامد جمع محمدة كما قال عليه السلام
الصلوة و السلام ما لم يعطه بناي مجهول ايله غيره فعله نائب فاعليدر
يعني مثله سر اصطفا عليه الصلوة و التحايا محمود بن حامد بنك احيد و اكرم
في دركه يوم الدين رايه حمد اول سردر دودمان رسالتله در كمال حمدي تمام
و عرصه گاه محشر ده لغت حمد له پرچمتو عالمكير اولوب خداي جليل حبيب
جمليني كما وعده جاي مقبول محمود بعث ايدوب الم يشرح و يسبب اول
سجاد عنبر باد شفاعتدن فيضياب و رايه كبر اولدقلرندن رتبه و الا يسنه
حمد ايدلي و اول شاه سرير قاب قوسيني اوزره مقام ممدوح محمود نجه
محمدت ارزاني و كشاي فيلنور كه پيارسي اولدقلري خبر بحث اثري اوزره ليس
محامد و فتوحا تيله مكرم و مجمل فلندي و سمي احمد في كتب انبيا نه بالحامدين
و امته محمد صلى الله عليه وسلم كتب پيغمبرانده مبالغات في الحمد ايله
يعني الانام بنا فلندي مثلا محمد رسول الله مولده بمكة و هجرته بطيبة
و ملكه بالشام و امته الحامدون كلمات حكمت ايات نور بخش مشكوة
نوريه فلنمشدر تخفيف ان يبقى محمدا و احمدا ي بان يبتمي زير الفظ
حفيف حرف با و يا على ايله نقديه ابدر يعني مناقب حميده و مرات محموده
و مبهج حداد ايله مختص و ملقين محمد و احمد ايله باد بيوردقده جديره
و سزاوار ديمكدر فتم في هذين الاسمين من عجايب خصايصه و بدايع
ايات في آخر وهو ان الله تعالى جل اسمه خمى ان يسمى بهما احد قبل
زمانه احمد و محمد اسم شريفلرنده كمال صفات حضرتنه كمال صفات حضرتنه
دال عجايب خصوصيات و غرايب علامتدن نوع آخر صور ربنا و بركه حضرت
ايزد حكيم علا اسمه الكريم نام حبيب بسترم عليه السلام و الكرم حمايه و اوان
ظهوريده اقدم بولمايله ذكر اولنمش مستقر فلنمرزده جانت ايلديكه
برزه علو شان حضرتده مشاركه احمد المحمود و غايه بيوردي اما
احمد الذي اني في الكتب و بشرت به الانبياء فمنع الله تعالى بحكمته
ان يسمى احد غيره و لا يدعى به مدعو قبله حتى لا يدخل لبس في
الامة اشتباه و كان على صعيد القلب او بلك اما نام احمد كه انجيل
جليل و سائر كتب السماء نور بخش اولوب كليم الله و كلمة الله عليهما
السلام آنكله تبشير امت بيورمشلر ايدي ليس فريبون حكمت خفيه و
ارادة علية سي ايله اول حضرتندن ما عدا برزديك غلبت برله
مسمى فلنمدسن منع ايلبوب احمد تختار صلى الله عليه و آله الاطهار
صاحبنك اول نسبة موصوفيت اوزره مدعى اولماسي و ندا المدي تاكيد
بحمد اسمه نكاه الشفاعة ايدوب صفيمنه سماي لكنا غير اصغا قلوب

و في نسخة ارى بسترم له لعل القارئ

و اعتبار محامده

ومساوه ولانه ربب وكان رهاياب اولمق ايحون نامداشي اولدن توفي فيلندي
امّا امام نشير عليه الرحمه دن نقل اولنان اسم حضر عليه السلام قول احمد قولي
مردود در كما ذكره ابن وحيه عليه وفخر عالم صلى الله عليه وسلم دن صكره ابتدا
اسم احمد ايله تبرّكا هوسوم اولان پدر خليل نحوي احمد بن عمر در وكذا لك
محمد ايضاً مصدر عاده بمعنى غاده ورجع وعرفاً تشبيه وراد اولنور وكذا لك
لفضي تاكيد ابدر ولم يسمّى به احد من العرب ولا غيرهم الى ان جاء واشتهر قبيل
وجوده عليه السلام وميلاده عطف تفسير وجوه ان نبيّا يبعث اسمه محمد
نسبي قوم خليل من العرب اتباعهم بذالك رجاء ان يكون احدهم منصوب
خبر مقدم هو اسم يكون ميلاد وقت ولادت ومولد مكان در ناخ اكثدر
بدن سكز يوز يتمش ايكي سالنده ومانيسانك بكرمبحي وياغرسنده وشهر
ربيع الاولبك اون ايكنجي كيجه سي اوننجي ساعنده عزونا ايله تشريفلرنه
ره وجود ايلديكي ربيع في ربيع ربيع والحاصل اسم محمد دخي نام نام
احمد اسا حمايله يبور يلوب عرب وغير يدن بركمسنه نام محمد ايله بنام فيلنمدي
ناكم اول حضرتك زماني ولادتي اخبار رهبان ايله اخر زمانده پيغمبر عظيم الشان
طرف رحماندن بعث واسم سامسي محمد در ديو شهر تباب اولدقده قوم عربدن
انذك طائفه يسرانك محمد اسمله مسمّى فلمد بلركه بعث ايله موعود و منتظر
اول ولد مسمّى به اولمق عذا سبله بادا يندبلر والله تعالى اعلم حيث بجعل
رسالته حيث ظرف وفعل مقدره مفعول به اولور اى يعلم الان افعل لك
ينصب المفعول ويجوز افراد ازليس كل محمد رسول ولاكل فاطمه بتول
وهم قبل ظهور صلى الله عليه وسلم محمد اسمله موسوم اولانلر محمد بن احيحه
فخم هزه وحائي مهملتين بينده ياء وها ايله بن الجلاح ضم جيم وفتح لام وتخفيفه والف
وخاء مهمله ايله الاوسي قبيله انصاره لسنبدر ومحمد بن مسلمة الانصاري وصف
انصاريا ايله ياد يبور لديغي شرفياب اسلام اولوب محمد بن احيحه شرف يابالا
سلام اولديغندا شارندير ومحمد بن براي البكري براى فتح مؤخره وراى ممدوده
وبادال مهمله مشدده ايله وبكر قبيله مشهور به لسنبدر وعده من الصحابه ابو
موسى ومحمد بن سفيان بن مجاشع واختلف في صحبته ومحمد بن عمران كسر عين
وسكون ميمله وبعضى نسخه ده ضم خاء معجمه ايله حمران مضبوط در الجعفي بفتح
الجيم ومحمد بن حماني ضم حا وزاي ايله السلمي بضم ففتح لام سابع لهم بونلر
شش يوز ذات اولوب يدي دكلبر لسطير سهيل اوزره اوج يوز در امّا بن حزم نقلي
اوزره بكرمي يوز بالغ اولور وبقال اوّل من يسمّى محمد في نسخه محمد بن سفيان
بن مجاشع التميمي واليمي اى اهله فهو من اطلاق اسم المحل على الحال فيه تقول
بعض نسخه ده يقولوب يل محمد بن اليحمد من الازد وفي نسخه ازدى نسبه
الى الازد من اليمن وبحمد فتح مشناة تحتيه وسكون حا وضم ميم وبا ضم يا دو
وكسر مهمله مضارع عدت مشغول علمدير وال مقارنه لسنله لادا خلده فمن
العلميته يعنى اهل بن ابتدا محمد اسمله مسمّى فلنلر محمد بن سفيان دكلبر
بلكه محمد بن البحمد ديرديدكلري وما هو الشايع اوزره سابع اولور فتح حمى الله
تعالى كل شيء من تسنى به اذ يدعى النبوة ويدعى ها احد له ان يظهر و
العطف بالواو الذى في معنى النفي والنهي يفيد العموم عليه بسبب بشكله
كسر كاف اولمايله در واحد في امره حق تحققت صبغة فاعل ايله السمّان

مطلب محمد بن عبد الله قبل مبعوثه
وفي نسخة لم يسم
لعل الغارى

وفي نسخة السمان
لعلى الغارى

كسر سين وفتح ميمله علامه معدا سبله ان صلى الله عليه وسلم ولم بنازع بفتح الزاى
احد عليهما نبهما اى في التعيين يعنى بعد ذا جل وعلى حضرت هولى هو
برمحمد اسمله بنام اولنلرب ادعاى بنوت وركسنه مسمّى بطله بيغمبر
اسنا دندن منع وحفظ ايلديجا واول ديو ايفاع كسنه شاشندن هعصبر
اولنلر حارف للغاء ظهورا فسبله عجبا بوكسنه بنى معهوده سيدر ديو فيله
ايفاع شك ابدن اموري دفعى زهى ايله صانت بيور دبكم اول حضرت ايحون
محمد بن واحمد بت اوزره دالنان علامتان حارجده نبيّن وتحقق اولوب
تعيين موسو مبتين ده هيچ كس ميدان منازعه ومعارضه ره قدوم كماينبغي
اولدي سوامّا قوله صلى الله عليه وسلم وانا الماحي الذي يمحو الله بالكفر فسر
ماء تعبيريه وفعل مبنى للمجهول دره في الحديث الماحي صفة حضرت وياصيغه ن
منقول علمديروال وصيغتى تذييل ايحوندير ويكون نحو الكفر امّا من مكة
بعد الفتح وبلاد العرب مراد جزيره عرب وساحاتى اسلامدير وما روى
ضم زاى وكسر واو ايله اى قبض وجمع له من الارض ووعده صيغه
مجهول ايله انه سيبلغ ملك امته يعنى بر ماجى صفتيله متصفيم كه
حق جل وعلى بنم سبيله كفرى محو وازاله ايدر پس نفس حديث ايله
معناى ماجى مرعبر احتياج الى تفسير غير بيان اولندي غايه لمحو
ومحل ومحفل اولمغين اويل سيور لديكي كه ازاله اشركوه بعد الفتح وجزيره
عربدن ايام حيات رسالت پناهدهوقوع يافته اولوب ذكى
روبت الى الارض فرايت مشارقها ومغاربها وسيبلغ ملك امتى ما روى لى
منها خبر شرعى منطوقيله اول حصرت روى زمين قبض وجمع اولنان مذار
محلدن ان اله كف اوله واول حضرته وعد اولندبكه امتنك ملك وغلبه سى
كندويه جمع وازاله سيور يلان محله در منتهى فيلنه امدبح اضبى لال كفر
حضرت سيد الثقلين صلى الله عليه وسلم دن بركة نور وجه واو نشر يفيله
نبوت بافته اولمغين محو كندويه نسبت اولنوب كان ذات شريفى حقيقتى
ماجى اولن بر ويور جمله محو خاص اولوب او بكون واما ان يكون
تعبير اولنمق خوفى ابتدا ابدي المحو عاما بمعنى الظهور والغلبه يحور
محو جميع امكنه وازمنه هريرى وملت اوزره غلبه وظهور معنى كماينبغه
اولمقدير كما قال تعالى ليظهره ضمير دين خلقه ويا رسولا مطلق راه
جعدير على الدين كله يعنى حق جل وعلا شان شرفيا بده نبى نوع بشر
دينى وجه اسكادر يابدى جمعيتى اوزره رسول الله غالب وعالى اولمق
ايحون رسولى هدا ايله بعدك ايلدي وقدور تفسير في الحديث روايت كرده
بيهقى وابو نعيم اولان ماجى اسم شريفنك تفسيرى ورود ايلدي ايله
للذي محيت به سيئات من اتبعه بما انعم الله به على امته من الكفرات يعنى
نسخ دين ساقط دير وقوله وانا الحاشر الذي يحشر الناس على قدمى
تخليف وتشديد يا ايله اى على زماني وعهدي وها بمعنى وناسله واد
بعد الحضر عالم وجوده قدم نهاد اولان خلق در اى پس بعدي اى بعد بعثتي
نقدير مضاف ايله من غير فاصل على الذي قدمى يمك اولمق ويا قدم مقدر
ويا مشى مايتبعه الناس فيه اولان شريعت مراد اولنه بعد نزول عيسى عليه السلام

دین محمدیه تابع اولاجعفی ایا اولور کما قال تعالی وخاتم النبیین وسمی عاقبا لانه عقب وفع فافله خلق غیره من الانبیاء یعنی خیر پیغمبرات اولدقدن صکره عاقب تسمیه اولنمش وفی بعض النسخ الصحیحه هنا فی الصحیح انا العاقب الذی لیس بعده نبی وقبل معنی علی قدمی ایچ بحشر الناس بعقبی یعنی خلق بنم مخرمدن حشر اولنورلر بنم اوله کما قال تعالی لنکونوا شهداء علی الناس ویکون الرسول علیکم شهیدا ایراد ایله شریفه ده مراد شهادت مشاهده ومعاینه معنی سنه اولدیغنه بناء در اما جمهورک شهادت حقیقی اولمسنه دلیل در عباره مذکوره معناسی حاشردن ما قبلینه متعلق ایکن تاخیر بیورلدیغی عاقب وحاشر بو معنایه اولدیغنه ایشاره تدبر بعضی نسخه ده معنای حاشر دائر بو مفاده بنجه معانی زیاده تفکر شدیر وللعارف بکفه الاشارة ومعنی قوله فی خمسة اسماء قیل انها موجودة فی الکتب المتقدمة وعندا ولی العلم من الامم السالفة والله اعلم سؤال مقدره جوابدرکه اول خصرنك بسیار نام ناهی والقاب سامیلری شهرت شعار ایکن بنم عدد خصراده معناسی ندیر لیس نورات والجیل اساکتب منقدمه موجود وعند الاصفیا والعلماء السالفه مشهور اولان اسماء شریفه بو نظر دیقه اولور اما بیتا فی بنجه اسماء لطیفه کده حیا طاوماوه ما قبلا اساکتب سابقه ده بنجه فلا معارضة وقد روی عنه علیه الصلوة والسلام کما فی الدلائل لابی نعیم فی عشرة اسماء وذکر منها صمد جمله العرش طه ویس حکاه مکی باب اول فصولنده صففلا نقدم ایدوب لبیان سیناه وبنبان معناه ایراد بیورلدی وقد قیل فی بعض تفاسیر طه ادله یاطاهر یاهادی هر بر قندت بلهم مراد اولندی وفی لیس یاسیده حکاه السلمی بطم صفح صاحب تفسیر صفایق اولان مفسره جلیلدیر عن الواسطی محمد بن موسی وجعفر بن محمد امام جعفر صادق ولد محمد باقر رضی الله عنهما وذکره غیره ابو محمد مکی علیه الرحمة غیری یقال الدی لی عدهم اما فذکر ذلك الغیر الخمسة التی فی الحدیث الاول خبر بشیره ده کذا راجع ابدنا محمد واحمد وماحی وحاشر وعاقب اسامی سامیلرك ذکری ایدوب قال خمسة دیکر بیانده بیورلدیلر وانا رسول الرحمة وما ارسلناك الا رحمة للعالمین کریمه سی وانما انا رحمة مهداة خبر شریفی منطوقنجه رسول الرحمة مؤمنینه شفیق وخصوص وخلقنه الله دنیاده وفوز فلاح الله عقباده راحه وکفاره قبول جزیه الله قتل وسبی دن دار الامان راحه اولمغله رسول الراحه تسمیه اولندی وراحه نفی کلفت ودفع مشقت در ورسول الملاحم فتح میم وکسر حاء مهمله الله جمع ملحمه حرب شدیده معناسنه در وفی الاصل معرکه افنا لدیر انعام ابطال واذ دخلتم ناشی حربه ملحمه تسمیه اولندی سرحبل ورسلین صلی الله علیه وسلم سیف وجهاد له مامور ورسل بیور یلوب معه سنه تبوکده وبعده امتدن ناشی ظهور ایدن غزوات وجهاد بر بیغمبر وامتینه روی قلمدی امدخ مومینه حصول غنائم وبعضی کافرینه هدایت اسلام ظهور بله ملحمه دخی عین رحمت اولمغله رسول الرحمة اولدقلرینه رسول الملحمه اولمرجا منافی اولماز اما اخبا سینه رحمت ودشمانینه حرب وقهر اولمده اب بیل آسا نقراب للمؤمنین ودهاو للکافرین جوابی رحمة للعالمین عمومینه جندان جسبان دکلدیر وانا التفتنی من باب الافتعال صیغه فاعل

ایله بعضی

ایله وبعض نسخه ده مفقی ضم میم وفتح قاف وتشدید فا ایله بصیغه الفاعل وارد اولمشدیر وقفیت تشدید فا وتخفیفله وفی نسخه فقوت النبیین ایچ جمعت بعدهم وتبعت هدیهم یعنی اخر الانبیاء وانا قیتم بتشدید یاء مکسوره ایله والقیتم الجامع الکامل یعنی خیر الجامع وفضائل وفواضلی متکمل وکامل کذا وجدته ولم اروه فهرة فی سیر خطیله طفی باب اولوب انکه حدیثدن روایت اندیغ واری فتح همزه ودا ایله وباضم همزه وفتح دا ایله دیرلر ان طوایه فتح یا نشاء مطلقا مفتوحه بعد القاف المضمومه غیر منصرف کما ذکرناه بعد عن الحوی وهو شبیه بالتفسیر یعنی صوابدیدم فاء مثلثه ایله قثم اولمغدیر وجمر اوزره امام مربی علیه الرحمه دن قریبا نقل وذکر اولندیغی وجه اوزره وحیث الالفاظ کامل وجامع تفسیرنه اوجه اولوره وقد وقع ایضا فی کتب الانبیا صحف ابراهیم وداود علیه السلام دده وقوع بافته در فان داود علیه السلام اللهم ای یا الله اسالك بالحقوا المیم التی اخره هذا الاسم ان یجمع لی اسالة وصفاته فالسائل اذا قال اللهم فکانه قال ادعو باسمائك وصفاته ابعث لنا محمدا مقیم السنة بعد الفترة یعنی یا الله طاعتده فتور وانقطاع وهی دن صکره بطریق الوفره بعد الفترة سنی مقوم اولان حبیبك محمدی خلق ایله بعثت ایله فقد یکون المقیم بمعناه مقوم معناسنه اولوره وارد اولان فتح مقیم للسنة معناسنه اولوره وقیل ضبر بمعناه لفتح بالمثلثة وروی التفاتی عنه علیه الصلوات والسلام لی فی القرآن تسعة اسماء محمد قوله تعالی محمد رسول الله واحمد یاتی من بعدی اسمه احمد وطه ویس والمدثر والمزمل وعبد الله کما فی قوله سبحانه وانه لما قام عبد الله والحاصل قرآن مجید ده موجود و شهر شهاب اولان اوزره فتصار بیورلدی والآیتی ورسول وحاشر وخریص وعوز ماتندی بسیار نام نامبلری نکاشنه صحیفه فرقان عظیمده بروی حدیث عن جبیر بالتصغیر بن مطعم طم بم ولکبر عیسی ایله رضی الله عنه هی سنة ولعل التذکیر تاویلا بالضمیر محمد واحمد وحاشر بکسر وفتح ناء ایله وعاقب وحاشر وماه اسم فاعل من الحو قد سبق معانیها وفی حدیث ابی موسی الاشعری روایت کرده امام مسلم اولان خبره نبوة بافنه دیر الله کان علیه الصلوة والسلام یسمی لنا نفسه اسماء یعنی جندان نامی سامی حضرت زبدة الکائنات کندو نفسی نفسنی بزلرباد وایناده ایدر لودی فیقول انا محمد واحمد والمقفی کسر فاو مشدده ایله اخر الانبیاء معناسنه والحاشر الجامع والباعث للنشر وبنی التوبة امة وحومتك نوبه وانا بتلری من غیر حرج افتاب عالم آرا مغرب دن طلوع ایدنجه دك قبول توبه دیرا اما قیامه قائم ساقلدقه توبه لری کی مقبوله وکیمی ردوده ومقرون اجابت اولدقلرندن امور شاقه الله مشروط ایدی وبنی الملحمة قتال عظیم وروی بجای الرحمة والرحمة الراحة روایة اربعة وکل صحیح ان شاء الله تعالی الفاظ مذکوره دنکه حمدانی روایة وروایة صحیحه در ومعنی المصفی معنی العاقب قد سبق بیانه واما نبی الرحمة والتوبة والمرحمة والراحة وقد قال الله تعالی وما ارسلناك الا رحمة للعالمین والحاصل رحمت ورحمت مراد فی معنای رحمتی منضمنه وسببیت عن التوبة در وکما وصفه حق جل

وبنی الرحمة

وعلامة شريفه ده رحلة اول حضرتي وصفي كبي اسامة ذكره دخي وصف
ايلدي بالله يزكيهم ويعلمهم الكتاب والحكمة ويهديهم الى صراط مستقيم
اول حضرت امتي وسني معضيدن تطهير وكتاب وسني تعليم وبتلي ودين
قويم اوزره امتينه رهنما اولور وكلها اسباب الرحمة وبواعث التوبة وبالمو
منيب رؤف رحيم قدم متعلق للتخصيص او للاهتمام والتشريق مع رعاية
الفاصلة يعني اول پيغمبر عاليجناب ارباب طاعته زيادة وعصاته كافة
مشفقت ونلطفت براله رحيم وكريم ديو وقد قال النبي صلى الله عليه وسلم ان الله
تعالى في غير الولادات في صيغة امته انها امة مرحومة روايت كرده ابو داود
طبراني حاكم في المستدرك وبيهقي اولان خبر تحت اثر هذه امة مرحومة ليس
لهم عذاب في الاخرة انما عذابها في الدنيا الفتن والزلازل والقتل والبلايا
امتي لغتنده مغفور لها او ملتمس وصف ايلدي وقال تعالى بهم حق سبحانه
وتعالى امة مرحومه شاننده اصالة وغير بالخفته تبعاً بيورد ونواصوا
بالصبر ونواصوا بالمرحمة اي برحم بعضهم بعضاً الذين امنوا قول جليدهذه
واقع صلة اوزره عطفاً اولور بعض بكذ بكره طاقت حق اوزره صبر ونشفقت
على خلق الله ايله توصيه وبند ايدرلر ديو وصف ايلدي تبعته صلى الله عليه
وسلم بنلي بعثت وبعاطر بله وفي سمة بعثه الله رحمة لامته متفرع علوم عا قبله
باعتبار العلم والظهور لفظ رحمة مفعول يوف واجلاله باضمار سولدن
حالي اولور يعني راحماً لهم حاصة ورحمة للعالمين كفاره دخي عذاب
استيصالدن رحمندر ورحيماً بهم امتينه بحسب استحقاقهم خصوصي
وعمومندن رحيم در يخرجهم محترحماً ومستغفراً لهم واظهار رحمت ايجون
منكلف واستنزال رحمندر مبالغ وامته اجابتك ذنوبي عفونه طالب
وامته دعوتك توفيق اسلامي راغب اولديغي حالده عين رحمت بيورك
ايلدي وجعل امة امة واحدة مرحومة ووصفها بالرحمة وامرها عليه السلام
بالتراحم والتعاطف عليه حدايي متعال امته محمدي صلى الله عليه وسلم امة مرحومه
ومغفوره قلوب رحماء بينهم ايله جليل العنوانيله ايلدي وبكذ يكره نرحم
انكله اوزره احي مدح وستايشده مبالغه بيورديغي فقال صلى الله عليه وسلم ان
الله يحب من عباده الرحماء كما رواه الشيخان عن اسامة رضي الله عنه انما
امالفظ يحب بدلي يرحم ايله وبيدي وقال الراحمون يرحمهم الرحمن وهذا خبر
لفظاً مال معناه الامر ارحموا من في الارض يرحمكم بالجزم والرفع من في السماء
اي في السماء ملكه وعرشه او من هو في السماء بوحديث شريف مسلسل بالاولية
رواية ابله شهر تيسلاب وعبد الله بن عمرو بن العاص طريقندن روايتكرده
ابو داود وترمذي در يعني رويي زمينده ادمي وحيوان مخلوقه شفقت وحنان
وهواسانلك رحمت ايدنلره مولاي رحمان رحمت واحسان ايدر وجه ارضده
اولانلره سز شفقت ايديك اهل سمايه رحمتي عام اولان جناب كبريا سزه
احسان ايلسون جملة مذكوره دعا وياخبر بمحلدر واما رواية بني المجاهد
فاشارة الى ما بعث به من القتال والسيف صلى الله عليه وسلم وهي
رواية مشار اليها صحيحة مثنا واسناداً بيوسنه صحندر يعني اول محمودة
مان رسالت اوزره قتال فرض اولنوب مغنايم حلال وعيب ايلمه ظفر باب
اولديغندن جهاد وضرب شمشير براله مبعوث بيورملرينه ايشارتدر فواول

خضرتدن

خضرتدن صدور بافته پيكار واشتي پيغمبر اندن بريله التفات اغمشدر
واللاوزره من قال جمع الشفاعة والضمير لربه ما اعني الحاب في الحراب
وروي حديثه مثل حديث ابي موسى كما رواه احمد والترمذي في الشمائل
وفيه حديث خذيفه ده ثبوت بافته دبر وبني الرحمة وبني التوبة وبني الملا
حم جمع ملحمة وروي الحي في حديثه عليه السلام انه قال انا في ملك
فقال انت فتم بالمثلثة اي بجتمع فتم اعطا معنا بيله اولغي انواع
عطايا واحاني مجتمع سيو بكدير فقال الحربي والغشوم فتح فاي اباله
الجامع الخير خبري بريجاز وجامع وكل خير سنده مجموع وهو جوامع الكلم
وهذا اي فتح اسم هو في اهل بيته صلى الله عليه وسلم معلوم عندا هليه
وقد جاءت الخواتم عليه الصلوات والسلام وسماله كسريه ايله جمع سوه
اي العلامة في القرآن عدة كثيرة كاي جملة معدودة سوى ما ذكرناه ونذكره
ونقل ابن بكر اسماء اعلام مدينه غيري قرآن جليلدر حضرت سلطان عالم
صلى الله عليه وسلم وايدي صفات واسما منقوله وعلاما تندن جملة
معدوده اربعني كتابه نكوح فبلفت بركاته بعصبي حنيفه وبعضي سو
استعاره وجمعها اوزره روتما دبركاته كالشورى في قوله تعالى فقد جاءكم من الله
نور وهو السراج المنير في قوله تعالى وسراجاً منيراً والمنذر والنذير
والبشر والبشير والشاهد في قوله سبحانه انا ارسلناك شاهداً ومبشراً و
نذيراً وقد جاءكم بشير كم والشهيد قال تعالى وجئنا بك على هؤلاء شهيداً
والحق المبين لقوله عز وجل قد جاءكم الحق من ربكم لفظ مبين عطفاً براد
اولنمق اولنمق مناسب ايديكي زراهي بريي على حدة وصف مستقله در
ومجموعي الحق المبين ايله وصفي غير وقديم وحادث المبين فتح فا ايله اسم الله
كطابع هو كسر نا ايله اسم صنعا علامة من معناسينه قال تعالى ولكن رسول الله
وخاتم النبيين هو الموقوف الرحيم تقدم معناهما والامين فعيل بمعنى مفعول
مبالغة وكاهو بمعنى فاعل اولور ايله مطاع ثم امين كريه سيله مراد عنده بعض
المفسرين محمد امين عليه سلام الله المعين حضرتلري وحديث جميل الى
الامين في الارض امين في السماء بو معنادي مؤيداً اولور مفرده كلدي ثقاتدن
بعثت حضرتلرندن مقدم بركان قريش اعادة اركان بيت الحرام واد ايله
كلمتنده جوهر كرانماء حجر الاسود يي محلينه كم وضع ايدر ديو مبالغه در
شمشير اختلاف لمعان ايله ثوب اتتفاف اراد ايله على الصباح ثاب بنو
شيبه دن حركم اول داخل اولور سنه حكم نافذ الحكم ولسون ايدر ديو صياحله
اول بانيء مبانيء شريعت حضرتلري جمله دن مقدم داخل حرم مكرم اولدقده
قريش فرحياب اولوب هذا محمد الامين رضينا به ديو نام امين ايله شهر
شباب اولمشلردر وميانه قريشده كمال امانت وصداقتله موصوف اولمشلردر
اول حضرتنه ودايع وامانت وضع اولنوردي وقدم الصدق قرين كلمتنده
طريقندن روايتكرده بحاريه بحاريجا دركه رواية وبشر الذين امنوا ان لهم
قدم صدق عندربهم كريمه سيله مراد حضرت محمد صلى الله عليه وسلم در
وابي سعيد الخدري دن روايتنده قدم صدق شفيع مشفع مصدق معناسينه
در اما حوض متفق عليه رطبق هو روده ايله قدم محمد قلبه مراد انك ايدي
ورحمة للعالمين قدر الكلام عليه ونعمة الله كريمه الهمزه الى الذين

وفي نسخة حذيفة

كما قول

قال النسائي والطابع
للحبر لعلى القاري
والغشيم

یدتون نفیه الله کفرا ناویلنده سلطان المفسرین عبدالله بن عباس
هم کفار قریش و نعمة الله محمد صلی الله علیه وسلم ایله ادا ایبور مشلر
دیر والعروة الوثقی عروه سنه یمسک باله من الحبل و وثقی وثقة مئنثه
معنا سینه استعاره مشابهته و تحصیلیه و نفریحه حصول یذبرادلور کیمسنه حبل
متینه تشبث قیلوب ثبات قدم کوستره بولان انداحسنه حفیظ مهالک وافتاده
هوضلال اولمزحقایق سلمیه کریمه فقد استمسک بالعروة الوثقی ایله مراد محمد
علیه السلام اولدیغی مصرحدر والصراط المستقیم صراط صادق وسیره ورای
ایله زه راست و فراغ دیر واهدنا الصراط المستقیم جمله سی سئله مراد رسول الله
صلی الله علیه وسلم اولمق کاشفه برلعنه ابوالعالیه المفسرین و فی الحقیقه اول
خضرت موصل الی الله اولان شایع اعظم دیر والمستقیم لاعوج فیه فاستعیر له
لایه التابع له واصل لسعاده الدارین ناج والنجم اذا لثاقب قول جمیل
النجم الثاقب ایله محمد صلی الله علیه وسلم مراد اولمق ووجه التسلف دیر وقیل
فلیه علیه السلام باب اقدره امام صادق رضی الله عنه جنابندن روایت
اولنان والنجم مفصلا کذا ران ایلدیجی ایدوب اعاد سبله کاپوی فلیه رخصت
ویرلدیجی و ناقب و درخشان مطلق بخدت مستعاره و بالخد مخصوصدن که
زخلدیر اول ماه منیر رسالتناه شب سیه فام جهالت مضمحل و عالم نور شرعینه
پرتو نور درخشنده اولدیغون ایلهام فلندیجی والکریم متفضل و باعفو و باکلیل الخیر
معنا لرینه دیر انه لقول رسول کریم ایله بندن مراد علی احد الوجهین خضرت رسول
کبریادر والنبی الامی انی افیوب یازمیان و امه منسوب اولمق کوباما دزاده
اوغلی لدیغی حالت اوزره اولمغله و یا اقرابه و یا امه عربه نسبت ایله دیر زیرا قریش
وکنایت عرب میانده معروف دکل ایدی و امیت اول حضرته تخصیص دیر والحاصل
الذین یتبعون النبی الامی ایله سی ایله معنتی دیر و ایت کرده ندمذکور
اوزره اول نازنین مهما نسرای ملکوت خضرتلری رکابت موکبی مراد اندیکم
سایه فلمم اسم الله اوزره ظل الفی اولمق ایچون ردیو بیور مشلر خضرت
پادشاه جهان افندیمز عن اسمه حبیبنه مجازا سایه چتر منصوبدن حاکه رد
شر مدیجی و داعی الله ای داع الناس الی توحید الله کما قال و داعیا الی الله باذنه
واجیبو داعی الله و نحوه فی اوصاف کثیره و سماة جلیله یعنی بنا صفات جلیله
و نعوت جمیله ایله فاده عظیم الشانده صراحه و کنایة ذکر و رود انشدر
وجری منهاجی کتب الله تعالی المتقدمه و کتب انبیا الله و احادیث رسوله و اطلا
ق الائمة جمله شافیه فاعل جرب یعنی اسعاد سابق بنی نهایی صلی الله علیه
وسلم خضرتلرندن تورات و زبور و انجیل اسماء سابق اسکتب قدیمه و صحف ماضیه و بنبا
لبنوته دن استعمال و اطلاق شایان اسماء و صفاتدن جریان ایدن جمله شافیه
حصول مهاننده کافیه و وافیه در کتسمیته بالمصطفی والمجتبی الله یصطفی من الملا
ئکة رسلا و من الناس کرجله سنده سائر رسل کرام و فی مبارک اولور لرسوله خضرت
مصطفی علیه التحیا امر هذا الجنس افضل و فرد اکمل در و مجتبی بمعنی المختار
و ابی القاسم لبس بزار کثیری مسند البشر دیر دستور عرب غالبا ذرنده تخصیص
ایله لکنی در والحبیب ما سبق منکم حدیث و انا حبیب الله و رسول رب العالمین
والشفیع المشفع ای المقبول شفاعته والمشفی اسم فاعل من الاشتفاء و التصلیح
ارشاد و هدایت ایله و هدا ناسی اصلاح و تالیف قلوب و باعث اولدیغی دیر

واجمار فدیه

واجمار فدیه محمد تفی مصلحا سماسی نکاشته قلم قدرت بولندیغی بالادمضمن
علیه الرحمه دن منقولدیر والظاهر بحسب الباطن والظاهر و باطنا و مهلة ایله
تقابل دنسی خصیصه و معنویدن تقی و طاهر معنا سینه دیر والمهیمن اصولی افق
مراقبه ده مبالغ و تکهبان معنا سینه و ایله و انزلنا الیک الکتاب بالحق مصدقا لما
بین یدیه من الکتاب و مهیمنا علیه جمله سنده مهیمن الیک لفظنک کافندن
حال اولمق اوزره محمد علیه الصلوة والسلام ایله مفسر در لکن قاضی عیاض علیه
رحمة الفیاض اسماء خضرتنده مذکوره فی القرآن سلکنده عدم حضور قول راجح اوزره
ایله شریفه و مهیمنا علیه ایله وارد قرآن کریم اولمقدر دیمشلر اما عالم شکوتده
شاهد و یا قائم علی الحق و یا امین معنالرینه خضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم
مهیمن نسبتیله اولور وعم محترم عباس مکرم اول خضرتی مدحت اولدیغی
اولدقصیده نضده سنده مهیمن ناوی ایله یاد بیورد قلری سبق اتمشدر والصادق
فی الاقوال والافعال والمصدوق والحادی الی الحق وسید ولد آدم فی الدنیا
والاخرة عموما و سید المرسلین خصوصا و امام المتقین من الاولیا والاصفیا
و حبیب و قاعد الفرقة علی بعثه و تشدید الدال ایله فی الاصل جبهة فرسه
طاهر اولان تشارة بیضا دیو اطلاق اسم الجزء علی الکل قبیلندن در یعنی
اثار انوار و ضوء ایله بیض الوجوه دیمک اولور فی المحجلین تشدید جیم مفتو
حه ایله ای البیض من الوضوء و الغرة فی الصلوة و الغر المحجلین یعنی انوار صباح الخیر عبادات ایله
بیضانی و قد مدن نشان اولان کروه عالیه سبله سائر امم دیرلر اولور
وحبیب الله و خلیل الله الرحمن و قد اتخذ الله صاحبکم خلیلا خبر شریفلرنده نفس
نفیسی وصفیه بیورمشلر در و صاحب الحوض المورود و مقام المحمود صاحب الوسیله و
الفضیلة والدرجة الرفیعة الوسیله السبب الموصل الامر عظیم خضرت
سلطان عالم صلی الله علیه وسلم خیرات و مبرات دنیا کلیسنه سبب و باعث
اولمق ایله بنام فلنشدر اما خبر مسلم امام مسلمده وسیله منزله مخصوصا
ایله مفسر و معنی دیر والحاصل شانی کونلین علیه صلوات خالق البر
یه دنیا و عقباده حسنا و معنی صاحب الفضیله و صدوجاه والاوغداو
ندجا حا بالاولدیغی غنی عن البیان در وصاحب التاج جنت اعلاده تاج
برا پنهاج ایله اهل جنانده مختار و سردار بیورلدیغون در اما شرا
حده بعضلر تاج ایله مراد عمامه در والعرب یتیجان العرب بمشلر و محر
موجودات خضرتلرندن غیری پیغمبر الله امامه کیمش ذات شریف نایاب
اولدیغی مرویدر وعمامه خضرتلرنده برجا سحاب نامیله بنام و نخسنده
فلسبوه اولدیغی مالا کلامدر و فتح مکه ده سیاه عمامه کبد کلمه شهر شبابدن
قال الخفاجی ولبس صلی الله علیه وسلم عمامه حمرا یظاً ولم یلبس خضراء
اصلا اما کیفیت و مقدار عمامه مکرمه لری تفصیلی سیر و شمائلده
مذکوره اولوب نور الدین علی القاری و شهاب الدین الخفاجی و مسائل
مستفاده ایله بیان بیورمشلر در والمعراج مسلم و مرقات معنا سینه

مطلب عمامه خضرت

المتوكل امانكب منزلة پشين ده اساى سيد الثقلين صلى الله عليه وسلم ا
ثق كتابة يجعل فلان اسم شريفك رئيس وحى متوكل اسم لطيف درلغة اين
عبد بجاه رسولى سيد المتوكل اياله صحيفة نورانى عنوان طراز اجلال الدين
بجواب اول فصل ثانيسنده بيان اولدى قبل المتوكل تركى تدبير النفس
ولا تخالج من الحول والقوة وهو نوع التوحيد ومتوكل امورك جناد خقه
تفويضى وعلى كل حال برودكار مطلقه اعتصام قلم ايدن كسنه درامانوكل
عوام مسبب الاسباب اعتماد اله مباشرة اسبابدر وحديث شريفده لو تو
كلتم على الله حق توكله لرزقكم كما يرزق الطير تغدو بطانا وتروح خما
صا وردى بو معنايه ابشارندر امانوكل خواص بالكليه ترك اسبابدر
والمختار اسم مفعول من الاختيار اصطفا معنا سينه در بو وحى نور المحبى
صحيفة نورات اولان اسماء فخر الرسالة دركه عبدى المختار لبس
بغظ ولا غليظ اياله شرفيابنه صدور دركاه قرار دركه ومقيم السنة محاشنه
صحابى نوراة و زبور اولان اسماء جميله البركا تدن در كه لسان داود عليه السلام
اللهم ابعث لنا مقيم السنة بعد الفترة دعا سيله حضرت محمد صلى الله عليه
وسلم حضرتلرينى واد ايله ذكرى نصيح كوده علما دير و دعاى شريفده سنت ايله
ايله واد داود عليه السلام كندولردن اول عالم كونى تشريف ايلين
پيغمبران حضرتلرينه اظهار توحيد ايله رونق افزاى ظهور اولان سلف
وطريقتلريدر والمقدس تشديد لام ايله اسم مفعول ومطلق مفضل
على الغير معنا سينه دياخود تقديسدن مطهر ومنتى معنا لرينه در وروح
قدسنه ايله و ياضم وسكون دال دركه روح پاك ديمك اولور والقدس الطهارة ذاته
واضافة الروح له تشريفيه كروح الله لعيسى عليه السلام وروح الحق الحق
هو الله محيى الذى عرفنى قدس سره فصوصنده آله اسم الله الاعظم وهو صلى الله
عليه وسلم مظهر دير بيان نصوص فلشدير وهو روح القدس وروح الحق
معنى البارى فليط محالا الجبل الجبل جبلدن روح القدسى يارغليط معنا سينه در
وبعضى كتب منسوب الخط الف مقصوره واقلى فا ايله فارقليط اسقط
اولنمشدير ازجمله عارق شهر ورود هيكل سابقده قال المسيح الخ
ذاهب الى ابى وابيكم يبعث لكم البارقليطا الذى يانيكم بالتاويل ديديكى
محلده علامة جلال الدين الدوانى ضبط كلمه ايدوب وهو بالفاء ثم الا
لف ثم الراء المكسورة ثم القاف الساكنة ثم اللام ثم الباء الساكنة ثم الطاء ثم الا
لف المقصورة لفظ غيرانى ومعناه الفارق بين الحق والباطل ومراده من
ذالك سيدنا الحاتم صلى الله عليه وسلم ديو نكاشفه براعه تحقيق بيور
ديمكله شارح شفا علامه خفاجى دخى ثبت صحيفه اثر انمدير وبعضى خوا
شيده محمد معنا سينه در ورياض الانيقه اوزره حامد وحماد معنا لرينه در
اما والذى عليه اصحاب الانجيل اولان مختص معنا سينه لى ولغة قال
الشارح الخفاجى والحاصل انه بباء مثناة بعد الفاء واخره الف ثم عرب بباء
وفاء وحذفت الالف من اخره فصيره ثلثة احرف وقال المسيح الطيبى
شرح الانجيل والمراد بروح الحق احد الاقانيم الثلثة عندهم فانظمهم الله
وقال بعضهم تغلب البار قليط الذى يفرق بين الحق والباطل بسنده
النحاة ابو العباس احمد بن ملكى الشيبانى ابكبور طفسان برحدودنده رهنكلى

اسم البت در معراج نوردن نردبان ويا برق ضع وجوهر سلم والادراك ارواح
لطيفه مومنين سوى السماء وعليين انلرك صعود وعروج ابدر وعالم بقاد
شاه ورسالتدن غير برفرد جسدانى اول سلم والايله يانتهاية عز وشرف
اولمامشدر مولدا صاحب المعراج ايله بنام ومختص فلندى واللواء حمى
بسترا بظا صاحب اللواء ومراد لواى حمد محمود ده در وعصر سعد تلرنده براى
محاربه برداشته فلنان سبحق شريف واداولنق تحقيق دركه قتاده دن كنايه در
واول علم اغراز جند وسلبه حضرتلرينه سفيد وسياه رايه نوعى اوزره كلمتين
شهادتين نوشته اولديغى منقولدر والامده احسان رايه عز وه وخبر ده
شقه كشاى ظهور در والغضب جمله اسماء حضرت صاحب الغضب
دركه سيف معنا سينه اولديغى الجبل جبلدن معه غضب هى حديد يقاتل
به كلامبله مفسر ومؤيده در باخود اياك شريعة خلفاده اولان قصب
مشوف اوله امدى شهير وشمكير مراد اولديغى حالده جهاد وكثرة اقبا
لدن كنايه ووسته جوب معنى اولور اسبله اول حضرتلرك صعب عرب و
افصح فصحابى ذو الخطب والادب اولمالرندن عبارت اولور وراكب البراق
چاپكسوار ان مضمار علم سيرنده فيضى اوزره براق مخلوقات علويدن بروراق
الامكانه مكانة بيمارة دركه دست وپاى زركوت خردن بزرك وبغلدن دون
وجهى وذائل جهره ردم وقبل كوشى اشترديم صدرى باخود نحر الخطهرى
دنى بيضاقه ذكر ولانثى اولديغى فضلا اسراده تفصيل اولنوب هم دار
الضيافه ملكوت دعوت بيورد قلرنده اكا سوار وهم روز واپسين حشرده
اول براق براق زيره دان سلطان الانبياده صلى الله عليه وسلم جلوه ساز
اولاجغنك علما نصيص بيور مشلردر واصح روايت اوزره پيغمبران
زيغانا تلرندن يعقوبك براقه سوار اولدقلرى رايش ديباجه كتابده اولا
دن خبر براقده خطاب جبريل عليه السلام ثمار كيلك احد اكرم على الله منك
كلامبله امضا كرده قاضى عياذ در والناقه والنجيب سرعة سيرده در وهو ايجى
ايله شهرت شعار اولان جلد در ويقال ناقة نجيب ونجيبة يسو نجيب
ايله واد ناقه دردبدر باخود شهادت خزيمه رضى الله عنه مورده
فصله سى اسب دهوادركه نجيب ايله بنام فلنديغى وصاحب الحجة دليل
وبرهان در والسلطان ضم سين وسكون لام وياضم لامله تانيث
وتذكير فلنور وبرهان وملك وسبوت وغلبه معنا لرينه اولغى هر
برايني اراده صحيحه در والحاتم كسر وفتح تا ايله مهر بتوقدركه بالاده
بيان اولنديغى وجه اوزره ميانه ده وشانه حضرتنده بيضة حمامه آسا
حاتم در وخاتم معروف مراد اولنور والعلامة ايجى العلامة البتوة يعنى
نبيان وصاحب نشان والبرهان وصاحب الهراوة كسرها وراى الله
عصا در وقال الجوهرى هى العصات الضخمة قريبا تفصيلى سرزده قلم
مضاف عليه الرحمة در والنعلين اى صاحب النعلين انجيل جبلده اول
حضرت صاحب النعلين شمعونى ورود انمشدر وكيفيت نعلين خصوصنده
علماء كرام اولدقلرى تاليف بيورديغى شروح شمائيل ترمذيده مسطور
ذكر اولنمشدر ازجمله تعالى حضرتلرى بيتيه ايله بنام ابديكه شكرا
تدن عاريه ومدبوغه ايدوكى ومى كاماته صلى الله عليه وسلم ايچى الكيسه الحريرية

المتوكل

وحلة عقبى اولمشدبر تغبر نه بيور ركه باري فيلط خقله ياطيل بينى
فاردق اولان ذاندر ديديلر ومن اسمائه فى الكتب السالفه ماذ
ماذ ومعناه طيب طيب وموذموذ وميذه ميذه دخى مرويدر نقل الشفا
الجاذى الاديب شيخ السيوطى نقلاً عن السهيلى انه بمعنى مضمومة والف مهموزة
بين الواو والالف انتهى وصحيفة نوراية ويا صحف ابراهيميه ده نام نافى
بينى نهامحمدن ماذ ماذه اسمى ايله توقيع اجلال اولنمشدر كه معناسى سن
طيب طيب سن دن امتاصاحب فاموس بجيد بركه بومعنايه قريبه تحريرايله
تعبير ايدوب امانى الحسن الخلق انكله النفس وبوب زبان دبكره نسبتى بيلمك
اندبلر وحياطانون بحثى مشكوة نوراة اولان اسامى عصمه الكبرى كاتدن
برى دخى حياطا دبر فتح خاء معجمه وسكون مهمله وكسر طاء مهمله وفتح
حمكنه حصطا ياجوازبنى صاحب العربيتن علامه هروبدك نقل ايله مواجهده اشا
رت بيور مشلر قال ابوعمر وسالت من اسلم من اليهود عنه فقال معناه بحر الرحم
ومنع من الحرام وبوطو الجلال كافى النهايه لابن الاثير وصاحب الرياض النضره حوحرره
اوزره حصباطا حاجى الحرم ياخود بنى الحرم ديمك دير ديمك دبو والخاتم حاء مهمله ايله
اولمق ترتيب ماسبقنى به موافقدير والخاتم حكايه كعب الاخبار قال تقلب فالخاتم
حاء معجمه وفتح وكسر تا ايله الذى ختم به الانبياء والخاتم خاء معجمه وكسر تا ايله
اخص الانبياء خلقا بفتح الخاء اى صورة وبشاشه وخلقا بضم الخاء اى سيرة ولطا
فة يعنى ابوالعباس بيور ركه جميع بيغمبران بنى اخرالزمان حضرتلرينه رسيده نهايت وحنبت فلقفله حانم الانبياء والرساله برله مسمر قلنوب دخى سيره وصورتده
حضرت حبيب جليل محبوبنوزناسى اولمغله خاتم نامبله بنام بيور لدى دبدى
ويسمى بالس بالنبيه ضم سين وسكون راايله جمع لغاتدن اصل اصيل اولان لغاة ادم
صلى الله عليه وسلم دبركه هر لغاتلر بوندن شعب اغشيدر واصول لغاة سريانيه
وعبرانيه وعربيه دن مشتمع ضم ميم وفتح شين معجمه وفاء مفتوحه وياء
مكسوره ومثناه دخا بدلى فاو دخى مرويدر زبان سريانيده نام مذكور ايله
اول حضرت نامور بيور بوب كتاب شعياده عليه السلام محمد بكدير وطلخا
ضم ميم وسكون لوندو فتح حا وكسر ميم بعدهما فتح لون مشدده وفتح لام بودخى
روح القدس معناسنه اولوب لسان سريانيده محمد ورومبيده بر
فاطيس دبمكدير اى سيد الناس البعرى سبر بتدن سر بطله مسطوره تحرير بيور
دبغى وجه اوزره تحمنا معناسنه دير واسمه كواياطا فى التوريه احد ضم همزه وسكون
حاء مهمله وفتح وكسر مثناة تحتيه ولام مهمله ايله دير وقيل الله بفتح الحاء
وسكون الباء والمحفوظ فتح همزه وسكون المهمله وفتح المثنيه وهو غير عربى اباه
عاكر عليه الرحمة ابن عم خير الناس عبد الله بن عباس رضى الله عنهما دن
روايت بيور ركه الله صلى الله عليه وسلم قال اسمى فى القرآن محمد وفى الانجيل
احمد وفى التوريه احيد لانى اجد امتى عن نار جهنم امدى نوافق لغاة
اولد بفتح الهمزه وكسرها وفتح وضم همزه ايله لغاة عربى اولوب حار يحيد ن ميل
وعدول معناسنه اولديغى ما قبلى موبد اولور مروى ذالك عن ابن سابور
الانصارى نابى جليل دبره بعنى توراة جميلدن نام خيرت محمد صلى الله عليه
وسلم احيد اولديغك روايت بيور ديلر متفق عليه الرحمه بعض اسماء سابقه
تفسير بنه خبر قال ابى الله جل جلاله معه قضيب من حديد يقاتل به وامته كذالك

رجوع ابدوب بيور روهى صاحب القضيب جناب ابوالبشر قضيب الانبياء الاجيل صح

قضيت بمعنى فاعل من قضيه اى قطعه بعنى صاحب القضيب ايله نعت
بيور لديغنك معناسى بيغمبر ايله صحيفة الجبل ده سبق سا طع او لمسين
تفسيرا ولديغى نا بتدبر كه ابزد متعال جل عن الشبيه والمثال حضرتلرى بيور مشلر كه
اول نبى موكول دا خرالزمان ايله بيله بر قضيب اهنين بعنى شمشير خشونتى واردر كه
انكله معاندله ومخاربه ايدر والله اعلم كذا الذى نبع بيد ربنا ايله برخاشى ابدر لرينه
مصنوع عليه الرحمه معنا لرى اخرما شارت ابدر وقد يحمل على ان القضيب المخوف
الذى كان عيسى عليه السلام وهو الآن عند الخلفاء وقد راى خفيف ويا ثقيل ايجون نزد
وقضيب فاعل بمعنى مفعول عصا معناسنه كه شجر دن مقطوع عدد بعنى كاهى
قضيب طوا لى عصا ايله تفسير اولنور واما الهراوة التى وصف بها وهو لغوه
ايله صاحب الهراوة ديو اول حضرت نسبه بيور لديغى فهو فى اللغه العصا
هراوه لغتده عصادر واراها سميت هن وفتحله بن طن ايدر والله تعالى اعلم
العصا المذكورة فى حديث الحوض يعنى عصاى مذكوره قضيب وهراوه در
حوض خبر لطيفنده ورود ايدن عصادر كه بيور لدى ازود ضمير الى امتى
ديا مهلة ايله اى ادفع وامنع الناس عنه بعصاى لاهل اليمن بعنى دشمنده
اولان عصا ايله عصاة دوريا شوه واهل يمن جمله دن اولوب تا بع خوطمله
ديان اولمجون غير فراعله ايتدى منع ايدرم بيور مشلر مدينه اهل يمنك
ميمنت كوزا مشلر ايله ايشارت هو يدا دركه شرب حوضى لغريب ده
تفسيرلرى حسن صعلر ايله مجاز ات والايمان مجان منطوقنجه بالطوع
والرضا قبيلندر عريدن مقدم اندر الاهى ابانه ى احل اولوب والجزاء من
جنس العمل قاعده مقرره سيله دار عقبا ده نعيم نقديم ايله تشريف وتقديم
وتكريم بيور يله بعطى نخله لشنوءة لاهل اليمن وفى رواية اصحاب يمنى وراوا نتور
وسلك عموم اهل يمن ده اهل يمن دخى منسلك اولور اما امام نووى عليه الرحمه
طن فاطى عياض عليه رحمة الفياض جنابينه اعتراضى ايدوب اخرنده
اولان عصاى مذكوره ايله هران تفسير فلنمى شايان مقام وكل دينلر
فاما التاج فالمراد به العمامة ولم تكن حينئذ الا للعرب اما صاحب التاج
ايله بنام وبرابتهاج بيور لمدن مراد عمامه دبر رسول وجود يى رجود يى
دعص نبوتى اولنان عمامه ودستار الجنى عبده معهودا يديله هو برى
مع العمامة اويدونها اصحاب بنجان ايدرله والعمايم الجان بنجان الوب
اصل وحقيقه تاج وقوم غير معلوم اما باعتبا اللغة والعرف عمامه دنك
غير ده استعمال عرف عامه در بركه عمامه يى تاج منزله سنه تنزيل ووفار
وداج وتنه بينه ايلمشدير والحاصل روز غيامتده تاج كرامة صاحبى
اولد قلرى واداولنور واوصافه والغايه وسماته مكسر السين فى الكتب
كثيره يعنى اسماء سامية خضرتدن نعوت جليله وسنايش جميله
سيبى مشعر الغاب وشمائل وفضائلى كتب ماضيه ده بسيار ودره وبعاذكر
نا منها مفتح ميم دنونيله ان شاء الله تعالى اول اسما والغايه
نقل ايتدبكز محل كفايه وحاوى قناعه در كه بو مختصر ده اسما والغاب
منبر بن شمامه احاطه يندن بيرو ندر وقد احسن من قال

ولو زادت الغاب فخرا لزدتها ولكن حاشا ان يزيد بها الفخر

وكانت كنيته المشهوره ابا القاسم وكنيه شهيره خواجه شهر سنادر سالك

سبله خليل كريم ابراهيم عليه السلام فباى ذباى حلله معون وبناو بوجا
بشكور انه كان عبدا شكورا كوره سند كثير الشكر املري ثوب رعناى شكور
ايله مشار ومكرم وبجو وعيسى بر صفه مشبهه من البر وبر برا بوالديه
وبر ابوالدى ابان مشرفيلر نده مدر ومادر حاندة توسع ووصفى ايله و
من ايلدى كه عبده نسبيله فعل خيره توسع وطاعه وصدقه صبر
در اما حق سبحانه وتعالى شانده ثواب ايليه مغفرت در والحاصل
بجيى وعيسى عليهما السلام خلقنه بهبته برا ايله بجيل ونسبيه ايلدى
وموسى بكرم وفوجى وقد جاءكم رسول كريم ايله شرفله وان خير من استا
جرت القوى الامين كريمه سندن جناب كليمى فوجى وكرم جامعه ربنا
لوى ايله نجليل بيوردى ويوسف بحفظ عليم اجعلنى على خزائن الارض
انى حفيظ عليم جليله سى ضمننده حافظ بسيار معلوم ونشانى شريفه
ليشاد ايله قد بنى وبشان قلدى وايوب بصابر انا وجدناه صابرا
نعم العبد فريده سى واسمعيل بصادق الوعد ايله جميله سنده يادبيور
ربنى كبى هر بر بنى اسماء حسنا سندن بورا سم سامى ايله بنام ايلدى محل
استشهاد اولان حضرت رب العباد ايجنا بندن بوجه اوزره تشريفى
ونسبيه دير والاعباد الله دن زوات كثيره دن علم وحلم وصبر واماثل وكرم
ايله موصوف ديولر وقد قال ابن القيم فى كتاب الفوائد ان الاسماء التى
تطلق على الله وعلى غيره اختلف فيها فقيل انها حقيقة فى الله مجازفى
غيره وقيل على العكس وقيل انها مشتركة بينهما انتهى ارباب ادب
خفى وكلدبركه صفات مذكوره بارى تعالى يه اطلاق اولندقده غيرك
حقنده شايان اولمايوب نجه معانى لطيفه ومحتوبه اولوب بيسار حقايق
نمايان اولور وبيغمبرات اوزره اجرا اولندقده همجنان بر معنايه دكى
دلالت ايدركه دبكران اوزره اول معانى شايان اولمز هكذا نطق بذالك
الكتاب العزيز والنطق بجاز عما ذكره بها وعزيز بالاعجاز والبيان كتب
سائره اوزره غالب معنا سيله يعنى كتاب مجيد نص وفرقان جهتدن
اكا دلالت ايلدى من مواضع ذكرهم محل متعدده لسان فرقان
مبين ذكر انبيا ورسليى دره نجه والديم سما ايله ناطقه بردار اولنيور
وفضل محمد انبيا صلى الله عليه وسلم بان ياسيده وبابا بنيه اولوب
فضل لفظ ايله نعلق ايدر خلاله فتح حاء مهمله وتشديد لام ايله
من الحلية صفة ظاهره وباطنه الخلق زيب وزينت منها فى كتابه العزيز
وعلى السنة انبيائه بقدة كثيره بياسبيته وكسر عين وتشديد دال مهملتين
ايله اجتمع لنا منها جمله بوداعمال كسر همزه ايله الفكر واحضار الذكر
ذال معجمه مكسوره وضمله دره اذا لم نجد من جمع منها فوقه اسمين
ولا بد نفزع فيها للشابق فشابق فراغ خلاق شغل حسنى ومعنوى
وحرف اذا مقابلى تفضيل دير وحررنا منها فى هذا الفصل نحو فراشين اسما
بحر يعنى الغرب ولعل الله تعالى انى ارجو من كتب كما والكاف للتشبيه وقدم
المشبه على المشبه به اهتماما اللهم انى اعلم بشد اللام منبها وجنبه
بضم النون بيانه ما لم يظهر لنا الان مبنى على الفتح هو بفتح علقه نخيره ايله
استعيار وبقيته نمايان دير محصول سحر ربنى تعالى بيغمبر بخ حرف نداسيور زيادة

سله

حليه النجبة ابو القاسم ابديكه فرزند برزكنديى حضرت ابدى وروى عن
انس رضى الله عنه كما فى مسند احمد والبيهقى التلمسانى ولد له ابراهيم جاءه
جبريل فقال له السلام عليك يا ابا ابراهيم ومارية فبطيبه دن نفذ ابراهيم
بيرا به بند وجود اولدقده فصكره بيبك رب جليل كلوب بعد السلام ابو ابراهيم
ديو خطاب ونهنيه بيبوردقلرى وابو الاراملى دخى سبد الاوائل والاواخر
حضرتلرينك كتنيه سى اولديغى مصرحدر اسامى لم يزيد وعرفته

وانما لذت ذكرناها فصل فى تشريف الله تعالى له
باسماءه يه باسبيته وباتعدبه در من اسماءه الحسنى جمع نابس الاحصى
در اسماء معنى جماعتدر ووصفه يه فتح واو وصاد وفا ايله سماء اوزره معطوفدر
ومصدر وزنى ايله تشريف لفظى اوزره عطفى دخى تخمينى در مى الاضافة
العلى مقام عبد ايله جمع عليا مؤنث مكان مشرفدر يعنى حق جل وعلى آتى حسنى وسناه
ايله سندن حضرتدن بنى تحسينه ونسبيه ونوصيف ايله تشريفى بيانلره دره صلى
الله عليه وسلم قال القاضى ابو الفضل يعنى المصنف رحمة الله لنفسه ووفقه الله
تعالى لما يحبه ويرضى جمله دعائيه ومعنى ضمنه ما اخرج هذا الفضل لنبيه
وصفيه نجب ايله اخ واولى معنا سيله بفصول الباب الاول الاخر ناظمه فى
سلك مضمونا سلك ايله تعبيرده استعاره تخييليه وسكنيه هويدر ردا
نامنزايله بعذب معينها فتح وميم وكسر عين ايله مطلقا ماء جارى الكوه
لم يشرح الصدر للهداية الى استباطه ولا اغار بالنون اى الاضاء وفى نسخه
بالمثلثة الفكره كسرنا وفتح كاف ايله جمع فكره وباسكون كاف ايله دير لاستخراج
جواهر والتقاطه الاعند الغوص اى الشروع فى الفصل الذى قبله وايمانا ان
تحقيق ايله مجمع به شمله اى تفرقه حاصل كلام مؤلف كتاب عليه رحمة الوهاب
بيورركه هو فصل لطيف باب اولدقده ثناء حضرت كبريا بى رجيب مجتبى ايله معقود
اولان درج فصول انداراجى بجب سزاوار ومنعوت سلكنه منسلك والى يالى
ايله خروج وامتزشه مشابان ايديجى اما ايكارجى افكارجى وهابا باب اولمق مولى جل وعلا
سبحانه اول وآيايه وفوق ايله شرع واول جوهر معادنى بحر وردن التقاطه
هنوز ايمانه بيبوردقجى الا فصل سابقه اسنادى شروعله قلبه ستوح
اثمجى وصل مفوده فتح واو لاحق ونشانى جعله بيبوستة فلمفى صواب عدم
ايله ليله فاعلم مشابان خطاب اولانلره تنبيد حاضردر ان الله تعالى حاطه كثيرا
من انبياء وبكرامة خلقها عليهم هى اسمائه فى الاصل حلت ملوك
ووزرا فصد اكرام ايله الباسى ايلدكلرى قبايى فاخره احلاقا ولبوره وعرف
كتابده خلعه تشريف نسبه سى تشبيه بافته اولغنى مصنف عليه الرحمه نك
اقوال فصلده تشريف تعبيرى لطفا دات حالى دير يعنى خداى جل وعلا
بيغمبران تعالى شيئا دن نجسه لرينه مراد ايله تشريف واسماء حسنى سندن اول
خواصى اوزره خلع فاخره بحشى والبا سيله تخصيص وتنجيل ايلدكى تسميه الحق
واسمعيل بعليم وحليم وفرقان حكمتدن بسران ابراهيم عليهم السلام
من البر الرحيم حضرتلرينه وبشروه بغلام عليم كريمه سيله دخى فبشرناه
بغلام حليم فريده سيله تسميه بيبوردقلرى ساوابنيى كريمه نسبيه وه مشتمل
به السنى عليه السلام اولديغى نه بناء وبا اسمعيل اولمسى تفسيرنه نظرا
مصنف عليه الرحمه هر بريى جمع بيبوردقلرى وابراهيم بحليم ان ابراهيم لاواه حليم غلام

وفى نسخة عليه وعليهم
نعم المولى ونعم النصير

وفى نسخة بدلها
بكليم
نعالى النجارى

مبلب
فى تسمية
الانبيا

وفى نسخة التصحيح
من موضع بدل
لعلى الغفارى

اشتقاق بناء اسماء ایله سائرا سنیا واصفیا اوزره کتاب بدیع ومنیع وا
لسنیه بیغمبر اندره جمله کثیره ایله بر ترتیب بیور مغله تفصیل ایلدیکی اول
اسماء مشتقه دن بعد افراغ الواسع تفکر وتذکر بزوایجون اجمالی ایلدیکی
بر اعماء مصنفین دن ایکی اسمك فوقنده اسماء جمع وخبر ایلدیکی تاییدا و
ترجیح واصلیتی تقریر بیورمق دو فصلك تالیفنه ایله توفیقه مکتب باب او
لمدیار بمنه سبحانه اسماء بیتدن درج فصله سنی عدد تدریجی شهوار اسا
اسماء اسنی ادراج وحسن تحریر کشیده ایلدیکی کوچ ذوالجلال والاکرامدن
رجا مندم که بنجه بو بنده لیسنده اول اسماء حسنی وصفات علیادن مستقه اسامی
جلیله بی نعلم وتعریف وتحقیقه ارشاد بیوردیکی ایسه حالا الظهار اسرار وابتغاء
انوار ایله بهره یاب ونعتق تکمیل واشکال واشتالی تحسینه کشاده بیورمق ایله
تتمیم ایلدیکی مبین فی اسماء الله تعالی الحمید فعل بمعنی المفعول والفاعل ومعناه
المحمود الی انه حمد نفسه وحمد عباده یعنی اسماء حسنای مولادن بری احمد
اسم شریفی درکه محمود معناسینه دیر زیرا ایزد بیچون حضرتلری ازلی ذات کریمه
حمد وبندکانی دخی اکا احمد ایلدیکی یسی فی ذاته محمود دیر لسانی خلقده کوك
احمد اولسون وکوك اولمسون وسائر النبی صلی الله علیه وسلم بنصب النبی
اورفعه اما الاول فهو المعول محمدا واحمد بعنی حق تعالی حبیبی محمد واحمد
دیو تسمیه ایلدیکی محمد بمعنی محمود یسی اسم محمد محمود معناسنه دیر بلکه دخی ابلغ
وکذا ای محمدا ومحمود رفع فی اسم دیره ضم ذا دیاو هو اخذ ایله تحمق مزبور بمعنی للکثره
یاخود ظبت للمسافی اوزره دیر کسرای وسکون یا ایله کتاب معناسینه ایراد اولنه وروایة
غیر معروفه در داود علیه السلام یعنی زبورمزا وود علیه السلام مدد وقوع یافته در
واحد یعنی اکبر من حمد واجل من حمد بضم لکاء امدی افعل تفضیل کاهی
بمعنی الفاعل وکاهی بمعنی المفعول ورود بنه ایچا ایلدیکی وبنه ایچون جمع وتلفیق
بوجهله اولنمادرکه حضرت رسالت پناه شرف حامدیت ومحمودیتو جامع در
وبو اعتبارا ایله محمد اسم شریفلرنه اوما احمد ایلدیکی دین وقداشا الی ذلک هذا
احسان یعنی له اوصاف حضرت سلطان رسالت حسان بن ثابت رضوان الله
علیه درکه التمو ستة جاهلیته والتمس سال دخی معرا ومشیر بوجه محرما نلدی وضوان الله
ایشارت بیورد بلر وشق له من اسمه بجلله ذو العرش محمود وهذا محمد
بشق فتح سینله ومن اسمه ضرورة همزه وصلی قطعی ایله قرائت اولنور اما من
لفظا ومعنی وصفه الفاعلیه تغییر خوشی ایسنده ایدیکی واشتقاق اصطلاح مراد
اولمق زیرا مبتدا محمود ومحمد متحمد ربکه مراد اسم محمود اسم محمد معناسینه
دیر دیمك اولور حاصلی حق جل وعلی حضرت محمد مصطفی ایچون کندو اسم لطیفندن
برای تعظیم وتجلیل بر اسم جمیل پیدا ایلدیکی یسی صاحب عرش محمود وحبیبی محمد
دیر والشعرا هکذا بامامه ۵۵ الم تر ان الله ارسل احمدا برهانه والله اعلی واجل
۵۵۵ وشق له من اسمه بجلله ۵۵ ذو العرش محمود وهذا محمد ۵۵
۵۵۵ بنی انانا بعد یاس وفترة ۵۵ من الدین والاوثان فی الارض بعد ۵۵
۵۵۵ فارسله ضوءا منیرا وهادیا ۵۵۵ یلوح کما لاح الصقیله المهند ۵۵
مصنف علیه الرحمه الی بو هذا عبارتیله ایراد ایدوب الی هذا ایله تغییر بیورمدیکی بر شعر
مذکوره باو اولنان اسم محمد دن هاخوذ اولمسی انشاط ایدر صدر مصنف
ایسه حمید اسمندن اخذ بنی ایراد اولمغله نحو هذا ایله الی ایدیکی وشعر فوقی

بحاری

ویکون الظاهر بعد ما احمد
لتسمیه والاعلی الاسماء

بحاری علیه الرحمه نابجنده الی طالبا عز وه ایله کشیده سلك تحریر
بیوروب مع هذا علی ابن زیدون منقول در شاید حسان رضوان الله اوکن
توارد ویا تضمن اغلب اولله تو ومن اسماء الله تعالی الرؤف الرحیم وهما بمعنی
متقارب ایکیسی بو معنایه متقارب فی المؤدی در و سماء الله فی کتابه بدا
لك فقال لهالمؤمنین رؤف رحیم کریمه سنده تفعیلی بینی جعله تخلیه
ایلدیکی وتخفیفیهما ومن اسماء الله تعالی الحق المبین ومعنی الحق الموجود
والمتحقق فلح وکسر قاف ایله امره وجود ازلی وابدی ایله متصف در
جوب تعالی مطلقا ثابت ومتحقق دیمك در ومبین اسم فاعل من ابان
اللازم وکذلك المبین ای البین امره والهیته بمعنی امر وجوده وشان
ربوبیته ووصف احد بنی ثبات وابان بمعنی واحد بمعنی لازم ومتعدی
اولوب مبین مظهر معناسنه اولوب وبکون بمعنی المبین لعباده اوبینهم
امر معاشی ربوبیته ومعادهم اخرویته به متعلق امور ده عباد نه مبین
اولمغله جنابی باری تعالی حقنده ثابات اولور وسمی النبی صلی الله علیه
وسلم بذلك فی کتابه غفور لمقال حتی جاءهم الحق ورسول مبین یعنی
اول حضرت ومبین اسماسی ایله کتاب کریمنده وصف ویا ایلدیکی ویو معنی
بعض مفسرین قولی اوزره ابتدء ورود ایدن اسم حق ایله وعود ایدیکی مراد
رسول امین اولمق اوزره دین زیرا مراد کتاب مبین اولمق دخی مفسر دیر وقال
وقل انی انا النذیر المبین بعنی ظاهر الانذار ومظهر الاخبار دیو انذره
تبلیغ ایله بیورلدیکی وقل یا ایها الناس قد جاءکم الحق من ربکم وقال
قد کذبوا بالحق لما جاءهم قیل محمد وقبل القرآن بینین جلیلتین دن
حقله مراد محمد علیه السلام در دیلدیکی ویا قرآن عظیم الشانده
کلاهما صحیح ومدعایه صریح اولوبرکه کل منهما فی تکذیب اهل الکذب بینی
مستلزم در معنا ایله تنزیهی بنوعی ثابت ومعنی سی دلیل ایت ایله
منتحقق اولان پیغمبریمز دوغه کسب ایلدیکی مدیحك اولله ومعناه
هنا معنا بی حق بکل من التفسیرین ضد الباطل والتحقیق صدقه
وامره مما قبلتی تفسیر در ومتحقق کسر قاف اولی ایله وقوع ولفظ
ضد اوزره معطوف در وفی تفسیر البیضاوی الحق الثابت الذی لا
یسوغ انکاره نعم الاعیان والافعال الصائب والاقوال الصادق فما
فیهم حق الاول الثابت وهو متحقق قوله راجع الی اولور یعنی
الاول یعنی لفظ حق محمد علیه السلام ایچون بعنی الاول اسمدر
والمبین ایسه امر ورسالته تفسیر مذکور اوزره مبین لازم
ایچون اولان بان فعلنده ظاهر معناسنه در بعنی اول حضرتلری
بی ظاهر وهو بلدیمك اولور او المبین بتشدید الیاء المکسور
من ایان المتعدی عن الله تعالی ما بعثه به الحق کافة کما قال الی
الناس ما نزل الیهم بعنی جمیع مخلوقات قبل حضرتلری الله
بعث اولنان امری تبلیغ وبیان ایدیکی معناسنه اسم اولور ومن
اسمائه تعالی النور ومعناه ذو النور ممضا ومقدرا لقدیر الله
الذی خلقه بالحق یا خود عدل اسامیدن لفظ نور منور معنا
سنه او ومعناه الظهور لانه تعالی ظاهر بذاته موصفاته ومظهر

حقايق محلوقاته او منوّر السموات والارض الله نور السموات والارض
ايله نورايتيه لسنك جمله معانى سندن برى دخى نور تنوير معناسينه
مصدر دير كه بمعنى الفاعل دير بالانوار كواكب فرين دن انوار خسبيه
انحاديى سبى ايله اسمان و رمبنى تنورايدبجى ديمك اولور و منوّر
قلوب المؤمنين بالهداية اى الوهبينه بسبب امداد الانوار المفيضة
فى الافلاك الفلكيته و سماه نور اعلى احد التفسيرين جناب محمد صلى
الله عليه وسلم كه نور تسميه ايدبى فقال تعالى قد جاءكم من الله نور
وكتاب مبين قيل محمد وقيل القرآن يعنى ايله كريمه ده مذكور اولان نور
ايله محمد عليه السلام مراد بيورديلر و يا نور قرآن كريم در ديلدى و
قيل المراد بهما محمد صلى الله عليه وسلم لانه كما هو نور معظم و منشأ لسائر
الانوار فهو كتاب جامع مبين لجميع الاسرار وقال قتيبه و سراجا منيرا يعنى
حضرت حبيب الله صلى الله عليه وسلم الله شاندة مرهمتيره و هدى ايله يا ديبوردى
سماه بذالك و فى الحقيقة سمّى بذالك لوضوح امره و بيان نبوته و تنوير قلو
ب المؤمنين و العارفين يا جاءه مولاى جليل بنى جمله نور و سراج
ايله تسميه ايلدى نورا سماوى رحمته و نبوتى بيننه و درخشنده و خصوصاً
وخصوصية ذل مبلغ و هادى و مبين بيورلدقدن و اول حضرت ايله
ورود ايدن انوار و اسرار مكرمات ايله عالم نور ايتمكله اولديغجون نور
ايله تمام ايلدى و من اسمائه تعالى الشهيد بمعنى الحضور و الشهود
و معناه العالم اى بظاهره و باطنه او الذى لا يغيب عنه شاهد و ذلك لان الخبير هو العالم
بباطن هالم يكن اجسامه و قيل الشاهد على عباده يوم القيمة فوز
جزاء بندكانندن حياة دنيويه ده صدور ياغنه اولان حال الربك
نسبتى بيورديغجون و سماه شهيدا و شاهدا انا ارسلناك
شاهدا اى عالما و مطلعا على شهادتك و قال مسلم اولان حديث
لنفسه اشارت اولوركه و يكون الرسول عليكم شهيدا و قدم الجار
لاختصاصه بهذه الشهادة روايت كرده امام مسلم اولان حديث لنفسه
اشارت اولوركه خداى علم و زنخيره انبيا و مرسلين امتلريكز تبليغ
احكام ايلديكزه ديو سؤال بيورديغنده نعم اوامر و نواهيى تبليغ ايلدك
ديدكلرنده امم انبيا انكار ايدوب بس امر و تبليغ ده بنم شاهد
كيملر در ديو انبيايه خطاب عزت و رودنده انلر دخى جناب محمد صلى الله
عليه وسلم ايله امة مرحومه ثنى شاهدين ديرلرمش مانى تبليغ ده امة محمد
عليه السلام انبيا عليهم الثنا يا حقرنده شهادت ايدوب حضرت حق طرفندن
صلى الله عليه وسلم دخى امتنك صدقيتنه شهادت بيورلر فضيلت فضيلت
شهادت باب اولدقدن ثبت و تقرير اولمشدير و هو حضرت پيغمبر اطلاق
اولنوب ريدن اسم شهيد بعض الاول على الوجهين حق سبحانه و تعالى به اطلاق
اولنماز شهيد اول معناسينه در فتامل و من اسمائه تعالى الكريم و معناه
الخير الكثير اسمائ حسناى حضرتندن بر اسم كريم در كه فى الاصل معناى لغوى سنه
نظرا كثير معناسينه و عرف عامه ده سخى كثير العطاء در و قيل المفضل
و رئا و معنا المحسن در و قيل الكريم فعيل من العفو بمعنى بدكارلرى
كنا هر زمان بخاوزدر و قيل العلى فوق كل شئ ذاتا و صفاتا

على الاعلى

على الاعلى و لله در الغزالى حيث فسره العلى الذى اذا قدر عفا و اذا عوهد وفا
و اذا اعطى زاد على منتهى الرجا و لا يبالى كم اعطى و لا لمن اعطى
و ان رفعت حاجة الى غيره لا يرضى و لا يضع من لاذ به و التجاء
فيعفيه عن الوسائل و الشفعاء فى اجمع له جميع ذلك لا بان تكلف
فهو الكريم المطلق و ذلك هو الله وحده لا ينال له غير الا باكتساب انتهى
و فى الحديث المروى فى اسمائه تعالى لفظ مروى و باء مفعدر تعلق اليدين
فقال الاكرم رواية ابن ماجه سماى اسنادنه اولان اسم اكرم خبر مكرم
ده ورود ايدبى كه اكرم صفتندن غيرك اوزرينه ذاتا اكرم يوقدر و منزل
جليل ده بر سبيل توصيف افراد صور تبك الاكرم بيورلمشدير و سماه كريما بقوله
انه لقول رسول كريم قيل كريم ايله مراد محمد و قيل جبريل هو الاظهر و عليه
الاكثر و قال عليه الصلوة و السلام انا اكرم ولد ادم سنده قد تقدم
و معانى الاسم الكريم و اكرم اسم شريفلرى معانيسى صحيحيه فى حقنده
صلى الله تعالى عليه وسلم غايت كرم ايله اتصاف ندن ناشى
شان خطرندن شايان و صحت بايدير و اسم ايله مراد اول حضرتدر
اطلاق اولنات نامى نامى دير كرك و كرك صفت بكساندن ماهان بره
سبيل مفعول اولوب الاعلى طريق اسمام الاعلام كريمه تسميه اولنديغ
ديمك خبر اعتبار ندن ساقط دير و من اسمائه تعالى العظيم و معناه جليل
الشان بعزة و الوهية منها الذى كل شئ دونه اى قاصر عن بلوغ
رتبته و عظيم و جليل و كبير معناسنه لوح منقاريه ديرلكى كبير كامل فى
ذاته و جليل كامل فى صفاته و عظيم ايسه ذات و صفاتنه كامل بكدره
ديديلر و قال فى النهج صلى الله عليه وسلم و انك لعلى خلق عظيم خداى
عزوجل حبيبنه متحقق اولديغى اخلاق عليه ذات محمدى صلى الله
عليه وسلم بيورلمسنه و حلفتنى عظيم ايله وصف بيورلدقده انتهى تحقق
عظيم ايله وصف انشئ اولورلر بس اسم شريفلرى عظيم نام جميل نبى كريم
اولمش اولور و وقع فى اول سفر من التوراة انه سيف كسر بيد و يكون فاران
ايله ذكر و كتاب دبر عن اسمعيل نبى الله ابن خليل فيه سفر جميلده
حضرت اسمعيل عليه السلام مدين و فوع يافته ذريه سنه بيورلوب سنلة
عظيما امة عظيمة و وصف عظمتنده مبالغه دبركه اتباع و امتى اول
حضرتك عظيم ايله وصف اولندقدن شان حضرتنه اولى بالطريق اولور
يعنى قريبا كر ولد عظيم لشريف مهند وجود ايليوب كيفيتنه و كميته خير امة
اولان امة عظيم الجثه پيغمبر عظيم و جليل اولوردى بمكدير فهو عظيم فى ذاته
و على خلق عظيم اى فى صفاته و موضوعه للاستعلام اولان حرف على ايله
تعبير و اى غايه اسنيلا ايله تمكنى تمثيلدر و هو من اسمائه الجبار و قال الميا
لغة من الجبر كلام عربده فقار و مسلط و فوق الجسم و متكبر در قتال
نخلة طويله و كوك و خلاف غدره معنا لرينه مستعملدير و معناه المصلح
لامور عباده محلى وقف مراده من جبروت العظم و الفخر فهو من صفاته
الافعال و قيل القاهر صفته قدرته الذى به رجوع الدور فى الخلوق
الا وهو مقهور فى قبضته تصرفه يفعل به ما يريد و قيل العلى العظيم
الشان و الرفيع البرهان من قولهم نخلة جبارة اى طويلة فاستعير من

و فى نسخة
ثانية
لعلى القارى

٣ و موضوعه للاستعلاء ٥

مطلب
فى معنى الجبار

اطلاق

العلوّ المهيمن للمعنوج وهي منة فانيته وفيل المتكبر المستغني عن كل احد في
كل زمان ومكان ولا يستغني عنه في كل شان وان وسمّى النبي صلى الله عليه
وسلم في كتاب داود وهتار فقال يعني زبور داود عليه السلام هو نبي اخر الزمان
مرفوع نزيه عالم ارواح ويا اشبا هده خطاب ونسميه بيور لديكه لقد ايها الجبار
سبفده فان ناموسك وشرايعك مفروضة بهيبته بيمنده ناموس على ما في الفاموس
باطن اوريدا وزريله مطلع اولان صاحب سر ديرو يا خود صاحب سر خبر اولان نا
موس وصاحب سر وشرچاسوس ربنلوده وجبريل عليه السلام ناموس اكبر نسميه
اولندقبي پيغمبر ايله اوحقي رسا نيده بيور ديكه وحي وزمان خداي اخنا ونهاد
ايلديكنده نذير واعتبار وعظمت معنا لريله دير وشرايعك لغفلو علو تغيير فلنوق
مخلوق ديمكدر يعني اي ذات مجاهد تبع نصرت شعار بني اسمايل وارلوده بنده ايله كرك
سنك اعتبار وافتدار واحكام واخبارك قوة نصرف وغلبه قهر وكثرة لطرف ايله
مقرونه يعني وفق بفيلدا وزره محمولة دير ويدا ولور معناه في حق النبي صلى
الله عليه وسلم يا رب تعالى شانده شايان اولان معاني جبار اعتبار ايله
پيغمبر عليه السلام حقنده معناي جبار امّا لاصلاحه الامّة بالهداية والتعليم
يعني امتك بدايت وهدايتدن زده ما يحتاج اليه اولان اموري تعلم واظهار عنايتك
ورعايت ايله اصلاح بيور ديغجون اولله اوالقهره اعدائله ويا رشما نبي
نهروندميز وقلوب اخيا وروسنا في جبر ونعمير برله اول علو منزلة على البشر
فواضل نعمته وفضائل النبوته ده جنس بني ادم اوزره بالاربله وعظيم حبره
فتحنبي ايله يعني عظيم قدر ومرتبله شرفنوبي بشر اولديغجون اولله وتعالى
تعالى عنه في القرآن جبرية الكبري النجار تلبق به فقال وما انت عليهم
بجبار فمن نزل جليلده جبار يتعالى عز اسمه اول خطر تدن مالا يليق به الا
جبريت وكبر وتكبر وفخر في نفي الديدي واهل مكه بعثت خطر بني انكار
ايلدكلرندن الزم انكار ايله اقرار ايديوب ايمان اوزره انلره جبر وسلامه كلمز
بهون نسلط وقهر ايديجي وكليم ديو بو آية شريفه نازل اولوب بوده ذاتيه
سبقي ايله منسوخه فلندي امّا ذكر مصدق عليه الرحمة اوزره غير منسوخه اولغي
شعر اولور ومن اسمائه تعالى الخبير معرفا ومنكرا فان كريمه وارديد بسبارده
وجبر معنى الخبر بالضم استكشاف باطن محبور ديرو امور خفيه تحصيل علم يعني هر
كار نهفته به هر از اولمق معنا سينه ومعناه المطلع بكنه الشيء اسم جبر علام
وبصير حضرتلرينه اطلاقا ولندقده حقايق اشياء واقف وغايت ونهايت امور
دانا ومطلع معناسينه دير والعالم بحقيقته وماهيت وكيفيت احوال المعالم والشا
مبكدير وقيل معناه الخبير اي الخبر انبيا ورسله بكلامه المنزل عليهم والخبر عباده
يوم القيمة باعمالهم وبعض نسخه ده مخبر ورود اتشديركه محل الاصل تحريف معنا سينه
دير واسم خبير ايله اول حضرت نسميه اولنمق بيان اولنه مصنف شروع ايدوب بسورة
وقال الله تعالى فاسئل به باخبر يديكه يو ضمير خلق سموات واسنا على العرشه
راجعدير خبيرا بعني العالم امديه سائل ومسئول ايله تفسيرده علما كريمه
اختلافلرواردر اولمشدير قال القاضي بكر بن العلامه بكر بن محمد ابو العلاء
القشيري عمران بن حصين اولاد نذير اوجيوز فرقه دورتده سن نهاده يا لبع
لحداولمشدير المامور بالسؤال غير النبي صلى الله عليه وسلم والمسئول
الخبر هو النبي صلى الله عليه وسلم يعني ايته مذكوره ده سؤال ايله مأمور اولان

محمد صلى الله

محمد صلى الله عليه وسلم جنابنك غير بده دور نزرا اول حضرت وخفيفة
حال ايله دانا واشنا وامره وافق وعالم مدبره وفال غير بل السائل النبي
صلى الله عليه وسلم والمسئول الله تعالى فالنبي صلى الله عليه وسلم بالو
جهين المذكورين بامعنى علي ويا ظرفيه دير بعني بكرين العلا رحمة الله
تعالى بك غيري وبديلر بلكه سائر النبي جميل ومسئول رب جليل دير اهري
اول حضرت ايكي وجهله خبير دركه انفا تقديم اولنان وجه اوزره باخفيفه
انبياي عالم ودانا ومخبر معنا لريله اولله دونما اولله وقيل انه عالم على
غاية من العلم بما علمه الله تعالى من مكنون علمه وعظيم معرفته فخبر
لامّته بما اذن له في اعلامهم به صلى الله عليه وسلم زيرا اول حضرت خبير
نسميه بيور لديغي بارى تعالى جل وعلى بنك اكا علم لدني ومغيبا لندن
وحي ايله مطلع ومعرفة جليله سندن نعلم بيور مسئله حقايق اشيايه
عالم وخبير ديره مخبر اولدغلري امتينه معلوم اولمشدر وسؤال شا ومعاد سوء مندن
اولان علوي اعلامدن ماذون بيور لديغي جهتله ايله پيامرس وخبر دره
دينلديغي والوف بيور مهدا وما قبله لاتقدمي خبر باعتبار ما اجابه
بعد سؤاله والغيبه باعتبار انه عالم قبل السؤال فتدبر ومن اسمائه
تعالى الفتاح نخبر راغب اوزره اصل معنا فتح ازالة اغلاق وانكال در
ومعناه الحاكم بين عباده كقوله تعالى ربنا افتح بيننا وبين قومنا
بالحق اي احكم امديحي احكمي بيني الخصوص اولان اوه مغلق ومشكلي
كشايشده وابرد متعال انزال كتب بيور مفله حق وباطيل ميانه سين
ايضا ونبيلر واهل ديننده اقامت براهيني ايله حاكم ديره اوفاتح ابواب
الرزق والرحمة يعني انواع خلق اوزره اسباب نفع ونبوته واخرويه
وحصول مغفرت وقبول توبه ايله ابواب رزقي كشاده ايدجي والمنغلق
لوح ساكنه وغيبي مجهولة مفتوحه ولام مكسوره ايله مشكل معنا سينه دين محي
امورهم عليهم او يفتح باوجاز ايله مصدر رويا صيغة مضارع ايله
فاتح اوزره معطوف قدره قلوبهم بابصارهم عطف تفسير بعضي
نسخه ده وابصارهم لمعرفة الحق يعني هر امر مشكلي ايدنكا فتاح اوزره
فاتح وباچشم بصيرو بصير نلرنك خفي باطلدن تميز وعرفا ليله كشاده
قلديغجون اولله ويكون ايضا عفي الناصر اظهار عبارت ويكون
الفتح بمعنى النصر ايله نعبير ايديجي كقوله تعالى ان تستفتحوا فقد جاءكم الفتح
ايجون تستنصروا فقد جاءكم النصره امديحي ان تستفتحوا اهل مكه دن
ابوجهل مراد ايله قبل ذو الجلالدن خطابدير كه بدر غزاسنده كشتيله
كلمح تبع مجاهد ان اسلام اولنلر ديرسنار كعبة الله افتاح خبر جليله تعلق
ايدوب اللهم انصر اعلى الجندين واجل الفئتين واكرم الحزبين ايله
ايله دعاكوي اولمشلر ديره ايديجي حق سبحانه وتعالى متهشكلرينه رعايتين
قبول اجابة نوبتي فلندي وقيل معناه معنى الفتاح مبتدا الفتح والنصر
هر دو معنايي فتح ملاحظه سيله كه افتتاح وفتح ديرامديجي لال
مبتدا مفتوحه اولمق غير لعبد ديرايي مبدأ من الابتداء وسمّى الله تعالى
محمد صلى الله عليه وسلم نبيته بالفاتح في حديث الاسر الطويل على ما
سبق بطوله من روايته الربيع بن انس عن ابي العالية وعبر عن ابي هريرة

وفي نسخة محمد داود
لعلى القارئ

وفي نسخة اعداده
او لفضله
لعلى القارئ
بصلاحه
شرحه

وفي نسخة حبريه وكبريه
لعلى القارئ

وفي نسخة والعالم
لعلى القارئ

الوضوح
ضبط

مرفوعاً وفيه قول الله تعالى وجعلتك فاتحاً وخاتماً بكسر التاء فيهما
يعني فصل مساجد سلك تحريرى كشيده فلسان خبر اسراكه ابو هريره رضي
الله عنه طريقتك ثبوت يافته ايدى خداجيبنه خطاب ابدوده عالم
اولحده اولكه نبوتنه سنى فاتح وعالم اشياحده اخر رسالتله خاتم
قلدم ديو خبر قدسى اسرده حضرت الله جل شانه جناب حبيبه جنابنه صلى الله
عليه وسلم فاتح نسبه ايلدى وفيه مر قول النبي صلى الله عليه وسلم في
ثنا نه على ربه وتعديد مراتبه وحديث اسراء اول حضرت جنابنه كبريا به
حمد وثنا وتعداد مقامات اثنا سنده نا طقه پرواز اولدقدى كفتار دنكه
ورفع لى ذكرى وجعلنى فاتحاً وخاتماً قول جميلى ايله كندوناك نبوتمى
بنه فاتح وخاتم نسبه بيورلدى بعبده خير صحبه نصرح باهره فيكون
الفاتح هنا بمعنى الحاكم بو مقامده فاتح بين الخصوم وحاكم معناسنه
مختلدير اوالفاتح لابواب الرحمة على امته رحمة للعالمين اولوب افتى
رحومه اولدقدى صحيت ايله امتمى اوزرلرينه ابواب رحمتى كشاده ايدجى
معناسنه اولمله والفاتح لبصائرهم لمعرفة الحق والايمان بالله على جهة
التصديق حقى غيبيه وجناب حقه ايمان ايله بصيرتلرينى فاتحدير اوالناصر
للحق اى يحذلان اعدائه ونبيان احبائه اوى المبتدى بهداية الامة
مبتداى كسر دال مهمله ايله بادى معناسنه در بعضى امتيلرنده هو ابتدء كلمتى
وسبب اوى المبتدأ ضم ميم وفتح خوخذ وتشديد دال مهمله وحمزه
مفصوره ايله اى المبتدأ المقدم في الانبياء والخاتم لهم كما قال عليه
الصلوة والسلام اول الانبياء في الخلق واخرهم في الانبياء والخاتم
بمعنى في الخلق واخرهم في البعث يعنى جمله انبياء حال خلقتده مقدم
ومبتداء وبعثت ودعوتنده مؤخر وخاتم اولمق معناسنه كنت اول
الانبياء خبر صحت اثرى قال اولوركه ومن اسمائه تعالى في الحديث الشكور
ورفوعاً ابو هريره رضي الله عنه طريقتده روايت كرده نزمذى اولان
خبرده لفظ شكور كه مبالغة الشاكر اسماى حسنى دندر وتنزيل جليلده
ان ربنا لغفور شكور وردد المشكور ومعناه المثيب بالجزيل على العمل
القليل صفة افعاله رجوع ايدر امدى شكور اسمنده وعرفى منعالى
مشهور دير اما حق سبحانه وتعالى شانده اندك عمل عباده اوزره ثواب
جميل وجزاى جزيل ايله عطا الجزيل وهو مجاز لان
حقيقته الشاكل المقابل لاحسان فاطلق على الانعام المقابل للشكر فهو استعارة
او من اطلاق المسبب على السبب وقيل المثنى على المطيعين صفة ذاته
رجوع ايدر شكر حقيقى معناسنه قرآن عظيم وكتب منزله ده بندكان صلاح
پيشه اوزره ثنا بيورديغى بسيار در بعدما مصنف عليه الرحمة حق سبحانه
وتعالى ذكر خضرت مصرعى به صلى الله عليه وسلم شمه يه قدر بنى عما وشرفه
همان اول حضرتنه اختصاصى مستلزم اولمق بيورمه انبيا عليهم التحايا دن
بعضلرى دخى شرفياب اولدقلرين ابراد بيورمه ووصف بذالك بينه لو
حاء عليه اعلم فقال انه كان عبداً شكوراً هو اى جليل پيغمبرى نوح
عليه السلام شكور وصفيل موصوف بيورمه نوح عبد شكور در ديدكده
بقول النطاكى رحمة الله مصنف عليه الرحمة تلك بو معنائى ابراد بيورمدى تمام

عما في سنه
المبتدا
لغة او الفارسى

ناجسباندر ورزاى معروض تقرير خلق سبحانه وتعالى تلك محمد صلى الله
عليه وسلم شانتنى تنويره وتفضيل وخلع فاخره اسماء حسنى سبله تشريف
بيورديغى مقامدر بس محمد مصطفى تلك صلى الله عليه غبرى اصفيالرك
كرامتله تخصيص بيورلمان ذوات جليله اولمق فضل وبورده كذا رايبوب
نوح عليه السلام اولى سلسله جميله ده مندرج قلنمش ايدى ديدكده
وكاره في ذالك عبتته تحو اعادة ذكره هنا مرة بعد اخرى وقد وصف النبي
صلى الله عليه وسلم نفسه بذالك فقال افلا اكون عبداً شكوراً هو على
مه منشقته عباداته صبور اى بعنى زمنى وغيريله رواينلرنده نقدم
ايدن حديث شريفده سلطان عالم صلى الله عليه وسلم ذات شريفنه
وصف شكور ايله توصيف ايدكده قيام ليله ذكار اولمرى پاى مبارك يارلرى
تورم انكيمه تكلف بورطه سنه ياسول الله وقد غفر الله ما تقدم من ذنبك
ما تاخر ديو بدبدكلرنده بو وصفله كوبا اولمشلرايدى اى معذرتله
رنجه عار فابعدى ذالك مثبتنا عليه محمد كه بزنه منعم نعمى فى الزيادة
من ذالك بعنى والا الاده صدا وندى هفو وقدر انعام واحسانى عارف
ولسان وجنانم ايله ثنا خوانى واعتراف نعمتلرنى تحصيل زياده وترقى
ده فكار ايله فاتح وبذل جهد ايدر اولديغم حالده عبد شكورم ديكدر
لقوله عز وجل لئن شكرتم لازيدنكم اى نعمة على نعمة والحاصل قيام
بشكر المنعم باعث زيادتى ومنزل مشاهد محنده در ومن اسمائه تعالى العليم
قال تعالى وهو العليم الحكيم والعلام وعالم الغيب والشهادة ووصف نبيه صلى
الله عليه وسلم بالعلم اى فى الجمله مع المشاركه لغيره وخصه بزيته منه
فقال وعلمك ما لم تكن تعلم معارف وبينه وعوارف يقينيه
در هنوز اشنا ردانا اولمديغمك علوى سكا نعلم ايدى وكان فضل الله
عليك عظيماً اى بالنسبه الى غيرك من الانبياء والاصفياء وقال بعد
رتبة الكمال ورتبه تكميلنده مبين دى وبعلمك الكتاب والحكمة وبعلمك
مالم تكونوا تعلمون وسبح مبنيّ قراءة كتاب كرم ومعنى سنتى يعنى شريعتى
وطريقتى تعلم ايلديجه وعقلكز درك اندكى علم حقيقتى تعلم ايلدى تفهم
امدى فعلك لكزدى نوع آخر اولديغك ابا ايدر ومن اسمائه تعالى
الاول والاخر وجوداً بلا ابتداء وشهوداً بلا انتها ومعناها السابق
للاشياء قبل وجودها والباقى بعد فنائها وجوداً شيادن اولاً ازلاً
سابق وبعد فناء وجود الاشياء باقى بمكدر وتحقيقه انه ليس له اول
ولا آخر واول واخر اولديغنك تحقيقى صانع عالم موجد ومبدع ومفنى
ومعيد اشيادر پس اول واخر حق سبحانه وتعالى حضرتلرينه يكون صفات
نزيه اولوب ولوازم الحادثه اولديغك افاده دن مؤدى اعتبار يله وصف بثبوتى
اولسون وقال عليه الصلوة والسلام كنت اول الانبياء في الخلق اى في بدء
عالم الخلق واخرهم في البعث اى في نهاية عالم الامر وفسر بهذا اخر بنشده
اول انبيا اولديغك تفسير ايدى فوله تعالى واذ اخذنا من النبيين
ميثاقهم ومنك ومن نوح يعنى دعوتى حقكه مرسالتى خلقه تبليغ ايله
انبيادن اخذ عهد ايلديكمزده سندن ونوحدن اخذ ميثاق ايلديك

قول شریفند فقدم محمداً صلی الله علیه وسلم حضرت مصطفی علیه الصلوة
والسلام مع تاخره فی الوجود فی عالم الاشباح ارباب شرایع واولوالعزم
اوزره تقدیم ایلدیکی وقد اشاره الی نحو منه عن ابن الخطاب رضی الله عنه
بو معنایه قریب ومثیل وخاروق منبع الجناب فیما تقدم ایشارت بیوردیکه
بابی وانت امی یارسول الله لقد بلغ من فضلتك عند الله ان بعثك آخر
الانبیاء وذكرك اولهم فولیله من نبئه خوان اولدقلری فصله در ومنه
كنت اول الانبیاء خبری قیلندی وقوله نحن الآخرون السابقون ای فی خلق
والبعثة یوم القیمة وقوله انا اول من تنشق الارض عنه وفی نسخة عنه الار
ض واول من یدخل الجنة واول شافع واول مشفع مرارا تاویل خبر كذر البدیع
وهو خاتم النبیین ای لا نبی بعده واخر الرسل صلی الله علیه وسلم مافیه تاكید اولو
لور نطسانی علیه الرحمة بو مقامده عبد الله عباس رضی الله عنهما دن روایت
ونقل ایتدیکی حدیث طویلك مضمونی ملخصاً بو محله ایراد اولندی ناموس
اكبر اول حضرته تشریف ایدیوب السلام علیك یا اول السلام علیك یا آخر السلام
علیك یا ظاهر السلام علیك یا باطن تحیتا یلیه عرض ثنا ایدكده طرفی شاه رسالت
ای جبریل بنم كبی مخلوقه وصف ایندیكك صفات جلیل لكه وجهله شایان در دیكله
بكده جناب كبریایه ثنا ایسته ورایكا نه دیرسه دیه بكدن یا محمد معلوم عزتك قبل
دخی آنلدن بوكونه سلام ایله جناب رسالت پناهك اوزره تحیت وسلامله
مامور م دیو باعث تخصیصی بطوله سرد وبیان نكره فرمایلدی محمود و
انت محمد وربك الاول والآخر والظاهر والباطن وانت الاول والآخر
والظاهر والباطن بیتا بینی ایله ختم كلام ایلدكده فخر عالم صلی الله علیه وسلم
الحمد لله الذی فضلنی علی جمیع النبیین حتی فی اسمی وصفتی محمد بیتله حدیث
بنعم بروز وكاری بیورد قلری خبر بنی شرح شفادن علی القاری وشهاب الدین
الخفاجی براعه كذا رصایف اولمشدر ومن اسمائه تعالی القوی وذو القوة
المتین ذی القوة ما قبلق تفسیر ایدر وقوة خلاف الضعف ای الشدید بالحكم
قوله والمتین اخص من القوة ومعناه القادر تام القدره وكامل القدر
وقد وصف الله تعالی بذلك فقال انه لقول رسول كریم ذی قوة عند
ذی العرش مكین ای ذی ومكانة ورتبة قیل محمد وقیل جبریل یعنی قوی
متعال جل جلاله اول خصوصی كلامی مجدلنده ذی قوة ایله وصف البدیع
زیرا مراد اولنان بنی جلیل در یا خود جبریل اوله وبنلری ومن اسمائه تعالی القا
در فی روایة ای ماجه ایكم صادق اسماوحسنی اوزره زیاده فلیدع فلیدر
ومن اسمائه تعالی فی الحدیث المأثور ابی هریره رضی الله عنه طریقندن مروی
مروی اولان خبرده وارد فی الحدیث عن ابن مسعود ایطاً اسمه صلی الله علیه وسلم
بالصادق المصدوق یعنی راست كفتار ودرست كوی اولدقلری وما ینطق عن
الهوی منطوقنجه عنوانیله ثبوت یافته در ومن اسمائه تعالی الولی والمولی
فالله هو الولی الحمید الله ولی الذین امنوا فنعم المولی ایات جلیل نشده مذ
كوردر ومعناها الناس تحریر كرده علی القاری اوزره الظهر تفسیر ولی ومولی
مبانه سن مقابر تله تفسیر ایدیجك زیرا قرآن قریمنده فنعم المولی ونعم النصیر ایله
مقابرت ظاهر دیو اما ولی امر عباده بر وفق مراد نصرة معناسنه اولوب كذالك
وصف باری تعالی دخی هو لی معنای نصیر دن اعم اولور بیورد یلر هو لا ینافی انه قدیر

اوله بالولی والمولی

او بالولی والمولی الناس كما بینه بقوله وقد قال الله تعالی انما ولیكم
الله ورسوله ای ناصركم الله ورسوله وقال علیه الصلوة والسلام انا ولی كل
مؤمن رواه البخاری عن ابی هریرة وقال الله تعالی اولی بالمؤمنین یعنی
نبی الله منه لذا الترندن احقدر كه پیغمبر الریك صلاح حال ونصرة وقضاء
دیونینه نوكلدن در وقال صلی الله علیه وسلم من كنت مولاه فعلی مولاه
ای من احبنی ونولینی فلیتولاه قاله نبیا كما قال الشافعی مراد ولای اسلام در
سبب ورود خبر در مسفولدر ساهنه بن زید جناب علی المرتضی شیر خدایه
سن بنم مولام دكلسن بنم افندم رسول الله صلی الله علیه وسلم بر دیدیكی كوشزده
سلطان عالم اولدقده انلدكه بن مولاسیم علی دخی اول كلمه نلك افندی
سیدر بیورد یلر والحدیث رواه الترمذی ومن اسمائه تعالی العفو ای
كثیر العفو یعنی كثیر الاعراض عن الاعراض ومعناه الصفوح فی الاصل
اصحاب جرم جنایتدن امالله صحیفه عفو در بعده ذالحجا امعایندن تعالی
اولندی وقد وصف الله تعالی نبیه صلی الله علیه وسلم بهذا فی القرآن والسور
حق جل وعلی نبی صالبجنابی اسم عفو ایله قرآن جمیل ونواه جلیلده
یاووصف ایدیجی وامر بالعفو دخی اول خضرة عفو ایله اوا بیوب اول
خصلة حمیدة بی اخذ ایلدكه كفار لردن مجاوزه ایدر وقال فاعف عنهم
واصفح صدای كریم بیورد یكه ارباب سیئه دن مجاوزه تفاعل ایله دیدیكی
وتاله جبریل وقد سئاله عن قوله خذ العفو ای عالم جبریل مكرمه ایله
مذكور معنا سندن پرسان اولدقده جبریل امینه بیورد یلركه
قال ان نعفو عمن ظلمك ای ونصل من قطعك وتعطی من حرمك وقال
فی التوریة والانجیل فی الحدیث المشهور فی صفته عمر وبن العاص طریقندن روا
یت كرده بخاری اولان خبر صحیحده ورود ایدیجی لیس بفظ ولا غلیظ ولكن
یعفو ویصفح ای یمحو فی الباطن ویعرض فی الظاهر امدی كثرة عفوله اتصا
فندن اسم عفو مشتق عنده اولمشدر ومن اسمائه تعالی الهادی وهو ضد
مضلهادی وذكرنده اولان هدایة راجعدر زیرا نابت مصدر غیر معتبردر
یعنی توفیق الله لمن اراده للتنویه اولور زیرا لفظ توفیق بنفسه تنویه
ایدر اراده من عباده یعنی وصف مولیده هدایت عباده خلق اهتداء
ایله توفیق در وبو مقامده هدایته مراد مطلوبه دلالت موصله در
وكاهی بیان وجهنه دلالت معنا سیله اولور واما ثمود فهدیناهم ایه
شریفه سی اسامر یعنی الدلالة ای علی طریق الحق وبیان سبیل الرشد
والدعا قال الله تعالی والله یدعو الی دار السلام یعنی دعا معنی سیله ورد
ربی دخی محققدر كه بیورد مولای هادی عامة هادی خلقی دعوة خصله
اعز فرام اولان دار الله دعوت ایدر یكدر ویا افت ویا ملامتدن
دار سلامه ملامت بیورد ولهذا من یشاء الی صراط مستقیم ورد یلدیكی
بخصوص دیر فویله توفیق ایله هدایت ایدر واصل الجمیع توفیق ودلالت
معنالریله جمیع انواع هدایت من الیل اقبالدن در فمعنی هداه الی كذا
صرفه ایله واما له عن غیره لازمه عن الشهادی وهو التمایل وقیل مع
التقدیم فكانه من هدی مال الی المال هدی الیه انثر احدن بعضلری
میل وتقدیم معنالریله ورودی كتب لغاتده نابابدر وبر سبیل اسالله وجه دلالت

و فی نسخة بهذا بیضة بجنبه تعلیق فارسی

فقال هذا العفو

و فی نسخة شهاب والانجیل

مطلب جبریل علیه السلام

طه

صورتنماد برکه دکلدر دیمشلر وقیل فی تفسیره طه ای یا طاهر یا زکی
حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم مراد اولنور وقال تعالی له وانک
لتهدی الی صراط مستقیم یعنی حبیبی اجنابک خلقی طریق حقه دلا
لت ایدرسین دیو شان خضرنده ثنا ایدیور وقال فیه وداعیا الی الله
باذنه یعنی امرونبیرده مولی ایله خلقی حقه داعی ونبیل رشاده ساعی
اولدوغک حالده دیمک اولور ایله هادی وصفی ایله موصوف بیور لدیکی
لکن مجرد دلالة ودعا معنالرینه مختص قلندی فالله تعالی مختص بالمعنی
الاول معنای اول تقدیرجه خطابه مختص اولور وقال تعالی انک لا
تهدی من احببت ولکن الله یهدی من یشاء لحبت ابلدیک ذات قبول
هدایتی قدرنسبابی کلسه هان وطلبنه بترتد مجرد دعوت ودلالتدیر اما فعا
ل عابر یدمراد ایتدیکی بندسنه قبول هدایت برله رهنما وتوفیق داده اولور
وبعنی الدلالة کسر دال مهمله وبا فتحدیر وهو ارادة الطریق یطلق علی
غیره تعالی دلالت معنا سوایله باری تعالی نک غیریه اطلاق اولنور زیراخلق
باریده استعمال هدایت معنای اعم ایله دیر واحد معنیین هدایه اراده دیو بیلی مختصا
ص حق معنای اول ایله اولوب وغیرلرا ختصاصی معنای ثانی ایله رایکا ندیر
والحاصل تحصیل راغب اوزره معنای هدایت چار وجهله رونمایدرکه الاول ما
یعم کل مکلف من العقل والعلوم الضروریة والثانی دعاؤهم ایاهم علی السنة
رسله والثالث التوفیق الذی یختص به من اهتدی والرابع الهدایة فی الا
خرة التی فی قوله تعالی الحمد لله الذی هدانا لهذا انتهی ومن الایمان تعالی
المؤمن المهیمن کسر میم ثانیه وکاهو فتحله دیر وقیلها بمعنی واحد مؤمن
ومهیمن هردو بلک معنایه دیلندی اما اداء ثم بصلله ایراد مهیمن صیغة تفعیل
دهمرسوخایه مدل دیلندی قول کاسدر فان التصغیر الذی وضع للتحقیر
غیر مناسب لوصف العلی الکبیر اما لفظ مهیمن هیمن علی کذا کالامنذ ما
خوذ دیرکه صار رقیبا الیه وحافظا علیه معنا سینه دیر بلی برمعنایه اولمق
دنی محتمل درکه اصل مهیمن مؤامن اولوب همزه اولا سی هاییه وثانیسنه یایه
قلب ایله امن غیر من الخوف معنا سینه اولمق معنی المؤمن فی قوله حقه تعالی
المصدق وعده بعنی مولای جلیل شانلرنده مؤمن معناسی بندلریه نعم
عفبا ایله دنیاده وعده کرمنده منجز اولدیغجه در کما فی تنزیل الحمد لله صدقنا
وعده ورود البلدیه بعنی الاعمر کما فی الحدیث صدق وعده ونصر عبده واعز جنده
وهزم الاحزاب وحده والصدق قوله الحق بنصبه علی انه نعت والمصدق لعبا
ده المؤمنین کما اشاره فی التنزیل رجال صدقوا ما عاهدوا الله ورسله فمنهم من قضی
الله نحبه ومنهم من ینتظر وما بدلوا تبدیلا وقیل المؤمن نفسه بشهادة الله انه لا اله الا هو کما فی
شهادة الله ذات جلیلنی مؤخذ معنایا سینه دیر دیلندی وقیل المؤمن عباده فعول
مؤمن فی الدنیا من ظلمه ای تنزهه عن وقوعه کما قال وما ربک بظلام للعبید
او الخوف تخفیف میم بعد الهمزة الساکنة ممطی الامان معناسینه امی من الخوف
وبعضی نسخه همزة مفتوحه ون صکره تشدید میم ایله ضبط اولنمشدیر والمؤمن
عباده قولینه معطوف قدیر فی الاخرة من عذابه مؤمنلرین کاملین مراد اولنور
وباخود تغلیب وتخلیص ون مراد اولنه زیرا بعضی بحرمینه واقع اولان عذاب باب
تهذیب لدندر وقیل المهیمن بمعنی الامین لتفعیل من الامانة مصغرا منه فقلبت الهمزة هاء

کما فی نسخة وعده عباده لعلی القاری

وفی نسخة من غضب لعلی القاری

زیاده میم

211

زیادة میم اولی ایله امین لفظندن تصغیر اولنمشدیر دیدیلر قول مذکور ابی
فتیله دن منقول کلام مرغوب عنه اولمقله مردود زیرا اسماء الله
تحقیری ایهامندن ناشی وان جاء للتعظیم جائز دکلدیر بلکه یهیمن فعلنت
اسم فاعل اولوب یاء مهیمن یاء عبدیر ومصنفی اسناد ایراه تصغیر دکلدیر
کلام عربده مسیطر ومبیطر وهو الشطان ومجبر اسم جبل اولمق اوزره
نبعه الصاد ورودی شهر نبایدیر یعنی وقد قیل ان قولهم قول منهم فی الدعا
امین عقب دعاء مدرله وقص بلا امین خوان اولدقلری انکه اسم من اسماء الله
تعالی وفی الحدیث امین خاتم رب العالمین علی لسان رب العالمین عباده المؤمنین
کما رواه ابی عدی والطبرانی فی الدعا عن ابی هریره رضی الله عنه لکن
مشهور فی المعنی لفظ امین استجب یمکدیر وهو اسم مبنی علی الفتح مدّ
وبقصره والمذاکر وامین زبان عبرانی ایمو بالسانی کسریانی دیو یعنی دیو قیل
لا یعلم اصله ومعناه معنی المؤمن معنای امین مؤمنیر معناسینه دیر
شاید مقصورکه امین لفظندن ماخوذ اولمق بدیع مبدع معناسینه اولمق
بعنی کبی ومدّ اشباع حرکتدن متولد اولمش اولور وقیل المهیمن بمعنی الشاهد
ای الحاکم کما فی جمهرة المعنی اسم من مقابیر دیر والحافظ وکو معنی اولمق
صلی الله علیه وسلم امین بعنی مامون ومصون ومعصوم دیر وباصاحب
الامانة وطالب الدیانة معناسینه اولمق ومهیمن عالم وشاهد ورقیب
ومؤمن ای مصدق او معطی الامن وقد سماه الله امنا فمن بعض المفسر
ین فعال مطلع ثم امین ایله ولد محمد صلی الله علیه وسلم درکه امین تسمیه
بیور دی وکان علیه الصلوة والسلام یعرف بالامین وشهر به قبل النبوة وبعدها
بعنی کمال امانت موصوف ریاستله بنی الجاهلیة دخی امین دیو نامی ایله بنام اولمشدر
وبتوندن مقدم وبعد البعث بتقدیر الله الجلیل امین اسمیله شهرت شعار
اولدی وسماه العباس فی شعره مهیمنا عمّ خیر الناس جناب عباس اولمق
خضرنک سنا بیشی ومدحندن انشا ایتدیکی ابیات شریفه مهیمن نسبیله
البلدیه ثم اعتدی ببنک المهیمن من حذف علیها تختها التطلق
بالاداة شرحی کذا رایتدیکی قیل المراد بها المهیمن ومن صله المصنف
ونبذة منه یعرف لقائله بقوله قاله القتیبی عبد الله بن مسلم قتیبه الدی
ینوری البغدادی سال عام ستة وسبعین ومائتین ایله من نسمع اولدقده
مولی الیه مهمان دار الضیافه محدث اولمشدیر والی الانام ابو القاسم
القشیری عبد الکریم بن هوازن ولی الله وصاحب الرسالة المشهورة ذو رنبوز
القشیری حفده ونده نائیل سرور سرمدی اولدیغی بعنی بابتها المهیمن دیلدا
مراد اولنور دیلندیکی بنام نتیبی وقشیری قدس سرهما دن مرویدر
امدی معرفی بالامر اولان منادی فلندیغی تکلف ضعیف اولغین اتاة غرضی
ایله تغییر بیور لدی وقال له تعالی یؤمن بالله ویومن للمؤمنین والام
مزیده للفرق بین ایمان الشهود والتصدیق وایمان الامان بوجود التحقیق
ای یصدق مطلق ایمانی تفسیر دیر وقالی روایت کرده مسلم اولان خبر که
مبنیدر ومعنیدر ورود التذییر انا امنة نبی ایله لاصحابی ای ذوامن
اوهومن باب رجل عدل فهذا بمعنی المؤمن معطی الامن والامان لاهل
الایمان ومن اسماء الله تعالی القدوس ثم فانی وصفنه مبالغه ایله من القدس

طهارت وزاهت معانيه ومعناه المنزه عن النقايض هي سمات الحدث
سمات كسر سين ايله سمه وعلامه فتح دال مشدده وضم ميم ويا فتح ميم وكسر
دال مخففه ايله اسم مكان ويا مصدر ميمي وبيت رفوعا سمي فعيله نائب فا
عليدر ومفعول ثاني مقدر لشقل نكرره انزل الملندي اي سمي بيت القدس
بيت المقدس لانه يتطهر صيغه مجهول ايله نبه من الذنوب زيرا بيت
مقدسدر كناهدن تنظف قلنوب پاك اولور ومنه الوادر المقدس كملجاء
في التنزيل جناب كلم الله ايله محل مناجات وكلاو طوى نا مبيله شامدر
بنام وادي ديدر مطهر وبا مبارك معانيسنه وروح القدس في كتب الانبياء
جميع كتب بيغمبران عظام وبا بعض صحف كرامدر ثبوت بافته دوفي اسمائه
عليه الصلوات والسلام المقدس نعوت وصفات خصوصيت بشانده ويراجمله
اسما سمانده مقدس ورود ايلدي اي الطهر من الذنوب عبودين مبرا او
منزه معانيسنه در كما قال تعالى ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما ت
خره على فرض وقوع ذالك والذي بنطهر بنا مجهول ايله به من الذنو
ب وبنزه صيغه مفعول ايله بالتباعه رابيبيه وننزه وبنعد او نور
كما قال تعالى ويزكيهم اي يطهرهم مما لا يليق بهم صدورهم عنهم وقال و
يخرجهم من الظلمات الى النور ظلمات انواع كفردن نور وحدة ايمانه اشاره
احراج دلالت ابدر بمقدر واستعاره تصريحيه صورتنا اولوره اوبكون مقدسا
بمعنى مطهر من الاخلاق الذميمه ذال مجمه ايله زربه والاوصاف الدنيه
تشديد ياء نخيله ايله اصل زدا معانيسنه وهي اسمائه تعالى العزيز
من عز يعز بالكسر ومعناه الممتنع الغالب بذاته ممتنع كه لاينال والادرك
صفته ذاتيه در وباعتبار صفاته غالب صفات افعالدندر والذي لا يطلبو
له يعني قالت عزيز الوجود قولندن تقاسته قدر معانيسنه در او المعز يعز
فعيل بمعنى مفعل كبديع بمعنى مبدع انه لا عزيز الا من اعز فالعزة وبا من
عز يعز بالفتح فويي معانيسنه اولان وهو منه قوله تعالى فعززنا بثالث اي
قوينا وقال تعالى ولله العزة ولرسوله اي الامتناع وجلالة القدر معطوف
على ما قبله بعني ظهور سلطان وارتفاع شان حضرت رحمان ورسول منان
شايان در ولله اعزو لرسوله فعززته برتبه جليله سردار منافقين ابن ب
سلول حقنده نزول ايلدي لبحث ان الاعز منها الاذل فويلنه على طريق الفول
بالموجب رده واقعدر فلا يتوهم ان الحصار العزة في الله لا يقتضي انه
معز بل معزز بالفتح وقد وصف الله تعالى نفسه بالبشارة بكسر الباء سازيتي
به لانه يؤثر في بشرة الوجه والنذارة فتح وكسر نوبيله يعني باري جل اسمه
ذات هايونني بطريق الاشارة على سبيل الاضمار بشير والدار ايله وصف ايلوب
فقال يبشرهم تشديد ونخفيف ايله ربهم برحمة منه ورضوان وقال ان الله يبشرك
حضرت رحمان عاميه رحمت وخاصيه رضوان ايله بشارت بيوريدي وشايد الذي
تبارك الذي نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيرا كريمه
ماخوذ ومستفاد اولدي وسماه تعالى مبشرا ونذيرا يعني انا ارسلناك شاهدا
ومبشرا ونذيرا ايله جليله سيله حبيبي بنام بيوريدي وبعض نسخه دا النذير
لفظي زيادي فلندي وما ارسلناك الا كافة للناس بشيرا ونذيرا كريمه سندنبرو
وفعيل بمعنى مفعل كنذير ومنذر اي مبشرا لاهل طاعته ونذيرا لاهل معصيته

بعني اربا

يعني ارباب طاعته دار الثواب ايله بشارات وكنهكار انه دار عقاب ايله
منذر وخوفدن وهي اسمائه تعالى فيما ذكره بعض المفسرين طيبه وكيس
يعني طاسم طاهر وحرفها هادي به ايشارت وحرف باء الله قول شريفنه
وبيعني لبيد وباسم سميع ايله سيله اسماء الله تنزيرد بديله وقد ذكر بعضهم
ايضا ارباب تفسيردن جمع كثير ذكر ونقل ايتديلر انهما من اسماء محمد صلى الله
يشرفه وكرمه فصل قال القاضي ابو الفضل وفقه الله تعالى قاضي عياض
عليه رحمة الفياض بيوروره وها هنا بعض تعديد وها انا ها حرف تنبيه دير والاكثر
وقوع اسم الاشارة خبرا عن المبتدا الواقع بعدها انا اقول اذكر تكته ضم نون
ونتح شين ايله محتاج الى التامل اولان امر دفيق اذ نبل تحتيه ايله مكسورا ايله التشديد
بها هذا الفصل واختم بها هذا القسم وادبج ضم هاء وكسرنا ايله الاشكال
بها فيما تقدم عن كل ضعيف الوهم سكون ها وبالحركة مستقيم الفهم كما تفسره
تخلصه من مهاوي من اضافة المشبه بالمشبه كلجين الماء مهاوي فتح ميم
وكسر واو ايله جمع مهواة خفوة عميقة مهلكة التشبيه لتشبيه الله ونزحه والضمير
عائد على ما يفهم كما تقدم عن تشبيه ضم وفتح موطئه ايله جمع تشبيه التويه
يعني بو مقامده برجمله معبده ذكر ايدوب مقام فصلنده انام مرام ايجون بو
فصلي ذيل وبيعني اقسام ببيان الفصل ببيان الفرع والاصل بو قسمي ذالك الفصل
ايله وبيعده بيان ظهوريدنهم وتعريف الذهن وتيروهم اولندرن مما سبق عن
متشابه في الحديث اعلاقي ازاله ايدر ملك اول نكته مفيده اني جاويخطر نان وهلاك
مغاك تشبيه دن ارها باب وشبهات محوهه دور ايدره وهوان يعتقدان الله
جل اسمه اي عظم ونزه عن الالحاد في اسمائه اي عن عظمته وكبريائه عظمت جلا
لتلفظات كبريا مرتفع عن الانقياد وجار ومجرور لا يشبهه قول اني متعلق اولور
وملكوت مبالغة الملك كالجبروت بما خود عالم شهادت معنيا والملك هلك
مقابلي عالم غيب واداولنور وحسنى اسمائه اي اسمائه الحسنى نعي صفة كما شفعة لا
مختصة يعني احسن معاني اوزره دلالتي ايجون حسنى ايله وصف اولندي وبعد على
صفاته ضم ميم وفتح لامله مقصوردر جمع عليا وهي الشريفة الرفيعة باعتبار
فتح عين وكسر لام وتشديد ياء ايله مرويدر وهما بمعنى لا تشبه شيئا من مخلوقاته
تشبيه تاء فوقيه ايله اي المذكورات من لفظ العظمة وما بعدها وهو خبران وما
بعده متعلق به او حال مما قبله وليس معترضا ولا يشبهه به ضم فوقيه وتشديد
موحده ايله مبني للمجهول ويجوز ضبطهما بالتحتيه حاصل كلام ما تقدم ينشا
وقد ابدى تشبيهات لمصنف تشبيه بيوروب كان بعض اسماء الله اسماء انبياء واطلاق
اولندبغي حاله صفات مذكوره ده عبد لا خالقه مشاركتي افتضا ايدر بو
وهم ايدي امدى الله بو وجهله اوزره اعتقاد انسان لركه خرفت تردي يحصل
تعالى شانه عما يقول الظالمون جلالت ورفعت وملكوت واسما حسنى وصفاتي
عليا سنده بوجهله من الوجوه اصلا فرد كائنات مربنه مثل ومعاني واسما وصفاتي
برشيي نظير وعديل اولمز وان ما جاء مما اطلقه الشرع على الخالق وعلى المخلوق
فلا تشابه بينهما في المعنى الحقيقي كتاب وسنه تاره باري تعالى به واخرى
مخلوق اوزره اطلاق ايلدبكي اسم وصفتدن ورود ايدن الفاظ استفاق
لغوي بدر ومعناي حقيقيده بينهما كما قاله ومشابهت نابيدا بلكه باري تعالى
تلك عبره اطلاقي برسبيل مجاز اولوب حقيقت دكلدر او صفات الفديم بخلاف

صفات المخلوق زيرا صفات ازلى وابدى كه ماثبت قدمه استحال عدمه
ايله ممتاز ومحدود دليل عقلى ونقلى ايله حدوثى مشاهده اولان مخلوق صفاتى
متنوع ضد بدر فكما انه ذاته تعالى لاتشبه الذوات احدى الذات وسرمدى
الصفات ذات وخقيقى ذو ازدواج برذاته مشابه اولديغى كبى كذالك صفات
لاتشبه صفات المخلوقين كما كان عليهم وسميع وحى وبصير ومريد اسماء
صفاتى موجمع الجهات صفات مخلوقه كه مثيل ومانداولز اوصافلرنجه لاتنفك
عن الاعراض عبن محله ايله جمع عرض بفتحتين مابقابل الجوهر والاعراض نجمله
ايله جمع غرض هوالامر الباعث لوجود الفعل وايجاده امدى كلامدن تجنب بادر
دير يعنى صفات مخلوقين لحوادثدن اعراض واعراض قائم اولديغندن متغير اولز
وهو منزه عن ذالك بارى تعالى اعراض نفسانيه وكيفيات نفسانيه دن
منزه در زيرا اعراض وكيفيات مزاجه نابع ومزاج تركيبى مستلزم وتركيب حدوثى
مقتضى وحدوث ايسه وجوب وجود ذاتى منافى در بل لم يزل بصفاته وكمالاته
ذاتى اوزره دائما اسما وصفاتى ايله ازلا وابدا موجود در وقدم صفات ذاتيه
دن كلام عين ذات وغير ذات وبالله عين ونه غير اولمق عند الاشعريه
شهريا بدر اما صفات افعال كه احيا وامانه وخلق در بونلرده اختلاف
صورتنا اولوب عند البعض قديمه ديرو صفات سلبيه قديمه واسماء الله
دخى قديمه اولديغى قدم كلام لفظى اوزره بناءً الوردوكفى بهذا به اى وجبلد
ذات وصفات اسماى خدا مثبل اشيا اولمدوغندن كافى در قوله تعالى ليس كمثله شئ
وبو بابده نص صريح در ومثله لفظ زائدتن كنايه وكاف غير زائد اولون والحاصل
ان فى مثل المثل يوجب لنفى المثل ولله دره من قال من العلماء والعارفين الحقيقيان
لام الله لواى لنعجب ودر فتح دال ولتشد يدلرايله ورا صل بشر در بر خبر وعمل صالحدن
الكلمه بحوزه قصدا ولنوب فاعل اوزره ثنا ومحامدندن تعبيردر ولفظ عارف فاعل
اولبالله مختفى وبو مقامده مراد مشايخ صوفيه در التوحيد اثبات ذات غير مشبهة
كسر باء مخففه وبا فتحله منقله در للمذوت بعضا توحيد سائر ذوات موجود ديله
غير مشبهه اثبات ذاندر كه وجود يله واحديه وحلوليه دن اولوب ولا معطلة
من الصفات وصفاتى كاملانى قديماتى نفى ونعطيل اولميد وهكذا وزره هذه
النكتة الواسطى رحمة الله بيانا وهو معصودنا يعنى مسبوق الترجمة شيخ واسطى
عليه الرحمة معناى توحيد وضوح وتبيان جهتندن زيادبوددركه ما فهمنا
قبيلندن غايه مرامزدر فقال ليس كذاته ذات خفيفة ذات بارى قدم ايله
اتصافى وماسوى عدم برله حدوثيتندن ناشى خفيفة ذات كبرياسى كبى ذات ناپيدا
ولاكامله اسم دخى الله ورحمانه اسمادات جليلة خاصى اولان اسم جليلى مدلولى نه
مانند كلديرو لا كفعله فعل خلق واحيا وانشا وايجاد وانشارن فعل جهان
افرين وشى فعل نابابه ولاكصفته صفته صفتلك قدم وكالدن وغير يلك
حدوث ونقصانندن صفته كبرياسى اسما صفة نا موجود در الا من جهة
موافقة اللفظ اللفظ اى وان كانت اللفظ فتحى كلمناسبة كما يعنى وصفى
خلقى لغت حقه علم وحلم وشى مطابقة وموافقة لفظ جنسندن در وزحلت
الذات القديمة ان تكون لها صفة حدثية عظمت وتعالت عن العدم
لانهما ان كانت صفة كمال لزمه خلو الذات عنها قبل وجودها وهو ينافى
لائق بكماله والا استحال اتصافه بها وايضا لايجوز ان يكون ذات القديم

محلا

محلا للحوادث كما استحال ان يكون للذات المحدثة صفة قديمة الامتناع
وجود صفة قبل موصوفها وهذا كلام مشايخ كرام وكلهم مذهب اهل الحق
والسنة والجماعة رضى الله تعالى عنهم يعنى مطابق للاجماع ومعتقد ماتريديه
اولان مسلك اهل سنديرو قد فسر الامام ابو القاسم القشيرى رحمه الله قوله
هذا ليزيد بيانا يعنى سابقا ذكر اولنان كلام واسطى دى قدس سره ايضاح ايجون
برعبارة لاحقا فلم واسطى نزد امام قشيرى تفسير ايدوب بيورز فقال هذه
الحكاية ماذكره الواسطى اولان فيه تشتمل على جوامع مسائل التوحيد مدار
اوباب الدراية توحيد مباحثلك جامعلرى اوزره محتويه اولوب وكيفى اسنفهام
تعجبى وانكارى ولاتشبه ذاته ذات المحدثات غيبته بصفاته اولان ذاتى نجه
ذات محدثاته تشبه اولمه وجودى بوجودها متنعيه حال الله ذات بارى وجوب
وجود وثبوت وشهود يله جميع مستغنيا تدن اشبادن مستغنى در والله الموفق
وانتم الفقراء وكيف يشبه فعله فعل الخلق يجوز كونه فاعلا ومفعولا وكونه
فعل حق حقيقة ولوازم وكمالدن فعل خلق محاثل اولوب وهو لغير جلب النفع
فتح جيم وسكون لام وبا فتح لام ايله تحصيل معناسنه اودفع نقص حصل ولا
لحوائط لام تعليليه وبا باء سببيه ايله واغراض غير بجمله ايله وجود مابنى
مجعول ولا بمباشرة مولا معالجه طبعه يعنى صانع يجون جل شانه معلل بالغرض
ضد عبث خدادن منعلك صدور بى جلب انس ودفع ضر ونقصدن غير يله
حاصل در جلب وانس ومشير ووزيردن مستغنى دخى خواطر باعثه خصوصى
واغراض سبيله موفعل موجود دكلديرو ملكى غنى مطلق اولديغندن ارادة شيئا ان يقول
له كن فيكون ايله حصول بزبردير وفعل الخلق لايخرج عن هذا الوجوه مخلوق
ايسه غرض وعرض ومعالجه ومباشره ورضدن خالى وخارج دكلدير ونقل
اخره غير معروف من مشايخنا ما نوهمتموه باوهامكم اوادركتموه بعقولكم
فهو لحدث بفتح الدال مشكم يعنى اول شيئكم سبزنهن وخيالكز ايله وهم
وتخيل وعقلكز ايله ادراك ايدرسيز ولوا كمل احوالكز ايله حاصل اولان
اول موهوم ومدرك سيزلركبى حادثدر ديو مشايخدن بر مريدنه
ارشاد ايله اشارت ايلدى واختصر بعض العارفين فقال ما خطر
ببالك فالله تعالى وراء ذالك وقال الامام ابو المعالى عبد الملك الجوينى
مصنف امام الحرمين نخبة الفلك وكنة العطارد قدس سره دور نيوز
اوه طغوزده مهدى وجودى تشريف ودور نيوز يدمشكزده عارف زهنكاه
نعيم اولمندر من اطمان الى وجود انتهى اليه فكره فهو مشبه كسر خاء
مشدده ايله وجه معناسى اوزره ذات حقى ذهننده قرنيم فيلسوف اولمور
موجودى بعد الشك والارتياب عندنده تقرر ونصور ايلسه فكرانه فكر
وخيالنده بارى تعالى بى غير شبيهه معتقد اولور ديو ايسه خطاى محض
ومن اطمان اى سكن الى الشئ المخيض فهو معطل اى ذاتا اوصفة
فهو من اهل تعطيل الكون من ان يكون له مكون كالدهرية والمعتزلة
وان قطع بموجود اعترف بالعجز عن درك حقيقته درك فتح وسكون
ايله فهو مشدد موخذه بعض تشبيه وتعطيل نوعندن ونصورك عبرى
واجب الوجود له لجرم ايدوب من جهة ذاته وصفاته ادراك حقيقته
وكنهه معلدن عجز ايله مقر ومعترف اولمه اول كمسه مؤخذ دركه بكذا وجه

مطلب
تفليس فى الا
عتقاد

معرفت بالله عدم فوزت وعجز اظهار واعتساد ايله اعتراف ايده وما حصل
قول ذالنون المصري عارف بالله ابوالفيض نوبان بن ابراهيم اخميمي قدس
سرهم ايكبور ذوقيله عزم سر ايستان جنان ايدي حقيقة التوحيد ان تعلم
ان قدرة الله في الاشياء بلا علاج وصنعه لها بلا مزاج عارف مصري نه آينده اك
بيور ديلدكه اصل توحيد حق سبحانه وتعالى نك ايجاد واشياء قدرة وقوتي بلا
مزاولة وانشاء اشياء صنعي بلا مرجع شيء بشيء اولديغك بلكه بر همجنان باري عز
شانه حضرتلري اشيايي بدون مادة ابداعاً وبالكوبنا خلق وايجاد ايدوب خلق
اسمان وانسان آسا وعلة كل شيء صنعه مجرد صنع باري اولدقي حسبي ايله
ولا علة لصنعه افعال كسركار غير معلل بالغرض وما تصوره صيغة مفعول
وبافاعل ايله اي وما خطر في وهمك فالله تعالى بخلافه هرنه كه حقيقة باري
تعالى وزهمكه خطور ايلية بالكه سبوح ايدن خواطر دن عالي در وهذا كلام عجيب
نفيس تحقيق كلامي در نظام ذالنون قدس سره العزيز مرام غريب ومقام علي در
نشده ثبوت بانته در والفصل الاخير فقرة ذالنه ومانصور في وهمك فوقي هو تفسير
لقوله ليس كمثله شيء وحدانيته حقه دالله اولان ايله جمله يي تفسير در فان مثل
له الابرتسم في الوهم والثاني وعلة كل شيء فوقه سي تفسير لقوله تعالى لا يسئل عما يفعل
والثالث وهم بسالون سي الفصول التوحيد الخ تفسير لقوله انما قولنا لشيء
اذا اردناه ان يقول له كن فيكون اي ليس هناك الا ظهور دائر القدرة على وفق
الارادة من غير تصور العلة كلامدن لف وتشديد غير مرتب هوبدا وسرعة ايجاد
وتسخيره تشلدر وبنستان الله وايالك على التوحيد والاشباه والتنزيه من جهة
الذات والصفات وحدانيته حقه عرفان ودانشي اوزره راسخ وبرقرار ذات
عليه اي سائر ذوات محدثات اسا اولديغنه اعتقادي ثابت واستوار ايليه
وجبنيا اي بعد ناظر في الضلال والغواية من التعطيل والتشبيه بمنه ورحمته وفضله
لا رب غيره والله اعلم الباب الرابع فما اظهر الله تعالى على يديه من المعجزات
وشرفه به من الخصايص والكرامات تعيينهم بعد تخصيص جهار م صدق دعوي
رسالت سيد الوري عليه التحايا يايه دالة حارقة للعادة اولان امور دست
معجزه يبوسته رسالت پناهيدن اظهار وخصوصيات وكرامتدن اول حضرتي
نشر بني ايلدكي خوارق ولطائف بيانندن بر زاهد تخمار شارح قدوري رسالة
مشهور سندن براعه كذا رتحقيق اولمشدركه برهان اصفيا وسلطان انبيا صلى الله عليه و
سلم دست جهان پيوستي اوزره جلوه نما ظهور اولديغ معجزات بالغه درجه هزاردر
اما تتمة الالف وتتمه سنده رسيده اولديغي شهر تيايدير بيشدر قال القاضي
ابو الفضل حسب المناقيل سكون السين اي كافيه ان يحقق ان كتابا جهد
المتقي بالشفالم بجمعه لتكر بنبوة نبينا صلى الله عليه وسلم والاطلاع في معجزاته
فنحتاج ان مقدمه ايلدمنصوبدر الى نصب البراهين عليها ضبر معجزاتدنما
تعدد وتخصيص جوزتها حاء مهمله مفتوحه وواو ساكنه وفتح زاي ايله
دائره وحوالي حتى لا يتوصل المطاعن اليها وتذكر بفصله محتاج اوزره
شروط المعجز والتحدي بالنصب اي ونبذة التحدي كسر دال مهمله مشدده
ايله طلب معارضه وحده بالنصب فتح حاء مهمله وتشديد دال ايله تعريف
معناسينه وفساد قول من ابطل نسخ الشرايع وردة قاضي عياض عليه
الرحمة الفياز بسبور رمنها مثل دانشوره كافي وبسديرتحقيق ايليه كه تعريف

حقوق مصطفوي صلى الله تعالى عليه وسلم دنا ليق اولدن كتابزي ثبوت
ومعجزات حضرتنه طعنه دن اولان ليام مرده دلان ايجون نا ليفه كوشش قلدق
كه بحث وبيان انكله اشبات معجزاته سرد دلايل عقليه ونقليه ايله منا
قشيه يه ورد ليسي ودائره قرئن نا ليفي حفظ وصيانته محتاج اولديغون
ناكم اشبات معجزاتدة تردد ايدنلكم حالده مقدماته اول طاعت رهيب
رسول ايليه ومعجزه وتحدي ونعم يقولون لقله رضي بهود عنود آسا
نسيج شرايع ابطالنه قايل اولنلريك فساد قول وابطال ورده احتياجمز
اولة حاصل اوهام مذكوردن برينك الجون نضيق كتاب هنطاريه مبا
درت اندك بل التفناه تشديد لاجله لاهل ملته ملتبين لتشديدمو
خذه مكسوره ايله مجيبين معناسنه لدعوة المصدقين لنبوته ليكون
تاكيداً في محبتهم له ومنماة فتح ميمله مغفلة من النمو لاعمالهم و
ليزدادوا بما نامع ايمانهم بلكه باعث نا ليف كتاب امة مرحومه سنده
دين وشريعة حضرته اجابة ونبوة ورسالتي تصديق ايدنلرايجون جمع و
تضيف ايدديك رجله نا ليفده مندرج اولان نكت ولطايف جنابة
نازينيي مهما نسراي ملكوت حضرتينه محبتلريني تاكيد وفزاد ودلائل نبوة
موده تي نمايان اولوب مجرد ايمان واعتقاد لريله ختم ايقان ايله
ترقي اخلريجون نكاشته صحيفه روزكار فلدق وتبيننا ان تثبت تحقيق
وتشديد له في هذه الباب امهات معجزاته ومشاهدايات لتدل
ناء فوقيه ايله اي تلك المعجزات على عظيم قدره عظيم كبرياء
منتهي طوله ايله وفي نسخة عظيم قدره عندريه يعني بو بابده بزم قصد
ومرامز اول حضرتك معظم معجزاتني اصول وفصول ايله ثبت وتحرير
واول معجزات واضحات سرير فاب فوسبي حضرتلريندك وركاه كبريا
ده مقدار جلالت فريسه دلالت ايجون نسطير ونور برانكديره واتينا
بفتح الهمزة منها بالتحقيق والتصحيح الاسناد يعني اول معجزات باهره
دن فرقان جليلده وقوعي ثبوت بانته وحديث جمليده صدور بولان
حنين جذع ونسبيح حصى وتكثير طعام اسا معجزلري انبيان ايلديك
والكثير مما بلغ القطع اوكاده خبر كان مراعاة لسبح لفظ الاسناد محذوفه ير
وبالاشفاء بالعلم حذف اولنه يعني بو بابده سلك سطوره منسلك اولان
خبرك اغلب واكثري علم قطعي واوبنفيه رسيده وبانوا له معنوي بيوسته
اولمغله قريب اولانلدر واصفنا اليها بعض ماوقع في مشاهير كتب الائمة
رحمي سحاح سنه آسا شهر تياب اولان كتابلرده شرفيافته ووقوع بولان
نبحه اثاري اول معجزاته الحاق ايلدك واذا تامل المتامل المنصف ما
قدمناه من جميل اثره وحميد سيره وراعه علمه ورجاحة عقله وحمله
وحمله كماله وجميع خصاله وشاهد حاله وصواب مقاله لم يعتره جواب
اذا في صحة نبوة موصدق دعوته وقد كفوهذا غير واحد في اسلافه
والابعاد به وصف تعتمدن عارف منصف متامل وقاري تامل نفكره
نام ايله اول حضرتك مآثر جميله وشمايل حميده وسديده جميع علما اوزره
تفوق ودانشي وحكما وعقلا اوزرينه وزانت عقلي وحلم وفضل كمالات
علية واحوال سنية وظهور شمايل بهيه وراستي كفتار جليه وخفية

لسندن تقدم ایتدیکزه رایا و حقایقه حق الانصاف ندر ایلیسه اول خرقه تك
صدق و ثبوت و تبلیغ رسالته دیب و کمال ایله و بدرستی اوصاف مذکوره
بیان ایلدکنه زده راعت اسلامی اولوب سلامتیله کفایت ایلدیکی فروبنا ضبطه
مجهول ایله و کافی تشدید واو ایله و یا حبطه فاعل ایله در عن الترمذی
صاحب الجامع و ابی فاتح فاف و الف و نون و عین ایله حافظ عبد الباقی و غیرهما
من الحجیین باسانیدهم ان عبد الله بن سلام و تخفیف لامه صحابه کرام
مدندر قال لما قدم رسول الله صلی الله علیه و سلم المدینة جئته لانظر الیه فلما استبنت وجهه و فی روایة تبینت عرفت ان وجهه لیس بوجه
کذاب یا اضاو یا لطافته و صفت ایله در یعنی ابن سلام رضی الله عنه بیورمکله و فقا
شاه سریر اصطفا علیه اجمل التحیا یا مجرد تسلیمه یعنی مدینه امینه یا السعا
دمقدم شرف نزول بیوردقی و بی درکاه و الاسنه یثرب مسای اولدمکله نشان
خرقه نبکاه اخبار ایدم لیس ظاهر روی ظاهرك مشاهدمایلدم صفحه
وجه و جهدنده امارات صدق و راستی لایحه پدیدار و نور نبوة روی دلدار
سنده رخشان و لامعه اولدیغی بکا پرتو انداز توفیق اولوب علی البقینی و حق
الیقین بلد مکی وجه شریفی روی کوهرسی دکلدیر دیدیکه حسن ظنه خبر ایله
ایله بزه پیام داده اولدیکه بو دعا تمام السند وارد بعینه حدیث عبد الله بن سلام در
القاضی الشهید ابو علی رحمة الله حافظ ابی سکره قال ثنا ابو الحسین بالتصغیر
الصیرفی و ابو الفضل ابن خیرون فتح خاء معجمه و سکون تحتیه و فتح راء ایله صرف
و منع جائز در عن ابی بعل البغدادی حال اولی بغداد مهمله و ثانیه معجمه
و باعکس ایله باخود کلاهما تندا اهمال و اعجام ایله در عن ابی علی الشبلی
کسر سین مهمله و سکون لون و جیم و یا و نسبته ایله عن ابن محبوب عن الترمذی
صاحب السنن ثنا محمد بن بشار فتح موخره و تشدید معجمه ایله ثنا عبد
الوهاب الثقفی و محمد بن جعفر و هو غندر و قد تسبق و ابن عدی بصری
سلمی و یحیی بن سعید قطان بصری عن عوف بن ابی جمیلة فتح و کسر جیم
الاعرابی عن زرارة ضم زای ایله بن اوفی فی بعض نسخه در ابی ابی اوفی معالم لفتة
اکبیر المقدر امر فوق داره فقراء فاذا نفر فی الناقور فذلك یومئذ یوم عسیر فمات رضی الله عنه
عن عبد الله ابی سلام الحدیث علی ما تقدم و عن ابی رمثة کسر راو و سکون
میم و فتح مثلثه ایله التمیمی بتمیم و فی نسخة التمیم اتیت النبی صلی الله علیه
وسلم و معی ابنی لی فارئته صفة مجهول ایله فلما رابنه قلت هذا ابنی الله
روایت کرده ابی سعید اولان خبر صحت اثر ده ابی رمثة التمیمی رضی الله عنه
جنابندن و وبدرکه حضور باهر السرور شاه رسالته کلدم اصحاب کرامدن
بعضلری بکا اول حضرتی زائرانه ایلرجون معجبین بستوده لمعان نور صدق و حق
مشهوده باصره یقینم اولدی ذات جمعیته صفات مبعوث بالحق رسولدن
الارباب دریدم مورد یمسلم و غیره ان ضمار کسر ضاد معجمه ایله قبل البعثه
صدیق حضرت اولان ابی ثعلبه در نما و قد علیه امام مسلم روایتی اوزره ضما
و مکه مکرمه یه قدوم نهاده اولوب فریشدن بعضلری بدکاران بنی اخرالزمان شانلرنده
خاشا انتم خاشا عارضه جنونه اسناد ایتدکلری قبح ساحته ضما یا بلدکره بالحمد
جناب شرفکزه ژجنون و ابرسه رفیه بندکزه لغویذه اولام ژجنی الدی فقال له
النبی صلی الله علیه وسلم هزات شریفلریله منسبت اولان اژجنونی نفی و کمال

عقلا و هو

عقلا و هو بنی اسکا اسبانیا بیورد دیکره ان الحمد لله کسر همزه و تشدید نون و نصب
حمدا یله و بعضی نسخه ده فتح همزه و کسر نون تخفیفله ایله مصدریه و رفع
حمد ایله در تحمده جمله اسمیه و تعالیه مبالغه سنده تاکید للغضیة در
و جمله اولی فبات و دوامی تفید و جمله ثانیه تجدد و انعام اوزره دالله و یا
جمله اولی خبریه و ثانیه انشائیه اولوب هو تنسفیه ایدی فی الجمله و غیره من بهدالله
فی نسخه و من یهدالله فلا مضل له و من یضلل فلا هادی له
بحذف المفعول فی جمیع الاصول یعنی ثنا بالجمیل علی جهة التبجیل جناب پرور
دکار عالمه نسبه زاوار ده اول خفته محمد ایله رز و حمد و شکر و ثنا سبنه کما هو
حقه قیامده مطلقا دعا نبیه اول ذاتی که فیاض مطلقدر راه خفه هدایت
بیورمه الکجون سبیل ضلالته دالت مناجات و رذاتی که عدم رفیق توفیقدر
مهالك ضلالته نسوق ایدن اکا طریق مستقیمه دالی اولمه ر ما هادی له ناهو
جوده و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریك له ما قبلنی تاکیدا و لورم
و ان محمدا عبده و رسوله مقام توحیده اشهد فعیلندن و اداده مرام
تقریده مناسب و ثنا یاندره قال له ضمار خوشنی نهاد خرقه دانای عالم
خطاب ایدوب اعد علی کلماتك هو لای کما هی عقلا الله غیر یده مستعملدر
یعنی تحمید و توحید له رطب اللسان اولدیغکلمانی بکا تکرار بیورلدیدیکره
بعضی روایتده سنه یا دی کلام دری التظاهر اعاده بیوردی ضمار دست
النصاری سینه ضافله نهاده ایدیوب فلقد بلغنی فاموس البحر فاو و سیمله
وسط و با فعل و با لجه ذر یاده بعضی نسخه ده یا موحده ایله فابوس
و یکره تاء فوقیه و عین ایله ناغوس و با نون و عین ایله معانی هنقاریه
صابه کسر نا ایله ای اعطه یدك ایا یعك تسکون عین و جواب امر
مجزومدن تبایعه یعنی بوکلمات حکمت و سماتك یا محمد بحرفصاحتك
فعریه رسیده اولدیغ دست کرم بیبوستده بکا اعطا و امداد ایله
سنکله ایمان و ایقان اوزره مبایعه ایدیم دیوب اقبل اسلامدن
بیعه اسلام ایلدی و قال جامع بن شداد تشدید دال اولی ایله
ابو صخره اسدی محاربی علیه الرحمه دیر یوز اون سکزده سری نهاریه
بالبی لحدا ولدیغ کان مرجل متابقال له طارق بن شهاب بن عبد
المحاربی و له صحبة و روایة رضی الله عنه فاخبر انه رای النبی صلی الله
علیه وسلم بالمدینة فقال صلی الله علیه وسلم هل معکم شیء تبیعونه
فلنا هذا البعیر فال بکم ذکدا و کذا فاعطی العطف لبیان عدد یه و سقا
من تمره و سق فتح و کسر واو ایله النمش کیلدره فاخذ ای النبی صلی الله
علیه وسلم بخطامه کسر خاء معجمه ایله اماماه و سار الی المدینة
روایت کرده بیهقی اولان خبرده جامع بن شداد بیورمکله اهل عمر
ان روح برکسنه طارق اسمیله بنام ایدیجی نقل پیام ایدوب مدینه
سکنیده حضرت افتاب رسالتی مشاهده انتی ایدیجی یوما ما اول
حضرت طارق وفاسی سموا فقد رینه بیوردیکم نسز ایله بیعه شایان
برشی وار مدر دیکه فروخت ایدسز هو بدکده بوشتریجی فروخت ایدر نو بدکده
له مقدار یعطیها ایله فروخت ایدسز دیدکده جواب وادلر اولدیلر که بو قدر کیل
خرمایه پس زمام شتریجی طونوب مدینه منوره یه برجا ایله روان اولدیجی

بحر فصاحتك فعریه

و فی نسخة قال التمیمی لعل القاری

فقلنا بعنا من رجل لا ندري من هو مبا نه فزده كفنكر ابدوب بعيريم
بركسنده بيع ايلديك اسم ورسمي بلمز بديك ومضا طلعينه حالا
انكدر م بيزده هوج ونشير ايكديكه برزن عارف موجود ايدي فقالت انا منا
منه و بالاضافه صامتنه ثم البعير ورايت رجل مثل القمر ليلة البدر لا
يخفى بكم اول مسافر خانه ده بديكم قمت شتره صامنم زيرا مشترى سنلا
روي نا اباني ليلة بدر ده ماه منير اسا مشاهده ايلدم اول ستر عذر وحيوانلر
بديم فاصبحنا فجاء رجل بزمن فقال انا رسول الله اليكم يا قوم ان تاكلوا
من هذا الثمر وتمنا لوا حتى ان تكلوا حتى تستوفوا ثمنه فاعادوا بيعه
بركسه بريسيار خرما ايله كلديلر وبديم جناب رسول الله سيزلر ايچون كلدم بو
خرمادن تناول ايدسيز دعي ايكل ايدوب ثمن بعيريم استيفا ايدم اخذ
ايدسيز دديم فقلنا وفي خبر الجندي ضم جيم وسكون نون ودال مهلة
والف مقصوره وباخود محدوده ايله ملك عمان ضم عين وتخفيف ميمله
ديار يمنده بر شهر يك اسميدر وفتح عين وتشديد ميمله شامده بر بلده
ديرلر كذا في الجوهري اما نقلي دخي اوزره بالفتح والتخفيف بحرين جانبنده ناحيه
ديرلر لما بلغه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم يدعو الى الاسلام وقال الجندي
ابي المنذر دي والله لقد دلني على هذا النبي الامي انه لا يامر الا كان
اول اخذ له بصيغة الفاعل ولا ينهى عن شيء الا كان اول تارك له
بعض نسخه ولا ينهى عن شر ورودي بخبر لفظنه مقابله ايله مقامه
ملازم اولور والحاصل ملك عمان جندي قصه سنده نكاشته براعه
تخفيف اهل سير دركه سلطان تختكاه رسالت خضرتلريجا شاه صفوريي
اسلامه دعوت البدر يجي اول دخي بادفسم ايدوب لو بنتي امي نك صدق
بنتي قبند اول دلالت ايكا فايله دركه بر عمل خير ايله امر اغره الا ابتداء اول
خير ايله كندولري عامل اولور وبركسنه بد كار لغدن دور باشقه اغره الا اول
سلى اوكندوسي نارك اولور وانكه صلى الله عليه وسلم بغلب غالبا يعمل
لا بفتح معناسنه در وبغلب صيغه مجهول ايله فلا يضر بفتح الجيم اي
لا يفرح وبقي بالعهد وبفتح ضم باوكسر جمله الموعود واشهد ان بقي
دخي اول پيغمبر ذيشاد شمنا له غالب اولور وغلبه سبله خراب اولمق دخي
الخراب بحال معناسنه كاهي اخر بر عكس اولور جزع وفغان اخر او
عهده وفادار ووعده منجز اولور بو شهادت ايدركه اول پيغمبر بحق
ورسوله فياز مطلق دير ديديكه فلانه دزه مما انتم تقولون فقال
تقطو به كسر نون وسكون قاف وفتح طا واو وتخفيف سا كنه ايله ذكر يعني
سيف ايلديكي في قوله تعالى يكاد زيتها يضيء اي يضيء بالانوار
من حيث ذاته ولو لم تمسسه نار نفيد انارته باشتارة صفاته هذا
مثل ضرب الله تعالى لنبيه صلى الله عليه وسلم يقول يكاد منظر
توراتيله برمثل در حق جل وعلى حبيبي خضرت مصطفى صلى الله عليه
وسلم شانده ضرب مثل پيور وب كاتبه ويكي اولوركه اول پيغمبرك
ظاهر بني روايت قريب اولديغي بدل على نبوته نبوت اوزره دلالتنه
والا لم يتل فرانا يعني رال بعض تده اولان قرآن كريم تلاوتي رؤيته منظم
اولزايشه و بكدير كه كما قال ابي رواحه فتح را ايله نقيب وانصار يجون دلالة

وشاعر

شاعر ومادح خضرت رسالتدير لولم تكن ايات مبينة لكانت صفاته تنبئك بالخبر
مبينة كسر وفتح تحتيه ايله واصل بيانيدر بنبئك بالهمز اولوب ضرورة امكان
بعدنا ابدالي تجويزا ولنديي يعني اول خضرتك شاهنده ايات ظاهره موجوداولما بيديي بينه انلار ؤيته ظهوري رسالتنه پيام دادا ولوديي
حاصلي وجه دلالت اسنده رحشنده اولان صدق ونشان وسعادت ايله
نور رسالتنبي تفسير ايدر ديي شيخ تقي الدين ابن تيمية بست مذكوريي
مع تغيير شطره الثاني حسان بن ثابت رضي الله عنه جنابنه اسناد
ايدوب مشار درك لولم تكن في ايات مبينة كانت بديهته تاتيه بالخبر
شايد نوارد في الجنبي ايله جمع محلى اولمق موقدان ان تاخذ في ذكر النبوة
والوحي والرسالة وبعده تشرع في معجز القران وما فيه من برهان ودلالة
فتح وكسر دال ايله ثم في هذا الباب للاثنين فصلا يعني اول خضرتك حالة
ولايته ووحي ونعت رسالتي نقلله مشروعمز قريب اولوب بعد فراغ هذا
لسان معجز قران عظيم الشان واكا تعلق ايدن حجت وعلامت وبيانه بدء
ايدرز بعدها باب مشار اليه سي فصل معجز اصلي جاهده ونقول تلساني
صدر يا بدن يوقحله دك رسيده پايان اولان كلام برفصل ايله عداولنديغي
جهته قال ثم ايله نجام اولور والسلام فصل اعلم ان الله جل اسمه قادر
على خلق المعرفة في قلوب عباده والعلم بذاته واسمائه وصفاته وجميع
تكليفاته ابتداء بدون واسطة لو شاء معلوم عز تلك اولسونكه خضبحانه
وتعالى هر معارفي جزئيه بي على وفق مراده بنده لري فلو بنده خلق وذات
اسمي واسما وحسنى وصفات عليا وجميع امر ونواهي سبنه تعلق ايدن
علم كلي واجمالي ي جذبه سن جذبا لله فاضله سبله اولا بلا واسطه
ايجاد وانشا به مشيت وحكمي اقتضا وتعلق انسه قادر در كما حكي عن
سنه في بعض الانبياء بجه پيغمبر انك اول معارفك وفوعي ظهوريي
روايت اولنديغي آسار وروي عن بعض الاولياء من امته صلى الله عليه وسلم
حصل لهم الله تعالى من الهام الالهي في امور خارقة للعادة تحقيقها عند
اصحاب الارادة وذكره بعض اهل التفسير في قوله تعالى وما كان
لبشر ان يكلمه الله الا وحيا اي وحي الالهام اورؤيا المنام وجائز ان
يوصل اليهم جميع ذلك بواسطة يتلفظهم كلامه وتكون تلك الواسطة
اقاما من غير البشر كالملائكة مع الانبياء او من جنسهم كالانبياء مع
الامم معنايي اية شريفه كه حق جل وعلا بشردن برينى كندويه
كلام ايتمك ذاتنه غير ممكن بشرك بحول طاقتي وقدرتي نا ايله در مكر وحي
والهام و يا رؤيا منام ايله كلام ايله مادر موسى عليه السلام وحي
كبي يا موسى لومقامده ارباب تفسيردن بعضلري بو مثلركه بر وفق حكمة
ارادة الله تعالى قدرته قاهره سنده مكنه بركه علوم كليه
ومعارف جزئيه يي ملك ونبي وساطتيله عباده كلامي تبليغ ايله
واول واسطه نامى غير البشر فرشته كه ملك پيغمبر اله وساطتي اسا او
له و يا بنه جنسي بشردن انبيا لك امتلريته نسبتي كبي ولا مانع
لهذا من دليل العقل حالة ابتدا و حالة واسطه دن ذكر اولنان امرك
امكانيته دليل عقلي دن مانع بوقدر واذا جازه هذا ولم يستحل عقلا

في معجزات القران

ونقلاً جوازی مقرراً ولدیسه محال عدا ولنذر وجاءت الرسل بما دل علی
صدقهم من معجزاتهم وجب تصدیقهم فی جمیع ما اتوا به ویبقی ان
معجزات باهرة صدق مرسالة الذی ادعاه اموراً یلة نشر یعة تخفق بوقوع
مرسل الیهم اوزر جمیع اموره الذی تصدیقه واجب اولدیه لان ظهور
مع التحدی من النبی قائم مقام قول الله تعالی صدق عبدی فاطیعوه
واتبعوه وشاهد علی صدقه فیما یقوله فمتی ثبت صحیح اولان
ذاتت طلب معارضته برله ظهور معجزة بارئ تعالی ذلک قولم ویبقی
دعوا سنده صادقة در اصول وفروع شریعته اکا انقیاد وفرضا نبراولوا دیو
شهادتی مقامینه قائم واول یبقی براد تحقیق دعوتینه شاهد در وهذا کان
والتطویل فیه خارج عن الغرض فی ارادته شنعه وجده مستغنی مصنفات
المختار رحمهم الله تعالی یعنی مدعی به بورتبه اقامته بینه واقیدبو بوقتا
مده تطویل بحث وکلام خیطه راج اصلی دن ببرو ندر وکلا شبهی استغصا
سیطلع ابدن ائمه دین حضراتنک مصنفاتنده استغنای حضظ ایله ظفر یابادلور
والنبوة فی لغة من هجر بی العرب امام نافع مأخوذة من النباء وهو الخبر لفظ
نبوة مهموز فلندیک لغتنده بناودن اخذاولنمشدرکه بناء خبر معنا سینه در
وبناء نمارة مهموز ایله تعدیه ایدر انبوئی یعلم ایله ایة شریفه سنده ورودی
آساویا بالتضعیف نبی عبادی کریمه سی کبی وقدلا یطلق علی هذا التاویل نسهیلاً
وکاهی مع بقائه علی هذا المبنی تخفیفاً مهموز فلنیز والمعنی هردو قراءة اوزره معنی
دیمک اولورکه ان الله تعالی اطلعه علی غیبه واعلمه انه بنبیه علی فیکون
نبیاً مبنیاً مکسر میم وسکون نون وفتح موحده وهمزه منونة وبافتح نون
وتشدید موحده برله یعنی جعل وعلا اول ذات بعض مغیبات نبیه مطلع
وبیمبیری اولدیغک اعلام ایدیجی پس مبنی نبی لفظی خبر ورفعتی معناسینه
دیرکه فعیل بمعنی مفعول ولوکان علی وزنه مفعل اویکون مخبراً عن انفعة
الله تعالی مبنیاً مخفف وتشدید یاء مشدد موحده مکسوره ایله ای مفعلا
برا اطلعه الله علیه فعیل بمعنی فاعل یاخود بنخفک انی ارسال بیوردینی
امور دن مخبر رسن ومطلع قلدیغی نبی اعلام ایدیجی معناسینه اولور
ویکون عندنا من لم یبعث من البشر فتح نون موحده ایله وهو مارتفع
من الارض او بمعنی الرافعة مهموز فلیانار عنده لفظی نبی نبوتدن
ماخوذ دیر لغتده وجه ارضدن مرتفع اولان شی و یا مطلقا
رفعت معناسینه دیر معناه ان له رتبة شریفة ومکانة نبیهة عند
عبد مولاه مبنیاً فتح میم وکسر نون ایله ای زائده او مرتفعة من
انا فالاشرف والحاصل طبق مبنی اوزره معنی برای بنی جائی بالاور
درکاه کبریاده وآلاصور نفیا اولدیغی معناسینی ایله در قالو صفات فی
حقه موثلثان خبر ورفعت معنا لرندن وبناء مفعول وفاعل معنا
لرندن هردو وصفت مشبهه بجتمعان مثل هنلار ماندیر واما
الرسول فهو المرسل ولم یات فعول بمعنی مفعل فی المعتد الا نادراً
امثار سول انفاذ حکم خدا یجون قبل هوالادن عباده مکلفینه فرستاده
قلنمش معناسینه در اما فعول وزنی لغنده مفعل معناسینه
وردیجی نادر اولوقوعدن واما رسالة لیس الخفی بیل علی وجه خلق در

اول الله تعالی

اول الله تعالی بما الابلاغ الی من ارسل الیه ارسال مرسول ورسل الیهم الی الغیر
لتبلیغ اوامر خدای جلیل ایله فرمانی بزدانی دیر ارسال دخی کما هی ملائکه
وساطتی وکاهی بدون الواسطه وقوع بافته در واشتقاقاته من الغیاث
وسنده قولهم جاء الناس ارسالاً صفتی انهر فی جمع رسل بفتحتین ای
تبع بعضهم بعضاً من جهة البنی اخذ واشتقاق رسول من حیث
المعنی تنا بعدندر وارائک عربندرکه خلق بی در بی بولوکه بولوکه
ویکدیکره تبعاً کلدکلرنده جاء الناس ارسالاً دیمکله نبی بومعنادن
مستفاد در فکانه ای الرسول الذی صیغة مجهول ایله تکریر التبلیغ تفصیلا
مفعول ثانی الزم ویعنی تحمله الزم تکریر التبلیغ وافعد برکو یا رسول تکرر
تبلیغ واعاده سبیله الزام ودرعهده قلندیغی اوالزمت وفی سنده
الزمت الامة اتباعه و یا امت اول رسوله اتبلیغ ایله ملزم وانقیا
ربله ملتزم قلنمسی اجلندن بحسب اللغة تتابع معناسی مناسبة کوره
کوریله وهذا بیان المغایرة بین النبی والرسول بحسب المبنی وعلی مقتضی
اصل اللغة فی المعنی واختلف العلماء اهل التبی والرسول بمعنی الواحد
وبعبارة اما بحسب الاصطلاح الشرعی او العرفی بنی رسولدن اعم
مطلقا فکل رسول نبی ولا ینعکس ورسول اخص اولوایله متقاربة در بو علما
کریمک اختلاف راجع وسالک اولدیغی قبیل هما سواء کل منهما انسان او
حی الیه بشرع یجدد او غیر متجدد تعریفیله ایکسی برمعنایه در بنا علیه
واصله باعتبار المبنی اصل معنی ماخوذ هو الانباء وهو الاعلام والاخبار
دن ماخوذ اولمله کله اعلام مدرجه استدلو بکدیکرمعناسینه اولدیغنی اشعار
لال ایلدیکر مقوله یعالی وما ارسلنا من قبلک من رسول ولا نبی
فقد اثبت لهما الارسال معه حق جل وعلی فرقان مجیدنده نبی ورسولدن
هر بریچون ارسالده معیت اثبات ایلیوب براي عطف سنهما دخی معنا
برله حکم قلدیجی قال ولا یکون النبی الا رسولاً ولا الرسول الا نبیاً نبی
اولمز الا رسول اولمز الا نبی دیدیلر بو مقامده ارسال معنای
لغوی اوزره بعث واطلاق واظهار در معنای اصطلاحی مراد دکلدر
وبیلدها مغایرتان من وجه و نبی ورسول من وجه بجتمعاندر دیندی
غلاجرم عطف بی الجمله تغایرا فتضا ایدر لاسیما مع وجود لام
التاکید اذ قد اجتمعا فضیاه مطویه ایجون تفصیل در فی السوالی
هی الاطلاع علی الغیب والاعلام بخواص النبوة او الرفعة بعرفت
ذلک یعنی نبی ورسول مادلوی نبوة مهموزه اولوب یعنی امور
غیبیه یه اطلاع وغیرلرینه نایاب اولان امور ایله اختصاص ایلدیکر بر
معنایه جمع اولوب و یاشان نبوة ورسالتی عرفانله احتیاج ایلدیکر
وحوزدرجتهاری احاط وتبه کل منهما موافقتی فی زیادة الرسالة
للرسول بمرای رسول وزیاده کی رسالت اختصاص سبیله بینهما مغایرتا
تدیر وهو الامر بالانذار والاعلام معطی نفس و یا انذاردن اخص
اولورکه تبشیر ونسبی احکام اسلام شامل در کما قلنا یعنی رسالت
برای اعلام در اندن خذر اولنه ونسخی احکام اسلام در بنکم فیما
سبق بیان کلام ایدیلدیکه وجه اجتماعلری ومن وجه افتراقلری

ورویی یا الابلاغ نسخه الفارسی

فی نسخة الختشا نسخه الفارسی

فیل ما نسخه

امم

نسخه اشتقت لها معنا الارسال وفی نسخه والمجاج

فالواو اولا یکون نسخه الفارسی

وفی نسخه بعرفة

للرسل

وهو وحد ابله بنی ورسول میانه سبب فرق ایدن اصحاب قبلك مستند
ودلیلری هم الآیة نفسها بعینها ایله متفقدمه خصمنك ندر
التفریق بین الاسمین ای ظرورة کون المعطوف غیر المعطوف علیه
کما هو الاصل فی تغایر المتعارفین ولو کانا شیئا واحدا لما حسن تکرار
حمافی الکلام البلیغ رسول وبنی شی واحد در ورمعنا به ادلالوی قران
بلاغت عنوانده تکرری مستحسن اولیدیکی قالوا المعنی وما ارسلنا من رسول
فی نبهة من بنی الی امته ای مامور بالعبادة والدعوة او بنی ولیس برسل الی
احد ای مامور بالعبادة فقط والاول کامل والثانی مکمل فهو اخص وذاك
اتم واعم وقد ذهب بعضهم الی ان الرسول من جاء شرع مبتدا وعلماء دن
بعض بو معنایه ذاهب اولدیلرکه رسول برشرع مجدد ایله بعث اولنان نا
ندیرکه کندودن مقدم اولنان شرعی بتمامه ونقصانه ایله ادیله ومن لم
یات به بنی غیر رسول وان امره بالابلاغ والانذار فی شرع ذات کله مجدد کبی
طرعله نشریفی انیده هان موحی الیه اوله اول ذات رسول الا غیر بنی دیر استرسه
ابلاغ و انذار ایله مامور اولسون دیرا احکام وافاردن زیاده فاعله ایله ورود وتقدم
انما مفید بر دیدیلر والصحیح والذی علیه الجماهیر یعنی رسیدهٔ زرجه صحت اولان قول کله
اتفاق کرده جمهور دیر ان کل رسول نبی ولیس کل نبی رسول کله تحقیق هر رسول
نبی در امامن نبی رسول دکلدیر زیرا بنی انسان موحی الیه دیرکه تبلیغ ایله مامور
اولسون ویا اولمسون امار سول هر بنی دیرکه تبلیغ رسالتنه مامور دیرکه
اول رسالت تقدم ویا تجدد انسون واول الرسل آدم وسلیمان ره جلیله
سنك بشیر ویبشقدم واول صلی الله ابو محمد علیه السلام در کله اهل ایمان اولان
اولاد آدم کرامیه ارسال قلندیغی وشیث وادریس منوال محاورزره مرسل در اما
نوح علیه السلام کفار قومنه اول فرستاده حقدیر واخرهم محمد صلی الله علیه
وسلم بالاجماع ولکن رسول الله وخاتم النبیین جلیله سو بنها دیلیه واحد اصل اول
رسل آدم واخر هم خاتم علیهم السلام الاکمل الاتم حضرایله در روی حدیث ابی ذر عنه
کما رواه احمد وابن حبان ان الانبیاء مائة الف واربعة وعشرون الف نبی وذکر
ابو الشیخ صلی الله علیه وسلم ان الرسل منهم ثلثمائة وثلاثة عشر جم غفیر
ایجا الجمع الکثیر المشیر نحو من باب سجد الجامع اولهم آدم یعنی نبیا علیهم
التحیا بوزیرکی دورت یوز یکرمی والی در رسالتله مبعوث اوجیوزاوچ اولوب
عالمشاندرکه اولادم صلوات الله علیه وسلامه جنابایه پیدرکه نادره
کوبان ارباب عرفاندر مفولدرکه عدد رسلیی حروف محمد اسمندن استخراج
هر برحرفله بینه لوجه کدظواهر جلیه وبواطن خفیه اسم محمد در لغة
اولندقده فی الحقیقه اوجیوز اون اوچ عدد حاصل اولدیغی سر عجیبدر
غفد بان لك معنی النبوة والرسالة ولیستا عند الحقیقین دائما للنبی
ولا وصفی ذات بمعنی تحقیق معنای نبوت ورسالت مکاظاهر وبدیدار
اولدیغ بسی نبوة ورسالت صفی الجوهر ذات وذوالمله فاعله کو
صف دکلدیر خلافا للکرامیه ای تخبیل بسی علیه تقویل تشدید
را ویاء تخبیل ایله محدثه کرامیه شذاذه منسوبدر فی تطویل لهم وتهویل
ای تخبیل بسی علیهم تقویل یعنی کرامیه مذهب ناخوشی خلافیدرکه

الرسول الوحی

الرسول الوحی بنبوت ورسالت ذات رسوله فائله صفنا ندر دیو
وکثرت تعلیل وتخبیلرندن ناشی کلام نظام کراسیه راعتما
دیو فدر قال النسائی ان الکرامیة قائلون بان الانبیاء والرسل
یحصلون علی النبوة والرسالة اذا انضموا لنبیاء من خلفوا من دون الله ان
یوحی الیهم واستدلوا علی ذلك بما روی عن ابی هریرة رضی الله عنه
قال قالوا یا رسول الله متی وجبت لك النبوة قال وادم بین الروح وا
لجسد واما الوحی معانی وحی صوت خفی والهام وابشارته اطلاق
اولندیغ ایسنده فاصله الاسراع صدر اصل سرعت اتمك معنا سیله در
فلما کان النبی مبتدئی ما یا تیه من ربه بعجله سمی وحیا وفتا جنس
نبی قبل وحی اندن شرفیا فته صدور بولان امر یعنی سرعتله اخذ وتلقی
ایلد یکندن وحی تسمیه اولندیغی وسمیت انواع الهامات تشبیها
بالوحی الحاصل فی احد انسان وحیا ناندن واردا ولان الهامات
انواعنده وحی تسمیه سی عجله ایله اخذ و تلقی ده نبی وحی برله تشبیه
جهتندر واوحینا الی ام موسی ان ارضعیه حاوحی ربنا الی النحل
ایات جلیله سندن ورودی آسانلیغی ملهم عجله ومسارعتندن ناشی
اول الهامله دخی اطلاق اولندیغی وسمی الخط وحیا حرکة یده کاتبه
وحی وحی تسمیه اولندیغی رست کاتب سرعة حرکتندن در ودخی
الحاجب واللحظ سرعة اشارتهما برواکن وکوشه چشمك وحی
بزحرکت وسرعة اشارتندن ناشی در ومنه قوله تعالی فاوحی
الیهم ان سبحوا بکرة وعشیا ای اوماء ورمزه یعنی اشارة مطلقه
اوزره وحیك اطلاقی فیبلندر ابنده ورود یافته لفظ اوحی یعنی
احد اعضا سیله ایما و ابشارت ایلدیکی معنا سینه در وقیل کتب
ومنه قولهم الواحا الواحا بفتح واو ومد وقصر له باخود اخرا بجلة
ونکیر برای مبالغه فصر ومدله وتکریرا مبالغه در ونصبه علی ای السرعة
علی السرعة ثم سمی بها فنحلة الزموها معنا سینه یعنی وحیك سرعتله
اشارت معنا سینه ورود انسی عریك الواحا الولها قولیدرکه سرعة معنا
سینه وقیل اصل الوحی السر والاخفاء دخی اصل وحی سر نهفته وبنهان
دیمکدر ومنه سمی الالهام وحیا وحیك سرا ولمسی مقتضا سیجه الهام
دخی اهلینك غیر به خفی و نهان اولغین وحی دیمکدر وحی حق والله
اعلم بالصواب ومنه قوله تعالی وان الشیاطین لیوحون الی اولیائهم
اولیا نهم ای یوسوسون فی صدورهم لاغوائهم ومنه قوله تعالی
واوحینا الی ام موسی ای القی صیغه مجهول ویا معلومله فی قلبها
ان ارضعیه مثلان جلا لقوله هاد رکلمك فلبنه الهام ویا منامادر
الفا ایله فی واما ایلدك مولدی ارضاع ایلیه و بو بیورمزی معنا
وحی سر والهام ندیر وقد قبل ذالك وحی والهام ویا منام معنا
سینه ذکر اولنان خصوصدن دیمکدر فی قوله تعالی وما کان لبشر
ان یکلمه الله الا وحیا ای ما یلقیه فی قلبه دون واسطه یعنی الهاما
اومناما بلا واسطه قلب بشره الفا ایدرکه وافعله قلبیه مختصه
در **فصل** اعلم ان معنا تسمینا ما جاءت به الانبیاء مجزة هناء

نام معجزه برای مبالغه در بعض خارقه للعاده اولان ایراندن پیغمبران خصوصنده
انسان بیورد قلری علامات معجزه تسمیه اغلبه بیرکه مقاسی هوان الخلق
عجزه واقع جمله لغة فتحی در معنی الانبیا بمقاماتها مرسل البهم اولنلر
اول اعجاز نظیرنی اتیانه قادر اولمیه وهی علی ضربین ضرب هو من نوع قدرة
البشر فجز واعنه معجزه مقدورة للبشر وغیر مقدورة اولوجه بشقه ایله
ایکی صنف اوزره در برنوعی فی الجمله و بالقوة تقدیر خلق قدرة اوزره مقدور
بشر نوعندن اولوب بناءً علی صرفهم اتیا ایتمکدن عاجز اولمه لوجه فتنجیس هو
عنده فعل الله تعالی دل علی صدق من ینبئه مباری تعالی الدیدیکی صرف لوجه ایله
ابتان متلندن تعجیز بیورمسیی فعل جعفدرکه پیغمبرلک دعوای رسالتنده
صدق عیدیچی قولی بلرینی مقامنده راتیتی نبوتینه دلالت ایدیچی کصرفهم
عن تمنی الموت فلان کانت لکم الدار الاخرة عند الله خالصة من دون الناس
فتمنوا الموت ان کنتم صادقین ایله کی یه سیله یهودینه رکی طلبلرینی
صرفی کبی در بعده ذاحالی یهودیلر اصلا بتمنوه ابدا کی بیمه سیله خبر داره
اولمدیکی و تعجیزهم جرله دخی مشرکین وغیرلرینی صرفهم اوزره عطف اولوب
عن الاتیان بمثل القرآن علی رای بعضهم دخی مشرکین وغیرلرینی قرآن مثلی ما تدیچی
ایله اتیاندن اعجاز در بناءً علی صرفهم کالنظام من المعتزلة امدیچی الدیدیکی
اتیاندن عجزی قرائنک فصاحت و بلاغت وغرابت وجزالة اسالیب وترکیبنده
خلق درجه سی وسیاقاً ولاحقاً امور غیبیه یی تضمنلرندن ناشی من جهة النبی
والمعنی عجزهم وجودکتعجیزهم معنی لخو الاتیان بمثل القرآن من سائر خوارق
فی العادة وضرب هو خارج عن قدرتهم ثم بقدروا علی الاتیان بمثله کا
حیاء الموتی هو بعجز ناشی عن صفة فی قدرة بشر دن خارجدرکه بالکلیه نظریتی
اتیانه قدرتیاب اولمدیغی حالده زنده کی فلمنکی کبی زیرا افعال بشر و ملک
جنسندن حصول پذیر دکلدر امادم معجزه سیحا ایله مرده کاننک حیات تازه
بولمری قدرة پروردگار ایله حضرت روح الله علیه السلامه معجزه در وقلب
العصا حیة وعصانک ماده قلب اولمسیکه موسی علیه السلام فرعون یی
عون ماده سنده ظهور ایدن معجزه باهره سدر واخراج ناقة من صخرة
بلا واسطه واسباب معهوده سنک خارجدن صالح علیه السلامه ناقه اخراج بیور
دیغی معجزه وکلام شجره قبل رب کریمدن موسی الکلیم علیه السلامه درختلی
کویا اولمسیدر ونبع الماء من الاصابع دخی نسخه دن بعضی الاصابع مبانه الکفت
مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن اب ناب روان اولمسی وانشقاق القمر
افترب الساعة وانشق القمر نصی جبلی ایله اشارت سلطان رسالتلری
ماه منیرلرك دو پاره اولمسی ومانندی اسالیک مما لم یکن هو فی نسخة قال الجوهری
الا یفعله احد الا الله تعالی فیکون ذلک علی ید النبی صلی الله علیه وسلم من
فعل الله تعالی ونحدی به من یکذبه ان بانی بمثله تعجیز وفی نسخة تعجیزله
یعنی باری تعالی دن غیری طرفدن فعل کنور مسی جائز وممکن اولمیان خوارقدن
که ممکن معهود صورتده دست پیغمبریدن ظهوری حقیقة جناب کبریادن
اولوب دعوای رسالتنه اسناد ذروه ایدنلره اول امریله نظیر بنی اتیانیله
تحدی تعجیزا اولور واعلم المعجزات التی ظهرت علی ید نبینا صلی الله
علیه وسلم ودلائل نبوته وبراهین صدقه من هذین نوعیی معا معلوم اولمله

دست معجزه نما

دست معجزه نمای سلطان انبیا علیه التحایا اوزره ظهور یافته اولان
شق قمر و نبع شجره و تسلیم حجر مانندی معجزات که مقدور بشر و غیر
مقدور صنفینک کلبسنده وقوعی دعوای رسالت و اعلام وجهتیله شول
هدر ده امما اوان ولادت و قبل البعثه صدور یافته سقوط طاق
کسری و خمود نار فارس و اطفال غمام امثالی خوارق ارهاصاندن هم
معدود در وهو الاکثر الانبیاء معجزة وابهرهم ایله واظهرهم برهانا
کما سبقت سنه خاتم الانبیاء والرسالة صلی الله علیه وسلم من جهة الا
عجاز پیغمبرلک بسیار تریق وعلامت وحجت قبلندن انور واظهردر
که نکم فرد فرد معجزات شریفلرینه قریبًا برر فصل معجز اصلی ایله سرد و
بیان ایدیلمشدر وهی فی کثرتها لایحیط بها ضبط فان واحدا منها وهو القرآن
لایحصی صیغة مجهول ایله وعجزانه بالف ولا الفین ولا اکثر وکذره
معجزه حضرت جزئیاتی حفظ بیدون ضبطه شمار دره از جمله معجزات در سی
معظم معجزه اولان قرآن عظیم الشاندرکه عدد معجزاتی بیحد وحصا
هزار ودو هزاز و زیادی بسیار ایله تعداد خارج از امکاندر لان النبی
صلی الله علیه وسلم قد تحدی بسورة منه معجزه بصیغه المجهول عنها
زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم سوره فراندن افصح سوره
ایله طلب معارضه ایدیچی جمیع اهل معانی ابتاندن عاجز وقرو
مانده اولدیغنه قال اهل العلم وافصح السورة انا اعطیناک الکوثر الخ
علمای عظام افصح سور قرآن باعتبار الحروف الکلمات سوره کوثر در دیدیکی
بلره فکل ایة او ایات منه بعددها وقدرها معجزة فتم فیها تفصیلها
فی سورة الکوثر نفسها معجزات علی ما سنفصله فبالنظر الی قبله من
المعجزات یعنی قرآن جمله سنده هر ایة وایات بعددها معجزه در وبعضها
سوره کوثر بخصوصها معجزه اولوردکه قرآنک محتوی اولدیغی معجزاتدن
قریبًا تفصیل و بیان ایدرز ثم معجزاته صلی الله علیه وسلم علی
قسمین بعده ناعتبار مرده ثانیه اولان معجزات حضرت فطعی الحصول
و باطنی الوصول اعتبار ایله دو قسم اوزره در قسم منها علم قطعا
علم نقل ماضی مجهول و یا مصدر و قطعا صفة مصدر و نقل الینا تواترا
وفی نسخة منواترا کالقرآن فلاریه کسر وضم میمله ولاخلاف یجتنی به
وظهوره من قبله کسر قاف و فتح موخذه ایله جمله معناسنه عطف
تفسیر در واسند الاله بجحده وان انکر هذا معاند جاحد ای منکر
وملحد فهو کانکار وجود محمد صلی الله علیه وسلم فی الدنیا
فسمیعه دن بریسی علم قطعی ایله معلوم و شهرت و تواتر یله
منقوله دن قرآن کریم اسامیدیچی پیغمبریمزک تلک المعجزه ایله تشریفی
وانک جهتندن ظهوری وقصد تحدیت وصدق نبوتنه قرآنله
استشهاد ده قریب وکمان تا ابدر و وبنا علی الائمة الاربعة خلاف تا ابد اکر
معجزاتک جانب نبوتیدن ظهور واسند الاله ملحد و معاند انکار
ایدر ایسه وجود پرکرم وجود محمدیچی و نحو دیچی عالم دنیاده انکار کبی در
وانما جاء اعتراض الجاحد بن فالحجة به فهو فی نفسه و جمیع ما تضمنته
من معجزا معلوم ضرورة و وجه اعجازه معلوم ضرورة ونظرا عبارنده

وفی نسخة سوره بالتصغیر لعلی الغارجی

وروی لاوریة لعلی الغارجی

نکرار صریح هو بدلو وجه اعجاز ه مفهوم ضروریه ایله لغیر مقامده حسبان
ایدیلی والحاصل منکرین و معاندین اعتراضی اکا جهت اولمغله در پس حد ذاتنده
قرآن و سوره اتسنده نضمن ایلدیکی معجزات بدیعه معلوم و سلاسة مبنی وجزالة
معنی و نظم آیات والفت کلمات ایله وجوه اعجازی نظریه و ضروریه مفهوم مدر
کما سنشرحه ای یبین ذالک القدر قال بعض اخننا ائمة المالکیه و بحری هذا
المجری علی الجملة انه فاعل یجب فد جری علی یده و فی نسخة علی یدیه صلی الله علیه
وسلم آیات وخوارق عادات ان لم یبلغ واحد منها مبلغ القطع بالنقب فبلوغ
جمیعها فلا وریة فی جریان معانیها علی یدیه ولا یختلق مؤمن ولا کافر انه
جرت علی یدیه ما یجب اولا اولان بلا خرق لا مؤمن و کافر نغییر ایدی
وانما خلاف المعاند فی کونها من قبل الله وقد قدمنا کونها من قبل الله
تعالی فحصول کلام علم قطعی ایله معلوم و تواترا منقول اولان قسم
جرا سینه باعتبار المعنی فی الجمله بودر فی جاری اولور که اول خصوصده یدی یوز
علامات وکرامات جاریه اولوب مشخصا و معینا علم قطعی اول خارقه
دن بری رسیده اولدیسه ده بنه اعتبار معانیها کلیسی علم یقینی یه بیوسنه
فلور که لاشک اول خصوصده یدی یدن جریان ایدیکنه مؤمن و کافر اختلاف
اتمهان معاندک مؤخذ مخالفتی عجاب مذکور ندن قبل حدوث بر خفا
ظهور نه عدم اعتقاد لو یدیرکه اول خصوصده شاهر و یاسا خر در کندو دن صدور
یا فته اولان خوارق تلقاء نفسندن در و یدی ایدی و اول خوارق قدح
جانب حقده دلیل اولدیغی بحثنی ذکر و تقدیم اتمی ایدیلک و ان ذالک
بمثابة قوله تعالی صدقت و معجز مع التحدی یا ربی تعالی بنده صدقت
یا عبدی فولی شریعتی مثابه سنده در فقد علم وقوع مثل هذا ایظاما سی
نبینا صلی الله علیه وسلم ضرورة لانتفاء معانیها تقدیم اولمان بحثنده
لیس هاهنا مدعی پیغمبرز خرق نادر ندن وقوع معجزه بدیعه معلوم و اختلاف
مبانیسندن قطع نظر انتفاء معانی خوارق عادت ایله مفهوم مدر
کما یعلم ضرورة جود حاتم بکسر التاء عبد الله بن سعد الطائی کنوازه
مروا ولوب فرزندی عدی رضی الله عنه و همشیره عدی شرف
اسلام و صحبه سیدالانام ایله مشرف اولمشلر در و مسفور حاتم جودی
وسخاوه علم ایدی و شجاعت عنتره فتح عین مهمله وسکون نون و فتح تاء
فوقیه و راء و هاء ایله ابن معاویة بن شداد العبسی درک فرسان عرب
ایدی شجاعتله نشهر شباب ایدی کشجاعة علی رضی الله عنه ایله ابرد
مثل خوشنا بندا ایدی زراحبد ذکرار عرب و عمرو بنده شجاعت و شهامتله
فرید روزکار ایدی و حلم احنف فتح حاء مهمله وسکون خاء معجمه و فتح نون و فا
ایله ابن قیس التمیمی رضی الله عنه در عصر رسالت بناهده رفع سر ایلمش
اسلام ایله مشرف اولمش و فوق یا فته و کلدیر صحابی اولمغله محظوظ در و قال
صاحب القاموس تابعی کبیر لانتفاء الاخبار الوارده علی کل واحد منهم
علی کرم هذا بعنی حاتم و شجاعة عنتره هذا و حلم هذا فاشار الی کل واحد منهم
تنزیلا فی رهنه منزلة من ان کان کل خبر بنفسه لا یوجب العلم ولا یقطع
بصحته منتظم جود حاتم و شجاعت عنتره و حلم احنف تهر یندن شفا
و شجاعت و حلم مخصوصه عند المورخین اخبار وارده اتفا قیله ضرورة

معلوم

وفی نسخة صحیحة بعضهم مشاهدا محبتنا لعلی الفوری

وفی نسخة مصیبا لعلو الدرجة

معلوم عالمیان اولدیغی کبی اما هاهر بریدک خبری وانری بانواده علم
قطعی ایجاب اغز و منع دائره برندک عصر وطبقه دعدم تواتر ایله
صحتنه قطع وجزم لازم کلمز والقسم الثانی معجزه خضر یدن روم
هو مالم یبلغ مبلغ الضرورة والقطع علی ضروریه بدیهی وفکری فطعی
مقدار ینه رسیده اولمیان در و هو قسم مشار الیه کل جنس منزله سنده
در علی نوعین ای نوع اوزره چابکبر اولور نوع مشتهر لفشرح صدع
فاعل ایله در واه العدد الکثیر تماو شاع الخبر به عند المحدثین والروایه
و نقله الکثیر نقله جمع نا قبل و سیر جمع سیره والاخباره بفتح الهمزه
کسر الخاء من یمین الاصابعه و کثیر الطعام یعنی برنوع عند الخاصه
مشتهر و عند العامه منتشر در کصحابی و تابعین در جمع
کثیر آنی روایت ایدوب مخرجین و مصنفین عندنده اول نوع
علله خبر بشیوع بافته و راویان اقاره و ناقلان لسیر و اخبار
اول سرچشمه ذلال رسالتی انکشت تشریفی مبانه سندن آب
صافی فوران و الدنک شراب و طعامک بسیار و بی پایان الدنجه
معجزه لوی اولوب اساشهرت بابدیره و نوع منه اختصی به الواحد
والاثنان و رواه العدد الیسیر و لم یشتهر اشتهاره غیره لکنه
اذا جمع الی مثله اتفقا فی المعنی و اجتمعا علی الاتیان بالمعجز کما
قدمنا اولی قسمک برنوعی دخی شهر شباب اولیوب بلکه دیوردوا
بینه مختص و جمع قلیل روایت ایلیه قسم مذکور سائر ینک شهره
نیله اشتهار و نام بولمدیغی امامبنی ماسندی ایله جمع اولنسه ثبوت
اعجاز معناسنده اتفاق و ایتسان بالمعجز ایله اجتماع ایدرلر صلی
بالاداء تقدیمی وجهی اوزره غیر مشهور اولانلر بکدیکره ضم والحاق
اولندقدن و رتبه فطعی افاده ایدر قال القاضی ابو الفضل وانا اقول
صدعا بالحق ای جهر ایله انه کثیر ا ممن هذه الایات الی ثورة عنه
صلی الله علیه وسلم معلومه بالقطع بعنی سحر برخرق ایله کویا اولورکه
فی عالم صلی الله علیه وسلم جنابندن رویه اولان کلام نثر و سلام
جمله ماسندی و اراداتی ولو کانت واحدا کفی المبنی اما تواتر ایله معنی علم
قطعی برایله مشهوره و معلومه در اما انشقاق القمر فالذی ان النبی
بوقوعه اخبر عن وجوده و لا یعدل عن ظاهره الا بدلیل اما ماهاهر
منیرک دونیم اولدیغنی معجزه باهره سی فی الجمله وقوعنک کلام فدیم
افتربت الساعة و انشق القمر النبی عزیزی مثبت و شیوعنی مخبر در
کرجه ظنی الدلاله اما تحقق وقوعی و شیوع و جودندن ناویله عدول
اقتضا ائی مکر ظاهرندن حمل و صرفی موجب دلیل اوله و جای برفع
احتمال صحیح الاخبار معنی طرف کثیره ایله جلیله ظاهرندن صرف دلیل
اولان احتمالک دفعنه اخبار صحیحه نک انکار ضروریه مورد ایدی فلا یوهن
ضم یاجوج وکسرها ایله مخفف و یا منقل اوله بعنی یضعفون عنا خلاف
اخرق ضم میم وسکون نون و خاء مهمله مفتوحه و شدید الامله
غلیظ الذی ضم عین و فتح راایله جمع عدو و مضاف الیه یعنی اوردی
قدیانندن نمسک اولان شیئی نشکافته نصدیک ایدن جاهل و نادان

مخالفتی نرم جزم و قصد ضرر و هوج و ضعف ایراد اخر ولا یلتفت صیغة
مجهول ایله الی سخافة مبتدع سخافه فتح سین و حاء مهمله ایله دقت عقل
بلغی الشک علی قلوب ضعفا و المؤمنین حفدت عدول ایدن اهل بدعتلر
دقت عقلیه نکاه التفات اولمرکله سادر دلان وصفه اهل اسلام قلوبنه ایقاع
شک و القاء ریب ایدر یعنی قلب عوامه شبهه ایراد و اخطا رایدن ارباب
بدع و نادان و ناخر ترخانبنه اعتبار اولنمز بل ترغم بهذا القوله ترغم صیغه
فاعل متکلم ایله من ارغم انفه اذا الصقه بالرغام بالفتح و هو التراب و للعنی
تذلله و نبذ فتح نون اولمله و کسر هو حذه ایله ای نقلح بالعراء و سجا
و فضا سخفه ضمتین و فا فتح سین مهمله و سکون خاء معجمه رقة عقل
و کثافة جهل تحصیل سخر بلکه بزلوخاك یا نتی بیتی مبتدع الوب ای خور
و حقیر ایده رزو رقة عقل و بارکراه جهالة و حماقتنی میدان کذافه و هذار
اذاحته قلوبدر و کذالك قصة بیع الماء و نکثیر الطعام رواها الثقات
و العدد الکثیرة عن الجماع الغفیر عن العدد الکثیر من الصحابة یعنی
کثرة رواة جمهلة انتشاق قم یعنی سی اسادر اول سحاب عنبر بار
شفا عتك انکشف مه شکافیدن اب دلال روات و انتك طعام
بسیار و فراوان اولق فصله لرجله رواة رواة ثقاة جمع کثیر تابعیندن و کثیر
دخی رواة بسیار صحابیدن نقل و روایت ایدنلر قریبا تفصلی بر
فصل ایله معقود در و منها من جمله المعجزات ما رواه الکافة عن الکافة
قه متصلا ای ما رواه الجماعة عن مثلهم فی الکثرة نقلا غیر منقطع اصلا
عمن حدث بها من جملة الصحابة من بیان من بعض لنحه ده من جملة
الصحابة کسر جیم و تشدید لام ایله ای اکابرهم و اخیارهم فتح همزه و با
نخبة ایله مضبوط نسخ صحیحه ده و بسیار نسخه ده کسر همزه و موحده ایله
مجرورا لکن وقوع تا فنه اما وجه جری غیری ظاهر در شاید ما رواه اوزره
عطفله و وقوع اولمله ان ذالك کان فی موطن اجتماع الکثیر منهم فی یوم الخندق
و فی غزوة بواط فتح و ضم موخذه ایله جبال جهینه دن بر جبل در و عمره الحدیبیة
تخفیف و تشدید باء ثانیه ایله و غزوة بنو لیك فتح فوقیه و ضم موخذه ایله منع
و صرف فلنور اخر غزای خاتم الرسالة در و امثالها من محافل المسلمین و مجامع
العساکر یعنی جمله سی اندن جمع غفیر و جمع کثیر بکدیگردن نقل متصلا ایله روا
یت ایدوب ردقلریدر کذالك اول معجزات ایله حدیث ابدن اصحابه کرام و اکابر ذوی الاحترام
مسلك روایت بیورمشلر در کذالك اغلب ایله معجزات مذکوره صحابی و غیر بدر مجتمعا
غزوة احزاب و بواط و صلح حدیبیة و غزای تبوك و ما ماثلها مجالس مسلمین
و معاسکر موخذ بیندن اول حضرتدن صدور ظهوریله شهرت و تواتر ایله
روایت بیورملریدر و لم یؤثر صیغه مفعول ایله عن احد من الصحابة خلافه
لفظه لم لنراوی فیما حکاه ولا انکار حما ذکره صیغه مجهول ایله عنهم انهم
رواه منله صلی الله علیه وسلم کما راه فسکوت الساکت منهم کنطق الناطق
یعنی صحابی کرامدن برندن فصله مذکوره راویسنه مخالفت اولمق نقل اولنمدیغی
و حضرت سید انور علیه التحایا دن مشاهده ابلدکلریکی معاینه و
بقیه صحابه دن منقولی انکار اندیکی مشاهده انمیلر معاینه ایدنلره تعرض
انمیوب کورمشلکی اعتقاد قلدیلر لیس اول کروه عالی دن خاموش اولانلرك

سکوتی

سکوتی اندرج روایت راویه منزله سنده اولوب انلرهم المشرهور علی السکوت
علی باطل و المواجبة فی کذب فتح کاف و کسر ذال و با فتح و سکون لام دیر
ولیس هنالك رغبة ولا رهبة مشعرهم امدی اصحاب ذوی الاحترام امر
باطل اوزره سکوت و دروغه مداهنه ایله خاموش اولمقدن کنایه خیره
امة شهادتی و خیر القرون قرنی ثم الذین یلونهم دیرلر بومقامده مدا
رة مع الخلق و مداهنه فی الحق موجب امر اول کروه والا منفیت ایجون
میل و طمع و خوف و فرق نابیدار در و لو کان ما سمعوه منکرا عندهم و
غیر معروف لدیهم لانکروه اکر کوشش دلریله اولان فصله انکر عندلرنده
منکر و با فی الجمله غیری معروف اولدیغی مسموعلری اولان مانعی نافی
اولزه رد و انکار بیورمدیکی موفق انکر لردیکی کما انکر بعضهم علی بعض لما
رواها بعضهم من السنن و التبر و حروف القرآن منکم بعضی صحابه دیکری
اوزره احکامه متعلقه احادیث و شمایل و حروف قرآنده روایت ایندیکی
نیجه شئی انکار بیورملری کبی و خطا بتشدید الطاء بعضهم بعضا و کفر
بتشدید الهاء فی ذالك فما هو معلوم مواجهتهای و استباطه بریب
خطابه نسبت و روایاتنده وهمه نسبت انکاری عنده ارباب الدرایات
مسموعدر از جمله نوح بکالی نبی مصحوب حضرت علیه السلام اولان موسی
بنی اسرائیل مبعوث موسی علیه السلام کی غیر بدر دیدیکی فولی عبد الله
بن عباس رضی الله عنهما رد و تخطئه بیورمسی کبی فهذا النوع کله
بالحق معقلی حلبی اوزره فتح با و فتح خا ایله در اما صیغة مجهول ایله
اولمق اظهر و اصل لجوده مجمله ملحق مفید در با لنقطی من جزم
نه لما بیناه یعنی روایت کرده عدد بسیار اولان نوعك جمیعی افرا
دی بعضك روایتی و بیکرلك سکوتی وقوع اجماع مرتبه سنی موذن
اولان معنا شندن علم قطعی به پیوسته اولوب بیان ابلدکلریمز موجبنجه
حکم نشاءه کار اولور فان هذا لا تجتمع علی الضلالة و ایضا فان
امثال الاخبار الخ لا اصل لها و مبنی علی باطل لابد مع ورود الاز
مان و تداول الناس و اهمال البحث من انکشاف ضعفها و حمل ذکرها
اول اخبار امثالی که موضوعات آسا اصیل و فصل و لبوب عرض فاسد
اوزره مبنی در بهرحال مضی اوقات و تداول فی الروایات و اهمال
تفتیش حال رواتله اول اخبار واهیه نك ضعفنی اظهار و ذکرنی اخمار
و اطفادن لابد اولور کما یشاهد صیغه مفعول ایله فی کثیر من الا
خبار الکاذبة و الاراجیف الطارئة محرر و یا ابدال ایله ننکچیام دروغ
و حکایات عارضه دن امور بسیاردر معاینه اولدیغی کبی و اعلام نبینا
نبخ عزه ایله جمع علم بمعنی الواردة من طریق الاحاد لا تزداد مع ورود الزمان
الا ظهورا و رایة اقبال آسا پیغمبر مزخرفنر بنك مبنی ظنی مفیده اولان طریق
احاد دنکه بکدیکره ضم و الحاق ایله تواتر بولوب معنی علم قطعی ایجابا بدر
و ادراك و نجوانی زمان کذران انکله احاد بك ایراد یخرفی داد اولمز
الآ موید نهایة اجلال و امدادیجهتدن مزداد اولور و مع تداول العرف
و کثره طرق الاذن جمع و مفرده مع افراد لفظ اطلاق اولنور و رخصه علی تو
هینها و تضعیف اصلها و اجتهاد للمحدث علی اطفاء نورها للافوه و قبولك و اهالی

ونی نسخة بضم الفوقیة و کسر الهاء ای کما یبدو و یعلم و یظهر لعلو الفاری

ونی نسخة وجهاد بلا تاء لعلو القاری

فی اکثر النسخ بدل اول الفوائد لعلو القاری

فرون منفرقه تلك لذا ولحدود شمنانك طهو بسبار ي وابطالينه حريصي
ومتن واسناد اعتبار بلاه اصل واردات تضعيفي ونور ساطع بحراني اطوايه
ظالمك بذل وسع وجتبي وكدي ايله بلاه منصف مدعنه قوة وقبولدن غيره
ينجه وبرمق والطمع عليها الآخسرة وغلبلاك فنخ غير معجه ايله حرارة وتشنكي
ومعجزات حضرة طعنه زن وخرفانداز اولان محرر الفواد ايجون نرفي وبرمق
الآهلاكينه مؤدي حرارت وتشكي برتاولور وكذلك اعلام وواردلي
اسمازدا اولور اخباره عن الغيوب كسرهمزايله وانبا وه بكسرالهمزة
بمايكون وكان معلوم من اباته على الجملة بالضرورة سردا اصفيا عليه
التحيا بانك امور مغيبا تندن اخباري ويسبي وبشمي واخبري واذكين فهو
راندن بيام داه اولمق صدق حالات وصحت مخبرانينه كما الى علما تندن
بدا به عقليته ايله من غير نظر الى الطرف المقابله معلوم مدركه في الجمله فطق
التي لا اله در وهذا حق لا غطاء عليه بوايسه اوظاهر در امتنانا بايدره
وقد قال به من المتنبا القاضي والاستاذ دال فعله ومجعه ايله ابو بكر باقلاني
مالكي وابي فورك شافعي در وغيرهما رحمهم يعني مالكان ومايكون اخبا
رنك وقوعيله اشعريه دن ابو بكر وابي فورك ائمه حنيفيته وحنبليته
ومشايخ ماتريديه فائليدرلر وما عندي اوجه قول القائل ان هذه
لقصص المشهورة في المعجزات من باب خبر الواحد الافلة اي انما هي
من خبر الاحاد وهي لا تفيد الا ظنا لا يقينا مطا لعطه لاخبار در وانتها
اي ملاحظه هذا القايل وشغله بغير ذلك من المعارف شغل ضوء وفتح شبه
وياصقتنيه ايله راي وكثرة اشتغال لغير ما ذكر من الة العقلية من الآلات
والادوات العربية والمعارف الجزئية مصنف عليه الرحمة بسورمكه معجزات خصوصنده
وقوع بافته حكايات مشهوره خبر احاد دير فبا ذلك احاديث ضريحه واسا
نيده صحيحه بر فلت ملاحظه سبحانه وتعالى دلالة يقينيه دن غيري معارفه منشغله
سني عندمده ايجاب ايلديجي والاقتي اعني بطريق النقل وطابع الاحاديث
والسير لم يرتب على صحة هذه القصص المشهورة على وجه الذي ذكرناه اول
كسنه كه بو بابده اسانيد منقوله به اهتمام وكتب اثار وشمائلي مطالعه ايله اعتنا
ايلديجي تقدير مخبر بروطريقه ظهور بولمازدره روايات مأثوره وحكايات مذكوره صحتنده
ارتياب انتفي كه ذكر اولنان مواد معنيً تواتر بالبند ذير ولو مبنيً احاديث احاد
دن اولسون ولا يبعد ان يحصل العلم بالتواتر عند واحد ولا يحصل عند اخر
بعيد اولمز مثلا اهل حديثدن بريسنك عندنده علم بالتواتر حصول بذير اولوب
اخرك عندنده حاصل اولميه فان اكثر الناس لا يعلمون بالخبر كون بغداد
اعجام واهمال دايره ايله موجوده وانها مدينة عظيمة ودار الامامة
والخلافة بعض بسيار كسنه خبر وسماعله بغداد نك موجوده اولدبعض بلورلر
وبغداد شهر عظيم وبناكرده ابي الجعفر المنصور العباسي دركه جمهره علمنده بولنمز
فقط بلكي سالندة عمارت اولنوب دار الخلافه وكرسي ممالك عراق عرب اولديغي كو
شزديجي اولمديغر واحاد دن من الناس لا يعلمون اسمها فضلا عن وصفها
امتا كنا في عالمدة بعض كمسنه لو بغداد نك مقر خلفا دختكاه ملوك اولدبغندن
قطع نظر نامي بيله ايشته مشهدر وهكذا بغداد نك بنيه سي بلوب وبيلمه لوبي
بلمديكي كبي بعلم الفقها ومن اصحاب مالك بالضرورة ونواتر النقل عنه ان مذهبه

ايجاب قراءة

في النسخ وفي نسخة وما عندي اوجه للقارئ

في نسخة ان وفي اخرى كونه الخ للقارئ

وهذا العلم مسنى

بطريق النقل مسنى

222

ايجاب قرائت ام القران في الصلوة للمنفرد والامام اي دون المأموم
ملل مذهب امام سالك جناب مالك رضي الله عنه مقلدي فقيهلر
من غير احتياج الى التفكر بوجهة فرورية ايله ياد اشتر بدركه مفتضا
كما مذهب مالك من غير البسمله سوره فاتحه نك غازيه منفرد
وامام ايجون قرائتي دائلوردر واجزاء النيته في اول ليلة من رمضان
عما سواه وماه رمضاندن اول كيجه سنده صومه نيت بوايسه بس بالبند
اكتفا ايدر يكي فقها مذهب بالكيه بديهة بلورلر وان يرى تجديد
النيته كل ليلة شافعي رضي الله عنه هر شب ماه روز تجديد بنتي
واجب كوريكي اصحابي عندنده بديهة معلومدر والاقتصاري المسلح على
بعض الراس رضي امام شافعي راسك بعضي اوزره مسحي اقتصار بيوردي
اما مالك كل راسه استيعاب وجوب منحة سالك وابو حنيفه رضي الله عنه
ربع منحه رواييوردر وان مذهبهما القصاص في القتل بالحديد وغيره
وامام مالك وشافعي رحمهما الله اوقصاصده الله جريح وقتل بسيف وسنان
ورشته اهنين اولسون وباسنك محرعصا مثالي غير محدد الاثبات فصاصي جائز
كوريلر وايجاب النيته في الوضوء وابدست اوزنده بنتك وجوبيله ذهابلر دير
واشتراط الولي في النكاح واي ابا حنيفة بخالفهما في هذه المسائل
مذكوردر ابا حنيفة النعمان رضي الله عنه الرحمان مالك وشافعي جوزيا بانجي
الوافي جنابلرينه مخالف ابدر وغيرهم ممن لم يشتغل بمذاهبهم والارا لجاهلون
لهم وفي نسخة والارويج لا يعرف هذا من مذاهبهم فضلا عن سواه فقهاي
هذكوريدن غير حنبلية آسا بونلرك مذهبينه اشتغال وافر الى موجي
البصي روايت ومشارب مخالف مذاهبه عارف اولميه رك اصلا وفرعا علومنه
مباشرت اعتبارين قطع نظر تحصيل عرفان ايلمز وعندذ كرناه احاد
هذه المعجزات مزيد الكلام فيها بيانا اجمالا كافيا احاد معجزات سيدكا
ثنائي ذكر مزيد وافيا وشافيا بسط كلام وايفاده مرام اولنوره ان شاء الله د
تعالى بمنه وكرمه فصل في اعجاز القرآن فصل سوم اطناب وايجاز
قرآن بديع الشان بيانده ربي اعلم ونقدنا الله تعالى واياك ان كتاب الله د
العزيز منطوي على وجوه من الاعجاز كثيرة غزيرة ونحصيلها من جهة ضبطا نوا
عصافي اربعة اوجه كتب سائره اوزره من جهة الايجاز غالب اولان قرآن
قرآن جليل الشان اعجازجهتندن انواع كثيره واصناف غزيره يي تحتوي درمع
الذواج اجناسها ضبط انواع جهاد وجه منحصره در اولها حسن تاليفه
وجه اول حروف وكلمات وسور وايات وقصص وحكايات من فانيته بيا
نده در تركيب زيبا ومعاسيدر والتيام كامله سلك ومبانيده انتظام كلما
تي وفصاحتله اقتصاري مباني ايله وضوح معاني ووجوه ايجاز اكتفاوايجا
زله قصر وحذف جهتندن وجوه اختصاري وبلاغته بحايب تراكيب وغرا
ئب اسالبده كمال بلاغتي الحارقة عادت العرب فصحا وبلغاي عربدن
عادتي فيجاوزه بدايع عبارات ودوايع اشاراتي وذلك انهم كانوا ارباب
هذا الشان وفرسان الكلام عادت عرب بلاغتنك مباني كه انلرمن جمهة
الفصاحة ارباب عنوان بلاغه واصحاب شان فصاحه ومبدانيي
بلاغتلرينك شعبهان اولديلر فدخصوا من البلاغة والحكم كسرحا وفتح كاف

وجوه نسخة

حكمة نسخة

ایله جمع حکمه کمال فعل و اتقان علمدر عالم بخص به غیرهم من الامم
حکم و بلاغتدن سایقه و لاحقه سائر امملة بخصوص فلسفیان ایله عرب مختص
فلندیجی واولنومی زبارة اللسان فتح ذال معجمه ایله جذة عالم نوت انسان
معرف بالام اولوب جنسی مراد اولمق مقام سجع اقتضا ایله جسبان الدی یعنی
عربك غیریه اعطا و دادخی ببور طبیان بسطت لسان و فصاحت زبان عربه
بخشا بشی قلندی و من فصل الخطاب ما یفتقه کسر نجمه ثانیه تشدید یاء ایله
الالباب فصل خطاب که موصول و ابهامده بیان مراد در نوع مذکوردن عربه
رونق قلنان صنایع بدیعیه غرب مندن ذوق العربی منع و صد ایدوب و نبذه
رسیده ایدوجعل الله تعالی لهم ذالك طبعاً و خلقة مندولوخصایص مذکوردن اولان
بلاغت و فصاحت و ذرابتی پادشاه جهان افرین عربه سلیقه و جبلة قلدی
و فیهم غریزة و قوة یانون منه علی البدیهة بالعجب و اول خصایص عربه سجیه
و فطرة بدیعه قلدیکه بداهه بالعجب الجواب مرامه و فی کلام باصواب ایله
استخبار اولورلر و بدلون ضم باو لامله ای یتوسلون یاه الی کل سبب سئوال
و جواب و سائر فصول و خطاب اسبابندن عربیه توسل ایدرلر فیخطبون بدیهاً
فی المقامات و شدید الخطاب و یرتجزون بربیع الطبع و الغرب و الطبع بالوقع
و الضرب التبع یعنی محالیده و مقاماتده حسب مایلایه المقالات و هرامر عظیم
الشانده مواجهه البدیهة خطب بلیغه و ضرب مثل خلال ندیه بیله کلام و خزابوالبرکات
و یجدخون و یبذخون و یتوسلون و یتوصلون و یرفعون و یضعون یعنی بکدیکری برای
کسب محمدت و یا جلب فائده کوب اکاه طعن و مذمت و کلاحد ذی النظام ایله
الجاح مارب فصد ایتدکلرینه توصل و بالفصاحة فوز و توصیل ایدوب چوبانی
مدحتی اولدقلرین اوج رفعتنه ترفیع و دیکرلری حضیض مذلته فرو برده قیلدقلری
نوعدن ذالك بالتسجع الحلال بروجه اجمال کفتاریله سحر افرین دن الطیف المبنی
شرح معنی کلام بلیغ ابتدا ایدرکه بیان من البیان لسحراً کان اوشعراً کوبا اولورلر
و بطقون کسر واو مشدده ایله ای یجهلون من اوصافهم اجمل من سمط اللالی
سمط کسر سین ایله اولی خیط درکه انزینده خرز موجود اولوب الا سلك لغتیله اولور
و الالی لؤلؤ و لعاءً للتسجع باشی تحذف در یعنی واد ایله کریم ذاتك وصفنده سواء
بسندیده و سنا بشی زیبنده ایله رشتهٔ نظام کشیده دردن جیدلر فیلرلر
فیخدعون الالباب و یذلون الصعاب کفتار دیل غریب ایله هشیار زیبنده
و مهما تنزل امرد شعاری مقالا بتله ستاکننده ایدرلر و یذهبون ضم باو کسرها
ایله الاحسن کسر حز و فتح حا ایله جمع احنه بکسر فسکون اضمار عداوة و کین و
یهیجون تشدید یاء فاتحه مکسوره ایله الدمن کسر دال مهمله و فتح میمله
جمع دمنه فی الاصل ستر و امثالی محل بصنده ابوال و ابعار اثری باقیه اولله
بعده ذاهقده و کبیده استعمال اولندیجی و فی نحو الرمی بفتح الزای و کسر المیم ای
المقعد و المفلوج و بعضی نسخده الذوم فتح ذال معجمه و کسر میم و لا ایله تحاج
و دلیرکه ماقبلنك تبعی و اعانتنه لحالق امتکرار معنویدن دوردر و
مقابله لفظی برله اتیه به تذییل اولور یعنی کلام عجب دلغریب ایله کوکلمزدن
کدورت و جفه جاورباشی و کاهی کینه دار اولان دلتریخ یاد و خراشیدار
دلیرانی تشجیع ایدرلر و یحزنون تشدید یاء مکسوره ایله الجبان فتح جیم
و تخفیف مؤخذه ایله ضد تشجیع یعنی هر آسان اولنری جرائة و تشجیعا عنه حمل ایدرلر

یعنی دلیر و دلاور فلسولره و یبسطون بدالجعد فتح جیم و سکون عین و اهمال
انقیاد شعره لسان فتح موخذه و تخفیف نونین ایله طرف انکشت یعنی
لنیم الشان و ناکسردن سرانکشت بریخ امساکلرین بسط و کشاد ایدرلر و یصبرون
تشدید نخبة ثانیه ایله الناقص کاملا و یترکون النیق حاملی یعنی حسن رعایت
و عنایتلرینه نامتام اولانی کامل و نباهت و رزانتله شهرت شعار
اولانی متروك الشان و مجهول البیان قیلرلر منهم البدو وی ذوالفقط
الحزل فتح جیم و سکون زای ایله وکاکندن سالم کلام و القول الفصل
و الکلام المفصل انکردن یعضیسی برای یه تشبیه اولان بدو و یلردکه غرائب
بلاغت و فصاحتده جرائة و سلاسة الفاظ ارباحی و امریه بیانی و حکم بیانی
کلامی اصحابی اهل سخن درلر و الطبع الجوهری جوهره منصوب معرب
کوهر یعنی جوهر نهاده و شاخ کریمی و یعنی و طبع الجوهری ایله بلندی اولان
معنا سیله اقتضا ایدوب طبیعت افعال الخ و المنزع القوی فتح میم و زای ایله
صافی مشرب و منهم الخضری بفتحتین من سکن الحاضرة فی البلاغة البدیعة
و الفاظ الناصعة و الکلمات الجامعة و البطبع السهل و التصرف فی القول القلیل
الکلفة الکثیر الوزن الوفی الحاشیة و الندرة شهریدر و للذکر البلاغة فائقه
و الناظر رائقه ارباحی و مبانی بسبره ضمنده معانی کثیره جامعه کتفاً اصحابی در
لطافتده نسیم اسحار انطبق و تصرف کلامده اندك کلفته و بسیار وزنه و لطیف
الطبع فی المعنی خذیوی مالك سخن ابتدیلر هو کلام البابین فلهما فی البلاغة الحجة
البالغة ها ضمیری معناً و کلا لفظینه عائد اولور مذهب کوفیان وزرده اما
بناءً علی لغة او اذ ضمیر حماری بصری در دیه جاء فی القرآن کلتا الجنتین
اتت اکلها و الغوة الدامع و الفدح کسر فاء ایله تیر پیکان و مراد سهام
ازلاده در الفالج کسر لام ایله فائز و غالب و المهیع فتح میم و تحتیه ایله
طریق واسع الناهج سبیل واضح حاصلی بدوی و حضری ایجون ادبا
عندنده برهان بالغه و فوق لاحقه و سهم فائزه و شاهراه واسع حصول
یندرد و لا یتکرن ان الکلام طوع و لدهم و البلاغة ملك بکسر المیم فیاده
هم کسر فاء ایله دائره بندا و لنان رسخ در یعنی کلام و اد ابراد لریندر و اد
منقاد و بلاغت ملك قیادلریدر بوله یدایع عوارفدن بهر سوحیث شاء
اسوق ایدرلر و فدحوض بفتح الواو و فتوحها و استنبطوا عیونها و دخلوا
من کل باب من ابوابها و علوا صرحا لبلوغ اسبابها فنون نشای بلاغت
جائزه و معانیدن استخراج لبابه فائز ابواب ببانلرنه باندن دخل
تسخسر ایچی فصاحت و اسبابله دسترس بولمغین بنای رفیع اعلا
ایله بر هفالوا فی الحضیر و المهیع فتح میمله و لظنوا فی الفت فتح عین
مهمله و تشدید مثلثه ایله الاغ و السمین قربه او عظیم و حفیر سطح
ساز و کلامده بیوا اسلوب و اسلوب و ابراد ایراد و ابراد لطایف مبانی و شرائف معانی ایله مغاربت و تقنن فصد ایتدیلر و تفاولوا بینهم فی الهل
و الکثر بضم اولها یعنی مبانلرنده مدح و هجو و ابجاز و اطناب یل
اندك و بسیار کلامله مقاول ایله بر بر و نسا جلوا سبی مهمله و جیمله
سحقد لا ماخوذ در و لو معنا مبینه و منه قولهم الحرب سجال فی النظم
و النثیر و منظوم و منثور کلامده مناوبه و مراسله ایله تفاخر و تفاضل

قد بلغ فأداعهم نبي والتم الآن رسول كريم جيء اناهم بكتاب عزيز
يعني فصاحي عربي تبكيت وماتم زه فلدي لا يأتيه الباطل من بين يديه
ولا من خلفه اول كتاب ما تندي نا يا بديركه يوجه من الوجوه يبلش
ويسند يدي الكا بطلان تعلق اتخ تنزيل من حكيم حميد هان حمد و
محمود جل شانه فجب تندن شرفيا فته تزولدي احكمت اياته كتاب
عزيز ك اياتي نظم منقح ومحكم ايله نظم اولندي كه الفاظ و المعنى تخلل
يزيرا اولمز و وصلت كلماته ابواب دينه عقايده واحكام واخبار ومواعظ
ووعد ووعيد دن ما يحتاج اليه الدن امور بيان وتبيين قلندي وبهرت
وبلاغته العقول وظهر فصاحته على كل مقول وعلى بلاغته كتاب عزيز
عقوله غلبه ونظما ونثرا هر منقوله فصاحتي باهر اولدي ونظافرت ظاهر
الجان واعجازه وتظاهرت حقيقته ومجازي كلام غير اوزره اعجاز واعجاز
ايله كتاب عزيز غالب وتظاهر او حقيقته ومجازي مرتبه فصوا به رسيدا اولدي
بر بر ينه تعاون ايلدي وتبارى تمشيات فويته وموحده بر اله معتدل اجراي عارضت
فحالحي مطالعه ومقاطعه يعني نواتح سوره واي وفصول وخواتم هر سوره
خص وبهاد بر بر ينه تسارع وتسابق وتعارض ايلدي وحوت كل البيان
نصب كل ايله جوامعه وبدايعه يعني من جمله الادبان ما يحتاج الى البيان
اولا نك جمله سي كلم فليله وحكم جزيله وبدايع منبعه سي جمع واحتوا
ايلدي واعتدل مع ايجازه حتى نظمه بعضي نه حتى لفظه وقوع
باينه در غايت الطناب ونهاية ايجاز ميانه سنده بر جزالة وبلاغة وعذو
بة براعتيله حتى نظمي توسط ايلدي وانطبق على نكتة فوائد تختار لفظه
معاني شريفه سنده فوائد يسيار اوزره ايجاز مباني احوالي ايلدي وهم افصح
ما كانوا في هذا الباب مجالا محقول عن الفاعل غير بيت اوزره منصوبدر وجملة
حاليه در حال انكد غريب سؤال وجوابده قوة واختصال جهتندن ارباب بلاغتك
واسع تربتي ايدي يله واشهر في الخطابة رجالك غير بيت ايله منصوبدر يعني ارباب
مخاطبه ومحاوره ده رجالك اشهري واكثر في السجع والشعر ارجالك جمله
بلا تردد مهملة وبعضي نسخه ده حاء مهمله ايله ارتحالا من كلام ربك اولور
يعني كلام مفتي في الشعر وفيد مورون في النظم بداهة جهتندن بسيار دون بن
ابد بلر واوسع في الغريب واللغة مقال وناد را الاستعمال اولان غرائب لغاته
قال جهتندن تمرغ عداهم واستفزه بلغتهم كتابه منعلق وباحالدر
التي بها بخاورون ومنازعهم فتح مبهمله التي عنها بتناضلون مضاد
كلامعجزه ايله يعني كتاب عزيز انكر لسانيله اولدي في حالدكه اول زبانيله
محاورا يدر لر ومحل منازعه لري كه نظم ونثردن اول كلامله مغالبه قورلر
ضارعا بهم اي حال كون النبي صلى الله عليه وسلم اوالقرآن واعبا لهم ومبا
ه باعليهم في كل حين ومنوعا تهم بعد الفاف تشديد راء مكسوره ايله بعض
وعنز مرعا ما يضع كسر مؤخره وكاهي فتحله ما بين الثلاث الى التسع بومفا
مده واولنان ثلاثه در يعني اول حرضت انكر بكر محاوع سال بي بدر بي
توبيخ ايدنجي اولدي في خالد على رؤس الملاء ورؤساهم اجمعين جملة استرافي
واعيان عرب بينده ام يقولون افتراه ام بمعنى بل وهمزه براي انكار افتيا
سدركه ثبوت نبوتيه شاهد ايراد ايلدي يعني بلكه انكر در لر ميكه محمد

عليه السلام كندو عند لرك ايمان ايلديكي واظهار ايلدي يعني بلكه
انكر در لر ميكه محمد ورب الارباب اوزره دروغ ايلدي قل انكر كويا اول
كه ثبوت امر انكر كه زعم نوهمري كبي بسله فاتوا بسوره مثله بلاغة
مباني وفصاحت معاني قوله عديل افصر سوره ايله صورة افترا اوزره
مثلني كتوركه زيرا سبز لوده بغي كبي عر بسبز سبز بلكه بندن اقدم نظم ونثرا
خطا بنله شهر نباسبز وادعوا من استطعتم من دون الله ما تندي سوز بي
ايمان اوزره ماسوي الله دن استعانه تحكمي ايدنكز كسنه دن ايما
ئت اولك ان كنتم صادقين دعواكزه راست ايسه كز وان كنتم في ريب مما
نزلنا على عبدنا فاتوا بسورة من مثله الحقوله ولن تفعلوا يعني عبد
حاصي اوزره تنزيل ايدلدكز هر سوره ريب وشكده اولديكزدن ايسه مما نزلنا
به تنزيل ايمان ايدك وقوله انكر يك عجزني مناديه اولا ايمانك اصرحي اولان
قول سبحاني دركه يسبورر وقل لكن اجتمعت الانس منهم اصناف العرب
والعجم منهم انواع الملائكة على ان ياتوا بمثل هذا القرآن الاية لا ياتون
بمثله يا محمد انكر اعلام ايله كه اكر انس واكر جن كامل مبنى وجمال معنى
بوفرقان كريم مماثلتي ايمان اوزره اجتماع واتفاق ايلسلر اندك مثلني
ايمانه قادر اولميه لر هو قبل وحي تسمى وقل اي في ايه اخرى فاتوا بعشر سور
مثله مفتريات اي مختلقات دروغ بيدا انمك وذلك ان المفتري
فتح رايله اسهل ووضع الباطل والمختلق فتح لامله مكذوب معنا مينه
على الاحياء اوب والحاصل او مفتري من جمله التفعيل هون واسان ويسيرا
دروغ ووضع تا حق احتباره معارض اوزره من جهة التحقيق ودا احترابكي
بنله تنظير رهاباب اولمديكي والفظ اتابع المعنى الصحيح كانت اصعب
لفظ ايسه معنا يه صحيحه يبر واولديغي حالده من جمله الترتيب والتذهيب
وشوار اولوره ولذلك وفي نسخة ولهذا يعني مبنى معنا يه تابع اولدندن
مدعاده صعوبت اولمغين مثل فلان يكتب كما يقال له فلان كاتب كندويه
سيارشي اولان تعبيراتي تحريرا يدر وفلان يكتب كما يريد وفلان دها يريد
ايلديكي كبي اداوانشا وتلفاده نفسه املا ايدر دينلور وللاول على الثاني
فضل بينهما شاف بعيد وفي نسخة صحيحه وشاق وبعده يفتح الشين
وسكون الهمزة والواو والمثناة فوقانية مدتر ديهابه وسبق وغايه معنا لريله در
يعني كاتب اولك ثاني اوزره فضلي مزيد وسديد ومبالغدر لدن بعيد وفضل
عميق بديدار دركه مثنى اول مامور اولديغي اوزره فراغ اداو تعبير واملاده
ايلدي ثاني ايسه كرچه مامور اي البيان ايلدي اما كندو واري اوزره انشا
ايلدي اذا عرفت ذلك فلم يزل صلى الله عليه وسلم يقرعهم بنشد يدراء
مهمله ايله معامله يا لعنف اشد التقريع وبو بحثهم غاية التوبيخ
كفتار درست وجملة ثانيه اولى بي تفسير ايدر وفي نسخة برسبو تهديد
معنا سينه اولق بعيد اولمز زيرا تاسيس تاكيده نسبت ايله اولى در يعني اول
منهى سرد باغ بلاغ حضرتلري اشد تقريع وغايت توبيخ ايله سسر
زنشدن خالي اولديغي وبسفه تشديد فا ايله احلامهم وبخطأهم
حاء مهمله وتشديد طا ايله اغلاطهم وبفتح تا تشديد ناء اولي
بره تعريض معنا سينه نظامهم وبذم الهتهم واباء هم ويسفه احلامهم

ودیار درهم واموالهم یعنی خضرت دانای عالم صلی الله علیه وسلم انذریاد
عقولهن سفیهه حمل ودرایات اقبال الریح سرنگون وجمعیت ونظام مدرین پروین
وپریشان وحدّ ذا انذرنده اولان عیبله اصنام واوصافی الیهم اجعل یعشون
یعشون بها قولیله وپت پرست اولان اباواجدادلرینی مثل الذین اتخذوا من
دون الله اولیاء کمثل العنکبوت کلام عظیم ایله مذمّت وارضی وديارهم
منالریح استیلا ایله استیصاله بیورمدن زایل اولدیجه وهم فی کل هذا لصوت
عن معارضته محجوبون سکون حاوکسر جمله متاخرون عن ذالک فحاءوا
انفسهم بالتنقیب بالکذب حالا انکه انذر معارضه خضرتدن چوق نهفری
ایله راجعون وظهور میانتیله مماثله دن متاخرون وکندلرینی تهییج نشر
وانثار فتنه وضرایله فریبنده والاغراء والافتراء وخالق البرایا خضرتینه افترایه
جسارتله مفروق انمکله تفسیر فریب ایله مشغول قلدیلر وقولهم ای یقول
بعضهم کالولدین مغیره کما حکی الله عنه بقوله ثم ادبر واستکبر ان هذا الا سحر یؤثر
یعنی یوق کلدر الا اهل بابلدن وردی ومأثوره سحر ومسحور انذر ایله معجزه
مشاهده ایشه لرخفی اینتدن اعراض ایدوب یوسحره مطرد محذوره صدور یا
فتنه دردیرایدی وافتراء افترایه یعنی کمثل کان بیابان کوه ضلال اولنلر
یوکل الاهوه تلقاء نفسندن اختراع واختلاف ایله دیو دفع لوای بشیق
ابدلردیو واساطیر الاولین وکاهو یازاوره نعضب اولوب اقاویل فرخرفه که
اسم پشیچ تسطیر انخطوط واستکتاب انمقدر شام وسحر انذاء او زرینه ابلاء اولنور
دیو روایت افراز غوایت اولوردی والحاصل نه ایسه الاغرار بالمباهته من
یهنه اذا رماه بما یشجره منه یعنی تفسیر دروغ وافترات ایله فریبنده فلدیلر
والوضی بالدبنه معرایله وشهیل ایله یعنی خصاله زدیه رضا داره اولور
لردیو کقولهم فلوبنا غلف جمع اغلف یعنی دلدیر اکاه دکل مغشاة
درکه روایت اکارهباب اولمزدیو اساوحی الکتبه ای قلوبنا فی اغطیة
ممانتدعوانا الیه بزی دعوت ایلدیکی شیدن قلبلری مغطاة ویوشیده
وفی اذاننا وقر وقولقلریزده لغل وصمم وارتدن ومن بیننا وبینک حجاب
یعنی ایله سنک ارادهدن مکانیزدن حاجز ومانع هویدادر وزبدهدن تلوحا
بان للحجاب ابتدا منهم وانشاء عنهم ولا تسمعوا لهذا القرآن والغوا فیه
لعلکم تغلبون واول محوران میکده ضلال اصحاب وخیابینه دیرلر ابوبکه
بشو قرآنی دکلمك وخرافات کلامله کوفتکو ایدك کاه شاید سزلر قاری قرآنله
تشویش خاطر وبرهکله ترکینه باعث اولوب ولوله وطنطنه کزایله غالب اولهله
سزدیو یا نهاده میدان دکانت اولدیلر والادعاء مع الله انجق بقولهم لو
نشاء لقلنا مثل هذا دعوای عجزلریله مع ظهور عجزهم بزواد اتسلط یوقرا
تك ماشندی ایله کویا اولوردی دیو ادعای باطل ایدرلردیو ذهی تفکر
باطل ذهی خیال محال وقد قال لهم الله ولو تقعلوا فاقعدوا ولا قدروا ومن
فعاطی ذالك من سخفائهم کمسیلمة بکسر اللام کشف عواره فتح عینی مهمله
وباضم ایله جمیعهم میدان فصاحت وبلاغتده قصد معارضه تصدی ایدوب
سفهای عربدن مسیلمة الکذاب اساعیب وقصور ذاتی جمع هو شمندان
عرب میاندسنده کشف واظهار ایلدیکی مخترعات مسیلمه دندرکه از جمله
صدر وسورة الزرعات کوشریجی اولدقده خاشا فصد تنظیر ایلیوب والذاریات

ذرعا

زرعا والجاصدات حصدا والذاریات لحنا والطاحنات طحنا والحافرات
حفرا واللافرات لفا لقد فضلتم علی اهل الوبر وما سبقکم اهل المدر
کفار ناهوار یله هرزه کرد یاده وقول الفیل ما الفیل وما ادریك ما
الفیل له ذنب وثیل ومشفر طویل وان ذالك من خلق ربنا لفیل ترهاشیله
اواره بیابان حمافت اولدیجه کلمات بیمالی منفور وضع سلیم اولدیغی
فلة سلاسة وکثرت رکاکتدن ناشی اضحوکه طرازعالم در نقل سبهیلی
اوزره جون مسیلمه عزیمت شوکنده بشی قبائل اولدقده بنی حنیفه دن بر
احمق اکار رشید کواولوب لهفی علیك ایالمامه لهفی علی رکنی یمامه کم
ایله لك فیهم کالشمس تطلع من غمامه دیدکده ظرافدیك بریسی
کذبت بل کانت ایانه معکوسه دیوجواب داده اولدیغی یوهنای مسیر
دیرکه جاه یمامه دن بریده قصد نبترك برله سورنا یاکتی افتاحتله انمکله
اب جاه دنی نلح اولوب وبرکسه تلك ایکی فرزند برکتله دعا ایدوب خرینی
واصل منزل اولدقده پسرینك یرینی سرنگون جاهاب وبرکه کله شکار وطشی
بولوردیو براخرك چشم علیلنه مسحله استشفا ایدوب دیده کمودینه سو نا
بینا اولوردیو والحاصل خلافة صدیق اکبره اجرای شیرازه خبانی ناحق
شمشیر غرایله محل اولدیجه وسلیهم الله ما الغوه من قصیح کلامهم
خوجلی وعلی الدرك سنجسمازاولدقلرینی قصیح کلامدیو بلاغتی سلب
ایلدیجه والا قلم بخفی علی اهل المیز منهم انه لیس من خط یضع النون والمیم
فصاحتهم ولا جنس بلاغتهم اکر طبق کلان محاورتلرینجه معارضه
انمکله ممکنیاب اولدیکی لردیو ضعیفه قلوبله وهم طاری اولوب اصحاب
نمیزه انترك کلامی نوعی فصاحت وفوق بلاغتلرندن دکل ایدیکی حقی
وتهان اولبیدیجه ولو عنه مدبرا ولوا مذعنین تلکه عقلاء
عربدن اهل میزه وادراك وایتان مثل فرزدق اعراضی وادباره مولی
وغایت عجزله عاجزاولدقلرینی اقرار واعترافیله متفادیی اولدیلر
من بین مهتدٍ وبین مفتون مصدق ومتخبره مبانه لسنده ولهذا قرا
ن جبل الشان غط فصاحت وجنس بلاغتدن اولدیغی الجلدن
لما سمع الوالد من المغیرة من النبی صلی الله علیه وسلم ان الله یامر با
لعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی
یعظکم لعلکم تذکرون قال ولید والله ان له لحلاوة وان علیه
لطلاوة فنح وضم طاء مهمله ایله رونق وحسن وبها وان اسفله لمغدق
غین معجمه ایله اسم فاعل من الغدق بفتحتین یسارك آب فوالب مبا
لغه غزاره معانی فلوتحدیر روایت کرده ابن اسحق اوزره فتح عین مهمله
وسکون ذال معجمه ایله اصلی برقرار وبابر چاد رحت خرمادن مستعار در
وکلام اخراق له تشبیه استعاره دائره اولور وان اعلاه لمثمر غزارة
تفننه بشارندر مایقول هذا بشر روایته یبهق علیه الرحمة اوزره هو
ولید خرفت بنی حمید علیه سلام المجید جنابندن ان الله یامر بالعدل
والاحسان ایله بلاغت عنوانی کوشنا اولدیکی دیدیکاکه فتح بخلاوة
عالم کله بوکلام ایجون لذة عظمه وبو پیام اوزره رونق وحسن وخلاوة
جبهه جلوه کر منصه شهود اولدیکی بدرستی اصل ثابت واستوار وفرعی

بل ولده
بیان

ان ابا
وفی نسخة الحلاوة
لعلی القاری
وفی نسخة من غیرهم
لعلی القاری

وفی اصل الدیوجی ماهذا
یفعل البشر
لعلی القاری

اصل الدیوجی
ولهو الربنا بما
الشهد نب
لعلی القاری

وفی نسخة ایضا
هذا الا قول البشر
لعلی القاری

صدر
فاصابه
وکلامه نحو

مسیلب
یاله

مبود ار یا خود ا سفلی شاد اب بلاغت و اعلا سفی بر یاز فصاحت در
یو کلا مله بشر نفوذ ابد ر یحد و ذکره ابو عبید نصغیر له قاسم بن سلام
الحافظ البغدادی علم فقهی امام شافعی حضر للرندت اخذ ابدوب علوم
کثیر ده با رخ ذات جلیل القدر ا یدی ا یکبوز بکر بی دورت سنه سنه جوار
ملك منعال ارتحال ایلدی ان اعرابیا سمع رجلا یقرا فاصدع بما تؤمر
ما مصدریه کو یا موصوله در عائدی محذوف ای اجهر بالذی تؤمر به یعنی
مامور اولدوغلد شی ایله اظهار اشکاره سخنسازه اولما تسجده فقال بجدت
فصاحته اعرابی سر نهاده سجده اکرام اولوب دیدیکی یو کلام غایت فصا
حت و نهایته بلاغتندن ناشی سجده ایدیم دیدی و سمع اخر رجلا
یقرا و قلما استیئسوا منه خلصوا نجیا استیئسوا سین و تاسی مبالغه ابو عبیده
و نجیا صیغه واحد ایله ورودی مصدر و یا فعیل اولوب یعنجو ندر یعنی دیکر
یدوی مسلمانلدن بریسی ایه مذکوری تلاوت ایدیکنی اشتدی فقال
اشهد ان مخلوقا لا یقدر علی مثل هذا الکلام بن شهادت ایدرم
افراد افریده دن برفرد یو کلام مانندی ایله ناطق بردار اولمقه قدرت
یاب اولمز دیدی و معنای شریفی ایه وقتا یوسف علیه السلام ایجیسندن
الدیلر ایوسی اولدیلر ندیر امیر یوزده مشاهیر دن یعقوب بن لیث صفاری کلام
ایدرک تفرد واعتزال ایدیلر و حکی ان عمر بن الخطاب رضی الله عنه کان یو
یا تی فی المسجد فاذا هو یقارح علی رأسه جماعة حالیه یشهد شهادة الحق فا
ستخبره فاعلمه انه من مصارفة الروم فنخ هو خذه ایله بطریق یکسرها ممن
یحسن کلام العرب وغیرها و انه سمع رجلا من اسری المسلمین یقرا ایة
من کتابکم فنامل فیها فاذا هی فدجمع بصیغة المجهول ای اجمع فیها ما امر
ل الله تعالی علی عیسی بن مریم من احوالی الدنیا والاخرة وهی قوله تعالی تلك
الآیة الجامعة ومن یطع الله ورسوله ویخش الله و یتقه الآیة
اولئك هم الفائزون یعنی فاردف منبع الجناب خضر للرندن محکی در کرکن
مسجد سیدالانام ده معتکفا نائم ایدیکی حضرتلرینه سری مبارکلری اوجندن
بر شخص وقوفله کبر قیام اولوب خلوص نام ایله کلمتین شهادتینی برساله لیجسنه
اولور لیس ابو المؤمنین رضی الله عنه بیدار اولوب شان رجلندن استعلام
بیوردیکی فائح جناب عمر رضی الله عنه اعلام ایدیکده روم باعتبار اصله روح الطریق
لرندن و زبان عرب و عجم و هند و ترکی ادا و تعبیره دانا اولمقله نذر و
شخص مشار الیه کرفتار پنجه عذر مشرکان اولان مسلمانلردن بر
کسنه نك الاوتی کو شزدیی اولورکه کتابکزده بو ایة جلیله یی قرات ایدرکن
معانی جمیله سن تامل ایدکده حضرت فرد بیچون جناب روح الله علیه
السلام ه انزال بیوردیغی احوالی علایق معاش دنیا و امورده اولان
سعادات دارین هر نه شرفنزول درج معانی ایله شریفه ده مندرجه او
لدیغی مشهود باصیرة یعنی اولورکه اول ایة جامعه معناسی مولای کریمه فرا
یض ده اطاعته وسائر ده رسوله انقیاد وعقاب وحساب حضرت ذوالجلا
ل درج هر کسان و باقی عبده هر امورنده خداوند اتقا ایلیی کسنه فی الدارین
مراد نه ظفر یابد بعلك نحوای منبعی اول شخصك سویدا قلبنده منتقش
اولدیغك اخبار ابدر و حکی الاصمعی عبد الملك بن اصمع المصری صاحب الکوفة

والغریب

ونی نسخة ابو عبیدة بزیادة الفاء قارئ

والغریب والاخبار والملح ایکیوز اون التی سال بحر بده عازم سر ایسنان
جنان اولدیکه اشعث سمع کلام جاریه واردختر و باملوکه خادمه دن تکلم
بعبارة فصیحة وهی تقول استغفر الله من ذنوبی فقال لها مم تستغفرین
ولم یجر علیك ذنب فقالت استغفر الله لذنبی کله فقتلت انسانا لغیر حله مثل
غزال ناغم فی ذله انتصف اللیل ولم اصله فقال لها قاتلك الله ما افصحك
فقالت اق بفتح الواو بعده هذا صیغة مجهول ایله فصاحة بعدد قول الله تعا
و اوحینا الی ام موسی ان ارضعیه الایة فاذا خفت علیه فالقیه فی الیم ولا تخافی
فی ولا تحزنی انا رادوه الیك وجاعلوه من المرسلین فجمع فی ایة اصابع بین ارضعیه
و القیه و نهیین لا تخافی ولا تحزنی وخبرین و اوحینا فاذا خفت
و بشارتین رادوه وجاعلوه مجهول کلام فصاحت پیام امام اصمعی حوزی
بالکره الوکی حکایه بیورر کله بردختر باکیزه اخترکنا هلرندن طلبکار مغفرتم
دیو کبر به خبر اولدیغی کو شزد اصمعی اولدقده دختره نزدن استغفار ایدر
سین مع هذا اوزرینه قلم جاری و کلدیر دیو اعتراز ایلدکده جواب داده اولدیکه
هر کناهدن حقه استغفار ایدرمکه بغیر حل برذاتی قتل ایتدم نازی و وقار
ده نازنینی اسا ایدی و هنکام شب منتصف اولدی و من صلاته قیام اغدم
دیدکده اصمعی فصاحتنه دختردن تعجب کنان فالله الله نه فصیح قز اولور
سین دیو تحسین ایدیجی دختر تکرار جوابه اقدام ایدوب بو کلامم جمله فصا
حتدن نیچه عذاولنور حق سبحانه و تعالی حضرتلرینك و اوحینا الی ام موسی
کلام شریفندن صکره بنم کفتاریم بلاغتدن نصیبدار اولنورمی دیدی معنای ایله
کریمه دیك اولورکه الهاما مادر موسی به ابشارت ایدلدیکه موسای اخفا
ایلیه و ایتدا اولدیغنه لحوقلرندن غلبه سندن هراسان اولدیغك حالده الی ایی بنیامه
القا ایلیه و ضیاع و ضرر فیته لحزونه و ماغر ده اولمه عن قریب برالی سکارده
و رفیع و بندهٔ خاصه و زمره پیغمبر الطف فلمفلده سنی فریره العینی فیلمدکر
فهذا ایه مذکوره و مسبوقه جلوه نما اولدقدن کمال بلاغت نوع من الاعجا
زه متفرد بذاته غیر مضاف الی غیره علی التحقیق والصحیح من
الفولین یعنی اعجاز قرانك بر نوع متفرد بذاته در مضاف اثنه منتقل الی
عندکله اخبار عن المغیبات و انباء عن احکام العبارات اولان امور
مضاف و منتقل المفسرین عندا هل التوفیق بذات اعجاز مستقل و بالاده
نزاران ایدك هرذ و قول کله اعجازی قوة و قدرة بشردن خارج اولدیغی ودیکر
مع القدرة ایتنان معارضه دن صرفه فیلتفسیده و لیس تصریح صحیح اولزه اعجاز
دن متفرد بذاته برنوع دن و کون القران من قبیل کسر قاف و فتح موخذه برله جا
نب معناسینه النبی صلی الله علیه وسلم و انه الی به معلوم ضروره ای بدیهة
لا یفتقر الی اقامة بینة و کون صلی الله علیه وسلم منحدیا به معلوم ضروره
و کون العرب علی الاتیان به معلوم ضرورة و کونه فی فصاحته خارقا للعادة
معلوم ضرورة للعام کس لامله و فی نسخة للعالمین بالفصاحة و وجوه البلاغة
و سبیل من لیس من اهلها من علم بصیغة الماضی ذالك العز المکرم من اهلها
عن معارضة و اعترف المؤمنین باعجاز بلاغة یعنی باعتبار ظهوره جانب رسو
ل الله دن اولسی و نبی محترم صلی الله علیه وسلم و انه بعث ببیولدیغی بدیهة
معلوم و اول خضرتك معارضه طالب اولسی و ضرورة معلوم و زمان رسالت

ونی نسخة مستقل لعلی القارئ

لرتبه عربك ايتان بالمثل دن عجزى معلوم بالبداهة وزان كوبك فصاحت
وبلاغتنده خارق للعاده اولسى بديهه فصاحة ولا بلاغة وجوهينه دانا
اولانلريك ضرورة معلوم لويدر امدى فنون فصاحتنه رهياب ودانشوراولدن
اولبنلريك طرفنى اهل فصاحتدن اولان منكر بنلك معارضه دن عجزيله اعجاز
بلاغة فراتنه معتريس اولنلرين اعتراف لريله قرآن بلاغتنده خارقه للعاده وتعجز
اولديغى بلكه دوانت اراتأمل ت فوله تعالى ايها الخاطب اعجاز ظاهردر
اعجاز باهر جهتندن قول حقيقى تأمل ايتديك حالده ولكم فى القصاص حيوة
كرجه نسنه صورتنما اولان بدايع تركيب وروابع ترتيب ابداعيدركه معينين
منقابلين ميانه سنده مطابقت كه فصاحى وحيات نده رجمله غرابتندن مفهوم
حيوة اولان قتلى حيوة ايجون ظرف قبلندن يفيدر وجمله بلاغتندن معناى كنزى
متضمن لفظ بسيرايله ورود بيورلديغيدر انسان وقتا فوقتل نفس انسه قصا
ص اولندجه فكر ايتيوب ايديجك اخرى قتلندن كف يد ايدوب كوباكندى
نفسى وهم غيرك نفسنى كه حيا اعتش اولوركذا وكذا وعلم جزا وقبل المراد بها الحيوة
الاخرويه فان القاتل اذا اقتص منه فى الدنيا لم يؤاخذ به فى الاخرة انتهى ولكم
فى القصاص براى حيوة خبرين اولق وياكلاهما دن برى خبرديكر اكاصله وياضبر
مستكن دن حال اولور وعرف القصاص ولكم الحيوة لبدل على ان هذا الجنس من الحكم
نوعا من الحيوة عظيما وقوله بالنصب ولوزى اذ فزعوا فلا فوت واخذوا من مكان
قريب اى ولوزى اذ فزعوا عنده من عوتهم اوبعثتهم اوهلالهم فلا فوت لهم من الله
بهرب واخذوا من ظهر الارض الى بطنها اومن الموقف الى النار اومن نحو صحارى
بدر الى قليبها وقوله تعالى ادفع بالتى هى احسن كائنا ندك سكا اساءة ابدن
كمسنه سيئة نسى اول حسنه ايله دفع ايله احسن حسنات وهو احسن اخلاق اولان
حصلندر فاذا الذى بينك وبينه عداوة كانه ولى حميم اى صديق قريب وقيل يار
ضا يلغى ساء لرك اى اكشفى ويا سما قلعى اى امسكى الاية وغيض الماء وقضى
الامر واستوت على الجودى وقيل بعضنا لقوم الظالمين ارضه خطاب دركه اى يا ارض
نوشى وبلعى واى اسمان يارانى قلع وقص ايله جون نقصان يذيرو هلاك اولدقدا
والجارى دوسان تمام قضا قلندى وكشتى بحات براله موصل وشام جوارنده اولا
ن جودى نام جبلنده قرار يافته اولوب ظالمين اولان قومه كه بعدوهلاك بيورلدى
دركه اولله امدى ارض وسماء عقلادن ايكيسى الله نواه باهر عظمت وقاهر قدرت
نبى ابا بيورركه ايجاد واعدام الله دن اولان اولنان اوزانقياد يه رجوع جمله ايله مذ
كوره متعلقه تفاصيلى شروح شتى دن شيخ دهلى شرحنده استيفا بيورمشلر وقوله
فكلا اخذنا بذنبه امه ارسال اولنمش انبياء عزيزه الدن بعضلرينه كفوم لوط پيغمبر عليه السلام
اصار يحيى ونبوايله معاقبه ايلدك فمنهم من ارسلنا عليه حاصبا الله دن
صبغ ارسال ايلديكمسنه لوديز الاية ومنهم من اخذته الصيحة ومنهم من
خسفنا به الارض ومنهم من اغرقنا نحو نوح ومدينه وقوم نوح وفرعون بى
عوج رسالتيله فلنان عذابدر واشباهها بالنصب اى امثال هذه الاية
من الآيى بل اكثر القرآن سائر ايات فرقانيه بلكه اكثر قرآنى تأمل وايجاز و
اعجازلى تدبر ايلديكى حالده خفيت جواب اذا تأملت ما بينه من ايجاز القا
ظها وكثرة معانيها ودقيق مباحثه عبارتها وحسن تاليف حروفها وتلاؤم كلمهاتنج

كاف وكسر لام

كاف وكسر لام وياكسر وسكون بلهبعنى ايجاز صبانى وكثرة معانى وعبارة وايشارتينه
الباس اولنان زيب وفرمن غير تنافر بينهما حسن تأليف حروف وكلماتك توافق
وتناسب اولوبيان ايلديكم وجوهى تحقيق ايدرسن وان تحت كل لفظة منها جملا
كثيرة وفصولا جمة وعلوما زواخر يعنى ميانه قرآن جليل الشان دن هر
بر لفظك تحتنده جملة كلام مجتمعه دن بنجه جملة كثير وفصول مختصره دن بنجه
فصول عزيزه وعلوم زواخر كه مقامنه كثرتله اكبعون فواخر وتأمل وتفكر
ايلدكده قرآن جميل ستجليل بلاغتنده بوجهله صورتنما اولديغى عيانا مشاهده
ايدرسن وكثرت المقالات فى المستنبطات عنها وخرجت فالتدن استنباط اولنان
عجايبات انتهاسنده كفت وشنيده بسيار فلندى فكم هو مبتدا فى سرد
القصص الطوال واخبار القرون السوالف التى يضعف فى عادة الفصحاء
عندها الكلام ويذهب ماء البيان اية خبر مبتدا لمتأمله من ربط الكلام
بعضه ببعض بعد ذا فان كم فصص طوالنى ايراد وامم بشيره وحكايانى كه
قانون فصحاء لطولها كلامى بيانى متبجره وماء بيان تقرير فصولنده ذا
هب اولوب اضبار مكانى تأمل ايدن كمسنه اجزاء كلام جهتندن بكديكره
ارتباطى علامت باهره والتيام سرده وتناصف وجوهى كه فصة يوسف
عليه السلام على طولها وفى ما قيلك ما بعده كمال مناسبتى وتوافق وتعانق فنونى كه يوسف عليه السلام حكايه سى اسادر دغرر مويبان وابواب
وفصول متمثله اولديغى جهتنله اية ظاهردر اذا تردد فصة كسر فانى
ايله جمع فصلة اختلفت العبارات عنها على كثرة تردادها حتى كاد كل واحد
منها ان تسمى فصة بضم وكسر سين ايله مخفف ويا مثقل فى البيان من الخصوص ما حيثما
وقعت ما فان شريف فصلة لطيف وتكرارينك تكرار ايتديكى حالده ايجاز واطناب مع
مع كثرة تردادها عبارت اول قصه دن اختلافله اولوب تاكم قصص معهوده دن
هر بريجه بيان غرائب وشان مناقب نظيره سى حسنده حاصل مستبعيد ذهوله قريب
والخاصة فتح تاء فوقيه وكسر صاد مهمله ايله اى نحاكى فى الحسن وجه مقابلتها
بكسر التاء وان حسن وجمال وجه مقابلتى حكايه وايراد بدر ولا تعود للنفوس
من تردادها سماع نكير ولعدم تنوير دن نفوس نفيسه ايجون لتنفر نابا
در ولا معادات من احد لمعادها ضم مبم ايله وضم قصصه اى جعدر
اى لمكررها فصل الوجه الثانى من اعجازه صورة نظمه العجب والاسلوب
فتح همزه ولامله الغريب اعجاز قرآن كريه دن وجه روع بدايع تركيب وروابع
ترتيب خاوى اولان نظم عجيب وفق غريبدر المخالفة لاساليب كلام العرب ومناهج
جمع منهج طريق معانيسنه لنظمها ونثرها الذى جاء عليه اول فن غريبه كه
دقايق بيان وحقايق عرفان وحسن عباره ولطف ايشاره يه فنون كلام عربه
مخالف وطرق منظوم ومنثوره برو فق كلام عرب شرفنزول بيورلمق كى بينه غرا
بتنده مخالفت فوق عرب نابان اولديغى ايجاز ايدركه ايجتنا ندن عاجز اولان
فريق كلامى منظوم كندو نظم كلامى عينندن بوكلام كلام نيچه كريمدر دكل بلكه
من عند الله منزل عليه كلام عظيمدن اولديغنه بلمه ربنه ايشار تدبر اولنمغله
ووقعت مقاطع اية اى اواخر ووقوف فى اصلها من التام والكافى وانتهت فى
اصل كلمانه اليه ولم يوجد قبله ولا بعده نظيره له واستطاع احد قرائته
بنيچ منه والحاصل مبانى ورونق معانى دن كتب مشتمله ره اكا نظيره وما

فى اصل النسخ بياض لعله اراد الصفة المذكورة فى الحاشية لعلها فاتت

فى اصل النسخ بياض لعله اراد الشواهد فى الحاشية لعلها فاتت

نند نایاب وجزالة فصاحة وفخامة وبلاغته هیچ کس مانله ومشابهته
قدرتیاب اوله عز بل جارت فیه عقولهم وتدلهت دال مهمله ابله وفی نسخه
تدلهت بالواو ای اندهشت دونه احلامهم ولم یهتدالی مثله فی جنس کلام
مهم من نثر او نظم او سجع او رجز او نحو بلکه عقول عرب جنس کلام مذکور
حیرت افزا اولان نظم ونثر وسجع ورجز دک تصور وتدبری عندنده خبران و
فهملری مدهوش وسرگردان اولوب نظیری تکلمه رهایاب ومانندی انیابه
قادر اولمدیلر سجع موقعی اولان کلام ورجزه فتح راوجمله عروضده بحر درکله
اجزاسی الفی کی مستفعلن دیرلر وهر رجزه بحرنده اولان شعره رجز دینیلور
ولما سمع کلامه صلی الله علیه وسلم الولید بن المغیرة پدر سیف الله خالد
اولان ولید دره وفراء علیه الوان رقت تشدید دفاف ابله ای تأثر فی ذاته ابو
جهل منکراً علیه قال ای الولید والله ما منکم احد اعلم بالاشعار منی والله
ما یشبه الذی یقول شیئاً من هذا چون ولید خرقت حواجهٔ عالم صلی الله علیه
وسلم کلامنی استماع وقرآن کریم تلاوتنی سماع ایدوب کمال بلاغتنده مشاهره
ورقت انگیزلکنه ولدقه برادرزاده سی اولان ابوجهل لبیم ولیدک رقتنه انکار
ایدرا ولدیغی حالده اوزرینه پانهادهٔ نقل اولدی اول عندکم فسم بخدا که
سیزدن براحد انواعی شعردن زیاده دانمادکلدره قسم بخدا وبمعبودک کوریه
اولدیغی کلامه جنس اشعاردن بریتی مماثل دکلدر ردیدن والفضل ماشهدت به
وفی جزءه الاخر حبی جمع فریش عند خصوص الموسم فتح میم وکسر سین ابله بمجمع خارج
وقال انکه وفود العرب جمع وفد وهو القوم یجتمعون البلدة والقریة ترد فتجمعو
فیه رابا فتح هزه وکسر میمله من اجمع الامر اذا نواه لابکذب بعضکم بعضاً کذب
تشدید وتخفیف قال ابله در یعنی روایت کروه بیهقی نحو ابن عباس رضی الله
عنهما وب الناس اوزره حکایة اخریه ینه ولیدون محکم درکه اهل موسم
ورودیچه فریب اولدیغی جنده قریشی جمع ایلیوب دیدی بدرست وفود عرب سیزه
کلوب نزول ایدره محمد شاننده رای واحد اوزره عزم واجتماع ایدنکه بریکزبه
دروغله نسبت ایتمه سیزدیدکده قالوا نقول کاهیدی ازمنه انبیه ده وقایع کا
شاندن خبردار واسراریه مغیبات یدیشدن دعای معرفت ایدردیو کهانتله
نسبت ایدیزدیدیلر قال والله ما هو بکاهن ما هو بزمزمته ولا بسجعه ولید انره
دیدیکم والله کاهیدی کلامی محمد صوت خفی وسجع کهاندن شمار قلمز
قالوا مجنون دیدیلر که مصابدر وحسی جنبله مختل العقل دیدیلر قال ما
هو بمجنون ولا بخنقه فتح خاء وجیمه وکسر نون وبسکون وفتحله وحروف قاف ابله لفظا
مصدر دیرله که نافیه سابقهٔ تأکیدا لاء مزیده دن صکره حروف جر دخولی ابله واقعدر
ولا وسوسته قالوا فنقول شاعر قال ما هو بشاعر قد عرفنا الشعر کله ورجزه
نوعیه خطاب ایدوب محمد شاعر دیرزدیدکده جواب ورود اولدیکله شاعر
دکلدر وبزجمیع کلاری مفقی اضافتی بلور رجز وهزجه بفتحتین فیهما وقریضه
ومبسوطه ومقبوضته قریض ظاء مشاله وباضاد معجمه دیرله ابی وجه اوزره کتا
بنجا ردیرو قرض لغتده قطع معناسیله درکه شعره قرض تسمیه سی شاعرلر قطعه
قطعه ایراد ایتدکدر ومدح ایلمک وشعر سویلمک معناسیله ما هو بشاعر اولی تأکید
اولور انطقه الله بالصدق وما وقفه للحق فما قریبه فی الظواهر وما البعده فی السرا
رفهو قد اضله الله علی علم بقدرته قالوا فنقول ساحر قال ما هو بساحر ولا تفثه ولا عقد

وفی نسخة قال لعلی الفاء

وفی نسخة یتفق لیس الفاء

وفی نسخة وما هو

بالجر فیهما معطوف علی ساحر یعنی ساحر بت اسناد ایدوبزدیکلرنده
ولید بدیکم ساحر دکلدر ساحر اوفرمه سنی ودوکمه دکمه سی یوقدر قالوا فما نقول
ما انتم بقائلین من هذا شیئاً الا وانا اعرف انه باطل بالله دیه ولید کلرندهٔ ولید
خطاب ایدوب باطیل اکاذیبیمزی ایتدکلریکزه راجین وکلدیلر الآیی
اول کفتکو یکری باطل ولیس نخته طابل عدا بدیکم وان اقرب القول انه سا
حر انه فتح هزه ابله مع اسمه وخبره ان اولدی خبر یدر یعنی محمد حقنده نزدیکزده قول
اقرل ساحر دیرزدیدیکلر اولله بعده ذاظاهره زخای فسان اولوب یدیکلر قالله
سحر یفرق بین المرء وابنه والمرء واخیه وزوجه والمرء عشیرته یعنی کلام محمد سحره
یعنی کلام محمد سحره مشابه درکه کلامیله کشی اعز اولان وخویشالدندن نفرتی
ایدر دیمکدر شخص شقیق دفری وبرادر دن ابرو وولی حلیله جدا وتبار واشنا
سندن دور وطلحو رابدر دیوب متنفر قول سائره رعضو دان یاریه مثال قول
ولید بابدی سمع قبول اله اصغا ایدکلری حالده سلک بصغا مجلس عنید
دن بریشان اولدیلره وجلسوا علی السبیل یحذرون الناس سبیل وادی
وطریق ودیره شاه عالم صلی الله علیه وسلم منا بعدن خلقی تحذیر ایدر
اولدقلری حالده جالسین اولدیلر مانزل الله تعالی فی الولید یاری شاه
غیور جل جلاله حضرتلری پایید ولیدک شاننده وعبد اکید ونهدید شدیده
مشیر ایله کریمهٔ الزال بیوردی ذرنی ومن خلقت وحیداً وجعلت له مالاً ممدوداً
باسدن حال اولوره ای اترکنی معه وحدی فانا اکفیکه الایات ای و
جعلت له مالاً ممدوداً وبنین شهوداً الی قوله تعالی ان هذا الا قول البشر
وقال عتبة بن ربیعة بن عبد شمس بن عبد مناف روز مشرک سوزیدره
رو براه سعیرا ولمتدر حبی سمع القرآن یا قوم لقد علمتم انی لم ار شیئاً
الا وقد علمته وقرانه وقلته لقد سمعت قولاً والله ما سمعت مثله
ما هو بالشعر ولا بالسحر ولا بالکهانة عتبة بن ربیعة قرآن عظیم اسماع
عتبة بن ربیعة قرآن عظیمی سماع ایدنجی حبیزده دیدیکم ای معشر قریش سزلره
معلوم مکر دکه معارف بن معرفتی ترک انیوب خوانا وناوکو یا اولدم
قسم بخدا که بن محمدی بر کلام سماع ایلدم والله ما سمعت هیچ کلام کو نشدم
اولدیچه وقول محمد نثر وسجع وکهانت ابله دکلدر دیدیچه وقال النضر بن الحا
رث نحو قریب قصه ما سمعت نضر بن حضره دخی ناطقه یرار اولمدیغی حالده
اسلام ابدر روایتکرده امام مسلم اوزره ابوذر جندب الغفاری خبر یدنده ورود
انمدیر ووصفی اخاه انیسا خم همزه وفتح نون وسکون تحتیه وسین مهمله
ابله ابوذر هنوز داخل سرابستان اولمدیغی برادر دانه لریزه قبل شاه
کونینه قریشتان فلمستدیچه برادرک وصف ایدوب دیدیمی فقال والله
ما سمعت باشر من اخی انیس لقد انا فضی اثنی عشر شاعراً فی الجاهلیة
انا احدهم قسم بخدایچه جهان افریدکاری برادرم اسدن نظماً احسن برشعر
سحر افرین ایشتمدم کاه ایام فترتده اون ایکی شاعر ماهر ابله مشاعر وعا
رضه ایلدیچه ازجمله ربیعی بن ابدم وانه انیس انطلق الی مکة وجاء الی ذ
نقل بالمعنی وبالتفات بالمعروف ابله در وفی نسخه جاء فی الخبر النبی صلی الله علیه
وسلم یعنی انیس مکه یه روان اولوب ابوذره کلدیچه یا اخبار بعثت واظهار
نبوت محضرت ابله ورود ایلدیچه قلت فما یقول الناس قال یقولون شاعر

کاهن ساحر لقد سمعت قول الکهنة مما هو بقولهم ابو ذر یبورکه نعت
محمد علیه السلام مدح خلقه ونه کفت ونه شیده اوزه در لودیو یرسان اولدوم
شاعر ویا کاهن ویا ساحر در دیرلر ویا خود اوصاف قدسیه میانه سی جامعدر
درلر بو رسنه قابل کرهنه بسیار کوشزدم اولمشدی قول محمد عدد مناسبه ایله
کلمتا قولی اکلدیر ولفد وضعته علی افراد فتح همزه وسکون فاو واو وعدو
ایله جمع قلة اریدیکه الکثرة هذا انواع واطراف معانیسنه ویا امثال الشعر
علم بلتم بالهمزة وما یلتئم علی لسان احد بعدی ای غیری انه لشعر وبخنق
کلام محمدی نزاروی انواع واصناف بحور شعر ایله بیجیده وامتزان ایتدم اولمان
انعاردن برینی موافق ومطابق اولمدیغی فاوزه الترجا والرآ وبندن غیری
قولدی شایان زبان زدی اولمق اکا شعر دیه واکا فتح همزه ایله محمد صلی الله
علیه وسلم لصادق دعوای رسالتده راست کفتار در وانلهم لکاذبون بدکویان
کفار قریش اول حضرته شاعر وکاهن وساحر دیو اسناد واذعانلرینه دروغ هر زکویان در بدیعی والاخبار فوهذا صحیحة کثیرة اسنادا
ومتنا والاعجاز انسان بمثل القرآن بکل واحد من النوعین الایجاز والبلاغة
مبتدای مغدره خبران در ویا بکسرها نوعین در بدل اولمله بو ایکیسنه نوعین
مسوغ تنکیر هریری ایله کل احدهما بالفرادها ایجاز وبلاغة در والاسلوب
الغریب بذاته مغنیة صفات قرآندن قطع نظر بذاته فی غریبه کبدر وکل
واحد منهما نظم عجیب واسلوب غریب هردو لوغلک هریسی نوع مبتدا اولمله
کل لفظینه خبردر واعجاز علی التحقیق لم تقدر العرب علی الاتیان بواحد منهما
ارباب توفیق واصحابی ندنیلی عندنده نوع اعجاز در بنا نظمی عجیب ودنا
اسلوب غریبدلک ترینک مثلنی ایتمانله فصحای عرب قدرتنا بادلدی
اذ کل واحد خارج عن قدرتهما مبانن عن لغصاحتها وکلاهما لنوعیدلک
هر بری اعجازدن بر مستقل نوع اولوب عرب عربان قدرتلرینده ببرون وسلوا
وخطیا اسناد فصاحتنده وبلاغتلرینه مغایر کلام وغیرت فنون در بولمق هذا
هب غیر واحد من ائمة المحققین یعنی نوعیدلک هر بری نوع بذاته نوع اعجاز
اولدیغی قوله ائمه قوله المحققین ومدققین دن بسیار کسنه ذاهب وقائلدر
در ودهب بعض المتقدمین بهم فنی دال مهمله ایله بوزن مصطفی اسم مفعولدر
الی ان الاعجاز فی مجموع البلاغة والاسلوب وبعضی متقدمین بهم تحقیق
اعجاز نظم عجیب واسلوب غریبدلک ایکسی اتحاد واجتماعلرندن بدیدار در هریری
منزه کل بر نوع وکلدر ویبو ذاهب وبو مسلکه سالک اولدیغی بلدر والی علی الله
یقول تحتیه بعلم وتثبت بدرجهٔ الاسماع وتشوفه القلوب یعنی اعجاز مجموعی
نوعیدر جلوه نما ظهوردر دیو استدلال ایدنلرك قولندن طباع تسلیم
وفهوم مستفیضه قبول قریحه انیوب کری وصدا واقبال وعطلة ومیل
ذهن تنفر ایدرامدی استماع فتح همزه ایله جمع سمع بمعنی الاسماع وبمعنی
جارحة السمع بذال معجمه الی آخره فیه اذا طرح انی ذهاله وکیفنا ایله کرفته وعدو
بندن نا شی تشبیه درج استعاره مکنیه وتخییلیه جلوه کردر والصحیح ما
قدمناه قول صحیح بالاده نصریح ایدیکی وجهله اوزره نوعیدلک هر بری علی حدة
منفردکبدا نه بر نوع اولمقدر والعلم بهذا کله ضرورة وقطعا بحیثهما ارباب
ذوق عندنده ایجاز وبلاغت ومراسالیب عجیبه سیله علم بدیهی وقطعی در کبی

وفی نسخة مع الایجاز
لعلی القاری

اعجاز جنس بلا عندنده در دمن جهة الکار هر اباب وصول اولمز الا معانی وبیان
وبدیع معرفتیله که معونة قبض ربانی ایله حصول پذیر اولور ولذا قال
ومن تفنن وفی نسخة من تکلم نحو علوم البلاغة بعض فی فنون البلاغة
وصنوف الفصاحة وارهف ایجاسن وحده ودقق من قولهم ارهف السیف
فهو رهیف اذا رقق حده حاطه بالنصب ولسانه ادب فاعل ارهف
هذه العناعة لم یحق علیه ما قلناه یعنی اول ذات کده فنون بلاغت و
صنوف فصاحتده منقیدی وانشوا ولوب قلوبهم وذهنی وزیبا بنی صناعة
بلاغت مهارتیله نزوا رهاف ایلیه تقدیم ایندیکمز کلام معنی که کلا منهما
مقصود بذاته نوع اعجاز اولدیغی اکا خفی ونهان اولمز وقد اختلف ائمة
اهل السنة فی وجه عجزهم عنه فالنزر هم یقول انه عجزهم مما جمع صیغة مجهول له
وبا فاعل ایلدی در فی قوة جزالته وعنصاعة الفاظه جزالة غلظة وصلابة
وقوة در یقال خطب جزل بعد اکثرة اطلاق اولندیغی فیقال عطا جزیل
یومقامده احکام وعدم رکاکتله استعاره اولندیغی وتصاعة فتح نون وضاد
وعین مهملتین ایله وضوح وخلوص معناسنه منه ابیض ناصع وحسن
نظمله وایجازه وبدیع تالیفه واسلوبیه قوله مما جمع مقدم من تاخیر
مما لا تعلقه قدرتهم والله من باب الخوارق الممنعة سلخ افکاره بفتی
لهزة الخلق علیها کاضباء الموتی وقلب العصا وتسبیح الحصا بعض فصحاء
عرب انبان نقلدر قرآندن عجزی اوزره ائمه اهل السنه کریوه اختلافله
سالنکان اولوب قرآن قول جمهور وجهه عجز عرب لطائف معانی
قرآن وشوائب رکاکتدن خالص شرائف مبانی ونظم وایجازنله زینده
وتالیف وفنونی خصوصنده جمع اولان اموردن ناشی دکه جنس بلاغتده
لطائف قرآنیه بی امثال بشر نوعیدلک قدرتلرینده اولمق لازم اولمز قرآن
کوچ مقدور الله خلقدن ممتنعه اولان اخبار موتی وقلب عصا وتسبیح حصا
امثالخوارق للعاده جنسندن دیه یازو وذهب القلیح ابو الحسن امام اهل
السنة علی بن اسمعیل الاشعری الی انه قرآن عظیم مما یمکن ان یدخل تحت مقدور
البشر ویقدرهم بضم الباء وکسر الدال الله تعالی علیه ولکنه الصارف لهم ان
لم یکن هذا ولا یکون فمنعهم الله تعالی وعجزهم عنه تشدید جیمه یعنی
ابو الحسن الاشعری قدس سره السری ذاهب اولدیکه قرآن جمیل فی جمیع
وجوه بلاغة وفنون فصاحتده ماهر اولان بشرك زبیر اقتدارنده قرآن
شریفی مثلی کلام داخل اولمق اولان امور دندر کذلك باری تعالی
انلری اقدار بیور مغله ایتمانله امکان وارد یر یازمیان فنون افکار
فنون اسرار فصحا جنسندن اقتدارلرینی سلب ایلدی مسلبنی ایتمان ونه ایتمانله
اقتدارلرینی ونه اولور بنس مولای قهار قدرته نسبتله ایله ایتمانلرینی
انلری منع ایدوب مبدان مغالبه ومعارضه دن عاجز وقرو مانده
قلدی وقال به جماعة من اصحابه علماء امتدن برکروه عالم قول اشعری
ایله قائلدر لکن هذا هو القول بالصرفة وقد قرانه مرجوع عنده کما
یراه الائمة وعلی الطریقة نصر العرب عنه ذاهب واقامله الحجة علیهم
ایه واقع بما یصح ان یکون فی مقدور البشر وتحدیهم مفعول له مضاف
مصدر دیر بان یاتوا بمثله قاطع مبتدا اولان اقامة لغظیله خبردر یعنی

وفی نسخة الایجاز
لعلی القاری

وفی نسخة منهم
لعلی القاری

وفی نسخة منهم
لعلی القاری

قرآن بذاته معجزة ولمسى وباريء تعالى نكرة فصلحاي عربى معارضه دن
نعجز بيورديغى كلام الادمى ومتحققدير وبلغاى عرب اوزره مقدور
بشر ده اولمسى صحيح اولان شئى ايله اقامة دليل قاطع وبرهان ساطع
در وهو ابلغ فى التعجيز واخرى افعل تفضيل بالتربيع مقدور عربده
اولمسى صحيح اولان شئى ايله اولمق خبثبتق ايله مثلنى تحذى الذى يعجزه
بالغ وسرشته دحى البيو وسزاوار اولور والاحتجاج مبتداى على عجزهم
بمجئ بشر مثلهم لبتى ايسه من قدرة البشر لازم على القول بانه معجز
بلطفه العجيب واسلوبه الغريب يعنى قدرة بشردن برشئى شبهه الذر جنسندن
بشرك مجئ ايله عجزلرينه استدلال لازم دكدر وهو اى كونه ليس من قدرة
البشر ابهرية واقمع دلالة لثبوت حجتده اظهر علامه واقهر دلالة لذى
رايه ودلالة تميز بيله منصوبدر ويا اضافتله مجرور لردر ودلالة بكسر
الدال مصدر اوبمعنى الدليل وعلى كلخان اعجاز بالصرفه او بالبلاغة
فولينى تقديرى اوزره فما التى بفتح الهمزة فى ذلك يقال بل صيرداعلى الجلاء فلم
جعله وطندن جدا اولمق والقتل وبخرعوكاسات الضباب فلم ساد مهملة
مهملة ايله حقارة الذر والذل عطف تفسير واستعارة نصريحيه ومكنية نما اولور يعنى
مبادله مبدا ايله قدم نهاد اولمق بكنه وطن اصلى برندن جدا وتذلل نفسلر مجاوزه
شكيه رضاده اولوب جرعه نوشى جام مذلت وخقارات اولدقلرى كاتومن فلم
ضم شئى مجمعه ايله رفعت الاتى بفتح الهمزة وسكون النون عضو معروف يعنى
بينى وبانة الضيم كسر همزه وهو اخذ والنى بعدها همزه ونا ايله مصدر اباى اضطاد
وضيم ذله والخسف نقص وتحقير بحيث لا يؤذن له اختيارا ولا يرضون الا
الاضطرار حال اكله انذعتق وكبر جهتدن بلند بينى وحقارتدن امتناع ابد
نلردن جلا وقتل واسر طوعا واختيارا غرلردى الاكرها مذلتى اختيار ايتدكلرى
والا ان شرطيه ولا نافيه ون وكبدر وان لم يكن الامر على نحو هم فالمعارضة لوكا
نت من قدرهم ثم قاف وفتح دال ايله اى مقدوراتهم واشغال بضم فسكون
او بضمتين اشتغال بالمعارضة بها اهون عليهم واسرع بالنهض ثم نون وسكون
جبم ايله مراد ظفر باب اولمق وقطع العذر وافحام لخصم لدبهم يعنى قران
كريم وسائر معجزاته معارضه يه مقدور نلردندن اولوب عجز لردندن اولميدى
اشتغال بالمعارضه انده اسانتر وولمليدى ظفر باب وقطع عذر واسكات
خصم انده عندلرنده سريعتر ايدى وهم تمن لهم افتدار على الكلام وقدرة ضم
وكسر نافيله فى معرفة به لجمع الانام متعلق بالقدرة مع هذا فصاحتى عرب كلام اذرة
كمال اقتدار وخلق جهان كلاميله معرفة وعرفانده اسوه ومقتدى اولدقده ايدوب
وما منهم الا عامل سقدردن استثناء مفرغ اولور من جهده بزنة ضرب ماضى در
جهده ضم ايله وبا بالفتح بجهد وسع وطاقه ومشقة واستفراغ اولمق مهملة ايله
ماعنده فى اخفاء ظهور واطفاء نور وبا بى الله الا ان يتم نوره واندن برقرار اولمدى
الا بذل وسع وظهور قرآنى بيتهان وجدار اولان نور لطفا فيدنده صرف افتدار
وجزو اجتهاد ايلدبلر اقامجون شمعى كه نور ابزد افروخته شدة ازوده افسرده شعله
قاجلوه فى ذلك خيبة فتح خاء معجمه وكسر موحدة وتحتيه ساكنه وهزه مفتوحه وبا
مبدله مدعمه ايله فعيله بمعنى مفعوله اى فجاءة وتحقيقه فى ضمائرهم من بناء
قبل النون فتح موحده برله شفاهم والا نو بلطفة غطرة مايسيره من معجزاتى جارى

وهم زائده

وفى نسخة الفاجئة

وفى اصل الدرج
وهم شفاهم
تعلق القارئ

ومم زائده در من العين او اصلية من معنى بمعنى سار فى الارض ومياهيم جمع ماء
واصله موه مع طول الاعداء اى الزمان وكثرة العدد اعوان وانصار ونظاهرهم
الوالى وماوالد بل بلسوله بصيغة الفاعل اى ايسوا من المضارعة ومنه ابليس
لمناسبة من رحمة الله ولو كان اسمه عزازيل فى لبسوه فتح نون وموخذه تحفظه
وياء مفرده وضم سين مهمل ايله اى نطقوه ومنطوا بصيغة المفعول فانقطعوا
يعنى عرب مقام معارضه ده كفتار دهانلرندن بنت شفه يعنى بركلام نفيسه
اظهار ايله قادر اولميوب ظلوا هرا نهار بلاغه واسرار فصاحتلرندن فطرة عاجز
ايراد ايده مدير مدع هذا زمان ممتدوا عوان ونصارا بسيار ويد ويسار اجو
بسيار اولدقلرى معاونت ومظاهرتلرى بيله مقام معارضه ده حرف انداز اولمغه بيله
مكنت باب اولدقلرى بلكه معاونتدن مأيوس وسراسيمه اولوب نطق بحال
اولميوب معارضه حضرت اوزره عدم تمكن برله بحال لالدن زبان بريده قالديلر
فهذان ليس لنظم عجيب واسلوب غريب نوعان من اعجازه فان عظيم ان
اعجاز اندن ايكى نوعه منقسم اولدى وصبل الوجه الثالث من الاعجاز
ما انطوى عليه من الاخبار كسرهمزه ايله اعلام بالمغيبات ومالم يكن ولم
يقع فوجده كما ورد وعلى الوجه الذى اخبر وحق اعجازه فرا ندن وسوداء
منه سابقده صدور بافتاد اولان مغيبانيله اعلامدن اعجازى مشتمل
وهنوز ظهور انميه كائناتى محتوى دركه ايام لاحقده مطابقا لما ورده
صورتنماى وجود اولوره كقوله تعالى مخطبا بالنبى صلى الله عليه وسلم
واصحابه لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله مشيئته تعليق عبارتله تعلم
وتحقيق وادعاندن عدم وجوب الشئ على الله اولديقوم ابا اولورواثر
دلالة بعضلرك عدم وجوبله للوجود امتناعن حال من فاعل لتدخلن والجملة
الشرطية معترضة جوهر عليه سلام شبهه دوبركيه شاهيين جناب قرة
العين صلى الله عليه وسلم جوا الكثير عالم ملكوت اولوب كورر لركه احبا
ب باصفا ايله على طريق الاعتماد طواف بيت حرام ايدرلر ومفتاح كعبه
الله بد مؤيدلرندن جلوكر اولوب احرام بندا اولان مسلمانان سايه رفيقه
ده مخلوق ناس مانندى مناسك وشعائر اولمشلر جمعدم بورق بايرى بريتارت
وقوع اذان اجلة اصحاب ايدوكده جمله سى شادان اولوب بوماه تاب فروغ
همان يوسالده طلوع ايدرا ميد بيله نظارك فحيات راه بيت الله مباشرين
اولوب حديبيه نام محلده مصالحه ظهوره وفتح مكه بارادة الله تاخبر اتمكله
بدخواهان ياوه كويان روبانى حضرتى دم وغله نسبت ايدكلرنده اول
حضرتى تصديق والده سرزنش وتقريع برله ماسيكون فتح ام القرا لى مشيرك
كريمه لقد صدق الله رسوله الرؤيا بالحق ايله شريفه سبب انزال ايلدبكه تحقيق
حضرت واهب الامال بيغمبر ينك كوردكى رؤيا يى خفا بنيتى تحقيق تصديق ورسانت
بيورولوب رسول الله واصحابى بارادة الله ومشيئته البته مسجد حرامه داخل اولوركن
ديو قبل الوقوع اخبار ايلدى وقوله وهم من بعد غلبهم سيغلبون اروميه فرس
غلبه ايدكلرندن صكره روم فرسه قريبا غالب اولورلر ديو اعلام وبيورمغين
صدق الله العظيم بدى سنه روم غلبه ايدوكى اخبر به الحى القيوم وجلوكر
منصه ظهور اولدى وقوله تعالى ليظهره على الدين كله اى ليغلبه بالحق
ويعليه على اهله بالعزة والغلبة والقهر والقوة ايله شريفه دائر معانى لطيفه

باب اول فصل التاسع فيما تضمنته سورة الفتح شرحنده كذا ايلدك وقوله
وعد الذين امنو منكم وعملو الصالحات ليستخلفنهم الاية كما استخلف
الذين من قبلهم اي ليجعلهم خلفاء في ارضه مالكين لها مسنورين على
اعدائهم كرحمه ايله شريعه عامه دير اما خلافه صديق رضي الله عنه ده ظهور
ايدن اهل ردّه مسلمانك غلبه سي مراد بيورلمشدر وقوله اذا جاء نصر الله والفتح
اي فتح مكة الحاضرها ايله خليه دخي هر فتحه شامله لكن فتح المفتوح اولان مكة
معظمه فتحي مبشر و ناعية لحضرة سيد الكونين صلى الله عليه وسلم در ودخي
ايله تعبير اولنه ايدن مقدمات اوفات معينه ده متوجه اولديغك ايچون و مترتبه
القدوم اولمه سبب مشبراولور فكان جميع هذا كما قال بو ندرين كلبسي اعلام بيورر
كه بغي وجه اوزره اوفات معينه ده ظهور بولنه واعلام بيورمق و بعجزه اولدغي
مصنف عليه الرحمة ايات مذكوريي لف ونشر اوزره تفسير بيورر فغلبت الروم
فارس بجمله ذره و دياريجه دخي فارس اطلاق اولنور للسببيه والثانيه عمو
من المفرد و بعض بنين جيعني اهل كتابدن اولان روم انغو بريستان
مجوسه بعد المغلوبيته يدجي سنه ده غلبه لري بيدار اولندر و دخل النا
س في الاسلام افواجا كو جايعد فوج اهل مكه و طائفي و يمن فتح ام الغرو دن
صكره بو دريي دبر خلقه داخل اولديغي ما مات رسول الله صلى الله عليه وسلم
وفي بلاد العرب كلها موضع لم يدخله الاسلام سرور عالم صلى الله عليه
وسلم عالم بقابه رحلت بيورمدن الاجميع دياري بالذعر يده اهل اسلام و نور
ايمان داخل اولدغي برحال قاله جمليه عصر بنوت مابارنده نور و ظهور اسلام
ضيا باشي اولدي واستخلف الله المؤمنين في الارض و مكن لهم فيها دينهم
وملكهم اياها اي الارض من اقصى المشارق الى اقصى المغارب سوره نصر
ذكرنون حكمه ايله مذكور لرك تاخيرا ولمسي استخلاف بعد ذلك الدخول وقو
عند ندر وان تقدمت فيما ذكر قبله و مشارق و مغاربه تقدم كتاب و سنته
افتداء و بالمحل رسل و ارضي مقدسي اولمق شرفندن اوله يعني ايرد حكم جلّ
شانه ارباب دولت و دين محمد صلى الله عليه وسلم بلاد روي زمين ده استخلاف
بيورديغي الحالي تثبيت و دار و ديار ارضي مسلمانانه تمليك و انلره زحاور نابه
باخر لكيي و روب امور معاشريه تكميل و نظام خالدور تنجيم ايلدي كما قال صلى الله
صلى الله عليه وسلم زويت ضغر زاي و كسر واوله مبني للمجهول اي اجتمعت الي الارض
نارية مبني للمجهول مواليزيد مشارقها و مغاربها و سيبلغ ملك امتي ما زوي لي
منها من تغضيلية بيانية و با تبعيضيه در ضمير نا نيشار جعد و با مشارق عائده
اولور كه مفعول ثاني لفظ اريت و مشارق اداة جعله تغمير بيورلدي نعدد مطالع
اعتبار يله در و شمال او جنوب يلد عدم ذكري ظاهر امعظم دولت احمديه شرق و غرب
جانبرينه غالب اولديغند در روايت كرده امام مسلم بيورركه بنجبون
روي زميني برساط عظيم انظماي آسار در بلوب مشارق و مغاربي بكا عيانا اراءه
اوليديي و لاجلي روي زميني دن طي اولان مقدار يي محل باسرها فريبا ملك
امتم بالغ و رسيد اولور و قوله انا نحن نزلنا الذكر و انا له لحافظون جلّ جلاله
شانی ايله تنزيل جليلي انزال ايلدك خرين و نقصاندن صيانت براله تكفيل
بيورديغي اسمبله مؤكده در لا تبديل لكلمات الله تغيير و تبديل قرآنيكز سائر زمانده دخي
حفظي اعلامدر فكان كذلك و قوله صدا نبيه مقتضاسنجه لا يكاد يوجد صحيفة

مجهول ايله من سعى في تغييره و تبديل محكمه من المجادلة سي بيان
ايلمي ظواهر شريعتدن ميل و عدول ايدن باطنيه ايله بناء اسما عليه
در و المعطلته الذين تقولوا الصانع و نشروا بزي الاسلام خوفا من الفضل
يعني تبديل مباني و تغيير معاني كلام ربانيده بذل وسع ايدن حلوليه
و الحاديه و دهريه خطيبه شعاره انسلاكدن دور دريلي لا سيما القرامطه
بالرفع على ان سعى بمعنى مثل و ما موصوله صدر صلتها محذوف اي
و لا مثل الذين هم القرامطه و بالجر على ما ائدة و بالنصب على انها ادات
استثناء و قرامطه طائفه معروفه حمدان قرمطي انباعندن و يا اباصنه دن
برزفه در فاجمعوا كيدهم و حولهم و قولهم اليوم نبيعه فتح نون و سكون
و ياء مخففه و يا مشدده مكسوره ايله اي زيادة على حسب ما نرى عادة فما قدروا
على اطفال شيء من نوره و لا تغيير كلمة من كلام مفتح فكسر او بكسر فسكون
و لا بتشكيك المسلمين في حرف من حرفه و الحمد لله بعض ملاحده و معطله
خصوصا قرامطه جبلتي وجد و جهد و مكيده نري الى يومنا هذا بشيوز سله
در و زباني هجره عليه در و زمان كذا ران الخذلان اجماع و اتفاق ايله بلوز
فرائد برزه اطنا و كلما شدند بركله تبديل و حرف و ميانی و سعا بسندن
برحرفدها هل اسلام و ايقاع ريبه قادر اولمه مدير الحمد لله تحفظ على تمامه
الحق و الهام هذه النعمة و منه مستقبل ما لديك اخبار عن الغيب اولان اعجاز
قرائدندر قوله تعالى سيهزم الجمع و يولون الدبر الى الاديار لتصد
الجنس و بالاداة كاواحد و باواعاة فواصل الجون افراد بيورلدي فاروق
منبع الجناب رضي الله عنه التواب خبر ندن و ويدركه بوايه بشارت
ايله كه جميع اهل كوفه قريبا منهزم و فلنوب ولي دوكريان اولورلي بيورر
لديغي ظاهر اوره ماصدق اولديغي يلدز الاروز مشرك سوز بدريده هو
خضرت شهسوار عرصه ملكوت صلى الله عليه وسلم جوشوب بوشه
اولوب بوايه بربشارت ايله لب جنبيان اولديغي حالده مصدوقه ابتي
تقطع ايديم دبديي و قوله فاتلوهم يعذبكم الله بايديكم الايه و يخزهم
و ينصركم عليهم و يشف صدور قوم مؤمنين بطون مي اليمن بنخ اعلا
در برطائفه بعد الهجر و نشر نباب اسلام اولوب مكه مكرمه ده اقامت
ايلديلر اما خشرات هوام سرشتان اول طائفه ريه بار اور خار اديت
اولدقلرندن شاه عالم صلى الله عليه وسلم حضرلرينه رفع رفعه انشكا
ايلدكلرنجه اصبروا فان الفرج قريب نوبد ابشارت اميديله تسلیت بخش
اولمشلر اولوب بوايه كريمه دخي شرف نزول بيورلدي يعني مشركين ايله ده
مقاتله ايدك اثري سزك دست شجاعت پيوسكزده قتل و سبي
ايله تعذيب و تنكيل بيورووب سزي دشمنان اوزره ظفر ياب ايدن
سينه پرسكينه مسلمانانه شفا و فرح و بريرو قوله و كذا منه هو الذي
ارسل رسوله بالهدى الايه فتوسبغت نعمائه و هذا من الكنايه
في الشهير و قوله لن يضروكم الا اذى خطاب مؤمنينه در كه بر حال
الده سبز زبان رسي اولدقي مكرر يا طعن جهلتدن انلك ضرري مكنت
ياب اولمه لرو دان يقاتلوكم الايه بولو لادبار اكر سزه مقاتله ايدرسه
انلر هزيمت ياب اولمه لرو فكان كل ذلك هزيمت و تعذيب و شفاء صدور

و في نسخة صحيحة من طيف الخيال

صدور مؤمنين كلما هنالك وقوع بافتاده و ما فيه و نما في القرآن
مع كشف اسرار المنافقين المنافقين واليهود ومقالهم وكذبهم في
خلفهم وتقريعهم بذلك يعني هند استار بذلك ارباب نفاق ويهود
وعنود دن واقوال واحوالهن اضاح و افضاح وسوكند دروغ و انكاهه
تو بحيله كشف اسرار ايشان قوان الاعظم الشان ده مصدر كقوله كلام موسى
ده وديدي اسا ويقولون في انفسهم لولا يعذبنا الله بما نقول يعني ميا
نه لرندة بكديكرة ثناى محمد ده كويا اولدوغمز كفتار طعن امبزيله يزدان متعال
برزخ معاقبه ابدر مجديه لوري ايله ايزغبود خسبهم جهنم يصلونها فبئس
المصير ايله سوزعا فيلسوفي اعلام ابلديكي وقوله في خلق المنافقين يخفون
في انفسهم ما لا يبدون لك صنافقلرسكا ابدا و اظهار اتمدكلري شي كدرو
نفسلرنده ستر و پنهان ابدرلر الآية لو كان لنا من الامر شيء ما قتلنا ها هنا
اي في المعركة وقوله في خلق المنافقين من الذين هادوا سماعون
للكذب الآية اكالون لتسحت وهو من الاضبار بالغيب الدال على اعجاز القرآ
ن وفي الاية كلام مفصل في التفاسير ووجوه من الاعراب ليس هذا محل تفصيلها
وقوله من الذين هادوا يحرفون الكلم عن مواضعه وضع حق اولان موضعلرندن
غيري وضع يه و مكان اجبدن الرالة وغير محله اشلان لتصدي ابدنلرين
اعلام مدرلي قوله وطعنا في الدين وقد قال تعالى مبدئا كلامهم او ايا ما
ما قتلناه فقال تعالى شديد دال ايله واعتقده المؤمنون يوم بدر حق بحانه
وتعالى قضا و قدري مظهري و فق رضا يوم بدر ده مسلمانلرك اعتقاد
و دلخواهلري اوزره اظهار ايلديكي حالده بيورر و اذ يعدكم الله احد
الطائفتين في القافلة الراجعة من الشام او الطائفة الآتية من بلد الحرام
انها لكم حاصلة من اموال احدها و تودون ان غير ذات الشوكة هي
السلاح يعني غير المقبلة مع ابي سفيان تكون لكم لاحدة فيها بخلاف
ذات الشوكة من النفير وهو الجمع الكثير ثم نفروا مع ابي جهل من مكة
لاستنقاذ العير من ايدي النبي عليه السلام ومنه ومن اعاره قوله انا
كفيناك المستهزئين ولبدر المغير ابو سبتي الله حالد حاص يا واثل عتى
خارث به قيس اسود بن عبد يغوث ابو لهب عقبة بن ابي معيط اهلكوا
بانواع من العقوبة حكم بن ابي العاص اسلم يوم الفتح ولما نزلت روايت
كرده طبراني في الاوسط اولان جون بواية تسليت انكيز شرفيابانه نزول
بيوردي بشر النبي صلى الله عليه وسلم اصحابه بان الله تعالى كفاه ايا هم
حضرت محا الانام اصحاب كرامه حق سبحانه وتعالى روباه سيرتان
مستهزئين تيرور و جفا سندن كندو يحمايه ابلديكين تبشير ابلدي وكان
نفر بمكة ينفرون تشديد فا ايله الناس عنه ويثنونه فهلك سفهاي
بدر كداران قريش مكه ده برشرذمه ابدبركه حضرت رسول صلى الله عليه وسلم
كنور مكدن صلغي تنفير و تحذير دكل نور سيدة باغ بلاغ حضرتينه بالاور بخار
جفا اولورلوري بسوظروب بلا و انواع عنا ايله رد اولدقلري وقوله
والله يعصمك من الناس فكان كذلك كما اخبر به ممن لا يحصى في خبره
على كثرة من طلب لام ضره مفعوم رام و قصد قتله اجمع كثرة سي فيضه
بالسوء فالله يحفظ من جميع الناس والاخبار بذلك معروفة صحيحة فما الوجه في

وجوه اعجاز

وجوه اعجاز قرآنيه دن وجه چهارم مما انبأ به من الغيوب اخبارم
السالفة والامم البائدة والشرايع الدائرة مما كان لا يعلم منه القصة
الواحدة الا لغذ فتح فا وتشديد دال مجعه ايله فرد واحد اهل قرن
فتح فا وتشديد دال مجعه ايله فرد واحد من القرون ماضيه وامرها لكنه
فاعله وشرايع دارسه خبر لرندن كه الكث قصة واحدي دانشور اولمز
الا على شان ايله افرادندن منفرد فرد واحد وشاذ دانا اولة اخبار
مذكوره دن قرآن شريفك اعلام ابلديكي امور بيانلرندن در من اخبار
جاء محمد ايله خبر دانا معنا سينه در اهل الكتاب الذي قطع عمر في
تعلم دال در قبور ده النبي صلى الله عليه وسلم على وجهه و باقي به على
قصة فيعترف العالم بذلك بصحته متعلق بيعترف وصدقه يعني
علماء اهل كتابدن شاذ مقوله سو بلور ديكه السنة كبرا وكتب قصارا ان
الخ اول خبر واحد نلقى و نعلم صرف عمر انمش اولة پس ذلك المعاني
خضرت سردار اصفيا على وجهه سرد و ايراد وكما انزل عليه انبا دن بيو
روب دانا يي اهل كتاب اول حضرتلرك ايراد يچون سبيله صحة وصدقيله اعتر
ف و اقرار ابدرديكي واذ مثله لم يسئله بتعلم بو لك ما تندي اخر حلقدن
تعلم و تعلم واسطه سيله رهاب اولمديغنه اعتراف و بحق تحقيقنه اعترا
ايله تو فيق و تصديق برله متن كتاب اولوري وقد علموا انه صلى الله
عليه وسلم اني لا ابقراء ولا يكتب ولا اشتغل بمدارسة سذه ولا مثافنة
مثلثه و فا و نون ايله مجالسة لم يغب عنهم ولا جهل حاله احد منهم
وجميع اهل كتابك معلومي ايدوكه بني بهالي هر قندر امتي و عمرنده قرائت
و كتابت نميوب علماي اهل كتاب ايله مدارسه و بحث و خط ايله
مجالسه انمي يچون و الدرنظرندن و فق روز اولدي كه شايد دبار اخر تعلي
امكان اولة و الدرندن هيچ كسي اول حضرتك وقت صادق زمان
بعثتنده كي حال و طالندن غافل اولميوب هر حالينه آگاه ايدي وقد
كان اهل الكتاب كثيرا ما يأتي في كثير من الاوقات يسئلونه صلى الله
عليه وسلم عن هذا يعني يهود و نصارادن كمسنه لر حضرت دانايي عالمه
بسيار دفعه ماضيه خبر لرندن برسان اولورلري فنزل بصيغة
الفاعل او المفعول تحقيقا و مشددا عليه من القرآن ما يتلوا عليهم عنه
ذكرا اول حضرته قرآندن انزل تلاوت بيورديغي وجهي بيانا لاعمالهم
وما جرى لهم نزول ابدرلي كقصص الانبياء مع قومهم وخبر موسى
والخضر بفتح فكسر او بكسر فسكون ابو العباس بلياي ملكان نسل بني
اسرائيل دن و باوالهم فرعون و باخود فرزند صلبي آدم عليه السلام در
خيوة و نبوة و رسالة و ولايتي بين العلما والاخبار اختلافي اما نبي
معتمد و محبوب عن الابصار اولمق و روي عن الشعبي در و يوسف و اخوته
اول حضرت و براد رلي سورة يوسف اصح صوره ايله فقه لري جلو نادر
و اصحاب الكهف عصر دقيانوس ده برغار كربزان اولمشلردي
ابن عباس رضي الله عنهما قولي اوزره قبل البعث الذراب اولوب
الى الآن و بعضي نقلا اخبار اوزره دبار قسطنطنيه قريبنده برمغاره
يقابي ذات و عدم تغير وجود لري منقول در و اسما و عدد و مدة اقامتلر

العالم منهم كما في نسخة
لعلى القاري

وفي نسخة
بالقاف
لعلى القاري

بخوفنه

بنا لك

اختلافيه يرود الغرنيه ملك و نبوت و علم و عمرنده صدور يافته
اولان افاويل و علما و موجبي اظهر من ان بذكر در ملك الطافتده و
اذل الثقلين و عن الغير فتح كالله كلفظه عينين و هو اسكندر ذو القرنين
و لقمان و ابنه باب ثاني فصل ماندعو ضرورة الحياته ده مفصلا ذكر اولنمدر
و علماء الك من الانبياء و بدء الخلق و مافي التوريته و الانجيل و الزبور
و صحف ابراهيم و موسى تماصدق فيه العلما و سها و الحاصل سفر ان
يشيلي و افاويل فصله لري اسانارة اجمال و اخري فوقة علو و كثرة خصوص
ايله نبيان و خضرت موسى بن عمران و خضر و يوسف و برادران و اصحاب
غار و ذا القرنين و لقمان ماجرلري و ابتداء نوح و اولاديله و ادم و سرايرها
نندن اخبار و ابتداء و انتهاء خلق عالم و كتب منزله و صحف خليل و كليم
انبيا و بيا ملري كه خبر نلاوة نبي اخر الزمان ده علما اهل كتاب اول
خضرتي تصديق ايدرلري و لم يقدر علي تكذيب ماذكره صيغة فاعل
و يا مفعول منها بل اذعنوا لذالك و اهل كتابدن يسوكتب مزكوره ده
ذكر اولنان امور ده اول خضرتي در وغة استاد و انحامله قدر شباب اولمدير
بلكه امور مذكوريي علمري لاحق و لمفلد اذعان و انقياد ايدير فمن
موفق تشديد فاء مفتوحه ايله اي موافق امر ما سبق له من خير و ما
شقي معاند حاسد بعضي نسخده لفظ خاسر و جاهيل زياده فلندي
لم يصدق بما سبق له يعني بلجه سعيد ازله اراده سعادتي سبق امكله لبعض
توفيق خذاداولمه قرآن و رسوله ايمان ايدي و بعضه مخذول معاند ازله
اراذة شقاوتي سبق امكين الي تصديق انمدي و مع هذا قلم يحد عن واحد
بو محدثدن تا يانه انكر ذالك عبارتنه و اربخه ما بينهمدا اولان عبارات
شتي معترضه دير من النصاري و اليهود علي شدة عداوتهم له و حرصهم
علي تكذيبه و طول احتجاجه عليهم باقي كتبهم و تقريعهم با التلوت عليهم
مصاحفهم يهود و نصاري نك اول خضرتك اولان كبر و كيد و شدة عداوة
و تكذيبه حرصلري ايله انكره برندن نقل او لنمدي و اول خضرتك كافة نا
سه رسل اولديغني كتب يهود و نصاراده مذكوره مولد ايله چندمدت
خضرتك انكره ابرازي سندي و كتابلري اولديغي دلايل ايله انكره سرزنشي
و كنده سؤالهم له صلي الله عليه وسلم اختبارا و امتحانا اول خضرتك انكر
كترتي سؤالي و نعتهم اياه عن اخبارا نبيا لهم و اوصاراعلومهم و مسنودات
سيرهم و تاريخ بيفمبراني احوالندن و دقايق و اسرار علوم و معارفلرندن
و سير و شمائلي مسنود عالمندن كثرة برسترينه لعنا و عنادا كاول نازيه
مقدم وجود حتي عليه المعبود خضرتينه كلفت داده اولمري و اعلامه لهم
بكتوم شرايعهم و مضمرات كتبهم مثل سؤالهم عن الروح و ذا القرنين و اصحاب
ب الكهف و عيسي و حكم الرجم و ما حرم اسرائيل علي نفسه و ما حرم بصيغة
المجهول عليهم من الانعام و من طيبات كانت احلت لهم فحرمت عليهم ببغيهم
ببغيهم و خضرت دالاي عالم صلي الله عليه وسلم انكره محفيات شرايعري
و مضمونات كتبلري ايله اعلام بيورمسي كه حضرت روح و اسكندر و اصحا
ب غاره و جناب مسيح و حكم رجمدن سؤالي ما نندي و بني اسرائيل كندو نفسلرينه
حرام قلدقلري لحوم ابل و البانندن سؤالدن مقدم كان طعام كان خلا لبني

اسرائيل

اسرائيل الا ما حرم اسرائيل علي نفسه من قبل ان تنزل التورانده ايانه بنيز كيبلر
سبالر بيورمدي و انعامدن كندو اوزرلرينه حرام قلنان شيودن سؤالدرينه و
علي الذين هادوا حرمنا كل ذي ظفر كريمه سبب عيان ايلدكدري و طيبات التي
انزلنا لكم اول حلال بعد ذي حرام قلنان شيلدن بر سان اولديغدن فبظلم
من الذين هادوا حرمنا عليهم طيبات احلت لهم تمييده سبله اعلام بيورمسي
و قوله جل شانه ذالك مثلهم في التورية و مثلهم في الانجيل والمراد وصفها
العجب فيها و غير ذالك من امورهم التي نزل فيه القرآن بعض يوندن ماعدا
امور يوندر الكه برابر كتب سنور قرآن نزول ايلدي فما جابهم و عرفهم بما اوحي اليه
من ذالك كما سيندن خضرت دانايي عالم صلي الله عليه وسلم جوابلرده و بيان
در كمندوبه وصي اولنان امر ايله انكره تعريض بيورمغين يهود و نصاري دن
نقل او لنمديكه انه فتح كهن ايلد متعلق بما سبق انكر ذالك بها و كذب بل
انكرهم صرح بصحة نبوة و صدق و هما لندن اعتراف بعضاده و حسدهم ايله
حسد زوال نعمت غيري اراده در ذالك بي انكار موبا اول خضرت در وغه
استاد ايدلو بلكه انديك بسباري صحة نبوتي تصريح و مقالتي تصديق
و اول خضرتك حمد و ثنا ايله بنته اعتراف ايلدي كاهبل بحران
فتح نون و سكون جيمله نصارادن برطائفه و ابن صوريا ضم صاد و كسر الباء
مقصور و بالمدود در شهر سندا اسلامه دخولي بحر يذهبي مسطوردر
اسم عبد الله بن صوريا الاعور و انما خطب حذا جمعه ايله ايكي يهود عنود
دركه بري حيي برادري و ديكري ابو ياسر و غير هم هر فيل و صاحب رومه و
كعب بن اسد و زبير بن باطيا امثالي كه باب مذكورا و اخر فصولندر و دلايل
نبوة فصلنده بيان قلنمشدر و مما باهتة في ذالك بعض المباهتة و ادعوان
فيما عندهم من ذالك لما حكاه مخالفته بصيغة الاسم انا و من باهت
لفظنده من موصوله مبتدا دعي فعل مجهول خبردر الي فامنه جملة
و كشف دعوله و يروي عونه اول كسه كه حقيقت ما جاء به الرسول
عليه السلام اقرار انجوب مكابرة منه اول خضرتي كذبه نسبت الدي دخي
كندي كتابلرنده اولمامق اول خضرتك نقل بيورديغي معنايه مخالفتي ادعاء
ايلدي و اول مدعي منقول دليل اقامتنه و دعوا سندا بيانه قبل حقدت
ان رسالة رسول الله صلي الله عليه وسلم الي دعوت ايلدي فقبل له خضرت
رسالت پناهدن مراولندركه قل فاتوا بالتورية فاتلوها ان كنتم صادقين
جمله سندن مدعا لرندن بركه ان يعقوب به اكل لحوم و البان ابل حرام قلندي
يقندي بز لرده نهي كلدي امتناع ايدرز ديديلر جوابلرايله سرزنش
قلنوب اگر بيز صادق ايسه كز تورانكي كتوروب احكامنى تلاوت ايدكه دنيو
بيورلدي فحالا نبياء عليه انحابا انكره بو وجهله خطاب ايلدكده انكر ميهوت
و منخيرا اولوب نورانكي اينانه جسارت ايدمديلر بر اجناب يعقوب عليه
السلام نتاول لحوم ابلدن امتناعي كندويه محرمه اولدوغندن اولبوب
بلكه وجود شريفلرينه عرق النسا علتي اولديغون ايدي الي قوله الظالمون
فمن افتري علي الله الكذب من بعد ذالك فاولئك هم الظالمون فتح
فتح فا و تشديد دايله ضرب منعدل و صدم معناسينه نوبيع و اداء و نذر و بالتخفيف
جمعه دمبالغه ايجون مستعار در و بتخ تشديد مؤخذ ايله تعبير و دعي

ودعوى الى اخضار فمكن غير ممتنع بسبد الوري عليه التحايا الذل سر تكبت عدو
لواء تقريع والذل توبيخ اظهار ابدوب فكي الحصول وغير ممتنع الاظهار اولاده
ابنان بالتوراته ايله دعوت ابدري فم معترف بما جحدة الدرد بنجيه سي
الذرد بنجيه حكم نور الذل الكار ايدر يكي ماذه بي انصاف ايدوب معترف ومنوافي
فاف وخاء معجمه ايله فليلا الخنا بلغتي ضم باو كسرها وتحتيه وكسر فاف ايله اي يضع
على فصيحته فم كتابه يده بالنصب مفعول بلغتي وبنجه سي دخي عار و
قبيل الحياكتا بتدن كندو محل قبا حتي كويا ستر ايجون دسني سطور حكم
اوزره بوشيده فلدي مثلا اي صورتا احكام نور اتكن اية رجم اوزره الوريه
وضع ايدوب سترى فيدلنده ايكن عبد الله بن سلام كا خطاب ايدوب ار
فع يدك يا اعور تغابي ايله فضيحتني اظهار ايدرى ولا يوتو بصفة المفعول
ان واحدا منهم اظهر خلاف قوله صلى الله عليه وسلم من كتبه ولا ايدى
صحيفا ولا سفيرا من صحفة جمع صحيفة تفاير متعاطفة ايله ظاهرا اولان
صحيفة كتاب صغيره اطلاق في كتاب كبيرا يله مراد اولنه يعني روايت اوندكه
الذرد عمي كس كتا بلرنده قول راست بنيي فخرم خلافني اظهار ايدوب وصخلفزن
نه صحيح وانه سنيم ايراد ايدوب قال الله تعالى يا اهل الكتاب لام براي جنس
ومراد جميع يهود و نصاري ذير فد جاءكم رسولنا محمد صلى الله عليه وسلم
يبين لكم رسولا كثيرا مما كنتم تخفون من الكتاب ويعفوا عن كثير يعني كتابلرك
سترو سنزو بنهان ايلدكلرن بسيارى امورى اسكا وسبز بيان وعيان
ايدر رسولمز محمد عليه الصلوة والسلام سيره بتخفيف كلدي رضي حلم وكرم
وبتوفيق الله هدا بتلريه رجا ايله بسيار فيا حنديه ستر وعفو ايدر
خلق عظيم صاحبي پيغمبريمز تشريف ايلدكدن الا يتلريه فد جاءكم من الله
نور وكتاب مبين فصل هذه الوجوه الاربعة هو اعجازه بينه لا رجح
فيها ولا فرقة اعجاز قران كريمدن فصول سابقده كذا ران جهتها روجه دليل
واضحه وبرهان لائح اولديغيندن برفرد شك و تراعي ناپيدا در ومن الوجوه
البينة في اعجازه في غير هذه الوجوه اي جمع اية همزه ممدوده ايله آيات ماورد
بتعبير قوم في قضايا وجوه اربعه مسوقه دن ماعدا اعجاز قرانده آيات بينات
دخي وجوه واضحه دندركه احكام محتضده جماعة حاشه نويسي ايله ورود
ايلدي واعلامهم بالجزاي و باخباره تعالى عنهم لا يفعلون ابدا بقوله
ولا يتمنونه ابدا فيما قدموا ايديهم ولا فنده واعلى ذالك دخي باري تعالى ذلك
الذرد قرانى بجد نده ولا يتمنى نه خبر ايله اخبار يهود مسيله قصه مشار
اليهاده تعجيز لوي اقتضا ايدركه قوم يهود غنى موت اغنيوب معارضه
فدر شباب اولديلر بنكدس فرقه يهوديه اولديلر كقوله ليهود قل ان كانت
لكم الدار الاخرة يعني بهشت بريه عند الله خالصة الايه من دون الناس
فتمنوا الموت ان كنتم صادقين طائفه يهود ادعالري اوزره داخل بهشت
اولمز الا يهود اولا نلر داخل اولور لر دعوالرينه جواب باصواب دركه الكر عند
الله جنت ومثوبة عظيمه من دون الناس هم سز خالصه وخاصة اولديغنه
سز موتى تمنى ايدكلرى اكر بو دعوى منكده راست ايسه كز بر اهل
جنتدن اولديغدن نيچون ايدن كسنه بر حال دار سروره مشتاق و دار اكدار ده
خلاصه ولدار ده اولور قال الشهاب وقد استشكل هذا قاله المصنف هنا بان ما

ذكره

ماذكره هنا داخل في الوجوه السابقة بان قوله لن يتمنوه ابدا مثل قوله
فاتوا بسورة من مثله والجواب عنه ان ما تقدم اعجاز ومعجزة في نفسه في سائر الا
زمنة بخلاف ما نحن فيه فان قول احدهم لن اموت ونحو امكن
لهم ولغيرهم وعلى جان انما هو بحر الاخبار عن عدم وقوعه فهو مغاير لما
نحن فيه بمراتب انتهى قال ابو اسحق الزجاج اشد يدحيم ايله صنعنا
يشديد ابراهيم الترجمان صاحب التفسير معاني القران اوجبوز اوزره برنار بجنده
ترك دار غرور و اختيار ايلمكدر صفوت في هذه الآية اعظم حجة واظهر دلالة على
صحة الرسالة هو اية جليلة تثبت لله رسالة صاحب الرسالة صحنبه اعظم برهان
وابهر دلالة هو بدير ان الله قال لهم ان كنتم ترا ايرد حكم الله بيوردي لتمنوا الموت
واعلمهم انهم لن يتمنوه ابدا فلم يتمنه ابدا واحد منهم يعني دعواى مجرد بكر اوزره
جنان سز ايجون معد و مهيد و رايسه هماز وصول ايجون موتى تمنى
ايدكدر يوب دحال الدر لبنه ابدا كموتى تمنى اغنالى والذرد بريحتى كردة
ولك اولمز بيوردي وفي الكشاف فان قلت التمني من اعمال القلوب وهو
سر لا يطلع عليه احد فمن اين علمت انهم لن يتمنوه قلت ليس التمني من
وانما هو قول الانسان بلسانه ليت لي كذا وليت كذا تمنى ومحال ان يقع التمني
بما في الضمائر والقلوب ولو كان بالقلوب لقالوا قد تمنيناه بقلوبنا ولم ينقل
انتهى قالوه انتهى وعن النبي صلى الله عليه وسلم والذي نفسي بيده لا يقولها
احد منهم الا غص بريقه ولجى فتح غين معجمه وتشديد صاد مهمله
ايله اما صفة مجهول ايله او ملوطا احد كلمه اولان شبي بريقه رطوبه
سرعة موتدن كنايه اولمغين تفسير بيوردي يعني بموت مكانه ابن عباس رضي
الله عنهما اخرجه البيهقي اولان خبر سيد الورى عليه التحايا دار دي وبديهي بيوردي
بحلال كبريا كه نفس محمد قدرتنده در الدرد بركسنه بو تمنيه ايله تفوه ايلو
امنيه بي تفشاد تصور اغرديي الا بالمهل اول مخلده هلاك ورينو كلو بر اجل
اني افتاد خاك ايديي فصرفهم الله تعالى عن تمنيه مفعوليه مضاف
مصدر ديرا ما حق جل وعلا نفي مونى الذرد حرف ابلدي وجزم عهده
تشديد لدر ايله ليظهر ضم باو كسرها ايله او بفتحها صدق رسوله و
صحة ما اوحي صيغة مفعول و با فاعل ايله اليه ازلم يتمنه احد منهم
وكانوا على تكذيبه احرص لو قدروا والجملة الحالية بنفي وقوعه ولكن تحقيق
والتشديد انه يفعل ما يريد فظهرت بذلك معجزة يعني خرقت مولى عز وعلا
خبيثك صدقني بيان وها اوحي اليهك صحتني عيان بيوردي اولور
دلائل قلبريله رعب وهراسي القا ايلدي ولذا الذرد بريحتى تمنى موتها
رت الحدى حالا الكه الذرد شباب اولمغين اولمغين خرقتي دروغه نسبته نهايت
حريصا ايديلر امايا شاه جهان افرين كيف ما يشاء ويختار واراعالى سبحانه
اظهار واجرا وكلمة تعجبا سني اعلا بيوردي امدي الذرد حرف وعنق وكه ايله
معنى سي وباعث جحنة وبرهاني باهره اولدي قال ابو حيان الاصبهاني بفتح و
كسر من اعجب امرهم انه شان لا يوجد منهم جماعة ولا واحده من يوم
امر الله تعالى بذلك بنيه يقدم عليه ختم باو كسر دال مهمله ايله ولا يوجب
البينة عجبتر بريه اوريهود ندركه حق سبحانه وتعالى رسول الله صلى الله عليه
وسلم فلان كانت لكم الدار الاخرة ايله كرجه سيله او ايلديكي حيرتدن بروجماعت

و بافرد واحد الدرن تعني موته اقدام ابدر بولفدي و تعني فراد ايله دينلدكدن صكره
بت ابدر كسنه نا باب اولديغي تحريب ايدر بهو عنود درن ديدي وهذا موجود
مشاهده بفتح الحاء لمن اراد ان يفتحنه منهم تعني موتدن امتنا علرين تجربه
وامتحاد فصد ايدن كسنه لريك منهم ديدر وكذالك ايله سابقه كذا رابدن معني
نظر ايدر ايله المباهله ابجالا والابتهال والابتهال فالدعا والخلاصة موجود
المعنى عدما اجابت حبشي الله حبث وقد بفتح الفاي قدم عليه اسا قفله
فتح همزه وكسر فاف وتخفيف فالبا بمعنى جمع استقى بضم الهمزة والفاف وتشديد
الفافضاة دين نصاري اهل نجران اول حضرتة قدوم ايلدكلري حنده قبول
ايمان دن امتناع واعتقاد فاسده لري اوزره جناروح الله حقنده اصرار ايلدكلر
ندن فانزل الله تعالى عليه ايه المباهله بقوله فمن حاجك فيه الاية يعني
فمن نعالوا الحقوله ثم نبتهل فنجعل لعنة الله على الكاذبين فامتنعوا منها
ورضوا باداء الجزية عوضا عنها والحاصل ايه جلبله ده نصاري جناب عيسى عليه
السلام كي مخلوق ينى الكن ابدر ايه ومعبود دن بوسنكله مخاصمه ومجادله
ايدر ايسه يا محمد اندي مباهله يه دعوت ايله كه حاظر اولك سزاوبزم ابناوزنان
واقاربيه وخويشاوندبزه دعوت وغبتدن انضرع وابتهال الى الله ايدوب لعنة
حقنه سزدن وبزدن دروغ كويان اوزره حواله قيلالم ديدكده انلرايا امتناع ايدوب
حذر من العقوبة اداى جزيه رضا داده اولديلر وذالك ان العاقب عظيمهم قال
لهم قد علمتم انه نبي وانه ما لاعن قوما نبي قط فبقي كبيرهم ولا صغيرهم
بيان مصالحه وابتاعه الملاء عنه بوايدبكه ربيس اسا قفه نجران عاقب حاقشت
الدبشي الله هو يندا ايله كوشش مال ايلدبكي بدرستي بوذاته فرسنا نبزدان
بيغمبري اولدغنه بلهكيز امدي بزيغمبرنا بايدركه نومبله ملاعنه اقدام
ايدوب اول قومدن صغار وكبار ندن برفرد هلاك ندن نجات بولمه جمله سي مغا
ن خالد ايله بكسان اولدقلري سفر تردن بدي ومثلك في حاجك ابني ماشئت
در قوله وان كنتم في ريب مما نزلنا على عبدنا الى قومه فان لم تفعلوا ولن
تفعلوا اي الكفاره فاخبرهم انهم لا يفعلون كما كان اي لا يفعلون المعارضة
في الازمنة المستقبلة كما تحقق عدم فعلهم في الايام الماضية وهذه الاية ادخل
في باب الاخبار عن الغيب وكونه قبلها من التعجيز مما في التي قبلها فان كنتم في
ريب مما نزلنا الكريمه شي من الجهة المعجزة معينا ندن اخبار بابنه انكار اجي اظهر
واوضح بوكه مبارك تعالى انكردن مطالبه اولنان شبهلك مدرني مستفيدن
نقو بيوردي اما بوابنده فريبتي و امثاليه تعجيز بخصوصهم نصارانك نجرانله
حاصل اولديغي مرتبه حصول بدبركه كامل منهادن اسلام طلب اولندقده امتناع
وكندولرينه برحق و رسول الله صلى الله عليه وسلم جنابنى كذبه نسبت ايلدكلرين
دعوالري مصداقنجه مطالبه اولندقده عاجز اولوب لردي فصار وتمنا
الروعة فتح راايله خشيت التي تلحق قلوب سامعه واسماعهم عند سماعه
اصلى اثنا معين اولوب فراته لاجمع ضميرا ضافتله لون حذف صماح قران جليلك
البرهاندن قلب وخاصه سامعينه لاحق اولان دهشت وخشيت جملة
اعجاز فائدندر والهيبة التي تعتريهم عند تلاوته لغوة حالة وانافة
حطه بفتحتين وهيبة رفعله زروعة اوزره معطوفدر قران جليلك نام خلاق
وفوة جلالة ورفعتي وعظمتي اجلدن دل مستعمان طاري اولان جلالت

ودهشت

ودهشت جريا اعجاز ندن وهي روعه وبا تلاوة على المكذبين به اعظم حوكاتو
بستفلون سماغه وبنديهم تعود كما قال تعالى فان عظيم الشاني لكذب
محمد ان ميكده ضلال اوزره تلاوة ودهشتي ارباب تصديق اوزره اولان خالتك
دشوار واعظم دير حتى ستمكاران سماع قرانى استشقال ايدوب هر بارمن
استماعه نظر نلري فزياده اولور نتكم بوايه واذا كرت ربك في القران ولوا على
ادبارهم نفورا كريمه سي شانندن نزول انمشدير ويوذكره انقطاعه اكر
هتمهم له سماع قرانى استدكلرندن انقطاع خو استكار اولورلردي ولهذا
قال عليه الصلوة والسلام راويت ويلمي اوزره حكم بن عجر رضي الله عنه دن
مرفوعا عالم خواجه عالم بالتعاره بيورمكله ان القران وفي روايه هذا القران
صعب مستصعب كسرعين ويا فتحله نا كيده دوعلى من كرهه بدرستي قران
مبين حدذاتنده محاكمات وضبط الفاظ وسهولتله حفظلي اوزره هركس قادر
اولامديغي حيثيت ايله كافرين ومنافقين دن قرائى كوره نلره دشوار وتعسير
بالنسبه يبوردي وتبديل وتحريفدن امكان اولديغي جهتله نهو عسير دير وهو الحكيم
بفتحتين قران حكيم وبر وفاجر ميانه سيح تميز وتفاصيل در واما المؤمن فلا
نزال روعته به وهيبته اياه مع تلاوته ضميرا قول مؤمنه وثاني قرانه را
جعديز ويا بالعكس اولله تولية ضم ناء فوقيه وسكون واوله اي تعطيه
انجذابا وفي نسخة انجيازا وتكسبه هشاشة فتحها وتشديد ايله حفة ولبث
لميل قلبه اليه ونصديقه يه اقامس كاميل خشية وجلالة قران باهر ايله
ايله مع التلاوة بحشي اقبال اندن نائيل اولمز وقلب مؤمن قرانه ميل وغبت
وخضوعه قرائى تصديقله كسب وسرور و نشاطدن هردم خالى اولمز قال
تعالى تقشعر منه جلود الذين يخشون ربهم يعني قرائى جليلدن اولان وجلدن
تفكر ايله ارباب تقى ابدانلرنده اقشعرار حاصل اولوب ثم تلين جلودهم
وقلوبهم الى ذكر الله لفظ تلين ميل معناسي متضمنه اولمغين الى ايله تعدى
ايدي بعد ذا اصحاب ايقاظ قران جليل الشانلرن اولان وعد جليل تدبر نام
ايله تفكر ايبوب سكونت واطمنانله مبلان ايدوب جلودي وقلوبي صفا
وسرور ايله تاسي ايدر ولذا ترتب بعض الصالحين اذا تلى القران نواجدواو
صلوا وقد يتعدى ذالك الى المغشي و شق الثياب ونحوه ومثله لا ينكر ومن
لم يذق لا يعرف ولا يلتفت الى هذا الله لم يقع من الصحابة رضي الله تعالى عنهم
لان مفاهيم مفاهيم توحيد تنبي وقد بسط هذا في الاحياء فان اردته فارجع اليه
كذا في شرح الشفا لشهاب الخفاجي وقالوا تر لنا هذا القران على جبل لا يرايته
خاشعا متصدعا من خشية وهذا تمثيل لما فيه من الروعة التي تهد الجبال فاياك
ان تجال ويدل على ان هذا نبي خص به يعني عند تلاوته دل مستمعين ونالبته
دهشت انداز اولديغي قران كريمه مخصوص برخصيصه اولديغه دال در كه خشية
معهوده اولسنه دلالت ايدر سائر كتب الهيه منزله ده بوحالت نا بايدر الله
بدل من هذا او تقديره وهو انه يعتري من لا يفهم معانيه ولا يعلم تفاسيره
حالة مخصوصه اولدوغنه دالله دركه خشية معهوده معناي قران فهم وتفسيره
دائر اولمغين ايله هيبت انداز ديركه كما روي عن الضحاك انه قرئ بقاري فوقف
يبكي فقيل له ممن بكيت قال لنتجا فتح مهملة وسكون جيم او بفتحها مقصورا
رفقة ذاهبة والنظم مرويدركه برلطافي ادا دلغريب ايله برقران شريف خوان اوزره

كذا را يدوب كبريه كنان توقف الذكر ده باعث كربه دن سؤال او لندي كلام رفت
الكبر ولظم واداي مشكيزي بوكزيه خبز ايلدي ديدي وهذه الروعة فداعترت
جماعة قبل الاسلام وبعده اي قبل اسلامهم فمنهم من اسلم لحال اول وهلة وا
من به ومنهم من كفره عبارة متفق عليه الرحمة مسامحه دن حالي كلدبر
وكان القاهان يقول اعترت جماعة منهم من اسلم ومنهم من بقي على كفره وهله
فتح واو وسكون هاايله المرة من الوهل وهو الفزع ثم قيل اول وهلة لاول ما يفزع
السمع ويقع في الوهم والفكر والحاصل عنده سماع القرآن حصول بافته اولان خشيت
ردهشت بلجه لمسند لو اسلامله شرنباب اولمزدن مقدم وكره حالت وجلالت
بحشر طاريه اولوب اول وهله بلامهلة كيميا يمانه كلوب وكمي كزنده قرار ايلدي
فحكي في الصحيح عن جبير بن مطعم رضي الله عنه قال سمعت النبي صلى الله عليه
وسلم يقرأ النبي صلى الله عليه وسلم في المغرب بالطور فلما بلغ هذا الآية ام خلقوا
من غير شيء اي من غير خالق لهم كما يقوله الدهرية ام هم الخالقون لانفسهم
الى قوله المصيطرون كاد قلبي ان يطير للاسلام مسندا من الشيخين حديث
صحيحدر جبير رضي الله عنه جناب بندن محكي در بيور رلن بني انام عليه الصلوة
والسلام نماز شامده سورة طوري تلاوت بيورو وقتا ام خلقوا من غير شيء اية
جليله سيني قرائت ومصيطرون قولنه كريجنه رسيدا ولدقده جلالت بحشي طاريه
اولوب اول وهله بلامهلة كيميا يمانه كلوب كمي كزنده قرار ايلدي ومعا بتدن
اوج اسلامه مرغ دلم جناب ناب شتاب اولمغه قرار ايلدي ديدي وفي روايت
وذلك اوما وقر الايمان في قلبي روايت كرده جناب جبير بيورمشدركه اولا صفة
ربه ايمان جايكر اولمغله باري بو فضيلته مرضيته اولمشدر وعن عتبة بضم فسكون
بن ربيعة عزائي بدر رده كافر كشته اولمشدر انه كلم النبي صلى الله عليه وسلم في ما
جاء به من خلافه قومه روايت كرده بغوي اولان خبره ابو الوليد اعتقادك
باطله فومنه مخالف امور ده خبر دار اي عالم صلى الله عليه وسلم ايله مكالمه
ايلدي فتلا عليه حم كتاب فصلت الى قوله فاخذتكم صاعقة عاد وثمود
اي قوم هود وصالح يعني امم الانبيا عليه التحيا صدر سوره دن وثمود قول
جليلنه رسيده اولنجه اكا تلاوت ايلدي فامسك عتبة على فمه في النبي صلى
الله عليه وسلم يعني عتبه دهان لولغ فشان حضرتي مسك ايدوب وناشده
الرحم ان يكف دخي بنهاده مقرر اولان رابطه فرابتي ياد ايدوب تلاودن
كف لسان بيورملرينه بميره ردي يقال ناشدته ونشدته اذا قسمت عليه
قسما استعطاف وفي رواية لابي اسحق في سيرته عن الغرطي فجعل النبي صلى
الله عليه وسلم يقرأ وعتبه مصغ اسم فاعل معناه اي مستمع اليه ملقي يده
خلف ظهره معتمد عليهما حتى انتهى الى السجدة يعني رواية اخراده حضرت في
الرسالة تلاوته اغاز وعتبه اصغا ودوستنه ورائي ظهرنه الغا ايدوبي اوده يغي
حالده الترى اوزره استناد ايلدي ناگاه خواجه عالم صلى الله عليه وسلم سجده
آيتنه رسيده اولدقده فسجد النبي صلى الله عليه وسلم اول حضرت سر بنهاده سجده
نجهت اولدي وقام عتبه لايدري بما يراجعه ورجع الى اهله ولم يخرج الى قومه
حتى انوه فاعتذر لهم وقال والله لقد كلمني بكلام ما سمعت اذني
بمثله قط فما دريت ما اجيبه ما علمت ما قول له والى صيل عتبه فالغوبه اوزره
ابن جكسن بيله ميوب سراسيمه وحيران عالينه رجعت ايدوب نادي قومه

جفدت

جفدت نافوي مجلس عتبه به بانهاده نقل وعتاب ولوم ايلدبلر فومنه
بسط مندبلم عتدا را يلبوب ديديكم بجلال پروردكار عالم محمد مصطفى صلى
الله عليه وسلم بكا بر كلام ايله تاطقه بردان ولديكه اول كلامك جزالة مبانى
وفخامة معانيسى هيچ بر كلام مخلوق شتيوب مبهوت اولوب نه سويليه جكم
بلمدم ديدي وفد حكي عن غير واحد فحوى كلامه معارضته الله اعترته روعة و
هيبة كف بها عن ذلك يعني منافضة قرآن ومعارضه فرقان قصد
ايدن بلجه ارباب دانش وفضاحتدن منفور لدركه قصد معارضه ده نه
دهشت وحراس كندويه مستولي اولوب محاولة مجادله دن كف لسان
ايلدي محكي ان ابا المقنع ضم ميم وفتح قاف وتشديد نون مفتوحه ويا
مسكون وعين مهمله ايله جملة ازنا دفعات بردا هيه ايدي طلب ذلك وراءه
وشرع فيه سنا فضة قرآنه رغبت وصباغة هديان الله ياب معارضه بده
وقصد ايلبوب قمر بصبتي يقراو وقبل يارضابتني هاكي فرجع محمد ما عمل ظنه
منه كذا كاهنه بركوكه دوجار اولديكه بوايه بلاغة نصابه تلاوت ايدر
بقية ايتي سماعه توقف ايلبوب هما لدم منزلكا هينه رجوع ومنوال قرآن هذا
فضة مقايان زعم ايدبكي مهمة الى صفحه جريده دن حك وشست وشو
ايلبوب وقال اشهد ان هذا لا يعارض وما هو من مكاح البشر چون
فصاحت وبلاغت حضرت قرآنى تكذيب جرئ ايله ندبرا يلدي ريست ابرسيله نصاب
ايدوب اي والله بن شهادت ايدرمكه بوكلام بلاغت نظامه معارضا وتخم
وكلام جنس بشردن دكلدركه نتا قص بولوه ديدي وكان من افصح اهل وقته
ابو المقنع دفعه نهم وضدنده زكا وفطنته عصريندة فصحا عربى بكانا روزكار
دن ايدي وكان يجبى بضم حاء مهمله وكاف ايله الغزل تشديد راى ايله
صنعته غزل نسبت وتخفيفله جولاه معروف كه اهودر شعرا ي سوا قرن
اندلسى دندر بليغ الاندلسى فتح هر ودال مهمله ايله او يلطمها وضم
لام منقوف عليه در مغرب زمينده نام افلمدر نقل ازمنه لحكى صبغة مجهو
ايله الله دام سلطانه هذا فنظم في سورة الاحد من لبا خذ وعلى منا
منالها ويبيع بكسر وضم سين برعة ضم وفتح زا ايله على منوالها قال فما
عنى خشية ورقة حاله على التوبه والاياب منوال كسر مهمله حتى الوالا
برطف قيوب صارد دقلرى معقر خشب والتدبر عبارتدة استعارا تخييلية و
مكنيه وبا تخييلية او تبعيته خفى كلدبر ومرور بدركه اول شاعر ساهر سناظر فراد
فصد ايدوب اقصر سورة قرآنيتدن سورة اخلاصه نكاه التفات ايدبكه
دستكاه قدرتده نسيج نادره بورا عجاز اولان كلام قدم طرز غريبا سنى تنظير قصد
زعمنجه منوال سورة اوزره برنسيج نادره كاحياته عزمت ايلدي نقل ايدركه برز وقت
ورقت مسئوليه اولديكه اندن فراغت وجانب حقه رجوع لاجابته باعث
اولديغي فضيل ومن وجوه اعجاز بلاغت حضرت قرآنى تكثير جزئ ايله ندبرا يلدي ريست ابرسيله نصاب
ايدوب اي والله بن شهادت ايدرمكه بوكلام بلاغت نظامه معارضا وتخم
وكلام جنس بشردن دكلدركه نتا قص بولوه ديدي وكان من افصح اهل وقته
ابو المقنع دفعه نهم وضدنده زكا وفطنته عصريندة فصحا عربى بكانا روزكار
دن ايدي وكان يجبى بضم حاء مهمله وكاف ايله الغزل تشديد راى ايله
صنعته غزل نسبت وتخفيفله جولاه معروف كه اهودر شعرا ي سوا قرن
اندلسى دندر بليغ الاندلسى فتح هر ودال مهمله ايله او يلطمها وضم
لام منقوف عليه در مغرب زمينده نام افلمدر نقل ازمنه لحكى صبغة مجهو
ايله الله دام سلطانه هذا فنظم في سورة الاحد من لبا خذ وعلى منا
منالها ويبيع بكسر وضم سين برعة ضم وفتح زا ايله على منوالها قال فما
عنى خشية ورقة حاله على التوبه والاياب منوال كسر مهمله حتى الوالا
برطف قيوب صارد دقلرى معقر خشب والتدبر عبارتدة استعارا تخييلية و
مكنيه وبا تخييلية او تبعيته خفى كلدبر ومرور بدركه اول شاعر ساهر سناظر فراد
فصد ايدوب اقصر سورة قرآنيتدن سورة اخلاصه نكاه التفات ايدبكه
دستكاه قدرتده نسيج نادره بورا عجاز اولان كلام قدم طرز غريبا سنى تنظير قصد
زعمنجه منوال سورة اوزره برنسيج نادره كاحياته عزمت ايلدي نقل ايدركه برز وقت
ورقت مسئوليه اولديكه اندن فراغت وجانب حقه رجوع لاجابته باعث
اولديغي فضيل ومن وجوه اعجاز بلاغت حضرت قرآنى تكثير جزئ ايله ندبرا يلدي

ذكر ورد عراة قرآن مبين وذكر ظهير ابلة الكارا جمع اولور قرآن جلبلك اشعار
بسورة كه بر عظيم الشان قرآن باها البرهان تنزيل ابلة بلد وجلال كبريا قرآنلة
قرآنلك حفظنه وقرآنلك حملنه تكبيرا نزول ندا ورد اهل القرآن اهل الله و
خاصته وقال لا تيه الباطل من بين يديه ولا من خلفه تنزيل من حكيم
حميد اى لا يجد اليه سبيلا من جهة من الجهات ما يبطله ولا يكون قبله ولا
بعده ما يكذبه وسائر معجزات الانبياء انقضت بالانقضاء او فاتها فلم يبق
الا خبرها سائر پيغمبران ذى سلطان ايله ومعجزه لرى عصاى موسى وناقه
صالح والفلاق بحر اسانقطاع ساعتلرى ابله كذا ران ايدوب بعده عصرهم وزمن
وجودهم وجود معجزلرى ناپيدا وهمان عند ارباب الاثر خبرلرى روزكاردە
يادكار خالدى واتى الامر حديثا بعده فكم حديثا حسنا نمى وحى
والقرآن مبتدا الغير الباهرة معجزاته على ما كان عليه اليوم تعريف اليوم الان
ايسا تعريف حضورى ايچون ندر فالجار والمجرور خبر المبتدا وما بينهما اعتراض قرآن
مدة خمسمائة عام وخمسى وثلاثين سنه تاريخ زمانى مضبوط عليه ارخمه در
الاقوال نزوله الى وقتنا هذا حجته قاهرة ومعارضته ممتنعة لا لمحة المبانى اولان
قرآن بديع ومنيع اول مبادى در الآن على ما كان عليه در ابتداى شرف نزولندن
الى يومنا هذا بشيوع وتواتر سال مدتدر كه بينه سى عالمه ومناقضه سى ما
منجلدر والاعصار كلها طالحة باهل البيان وحمله علم اللسان واكثر العلماء
غفلة وفى سان الكلام وجهابذة فتح جيم وكسر ميم وآخره باء جمع جهبذ يعنى عهرة
البراعة مصدر برع اذا فاق يعنى ارباب قرى وامصار در هر عصره اهل فصاحة
وحفظة لغاته مملوة وخطبا سى بليغ البيان وفرسان ميدان ومهرة صنايع الكلام
ابله متحيرانه در والملحد فيهم كثير والمعارض للشرع عتيد ناء مشناة ابله خاطر
معناسينه وبعضى لملحد نون ابله شريرمعناسينه وملحد اسم فاعل من الحاد
عن الحق اذا مال ومنه لحد القبر كما قال الراغب الآلى اد وضربان الحاد الى الشرك
بالله والحاد الى الشرك بالاسباب والاول بنافى الايمان وبيطله والثانى يوهن
عراه ويحل عقده نه والحاصل راه حقدن كريوه باطله ميلان ايدن ارباب الحاد
اعصاردە بسيار وشرعك خلافينه مقام تكبرده اولان مهيتاء معترضه كبى من
صت در لر فما منهم من الى بليغ يوتر ابى بروى فى معارضته ولا الى كلمتين
فى مناقضته ارباب الحاد وزنادقه دن بر معارضه قرآندن روايت اولنور
شبهء اليه دخدغه فرماى ايسان اولدى ومناقضه فقره سيله كلمه فاليبقنه
قدر تياب اولدى ولا قدره قبه على مطعن صحيح وقرآن حكمدر برمحل يولدبكه
طعن صحيح وباعيب صريح تعلق ابلية ولا قدح القدح ذكر المعايب يقال قدح فى
نصله وعرضه اذا انتقصه وقدح الزناد ضربه لاحل النار والمراد الاول لكن فيه توريه
بالثانى لقوله المتكلمون من ذهنه فى ذلك الآبر تدى شبهء ارباب كلفة و
تعسف كندى ذهنى وفكرندن طعن قرآنه قادر اولدى الآرتدى بخيل
ابله يعنى حيت وحمار اندن غيرى شر منيره اظهار ايتمدى بل الى الموره عن
كل من رام ذلك الفاقه فى الحين بيديه والتكوس على عقبيه بلكه حضرت قرآنه
قصد طعن ايدنلردن هر بر دودستيله تنسى ممالك ومعاوى اعجزه اقدامته
ورجعت فهقرى ابله حلقيله روكردان اولمق روايه ومشاهده اولندى
فضلا وقد عد جماعة من الائمة ومقدمى فتح لامله الائمه فى ايجازه وجوه

بسيار تعداد ابلدبلر منها ان قارئه لا يمله فتح ميم وشدة لامله اى لا يسامة
وسامعه لا يمله فتح ميم وتشديد جيمله اى لا يكره تكراره على سامعه يقال
مجّ الشراب اذا دماء من فيه فاتيم الاذن مقام الفم واللفظ مقام الكلام
فاستعير لتركه استعارة تبعية او مكنية بل لا كتاب على كثرة تلاوته
حلاوة وتزيد يوجب له محبة لا يزال لحظبا طريا يعنى اعجاز قرآن جميل
ايدها كه تذكره قرآن طريق تاريه سامعلر وملل وسامعه نزل وكسل كلمن
بلكه تلاوتى اوزره اقبال وشوق كوشش لذتى زياده وموتى موجب
وعزاد ايدوب كل اعصاره مبارزى ناوه وترويج مفاسنى تشكر ايسا
دائم ومستمر وغير من الكلام ويوبلغ فى حسن والبلاغة مبلغه بل مع التكرير
يزيد ويعادى فتح دال مهمله ابله اى يكره فى الطبع اذا اعيد كلام حقق غيرى
كلام خلق ولوحس وبهاده تمام نظام وامد رسين اولسون نكرى سمعه ملل
وايماده سى طبعه كز وزلل ايراث ايدر لقوله صلى الله عليه وسلم فضل كلام الله
على غيره كفضل الله على خلقه وكتابنا سنذكر به فى الخلوات ويونس بالهمزة و
يسهل بالتوسط مخففا ومشددا بتلاوته فى الازمات فتح همزه وزايله جمع ازمه
بفتح وسكون وهى الشدة كما فى الحديث الشدى ازمة تنفرجى ولا وخلوة وزايله
هات ساكنات فى المفرد والجمع لانه اذا جمع على فعلات يسكن فاء الاسماء ويحرك فى
الصفات معاشر الائمة الحمدية كتاب كريم قرآن عظيم ابله تتهالوده تلذذ وشدة
وعسر انده تلاوتى ابله ناسى اولنور يعنى خلوة وجلوة ومحنده انيس وغمكسار اولور
وسواه من الكتب لا يوجد بنها لك حتى احدث اصحابها لها لهونا وطربا
يستحلبون بتلك اللحون تستثيطهم على قرائتها كلام قديم وغير
مؤلف مصنوعه ومركبات موضوعه وياز بولر اساكنب ملزمنك برندن ذكر
اولنان انيس وسماع وصفا بدبار دكلدر ناكم ارباب اول كتبه لحون
ونغمات طريق موسقى اوزره صفحات احدان ايلبوب اصول زمانك
سببى ابله استجلاب نشاط وقرائنه فريضة ابدر لر وبهذا قرآن جبلان الله
صاحبيا ابله برعنوان والنواع لحانله انيماندن مستغنى اولديغى اجلدن
وصف رسول صلى الله عليه وسلم القرآن بانه لا يخلق فتح وباضم لام وياضم
مشناة وكسر لامله اى لا يبلى على كثرة الرد مع كثرة تردده ولا تنقضى عجبة
كسر عين وفتح موحده برله جمع عجيبه ولا تفنى غرايبه هو الفصل ليس بالهزل
لا يطبع منه العلماء ولا تزيغ به الاهواء ولا تلتبس به الالسنة روايت كردە
فرمذى والدارمى خطبه خطيب منبرنه بايه افلان صلى الله عليه وسلم وصف
قرآنه بو وجهله تحتوان اولديكه فرقان جليل كثره ترديد وتكثير ابله تغاير
بولمز ومواعظ برعبرى لى نهايه وعجايب معانيسى وغرايب معانيسى نفاد وفنا
بولمز قرآن متضاد فصل خطاب حقله باطل مبانه سين تمييزده بالغ درجه
نصاب هر امرى راست وصواب واندن بازيجه وسخف نابابد وعنادى دين واهل
يقين ندبر وقبضه وعبارة وانبشارت جهتلرندن قرآن شريف اداره سيراولوب
عشاق سرباز اندن بحث قرآن سبيل ابله طريق راستدن هوايه دلبند ومبال
اولمز وقرآن ابله تمسك ايدوب لغاة مختلفه متناقضه دائماسى واشتباه
اخرلو هو الذى لم ينته الجن حين سمعته ان قالوا انا سمعنا قرآنا عجبا يهدى
الى الرشد فقالوا اول قرآن باها البيان ندركه بربان فصيح در برطائفه انى سمعت

ابدوب صفا ايلة فو ملرينه رجوع انذكر ينه حيذه بزلو من جهة الجزالة والفخامة
مفز وعجب استماع ايلدبلك كدصوب صوابه ارشاد وهدايت ايدر لوديلرفزه
توقف انخذ يلرو منها جمعه لعلوم ومعارف لم تعهد العرب عامة ولا محمد
صلى الله عليه وسلم قبل النبوة خاصة بمعرفتها ولا القيام بها والاحيط بها احد
من علماء الامم ولا يشتمل عليها كتاب من كتبهم يعني جمله اعجاز ندندر
قرآن حكيم علوم كليه ومعارف جزئيه اولدوغي كه نه عامة قوم عرب ونه قبل
النبوة نه اول ستدستور نسب معرفة قرائيه ايله انا ونه معرفتيه فيام عارف
ايلدبلر واحبار يهود ونصارى وغير بدن برينك علمي ومعارفي محتوي وكتب
امميه دن بركتاب قرآن شريف معارفني جامع ومشتمل اولديغي حيثيتيله بصفة الجوهر
فيله بيان علم الشرايع والتنبيه على طرق الحجج العقليات والرد على وفق الامم براهين
قويه وادلة بينة ودخي قرآني عظيمدن علم سير العدجا صول وفروع نقليه والتباسي يغبر انذه
انواع دلالت نقليه سبنه تنبيه بيان ندن ينيله احكام جمع اولنور حجج طاقره ودلايل
ظاهر ايله عن صمدان كيبي ضلال اولنلر اوزره رد يتبيه تنبيه ايله جمع بسيور لدي سهلة
الالفاظ اي الجمالي ممزوجة بصفة المفعول المقاصد لمختصر الحالي رام المخذ لغوذ
خاء مهمله وذال معجمه ايله لام للمبالغة وبا براي مطاوعه زيادة فلندي اي قصد ايدي
لغون في الحذاقة واظهر المهارة في الفصاحته بعده ان ينصبوا اداته مثلها فلم
يقدروا عليها حذاقه ومهارتندن سرجيله فاوله بلاغت اولنلرفي جمله مبادي مبنا
ظهر ده كما تظهر دليل لفب ايلدكلرنكبره مقصورة طفر باب اوله مديل نالحق
الشريا من بدالمنزل كقوله اولبس الذي خلق السموات والارض بقادر على
الان يخلق مثلهم اسماني وزميني مع كبر وجوهما وسعة قدرهما آفريده فلان حديث
جهان آفريدمع صغر جسمهم وحرمهم انلرما نندي خلقي افريده وايجاده قادر
دكلميدر بلجناب كبريا سندن حوابدو ابتدا وانتهاء خلق وانشائيه الله قادير در
وهو الخلاق العليم وقل يحييها الذي انشاها اول مرة اي لغا وندرتد رفق ارادة
وقابلية المادة على حالته وهو بكل خلق عليم باعضائه واجزائه ولو كان فيهما الهة
الا الله اي غيره لفسدتا اي لخرجتا عن نظامهما واختلتا عن مراجهما الوجود
الشامع من نامها ايته شريفه برهان قوي قطعي دراتنا عي كلدر وبرهان قاطع الله
تسميه اولنور امدي آية اولي والتاسيه وحنذوهاد جثني في انكار ايدنلرد
اولور الى ما حواه من علوم السير بفتح فكسر جمع سيرة اسباب الكلام والمواعظ
والحكم بكسر ففتح واصحاب الدار الاخرة ومحاسن الاداب والتنبيه بكسر ففتح في جمع الابواب
يعني اخبار انبيا واصفيا واحوال امم بشارة وترغيب وترهيبي مشتمله مواعظ بندن
وتكميل نفوس انسانيه الى رشد كلمات حكمت اميز وبيانات سرور انكيزو
اخبار دوزخ وخشت خبز ومحاسن اداب واخلاقدن قرآن مجيدك جمع واشتمالنه
منضم اولديغنه دلالت يادكرده مولي اولان معارف جمله اعجاز ندندر قال الله جل جلاله
وسماه ما فرطنا في الكتاب من شيء يعني فصول وابواب جامع قال جل جلاله ارباب
الالباب تحتاج اليه اولديغي شيء ترك اتمدك وترك لنا عليك الكتاب تبيانا لكل شيء
حبيبا سنك اوزرينه احرديندن ما يحتاج اليه اولان امور ي مبين كتاب جليلي
انزال ايلديك ولقد ضربنا للناس في هذا القرآن من كل مثل بدر ستو صورة
مباني حيثيتيله دن اقتباسي معاني حقيقيته انلر يحون ناسه بعضي امثال حكميه
بيان ايلدك وقال صلى الله عليه وسلم على كرم الله وجهه طريقتدن تخريج كرده ترمذي

اولان خبر د سلطان انبيا برهان اصفيا عليه التحايا بيور وان الله تعالى انزل
القران اقاويل واجرا د سنة حالية اي طريقة متبعة على كان قبلكم من الامم
من خلا ذا ذهب ومضى ومثلا ومضروبا اجعل عبى المثل مبالغة فكثرة استعمال
له على الامثال كغيره من الكتب الالهية وهي مقررة لما مثل له لتنزيل المعقول منز
لة المحسوس بحسب انصالح قوله تعالى فان كريمي لوح محفوظ طلدن
منجما اي نزال ايلديجي واجبا كان اوندبا امر وحراما اومكروها نهي وطريقة
مستمرة يمشي عليها جاريه ده معتبر ومعتاد اولديغي حالده نازل قلديجي
فيه نباؤكم بالرفع كالمعطوف عليه ان كان نائب فاعل مضروبا فهو بتقدير
مضاف اي مثل نبائكم اما نباؤكم مبتدا اولوبرسه فيه لفظ مقدم خبر اولور
وجملة خالية دن خبر ما كان قبلكم ونباء ما بعدكم رحكم بفتحتين ونباء
مترادف ان للتفنن ايراد اولنديجي ولفظ ما شامل در بعقل تغليبا للاكثر وخطاب
امته وباصحابه توجه ايدر يعني معاشر الامة سز متعلق اولان خبر وپيغام
ام نسائلوه وپيشين وپيام بسور ومباكنزده ما يحتاج اليه اولديغي حكم قرآن مبين ده
موجود در لا يخلقه ضم باوكسر لامله اي لا يبليه طول الرد ولا تنقضي عجائبه
كثرة ترداديله اي تغير ايتمز وغرائبي رسيده پايان اولمز هو الحق ليس بالهزل
قرآن حكيم عدل ويسير فصل خطابدر جد وصوابدر من قال به صدق
ومن حكم به عدل ومن خاصم به فلج فا ولام وجمله اي غلب وفسم به
تخفيف سبح وبا تشديد له اي عين نسطه اقسط ومن عمل به اجر صيغة
مفعول ايله ومن تمسك به هدا الى صراط مستقيم يعني اول ذات كه قرآنله
قائل اولة راست وصادق واويله حكم ايليه حكمنده عادل وقرآن حكمي
دشمنان ايله محاصره ايليه مطلوبه ظفر باب وهركسك فسط ونصيبك
قرآنه مطابق حكم ايليه اوزره عدل وحكمنده اصابت ايلدي وموجب قرآنله
كار كن اولان عمل اوزره مثاب وانكله عمل كنندن تثبت وعملا تعلق ايليه مذهب
قوم اوديي مستقيم رهنمايان وهدايت فلنديجي ومن طلب الهدي من غيره
اضله الله تعالى ومن حكم بغيره قصمه الله تعالى وسبلة وصول دركاه كبريا اولان
قرآن محترم وباب الله الاعظم غيري بابدن طلبكار رحمت اولانلر هذا باب
غفور ولا جل تلك الله حضرتلري دركاهيندن دور ووصول مأمولدن نا
يلينا ومحجور ايدر وحكم وفصل قضاء قرآنه رضا داده اولمبوب فرمان قضا
جريانندن عدول ايلينجي الله ذوالجلال كسرا هلاك ايلديجي وفي الحديث
استنقوا عن الناس ولو بقصبة السواك يارا مسواك هو الذكر الحكيم والنور
المبين والصراط المستقيم وحبل الله المتين والشفاء النافع قرآن كريم حكم و
احكام مشتمل ونور رخشنده وشعاع پرتو رخشنده ومنزل كاه فوز وسعادت
ذكر امنه شاهراه استوار وعهد وامان قوي متين مولاي مهين وهو درده
داو وبرد الناعة وشفاء هيمان درعصمة لمن تمسك به بوفق وما قبلي
ايله واعتصموا بحبل الله كربه لندن افتباسدر بل قرآنه تشبث ايدني قرآن
معتصم وتمسكندن ونجاة نمو انبعه تشديد نا قوته ايله وعملا ويروي
اولا نه قرآن فلاح ونجاتدر لا يعوج بتشديد الجيم فيقوم نفع واو مشدده
ونصب بعده يعني صوب استقامتدن ميل وعدول انمز كه نقوم عدالتله
تخلع اولنه ولا يزيغ فيتنفتيه ومنهج حق وصوابدن دوكردان ومتمايل

اولم تكد مستحق لوم وعتاب اولہ استعارہ مکنیہ وتخییلیہ صورتہا در اولا تنتقض
عجایبہ ولا یخلق بالوجہین علی کثرۃ الرد نہ عز اہبنی رسیدہ بایان و نہ تردد
و نہ کفتار لہ کہنہ شود و للہ در وہ ولی اللہ الفاطمی قدس سرہ و خبر جلیل الجلیل
حدیثا و نزاد بزداد فیہ بجلالہ و نحو مع اختلاف فی المبنی معنا د خبر مذکور ہا
تشدید عن ابن مسعود و قال فیہ روایت کردہ حاکم اولان خبر لطیف کہ ابن
مسعود رضی اللہ عنہ المعبود بالسعد والحق یبور و لا یختلق بالفاء بغیر
قرآن عظیم چاک اختلاف و کل یلکہ مبناو معناسی بروجہ ایتلاو فوج یافتہ در مع
کس انک تخالیق و یسیرک ذی یولدیک و لو کان من عند غیر اللہ یوخذ و فیہ جعلا
فاکہاء و لا یشاء لہ بود الاتی تشدید تو للہ ناخوذ من الشی کونہ یوست خشلد
بغیر طاوتی برقرار وطاوتی برد و امدر فیہ بناء الاولین و الاخرین عالم زیادہ
اخبار ما وقع و عقبا و ابنا ء ما سیقع قرآن کریم مندرجہ در و فی الحدیث
ای القدسی قال اللہ تعالی لمحمد علیہ السلام انی منزل علیک منزلا تخفیف و
تشدید لہ نون زائدہ و حدیثہ ای کتابا قریبۃ العہد وحینئذ الانزال فقرئہا ابن
اعین عیاناً و اذاناً و قلوباً غلفاً عشاء قلب ابی ابی شیبہ و ابشندہ
و ہلال نقلا و لسان خبر قدسی اثر ہ خالق بہمتا عز و علا جناب سید الوری
علیہ التحایا بہ بورکہ حبیبا سندہ جانبیلہ نوراۃ اسا قریب العہد ہ رکتاب مستطاب
الفاء و انزال ابد بحیم کہ اول کتاب جلیل ایلہ تا بنیاد بدلہ و ناشید قو لفلہ و مغطاۃ
و بوشیدہ و لکرہاہ حقی بنیا و سماع صدقتلہ کوشتا و کوکلمہ روشتا و لور فیہا
بنا بیع العلم و فہم الحکمۃ و ربیع القلوب اول نورا ندہ منابع علوم کثیرہ و معارف
عزیزہ و عوارف حکم ربانیہ ثابتہ و بستان خطا بقندہ ازہا رقلوب تشنہ بابدر و عن
کعب الاحبار رضی اللہ عنہ الغفار علیکم بالقرآن فانہ فہم العقول و نور الحکمۃ
بعض مبانی قرآن اخذ و معنا بنیہ ملازمت ابدک نور قرآنی جلیل سر تنزل نہوم حرد
منداح و فحول و نور چشم بصیر و بصیرت ذوی العقول در و قال اللہ تعالی ان ہذا القرآن
یقص علی بنی اسرائیل ای الیہود و النصاری اکثرہم الذی ہم فیہ یختلفون یعنی
قرآن مبین یہود و نصاراتک کندیکن بلرزۃ اشتباہ و اختلاف ابدکہ ب احکامی انذر و
بیان و حکایہ ابدر و الحاصل قرآن عظیم کتب منزلہ پیشن احکامی جامع و موضحہ در
و قال ہذا بیان للناس و ہدی الآیۃ و موعظۃ للمتقین قرآن عالیشان احوال و
احکام خلقی مبین و ما فیہ کمالہا و لان امورہ رہنما و اعمال ارباب تقوا بہ نصابحند مجمع
فیہ بصفۃ المجہول مع وجازۃ الفاظہ و جوامع کلمہ اضعافہا فی الکتب قبلہ التی الفاء
ظہا علی التضعیف بکسر الضاد المعجمۃ ای التزایدہ مثلہ ضبر قرآنہ راجعدیر قرآنت یعنی قرآن
جلیل سرتنزل اختصار مبانی ایلہ با عتبار اکثار المعانی انبیاء متقدمین حضا بنیلہ
شرفیانہ نزول بیور بلان کتب منزلہ معانیلک اضعافیدر کہ کتب سماویۃ تکلیم کلماتی
ایجابا بدر الطنابہ ہذہ مشتملہ او لفین من جملۃ المبانی قرآن شریف ربانی کرتبلہ فرزند
و بیاردر امدی حضرت قرآن بحسب البلاغۃ و الفصاحۃ موجب اعجاز محتوی ایجاز در
و منہا جمعہ فیہ بیر الدلیل و المدلول و ایجاز قرآن وجوہ ندندر ب کریم قرآن عظیم قرینہ
برہان و تبیان بینی جمع ایلدیکی و ذلک معرض بیان ذالک الجمل سببی اللہ احتیج بنظم
القرآن و حسن وصفہ بعضی لنحدہ و او بدلہ ایلہ وصف مقید و ایجازہ در اصل یلی و ایجاز
و بلاغتہ و انشاء ہذہ البلاغۃ امرہ و نہیہ و وعدہ و وعیدہ و الثانی لہ بفہم موجہ
و التکلیف معا من کلام واحد و سورۃ منفردۃ عن غیرہا فما ہو حجۃ او مجمع علیہ

یعنی موضح

و فی نسخۃ محمد لعلی القاری
و فی نسخۃ الاعوام لعلی القاری
و فی نسخۃ مبسیر لعلی القاری

یعنی حق جل و علا علی ما اراد ہ انبیاتہ نظام بدیع قرآنلہ جمت اقامہ بیورو ب
سلک مبانی در جواہر معانی ادخال و فوائد مقاماتندہ از ازدہ کلماتی
حسن و منفی و انلک عبارتیلہ بسیار معنا انبانی ایلہ برہان اثبات ابدری
امر و نہی و وعد و وعیدی بلاغت مذکورہ خلالندہ مندرجدر پس معانی قرآن
ادراک ایدن قاری باعتبار مبانیہ مرجای حجت و تکلیفی بیان علوم مدرجہ منظوم
و مفہوم کلام واحد و یا سورہ منفردہ دن درک و فہم ایدر مثلا فالقل لہما ان جعلتما
سند ورود ایدن نہی نحرم فاعیفہ حجت اولدر و عندک غیری تحریر غیر الاق با
طریق الاولی ادراک اولنور و سورۃ کوثرہ فصل لربک و انحر کریمہ سی ہم صلوانی
عبدک و ہم قربانک وجوبنہ حجت و نصبتہ ہ ایکسی ایلہ مکلف اولدوغک از عبادت
ایدر و منہا ان جعلہ فی خبر حاء مہملہ و تشدید نحنیہ مکسورہ ایلہ مقام
و محل المنظوم الذی لم یعہد و لم یکن فی خبر المنثور و جعلہ ایجاز اللہ تعالی سی حق
تبارک و تعالی کلام عزیز و نظم جلیلی خبر کلام منظومدہ قولہ سید رکہ انذر و ما تنذر
منثور منتشر تدہ معروف و معہود اولدی یعنی قوانی ایات و اشعار اسانی قرائن
قلوب ہیئۃ منظومہ دن ہمدن فہمدی لازم المنظوم اسہل علی النفوس و اوعی
للقلوب و اسمع حاء مہملہ ایلہ تفضیل من السماح جود و کرم معناسینہ فی الاذن و المراد
مدحہا ایلہ جمع اذن و المراد بہا الاسماع و احلی علی الافہام خبر کلام منظوم در ک مبانی
نفوس او زرہ اسانتر و اخذ معانیدہ برای قلوب احفظ و سماعا اجود و زہی و نہد ثمرہ
تردید قالناس الیہ امیلون ہو الیہ اسرع در و الحاصل زبح کلام سبحانی نظم و قوانی
شعر طریقہ سی اوزرہ و نہ سمع خطبا الیجہ بلکہ بدیع منیع درک مخلوق کلامنہ مبانی
در و منہا تیسیرہ تعالی حفظہ متعلمیہ و تقریبہ علی متحفظیہ جملہ اعجاز
دن بری سی دخی مواعلم لعلم قرآن در ایدیلدی نظرا احفظ نی تیسیر و تہوین
و غیرہا طالب حفظ اولانلہ تسہیلدر قال اللہ تعالی و لقد یسرنا القرآن للذکر
فہل من مدکر و سائر الام لا یحفظ کتبہا الواحد ای کل ما یطلق علیہ الواحد
لام برای عہد ذہنی و معہود کثیر و سیاق نفیدہ عموم ابعاد ابدر منہم
فکیف ابلی علی ور السنین علیہم ام سائر مع طول اعمارہم و امتدار مان
منہم الدر دن در حفظ کتابلرینہ قادر اولہ فردی و کیف جمع غفیر و جمع کثیر
قدر نیاب اولہ لیو القرآن میسر حفظہ للغلمان فی اقرب مدۃ امانجمد اللہ قرآن
مجید بلک حفظ کردکانلہ بحسب جودۃ الذہن تردکثر مدتلہ اسان و میسر در
و منہا مشکلہ بعض اجزائلہ بعضا و اعجاز قرآن جملہ سندہ بریدی تناسب
مبانی و تجاذب معانیدہ قرآنلک بعضیسی دیگریہ مشابہتدر و حسن ابتلاف انواع
عہا و التیام اقسامہا و حسن التخالص من قصۃ الی اخری و انواع تلدد الاجزا
اولان امر و نہی و وعد و وعید و قصہ و موعظہ تلدد حسن افتراحی و سلامۃ ترکیب
و سلاسۃ ترتیبدہ افسا ملک نوافی و برفضلہ دن دیکر حصہ یحسن التخالص در
و الخروج من باب الی غیرہ علی اختلاف معانیہ و انقسام السورۃ الواحدۃ علی امر
و نہی و خبر و استخبار و وعد و وعید و اثبات نبوت علی بعض مع وضوح معا
بنیلہ قرآنلک واجع اولور یعنی مع اختلاف معانی القرآن بر نوعہ کلامدن نوع آخر
انتقال و سورۃ واحدہ لدن امر و زجر و خبر و استفہام و اثبات نبوت انقسامیدر
مثلا وجوہ مقررہ آیۃ واحدہ ضمنندہ مندرجہ بیور لدیفی قال اللہ تعالی انہا

النمل ادخلوا مساكنكم لا يحطمنكم سليمان وجنوده وهم لا يشعرون ايه كريمه
سئل مع زيادة الاعتذار مع التنبيه لهم بالنداء صورتا در حتى غدا تلا عقلا استزاله
سبيه تنزيلى وسائر ابشارت واياهو بدار وتوحيد وتقرير وترغيبه وترهيب
الخبير ذالك من فوائده دونه خلل بتخلل فصوله وتوحيد وتقريد فى الصفات
وبالمثوبة طاعته رغبت وعقوبت معصيتدن رهبت امثالى مضمونا الى ماذكره
من الفوائد والعوائد انواعى جليل بذير والمفسرين جلوكر صحائق شهود اولان
انشيا جملة اعجاز ندره والكلام الفصيح اذا اعتوده مثل هذا ضعفت قوته ولانت
جزالته وقل رونقه وتقلقلت الفاظه فى الاصل فلقاله عنقاله معركندر ويقال
تقلقل فى البلاد اذا طالت سفره فاسنعير لتنافر الكلام الطويل اما كلام فصيح بشر
ولو منهج صحيح برورده اولوب تخلل فصول ايله تداول اولندقجه حالدر مرتبه
فوق بلاغتدن دورودرجه فصاحتدن تجور اولوب صلابت وشدتى عكسينه منقلبه
وبهاء وبهجتى ارزان واندك ومياعى ومعانيسى مضطربه ومختلف اولور فتأمل
تدبر فى بيان المراد اول سورة ص والقرآن ذى الذكر وما جمع فيها من اخبار
الكفار وشقاقهم ابناء جنسدن حضرت سيد الابرار خلافلرى اولدقلرى بل الذين
كفروا فى عزة وشقاق ايله كريمه سيله حكايه اولنمدر وتقريعهم باهلاك
القرون من قبلهم كم اهلكنا من قبلهم من قناد وولات حين مناص قول شرفيله
الدرد يشيلى اهل قرون هلاك بيور مغله كفارى تهديد وتخويف ايلديكى وهاد
كم من تكذيبهم محمد صلى الله عليه وسلم وتعجبهم مما اتى به وعجبوا ان جاءهم
منذر منهم وقال الكافرون هذا ساحر كذاب كريمه سيله كفار بدكردارك جناب
سيد المرسلين حضرتلرينه وارد اولان حطك فى الهوى دن ايتمالرى بيور دقلرى
امور نجيب كنار اولمدقلرى ذكر وتفنيدلرى والخبر عن اجتماع ملاهم على الكفر قالوا
اجعل الالهة الها واحدا ان هذا لشئ عجاب ايله جليله سنده صناديد قريشدن
عمر ابن الخطاب رضى الله عنه اسلامندن مكره ابو طالب خانه سنده جمع وكفر اوزره
اجتماع واتفاقلرى خبرى دماظهر من الكلام الحد فى كلامهم من قوله تعالى
حكايه نحو اهم وانطلق الملا منهم ان امشوا واصبروا على آلهتكم ان هذا لشئ يراد
جامع مزيد ظاهرا اولان واعجبهم نظير نقوا فى الاسباب انبيله الذى تعجبلرى
وتوهملرينه جندما هنالك مهزوم من الاحزاب جليله سى ايله كفارى تحقيرى
ووعيد هم جزاى الدنيا والاخرة عالم فناد هرينه دارى وبقاده اذاقه عذاب
اليم ايله وعيدى وتكذيب امم قبلهم امم سالفه انبيا ورسلى دروغه نسبت و
اسناد اعلرى ايله واهلاك الله تعالى لهم فهار دالجلال اول مكذبينى هلاك
وبرباد وحقلرنده كذبت قبلهم قوم نميه بيبرا ل ووعيد مثل هؤلاء
مثل مصابهم وما ينظر هؤلاء الا صيحة واحدة مالها من فواق ايله جلالت
فرماسيله انبصال امم بنابى اساريسى واجرايه وعيد شديدى وتعبير
النبى صلى الله عليه وسلم على آلهم وتسليته بكل ما تقدم ذكره دخى حضرت
نبى محمدى صلى الله عليه وسلم صبر اوزره حمل والدريك تكذيب خرندن مبالغه
اصبر على ما يقولون كلام تسليت بحسب اسباب شكيبه ارشادى وحمله بيانى
كذا يدرج احوال برمثاله تسلى بيور دقلرى امور كليه ندن سورة شريفه صادره
جميع بيور دقلرينه نكاه اعتبار ايله تأمل وتفكر ايله ثم اخذ فى شرح بعد تسليه
محى ذكر داود واذكر عبدنا داود فى الايدانه اواب عنوان شرفيله شبهه جناب

خليفة الله

ذكر نه شروع بيور وب بنده حاص داود عليه السلام يا ايلكه
داود ولد كلرى كبر ياو ياب سولايه كثيرا ذوق در بيور مدرى ضمنده قالت كذالك
ملازم الباب ولا التفت الى ما صدر منه من اصحابه الجناب تسليته ايما ايجاب
ايدر وقصص الانبياء حكايات سليمان وايوب وابراهيم واسحق ويعقوب
صلوات الله عليهم وسلامه اجمعين حضراتى مشتمل اولان ثنا وكرم عطا ذكر نه
شروعنى تأمل فى ص فى اوكر كلام واحسن نظام موجزه تركلام وانتم مراعده
ايراد پيام بيور لمندر ومنه من اعجاز القرآن ومن هذا القبيل الذى ذكره فى قول
ص من اعجاز القرآن الجمل الكثيرة المعانى الكثيرة ايراد بيور لمق حسبان ايدبك التى
الفوظ عليها الكلمات القليلة يعنى موجهة المعانى جمل بسيار در كه كلمات
يسيره يى مشتمله در وهذه كلمة اى ما ذكر صحيفه وكثير فاذكرنا انه ذكر فى اعجاز
القرآن الى وجوه كثيره ذكرنا الائمة لم تذكرها اكثرها داخل فى باب بلاغة يعنى
يادكرده ائمة محققين اولان اعجاز قرآنك وجوهندن بسيار وجوه اعجازى ذكر اتمدك
زيرا الدرك نقل بندكرى وجوهلر اكثرى باب بلاغته داخلدر فلا يوجب ان يعده
بصيغة المجهول وفى نسخة فلا تحبنه ان نعد بالنون فيهما فنا مفرد لكن فى نسخة
مفرد فى اعجازه الا فى باب تفضيل فنون البلاغة تفضيل صاحبى محمله ومجمله ايله
در يعنى تسهيل حفظ قرآن آسان اعجازى فن مفرد عد ايلمك ايجاب ايدر مكر مشار
كليه اجزاى قرآن وصحف محققين فنون بلاغة تفصيلى بابنده على وجه البلاغت فن
مفرد عد اولنه وكذالك مثلها هو داخل فى بابها كثيره فاقدمنا ذكره عنهم
بعدى خواصه وفضائل لانى اعجازه بالجزء يعنى اقوال ائمه دن ذكرى تقديم ايندبكمز
امورك بسيار يخواص وفضائل قرآندن معدوده در اعجازدن شمار اولنمز وحقيقة
الاعجاز فى الوجوه الاربعة التى ذكرنا فليعتمد عليها وما بالعجز اولان حقيقة الا
عجاز بالاده برر فضيلت معقود اولان جهار وجه در امدى اول وجوه تفصيل
اتفاق واستناد ايله وما بعدها جار وجوهدن ماعدا ذكر اولنان وجوه يشتى
فانما هو من خواص القرآن وعجايبه التى لا تنقضى فرار جليل الشان خضر نذرى
وبى پايان اولان غرايبى بيان ندر والله ولى التوفيق فصل فى انشقاق القمر
وحبس الشمس جرم قمر كره زمينك بوزيكى محشدن برنجشى مقدارى دعشر در
بو فصلده اعجاز اصل معجزات سرور كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلرينه عائد
منبرك ذو يتيم ومهرك احتباسى بيانندر قال الله تعالى اقتربت
الساعة وانشق القمر كفار ايتمكم حضرت سيد الانامدن طلبكار معجز اولدقلرنده
انكشت مه شكافيله ماه نابنيك ايكى پاره اولدوغنه نص صريح در كه ساعت
بغايت قريب اولوب قمر ايكى شق اولدى واز بروايه يعرضوا ويقولوا سحر
مستمر اى وان يروا معجزة يعرضوا عن الايمان بها ويقولوا سحر يأخذ لنا دفالابات وتنا
يع المعجزات اخبر بنبارك وتعالى بوقوع انشقاقه بلفظ الماضى صانعى رجحان جل
صيغه انشقاق قمرك وقوعنى لفظ ماضى انشق ايله اخبار بيور دقلرى كه حقيقة
تحقق وقوعنى ايجاب ايدر وبلا ضرورة مجازه حمل جائز دكلدر واعجاز اكثره و
اعراض الكثره عما يأتى كفار بدكارك معجزاتندن اعراض انلرينى اعلام وقوعنه
دلالت ايدر زيرا قبل التحقق اعراض حقيقى متصور دكلدر واجمع المفسرون واهل
السنة على وقوعه ولذا ارباب تفسير واصحاب تأويل عماء منبرك عهد رسالت
پناهده بطريق المعجزه ايكى شق اولمسى وقوعنه اجماع وانشقاق ابتدا بلر مضنف

كره

ايله كل هذا مما ذكره

ومنها

علیه الرحمة ندا اجمع المفسرون لفظیله نقیر ندو فیه لفظ دیو تعریضه نصدی شرح
امام سجاوندی و لسقی وحسن بصری در نقل ایله ان معناه سبشق عند الساعة فو
لیله تقویب لرنه ابراد و ابو البشر دخی واکثر المفسرین قالوا ان هذا قد مضی فولیله خلا
ذاهب اولمقدر ندو علی تقدیر الخلاف عهده حرف ندة انشقاق قمر اذ عدم وقوعی لازم کلمز
زیرا احادیث صحیحه ایله بخصوصنه اجماع علما ثبوت بافته در هان خلاف معنا بی ایله
دائر اولور کذا ابا انشقاق قمر اخبر اولنه دیو اخبر الخبیر بن محمد الحافظ ابو علی
الغسانی صوکتابه شفا القاضی سراج بن عبد الله شفا الاصلی نالمروزی کسرا و فتحا ایله
شفا الحارث اسطال الحدیثی علیه رحمة المعین شفا مسدد فتح دال مهمله مشدد
ایله بصری اسدی شفا الجهنی بن سعید اخرج الائمة السته عن شعبة بن الحجاج
امیر المؤمنین فی الحدیث وسفیان بن عیینة الاعور الکوفی عن الاعمش عن ابراهیم
النخعی عن ابی معمر فتح میمین ایله ازدوی کوفی مخضرمی عن ابن مسعود قال
انشق القمر علی عهد رسول الله صلی الله علیه وسلم فرقتین روایات اخراده
فلقتین و فلقتین و باثنتین و فرقتین و فرقتین عاصم عاقبت محمود عبد الله بن مسعود
ببور رکه زمان مهر اسمان رسالتده ماه منشق ایکی قطعه یعنی دونیم اولدی
فرقة بدلیت ایله منصوب و یا رفعله مبتدا و له فوق الجبل برشق سی جبل جرا
و یا ابی قبیس یا الاسنده و فرقة دونله و برینجه سی انک زیرنده و یا مقابله سنده
ایدی فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم اشهدوا ظاهر خطاب کفار درکه
انلر اهل انکار ایدر بلر یعنی فبشر تم اوزره شهادت ایدر بلر دیو خطاب ایلدی
باخود خطاب مؤمنلره شایان اولور معنا بی مفهم تم اوزره شهادت و اقتنا
پیا و رس اولاکز دیمک اولور و فی روایة لمجاهد امام مشار الیه روایتنده خبر متقدم
اوزره بوزیاده ورود ایلدی و نحن مع النبی صلی الله علیه وسلم ابن مسعود ببور رکه
بزمعاشر اصحاب اوکوب رحلنده ایدوق فاعلیه النبی ایرتسی ایله بیله ایدک و فی بعض
طرق الاعمش و نحن بمنی یعنی بر سوق منی و مکه ده ایدک و رواه ایضا عن ابن
مسعود الاسود کما ذکره احمد فی المسند اسود معنی ایله تابعی جلیل القدر اولوب
هشتناه بادیج و نحن و نحن دونب ختم قرآن تلاوتی معتاد بری ایدی دیمکدر
حتی رایت الجبل بین فرجتی القمر ابن مسعود ببور رکه تاجبل ابی قبیس دوفرقه
فرجه سنه ایله مشاهده ایدیم دیدی و رواه عن مسروق خبر مسوقی ابن مسعود
دن اهام مسروق دخی روایت ایدیکی اته کان بمکة انشقاق قمر مکه مکرمه ده وقوع
بافته نصبی و رد ایدی و زاد فی روایتنده فمر و جودت و زیاده ایدوب ابن مسعود ایدر
رز لو فقال کفار قریش سحرکم ابن ابی کبشه فنحکم ابن ابی کبشه ابو کبشه ایله
برکسنه فلک لغیو رکه ندیمک ذبیحه جاهلیتی فلک ایدوب کوکب شعری یه پرستش ایلمکله
اول بدبخت عالمیان راه ضلال مهر برجی رسالتی اول کسنه تشبیه ایدوب ابن ابی کبشه
سبتمی ایلدی یعنی زکوی او لدیغی باخود کبشه اول خطه نلده همیشه رضا عبشی
اولوب بدر رضا عبشی ابو کبشه ایله مکنی اولمله فقال رجل منهم ان محمدا
ان کان سحر القمر فانه لا یبلغ من سحره ان یسحر الارض کلها فاسئلوا من یاتیکم
من بلد اخر هل رأوا هذا فاتوا فاسئلوهم فاخبروهم انهم رأوا مثل ذلک فرویش
بدکیش دنبرلدکلری کذا ابو جهل ربیعه اولمق کبلا و بیره دیدکلری بدرستی اکر محمد ای سحری
ماه منیر دائیری قمری رایسه سحری جمیع اهل زمینه رسیده اولمق او مستبعد بر دیار
اخرده ورود ایدن مسافرین و تجار دن پرسیان اولان قمر بلک دونیم اولمسنی انکار

دخی مشهود

دخی مشهود باخره یقینلر یدیکری بلدا خرده قدوم ایدنلر دن سؤال ایلدکلرنده
قمرلک فرقتین اولدیغنی معاینه ایلدکلرینی تخقیق اوزره خبر ویرد یلر و حتی الشیخ قتدی
عن الضحاک نحوه یو خبر ما تندی سی فتندی دخی ضحاکدن بیام داده اولورکه
و قال ابن الرازی فقال ابو جهل هذا سحر فابعثوا الی اهل الافاق حتی تنظروا اراو
ذلک ام لا فاخبر الافاق انهم راه منشقا ابو جهل دیدیکی بو اخبار انواع سحر ندن
اختلاف مطالعی دیدیکی اولنلر ادم بعث ایدک ناکم کور یزاد باب افاق و
انشقاق فی معاینه ایدیلرمی و ایتدیلرمی دیدکده خبر خلاف و شقاق قدر اختلاف
مطالعه دانا و بینا اولنلر و صف انشقاق ایله قریب دونیم اولدیغنی مشاهده ایلدکلرینی
کذلک اعلام ایلدیلر فقالوا یعنی الکفار هذا سحر مستمر ضعیف اسفار ایله بر قرار در سحر
دیدیلر و رواه ایضا ای الحدیث السابق عن ابن مسعود علقمه ابن قیس النخعی جباب
سروری کانکاندن مهر وجودی تشریف ایلیوب صدیق و فاروق وزی النورین و غیلرینه
دن روایت بیور مشلردر یحصل الی اربعة مجاهد و ابا معمر و اسود و علقمه عن
عبد الله یعنی جار دواه شعبة الغرجی عبد الله بن مسعود رضی الله عنه دن روایت
بیوردیلر و قد رواه غیر ابن مسعود کما رواه ابن مسعود روایة موفی الیه اساحاد
باصادی بلجه بی و دخی روایت بیور مشلر صاصلی روایة ابن مسعود و روایة شاذ
دن مسعود دکلدر منهم انس و ابن عباس اول کره عالمدن خارم رسول الله
و زجاج القول خصوصا بندکه کرجه روجنم جهاد بیلری ایله نکاه اندیلر سه دخل
بالجلس اولنلردن استماع و روایت ایدیلر و رسل صحابه بالاجماع مجتهد و ابی
عن روایت مسلم و ترمذی اوزره و حذیفة بن الیمان رواه ابن جریر و ابن ابی
حاتم و ابو نعیم و علی بن ابی طالب کرم الله وجهه بنقل دیلجی مخرجی نا ابن بریر و جبیر بن
مطعم علی ما رواه احمد و بیهقی فقال علی فی روایته ای حذیفة الحبر یعنی هزه
و سکون را و فتح حاء مهمله و مؤخذه مکسوره و یاء تحتیه ایله هوالذی یر فیبلدیه
تشدیر و فی روایة ازجی بالجیم بعد الزاء الساکنة و فی اخری بالزاء بدل الزاء
الساکنة و فی اخری انشق القمر بصیغة الجمع و اوعاطفه ایله برکلام مسبوقه
عطف و باحکایه فرادا و لنلر و نحن مع النبی صلی الله علیه وسلم یعنی قمر ایکی پارچه اولدی
و زمعاشر صحابه لمشمس نابان رسالت علیه التحیة ایله بیله اولوب انی مشاهده
ایدک و عن انس سأل اهل مکة صلی الله علیه وسلم ای بر یشهم ایله
فاراهم انشقاق القمر فرقتین حتی راوا حراء بینهما حراء کسرحاء مهمله و مد
و قصر وصرف و عدم و تذکیر و تانیث مساویدر مکه مکرمه دن جانبنده
راهی اولانلک طرفی یسارنده مکه اوج میل مسافه بر جبل نور در رواه عن انس قتاده
و رواه قتاده عن انس رضی الله عنه اولا خبره کنا بمکة سروا تنبیه دن صدف
نهدت و رسالتیله دالله صوفیه باهره و علامته ظاهره ببیور مسی طلب ایدیلر
کره تبدا انشقاق قمر ایکی اولدیغی معلوم کوسترد یلر تاکم جبل حرا ایکی اولدی دوشقه میدانه
سنده کور دیلر و فی روایت معمر و غیره عن قتاده حجته بنده انس رضی الله عنه
قتاده و قتاده دن معمر روایتنده ورود ایدیکی اراهم القمر فرقتین ای شقتین
ای خلقتین انشقاق قصیله قمردن بدل اولور یعنی اهل مکه قمر ایکی انشقاق زده
دونیم اولمق حیثیتی ایله اراه ایدی یعنی و قوعه ایکتسبت مه شکافتن زید ایشارتدر
قمر ایکی پاره اولدی و بمکدر و الا معجزه شق القمر ایکی دفعه و قوعیله ایتاد تدر
دکلدر بن شیخ زین الدین عراقی منظومه سنده و ذا لله بالاجماع و النص و التواتر استما

دعواي لغدي سهو وغلط محمولدر فقرلت اقتربت الساعة ورواه عن جبير
بن مطعم ايضا محمد وابن ابنه جبير بن محمد يعني خبر شق القمر محمد بن جبير بن مطعم
والذي نفي فرانندي دليندي جبير نوقلي روايت انشقير ورواه عن ابي عباس
عبد الله بن عبد الله بن عتبة وخبر محتر مندت براد ثانه ابن مسعود اولات
نقل دة عنبه عبد الله روايت ببيور مشد بركه معلم عن بن عبد العزيز دره ورواه عن
ابن عن مجاهد ورواه عن حذيفة ابو عبد الرحمن سلمي ضم سين مهمله وفتح لامله مقرئي
كوفه ومعلم بن ابي عمران الازدي مقصود مصنف عبد الرحمة انشاق فرمان سند
اسناد وروايتي شاذ اولمق نوعدن نفي ورفع ولغدد صحابه وتابعين ايله
شوننى ايراد اولور واكثري طرف هذه الاحاديث صحيحه بيتا وبالم التي
احباد مذكور لك غالب ظرفي پيوسته صحندير والاية مصرحة بكسر الزاي وفصد
مسطوره اقتربت الساعة اية جليله سنك دلالتي صريحه دير پس تواتر معنوي
ايله متواتر اولمقله تزد بكثر اولور ولا يلتفت الى اعتراض الخدول اي منرول الشقا
يعني معتزله وجمهور فلاسفه وهلاخذ اساشق قمرك مجاز اولمسنه حمل ورأي
فاسده لرنجه كه اجرام علويه للاعدم خلق والتيامينه قائل ومدلول ايله شريعة ايله
حقيقتبندن عادل اولان محمولدر ميكده ضلال وابتداع واعتراضنه كاه الشقا
اولمز بالله اي الشاق لو يكان هذا لم يخف على اهل الارض الدهر بنى طاهر مجمعهم
اعتراض حكايي ببيان دركه اكر انشاق قمر وقوع بافته اوليدي جميع اهل ارض اوزره
اشكاره اولوب زمان اولمزدي ان لم يشغل لناس اهل الارض الهم رصدوه لتلك الليلة
فلم يروه انشق حذلان حذلانه مرفوعه بيان ايدوب اهل روي زمين دن بره نقل او
لوب بحلقه تكرلين كه انمراول بجله شق قمر منتظر و ومنرصد اولوب بشافنده
تكرار اولمله لم يره مشق اولديغنك كورميه لرمع هذا قاعدة اصوليه مطبوندر
كه روايت مثبت بلا شبهه روايه نافي اوزره مقدم ومعلوم در كه ارباب نجوم
فضيه در غافلين ومقدمه مطويه دن زاهلين ايله بلد بركم شب معهوده
ترصد انمد يرمراد مصنف عليه الرحمة وغوعني فرض وبعده لي خصمله هيدالا
بيانده ارخاء عنان طريق اوزره بيور ركه ولو نقل الينا عنهم لا يجوز نما لوهم
لكثرتهم على الكذب لو كانت به علينا اي بسبب لفهم على فرض ترصدهم جملة
بعض نوافق وتواطؤي متعاضده دروغه تسلري جائز اولميان راست كو بالذات
بيله نقل اولنسه بك غرضا ترصد لريچي اوزره اني نفي انلريچي اوزره بزه دلالت قاطعة
ملزمه اوليميدي اذ ليس الغرض في حذ واحد بجميع اهل الارض زيرا فرجميع اهل زمينه
حذ واحد دكلدير اختلاف مطالع وتباين مقاطع سببي ايله فقد يطلع على قوم قبل
ان يطلع على اخرين وهو ماه منير دولايت خلقي اوزره برنواندا زاولمدن قوم اخر
اوزره نورافشان طلوع اولور وقد يكون من قوم ضد ما هو من مقابليهم
من اقطار الارض او محول بين قوم وبينه اي بين القوم سحاب اوجبال وكاهي
قمر وقتاي قومده جلوه نما ظهور اولوركه اقطار نماز مبندن ذكر قومك مرفوعك
تابيدا وبارقومله قرميا سنده ابر وجبال آسا حائل وقوعيله رؤى بتي مانع اولور
ولهذا تخذ الكسوفات في بعض البلاد رؤيته بعض وفي بعضها جزئية وفي بعضها
كلية وفي بعضها لا يوقفها الا المدعون لعلمها يعني فرحذ واحد ده اولمديغي حالده
نحو احد التيرين بعض ديارده مشاهده وبعضيده اصلا موجود اولميوب وبعضي اوقا
تده باعتبار بعض اجزاء له جزئيك ودركده كلية وقوع بافته اولوب بعض بلاده

ابسه خسوف

واشق القمر
صحيح سر
لعلي القاري

وكذا الذي

على الارض
لعلي القاري

ولا اعلم لاحدهما
لعلي القاري

ابسه خسوف وكسوف معرفه علم نجومه هاهي وخازني اولندرك غيري بلمز لو ذالك وتقدير
العزيز الغالب بقدرته العليم المحيط بعلمه بارادته حكمته وايته القمر كانت لبلد وغير
شق قمر هنكام شبده وقوع بافته دركه وقتي مبهم وساعتي مجهول والعادة
مرعية الناس بالليل الهدق ضم خاودال وواو مشدده ايله اويواو ساكنه
بعدها هزه والسكون والجاق الابواب ايجاق سرعتله سذ باب وقطع التصرف
والابكاء ويعرق من امور السماء شيئا الامن رصده ذالك واهتبل به سماء فوقيه
وهو خده ايله يعني غالب خالده خلقده عادتي هنكام شبده تسكونت وبند وسد
دروازه ريچه ايله دركا ربولنوب عجائبات سماويه دن برشي احساس اولنمكر
قصد ترصد وعي فائده نظر ايله اعتنا ايدركسنه اولماه ولذا لك بجز مذكوره هنكام
شبده حصول بدر اولمغين مايكون الكسوف القمري كثيرا خبركان في البلاد والكرهام
لا يعلم به حتى يخبر بخلاف الشمس النهاري كسوف قمري بعض ديارده وقوع بافته
يعني اولبوب حال الكه اكثر عباد بلاد كسوف قمريچه بلمز لمكر وقوعي ايله اخبار اولنه
وكبرا قاتحدثت الشقات بعجايب يشاهدونها من انوار ونجوم طلوع عظام
تظهر في الاحيان بالليل في السماء ولا علم عند احد منها بجنه احيانا دن مهره مفرده
هيئت فلكيه انوار سماويه واخترلرك بادنيا ايله دار هنكام شبده طلوع وظهوريني
مشاهده ومعاينه ايله كلمز ريچون اولور لرمع هذا خذاق فن هيئت دن
ماعدايه طلوع اختر معهود معرفت ودانش نايابدر وخرج بسند بدالي اء
الطحاوي وحي قرئ مصدري برقريه در صاحب نصابنيق فنه حافظ وعلامه هاكي دحنفي
اولان شيخ مالكي موحي اليه بسند برا وجوز بكرمي برده عالم بقايه رحلت ايلدي
في مشكل الحديث عن اسماء في الاصيل وسماء من الوسامه واوي همزه قلب اولندي
وياجمع اسم اوله بنت عبس ضم مهمله وفتح ميم وتحتيه ساكنه وسين مهمله ايله
ترجمه سي كذا رايلدي من طريقها اي باسنادها ان النبي صلى الله عليه وسلم كان
يوحي اليه ورأسه في حجر علي فلم يصل اي على كرم الله وجهه العصر حتى غربت
الشمس فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم اصليت يا علي قال لا شرقها
فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم اللهم انه كان في طاعتك وطاعة رسو
لك فارد عليه الشمس طرقيت ويايد تيت ايله منصوبدر فتح راوسكون نهله
بعض نسخه ده ورد ايليوب متمسدلا بدل بمعنى الوضوء وياعلى الطرقيت ارتفاع
معناسينه وزميني اوزره انبساطي مراد اولنور قالت اسماء فراينها غربت ثم رايتها
طلعت بعدما غربت ووقفت على الجبال والارض وروي وقعت وذالك بالصهبا
مذ وفصله من خيبر مسهيا خيبره وحله در يعني اكابر ائمه حنفيه دن ابي ام
طحاوي مشكل الاثارنده اسما بنت عميس رضي الله عنها طريقندن دواسناد ايله
نخريج بيوريدركه مدار آفتاب كونيم غروب رسالت عليه التحيه حضرتنده وحي
قبا ضه وحي الهي تقاطر شروع ايلدي حال الكه كليه مطراي بيوتدن سقالجه كنار
مرتفعه يه سر نهاده استراحت اولوب خديوا شانه سپاه حرشيد حدود عصر
بخاور ايندكي هنكامده هنوز فرض نمازي عصري ادا انمشري حالده وحي نازل
بك غريب جوبيار افق اولميدن امتداد بولمغله انجلاي وحي عقيبنده اداي فريضه
عصر ايندكي سؤاليله لب جنبان اولديلر يا رسول الله جوابنده اشناي لب تكلم
ايدبجك اولا خرقت شبهه ناك ديديلر لانه عليتي طرفينه بو وجهله زوال الكبير
بنار ايلد بركه الها على سلك ورسولك طاعتنده ملازم ايدبك انكجون انتابي

عالمتابی تریدایله دیدی اسمایثت عیسی طرپاف عروسی رواینده رکه اول اشتاده
وات افقه نکرداید ناگاه کوردمکه عروسی افتاب سرای باخنده نهاد اولمکله
تکرار صلحات ساخریلا رجای اشقه انوار ایوب امام محراب ولایت ارای فریضه عصر
ایدیکم قندیل فهر منوره جمال اوزره اوتمه ونوقوایلدی ونوع فضیله نفع جبیر دن
عوده تشاهده فرحله صهبا جبار اگوحیام جلالت ارتسام اولدیغی زمانده
ظهور بافته در قال ابن الطحاوی وهذان الحدیثان وثابتان ورواتهما
ثقات بکمطریقده روایت اولنمقله حدیثان اعتبار اولنمقدره وحکی الطحاوی ان
احمد صالح ابوجعفر المصری البخاری وغیرلری موماالیه دن روایت حدیث بیور
مثله درعقب ارالیه ابالله ابی حنبل رضی الله عنهما صباحانه سنده مکاتبه ومذاکره سبق اولمشدر
البکور فرق سکز ثار بحدن روبراه علیهما اولدیلر کاره بقول لا یشبغی لمرء یکون سبیله
العلم التخلق عن حفظ حدیث اسماالاتله من علامات النبوة امام طحاوی بجوزی
بالرحمة الوفی ابن صالح دن نکاشته قباله نقل اولورکه بوشع کبری حبیبی خبر اسمایثت
عیسی علامات نبوتدن اولمغله بهردار ان جاشنی ابن سیرین دی قاله بوحدیثی شعبه طاق
کتبنده حافظه انکدن نقل سزاوار دکلدر وروی یونس بن بکیر نصغیر ایله ابوبکر
وفی زیادة المغازی روایه عن ابی اسحق امام اهل المغازی لما اسری برسول الله صلی
الله علیه وسلم واخبر قومه بالوقعة بضم الزاء وجماعة من الرواة والعلامة التی
الغیر کسر عین مهمله ایله فاقله ابل وردوابدرکه مخاربندن باراور زخایر ونواله کشا
نفار قالوا ای الکفار متی نجی العیر قاله الی مکة قال یوم الاربعاء تثلیث یا ومدله
والاجود کسرها قال ابن هشام فیه لغات فتح الهمزة وکسر الباء وکسر الهمزة وفتح
الباء وکسرها فلما کان ذالک الیوم رفع یوم نعت ذالک ووذالک اسم کان التامة
الی الموعود اشرفت قریش ینظرون وقد ولی النهار وفی تشدید لام مفتوحه ایله
ای ادبر اوقاله وقرب اخره ولم تجیء العیر فدعا رسول الله صلی الله علیه وسلم فزید
له فی النهار ساعة وحبست علیه الشمس وفتا سدطار عالم دارای الضیافة فملکوت
دعوت ومعراجله مکرم قلندجد قوم قریبله برجماعه وفاقله دلاعلا منده ببرون
بیت مقدس اولدقلرنده اخبارا یکدیگرینه سرد ایدرلرای عالم خطرنبه کذار قریش برسان اولدیلر
که کاروان عظیم مادام داخل مکة اولورلر اول خطرت دخی روزه جهار نبا یله یقبیه
وقت ایلیوب وقتا یوم معهود موعود خلول ایلدی قریش قافله نورودنه نظاره
اولدیلر بوامر اکثر نهار کذار ایدوب ورود قافله دن خبر نمایات اولدیلر اولدک
بس خطرت امام لانبیا علیه اجمل الکمی با ستوجه محراب ملکوت اولوب بوفی معهود
خلاف عاده برساعت وقت زیاد قلنوب مهر عالمتاب سرعة سیرنده لاجله توقف
اولندیغی دبور وایت بیورملرد اما ابی هریره رضی الله عنه روایتکرده سی اولان
لم ترد الشمس الا علی یوشع بن نون حدیث شریفنده مراد رجوع افتاب کروه والا
شکوه انبیا دن همان یوشع علیه السلام وقوعی ایراد بیوریلمه باخود یوشع عالمنا
بلاد منبوذه اندرون ظلوعی جناب مرتضی یه واقعه رد شمس واجع سرمباهات
اولمزدن مقدم فتی ارای ظهور اولمش اوله وصل فی تبع الماء من بین اصابعه
وتکثیره ببرکة صلی الله علیه وسلم بنیه افتاب رسالت اولان اکامل فجر ارای
لری مبانه سندن ذلال صاف فوران وبرکة حضرت ایله اب ناب چوبیار آسا
روان وجمله یی ریان ایلدیکی خبر معجزه اثر بیمانند دیرا ما الحادیث فی هذا
تکثیرة جدا مصدریه ایله منصوب وکثیرة مبالغه واد اولنوکله در یعنی

جشی

وفی نسخة قال رایت
لعلی القاری

وفی نسخة عن یحیی
لعلی القاری

جشی معجمه دن بونوعله انار بسیاره روی حدیث تبع الماء من بین اصابعه
علیه السلام جماعه دن الصحابه منهم انس وجابر وابی مسعود انائل
معجزه ریزلری لوله مفسم اب اعمال اولوب مبانا انکشتلرندن اب ناب بنوع
خبرلک صحابی کرامدن برکروه نوالاشکوه روایت بیوردیلر وجبر انس
رضی الله عنهما متفق علیه الرحمة شاهد السوق ایلدی حدثنا
ابواسحق بن جعفر الفقیه رحمة الله بقراءتی شنا القاضی عیسی بن سهل
نا ابوالقاسم خاتم ابن محمد وقد تقدم ذکرهم شنا ابوعمر بن الحذاء فتح
فاو تشدید حاء مهمله ایله شنا ابوعیسی یحیی بن یحیی نا عبدالله اللیثی وقد
سبق شنا یحیی بن یحیی اللیثی قال نا مالک صحیح امام سالک حضرت هالاری
عن اسحق بن عبدالله بن ابی طلحة عن انس بن مالک وهو عمه لامه رایت
رسول الله صلی الله علیه وسلم وحانت صلوة العصر صلوة عصر اوقت
قرب اولدی فالتمس الناس الوضوء بفتح الواو ای ماء الوضوء بضمها الذی
بو مضاف ایله ماء الوضوء دیکدیر فلم یجدوه فاتی رسول الله صلی الله علیه
وسلم ای جیبنی بوضوء فی اناء فوضع رسول الله صلی الله علیه وسلم فی
ذلک الاناء ومده اوالناس ان یتوضوا منه ضبر مایه ویا انابه راجعدر
یعنی خلق ابدست صوبی الناس ایلدیلر بولدیلر پس منبع چوبیار اعجاز حضرتلرینک
برظرف اب کتور بلوب دست جمعی پیوستی اول ظرف له نهاده بیوروب اوانب
نابدک المواجبون ناسه زمان ایلدی قال فرایت الماء ینبع ضم موحده
ایله ای یفور همی بین اصابعه کیفیت نبع ماده امام نووی علیه الرحمه دن
منقولدر صویک نفس اصابع شریفه دن خروجی وزائده نبوی ویرسی صویک ذا
ندنه برکه حضرتله کثرة وفوری واما علة لطیفه سی بینلرین فوراتی در فتوضأ
الناس ای منه حتی توضئوا من عندآخرهم قضیه المبالغه مفعوله ورکه
راد جمیع ناسدیره بو مقامده من بعنی الی اولمق صوابدیدر نووی دی ای الی انتهاء
اولهم یعنی خلق اول اب صافدن ابدست ناکم جلسی من الاول الی الاخر ابدستلرندن
یلو ورواه عن انس ایضا قتاده صحیح مسلمده ورودی اوزره امام قتاده رضی الله
عنه دن روایت بیوردیلر وقال انس دیافتاده یا فاء ای فانا بالماء فبدها ماء بغین
صابعه سکون غین معجمه وفتح مهمله سنر ونقطه اولابکادیمی شک من الراوی
یعنی برظرف کنورلدیکه برمقدار اب وارایدی اصابع مبارکه لری اب ایچره طالدیلر
باخود انلرک اب اولمغیله دست شریفلرینی من ابلد مساعدسی بوعبیدی وفی نسخة
اصابع جلیله سندن اب روانه اولوردی انابه وضی نادب مع الله فاعده سیدر
اجرا ایلدیکی ماسوی الله معدوم ایجاد رعیله بعضلر منتون اولسون دیو
سنونی راد بیوردیلر قال کم کتم کم اسم استفهام وعدون سوالدیر قال زهاء فتح
زای وهاء ممدود ایله مقدار معناسینه ثلثمائة قتاده انس رضی الله عنه جنابینه
سزلر مقدار کسته ابدیکز دیو پرسان اولدقلرنده بلی اوچیوز مقداری کمسنه ابدک
بیوردیلر وفی روایة عنه ای عن انس رضی الله عنه وهم بالنی اورواه فتح زاو وسکون
واو وراء ممدود ایله مدینه منوره ده چای معروفدر وعند السوق وفی البخاری
بالسوق یعنی انده بازار مدینه ده زوراء نام مقام بالاده ابدیلر مورواه ایضا حمید
بالتصغیر وحمید طویل علیه الرحمة هو ابن ابی حمید ثابت والحسن هو ابن ابی الحسن البصری عن انس
کالاول جمله سی انس رضی الله عنه دن روایت بیوردیلر وفی روایة حمید قلت

وفی نسخة
لعلی القاری

وتکثیره ببرکة
لعلی القاری

جريدة الينبا

وفي نسخة بالباء لم يجدها للمؤلف

وفي نسخة نابتها للمؤلف

وفي نسخة الوليد

صاحب الجامع فی ابواب اجی فی الاحادیث الواردة فی هذاه النوع من الثناب
عن عمرة خصیفة کاسبانی فی فصل الاتی ومثل هذا فی هذه المواطن الحفلة
فتح خاء معجمة بکسر فا ایله مثلثة وبجیمین والجمع الکثیرة لانظر لانهم
ضم ها وسکون ها ایله الی الحدیث به لانه اسرع شیء الی تکذیبه لما جبلت
بصیغة المجهول علیه النفس من ذالک ولانهم کانوا قوما لایسکتون علی باطل
فهؤلاء قد رووا هذا واشاعوه وشهوا حضور الجاء الغفیر له ولم ینکر احد
من الناس علیهم ما حدثوا به عنهم انهم معلوم وشاهدوه فصار کتصدیق
جمیعهم لهم فیکون اجماع سکوتی منهم یعنی خوارق عادة قد رأوها اولئان
قصص ما تندی مواضع فرحة ومحافل کثیرة وقوع یافته لعینک بیاوس اولان
راوی ومحدثه تهمت دروغ نوصل اخر زمرا اصحابی وتابعین رضوان الله علیهم
اجمعین خصوصا فی کذبله خبر دارا ولندی تکذیبه وسرعته اسرع ناس ابدیروتق
س تشریه دخی دخی استماع دروغ ایندکده بمرحال سرعتیله تکذیبه مجبول دروکروما
وآلا شکوة اصحاب وسلف باجمعهم امر باطل اوزره سکوت اتخاذ دیکی پس امدی
مذکور دن نبع الماء من بین اصابع سیدالوری اعجازی خبر بنی روایت ونقل وانشا
بیوروب جمع غفیر وجمع کثیرک اول قضیه ده حضوری ثبت ایندیلره تلک الوقعه
حاظر ومشاهد اولنلردن برفرد انلره انکار داول چاهی والاده سقی وارد ایله
خبر پس اولدقدیکی وعجبیک وقوعنی رد انیوب التصدیق وافق رویا سکوت
انکله جمعیتک تصدیق مشابه سنده اولدیغی حقی دکلدیرکه نبع ماء معجزه سی
نهر الماء من حجر معجزة موسویه دن اعظم وابهر در زیرا فی الجمله احجار دن
اب روان اولق امر عادی امالحم ودم واستخوان مبانه سندن نبوع ماء خارق
سروری عالم صلی الله علیه وسلم جنابلرندن غریبه معهود دکلدر

نعم وتابیده هذا من معجزاته لعجیب الماء مبارکه واشباعه رفعله فوران
بسمله ودعوته فیما روی مالک فی الموطاء وتشدید طاء مهمله وهمزه ایله معاذ
معاذبن جبل فی قصة غزوة تبوک غزای معروف وسال ناسع حیدبد وقوع
یافته در یعنی معجزات خصوصندن نبع ماء معجزه سی نوعنه ماتندی اولان
معجزاتندن برکة سیدالوری علیه التحیا ایله ایدک فورانی در ومسح جارحه
لطیفه ولسان وجنابله دعا ایتمه ماء یسیرک کثیر اولدیغی امام مالک
جناب مالک موطاء معاذ رضی الله عنه طرفندن غزای تبوک قصه سنده
اجرا ایلدیکی خبر صحت اثر دلیل معجزه سیدالبشر در وانهم والعین وهی بیضة
کسر هوحده وتشدید مهمله وبا معجمة ایله نقاط معناسینه بشئی من ماء
مثل الشراک جر مثل ایله کله شئی وبا خود لفظ مابه لغت اولور وبارفعله
خبر مبتدای مقدر هو وبا نصبله حال من شئی وشراک کسر شین ایله
لغلبن تصه ونابشی درکه فلندن مبالغه اولنور فعروا من العین بابدیهم
حتی اجتمع فی شئی من الاناء ثم غسل رسول الله صلی الله علیه وسلم فیه وجهه
ویدیه واعاده فیها فجرت بماء کثیر فاستقی الناس فاوفجرت عاطفه در بعضی
اصحاب ما ضابر سر چشمه به ورود ویبر اسند خلقه بند حیاض ارام اولدیکی
اول چشمه در شراک نعل اسکاریک اب قطره بار اولور صحابی کرام عدیمثا
در رمغدار الدی ایله صوجفروب بر فدحه جمع بعده ماء سر چشمه اصفیا
حضرلری اول ظرفدن روی منوره ودست مبارکلرینی شست وشو بیوروب

الی عدیمثله

الی عدیمثله یا تبعده فلدفلرندن چشم ضریر آسا ایلی کباب اولان عدیمثله
باشی سرد اولوب آب بسیار روان ایلدیکی وخلق استعمال ماء حیات ایله
دواب ومعالشدیکی ادویه فائز اولدیلر قال معاذ فی حدیث ابن السکن امام
اهل المغازی فانخرق نون وخاء معجمه وراء ایله ای انفجر وجری من الماء ماله
حس کسر خاء مهمله وتشدید سین ایله حرکت معناسینه در والحس الصواعق جمع
صاعقه سوت تشدید کاهی نار تطیفه حدیده نمایان اولورکه هرنیه دوشی
اولسه اهلاک ایدر لکن کمال حدتیله سریعة الحدوث ثم قال صلی الله علیه وسلم
یوشک یا معاذ ان طالت بک حیات ان ترمی ماها هنا قد ملئ جنانا بکسر
الجیم جمع جنة وبالفتح بستان وتمییز بثله منصوبدر یعنی صاعقه اوزره کبی اولا اب
پاکیزه صدا وحرکت بدیدار اولوب جریان ایلدیکی بعد ماسبدالانبیاء بخطاب
ایدوبیا ای معاذ اگر عمرک مساعد اولورسه قریبا بوجانبه فرحفزانی مشاهده
ایده سنکدر بنجاه بوسبنانلره شاملدن فبض عینیه مالامال اولاه ربوب جنبان اولان
وفی حدیث البراء وسلمة بن الاکوع وحدیثه انتم فی قصة الحدیبیة روایتکرده
بخاری ومسلم عن سلمة اولان خبرده ورود ایلدیکی اما سلمة ابن الاکوع حدیثی
فنضه مشار الیهاده خبر براذکر انتم در وهم اربع عشرة مائة یعنی بیکیوزدرلبیوز
وبئرها للاتروی خاء ثا وکسر واو ایله ای لاتکفی بالکها خمسین شاة واله بنجاه کوسفند
در وبالشاة فتح عین وبا مدله نخله صغیرکه فدان وفسیل معناسینه اولق صولی
یدیه تلسانی در فنزحناها نزعنا ما فیها کلها فلم نترک فیها قطرة فقعد رسول
الله صلی الله علیه وسلم علی جباها فتح جیم وموحده تحتانیه ایله مقصورا اصلی فم
البئر ورویشفاها بفتح المعجمة والفاء مقصورا جانب وطرف یعنی حدیبیه ده موجود
اولان بئرک کرام بیک دریوز نفر کسنه ایدیجه وجاه حدیبیه ایسه بنجاه کوسفندی
وبالاتی نسیل اروا واسقایه کفایت اتمز بئر قلیل الماء اولمغین جمیع مبالغه موجود سین
نزع ایلیوب برقطره بس هاندن فوجاه اتدک جناب اشرف انورینی علیه ازکی
التحیا باکدارة لبیجاه جلوس بیوروب قال البراء وانی بدلوا فبصق منها فدعا
وکیف ما فی الدلو فیها براء رضی الله عنه روایت ایلدیکه بردلوا خضار اولوب
لعاب پاکندن برق وبرکتله دعا ایلدیکی وذلوده موجود اولان اندک ابی جاهه
انداخته بیوردیکی وقال سلمة بن الاکوع فاما زعا واما بصق فیها اما کسر همزه
ایله علی الشک وارد اولشدر فجاشت جیم وشین معجمه ایله ای فارت البئر فاروا
القسم وکفایتهم سلمه بیوررکه کولبئر وبا بالبرکة دعا والعاب دهندن قطرات
اولدیکی کلا الوجهین جاهدن زلال صافی فوران وهرکس ربان وهرکس دولدیرمق
ومواشیلرینی ارواایلدیکی وفی غیر هذه الروایتین شابان نقیر وفی غیرهاتین الروایتین
اولی هذه الروایة عنهما ابدی فی هذه القصة من طریق ابن شهاب فی الحدیبیة براء وسلمة
روایتلرنده غیر بدن فراوانی اب چاه حدیبیه نام محلده زهیر دن بوجمله صورتنا
دیرکه نانزح بینهما من کنانة کسر کاف ایله جعبه در فوضع صفة فاعل دیا عول
ایله فی قلیب هنوز احجار ایله طبقی اولمیان چاه ورکه ذکر ونابشی مساویدر
لیس فیه ما فروی الناس بکسر الواو حتی ضربوا بعطن فتح مهملتین ایله منزل ایله
درکه حوالهدا بدن قره بعده اخرج سهم ب ایچون اخضار اولندیکی اشباع واسقایه
ضرب مثلدر وبعضی اشیا تکرکتابه لوحیا اولان طیور جویبار نزه مشکیر بالاوبرسفا
براء وناچیله بر جند به نسلم بیوروب اول چاه حدثنا جنعون عمقه میل بدء انتظار

ندعا
نارتفعت
سقیه

ابلدکده حدنلک لسرورعالمه صفای وصولنده اشلدباشی سوروداب فراوان
فوران ایدوب ضلعتی دریای ابلدی ناکم کنارنه جاهده اقامت ابلدیلر وعن ابی قتاده
وذکره ان الناس شکوا الی رسول الله صلی الله علیه وسلم العطش فی بعض اسفا
ره فدعا بالمضاءة کسمیم وسکون تحتیه وفتح ضاد معجمه وهمزه ایله مقصورا و بالمدوداً
مغعله و بامفعاله وزلنلر من الوضوء بزیادة الواو والمیم للدلاله مطهرة
کبیره فجعلها فی صنته کسرصاد معجمه وسکون موحده ونون وضبر ایله ای خصنده ثم
التفع فسقا فوالله تعالی الی اعلم واناً اعلم نقث ام لا شرب الناس منا حتی رووا وملؤ
اکل انانی معهم فحمل الی بصیغة المجهول ای تصوره فی نوهتی انها مبضاة ملانی
کما اخذ هامنی وکانوا ثلثین وبعض رجلا ماروا وشربوا ورندروایة قتاده بوطرلیله برکة
نعبیر اجل بیور بلورکه بعض اسفاره ناسک کمالی نشکودن سرو خوشی حرام باغ بلاغه
صلی الله علیه وسلم کما جرت به العباده شکایت ایلدیلر اول خضرت دخی مطهره اخذا
ربنه اوایلیوب اغوشله نهاده بیوردی جمله مطهره بی لقد اسابره ذهاب قلوب
حفه معلوم مدوحفه دهانی معابندن منفعل تلفظ بحشابی فم مبضاة اندعا نمدیکی
جمله سی اول مبضاتدن رتبال اولنجه لوب حیات بخش ابدوب بیله الان
اوابندی ملاله فلدیلر مبهم ذهفه تبادیر ابلدیکی اول مطهره کما فی الاول بندن الدلر
کبی براب ایدوب واصحاب کرام بتش یوز ایکی نفر ذات ایدیلر وروی مثله عمران بن حصین
بالتصغیر روایه ابی قتاده هانتدی عمران رضی الله عنه الرحمن دن ایدیلر وذکر
الشهرستانی حدیث ابی قتاده علی غیر ماذکره اهل الصحیح خبر ابی قتاده بی محمد بن جریر
اهل صحیح روایتکرده سی اولان عبارتدن غیری لقلا یلیوب وان النبی صلی الله
علیه وسلم خرج بهم لمکان ای معینا لاهل مؤبة ضم میم وسکون همزه ایله نبوک
وهو بلاد الشام نا قریبه درمعند ما امره فتل الامراء وذکر حدیثا طویلا فیه معجزا
ت وایات للنبی صلی الله علیه وسلم وفیه اعلامهم انهم یفقدون الماء فی غد وذکر
ابی الطبری حدیث البیضاء کما سبق قال ابوقتادة والقوم رهاء رفعله ویا نصبه
ثلثهائه بعض جناب سید الشفلین علیه السلام حضرتلری موته غزاسنه فرستلده
بیوردیغی اولاء عسکرله بدرها رفته وجعفر بن ابی طالب وعبد الله بن رواحه
حضرتلرینک لقریده خفوه شهادت اولدقلری خبری کوشزده وحی اشنالوب
اولدقده اهل نوبه امداد واعانه حاطر سیله خارج حکم نسعایه فیم نهاده
تشریف بیوردقلری فصله ارام سوزینی طبری حدیث طویل ایله ذکر ایدوب
واول خضرتک فضیلت مولدیه دائر بعجه علامات وایاتی ورود بی درج وملازم
درکاهم معلا سی اولان اصحاب کرامک مکرمه اب اولمله بنا اعلام بیور مقریه
مذکور در واما م طبری اول خبرده مبضاة حدیثی نقلا ایدوب ابونتاده رض
الله عنه اول حالده اوجبور هنداری کسنه اولدیغنی نسبه بیوردیلر
وفی کتاب مسلم انه قال لابی قتادة احفظ علی مبضاتک فانه ای الشان
سیکون لها نبأ ای خبر عظیم یعنی صحیح مسلم منحصر اولدیغی لاجلدر
یندرکی حضرت محمد عالم صلی الله علیه وسلم الی قتاده یه بیوردیلر که بحصول
معظم کبی حفظ ایله زیرا اول مبضاه ایچون غریب بر خبر عظیم جلوه ظهوردار
اولور بیوردیلر بو خبر لطلقده ایکی معجزه هویدا اولدیغندن ماضی علیه الرحمه اکثر
لدی الشراح بیوردقلری مشعردر بریی قولنده که اخبار بالغیب درویرفعلنده درکه موذکر بحصول
جزء طبری ماسبق لنقلری نقلا ایدیکی ومن ذالک لجزما اوزره دلالت ایدوب لفظ

دندیر

دندیر وحدیث عمران بن حصین کما فی الصحیحین عنه انه قال جیش اصحاب
النبی صلی الله علیه وسلم واصحابه عطش فی بعض اسفارهم فوجه رجلین
من اصحابه واعلمهما انهما یجدان امراة بمکان کذا معها بعیر علیه قربتان
تشبه فراده فتح مبمله سخیا ندن معمول ظرف ایدرکه فربه دن بزرکدر ره
الحدیث ای بطوله بعض بعض سفرلرنده شاه کبتی سپاه واصحابنه عطش مستولی
اولوب اصحابندن علی رضی الله عنه من حصین ارسال سترسر نسبت ماجری
اعلام ایلدیکده قال انطلقوا موضع هرخانون ملاقی اوله لوکه ایکی مشار لسفای بار اورنه
شتری وله دیو نوصیف ایتلیلر پس انلر روبراه ومحل معینه دیزه شتری چست
وجوایلدیلر فوجدها واناخها الی النبی صلی الله علیه وسلم فجعل فی فمها ماء من فما
رتها وقال ما شاء الله ان یقول ثم اعاد الماء فی القربتین ثم صبت صبغة مجهول
وبا فاعل ایله غزالیهما فتح عین مهمله وزای تشبه سخی لاوفم اسفل فربه غزالی
تشبه فلندره لاری مفتوحه وجمع ایله مکسور در والناس مالوا اسقیهم
جمع سقاء انار من جلد حتی لم یدعوا بفتح الدال شیأ الا ملؤه یعنی علی وزن
وشتری بولوب حضورهما بولنه اخضار ایلدکلرنده دمشلی براید بر مقدار
صو الوب کندولری ندح خاصه لریله ربحته بیوروب وشنادن اول قربه
بر بنی تلاوت ایلدی واول اب مشکینی تکرار اول ایکی مشلی بحره ایعاده ایلیوب
ذهب زیر مشکلری کشاده وتلبسه سقایله فرمان داره اولدیلر واول براک
ابیله مالی فلدیلر فاپر قاب فالمذکیه املا انبه لره قال عمران وتحیل الی صفه
مضارع مجهول ایله من التحییل وبعضی نسخه ده من التخییل صیغه ماضی ایلدر
انهما لم یزادا الا امتلاء وما وی بیوردیکه ذهنده قرار یافتدیکی اول قراره
تبع پیشتر قلندیکی الاکیفیت وکیشده نما وبرکت برله براب اولق جهتیله
مزداد اولدی فتح اکرالنبی صلی الله علیه وسلم واصحابه ان یزودوا بجمع
بصیغة المفعول الحرة من الازواد جمع زاد توشه حتی ماده وفی نسخة ملاء
توشه وقال اذهبی فانا لم ناخذ ماءک شیأ ولکن الله تعالی سقانا بعدما
مرحضرتینا بیع اعجاز علیه السلام اصحاب کرامنه احرابلدیکه اول حاتونی تز
وید ایدلر پس ایکیسون نواله وتوشه جمع اولندی ناکم توشه بنی برنواله ایلدی
بعده اول خضرت حاتونه لب جنبان تسلیت اولوب سلامتله راهی اول
کز شنلک بارا وزرا اولدیغی ابدن برفرار اب اخذ اندک امانیا ض مطلق
کال کرمندن اسقا وارد ابیوردیلر احسانیله فبضباب اولدیق دیدیلره
الحدیث بطوله وسلمه بن الاکوع وفی نسخة قال سلمة لبنی صلی الله علیه وسلم هل
ص وضوء بفتح الواو وبضاء رحل باراولمق وفتح هن ایله دریدن مصنوع قدح
اب فیها لطفة یسیر من ماء الماء خافرغها فی قدح فتوضانا کلنا جمیعا الربع
توکید لنا مذ غفقه دال مهمله وعین معجمه وفاء وقاف ایله صب مادغفقه
اربعه عشرة مائة کلنا قولینی بیاندیر بعض شاه سر مصطفانا علیه من الله
الصلوات اصفاها حضرتلری بیوردیکه بیرلرده براب وضو صولوسون دیو پس
برکمسنه لک مطهره صغیر سی دولدقده جزاب بولنوب اخضار ایلدیکی اول خضرت
اداویجی بر قدحه اولنوب بیوروب جمله نک ابدست الدق وزیاده وکوب صاچدق
برلری بیلک دورینوز کتبی ایدیک هو فا یلدی فی حدیث عمر کما رواه ابو حزیمة فی
صحیحه فی جیش العسوة ای الضیق والشدة موذکرما اصابهم من العطش
حتی ان الرجل بکسر همزة ان او بفتحها لیسخر بغیر فتح لام هو کذا ایله فیعصر

ص ماء

وفی نسخة علینا
لفظ القاری

فی بعض اسفاره
لفظ القاری

وفی نسخة منلرا وکذا
ونسبه الوضع
لفظ القاری

وفی نسخة نهاوالناس
لفظ القاری

ای ما فی کرشه فبشر به فرغب ابو بکر الی النبی صلی الله علیه وسلم فی الدعاء فرفع
یدیه فلم یرجعهما حتی قالت السماء فاب اسقلت وقیل ورویء فامت بالمیم
ای اعتدلت بالسحاب فانسکبت فملؤا ما معهم من انیة فثم جاوز العسکر
جمیعا العسرة ایله بناء اولان غزوة تبوکه عسکر الاسلام بغایت عطشی اصابت
ایدوب لب لشدة بادیه خبرت اولدیلر حتی کشی راکب اولدیغی دوه سبی بسملکا
خناوه افنا وابدالنی فتثره فلوب الی نوشی ایدردی یالاخره جناب صدیق
جنابی حضرت صادق الوعد حضور نده کلوب دعا ایجون ترغیب ببورو دورست
کرم بیوسنی فاضی الحاجات درکاهینه برداشته ابلدکده بارکاه ایله اسمان فبض بار
اولنجه مبارک الکرس نبلدا ما له طرانتدن ارجاع ببورمدی ٭٭٭٭٭٭
پس صحاب منسکبه اولوب ٭ معتبرندن بولنان ٭ اوبنارک ٭ ملاح ابلد بلره واول ابرد
پاره صوالی عسکری بهاوز اندیی زبرا فضا یای انفاقیکا اولبوب حاصله بحر ماه و
کرامت اولدیغنه ایما و ابشارت ابلدیی ٭ وعن عمرو بن شعیب بن محمد بن عبد الله
بن عمرو بن العاص اخرج له الائمة الاربعة ان اباطالب قال للنبی صلی الله علیه وسلم
وهو یرید جملة حالبه در واحنا لبنی نحتاله اولوره بذی الحجاز فنع میه وجمیع
ورای ابله یاران جاهلیتدن عرفات فربنده بر برجار سوا یدیی عطشت
کرطاء محمله ابله ٭ ولیس عندی ماء فنزل النبی صلی الله علیه وسلم وضع یده
یغدمه الارض فخرج الماء فقال اشرب یعنی اول غجه ٭ نو شکفته کلستان دیلاج
صفرندی ٭ عم مهر بانی خلقنده راکب اولدیغی حالده ذوی الجاز نام محلده اول
حضرت ٭ ذهوح کشابا استعداد اولوب جکرکوشه غایت صوصادیم ٭ وبانمده اب دلی
نا باب دیدکده ٭ فخر عالم والای مشترد طوردیکی زمینه نزول ایدوب ٭ یای عرشه
بساسی زمینه ضرب ایدنجه خرخال ماء ذلال نزول ایدوب ٭ عم مهربانه نوشی
ایله دیدی امدی قبل البعث صورتنی اولان حارغه ارهاصات فبیلندندر
اما بعد البعث نبیک هذه الکرامات هزار سال هجریی فربنده عین عرفات ظهوری
برکة قدوم سید الکائنات ایله معنای شندی شمار اولنق بعید دکلدیر والحدیث
والامر الحسی ای والاحادیث ٭ فی هذا الباب کثیره غیر ما ذکر ٭ فی هذا الکتاب بو
بابده اخبار بسیاردر ٭ ومنه الاجابة بدعاء الاستسقاء ٭ وما جاء انه ای نابیک
فصل ٭ ومن معجزاته تکثیر الطعام ببرکته ودعائه ٭ یعنی ایندکده طعامک
کیفیت وکمیت برکة حضور وجود ووصول دست برجود ودعای حضرت ایله ٭
بسیار اولمسی جمله موجات حضرت ندیی ٭ قال مصنف علیه الرحمة ببورو رحدثنا
القاضی الشهید ابو علی رحمه الله حافظا ابن سکره ٭ ثنا القذری ضم مهملة
وسکون معجمة ایله ثنا الرازی ثنا الجلودی ضم وبا فتح جیملة ثنا ابن سفیان ثا
مسلم بن الحجاج صاحب الصحیح ٭ ثنا مسلمة بن شعیب ٭ فتح شین معجمة
وکسر موحدة اولی وتحتیه ساکنه ٭ ابو عبد الرحمن النسابوری ٭ ایکبوز فرقه التی
سال جهیزه مکه مکرمه ده دفین حالی عطر نالی اولمشدر ٭ ثنا الحسن ابن الحسن
فتح وسکون تحتیه ایله ٭ ثنا معقل ٭ فتح میم وسکون فاف ایله ٭ عن ابی زبیر
بالتصغیر ٭ حافظ ثقة ٭ عن جابر ان رجلا الی النبی صلی الله علیه وسلم ٭ فانزاله یا
نا طعامه شطر وسق سعیر ٭ وسق فتح وکسره واوله الذی کیل بحمارنی ٭ فازاله یا
کل منه واقامته وصیغله ٭ ای کذالک فجعلا ٭ نوعان اوبعمهما فنهما مصو
یان ٭ حتی کانه له فاتی النبی صلی الله علیه وسلم فاخبره فقال لو لم تاکله لا
کلتم منه ولقامت بکم ٭ وفیه ثنا سفیان ٭ اصحابدن رضی الله تعالی عنه ٭ بو رسله اداره

طلواحیه

طلواخبرا ولشرکه برکسه درکاه معلا جناب کبریا به سؤال کلوب نوالدجوی
اولدقده نیم وسق جو احسانیله اطعام ببورو ب بنجه مدت اول کسته
دن ومهما ابله ثنا ولدن کف ید اخذ یدر ٭ اکم کال نفصانی بلمك
ایجون کیل ابلدیی بوحرکت ابله برکت پایدار اولیوب ٭ ابله حضور سرودعا
له کلوب عرض حال ابلدکده ببیورد بکرکه ٭ اکر سوء اول جوی کیل وجربه
ایله سبدك عیال ومهما نکله مدة کم تناول ایدردیکز وهذه بقایای الله باقی
قال ایدی دیو ببیورد یلر امدی برکت مجهولات ومبهمات ندن اکثر وقوع یا
فته وفی ید ٭ ولسان صوفیته دن المعلوم بشوم بو معنایه عاثر در
زیرا هر کامل ومعلوم مقداری اوزره نوکل اولنوب اما ترکنده هولایه ایکا
انکال سبی ابله برکتی جالیه اولوره ومن ذالك حدیث ابو طلحه انشهر رمضان
صفة حدیث ابو طلحه فی الحبشی خبر من فاته ٭ ثنا ابنی ابله محمد ٭ حضرت سلطان
عالم در ٭ وروزحنینده ٭ بکر محلق حول سبر نان ٭ مشرکین بنع بی در یغ الی
طلحه ابله فتاده مغاره هلال اولدقاری شهر تبابدر یعنی ابی طلحه رضی
بنی اولان خبر صحت اثر بدر برکة سید البشر ابله فکثیر طعام هم ٭ السندر
واطعامه مبارکه صلی الله علیه وسلم لی نیف اوسبعین رجلا من افراصی ای
قلیلة ٭ من شعیره جاء بها انس تحت یده ای ابطه فاویها فنفثت ضم فاو
تشدید ٭ فوقیه اولی ثانی انکشت ابله چند پاره قلمق ٭ وقال فیها ما شاء
الله ان یقول ٭ وامر بعشرة عشرة حتی اکلوا القوم کلهم الحدیث یعنی نازیه هما
نهاره اسری علیه النهاهشناد ٭ وباهفنا دکسا طالدك خبر شعیر ابله
اطعام وسیر ابلدیی کده اول فرصی جوی انسو رضی الله عنه ٭ زرد ستده ٭ بنهاك
ایتدیکی حالده ٭ حضرته کنور مشی ابدیی ٭ شاه عالم اونان پاره یی نفثت ٭ وبارا
پاره ٭ یلدیی فی الحال ٭ ایدوب ٭ دعا ونثا واسماء ٭ براسمله ٭ رطب اللسان اولوب
احیاء ٭ واصحابدن اوتوز اوتوز نکلیق تناول ببورد یلر ٭ اکل قوم لبیر اولوب جمله
وفا ابلدیی ٭ اول حضرتك اونوزه ٭ نثر یلدیلر سنا امر بی سعد نفی ٭ زاد یلك جمله کز
حول لربنه کنجا بش بیدر اولدیغنده ندیر ٭ وحدیث جابر فی اطعامه صلی الله علیه
وسلم یوم الخندق الی ٭ رجل هی اصاع شعیر وعناق ٭ فتح عینله اولاد موزدن
بك یاش ٭ رسیده اولبان ٭ یزغاله در ٭ وقال جابر رضی الله تعالی عنه ٭ فاقسم بالله تعالی
لاکلو حتی ترکوا وانحرفوا ای انصرفوا ٭ وانا نضع ثناه بکسر الحاء ٭ ویرمه ضم مو
حده ابله مجرد ٭ ومدردن ٭ مصنوع فیدر ٭ منفط فتح نا وکسر فا ٭ مغلی ولتنور
طا ٭ ومهملة ابله ای تغلی کما هی ٭ ما کافه لدخول الکاف علی الجملة ٭ محتبزة در
وهی مبتدأ وخبری محذوف در ٭ ای مثل ما هی قبل ذالك ٭ ربلنا اولور
وان یجیئنا بالخبزه وکان رسول الله صلی الله علیه وسلم یضع فی العجین والبرمة
وبارك ٭ رواه عن جابر ٭ سعید بن منصور ٭ بکسر میم ابله محدود ٭ وبا منصور
وایمن فتح میم ابله سعید اوزره ٭ مبنی ٭ معطوف در ٭ ایمن حبشی مکی ومادری
رابله سید ولد اوم صلی الله علیه وسلم اولان ٭ ام ایمن رضی الله عنها در ٭ اول افنا
مشرف اعجازجنا بندن مساطع ٭ ولان ٭ تکثیر طعام فتح الندن جابر رضی الله عنه
عنه بسط سزاولدیغی بیورد یغی خبر درکه غایی غریبی اصابدن هاریکسنی
برصاع شعیر ٭ وبر بزغاله ٭ ایله اطعام ببورد قلری ٭ در جابر انصاری بارفسم
بیوروب بحق روزی ٭ وهذه عالم جل شانه وعم نواله اهل هندن بالی اویرسان

ضلالت
ضلالت
ضلالت

برسار معوة از اولد بلره تاكم سير اولوب نزل تناول وشبعات ودشاوا متصرف
وروان اولد بلر هو قدرخ استشدان ده كافي الاولد چوشان وغلبانده وخمير خراي
نادر تنور ده پاني وامازه ايدي حضرت سيدالثقلين جلاب لعاب منبعثندن جمرو
دبكنه برفطره مزج ايلبوب دركاه حضرتده بركت استدعا واسعالت ايتدكلرنده جابر
انصاريدن سعيد وايراد جنابلرندن جرو روايت بيورمشلردر وحديث ابي ايوب
ابي ومعاذ الك حديث صحالدير زيد الانصاري النجاري البدري قبريناره حضرت
بهاخانه اسراعليه النهايادر وفي غزواة القسطنطنية وماتوفي عنده بالقسطنطنية فقبر مع سورها انتهى ضع رسول الله صلى الله عليه وسلم والبي
بكر من الطعام ذهاده ضم زايله مقدار معتنابه دره مايكفيهما فقال له النبي
عليه الصلوة والسلام ادع ثلاثين ممن اشرف الانصار فدعاهم فاكلوحتى تركوا وما خرج
قال ادع عشرين فكان مثل ذلك ثم قال ادع سبعين فاكلوا حتى تركوا وما خرج
سلم من احد حتى اسلم وبايع قال ابوايوب فاكل من طعامي مائة وثمانون رجلا
وكان عشرين اكلوا بعد المائة طبراني وبيهقي تخريجلرنده واصله ربيعة ثبوت
اولانه اجبار تلركه ابتداء حجرنده طيئه لرندن منوره ده مؤكبها ايوب
بيغمبرك سراي دلالتي ابي ايوب انصاري عن نزول اجلالا ارزاني قيلوب
تابنه تكميل بناي مسجد منظم چند روز ضرب سراپرده عزت بيورد قلري
اثناده بني ولي التوفيق ايله جناب صديق حضرتلرينه مقدار كفايه طعام
ايله بسط سفره اعتذار اولسيدي ابو ايوبه زحمات بيورمكله اعبار انصار
ردن اولوب كمسنه دخي دعوت خوان اوله اول كمسنه لري دعوت ايدوب
انلر تناول تشبع نام حاصل اولدقدن صكره بنه برموجب اوحه ايوب هفتاد نفر
كمسنه لري دخي دعوت وكافي الاول تناول ودفع كرسنكي قلديلر حالبه
دعوت اولنان اشبالدن برزد تهي مايكفيرون خانه اولدي الا النهايه
تاقيامه داخل دارالسلام اسلام اولوب مشاه سرا جنبا عليه اكمل التحايه
نصرتنه وجهاد على الاعقاب له معيت بيعت ايلديلر خالد بن زيد بيورديكه
اول روز فيروزه بركة حضرت فاقله سالار انبيا ايله بغ طعام معهود
قدن بول سكسان نفر كمسنه اكل ايلدي وعن سرة من جنوب ضم جيم
ودال هو باقتح معهما او بكسرهما شابات تغيير وحديث سهل بن جندب اداسي
ايدي انبي النبي صلى الله عليه وسلم بقصعة نخ قاف ايله نحاس وشتردن
بر داخنه كاسه دره حتى الليل يقوم ويقعد اخرون جمله مسئالة قالا
غب وتناول بني هيئة در يعني سلطان سرير لولان عليه السلام مادامت
افلاك حضورنده بوصحن بربان احضار ايدوب فوج فوج حواريلرنده كان
بامعاونه تناول ايدوب از بام تابه شام اعزا ايبوب بركروه فالغار ويكري اكل
بربانه فعودا بدوب در كاراولور لودي رواه الترمذي والبيهقي والنسائي
عنه ومن ذلك حديث عبد الرحمن بن ابي بكر كنا مع النبي صلى الله عليه وسلم
ثلاثمائة ومائة وهو لغة في مائة وثلاثين وذكر في الحديث مشهور في
صحيحين اولان اولان خبر پسر صديق دخي نكثير طعام مجزم سند نذر بيورمكله
بنا معاشر اصحاب كرده امدك شمع بزوحضرت محمد منبعث نبوت يوز اون
كشي ايدوك انكه صحن صاج من طعام وصنعه شاة صبغه نابت بجهول

وبابناي

وبابناي فاعل ايله متكلم اولق محتمدر وابجاز بليغ بابندن ركة بسط
كلام اولسه نوبخ وسلخ وقطع ايدوب اطناب لازم كلوردي مشوي
سواد بطنها مشوي بناي مفعول وبا فاعل ايله در ومراد خاصة كبدر
امدي اصل جبايت كبدا ولمغله تخصيص بالذكر فلندي وقيل القلب
يعني صغار ايجون بركبل خمير نان طبع وبركوسفند ذبح وسلخ اولنوب خبز في
كتاب غلندي قال عبد الرحمن وابم الله تعالى همزة وصل وبا قطع وضم وكسر
مبدله الفاظ قسمند نذركره اصلي وابم الله ايدي جمع ابمن ابي قسم الله بر
كذا الله مامون التلثين ومائه الاوتحذف منه فتحاتنشد بدا ابي ابن حرة
بفتح الحاء ونفتح ابي قطع له قطعة من سواد بطنها ثم جعل عليه السلام
منها قصعتين فاكلنا اجمعون وقصل بفتح الضاد في الماضي وضمها في الغابر
وبكسرها في الماضي وفتحها في المستقبل ابي وزاده في القصعتين فحملته على
البعير بخفيق فرزند صديق بالصدق والصفا قدره وبركات خدايه
باد قسم بيورويوب يوزاونوز كشيدن برفرد فالحدي الاول جمع كبا بندن
رريباره قطع ايتدلر بعد از سيدالورى بهم شانده ابكى كاسه بزركه نهاد
فلبوب جمله فراندن تناول ايلدك بينه قصعتين ده بقيه بربان كاكاف
فالوب اول فضله بى بعيره تحميل ايلدم ديو بيورمزه ومن ذلك حديث عبد
الرحمن بن ابي عمرة قال الانصاري عن ابيه ابو عمره رضي الله عنه حرب صفين ده
جناب علي المرتضى كرم الله وجهه حضرتلرى ايله معيت ايدوب جانب
ظلاقدن جام لبريز صبانى شكست اولمشدر ومثله ما تندر وايه عبدالله
حمزة بن الاكوع وابي هريرة وعمر بن الخطاب كما راواه ابو يعلى فذكروا
فخصصته فتح مبعبع ايله مجاعة شدة اصابت الناس مع النبي صلى الله عليه
وسلم في بعض مغازيه فدعا ببقية الازواد جمع زاد وباء بقيه زائده
فجاء الى حل بالحنطة فتح حاء ومهمله مشلث وباء تحتيه ايله شيء يسير من الطعام و
فوق ذلك واعلاهم الذي باقي بالصاع من النمر فجمعه على نطع كسر وفتح نون
مع سكون فلطام بساط من الادم قال سلمة فحزرته فتح حاء مهمله وزاي
وسكون را ايله تخمين وتقدير كريضه بفتح الراء وسكون المعجمة والضاد
المعجمة وقبل بكسر الراء وصوب لانه للهيئة والفتح للمرة الربوص كالجلوس للا
نسان والبروك للابل الصغرة اشي من المر فقله تحرز اشارتدر فتح دعا والذي
باوعنهم اي ازودنهم تابعي في الجيش وعاء كسر واوله اناوظرف الادم وفي
منه مولود در اهل الارض لكفاهم والحاصل راويان نبويه بوجهله صحيفه
نكار بيان اولوبركه سلطان عليه سلام الله المعبود ايله بعض غزاونده
ناسه بغايت الم وكبر سنكي طاري اولدي بس مائده نوشه لري براي تبرك
احضار وفرمان انكبر بركسه بقيه زادندن انلرك نوالة ايله كلوب حمد بيان
كثرة وقلته زاد معهودن ما فوق ومازاد في احضار ايله ايدن انجق بر
كيسه ايله ورود ايدردي حاصلي بر بساط ادم اوزره جمله سي جمع ايدي
راويه خبر سلمة بن الاكوع بيورركه كما جمع من الازواد ربضه مثل اسابشي
قليل تخمير ايلدم بعد ذلك نبي خدا عليه التحايا ناسي ظروف واوانيلرايله دعوت
ايلدي عامة مؤمنين بر رفيق دلخواه النوى املا ايدوب بسكره ظرفني مالامال
انمدك ذات قاليدي ومائده اصليه اولان زاد وخرمادن زياده نوالدن فالدي

اول خیر کثیر مقتضا سجده اکرم جمع اهل زمین اول نواله مجوز اثاره ورود ایده لوری
وارادة الهیه ایله جمله حصه باب اولوب جمع عالمه کفایت ایدیجک وعن ابی
هریرة النبی صلی الله علیه ان ادعوله اهل الصفة ختم وتشدید بله فقرای مهاجرین
دیرکه بی مسکین وماوی صفة مسجد شریف ابوانعیم دیمشدر یعنی هفتاد و یا بوزدن زیاده
ونقل سهروردی فی العوارف وصاحب الکشاف اوزره ورتبوز مقداریجه برره کرام
ایدیلر ابوهریره وابو ذر ووائله وسعد وعمار وعقبه بن عامر وسلمان وبلال
وصهیب وحذیفه اول کروه عالی سلسله منسلکین ایدیلر فنبعضهم تشدید مفتوحه
ایله تفحص معنایینه جمع جمعتهم توضعت بمعنی ایدیلر صحفه فصعفة ملسو
طه فاکلنا منها ماشئنا وفرغنا وهی مثلها حبه وضعت الا انها فیها الی الاصابع
ابن ابی شیبه وطبرانی ابوهریره رضی الله عنه دن نقل ماندة روایت بیوردیلر نبی
انس وجان علیه صلوات الحنان بکا فرمان ایلدیکه فقرا ومهاجرین طرف عالیلرینه دعوت
ایدم بنی اهل صفه بی تفحص وتتبع ایدوب جمع ایلدم حضور مزه برکاسه طعام
دفع اولنوب بروفق دلخواه اول طعامدن تناول واستیفا ایلدیلر بسطا اولندیغی
حالده نمدار ایله بشونه کم بافی قالوب هیچ اثر اکلت حضور نده کان طعامدن
نمایان ایدی بیورولدی وعن علی بن طالب رضی الله عنه جمع رسول الله رسول الله صلی
الله علیه وسلم بنی عبد المطلب وکانوا اربعین منهم قومه یاکلون الجذعة فیجیع
ویشرب الفرق فیشبع القوم فصنع لهم مد من طعام
مد آدم مبلغ مکیال وبا ملاء کف الانسان فاکلوحتی شبعوا وبقی کما هو ثم
دعا بفتیق ختم عین مهمله والتشدید بمعنی ایله قدح بزرك حشیی کله شربة
شربه ایله اوچ دوت کسیله یا الجفنة اردا ایدر وحشی یوا حتی رووا ختم واوله
وبقی کانه لم یشرب منه یعنی صدر غالب کرم الله وجهه جنابیندن ورلدی
کد برکروهی دورت باشر کوچك اول کرمکان مهمان نواز صلی الله علیه وسلم افرا
وخویشاوندلرندن بنی عبد المطلبی جمع ودعوت بیوردیلر انلر قرق نفر ایدیلر
برکروه دورت باشر کوچك تلذذ ایله اکل ایدوب اون التی رطل ایدی اون بش ایدر
مقوله سی ایدیلر لیتدا الامام علیه السلام ایجون برمد طعام زینب بیوردیلر
چون سرخوانه اماده اولدیلر جمله سی اول برمد طعامدن طعامدن تسعه
نهمنکاه جوع ایدوب سیر اولدیلر کالاول مایله اصلیه باقی قالدی
بعده ذابی قدح ایله مشهیا خضارا ایدوب هریری ریبان اولنمه لوشی ایتدیلر
کویا حضورا جلبا مشی کبی قدح مالی ایدی وقال انس ان النبی صلی الله علیه
وسلم حیانی بنتی زینب ام وان بدعوله قومه سماهم وکل من لقیت قد
عوتهم حتی املا البیت والحجرة واد صفه واوطدره فقدم الیهم نوعا
فتح فوقیته ایله صفر وجمار دن مصنوعه انار طلنت وسطیل اسافیه قوزمه
مرتبی جعل حبیسا دوغرو وارد ایله قرق طعام فوضعه قدامه ای بیین
بدیله وخمس ثلاثه اصابعه وجعل القوم یتفدون منه دال مهمله ایله منتو
حله ایله حلاوغشا غدیریوب یخرجون وبقی النور نحوا کما کان نحوا حال من النور
لعل صحابیدن اوزره انس رضی الله عنه برفع کشایش عروس روایتدر که شاه
عالم صلی الله علیه وسلم ام المؤمنین زینب بنت جحش رضی الله عنها یه تزوج وفاء

وفی نسخة فندم

وفی نسخة فی النبی

وفی نسخة واکلنا

وکانوا وکان القوم
اشد بیان

وفی نسخة لتفرغ بلام
الاص بعد الفاء

فیما ایدیهم

وزفافندی

وزفافلری انشاده رجالدن برینجه کسنه حاضر بعد تقریبه دعوت اتمکله
امر واسم ورسملریله تخصیص بیوروب هر دوچاریاولد فلری دخی دعوت
ایله دیو نعیم ابلدی برموجب امر عالی دعوت خاص وعام ایدیلر نامنزل
هابونه صفه وجمعه سی مالی مال اولد فلرنده حضرت سید الوری ربیع صانع
مقداری فرمادن روغن واداره ایله امجنه تیرحما مائدیی برطعام سخی
ایله تقدیم سفرای اکرام ایدوب بشکاه مسافرینه نهاده ایلدیکی وسله انشکشت
نور سرشتی اول خبسه باندرویی جمله سی تلذذ به شروع وتناول ایدوب
شبعا یبرون اولد یلر ظرف معهوده طعام کما کان باقی قالدی وکانت البوم
احد ایله اوانثنی وسبعین حافظ مائده طعام اولانلر بنمش برو یا بنمش ایکی نفر
ادم ابدیجی وفی روایة اخری فی هذه القصة اومثلها روایت کرده وبنمه
زینب وبا تظیریجی ولمعة صفیه قصه سنده ورود ایلدیکی ان القوم کانوا زهاء
ثلثمائة فانهم اکلوا حتی شبعوا کسباء موخذه ایله یعنی قوم ایجون مقداریکه
اولوب سیر اولنجه اوانلرده طعامدن تناول ایتدیلر وقال ارفع رفعة فلا
اری حبه وضعت کانت اکثر ام حبه رفعت بصیغة التانیث علی بناء المجهول
فیهما ولعل التانیث باعتبار مع النوم من الاجابة ولا یبعد ان یکونا
بصیغة الفاعل للمتکلم علی ان المعمول محذوف والتقدیر وضعته او رفعته
راوی نقل اثر بیورر کله ول حضرت بکا فصعه یوم فعلدا مایلدیی دخی امثالا
لامر تعالی حیث رفع ایلدیم ملیم کله وضع صحن ایتدیکم حیث فی یسارا ولکم بارفع
بارفع ایتدیکم حالده مرحالدن مرحالده زیاده اولدیی نعم حظوظ برکت وتعلق معنی حیث رفع
قصعه ده بدیدار اولمق محتمل بر محتمل در وفی حدیث جعفر بن محمد عن ابیه عن
علی کرم الله وجهه امام صادق بن باقر پدرینه دیکوار لوزنده بن رضی والدیی زین
العابدین جدی صفدر غالب علی بن ابی طالب حضرتلرندن مسلسلا سلسله
جنیبانه روایتدر که ان فاطمة طبخت قدرا فلکن محل ارادة حال فبلتلذذ ایی طعام
قدرا لعلها فتح غین معجمه ودال مهمله ایله وجهت علیا الی النبی صلی الله علیه
وسلم لتخبره بها ای فجاءها فاخبرها فرفعت منها لجمیع نسائه ثم
قال له صلی الله علیه وسلم وتعالی ثم لها ای لاولادها ثم رفعت القدر فاذا لها
لتفیض ثم فوقیة لتفور وتسیل قالت فاکلنا منها ماشاء الله یعنی فاطمة
الزهرا رضی الله عنها برقدره فوتلق طعامی طبخ ایدوب جنابی علی کرم الله
وجهه حضرتلرینه ارسال ایلدیکم نشریفی بیوردیلر
بیله جه تناول بیورلوشاه عالم صلی الله علیه وسلم حجره سرهابه قدم نزول
قدم نهاده عز ونشریف ایبوب بیوردیلر که اول طعامدن بر کاسه زوجات طاهراتك هر بیرینه بولنوب ارسال قبیلنه پس نشریف اولنوب
فرستاده بیوردیی بعده ذاتلری تنفیس وطهارتلرینه بعد ما جناب فاطمة
بیت الحزن بر صحفه طعام قرف اولنوب ارسال نعمت مبارکه
رفع اولندیی حالا نکه هنوز جوشیده ایدی فاطمه الزهرا بیوردیکه اراده حق
تعلق ایتدیکی مقدار بزلر اول طعامدن تناول واولوعلیه الصلوة والسلام
عمر بن الخطاب الی یزوره تشدید واو مکسوره ایله اربعه راکب مرافس
فتح هرو معلنبره بیتدن مبالغه برلله احمر اسم قوم عرب یقال لهم بنو
خمس وهو من الحماسة وهو الشدة والصلابة فقال یا رسول الله ما هیی

هاهي الاصوع ضم واو له جمع قال اذهب فذهب فردوهم منه وكان قدر
ردوه قدر الفصيل هنوز شير مادر دره فصل اولتان كوجك شتر اترابض بكسر
المؤخذة البارك من التي بها لمقدره ويقي محاله من روايه دكير خبر مبتداء
خبر مبتداء مقدر اي وهذا الحديث من روايه دكير ضم دال مهملة ايله وفتح كاف
وباء التصغير ايله وروايه العزفي بالزاي بدل الدال الاخمسي شبه لبني وهو
وهوابن سعيد بالتصغير او سعد المزني وله صحبه ومن روايه جزيره يعني
شاه انبيا عليه اصفا التحايا فاروق منع الجنابه فرمان ايلديكه فبلده اخمسون
دورينور نفر دلاوران طرسنوداري بعلي زاده ونواله ايله عمر رضي الله عنه يارسول
الله اشارت بيورديغنده زاده همان برنيچ صاعدر رهجار صدنفر درلرايله بيجه كوايت
ايليه ديدكده حضرت فخر عالم وار بومقدار ايله الدرى تزويد اب ايله ذبوب عودني
امتثالا لامره واروب تقسيم ايلدي اما اول زاد شيخمكاه كوجكي استيعاب ايدر مقداري
عرهادر شبي قليل ايدي بعد التزويد بي كم وكاست مابقيه اصليه عرهاباني فالدي
لوخبر معجزه اثر دكيز اخمسي وجريرطريقندن براورده لسنوا ابوداود عليه الرحمه در
ومقوله مبتدأ من روايه النعمان بضم النون بن مقرن تشديد راي مكسوره وسكون
قاف وفتح نون راايله وهو اخمسي من مزينة بونلر هفت براد راندر كه جمله سي صحابي
بوذ بشان ابديلر رضي الله عنهم الخبر رفعله خبر هذا بعينه خبر مسبوق ماابتدي نعمان
رضي الله عنه النعمان كروايتلرنده من غير زيادة ولا نقصان بوحديث فروبدر الا انه قال
اربعمائه راكب من مزينة لكن احمد وبيهقي روايتلرنده نعمان رضي الله عنه
بحاي اخمسي فرمايله ايله روايت بيوردي امدي تعدد قضيه مقتضي تعدد راوي
ومع ذالك سبب دعاء حضرت وعظمت شانجا لبثت ايله شبي تلبثه تكثيري
فبلنه نذر حديث جابر في دين ابيه بعد موته وقد كان بذل لغرماء ابيه
اصل ماله فلم يقبلوه ولم يكن في شرعهم شيء الا بيسانه او تحليل جابر او ابيه بذل المال
معجله ايله اعطا ومصاله ايله عوض مقتضاسنه دركنار فتح كاف ايله وفا ديمكدر يعني كاروي
البخاري حديث جابر رضي الله عنه دركه بعد از وفات پدر ادايي ديني قضه سيدره
ماحصل بدر يا غير بدر بيسه طيبه وتحليل محصول اندن بالجمله اعطا ايدوب ديمكه
وفا ايتمسوب دايتلر عدم قبول معامله سيله اشعاري في اوه النبي صلى الله عليه وسلم بعده
الخ امره بجذ هاتخ جم وشد دال مهمله ايله بمعنى القطع وجعلها بيادره تخ مؤخذه
وكم دال مهمله ايله جمع بيدره حرمني اصوليها فيش تبها دعا فاونيه جابر
عرضاء ابيه وفضل تثليث ضاد معجمه ايله والفتح افصح اي ازدن مثل ماكانوا
يجدون فتح وكسر جيم وتشديد دال مهمله ايله كل سنه وفي روايه مثل ما اعطاهم
بالاخره جاد سال عمر مشكر صلى الله عليه وسلم خطر نزبي كاثرات تخيلي قطع ايلرو بجاي
خوبشي كومه كومه فلقه فرمايه بيوردقده تكرر جابر جهر سايي اسنداد اولوب حضرت
سلطان رسل بهاي وشرات هنا يه سنده بصير وزمبر بسنان قدوم تهاده تنزيل خبر بيورمغين
بركه قدوم شرف لزوم برله جابر اول غرامي وام بدري ايجون غرمايه اعطا وابقا ايتدكدن صكره
عرسال برجيمه قلنان مالك اصليه مقداري بنه زياده فالديغني عمر سي ظاهر اولدي
قال وكان الغرماء يهود نصيله خيركان طائفه يهود علمت ايله غير منصرف در فتحبو
بكسر الجيم عن ذالك جابر رضي الله عنه بيورركه دايتلر قوم يهود ايدي ليسي بسيرده امر
كثير حصول بذيره اولمدن نعت كتان سبابه كزيده خبرت اولديلر وقال ابوهريرة على
ماوراه البيهقي عنه اصاب الناس مجاعة فقال لي رسول الله صلى الله عليه وسلم هل من شيء

من نبقيته

من نبقيته وتنكير شيء براي تقليل در كه مطالبه ده مبالغه مفيد اولور وقلت
نعم شيء من التمر في خرقة مزودة كسر ميم وفتح واوله انبان فاتيته به فادخل يده
فاخرج قبضة بضم القاف اي قدر من القبض بسطها ودعا بالبركة ثم قال ادع
عشرة اي فدعوتهم فاكلوا حتى شبعوا ثم بالنصب كذالك حتى اطعم الجيش كلهم
كلهم وشبعوا رواية بيهقي اوزره ابوهريرة حوشه جين حرمن روايتلرنده برسفره
ده ناسنه مجاعة نطديد ايصابت ايلديكي سيه سالار رحيل انبيا عليه ابرك التحايا
بوبنده سوء شايان خطاب ايوب بانلك اكله صابح بعضي لوالك وارمديغي
ويدكلرنده ابنا بخه مدة برمقدار خرما بولنوب بدح احضارنه فرمان ايلدي
حضور عن نزينه محض ايلدم وست محمد بيوسفي دروني ابنا بخه براد حال ايلدم وبركفه
حرما اخراج بيورديغي مبارك الدوحا بسط وركابنيله شناخوان اولوب اون نفر كسنه
دعوتنه امر ايلديكي تشديد ايدوب سيراولنجه تناول ايتدلر بعد ذالك الاول
ان اوچ كشي دخي دعوت بيوريلوب اوتراو تركليوب تناول قلنديكي بوزنيبا وزره باغام
عكر يرساز معدة از اولديكي امديكي تخصيص بالعشره بيورلديغي عدد عشرك فضيلتنه
اشارت اولوب تنكير ليلة قدر وتخ وعاشوره في العشر وانمناها بعشره كاملة ايات
كريمه نوبه اعداد مذكوره فضيلتنه شواهد در وقال خذ ما جئت به وادخل يدك
وافبض منه كسر مؤخذه براله ولا تكبه تخ تاوفوقيه وضم كاف وتشديد موحده
مفتوحه وريا مضمومه ايله اي لاتقلبه فقبضت على الكثر فما جئت به فاكلت منه
واطعمت حياة رسول الله صلى الله عليه وسلم وابي بكر وعمر الحان قتل عثمان فاشتهب
بصيغة المجهول اي سلب مني فذهب بعض فخر عالم صلى الله عليه وسلم وكرة وكنورد كلمه
اسابخه بي حفظ ايله والك صوف واوجلبوب وانبانى فروبرد فلده ديونغم وار
ابنديلر سرمايه اصليه دن ماذا دحرما فبضه دسقيه كنوروب مدت حيات نبويه
وعصر خلافته صديق وفاروقيده واد اوزره تناوله وغيريلره اطعام ايلديكم نلجا
بعذى التوبره هي تلك اوتوزبني سالم شهاد تنده كلفه اول غزه مباركه ايله
تعيش ايلدم بعده وانساد زمان ايله غائب وتابديدا ولديكي وفي روايه اي حسنة
للترمذي فذهبت من ذالك الفم كثر كذا نعقد مقدار ماحوله دن كنايه در
رمح وسق في سبيل الله عز وجل روايت كرده برآوردده دركه بدرستي اوحرماي منعم
دن واه حقده بذل ايجون نخله بجه وسق نخيل ايلدم بيورمشلردر وذكرت مثل هذا
الحكاية في غزوة تبوك اي من الترواني وان التمر هنا ايله جمله خايه در
كان بضع عشرة غزة حال الكي حرما بكر محانا ندت نقصان ايدي ومنه ايضا
حديث ابي هريرة حين اصابه الجوع فاستقبله النبي صلى الله عليه وسلم
فوجد النبي صلى الله عليه وسلم فوجد النبي عليه السلام ابوهريرة لبنا في قدح
قد اهدي اليه وقد اراد ان يدعو اهل الصفة قال فقلت في نفسي ما هذا اللبن
في اهل الصفة احق ان اصيب انا منه شربة اتقوى بها فدعوتهم اي
فحضروا واذكروا ابوهريرة او النبي صلى الله عليه وسلم ان يسقيهم فتح وظم باد
باء تخبه ايله مجعلت اعضو الرجل فيتعب حتى يروي فتح باء واوله قم باخذا
الاخ حتى روي جميعهم بكسر الواو اوبظمها بصيغة الجمع بعضي اوقع
بركت دعاي خضر ايله كثير طعام بيلندي روايت كرده بخاري اولان حديث
ابي هريرة رضي الله عنه كه موفي اليه جنابيله الم وجوع اصابت ايدي كبي حيران

نبقيته حملت

وروي بضعة عشرة
والاقل قاو لادلى
نحو الثلاثي

خضرت سید الوری علیه التحایا و ایدیکه بر شیر نفحص ایده چون بر قدح شیر شربا
بولدیکه خضرته برسم هدیه اهدا اولنمش ایدی شاه سریر اصطفا اکا فرمان
ایلدی فقرای محلها مهاجرین اولان اهل صفه یه دعوت ایده ابو هریره کلوب از
دروننا ایدرکه هو مقدار شیر اهل صفه یه نه سیر ایدر دیه کلکز بن یکدمه بو قدر
شیر نوشی ایمکه قادرم شاید بکا وفا ایده یا اغدیه و شیر بسیر ایله فوای بدن خصوصله
احوج و جدیرم دیو حاط کذارم اولدی امتثالاً لامر الشریف اهل صفه یی دعوته
شروع ایلدم مجلسده هپ اون اوچ ده اولدیلر راوی نقل روایت اولورکه شیر
له اسقایه اول خضرت بکا اوبدوب ابتدا فدح شیری برینه صونردم بریان
اولنجه نوشی ایدردی بو نوبت اونجه زیاده اهل صفه شیر شیرین کوارله
زیاده اولدیلر قال فاخذ النبی علیه الصلوة والسلام القدح و قال بقیت انا و انت کما
کنا بقیت لیصح علیه العطش و انت بعده فاشرب فشربت ثم قال اشرب و زال یقول
ای کلما اشرب حتی قلت لا و الذی بعثک بالحق ما اجد له مسلکا بحملک جواب
نعم و یا مقام تعلیله امتنانی مبین مستانی اولنه فاخذ القدح محمد الله تعالی و سمی
و شرب الفضله راوی بیورکه جناب رسالت مآب قدح شیری دست کرم پیوست
ایلوب شکر بر خطاب اولدیلر که اشرب ایها الرجل اقدح بر و سن فالدقه او نور نوش
ایله بیوردی بندمی نوش ایدم بعده ذا بینه ایچ دیو کرارا و مرارا لطف نکا بیفزود
خالی اولمدیله تاکه بذات پاک حضرت جهان آفرین جناب شریفی حقله کافه
خلقه بعث ایلدی تکرار شربه مجال و اقتدار بولنیوب بدم کاسه لبریز الوب بلخ
مولی اوزره سکر فشان حمد و ثنا اولدیغی بیفته شیری هنیئاً مریئاً نوش ایلدی
لمشکله عائیت دیدیلر حمله انسی و جان و سرور و شوق فی الحدیث سائی القوم اخرجهم شبعاً
رواه الترمذی و نبه تنبیه علی وجه حکمه فاخبر ابی هریره عن القوم مع الابهام الی فوته
وجه عن ابصار الابشار لا سیما حال المخمصة و الاضطرار و فی حدیث خالد بن ولید عند
العزیزی اتانا اجر النبی صلی الله علیه وسلم بشاة و کان عیال خالد بکسر العین المهملة
کثیرا یذبح الشاة حال و با استغراق و لام الشاة للجنس فی حکم النکرة ای فکل یذبح خالد شاة
فلا تبقی فتح فوقیه و کسر موحده و تشدید دال مهمله من بذا یبذ اذا فرقه عیالا عضیا
عضیا و ان النبی صلی الله علیه وسلم اکل من هذه الشاة و جعل فضلتها ای بقیتها
فی دلو خالد و دعا له بالبرکة فبثر فتح و ضم مثلثه ابله ای اکثر و فی نسخ بالنون
و المثلثة ذا لبن فاکلوا و فضلوا ابی دخلوا فی زیادة البرکة ذکره ابن الدولابی ثم
قال حملته ابله انصاریا زائد ذرا و جبوزا و ولد بین الحمیری عرج نام لمحاذرة دولاب
کردون نما لها سندن فراغت و جانب عقبا یه رحلت ایلدی و الحاصل بو نفر دولاب
علیه الرحمه اداره دولاب روایت اولورکه جناب خالد حضرت سلطان عالمه جزیره
صالم برکو سندن اعطا ایلدیکی مع هذا اهل بیت خالد بیسار نفوس اولغین ذبح
شاة اسناسنده عیالنه حصه افراز ایلدیکی لازم کلسه استحوان فرقه فکلدوقدا تم دیو
ماحصل بر باندت اول حضرت تناول بیورولوب بقیه سین ولوسار طرف جرمینه اعطا
ایدوب برکتله دعا بیورد قلرنده عیال خالد ایچون طعام برزیاد اولوب نهایه
تا مثله اکل و سیر اولوب فزادهم بعدا و برکته دستبرس بولدیلر و من حدیث اجر
همزه ممدوده و ضم جیم تشدید ده راء بان نسبته ابله صاحب کتاب التربه ابو بکر محمد
بن الحسین البغدادی علیه الرحمه در فی نکاح النبی صلی الله علیه وسلم لعلی فاطمه
ان النبی صلی الله علیه وسلم امر بلالا بفضة من اربعة امداد و خمسة من دقیق

خبز

خبز و شعیر و خطه و بذبح جزورا بعضرته صیفه و مضارع ابله بذبح
و بکرده مصدر مضاف ابله لو بعثها قال فاتیته بذلک فطعن فی راسها
ای اعلاها بیده به تنزیلا للبرکة علیه ثم ادخل الناس رفقه رفقه لبقیة التوة
اجماعة یاکلون منها حتی فرغوا و بقیت منها فضلة فترک بتشدید الزای منها
و امر بحملها الی زوجه و قال کلی و اطعمی من عندیتی ای اتاکی و حضره بعنی
ای النکاح صفد رمحارب علی بن ابی طالب فاطمة الزهری رضی الله عنها ای زوج
او نزع مجوع خلق نحانه فاب فوسیع صلی الله علیه وسلم بلال حبشی بحاره بخ
مدد و برکاسه طعام و بر بعیر زنجنه فرمانی ایلدی بلال روایت بیورورکه
ادای حضرت ایدوب پشکاه حضرته احضار ایندکده بالای کاسه طعامادست
عجزه نا سیله طعن بیوردیی بعده ذا سفره منبرکه به کروه کووه اصحاب
و احباب نکلیوب بیوردیلر ناگه تناوله مبادرت ایندیلر سیر اولوب فارغ
اولدیلر طعامدن فضله فلان مقدار دعی دعا یا البرکه بیوروب زوجات طا
هرانه کلبنه ارسال و لب جنبان تنبیه اولوب بالذات الله تناول ایتسونلر و حضار
بالمجلس و الله بنه اطعام ایتسونلر امدی سال سوم تجدید حضرت فاطمه
جناب علی رضی ایله تنها نشین حجله زفاف اولدقده و فی حدیث انس رضی
الله عنه کما رواه الشیخان تزویج النبی صلی الله علیه وسلم بعض نسائه فصنعت
امی ام سلیم بالتعفیر حیسا فجعلته فی تور فذهبت به الی رسول الله صلی الله علیه
وسلم فقال ضعه و ادع لی فلانا و فلانا مخصوصا و من لقیت عموما فدعوتهم و لما رجع
بتخ الذال احد لقیته الا دعوته و ذکر انهم کانوا زهاء ثلثمائة حتی ملؤا الصفة
و الحجرة فقال لهم النبی علیه الصلوة والسلام تحلقوا بفتح لام مشددة ابله ای کعشرة
و اکا لحلقة معشر عشرة ای حلقة عشرة و وضع النبی صلی الله علیه وسلم یده علی
الطعام فی الطعام فدعا فیه ان یقولوا فاکلوا حتی شبعوا کلهم فقال ارفع ای رفعته
فما ادری حین وضعت کانت اکثر ام حین رفعت بصیغة المجهول فیهما و یا
صیغة متکلم معلوم و ضمیر نا نبث باعتبار الالبة تورا ه راجعة اخبر مذ
صدر و صلة راوی مثالیه جناب لدن زفاف زینب فصه لسنده منها
و هذا کذا رایدوب نقد نصه شاید صفیه رضی الله عنها سازو جلوه
جلوه کر منصه ظهور اوله و الحاصل راوی خبر بو وجهله نقل ایدر بیورکه
سلطان عالم صلی الله علیه وسلم زوجاتی حرم سرای بیوتندن برینی تزویج التی
سنه ماه رم ام سلیم روغن و اردنه ابله اهدیه ایدرکن اله طعام طبخ ایدوب سفره
اسا بر ظرفه نهاده و برسم هدیه بنمله مجلس سلطانی کونبر مغرستاده ایلد
کده اول حضرت بکاسه و صحفه فرمان و خاصه فلان فلانی و عامه هر دو
چار اولدوغی کشیلری دعوت ایله کوب امر ایدوب بر دعا مثالیله
حواتی دعوته و هم سوراست کلدکلرنده ترقدیی ترک ایتیوب سر خوان
سلطانی دیبشاله دعوت ایلدم راوی بیورکه ارباب دعوت بتصد مقدار
اصحاب عزت ایدیجک ناگه دهلیز حجره مالامال اولوب طرفت ادب امور
مکتب حکمت علیه اسنی التحیة اول کروه وارشکوه و نزاو نرخلقه اولدیغنی
اشارت و بعد شربه سن نبرک فصعد یله طعام اوزره سماه بیوروب بارونق
ارادة الله دعا و اسما ایله لب جنبان او ناطقه پرداز اولوب بو ترتیب
اوزره تناوله اغاز ایتدیلر حمله سیر اولدقلرنده رفع فصفه برله

وفی نسخة بصحة فاکلوا منها وفضلت منها وفی نسخة بحذف منها لعلی القاری

وفی نسخة فبشتی

ایدی بلحمرکه کاسهٔ نهادهٔ ایتدیکم حیند می طعام افزون اولدی ریا
حالنه رفعندهٔ می فرماد اولدی دیو بیوردی والکثری احادیث هذه
الفصول الثلاثه فی الصحیح وقد اجتمع علی معنی حدیث هذا الفصل
بصفته عن کثیر ونیف مؤخذه ایله ثلاثه عشرا والکثر من الصحابه روه
عنهم اضعافهم من التابعین ثم لا یعد بصفة الجهول بعدهم والکثرها
وردت فی قصص منثوره بکسر القاف ای حکایة ماثوره ومجامع مشهوده
ولا یمکن التحدث عنها الا بالحق علی وفق الصدق ولا یسکت الحاظ لها
علی ما انکر منها بعنی نیع ما واکثر انجار ونکثیر طعام فصول اخبارنک
بسیاری درج صحیفه صحیحه مندرج ذروا وی اوج تفرد زیاده صحابی
کرام کرام فصل مذکوره مقتدا ولدوغنی مجموع معنا اوزره توافق بیورمش
الدرد ذهی تابعین که ادرک اصحابی متعدد ی وفات کثیره وتابعین خبر
شریف فصل لطیف معنا سی مضمنا روایت ایدیلر وفصولی ثلاثه نک
غالب احادیثی حکایات ماثوره ومحافل مشهوده ده وروده یا فته اولوب
پیام راست ودرستدن خبری الزایله خبرداده اولغه امکان تاباب وما
لایلیق نسبتدن احتراز برله خبر منکر اوزره حاظر بالمجلس اولانلرنک
سکوتی اوحال وتایید اوره فصل فی کلام الشجر وشهادتها له بالنبوة
واجابتها دعوة صلی الله علیه وسلم نطق وشحن شانندن اولمیان درختلرده
اول سهم سروناخ بلاغ علیه الصلوة والسلام حصه بنه سخی ساز وحق بنوه
وصدق رسالتنه شهادت برله ناطق پرداز ودعوتنه اجابت امر عجب الشانی
بیان اندوه قال ای المصنف رضی الله عنه النبع الصالح بنا اجازته عن ابی
عن الظلمنکی بتشدید لام مفتوحه وفتح میم وسکون نون ابله عن ابی بکر
المهندس بکسر الدال عن ابی القاسم البغوی بالمعجمتین حافظ بغداد ورواوی
امام اکل احمد عن حنبل او جیور ان یدیلر تن عنکاو نعیم اوبلشور وصاحب
مصابیح محی السنة ابو الحسین البغوی تلک غیر یدیر نا احمد بن عمران الاخنسی
بفتح همزه وسکون مجمه ابله ثنا ابو حیان بتشدید التحتیه الشیبی بن عمران ابو
حیانی ادراک انیوب بینهما واد محمد بن فضیلک سفوطی تصریح کرده محمد
بتشدید وکان صدوقا ابو حیان علیه الرحمة المنان راست کلابدی ابو زرعه
وامام شعبی دن روایت بیورمشلر درعن مجاهد تابعی جلیل عن
ابن عمر عبادله اربعه دن جناب عبد الله رضی الله عنه الاله خضر نلر بدر قال
کنا مع رسول الله صلی الله علیه وسلم فی سفر قد نی منه اعرابی فقال یا اعرابی
این ترید قال الی اهلی قال هل لک الی خیر قال وما هو قال تشهد ان لا
الله الا الله وحده حال مؤکده لا شریک له وان محمدا عبده و
رسوله قال من یشهد لک علی ما تقول من دعوی التوحید والرسالة
قال هذه الشجرة السمرة فتح سین وضم میم ابله ما فبلدنه بدالدر طلح وباصوغ عربی
اولان درختلرده روهی بشاطی الوادی فاقبلت بجره قوله علیه السلام
هذه الشجرة تشهد علی حقیقة الاسلام فادعها فانها تجیبک قال فدعوتها
فاقبلت بخدالارض ضم خاء بجمه وتشدید دال مهمله ابله شق فی الارض
حتی قامت بین یدیه فاستشهدها فرایتها فشهدت انه کما قال ثم رجعت

الی مکانها

وفی نسخة حدیث هذا الفصول

وفی نسخة عن ابی عن ابی

وفی نسخة وقعت

الی مکانها بعنی عبد الله بن عمر بن زمین اوزره نشان درخت خبر اولورکه
برسفره جناب سردار انبیا علیه اکمل التحایا هو کب هابونی هلاز ملر بدن
ابدلک بر بدوی رخشی خضرت قریب اولدقده ای اعرابی نه محل سفرک
جهانه ارزوسک دیدکده اهل وعشیر نم جانبلرینه توجه فرا ایدیرم دیدی
یاغبار کرباضی خفیفت علیه اجمال التحیه بدوی یه خطابلا رانی بیورمت
یاسند برخبر مبین ورغبتلدا ولورمی دیدی بدوی ذالک الخبر نه کونه براولنه
دیدکده ذات وصفاتندن فریده وبی همتا اولان رب الارباب حضرتلرینه
وحدانیته هو بنم رسالتمه شهادت انکدیر بیورمشلر اعرابی یادعوای توحید
ورسالتنه کیم شهادت ایدر دیدی فخر عالم جوابلدا اولوب کنارروایده
یانهای اولان درخت سوی درکه شهادة دعوتنه ایله سکا اجابت ایدر
بیورمشلر بدوی لفظ ایدرکه اول درختی دعوت ایلدیغ علی ساقی بلا قدم
اغبال وزمینی چاک چاک ایدوبکمالده رومال ایبوب حضورنه قیام ایلدی
وحدانیته هو رسالت قضیه سنده سه پاره استشهاد بیورمشلر هوفه لعل وشکرفی
دهان نبوتدن صدوره یافته توحید وترکیب برحق اولدیغنه شهادت
ایلدی وبعد اذاه الحذمنه چای اصلیسنه رجعت ایلدی وعود بریده یا تصغیر
وبالتصغیر ابو الحصیب الاسلمی رضی الله عنه دیار خراسانده وقعه سنده غازیلر
رویراه علیهم الله ومنذ بره الله قال سال اعرابی النبی صلی الله علیه وسلم ایله فقال له
هل لذلک الشجرة رسول الله یدعون قال فمالت الشجرة عروقها وشاخها وشاخها وبین
یدیها وخلفها فتقطعت عروقها ثم جائت نحذا لارض نجز عروقها حالان
مندا خلان اومزادفان مغیرة تشدید مؤخذه وباشذرا ایله خفیف
فعنت بین یدی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقالت السلام علیک یا رسول
الله قال الاعرابی مرها فلترجع الی منبتها ساعاً کسر مؤخذه وقیاساً فتحاً
وفرجعت فدلت بتشدید اللام ای ارسلت عروقها فی ذالک فاستوت فقال
الاعرابی ائذن لی وصل حالنده سکون همزه وصله در وفی الابتداء بهمزة الوصل
وابدالها یاء ای وفی ان اسجد لک جواب اوقال لو اوت احدا ان یسجد
لاحد غیر الله لامرت المراة ان تسجد لزوجها قال فاذن لی اقبل یدیک ورجلیک
فاذن له بعنی بریده ی حضرت شاه رسل صلی الله علیه وسلم جناب بندیلرینه صدق
نبوتنه دالله برعلامت وبحه جویا اولدقده بیورد یلرکه شو درخته خطاب
ایلدکه مولاسنی دعوت ایدر راوی بیورمشلرکه اعرابی رسالتمآبه پیام خضرت
اولدقده یشوبوسه وجب وراسنده هیچ وناب وهم سو سرفرو ایلبوب بیخ
واصولی کسه اولدیغی بعدها جرحروف ابدرکه عبارالوده زمینی چاک چاک ایدوب
درکاه نبوتناهه وقفه کیر قیام ودرسم اعجاز خبر عقلاده ادای مراسم سلام
ونطق وکلام ایلدی اعرابی یه دیکم درختنه فرمان ایله فراکاهینه قریبنه
رجعت ایلسون دیدی اوایلنوب مکانینه رجوع وعروقنی ارسال وهموارلی
وبرقرار اولدی چون بدوی ومعجزه بویه مشاهده وایمان ایلبوب بکا امر ایله
حضرتکه سجده ایدیم دیوا سنیدان ایلدکده بیورد یلرکه اکر پادشاه جهان
امر بروی غیری یه سجده ایتمکه برفرد امر ایدیدیم نسوانه امر ایدرایدم ارینه
سجده ایدرلردی دیدیلر چون بدوی دست معجز پسوستی وپای عرش
پیمای حضرتی بوسه ایتمکه اذن شریفلرینه احسان غنی ایلدی تقبیله رخصت ویلدکده

اعرابی زجاج ودبل پاپوس شهبار عاریل ایله شرفیاب اولدی فالبوصبر رحمة
الله علیه تعالی حاجت لدعوته الانجا ساجدة فمشی الیه علی ساق بلا قدم
وفی الحدیث الصحیح جابر بن عبد الله پسر وپدر صحابیان جلیلان در رضی الله عنهما
الطویل نقت الحدیث ذهب رسول الله صلی الله علیه وسلم یقضی حاجته
فلم یر شیأ یستتر به فاذا شجرتین بشاطی الوادی فانطلق رسول الله
صلی الله علیه وسلم الی احدهما فاخذ بغصن من اغصانها فقال انقادی
علی باذن الله تعالی فانقادت معه کالبعیر المخشوش اخشاش بالکسر
حلقه اسا حشیدن مصنوعدر که درسین بهند اولوب بینی شتره نرماده قیلنور
وسهل الاصابه منقاد اولور والذی بالحق بعثه نبیا ورسولا الذی بعثک بالحق قائدة وذکر الله علیه السلام
فعل بالاخری کذالک ای مثل ما فعل بالاولی حتی اذا کان بالمنصف فتح میم
واسکان نون وکسر صاد وله میانه راه بینهما بیان وبائنا کیدا ولور قال النبی
علی باذن الله تعالی فالتئمتا درج صحیحه مسلم ده مندرج اولان حدیث جابر الصحابی
رضی الله عنه ورود ایله بکه سید الثقلین صلی الله علیه وسلم برای قضاء حاجت
بشریته رفته راه اولوب کندولره احیان انسی وجن دن ستر ایدر برشی مشهود
باصره حقیقتلری اولمدیکی درحال کنار وادیده ایکی درخت چشم حقایق بینلری دیوشی
اولوب اول جانبده خرامان وخطوه جنبان اوله رق شاه درختندن برغصنی
دست براورن ایدوب بکا انقیای ایله دیدیکی پس ستر محشر شوکتی قائدینه منقاد
اولدینی کبی اتباع ایلدیکی راوی خبر بورکه درخت دیگر دخی مانندیکی اول منقاد اولدیغی
نامیان راهده درختان اورتاسنده اولی خطوت قیام ایدوب باذن الله اوریه کرت
ومنضم اولدیغی بیوامر انکبن درحال اجتماع وبکدیگره انضمام ایله جواب حضرتی
یو شنیده قلدیلر وفی روایة اخری فقال یا جابر قل لهذه الشجرة یقول لک رسول
الله صلی الله علیه وسلم الحقی بفتح الحاء ای انضمی بصاحبتک حتی اجلس خلفکما
فعلت ورجعت وفی نسخة رجعت ای انشقت حتی لحقت بصاحبتها
فجلس خلفهما بعض روایت کرده جابر اوراینده بدر که ای جابر کنار وادیده اولان
درختده ابلاغ پیام ایله که رسول الله صلی الله علیه وسلم سنا للدکده اولان درختی
بیوسته ایلمکی فرمان ایلدیکه خلفنده جلوس ایلیه زبدة کده جابر فرمان براولوب
اول درخت چابک قدبمندن نقل وتحویل ایله بیوسته اولدی ناگاه حضرت ورایی
خلق شجره نشیمنگاه ایدندیلر فجئت احضره ضم حاء وسکون مهمله وکسر جیم
ایله ای اعدوا وجئت احدث نفسی فانتفت قال رسول الله صلی الله علیه
وسلم مقبلا والنبی فمان قد افترقنا فقامت کل واحدة منهما علی ساق فوقف
رسول الله صلی الله علیه وسلم وقفة فقال برأسه ای فاومی به الی الشجرتین
هکذا یمینا وشمالا ما قبلتی فتصدد لعله کان وذاعا للشجرتین یعنی حضور در
لنتائج محل بعیده تأتی بامدوان اولوب اوطوردم ومشهودم اولان معجزه
عربیه بی لفکر کتان برجانبه لکاه ایلدیم بغته ماهیتی رسالت بالسعاده
توجه وقابیل ایدوب کلوب ودرختان ایسه بکدیگردن مفارقت وهریکی
یاپرجا مثبت اولدیلر لدن زمان ایندیلر پادشاه عالم سرسعادتمندیله جب وداعته
وداع ایله وقفه کبر سلام جلیل بیورد یلر وروی اسامة بن زید ونحوه قال بیهقی
وابو یعلی اسامه رضی الله عنه طریقندن طبق ماسبق روایت بیورد یلر قال لما دخل رسول
الله صلی الله علیه وسلم فی بعض مغازیه هل تغنی هکذا لحاجة رسول الله صلی الله علیه

وسلم

وفی نسخة لها انقادی لقوله الماری

سلم یا وکذا ان ذاتیه لخ رسول الله صلی الله علیه وسلم کسر وفتح والباء
وسلم ای لقضاء حاجته فیه نقلت ان الواری ما فیه موضع بالناس فنال هل
لی من محل او حجارة فقلت اری نخلات بفتح الحاء متقاربات کسر وفتح والباء
قال انطلق وقل لهن ان رسول الله صلی الله علیه وسلم یامرکن ان تأتین لتخرج
رسول الله صلی الله علیه وسلم قل للحجارة مثل ذالک فقلت ذالک لهن فوالذی
بعثه بالحق او عظم ایله قسم جواز نله نلو یحدیر لقد رایت النخلات بتقاربن
حتی اجتمعن والحجارة یتفاقدن حتی صرن رکاما بفتح الراء خلفهن
فلما قضی حاجته قال لی قل لهن تجوع درحت وسنکه بنتر قمر جواب اولوزرا
مجوز ومدبر ثم قال فوالذی نفسی بیده مغاربث بین النصیبین برای تقاضی در کر
ابنهن والحجاره بفتر قمر واله حتی عدن بضم العین المهمله ای صرنه الی مواضعهن حصل
خبر بعجز فرخصت سید البشر بعضی غزالرنده بیورد یلرکه حیای ننها برای حاجة
رسول مولی فصد وتعیین ایدرمسک دیمکدر بوز دخی وادیی ناسدن خالی در
دیدم شکاه النقان بیومبوب همیه درخت حرما وسنکدن قرینه چشمک روشن
اولوزی دیدکده بلی برینه قریب بیچه درخت خرما مشهود دیدیکده بغتة دیدم
وارخلاله خطاب ایله که رسول الله چابک خلاعبه سنه یحون کلمکز فرمان
ایدر دجار یدوخی مانندیکی تخلات تبلیغ امر ایله بیوردیکی ممثل لامر الشریف
پیاموس اولدم بحق جهان افریدکه اول خضرتی لحق خلقه ارسال ایلدی درحمة
معاینه ایلدیکی برینه یقین وبکدیگره پیوسته وجماره دخی معاقده ایندیلر
ناگه یکدیگرک انتظام ایله فتت وراء درختان دیوار آسا اولدیلر وقتاله
خضرت امریله برطرف قلدیکی بکا فرمان ایندیکه سو بله سنک ودرختک مجموعی
برپشان وجای اصلیه لرینه روان اولونلر اسامه یا دقسم بیورد یبجلاک
احد بتکله نفس اسامه قبضه قدرت ونصرفنده در سنک درختان مشا
هده ایلدیکه حق قابیاب اولوب حالة اصلیه لرینه رجعت ایلدیلر وقال
یعلی بن سیابه سیر مهمله وتحتیه مخففه والف وموحده ایله نام مادر
یعلی در حدیبیه وخیبر وفتح مکه وطائفه حاضر اولان اصحاب یا صفاده
ندر کنت مع النبی صلی الله علیه وسلم فی مسیره وذکر نحو من هذین الحدیثین
یعلی رضی الله عنه المولی سیر سفره شاه عالم ایله معیت ایلدیکی دیوب ذکر
اولنان ایکی خبر لطیفه مبنی ومعنا قریب نقل وتعجیب بیورد یلرکه وذکر یعلی
فاروق ای المصطفی صلی الله علیه وسلم ودیتین فتح واو وکسر یای مهمله وتشد
ید تحتیه ایله تحیلیتین صغیر تیه فانضمت اوفی روایة اشاءتین فتح همزه
وشین معجمه ممدوده ایله ودیتین معناسیله در وعن عیلان بن سلمة الثقفی
فتحتین ایله ثقیف قبیله سینه منسوبدر وعیلان فتح عین مهمله ایله غزوه
طائفه عقیبنده کلسنان اسلامه داخل اولوب اخر خلافتنده عمر یده بستان
بنا به راهی اولمندره مشابه فی شجرتین نحو ماسبق ممن اجتمعا معا وافترقا
فعادا وعن ابن مسعود عن النبی صلی الله علیه وسلم مثله فی غزاة
حنین وعن یعلی بن مرة وهو ابن سابة ایضا بعدی یعلی مره ومادیسیا
بعد در وذکر اشیاء راها من رسول الله صلی الله علیه وسلم فجاء عالم صلی
الله علیه وسلم دن نجله خوارق عادات مشاهده ایلدیکی فذکر ان طلحة
بالتنوین وحذف الهاء شجره عضاه ذات شوک برکدره او سمره ضم مهمله شجر طلحه

فطافت به عجائب

برنوعاء درخت اوله وحرف اوشك هو الواو بدر جاءت فاطافت به ثم رجعت الى مبتها فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم انها استانذنت الى زبها ان نسلم علي بعلى رضى الله عنه المولى روايت بيورركه طلع ويا رسول الله بردرخت بالاوكن دائره نبوة عليه ازكى التحيه حضرتلرينك اطرافنه پركاروار دور ايليوب بعده ماقرار كاهينه مرجعت ايلدكده سربره دان عالم صلى الله عليه وسلم جنابنك لب معجزه جكانلردن ترفع ايلديكي بودرخت عالى بحت پرور دكار عالم جل شانه حضرتلرينه بكاسلام ويرمكه استيذان ايليوب ماذونا كلوب ادايجه مراسم درود وسلام ايلديجه پيامنى كوشواره بناكوش خضرا ايلديي وفى حديث عبد الله ابن مسعود اذنت همزه مفرده وفتح ذال ونون ايله اي اعلمت النبي صلى الله عليه وسلم بالجره اي باتيانهم اليه لبيه اسمعوا له شجره فاعل اذنت والشجره هي السمره ابن مسعود رضى الله عنه المعبود حديثنده رسول نصاب صحنده درخت سمره بنى الشقيين صلى الله عليه وسلمه شب هنكام پيمانك هو البسه كزرامده اولوب امام الفيلقي حضرتلرينكه قران كريم قرائت بيورديغنه اسمعاء ايلديكلرى اعلام ايلديجه فحمله مذكوره اوادان سرو سرفراز طائفه جانبه حرامان وعورلرنده جنبانك نصيبين دين اسلام موفق اولمرى وياوا فعلهء مزبوردن اوج ابى مكره طائفه پريباندن بركروه انبوه شعب جحونه كه كورستان مكه دن عبارتدر رايت افراد عن ملازمت اولوب بيرون خيمه حضرتلرينده اولدقلرى محل اوله وعن مجاهد عن ابن مسعود في هذا الحديث صدر بشبان مسندا رواتدن امام مجاهد حادم خواجه عائشه محمود عبد الله بن مسعود دن روايت بيورديغى خبر سابق بو وجهله صورتنماى ظهوره درك ان الجره قالوا من يشهدك قال هذه الشجره تعالى فتح لام وياكسرله يا شجره فجائت تجر عروقها لها قاع فتح نافه اولى وكسر ثانيه ايله جمع قعقعه صدا الظهور ها ايدن شيئك حركتندن حاصل اولان صوت ورخش اسا يعنى جنباتى دعوة الى الله اثناسنده صدق رسالتكه كم شهادت ايدركه ديديلر دل حضرتلرى شول درخت حاملى ايليوب اى شجر قرار كاهنده تركنده اولوب شهادت رسالتمه حامل اولى بيورنغله درحال محال اصولندن جر زيل عروق وشاخ وبيخى ولوله اندازاولنه رفع بشكاه سعادتلرينه براى شهادة امام اولدى وذكر مجاهد وابن مسعود مثل الحديث الاول مبناى ماسبق نظرا بسرد قصه ايلدكى اوكحوه وبا اختيار معناه ايشان وبيان ورجوع بالمكان ايله ذكر ايلديكى قال القاضى ابو الفضل علامه مغرب قاضى عياض عليه رحمة الفياض بيورور فهذا ابن عمر بريده ضم مؤخره وفتح راوسكون ياودال مهمله وجابر وابن مسعود وبعلى بن مره واسامه بن يزيد برحسب روايه مبانه رواتدن مراعات ترتيب قصه اولنوب مراتبه رعايت واعتبار بيورلمدى لكن حق تقديم اسامه وبعلى جنابلرينه ابن مسعود اوزره تقدم ايدوب والا ابن مسعود بعد الخلفاء الاربعه اجل اصحاب كرامدن در وانس ابن مالك وعلى ابن ابى طالب وابن عباس بناء على ماسياتى عنهم وغيرهم حسن بصرى وابن فورك وابن اسحق اسا فدا تسفوا على هذه القصه نفسها اومعناها وروا هاعنهم من الثابعين اصافهم نسارت اشتارها من القوة حيث فحى ظرف مكان وعلى مبتدا وخبرى محذوفا اى هى موجوده دبمك اولور وجمله به ظرف مضاف مقدر يعنى صحابه كرام حضرتلرينه لطف وتجلى و

وشهادة

وفى تشهادها

وشهادة وشجر ماء سئل بمنى ومعنى اعتبار بلدو فوعنه اعتنى وق بيورولوب وعدا ضعفى مرتبه اجلابى فانفجر بدن بنجه كسنه لردن الدون روايت ايدوب قصه مذكوره فشو واشتهاره قوة وصحت جهتلرن اظهر نيايدر وذكر ابن فورك ضم فاءله صرف ومنع جائزدر انه صلى الله عليه وسلم سار فى غزوة الطائف وهو موسن فتح واو وكسر مهمله ايله صفة مشبهه من الوسح بفتحتين اول يوم ومقدمه خواب فاعترضته سدرة فانفرجت له نصفين حتى جازة بينهما وبقيت على ساقين عالى وقتنا هذا وهى هنالك معروفة معظمة خاصة نادره مكان ابن فورك بو وجهله فحرر جيكان تحقيق رويت اولوركه قائل سالا رجيل انبيا عليه النحايا سنه لرمنه محمد نده صانع غزا سنه سنب هنكامنده سير وسلوك اثنا سنده حق آراى باغ مانع اولان شكوفه باد مدوح هنوز خوابه رسيده اولمق خلالنده راحله لرى برد درخت سدره دوچار اولمغله نكرها لشرف قدومه صلى الله عليه وسلم سدره دليم اولوب اول حضرتلرينك سير وعبورينه سد راه اولمامق ايجون فوجه دار اولدى تاكه عباده شفعه دن عد ودولنه كنار ايلديي واول درخت معلاه دوساقه اوزره پاپرجا دركه اثناى راه طائفده مشهوره ومتبركه در بيوردقلرى مشابد اول شجر معجز اثرعصا امام ابى فوركن موجوده اولوب الف فاريخنده اثرى ناپيدا ايدى ومن ذالك حديث انس رواينكرده ابن ماجه موداى وبيهقى اولا مرجع صحت اولدقدا انس رضى الله عنه دن شامه سدره مسبره جنابلرينه ورخنه اجانبى قبلندندر ان جبريل عليه السلام قال للنبى صلى الله عليه وسلم وراى الوادي اى قدامه اوخلفه فقال اى لجبريل وبحفل عكس هذا النبيه ادع تلك الشجره اى ندعاها فجاءت تمشى بنى حتى قامت بين يديه فقال ردها فلترجع الى مكانها فعادت الى مكانها فنبه سبع سعدره تنتى جبريل امين اوسطى سرو باغ بلاغ صلى الله عليه وسلم سنم كاران اهندل فربشدن آذرده حاط كوروب نسلى كونه ديديكم صدق رسالتكه كواه برعلامت اراءه انسم حاط شرفكره خوشى ايندى صبد خضرت دنى قبول بيوروب حلق واديه بردرخنه نكاه ايلدكده شوردر حتى حضوره دعوت بيورلدى ديديي اشارت عليه صدوريندن هان درخت فرمودهء عالم سطا علريله امتثالا حضور باهالشرفلرينه اقدام وبشكاه روحه بوشت اراجا رسالتلرى فرار ايلدى بعده ذا جبريل بيوردىكم يارسول الله درخت فرمان ايلاه كه مفوه اصابينه رجعت ايلسون ديدكده درست كتكان كشا ريله ابشاره بيوروب جاى قديمنه لاهى اولدى بله وعن على نحو هذا ولم يذكر فيها جبريل وروايه انس ما للذي امامه نسخه كراهت كرم الله وجهه جنابلرندن روايت اولندى امآ خبر شريفنده اهى وجهى عليه السلام جاى بيورمديلر قال اللهم انى اباك لا اباك من كذبنى بعدها فدعا شجره وذكر على رضى الله عنه مثله نكاشه د صحيفه دلالكل ابى نعيم اوزره عنده فقص خفيفت عليه انم التحيه حضرتلرى حار مرادحقاطراف اراده بريشدن كليه مرام اولدقلرنده جواب ملكونه لوجهريله نفسه سبع دعا اولوب الهاير وركار ابكا وعلامت اراه ايلدكده مطهرلى الحاكم اولوب صدق رسالتنه دالا ابه بينه مشاهده سندنصكره بريشان حاديل

بدوی ابی واللہ ربوب فی عالم دنیا عرجونی خضورنا دعوت ببور دقدہ محلدان
وثوب وبرنا دابیوب محضر خضرتہ توجہ ایلدی یوندیلہ رجوعینہ اولدی
جابی قدیمنہ عودت ایلدی فصل دہم فی قصۃ حنین الجذع لہ صلی اللہ
علیہ وسلم حنین لغۃ وعظام وجذع کسر جیملہ ساق درحت حرما وبونا ملہ
سنون مجد شریفدن اولان شاریہ درکہ حال الخطبہ اکا انکا واستناد ایدرلردی
وبعضدہ ثم ضاد معجمہ ایلہ نابید وثقویت ہذا الاضبار حدیث اینی الجذع کلام
التجار خصوصدہ ثبوت یافتہ اولان احادیث سابقہ بی حنین جذع حنین
باعتبار معناہ ثقویت یاں اولور وہو فی نفسہ مشہور منتشر والخبر بہ متواتر
یعنی انین جذع خشبی باعتبار مبناہ عند السلف والخلف شہر شہاب وخشب جذع
ایلہ خشبہ باعتبار المعنی متواتر وبالجملہ مفید علم ظنی اولان ظن احادی اولور
اطلاع یافتہ اولانلر علم قطعی افادہ ایدر حرجہ تشدید رایلہ اہل التصحیح بخاری
ومسلم وابن حبان اسماجلہ تحدیلیں کابلرندہ صحتنی التزام ایدن محول تخریج وروایت
بیورد یلر ورواہ من الصحابہ بضعۃ عشر کسر ملخذہ وبافتح ایلہ ابی ذر الفہ
اوکثر الی تسعۃ منہم ابی بن کعب وجابر بن عبد اللہ وانس بن مالک وعبد اللہ بن
عمر ہوالہم من ان یذکر وعبد اللہ بن عباس وسہیل بن سعد الساعدی
وابوسعید الخدری وبریدہ بالتصغیر وام سلمۃ ام المؤمنین والمطلب بتشدید الطاء
ابن ابی وداعۃ بفتح الواو وکلہم بحدث باعتبار لفظ کل ضمیر یحدث اولہ اولنیجی
ابی یحدثون بمعنی ہذا الحدیث ذکر اولنان صحابہ کرام حضرتلرنک جملہ سنی ابو
خبر جلیل معنا سبلہ ضبر رسالت اولوب باب حدیثنی الفاظ مختلفہ دخی وقوع با
فتہ ایسہ دہ بو مبنی ایلہ تواتر فی المعنی حصول پذیر در قال الترمذی وحدیث
صحیح امام ترمذی جوزی بالخبر الوفی بیورکہ حدیث انی انس صحیح الاسناد در
قال جابر بن عبد اللہ کان المسجد مسقوفا علی جذوع نخل صعنا بنہ اسم جنس در
یعنی سقفی مسجد شریف نبوی خرما بجی ایلہ بردلخنہ ایدی فکان النبی صلی اللہ
علیہ وسلم اذا خطب یقوم الی جذع منہا فلما صنع بصیغۃ المجہول لہ المنبر سمعنا
لذلک الجذع صوتا کصوت العشار کسر عین مہملہ ایلہ جمع عشراء بضم وفتح حامل
دہ ناقہ حامل یعنی خطیب منبر شریفہ ایلہ صلی اللہ علیہ وسلم خطبہ خوان
اولدیغی جذوع مسجد لطیفدن بر جذع معینہ فیام بیورد ایدی ونقلا انصا
ردہ برحانی تلک غلا فی درجات فلما اتخذ ایلہ برمنبر نبوی تضع ایلدیغی بسی منبر
مجرد منبر مصنوع فلنبوب قبل طلوع لسبد البشر جلع مذکور دن صدای شتر حامل
اسا اواز دہشت افزا ظہور ایدوب درجہ سامعہ من قرع ایلدیغی وفی روایۃ
انس وہی قولہ فلما قعد علی المنبر حار الجذع کخوار الثور وحتی ارتج تشدید
جیملہ اضطراب وارتجاد المسجد لخواره ضم خاء معجمہ وواو ایلہ صوت کاو واہوان
وبعضی نسخہ دہ فتح جیم وہمزہ منتوحہ والی ایلہ جوار قیلدی مقام اسبد برکہ دعاء
نضرع ایلہ رفع صوت المکدر یعنی انس رضی اللہ عنہ روایتلرندہ اول بالاتفاق مسند
دعوت علیہ السلام والتحیۃ منبر نوینہ جلوس بیورد قلرندہ جذع معہود صدا
کاو مبنی اسا اواز لدن مسجد شریفی لرزان اولدی وفی روایۃ سہیل وکثر بکاء الذی
لما راوایلہ لاکسر لام وتخفیف میملہ وبافتح لام وشد میم دفی جائز در یعنی من حزنہ
التبعید عن الخدمۃ جذعہ عزام وکریہ عروضی خلق معاینہ انمامری ایلہ رقت
فلیلہ نالان وکریان اولدیلر وفی روایۃ المطلب عن ابی وداعۃ التصغیر وابی ضم

بدوی

ویروی حنین الجذع حنین الناقۃ الحامل

وفی نسخۃ حنین الجذع حنین الناقۃ

وفی نسخۃ جابر بالواو بدل الفاء

وفی نسخۃ ذکر بالواو بدل الفاء

وفی نسخۃ حنین الجذع حنین الناقۃ

ویروی فاصلا الی وعن جابر حنین الناقۃ

بریشاه دیلر اولیم ربوب بودرخنه منتهای حضورنه دعوت ایلدیگی وخبر انس
رضی الله عنه ده کذالک ایدن فصلنا اسا علی مرتضی دخی کرم الله وجهه ماجرای
بقلر ایلدیگی وخرنه صلی الله علیه وسلم لتکذیب قومه اول حضرتک تکلیف
اولنوب ضیق حال وقوة مال ایجون اولیوب امریدی ومرضات رب العالمین
ایجون ایدیکه حقانیت نبوتنه قوی دلیل وبرهان نسبت انمشلردی وطبلهم رفعلر
الآیة لهم لالہ طرف کبریادن طلبکار رجوع اولدقلری استبانک استقامتی
وحجة رسالتنه دلیل ایدی کنده ذات شریفلری ایجون دکل ایدی زیرا معرفة
الله وکمال یقین وطمأنینت عدد نزدیکی حق الیقین ایدی وذکر ابن اسحق
امام اهل المغازی ان النبی صلی الله علیه وسلم اری رکانة بفتح الی ابن عبید
یزید الصحابی ومشاهدة الآیة فی شجرة دعاها فانشقت بین یدیه ثم قال
ارجعی فرجعت وعن الحسن انه صلی الله علیه وسلم شکا الحر یله الی من قومه
بشفقتیله والنهم یخوفون رسالة ایله یعلم بهما ان لامخافة علیه ان مخففة
من المثقلة ای انه فاوحی الیه بصیغة المفعول وفی نسخة بالفاعل ان انت وایدی
کذا ان مصدریه وبالنصب یله ذریته بنجره بالرفع مبتدا وخبر الجار وقبله فاتح
غصنا منها بانیک وفی نسخة باثبات الیاء علی انه مرفوع او مجزوم علی لغة ففعل
فجاء یخط الارض خطا حتی انتصب بین یدیه فجست ماشاء الله ثم قال له ارجع
کما جئت فرجع فقال یارب علمت ان نحافة علیّ وعلی الحسن روایتکرده بیهقی
اولان خبر دخی عالم صلی الله علیه وسلم رایت اولز غوایت اولان فوهندیکله
اول حضرتی ضرب وحبس واخراجله تحویف انمشلر ایدی دکاه عزته بث شکوی
برله رایت طلب ایندیکی انلرک خارجا لرندن مصون بیورلمکینه یقین حاصل
اولوب اسلمت یاب اوله جوف قبل کردکاردن اول حضرته وحی اولندی
فلان وادیه کله واندہ بزرحمت معلا هو بدا درشاخلرندن برغصنی
دعوت ایلدیکی ایله برکه منفذا اولور یسی وحی بزدانی برله عمل ایدوب
اول شاخ رحمت زمینی چاك ایدرک کلوب حضور رسالتنه پناهده پاربجاج
خدمت اولدی بعده کلدکده کبی جایی فدیمیه رجوع ایلیه ربوبزمان ایلیوب
منبنیه رجعت ایتدکده الهابوایه عطفة فجاء الله بیورد یلکندن بقیناً بلد مکه
بفصحون روباه منشان قومندن اذا وهراس ناپیدا در دیدی
کانما سطرت سطرا لما کتب فروعها من بدیع الخط فی التلفیم
ونحو منه عن عمر وروی حدیثا قاروره منبع الجناب طریفندن پسندیده حسن
روایتکرده براز وبیهقی در وقال فیه عمر رضی الله عنه فی حدیثه والنبی علیه السلام
فی دعائه اللهم ارنی ایاه الا امالی من کذبنی بعده ها ودکر نحوه وعن ابی عباس
الله صلی الله علیه وسلم قال لاعرابی رایت ای اخبرنی ان دعوت هذه العذق کسر
عین مهمله وسکون ذال معجمه ایله ای العرجون بما فیه من الشماریخ من هذه النخلة
اتشهد انی رسول الله قال نعم فدعاه فنعم فدعاه فنعم بفتح ضم وکسر فانصرف ایله ای
فتدرع بثب لدیه حتی اتاه فقال ارجع فعاد الی مکانه وخرجه الترمذی
ای اخرجه فی جامعه وقال هذا حدیث صحیح عبد الله بن عباس رضی الله عنهما
رب الناس حنا بندن مرویدر کاه شاه سریر لولاك صلی الله علیه وسلم بربدوی به
خطاب ایدوب بکا خبر ویرمیوب خرما دن شو شاخ وکلخنی دعوت ایدیکم
پیغمبر جناب کبریا اولدیغنه ایمان برله رفع الکلفت شهادت ایدوسکوت بدیکله

بدوی

هن وفتح مشدد ابله ابن كعب حنى نصح بتشديد الدال اى تشقق وانشق
عطف تفسير او لو حتى جاء النبى صلى الله عليه وسلم فوضع يده عليه فسكت
بعنى جوع چال چاك اولنجه حنين وزار ناقته يكبر روحه وبهشت ارای رسالت جذ
عه تزجه وافبال ودست جهان كشالى جذع اوزره نهاده بيورمغين اكا سكوت
كلدى زاده وغيرها فقال النبى صلى الله عليه وسلم ان هذا بكى لما فقده من الذكر
راوى ديكر جودت خبر بيورروب سرور سايات عليه التحيات لوحه طاز سنتيت
جذع اولوب بو جوزع ذكر وموعظه دن دورا ولمغين كريانا اولدى بيورديلر
وزاد غير غير زائد الغير النسوخ رضى الله عنه طريقتدن زياده بيورروب والذى
نفسى بيده لولم التزمه لم يزل هكذا الى يوم القيمة تحنانا بطائم الثانى اى الطهارة
الحزن على رسول الله صلى الله عليه وسلم حزنه دوزدر بشاعالم صلى الله عليه
وسلم بيورركه قسم بعظمته كبريا وخلاق عالم كه نفسم قبضه اراده سنده دراكى
جذعى واشتاق وزاغوشى اتميدى فراق رسول الله ايله تابحشر كريه دن خالى
اولميوب زارئ ونالان اولديغى عبارة مذكوره لسان نبوتدن صدور بانتهى
در امان بان راويدن تحكى اولمغين محشم لدر لله در من قال

الصبر يحمد فى المواطن كلها ... الا عليك فانه مذموم

فامر به رسول الله صلى الله عليه وسلم فدفن تحت المنبر او احضرت فرمان بيورديلر
جذع معهوده زير منبر شريفده كنج نهان كبى دفن قلندب كذا فى الحديث المطلب
سهيل بن سعد رضى الله عنهما واسحق بن عبد الله عن ابى طلحة التابعى رضى الله
عنه النح وفى بعض الروايات عن سهل فدفنت تحت صخرة او جعلت فى السقف
سندة من الراوى ووجه ثانيت جذع جذع النحلة تقدير ابله اضافتدن
مكتسب اولمله وبا خشبة اعتبار بله نابت فيلمله يعنى جذع نخله تحت منبر دفن
خاك عطرناك وبا ستف سجده دن اولندى وفى حديث ابى فكان اذا صلى
النبى عليه الصلوات والسلام صلى اليه فلما هدم المسجد اخذ ابى فكان عنده
الى ان اكلته الارضة مراد سوسى ديدكلرى دايه در وعادتا قاقا ظم را
وفا وهاء توفيه ابله فتاست موذفاق معناسنه يعنى ابى بن كعب روايتلرنده
اولا امام محراب هلكوت عليه السلام نجمه بندنا زاولدقجه اول جذعه توكه
بيورروايدى وفتا خذافة ذا للدرين رضى الله عنه اذنسمعه للاقه سجد
شرايله من جهة القبلة توسيع وتخديد اولنديغى فتاده ابى بن كعب نبات كاه
اول جذعى خذوعنا باكرمان اولوب تنتت ايدنجه حزن جان يمى خائدن
بشمان اتمش ايدى شايد رفات اولدقدن تكره صوناك الدعى فحانه زبر منبر
لطيفه نون اولمش ايدى باولده وذكر الاسف الشى كمسرة وسكون سيلاو كسرتا
ورائى مهموده وهمز ولغت وبا ابله خراسانده زبلده يه لشبتير ونى نسخه بنوت
بهمزة بالكن مراد ابو اسحق عليه الرحمة در وابو حامد اولق محتمدر ان النبى
صلى الله عليه وسلم دعا الى نفسه فجاء بحرف بضم الى ذكرها الارضة الارض
منه ثم اعيد فعاد الى مكانه فاورطه رسالت عليه الثنا النبية بجذعى باهر
الشرفيه دعوت بيورروب زمين جاك ايدرك ملازم حضور اولدقدن تودعا
منه ذراغوشى بيورروب بعده نا رجوعنه امر وقرار كاهبته قدر عنه عودت
ايلدى ديو اسوانى نقل بيورمشلردر وفى حديث بريده فقال يعنى النبى
صلى الله عليه وسلم ان شئت اردك الى الحايط اى البستان الذى كنت فيه

تشهد لك

عطرناك

لندنا

ثبت لك صيغة فاعل وبابناى مفعول ابله عروقك وبكسر نخ باوسكون
كاف وضم مهم وباضم وفتح ولتدميم مفتوحه ابله خلقك وبحذف ذلك خوض
ضم حا ابله ورق وكسر مشدد ابله ميوه وان شئت اغرسك بكسر الراء وفى الجنة
الموعودة فيا كل اولياء الله من ثمرتك ثم اعطى له النبى عليه الصلوة والسلام
يسمع ما يقول فقال بل يغرسنى فى الجنة فيا كل منى اولياء الله تعالى واكون
فى مكان لا ابكى فيه ابدا يبغض الحزن والالم فسمعه من بليه صير جذعه وبا
حضرت راجع اولوب فقال النبى صلى الله عليه وسلم ما فعلت اى فيلت فتم
قال اختار دار البقاء على دار الفناء بريده رضى الله عنه صدر بنده بيورمشدر
روايتدركه حديو مالك رحمت عليه اجمل التحية رحمة جذعى بنايان خطاب ايدوب
ديلرسك سنى اول ثابت اولدوغك بسنانه ردايدع اعصان وعروقك ثابته وخلقت
اصليه كمال يافته وبرك وبار ايله نبوتنا باب اولده وبا ديلرسك بهشت بويله دسنى
غرس ايدم يارورالعرب فيوكدت اولياى حق تناول ايدوروب بعده جذعك
جواب داده اولدينى كفتار ابو النجى اسمع الصماء ايدراولدينى حالده سمع شريفلرينه
القا وتقريب بيورديلر جذع ناطقه پردازاولوب بهشت جاويدانه برحمت حضرتى
نشانده بيوروب سزكه اولياء الله بنم ميوه لرم جيدة وتناول ايدلر وبركاتدن بايدار
اولوب انده فنا بولميه ديو ملتمس نعم بنا اولديغى وكفتار جذعى قريب اولدوقجه
البدف پس صداولند عليكم سر منتمس قبول ايلديم ديوب بعده انبوجذعى
زار فنا اوزره بقاى عقبايا اختيار ايلديغى ديدى وكان الحسن اذا حدث بهذا
بكى وقال يا عباد الله الخشبة تحن بضم فكسر فتشد يدنون اى تميل الى رسول
الله صلى الله عليه وسلم شوقا اليه لمكانه فانتم احق ان تشتاقوا الى لقاء الله
يعنى حسن بصرى قدس سره العزيز بو حديث جذع حنين جذع حنين ايله ناطقه كريان
اولدوقجه حبيب كبريا جلا لهتيجون
ميل تام وحنينه وعزام ايليه مع هذا سير لقاى جمالينه اشتياقه جذبه
واليق سير ديو عشاق وحضارى والله وتالان ايدردى ولله در القايل
من ارباب الفضائل ... والفضل فى الجمادات جمة ... فكانت لاحياء السلام وله

ونارو ف جذعا كان يخطب عنده ... فان انبى الامر اذا خذ لفقده
يحن اليه الجذع يا قوم هكذا ... اما تحن اولى ان تحن له وجدا
اذا كان جذع لم يطق بعد فراقه ... فليس رفاوان نطيق له بعدا

روى عن جابر رضى الله عنه جنا بدن نروى اولان خبرى شريفى روايت ايلدى
حفص بن عبد الله وبنال عبيد الله بن حفص بالكبر لتصغير مواذه ابن انس
بن مالك تابعى وابن المسيب تابعى جليله وسعيد بن ابى كريب بفتح فكسر وهو سعد
وكريب بالتصغير وابو صالح ذكوان السمان ورواه الحديث الذى سبق عن انس بن
مالك الحسن البصرى وثابت والبنانى بن ابى طلحة ورواه عن ابن عمر نافع اى مولاه
وهو من اعلام التابعين وابو حية تشديد تحتيه ابله كلبى كوفى ورواه ابو نعيم
وابو الوداك تشديد دال ابله اى روبا كذا هما عن ابى سعيد وعمار بن ابى عمار
وبو نعيم دخى عن ابن عباس رضى الله عنهما وهما دن روايت ايدرلر وابو خازم كسر خا
ابله سلمة بن دينار الاعرج المدنى وعباس بتشديد الموحدة ابن سهيل بن سعد
الساعدى عن سهيل بن سعد ابو خازم وعباس دخى بدر عالقدر دن روايت
بيورررلر وكثير بن زيد الاسلمى عن المطلب بن ابى وداعة وعبد الله قاضى مروه

ابا مالك لك بعض الحنين فهذا يا عمر
الحديث ابو نعيم وابو نعيم تنح نون وسكون
مجمة ابله منذر

ابو بريدة عن ابيه بسري بدرندن والطفيل بن ابي بالتصغير فيهما عن ابيه
ولدي والدندن روايت ايدرلر قال القاضي ابو الفضل رضي الله عنه فهذا حديث
كما برآه خرجه اهل الصحة ورواه من الصحابة من ذكرنا مصنف عليه الرحمة بيورركن
حنين جذع حديث جليلي معاينه ايدركمز ارباب حفظ وثقه دن اصحاب
صحت تخريج واجلدا صحابدن ذكر ايتديكمز ذوات جليله روايت بيورديلر
وغيرهم بالرفع من التابعين ضعفهم الى من لم نذكره وبمن رويناه هذا العدد
يقع العلم لمن اعتنى بهذا الباب عدد مذكوردن قيل ايله بيان وشان بابه
اعتنا ايدنلر ايجون علم قطعي وقوع يافته تعيين دره والله الموفق بتشديد
السوحدة على الصواب فصل ومثل هذا في سائر الحادثات حنين جذع مانندر
بتقييد حادثة دخي ظهوري كما وقوع يافته نوبتي دورنده راجع دانمدن حرفي عاده صدور
ربي اخبر باب فجي اندة افريدر حدثنا القاضي ابو عبد الله محمد بن التميمي
ثنا القاضي ابو عبد الله بن مرابط ضم ميم وكسر موحدة ابله ثنا المهلب تشديد لام مفتوحه
ابله ابو القاسم ثنا ابو الحسن القابسي ثنا المروزي ثنا الفربري ثنا البخاري رضي الله
عنه البخاري ثنا محمد بن المثنى تشديد نون مفتوحه ابله ثنا ابو احمد الزبيري بالتصغير
جدنه هشيد بن صالح الدهلي ذات عالي شمائل ابدي قال ثنا اسرائيل بن ابو يونس
بن ابي اسحاق السبيعي الكوفي احد الاعلام عن منصور ابن المعتمر انمه كوفه دن ابو عتاب
السلمي عن ابراهيم بن يزيد النخعي عن علقمة عن ابن مسعود قال لقد كنا نعد كنا نعده صلى الله
عليه وسلم نسمع تسبيح الطعام وهو يؤكل بمعنى حالبنه در خادم عائشه محمود عبد الله
بن مسعود رضي الله عنه المعبود بيوردقلر بر معشر صحابه شمع جهان فروز رسالت
عليه التحية بر مائده جمع اولنمش ابدك حالنده طعامك تسبيحي كوشدرمزاولوردي
وفي غير هذه الرواية عن ابن مسعود كنا نأكل مع رسول الله صلى الله عليه وسلم ونحن
نسمع تسبيحه جملة تطهير ناكلدن حال اولور وقال انس اخذ النبي صلى الله عليه وسلم
كثيرا من حصا فسبحن في يد رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى سمعنا التسبيح ثم صببن
في يد ابي بكر فسبحن ثم في ايدينا فاسكتن حتى طارن صحابي افاردن ابو عاصم
هل تارمحمد كتابه لوبني رواينده كه انس رضي الله عنه بيوردي طعام كنجيلك بنوت
عليه السلام حضرتلرينك حضورنده سبك دن برکنده خصي اخذ ايبوب دست كرم پيغمبري
تسبيح ايتدكلرين سمعه شمار اولدقدن كوشدرمزاولدي بعده لذت صدبنه اشاد
ايبوب اندة دخي تسبيح ايتدكلرين سمعه هابزم الدين زده فرازبانه اولدقدن تسبيح اتمدكلري
وروي مثله ابو ذر عن النظير عن ابو ذر رضي الله عنه رواينت بيوردقلري مزيد
وطبراني وبيهقي تسبيح ايتدكلرين ذكر ايتمشلر في كف عمر وعثمان رضي الله عنهما
اول حصاكن فاروق وذا النورين رضي الله عنهما ايدي وقال علي كنا بمكة مع
رسول الله صلى الله عليه وسلم نخرج الى بعض نواحيها جهات واطراف فما استقبله
شجرة ولا جبل الا قال له السلام عليك يا رسول الله جناب حيدر كرار بيوردقلري
بر لمن امام صفي انبيا عليه السلام والتحيه ايله مكة مكرمه ده ايكن بعض جانب حرم الله
روبراه اولوب قرب عرفاتده جبل حراء وثبير اولدقلرنده تسبيح جانب حضرت رسالت
پناهدن سماع ايدركلري مسموعاتدن اولمغله بو حالي ايله مدينه منوره قريبنده جبل عظيم دن فرجيق
بولدم فقال اثبت احد اي يا احد فانما عليك نبي وصديق وشهيدان حضرت پيغمبر
امام احمد وبخاري ونرمذي تفسيرنده انس رضي الله عنه دن مرويدركه مالا
تشبيه مسند رعوت عليه اجل الخبيه وصديق وفاروق وذو النورين رضي الله
عنهم جبل احد يه شهادت صعود وتشريف اولدقلرنده مهابت شاه ذوالمنن

بسلم على

بسلم على قبلا له الحجر الاسود جابر رضي الله عنه دن مرويدركه نور ديدار عالميان
عليه سلام المستفان بيورركه مكه دن برحجري بيلر مكدر بكا السلام عليك يا رسول
الله ورويدله سلام ايدرديدي ايدي بيلر مكدر انا سهيلي جعل الله وجهه النور من السهيل سلام
خوار حجر حجر اسود اسعد اولدوغني روايت وعلامه فاسي سعاد نخازه اصابن
مغابلي جدارة مبني حجر منكلم اولمسنه ذاهب اولدقلرين وعن عائشة رضي الله عنها
انها قالت النبي صلى الله عليه وسلم لما استقبلني جبريل بالرسالة جعلت اري الشجرة
لامن فتح حرم وطم مبم وتشديد راالله بحجر ولا شجر الا قال السلام عليك يا رسول
الله كه وبباجه جزيره بحار حضرتلرينه لبيك جنبان اعجاز اولوب حجون بليل اسدره
تثنيه بني كلمه ستنه مرسالته مستغاثي ايلدي بو شروع ايدوب برسنك ودرحمت
اوزره قرون تمذيم الى ناطقه فصاحتله التحيات عليك يا رسول الله تخبتي ابله تهنيه
ايدرلر ابو صدبقه دن مرويدر وعن جابر بن عبد الله لم يكن حجر صلى الله عليه وسلم يمر
بحجر ولا شجر الا سجد له روايت بيهقي وذر جابر انصاري رضي الله عنه البارق
جنابندة مرويدركه بدر منيرا سمان رسالت حضرتلرينه برحجر وشجر قرون اخرديي
الا سلام وسجود وتحيت واكرام برله استبقال تام ايدرلردي حاصلي حرسنك ودر
رحمت ذات مصطفى صلى الله عليه وسلم قبله كاه ايدنلردي وفي حديث
العباس انا استشفع عليه النبي صلى الله عليه وسلم وعلى نبيته عبد الله
وعبد عبد الله بن فضل وفتح عين ولام والواو مفتوحه ابله ملحقه اسافطعه
واحده دن ربطدركه جاريدر بلغه وبعالهم بالتشديد فتح سين ابله مصدر وكسرايله محاب
معناسنه راس در من النار لسترة اياهم بملاءة فاعتف تشديد معلوم اي كلمك
بكلة امين اسكوفه الباب ضم هين وكاف وشد واو له عقبه وحوابط البيت جمع حابط
جدار معناسنه امين امين مدوبا فوقه راوله او باعتبار كل من الاكتفة
والحوابط وامين مدوبا فوقه له منين على الفتح والاسكان او افعل معناسنه وفي الحديث
اللهم اني خائف رب العالمين روايت كردة بيهقي اولان خبر عم سيد الناس جناب
عباس ده ورود بافته دركه تلبث عنبر بار سالت صلى الله عليه وسلم عم مهربان
وبسران عباس ده داي شريفلري ابله بوشيده قلوب يارب هذا عمي وصنو ابي وهو
لا ولادي فاستر هم من النار كستر بي اياهم بلاني هذه دعا سيله وهو كنداي
ثنا اولدي استان وجدران وايوان بلكه زمين واسمان واسمان اول دعايه
امين كويان اولدقلرنده وعن جعفر بن محمد عن ابيه مرض النبي صلى الله عليه وسلم فاتاه
جبريل بطبق فيه رمان وعنب فاكل منه النبي صلى الله عليه وسلم فسبح امام صادق
يدرعالي كهرعي محمد باقر دن رضي الله عنها ارشاد كتي سلك اللآل رواينده
روحه بهشت اراي نبوت مخزن المفاتيح اولوب مؤتمن السر وحي حدا جنت الماوي
درع بساط عبرايله برطبق انار والكور برابي عيار حضرت صاحب التعاد حضورنه
مشول بيوردقلري جمله رمان وعنب دن تناول ايدكلرنده موجود طبقدي بيورمزلر
اولدن ميورلر تسبيح خوان اولديره وعن انس صعد النبي صلى الله عليه وسلم وابو
بكر وعمر وعثمان احدا ضمتهم ايله مدينه منوره قريبنده جبل عظيم دن فرجيق
بولدم فقال اثبت احد اي يا احد فانما عليك نبي وصديق وشهيدان حضرت پيغمبر
امام احمد وبخاري ونرمذي تفسيرنده انس رضي الله عنه دن مرويدركه مالا
تشبيه مسند رعوت عليه اجل الخبيه وصديق وفاروق وذو النورين رضي الله
عنهم جبل احد يه شهادت صعود وتشريف اولدقلرنده مهابت شاه ذوالمنن

جبل رفعش ولوزان اولوب شفاء رسان شكسته ديلان خرز نلرى جبل خطاب
بيورولوب ابى احد ثابت ورفراد اولكه مالاى ظهرنده ثابت السوء برسيغبر
واراسيغ فى الصداقه ترمذى صديق وايكى شهد قدغ نهاده محرّشترين
اولدبلر بيوردى ومنله عن ابى هريرة فى حراء كسرخا ومدرا ايله حرف
ومنبع جائزدر مكه محترمه دهروراه اولدبلر مبنى جانب يسارنده
واقع جبل معروفدر وراءمعه وعلى وطلحه والزبير وقال فانما عليك نبى
اوصدّيق اوشهيد واوكا لواو للمصاحبة اوللتفسير والظهر فى حراء ابطاء
عن عثمان قال ومعه عشرة من اصحابه انا فيهم وزاد ابى عثمان عبدالرحمن
ابن عوف وسعدا وقال ثبت بفتح فكسر والاولى بفتح فكسر مشددة
الاثبن كعلمهما طهدة والذى بعثه بالحق ما ثبتّ ما ثبتّ عثمان رضى الله عنه
المتانة روا بتكرده ترمذى ونسائى دركه ليستدعا باه صلى الله عليه وسلم نزه
مدار منبر دن اولكسنه اولوب بندخى داخل زور ابشان ايدم بيوروب عشرة
ابى عوف وسعدبن الفداد ايدوب وبرزيا قلوب ايكى شخص اولندم ربو بيور
دبلر وفى حديث سعيد بن زيد ايضا مثله وذكر عشرة وزاد محمد بن نفسه
روايه ابوداود وترمذى اوزره خبر سعيده نظرا ما سبق وروى وعشرا كما مله
فى ذكر ابدوب كندولرى دخى اونلردن عدّ وشمار ايلدى وقد روى بالصيغة
المجهول سبزه نبى يدن خبر هجرتده روايت اولندى انه حيا طلبة قريشى
قال له بلى وفتح مثلثى وفتح موحّده ايله ظاهره مكه ده اولان جبال اسمدر
على ما فى القاموس اما شهر نباب اولان فنال فيه خيف منا ده رجبل
عظيمدر راهبط يارسول الله فانى اخاف ان يقتلوك على ظهرج فبعد نبى الله
تعالى فقال جزاك الله واسعد على يارسول الله بعنى انشاى هجرتده كمشوكان
بباباك ان ضلال اولان قريشى بدفعال انشاب اسمان رسالت صلى الله عليه وسلم
حضرتلرينى حبسته جودة ايكى جبل بلير اول بدر منبره نداايدوب يارسول الله
بشتمدن شرمنزول اولكه قومك سنى بوجاى خطرناك وتنكنا يده بولوب
ظهرمده قتل ايده لرسنى بالاى بشتمده بوبله اشارة درباروقوعى ايله مولى يكا
جناب ايدوب كندوكه جبل حرا يارسول الله بكا انحا ايله ربو نداايدى بنا بنزى
شبنم صوف وهرس وحراوزره رجاء طالب ايمش وروى ابو نعيم ان النبى صلى الله
عليه وسلم نزه على المنبر وما قدروا الله حق قدره يعنى حقه حق عظمته تعظيم
اولوجهنده شريك قلوب ربو بتنده مالا ينبغى ايله وصف ايتدى بلرد بكدير ثم قال
بمجد الجبار تنشد بدجهم ايله جمله حالده درنفسه انا الجبار انا الجبار بالفى
بالنبيان التكران وهو الذى يجبر العباد على وفق ما اراد رتعالى الكبير اى العظيم
روى قرئ بين الذات الكبير الصفات المتعال الرفيع الشان المنزه عن التعلق بالغير
مارو المكان محرف المنبر حتى قلنا البحث فتح لام وباوكسر ضاد بجمه وتشديد
رايله اى لا يسقطن عنه سكيره لنسان عباد الله رواندن عبدالله بن عمر كلاب
نشاده روايت اولوركه خطب منبر نه بايله اولدك صلى الله عليه وسلم منبر منبننده
خطبه بليغه وما قدروا الله حق قدره كريمه سوق نتكار بيوروب ديلركه مولى ذات
پاكنه مجد وشرف وعظمتلر بعيد ولذ كبرا بدر اولديغى حالده جبار بنم بندكانى
بروفق مراد خبر وعظيم الذات ورفيع الشان وكريم الصفات بنم دبو نخلبل ايلدكدن
منبر شريفه ترئش طارى اولوب حركة شديده ايله تحرك ايلدى بزمعاشر صحابه

كندوكندوزن

كندوكندزله كوبا اولوب هرايكسنه مركز محيط بثوت قرار كاه منبردن بوارتماسنه كوره
ساقط اولور قياسى ايلديك وعن ابن عباس كان حول البيت ستون وتسعمائة
صنم منبتة الارجل بالرصاص ففتح وكسر رايله فى الحجارة فلما دخل رسول الله
صلى الله عليه وسلم المسجد كعبة شريفه وما حولها بفعله منبنه به مسجد حرام اطراف
اولنور عام الفتح جعل اى شرع بشير بقضيب فى يده فيضيدة حال اولوب ايها
متعلق ببشير ولا يمسها ويقول جاء الحق اى ظهر وزهق الباطل اى ذهب
والمعنى الآية ان الباطل كان زهوقا اى غير ثابت فى نفسه اهل الحق دائما فما اشاره
الى وجه صنم الاوقع لقضاءه والالقاء الاوقع لوجهه حتى ما بقى منها صنم على
الآخر ساقطا والحاصل ابن عباس رضى الله عنهما دن مروى بدر كه حوالى حرم الله
جهله صورت برس قريشك مواضع معدده به اعداد ايام قراءات موافقت فصيله
حجر وشجرة تراشيده نصب ايتدكلرى اوجبوز التمثى محدد اصنام كوبالاجسامكم
ايدبكه اقدام اهينلرى نشيبا صخره خشب اوزره رصاصله مسنوم ومسمر كيه ايدى فتح مكه
سنه سنده حضرت فخر المرسلين حوالة حرم الله داخل اولوب يد مباركه لرى ايله
سبق لطيف وباعود طريق ايله هان اشارت بخشباً عنها فتى النكسر بن جاء الحق
وزهق الباطل انبجة لفتى كتابة زبان ايدرلر فضيب ايله تنفيسلرى روى بدكوره ايله
ابشارت ايتدبسه فقاسى اوزره وقفاسينه ابشارت بيوردينى بوزى اوزره دو
شوب انلردن بعضى برس فالمدى الآخرون بحول حال هو ايله طغطاه اولديلر
ومثله فحديث ابن مسعود وقال اى الترابى بجعل بطعنها فتح وضم عاصم ايله
ويقول كما امر به فى سورة اخرى جاء الحق وما يبدئ الباطل وما يعيد اى
ظهر الحق ولم يبق للباطل ابداء ولا اعادة اما بومفاده طعن بجزء اشا
رندن عبارتدر ومن ذالك الحديث مع الراهب لا يخرج الى احد فى اثناء
اوراد خرج ناجرا حال من ضمير خرج مع عنه من ضمير خرج وكان الراهب لا يخرج الى
الى احد فخرج وجعل بتخللهم اى شرع يطلب احدا فى خلال من كان
فى تلك الحال حتى اخذ بيد رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال
هذا سيد العالمين يبعثه الله تعالى رحمة للعالمين فقال له اشياخ من قر
يش وما علمك قال انه لم يبق شجر ولا حجر الا خر ساجدا له
ولا يسجدان الا لنبى وذكر القصة ثم قال راهب وبارا وى وانبل عليه السلام
وعليه عمامة فنظر على اذنى من القوم وجدهم سبقوا الى فى الشعب فجاء
فاوكون نخلة بندها هر ايله ظل وسايه فلما جلس مال الفى اليه فحول
حرام اول بيرعالم افروز جاه وجلال مطالع سعادتدن اون اون ايكى بيل ايكى اى
اول كون رجه سبنه نور وافشان اولدقده حم مهربا نيله براى تجارة عزم عزم
سفر شام ايبوب اعمال بصراى شامدن كفر نام قريه ده بحيرا ى عارفه يسيده
اولد بلر اول راهب مدة العمر دير خراب كوشه سنده ارام ايدوب امدد
ورفت برفرد جفتى دكل ايدى كرد عبير بن قريش عطل سايكى دماغ صنطران
اولدقده بلد بكه كاربانه بر صاحب سعادت هويدج نشين جاه وجلال در
ارباب قافله ساحة قريبه ضرب خيمه نزول ايندكده فى الحال بابان صومعه
ايبوب كارتبانى رعونت وضلال رجالدن اولى خضرين تفحصه شدع وجستجويه
اغاز ايدوب مزاكم دست منزلينك باشوب ابوطالبه جواهر بندبيرانه
سيرة پيرايه سامعه ايدوب بوعقيل سهيل عز وتمكين سيد العالمين دركه ابن كريم

عارض سيد
بباع

وفى نسخة قد
سبقوا الى الشعب

بولنر بنی الله حضرت یحیی و بوایشارت ایندیلر بدویلات و عربی حق سکا
ایمان ایلمز ثابو سوسمار سکا ایات کتورمیجه دیوب کلری پشکاه خبر ویرمز اذا حنت
ایلدکده اول خطرت اکا خطاب ایدیجک زنان فعیج ایله اجابت ایدیکی حضار
استماع ایلیوب بیتدی وسعدیک ای مجمع حشر جمع اولندی زیب و زینت زه ثات دیو
جواب دادا ولدقده بیورد بکرکه الله نسمیه ایدرسک سوسمار اول ثات یاکد
هلکوبوع اسمانده و هلکی زمینده ده وراه ایاتی زیاده و رحمتی بهمنت ده وعنادا ولد
رحمه دیو ردایدیجک بعده ذابی کیمه دیو برسان اولدیلر سن پیغمبر حنابکیرسا
وحاتم الانبیا سین سکا اطاعت ایدنلرفی الدارین فائز اولیوب سکا عاصی اولنلر
خاسر اولدیلر دیدکده بدوی شرف اسلامله مشرف اولمشدر فقد قال
الحافظ المزی لا یصح اسنادا ولا متنا و قال ابن رجبه انه موضوع و مع ذالک
فصه کلام الذئب المذکوره بالرفع کورلک نطق اوزره اولدیغی اسنان مشهوره
بوقبیله لدر و عن ابی سعید الخدری مرفوعا الی اشیاعله و بعضی شجره ده هاوا
ندوه کافه ابله راعی عنزله عرض الذئب لشاة منها فاخذها الراعی منه
فاقعی الذئب افعاوردستک ازمنه نهاده قلوب سافین و فخذ بنوع نصب ابله
یرنوع اوطور مندوفال للراعی الا تتقی استفهام توبیخی ابله ای خف الله حلت بینی
و بین رزقی جمله مبتدا منام فعله و فاعله و مفعوله و فاعل الراعی العجب من ربط
بتکلم بکلام الانس فقال الذئب الا اخبرک بما عجب منه ذالک رسول الله بین
الحرتین فتح حاء مهمله و تشدید را ابله کشنه حره مدینه تسکنیه حوالیسنده
بسنک سیاهی بسیار زمین در بحدث الناس بانبا و ما قد سبق فاتی الراعی
النبی صلی الله علیه وسلم فاخبره فقال النبی صلی الله علیه وسلم فم تحدثهم
الحاظ بح والغابنیه امام احمد و بزار روایتلرنده فضیله کرک کوتجی بوشکاه اوزره
شجره بنده روایتلرنده حوالهٔ مدینه چراکاهلرنده برکرک رمه کوسفندجی غارت
صالوب برکوسفند قربه کاربوده جنکال استیصال اولندی جوبان رمه عقاب
واریشوب اول کوسفندی زبونی خلاص ایندکده کرک اواره یاسی و خرمان ایله جو
ملوب خطاب ایندیکی ای جوبان ناخدانرسن اول خداوندی روزجارسن بکا
فراخور خوصله احتیاج اندیکمی قوتی غرمدن الق لایقدر بردیو جوبان اکشف
کزیده خبرت اولوب سبحان الله بجید برکرک بیابان سختکوی سریع البیان اولا
ریدکن کرک جوابداده اولوب بوندن اعجب اکلدرکه مبانه سکنان یثربده
پیغمبر یزدان پیام کزشته دن سبق خبردار ایکن اکا تابع اولمیوب سامدوه اینی سیزدیکک
جوبان اول صاحب مقام محموده پشکاهینده وارووب نقد بروا قعه ابوالجهب لعن صکره
قصه بر عنبری یاران بدویه وحضرت یه نقل ایله دیوجوبانده اوایدوب ثم قال
صدق بعده ذالنبی بحق صدوای یه صدق و بالحق نطق بطیبه سبله قولی
تصدیق ایلدی بیوردی والحدیث و قیه قصه و فی بعضه صول بوفقده ده
خبر عظیم و بعضرطی فی روحه مثل ابی الحدیث ذو شجون مسلکی اوزره صول وراز
اولوب سمت ایجازه امالهٔ لجام روایت اولندی و روی حدیث الذئب عن ابی هریره
و فی بعض الطرق عن ابی هریره فقال الغائب انت اعجب واقفا علی غنمک وترکت
بیتا جمله حالیه لم یبعث الله تعالی بیتا قط اعظم منه عنده قدرا قد فتحت
له ابواب الجنة واشرف اهلها علی اصحابه ینظرون قتالهم و ما بینک و بینه الا
هذا الشعب کسر شین و سکون عین ابله جبلین بینده اولان فرجه ده قنصه رق

بونی عالینه رحمتدر خاتم المرسلین بعث ایدرد بدکده کار ربانیان فریشدک بعضیسی
بحراجی عارفه خطاب ایدوب کولوجولی فرشی تلک پیغمبر اولدجغین بلجه
معلوم ایدلدک دیو اعتراض ایلدکلرنده راهب راست کوکشف اسرار ایدوب
رهکذا رنده برد رحمت و سنک رافی فالمدی الا سرفرو نهاده بسجده مجیبنی اویتی
دیوب و نزول ایندیکی د رحمت خبلرزمان تسرر نشده فبضی و نادن منقطع بی برکه
دیار ایکن مفقود شریفی یاد طرات بولدیغی فصه نقل ایندیکی و دیدیکم بوسوزلرک
اقبال نشرف ایتدکده ابرار یاد اکا سایه دار بعنی بولخ سایه بردو حایل نایش
خورشید اولوب حرکت و سکونده ساوشی مرافقت ایدوب چوره قومه قریب
اولدی قوی سایه درخنه سایبان انشار بولدی بسوعزونازله جلوس بیورلدقده
ظل شجره ایله سعی سرو باغ بلاغه سایه انداز اولوب اول جانبه میل ایلدی دیو
مدعاسنی اثبات اندی فی [illegible] فی الآیات فی ضروب الحیوانات مثبوت
نبوت وصدقه و رسالت شاهده انواع حیوانات ظهور بافنه علامت بیانلله
دیو حمد ثنا سراج بن عبد الملک ابوالحسین الحافظ ذا التذکیر ابوه ثنا القاضی بوسف
ابالفضل الصفائی فتح و کسر صاد مهمله و کون فا ثانیه ثا ثابت بن قاسم عن
ابیه و جده قالا نا ابوالعلاء احمد بن عبد الله بن حسین ثنا محمد بن فضیل نا بوسف بن عروة نا
مجاهد عن عایشة قالت عندنا داجن کسر جیم ایله انعام و مرغابلر و خانه
بروز اولان حیوانلره ماخوذه من الدجنة الی التغطی الخ طو الملازمة
اذا کان عندنا رسول الله صلی الله علیه وسلم فن وثبت مکانه فلم یحی
ولم یذهب و اذا خرج رسول الله صلی الله علیه وسلم وذهب لازستر
دان مناهج افکار جناب صدیقه رضی الله عنها طریقندن معنکنا
تحریک سلسله ایچون بو روایتی ذکر ایلدی و فی روایة ابی داود و فی دارکه
ثبوت علیه اسما التحیة بزی و اولدیغی زمان ما جوا اشیا ستده قرار ایدوب
فی غیر الحضرة شاتی تغنیه انی دیو و فنا اول حضرت بیرون خانه اولوردی
تردد و اضطراب ایدردی و روی صیغه مجهول ایله تضعیفیله اشارت اولوردی
عن عمر رضی الله تعالی عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم کان فی محفل فتح صیه
و کس فا ایله جمعیتکاهه من اصحابه اذ جاء اعرابی فدطاد صیدا فتح ضادیجمه و تشدید
و جده ایله سوسمار دیدکلری جانور در کبد بیوز سنه دنی زیاده یشیدی ایدوب
ایدوب امثالدن خبرت و عقوق و طول حیاتله ضرب مثل اولور فقال من هذا
فالوا ابن آمنة فقال واللاتی والعزی مبانه کعبة الله ده پرستش اولان ایکی بوط
بت ایدی لا امنت بک او یؤمن بصنمیک الی ان یؤمن او حتی یؤمن بعد برنده در
بک هذا الضب فرماه بیده بین یدی النبی صلی الله علیه وسلم فقال النبی صلی الله علیه
وسلم بلضب فاجابه بلسان مبین یسمعه القوم جمیعا لبیک ای اجابة لک
مرة بعد مرة وسعدیک و مساعد بطاعتک کرة بعد کرة یا ذبا و لقی التیمة
قال من تعبد قال الذی فی السماء عرشه ای ملکوته و فی الارض سلطانه
ای ملکه و فی البحر سبیله ای طریق ابانه و فی الجنة رحمته و فی النار عقابه قال
فمن انا قال رسول رب العالمین و خاتم النبیین و قد افلح من صدقک بشدید
الذال و ه خاب من کذبک فاسلم الاعرابی فکاشفه بعض انصار صحابتی درکه
شمع جمعا تفوز بثبوت علیه التحیة مجمع اصحابه ایکن بریدی برکلرصید
انمکی کلوب جناب پیغمبر عالیشان ایچون بولدکدیر دیدی اصحابی اعرابی به

في حضور الله قال الراعي صدقت يعني فالذئب انا ارعوها حتى ترجع فاسلم الرجل اليه غنمه ومضى وذكر قضيته واسلامه ووجوده النبي صلى الله عليه وسلم بقائل له النبي عليه الصلوة والسلام عند ضم عبره وسكون دال مهمله ابليا جع الى حيث تجدها امره جوابدره لو فرها فتح واو وسكون فا ابله تمام وكمال في حد هاكذا للذئب وفتح للذئب شاة منها حاصل كلام وزبده مرام حديث وزبده مرام حديث كرك سخنكوي ابي هريره طريقندن مرويدر ولقد به قصه دخي مخمندر وبعضي طرف مشار اليه ده ورود ايدوبكه چون راعي سخن كرك استغراب ايدوب كرك جوبانك سخنسنه اولوب سنك حالنه وخي عجبتر در كي رمه كوسفندان رعايتنده وفقه كبر خدمت اولوب نبي عظيم الشان ندن عفوت ايدرسك كه ذركاه كبريادن اوسطا ندن جليل القدر پيغمبري حق جل وعلى بعث ايدوب بدرستي ابواب هشت بهشت اوخرنه كشاد وملائكه وحورو غلمان اصحابي بايصاي خضرتلرينه كتار اله مجاهد سنه تبكرات اولدقلري حالده جاي والادن اشرف ابدييله مع هذا سكاله اول حضرت ميانه سنده حائل بوشقب بسهل العبور درشتاب بلده ناهنوبه بجسنده نمودار معروف اولاسيه ديدكلري جوبان رعايه كوسفندان خزينه كم مراعي اولوردي كرك خدمتنده رعايتنده بسفضولدن بر قصورس ظهوره كلوب اهتمامي ميانه بندايدوب بونعهد ابدوب مراعي رمه كوسفندي كركه تسليم وباركاه شاه عالمه شتابان ايدوب بشكاهنده فصله ذئبي وكوسفندلي كه اكا تسلطيمز تقدير وقضاسيله كان يكان نقل بليوب اول حضرتي برغزاده اشنايمز ثلاثه ده بولديغيزه راوي ذكر ايلدي واول حضرت مراعي كوسفندلكده اوقعوده كم وكاست بولورسكز دبوارشاد اولوخي حركا هينه عودت وقوع بولوب نطق عالم البرورده غفلت موجود اولديغيزه رعايت وعوض رمه دركه كوسفندلر دخي ابدوب بسط سفره مكافات ايلدي وعوراعيان ضم همزه ايله بن اوس بفتح الالف وايله كسر وفتح همزه ايله مواله كان صاحب هذه القصة ابظاً وسبب اسلامه علامه مغرب ابوالقاسم السهيلي روض الانف ده تخريج اوزره راويسي اعيان آسا سلمه صاحب قصه كرك سخنكوي واسلام مسلمه به باريه اولديغي مشار اليه در وبدر بمثل حديث ابي سعيد مقدر روي فعلته متعلق وباعي اعيان قوليله تعلق ايليه يعني اعيان ندن خبري ابي سعيد نظريله روايت اولندي وبندن اوله والحاصل كركلره مكالمه بدن راعي سمندن اختلاف اولنوب ابوعبيد اعيان بن اوس وبعضلر اعيان بن عبادي سلمه كوسفله وباصحابه نزيله كوسفله وباصحاب شعوبدن عمرو سلمه اعيان بن عقبه وباعيان بن عباد وباعي اعيان بن صبغي وقتل كلبي اوزره مكمل ذئب اعيان بن الاكوع وعند السهيلي رافع بن بديعه وبالسلمه اولمق مروبدر ولقد قضيه اوزره قضيه ذئبي حمل ايله جمي فكوردر وعن ابن عباس كركه ان الذي كلمه الذئب رافع بن عميرة الطائفي كلمه الذئب وهو في ضان له برعاها وقد عاه الى النبي عليه الصلوة والسلام فقال رعيت الضان اجمعها زمانا ... يبشرني باحمد من قريب

فلما ان سمعت الذئب ناديا ... من الضبع الحفي وكل دئب

سعيت اليه قد شمرت ثوبي ... عن الساقين فاصده اركب

وقد روي عن ابي وهب مثل هذا انه جرى لابي سفيان بن حرب بدر معاويه وصفوان ابن امية مع ذئب وجداء اخذه فطبخا فدخل الطبخ الحرم فانفرد الذئب نحبا بكسر الجيم من ذلك فقال الذئب اعجب من ذلك محمد بن عبد الله بالمدينة يدعوكم الى الجنة وتدعونه الى النار يعني لتظيره كما جرى ابن وهب

روايت ايدركم سخنان كلام ابوسفيان ايله صفوان كه سركذشتي دركاه بركرك زرنده اهوني شكاره وركار كوردبكره دركاه اهو باهو ابدوب دار الامن حرم الله برقاو ايندكده حرام الحرم والحرز كزل شكار اهودن وركردات اولدي وذئبك انصافندن ابوسفيانله صفوان نجيب كنان بكران اولدقلري فلرندن كرك فصيح زبانيله كويا اولوب عجبتر از بر عجب كه محمد عليه السلام دار السكنه مدينه ده تشريف حضور جنان اولان دار الامان ايراني دعوت ايدر حال الكه سبز لو موجب نيران اولان كفاره دعوت صغير بزدبدي مؤمن آل فرعون در حكايه بيوريلان ويا قوم مالي ادعوكم الى النجوة وتدعونني الى النار آيتي كريمه سنه مقتبسدر فقال ابوسفيان والات والعزى لئن ذكرت هذا بمكة لنتركنها خلوفا ضم حاء معجمه ولا مدله بل حاخام ولا راع معناه وباجمع خالي حوباطور تغير همزه سبله اوله يعني ابوسفيان صفوانه خطابن ولان وغرابة قوم بادابدوب بوخبري اهل مكه مبادله سنده فشا ايدرسكز احوالي هالي مكه سفيره ورويراه مدينه اولمزيله مكه نهمالده نبله نزديدي وقد روي مثل هذا الخبر والله فتح وكسر حمزه ايله جرى لابي جهل واصحابه ابوسفيان واحباسنه وقوعي سوكرك سخنكوي ابي جهل وانباعيله واقع اولوب مشقاوة ابديه سبقي بدكفره وجهالتده اصرار ايدي وعن عباس بن مرداس بكسر الميم وهو ذلك الحديث عباس ايله تغييري اولي وحوشي ابنده ايدي لما منتقب من كلام ضمار كسر ضاد معجمه ايله وتخفيف ميم والف وراء ايله بر خود فتح ضاد معجمه وبابدل الواو دال مهمله ايله صفه جزله ضمار دن بدل وبابيانده وانشاده الشعر الذي ذكر فيه النبي صلى الله عليه وسلم منقولدركه مرداس يدر عباس بالبره اجله منهم اداده وحالته اختصار زده پسري عباسه برستيشي اظهار ايله بندواول ضمره رعايتله نوصيه فرشديكي عباس بركوت ضمار نام رقيبه نكاه ابدوب بوضم سنكدن پرداخته برهيكلدر ديو اوارز بلندايله يا اله الاعلى احدالمتي هو افوم فرد سبله صحه الراز اولدقره ضم خوفندن تاخر بوابا فصاغايا قرع سامعه عباس ايلدي اردي ضمار وكان بعبد مدة قبل البيان كما في فتح وهو الذي ودت البوة والهدى بعد نفر ورهم من قريش ومعبد

قل للقبائل من سليم كلها ... اردي ضمار وعائشا اهل المسجد

چون شعري مذكوري قرائت وانشاد وبن كثير خطالي شعرلرنده بادابدوب نجب كتاب عباس ضمارله استيناس انبوب باره لدي فاذا طائر سفيد در دركال بشكاه عباسه بروغ نزول ابدوب فقال يا عباس انجب من كلام ضمار ولا تعجب من نفسك ان رسول الله صلى الله عليه وسلم يدعوالى الاسلام وانت جالس فكانه سبب اسلامه مزعبي خطاب ابدوب اي عباس كفار صادر نعجب البدر بين انه يعجب لنفسك ان استغراب انخوصدك كه تخفيف رسول انام دعوة اسلام ايله قائم اولدقدن وسن مقام قرامدن دور سدن وبدكره كلام وطائر باعث اسلام عباس اولدي وعن جابر من عبد الله كما روي البيهقي عن رحل الى النبي صلى الله عليه وسلم واصحابه وهو على بعض حصون خيبر وكان الرجل في غنم يرعاها لهم فقال يارسول الله كيف بالغنم اي مع اصحابها قال اخضب فتح همزه وكسر ضاد معجمه ايله اي ارم بالحصا وجوهها فان الله تعالى سيؤدي عنك امانتك ويردها الى اهلها ففعل فسارت كل شاة في طريقها

وفي نسخة بدعوى لفعل القارئ

وفي نسخة بان لفعل القارئ

حدیث جمل

خفی دخلت الی اهلها ابو الفتح البصری علیه الرحمة بسبر تشده حریری تحریر اوزره بسیار و با اسلم نام عبد اسود سپهنشاه امجد فتح فلاح خیبر رکابا اولدیغی اشناده بارکاهینه جهره سای اولوب شرف اسلامه بندا رقیت کزدن خلاص اولدیغی امثال اوزره مخصص خیبریان رمله کوکشدیجی رعایتیله مشغول ایدی بعد الاسلام کوستدی انی اصحابینه و جعل ابصال ایدوم دیو برسان اولدقده روبا کوستدی انه خصاباش اولوب قادر بیجون جل و علی قریبکه اما نتی تستدن اداوا صحابینه بی کم وکاست رسیده بیورولدیغی خفیفه زاجی اجبر یقول بنیچ بشیر برکونه حصابی وجوه اعتنامه یاشیده قلوب هر بری حصاونه زاجی حاله بسته رده راه و دخول ایلدیلر و عن انس دخل النبی صلی الله علیه وسلم حائطا لانصاری و ابو بکر و عمر و رجل من الانصار و فی الحائط غنم شاة لا واحد لها من لفظها و اسم مؤنث للجنس اولوب ذکور و اناثه و علیهی جمیعا طلاق اولنور بحدیث له فقال ابو بکر نحن احق بالسهو منها الحدیث تشلیث مثلثه و سیاق نمامه امام احمد و برار سنده صحیح ایله انس رضی الله عنه طریقندن سوق حطبه روایت اولونرکه داور خطبه رسالت انصار رد بریلنک بسنانیله قدوم نهاردهٔ عز و تشریف بیورولدقده رفیق و صدیق و فاروق برتوفیق و انصاردن برکسنه علی التحقیق ملازم رکاب حضرت ایدیلر بو سنانده برکوستدی اکرام ایدیلدکده یارسنار الانام وضع جبهه بعد القیام ایله سراغاز سجده تحیت و اکرام ایلدکده یارسنار حضرت یارسول الله نکا سر فرو برده تحیت اولمغله برلو بو عمدن سزاوار بیورولدیکی وعن ابی هریرة رضی الله عنه صلی الله علیه الصلوة و السلام خابطا فجاء یعیر تحت فسجد له و ذکر مثله برواینه برار علیه الرحمة القفار ابی هریرة رضی عنه دن مروی بر کون اول سهی سرو باغ بزاغ پرستانه تشریف بیورولدقده رجال برشتر حضور نده هایو نلرنده سجده ایلدیکی دیوب مانند پیام انسی رضی الله عنهما خبر رسی اولوب فنحن احق ان نسجد لک قولینه ذکر ایلدیکی و مثله فی البعیر و فی شحم فی الجمل عن قبیلة بن مالک و جابر و عبد الله و یعلی بن مرة و عبد الله بن جعفر بعنی قضیهٔ جمل و سجود علی ذا الله الاجمل بوذوات کمتل حضرات تندن محکیه در قال و کان لا یدخل احد الحائط الا اشد علیه الجمل فلما دخل علیه النبی صلی الله علیه وسلم دعاه فوضع مشفره کرمیم و سکون شین معجمه و فتح فاورا ایله شقه معدنلو یدره و فی الارض و برک تحفیف را ایله من یدیه فخطمه و قال ما بین السماء و الارض شیء الا یعلمه انی رسول الله صلی الله علیه وسلم الا عاصی الجن و الانس صیغهٔ عاصی افراد و جمعی ضمندر للاضافة نون حذف اولنه بعنا ابو هریرة رضی الله عنه حدیثی سیاق جاوکه روایت اولورکه برمرد دوه بسنانه یانمادهٔ نما شیا اولمغله دیی الاشتر سرمست انلدا و زرینه حمله و هجوم ایدردی و فنا سرور عالم صلی الله علیه وسلم یشکاه شتره قدم داره دخول اولدیغی جمله حشر نزادی حضورنه دعوت بیورولدقده جمله خضوع اکمل ایله توجه و انقیاد و زمینه شفینتک مالیده ادرک چوکدی لبتد براق سوار علیه سلام افتخار سرشته وضع خطاب ایلیوب بیورولدکده زمیره و اسمان میانه سندهٔ انسی و جان و جبوانلدن برافریده یوقدرکه بنم فرستاده حق و پیغمبر قبارمطلق اولدوغمه بلمیه مکر کفار ثقلین حق و صدق رسالتپناهیلرینه انکار ایدیلر و مثله عن عبد الله بن ابی اوفی و فی خبر اخر فی حدیث الجمل ان البعیر صلی الله علیه وسلم سالهم عن شانه فاخبروه انهم اراده و اذنجه روایتنده

حدیث جمل

وفی نسخة لا یعلمه الا الثقلین

وفی نسخة بنفشاه بصیغة الفاعل

حدیث جمل کشیده مهار روایتنده کلدکه حضرت راکب البراق و الناقه صلی الله علیه وسلم اهل جمله شان و حالندن برسیار اولدقده تحفی والد ابو بکر بن ثم عائشه عرض و انها ابنتک یا رسول الله و فی روایة ان النبی صلی الله علیه وسلم قال لهم انه لا یحکی ابی کثرة العمل و قلته فی العلق روایة اخری سرور عالم حضرتلری اهل جمل کشف سر سنه راز دروح شتر بیورولدقده بوجمل پسیاری خدمت و عمل و اندکی زاد و علفدن بکا اکتساب ایلدیکی بیورولدقده و فی روایة انه لا یحکی الی انکم ارکبتم ذلک بعد ان استعملتموه فی شاق العمل من صعوبة فقالوا نعم نقل ابو بکرة بیورولدیکه یوجمل بکا لب جنباندن تقلم و اشکالا اولور سبزه زار صفریی حالندن بار بردار ان خذ منه استعانک الله زیرا ابتدا کفر نعمتدن بسلکاه فنا و وجودینی و فنی بحر ابله افنا فرار ایدرسیر بشی بلزاوا رشمه له بیورولدقده انکار اقرار و حضرت الصدیق ابیبوب بشتر ریحدت رها اولدی و قد روی فی قصة الغضباء و کلامها للنبی صلی الله علیه وسلم و تعریفها بنفسها له و مبارزة العنب البها فی الرعی و تجنب الوحوش عنها و لذا نهم لها انک لمحمد و انها لم تاکل و لم تشرب بعده مونه حتی ماتت ذکرا لاسفر فی نتها سوار عبدالک لا مکان صلی الله علیه وسلم رکوبیه حاصه اولی اولان ناقهٔ عضبا فقه نسنده و اول حضرته تکلم و کندی شان و سرکذشتی تعریف و جراکاهده کیا هلی عضبایه اقبال و التفاتی و تجبر الک اندن اجتنابی و اکا عدم نهوض اولی و سبب اخر کار محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم رکوبیه حاصه اولمغله بوندا لری و عضبا کار حضرت سرور کائنات کار عضبایه رخلت رد حکم الم و اضطرابدن هلاک اولنجه اکلمه و شرب انمی فصة خریبة سی ابو اسحق اسفرایینی علیه الرحمه دن مروی و منقولدر نقل المسافی اوزره ابی عمر خبر الناس رضی الله عنهما حضرتلری حکایه بیورولدکه حضرت سرور عالم صلی الله علیه وسلم هکام شده یاروب خانه سعادت اولوب برمنزل بشکاهنده بارکه برناقه مبارکه یه رسیده خفایق بیشماری روشن اولدقده السلام علیک یا ربح الغبیة یا رسول رب العالمین دیو حضرته پیغمبر رود و سلام ایلدی اول حضرت دخی نکاه التفات ایلدکده ناقه زبان بلیغ البیان ایله یا رسول الله بوکمسنه فریبلدن اغضب نام کمسنه نک ناقه سی ایدم اندن فرار و پر مغاره ده جراکاه اختیار ایلیوب هر شب سباع بنی جراست و بکدیکر بینمله نوبت ضبط منع و صد و محمد لحنا رصلی الله علیه وسلم رکوبی ردیولدا و هر روز رعیه دیکار اولدوغم حالده هر کیاه خشک و نازبر ملتفت اول بیابیا دیو نبا زمبادرت ایلدکمی نابو جهایی مقر ایلدم زیدکده صاحب اولی سمندن اشتقاقله غضبا ایله بنام بیورولدی بعد ذلک ناقه یا رسول الله جناب حضرتندن خواستکارم که رنباره شرف رکوبکله مشرف اولدوغم کبی بهشت بریرده دخی جمله مراکب حضرتندن اولام دیدکده حاجتنده مفضیه در دیو سرد و تسمند عضبای طافان بسبب ایله هسیب بیورولدیکذا لعلی القاری و شهاب الخفاجی و روی ابن وهب ان حمامة مکة اظلت النبی صلی الله علیه وسلم یوم فتحها صیغهٔ مصدر حاصی ایله در قد عالها بالبرکة شهنشاه نوشخبر علیین سرور حضرتلرینه فتح مکه کونی کبوتران حرم تسابقا انلدا اولدیلر والده کثرة نسل و برکتله دعا بیورولدیلر و ربط حمام حرم اشبو حدیثدن لبتد الابرار غاره و خولندهٔ مانع امد شدا اولور محلی اشبان سالک و برفلاح بیضه ایله دفع اغیار و اشرار ایدن کبوتر نبز رسلندن اولدیغی سبارت مغلطای و روض ده مذکوردر قال الذبی و اما قصة الغضبا فلم ار

وفی نسخة بنفشاه بصیغة الفاعل

صح رواها ولا حديث مكة وربما عن عباس انس وزيد بن ارقم والعبرة
بما شعبة ان النبي صلى الله عليه وسلم قال لبلة القاء امر الله تعالى شعبا نبيه
بجاه النبي صلى الله عليه وسلم بجاه ضم تاء عبد له عن الواو ابله فبالله سفينة
وابنات مذكور بجاز دكلدر بلكدا مركتوبن وحقيقتي اوزره سبيلي در
نسبترتة يعني اول كيجينه عن وتكبين صلى الله عليه وسلم بيورركه ابرد حكيم
جل شانه لبيلة غاردة برد رحمة امر ايلبوب مواجهة رسول الله دة في الحال
سرجشمة ربانى امداد ايله بالاكشو وكرتدن اعدادن ستر ايلدي واوحما منبت لو
فغت ابغم الغار وفي حديث اخر وان العنكبوت نسجت على بابه فلما الى الطا
لبوت له وراى ذالك ولو لم يكن فيه احد لم تكن الحمامتان ببابه ولا نسيج
العنكبوت منعا به والنبي صلى الله عليه وسلم يسمع كلامهم فانصرفوا رسول
رب العالمين ايله يارغار سلطان دين مصدوقة اذهما في الغار اولدقدر طوق
كشان وركاه كبر بادن ايكي كبوتر وحشي نزاده اوايدوب فم غاردة اشيانه كبير
نزول ايلديلر وبر عنكبوت دخي برده دارشاه سراپرده ملكوت اولوب لحة البصيرة
دهليز درغاده برعلى پرده يكتا نسج ابتدبكه سبكسار قريش اول خضرتي جستجو ده غار
طوره رسيد اولد فرندكبوترلرة وثار عنكبوتي مشاهد ايليوب اكردون غاردة اردى
زاد اولدي بوحمامة وحشي نزاده دزغاردة اشيانسان سازاولدي ديوكنت وكوركلي
دروندكن الامان غاردة سماع بيورردي والحاصل جانب قريش غاردة التفات ايلوب
سدة بخرا اولد يلر وعن عبد الله بن فرط ضم قاف وسكون راايله ايام جاهليتده
نامي سلطان اولوب بعد الاسلام خضرت فخر الانام الى عبد الله ايله بنام قلديلر
صحابه دن اولوب ارض رومده شهيد امقتول در قرب ضم قاف وتشديد راوسكون
ابله اي ارنى الى النبي صلى الله عليه وسلم بدنات فنحتين ايله جمع بدنه وهي بعيدر
وهي ناقه اوبقره خمس اوست او سبع شك من الراوي يسخها يوم عيد فا
ذ تقرب ايله تازايه بجاورنله دالله تبديل اولندي ومنه المؤدلنه اي تقرب
منه بابضحية بيداء اى في نحرها حاكم وطبراني وابونعيم عبد الله بن فرط رضي الله
عنه طريقندن نقليد هدي روايت بيورركه اشرف موجودات عليه افضل الصلوات
خضرتلرينه ويا شمش وهفت شتر تقريب وروز عيد اضحى قربان اقدة ايجون
بسملكاهله تردبلك بيورلدقده بدنه براي نحر فتنفرد دن بدء ايليه ربو بربنت مسا
بقت ايليه اول خضرتله تقرب وجان سپار لغفرلرا يلديلر وعن ام سلمة كان النبي صلى الله
عليه وسلم في سحابي فنارته ظبية بارسول الله فاذا هي هو نفة واعرابي نائم فال ملما
جئت قالت صادني هذا الاعرابي ولي خشفان تشنه خشف وكون شبر ايله اهورة
وفي ذالك الجبل فاطلقني فتح عين وكسرلامله حتى ارهب فارضعهما ضم عين وكسر ضاد
بجه ايله وارجع قال وتعليبه بفتح الواو وفي نسخة وتعليبي قالت نعم فاطلقها
فذهبت ورجعت فاوثقها فانبهة الاعرابي وقال يارسول الله الا احاجتة قال تطلق
اي نعم ان تطلق هذا الظبية فاطلقها فجعت تعدو في الصحراي وتقول اشهد ان لا اله
الا الله وانك رسول الله ام سلمة رضي الله عنها بوجهله غالبه سماي طرة روايت اولوركه
تشهار وبالاخانه اسراء عليه النحبا باصحراده ايكن يارسول الله صدا سيله براهوب حنبات
اسفداد ايلكلر ولدي اطرافه لكاه ايلدكده برطبيه اهوكرتنار دام وربندي باشدن خوار
الود معابت ايليوب اهوية حاجتك ندر ديو برسان اولدقدة شو بدوي بني كمند
دامنه بندايلدي وبنم بوجبلده ايكن سجلرم واربر شمد بلاد بني دامدن اهما بورنا واروب

بيچه كانم

بيچه كانم ارضاع ايدوب ينه كلام ديو نيازمندلغلدي صفدر اسمان مقراهوبه
خطاب بيوردبكده وفا ايدوب بعد الارضاع كلور مسين ديدبدي بلديوب اهوبه
رها بيوردبلر انيچه واروب وكلدي درحال ينه بندا ايدوب اعرابي صياد دخي بيدار
بيدار اولوب يارسول الله حاجتكز وارمي ديدكده نعم لكن فنارة دام ايندبكلا اهوني
فبدبنده ازاد انكدكلي مطلوبدر بيورديلر بدوي في الحال پسرجشم ديوب
اهويي اطلاق ايلدي اهو يا هو ايلوب صحراده كلمه شهادت ايله ناطق پيدا
اولدقده پويان ويوان اولدي خبر مشار اليه دلائل النبوة روايت كرده بيهقي در
اما اخذ محمد بن جماعت صفينه اسناد وابن كثير للصلة له ومن نسبة الحا النبي
صلى الله عليه وسلم فقد كذبه كلامبله اطاله واعتراض انشدر ومن هذا الباب بركة
سيد الانام عليه الصلوة والسلام ايله بعض صحابي كرامه جبوانك طاعت و
تسخيري دخي بيدندر مارودي في شعب اسد سفينة نابيت وعليت ايله غير منصر
فدت هو لحد رسول الله صلى الله عليه وسلم اسم مهران كنيتي ابو عبد الرحمن وقضيه
مشهور سبب ايله سفينة ايله تلقيب كرده بيغمبر عا لبشارندن ام سلمه رضي الله
عنها مفتي اولوب محرعالم حضرتلرينه خدمتكار ايدي اذ وجهه الى معاذ بالجرف قلعي
الاسد فعرفه بشدة الى ان صلى الله عليه وسلم وهله كتابه فهمهمة هائلة
وسيبي مفتوحتين حاضي الهمهمة صوت لا يفهم وقيل صوت فيه تحنين ونحي عن
الطريق وذكره سفينة في مصرفه مثل ذالك مولى بني الوري صلى الله عليه وسلم
سفينه بر شير غرتدن ذلك منفاد وارام اولمسنده روايت اولنان عجيبه حكايت جوانان
حضرت نوا عند ندركه سلطان سرايرده افلاك عليه السلام ديار عنده والي وقاضي
اولان معاذ جنابلرينه سفينة براق فرستاده بيورد قلري جنده اشنايي راكتدن برشير دو
چار اولوب كندوتك بنده سلطان انبيا اولدقلرى اعلام وتعريف وهيئتده نامة
همايون تقريرلو توصيف ايلدكده شير عزنده الهام ربانى ايله همهمه وخفه ايله رغبتي
برطنبي ايليوب راه سفينه دن دور اولدي سفير موى اليه سفينه رضي الله عنه ديار
بعنده يا ديار كشاي رجعت اولدقده كالاول ايله ملاقات واكا اسد راو اولوب
سلامنه كوارشلوي نقل بيورد يلر وفي رواية اخرى عنه ان سفينة لا سد اي حافظ
فاذا اجاء بقصة فقلت انا مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم فجعل يعوي كانه يسكن
غيره فوكزه برمم ورا ايله اشارت وتحريك بمنكبيه فتح ميم وسكون كاف بمعنى
بهة الكتف والعنق حتى افامني على الطريق روايت ديكرده سفينة رضي الله عنه اطريقندن
بيهقي وبزار لكن افراز كشتي روايت اولوركه سفينة بركشتي ده سوار ايكن قضارا
شكست اولوب الجو برجزيره چقدرحال جنب سفينه ده بر شير زرباي خاطر
باشي اولوب راوي دركه برج عبد خاص رسول خاص اخاص اولديغم شيره
نفرين ايدم ديو شاله سبله بني تحريك وراه بجاندرهما اولدي ربو بيورز
امد بخبري لطفي ابراز دن مراد كرامنه وفي من حيث الدلالة على صدق النبوة
والي سالة معجزة مبني منزله سندي اولدوغنه اشارتدر فان الكرامة متفر
عة على صحة المتابعة واخذ عليه الصلوة والسلام ومن ذالك انه اخذ عبا
وتيله نهيري الشب ايدي باذن شاة لغوم من عبد القيس فيبالله شهير
ببر اصهبة كسر حا وفتح سوخته ايله وجوه تثليث كل منها فالوجوه
سبعة فتح خلاها فصاره لهما مبسما كسر ميم وفتح سين ايله علامة واثره
وبقي فيها ذالك الاثر وبنها وفي شفتها بعده مبنية على الضم علما غالبا

ط شتي تكسرت يده وسفينة رضي الله عنه
في تلك السفينة البحرية تخرج الى جزيرة فاذا
الاسد

ط انه مولى رسول الله

ترب كالات عليه اطيب الصلوات قبلة عبد النبي ود برجاعت كونى كوسفند
بنى دوانكنت مده شكافيلة اهذا يدوب بوده نارها بيورد قدا اول شاتك بناكو
شنده كوشوارة الرمس وعلامت وبعدها لسلغد وسم باركار فالدى ومارو
رويه عن ابراهيم حمار لسند من كلام الحمار الذي اصابه بخيبر وفي اله اسمي يذبن
بن شهاب يعني ابراهيم بن حمار دن روايت اولنان حرسعني كوي قصه سي فصل جليلة
معفوى اولديغى اقواعد لذرو سهم سيد المرسلين عند ايام حيبرده باندن اصابت ايدن
حمار كه اول حضرت دهن كشاي بيام اولوب لعتبر بلده وايرد ستان لسلمدن الغش حمار
جراكاه عالم اسلوب له كونه ريسايلده بيورديكه ظهر بري بر بيلغه ذيشانه ركب اولدم
لسل جدة مدت لبندن غيري باقي فالمبوب انبيادن كمي جناب رسالت مآبدن
غيري بيلغه رنا بابده امبد وار مكه سنك وكوبك اولمق شرفيله اصطبل عالمده جميع
اجدادمه نوفوق وسرافخارم براق جنابلرنه همسر اولمه وحالا يهود عنود كه زير بار ملكي
ايدم كه بني كريسنه قلوب ضرب بي اصول ايله مجروح ايتدي ديوحالدن فكايت
اشتدي فستماه النبي عليه الصلوة والسلام يعفور اه بالقصر او بالتنوين سمي
بلغار رسالن شكسته دلان حضرتلري اول دير ازبك كوشي يعفور اسميله بنام ايلدي
واكله كان يوجهه الى دوا صحابه فيضرب عليهم الباب جراسله ويبتدعليهم رجي
نبي مشكور يعفوري اصحاب كرامي خالله ربنه ارسال بيورديغي سراج اسيله دوباره
ايدوب ايجابنى مراد اولنان ذالك مجيب طلبكار اولوردي وان النبي صلى الله عليه
وسلم لمامات نزدي مي بئري جرعا وحزنا منحتبين وباطلم وسكون زا الله در
فمات حزن بيغمبر انس وجان عليه صلوات الرحمن حضرتلري وداع عالم فانى
بيورديلر يعفور اه والبين ايله لفسني جاه ابو الهيثم بن التيهان له اذا خذه ايدوب
افنای وجودا بلدي رواه ابن حبيبان في الضعفا وقال لا صله له وذكره ابن
الجوزي في الموضوعات امامتفق عليه الرحمن ماعدا علامه مغرب ابو القاسم
السهيلي روض الانف ده امام جوينى شامليدن ايراد بيورملري في الجمله دفوده
فع رغوعنه ابدرو حديث الذاود التي شهدت عند النبي صلى الله عليه وسلم
صحبي ابجون كندوسي سرفه انيوب ملك وخلقا ولدهفر شهادت ابلدي
رواه الطبراني عن زيد بن ثابت بسند فيه مجاهيل قال الذهبي هو موضوع وقد
نظر في العشرة التي اثبت رسول الله صلى الله عليه وسلم في عسكر وقد اصابهم
عطش ونزلوا على غير ماء وهم زهاء ثلثمائة فحول متتابعه ومزادتان
او مزادتان فجهلها رسول الله صلى الله عليه وسلم فاروى الجند ثم
قال لرافع املكيها فتح هر وكسر لامله اي احفظها وما اراك بضم الهمزة
اي ما اظنك تحفظها عربطها فوجدها قد انطلقت رواه ابن فانع وغيره
ابن فانع رضي عنه النافع وعبر بارسوى مطبقه زوايت اينكلرك عنترقصه
سنده كه سيئه كشي ابيا حضرتلري برغنزده ايدي عسكر اسلام سطلش شديد
اصابت وبرجاي بوابه نزول ايتدكلري حالده كذا وجبور لق مقداري كسنه
ابو بكر اول معنى ترشكاه سيد البشر وكلوب حضرت عليه التحية سعري تجليت
وعسكري تشير لتيبر بني ابله ربان وسبرا بلدلكدن كمكره ابو رافع رضي الله
عنه خطاب ايدوب بوعنترى حفظ ايليه اما طاقم اتم كه بوني سن حفظ وتملك
ايدسن بيورديلر رافع دخي تلويح حضرتلرنه غافل اكن مدافع عنترى ربط وبند

ابنى دوخال عنترى رايها روان اولوب فرار كاهندنا بيدا اولديغى مشاهده
ايلدي وقبله خبرابن فانع ده رويدركه فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان لله
حمارا هو الذي ذهب بها يعني عيبوريه عنترمعايده لسنده دانا بي عالمه
كشف اسرار ده ماهري بيورولوب اول فارسيحون عنترو حالت تشكيده فرسنارده ايلدي
اول فرد لايزال بعد انام الصالح الى دبدن نهان واذهاب ايدي حاصلي ابعاد
واعدام وعنترحرفي عاده فيلندن اولديغى ايما ايدرو قال لفرسه عليه الصلوة
والسلام وقد قام الى الصلوة في بعض اسفاره منطلق بقام لابرح بارك الله تعالى
نيك حتى تقرع موصلا نثا فجدد قبلته فاخرك عضوا عضوا حتى صل رسول الله صلى
الله عليه وسلم مركبي محيط بيوة عليه اجلى التحيه بعض غزالرنده نماز ه قيام وقرار ايدركه
اسب برق رفتار ام ايتديركه چاي قرار ندن اخراق اتميه وتا لمانزدن قا
رع اولنجه مركبلندن زايل اولميه ديوب نبي يك بيورديلر وجهه مقابله
لرندن لوفيق دن حكره اسب مبارك برعضوك تحريك ايتيوب وكرندده
قطب اسانا بيت قبيله نماوشي برقرار اولديغى سلطان عالم صلى الله عليه
وسلم سرطويله خاصه تحكمي اولان اسبان يدي راس اولق كرده فارسان
مبدان سيردركه قاضي بدر الدين بن جماعه سلك نظمنه كشيده بيورديلر
والخيل سكب لخيفي سبحة حرب لزاني مرتجز ورد لها اسرار
اعمارهان حيوانلردن ماعدا اوج بني معاوية تختلف فيها فراس جليه نفذ
بيورمشلردر اباق ذوالعقال ذوالتمه فرنجل فرواح سرحان يعفور
يحركيت رجز بلرو ادهم سحاب ملاوح طرف نجيب ويلمق
بهذا ما رواه الواقدي بكسر القاف قاضي عراق ان النبي صلى الله عليه وسلم لما وجه
رسله الى الملوك فخرج ستة نفر منهم في يوم واحد فاصبح كل واحد منهم يتكلم
بلسان القوم الذين بعث اليهم حضرت داور سربرا بي عليهم عليه الصلوة
والسلام شش جهات ملوكه سفيران ارسال بيوردبغى النادره بركوندده التي قطع
نامه همايون ايلدا صحابدن شش نفر ددلاور جوانب مطالبه نطرايله فلبوب
روبراه صوب مقصود اولمشلرايدي ملك حبشه نجاشي يه عمرو بن اميه
وفرمان روايي اقليم دنيا مقوقسه حاذب بن ابي بلتعه وعظام روم هرقله
دحيه الكلبي وتخت نشين كسري خسرو عبد الله بن حذافة السهمي وحاكم
دمشق حارث غساني يه شجاع اسدي وشتواي بابه هودت بن علي حنفي
سليط عامري ارسال وفيض اعجاز سروري كائنات ايله هر رسول قبل
البهي اولان طائفه نك لساني ايله ملكه نكلم تحصيل ايلديلر
عجبي اولسه زبان اشنای قوم دیگر رسول اكرم عجما ايله سخن رانى
كلوردي بشكه عن شنده كفنا ده ايدي توسنده وتجر بلمدانى
والحديث مخرج هذا الباب كبير وقد جمعنا منه بالمشهور من ذالك وما وقع منه
في كتب الائمة معجزات بعبارات مختلفة نوع مسطور معنا سنده اخبار
واثار طريق متعدده ورودي بسبار دزاما صحت شبوبنلة شهر نياب اولانى
اخبار دن ابراد وبيان وكتب ائمه ده اشتهار بافته اولانى ذكر ونقل
عيان ايلدك فلله الحمد والمنه **فصل** في احياء الموتى ومد
ك معقوليه اضافتي قبيلندن وكلامهم وكلام الصبيان سيأتي حده نكلمة
هنوز بالغ اولميان كودك مواليه ضع اسم مفعول وعلى القياس جمع رضع

وفي نسخة صحيحة وهي التي في نسخ المؤلف

وانها

وفي نسخة النبي صلى الله عليه وسلم شهاب

طفل صغير مراد اولنور وبعض شراح شفاعلى خلاف القياس جمع راضع و
رضع ايله ام مراد ايتدكلري سنجيده ميزان قبول اولمزكه حرف سادر معنيز
معهودا ولور وشهادتهم له بالنبوة وكلام الصبيان اوزره عطفى عطف
الخاص على العام فيلبند نذر يعنى فصل مجرد اصل اول ضرر ندفرد بى زياده
وهو نادر الكلا سهن سازاولمزى وسال مرد كودكانك خلافى عادتدر صحت كوبى
اولوب صدق دعواى رسالتنه شهادت اتمكلري بيان اتمكدر حدثنا ابوالو
الوليد هشام بن احمد الفقيه احكام شرعيه وفنون متنوعه وبابه مطلقا علوم
شرعيه وفقيه ده ماهر بغدادى عليه والقاضى ابوالوليد محمد بن رشيد والفاسى
ابوعبد الله محمد بن عيسى التميمى وغير واحد سماعا واذنا قالوا فقيه و
قاضيان بيوردبله حدثنا ابوالحافظ حدثنا ابوعمر الحافظ حدثنى عبد البر نا ابوزيد
عبد الرحمن بن يحيى نا احمد بن سعيد نا ابن الاعرابى نا ابوداود صاحب السنن
نا وهب بن بقية ابو محمد واسطى محدث خالد يعنى الطحان هو يوز طقسان طقوزيوز
دانه وجودى اسباى قناى افنا اولدى عن محمد بن عمرو عن ابى سلمة نفقها
ى سبعه دندك عن ابى هريرة ان بهوديه خيبر يا ندن يهودى الغضبه قبيله سندن
زوجه سلام بن مشكم اولان زينب بنت الحارث اهدت للنبى صلى الله عليه وسلم
بخيبر شاة مصليه اصلى مصلوبه ايدى يعنى قلب الواو باء ما قبلى مكسوره
قلندى يعنى سمتها فاكل رسول الله صلى الله عليه وسلم منها واكل القوم يعنى زينب
بهوديه بشكاه سلطان المرسلين بركوسندى كباب وزهرى الوده ايبيوب
برسم هديه انحاف البلدكره بنى محترم واصحاب اكله شروع ميوردقلرينده فقال
ارفعوا ايديكم خبرت الذراع كتف يد ايله امر ايلدى فانها اخبرنى مسموما
بتخفيف بوشاه مشويه كندولرنه زهر نالك اولدوغنى خبر ويردى بحال شاهد
اعجاز در فات بشر بن البراى بى معرور فى الحال تاثير زهر هلاكل ايله جسم
جانه شريان ايبيوب بعائله حياتندن ايتدى اولدى وقال للبهوديه ما حملك
على ما صنعت حمل بحاز مشهور در فجاءالنبى صلى الله عليه وسلم بهوديه به
خطاب عتاب ايبيوب بواوزره فيصحه جسارتله دينى يسنى سوق ايلدى ديدى
قالت ان كنت نبيا لم يضرك الذى صنعت وان كنت ملكا ارحت الناس منك
بهوديه جوابداده اولوب بوسلاطنك اكثرسى ادعاء بنوتده مانند صبى قانى
صاف نفسى نسك لاشك جانب الهيدن ايقاظ وسكاريان رس اولمزوالا
فروع صدفدن عارى ملك ايسك جهانبانى غائله استيلادن وارسته وراحت
باب اولم باب فيلم ديديلر اولغرضنك درحال جهاستيبوردملرى نفوذيله للائمه
واسحاباً للمداومة ذروقيل الاكل اعلام اولمزديلر على قول بنابر شهادت عظمى
ايله اكرام اولنمق ايجون اولمله قاهر بها فقتلت راوى بيوردكه شاة سرونى سياه خطرنده
فرمان ايدوب مبارك شفتلرى ايله بهوديه كداحته بوطه عدم قبلنديكى وقد روى
هذا الحديث انس وفيه قالت اردت قتلك فقال ماكان الله ليسلطك على
قالت حبر مشار اليه ايله انس رضى الله عنه طريقندن لكاشته صحائح مجتبيه
اولان روايتده بهوديه سركرفت جواب اولوب نبى محق مبعوث بالحق اولمديكى
هلاكى مراد اتمكدم ديدكده بيوردبلركه خدايى بجون سنك سلاطت واداشنده
نكره ورهبوب اولماسنه تسليط اغراء ومقالوان قتلها صيغه مخاطب وهمزه
استفهام ايله وبعض نسخده استفهام تقديرى وصيغه متكلم ايله ورود يا فتاض

قال الاحضار

قال الاحضار وجلس يارسول الله بوسليطك ابدكارى قتل ايدرسنى ديدكلرنده
قتل انعم بيوردبلر امدى لوفيوم بين الروائتين بوجهله روشنا اولوركه اخذ
انتقام منافى نبوة كريمه كيمتدن اولمغين كندو نفسى كرمكارى نه اولاده سوء
قصدى مجاز تندن منسلك عفوجى احتيار بيوروب الحق بشرع رضى الله عنه فضا
صاً يهوديه بربان زهر ايله شمشير تمنى اولمله واتمه مذهب شافعيه زدن
بعضك مادة تسميم ده بجهز فصاص انمدينك مرجحى بولمادى ديره وكذلك روى
عن ابى هريرة فى رواية غير ابن وهب بن بقية قال فما عرض لها فتخيير الطائفتين
وهب وابن شهاب غيره الى هذين بردن روايت اولوب بيوردركه بهوديه يه قتل
وصلب امر اتمدى ورواه ايضا جابر بن عبد الله وفيه اخبرنى بهذا الذراع وهو
سماعى در قال جابر وهم يعافيها سنن ابى داود وبيهقى اولان خبرده كالاول
جابر انصارى روايت بيوروب زيادتدر صاحب المعجز والبرهان حضرتلرى
بارزه مى كوسنده مشويه زهر ايله زائدة سوز ايله الوده اولدوغنى كاخبر دادن
ايدى ديدكده جابر بيوربركه بهوديه يى قصاص وقتل ايله معافيه اتمدى
وفى رواية الحى البهرجة اى فخذها فتح فاء وكسر خاء معجمه وباسكون بلكه ما فوق الساق
للكعبى انها مسمومة حتى بصرها قدس سره روانشده فحرعالم بيوركه
بخفيق فخذ شاة بكاكوسنديجه نك زهرناك اولدينى سويلدى
امدى نقل ماسبق زراعه ثنائى دكلدركه شايد زراع تخذ بالعبة كوياالوله
لرسو فى رواية ابى سلمة بن عبد الرحمن قالت اتى مسمومة وكذلك ذكر الخبير
ابو اسحق وقال فيه تناولوه عنها امام اهل مغازى كسير تندن حرره تحريرى
اوزره بهوديه يى عفو ايدوب اول اوره نقل ايدى بلكه بشرف وفاتندن مكره
قصاص بيوردى وبا خاصة لادره لكارايله شهاب اوزره بناى رفع الاركان
بسلامه الى سبيله نزل عذاب اولندى وفى حديث الاخر عن انس الله
انه قال فما زالت اعرفها فى لهوات رسول الله صلى الله عليه وسلم فى
فخات ايله جمع لهات اقصاى بغوق قم يعنى اولان كوشت پاره سى اطلاق جزء
على الاقل قبلندن ثم مراد اولنور اما تحرير كرده غرضى اوزره صوت مراد اولنمق
يا حسبا لله ربنا سبحان عليها الرحمة انس رضى الله عنه كردن بهلوا وزره قرانى
تصحيف اولوركه نازل نقال حديثنا رسالتك دعاء سكره مشاكلة اذ الزمان يجيء
جشع البدا ولور دديدى وفى حديث ابى هريرة ان رسول الله صلى الله عليه
وسلم قال فى وجعه الذى مات فيه ما زالت اكلة خيبر وسكون كافدن
مقدار ما تؤكل مراد اولنور خيبر غير منصرف هدبنه منوريه قريب دبارك
اسمدركه اهالسى بهود ايدى نفادى ضم نون وفتح مشاة وفتح عين همله والواو والدال
وتال منذ دايله قالان فتح اوزره مبنى ويبتر ال عبر منعدد زمان ظاهر معناسنه
بمعنى الوقت قطعت ايهرى همزه مفتوحه وباء موحده ايله افعل وتفضيل وزننده
داخل وبا منصل قلب برعرق كبير باخود جبل وريد دركه انقطاعى هلاكه
موجب اولور وبا الحدد روايتكرده ابن سعد اولان خبر ابى هريرة
رضى الله عنه ده ورود ايدن بكر معلوم عائشه نرتب كاثنات عليه الصلوة والسلام
حضرتلرينك بدن نازنين پرورلرى آزوردى مهرجان سفم وبوسراجه قانى الطرح
جازيدن ايوان بنا اساسى ارتجالى ثنالرنده بيوردقلرى خبر بدن مقدار اكلم
اولان حالت بكابود فعه مرة بعد اخرى اوقات معلومه عودت ايدر اولدى

وفى نسخة مات هذه
لعلها الصواب

والان كى

وبروه تسليط
لعلى القارى

حالا اورا وقتند دکه لغزه زهر الود تاثیر ذکه زندکی اولان جبل وریدی بولدیغی ایچون
وحکمی ابی الحق ان کان المسلمون لیرون لاجل ابتدا ایله وبضم الباء وبفتحها ان
رسول الله صلی الله علیه وسلم مات شهیدا مع ما اکرم الله به من النبوة بعضی اصحاب
کرام و تابعین ذوی الاحترام اعتقاد ایتمکله برکاتی جوهر بکتابی ذات نبوده صفات
خواجه کائنات حضرتنه سبحانه وتعالی تلک نبوت ورسالت مکرمتیله اکرام بیورمیشدر
اخرازیه والی شهادت ایدوب لکتابی ویقاردن فسحت سرای عالم عقبایه
شهید مسعود احرامان اولدیلر بیوساندان تب محرقه ایله امتزاج ذات الجنب
عارضه سیله روح روان لری واصل اعلای جنان اولمق وایتمکله شهید السموع
رحلتی تفلی مانع ومناقی دکلدر وقال ابن سمنون ضم سین مهمله وبا فتحها غیر
صحیح قدره محمد بن عبد السلام التنوخی المالکی اجمع اهل الحدیث ان رسول الله صلی
الله علیه وسلم قتل الیهودیة التی سمته صاحب البیوع الفاسم صلی الله علیه
وسلم سلیطة مسفوره بی سر کوجه جبانده دن اله بیوردقلرنده ارباب حدیث اتفاق
البدیعیا هو محمول علی اخراجها فلا ینافی ما ورده من عدم التعرض لها فی ابتدا
حالها وقد ذکرنا اختلاف الروایات فی ذالک عن ابی هریرة وانس وجابر ابن
سمعون ذلک دعوای غیر اجماعی غیر مسلم اولدوغنه ابشارت بیوروب خلافیتنه
دالله طرف شفقتدن انتقاذکرا یدلدیکی بیوردی وفی روایة ابن عباس انهم دعوها
لاولیاء بشر وة البراء فقتلوها اولحضرت بهودیه یی دعوا فصاصنه اهل اولان
ورثه بقرنسلم بیوروب الدرحی شمشیر کلوب اکبر انشی پاره حوالهٔ ابتدیلر خفی بیوله
فصل مذکور دا صباحه وهوی وسائر دالله اخباری اخباره منوط ومعقود ایکن
یهودیه تلک قتل وباعفو ایله مصنف علیه الرحمة تطویلی کرجه کرلوه صدوری
بیرون ایسه دا جندان فوائدی تضمنیله دن خالی دکلدیره قال الفیشی فتأمل
یشکب وکذلک قد اختلف فی قتله للذی سحره لتسلیم حضرت اخبار دن
یهودیه مادة سحر ایسا الکاسی ایدن ساحر وفاجر لبید بن الاعصم نام یهود
ردود لک عفو وتعلی مخصوصنده دخی اختلاف اولدیغی قال الواقدی وعفوه
عنه ثابت عندنا واقدی مفتریدر بیورد بلرکه اخذ انتقام بشمه کریمه سیدالانام
حضرتلرینه منافی اولمغین عند اهل السنة والحدیث روایه عفوی ثابت روا
قوی در دیدیلر وروی الله قتله مروی الیه فتنی دخی مرویدر کتاب الوفاة
لکاشته براعه ابن الجوزی جوزی بالخبر الوفا اوزره زید بن ارقم رضی الله عنه
بیورمکله حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم یهود عنود دن بری سحر ایدوب
تاثیر ملال افزای خاطر انور نبوت بناهی اولمغین امین السر وحی الهی بال کشای
اشکال وکیفیت سحر پر ملالی تبلیغ واعلام بیوروب درحال صفدر کهار علی
بن ابی طالب کرم الله وجهه مسقط سحر اولان محله فرستاده بیوروب اول
دسیسه اخراج اولندی هر بارکه برعقده منحل اولوردی واسطه عقد تسهیل
حضرتلرینک بدن نازکنه بیلرنده خفت ملال وعلائل نمایان اولوردی وروی الحدیث
ابیرازی عن ابی سعد فذکره مثله الاان قال فی آخره فبسط یده وقال کلوا بسم الله
فاکلوا وذکر اسم الله منها فلم یضرب منا احد لقمة مما برازه ابو سعد خذری
رضی الله عنه کما یستند الی شاة مسمومة خبیر حدیث سابق ما تندی ذکر وروایت
ابو داود نزیل روایتنده نقل ایدیلرکه سید عالم صلی الله علیه وسلم بخوف فی ثاب
خضوره جمع اولان اصحاب کرامه ایدوب نام حقی یاد برله تناول ایدک دیو بیورمغله

وقد روی عنه ط لعلی القاری

ط الصحابة کانوا یسمون لعلی القاری

برلردخی اشتهاری نام ایله یاد امنکیه یشخوان قال اولوب تناول ایلدیلر بردم بعد
اولی طعام زبان رسالتمدن دیدیلر اما حدیث سابق الذکر وفات بشره
یوجب مصادم اولمغین منکر اولسه ابن حجر عقلانی دن نقل کردهٔ سیوطی در
قال القاضی ابو الفضل عیاض رضی الله عنه وقد خرج حدیث السم
المسموم اهل الصحیح وخرجه الائمة وهو حدیث مشهور واختلف ائمة
اهل النظر فی هذا الباب فرجح قائل یقول هو کلام مخلوق الله تعالی فی الشا
ن المبینة بالتشدید والتخفیف والحاء والنون وحروف هو کلام فرق اوزره
معطوفه در واصوات کیفیة مخصوصه ایله تکیف وجسم در ظاهر اولان هوالله
مجموعی مخارج حروفدن صاحب ظروف اولور بحیث شهادة الله تلک الحروف بعضها وبعضها
بعض المشافة تخیله منها من تلک الاجسام وروح تغییر اشکالها وتقلبها وعدم هیئاتها
حاصل کلام مهرة فدوی کلام اجسام غیر ناطقه دن خلق وایجاد تلفظ وکلام
تخشدن کرین اختلاف روان اولدیلر اندردن بعضی بیور مشرکه اولیر کلام لفظی و
نفسی بالاشتراک ذکرکه کوستندوکی وسائل ودرجت اساجرا ائتده حضرت یا
رشاه جهان افرین خلق بیورردخی بنجه حروف وصوندکه اجسام بلا
حیاتدن ایجاد ایدوب صورت وهیئة اجسامی تغییر وسیاق اصلیته کستدن
نبذ بل انکسر دن تلک الاجسامدن اسماع البدی دیدیلر وهی عدم لزوم
ماذکره مذهب الشیخ ابی الحسن الاشعری والقاضی ابو بکر الباقلانی
المالکی رحمهما الله حاصلی امامان هرامان عندنده فرد نشانده خلق کلام حیاتة
مشروطی دکلدر ارباب البابه نهان دکلدرکه کلام شاه مبتله سلام مجی
وشیخین حسنین اولوب علی ما سیاتی المصنف رحمه الله تعالی احیای هو نابه
مستبان اولمله صالح وشایان دکلدیره واخرون وهوالی ایجاد الحیوات بها او
اولا تم الکلام بعده حتی هذا ایضا عن شیخنا ابو الحسن ضبط بار رشیخنا
اهل سنة راجعدر وشیخ ابلهٔ من واسناد ولی اولوب مصنفدن بنجه لرقبل
تلمذی وادراک زمانی فهم اولنمله والحاصل بینه اهل سنتدن بنجه لرقبل
صدور النطق والکلام اجسامده اشتراط حیات وکل فحتم والله اعلم ولزوم
الفروء وعدم حیات عقلا بجوز در واذلم نجعل الحیات شرطا لوجود الحروف
والاصوات لکن حروف وصوتک وجودینه حیاتی شرط قیلمدیغی حالده
بحتمل درکه اجسامده جیوة خلق الله جیوة انمکسر دن انطاف بیورمق حرفی
وصوت وجودی عدمی شرط اولمیه انه لا یستحیل وجودها مع عدم الجیوة بخروجها
بخروج عدم جیوة ابله حروف واصواتک وجودی عقلا مستحیل دکلدر
ممکندر فاما اذا کانت عبارة عن الکلام النفسی فلا یکون من شرط الحیاة لها
وفنا حروف واصوات کلام نفسی ایله معتبر اولدیغی حالده بو حال اجسامده
وجود حیوة لازم در انه لا یوجد کلام النفسی الا من حیاتی خلافا للجبائی
رئیس فرقة معتزله ابو علی بن محمد البصری من بین سائر متکلمی الفرق فی احالة
وجود الکلام التفظی والحروف والاصوات الا من حیتی مرکب علی ترکیب هو یتلفظ
منه النطق بالحروف والاصوات زیرا کلامی نفسی زنده عبارتدن عبارة اما کلامی
لفظی ده حیات شرطی دکلدیر واهل سنة وسائرلری نزد کلامیته بینا ابو علی
حیاتی نزد ذلک القول خلافیته راهی اولمغین برکه کلام لفظی حروف وصوت
بحسب السر حیاتیله قائم وحروف واصواتیله تلفظ شائعه والله ناطقه مشهور

مشوم راولا دحسنك عن بر بحال اولسينه ذاهب اولديي والتزم ذالك والحضار
والجذع والذوابع وقال ان الله تعالى خلق فيها حيوة وحرف لها فما ولسانا
امكننا بها من الكلام يعني كلام خصاة وحنينه وجذع وزهر الود زراعك
سحنكوي و ناطقه پرداز اولمزسه جبانی التزام تكلف ايليوب حق سبحانه و
تعالى اجسام مذكوره ده صبات خلق ابدوب وهلا ابداع و انشاد و زبان ايجاد
بيورو ب كفتار مكنت باب ايلديي ديو تكلفاته اقدام ايلة زعمنجه قول مسبوق تا
ببدا ايلديي امّا خبط عشوا ايله خوض عليه الرحمة ردّ ايله ابشارت بيورركه وهذا
بلا بينة اعضا وجوارحدن اذعاي جبانی اولان فضيلة تا مرضية لوكان خارجده
وقوعي ثبوت بافته نفيتي اولديي لكانه نقله والتهمه به اكثر من التهمتم بنقل
نسمه اوحنينه ولم ينقل احد من اهل السير والرواية شيأ من ذالك حصالك
كه كوم بنی رحيم صلى الله عليه وسلم فقط مشي شمار تهليل وحذعك جزع وحنينك نقل
و سردنك تو غل و اهتمام دن ايسه انكردن ايجاز اولان خيات و خرقه وجارحه يي
روايت و سرد قصه ايله اعتنا اهم و اكد ايدي موهذا نقله في سير و تحريره اريب
اثردن برفرد بولنا يدوهن كشاي روايت اولديي قدح على سقوط دعواه مع
الله لاضرورة داعيه اليه في النقط والله الموفق احدي عدم نقل عدول جبانی لك
بطلان دعوتك ايسه دلالت ايلديي مع هذا امور معقوله دن فكر و تعقل الجا ايدوب ضرورتاً
نا باب اولة زبرا مقام مقام فرق عادت دن بوايسه على وفق القدرة والارادة
جاري اولور وهو على كل شيء قدير وهو الموفق لا سوء بدا لله على الجماعة
ومن شذ نظن الى الشاذ و روي وكبع فتح واو وكسر كاف ايله ابو سفيان بن
الجراح و قد تقدم ترجمته رفعه بالنصب عن فهد بن عطية ان النبي صلى الله
عليه وسلم اني بصبي قد شب اي صار شابا لم يحتلم قط فقال من انا فقال انت
رسول الله وكبع عليه الرحمة فهد بن عطيه دن رفع رفعه روايت اولوركه كلمات
سرور مع الله صلى الله عليه الاله خضور دولتنه حد شبابه سن وسالي رسيد بر
كوك احرس اخضار اولمذ يكه اصلا تكلم اغزا اول حضرت صبي يه توجه و بر كيمسه
ريو نفق بيورد قده انطاق حق ايله كنتان كلوب سن نيتاز مطلوق حل شا له
حضرتلريك ببطلمز ريسك و ريو نصديق بيوت ايلدي و روي عن كيمسه يب فتح مهم
و تشديد ياء مكسور ايله و معيب بالتصغير يا يح ايله و يا اسقاط ياء ثانيه ايله
در رأيت مع النبي صلى الله عليه وسلم مجبا جيي يعني يوم ولده فذكر مثله
معوض رضي الله عنه بيورركه سن جليل الاثره بيورركه جمعت الوداعده حضرت پيغمبر
انس وجاج حضرتلرندن براعرابي مشاهده اليدم هنوز رحم مادردن پيدا نهاده كهواره
وجوده برصبي كنور بلوب امضا كوده ناضي يي علت اولاوه سجل بنی نجار حضوري
صحت لزومي ايجون استنطاق ايتدكلرنده طفل بكروزه و شير خواره تصديق رسالتله
على مثال الكاسي شيرين اداي ناطقه و فصيح لهجه شهادت صادقه ايله
لسفير طرف شوقت فرماي عالم صلى الله عليه وسلم دن التفات نامه اولديي
وهو حديث مبارك الباهه بالتبرك مباركه لميشله حديث مبارك الباهه ايله
بنا مدوزبرا زبان مجوز بيان بيوزدت صبي يه بارك الله فيك دعا سيله ذبر يله
صدور يافته در و بهامه اعمال بمندن برحله عليدر و فيله و يعرف بحديث شا
صوته شبر مجمله والق و صاد مهمله ايله اسم راويه ابو محمد بن عبد اليماني
فقال النبي صلى الله عليه وسلم صدقت بارك الله فيك فتح ان العلاء لم يتكلم بعدها

وفي نسخة خلق
لعلى القارئ
وفي نسخة صوابها على السبار باب النوادر
لعلى القارئ
وفي نسخة ديو روايت شهاب

نسخة نصر

مبنی على الفتح حتى شيب فكانه يسمى مبارك الباهه وكانت هذه القصة مكه في حجة الوداع
بوخبر معجزه اثر راويسي شاصوله نامبله مشتهر دركه مروج خبري خضرت سيد
ولدي بني ادم صلى الله عليه وسلم اوطفل مبارك قدمه دعا و نبريله ايليوب
بعده في كلمه رسيده اولنجه سخنسار اولديي و نيتيجه ادعاء صلى الله عليه
وسلم مبارك اليمامه نامبله بناء قلديي فوقه معجزه حصه سلطان قلم و مرتب
عرب و عجم حضرتلريندن اخر حجة الوداع اولان سال جمعته قالده مكه مكرمه ده وقوع
بافته در حضابص كبريه رفيعه دن كلديي بسيوطي عليه الرحمة دركه حديث مبارك
اليمامه حجة الوداعده اشتهار بافته و بيسوطي نصاب صحت دن دوامًا شارح دلجي
تبعًا لابن حبيه موضوعيتنه رفكنى اولديي خبري مسلم دن صحة تكلمه بالغ و هنوز
رسيده اولديي كهواره و جوده غنجه مثال نطقله شكوفه اولان
اطفال شير خوار اون برعدد شمار اولديي بسيوطي قدسره ابا تتدلا سبيل اولور
• لنكلم في المهد النبي محمد • و بحيى و عيسى والخليل و مريم •
• و صبي جريج غلم شاهد بات • و طفل الذي الاخدود بر و برسلم •
• و طفل عليه مر بالامة التي • يقال لها انزني و لا تسكلم •
• و ما نطقا في عهد فرعون طفلها • و في زمن الهادي المبارك يختم •

وعن الحسن اتى رجل النبي صلى الله عليه وسلم فذكر له انه طرح بنته له صغيرة
بئت في واوي كذا في المطلق معه الى الوادي و ناداها باسمها فالتفتت اجيبي
باذن الله تعالى فخرجت وهي تقول لبيك و لسعديك فقالها انا بويلك
قد اسلمنا فان احببت ان اردك عليهما فالت لا حاجة لي فيهما و
جدث الله خير منهما صحن بصبدن مرو بدركه برلمسه مجلس سروش خدم رسا
لتدة جبين ساعي ضربات اولوب هنوز معشر خوارده خنرجلم فلان والد بزده
افنادة معاك هلال اولمشدر ريو باروناله فرياد ايليديي حضرت كبكبر
بجاد كان حرين هاتفي دن ايله معيت و وادي معهوده سايه انداز رحمت اولوب
اي فلان نده باد دة الله الحكيم زنده اولوب بكا اجابت ايلة رب جبيان ندا اولدقده
رخصة ورة زنده شرفياب اسلام اولديلر اكرديلرسك استفسار حكما نبله سني
والد يبكه ردّ ايدم ديو بيورد قلرنده ابو يمنه رجعتي تمنى انعم دركاه كبريادن
نائيل اولديغم خبر و برا تردد بكا بهتر در ديديي اده صحح لخبر اطفال مشركين
عالم برزخده خير معذبين اولديغنه دليل و صريحدر و درج حديثده احياء موتى
و كتاب ورد و نطق طفل سال خرده نبجه كهوارة معجزات مندرجه اولوب و عن
النباح شاكا من الانصار توفي و لعلم يحزر عمياء فسجيناه و غريناها فقالت لها
ابنتا استفهام مفدرا يله فلنا نعم فقالت اللهم ان كنت تعلم اني هاجرت اليك
والى نبيك هجوت ردبلور اخرا انتقالدر ربيرنك انصاريه اولديغي كلام مجرد
منافي دكلدر و نتايد مسافه بعيده ساكن ايكن نقل رحمت مهاجرت انثى اولمله
وان كنت نعلم عباد تندن شك و ريب توهم اولنيله مطلق بنم حجرتمه دانا
سك ديكدر و هجوت الحالة رسوله هجرتدن مراد ابو حماكان العبد فالله
معه رجاء منصرف و مفعول له ان تعيشني كل على كل شدة فلا تحملن علي
هذه المصيبة و الحاصل بوهي و ابن سعد انسي رضي الله عنه طريقندن رايت افراز دوا
بت اوزاد اولوركه انصاردن برشاب جرعه كش پيمانه اجل اولديي و مادري
نائيناً ربيرزه و ضعيفه ايديي جسم و رويي هتوفاي پولشيده قبلوب حاضر ماتمزده

فقالت اللهم
وفي نسخة
اجيبي
وفي نسخة
لعاصة بنتها
لعلى القارئ

بیت العشا بکن از مناجاه نیستا هو کذالک تندبر نده دره وعشا بی علی التغلیب
بیت المغرب والعشا مراد اولنور والنساء بصیغة جمع قوله یقول سمعوه قوله مفعول
ثانی وجمله حالیه ویا مستانفه انصت انصتوا مقول قول وتکریر برای تاکید در
تحسر علی وجهله فقال محمد رسول الله النبی الامی وخاتم النبیین ای اخرجه بعد
کان ذالک فی الکتاب الاول ثم قال زید رضی الله عنه صدق صدق صدق ما
ضیا ایله ضبر رسول واجعدر وذکر ایا بکر رضی الله عنه عمر وعثمان ثم قال
السلام علیک یا رسول الله فالاصل سلمت سلاما تبکدکه مصدر وفعل مقامنه
قائم ومعرف بالام اولدیغی اعلی سلام من استغرافیه والمنه ورحمة الله وبرکاته
رحمة انعام واحسان مقامنده در حدیث تشهده ورودی اوزره اولحضرته
رجعله ایشارت زوجا اولور اما بعضهم خلافیه راجح اولشاردر وبرکات جمع
برکة خیر کثیر وکثرت تندن کنایه اولور ثم عاد مبتدا کما کان حاصل خبر مجموع اثر
نعمان بن بشیر رضی الله عنهدن روایت کردکه طبرانی وابی نعیم درکه زید رضی الله
عنه بعضی سوف طیبه منوره ده نجاره تسلم روح ابندیکی حالده فنادی روی زمینی
اولدقده چارسودن منبر ایله دفع ونقل اولنوب بوشیدی دیو فیلندیغی چوت
بوحال اوزره قرار ایدوب بنی العشا بی پیرامنده زنان وعیالی کیریان اولدقلری
حالده فرع وریجه سامعه لوب اولدیکه زید انده خاموش اولاسکوت
ایدیکی دیوار ایدوب ناطقه پرداز اولدیغی کی حضرت احمد مجتبی بیغمبر مولی
وبنی ایچی نعوت جلیله سی ایله منعوت وبعضا اوض زمانلرده بیغمبریه در بو وجهله
نعتی ووصفی نکاشته لوح محفوظ وکتب سابقه ده ثبوت بافته نعتی دربعض
رسول الله خدا تبلیغ رسالتده صادق وراستدر دیوب صدیق وفاروق ودو
النورین حضراتی یا دایدوب بعده ما خضرت مصطفی علیه السلام والهما جانبنه
سلام ودرود وتحایا ایله لب جنبان سلام اولوب کالاول میتات اولدیغی حالده عودت
امدی فصل مشار الیه اول حضرتک مولدی احیا وانطاق معجزلریله مفقود
اولوب جمله امتدن زید بن حارثه کرامتیله نقل بیور مشلری کرامات امتدن مرحوم
انوار معجزات سلطان رسالتدن مقتبسه اولمغین جمله کرامات حضرتدن منوط
اولمق حیثیتیله در والله ولی التوفیق فصل فی ابراء المرضی ابراء زوال
مریض وحصول شفا واصل برء وبرأت امر مستکره دندن تبرئ ونفصی در وبرضی
جمیع مریض وذوی العاهات جمع عاهة ای الآفة کما هو اعراض مزمنه یه
تخصیص اولنوب حمیات وغیر مزمنه جمله اطلاق اولنور وشلل وعرج امشا
لی بعضی اعضا یه عارض اولان عارضه وبعضی خلقی اولان مؤکد وعلة عاهت
نسمیه اولنور وهو مقامده عطف مرادف نباشد فصد اولنارق اخبرنا ابو الحسن علی بن
منصور قبا اجازته وقرائته علی غیره لتقدم معنی الاجازة فقال نا ابو اسحق الحبال
خاء مهمله وباء موحده مشدده ایله نا ابو محمد بن النحاس نا ابن الوردی راوی کتاب
ابن هشام اولان عبد الله بن جعفر عن البرقی ابو سعید عبد الرحیم البقدادی
عن ابن هشام صاحب السیر والانساب عبد الملک بن هشام نحوی در سنه ثلا
ثه ومائتین متواتریدر خاک پاک اولشدر عن زیادة الکاف موحده ونشدید
کاف ایله ربیعه بن عامر بن صعصعه دره وزمانی طفلیتنده پدری مادر اوزره
رکاه کوروب فریاد وفریادی ایله پدرم والمکلده فی هلاک ایدیردیو کریه
ایله بکی اجلدن بکاء لغب ایله بنام اولدیغی بوزسکسان اوجده عازم السرور

سی تعزیه ایله دیلکی اول زمان بچاره پرستش خبر جان کذا راولوب بنم فرزندیم بیمار
چشمی زخم ایله مرک اولدیمی دیدکده یلجی دیدکه اول خاتون در رکاه چارسازه یوزجه
ایدوب الهاکر مکارا چون یوضعیفه حضرتکی ورسولینه محبت ایتدیکی معلوم
حضرتکدکه مهاجر تم هراهوره طاقت شکره ده بکا اعانتلر وحاسیله درنارامی
نور بخشده جسم حالنده نوری دیدیکی جامع فقدی المومی بکا تکلیف بیورمه دیدیکی فمارجعنا
حتی ان کشف الثوب عن وجهه فطعم وطعمنا واوخبر بسورکه بزلر هنوز مقرزنان
دور اولمدین فرد فرده پوشیده جهر بسنانک دفع ایدوب عبانی نازلنوب طعام تقدیم
اولندیکی شاب مذکور دیر لرتناول طعام ایلیک رفرف کلک شفا وندرکه شاب
معهود بیغمبر صاحب مقام محمد صلی الله علیه وسلم وفاتنده دک سیورزنان کالیلدیجا
نشمی اولدیکی امدی اول حضرتک نام نامینی یاد ایله یحاور احیا ایلدیکی معجزاتی اولدیکی بیورمشلر
ولو ناسبت قدره ایانا عضلا احیا میت اسمی حیه بدعوی واکمی الرمم
وروی عن عبد الله بن عبد الانصاری کنت یتیما فی حجر ثابت بن قیس بن شماس وکان
قتل بالیمامه یرامه بلدة مسلمة الکذاب ایدوب فسمعناه حین ادخلناه القبر یقول
کلامه تقدیری ایله مضاف محذوف تحریر کرده ابو علی فارسی اوزره لفظ سمع غیره
مسموعه تقدیری ایدرسه مفعول به تقدیره ایدرسین ان مفعول اول ضمیر
وثانی یقول قولی در وجمله حالیه ویا مستانفه در محمد رسول الله وابو بکر الصدیق
میتدا وخبری الصدیقون والصدیقون عن الشهید عثمان البر الرحیم قائل عمر بن الخطاب
ابو لؤلؤ لئام کوه بدنهاد مجوسی ولمغین عمر رضی الله شهادت کامله ایله یا یدوه
فنتظرنا فاذا هو میت امام بیهقی عبد الله انصاری رضی الله عنه الباری
جنابلرندن بو وجهله لآلی فشان روایت اولوب موی الیه حضرتلری بیورمشلر که
ثابت بن قیس بن مالک بن زهیر بن امرء القیس یمامه محاربه سنده بیمالهٔ شهادتی
نوش ایلدکده الی منزلی کیم لحد ایدرسه اشنای ادخال قبرده ثابت رضی الله
عنهک کلامی لؤلؤ لقاطی بو وجهله کوشزد بنم اولدیکه حضرت مصطفی رسول خدا
وابو بکر الصدیق کامل التصدیق وفاروق منبع الجناب رتبه شهادتله شرفیاب
وجناب عثمان صاحب کرم ورأفة شیم ومنبع احسان در دیو یاد ایدرسین بعد الموت
کفتارعالی رفتارک ثبوت حیاتیله استدلال انمکدن چون وجود بهود ثابت فکاه
ایدوک بفتنه علی حاله میتات اولدقلری مشهود یاصره بفتنه نزاولدی بیورولو
براعة کذا رهصره فی سبردرکه ثابت بن قیس ثابت کنجینه لحد اولدقده صکره
رفقاسندن بری عالم خوابده مشاهده ایدوب ثابت الی بعض مالک وعبدینی
رفیقندن اداء امانه سببله توکیل وتوصیه ایدرچون خوابندن بیدار اولوب دار
الخلافیه روان وحضرت صدیق رضی الله عنه جنابنه واقعه بیان ایتدکده
تصدیق بیورولوب علی وجه الثبوت وصایای ثابتک تنفیذینه فرمان الیدی
مع هذا شریعة احمدیه صلی الله علیه وسلم بعد الموت برفرقک وضعنی تنفیذ
اولنیوب الحق شهید مشار الیهک خفته تخصیص بیورلدیغی اغرب واقعا
ندندر وذکر بالبناء للمجهول عن النعمان بن بشیر بعد الهجرة مهد وجوده
ابتدا تشریف وحضرت صدیق اول بیعت ایدن صحابی انصار بدر النمشی دورت
صالحی بن حمص فوربنده رویره علیه اولمشدر ان زید خارجة اوحارثة
حی میتا حی بر حال فیامامه ساقط اولمقدرکه انکله صدر خسی اولنه فی بعض
ارفة المدینة جمع زقاق بمعنی الطریق فرفع وسجی بصیغة المجهول از سموه

بوزسکسان او وجده عاشر دار السرور حبنا او لشدیر عفی اللہ عنه عن محمد بن السحق
صاحب المغازی والسیر قال نا ابن الشهاب محمد بن مسلم بن عبد اللہ الزهری وعاصم
بن عمر بن قتاده بن النعمان بن ثابت ابو بکر فی نار بحندهٔ محول الی حدیا
اولد بلر و جماعة ذکرهم صبر فاعل ابن شهاب به عالکدا اولور بغضیة احد بغلق
لها باء بغضیة فی معنا سینه در ذکر فعلینه متعلق اولور قال وقالوا طرابزن امر
اسحق ایله مصنف علیه الرحمة اسناد ایله یکی خبر روایتده بیوردیلر وقال سعد بن
وقاص ان رسول اللہ صلی اللہ علیه وسلم لبنا ولنی السهم الذی لا نصل له فنح
لون وسکون صاد له تبکاج نبر فیقول ارمه یا غلام ابن ابی وقاص ارمی الترک وصبر به سهمه
راجعه رشانه تقدیر کلام فبرح وبقتل من اصلح به السهم یعنی اولور وقد رأی
رسول اللہ صلی اللہ علیه وسلم یومئذ عن قوسه حتی اندقت فوس مؤنث سماعی
در وانیت بنای مجهول ایله یومئذ عین فتاده یعنی ابن النعمان حتی وقعت
علی وجنته اعلا حدو یاجلد حدهٔ اطلاق اولنور فردها رسول اللہ صلی اللہ علیه
وسلم فکانت احسن عینیه ایدی اذا برانصاص سعد ابی وقاص شفا
کشای روایت اولور ردزجکر سوزاخدره شاه سرر اصطفا صلی اللہ علیه
وسلم بکا بر بیچه کز تیر یعنی بیکان اعطا بیورب جانب کفاره رمی انکلاه وجان
بیورب بن دخی بوطرفی رشانه اجاله قبال ایتدیکمز بینه اعدای غربال
فرزعله هلال ابدردی واول روز مشرک سوزده نصرت محرعالم بالذات
کمان فوسی نشانلردن بر شمار رمح چوبینه کشاده وروب کمان عبر نوازلوک
شکست اولنه ناوک انداز اولیره واول کوه اشنای فؤاد فتاده رضی اللہ عنهما
دیدهٔ جهان بینه جشم رحم ایام ابصابت ایدوب برخندلا سر نیزه ایله ضا
نم خده فه سی سرنکین رجاجی هفت نوبدن تهی اولوب مردم دیدهٔ
عالمیان علیه الصلوات والسلام خضوریته جشم رحم مبنی بکا غی اوزره فتاده دیار
لمش کلدی اول خضرت جشم پرون فتاده بی خانلا خده فه سنه وضع
ایدوب فی الحال برج جمالنده کوکب فروزان وکنده جشم صحیحیدن احسن اولدیغی
میزان اعتبار ده لمعان ایلدی مرویدرکه عاصم بن عمر بن قتاده جناب علی بن
عبد العزیز رضی اللہ عنه حضورلرنه تشریف ایلیوب شاز عاصم دیار اسعلام بیور
دقلرنده انواره فتاده اولدوغنی بدیهه ابو بیانلا خلیفه حضرتلرینه اعلام ایلدی
انا ابن الذی ذبت سالت علی الخد عینه ۵۵ فردت بکف المصطفی احسن ردّه ۵۵
فعادت کما کانت لاقل امرها ۵ فیا حسن ما عینی ویا حسن ما ید ۵۵
وخضرت نسبهسا الارخبل انبیا علیه التحا بانلا فیسه مبارکه لری نسطیر ارباب
سیر اوزره شش عدد درّه رجاجه صفه بیضا زوراء سداد کتوه روزخدد
شکست اولان کمان کتوم نام فوس اولدیغی بیان اولنه وروی قصة فتاده عا
صم بن عمر بن قتاده ومزید بن عبد الرحمن بن قبادة قصة فتاده فتاده بیان اولنه
عاصم ومزید دخی روایت ایلیلر وروا ها ابو سعید الخدری عن فتاده
زبرا ابو سعید وقتاده لام برادران ومادر لریدلر ایکی نور دیده لری ایدی بنا
خدن بعضلر خدنک کفار ایله قلع اولان فتادنک دوجشم جهان بینلری
اولمق اوزره روایت اشتهار در اما وقوعه نظر فتاده رضی اللہ عنه ناوک حوت علیه
نک بکرمی اوجنده عالم فنادن اغماض عین ایدوب جانب بقایه رغبت کشا اولنوب
حضرت فاروق اعظم حبنی جمع مسلمین نماز بنه قلدیره وبصق علی ازسهم فی وجهه ابی قتاده

فی ظرف لغو در

وفی نسخة ابی قتاده
وروی عن ابی جابر عنه
لعل القاری

وفی نسخة الزقت
وروی واجب
لعل القاری

مطلب روایة قتاده
فی ابنهم فی حزه
احد

وروی عن عمر بن قتاده
لعل القاری

مطلب رعاف عمر

وفی نسخة بنی
لعل القاری
وفی نسخة صحیحة فانطلق
لعل القاری

وفی نسخة ودنی
لعل القاری

۳ فقره کیله ۵

قادر بیجون ۵

طریقندن روایت ایدرلر ابن ملاعب الاسنه سوزی الملک اسم و ترجمه سی نایاب امّا والده عامر بن مالک رضی الله عنه دیو اسنه جمع سنان طرف نیزه دیمک اولان پیکاندن ملاعب الرماح معناسینه اصابه استسقا و دشوار علاج او لان داء عضال در فبعث الی النبی صلی الله علیه وسلم خذ بیده حشوة ذلک حاره بعیله و یکون مثلثه الله برکة خاک من الارض فتفل علیها ثم اعطاها رسوله فاخذها منجعبا بری بصفة المعلوم والمجهول ان قد هزنی به فاتوا جهین وضبر رسول و یا وبیله ارسالی محمد در فاناه بها و هو علی شفاء فتح نبی مجمعه و فا الله مقصورا ای الاصل کنار، چاه و وادی بعد ذا قرب موندن کنایه در و جمله حاله فشربها فشفاه الله الفاظ مذکوره ده تخیس بدیع هو یدار یعنی ابرهه عبه مرض استسقا عارض اولوب طبیب دار الشفا حکمت علیه اخرجه حضرتلرینه بعث قاصد برله چوبای دوا اولوب تختشان سوز لولاک زمین دن برقصه حاک اولوب ریق یاکبرا ندک اوزرینه تزاید وب اول وجهم جلیل قاصد علیه اعطا بیوردیلر قاصد رضی استفراب ایدرک اول ترابی الدی و استهزا ایتدی طی البدیکه برقاچ نوبت اطبا خالکله استسقایه تداوی جائز اولیوب موجب ترفی علت اولان ترابیله علاج چار سوی اعتبار ده نار واج اولوب زعیمله جانب بهارله سید ایتدیکی حالده ابرهه ملاعبه کنار صفاره هلاکه مشرف بولوب اول ترابی منطباجا بیله اوزشی البدک درحال شفایاب اولوب حضرت حکیم علی الاطلاق جل شانه کما صحت تامه ارزانی بیوردیلر دیدکی المقیلی بالتصغیر صاحب کتاب الضعفا حافظ ابو جعفر محمد بن عمر و مکی در او جوز بکر حاکی در سرای فاینتدن کار التعبیر جاوانی یه رحلت بیوردیلر عباد صاحب خاء معجمه مفتوحه و باء موحده مضمومه ایله بن قدیک دال مهمله ایله و یقال فوبک واو مفتوحه ایله مصقر در ذکر اذهبی فی الصحابه ان اباه ابیضت عیناه عمادن عبار بدی فکاح الی بیصر شیأ فنفث رسول الله صلی الله علیه وسلم فی عینیه فابصر و ابنیه یدخل الخیط فی الابره و هو ابن شمانین سنه حافظ عقیلی علیه الرحمه حبیب رضی الله عنه طریقندن شرعه کتی چشم روشنای روایت اولوبکه بدری فوبک روچشم جهان ببینه برده سفید جلوب نظر در عاصل اولدقده انسان عین تعالی صلی الله علیه وسلم کانکاح التفات بیوروب دیده لرینه ریق مبارکلرنی نقل ایدوب درحال اول سرمه روشنای اعجاز ایله بینا اولدی راوی خبر بیوررکه پدرم سکسان یاشنده ایکن قوة نور بصر ایله مرتشت بسوزن تلدیقه معاینه ایلدیکم مع هذا سن هرمده بلاعارضه بصر ضعیف صاریلق اولق روشندر و ربی فعل مجهول کلثوم بن الحسین ضم خاء مهمله و فتح صاد له مصغر جمع اصحاب بنی دن ابو رهم الغفاری رضی الله عنه البادیه بولوب احد نی محرم قبضه رسول الله صلی الله علیه وسلم لهرد کهندی روز وغابی احد ده جناب کلثوم رضی عنه الحی القیوم زخم خدنک دلدوز مشرکین ایله کلوسنده حمایه ایدرکن منتصل جانی حرطه ناکاه جروح اولوب طبیب بیارد دلان امت علیه النحبه کردن کلثوم ده اولان یاره مبارکه مرهمانی یاردن بریاره سوز مکله علاج برالساعه اولوب درحال شفایاب اولدی اصحاب سنه بو خبری تخریج بیوردیلر مدقلری التفات کرده شراح لفظ در و نقل علی شیخنا فتح مجمعه و تشدید جیم ایله زجم رویی و سر عبد الله بن انیس مصغر ابی سعد بن حرام الجهنی الانصاری ثم ثم ثم شناه فوقیه و کسر جیم و تشدید دال مهمله ایله مشکی نفسان اصحاب

تخریج دن

و فی نسخة فیه
لعله الفارسی

و فی نسخة فیرات
لعله الفارسی

تخریج دن امام طبرانی روایتی اوزره عبد الله رضی عنه الاله جنابنک سرد و نقی دولتمند فدا اولان زهره سورمیا کندن تفل ایدوب سیلان فیض منقطعه یو علاج یذبر اولدی و تفل فوعینی علی یوم خیبر و کارهدا فاصبح بارئا صحاح صحیحین اولان حضرتی اعیان اصحابدن سهیل بن سعید رضی الله عنه افراز و ابتدیرکه عزلخیر پرشرر ده و چشم حقایق بین حیدر کرار کرم الله وجهه عارضه رمد ایله بیمار اولوب نور بینای چشم مارع البصر صلی الله علیه وسلم تسلم رایة فتح وظفر بیوریلق ایچون مشار الیه قدومینه چشمداشت توقع ایدیلر مشاهده بیوردیلرکه عین علی حسنه و رمد در لعاب دهان پاکندن دیدکی بوالحسنه کحل جلا باشی اولمغین طرفة عین دیده خیبر کشادر چشم دن رهایو لدی امدی فاصبح بارئا نفقده وقت صباحدک بریلک تاخیری فهم اولمدیغی ارباب بصائره روشندر و نفث علی ضربة ساق سلمة بن الاکوع یوم خیبر فبرئت ضربة ساق و یا ضربه راجع و نفثه فی رجل زید هما حین اصابا السیف الی الکعب حین قتل ابو الاشرف فبرئت بنی بنهاندن کعب یهودی که اهل اسلام الله مقاتله ضریقی تحریص و تهیج انصار مزحر فاتیله هجو و ازاره برکلب غضبناکی ایدی بحکم سلطان جهان اول بدنهاد شنک و جودنی محیفه زمندن حک امکه بعث اولنان سریة محمد بن مسلمه کعب زید زخم شمشیر اصابت امکدن پای اقتداری قوة رفتاردن عاطل و ماطل اولمغله حضرت دستگیر امت علیه اضعف التحیه و هو برالساعه جلاب لعاب شکم امیز لوبه زید ال زخم نشتر نبه طلا بیوروب رفع و ازاله بامر الله مانند صدف نیسان لباب بسته التیام اولدی برهان جلی قول مصنف ناخوش زده اعتراض اولوب سریة قتل کعب ایله زید اسعد بنام کسنه نابا اولدیغندن ماعدا کعبه کوی رسالته واصل عشاق و اصحابدن زید بن معاذ نامنده صحابی کوشزه اولدی هکذا ذکر اهل السیر بنه نسبت واردر اولنه و صاحب وفقه حارث بن اوس بن معاذ در دیدیلر و شارح نسائی عبد الغنی نوشته کتبت ان تحقیق اولوب امام عزیزی اخر سوره حشر تفسیرنده بینه نقل مصنف ما تدی ذکر ایدوب زید بن معاذ سعد بن معاذ کبرادر زاده سیدی بیشتر اهل نقول صریحنه در صارم اولمغین شهاب خفاجی ردّ نسائی ایله ابراث تکس علیل ابتدیلر و علی ساق علی الحکیم یوم الخندق و لفظ جمله سی اوزره معطوف در و علی صحابی سلمه در و خندف عزوه اخرابده سلمان فارسی رضی الله عنه احوالی طیبه سنوحه ضعف اولمشدی بلاد عربده معهود اولیوب ربا عجمه معمول اولمغین مهر بدره اذا نکسرت فهروه کماله رفرزده خامه بقوی فی المعجم اولان نادر در نکه عزوه اخرابده ساق علی سلمی شکست اولدقده جبیره بند دل شکستکان حضرتلری دینی یاکیله معالجه بیوروب درعقب یا برجای صحت اولدی و مانزل عن فرسه زهی علاج معجز فروج که یشت زمین دن زمینه نزول اندن یا بند شکستکی یابدن رها اولدی و انشکی و سقم المرض شکاة علی بن ابی طالب فجعل یدعو صفدر محارب علی بن ابو طالب کرم الله وجهه کفتار بنجه وضو اولوب انای نضحی دلب جنان دعا اولوردی فقال النبی صلی الله علیه وسلم اللهم اشفه او عافه فما اشتکی ذلک الوجع بعده حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم الها علی بند کی شفای عاجله

وعافیت اجل احسان ایلیر دیو دعا کوی اولوب پای عرش پیمالیه طرف علی یه
طو قنوب مضمضه ایدوب افاضه مراد ایلدی بعد از یه اسد الله غابة شیرانه لقبنه
بی محابا قیام ایدوب اوچ مدت ونحو اولدقده بوخبر دلایل بیهقی ده بسوسنه صحت اثر
در وقطع ابو جهل یوم بدر ید معوذ بن عفراء ضم میم وفتح عین مهمله وتشدید واو
مکسوره ایله غرای بدر ده حاضر اولوب جرعه لق شجاعت شهادت اولان اربعة عشر جا
لندن در وعفراء فتح عین وسکون فا ایله مادر معوذ فی الحمل بده فیضع علیها
رسول الله صلی الله علیه وسلم والصقها والصقت یعنی معوذ بدر ده قتل زینم ابو
جهل لیم دست شجاعت بیوست معوذ بی بریده تیغ خونخوار ایندکده اول دلیر میدان
وغا دست مفطوعکی الده اولوب دستکیر امتنان پشکاهینه کلدکده قطع اولنان آل اوزره
باد اغبرات لعاب دهنله الفا ومعنقل سالما انضاف وپیوسته بیور مغین دست
بریالایی دست بد طولا آشنی دست رسی النیام بولدی روایت ابن وهب الامام الجلیل
وهی روایته ایضا ان حبیب بن یساف خا مجیء ایله مصغر در ویساف بکسر الیاء
ابی عبیبه بن عمرو الخزرجی اصیب بالبناء المجهول یوم بدر مع رسول الله صلی
الله علیه وسلم بعزبه علی عاتقه فرد رسول الله علیه الصلوة والسلام ورمت
علیه حتی مضی ابن وهب روایتندن ما ننده ما سبق کثیره سلک روایتنده بدر
ثابات برج رسالت علیه السلام والتحیه ایله غرای سیار اولان دلیران اولدن نجم
شمارد ن حبیب رضی الله عنه برزخم دلدوز ایله دشمن جانبندن روشانه بوی
زخمدار ومی غیر انفصال بازو سی دولشندن میلان ایلدکده عفو منشی کام والا اول
سبدا لواخر والاول چابی اصلیسیله دن واب دهان پاکلندن قطره باشی اولکوت انزوا ایله
مهر نابان رسالتدن بازو بی حبیب دیران صحت النیامه تحویل ایلدی واتنه اقراءة می
حشم خاء مجمله وشلک وعین مهمله ایله برنه جعفر اسم جمیل درکه بیر امینه نازل اولان
قبیلیه تسمیه اولندی معها صبی به بلاوافده بکم وبازهول عقل لابتکلم قصه ده
اسنباف ولمفر عدم مکنت کلام مراد اولنور فانی بالبناء المجهول بمعنی فنا مقتضی خاه
ادارة الماء فی الفم وفاه مفعولیدر وجد المضغة بخربندکدکر فم غسل صنا متدرکه لار
مدر وغسل یدیه فتح اعطاها ایاه وامرها بستیه ومسته به مفعولینه مضاف
اولور فبرا والغلام وعقل عقلا بفضل عقول الناس لوخبر صحت انزه ابی ابی شیبه
روایتیله ام جندب رضی الله عنها دن رسیدا تحقیق درکه حضرت شمال النبای عصمة
للارامل حضورینه قبیله خشعم درج برزه نانوان کودکیله کلدکلرنده الده
کفتاره عدم اقتدار بلا وافتی نابان پس اذان حضرت سنوده شیمه صلی الله علیه
وسلم آب اعضا اولنوب رهی مقدسی ورست مبارکلرینی شست وشوی
ایلیوب اول ابی مذلال ما نندی حانونه اعطا وکودکه شفا وطلا ایله فرمان ایلیوب
وجه مغفرانوزره عمل ایلدکلرینده علامه صحت تمام مالا کلام درعقول افرانی اوزره برزیاده
عقول نام ایله فاصله بوزانام اولدی وعن ابن عباس رضی الله عنهما جاءت امرأة
بابن لها به جنون تمسح رسول الله صلی الله علیه وسلم صدره فتفع نفثة فتح مثلثه
وعین مهمله مشدده ایله فی ومعا سینه فخرج من جوفه مثل الجرو الاسود تشبی
بنای مجهول ایله ای عمق سیه الناس حضرتندن وبرکه اوعلینه عارض جنون اصابت
انس برخانون پسری ایله حضورلرینه کوتوردی صلی الله علیه وسلم
چهره سای طراعت ودار الشفای حکمتندن چویاچی واولدقده دانای عالم علیه سلام الله
الاکرم سینه کودکی دست شفا رسی ایله مسح ایتدکده زهال قبی واستفراغ ایلدی ورکن

وفی نسخة وشاربه

وفی نسخة تشفی للقاری

وفی نسخة وان شفیه ومسربه لعله القاری

جنون در خنظل وفقاصغاری آسا سیاه رنکلی شیئ بیرون اولوب
شفا وایفاقت یاب اولدی وانکشاف القدر علی زراع محمد بن خاطب
ابن الحارث القرشی الصحابی بنای دولت اسلامدن محمد اسمیله مقول بناء
اولان ذات عالی سمات در وهو طفل جمله حالیه فرق زراعه نقد برنده
در فسمع علیه ودعا له ونفل فیه فبرأ لحینه مروا بنکرده بیهقی ونسائی درکه
محمد بن خاطب رضی الله عنهما صغر حالنده بازوسنه دن جولدان منقلب
اولوب سوزان ایلدکده علت غائله ده عالم صلی الله علیه وسلم مبارزوی محمد ک
مسح ایدوب جلاب دهن مبارکیله طلا والنیامنه دعا بیورد قلرنده رجالی
دفع ملال ایلیه برزه تام حصول بذیر اولدی مشار الیه حضرتلری سنه تسع وسبعین
ملکه وباکوفده ممتاز وعهد لحد اولدی وکانت فی کفه شرجل فتح شین معجمه و
فتح راوسکون حاوموخذه مکسوره برزاسم اعجمدر عند اهل الیمن وبعضهم
الله معنا لیله دی الجعفی بضم الجیم نسبة الی مکان معروف سلفه کسر وفتح
سین مع سکون الام وباکسرسین وفتح لامله علی وزن عنبه بنی الجلد الضخم
عندنا اسابلیج زائدرکه ترکیده اوردکلری نمنعه القبض علی السیف وعنان الدا
بة للنبی صلی الله علیه فمازال یطعنها بکفه حتی رفعها ولم یبق لها اثر یعنی
سرجیلک رضی الله عنه الجلیل مابه سنده لحمدزائد ظهور ایدوب قبضه شمشیر دهام
یکوب اولمدن منع ایلدی خالنده حضرت فخر کائنات علیه التحیات حنا بارینه بکا
ایلدکده کفیم کفاینی ایله سلعة معهودی اسباب اسارا ردن خالی اولدیلر
تاکم قوة قدسیه لری ایله ازاله ورفع ایندیلر عبارة طحن وکف اشعاردن
نهی کلدی وسالته جاریه طعاما وهو باکل جاریه صغیرة السن وباخادمه
صفناسینه دن فناولها من بین یدیه وکانت قلیلة الحیاء فقالت انما اردت
الذی فی فیک فناولها ما فی فیه ولم یکن لسئال شیأ فمنعه فلما استقر فی جوفها التی
بالبناء للمفعول علیها من الحیاء مالم تکن اراته بالمدینة اشد حیاء منها
ماء موصوله وبا موصوفه وارتفع الحیاء الغنی فعلنه نائب فاعلیدر وجمله صله و
صفة وقائع اولوب معاند مقدر مالم تکن به دیمک اولور حضرت فایبل ابیت عنده
ربی صلی الله علیه وسلم تناول طعام بیورد قلری اثناده برجاریه درلوزه نوان
نوالة اولدقده صحن سفره ده مهیاء طعامدن اکا مناولة بیورد قلرنده اما
اول جاریه کی سنه وحجاب اولمغین وضع نادر برلر ایدوب ورجهالتده او
لان لفظ اسنزع غیر لسنی استعمل بدیع یعنی لسرور عالی سیر حفظ ممتنع هو
جوده اولان لفظ غیر عمر مکامناولة بیوردیغی فورا اوسلطان کره پیشه دن
شئ لله ایدنلرک منع وجوبندن احتراز اولنلرک صحبتنه مالبارینه حفظا لکشیده
بیورمزلودی وفناهعدة جاریه لرغدا معتبر ممتنع اولدی بارا زهرا سا
جابکبودرون اولان زهر مارو فاختی رفع وسلب ایدوب اکا شرو وجبا
القا واعطا اولندیکده زنان تنهمدینده دن جهة الحیا الذی تنزع ثمراة نا
بید البدی فصله برغیر سلک فصله کشیده اولدیغی قلة حیا عاهات لفتیة و
جبلة صبیته دن معدوده برداء دشوار علاج اولمغین مناسبتی باهر در

وفی نسخة رعونة

فصل فی اجابة دعائه صلی الله علیه وسلم سلطان الانبیا برهان الاصفیا
حضرتلرینک نشانه دعالری نشان اجابته قوی اولدیغی فصلی بیانندهدر
وهذا باب واسع جدا کسر جیم ایله مصدریا وزره منصوبدر وفی الاصل صنعتهر تدر

امّا بو مفاعلة زیادی تحقق معنا بنده ستعاضه و اجابة الدعوت النبی صلی
الله علیه وسلم لجماعة یا دعا لهم و علیهم لفظ دعا امله تعد به ابتدا کرد تعنی
موجب و علی ایله منفعت غیری مراد اولنور نکره بو قاعده مفرده لفظ دعا به تخصیص
در و لفظ دعا واو اول صیغه جمع منوی اوزره و رودی اجمالی مطلق و لفظ دعوة
افراد اولندیغی اجمالی تشخیصی مفید در متواتر خبر مبنا علی الجمله معلوم و ضروریدر
بعنوا اول حضرتك مستحق دعا و بدعا اولنمر حقنده اجابت دعا لری دعانك
اجمالی اختیاری و عدم احتیاج دلیلی ایله معنی متواتر و ضروری معلوم در و قد
جاء فی حدیث حذیفة تحدث کما احمد حنبل و ترمذی حذیفه رضی الله عنه خبر
ندن ورد ایلدیکی کان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا دعا لجمل ادرکت الدعوة
ولده او اول حضرتك برداللهٔ حقنده لب حنبیان دعا اولسه اثر بد دعوة مستجا
بدر مدعو له و فی زید و بنیه و لواه بینه رسیده اولوردی حدثنا ابو محمد
العنابی فتح عین مهمله و تشدید مثناتین فوقیه ایله بغدادی علیه قنا ابو القاسم
خاتم بن محمد نا ابو الحسن القابسی نا ابو زید المروزی نا محمد بن یوسف الفربری
نا محمد بن اسمعیل البخاری نا عبد الله بن ابی الاسود حافظ حمید بصری شیخ
بخاری ایکیوز بکرقی واحد هلکت بقابه حرام ایلدیکی نتا حرمی فتح حاء مهمله و
را ایله ابن عمارة بن ابی حفصة العنکی ایکیوز برده سوی یغمه روان اولدیکی
نا شعبة عن قتادة عن انس تقدم تراجمهم رضی الله عنهم قال انس قالت امی
یا رسول الله خادمك انس ادع الله له قال اللهم اکثر ماله و ولده و بارك له
فیما اعطیته ابو حمزه انس بن مالك بن ضمضم بن زید الانصاری خزرجی نسبتیله ده
صدقه سنله حضرت سید البشر حرمة شریفه سیله بهره ور اولوب قول اصح اوزره کل
کرامالو یج بالغ عدد اسمی حسنی اولدقده بصره فوربنده طوقنا میله اشتهار یافته
و فصر انس بیکله شهرت باب محدثه عازم دار الانس نعیم اولندی فی سنه ثلث
و تسعین و مرویات الفان و مائتان و ستة و ثمانون حدیث کذا فی الاشراق و الحا
صیل انس رضی الله عنه بیورر کنه هادر رمام سلیمه رضی الله عنها بیورر کنه هادر رمام
سلیمه زهیله سلطان عالم حضورنه گلوب یا رسول الله انس ایشاك
هلاکله اشبا لکله خدمة انسا انس حصر نکله مانوس چاکر کدر الله حفظنده
دعا و شریق آرزایله بیورردیلر استدعا ایدرکه ایها الشد مال و اولاد کثیر
و اکا عطا و بخشش ایدیکی شی مبارك ایله دیو زینة اولان اشیادن کثیر قالبرکات
دعا سی ایله نا مزد بیورردی و من روایة عکرمه قال انس فوالله ان مالی لکثیر و ان
ولدی و ولد ولدی لیعادون ضم باء تحتیه ایله و فتح عین مهمله و الف و دال
مشدده ایله بمعنی یزیدون الیوم مطلقا زمان حاظر علی نحو المائة یعنی انس
رضی الله عنه نخدیمنا للنبوة یاد قسم بیورردیلر بدرستی مالم بسیار و الآن او
لادم تقریبا یوزدن زیاده دیرلر دیدی و فی روایة راوی نا معلوم در و ما اعلم
احدا اصاب من رخاء العیش فتح راء و خاء معجمه و مدود ایله فی الاصل نرم و لین معنا
سینه دره بعد تاسعة مضیفة استعاره اولندی ما اصبت و لقد فنت ببدیه لام
قسم مقدر جواب و قد رای تحقیق هاتین بد ایله مجازا قدرت و نصر فندن
احتراز ایله خفیفه جارحه مراد ابدیکی مئیر در مائة من ولدی لا اقول سقطا
او ان ولادت و نامی مد ندن اقول بطن مادر دن فناره اولان جنینی و ولد اولاد
ولده مقدر لا اقول تعاملی ایله منصوبدر و جمله مقول قولیدر و نرا ولد ولد

صلبی و غیر

صلبی و غیر صلبی به بعموم المجاز شامل اولغین ولد ولدی نفی ایتدیکی خبر
مذکور عبارت ثنتی ایله طرف متعدده دن مروی و بیوسنه درجهٔ متعدد زیاده انس
بیورمشلرکه بکا بحث ایتمی بیور یلدن رخا عیش و فراخی دست عصر مده موجود بر
کسنه دکلدر و الحاصل ایتدیکی معلوم لکلدر بجلال ذات کبریا یا بن بورسنمی
صلبی اولادمدن صدر دانه کهره پاکیزه پس دنیا حالی پیش لحد ایتدیکه کسنه شمار
دن چنه و بنیره مغبر خوبدر دیو بیورمدیکی و منه دعوات مستجابة خصوصندن دعا
و له لعبد الرحمن بن عوف بالبرکة بیهقی روایتنده مبشر بن خرث و خوف عبد الرحمن
بن عوف رضی الله عنه جنابلرینه رکنله دعای شریفلری قال عبد الرحمن فلو رفعت
حجرا لرجوت ان اصیب تحتها ذهبا برسنکی برداشت ایسم زیر حجرده النون بولمق
امید ایدرم بیورردیلر و فتح الله علیه اصل فتح ازاله اعتراف و حل اشکال در
جناب ابن عوف مدینه منوره یه قدوم نهارك تشریفلرینه اولدقلرنده سعد بن الربیع
رضی الله عنه ایله بینلرنده عقد مواخات اولوب مبان بخاری کبی بسنه
اهتمام اولدیلر خق جل و علی برکة دعای خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم ایله اول
بسیار و نقود بشمار و روزی فیلوب معاینتی دنیا تسهیل لله کندوسنه مستغرق
مبشر اولدی و مات فخر الذهب مراد زر مسکوك و کلمه من بیان اصدر للاهدة
ضرب سکة ظهوره بافته اولمیوب دیمکدر بجلوبه ایدی و هان رایج
اولان سبیکه زر و سیم در وزن معلوم اوزره قطعه قطعه ذهب و فضه
ایدی مرکنده بالفوس نرکه خالصا عن حق الغیر مبتدده قلان مال در
و فوس فخ فاو ضمه و واو ساکنه ایله کلوس جمع فاس تبر حفر لجنت فیه الابل
یعنی مبشر بن خوف ابن عوف عازم زراعتسرای جنان اولدقلرنده نرکه سنده ظهور
ایدن سبایك ذهب و پاره پاره زر تبر الله حفر و حفریله سندرك احراج اولندیغی
ناکثرة استعمال تبردن دست حفاریده تفاطات و جراحات پیدا اولدیغی و اخذت
و اخذت کل زوجة واحدة ثمانین الفا حلال للندی هر بری سکسان بیکلو درهم اخذ
الندی امدی روایله اخریده دراهم ایله تعبیر اولنمغین تحاد نا درهم فضی اولمق
اقتضا ایلدیکی بو مقامده دخول زر و سیم و مثاقیل و دراهم بر بنی ایله عدد مئیز
بیورملدیغندن مفهوم مدرد و کنّ اربعا و زوجات ابن عوف بر وفق کتابهٔ الفات
حدّ نصاب ابدیلر و قیل مائة الف و باهر بری صدهزار درهم و بنا ر ایله
حصه یاب اولدیلر و قیل بل صولحت بثمانی لجهول ایله احد ثمنی لانها طلقها
فی مرضه علی ثمن فرنك ثمنی و بائك کسری ایله و تخفیف و تشدید ایکی وجهله
لغتدر زیاده معنا بنه و هر ثمنه کله مراتب اعداد دن عقدك اوزریله زیاده
اولنه عقد ثلثه و اربعه ثمنیه دیرلر و ثمانین الفا یعنی حلالك بر بنی سکسان
بیکدن زیاده ایله مصالحه اولندی راجعا ابن عوف رضی هو عنه الی تطبیق اختلاف
و طلاق طلبنده اولمیان حالنده مدة عدتده زوجینه توارث ایلدیکی بشروط مفصله
ایله کتب فقهیه ده مسطوردر و اوصی بخمسین الفا صدقاته الفاشیة فی عیاله
و عوارفه العظیمة جمع عارفه امام طبری ریاض النضره ده مزراعتسرای روایت
اولندکه عبد الرحمن رضی عنه المنان بنیاه هزار حالص العیار کیسه تمکنون
افراز بیورروب فی سبیل الله صرفینه وصیت ایلدیکی جمع هذا بو نذر کندو حیاتنده
ظهور یافته تصدقات شایعه و شیمهٔ کریمه لری اولان احسان و عطایادن
ملکه ایدیکه حد بلغه ارم مثالی امتهات مومنین حضرات وصیت بیورروب

دور تبوز بیکه فروخت اولندی وعرائی بدر حاظر اولان بقیه غزاة اصحابدن
هی ریسه دور دریور دینار توصیه بیورمش ایدیکه بوزعود بوره رجال بر اولدقده
رفکش محاسبان دفتر انارد رمثال ایله خضر تلریکدن حیاتنده جلوکرمنه
ظهور ولمان بجبته حسنه لرجنه منصوص علیه الرحمة اشارت بیورر لواعنق یومنه
فلانبرح عبدی وتصدق فرقه بعیر کسرعین مهمله ایله اسم جمع در لاواحد له
وهی بحال التی تحمل المیرة فیها سبعمائة بعیر ضمر عبر عالدلور وردت علیه
تحمل من کل شیء فتصدق بها وبما علیها باتتابها واحلاسها فتب سام بعیره
نهاده فیلمان اکاوصغیر وجلس رونق شتر یونیده کساف معروف والحاصل
برروز فیرورده بندکانک رفعة رفیتدن اذا بیوروب ومن جهة التجار
طرفی وللدینه زوروانواع متعة واصلحه جی براورده بدیبیوز شتر بارکشان
وکرد نکشی بالجمله اوزرنده اغنیاء واجلاسیله بلده بارد موماری ایله یوم الله تصدق
ایلدی موفی الیه جنابلری امیر هذه الامة ابو محمد عبد الرحمن بن عوف الزهری
رضی الله عنه ی رغبة نبوکرمه امام الانبیا علیه الصلوة والثنا حضرلرینه اهامت ایبوب
عمری عزیزی قریبی لفظ دعا اولدقده سنه احدی وثلثین منواری بحج تهدیقیع اولدیلر ودعا
لمعاویة بالتمکین فی البلاد فنا الخلافة فالامارة ایله تغییر صوابدید نعمانی در وزیرا
الخلافة بعدی ثلثون سنة خبر شریفی سبط مکرم وریحانهٔ مکرم وجزء حسن
رضی الله عنه وکرم خلافتلرینه نهایت بولمشدر مکر سعدنایی لغویسی مراد اولنوب
خلیفة برحقه حق وباجناب حسن رضی الله عنه امر خلافتی اکا تسلیم بیورمغله
خلیفة حقی حکم حدیث صادق اولدیغنی معاویه بن ابی سفیانه تعرف بلاده
مکنت باب اولمسیله دعا ایبوب بلاد ممالک وسلطنة نائیل وسالک اولدی
والسعدین ابی وقاص فارسی صیدای اسلام ایشه بدر السلام قامع جنود کسری
والطغیان فاتح عراق ابراهیم ابو اسحق سعد بن ابی وقاص بن وهب الی عمری
القرشی طرف سلسله نسبی طاف رفیع رواق نسل سید المرسلین صلی الله علیه وسلم
حضرتینه زهره بن کلابدن بیوسنه اولوزعم کرانی به لوی بنمش طقوزنجی سنه اولوب
مجیب نابحنده دعوت ارجعی به اجابت ایلیوب بتمع عقده سعد قرالان
برج لحد اولدی مسند کو متصلدر روایت ترمذی اوزره سلطان کونین صلی الله
علیه وسلم بیورر اللهم اجب سعدا اذا دعاک دعای
شرفنا ایله سرمفاخرت سعدی کنکر شرفنا لرحق ایلدکده فما دعا علی احدا الا استجیب
له والاستجابة له بمعنی الاجابة بالسعادة سعدهر کدحقنده لبیجنبیاد دعا اولدیلر
برکه دعای اخیر برج رسالت ایله اوج اجابته فرق اولدی ودعا بقرالاسلام بعمر
بن الخطاب او بابی جهل بن هشام حضرت عزیز عمر رضی الله عنه سلام للسنان عمریدن
ابن الخطابدن جلد ایمانه وباعمر بن هشامدک سلسله اسلامه دخولی واهل اسلامکه قوة وشوکتی
ایشان ایله مقرنینه دعا بیوردقده زیرا بونلر برکه تازه مبدأ شهامت وشجاعت اولوب

ایله قبل الهجرة الهجرة بالحقیقه بشدعضد ایمان نفاس محبوب بیاض دعا
درکاه عزتخلفه جنبان رجا اولدقده قابل اجابت له فی عمر سعادة ازلی شانندن عمر
منجلی اولمغین صاحب سیار دار الضرب اقبال عمری نامزده تسعدت الدی وبعضی
طرقده حدیث اللهم اعز الاسلام بعمر بن الخطاب ورودی کسب تخصیص افاده ایدوب
مهره فوق حدیث ندفیلمواوزره حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم اوقات کلاهمارده تعریف
شهامت برله ایکیتدن برسندن اسلامینه رغبت بیوروب بعده اطاوس سلدرشان

جبریل امین

جبریل امین بال کشای عالم شهود اولوب یارسول الله منشابه نبازل عمر خفندنه
نشابه قبول فرین اولمشدر بیوراعلام انکیزه نائبا عمر ایله تخصیص دعا بیوردیلر بشارة
قال ابن مسعود مازلنا اعزة منذ اسلم عمر حضرت عمر رضی الله عنه واسطه
العقد مؤمنین اولوب عند اصحاب کرینه بالغ نصاب اربعین اولدقده ما اتبعنا النبی
حسبکم الله ومن اتبعک من المؤمنین نظم بشارتی شرفنزل اولوب ابن مسعود
رضی الله عنه دنا خوان عمری اولدیلر برکه عمر اسلامی فتح وهجرتی نصر واسلامه
دخولی کولشدت بروتل عزة وشرف اولدقده دیدیلر زیرا قبل اسلام عمر اظهار
بنجکانه صلوات بیورلیوب حالنده اسلامه تشریفلری ایله مروز برروز ارکان شرع
علانیة تقویت بولمشدر رواه الترمذی عن ابن عمر رضی الله عنهما واصحاب السنن
فی بعض معاذیه عطشی نسبالله عز الدنیا فجائت سحابة عبارندن استعاره
نضر بحیة ونهبة زوادر مستتبعهم وفیها تخیلیة حاجتهم لفظ سقی اعطای
منتصر اولفیره اکا مفعول اولور فتم افلعت ای انجلت عن ابن الخطاب طریقتدن
روایت کرده بیهقی وحاکم اولان خبرده بعض غزوات ظهوراتنده حضرتدن ناسه
عطش عارض اولوب دشت وحامول چشم تابیناوشی فطرة ابدی حالی ایدی
جناب عزاول غیث قبض بارسعادت درکاه کبریادن نزول باران ایچون الندی
عای عنایت ایبوب روی توجهی جانب محراب ملکوته توجه بیوردقده
ابر لؤلؤبار فیض الهی کوهشار اولوب سیره ذاداهال غزاتی ریان ایلدکدن
صکره سحاب منجلیه اولدی فضیلت مذکوره وقوع بدر غزاسنده اولمق وینزل
علیکم من السماء ماء لیطهرکم به ایه کریمه ورود ندن نعمای اولندیغنی کتاب الوناده
ذکر اولنمغله اشارت اولندی کرده ابن الجوزی ودعائی الاستسقاء وسقوا ثم شکوا
الیه المطر ودعا فصحوا علی وزن رمحوا وروی بضمها شخیص علیهما الرحمة انس
رضی الله عنه دن اداره کاسه ذلال روایت اولونمکله سحاب سیراب اسمایه سراب
نبه عدم اولمغین سرعته خیل رسل مضربلری فباغته لطوفان مطارن تحاتی باران
ایلدکده نزول ایبلیوب سقی اولندیلر بعده ما تحاذی ماء مطرون خلق اول
خضرته شکایت ایلدکلرندن الجلا غیم سما ایله دعا ایبلیوب درحال منکشف اولدی
وقال لابی قتادة افلح وجهک بفلاح ضبات وعز وغنای دنیوی ایله ناهل
حرام ودخول جهنم وقصدیله قصی یرسول الله ایله اخری بر کام اولنیله ای
فتاده دعا بیورد یلدوجه وجه معروف وباقی اندن عبارت اولله اللهم بارک له
فی شعره فتح شین معجمه وعین مهمله ساکنه وبا مفتوحه ایله موی بدنی وبشره
ظاهر جلدنی یونلو زینه بشره اولوب لحسنا قدن دعا ولقفای احسن یقوم اوزره
کمیل الاعضا عنی کذا اولمغله دیلدیلر فمات وهو ابن سبعین سنة وکانه
ابن خمس عشرة سنة حبر وفاندن بحسن بمنه وبمن کریا بنیم ده سال له نور سیده
کبی نظارت وقوته اولوب تغیر حال اندی امدی مفنای فلاحدر دنیوی
واخروی همامول ظفر اولمغین غائی خلقه جسم دنیای ایله برو هند بیورلدیغی فائز
فوز اخری بیورلمسیله براعة استهلال در کما احرز الله فیما مضی سیحسنه الله فیما بقی
وقال المتابعة شعرای مخضرمین ومعمرین دن قیس بن عبد الله الجهنی رضی الله عنه
عصر پیشتمامی ادراک ایلیوب زمره جلیله اصحابدن معدود در رونابغه ذبیانی
سبله در فوق اشعاردر فایق الاقران اولمغله تلقیب اولندی وهای تابغه لغة
المبالغه در لا بفتض ضم باء نخبه وسکون وکسر ضاد معجمه ایله کسر عضاه

الله اقال فهم مجازو برکه رندان حراد اولنور فما سقطت له سن والسن واحدة
الاسنان وزیاده السن تقص فی السن اولدیغی دعای ایکن دایله ندر ورلنه
ونقصان حرزة التاج دعای خیرت ایله متقلم تسلک هوازن اولوب کبر بشده برلنه کسر
ونقصان ترتب اندیکی وفی روایة فکان احسن الناس ثغرا کانه ولوله مفلوجه
وعینی عجوله ساکنه ایله دندان پیش نمیبرتت ایله منصوبه دن اذا اسقطت له سن
نبت له اخری سلک رندان رداله تساقطا اولسه رح دعانی نهی فالبور صوف
سبندن مردودانه رونا اولوردی وعاشر عشوره وما فوقه وقیل اکثر من هذا عن طبیب اوز
بابوزوق وبابکبور سکسن سنه معاولدی دیلندیکی وعدم سقوط اسنان ایله دعا طول
عمر ایله دعای منفصل دره نقشبند حریر بخز برلفات اوزره اول شاعر ستوده شیم سلطان
العرب والعجم حضرتلرینک مفدا رسیحه لائی صدر دانه بیت ایله فحید قم رایکیاتی یسند
مدح وستایش بیوروب بیت القصید بلغنا السماء مجدنا وسناونا وان الکرم فوق
ذالک مظهرک بیتنه رسیده اولدقده سلطان کرم پیشه لولی بارشیم اولوب
الحاح بابا لیلی هلا طلقه سیاله برسیش فرمع بیوردیلر الحاجة یارسول الله ایله
جواب بیوردیلر اولدقده نعم ان شاالله بیوروب بعد ذا آنا بنه ولا اخبرنی علم اذا لم یکن له
بواد رنحم صفوان یکدر ولا اخبر فی جهل اذا لم یکن له حلم اذا ورده الامر اصدرنه
ابیاتیله ناطقه یاران اولدقده لا یغضی الله قال دعا سیله کوبنه کلاه رنعمانی سبز
سوره طاق پیمانه ایدیلر دلالت حدیث شریفه مفهوم برکه شعر اندیکی بعض حقوق
شعر الله لسانلشدی غیری مکروه وما دح جوائز وصلات ودعوات ایله احسان سندر
ودعالابن عباس اللهم فقهه فی الدین جمله دعایه عامل مقدر معمول
اولور فقال اللهم کبو وفقه علم شاهد برله علم غائبر نوشندر واحکام شرعیه
تالشور اولان فقیه درلر وفهم معانیسنه دخی کلور وعلم التاویل یعنی
التفسیر وکاهی بنهاده وقف اولنوب تفسیر معانی قرآن عظیم لسان نبوت
وکبار اصحابدن مأثوره اولدیغی وجهه اوزره بیان وتاویل قواعد عربیه مقتضا
سنجه عیان انمکدن عبارت اولدیغی روایت شعبیه اوزره حواجه بریسان علم الدن
صلی الله علیه وسلم زبان بحر بیان دعای ابن عم مختاری شامل اندیکی شکر ربنا بیوروب
الهما عبد الله احکام شریعة بیضای تعلم ومعانی ظاهره وباطنه فرقانی
تفهیم ایله بیوردی فشره بعد الخیر کسره فتح خاوصله ایله مفعول سنی وخیر
کتدودن حکمت قاری یادکار روزکار اولان دای هتقی در سلطان عالم صلی الله
علیه وسلم ذولتسرای بقایه شرف بخش دخلت اولدقده سن عبد الله عشره کامله
هنوز رسیده اولدقده اولشی ایدیکه مشار بالبنان وترجمان الغوات تسمیه
اولندیکی وترجمان ضم تاء مثناة ایله برزه عنفوان وبا فتح اول وثالث ایله علی
وزن زعفران وبا فتح مثناة وضم جیم ایله درد برلسان زبان دیکر ایله تفسیر وتعبیر
ایلیه وعبارتده تبدیل ونشر هویدادر لفظ خبر فاعتنه وترجمان تفسیر نظیر
ودعا لعبد الله بن جعفر بالبرکة فی صفقته بینه فما اشتری شیئا الا ربح فیه
صفقه لغتده صدای ضرب دستدر بایع ومشتری بکدیکرلرینه طوتوب عقد
بیع دن کنایه در ودست وراستی اعالی وجهه غالب اولمغین بیع ایله
تخصیص بالذکر فلندی حق وبی حرف طرف لغتدن امام بیهقی زوج یارانر بر
استشهاد روایتدر برکة بحر الجوده وقطب التقی فرزند جعفر طیار ورادر زاده
حضرت کردار جنابینه بیع وشرا ومعامله سنده تحقق برکات ایله دعا بیوردیلر

برکة دعا

برکة دعای حضرت خزانهٔ عبد الله وفرت مال وکثرة اباله ما الامال اولوب
بهر خال خرندار اولدیغی شبهه سوز مندا ولور ربی موفی الیه دیمکدر
کهوارهٔ ده تشریف بیوروب معقد تسعینی له فرخ روحی کشرای جنانه
ظهران ایلدیکی ودعا للمفدا بالبرکة فکانت عنده عزایر من المال جمع عزاز
جوالق معنا بنده ومعرب اولق مختار جوهری وسلفی واولیم روایتلرنده مفدا رعم
ده بغلیه فراوانی مال ایله دعا بیورد یلر کثرة جوالق رزرسم دن دعا بخاله بسیم مالی اولدیکی
ابو نعیم حلیه سنده حبیبنه مفدا رضی الله عنهما دن فتح طلسم رفته روایت اولوب برکة
برکة مفدا رفشابه قدم نهاد اولوب برجره جراد دهن بر دینار سوا عندنا بیرمور اولدیکی
واغرندن اولان التوتی بستی مفدا نهاد ایدوب مرة بعد اخری امد ورفت ایله
اون یدی زر خالص العیار کندیسی مفدا دن اول مالی خدا دار ایلوب پشکاه سریر شاهی
عالمه صلی الله علیه وسلم اسناده وما جرای جریی عرضا یلدکده با مفداد یارن الله لک
فحصا بوسکا صدقه جواد مطلق وسرمایه دار خلق وفیوض بخانه عنا بندندر
خالص العیار دعا ایله سبکدل دل مفادی برکة فرح اباد ایلبوب بلده دا امال
بسیار ایله خزینه موفی الیه خزانه دارون آل عثمانه دوشندی ودعا سنله لعروج
ابو الیمجد فقال فنذ کنت اقوم بالکناسة فلم کاف ایله تحامد معیشته
لکی شهر کوفه ده سوق مشهور علم دن فارجع حتی ارجع الی اربعین الفا روایتکرده
بخاری وبارقطنی برکة قاضی کوفه عمر رضی الله عنه مفدا یا ساعدا ایلدیکی
عروه بیورکه یارارکوفه ده اماده اولوب بیع وشراده فرق بکرد رم مالی رابح
وکاسب اولدقجه حامله دوانه اولمزدیکم دیو بیوردیلر وقال البخاری فی
حدیثه فکانه لو اشتری تجارة التراب ربح فیه امام بخاری علیه الرحمة الباری
فضروح حدیثه جوانب بیوروب ایدیلرکه عروه اکثر بیوعاتی خالی اولسه
بیله بیک رنج وسودی مفرایدی وروی مثل هذا للفرقدة ایضا فتح علی جمله
ایله دکون دا ایله حوض دیدکلری شجره معروفدیر ومعبره مدینه برعرفده
تسمیه سی اول نوع درخت پرخار ثابت اولدیغندندر صحابیدن ابو شبیب
رضی الله عنه علمدر فضه عروه اساغرودیه وفره مال ایله دعای خضرت
مرویدر ونذت له ناقة تدعی ضهبار نرک عرفده برجاعی اتفاق کردهٔ
شر احمر اما مقام ناجسیان اولدیغی هویدا اولمغین رسول الله صلی الله
علیه وسلم جنابینه ارجاعی صوابدید ارجاعی شهاب ضناجی علیه الرحمة
جاء بها اعصار ریح حتی رزها علیه رکوب خاصه نبویه شرف ایدوب
سر بصحرا اولدقده کردزمینی سمانه یران ایدوب برباد سحت ظهور ایدوب
لشتر کردن کشی اوردوی همایونه سوق ورنا بلدی ودعا لام ابی هریرة
فاسلمت امام مسلم روایتیله ورود ایتمشدرکه شاه سریر رسالت صلی الله علیه
وسلم حادره ابی هریره فامیه تلک کلسنای ابا هر نشر لغته دعا بیوروب
بهدایة الله نشر طیب ایمان اولمشدر ودعا لعلی ان یکفی بنای مجهول ایله
المخ والق فتح حاء مهمله ایله تایی حور رشید والمخلد هوایه عارضی اولان
سیاه سحوت وطبیعتنده بدنه لاحق اولان کرمیت زرد وقرضم قاف وتشدید
راایله سرده کهوا وبارده اشتیه مخصوص رود ندبر ولاز دواج لفظ اعرفتنه
قاف ایله قرد دخی جائز در واصل فرد اولدیغیله ذاهب اولشدر
کلامی بارد دکلدیر زیرا برودت وسکونت وفراری مقتضیه زدکان الحر

وسلم صحبه بها
تعلی القارح

ان الشعانبی وبلغنها
ففدا خرجت بعلی الرجاء

مجلبة للحركة حاصل كلام اول حضرت عليه التحية على كرم الله وجهه جنابة الام حرارت
وبرودتدن مصون ببور لسلى بجوى دعا ايلدى فكان يلعب فى الشتا و شباب السبوذى
السبوذى شباب الشتاء و لايصيبه حر والبرد هنكام رمستانده پيراهن يكتا مثالى
خفيف جامه كيوب زمان تابستانده قباء رمستانى پوشانلرا اولوردى جامع هذا وجود
يصبود بنالم كرح و سردن زبان رسى اولمزدى و دعا الفاطمة بنته الله منصوب
ولفظ دعا يه مفعولدر و فى نجم ان الله ان لا يجيبها قالت ما جعفت لصفة المتكلم
بعده مبنى على الفتح حضرت فخر المرسلين صلى الله عليه وسلم كريمه لرى فاطمة الزهرا
رضى الله عنها الم جوعله مثالنه اولمه بيجون وركا حقله نيازمند اولديلر حضرت ازل
يصبور ركه بعده ذكر يتسله اولمديلر وسأله الطفيل بن عوف ايله لغومله اى معجزة
تكون لك فعل سابقه مفعولدر فقال اللهم نور له فسطع له نور بين عينيه
فقال طفيل يارب انى اخاف ان يقولوا مثلة خبر مبتدا و منتدا هذا و مثلة
و مثلة ضم ميم و سكون مثلثة ايله تغيير خلقته و عقوبة و نكال در نحول الطرف
سوطيله فكان يضيء فى الليلة المظلمة فسمى ذا النور حرير تحرير ابريشم جريره اوزره قبل الهجرة
قبل الهجرة طفيل بن عمرو طفيل هاجرة اسلام اولوب كرسته جسمان قومنى نبا نقيا
ايمانله دعوتدن كندوزه زاد راه هدايت اولدر مجزه معينه بن سبقة رسالتدن
جوبا اولدقده صاحبلرينه عليه التحية دست براورده زكا ايله اولوب
خدايا كرم ولطف ندن طفيله نور بخش وايله نور ايله ذات طفيلى تنوير ايله دعوب
متوجه محراب ملكوت اولدقده بر نور عالى فرمانه جثمان طفيل المعان
و مستفر اولدى طفيل بولوز ابتنى ذاتندن مشاهده ايدنجه الهاسيله دلان قو
محمد ظهر اسلام كه نور و نارى فرق اتميوب افات جسمانيه دن عاهه و عار شعار
ايدلو ديو تحويله رجا منداولدى چون ذلك النور بارادة الله التشكر طفيل
طرفه فازه زانه سيله نقل ايدوب هنكام شب ويجوزده نار بانه شجاع آسا
ضيا كوستر اولوردى بعده ذا النور لقبى ايله بنام فلندى مشار اليه حضرتلرينه
وقوعبولماغله دن عذر شامة شهادتى شم ايلدى و دعاسى على مضر اسلم قبيله نر
رجدى نامنيله تسميه اولندى ابو فريض مضر بن سعد بن عدنان نافرطوا
بنايى مجهول ايله اجتناس مطرد و بعضلم فرطوا لازم اولمغين بنايى فاعل
ايله معنا مرديلر و هزة صيرورت ايجوندر دمشقدر حتى استغنته قريش
قد عالهم فسقوا ابن عباس رضى الله عنهما طريقندن روايتدر دة شعبين
اولان ضجره فيله مضر بن دعا ايلدوب باران رحمت الهدن منقطع اولدى
ناكم قريش حضرت فخر موجودات عليه السلام جنابينه روما لى ضراعت اولوب
قومك هلكى السوز محيط وغلا اولديلر دبو خواستكار عا طلعت وتمنا و دعا
و رحمت ايلدكلرنده اللهم اسقنا غيثا و مريعا سريعا دعالرى حدف اجابت
ارسال بيور دقده اسقنا اولندى و دعا على كسرى كسرى كاف و فتحله معرب
خسرو ملك فارس ملوكنه لقب در حبر فرق كتابه اى بزرف الله ملكه يبتد
سلاطين العرب والعجم صلى الله تعالى عليه وسلم عبد الله بن حذافه رضى
عنهم نامه صاحبون ايله ناجدار ملك فارس پرويز بن هرمز فرستاده
بيور دقده اول يلديد عنيد بخبز دعا و اكتاب كريما فلب عاشق كبى دو يلم
ايتدى كى شهود باصره وجوه اشنالرى اولدقده ملك فارسك هلاكينه دعا
عليهم وسل نشانه قبول اولغين تلم يبق له باقية ولا سلبت لفارس معرب

پارس تارة

پارس تارة نبيله و بلاده طلاقى شايان اولور رياسة فحافظا لالدنيا
و بقيته باقى معناسينه مصدر و فاعله و رشده صدور كلام تحاشده صدور
بافته در يعنى مشكنده نفس ماقبه تعقيب و له اطراف عالمده نفاذ امرى باقى
قالدى مدة يسيره دولت كسرى لطط و منقض اولوب پرويز دفى فرزندى
شيرويه حواله يسيره دشمنه سر نيزه هلاك ايلدى و دعا على صبى على قطع عليه
الصلوات والسلام قطيع فساد در بحازدر ان يقطع الله اثره جمله مذكوره
لفظ دعا معمول در و قطع اثر شا و زها بدن كنايه در لتكم فلان شبكك
عين واثرى نابايد ديرلر بو مناسبتله مشبك قطعى مراد اولنور زمن و مقعد
اولغدر زيرا زمان مشى ايله ظاهر در جون مشى انقطاع ايله انقطاعى
موجود در فاقعد تعبير صبى حالة نازده بيان بدا لنبى صلى الله عليه وسلم
ورود انكله مانع حضور و خشوع اولغين حق سبحانه و تعالى اتك اثر مشيتى قطعه
دعاء عليه انكيچون مقعد اولوب اثرى مشيتى اندن منقطع اولدى خبر مشار
اليه رواينكرده ابو داود و بيهقى در اما مام ذهبى موضوعيتنه ذاهب اولمغين
زيرا غير مكلف صبى ظاهر مظهر غضب الهى اولمق شايان شمه حضرت دكلدر
ديديلر لكن برهان حلبى نفى سبكى عليه الرحمة دن براعه كذا در روايت اولوركه
احكامك بلوغه تعلق غزوة احد دن صكره وقوع بافتدى در اولغين دفع دعوة
مدعا ايدر واسم صبى يزيد بن رهم اولمق ووديز وقال لرجل راه ياكل بشما
له كل بيمينك جمله مقول قول اولور فقال رجل و ناى يسرى دراى اولمق فرديدر
لا استطيع فقال لا استطعت نا خطاب ايله در فلم يرفعها الى فيه ادب
امور حكمت عبارة الهى بر شخص دست چپيرا يله اكل طعام ايدر مشاهده يبور
دفعتله ارشاد آله و نا ديب دست راستنه ايله تناول ايتمه ديديلر
خريج عدم اقتدار ايله اعتذار ايلدكده بلا عذر و ضرورة او تغافل سن قادر
اولمله بد دعا يتله مظهر اولدقده دست راستى مشلول اولوب دها ينده
رفعه قدر نصيب اولدى صاحب و قعه منافقين در اولوب و عالم خرت
مخالف ايلديو مصنف شرح مسلم ده تصريح بيورمشدر امام ذهبى
مسلمه مكذر سلسلة الصحابه در اولديغنه تغريبيورر شايد اول امر نزده
نفاق اوزره اولوب حقنده ورود ايدن معجزه مشاهده ايلدكده سبكه
ايمانى زرخالص العيار مرتبه سنه ارتقا ايلدى سلامه تمشى اولمق و قال لقيله بن
ابى لهب عبد العزى بن عبد المطلب عتبه و عتيبه و معتب نام اج
اوزرندى اولوب اخبر فتح مكه ده علم افراز امان اولمشدر اللهم سلط
عليه كلبا من كلابك فاكله الاسد جواة الحيوانات قدر مطرد در اسده
كلب تسميه سى اكا مشابهتى ايجوندر دلائل بيهقى ده مذكور در كه ام كلثوم رضى الله
مصطفى عليهما السلام حليلة عتيبة عتبه رفيقه رضى الله عنهما رخوا يام جاه
هجرتيله زوجه عتيبه ايكى سوره بنت ايله بدر و ماء زلزى سرزنش و علامت
اولدقلرنده يعنى بد كهرى عتيبه تطليق زوجه اتناسنده حضرت شاه رسالت
غطه فرماى حلقه جنان اولان اذاره سعادتلك چاك انمكله شقاوتله
رخصتى امكى الهى كلا بكلدن بر اثر عزتدن محاول سك زرنده اوزره تسليط
ايله دعاء عليهنه مظهر اولوب تجار قريشى ايله جانب شامده روانه و اثناى راهده
كز يبان حيوانى بهمه قهر اسد ايله چاك چاك اولدى معلى قول عتيبه لو رقه حضرت

خبر ابو بکر صنانه بفض وعطوة وحبث طوبندرة ناشی جسد وردا بنی اسد اکل
انبوب سرجد دلتد بربده ایلدی وقال لامراءة اکلك الاسد فاکلها الاسد بزرا
بی شرم منکب سعادت حضرة طوفنوب کندوی تزویجه راغبه اولدقدن صکره هذا اکله
الاسد بد دعا اینله مظهر اولمغین برکرله وربندنك مفتری اولوب بومفاده اسد
حیوان مفترس معناسینه کورودا ایلدیکی خبر مذکور بعض نسخ شتاردن ساقط در
وحدیث المنثور من دواب عبد الله بن مسعود فی دعائه صلی الله علیه وسلم
علی قریش حبث وضع السلام فتح سین کلمه ایله ولام مخففه مفتوحه اول مثلثه
رکبه ولدکا مفتوحتین بعلی امدت تولد ایلدیکدن واضافة ما للبعض الی الکل
فبلندی علی رقبة وهو ساجد جمله حالیه مع الرث والدم سلاندن حال اولور
وساهم فاعل ضمیری راوی خبر ابن مسعود راجع وقیل الی النبی صلی الله علیه وسلم
وضمیر مفعول راجع قریشه عائد اولور قال فلقد رأیتهم قتلوا یوم بدر یعنی سکسان
دن علیه السلام تعیین تخریجه بندن ماراکن سجودی حالندن سنهای قریش سرکی
الود برمشیخ بحر رفیعه البحری حالبدی اوزره اناخته ونهای ایدوکلری حالده قریشه
بد کیشه بد دعالری ابن مسعود رضی الله عنه دن مروی خبر حدیث مشهور
ومنتشر در راوی مشار الیه الدری یکان یکان تعداد ایلیوب بیورر لوکه بن اندیلر
اکثرینی عرفه منکسوز بدر ده کوبی سرلوی حطلوا جوکلری جایکرلرندن کلمه سنه
با مال اولدقلرینی مشاهده ایلدم اما الدرد بعض حشه ودیارا خرده ایجنکه رکه
سعبر اولمشدر ابن مسعود قولی اعتبارا للاکثر وهم ابو جهل وعتبة بن ربیعة
والولید بن عتبه والیه بن خلف وعتبة بن ابی معیط وعمارة بن الولید اما القاء
سلابه متصدی اولان شقی القوم کتقدیر فی نمود عقبه مردود در ودعا علی
الحکم بن ابی العاص والد مروان وعم عثمان رونق مکدن دارالامن ایاله داخیل
اولدی وکان یحتلیم بوجهه وبعمر عند البیت صلی الله وسلم ای لاعزی تفسیر اولور
وراوی فقال کذالك کنت فلم یزل یحتلم الی ان مات روایت کرده بیهقی در رکه حکم مسفور
حضور رسول الله صلی الله علیه وسلم ده اول خطر لدن کندی راست وخوشنه کیتمکله
منافقینه اشارت در روی دوشت وعمر چشم ایله ایما یعنی عما حدثت به الرسول لا
اصل له اراده سبله تعیب مراد ابن در دیکی اول خضرت حکمك بوموضعده براوزره حرکتدن
بیور دقدن صکره اول یمکدن اول دیکی ایله الحالوقات چشم وردی حرکتدن حالی اولوب
حکم حصه منطاع بنوی ایله حکم ویسری وروان دارالسعادة الجامدیه دن نفو وطائف
اجلال اولنمشدر ایدی حلا فنه عنه نبذه اطلاق اولندیلر وبه کان ماکان روی
علی محکم ضم میم وخاء معجمه ولام مشدده مکسوره الله بن حشامه فتح حبم وتشدید
مثلثه ایله قرات لسبع فلفظته الارض ثم وردی واوی مضبوطه وسکنه وراء
مکسوره ایله مجهولدر بقال وراه الماء یبه صدیه بضم الصاد المهمله وفتحها وتشدید القاف شبه صدّ ورصی علیه بالحجارة فتح
وضاد وضاد معجمه ایله سلاه بربالای سنك نهادن والصد جانب الوادی محلدر
مظهر دعا علیه اولدیغی خبر برکرده شتاراوزره مسفور رفاقة عامر بن الاضبط
ایله برسریه یه مامور اولوب اثنای طریقده بنی عذره ایله عامری دیار عدمه راهی نیلوب
بوقضیه نا مرضیه طرف رسالت پناهه منعکسه اولدقده سه بارالهه لا تفلح حکم
دعاء علیهی مربار کذالکی اولدیغی بعده سبع لیالی هلاك اولوب مهد لحد اولظلمی
لحی نتف وعدم وطء قبول ایله اخراج ایلیوب بعده ذایله دفن وستر اولنوب

وراء کثیر در فلوردی پس ازان لاشه محلی جانب وادی یه الداخته وانکله شعب
میاسنده فیلوب اوزریله برسنك بربالای سنك نهاده قلدیلر خبر مذکور
ابن عمر رضی الله عنهما موصولا روایت کرده بیهقی وابن جریر در وصحابی
وصحبتی مقرر اما نفاق وعدی محتلق در وعهد رجل بیع فرس ضمیر بارز
رسول الله صلی الله علیه وسلم راجعدر ورجل سراد بن قیس اعلی وبا بن الحارث
التجا ایدر وفرس مرتجز وبا بجیم وزه وهی التی شهد فیها النبی صلی الله علیه وسلم
حزمة خبر هی فرسه وفیها بیعة راجع اولور فرد الفرس بعد النبی صلی الله علیه
وسلم علی الرجل وقال اللهم ان کان کاذبا فلا تبارك له فیها فاصبحت شاصیة
برجلها ای رافعة وحزمة خاو زای معجمه ایله ذی الشهادتین ایله شهر تیاب واجلة
اصحابدن در ناریخ بالغ عدد الحاج اولدقده حید وکرار له حرب صفینه خاطر اولمو
اولوب جانب حلافدن جرعه نوش جام شهادت اولدیلر والحاصل اول یکه سوار
میدان لاهوت صلی الله علیه وسلم راعرابیدن اسب بجیبی خریدار اولوب فیصر ثمنه
مبادرت اثنا سنده دیکرلدن فیه فرسدن مساوبه وقرابدن فهم انکیه عقد بیع
انکار واقامه بینه طلبکار اولدقده حزیمه انعقاد بیعه شهادت اتمشدر
بعده دا حضرت مخدوم عالم حزیمه یه برسال اولوقت مجلس بیعه حاظر اولمکی دیدکده
یا رسول الله اخبار سماویه واوامر الهیه ده ایمان بالغیب ایله
سنی تصدیق ایدرکن ذالکه امتیاز فرسده تصدیق نیچون جواب باصواب حامل
عاطر نبوی شما یدیکه خوش کلدیکی شهادت نبی ایله تلقیب بیوردیلر بعدما
شهادت حزیمه شاهدین منامنه اقامه اولندیغی حزیمه خصایص جزئیدندر
اما اعرابیدن حرکت نا هموارینه امتدده اول اولمغی اقتضا ایدر وهذا البادی اکثر
من ان یحاط به اول خطرلك اجابة دعالری قضایی خبطه شمار دن بیرولمغی
وحید وحصده در افرو ندر والجفنة عوالبهد الکبیر فی کوانه
صلی الله علیه وسلم بو فصل معجز بیان خارق للعادة امور دن اول خرقة
الکرام اولنان مواد بیانندن در وکرامنه نعجز دن اعم در زیرا معجز دعوای
نبوتدن نصکره بالفعل وبالقول یخدی به مقارن اولان امر خارقدر کرامت ایسه شرط تحدی نادیدر بسوغ فا کرامته ولی به ومعجز نبی به عالت
ایسه ده تخصیصا بالولی فلغبوب بنی بر دخی اطلاق اولنور صادق اولور وانبیا
در قبل النبوة کالمجد وسلامان شجر وکتناو وحوتنه وطیور وملاقاتی بری وعلاوه
وبوکا مانند وشبیه صدور بافته اولان خارقیه ارهاص ولغبار وتسمیه اولندیغی
نبوته مقدمه ونا سبی ایجوندر وبرکانه وانقلاب الاعیان له جمع عین بمعنای
ذات مراد در فیها لمسه او باشره رست کرامت بیسونلری مس وبالذات مبا
شرت بیورد قلری اشیالك خنایق وهیئاتی تبدلی وفوع وجوازی کشفدر
اخبرنا احمد بن محمد بن عبد الله الحوانی النوح المصنف رحمهما الله تعالی بشوشکرده
نقد حباتی حفظه کنجینه ارواحه تسلیم ایدی نا ابو زرعه الهروی اجازت وحدثنا
القاضی ابو علی سماعا والقاضی ابو عبد الله محمد بن عبد الرحمن وغیرهما قالوا ثنا
ابو الولید القاضی الباجی نا ابو ذر الهروی نا ابو محمد السرخسی وابو الحق المستملی
وابو الهیثم الکشمیهنی ثنا ابو الهیثم الکشمیهنی نا البخاری صاحب الصحیح نا یزید بن زریع
هصفا نا ابو معاویة البصری بوزسکه لا النوده نسبته لشهر صاوی اولدیغی اما بلاشك
راوی امام بخاری نك موی الیه در روایتی جا نا توقف در بینهما وعبد الاعلی بن حماد

اولوب حامهٔ مضنوی سفوطی انفاق کرده شراحد دفال ناسعید بن ابی عروبه عن
قتاده عن انس رض مالك ان اهل المدینه فزعوا فرکب فاوزای وعلی بعضهٔ ابلهٔ ابی طلحه
بشامل بری خوف و ذعر و دیکری استجاره و استبطاء کما نقله المبرد فی کامله فرکب
رسول الله صلی الله علیه وسلم فرسا لابی طلحه بطیا فرسا لابی طلحه بطیا فرسا لابی طلحه بطیا
سنه اربع و تشدید مثل سفیانیه عنا نکشی عزیت اولدیلر کان یفطم بضم الطاء یعنی
ینطم اوبه فطاق کسر فاف و طاء مهمله ابله اسم در و قال عبر بالشد من الزاد فی
عبر انس ببطاء ضم مثناة و فتح مثلثة و تشدید طاء مهمله وهی ابله مضایع
بطاء ضیق الخطا معنا سینه یفطم مقامنده و فعدر فلما رجع قال وجدنا بحرا
سنك قال بحرا عبارندهٔ استعاره نصیحیه هو بدارکه لشدة جری و سیره بحر بدسته
اولندی فکان لا یجاری مبنی للمفعول مفاعلة من الجری یعنی برفعه
طلقی لا مر ما صحه الغار اولدقدرنده سند براق سوار زید بن سهیل رضی الله عنهدر
مذکور ابو طلحه مندوب نام اسدن نتاج رفتاریله سوار و بیرون حصار اولوب عودت
وقوعنده ابو طلحه اثنای تسلمده اسب رهوانی نسبتله سیر و بحر اسا خوش رفتار
بولدیغی زرین قلاده لی حسیر ابله مسرا فتخاریله براق جنابلرینه هدیه بیورولدقلرنده بعده
ذاهب سریعة السیر دنو مسابقته اولندی و فرسخا مجمله و سیر معهود ابله طعن معنا
سنه جمل جابر بن عبد الله الانصاری و کان ذا عبلی ایجنب فنشط کسر شین معجمه
ضد الکسل حتی کان لا یلحق زمامه بنای معلوم له ضمیر بعلك جابره و نحمول ابله جمله راجع
اولور یعنی حضرت رفرف سوار سلام الغفار شتر جابره ضرب تازیانه ایدوب
و اول جمل بر برکه فلیل الحرکه اولمغین اثر نشاط حاصل ایله سیرت سرعته سیر و قوته
باب اولدیکدن صکره بلا کسل سیر و نشاطله عنان اختیاری کسه رزمام کبرا و لق دیشوالیدن
وضع مثل ذالك بفتح جیم و فتح عین ابله مفرد (الا شهی الیه) اسم فیله حققها
بعضهم معه اسم الت تازیانه دسته صوب دیرك علیها بالشد بد تفعیل من الرکة
فلم یلحقه احد سها نشاطله و باغ مرعا بصلها با شتی عشر الف اما م ابهقی اسبران مبدان
روایتنده رکه شهسوار عرصهٔ ملکوت حضرتلری جمل جابر ضرب تازیانه ایله سوق
اسا اسب جبل اشهبی یه دخی ضربه زن اولوب کرارا کابا البرکة و عا ایدوب
سرعة سیر و کمال نشاطله دن سر فعه تمدن لجامیله امساکه مجال حال ایدیجك
جبل رضی الله عنه اول فرسله نسلنده حاصل اولانی نسل شیلو و فروغ اصلی
اولرق ایکی یکه فروخت ایلدی و رکب حمارا فصلوفا لسعد بن عبادة زده همدانجا
کسرها و سکون میم زده قولندن حال اولور لایساره مبنی للمجهول یعنی الرکب
روایتنده لحق بن عبد الله زده و بدارکه حضرت شاه سریر اجتبا علیه الثنا یا
سعدی عبادة زبرجاز تحکمی اولان بجلبی الشیر حمار تدنی السعاده سوار اولوب
بعده ذاهبوا و سبلا کسیر اولدیغی حالده سعد زده ایدیکی کبی همدانی الی سیفی
و نفذمه قادر اولمزدی و کانت سعدات می شعب فتح و سکون عین ابله مکه
خالد بن الولید فتح فاف و لام و ضم سین مهمله و فتح واو ابله ما یوضع علی الرأس اما بهقی
شاله زده زیف مضارعی روایت اولوبکه حضرت سید الثقلین صلی الله علیه وسلم
موی عنبر بوی ریشی و سر سعادتمندانه برنجه شعرات شریفه سنی الله
خالد رضی عنه الآله عمامه سی ایچره تبرکا بنهمان و محروسه ایدیکی فلم یشهد
به قتالا الا رزق النصر هرهاربه برعاقل اولدیغه دشمنان اوزرنه ظفر یاب اولوردی
ابن العدیم دعوم الاسنان حکا با تندلدرکه ابو طاهر علوی خرزنه لندن شعرات شریفه

چاردهٔ عدد موی مشکبوی فخر کائنات اولوب مرابی حلبدن بریسی ایله
بینارینه نخاب و وداد کذا رأس المکیین اکراما له اکا اهدا ایلدیکی بعضی کیج
بیان الله صحتدر فیل و قال ثمری ابله علوی لغة النقات امیرین فی مختصر
اولوب سیدنا سلام ابلدکدن فیل لی لا اصل لها جوابیله اشعار مثال البلدی
علوی موی ابله اول بی شعور لرك نخصرندهٔ نشئ اخضارا یدوب اظهار سوزی
کزارلدکشوات شریفه دن برینی نارالقا ایلدکده نارالی سوزان اتدیکی
جون امبرك روعندان دروبلندده فیل لدی رشیاه فالبوب علویه عصان
فراوان ایلدیکی و فی الصحیح عن اسما بنت ابی بکر انها اخرجت جبة فلم
جیم و تشدید موخذ بر له برکون ثوب تحبطا طیالسه جمع طیلسان وجهیه
صفدر نوع من الاکسیة و باجیه خضاوه و یا برکنوه فنا لنا و یا صوفدن
زداده و قالت کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یلبسها نحن نغسلها
للمرضی نشتفی بها رواه صحیح مسلم مندرج اولان خبرده خضر صدیق
رضی الله عنهدن روبدارکه انفاسه برده شریفه چفروب حضرت سرور عالم
اکثر اصحابلرینه بونی تلبس الدردیی برالی نشو بیده قلوب اولیا ارباب عقل
و رضی به بونی ایندیرمدی ابله استشفا ایدرلرایله بیورردیلر اخبار سکه ایله
صلم دندرکه اول فیلبه کرا ابتیاعجه کسرا و لیتیه ایدیکی دیباجه مکتوبه
ایدیی و حدثنا القاضی ابو علی بن سکره عن شیخه ابی القاسم بن الحامون قال
کانت عندنا قصعة بفتح القاف من قصاع النبی صلی الله علیه وسلم یکسر
القاف بجفان فکنا نجعل فیها الماء للمرضی جمع مریض یشتشفون بها
ابو القاسم علیه الرحمه بیورردکه خاغیده و یا رارض ده حشیدنا مصنوعه
کاسان سرور کائنات دن یادکار بر قصعهٔ لطیفه ایدی دیرلرکه صوقوب بیمار
اولنده نبرکا اندن اشراب و شربیله اشرا قاردن تحصیل شفا ایدرلرایدی
بیورردی و اخذ جمهی جبهیی منسوخ حنین بیضاوی ده و ساکنه ابله صاحبی مهاجر بدر
عصر خلافتنده یتمش بدی شیخ عنده اجل پای حیاتك شکست انشد بن الغفاری کسر
غین مجمه ابله قبیلهٔ معروفدر القضیب مفعول اول عصاء نصیر دیکی صاحبلرندن
وه صلی الله علیه وسلم دن شجیره مکرمیدن خرما لنه و الندن ایدیکی دست
ذالنورین لفظی تمشدی و اثنای خطبده اکا اتکا و اعتماد بیورلرایدی من یکی
عثمان لیکسره علی رکبتیه فصاحه به الناس فاخذه به نبه الاکلة فقصفها و مات
قبل الحول جمهی غفاری متعب شهرت شعاری رست ذالنورین رضی الله عنه
درع الوب شکست انکا و الجوب ذالنورین و زره نهاده و شق عصایه نصدی ایتدکده
مشاهده ایدنلر جمله اندن زمانلرنده اولدیلر اما فرحه مثال برداء عصا ابله جمهی
کرفتار اولوب بدلله سل یتی خولندن قطع رکبه ابله معالجه ایدوب کویا موات ایلدیکی
اما جه فاتك قضیب رسول الله صلی الله علیه وسلم اهانت انمکله قطع عضوی سبب
اولوب لسنه تمامندن اقدم اسب جوپین قابونه سوار و عرصه کاه محشره بی پا و لندن اهنکه
ایدیی ابن عبد البر و سائر اهل سیر عصا بی شکست ایندوکنه تحقیق خبر بیورمشلردر
اقاطها سبانی صباح جعلق عدم کسر و شقی مشعردر و سکب من فضل وضوئه
السکب بمعنی الصب و وضوء فتح وضم واوله معلوم و بئر قبا ضم قاف و مد و قصر له
وصرف و منعله مدینهٔ منوره فرابنده اسم مکاندر فاترفت بعد فتح زای و یا کسره
مبنی للفاعل و بنای مفعول ابله فصایده تقصیر ایدیی بیهقی متصلا عن انس

ابکش چاه روایند برکه حضرت برکی پدرها ولاد ادم صلی الله علیه وسلم فضله ابدک
اولاد ابی چاه قبایه یاشیده قلوب بعده هابل قبا ندن ابی منفعه اولیوب الی
هذا الآن قرون اولی یاپان در ویرق فی بئرکانت فی دیار اشی برق بمعنی بعض
قلم یکی فی المدینه بئر صوی بارها اعذب منها ابو نعیم دلائل النبوه اولاو دلوبره
دلالت ایدرکه اول حضرت صلی الله علیه وسلم خادم مخترم انس رضی الله عنه ک
سعادت طالعلرندن اولان بئره جلاب لعاب دهنه اولاغنه بیورروب مدینه منوره
ابارندن الدن لبیرین تراب چاه نا یاپ ایدوب وقرعلی ماء فسئال عنه فقیل
اسمه بلسان موخذه مکسوره ابله قال التلسانی بفتح الموخذه علی وزن الغانی
الانی وماؤه ملح جمله حالیه در فقال بلی هو فی نعمات بفتح النون علی فعلات
نعم دیانعمندت مشتق اولدیغی ماؤه طیب جمله مسوقه لنبو بدندر فطاب بعض
سفر مهم اثرلوندن براب اوزره مرور وعبور بیورروب اسمندن پرسان اولدقلرنده
نا می بیسان واوی تحتیه یعنی لعاب در دیدلر چون اسماء قبیحه یی تغییر وحسن
ادابله تغییر شیمه کریمه لرندن اولمغین بلکی نا می نعمان واوی خوشبو کوار دیدیو
بیورردقده اول ماء اجاج کهاندم عذب وفرات اولدی واوی بناء مجهول ایله بدلوس
ماء ذقدم فمیخ قبه وصارت لاجته طیب من المسک یعنی اصحابندن بعضلرا دل
حضرت ماء زمزم صوندن بردلو براب احضار ایدکلرنده لعاب دهنی یاکندن اول
دلوه قطرا یاتش اولدیلر فیض ینبوع زلال بشوندن نموده نمایه ماء کوثر اولوب مثلث
ازرق اولدیغی رایحه سی خوشلق تراولدیغنه ابن ماجه رزین مله سیخ راست روایت اولوب
واعطی الحی والحیین لسانه قضاه وکانا یبکیان جمله حالیه عطشا تغییر دیا مفعول
لاجله وعطشی انتهای ماء بشربی مقتضی هر اینکه فسکتا ودخی زبان مجهز بیان
لاک ربها بنانی مکرمینی لب لشه اولدقلری حالده اعطا بیورروب ربق خیابان بحذاء
جذبلر مقی البدکلرنده کریان اولمدقلرنی سویش اولدیلر رواه الطبرانی عن ابی هریره
رضی الله عنه وکان لام مالک بنت ملحان الانصاریة الصحابیة عکنة ضم مهمله
وتشدید کاف وفتح نون ودیة تهدی فیها للنبی صلی الله علیه وسلم سمنا فتح سین
وسکون میمله نافرها النبی علیه الصلوات والسلام ان لا تعصرها بکسر الصاد المهملة
امر معنی لعویسی اوزره دیر زیرا لا تعصرها فولی نهی در باطور لازم اعتباریله ایله درکه
نهی کنایه امری مستلزم اولور ثم رفعها ایها فاذا هی ملوة سمنا فیا تیها بنوها سئا
لونها الادم ضم همزه وسکون دال مهمله او بضم الدال جمع ادام خبز وروغن وغیرهما
امثالندن ابتداء اولان شی در وبعضلر ما یصلح به الطعام در یشلر کما ورد فی
الحدیث ایستادم الدنیا والاخرة الخبز واللحم ویس عندهم شبع فتحمدوه بفتح المیم ویکسرها
ایها فجعد فیها سمنا فکانت فیهم اد مها حتی عصرة او الحاصل ام مالک رضی الله
عنها سلطان عالم صلی الله علیه وسلم مالکه اولدیغی عکنه وروغنی بطریق الهدیه سنا
شکت وبسته ارسال ایلدی اول حضرت دخی خدامه عکنه مزبوره اوایدوب
بعده زاره وعنده اقی ام مالک دفع ایتدیکی حالده حالت اولی اوزره ستمنله ملوء اولدیغنی
ونفاذ زندان ام مالک ایتدامه صالح خانه لرندن برشی بولمدیغی حالده حمادر بسنه
کلورلرایدی وتان خورش طلبنده اولدقلرنده عکنه بر برکه یه قصد ایدوب پرساز مودیه
ازاوله حق مقداری زعفران اولوردی بنیه ایتام لوجه ازرزالدام بندا وایندیلر ناکم
عکنه بی تقصیر ونشزه ایدیلمه روحی موجود اولوب بعد الاهالله مذکور عصرله
زائیل اولدیغی بوخبر لطیف البشارت هو بدارکه نعم بارندن هر شی قابله حفارنله

نظر اولنیوب عبرتله نظر ایله وعبرت ایله نگاه اولنه وقیل ان فیه دقیقة علی النظر فیه
الخفیفة وکان بتسفل فتح مثنات تحتیه وسکون فوقیه وضم وکسر فاالیه یضاف
معنا بسنه در فی افواه الصبیان حافواه باعتبار الاصل جمع فم در المراضع لوزن مساجد
جمع وضع بفتح المیمة اسم مفعول من الرضاعة فیجمع لهم ضم مثنات وسکون جیم وکسر
زای وهمزه ابله ربعة الی الطول یعنی عندلیب کلستان رسالت علیه اجل التحیه ثم غنجه
دهان اطفال دشب نم مثال اب لعاب منعطا بندن فطره یاش اولوردی
نابر شب انلر کفایت ایدردی یعنی لبیر مادردن لبیرین تراولان رزق مبارکی
کودکانی سیر ویکروز عذای واحی اولوردی ابو یعقوبی علیه الرحمة تهید فعل مجرد
بیت اولور ومن کراماته برکة فیما لمسه برکة زیادة جنیه ومعنویه در وطئی
مسئله قریب وضع الید علی الشیء مقابلنه در بده لغظی تاکید وباخریده در
نظافت عینی کلافی اساوعاسه نشاندن درحت لسلمان الفارسی معروف یارک
یاخود نسب فرسی نادرسی بن کیورنله رسیده اولدیغندن ولسلمان رضی
عنه المنان اصفهانی درکه جزء اصفهانک فارسه لغتی بودر ولکن معرب بیوان
حکومة شاه عجم اولان یزدانک کلبسنه فارسی نسبه ایدلو وسلمان اسفهاندن
براز دیر بجوسیدن فرار وبراهب نصرانی یه دوچار اولوب اندن قتیبه شام وفرس
وبطارقه عموریه وموصل خندلرنده اولوب اشارت راهب فدسی اجازه مفقد
سه راهی ووادی القری نام محلده قدر رفقا ایله کرسته خندلری اولدیغی آسا
قوی ورهبان سلمان پاک اذعانله بنی اخر الزمان ظهورلرینه قرب بعثت واوصاف
ومدحتلرینه وصی المختار ایدی والاذن تعشق قبل العین احیانا چون اذن ورودنی مهر
نا بانیله وصلت ایلیوب سلمان الخیر والخیر تلقیب اولندی عمر عزیزلری بنجاه
ودوحد وبا مقدار عدد لرینی قریب اولدیغی روایت در وابو نعیم سلمانک خضرت
روح الله بیوردیغی علیه السلام اولدقلرنی تقبیل انشاردر سنه خمس اوستین تلثمائه
متوادی کچ لحد اولدی حین کاتبه مولی الیه جمع مولی هو الذی له ولایة بومعامده سید
معنا بسنه در علی قلتها نائه ودیة فتح واو وکسر دال مهمله وباء مشدده ایله
صغار نخل بعضسها لهم کلها نغلق فلغنا ومشناة وسکون عین مهمله وفتح لامله
من علفت الدابة اذا صلحت ای نبت بوجمله ما قبلنه بدل وافسدوه ولطعم
علی اربعة اوقیة طعم ضم همزه وتشدید یاء مشناة ایله وقیة دخی دیرلر فرق درهملک
عبارندر وعندالاطبا ومتعارف اولان اون درهم وخمسه اسباع درهمدر وقال
الزمخشری الوقیة اثنتان واربعون درهما وعندالبعض بدی مثقال اولور ومن
ذهب وقیة بی بنا لدر فقام رسول الله صلی الله علیه وسلم وعرسها له بیده وا
حدة غرسها غیره فاخذت کلها الا تلک الواحدة اخذ فجاز دای طلعت
وادرکت فغرسها النبی علیه السلام فردها فاخذت والحاصل سید سلمان
اولان یهودی سلمانی مساخط ملسایی یزیدن برمحله مناسبله اوجبور اولدقلرنده اهالی
مراطرح ایدوب قبول فیض ایدنلرینه شمر اتیله لدونق بذیر ایدیکی برویره
دست تربیت دخی فرق وقیة ابریطلایی علا وباغچه لرها لکه اوزره فنم فارسی
مثال کتابته قطع الید بکی اشناد حضرت طرح انداز کلشن شریعت ما الذات قیام
وارتکاب کلفه غریبه اهتمام بیوروب کندو دست اعجاز پیوسیله اسمی
رحمان عددی او قفنجه غرس الدی الخ برقبیله حرمانی عمر بن الخطاب
وباسلمان غرس الکبیر جمله سیاشجار جنان کبی برک ریزان وخوشه خوشله رطب

اضاءه

و نسخت نصاره
لعلو التاريخ

شمس

صدر دریافته

یوم احد

او نرزاع محل اضافه و رون و منزله قدم نهاده اولد قدم برهیکل رشک کورد
خانه ببرور ایدیجه ضربه بی اصوله اهمال ایدنلکری روایت بالمعنا اولدر خبر
ابی سعید رضی الله عنه طریقندن تخریج کرده امام احمد علیه الرحمه در رومنها
قلب اعیان ندر صدور یافته کرامات ماهره حضرتندن ندر دفعه لعکاشه
ضم عین و تخفیف کاف و بانشد بدله غنکبوت در منقول علمدر و دفع الراحة
الشیء بالید لکن اعطا و نسبجه اطلاق اولنور جدل جیم مکسوره و نال معجمه ساکنه
و لامله و یجوز بفتح عود غلیظ خطب شاخ خشک مرقال اضرب به حین
انکسر سبقه یوم بدر رفاعه فی یده لستا صار ما ساده یعنی صاره طویل القا
ابیض شدید المضی فقاتل به ثم لم یزل عنده یشهد به المواقف الی ان استشهد فی
قتال اهل الردة و کان هذا السیف یقال له العون و الحاصل رو مشرك سوز یدرده
عکاشة بن محصن الاسدی رضی الله عنه کوطش دشمن شکن ایدرکن شی شبدی
آنش بارچ شکست اولدوغی خبر صحیحده سنوده صفات علیه افضل التحیات
بدمؤیدنه برهیزم بزرك اولوب دست شکاشه دردی و بونکله رشیدده
دشمان ایله ربوا ایدنکن عکاشه اول هیزمی قبضه اهتمامه الدقده بالافده
سفید رنك بر شمشیر برنده سرنیز اولوب ملحوظ بدده نسیم طوفی برجیم طراز نوع
اسلامیان اولنجه انوکلا مقاتله ایدی و عکاشه جمع مشاهد و ملاحم بیوتیده
مطفر انه ظهور و عدوسیای ایدکلریندن اولی سیف صارم حمایل و ادکردن عکاشه رشید
اولنی ایدی تا زمان خلافت صدیق اعظمده اهل رده و فعه سنده سرکرده صحبای
شهادت اولنجه کی بسنه هلاك ایدی و صدر اولده الات ضرب و حبوب نام نهاده
اولنی ابیض عرب اولمغین بوصمامه زهر آبدار دنی عون اسمیله نامدار اولدی
و منها دفعه مصدر مرفوع مبتدا و خبر مقدر مس کرامانه و یا سائله معطوف در
لعبد الله بن جحش یوم احد و قد ذهب سیفه جمله حالیه و یا معترضه فاعطاه
عسیب نخل قبل جریدة النخل فرجع فی یده بعد الضرورة سیفا مفعول رجع اول
کینجنه عرفان علیه السلام دعا کرکه منصه ظهور اولان معجزه اعطا و شمشیر خارقه
العاده تندر کله اول حضرت عمته نادیه بنت عبد الرحمان کحوه احده نبع سرتبرنجی شکست
اولدقده قضیب خرما اعطا بیورمله یدرکه قضیب قبضه افتدار مشار الیها کله
کده رسیف قاضب مرتبز اولدیغنه اسیفا یده ابی عبد البر اسیفای خبر بیورمشدر
قصص اعجاز مذکوره عصای موسی و ید بیضا معجزه سنده معظم اولدیغی صفو کلدی
معجزه عصا بعد موت موسی علیه السلام عدم بقا ایله شهر تیاب و معجزه ید و سلول
عرجون و عیسب عدم فنا ایله اشتهار بافته در حضرت ابن جحش رضی الله عنهما عسیب
نخلندن منقلب اولان شمشیری الی الوفات میان بسته تملکی اولدقدن صکره بقا و
ترکی نام کسنه الیکون دینمه حیدار اولدیغی ابی سیدالناس الیعمری لسبر نسنده
بیان بیور مشدر و منه برکته در رود دال مهمله و رایله شیوع و خیر و منافع معنا لریندن
و منه حدیث الله در شاه الحوائل جمع حائله مطلقا فرتونه بالنسبه الکثیره ایضا
حاوی تاکید ذکر اولندی و یا در رود مجاز مرسل فیلندن علی طریق التجرید خروج واقع
اولنمش اوله یعنی عدیمة النظیر اولان کرسنندن در رود نشیر جمله انواع کرامات
حضرتندن در کفصة شاة ام معبد معجزات کتب سیرنده حاوی اولدیغی اوزره
حضرت فاخره سالار طریق توفیق ایله ابو بکر الصدیق هجرتسرای مدینه رشده رحال
و منزل قدیده قدوم جان عالم ایله حیات تازه بولوب محط رحل حائله عائکه بنت الخزاعیه

رضی اللہ عنہما اولدقہ اول ضعیفہ قرشی مہما تاریخ لوازمنی اقامہ انا
سندہ سرور رسجرا تروبرہ وبرکو سستندز بون کوروب مبز باشندن اجارت
برلہ یا بوشاندن استفا شفا شراو لنسبہ دیدکدہ امر معبد حوا ایداہ
اولوب انلہ بجاری وحور ندن جریان حول زائل بہ انکلہ بسنا شندن
درحاتضی اولہ دیدیی اول حضرت کو سستندی مشمول طرف عنایت بیورو
درحال حضور عن تبنہ کلدیی رست مجز بیورستی ایلہ ظہر شاتی ستی ایدوب
وجود خشکہ رطوبت بدیر صحت وقوار مشک بسنا شندن شیر فوران ایلیوب
حسنا رحمہ شیرہ سیرا ولدقلرندن ماعدا والی ام معبد درصافلہ مالی
اولدیی برکۂ ستی حضرت ایلہ اول غنم اکتاب طرائف توغایت بدن
ایلیوب بیچلہ سال جریدہ علمزان حیات اولدینی فصد تبی آسا واعنہ جمع
عنزہ معاویہ بن نور بن عبادۃ بن البکاء معاویہ بوم سیر رسالہ خردہ اولوب قرلندی
بشرایلہ باکاء رسالت تشکاہ زوال ایدوب یارسول اللہ قشرہ بقرہ مبع
بدکلہ تبریک بیورلہ دیو استفاف ایلدیی اول حضرت دخی دعا وتبریک بیورب
یدیی راسی عنز اعطا بیوردی اول ساعدہ بنی بکابہ جند مستولی اولغین قبیلہ
وقومہ ذات ضجیع دیکا اولمندی بعد عطاء الاعنز برکت ورفق ایلہ خوشی
حال اولدیغو وفی ذالک یقول بشر رضی اللہ عنہ وانا الذی مسح الرسول برکہ
ودعالہ بالخیر والبرکات وشاۃ اسی وغنم حلیمۃ وصفتہ جزلہ حلمہ دن
بدل اولوب وشارقہا جزلہ غنمہ معطوفدر وشارق ناقہ مستہ معناسنہ
ابولعلی وطبرانی نقل بدیع الشکل روایتلری اوزرہ رابۃ دولت مایۃ یعنی جملہ
سعدیہ جانب حرمہ اللہ شرفہا اللہ شوہر یلہ عطوفان اللہ کلرندن ناقہ
فوتت دنبالہ زوقافلہ اولادقہ زنان کاروانیاندن نجہ زمان صکرہ داخل مکہ
اولوب اول نازبرورد فوادت سیادت علیہ التحیۃ الرضاعتہ نافرہ وعزمزہ قبیلہ
بنی سعد اولدقدہ نافلہ ضعیفہ برکۃ رکوب حضرت ایلہ سبک سیر اولوب حافلہ درلولدی
وزمرہ بنی سعد اصابۃ قحط وقلہ کیاہ برلہ مع حالی دون کرسنہ وعجاف وجافہ
الضروع رجعت ایدرلر ایکن کوسستندی حیلہ چرا کاہندہ ورود والبان ایلہ واصل
حرکاہ اولورلرکہ موشاقلہ عبد اللہ بن مسعود وکانت لم یلدفع تخینۃ دیکون
فون وضع رای ایلہ بہام وسباعدہ ذکورلکانا سہ اوزرینہ علوبدہ علیہا فحل
عنز الذکو کوسستندلرندن اولمغین شان ایدی فبد مذکورا ایلہ تقیید نفی لازم یعید ایلہ
عدم لہ مفہومندہ مخالفہ فصد اولنمغین زیادہ درجہ ثالثدہ حصول بولمز
اولور حاصل سوی جناب عبد اللہ رضی اللہ عنہ الآلہ عالم صیادہ ابوابی معتطلک
رسمہ کو سستندی رعیتہ مشغول ایکن فخر عالم صلی اللہ علیہ وسلم صدقہ اعظم ایلہ
جراکاہندہ کذا رایدوب عبد اللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ بر مقدار شیر طلب ایدوب ایتدکلرندن نعم ولکن اما تندیر دیو بیان حال واعنزا رایلدیی سلطان رسل سکر ریز
کتناف اولوب کو سستندی قرنہ اولمغین شاۃ احطاریہ اوابندکدہ عبد اللہ دخی
رد سالہ برکو سستندی بیشکاہ حضرتہ امارہ ایدوب دست کرم بیورلہ سنبلہ ضرع
عنزہ مسح ودعا بیوروب دست صدیقہ اولان ضرعہ پرشیر اولوب اولا ابو
بکر الصدیق شربلہ اشارت بیوردیلر حصہ پرحصہ مشاهدہ سی باعث سلام
ابن مسعود اولان مجزۂ باہرہ اولدیغنی امام بیہقی قندیرہ روایت
اولوب وشاۃ المقداد بن عمرو بن عبد یغوث الصحابی رضی اللہ عنہ

وص ذالک

وہو ذالک تخریجہ اصحابہ سفاء ماء تزوید معنایی اعطایی متضمن
اولغین سقاء لفظی منصوبدر باخود تزوید تضمن جائز اولغلہ سقاء
فیہ ماء تقدیری مابعد ندن مشاهدہ در بعد ان اوکاہ فکافریہ رسطہ
اولنان بنی تزویدہ بہ متعلق اولوب ودعا فیہ فلما حضرتہم الصلوٰۃ
تزلو مخلوہ فاذا وبہ لبنی طیبہ یعنی برمشک الی دہا تنہ مندہ اکا وعا ایلدکلرندن
اصحابہ بامقدار وزاوادہ اعطایی باہرہ البرکا تندندر کہ وقتا وقت نمالدحول
ایدوب تزول ایندیلرہ اب مشک شایان وضوا ولغین حل وکا ایلدکلرندن معاینہ
ایتدیلر واول اب مشک لبہ صاقلدیلر ولندہ بنی قہ وہو فریادہ فبغی مشاهدہ
مرویہ حماد بن سلمہ خبر بر عنہ رجال اللہ دخ ابو سلمہ قدس سرہ جنابلرندن
روی واما مسلم وعلماء مغاربہو ولیہلک شایانی بنجیل ورواینتدن
تحیل بیورمزلردر وسیح علی راسی حسین بن سعد وزراہ التشدید ولمات و
ہو اوہ ثمانین ابن اطلاق مجازدر مثلا ذہاب واتم کنایہ اولندینی کبی وکما یقال
للفانی حیالہ فاشاب بعنی ابو کبشۃ الانصاری رضی اللہ عنہلک سردولندینی دست
تشریفی ایلہ صبح وصحت وعافیت ایلہ دعا بیوردیلر عمر خوشی نہادہ سلم عمر ہشتاد
بار سینہ قدم نہاد اولدقدہ روحی فدہ سبلری عارج معارج جنان اولدی ہنوز طرف
ہرم ایلہ کاتب عارض اولدی وردی بنای مجہول ایلہ مثل ہذا لقصص مثل
نائب فاعلی جمع قصہ عنز بعیر واحد نفی رحمۃ کثیر تندن عبارلدر حکایت فد
کورہ مالندہ جمع عفیر دن مروی ومنقول ورفیقدر منہم السائب بن زید بن سعید بن
ثمامہ بن الاسود وقد لوک فتح میم وسکون دال مہملہ وضم لامہ ابو سفیان الغفاری
ومانعا بشان اصحابی زیشانلک راسی تزیدی مسحلہ سرافتخارلرندن عرسل
ہمر بیوروب دست برکۃ شیب وہرم اولمدیلر وکان یوجد لعبتہ بن فرد
ابو عبد اللہ السلمی الصحابی والحی موصل اولوب کوفہدہ ساکن ایدی طیب یوجد فعلہ
نائب فاعلیدر بغلب طیب نسائلہ اصل معنایی غلبہ فہر واستیلادر امازیادہ
وتقویت معناسینہ مستفاد در کما ورد غلبت ورحمتی غضبی لان رسول اللہ صلی اللہ علیہ
وسلم منبع بعلبتہ علی بطنہ وظہرہ یغلب قولینہ تغلبلر بیہقی وطبرانی عطا سلمی
روایت اولورلرکہ ابو عبد اللہ السلمی رضی اللہ عنہ وجودندہ برراہی شاہد سحابیدہ
ایدکہ انواع معطرات خلالندندر فرونتر ایدی زیرا سلطان سریر لولاک کفا
یہم کنایتی برلہ تشکم وروشی عنبر بی مسیح وعطر شاہو لعاب مسنطاری ایلہ تدلیک
ایلدی پس ذان لوی دلی راسی رشد صرمای عنبر سارا اولدی وسلت الدم عن راسہ
عائشہ بن عم ومی سلت الفصد اذا قرح اصابعہ تنظیف وعائشہ بنی محمد ودال محمد ایلہ سیح
فاعلدر واصحاب تجریدہ ابی عمرو بن ہلال المزنی الصحابی رضی اللہ عنہ وکان خرج یوم حنین
طائف ایلہ مکہ مکرمہ مبانہ سندہ ہوازن ایلہ وقوع بافنہ اولان غزای غزدہ سعد ایلہ اوعلی صنعتی
اول چای فرع فرنیہ نزول اتملک حنین شعبہ اولندی وضبر کاہ عائشہ راجع وجملہ حالندر
ودعالہ فکانت لہ غرق بالطول والعرض بشرہ نور اولان بیاض متشرب ومستبردہ
لفظ قالت یعنی روز حنین دہ عائشہ رضی اللہ عنہا زحمدار اولنی ایدی حضرت سلطان عالم
صلی اللہ علیہ وسلم انکلت معجزہ نمالوی لہ دوی عائشہ دہ اولان دمی تنظیف وازالہ
برلہ مسح بیوروب صحت وسلامتینہ دعا ایلدی جبہتہ پشانی وسدہ واقع
غرۃ بیضاوی صباح الخیر والاساعۃ نورانیتہ ہویدا اولدی ومسح علی راسی
نبلس بن زید الجرشی جذام علی وزن غراب وفیس سیدہ قبیلہ بنی جذام ابن

صحابی عالیجناید ودعاله فهلك موت معنا بینه وکاهی عارضه علت موت تخصیص
کلکو فنوره اقامعنی به وضعی دکلد ابن مائته لسنه وراسه ابیض وموضع کن النبی صلی الله
علیه وسلم وماوت بدن علیه موشعره اسود وفی فیسلد سرسعد تمندی اوزره ید
مؤیدك اوار بسود وب هنای صحبته لب جنبا دعا اومنه ایدی عم عزیز نیس حرف اول اسم عدد
لاسر بودن اولدنده سرانهاره بابن لحد اولوب شعرات راسه بیضا وهان دسته نجوز نای
حضرت فرور دمسق ایندیکی محل سرعواغ هبوب سیاه فلمشی ایدی فکان یدعی الاعاور تعجز
لمعاندن فیسه اعزابله للتعجب اولدیغی روایت کرده ابن الکلبی اره وردی بنای مجهول
ایله مثل هذا لحکایه لعمر نا نقلت الجهنی ابن عدی بن مالك الزهریدن ومسح
وجه اخری مراد خزیمه بن سواد وباطلحة بن ام سلیم حوتی نهاده اوله فازاله علوجهه
نور انار معجزه الوار نبوته ایله رویی برنوری نور علی نور اولدن زائل اولدی ومسح وجه
فتاده بن ملحان کسرمیم ایله صرف ومنع جائزدر فکان لوجهه بریق حتی کان بنظر بناء
مجهول ایله فی وجهه کما ینظر فی المراة اسم اله صفوه بشره دهمیا لفه فصد اولنشدر
حقیقی دکلدر یعنی فتاده نك وجهه جهه ایله اقرار یدن اکمله بشر سنده لمعان وصفا
نور انار اولدی نائم انبیاس انوار ایله فجلا به نکراد اولدیغی وجه اوزره جهره برافنه کاه
اولنوردی ووضع یده علی راس حنظله بن حذیم کسرحاء مهمله وسکون ذال معجمه
وفتح منقطه تحتیه ایله یدر وبسر اصحاب خیر البشر دندر وترك علیه بتشدید الراء
فکاحنظله بولمق بالرجل بصیغة المجهول ای بانیه الناس والتعویق للمهمز الذهنی
المساوی للنکره قدورم وجهه حملا هالیه والشاة جراله همبر وضاره شاهلده در
قدورم ضرعها بسکان معنا سنه انسانده نذیی وصوندره شروع اطلاق اولنوقوضع
علی موضع کون النبی صلی الله علیه وسلم فذهب الورم بعنی راس حنظله رضی الله عنه اوزره
یاست سعد نذره نهاده ایدی پس الدان جهر بسنده وروحها یان کسه ویستانده یارودر
بعد عیان دان ومعنی حضور حنظله به احضار اولوردی وجه انسان وضع جبهه
محل کفی کریم حضرته نهاده ایدردی درحال ورم زائل اولوب برتام حصولی وقتی اولور
دیی رواه البیهقی ولضم فی وجه زینب بنت ام سلمة نضم من باب ضرب رنتی ما معنا
سبنه وزینب اسم شجره معروفدن مفهوم علم درکه ربیبة حضرت سید المرسلین
صلی الله علیه وسلم وربة خدره ام المؤمنین ام سلمة رضی الله عنهما دیار حبشده تولد
ابدوب براسمیله مسمات ایکن حضرت والد معنویلری زینب تسمیه بیور
مشاریدی معقول وجمیل هم عمل وکمالده مخربة الزمان ایدی فصحه ای رشیقه صلی الله
ماء فکان یعرف فی وجهه امارة من جمال هابها ابن عبد البر استعابه غایه
سیاق نوعروس خبر اولورکه حضرت سید البشر صلی الله علیه وسلم غسلی حالنده
وجیله مختمره مفساله قریب اولغین جهره زینبه نضرة باشی ملاطفه اولنردی
برکة رشحها ایله حسن وان زینب مزیاد اولوب الذه اولان جمال خداداد برورانده
حسناء مشاهده دکل ایدی کبیرة السن اولدیغی حالده ماء شباب اوی دلالت اولسنده
نمایان ایدی ومسح علی راسه صبی به عاهة ای افة ومرض فبرا وبرئة ضرب
واسنوه شعره نضم وسکون عین ایله سرخ وحمرة برکسك مافرع باشیله مسخ بیوزی
برکة مسبله عاهة زائل ومحی سری رمیده وبرداخته اولدی خبر مذکور شیوطی
مناظل الصفاده مشاله ذی تخیلدا اولدیغی ضارشی فکره سرصحت وریخلو ومثله
روی فی خبر المهلب بن قبائله نضم قاف وموحده ولام تخفیفه ایله بعض نسخ لغتا
ده زیاده ور ومسح علی عنبر واحد من الصبیان الماضی جمع مریض والجانبی

صبیان اوزره معطوفدر فبرؤا فتح وکسر رایله یعنی کودکان بیمار وجانبی دن
جمع کثیر اوزره مسیح یدشریفله ایله شفا وافاقت یاب اولدقلری شهرتیابدر
قصص مذکوره ابرای مرضی وذوی العاهات فضیلت اندراجی چسپان واکثر فصول
مصنف متداخلدر دیو شارح ابن قرقول حرف اندراج اولغین فصل ابرای مرضی اجل
معجزاته دالله حکائی برکاتی محتوی وبو فصله منسلکه اولان قصص کرماتی
منطویه در ولکل وجهه حکمت نظر ندره مقاصد المصنف رحمه الله ایله جواب ویرلدوکه
واقاه رجل به ادرکته ضم همزه وسکون قاف ورا وها ایله باخود فتح همزه اوبنتخبین
النتاج خصیتین وبانتق احد الجانبین فام ان یتصیها صفة الضاری المجوعة وکرها
بماء من عین فتح فیها ضبر فعل حضرته وفیها عین راجعدر فتفل فبرء یعنی ماناء
عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه مرض فتفله مبتلا بردهندیاره کندو ردمال
ایلدیکی لعاب یاکنی اندهنه بیورد غلری اب چشمه دن نتقی اوزره رشی افکدن
ان ایلدیکی برموجب اوعالی عمل ودرحال رتق مفرزا اولدیغی رجل مذکور بقول
طبری بفعل مهلب بن بزید بن عدی الطائی در وعن طاوس اجل تابعین
دن زکوان بن کیسان ابو عبد الرحمان الیمانی در جلیل کثیر نبیل کاه زهد ونقوی
اولغین قرق کره حج بیت الله الحرام وچهل سال وضوء عشه ایله صلوات صبحدا
ایدن ونض صنان انامدندر یوز بش تاریخنده مکه مکرمه ده روح قدسیلری
جولان وسوی جنانه رحلان ایلدی لم یوت بنای مجهول ایله النبی صلی الله علیه
وسلم باحد به مسح جنونلی کیایه در وفصل حاد مهمله وکاف مشدده ایله
سقما مطلقا ضرب فی صدره الاذهب لمس یعنی حضور حضرتیله رفرد کنور لرکه ایدوب
عارضه جنون اوله واول حضرت سبنه علیله ضرب ید بیوره الاجنون زائل اولوب افاقت
بولورلرکه والمس الجنون کرحمة مس ولمس معناده یاندره اما جنونلدن کنایه اولدیغی ایچون
کالذی یتخبطه الشیطان من المس کریمه سنده معفوودر وخبر مذکوره موقوف علی
طاوس رحمه الله در وصبح فی دلو من بیر ثم صب فیها فتاح منها ریح المسك بو مفاده
ریح رائحه معنا سنه در وصبنه به مسك اولدیغی مشهر بنه بناء در والا مشك از قرن
اتم واطیب اولدیغی حیای اشتباه دکلدر یعنی بهان شکر حالرنده لعاب قندن طاتلو
اندخنه ایدوب ماء دلوی جباه ورشی ایتدکده اول بئر مبارکدن مسك دن اعلی رائحه
غایان ایلدیکی رواه احمد عن وائل بن حجر رضی الله عنهما واخذ قبضة نفخ وضع قاف
ایله ملاکف من تراب یوم حنین ورمی بها ای بذلك ابها فی وجوه الکفار وقال شاهت
هت الوجوه جمله دعائیه فتحها الله معنا سنه بوکلام جامع الکلم ایله کوبا اولان
قائیل انا افصح العرب صلی الله علیه وسلم در فانصرفوا ای انهزموا یمسحون الغداء
بفتح القاف والذال المعجمة والف مقصوره صفای چشمه نکدر ایدن غبار وکاهی امثالی
شیوع در عن اعینهم امام مسلم رحمه الله سلمة الاکوع مطلقدن علم افراز رایتدکی
غزای غزاء حنین ده سلطان لسبله کشف اسلام مده علیه صلوات الملك العلام
رمیدن در فبضه تراب الوب وجوه کفاره الداحتده ایدیی وشاهت الوجوه
دعاء علیهم کوبا اولدیغی حالده قرار لری قرار مبدل اولوب ربدن زائل اولوب افاقت
البدول منهزمین ومدبرین اولدیغی حضاکه ضع ملیك فدبر ایله فذاء سبر بنکدر
عیون جمع عنبر قلدیغی معجزه باهره وکرامة ظاهره در ندر ترکه وشکا الیه ابو
هریرة النسیان کسر نون ایله حفظ مصدر وضد الحفظ فاوه بسط ثوبه وغیره
بعده فیه صبر ثوبه راجعدر ثم امر بضمه ففعل فاسی شیئا بعده مبنی علی الفتح

ابو هریره رضی الله عنه اول خرقته نسیانه ذن شکایت ایدکده راسن زمینه فرش ایله
او ایدوب ست معجزه نالوف کویا بر بنی طالدروب قبای بوهریره نهاده ایدوب
بعده رائوی جسده نه ختم ایله فرمان بیوردقده ابوهریره فرمانبر اولوب بعد ماضیع
حضرت اکا محصر کت اولمغین هرکو شردی اولان اباد وخدیثی درخاطر ایبیوب
فراموش قلدیی بوندنکره فراکان احدا حفظ منی لحدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم
الا ابن عمی کنار یله نخدیثا للنعمة مباهات بیوردی زیرا عبدالله بن عمر رضی الله عنهما تقدم
اسلام وکثابت بیوردیی احادیث لسبقه الایام ایله سبق فضل ایدوب کثیر الحفظه
والروایه اولمشدی همان ابوهریره دورت سنه خدمت وشرف صحبت ایله شرفیاب اولمشدر
خضرت رسالتپناهی صلی الله علیه وسلم جنابندن غرفه مناهیل لسر سربسته ظهوریی معانی
معقوله ایله امور محسوسه منزلینه تنزیل وحفظه اله عنده خضرة العلیه شیئی معترف همتاسنده
اولوب مرادی ابوهریره فی اعتراف ایله هلاون وبدننه ضعله احاطه وظاهر بدنی راطنه
سرایت کونه معامله ظهوریی اولخضرتک شهادتنده تعرفی ذات کریمه نفویض
فلندیکی عالم شهادتی غیریدن نعرف خوذات جلیلنه ممفوض اولدوغی اشعار
امابولک امثالی فابقیه وقوف کحفظه موقوف اولدیکی اولی النهایه روشندر ومابر
وی عنه فی هذا کثیر ذهاب نسیانله اولخضرتدن روایت اولنان احادیثه واخبار طریقی
بسیاردر وضرب صدر جبرئیل بن عبدالله البجلی ابوجحلدر الی آخر الفصل زیاده اعلی الا
صبل اولدیکی منقولدر امدی صدر جای امر وهراس وتحمل تعب اولمغین ضرب صدره
ودعالره وکان ذکره انه لایثبت علی الخیل فصار الله فصیحة من افرس العرب وانهم
التبنهم وظهر الدابة یعنی ترکا بسنه جریده دست کرم پیوسته مرتب ودعا بیوردیلر
زیرا خیر مجلس خضرتنده عدم فروسیت ایله ظهر فرسده قرار دار اولدیکی باراولمشدی
الدی خقنده دعاء خضرت شرفیافته صدور بولمغین شجاعت وفروسیت اوزره
قلوب یکه سوار میدان دلیران عرب اولدی وسع راس عبدالرحمن بن ابوبکر
بن عبد الخطاب وهو صغیر وکان دمیما بالدال المهملة ودعالره بالبرکة فنوع
ناصیته اولدیغی ایله ای فاذ وفاق الناس الرجال طولا وتماما یعنی عبد الرحمن رضی الله
عنه سرعن تمندینی مسح ایلدیکه مشار الیه کوتاه قد وخفیف ایدی زیاد وتمام اولدی
خلقت الیتیوب بالافد وکمال خلقت ایله ابناء جنسنه خلقا وخلقا فائق وبارع اولدی
ومن ذلک هما اصلع الحدیث بالفعل مبنی المجهول وبالفاعل مبنی للفاعیل ده
مبنی الغیوب بفتح المعجمة علی خلاف القیاس جمع غیب بمعنی المستقبل
العبد کذی هرغائب عن الحاسة ومستقبل وما یکون فی المستقبل معطوف الخاص علی
العام اعتبار یله غیوب اوزره معطوفدر یعنی هرامر پنهان وما سیاتی اوزره اطلاع
یافته اولدیغی خصیصه شریفه وخصایص لطیفه سید الکونین صلی الله علیه وسلم دندر
والاحادیث فی هذا الباب بحر لا یدرک قعره ولیشرف عمر اطلاع علی الغیب خصوصنده
ورود یافته اولان اخبار واثار بحری پایاندیرکه غایة ونهایتی درک اولنمز
واب وقرار انی نزح اولنمز وهذا المعجزة من جملة معجزاته المعلومة القطع الواصل
الناخبرها علی التواتر لکثرة رواتها واتفاق معانیها علی الاطلاع علی الغیب
یعنی اول خضرتک اسرار نهانیی بوافق اولدیغی جمله معجزاتندن شمار یده کی
انکاری محال ودردده مجال نایاب اولمق وجهی اوزره معلومه ومعینیاندن
انک مطلع بیورلمسی معجزنمی نک اتفاق معانی وراویان اخبار دره کثره نسبله
نبی شهرت ایله جاری اولوب خبری بر واصل اولمشدر امدی اطلاع علی الغیب

لاسکندریه من الخیر کریه لوی استالی صدر هنافی دکلدیر زیرا منفی اولان من
غیر واسطه غیبه علم واطلاع عدم واذا اعلام والهام خضرت باری جل شانه
ایله اطلاع امر محقق در چون قلوب ارباب حقایق ومعالی مرتو انوار الهی
مقابل وآه مجلی اولوب حدوث وسائر نقص وسکوکدن مبرا ومنزه جمال شواهد
لاریب غیب مرآینه اول اینه زه جلوگر ظهور اولمشدر وانفوذ فراسة
المؤمن بور معنا شوشندر اولور وولی کامل واصل سر نصیب اولوب قلوب نفس
ناطقه سی عالم ملکوتدکه مرجع کائنات عالم شهادتدر تعلق واتصال ایله
عقل فعالدن للقوه روحانی ایله اخبار علویه وکسب اسرار ملکوتیه واطلاعاتی
حوادث دنیویه تحصیل ابدوب بوطریقله رحمی منفیض خبایای غیوب اولدیغنی
احاد اولیای امتندن مستفاد ایکی فکیف خاتم الرسالة صلی الله علیه وسلم
خضرتلرندن کما اعلم الله بالغیب الغیب متصور اولمیه حدثنا الامام ابوبکر محمد
بن ولید الفهری اجازة وقرائة علی غیره مضاف علیه الرحمة تلک طرق متعدده
وقوبه دن روایتله اشارتدر قال ابوبکر نا ابوعلی النستری سیر بحماه ایله بلد معروف
واعجاز ملحون نا ابوزرا ابوعمر الهاشمی قاسم بن جعفر بن عبدالواحد نا القواریری نا
ابوداود صاحب السنن نا عثمان بن ابی شیبة ابوالحسن الکوفی فی الحافظه نا جریر
بن عبدالحمید الضبی عن الاعمش سلیمان بن مهران عن ابی وایل عن حذیفة
صاحب سر رسول الله صلی الله علیه وسلم اولان حذیفه بن الیمان رضی الله عنه قدس
سره سنه ست وثلثین روحه عتیبه اولدیکه قال قینا رسول الله صلی الله علیه
وسلم ضحیر نبینا ایله اصحاب مراد اولنور وظرفیت بحاری وفیا ماله نغیبه خطبه دن مغیر
درکه حالا فیما یاتی نائله درکه مسنا ما بفتح المیم مکان وبا مصدر میمی ایله مفعول
مطلقدر وانزل شیا یکون صفة الشیء فی مقامه ذالک وهو من وضع الظاهر موضع
المضمر الی قیام الساعة الا حدثه استثنای منصله وبا منفطعه اولور لکن
معنا بنیه اولور حفظه من خفظه ضمیر حدیثه ارجاعی سبا فندن منفصدر
ونسیه من نسیه قد علمه اصحابی هولاء مجلس حدیثه ده حاضر اولنلره وبا اصحا
ب خضرت مراد اولنه واثنه شان لیکون منه الشیء قد نسیه فاعرفه فاذکره کما یذکر
الرجل وجه الرجل اذا غابه عنه ثم اذا راه عرفه یعنی خطیب منبره سیادت علیم
السلام والتحیة خطبه بلیغه بابشاره ایله رمضانه قیام بیورروب احوال امتدن
کندولرندن حکایه بالجمله ظهور ایدنجه وفایعی اول مقامده ترک اندیکی کبی بالجمله
بیام رسانی اولدیی اول خبری بارد لشه ایدنجه ایندی فراموش ایلدیی بدیه
رستی بواصحابی کرامی اولمق اوزره تحصیل بفره ایندیکی شاکلام خبردار اولدقدن
بعض شیئی لطول العهد بحدیثه حاضر دکل ایدوب بعده زاموجود فی الا
عیان اولدقده تذکر ایدردیی تنکیر برکسه انکار نظر اولنور غائب اولوب وجه
وسیاسی مغیب علیه نظر اولنده مختل ایکن تذکر ایدوب وقت رؤیتنده تعرف ایدیکی
کبی اول اخبار محتمله جلوه نمای مشهود اولدقده واقع خاطره جلوه گر اولان
معنا روشنا اولوردی ثم قال حذیفة ما ادری اشبی اصحابی ام قد نسوا حدیثه
رضی الله عنه بیورمکله اول خبری اصحابی جزا اوندیکی لرجح والاظهر فی امر الدنیا
ظاهر الشیاء بشکلیی اظهار ایدیکیدر والله تعالی اعلم بما بعده نعمد
ما ترک رسول الله صلی الله علیه وسلم من قائده من الدهر فتنة الی ان تنقضی
الدنیا یبلغ من معه منهم فائده عالده در ثلثمائة فصاعدا الا قد سمی

لنا باسمه واسم ابيه وقبيلته خذيفه يا رئيسنا بدوب ببورکه سردارا نبيا عليه التحايا كسيه سالار حبشه فتن و سر عسكران بشرور وصحح اولا نظري عرآن دنيا منتهي وخرابه منتهي اولبغه ظهور اوبر بولي بيان وتوابع و ابشاندن اوجيورر و ذيارکساني اسم ورسم و قبايلي نامليله تسميه وعيان ببورب ممتلا حجاج رابي زياره کساني مانند نبمور و معرور و حنيکه وعولا کو آسا ارباب خروج حالمه ترک اتمبوب ذکر ايدي قال ابوذر لقد ترکنا رسول الله صلي الله عليه وسلم ومايحرک طائر جناحيه فالسماء الا ذکر لنا منه علما ابوذر رضي الله عنه ببورکه سرور عالم جناب بنابه نقل ورخلت سعادت اوزره بيان اظهر اسرار مانبيا قدوه اخيار دله اصحاب ذوي البصائره تذکير ونعام ايدر ايدردي عبارة مذکوره صريحلك کماهو حقه بيانندن کنايه ونازکه اجمال وکاهي تفصيل اوزره عباده مشتدر وقد خرج اهل الصحيح تسميه واصحاب سنن ومسانيده والائمة حفاظ ثقات اربعه ما اعلم به اصحابه صلي الله عليه وسلم مما دعوهم به من الظهور علي اعدائه يعني اول خرجت دشمنان اوزره ظهور وغلبه ايله اصحاب کرامتنه وعد وبشارت برله اعلام ببورديغي اخبار انجه و مخذ ثبن خروج ايتدکلري بلده فتح مکه فتح التوحيد رکه قبيل الوقوع اخبار ببورب حق تعالي خبرين تحقيق ايدي وبيت المقدس قدس شريفك فتح اولونه حتي تميم داري رضي الله عنه الباري جنابنه اعلام قلوب اراضي مقدسه قدسيدن اکا انقطاع عرض نبمه سن احسان ايله ضميمه ببوردي والشام واليمن والعراق کليسي وفتح مکه وزوال عطيله مجرد برلريدر وعراق عرابيه غرب وجمله شامدر وظهور الامن حتي تظعن ظاعنه وعين معمله ونون ايله يعني السفر المرأة من الحيه کسر حاء مهمله وسکون مشاة تحتيه وفتح راايله کوفه قوربندي نام وشاه بوره قريب بنده ذکر اسمدر الي مکة لاتخاف الا الله تاجيردن طواف بيت الله الحرام قصدايدن خاتون اشناي سيردسنده خداوند غيري کسنه دن هراسمان اولمزدي وذکره مرأة امن وسلامتنده مبالغه ايجوندر کذا برزن ضعيفه سير وسلوکنده امينه اولدوغي حالده رجالك امن اولمق بالطريق وان المدينة تستفرغ خبثها کما ينفي الکير خبث الحديد ايله غزو وقتال عصرلرده ظهور بافتنه اولان وقعه خرة منصوره به اشارتدر وباعير وراکب مهملتين ايله مي انوار خراب وخلودن کنايه در وعرانضا وحالي معناسنه در وفتح خيبر علي يد علي في غد بومه لاعطين الراية غدا رجلا يحب الله ورسوله يفتح الله عليه فلما اصبحنا غدونا کلنا نرجوه فقال اين علي بن ابي طالب فقيل يشتکي عينيه فارسل اليه فاتي به فبصق في عينيه ودعا له فبرأ کان لم يکن به وجعا فاعطاه الراية فقال يا رسول الله اقاتلهم حتي يکونوا مثلنا فقال انفذ علي رسلك حتي تنزل بساحتهم ثم ادعهم الي الاسلام واخبرهم بما يجب عليهم من حق الله فيه فوالله لان يهدي الله بک رجلا واحدا خير لک من ان يکون لک حمر النعم الحديث متفق عليه جمله دست خيبر کشا سبله فتح اولميين اعلام وما بفتح الله علي امته من الدنيا وبولونن بناي مجهول من زهرتها کثرة مال وجاه وعن رفاه ديناردن امتنه بحسابلي خدا ونزهات مولاي اصحابنه اعلام رضي ربنه حيات دنيا وطيب نضارت ونعم ما فيها ردن امتنه اعطا بيوريلان نعم افاده ببوردي وعرفتهم کنوز کسري جمع کنز معرب کنج مالي مدفون مراد هم لتبسي تحريدله اطلاق اولنور بومقامده خزائن واموال مرادلرندر وقبض دراصل ستفوق معناسنه در حاصل وضع حمل ابتدکده فرد اولوب شکم حمل وسير زنده اخراج اولنشدي اکا علم اولوب بعده زاهر ملك روميه قيصر للقب اولنمي وشاهان ال ساسان کسري علم جنسدر يعني قبيل الوقوع خزاين ملوك فارس وروم اري امتنده منعوم اولان وعدلرك اخبار ايدبوب خداي جليل وعدي تصديق وخبري تحقيق

ببورو بعض طغاة راشديندر برخفاري جلوکر منصة ظهور اولمشدير وما بحدث بينهم من الفتون افتتان معناسنه مصدر وجمع فتنه در في الاصل اختبار اولوب بعدنا بيرالناس وقوع بافته نزاع وحرب اطلاق اولندي والاختلاف فتونه تقدي جسمان ابدي مرالاهواء بالمد جمع هوا اطلاقي امور باطله مخصصه وسلوك سبيل من قبلهم دخي بين الائمه حدوث ابدا اختلاف ارا وکلمه ونزاع ومحاربه واختراع کرده بهوده وبصاري اولان بدع وضلال وسنن بيمانه بيروالمزين اعلام ايدي وافترافهم علي ثلث وسبعين فرقة علي بيانيله در الناجيه منها واحدة وهذه الائمه بنمش اوچ فرقه يه سلوکدرين اعلامدر کله النردن برسي کتابه وسنه تمسکله واعتصام حبل الله ايله نجات بولان طائفه واحد اهل سنة والجماعه در کله خبر مذکور روايتکرده ابوداود وترمذي وحاکم اولدغي مناهل الصفاده بارکرده بسيوطي در فرق مذکوه تفصيلي کتب علم اصول الدين وکتاب ونحل حاوي در وانتهم ستکون لهم اتباع تتجاري بسط معناسنه در ويقود واحدهم فحلقه وغدر ديغي معجمه ودال مهملتين ايله اقل نهاده تسيير در رواحه مذاهبل اولور ويروح في اخري ولوضع يبن يديه صحفة جزالة قصعه اتاي طعام وترفع اخري وستر وفي بيوتهم بناؤهم ايله کما تنزل الکعبة يعني قريبا النزهاي بحور کما وسعة ديبوندن تاشي بساط نفيسه وفرش لطيفه اولوب وقت صباح برحله فاخره برعرش وراحده ريکرنوب يلبسي بوشان اولورلر وبشکاهنده اطعمه لذيذه ايله صحن زهاره فيلنوب ريکري باشته اولنور وحمال بيت الله الحرام قباي سياه تام ايله بوشيده قلنديغي ساعاتدن بلا جزر زمان وحبطاني انواع افشله وسايرده ايله تسترا ولنور امدي عراق اولده جدراني وحبطان تسترده وحمال ايله مسطوره وبوشيده وکلا بدي ثم قال حرالحديث وانت اليوم مطلقا زمان معناسنه خيره منکم يومئذ بعدذا نبي افهم صلي الله عليه وسلم اخر کلامده ببورديلرکه شمدي بکي حالده تسنك حال وشانکزه اهوالي انيه در احسن واجمل در ردا کقولهم تحرج يومئذ خير من اليوم ظنا منهم يصرفون الزمان في طرق العقبي لاذ هاقرا وکفي خير فاکثر ولهذا خير مذکور فقير صابر غني شاکر دن افضل اولدوغنه تنبيه تنبيه باحدر وانهم اذا سئوا الملحفا منهم وفتح طاء مهمله ومشاة تحتيه ايله مفصور الوممدود مصغر وفتح ميم وکسر طاء مجمه در هدبدين ايله تلبير وخبال ايله رفثادر وخذ منهم بنات فارس والروم فارس جيل معروفه محل وبلاد دخي اطلاق اولنور بلاد فارس اهل اسلام مدارس واهل بدعه رتبه مجالس اولدن اولا فارسلر مجوسي کافر اولديغي کفار روم اساسيني واستر فاق خلال ومالري مسلمانه ميال ايدي ردالله باسهم بينهم جواب اذا مشوا باس حوق شديد ومراد عداوت ووقوع رخاشي در يعني اثر تحتي واهتزازله رفتادايدوب دخان عجم وروم الدن برسنادوخذ متکارا وله لي حاصلي کثرة مال ووفرة جاه واقبال وتسترين بوله لوحق سبحانه وتعالي شدة عدو تلريوکندولرميانه سنده ردوالقا ايليه وتسلط بشرارهم علي خيارهم جمع خير جمع شر شريرهم معناسنه عبارت مذکور ترجمه کلك خفاجي اوزره ما قبلني تفسير کوندوبر يعني اهل شر وشره دن اخشنا خيار اهتت اوزره غلبه ونسلطي وبنجه اباطيل ايله النرعلو وعلوي فتح فارسي وروم دن صکره ابتدا اولنوب دولت اميه دن الي هذا الآن پيدرپي اولاد حالا ندن بشلمز نزاخرت باري قلوب اعدايه ايتاع رعب وهراسي ايله پيغمبر نصرت وغلبه بارخ قيلنوب اثر خرته

اول خضرة افتتاح ابدة خلفاي امتدة اول ابا تندة اخربا قي ايدي جون زخرف دنيا
انتقال ابدة وجمع مال وذيب وزينة دلدادة وهوادار اولد بلد ربيل دشمن ابتدة
خوف وخراس نزح وصليب دمها بتدريجا فوك وخلا ابلدي مهاد صار الامر على غلب
مضمو حي باقي فالدي وقتالهم الترك ضم نائي فوقبته ابله امة خضرت جليل فنطور
اولا ندبره برجيل مفرو ندره ونسب تركه اختلاف اونوب بعضيل اولاد يا فث و
بعضيل ماجوج ومأجوج مزد اولنور ديديلر وعلى كل حال دارو ديارلري اسلامدن دور
اولان كفار ابدة برقوم نشوم دركه تاتار ملغ زفتار الدن دور زيرا اهل اسلام اوزرنه اول
كروهدن ظهور ابدة وقايع مشهورة جنكيزيك وهلاكو هدسته ابله دليل واضحدر
والمزر ضم حاد بعده واي وراي ابله كفره تركدن دويا عجم وتاتاردن وبعضيل طائفه
اراكدن دبمشار والمزر جمع اخزر كه تنك جشم معنا سبنه وخزر فتحتين ابله دخزوديرر
وفي رواية الشيخين لا تقوم الساعة حتى تقاتلوا الترك صغار العين حمر الوجوه وفي
الاتوف كانّ وجوههم المجان المطرقة والروم عيص برسحق اوعليهما السلام او
لادبي ابله معروف نومدر زنجي اسارم وروقي دبنلور واصل مساكن روم جهة
غربي دركه حاصلي اندر ابله اولهجق جنك وقتاله ايشاندره وذهاب كسرى وقارس
حتى لا كسرى ولا قارس بعده اي لا يكون بعده من جنسه وحرف لا معرفة اوزره
دخولي فهم اولنيوب كسرى وقارس منكرا اولمزين مشهوردر يعني كسرى مالك ذهاب
واضمحلالي وقوم تارسك عوض عاقدن زوالنري كه جنس كسريدن اندن حكم
كسرى وقومندن زمين عاقده وجود وظهوري تأبيدا ولمح اعلامدر وذهاب
قيصر حتى لا قيصر بعده وملك روم ك شامدن ذهابي كه خلافة فاروق اعظم
ده شام فتح اولنوب افرنج ونصاري هرقل ابله اول ديارندن دور باش فندقريه
بشار تدبر واحد استهبل سوهذا انه لا ولاية للروم على الشام الى يوم القيمة
انتهى ثم قيل التقدير ولا مثل كسرى ولا مثل قيصر لانه علم ولا تدخل عليه
لا الا اذا كان اول بالنكرة وذكر رضي معنيا ندن اول خضرت اعلام بيورركه ان الروم
ذات القرون جمع قرنه عصر واحدره عصر واحد دن اولان جماعت كه برقرنه منقر
ض اولهقرن اخره تخلف ايليه مراول قومدن مالك ملك اولهكه لسند
معنا سينه اولهكه برمالك ملك هالك اولدقده اخر مالك ملكته ملك اولهكه الى اخر
الدهر يعني معتدبار وهمدر وملك ملكي تمندا اولهكه ملك كسرى خلافته دره زيرا
كسرى ناصة شرقيدر ودوسايلدكي تجهز اخامه مسكي الحنا في قلب عاشق بكن
جالك ايبوب وزف الله ملكه دعاء عليهنه كسرى مظهر اولدي اما قيصر روم
هرقله حضية الكلبي سفارتيله مكتوب جليل واصيل اولدقده بوسبق وعزت ايبوب
ثبات ملكنه دعا مفرز اولدي جواهب الدينيه ده براعه كذا فسطلاني دره رو
يدكله مغرب زمين ده حلف سطله مالكي زبردست نصرانيده اولان ملك نصاري بن
سلطنات مصر فلاورجا بلندن شيخ ابن صانع الحنفي سفارتيله فارسنامه فتوح
بعد الاكرام حربيه بكه زسالدوزه ووضع برصدوق اخراج ايدوب درولندن نامه
هرقل خضرت سيد الاولين والاخرين صلى الله عليه وسلم رسوله اراءه ودو
دولفك دواتي بونامه عنبرين الختامة حفظوا ختزا بينه منوط جدمزه فرسناده
بيورديلان بيفمبر بكز نامه سيد زدين اجلال واكرام ايله مباهات انشاء والى الآن
اندره محفوظ ديرر وبذهاب الامثل فالامثل من الناس وفي الصحاح فلان
امثل بني فلان اي ادناهم لخير وهو لاء اماثل القوم اي خيارهم يعني اشراف البلد

قرة بعده

مرة بعده اخرى كذا ران اتمام اعلام ايلدي وتقارب الزمان تفاعل من القرب
قصر زمان وسعة اعيش ومتنعمات بهيئه ايله ايام وصاله نسبت
قصر يله وصلت كنايه اولذيني سعنا اربه العالي اولدرك معلوم مدركه ايام هيئه
قصر يله موصوف اولمندر يعني شعر اني فرا قتدن مستنفا ذلوز
اعوام وصل كان يشفي طبيبها ذكر النوى فكانها ايام
حق بوكه هرشي دن بركانك منزعتي واذا ولفدر حتى زمان وايامدن بيله وهو عدد
وهذا في ارتضاء النوى وبعضيل تقارب وقصر زمانيدن عبارة قصر اعمار واولمندر
ديديلر وبيضاوي شرح مصابيحده انقضاء دول وشارح انقراضي ملحوظدر ديمشلر
وقيل غير ذلك وقبض العلم وظهور الفتن والهرج نتحاوسكون الا بالفتل
معنا سبله درروي علماي عاملين حق بيله علوم ومعارف ناسدن اخذ وترفع
اولمق وفساد وفتالك خلقده شيوع وظهوري ابله اخبار اولندي وقاويل كلره نفوذ
وتجسد درر للعرب من شر قد اقترب اي تقرب ودنا زمنه نشردن مراد فتح سد
يأجوج اوله مياخود اوعثمان وعلي رضي الله عنهما به ابدا اوله مرواه الشيخان
عن ام المؤمنين زينب رضي الله عنها وانه رؤيت مبنيّ للمجهول اي جعلت
له الارض فاريا مشارقها ومغاربها اريا ضم هزايله فعل مجهول مشارقها
مفعول ثانيدر وآدانه جمع نعدده مطالع اعتباريله در يعني ردي رفيع بساط
عطيم انقضاسي اسادر بلوب ظهور ويلخضرت اول خطرت اعلام بيورديكي وجنوب وشمال
ذكر اولندي في ظاهرا بوامتك مقطم امتدار حكمي شرق وغرب طرفلريله غالب اولدقدن
اوله وسيبلغ ملك امته ما زوي له منها من تفصيلنه بيانيله وبانبعضيله
درضبر تانيث ارضله وبامشارقه عائددر يعني روي زمندن اول خضرت جمع بيورديلار
مقدار امتاو حكم وسلطنتري رسيده اولوب تكذالك كان امتدت في المشارق
والمغارب مابينه ارض الهند مشارق ومغاربي بيان وبايدلدر وافصل الشرق
ارض هندي بيان وباخود بدل اولور الى بحر كلجه نهج طاء مهمله وكسر
فون وجيم ابله بيله ساحل بحر هند ده بلده مشهوردر وحبث لام عاره واوله
اولخضرت زمين دوراييدي اسادفوع يولوب امتك دولتي بهايت اقليم
وشرق زمين هندده دريا ي مغرب ساحلنده طنجه بسوره سنه اولان بيله
دخي ماوراسنده ديار معمور ومسكون نايابي اولاديغايت غربه منتهاده او
لديغي وذالك هذا لامته منتهاي اولان ملك مالم تملكه امة من الامم ولم
يمتد في الجنوب بطم الجيم اي في جهة القبلة اذا توجهت للقبلة ولا في الشمال
بكسر اوله وهو جهة الشرقية مثل ذالك اي مما لقد دن برودك زبردان تملك
ونقصي اولنيوب جهة جنوب وشماليده ملك وابادي اسلامه فسحي اولنيي
منداريغير امتداري مبسترا ولمدي وقوله صلى الله عليه وسلم كما رواه مسلم
عن سعيد بن ابي وقاص رضي الله عنه لا يزال اهل الغرب ظاهرين على الحق حتى
تقوم الساعة اي على طريق الحق ومنهج الصدق وسبيل الطاعة من الجهاد
ونعلم العلوم للعباد بعضيل بوخبر جليل ابله غربي شرقه اوزر تفضيل اشتمار
در اما حديث ابي العماد في كشف الاسرار اوزره لا تزال طائفة من امتي
ظاهرين على الحق حتى يأتي على الله وهم بالشام حديث جملدر فان ثبت
هذا اللفظ فالمراد بالشام غربي مدينه دردر بمشلر والحاصل اهل
غرب شامدر بس وانامه حق اوزره مداومين اولدقدن طائفي اولمزله ذهاب المدتي

وبأجوج ومأجوج

مطلب خبر مغرب خبر

ابوالحسن علی بن عبدالله امام اهل الحدیث وشیخ البخاری وغیره من اصحاب
السنة مدینهٔ منسوبه به منسوب عالم ربانیدر و مدینهٔ شرفها الله
بناکرده منصور اولان مدینه نسبتده مدنی و مدینوی بالعکس اختلاف قیلدر
شلی مشار الیه ابکیوز دررتده عالم بغداده توجه بیوریجی الی انهم العرب مطلقا
لانهم المختصون بالسکنی بالغرب. فلح غین معجمه وسکون رایله وهی
وهی الدلو تذکر و تونث سماعا یعنی ضوء شریفه مطلقا غرب دلکه
دلو عظیم ایله سقیه اختصاص وسائر لغتلرده مختار اولدیغی کبی
یذهب الی انهم اهل المغرب غیری ابی المدینی جمله مغرب منسوب طائفه اولسنه
ذاهب اولور وقد ورد المغرب تنسیر ثانیده مرید بعض روایاتده المغرب ایله
بدید در کذا فی الحدیث بمعناه ولولا هذا لم یفسره بغیره وفی حدیث آخر مع
روایة ابی امامه صوفی الیه رضی الله عنه طریقتده روایت کرده طبرانی اولان خبرده
بیورد بلرکه لا یزال طائفة من امتی ظاهرین علی الحق قاهرین حتی یاتیهم
امر الله وهم کذالک جمله حالیه یعنی امتدن برکروه ولا شکوه جهاد فی
سبیل الله و اعلاء کلمة الله دائما وعلا دشمنلری اوزرلرینه غالبین و تا بقیام
الساعة قاهرلر ایله اولمدن حالی اولمزلر بوحال اوزره دائم و قائم کلورلر وقیل
یارسول الله واین هم قال بیت المقدس بالاضافة مرجع و زنده اسم مکان
و یا من القدس مصدر یعنی وضع میم وفتح قاف وتشدید دال ایله من التقدیس
اسم مفعول واکثر دال مشدده اسم فاعل وطائفه مذکوردن ظاهر اولات
ولاة اولور وحکام در وبعضلر فقها ومحدثین در دیدیلر وکل محتمل والتعلم اولی
کما لا یخفی اصحاب کرام حضرت سید الانام علیه الصلوات والسلام پرسان
پیام اولوب یارسول الله اول طائفه علیه نه خلقده وفقه ده اولور فرمایشته درلر
دیدکلرنده قدس شریفده ساکنلر در بیوردی وبو روایات عدم منافات
باهره درکه مغربدن مراد جهة غربی مدینه دن فصای بلاد غربه وارنجه
شامل اولوب قدس وشام دا فعل پیام اولور واخبر بلاد بنی امیه ابو
عبد شمس که بنو مروان بن الحکم دست تطاول وتغلبلری بواقعه مرحوم اورزه
طابل اولمش اخبار بیوردینی حسن بن علی رضی الله عنهما دن ترمذی وحاکم
نقل کتیبه السراد روایت اولورلر وبو بلایه معاویه ابن ابی سفیان بانی
خرب بنو امیه ملک ایله ومعاویه ویلایت ایله نعیم اولندی زیرا ملک بطریق
الغلب تسلط در وخلافت ایسه تنزیه طلبه خلافتی جامع شخصی قریشی به
اهل حقد ببعیدلر ثبوت یافته اولان اوزره امّا ویلات ملک وخلافتدن احکم
اولوب ایکیسنه شمولی ظاهر در ومعاویه اول امرنده امارت بعده ذاملک وبعده
مبایعة الحسن رضی الله عنه جانشین خلافت ووضاء یعنی سلطان عالم
ماوام اللوح والقلم کاتب الوحی معاویه دن اما رائی اعلام ابدوب یا معاویه اذا
ملکت فاسجح تنبیه تنبیهی ایله نوصیه وکوشمال ایلدی امدی سلطنته اشارت
بدیهار وعدم خلافتنه ایما اولور واتخاذ بنی امیه مال الله بینهم دولا ضم دال
مهمله وفتح واو ایله جمع دولة واحد بعده واحد اخذ وتداولدندر یعنی انلر
بیت المال مسلمی حقوقندن صرفدن منع ایلیه اسراف وتبذیر واضاعته مفید
اولمزدن اخبار بیوردی وصروح ولد العباسی واد واحد وجمع اطلاق اولنور
ثانی واد فیلنور بالرایات السود اقول لخمر دولة بنی امیه دن حکم سیاه علملرله

طلب فی لیس سوک العباسه من الخلفاء

طلوع محمد

طلوع مهر جهانگیر دولت عباسیه ظهور بنی اعلام بیوردقلرین احمد بیهقی
علم اقران جبش روایندن حضرت مخبر صادق صلی الله علیه وسلم مهر بانی
عباسیلره ام الفضل جلسه محاسبه اولادندن منبر خلافتده عز وجلریه تبشیر بیورمشلر
اولادکرامدن اکا منوقع ونبکران اولدیلر جون ابراهیم بن محمد العباسی دعوتی
مسلم حرسانی ظهوریچی دهشت انداز سامعه روان حمار اولدقده اول عالی حرفی
بندحبسه کوفت ایوب وخون ناحق سفکله هودا اولدوغنی ابراهیم نیقل
ایدیچی برادر سفاحی استخلاف ایله اتباعنه اوایبوب وفنا امام مظلوم وبیت
عدو اعلای ظلم ایله جرعه نوش اولوب جام شهادت اولدیچی عباسیان خونخوار
لباس سیاه مانع پوشان واخذ ثار امامه ناسح ترغیب ایجون سیاه ایله نا
یان اولدیلر ناعهد مامون برحاوزنه وارنجه عادة معهود واعلی اولدیلر
دفنا مامون اظهار رحبال رسول واولاد بتول ایلیوب امام علی رضا حضرتلرینه
بیعت وولی خلافت ایدوب لباس سیاه ایله نلبس وترک شعار سواد اعتقادیچی
بحکم قضا امام علی رضا قبل اتمام الامر نسلم روحله اوحضه رضا ورد کده بنه
شعار لباسی علی هاجرت به العاده اعاده ایلدوب سلویلری وساداتی جامه سبزه
وعمامه خضر ایله ابنا عنا وسرارا قبلات مامون علیه الرحمه دونایچ بد
بیورمشلر ایکی درجه سنده زیده اولنجه شعار سادات مسبله اولغین سلطان
مصر حلک الاشراف دخی سائر سادات اسودن امتیاز ایجون جامه
سبز وعمامه خضر ایله مستفنا قلمغلرینه زمان اولدیچی لابن جابر الاندلسی
جعلوا الانبیا لرسول علامة ... ارخ العلامة ثنا لمن لم یشهر به
لقد النبوة فی کریم وجوههم ... یعنی الشریف عن الطراق الاخضر
وامام سبکی ایله ذالک اولدیغی ان یوقف فلا یؤذن کریمه شریفه سندن استنباط ایله شرفالک
فیامی سبزه ایله مطرز اولمق مستحب دیمشلر وملتهم اضعاف هلکوا وملک
بنی عباس ملوک بنی امیه تکثیرندن اضعاف وزیاده ایدیچی دولت امویه قدیمه نادرنجه
منقلب اولوب خلافت سفاحدن سنه ست وخمسین وسعایه وارنجه بشیوز کرق دوردنیه
وارنجه مدت خلافتلری اسناد بولدیچی وخروج المهدی ابوالقاسم محمد بن عبدالله رضی الله
عنهک اخر زمانده ظهور بنی اعلام ایلدیچی اصحاب لسنی طرق کثیردن احادیث
مهدیچی تخریج بیوروب لکن ضعف اسانیدی معترفلر اولغین محول علمادن بعضلر
نالینه وسالمه معرفه ابلدیکی عباسی وکبیر علویچی اولدوغنی بیان ایلدیلر وبو بعضلر
دخی مهدیدن مراد عیسی بن مریم علیهما السلام اولمق تحقیق اختیارلرنه والله اعلم نوالویه
علما قاری المشرب الوردی فی المذهب الوردی نام رساله سنده استنباطی واو بیور
مشلر مامون اهل بیته وتقبیلهم وتشریفهم فاعل بنای مسند اولوب
مابه ارجای جایز در واهل منصوب اولور ما خود ما بتاله اهل بیته تقدیر یله
رفعی مجوز در وتشرید وطرد وتفریق معنالرینه درهم واینکرده حاکم اولادر ان اهل بیتی
سیلفون بعدی قتلا وتشریدا خذ بنتده اول خرزنلک اهل بیته جانب خلافتدن
رسیده اولان جفا وقتل واذا وشرور اعلام بیوردقلری جمله مغیبادندن اخبار اولور
وقتل علی وان انشناها الذی بخضب هذه ای لحیته من رأسه ما قبلنی نفسی در
وضمیر اول هذه لحیه به وثانی رأسه اشارتدر وخضاب ضبع معروف ودم خضابه
تشبیه ایله استعاره در روایت کرده احمد وطبرانی اولان خبرده جناب اسد الله
رضی الله عنه الاله حضرتلرینک اشقی الناس کفاردن ثمود عبدالرحمن بن ملجم مرادی

ایله جرعه نوش صهبای شهادت و سرو مبارکی رحمایله ریش پاکنه خون الودانده
ایشارت بیوردی و انه علی ولی کی والله وجهه قسم النار ظهار کلام و جمله اخبار سبدلل
نام اولغی مقتضی در اما محمد ابن حنفیه در رکسنه روایتده رطب اللسان اولدیغی یرلرده کلام
نهایه در کلام علی رضی الله عنه اولوب بر یرسی بغله هذا اوزره سالک اولوب و دیگری
اوزریه خروج و علو ایله هالک اولوب بغله اولان نصوجنده و اوزریه خروج و عصیان
و عصیان ایدن نصف اخر نارده اولورلر بدخل اولیاؤه الجنة فتح منشاة تحتیه و ضم
خاء معجمه یا ضود ضم یا و کسر خا ایله اولیاؤه و فروع و یا منصوبدر یرسی کبا دامت
منصب شنا عتله مکرم اولوقده یا ذا الله الکرم خرب علی و هی والاده نصف اولان
کروه اهل سعادتی جنة ادخال ایدوب و اعداؤه النار و اکا بغض و عداوت ایدنلری
عدم اتباع حقده ناشی نار ه ادخال ادخال ایدر غیلا بنا ندة کشیدة المسلك نحو ردکه روز
روشنا خبز فیا منده رهنادی ابی اصحاب محمد ندا سیله ولوله انداز عرصه محشر اولوب
اولاخلفاؤ راشدین احضار بیوردقده ادخلوها بسلام آمنین و دعوا هم ننتم تشتهون بفیله نشر
فیاب اوله لی فکان فمی عاداه الخوارج و الناصبة حیدر کرار کرم الله وجهه حضرتلرینه
معاداة ایدن خارجی و ناصبی قوم پرلو یدر و طائفه سی منشاء تحتیه
و با فوقیه ایله او تنسب من الانتصاب الیه من الراوبض رفیض بعض النزاء سنت و جماعتدن
عن نالا اولمغله تسمیه اولندی کفروه هم بر علی رضی الله عنه منسوب بر کروه
کلا منشاء زعم فاسد و رأی کاسد لرندن ناشی حضرت امیر المؤمنین خلیفه بحق ایکن
زمان خلافت ایندی یو خاش لله الحکم الا لله کلمه سنی کوچ ایتمه و لا حکم الا لله کلمه حقی ایله اراده
باطله ایدوب تحکیم افکار ایتدیلر همان جناب مرتضی کرم الله وجهه به بغض و عداوت
ایدن مذکورلر اولیوب روباه صفتان بنی امیه و عباسیاندن جمع کثیر دخی عداوت و بغضه
اخذ ایلدکلری نمق عاداه قول سابقلرندن منفهم اولور و قال بقتل عثمان و هو یقرأ فی المحف
ای بقرأة القرآن فی داره فحا المصحف ضم و کسر میم ایله محل صحف روایتکرده تصحیف اولمالی
خبرده حضرت جامع القرآن عثمان بن عفان سعادتخانه لرینده تلاوة قرآن ایدرکن قتل
اولنور دیو بیورلدیغی وان الله عسی ان یلبسه قمیصا کلمه سنی رجع ایله تعبیر عدم جزم و رأی
تادب مع الله در استعاره قمیص رأی خلافت ترشحیته در و سیلبسه تقدیرنده اولور
و انهم یریدون خلعه ظاهر اضبره قمیصه عائد و عثمانه ارجاع جائزدر و خلع عزل معناسنه
یعنی مالک الملك جل شانه عثمانه قریبا بیراهن خلافت الباس بیوردیلر حالا انکه قوم
ضلال و بغی خلعه زیبا خلافتی دوشی عثمانه دن خلعی واجب اولدیلر و پادشاه غیور جل و علا حضرتلری
خون ناحق عثمانه یکون بنشی بیك کسنه نك خرب ضبیر و جعل و غیری تحلده رهنمون
اهدا ایلدیکی و الله سیقط دمه علی قوله فسیکفیکهم الله و هو السمیع العلیم ابی نائله
خذ تارلا ممن تقتلك بوخبر معجزه اثر ریاض النضره تحقیق کرده طبری در
اما ذهبوا و سیوطی موضوعیتنه ذاهبلر در مظاهر معناخون ناحق خلیفه برحق
معجزنما اوزره جلیده اولاجقی حضرت فخر المرسلین صلی الله علیه وسلم بیاوس اولدیغی
و قابل ابی النوریس رضی الله عنه رومان ابن سرجان یا اسود التجیبا اولق اختلاف ایدر
امدی اسلامده اول ظهور ایدن فتنه عظمی و مصیبت کبری بو وقعه ذهیاده در
و من لم یقاس الدهر لم یعرف الاسا و فی عبر الایام ما و عدالدهر
وان الفتن لا تظهر ما دام عمر حیا صادام عمر هنکاریه سن رحیانه اتکا ایله بوامت
ایچره فتنه و فجور نابیدار دیو لب جنبان بشارت اولدقلری امام بیهقی ابن
عمر رضی الله عنهما دن پیغام راسی دوایتدر و بحار ده الزبیر لعنی و هو ظالم له

حضرت علیه افضل التحیة علی و زبیر رضی الله عنهما بی حضره زنان مشاهده بیوروب یا علی
زبیره بسوردسك دیو پرسان اولدقده کیف لا احبه و هو ابن عمتی ایله جوابدا اولوب
اولوب زبیره دخی بازبیر هل تحبه کلام دور باری ایله سؤال بیوردقده نیچه محبت
اتیم که علی ابی طالبه م اوله دیدکده ای زبیر سن علی ایله قریبا جنك ویرحاشه
فیام ایدرسك و اکا ظالم و خصم ابدیجی سبه دیوضبر و رد بله حتی یوم جمله دیوکفتار
معجز رفتار حاطرلاراداء فرمنضی جنابدن به تسوح ایدوب زبیر ناشئة الله بو ضبر لو لظلم حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم دن کوشزد بلدا و لدیجی دیدکده زبیر رضی الله عنه رست برسبنه
انصاف ای والله فیلمدن ذهول امتدیر دیو مصافدن دوکرداولدیلر و نباح اکلاب الحوأب
حاوهمان و سکون واو و فتح حا و مؤخذه ایله اسم موضع و یا ناجاب بحجر بلدانده وارد
از واجمدن عائشه رضی الله عنها وارد بیورلدیکده مرویدر طائب بصره هویج
لشن عزمت اولور اثنای راهده صدای کلاب ولوله انداز مسامع جبلی ایدوب اول محرمدن
استخبار و جواب نامیه بشهر تیاب اولدیغی اعلام ایتدکلرینه محبر خضرت یادداشتی
اولوب درحال رجعت فمقرنه توجهه ایتدکده بعضلر یادقدم ایدوب حوأب طمانلك
جمازه قریب رجای ردهشت و رب هل دکلدر دیواه صوابدن دوکردان قلدیلر واقه
بقتل حولها قتلی کثیره و نحو بعد ما کادت تدهی دائره عائشه ده جمع کثیر قتل اولوب
کندوسی کردای هلاکه قریب اولدقده نصره بجان و دهابا اولورلر دیو بیوروب لی الوا
فع و نعة جمازه اونوز بیکه قریب مفرق بره نعدادا و تندفی تحریکده محاسبان کبیر
در فبحث علی عائشه عنده خروجها الی البصرة جناعائشه ده جمع کثیر قتل اولوب
رضی الله عنها عسکرنام جمله سوار اولوب مدینه منوره دن بصره جانبنه حرکتدن
کلاب حوأب نباحه ایلدیکی اول مقام نحبه ظهور ایدن و فعله جمله مفصل و مجمل لکاشف
صحائف انوار بحدیثه نصح ابن عباس رضی الله عنهما انه قال صلی الله علیه وسلم لنسائه
لیت شعری ایتکن صاحبة الجمل الادرب تنبحها کلاب الحوأب والادرب کثیر الشعر الجمل
وان عمارا تقتله الفئة الباغیة تقتله اصحاب معاویه بغی بغیر حق امام اوزره
مرو جدر عمار بن یاسر الصحابی رضی الله عنه باغی عسکر قتل ایدجکی اعلام ایلدی
جواب حربا صفینه خلیفه برحق معینه جانب خلافت اولان عسکرمعاویه دن
ابن الحمادیه ضربیله قتل اولندی بعضی ناطق خبر عمار یا ویل و ابی حره سوق
ایدرده مراد اولدیغی بیان ایدکده حضرت علی کرم الله وجهه جوابنده اولوب ملحمه اخذ
ایدنجی قاتلی اولندی دیکله تبکیت ایلدی و قال لعبد الله بن الزبیر ویل للناس
منك و ویل لك من الناس یوم القیامه ویل ناسدن و نحسر معناسیله در رکاکی
هذا کلامه رعا علیه در و ناسرده مراد جنسدر حضرت شاه سریر اصطفا صلی الله
علیه وسلم تشریع اللامة محاماتیله بوروب عضو یاکندن سیلان ایدن دم طاهرك
عبد الله مشربه تشکری آسا نوشی جان ایتدکده اول حضرت خیف سکا خلقدن
و ربع خلفه لسندرك بو ناسق بیوردی چون شرب دم حضرت ایله قوة زائده
بیدا اولوب شجاعت موشحا متله نسور الافران اولمغین اعداسی پسپار
و بشمار اولدی و قال فی فزمان ضم فاء و سکون زاء و میمله مولد بعض
الانصار شجعان هوالی در بشیر سن تدا و غا اما نفاق اوزره یا رحما ایدی
و قد ایلی سی امع المسدین ابلی فعل ماضی اختبار هو صبر و علا النار معناسنه در
و جمله حالیه اولور انه من اهل النار نقتل نفسه حالا لکه قزمان نهرمان اسما
صولت و شهامتله ایانه و جلد و رباشه دلیرات مسلمین ایله هم رسنه اولمله

حمله لر ایلدیب صوزلش حرب وصدماته صبر و شکیب ایلدیلر خفتده اهل نار دندر دیو
سوء حال لعنا فبندا اول حضرت ذکشوانکیلر اعزای احد و باخصوص دافرمان جانب کبار دن
زخمدار اولوب زخم طاقت کتورمیوب بالاخره لقمی هلاکه تصدق ومصدوق خبر
پیغمبری اولدیغی روایت کردهٔ شیخین علیهما الرحمه در وقال فی جماعة فی هم ابوهریرة
وحدیفه وسمرة بن جندب آخرکم موتا فی النار اخرکم مبتدا وخبری لحذوف مقدر
یموت وموتا منصوب مطلقدر یا خویلرکم لفظلی مقدر یموت لفظنه فاعل اولور
عبارتدهٔ ابهام ونورینه هو بدار در وواردعالم دنیاده موتی موجب حریقله تحریق اولور
دیمکدر نار دخول یکدیگر فکان بسئال بعضهم بعضا من بعض فکان سمرة اخرهم موتا
هم برزنهٔ علم وحرفه فتح خاء معجمه وکسر لام ایله فساء عقله فاصطلی فی النار فاحترق
فیها صحابی کرامدن برجماعت خفتده سوزلشه لشه وفاتلری یاد ایدوروب بعضی
بعضلرینه صحت ومونسلدن پرسان اولوب اخروفات ایدنلرینه فنعمما اوله دیو خرسان
اولورلردی وسمرة رضی الله عنه جمله دن صکره وفات ایدنلرینه پیرو مغشوش العقل
اولوب شیخین بدر ایجون اهل ایناد نار ایمکیه عقلنلرینه عبالی بی خبر ایکن افشا
ره نار اولوب کمال ضعف شیخوختله حرکت ویمجال سوزلان اولدیغی خبری بس
زشن سوزدهٔ مصنوع نقد ایدوروب غیر بدن نقل وروایت نا یابدر دیدیلر واصحا
بدن بشری ارطاف دخی سوزلشلرنه ایله فوت اولدیغی وقال فی خنظلة بن ابی
عامر الانصاری الصحابی الغسیل فعیل بمعنی مفعول فرشتکان الی عهد انکیلر تسمیه
اولندیغی سلوا زوجه عنه بالفصاحة رجله زوج اطلاق اسم مرأه به دخی اطلاق
اولنور وکاهی برای فرق زوجه دینلور وهی جمیلة بنت ابی فانی رأیت الملائکة
تغسله فسألوها فقالت انه خرج جنبا ولجامله الحال عن الغسل بفتح فسکون قال
ابو سعید بن مالک بن سنان الخدری ووجد نا فی نسخه بقط ما بوالحق علیه الرحمة نک
سرزدهٔ ریاض روایتی اولان اشجار نا ثار مندرکدر خنظله رضی الله عنه معرکه احدده
جان نثار کوار شهادتی تحرع الدکده حضرت حسنین مالک لولاک یبوردیلرکه زوجه
حنظله جمیله ورد استغبارشان حنظله ایدیلک زیرا فرشتکان کرام حنظله نک کسوهٔ ترکیب
عنصریسن شستهٔ اباریق خیاض نعیم البلد کلری تاکه کذارم اولدی جمله دن حفیظة
اولدی احوالی استعلام ایلد کلرنده عرضهٔ جهاده شوق وانجذابلرینه ناشی محتاج اغتسال
ایکن پیراهن جرکین جنابتدن تقریب امکدیر هیجان وغایت مسارعت ایلدی دیدی
ابو سعید رضی الله عنه الحمد یبورکه هنوز خنظله نک سرور ولیسنات ابد تناظر
ایدر بولدیغی ولای العبر مشاهده ایلدک دیدی وقال الخلافة فی قریشی بیان
حکم نبوی فریشک منصب خلافة جدیر وسزاوار اولمریدیر وقوام لم یقع ما نحی فیه دن
مجرد حکم ایله بعض مفتیانک تدوین اخبار دیر وکما اشیر الی القضاء ودولة بنی العباس
مدة مدیده ده امر خلافتک نبوتی وقوع یافته اولدیغی وخلافة قریشی منحصرة
اولدیغنه اجماع منعقد در ولی یزال هذا الامر فی قریش ما اقام الدین
ما طائفة مصدریه یعنی مادام قریش شوکتله اسلام وحمایه موشعار دینی اقامه
ایدیلر خلافت البته قریشدن زائل اولمیوب چون تغییره منصدی اولمله لوه فلان رجل
ملکنی منزوع قیلدیلر وقال یکون فی قریش قبیله معروفه کذاب ومبیر من البوار
بمعنی الهلاک قال تعالی وکنتم قوما بورا ای هالکین فراوها من الرای ای رأی
العلماء ان المراد فی الحدیث الحجاج بن یوسف سفوه والمختار بن ابی عبید الثقفی عبا
رتدلی ولشر مشوش باهر لبن یعنی ثقیف قبیله سندهٔ دوع کوکسنه ابله برخون

ربز شخص ظهور ایدیبور دیلر علما حدیث مبیر ایله حجاج خونخواره وکذاب ایله
مختار واد بیور لدیلر فرای ایندیلر زیرا حجاج ظالم زمان عمارتنده بلوز یکر دیلر
نعوذ بالله اهلکی وبدین ومختار ایسه ابرار تشیع واخذ ثار حسین مظلوم رضی الله
عنه طریقله لی نهایه تسعلک دعایه باعث اولوب خاشر الله جانب کبریادن بکا
جبریل وحی ایله نازل اولدی دیو نجه دروغ وهذیان اجزا ایلدی استعصب
بن زبیرده اول زمان درکه سفیر اوبنجه فساد دروغ بر نجه مدت مستولی اولدی
وال مسیلمة صیغهٔ تصغیر ایله لامی مکسوره وفتحی ملحوظدر بنی حنیفه دن ابو ثمامه دن
ادعای نبوت ایدوب رحمان یمامه دیو کندوبه تلقیب ایلدی احوالی نکبت مآلی سرزده
کلک صورحبر در وبعضا ایجاز قرار فصلنده بیان شافی کذارا تدیر یغفر الله
اصل عرب اولدیغندن لسنهٔ اولیور اما مسیلمه بعض اجزا رضدن برهمه ومبتلا جاهلیت
ایله ورده وفاتی عدم قبول وذکونیله پژوردهٔ اولدیغنه ایشارت لطیفه نا اولور فبعنی
مسیلمهٔ حضرت قهار ومنتقم جل جلاله قتل وقهر وهلاک ایدوروب دیلر خلافت
صدیق رضی الله عنه ده لیتی الجبد خالد بن الولید تسمیه سالار اسلام اولوب فاتیل
لسید الشهدا اولان وحشی نک سر پنجهٔ قهریله جامهٔ حیاتی چاک چاک اولندیغی وان
فاطمه اول اهل لحو فابه مورویدی فانی علی ما رواه الشیخان بعد مونه صلی الله علیه
وسلم اهل بیت بنوندن کندویه اولا لاحق اولان فاطمة الزهرا رضی الله عنها در
دیو خبر دار اولدیلر همان اوج رسالت صلی الله علیه وسلم اولوب ارزوده
ارزوی هولی سفیم اولدی فاطمه الزهرا کنار پدرده استراحت لحافلرینه باشلرینه
عبادت اولنمق کوشهٔ زهرا نهایه منطقه کشای راز اولدقلرنده حضرت
فاطمه کریان اولوب بعده ذابنه سرلب جنبان اسرار اولمغله حنداد ایلدی کریه
وخندهٔ دن بعضی اهل بیت پرسان اولدقده سرای بقای غربت ونوجه خبر یا
یکا کشف بیوروب اولا باعث کریه اولدی بعدذا حضرتنه جمله دن اقدم بنم
لحوقی می تبشیر بیورمغین ثانیا بادی سرور وخندهٔ اولدی دیو بیور مشلر
الی ده ایام بیوصلی ام سلمة رضی الله عنها دن لؤلؤ یا رواید ایدرکه حضرت
فاطمة الزهرا رضی الله عنها وضو موتندغسل ایدوب جامهٔ فاخره سین بوشان
وبسط فراش ایدوب بنی بکون دعوتی ارجلی به اجابت وبنم روح انسم کردکدن بعد
غسل وتکفینه احتیاج بولدقده بیوصیت ایلدیکی مرع روحی اوج علینه روار
ایله بلدکدن بلا غسل وتکفین وجه محرا وزره دفنی حاکی بال عطا نا اولندیغی بو
معنی خصوصا جناب زهرادن اولدیغی حالده رای روشن ایله مبتدر والدوزه بالردة
انفاذ ضد لشیوع ومحذوف ومکروهی اصحاب دن خلافت جناب صدیق رضی الله عنه
دن بدیدای والقصه کون مرور ندن حرمین وبحر بلده غیر بلاد ناسدن جمع کثیر وعباد
بالله تعالی مزار نداد راهی اولوب اهل اسلام الکرله حرب وقتال انمغری ابو
عمر رضی الله عنهادن روایت کرده شیخین در وان الخلافة بعدی ثلثون سنة
ثم تکون ملکا خضی بمعنی الطاء عصوصا فتح عین مهمله ایله صفة مبالغه
در فکانت کذالک بالمدة المحرری علی رضی الله عنها یعنی حق خلافة سلطان رسالت
کندولرندن بکر اوتوز سنه اولدوغنه اعلام بیوروب بعدها من عبری وجوره
شروط الخلافة مفهوم والطلب برله سلنت تسدال ایدرجوز خلافة صدیق اکبر
دوسال وجهار یاره وخلافة فاروق اعظم عشر ناکاهله دلفوسنه وخلافة عثمان
اون ایکی بیلدن ترجیح کون نقصان اولوب خلافة علی المرتضی جهار سال رطقوز ای

وچند روزه وخلافة سبط مخزومیدی بحو شهر ایله مدت بالجمله اوتوز سنه اولدی
رواه السنة عن سبعة مولی رسول الله صلی الله علیه وسلم وقال ان عدا لاقرء راد
دین اسلام سرمدی واولشریع محمدی در بدایه بعثه فی اخره ای ابتداء فی اوائل
اوره باخود الوحی مقصوره ایله ظهور معنا سینه نبوة ورحمة حالیت یانزع خافض
ایله منصوبدر یعنی دین اسلام اول امرده نبوة ایله وکفر وضلالدن منتزعا
لبنه رحمت اولدیغی حالده ظهوره ایدی ثم یکون رحمة وخلافة اولالفظ رحمتك
ناخبری رحمت بنوالدن لشله باب اولدیغندن ذریه مقامنده رحمتدر خلافت اوزره
یسفندن نامتی تقدیر یسور المدبر ثم یکون ای بعد الخلافة ملکا عضوضا عبارتده
استعارة تصریحیه وبا مکنیه مشاهده اولورکه ملوکك رعیت اوزره تعدی یکری جولان
مظفر ملك عقبنه تنبیه فلفشدره ثم یکون ضبرا وهریره راجعدر عتوا وجبریه عتو
ثم عینی معجلا ومتناولا خروج عن عطاء الله در شارح ابن اثیر دیمشدر فاء متلنه ایله
یعنی الفساد فیدوتضرج انمثله وجبریه تبختر جبر وهوخنده ویا اسکایله قهر واکراه
معنا سینه او النکیر ویروی جبدوتا وفسادا فی الامة رواه البزار عن ابی بکرة
والبیهقی عن معاذ بن جبل رضی الله عنهما واخبر بشان اویس القرنی بتنخنس
فرن بن زمانه لبندره اویس بن عامر المرادی خضرتنك نقالتدن بیام داده اولدیغی
یعنی ان خیر التابعین رجل یقال له اویس القرنی خبر صحت الرؤیه ایله نشان علیشانی
ظهوره ایدی من اراده تفصیل شان اویس القرنی فعلیه بالعدنی المؤنی علی القاری
المهروی وبا اولای یؤخرون الصلوات عن وقتها یعنی غازی وقت اختیاریدن تاخیر
در والا مطلقا وفتنه ناخبری مراد دکلدر دیو تاویل کرده لکن بعضلر
مراد جمع وفتندن ناخبری مراد دکلدر دیو تاویل دیکدر زیرا لفظ حدیث
طریق ابی ذر رضی الله عنه تخریج کرده امام مسلم درکه کیفیتك اذا کنت وعلیك
امراء یؤخرون الصلوة عن وقتها قلت فما تامرنی قال صل الصلوة لوقتها
فان ادرکتها معهم فصل فسجدك فانها لك فاقله خبر جبلی شهادت ایدوکه
او خضرت هنوز اداء دن لبنه انذر ایله اعاده اولمه بوحسبه وقت نماز حلول
انمش اولسه اعاده وصلوة مغضبه جماعت ایله امر دکلدر دیو اوعالوی
دعوی بلابینه در وذلك مشهود لم یکن تفعیل الرشاء وامراء دن مراد امراء الغوغاء در
صلوکی شامله در عصر اولدی هرامیر ومالی اولان کاهلری اولان بلده ده
بالذات کندو صلوة مکتوبه ده تاسه امامت ایدرلردی وبا اخره الخلاف
ایدرلردی ام مذکوراء ابتداء وفوجی بی امتیله زمانلرنده مشهوددر اهل سنه والجماعه
اوقاتلرده کصلوانی وقت محتارون تاخیر ایدرلر اولدیغی رسم خلافتی تغییر انلرك
قاعده سنا پسندیده سبدر وسیکون فی امتی للتون کذابا قیهم اربع سوة نسوتی
وانا خاتم النبیین در واول شرذمه زمینده امتمك تسمیه سی ظاهر حالدر
اعتبار یله در وکذا بدن وادکذب مخصوص اولان ادعای نبوة در مسیلمة
الکذاب ومختار واسود عنسی امثالیدر ونسادن سجاح نام سلیطه در
رواه احمد والطبرانی والبزار وفی حدیث اخر کما روی الشیخان عن ابی هریره
رضی الله عنه لتلتون دجالا کذابا یقال رجل اراه اذا خلطه وهوهه ولبس
فیه حق بخفی وجمعی دجالون ودجاجله در ولفظ کذاب ما قبلی اوزره عطفی
وبیان اولور یعنی دروغ نسنه وکذب وفنه یله ایله ایا پیش ویراد
نوز تابس بوامتك ایچره فریبلر ظهور ایدوب اعلام الدجل اخرهم الدجال الکذاب

والام للعهد

والام للعهد وهوالاعود الکذاب کلهم یکذب علی الله ورسوله جانب
حفه دروغلری بکا وحی انزال ایلدیکی ورسول الله صلی الله علیه وسلم جانبنه دروغ
بنی بنوتم ایله تبشیرا لذی ربدکلر یارسول الله ایله مراد ملائکه اوله یعنی بکا
امیرا الوحی نازل اولدیغی دیو عد ایلدیلر وقال بزار وضعفه کثیر سلك تحریر الله
اولدقری روایة صحیحه سلطان تقریب والعجم صلی الله علیه وسلم بورکه نوشك
ثم بلاء مضاع اوشك ای قریب وردان یکثره فکم الفحم ومطلقا عجم
عبیدی یاکمون اموالکم جمع نبی بغیر تنوین کثاردن اخذ اولنان مال در
ومطلقا غنیمت مرادا ولنور واکل نهبی استیلادن مجازدر ونیك اندر اضافتی
فی انلرك حقی اولق اعتباریله در وبعضلرنون رفایکم خطاب عربدن جنسی
مؤمینه خطاب مشافهه در بعد عصر النبوة جمله شامل اولور وقریبت
ایله تعبیر کلا ارك قریب اولمق جهتیله در یعنی سیر الجمع اکراد وانراك امثالی
خلاف عرب مملو ایدکی حکی واما رأی بسیار اولسی قریب اولدیکه نسزك
سهم وصغرك اولان عنایه واسبال ورفا بکری ضربله وجود کن فنا ایدرلر
ولا تقوم الساعة حتی یسوق الساعد بعصاه رجل من قحطان ابوالیمن بغظا
یذرکه بضبط الزق لسبه قحطان تنقیب اولندی ترکوه ده حمیر تخریر قریبی
اوزره شخص مشار الیه جحجاح اوله عبارتده استعارة تشبیلیه سی یاندیرکه
ناس کان کوسفند مسابه لسنده وسوق وغضا ایله راعی غنمه تشبیه خلقنده
اکا کمال طاعتلرنی کنایه اولور وناسك ضعف وجهالتنه اشارتدر یعنی فیا
مت فائله اولمز ناکم بمراعیسنك رشخص ناسی بلا کدّ ولا تعب کیفما اراده
سوق وتسخیر ایتمکه یعنی خلق الی امرینه رام وحکمنه منقاد اولورلر رواه البخاری
وقال خبرکم وفی الصحیحین خیرامتی قرنی ای عصری وزمانی الذی انا فیه واراد
اهل بیت نبویدر ثم الذین یلونهم ثم تاضل ربی بیاندر یعنی بلافصل الثلثه
در صکره هلانی اولان اصحاب وتابعین در ثم الذین یلونهم یعنی تبع تابعین
امدی خبریت مابعده لبنه اولدیغی حالده مالا کلام فیه اما علی اطلاق مراد او
لورسه بله تفضیل ال واصحاب علی الانبیا لازم کلمز زیرا مراد تفضیل جمل وجمع علی
المجموع در بوحصه تفضیل کل فرد علی کل فرد دکلدر ولاشبهه فی فضل العصر
وجملة اهله من غیر تفضیل ثم یاتی بعدهم الله قوم یشهدون ولا
یستشهدون بعدهم ابوقوم کلهم قبل ان تطلب منهم الشهادة انلرای نشها
دت ایدلری وقریب قبول اولمیه ویحونون ولا یؤتمنون ها قبیله عطف مؤکددر
حانث امین اولمز ویندرون ضم وکسر ذال معجمه ایله ولا یوفون من عبر عذر
وما یخ نذره وفا ایتمزلر ویظهر فیهم السمن کثرة لحم وشحمله عظم بدن
یعنی رفاه حال دنیا وکثرة اکل وشربله وعدم خوف الله برلرده سمن
وجود حاصل اولمسنه اشارتدر وقبل المعصوم من السمن ما یکتسب دون
الجشع وقال فی حدیث رواه البخاری عن انس رضی الله عنه لایاتی زمان الا والذی
بعده الشر منه مستثنا جمله حالیه در وواوی ترك وایقا یولور امثالندن جائز
در یعنی بر زمان انیال دلوحه الشر الا الذی صکره کلمز او لکسدن خبر ویرکنه
ناقصه در زیرا الوردن دور اولمدقجه بقاء ظلمتله ظهور ایدرکه حضرت ماه برج
رسالت صلی الله علیه وسلم جنابندن بعد تبت یوحالتلرینی مفید ومذنب
اولور وقال هلاك امتی علی ید اغیلمة من قریش تصغیر اغلمة جمع قلت درکه

لغظی اوزره وتصغیری جائزدر مفرد حکمنده در وفی القاموس جمع غلام علی قلة واغلمة
وغلمان شاب وصبیان صغار الاستاح وهلاک امتدن واداموراتمنک ضباح و
بعضک هلاکی قال ابوهریرة راویه لو شکمت سمیتهم لکم بنو فلان بنو فلانة راوی خبر
یبوردکه بنی واد انسم انلرک فلان بی فلاندر دیو نام وشائر بیلمه میز تعداد دیمک
ابدردیم اما خوفا من الفتن تسمیه انجو دیدیلر هشلا یزید بی یلید وبنو وان بی
الحکم صوبلرینه اسا سنهای فریشدن بواهله وجومله اجره ظهوره ایدن خلق وعندره
ونقل کله ذکر ملاحی انکارندر بالجمله حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم انلره دائر
اخبار یبوردی واخبر بظهور القدریه مجوس هذه الامة اولان طائفه قدریه
مدار کلامی عبد کندو فعللنک خالقیدر کفر ومعاصی تقدیرحق ایله اولدیغنه
انکار ایدرلر وبو نلر ریحنه فرقه اوزره تفرق اغلبدر ازجمله معتزله اول بادیه
بیهایاق ضلالتدر واتی قضیة حب شبحیی رضی الله عنها وجل صحابی کرامی
تارک و رافضی اولان کروه بد شکوه یکرمی یکی شعبه اوزره تشعب اتمشلردر
ازجمله الی عبد اولان ملعون فاطمیه وشاهان صفویه انلردن ظهور اول مذهب ملعونه
رواج دادم اولمدرزکه فرقه باطنیه ده معاش خذلهم الله تعالی مثالیدر ظهوریله وابتکاری
ترمذی وابوداود وحاکم اولان خبرده جمله مغیباتدن اخبار ردوسبب هذه الامة اولها
یعنی علیه الرحمة عایشه رضی الله عنها طریقندن کشف فنا ری روایتدرکه لا تذهب هذه
الامة حتی یلعن اخرها اولها ورودیدر وافضلک اصحاب کرامه سبت ولعنی وسعایه
بنی امیه دن علی المرتضی کرم الله وجهه هنا بنابه وجوه منابوده سبب اخلری مثالیله اشارت
واخبار دره وقله الانصار حتی یکونوا کالملح فی الطعام ونام اکلام فمن ولی منکم شیئا
یطل فیه بوما و ینفع اخری فلیقبل من محسنهم وتجاوز عن مسیئهم یعنی خطیب منبرینه یا به
اقلال حقلری اخر خطبه لرنده اما بعد بکثر الناس وبقلة الانصار وکلامیله عصر بنوتد نصره
اوس وخزرجله فلانینه خبر وبوب اخر نبتله طعامده نده آسا اندیک اولمریله تمثیل
یبوردی مع هذا بنه صلاح واصلاحه سعی ایدی ولمریله ملحه تشبیه یبوردی الحالا آن
مدینه مملوء دره نسل انصار اندن شمار دره وام الحریم قلیلة المیلاد قلمزل ارحم
ینبذ حتی لم یبق لهم جماعة بقا والنظام حال انصاری پریشان معاشی و
انتعاشلری اضمحلالله دونوب اولوب نسل انصار دن یثرب زبنده مجتمع اولور قوم
باقی قالیدی وانتهم ای واخبر انتهم سیلغوث بعده اثرة عنتخیون و یا کثیر وفتح
هر وسکون مثلثه ایله یعنی الاستیثار ای یستوث بعده علیه السلام من بوشرینهم
وحبرهم ویقدم علیهم فی العطایا ویقل نصیبهم من الفیئ فتضیق صدورهم نحو
انصار بعد الحبر کندولر اوزره اجانب واحسانله ایثارمالینه تقدیم ایدرکمسلریله
فریبا کده وجاری اولمری اخبار یبوردی حریر تحریرابن سیدالناس اوزره من یورک
ابتدای ظهوری معاویه عصرنده صدور یافته دیره واخبر بشان الخوارج وصفتهم
حرقه بشان اوزره عطف اولور بودخی فرقه ضلالت شعاردن برنجه خلافندرکه محکمه
والارفضه واباضیه امثالی بنجه فروع واغصانله هشتیه درت هذار کلامیله ارکلب کبیره
اهل الذنب واصحابنه باصرار بسیار دوانلکبیرینه اجترا ایدرلر وکره شدت
عون کبیره وعدان زمره صلف وخصره موت وبعضی نواحی مغربده پیسه اله تشبیه
زاویه نحوست اولمغله ایدی درجنده اقلال دورت بیلک نفوسنه نهرواندة حضرت علی
المرتضی کرم الله وجهه اوزرینه خروج ایندیلر صاحبی اول رویاده منشالدی شیرخداه
اوزره خروج وصاولدیغنا بلدرن حضرت مخبر صادقه اعلام ایدی والحدیج ختم میم وسکون

وسکون حاء مهمله وفتح دال مهمله وهو الناقص خلقه الذی فیهم طائفه خوا
رج وبنی تمیم دن ذوالخویصره ودوی الثدیه نامی ایله ملقب حبیث الثدی
وید ونهاد ایله اشارت علیه ظهور المنتدی حقی وقعه نهروانده حضرت
علی المرتضی کرم الله وجهه بو خبری تذکیر وناسه خطاب ایدوب ذوالثدیه نامی ایله
فرمان ایدوب کشته لری بحر اول ایچنی بولنوب بستانلرینی بری تذبی زنانلرینه
بزدلک ودرموی مشاهده بلدکلرندن شکر الله سعیده ایدی وکندولری حق اولوب
انلره بطلانی اشعار ایدی وان سیماهم التعلیق ای علامتهم المبالغة فی حلق
شعورهم وهی مبنیة للمجهول وعلامت کسب راومذکر جمیع ای الشارة بالذی جمع
شاة رق الناس رئیس معناسنه مجازمشهوردر یعنی چوبان کوسپندان اولور
سیاسی ناس ودوننداندکوربله والعرات جمع عار من الثیاب الخفاف جمع
خاف یا برهنه بنبارودن فی التبیان یعنی فیای مروه دن دعا یاندو یا برهنکان اولان
اسا فیل واداتی وفروم له یکان بی معانی بکدیکره دائر بنا مناظره ومعارضه ایله بنا
عالی وقصور مشیده طرح وعمار بنایله اخراج بنا کسدن ترجمه سعی ایدرلر حاصلی انلرک
کمال توسعلرندن کنایه اولمغله اشراط ساعاتدن اولان مغیباتی اخبار یدر والی
تلد الامة ربتها بنا والثانیث رب لغتده سید وملک ومربی ومدبر وقیم و
منعم معناسنه شایعدر وحق سبحانه وتعالی یه اطلاق اولنور بو معانیده ذکر امکان
اولنشی سید واداولنور تاء تانیثی یا عتبار النعمه در یعنی جاریه لیلوکه افندیسنی
تولد امکله اعلام ایدی معنای خبرده اختلاف آرا دونمادرکه جمله رعیتدن اولان
کنیزلک یا پادشاهی عصری تولد امکله ویا اخر زمانده فساد احوال ناشدن عبارت اولمسنه
وامهاتی اولادی فروختی بسیار اولوب کشی والدسین اشترایده مع هذا
مادری اولدوغندن بو خبر اولمله یا خود ولد والدسینه بسیار اولوب سیدی اسا استطاله
صدرندن اولوب کثرة عقوقدن کنایه اولمله ربتها در وکل محتمل حاصلی ظهور سلامیدن
صکره کثرة نسلی ونبی واهل اسلامک کفار اوزرینه استیلا وداروبار مشرکلری تملک
انلرینه دلائل نبوتدن اعلامدر اما هر شیئی که حد نصابه بالغ اولمله وهو الخط
قصیر اولمغین بعد التشبیر بالذاره ونحو لبذره وان قربتنا والاعراب لابعرونه
ابدا اعراب جمع عرب قبائله مجتمعه طائفه کبیر معناسنه وتعریف رای عهد
یعنی معروف وامتیازی مشهور صندوقده بجمع ابدن طوائف مخصوصه در واقله هو یفرخ
بضمه خلهما الرجة علم اوازر وایتاولور لوبد دستی قریشی وطوایو عرب احدوجندن
شرالوندن حکمه سلطان عالم صلی الله علیه وسلم ایله جدلی وبرخاشه هوسکار
وقتاله ابدلکه مبادرت انلری تحقیق اول حضرت الهدی عزایدرلر بنکه فتح مکه دن
بالفه اولمغله وهو بالموقوفات بضم المیم علی وزن یطلاق وفتح میم وسکون واوله
موت کثیره معناسنه مصدردن الذی بکون بعد فتح بیت المقدس خلافة فاروق
اعظمده وقله وقد سی بنده عواس نام قریه بنده ظهور ابدن طاعون عظیم برکه
اوج کوندن بنوفی بکرادم زوراه عالمه اخرت اولدیغنه مشیردن ابوعبیدة بن الجراح
وذی مصطفوناسب حوبینه تابوته سوار اولدیغنه وماوعده من سکنی کعقبی
افامنه وتزول معناسنه مصدردر البصرة تثلیث وهو خبار یارض غلیظه بادیه
جواره معناسنه وفتح هو خبره شهردن خلافة عمریده رضی الله عنه عتبه بن غز
وان بنا ایدی اول شهره منسوب اولانه کسره وفتحیله بصری لبث اولنور

فی ظهور الطاعون
فی هذا الامة

صنم بخویز اولنن وابوداود انس رضی الله عنه طریقندن پیاوس شهر بنار خبر
اولمشدر که قال صلی الله علیه وسلم یا انس ان الناس یحضرون امصارکم وان
عرصت منها بقاله البصرة فان انت مررت بها او دخلتها فایاك وسباخها
وکلائها وسوقها وباب امرائها وعلیك بضواحیها فانه یکون بها خسف
وقذف ومسخ الحدیث وانهم یعبرون فی البحر بحره مطلق ذکر اولنمشدر
اولنور وکالملوك علی الاسرة جمع سریر بمعنا تخت تشبیه بلیغ هو بیوردرکه انها
طویل بحرایه نسبر شاهیه تمثیل بیوردی مع هذا بارعه مشهوددر کلایکی
کوباشهر باری عالم حضرتلرینك مشهودی اولوب اکا سوار اولمش کبی توصیف
اعلام عجیب ندر انس رضی الله عنه حالتك مخترعه سی ام حرام بنت ملحان رضی الله عنها المذکوره باوبان کشای زوقا عزیمت اولندرکه نبی انس
وجان علیه صلوات الرحمان خانه اقامتده سر بنهاده بالبرا خواب ناز ایکن خنده کنان
بیدار اولوب ام حرام سبب تبسم ندن استفسار ایلدکده اعتمدن برطائفه
تخت سلطنتده جالشیرلر اولان ملوك اسلامی بحر اخضرده رکوب ودوبراه غزا وجهاد
اولدقلری عرض اولنوب باعث شادی اولمشدر دیو بیورمشدر فدا ام حرام یارسول الله
بوضیفه دعا نیله خصوصندن دعای شریفك ارزانی قلسه کرک دیو استدعا وبحر اخضرایه
توجهلرنی الناس ایلدیکی ملتمسی قبول قرین ومظهر دعای حضرت اولوب فتح وصول میسر
اولوب عصر سلطنت معاویه زوجی عباده بن صامت رضی الله عنه ایله جزیره
قبرسی اماره وارکب بحریه سوار اولوب رتبه شهادتی وجوه ایله احراز ایلدی
الآن ام حرام قبرسی جزیرسنده قبرشریفی زیارتگاه خواص وعوامدر خبر شریفده رجال
ونسائك رکوب بحر جوازنده دلیل نمایاندر خلافاً لمالك فی کراهة للنساء
وان الدین لو کان منوطاً ابی معلقاً بالثریا کواکب مجموعه منهوره که برویله دیرلر
ومناط ثریا غایت بعد مسافه دن کنایه دیرلر انا لله رجال من التنسه انبا وفا
رسی علی الاشهر علم الفارسی اولادسام بن نوح علیه السلام درکه اسم جدلرینه
بنام فلندیلرمو بالاده ذکری اطلاق اولنور یعنی اکراد ایران عنده ثریا یه معلق ومنوط
اولدیلرغیریلرده رسترسی اولدیغی امور دینی وشرعیه ابناء فارسدن مکسلر رسیدن
وواصل اولورلرمی بدء اولده خبر صحت اثر اعلام بتوندندرکه ابناء فارسدن
ظهور ایلیه اولیا وعلما ومشایخ وتصانیفی کله دیات الدهر بمثلهن مشاهدن
عالمیاندر فنون شتی جائز فصب السبق اولدقلری فن ایله بدء ازحمله امام
بخاری علیه رحمة الباری نظم اولنمشدر ومع دعده عدیم النظیر دیرلر هکذا وهکذا
اوحلم جزاکم الحدیث وروی عن ابی هریرة رضی الله عنه قال کنا جلوساً عنده صلی
الله علیه وسلم سلمان الفارسی فوضع صلی الله علیه وسلم یده علیه ثم قال لو کان
الایمان عند الثریا لنالها رجال من هؤلاء وجاءت ریح والنبی صلی الله علیه وسلم
فی غزاته فقال حاجت طوت منافق فلما رجعوا الی المدینه وجدوا ذلك عزوان
حضرتلرینه بر غاده شدت ایله باد صرصر وناده ایدوب بر منافقك رکنده لانه ریح قاصف هبوب
ایلدیکی بیوردیلر وقتا غاده رجعت بیوردقلرنده عصا وبعودلرنی کیمسنك المناقبده
اولدیغی رفاعة بن زیدی عرده ودرکه تسعیر تسبیر بولدیلر رواه مسلم عن جابر رضی الله
عنه وقال القوم من جلسائه جمع جلیس بمعنی مجالس خبرسن احدکم فی انکار مثل
اعظم من حدیثی جلسا وحضرتدن برقومك بشانده ناطقه کشای انذار اولوب
ایتمها الحاظرون سیردن برکزك نایب دنیا فی دوزخ قرار اولدیغی حالده جبل احد عظمتده

اولوب بیوردیلر واویلاه که جمله دنیا لذاتندن برسی جبل احد قدار یا اولمکه حسنه
سی قنطار اولمق کرک چون چاشنی کیرعذاب دوزخ اولان هر نذر تنومنده عذاب الیم
مرتاد اولمه قال ابوهریرة فذهب القوم یتراهبون مکانهن حقیقته انظر اندر دموقه
رضی تخصیص اولنورکه یعنی مانع وبقیت انا ورجل بحسب الظاهر اولمه رجل احد
بدء اولمغین کراهة باد اندیچ اما اهل بادیه دن عنزه اولمق تصریح کردی
بعض شراحدر فقتل مرتداً یوم الیمامة شرقی حجاز ده ارض معروفه اسمیدر
معظم بلدانه حجر دیلدیلر یعنی ابوهریره رضی الله عنه بیوردرکه اول مجلسده حاظر اولنلر
فی ذکر بنی حارثه عنها یه اشد فرحا ایدیلرهمان بیوردیلرکه قالدیلر اول دخی وقعه یامامه
وقتلی اولدیغی خالده کشانه تبع زید بن الخطاب اولمشدر بیوردی رواه الطبرانی
عن واقع بن حدیجه رضی الله عنه واعلم مبتدء للفاعل ما ضی علی وزن اکرم وضمیر
خضرتنه راجعدر بالذی علم غیبه ولام مبتدء ایله موصول اولمه مرفوعدر
خفیه غنا بمدلر سرقه استعمال اکثردر خزاً تبع خاء معجمه وزاء ایله جوا
هر اطلاق اولنور من حرز بعود غیر منعرف طائفه معهوده یا علم درکه جد لری
یعود ابن یعقوب علیه السلام نسبیه اولنان قوم عنوه نوجدت فی رجله
نقسم غنایم خیبر وهم عالم مطاع نبوی اوزره منادیان ارفع الصدا ادولخیاط
باولخیط فان الغلول عار وشنار وفار یوم القیمة نداسیله اولوان مسامع اهلها
ضرب مشغله انتباه المکبر اول طلاله برلیسی راحلة الکبرا باریه فنا ولمغین
علامه کتب خانه سرا پرده موسرا لله علیه تطاله دست جرائت ایدوب خرزه
بعودنه تعرض برداشته ایلدیکی اعلام بیوردیلرکه ترکه سی کذا شته اناصیار
تفحص اولندقده مودرهم نیمده فاورزنه مهرهٔ چند اوردی دست بتیج
ایندکلری زید بن خالد الجهنی طریقندن ابوداود نسائی نشیدا لاروایت
اولورلرمی وبالذی غل الشملة نمولدده بناء وقت درکه کلیم صغیر ابوهریره رضی
رضی الله عنه دوا ینکر دهٔ شخصی درکه مدعم نام غلام هنکام مرکات سوزنده
رجل منادع نبوی ارنك سیردهٔ معهوده یا فاطه سی ایدی اثنای محاربه خیبرده بر
نیزه دلدوزه اصابتیله نلم روح انکمکه اصحابدن بعضلری هنیئاً له الجنة تهنیه
سیله لبسجلبابه اولدقلرنده سریر تشابس عالم صلی الله علیه وسلم ایدی
اولنده حالا الشملة کبرد حکرسنان بلدالدر بیوردیلر اصحاب متعجبانه یارسول
سبحان الله دیدکلرنده قبل القسمة برکنی کلیم یاره برداشته دست جسارت
اولدیغنی کما اخبره صلی الله علیه وسلم شعبة اولدیغی وحیث هی ناقه حیی
ضلت وکیف لعلقت بالشجرة بحملها مهما کرحاء بعجمه ایله زمام معناسنه در
رکوب خاصه لری عضبا نام ناقه یدیدن نهان ونقصصها مرتبه اصحاب کرام رواله
اولدقلرنده زید القیب نام منافق خائنا یاران ذوارطعن اولوب محمد غیب دانلق
دعوسنده ایکن ناقه دالله سی هکانندن ذاهب رد ایلیوسرا غازهدیاران اولدیغی اخبار
الوحی ایشاریله معلوم مولنلری اولدقده محل ناقه مکمرة تعیین وبرد رحنه
زمانده کیفیت تعلقی خبر وروب سعال بومنوال اوزره اولدیغی سبب تقویة وخلوص
اسلام زید اولمشدر وبشان کتاب حاطب برابی بلتعة الصحابی البدری الی
اهل مکة برای فتح مکه کفنکوی حرکت سید عالمدر مرتجة کردکونی وذهاب اسلامیلك
اولدیغی حلاله حاطب رضی الله عنه فرستاده خبری سفری منضم مکتوب کوندرنجور
اولوب جمله نسطیر ابندیکه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قد نزه فما البکم واما علی

علی غیرکم فعلیکم الحذر کذا فی الکشاف وسارہ نام رنابعہ دہ سپردہ جسب خواہ ایدوب خطاب
مکتبہ فرستادہ فلمّا بایدی بوسپردہ نوشتہ او حضرتہ وحی ایلہ اعلام او لنوب علی زبیر
ومقداد وعمار رضی اللہ عنہم جنابدینہ تعقیب ایلہ فرمان ایلدکدہ وارای دلحدیبیہ
دہ اکاد وجار ومسکن دہ اخراج ایدوب شکایت ایدوب وجہ کونہ اعتقاد ایدوب
معاذیر خاطلہ اول دستکبر خطاکاران عصاہ علیہ افضل الصلوات الکاملات اجرین تصدیق
وقبول بیوردیلر ویفیضہ عمیر بالتصویر ابی وہب بن خلوف مع صفوان حین سکارہ
وشارطہ علی قتل النبی صلی اللہ علیہ وسلم فلمّا جاء عمیر النبی صلی اللہ علیہ وسلم فاصدا
لقتلہ واطلعہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم علی الامر والسر اسلم صدمات عصاب
بدرینہ حنامندہ عمیر حضی صفوان بی اقتبہ ایلہ حجر کعبہ دہ اول خصرلک فشلینہ زنابجہ
معاهدہ ومشارطہ عهد وکفت ایدوب عمیر صفوالہ بوسر سپستہ بی نظارکسیہ کشی
انجیہ سین دیوب جانب مدینہ خرام وشمشیر سر نیزک دھ ایلہ سیراب ایدوب مسجد
نبویہ الاحۃ شتر ابندکدہ حواجۂ رسیدنہ شناسی علیہ سلام اللہ بودلالتناس عمیر کہ
موقف حضورہ نمثل فرمان واختیارہ کلمہ اسفر باعث نزد دیو پدرسان اولدرہ اوغلم
رهبک خفندہ ثنای حنابنہ کلدم دیدکدہ اول حضرت نسیم شکر باشی ایلہ حجرہ کعبۃ اللہدہ
صفوان ایلہ شدکمر بند پیمان واشطراطبنی یکان بکان عمیرہ تقریر ایلدکدہ شرفیاب اسلام او
لدی صفوان دخی تابہ فتح مکہ کریزان بودہ امان اللہ یا التلامہ داخل خصن اسلام
اولندیر واخبر بالمال الذی ترک عمہ العباس عند ام الفضل لبابہ بنت الحارث
الهلالیۃ بودہ ان تتمہ فقال ما علمہ غیری وغیرها فاسلم رواہ احمد حاکم والبیهقی
عن ابی عباس رضی اللہ عنهما عزای عزای بدرده علم یستدالناس کرفتار پنجہ شیران
اسلامیان اولدقدہ طلب ندا اولنشدی عباس بن مالم بوفردیوا عتذار اخاذ ایلدکدہ
زوجکام الفضل الفضل عندہ ترک وودیعہ شومقدار مال پنجہ اولدی یوام الفضل
یا لتنہ ابقا البکی مالدن بالتمام خبر ایلہ اولحق عباس کزیدہ استکشت تحیر اولوب
اولوب برو زوجہ کتہ بلمزدی دیو حمامۂ صلبل الشان اسلام ایلہ عتر مهربان نسر
افزا اولدی واعلم انہ سیقتل بنفسہ ابی بن خلف ابونا خلفی فریبا بالذات قتل ایدہ
جکلرینی اعلام ایلدی عزای مشترک سرزا خذدہ کردنک زخم ایدوب سرفنام
محلدہ روبراہ ورکہ سعیر اولدیغی بالاده مفصلا کذا ایلدی وفی عتبہ بن ابی لهب انہ
باکلہ کلب اللہ تقدم فی فضل اجابۃ دعاء النبی صلی اللہ علیہ وسلم وعما مصارع اهل
بدر فکان کما قال واقعۂ بدر کہ اندن اقدم صادیدۂ قریشک اول ملحمہ دہ نہ محلدہ
کشتہ اولجغلرینی هذا مصرع فلان وهذا مصرع فلان کلا فی مخزم بیانی ایلہ اصحابہ
اعلام بیوروب تعیین کردہ حضرت اولان مواضع معینہ دن بحاوز وتخلف انبوب اول
محلدہ کشتری بشتہ بعد اذا قلیبہ القذدی وقال فی الحس ان ابتی هذا اطلاق
ابن مجاز در وسید بہ بمعنی الشریف والرئیس لشرف نسبہ وذاتہ وفضلہ علی غیرہ من جهات
شتی وسیصلح اللہ بہ بابرج فی نشیی عطیتین عمرو المسلمین عمیہ جماعتدہ ودر اطراف
باهر الشرفہ منسوب جنود بحتدہ ایلہ جانب معاویہ اولان عسکر حضرت لیہ سا
لار جیل انبیا علیہ اصفی التحایا تریخ انہ اکبر رضی اللہ تعالی عنہ کشا ننده تحقیق بنم فرزند
دلبندم حسن سید وشریفدر حضرت پادشاہ جهاندار امیر جل شانہ اندسیی ایلہ قریبا
ابکی عسکریلہ صلاح پذیر بیورہ دیلر حضرت مرتضی بو نکتہ بی منکتہ بی محتوی نسخہ ای
راحنہ رحلت ابدبحار اهل کوفہ امام حسنہ خلافت ایلہ تعقد بیعت ایدوب راہ صداقتدہ
بذل نقد حیات اتزدی عهد بنی خریق زبان نفاق اکثر لشکردی پیام انتقال ونعی وانتقال

حسن

حسن بحتیی معاویہ بی شامدہ بی ارام ایدوب کوفہ جانبینہ تحریک سمند عزیمت ایکن
حضرت حسن دخی نصیحۃ اداوات حرب وقتال وسپاہ ارسالہ ایلہ استقبال ایدوب
مدائنہ رسیدہ اولدقدہ بی ادبان جمیع العذار عسکر عراق اعقدا بند کمر بیعت عهد ومیثاقہ
لحاق اطوار اظهار اندن مرات تابناک قلب پاکلرینہ اصابت ایدن غبار اکدار بعضی
شروط اوزرہ شاغل بوطائل منازعہ دون نصفیہ لدرون وی ارتکینہ جانبینہ عزم هما
یوب ایلدیلر ولسعد لعلک تخلف بعضرلہ دیو ان مقصد بہ ایلہ لعل کلمۂ عسی حمل ایلہ
ورود انشاد اخت عسی اولمغین خبر بنہ دخول ان جسبان اولوب وتخلف فتح مشناہ
ضم مشناۃ فوقیہ وتشدید لامدہ ای تبقی بعد هذا الزمان دیکدیر سعد بن ابی وقاص
رضی اللہ عنهما بروضها ایلہ ایلدیلر اولوب حان جسد عالم حضرتلرینہ وضعت امرنده
استشارہ انکبی ما مولدرکہ بولدن بویلہ نجلہ زمان معهم وباقی قالہ سوء بشار بیلہ
واجع لسعد صحت باب اولوب الی سلمہ رضی عنہ کذا رعافیت اولدیغی روایت کردہ بخاری ردہ
حتی ینتفع بک اقوام وینتفع بک اخرون تاکی سنکلہ بنجلہ کسنہ لر فائدہ مند دیکران
زیاده بیوردیلر فی الواقع سپہ سالار اسلام اولوب فتوحات جلیلہ موفق
ودست سعرتندہ بلجہ کسنلر فتوحات فرخنیاب اسلام دہ اول سعد اولدی لقع جسمی
مشاهده ابندیلر وکفار بدکردار دخی سیف وقتل واسر ایلہ خوار عظیمہ کرفتار اولدیلر
واخبی بفتل اهل مونہ فتح میم وسکون واو وباهمزہ ایلہ هواحی مشاهده غزوہ
مشهوره اولان موضعدہ اسمیدر لفظ اهل اضافتی برای عهد اولوب استغراق
دکلدر یوم قتلوا وبینهم مسیرۃ شهر اوزیده درج ارای مجلد بخاری اولان غزوہ
ربیع اثار دندر کہ احوال شنایی مونہ ورودندہ بنجلہ ایام مقدم مرکون سلطان
عالم صلی اللہ علیہ وسلم حضرلرینی انجی مرای خلقہ اصحاب ایدی جناب خداوند
ولد غیب شهود جل شانہ جیبی جنابنی واقعہ حالات عزاناہ مطلع بیوروب
اخذ الرایۃ زید فاصیب ثم اخذ جعفر فاصیب ثم اخذ ابن الرواحۃ فاصیب کذالک
معجم بیانیلہ اصحابہ بسط ما جرای عزانہ اسلام بیورد یلر دوهفتہ مرور ندہ
بعلی بی منبئہ عرض تفاصیل حال ایلہ بارکاہ رسالتہ رومال ایلدکدہ قبل تقریر
بعلی ما جرای فوقی معلنی رمز کی بعلی بہ لغبر البدی بعلی دخی یارسول اللہ قسم
بجلال پرور دکارکہ عزاندن ظرف فروکذاشتہ بیورمدیکز الترک صورتی
حالی سطایق مرآت الجلای تنزیر کزدر دی مع هذا بیرالحضرۃ والشهداء
یکماهہ مسافہ وبارخی زیاده بعید ایدی وبیوت النجاشی یومات مقدم
اخبر فعلنہ منعقد دهو بارضہ جمالہ حالیہ وضمیر نجاشی بہ راجع اولوب
یا خود نبی علیہ السلام عالمدر هجرا علیہ تلک بدنجی سالندہ نجاشی اصحمہ
سلک حبش وفات ایدیکی کون حوافیلہ پیام داده اولدی حال انکہ نجاشی
حبشہ ملکی ایدی واخبر فیروز فتح وکسر فا ایلہ علم عجم وغیر منقدر فوزوظفر
فلاح ایلہ ورود علیہ رسولاً من کسری یموت کسری ذالک الیوم فلما حقق فیروز
الفضیۃ اسلم مصنف علیہ الرحمہ تلک نام فیروز ایلہ نقلی مشتهر اولیوب ایلم
مذکور ایلہ صحابیدن برزد موسوم اولدیغی معلوم اعیاندر امام سیوطی
علیہ الرحمہ دلائل بیهقی دن خبر وفوی نقلہ صخته قریب ایکی اعلامدر
یعطیفر دلائلدہ ثبوت فضیلتی بی انکار ایلہ نجلہ وبرزیلر لکن کتاب استیعاب
بده فیروز دیلمی وفوذی محققا وجهایلہ محدثین دن ماوردی فضیلتی
فیروزی وجه ممدوحه اعلام النبوۃ دہ ایرادی مؤید قول مصنف علیہ الرحمہ در

صلکنده

وفی نسخۃ اعلم بالنقل

وفی نسخۃ ام الفضل

وفی نسخۃ کلب من کلاب اللہ

والحاصل کسر پرویز نظر بعندک فیروز نام کسنه سفارتله قدوم ورکاه رسالت پناهه
مشول ایلدکن حضرت خواجه عالم جهان اولیا واجبها علیه السلام آفتاب سنانه
مواله ایلدیلر بو وجهله الماع جنج کوت جواب ببورد یلرکه بن شب حضرت فخار منتقم
جل شانه خسرو پرویز اوزره کندی فرزندی شیرویه بی تسلط ایدوب تکمن منتظار
جنج سیه زاغله پاره پاره ایلدیکی وقت وسائل عنبل خبر ورویه ونتاسفیر صفور
فصه سی تحقیق ایلدکده قوی عظیم اسلامه فائزه فلاح و ظفر اولمشدیرو اخبار بازرگ
الففاری یطریقه کما کان ووجده فی المسجد نائما فقال له کیف بک اذا اخرجت منه
کیف استفهام عن الحال در و بو مقامده حقیقی اوزره کلمه در بلکه کیف طلاق یدیک
اولور قال اسکوت المسجد الحرام قال فاذا اخرجت منه الحدیث ونامه قال لتقع
بالشام ارض المحشر والمنشر وارض الانبیاء فاکون رجلا من اهلها قال فاذا
اخرجوک من الشام قال ارجع الیه فیکون منزلی فکیف بک اذا اخرجوک منه الثالثة
قال آخذ سیفی واقاتل حتی اموت فوکزه صلی الله علیه وسلم بیده وقال اخبرک
ان تفقد فاطوک حتی تملنی واثنت علی ذالک والحاصل ابوذر غفاری رضی الله عنه
حالبندن مدینه منوره یه کلی اولمغه اجبارا بلیوب ربذه یه وقوع بافته نفی بولدیغی
دلیل حضرت ابوذر کا مسجد مدینه ده جواب الوذ مشاره ایدوب بنم طلتم سکا بلمیدر
بو مسجد دن اخراج اولندوغی حالده دیمکدر دیو بیورد یلر ابوذر جوابنده مسجد حرامدن
ساکن اولورم دیدیکی حالده دخی اجلا و سفرک بوکفت و تشدیدن کنایه در
شامه هجرت فندیکی معاویه امور حالیه سنه مداخله سنی امیر المؤمنین عثمان رضی
الله عنه دن التماس ایلمکین مدینه یه دعوت اولنوب زبره نام محله ده اقامتی منا
سب کورلمشدیکی و تعبیشه وحده یعنی مدینه دن خروج ناکی سنده حکمه زبده نام
کوسنه انزواده بالکز جه تعیشی ایدکلرینه اکا اخبار بیوردیکی و مونه وحده تحقیق
کرده بیهقی اوزره سوت ابی ذر قریب اولوب حاضری عدم قدرت تجهیز و تکفینی ایکین
ولاری ایلدیکی بالمه حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم اصحابدن بر جماعت خطاب
ایدوب سبز اولدقری بر صحراده نلم روح ایدوب جماعت مسلمین دن بعضه کسنه نک
جنازینه حاضر اولدیغی بو بیورمشدی شاسنه حاضر خطاب لشدیدیه اولام
دیو تسلیت لحقی حاضر اولدقده اول اشاره بر جماعت محل معهوده کلدکده
ایدوب مجلس ابوذره متوجه ایشدیکی ابوذر انکله خطاب ایدوب انشدکم
الله سبز اولدقده نقیب و امیر اولمدیکز بر یکزده بنی تکفین انکی التماس ایدیکم
دیدیکی پس بر غلام یا عتیم عزل حاضرم اولاک بوردا و ایکی ثوبیله سنی تکفین ایده
رم دیو نفحه ایدوب روح پرفتوح ابوذر اوج علیکنه پرواز ایدوب انلر غسل و تکفین
ایدوب اول مقامده کلیم یزدان کبی دفین حاک پاک ایلدیلر واخبران اسرع از
واجه به لحوقا اطوی لهن بدء نحله طول جود و انعامدر وضع ایله ضد فهر حضرت
سرور کائنات علیه افضل التحیات پیام داده اولدیلی کده کنن و لردن حکمت زوجات
طاهرات دن جمله اللاتی سریعا اولان انعام وصدقاتده ید طولی صاحبه
سیده نکانت زینب اسم کان ضبر دکه علی ما ذکره به راجع اولور و زینب
خبر کان لطول یدها بالصدقة امدی طول ید استعاره در تخییلیه وطول
لازمی استعمالی ایله که ایصالی انعامدر و بجاز مرسل اولمق دخی موجه اولور
یا خود ید استعاره مصرحه وطول ترشیح اولمله یا کنایه اولمسی محتملدر رواه مسلم
عن عایشه رضی الله عنها اخبر بنتل الحبیب بالصاد فتح طاء مهمله وتشدید فاء ایله

ناحیه

ویون وحده
تسلم

ناحیه کوزه ده برجای دهشت فراوان واخرجه تربه وقال فیها مفجعة فتح
وکسر جیمله ای مصرعه اذ یقتل غیره مذکوره ده حضرت سبط مکرم حسین مظلوم
رضی الله عنه شهد هنا ولد بغیبه ای اولورکه اصل مضجع شمله محل اقصی عبدر
والحاصل جناب روح قدسی علیه السلام اشیانه عنقای اوج رسالت علیه
اجمل التحیه ده مکین ایکن طفل اداه نبوته حسین عالیجهت داخل مجلس همایون
اولوب اخبر وحی کشوف استاد اسرار ابدوب سنقتله انمنک کلام حکمت پیرامن
وابلاغ وارض عراقدن طفه اشارت برله برکوزه خاکی اخذ ایدوب اذا انماشرق الخبر
کربلا بر کرب وبلا ده اول امامک شهادتی خبر صفای منا فی دکلدیر زیرا ناحیه طفه
محل کربلا یی متضمنه دیو وقال فی زید بن صوحان ضم صاد مهمله وسکون واو وحاء
مهمله والف ونون ایله صحابیدن معدوددر ومواجهده سلمان رضی الله عنهما جنابلرینه
بعضلر نابجا دیوبشارت یصفیه عضو منه الجنة ولفظ حدیثدن مرسنده ان بعضکم
الجرجل سیفه بعض اعضائه الجنة فلینظر الی زید بن صوحان ومعنای بیت یا
خفیفة تقدمی اولدر حق تبارک وتعالی اول عضوی جنتده حفظ ایدوب شهید
اولدقده بقیه اعضاسی اکا توصله قادیردیو یا خود اولا فی سبیل الله عضوی قطع
اولنوب بعدا کتدوده کنا بشهید اولدن کنایه اولمله فقطعت یده فقال راست
ذهبی اوزره یزید غلمان زیدک دست چپی ایدی فی الجهاد وقعه لها ولذا اولمقدر
وبیدا حاصلی زید بن صوحان شانلرینه بیورد یلرکه بهشته وصول ودخولده
الکبری عضوی بدنی سبق وتقدم ایدوکی واقع رغماری دلسی چپی قطع اولندیغی
وکان فی الذین کانوا معه علی جرابها لمد والقصر والتذکیر والتانیث والصرف ومنعه
مکه مکرمه یه اوچ میل قریب اسم جبل معروف ابنت فاعلیک بنی وصدیق وشهید
وفی نسخة باو فالموضعین فهی للتنویع تفصیل خبر مذکور فصل ومثل هذا فی سا
ترالجملات اخبارندن کذلک ایلدی فقتل علی وعمر وعثمان کذا فی النسخ تقدم علی
رضی الله عنه شاید صرح خبرایله ثبوتا وروایه منشا اندن عبد الرحمان بن ملجم
نام حیله کار غدار ناهنجار اندن جرعه کشی جام شهادت وفاروق اعظم
رضی الله عنه ابولؤلؤ فیروز نام تبعی ایله مقتول وجناب امام عثمان رضی الله عنه
المنان یوم الدار وقعه سنده جرح وقتل اولندی وطلحه بوجمله دن ایدی
نبرایله وفات ایلدی والزبیر وقعه جمل رجوعنده وادی السباع نام محلده خواب
الوده ایکن ابن جرموز نامدیکارک سریعه غدری سر برده قلندی وطلحه بناء
مجهول ایله سعد بن ابی وقاص ایله وجمع وصلت ایله الشهادة سبب الراحة
قال النساخ ابی اصابه طاعون وهو ظاهر وفاته لکما سلم رواه مسلم وغیره وقال
لسرافة ضم سین وفتح راایله کروزعمرة علیه ده طرف فریشدن اول همایون اوج
رسالتی صلی الله علیه وسلم مستوجب وتعقیب النبی اولوب ساحة قوالهم فرش محل
سبی مشاهده اتخذ ایله رفع ایکشت ایمانه ایلدی کیف بک اذا البثت سوارک
کسری ضم وکسر سین مهمله ایله منتهی سلسله الآن نسوانه مختصه حلی دیرکه
ابریشم دیبلور ولبس بو مقامده وضع فی الید واولور وکسری ایله عهد
اسلامی ادراک ایلدی شهر یارعجم واولور فلما الی بهما العرانی صیغة مجهول
ایله اوصلا معنا سین منضمتی اولغت لفظا عوامله نقدیره اولندی
البسهما ایاه وقال عمر رضی الله عنه الحمد لله الذی سلبهما کسری ای من ید
کسری والبسهما سراقة سلطان عالم صلی الله علیه وسلم حال سرا ندن تجسم

وسلم وارعقبا به لشرفلي خبري رهشت فراسي اهل مكه رسيده اولديغي روز
فيامت نشاندن جناب صديقك صديقك صديقك فائم وخطبه خوان اولديغي ساعتده
مكه دن اول مقامده لعان قيام فاهل مكه خطبه صديقك ماندي سهيل خوش
لهجه خطبه برلهجه ايله مسيلمه دن خوارزه تشبيت و دبدبه نصرندي محمد الطلاي
تثبيت برله نفوذ ايلديي وخضرت صديقك خطبه اجرا زمانده هر مكان بعيد محمدك
قبر محمد صلى الله عليه وسلم قدمات هر من كان يعبد الله فان الله حي لا يموت كلماتي
ايديي وسهيلك خطبه سي من كان محمد الله فان محمد قدمات والله حي لا يموت
كتناري حكمت نصايه ايديي بولندن اقدم سهيل هنوز نور الاسلام ايله درخشان
اولديغي غرايب بدره اسيرا ولوب حضور مصر ايله رسالت ترويش احضار او
لندقده عمر رضي الله عنه لبجنيان اولدكجا يا رسول الله سهيل خطابي فريشدت
رمفوق كسنه در اجازت بيور بلورلسه قنايا ي مغلبيني برمكنده ايدمكه بولدالاشراي
الدلاي الله فصاحتنه فدر نياب اوليه ديدكده عسى ان يقوم مقاما كلام معجزه
پيا صيله ناطقه برمال اولمشر ايديي رواه البيهقي والحاكم عن الحسن بن محمد وسلكا
وقال خالد حيد وجهله لاكبد در ضم هزه وفتح كاف ومشاة تحتيه وكسر دال مهمله
وبا ابله مصغر در صاحب رومة الجندل اكيدر بن عبد الملك الكندي النصراني
انكدكجده بصبد البقر حضرت رسول كبريا صلى الله عليه وسلم خالد بن الوليد
سيف الله ذو رشوكتي نوسوار ايله صاحب رومه اكيدره ارسال ونوجهه كبورد
قدرتي يا خالد اكيدر ي بغره وطشرسكا ايدركن اكا روجاج اولاسين كوشواره
معجزه ناسيله بناكوشي سامعه خالدي تربيه بيورويب في الحقيقه مسئول مقرر
اوزره مصادفه ايبوب اسيرا يديي بولغم واپر مشده اكيدري صحابيدن تعداد
ايدلوب بعضلري اولا اسلامي و بعضلري ارتدادي نقل ايدرلر والله اعلم رواه ابن
اسحق والبيهقي فوجدت هذه الامور كلها في حياته وبعد موته فصل
مذكوره بيورلان جواهر اثاريك كليسي بعد ما اخبر بها حيات وموت حضرتدن
صكره مشاهده وموجوده اولديغي وقوع بافته نفين درركما قال صلى الله عليه وسلم
الى ما اخبر به مطابقة لخبره ومماثلة له من جلسائه من اسراره وبواطنهيم
واطلاع عليه صما اخبر به اوزره عطف اولور من اسرار المنافقين وكفرهم وتوهم
فيه ومحو المؤمنين من اسرار المنافقين اوزره معطوف قدير حتى انه كان بعضهم
ليقول لصاحبه اسكت فوالله لو لم يكن عنده من يخبره لاخبرته حجارة البطحاء
يعني سترس سبيله ارباب نفاق وظاهر اظهار ايله دلالت نده بولنمان ايدكلري
شركي وشان نبوة وحق مؤخذ برده كوبا اولدقدي افاويل وتراهاتلرنده
اصحاب كرامته اخبار بيورديغي احوالي واقعه مطابق ظهور ايدردي
حتى بعض منافقين معصوبي اولان بدفرجي اولان حق رسالتده خلاف
كلماته اغاز ايتدكده سكوتيله امر ايدوب خاموشي باشي قسم مخالفوعالم كه
محمد يا مزه ملك وجاندن برمخبر اولسنه بيله عصاء ارض يطحا كندوه قبيل
وقالون بالجمله پيام رسي اولور ديرايدي رفرده كلك فتاوندركه مكه
محترقه اولنديغي روز فيروزده حضرت شاه قرشي نژاده صلى الله عليه وسلم
والله الاجلاد بلال حبشي خوش خوان وپاك نهاد ظهر كعبة الله ده اذان
وبر مكه فرمان ايبوب امما ابو سفيان وعتاب بن اسيد وحارث بن هشام
فتاء حمده انكنت حيرت بردهن چالسيچ ابدبلر عتاب بارالله خطاب ايدوب

وفي رواية معوا طنطم الجاهلية وفواصلها
وفواصل التلمساني ومواصلتهم
لعل الفارجي

وفاسمه
يقبل

متطهق اداابله استجار بيوروب كسري عجم بلركلريي دست پراورده غلمت ونلبس
ايديكي حالده نيچه سكه بيورمشلر ايديي چون غدايم كسري خضرت فاروق اعظمله
ايصال اولندقده كس سوالريني تحقيقا كما اخبر به الرسول عليه السلام وايت سراقه
نعاد ايليوب حمدي اول مالك الملك حضرتيه شايان در كه كلام رسول الله صحيح لقديق
بيوروب دست كسريدن و احاي امتندن بريدي مثقش سراقيه كشف واعلام
ايديي ديديي كفتار معجز رفتاري لسيد الابرار تحقيقا نيچه دست سراقيه وضع وايلس
استحوالدن هدوده وكلديرو قال نبي صدينه بين رجله وجبل دجل فتح و
كسر دال مهملتين عراقده نهر مشهور عظمدر وجبل مصغري جله بودخي اردبيل
شيرين بابك خفقه واجرا ايتديكي نهر اهواز عظمدر ومخرجي اصفاندر وبعضلر
نهر جله دن منشعب حلج ويرديمشلر وقطربل ضم قاف وسكون طا وفتح را
وبا موحده وتشديد لامي قديم سلم موضعدر والعراة فتح صاد مهمله وراء مخففتين
والنوهاايله بنه عراقده ناحيه جوي بعضي نسخده صاريدي ها ايله بدلا محمدت
هرات اولمغي روايت ايتديلر نجنبي البهاء ائي فاعل يجنبها الارض يجبى بها يعني
ايكي نهر عظيم مياه سندن وقطربلي وصراط بينده پرده عظيمه يمنا اولوركه حرائق روحي
زمين اول نهر جلب وجمع اولوركه وكثرة طعامها لسندن نانمي مستحق خسف اولور
يعني بغداد وفيه لغات تقدم الكلام عليها بناكرده منصور القياسي اولان كرسيوها
لك دون باج وخراج بغداد بهشت ابادجهايت اولوردي اما اوحسن هنوز تمام
هم تدن بيك بوز فرق يديي ساني دركه نهاي دركه ظهور انمشدير وسيطهر وكما
اخبره رواه ابو نعيم في الدلائل والخطيب في تاريخه اقا اهام ذهبي مبتدا دن راوي
حديث عماري سيق زجمله سندي نزاروي صحت وقبول ايمبوب انكه منكر جدكلا ميل
نصريح انمشدير وقال سكون في هذه الامة رجل يقال له الوليد هو شر لهذه الامة
من فرعون لقومه رواه احمد والبيهقي من مرسل عن سعيد بن المسيب لقوله حضرت
نبي فخرم صلى الله عليه وسلم بيورديكه لوامة ايجره فريقا برتخصوصيدا اولوركه ولد
اسمعيله بنام قيدارك فرعون قومنه اولان شر وضبر تدن الك لوامة شر
برتر اولور بيورديكه مدى سفياني بني امية دن وليد بن عبد الملك وبا انك
برادر زاده سي وليد بن يزيد فاسق اولمغي تحقيق ايتديلر نام فرعون بني عون
وليد بن ريان اولمغين وفرعون هذه الامة دخي وليد اولدوعندنده عبارتده حسن
معنى ظاهر در لكن ابن جوزي ابو خديجة موضوع عبتكي نقل ايلمكدن وقال الا قوم
الساعة حتى يقتل وليدان دعواهما واحدة يعني اوان قيامت قريب اولنجه ناكهان
طائفتان يكديكرله مقاتله ايدجكلرنده هردوطائفه ندعواليي بردركه ديرلر اسلام
دعواسيدر جناب صفدر محارب كرم الله وجهه خضر نلريله معاويه بينده اشارة
باشي اولان اشوب حرب صفين اولدوعنده ابشارندر رواه الشيخان وقال الحربي
سهيل بن عمرو بن عبدي شمس العامري قريش عسى ان يقوم مقاما محمودا لنفا
عسى كلام حق وزبان پيغمبر مصدقدن ظهور ايتدكده تحقيق ايجون اولور بترك
باعم فكان كذالك يعني عمر بن الخطاب رضي الله عنه سهيل بن عمر خضرتده
خطاب بيورلوب ابن عمرو مدام خطبه ده فيا في حالنده سني مسدوانسي قريبا تحقيقدر
بيوروب اوخيدن بيا و داده اولدقدي كبي وقوع بافته تحقيق بولديي قيام يكنه
مقام ابو بكر بوم بلنهم موت النبي صلى الله عليه وسلم وخطبيهم بنحو خطبته
وتبتهم وقوي بصائرهم روح جسد كوتبرد وعبد حبات الدارين صلى الله عليه

وسلم

ابدوب ولقد اكرم الله اسيد اذلم يرهذا اليوم دبوب خارث دخ اما
وجده محمدا مؤذنا غيره هذا الغراب الاسود ربوتر هاله اغارا ابند كلر نده
ابوسفيان اكى بن بنت شند ايله شان محمد حرف الدار اولورسم بوحصباء حرم اكا
تقبر فطهير خبر ويرلو ديدكده حضرت سرور شناسى عالم صلى الله عليه وسلم مهر عالم
ناب كبى اول سياه دلان اوزره طلوع ايبيوب علمت الذى قلتم دبوب خرف حرف بيان
كفت وشنيد اولد قلرى دم خارث عتاب رفع الكشت شهادت اسلام ايله بيان
واعلامه جزل لها خبر به اوزره معطوف در وهو مصدره فاعليته اضافتى بايله در كه
مفعولى محذوف در اى اعلامه الناس بصفة التى لاجله الذى لاجله به ليبد بى الاعظم
وكونه فى مسقط ضم وكسر ميمله شائع ومشاطة بضم الميم مايسقط من الشعر فى حق
بفتح الميم وتشديد فايله وعاء الطلع طلع نخلك زكره والنخل منه ذكر وانثى نخل بشرها
المعروف وانه بفتح الهمزه خبر سره راجعدره التى فى بيكرردان مثال مجلة مفتوحه ورا
ساكنه ايله فعلات مدينة منوره بنى زنديق قبيله سنده واقع چاه هولناكدر فكان
كما كان قال ووجد على تلك الصفة يعنى يهود بنى زعورزدن ليبد بى الاعظم
اول حضرت سوايندكى ريشته نك وصفى اصحاب اعلام وسحر مذكور اخر مانون
اول ظهور ايدن مسيلمه طرفندن رسالته وجمند شعرايله اولديغى وجاه دروغ
نه ايله حتله قلندى بفتحتين اخبار ايبيوب اول مدسوس صفة مذكوره اوزره
يوكشدره خبر معهود احياء موتى فصلنده وروايلدى واعلامه فرشتا
بكل الارضية فتوحات ايله ورق اشجار دن تكون ايدن دوده مانى محمد
صحبتنده ايدنلر اى عهد اولوره التى تظاهروا بها على بنى هاشم
وهم نخذ من قريش وقطعوها رحمهم رحم فى الاصل مقوله ولد بعدذا واسنده
استعمال اولندى وانها اى واعلامه انها ابقت فيها كل اسم لله فوجدوها
كما قال حاصل كلام كفار قريشك موكول جبلتلرى اولان تعصب جاهليتلرى
اوزره شيرازه صلة رحم بربرحمى زايله بنو هاشم ايله ميانلرنده موجود حبل ونغبة
الفتحة وتشديد الفا فيصل بيرا وبيتلرنده هواره معنوحه اولان كليد فرانت ورحمه ختم مدا
فوقه اورمق اوزره فعهد لى مشعل برعهد نامه نسبيله موسوم حرم الله وجه تعليق
انذار ايدى حشرات ارضى ديدكلرى اول صحيفه فاطمة الرحمى اكل ايدكى قريشه
اول خصوصده اعلام اى مسئوال محرر اوزره مشاهده ايدبلره ووصفه كفار قريش بيت
المقدس بيت مفعول وصفى حيث كذبوه فى خبر الاسرا ونعته اياتنه من عرائه
لغت ووصفى معناده منفذ ربانى در متشنا بيهما لتغيير اولندى واعلامهم بعبر التى
مرعليها فى طريقه واثنارهم بوقت وصول بعنى معراج برايتماع خبر نده كفار
قريشى اول حضرتى دروغه اسناد لرى افنا اسندى قدس شريفى انلره وصفى وفى الحقيقه
مسجد اقصى يه وافق وعارف اولانلر نعتى ايله قريشه تعريف بيور مدرى وبالسعادة
والاقبال اسرا دن نوجهر نده اشتاجراهده وروايلد كلرى فاقله دزار دزجائر قريشى
ومكه مكرمه وصولنى روز وساعاتى ايله اعلام وبيان بيور مليدر كه مبالاده منقل
وشرح مسنى فى مرور اتمشدر فكان ذلك كله كما قال الى ما اخبر به هو لحوادث التى
تكون فى المستقبل ولم تات بعد منبئ على الفتح هنوز عقبه اخبار وقوع بافتاده اولوب
بعد زمان ظهور ايدجك امور دركه بعضلرى مقدما بى ظاهر وبعضى هنوز نابيد
فاذا جاء الايمان نجى ومنها ما ظهرت مقدماته يكسل الدال اى علاماته المتقدمة عليه
كقوله صلى الله عليه وسلم كما رواه ابو داود فى سننه عجاف بفتح العين كغراب هبتدا بيت

المقدس

بيت المقدس خراب خبر يثرب لا ينصرف لا ينصرف اسم مدينة منوره وخراب يثرب
مبتدا ومخوف ومعطوف خروج الطاء فتح ميم وسكون لام وحا مهمله ايله موضع
فتاده ومعركه ونفس حرب معناسيله ولديغى لها به ده براعه كذا راى الاثيرى
درايى اشتبك ودخل بعضه فى بعض كالسعادة والحية باطور محمد ذكره تقتلهم
وادد دركه احكام يوحمد اسم كتاب الدر مناخرزاولره حاصلى اخر زمانده ظهور
يانمه اولنه جزء هوج وقتيوه والام ونحن در وخروج الملحمة فتح القسطنطنية
بعض نسخه ده محل معرف واو بعد النون قائمة باى مشدده ومخففنه ايله فائدة وبار
الكثرة اولان مدينة عظيمه دركه مانيس اسمى لسبت اولندى حالا انقطاعه بايازو
مبتدا الكبرى بعنى قرل الحامر وقبهاست لغات بضم القاف وفتح الطاء الاولى وضم
الثاء مع تخفيف الباء الاخيره وتشديدها وحذفها قال الشهاب الخفاجى وهى المستمات
برومية ولذا اختلف هل نخت هذا ام لا فقيل فتحت فى زمن الخلفا وهو الاصح انها تفتح
فى اخر الزمان قبل خروج المهدى وهو الذى صححه المقدسى فى كتاب الدر او نعيم
فى التسع التى لا تسمى الاسم فانه سمى بها مدن متعدده والمذكور فى هذه الحديث كلها
يكون اذا فى يا نزول عيسى عليه السلام من اشرات الساعات وايات حلولها
من الحوادث قولى اوزره معطوف در واشراط جمع الشرط بفتحتين بمعنى العلامة وهى
والاية بمعنى وذكر النشر والحشر والنشر للميت اى يحيى فيقوم من قبره وحشر ناسى مبدا
بحشر سوق واخيارا لابرار جمع بر وبار والفجار جمع فاجر وهو الناس المجاهر بالمعا
صى اى مما اخبر به صلى الله عليه وسلم من المغيبات ما ورد فى الحديث فى اخباره عن حالها
وبجازاتهم والجنة والنار احوال بهشت واعمال دوزخ وعرصات القيمة جمع عرصه الترابنا
دنده خالى هر جاى فراخ ونخسب باتا ايله وسكون بين محمد ايله مبتدا هذا الفصل
ان يكون دبوا نك جمله خبر مبتدا صفرده يشتمل على اجزاء وحده يعنى بو فصل مجرد اصل
غير انواع واقوال كل بباب ايله منفرد در مى بينما هان بركتاب مدون ومستقل
اولمقله شايان وشرا وارد ومصنف عليه الرحمة افراد بالتاليف بيور مدينه
اعتبار كوله بيور مكه وفيا اشهنا اليه من نكت الاحاديث التى ذكرناها كيا
به مؤخر مبتدا واكثر نيوما فى الصحيح وعند الائمة فصلهم من عصى الله تعالى
له صلى الله عليه وسلم من الناس وكتابته من اتاه بقول واعب اعتصام
منه بالشر ودعصمت ابنيا صفاى جوهر وفضائل جسميه ونفسيه وتثبيت اقدام
ونصرت وحفظ قلوب واتزال سكينت ايله تخصيص فلتد بيور لدى نوفيق وموهبت
رب عز در بومنامده ابتاع مغفرت وشمانلدن حفظ واولديغى وكفايته
من اذاه فولندن مستفاد در روس ما يشغل الانس والجنة اولور قال الله
تعالى والله يعصمك من الناس اى يمنعك عنهم ويكفيك عنهم وقال تعالى
واصبر لحكم ربك فانك باعيننا فرمان عزت اجباى رسالته تخ ايله عبر عنه
صدابنه فى ده موفى مصون سك بيوردى عاسنعار لغير اللفظ اوجمعها
جميع قاله وقال ابن الله بكاوعبده استفهام انكارى منى نفى ونفى النفى اثبات
اولوب ابلغ وجاوزه كفايته التهى تقريرها هر در فبدان معناه بكافى محمدا صلى الله
برايعصمه والمعبر عبده اولديغى واردكلدر ديندى اعداى المشركين بعض
خداى متعال عبد خاصى وبنده براختصاص مصطفى عليه السلام كيد
دشمانلدن بوحال خفظنه كافيدر وقبل غير هذا ايه جليل تفسير نده ويا
مولانا جمع بندكانى رزنينه كافيل وكافيدر وبكلاه تعبير ايدبلر وموجده قراءة

صفة ما بنها

فتح قسطنطنية يعنى رومية الكبرى قول الى

وكفايته

الكسائی ایس اللہ بکاف عبادہ بصیغۃ الجمع وقال انا لفینا المستھزئین استھذا بھم
وبسبیل التحذیر تحکم درواد فریشدت بر فاج لفرسخ مقدرکہ ذکری سبق ابندی
وقال والذی یمکر بک الذین کفروا الایۃ تقدم معناھا ومکر حذاع حیلہ فمعنا سینہ اوثق
لفین خفی سبحانہ وتعالی بہ علی طریق المشاکلۃ مجازا وصنی اولنورہ اخبرنا القاضی الشہید
ابو علی الصدفی بقراءتی علیہ لا بالاجازۃ والفقیہ الحافظ ابو بکر محمد بن عبد اللہ
الحفاوی فتح میم وغین معجمہ وفا ایلہ صبی من ھمدان قاضی ابو بکر بن محمد عبد اللہ العربی
فی سنۃ ثلث واربعین وخمسمائۃ فاس وشبقۃ حیاتی امضاء حقا لقلم ایلہ امضا ولکنہ
قال اخبرنا ابو الحسین الصیرفی مبارک بن عبد الجبار قال نا ابو علی البغدادی نا ابو علی
السنجی کسر سین مھملہ ونون وجیم ایلہ قریۃ بمرو نا ابو العباس المروزی محمد بن
احمد راوی ترمذی نا ابو عیسی الحافظ ابن سورۃ صاحب السنن نا عبد بن حمید
بلا اضافۃ لعبد نا مسلم بن ابراھیم ابو عمرو الحافظ مسلم الازدی اسم ونسبی نا بحذف متوجہ
ھشت بھشت جاودانی اولندہ الحارث بن عبید ابو قدامۃ الایادی البصری عن سعید
الجرمی ضم جیم وفتح را ایلہ عن عبد اللہ بن شقیق العقیلی کبارنا تابعین دندہ
بوز وبابو سکردہ عازم سرایستان جنان اولندہ عن عایشۃ رضی اللہ عنہا قالت
کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یحرس بصیغۃ المجہول یغنی لحاجۃ فانزل سما
تندن طلوع ابتدکدہ اول ماہ منوریہ ھالہ وایا اصحاب مکرمت وثار حولندہ
قزل ایلبوک حرانت اولنوردی حتی نزلت ھذہ الایۃ واللہ یعصمک من الناس
ایۃ شریفہ درج سورۃ مائدہ منذ بح اولمغین امدہ لیدرہ بعصر مکیدہ در دیمکدر
عبد الانبیاء عصمت دعاء جواز وعدمنہ علی اختلاف انشاء اما جوازی مرجع اولور
فاخرج رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم من القبۃ ضم قاف وتشدید موحدہ ایلہ جمعہ
وحرکہ وبنادن ھی رفع اولان شبہ دبرلن من وقب اذا علی والاشکل کرا اورہ
مسدد براولان کندو معنا بنہ قبہ دکلدرہ فقال یا ایھا الناس انصرفوا فقد عصمنی
ربی عز وجل یعنی سر سعد نمندہ خیمہ لرندہ بیرون قلوب حراسنہ خطاب بیورمش
دیمکدر بہ بنا عند کردہ لی محارست اولنمق ضد وندہ جلیم ھوارہ وقایۃ الحفظ صدا بنہ ھی
ایلہ بی حفظ ایلدی دیدیلرہ وروی النبی صلی اللہ علیہ وسلم کان اذا نزل منزلا اخذ
لہ اصحاب شجرہ یعنی لحتھا من قال یقیل فیلولۃ اذا نزل فی وقت القائلہ وھی الظھیرۃ
فاتاہ الفاء وتصیبہ اعرابی فاخترط سیفہ فی الاصل اخراط فیب دن ورفی فشری
الماء ور وسیفدن بنالی اذا لہ دہ تشبہ فلندی ثم قال لہ لصحبی بمعنی الذی
استعمالی کثیردر من بعدک منی فقال اللہ ای اللہ حمانی فارعدت بعضی نسخہ دہ
ھذا مفھومہ وبنای مجھول اولرہ منتبہ اولرہ ای اصابتہ رعدت بکسر الراء وفتحھا
اھتزاز ولرزیش بدالاعرابی وسقط سیفہ وضرب برأسہ الشجرۃ حتی سالہ دماغہ
والحاصل بدر منیر رسالت صلی اللہ علیہ وسلم برمنزلہ سد ندلہ نزول اجلا بیورد قدہ
الجم اساخذ متفق علیہ لرندہ لسیا واولان صحابی کرام اول خرفت انکابی جلسہ
استراحت وقیلولہ بیورملری ایجون بردرخت سایہ دار ندارک واختیار ایدیلرہ
پس پای وختی برمدت براحت وخواب تشریف بیورد قلرندہ اتفاقا بردوی
بی باک ما ننده رزد چالاک پانھادہ دائرہ قرب اولوب اول سعادتہ عنبر بار شفاعت
علیہ النجیۃ اولرہ حوالہ برف شمشیر برہنہ بلندکم منع وخلاص ایدہ رکیمسہ قدرتی
اولدقدہ سلطان ھر دوسرا صلی اللہ علیہ وسلم اللہ تعالی جوابلہ وقایۃ حمایت حفظ
اعتصام ایلدکلری حالدہ دست اعرابی لرزان اولوب تیغی زمینہ فتادہ اولدیغی وکاسلہ

ردی عن ابی الطفیل وبزید ابی الشعثاء العقل الفارسی

وفی نسخۃ واتاھا تعلی الفارسی

وفی نسخۃ اعقوبہ تعلی الفارسی

وفی نسخۃ فاخترط سیفہ تعلی الفارسی

وروی فدعث بفتال مجوہ تعلی الفارسی

وروی فدعث فارعدت تعلی الفارسی

وفاصل الدبر وسقط السیف من یدہ تعلی الفارسی

بیری شکنت ودماغی سیلان ایدیجک سر شکنت مداریس ضرب بی اصول اولرق ضربت نطع الید
قلت الباء جانب کبریاء واللہ یعصمک من الناس کرہ نسبت بحتی شر نزول
اولندیر وقد روینا ھذہ الزیادۃ فی الصحیح فحینئذ بدوی خبر صحیح وباصحیح بھا
برحدہ روایت اولنسوب وان عورث ضم عین المھملۃ وواو وراء مھملہ ھنرحہ ایلہ
مضبوط وبعضی نسخہ دہ صیغۃ تصغیر ایلہ عویرث وانعدر بن الحارث ھذہ القصۃ
وان النبی صلی اللہ علیہ وسلم عفا عنہ فرجع الی قومہ وقال جئتکم من عند خیر الناس
عورث زی اور وانار ایلہ موسومہ غزالی دن روایہ سیرونان بن تغلبہ وبنی محاربدن
عورث نام کمسنہ متربص کمین قرصتا ولوب فضلہ نادرہ وبرابر حسار انشدی خفرت
والصفح الجمیل علیہ صلوات الخلیل الکبیر مندلک عفوا بیوب مجمع قومینہ راھورنا
سلم خبر لوسی جابندن قالت کسب ایدکلدیم دیدی وقد حانی شیخ کثیر دہ نانا
نبث ایلہ حکیت واقعدہ زبرا مضاف مضاف الیہ در نانبث کسب ایدہ مثل ھذا الحکایۃ
انما ھاجرت لہ صلی اللہ علیہ وسلم یوم بدر وقد انذر من اصحابہ یوجہ ضہ یزدجال
اولور ای منزلہ عنھم لقضاء حاجتہ کنایہ دی البراز فتبعہ رجل ھی المنا
فقین وذکی مثلہ بالنصب مفعول ذکر مسلسیق ومی بمعنک منی قولینلہ فمالک ذکر
ایلیوب عزوہ بدر کراہ وقوعی محکی ودر وقد روی انہ قع لہ مثلھا
ھذہ الحکایۃ اروی الواقعۃ فی غطفان غیر نجدہ وطاد ومحلہ
ایلہ قبیلہ مشھور ذکرہ ھمزہ علیہ دن ینبع ماہ کنارندہ دورینی نازل
الکرہ حیدان ونا ایلہ غا اولقدیری بدی اوھمزہ ومیم مفتوحتین
وا ایلہ اراضی بخدوی برموضع اسمی اولدینی نبوت بافتہ فضاء
بقیع غرقد غطفان وانا رفوا ایلہ بنا مدر مع رجل متعلق بوقع ھمہ
وعشور ضم ال وسکون مھملہ ومثلثہ وواو وراء ایلہ بوزان یھلول علم
ذکرہ اسم حوض صغیر دن مفعول در بن الحارث وان الرجل اسلم فلما رجع
الی قومہ الذین اغزوہ بہ وکان سیدھم واستجھھم نا ایلہ جوابی ما بینہ
جملۃ معترضہ در قالوا لہ جواب لنا ایی ما کنت تقول وقد ملکتک
فقال انی نظرت الی رجل ابیض طویل دفع فی صدری فوقعت لظھری
وسقط السیف فوقعت انہ ملک بفتح اللام واسلمت جابر بن عبد اللہ رضی
اللہ عنھما روایت کردہ ابن اسحق علیہ الرحمہ ذکرہ غزوہ عطفانہ اول خضرت
بمکسنہ ایلہ واقعہ وقومہ وقوع بانمشہ ذکرہ نانی دعثور ایدیجی چون چری
ماجری صدوریندہ اول کمسنہ صفای قلب ایلہ بنام وھانی مقرنشیر برکلہ
شھادت ایلیوب دعثوری بوادامہ اغرابدت قومینہ وصولدہ چونکہ
قومنک سید وکبیری ایدیجی اکا خطاب ابدوب دیدیکہ یا دعثور فنی
بشان تصدی اولان کنفوکولریدہ تندی وشنا خصم خفتہ بی سلاحہ تیغ انتقام
انشکن برندہ مبارکونہ نکوت اولنہ جھتلہ عارض اولدی دیدکلرینہ دیرد
سیفدروی بلندقد کمسنہ مشاھدہ ایدوب برہشت دستلہ ارقم اوزرہ
یعنوب بنی کوی میدانہ مذلت ایلدیجی تیغ دستمدن ساقط اولوب ھلدکہ
برفرشتہ اسمانی دن بحمد اللہ بشارۃ ضبریہ ژنک شبرکدت نصیبہ وقبول
نتشی اسلام ایلہ تحلیلہ ایلدیم دیدیجی فیل وفیہ نزلت یا ایھا الذین امنوا
اذکروا نعمۃ اللہ علیکم اذ ھمّ قوم ان یبسطوا الیکم ایدیھم الایۃ عنکم بوبارہ
ھنت خبری بوبخلدہ مرسلہ نزول اولدینی مرویدر وفی روایۃ الخطابی حمید

الخطب اول سروري سنود سير عليه الصلوة والسلام جنابدين قصد اجرا ايله
دهكذا اربنيله درخت برخاردنهاره ابدردي سيد الابرار او عضاة خارا نوده
وبك دمير اولديغي حالده بادصبا وار رفتار وكذا رشي بيورولي ابدي خضرت
پادشاه جليل عز وعلى جناب خليل عليه السلام ه نارنمرودي برد وسلاما قيلدغي
يحيى كبي حبيبلرنه صلى الله عليه وسلم درخت برخاري ريك ثم انسى غيره بعيددر
زوجه ابي لهب سليطه بدكاردك اول بركن بيدن بتير وعقل صاوي عش خضرتنه
اثارة ايتمه حالتي چوري وجناسي بو وجهله رونما اولمغين حمالت الحطب لقبيله
سرلشنه باعث وسبب اولدي ديمكدر وذكر ابن اسحق عنهما ايام اهل التير
والابرار محمد بن اسحق بن يسار رحمه الله الما يلغها نزول نبت يدي ابي لهب
وذكرها الله مع زوجها من الرجم ها في السورة بيانلر وذكرها مصدر وقوع
ونزول اوزره معطوفدر انت رسول الله صلى الله عليه وسلم وهو جالس
في المجد ومعه ابو بكر رضي الله عنه وعلى يدها حجر
كس فاوسكون ها وزا ايله برقبضه سنك پاره يا مطلقا حجاره موحجارة
فهربي بيان اولوره فلما وقفت عليهما لم تر الا ابا بكر وحدها الله ببصرها
عن نبيه صلى الله عليه وسلم فقالت يا ابا بكر ابن صاحبك فقد بلغني انه يهجوني
حفيظة او مجاز مجهو بخوشعر مخصوص دكلدر والله لو وجدته لضربت بهذا
الفهر فاه تخصيص ذكر فم محل نطق اولديغندن در اهام بيمعنى اسم ابن ابي
بكر رضي الله عنهما طريقندن برفع كشاي روايت اولندغي اسما بن اسحق رحمة
الله نقل بيورركه لما نزلت ابي وحمالة الحطب اولان سورة نبت نزولي وصف
سبحانه وتعالى غيرة لحبيبه صلى الله عليه وسلم آيات بذرات فرما سيله مذمومه تلوى
ذكري فرع سامعه سلسلة مسفور ايلدكي اول وكن دائره صدف عليه الصلوة
والسلام جناب صديق ايله مسجد شريفده جالسان اولدغي حالده پشگاه
خضرته توجه ودست عذر وبسوسنده برقبضة سنك پاره ايله سيد الابرار
ويار غار حضرتينه موالله اولدقده خداي بيچون جل جلاله ما يقول الظالمون
عصمة لنبيه صلى الله عليه وسلم چشم بدا ذبيتي ام قبيح زن بنهان ايلبوب
اول كوردل هان جناب صديقي كوروب يا ابا بكر صديقي وصاحبك فندر
اول بني هجو ومذمت ايلدكي بيام بكار سيده اولدي ورب الكعبه اكراني
بومقامده بولديدم بوسنك پاره ايله ضرب ايدردم ديوصدمه زن وتعرض
ايلدي امدي بوخبر صحت اثر مكده وقوعي قبل الهجره دفي اول حضرتك عصمتي
مقتضي اولوره سبكاي شاهي كرم ايميانلك بنزايشي بوهب كبي الله نبت اولور سرزنشي
وعن الحكم بن ابي العباس نواعدنا على النبي صلى الله عليه وسلم حتى اوا ايناه
سمعنا صوتا خلفنا ما ظننا انه بقي بتهامة احد ما انا نده ويا نافيه اوتحقير
فوقعنا مغشيا علينا عشيي مع سقوط القوى ذهاب عقل يا
افقنا حتى قضى صلوته ورجع الى اهله فتم نواعد ناليلة اخرى فجئنا حتى انا
رايناه جاوت الصفا والمروة مسعاي جحا جد اولان بولنان ونفعاندر
فحالت صفا رضي باعتبار البقعة والروه رواسا مؤنثدر وافراد ضمير حالت
كل واحدة منهما تأويلنده در بينا وبينه والحاصل ابو نعيم دلايلندر
والده وان طريقنده وخاره طاز فحذر تخفيف روايتدر بشاركه خضرت
شاه رسالتي فتك وقتله بزلي بعضي مشركين ايله وعد لسنك چون بدر سير

وبام حمد بن محمد كه جدّ اعلاسي والد عمر بن الخطاب حضرتلري دي برادر
عمر بن خطاب منتهى اولمله مؤلف كتاب اثار وشارح سنن سيد الابرار دي
ان عمو بريت بن الحارث الحارثي منسوب الحارب القبيلة اراد ان يقتله
بالنبي صلى الله عليه وسلم فتلك امر عظيم اوزره من حيث لا شعر به هجوم
وعلى غفلة فتل مراد اولنور باجود مجاهرة قتل اولمله فلم يشعر به
اي لم يحس به الا وهو قائم على رأسه منتضيا صاد يجره ايله اي جرر
وسالا سيفه فلما راه فقال صلى الله عليه وسلم اللهم اكفنيه بما شئت
ضمير عورته راجعدر وما موصوله وعائدي محذوفدر بالامر الذي شئت
ومراد امر كفايتي رب الارباب جل وعلى به نفوذ بضي وتسلمدير فانكب من
وجهله لام بمعنى على مرّ لحقه حتم زاي وتشديد لام مفتوحه وخاء بجمه
ايله انسانك حركتدن مانع دبه ظهردر لحمها حتم زاي وتشديد وخاء
مجمه مكسوره ايله ماضي مجهول ومفعوليله نفديه ابدوب فاعلي الله در
بيمه كتفيله تاسيس ونذر بالنون والذال المعجمه ايله سيفه سيفه
من يده الزلخة وجع الظهر لغتي بيانلركه ورد بيت وبا تضعيف لام
ايله من الزلج اي الزلق لغشي بابعضي روايته خطابي ده وقوع بافنه لغتيله
دركه عورت عرفوم اول حضرتك اراده سيه هلاكي مراد ابدوب سيد الابرار
شارح بدكاردن اكاه اولدي الا تبغ عربا بني بكي اولديغي خالده وراي خلفنده
بانهاية كمين قوصت ايكن چشمي حقايق بينلريندن درشي اولدقده الها بو بدكارلر
اورنلرنى بني مصون قبيل ديو تخريك لب بيورركلري دمده وشالله سي مياه
شده عارضة زدر شت درتاشي دوبي اوزره زمينه فتاد اولوب دستنده اولان
لبني وحي سافيط اولدي وقبل في قصة غيري هذا ودفي قصة وقومه امام
خطا بينك غيري بنجه لو قيل وقال مال ايله بيلر وذكر ان ضمير مفرد اولور بعض
امر شاني فيه كورحق عورتك ترلت ايتها الذين امنوا اذكروا نعمة الله عليكم
اذ هم قوم قوم الآية وقيل كان النبي صلى عليه وسلم بخاف قريشا فلما ترلت
هذه الاية استغنى ثم قال من شاء فليخذلني خاء ولام منضومه ايله
خذلان ترك نصرتدر ولام براي امر امامظاهري واداولنان زيرا انشا بعضي
الخبر در بعني كل نور سيده كلسان بلاغ صلى الله عليه وسلم اول اورده خطا
رشفكوه جفاي فرسيشدن هاسان اولوردي چون ايه مذكوره وسبوقه
والله يعصمك من الناس جليله سي شرفيا فته نزول بيورلدي الطمينان
قلبله پي پاپي وبي اديبنه ظهر شريفي اوزره نائم اولوب بوحالده بيورالله كه
بن وفاية الحفظ صمداسيده مصون ومحروسدم حارس ومعين لدن
مستغنى بم امدي مصنف عليه الرحمه تلك اداه مزبوره ايله تعبير بيورمزلري
ايله شريفه في سورة المائدة مدنيه وعدم امن حضرت ايسه هكذه وقوع
بافنه اولوب لكره نزول وحي صنبعبدا اولديغندن در وذكر عبد بن حميد
قال كانت حمالت الحطب ام جميل بنت حرب كه ام قبيح وزوجي ابو لهب در تقع القضة
وهو جمو غبي وضاء معجمه ايله شجر جهازي دركه بر خار وشوكي در
على طريق رسول الله صلى الله عليه وسلم فكانا يطفها كشيا اهيل مبنى
للمجهول ايقال هال الرمل اذا اساله كشيدي حرير ابن جرير اوزره حافظ
ابن حميد ناديده پرداز هقال اولوركه خليفة العذاري اديب ام قبيح حمالة

بنوتة فریب اولوب لعان صورتر مشاهده ایدیک ها ورا شردن برصدای
دهشت فزا کوشی ایلیوب ظن ایدرکه کم رضی نهامده افراد فریبدن برزن
فالمبوب اول صبحه هوکنا کله فناره خاك هلاك اولدیلر چون هول صفه
دن سرزد نهاده عشی اولوب فافنه باب اولدوقنا کم حضرت انام صلوات
وتحیات ببوروب مسجد حرامدن دولنجانه محترمه سینه روان اولنجه
اوم مصعمه طرق باب اولمدق بعد ذا بینه برشبانکله مبهما سازی فتنه وعود
مواعده به تصمیم ایلیوب وفتاماه نابان رسالت برج مسجد حرامله سیری
اسناسنده مشهود باصره یفیض اولدیکه صفا وومنك کهربی بزمله اولحضرت
هباننده هاله وشی حائله اولدیلر ابدی عصمت باری ومعجز ظاهره اولدیغنی
باهره دن ودخی نهامه کسرتا ایله ارض منخفضه معناسینه وراوغزی مکه دیمکله
معبر در وعن عمر فاروق منع الخطاب ابن خطاب رضی الله عنه النوات نواعدت
ای اکده ضمیر لیعطن علیه وابوجهم بن حذیفه عامر العدوی کله روز فیروز فتح
مکه ده ایامه بیضاء اسلامله سر بلند اولمشدر لیلة منصوب علی الظرف فتیله
قتل رسول الله صلی الله علیه وسلم مفعول له اولمق اوزره منصوب وبازغ
حافض ایله علی قتل وبا فعل مقدر رمله نصب اولنه فحبث منزله سمعنا له
سمع معنای اصغای متضمن اولمغین لام ایله تعدیه ایلدی فاتح وقوله الحافة ما
الخافة فعل نری لهم من باقیه وضرب ابوجهم علی عضد عمر ودخال ابن الخطاب
لتفخ من وقوع الهلاك وقراها ربیه فکانت من مقدمات اسلام عمر یعنی ابن الخطاب
رضی الله عنه جنابلرندن وویدیرکه ببوروب لی برکه دن وابوجهم حضرت شیخ ابراهیم رسا
لتك حیاتی اطعا سینه وعد لشوب وفتی سعد نحاله حضرتنه نهایه کلدك وحال
وشانی حضرتی اصغا ایلدك انذر نلادت قرانله ابتدا ابلیوب اول سورة الحافة دن
تابه کربة من بافیه قوم ثمود وعاد صوالی برهلا لبنی مصرحه باندن فرانبه اغاده
ایلدکن ابوجهم بازوی عمر مشت زن الجمل اولوب فالق رورمه وقوع مهالکدن
رها باب اوله لو یوبنم جانیله افتان وخیزان رجعت فهقری ایله یوبان ایدیلر
عبارت اخیره دکان من مقدمات اسلام عمر تعبیر مصنفدن من تبعیضیه ایراد
باعث سلامت واسلام عمری اولان سماع سورة طه اولدیغی حیثیله مقدما بیان
اولنمش مشعر اولور عنوان کشف صحیفة اقارا ولان طریقه صحته روایت اولنان قصه
نزکا واجمالا ذکر اولنور که نزه ستیر محارب خزیمة بن عبد المطلب اسلامندن سه روز
کذار امنده باوه کوبان قریش دائره جمعیتلرندن طرح انداز مشاوره اولوب من جمله
ماء الحیات اسلامی نابور حسینده اتمکه حسود محال اندانبنه ابوجهل بدکیش عمر بن
الخطابی موعو مالی معدود ایله اغزا اول دخی انام کاره کما بندهمت اولوب شمشیر بنده
مبانه بندایدوب سعازم راه اولدیغ اثنای طریقده نعیم بن عبد الله النحام ووجار اولوقتله
باعم کفی الله شرك انه جانبه کروبراه اوغرامشلر ابدی عم دخی محمدی
منصب حیاتی دن عزل ایله کیده رم ویدکده نعم یاعم عضفرلی بنی عبد المطلب
دن مناص خلاص چاره تخیل ابدرمکمیز ابدی ها نادم عم قبضه تیغ یا
یشوب استدی سالك مسالك محمد پرستان اولمش سلك دیو هجوو ایدیجك
نعیم یاعم بندن اول بطانه خانه دانکی اصلاح ایلیه کله خواهرك ولد فاطمه وزوجی سعید احنار دیمو محمد ایندیلر دیدکده عم بوکفتار دن مکشته راه
شقوة اولدوقدن فاطمه یه کلدی مکر فاطمه وزوجی سعید صحابه الارشد

عدام عنه رضی الله عنه وفی نسخة فتسقفا لعلی القاری وفی نسخة لعلی القاری

بدا الارث حضا بندن افتباس نور تعلیم و تلاوة سورة طه ایدلر ایدیجك عمر
ایندن دمسازاولدوغنی کلام ندر دیوب طلب مدعا ایجون برکو سفندی
کندی ایله ذبح ایروب طبخ ایندیردی خواهر وشوهرله تکلیف تناول ایدکدن
اکلدن ایسا ایلدیلر چون عن صحت اسلامله نبغوا ایدوب سعیدی فرضه
لحیه سندن طوتوب زمینه فرش اولنمش سی اوزره شرکینه چوکیرك جوکدی فاطمه
وخی استخلاص شوهرد اعیه سندن اولمغین کوشش ایلدیسه عم جبینی فاطمه نك
شکست ایدوب بیچاره کنار عرشت دروست کذار اندیرك محکم تاجوبرا بتخاج
اسلامله تس بلندی اولدقلرینی اظهار ایلدیلر عمر خواهری فاطمه نك وصلا
بت دبیثه سنی مشاهده ایدیجك صدر سعیدن قالغوب آتشدن الجاره
اولالر قلب عمر مسا سی اکسیر عنایتیله ماء رمدن مصفی اولوب رقیه قرائته
ساعی وخواهری دخی تقدم الازمه اغتسال بعدنا صحیفه مطهریه ی استرس
یولوب سورة طه اوقندن وما تحت الثری کربچه سینه وارجائه مدظور یاولوب
خواهرنه بیچاره سؤال وجواب ایدرکه لا اله الا هو له الاسماء الحسنی جلیله سی
شاه اعتبار عمر اولدقده طلاوة تالیق کلام ایتهت نظاما عنان انکاری
دست اختیار ندن قویوب واولدی مشورة نظم لطیفك تفسیر یخ مطالعه ایدرك
لحیط ذکر نزه شاهد لك ایلدك واظهار کمال بشاشت ایله هذا الرب اهل ان
یعبد اشهد ان لا اله الا الله فا شهد ان محمدا رسول الله ایله رطب اللسان
اولوب سعید سعادت فرین رهنمای طریق اولمغین حانه عمر ویا کنف بیت
الشرف ارقمه منوجه مجلس سرور کائنات علیه التحیات ادخال واول شمع
جهانفروز رسالت انی استقبال ببوروب لکرار کلمتین شهادتین ایله حضور حضرت
رطب اللسان اولدی ومنه العبره کسر عین وسکون موضع ایله اتعاظ واعتباره
شایان اولان اوعجیبدره المشهورة ای الثابتة بین المحدثین غیر محتاج الی النقل
من کتاب مبین والکفایة التامة عندها فاخذه قریش وهو توقع المکروه وهجمت
علی قتله فما قبلی منسر اولوب وبینهوه قال الراغب النبیت فصد العدو
لیلا فخرج علیهم صلی الله علیه وسلم من بینه وهم لا یشعرون کما رواه
ابو اسحق والبیهقی فقام علی رؤسهم وذر فی الله علی ابصارهم وذر فکل
ذال میجه وابو سفیان ده ایله نثر معنا سینه التراب علی رؤسهم وخلص سلهم
حاصل کلام چون عندقریش انصار لك دار الامان بمانه رهو للربرا مشاهده
ایدیلر ومحمد یلك تفاوض طوقندار الندوه ده خلقه جمعیت بیدا یدوب
اول شمع نشتار رسالت علیه اطیب التحیة جنابنه لوریانی والله یعصمك
من الناس هر حالده وقایة لحفظا یکی اصلو سینه یکدیل و یکنفس اولدیلر
ونجفه یا تشفی ندی سعیدی میدان قبول ایلدیکی رأی سخیق اوجهلی ارای
صادیه اوزره تقدم قلندیغنی حضرت لزدار ندن مبارکاه جلال دستکاه
رسالته اعلام ایدوب روز دیکر سرزمین بترنوجیه مطیبة هجرت انمکه
باینده منبلج امر ذوالجلال ایلدیکی اول شب تاریکده فتنه انکیزان ترکشیدن ابو
جهل ابولهب وابی خلیفه نا خلوف واشقیای اعرابدن یوزه قریب زاغ
منشان بدا لذیشان مانند بیتان سراعدا جمع اولدیلر حضرت سید الابرار
جناب حیدر کرار امر ایدوب کندو مطرح اسابتی چسوا نبلری اولان وراش
نعد بانی کبروب اوم کیجه انده اسوده اولمش وفرمان ایلدی اولدخی بروجب امری

پیغمبری بردهٔ نبویه به صاریلوب بستر راحت بخشنده یا ندی ابولهب حرمتش صول
بدیدی اوزره صباهدك کوبا اول خضری خوابکا یکا هنده محافظ و محارسه ایتدیلر
چون علی الصباح تصور ایدلدکلری خیال محال فهمنده اقامتدن اندم مهتر مقبولان
خدا علیه السلام والتها یا تیروب خلق تسرای هایونه قدوم نهاد اولوب مبنده برقبضه
حال اولوب سریر نختان اوزره پاشیده بیور دیلر سیدهٔ رتبهٔ صحت اولان روایتدرکه
اول خاکدن حصه مند اولان سری دولت جمیع غزوهٔ بدر کبری ده شمشیر المکون
غزاتدن اولدیغی روان اولدیلر چون سید عالم صلی الله علیه وسلم صفا قدومیله
تراب ادبار ایتمکه ایبوب اول خاك سیاه غشاوهٔ چشم ماتم دیدیرمیا ولغایی اول خضری
روح لطیفلرینه ساکنداران وردان اولدیغی معاینه ایدنلر حمایه عنایه ربانیه
فی الغار باهیبتا الله له من الایات هایبهٔ عادیه در وبو جمله حمایت لفظنده
متعلق اولور یعنی خدای ذوالمنن جشم بد اندیشان فریبی رو بیتندن غار تورده
صیانت کده صدق نبوت و عصمتنده دالهٔ اعداد ایدیکی براهینی ایله حمایتی جمله
عصمتنه شهادت ایدن اصوالدندیر ومن العنکبوت الذی نسج علیه وهی دویبهٔ
معرفه و تذکیر و تونث و تسبیحی خبوط رفیقه مرکبه صید ذباب ایچون
هوایه مدار بندیکی معانی مدار اولدیغی تکبیه عزوجل ایله بارغاه سلطان دین مصروفه
اذهانی الغار اولدقلرنده رفع کرندهٔ ایبوت برعنکبوت پرده دار شاه سراپرده
سریر ده ملکوت اولوب لحظهٔ البصره برعلی بریکنا چکدیکی جشم اعدایه سد
اهنین قدر استوار کورندیکی حتی قال امیة بن خلف حین قالوا ندخل الغار
ما استفهامیه و با نافیه در ارتکاب فتح همزه ومرای موخره ایله حاجت معنا
سینه یا خود کسر همزه وسکون رای جائز در فیه وعلیه ای نسج العنکبوت
ما الاری فتح همزه وضمها ای اظن واعتقده انك قبل ان یولد محمد یعنی قابل
جمعی بندکان کرزیر الطافتله ولا تبلاه نشانه بجیب حبیب اللهی مشاهده
اتراید کلرندن درون غاره دخول مرادایندکلری زمان امیه قومه خطاب
ایدوب امیه هو مصلبکم بو صفا مدن نا پایدر بی قالده ارتکاب کلفه دخول
انمکزکه کروازهٔ غاریه هیلای محمدن اول پرده کشان عنکبوت تقدیر سدور
انمشی اولدیکه سدّ ثلثیهٔ احتمالی انتفیدی و وقعت بالفاء وفی بعض النسخ
بالعین حمامتان علی فم الغار وطوق کشان درکاه کبریادن عاده و ترایکی
کبوتر دخی مانع امد شد درون غار اولدقلرینه جق تعالیدن اشبانسازاولوب
منع دخول اغیار ایتدیلر قال فی الخمیس وحمام الحرم من نسلها فقالت قریش
لو کان فیه احد لما کانت هنالك الحمام وبعض النسخ هنا الك ورودی قریش
مکان اسم اشارتدر قریش دیدکلرنده اکی بو غاردهٔ برکسه اولدیغی بو مقامدن
کبوتر وحشی تزاد اشبانساز اولدیغی امّا بو صورتی تصدیق نوبی سلمدن بو معنای جلی دلیلسز
فصحا انکار درکه بورلره ظنونلرینه ظلوا العنکبوت علی خبر البریة لم تنسج ولم تحم
وبنه عنایت حق جشمهٔ صدقلرینه پرده غاردهٔ راه دیکله معروف بردرخت بالاکشی پیدا اولیوب
روایتنده سیده تخفیفدر فلله الحمد عنایت سلطان جهان اقربا ایله اوطاقدن و بلاغ
نفرص سك صنیتلان قبیلدن هامون اساخه اولوب بالاخره اول بادیه نوردان
با ربیها متابعت فلاکتنه اوغرایه خسران و سرگردان وجهت ابلدیلر بورایت دخی
رسیده حدّ تواتر درکه افتاب اوج بتوت صلی الله علیه اوج کون بو غاردهٔ پنهان
اولوب انقضای مدت وقومه دن صکره عبد الله بن اریقط ایکی مطیه اجره یایه

پشکاه غاره چکوب خضرت فاطمه سالار طریق توفیق ایله ابوبکر الصدیق رضیه
وعبد الله وعامر نشتر دیکره سوار اولوب جانب سواحلدن تخریب نار یا نه
سوق حثیث انکله وهکذا یی سر منزل مدینه اولدیلر وقصهٔ مع سراقة بن
مالك بن جعشم ضم جیم وشین ویا فتح شین او بمنقد بها علی الجیم بتجمع حالة
الهجرة کسر دفتح وضم ها ایله ترك وطن وقد جعلت فرایتی جملة حالیه وجعل
بوزن فعل علی ما مغابلی اعطا اولنان بشی در فیه صلی الله علیه وسلم وفی ابی بکر
الفضائل جمع جعیله فالذریه بنای مجهول ایله ای اعلم سراقة بالنبی علیه السلام
رکب فرسه فحرعنها واسنقسم بالازلام واتبعه حتی اذا قرب منه دعا علیه
النبی صلی الله علیه وسلم فساخت قوائم فرسه فخر عنها واستقسم بالازلام
بجم ولم بفتحتین و با فتح وفتحهٔ ایتی و نصلدن عاری وساده تیر و قدح مفتاحی
واستقسام طلب وقسم وقد ذکر له وزار باب جاهلیت امور بسو و اقامت وترو
جدا انکله فقال ایدلو دیجه بعضدی اوزرینه امر فی دینی و دیکره نهایی دینی و بعضدی
اوزرینه غفل بضم الغین مرسومه و لوشته ایدی ای مالا نصیب لك ولا عرف دیکدر
فخرج له ما یکره فمضی رکب ورد ناحتی اذا اسمع قراءة النبی صلی الله علیه وسلم
وهو لا یلتفت وابو بکر یلتفت وقال ابو بکر رضی الله عنه للنبی صلی الله تعالی
علیه وسلم انبنا جناب مجهول ایله ای اتانا العدو فقال لا تحزن ان الله معنا
فساحت ثائبة الحدکتها وخر عنها وزجرها فنهضت ولفوایمها مثل
الدخان ضم دال وتخفیف خاء معجمه ایله غبار مرتفع فی الجو کانه دخان حاصل
کلام نادره پیام سفر جلدن کینکاه خفاد اظهور ایدن وقوعه هائله سراقة
بن مالك المدلجی درکه بو دا هیه ان رضی خد احیسنی حوزة وفا یتسده امیه
فلنخبر مقدما چو بندهٔ جناب سید الوری اولان کلاب رشت بطحا حیث
ایله عودت ایدنلرینه ابو جهل لئام اهالی محمدی و ابی بکر خاکپای دولت همت
ایدر ایسه حمد و ثنا بحسب اقتضای الحکمة تزاید و یزید کریوا غزا تکیه ابو خیال
محال سراقه نك زمام اختیاری قبضهٔ اقتدارندن ربوده ایدوب
شتر سرمست اسا سر بصحرا و شتابنده سیك سیر بنه سوار اولوب بی خضرت
روان اولدیغی تاکیم غبار موکب سید الثقلین تابان اولوب سراقه اندیشه
فریب اولدقده بشیر و قافله انبیاء اللهم اکفناه بما شئت دعاء علیهی ایله کوسا
اولوب هنوز بارویی دعا کردن اسمانه رسیده اولمیه رو فوایح سعند سراقه
ما ئندی سیخ طویله تابه زانو زمینه منخسفه اولوب نفسی خانه زینتدن
الداخته وطریقهٔ جاهلیه اوزره تیر کشیدن ازلامی چقروب طرح اولنان
نخته تفال اولدقده خط ازلام موافق خاطر خواه کلمه مغنی ایدوب تکرار اسبه
سوار شتاب ایله یثرب اولدیکم کاه کاه مساعد نسیم براه تلاوت بلبل خوشی
نغمه رسانی حس انکه باشلدقده حضرت سرور پسندیده شیم صلی الله
علیه وسلم جناب حقه تکل کل نامندن کما النفات اغزدی اما جناب صدیق
خبیب ولوا التوفیق وجود یهود ندن برموبنه و غباد بخش ارمیه دیو
التفات حالی اولوب یا رسول الله دشمن بزی ادراك ایدوب ببیل مقرده
تردیك اولدیغی دیدکده یا ابا بکر محزون وهراس اول توفیق وعنایت
خوش زمله رهبر و رفیق بو قوف بخش شکسة دیل صدیق اولدقلرینی
دم تکرار قوایم فریش سراقه دیزلرینه وارنجه زمینه باتدی پس بشکال ماسکه

زمین و در اسب سراقه فوایند خلاصی ابد لحه سراقه صحه انذا را اولوب زخم و نهر در
کار اوله رق و سی فرام و دولوب ابلدی ناکاه فوایمندن جق هوایه غبار پیوسنه او
لدیغنی مشاهده ایدیجک سراقه بلدیکم علم عالم فروز دولت محمد یه انتساب کمی مای
کیمسه کندیجه جهانکیر اولمقدر و فنا دا هم ایجا النبی والصدیق وعامه من ظهر بالها
ر فلتب له النبی صلی الله علیه وسلم امانا ای او یکتابنه له فالاستاد مجازی بقوله
کتبه ابن فهیرة ضخ فاوفتح ها ایله مضی فهو یعنی عامر که مولی ابی بکر هر شب زرکن
ظلامده شکر یزه مصر رسالت صلی الله علیه وسلم ایچون کوزغار بر قدح شیر صاغ
یشکشی ایدوب اطفای نار جوع ایچون لم احکی ذمت همته الوام ابد یک عهد سیاه
الخلاصه سراقه زرهمه نیان الامان الامان ایله سراغا ابدوب صادق الوعدا امین
جنابندن فرمان اضیا جد بجت ساطع البرهان طمینان اوله جق امان نامیه طلبکار
اولدقده حسب الاشاره عامر بن فهیر مدعای سراقه یی نکاشتر رقعه ادیم ابدوب
اکا ختم ایلدی وقیل ابو بکر نامه نویس اولان جنابصدیق اوله دیلدی شاید
اول اخبر کرده عامر اولوب بعده ذاعدم رضای سریقه ایله ابو بکر رضی الله عنه انعام
جور مغی اوله لی واخبرهم بالاخبار سراقه کفار بد نهاد لک جناب حضرت نبوتناه
ب ایله جنابصدیقی حاضر و تلو و یا فرارکا هلرینه اخبار خدمتی مقابلنده سنده
بوز عدد شتر سرمست و رمکی اوزره نعهد لری خبر بن بکان بکان عرض ایلدی
و امره النبی صلی الله علیه ان لا یترک احدا یلحق بهم ای یبر خلفهم یان یقولوا
لوارهم یعنی روحبارا ولدیغنده سدک صحرای شفاوی بر وادی حبیبه هاریک
اولوب وارای سید الوری دلی موکب دغدغه انگیز وحشت اولدی خلاصه سراقه
یه فرمان یبوردی فالتفت سراقه یقول للناس جملة حالیة مضارعة و ناسدن
مراد چولبنده کبیر التادات البلاد دها رلردر کقیم بالبناء للمجهول ها هنا ماموصوله
و با نافیه او ای ارجعوا کتم الطلب فانی لم اجدهم و ما هنا احد و قیل بل قال
لهما ارکبا رعوتما علی فادعوانی و ویدرکه سراقه خضرت خلاصه موجودات ایله
بارغار جنابلرینه زرهمه کشو نیاز اولوب بکیا دعاء علیه انکه ایله پای سمندم
منخسف وارض بنی ابنلاعه قریب اولمشدی حضمده دعانی ارزانی بیورلرکه فبضة
دست زمین دن قوایم فرسم رها یاب اولوب کبرو به واجعت ایدیم دیدیکده فدعوا له
فنجا پس سید عالم صلی الله علیه وسلم وصدیق محترم سلامت سراقه ایچون لب
جنابلرنه دعا اولدقده نجات وخلاص بولدی ووقع فی نفسه ظهور النبی صلی
الله علیه وسلم فلامه فی ترکهم حضرت سلطان عالمدن روز بروز لوای وزر فنجق
دولتی قبه عبوقه رسیدا ولهجق یالسراقه به حصول امکین انسان شاه کون شی
ترک ابدوب لایت هکون کفر وضلال جانبنه ره براه اولدوغندنا کندوکندوی
لوم وعتاب ایدیجک زیرا بو فضیلة مقدمة اسلاویرلمش اولمشدی ووجه حرمان
راعیه لایعرف من وراءه عرف خبرهما فخرج یشتد یلعه قریبنا فلما ورد ملکه
اصل ورود دیمکی اما اولوب لحاجة قدوم ایدوب عربیه استعاده یعده ناهر النبیه
استعمالی عام اولدی یعنی ماه منیر رسالت و یارغار ربنوتدن غاره تمکینی او
لدقلرنی برراعی غنم اکا اولدقده کفار خاکساره اعلام ایچون سرعنله روان اولوب
چون مکه یه ورود ایدیجک ضرب علی قلبه بنای مجهول فما یدریک مابیضع و انسی
یا لمجهول ماحرج له حتی رجع الی موضعه ادراکدن منع اولوب نه اشتیاقیله یلدی
و نه کار ایچون جفد وغی یام خدا فراموش فلنوب ناکم افتاد وحیران

محل جرکاهم

محل جرکاهم رجعت ایلدی وجاده فیما ذکر ابن اسحق وغیره ابو جهل فاعل
جا الصخرة ما قبلة تقلق ایدرسنك بزرك وهو ساجد وقریشی ینظرون
لیصل حها علیه فلزقت ای لصقت الصخرة ایده ویبست یداه الی عنقه وا
قبل یرجع القهقری بفتح القافین مقصورا هوالرجوع الی الوراء الی خلفه تا
کید لما قبله او یجر یدا منا من اصله یعنی ورا یتکرده ای الحق اولان خبرین
عتل زنیم ابو جهل لیم خضرت نبی کریم سرفرو برده سجده ایکن برصخره سنوا ایله
یشکاهینه خاطر وسفهای قریشی بو حالتی ناظر اولدقلرنده اول ملکی الدا حتنا
انلك ورادایلدکری صخره دست ابو جهل ایله یشوب زالکشت نابه کردن تحریک دست
و بازو به امکان اولیوب تشنیع ایدرجه یعنی فوریدی دستوهان مثل اولدی
پس اول لعین سرمدی مولیا وجهة مدبرا رجوع ایدرا ولدیغی حالده جانب
قریشی روان اولدی ثم سالته ان یدعو له اول کشتی بخت جناب حضرتندن دریوزه
کرم و دعا ایدی فعفل فانطلقت یداه سلطان کرم یشه فوخیر اندیشه نک
جنابلرنه دعا اولوب کالاول دست یبوسنه صحت اولدی وکان قد تواعد
مع قریش بذالك وخلق لتی راه ساجدا ید صفة بفتح الباء بنا لد مغه
الی اصاب دماغه یسالوه عن شانه فذکر انه ای الشان ابو جهل
عض لی دونه طرف ومکلامدا لثنات بدیدر محل جمع عظم که شتر
مخصوصدر ما رایت مثله قط فتح وشد طا ایله لنو کید لنفی الماضی طرفا اولور
هم بحان تاکلنی ضمیر منکلم درج بدل اشتمال در ای هم باکلی یعنی ابو جهل بالدشمن
قریشی ایله مواعده ایدوب یارنسم انمشدیکه اول حضرتی حالة سجوده کورسه
کسر راس و اخراج دماغ ایله چون حالبا کاهب اولدقده حال وشانلرن کفار
حاکسار مرسان اولدیلرده ابو جهل نقل ماجریا ابلیوب بنا له محمد میانه استدیر
شتر کردن کشی طابل و بنی اکله مما یلی اولدیکه عظیم شتر ده اکا ما شتد هیج محمد فحل
شجوده ید یغبنهم ایدی یدی فقال النبی صلی الله علیه وسلم ذاك جبریل
لو دنا لاخذه فنا اول طرفه مثال کوشنده دین ذالجلال اولدی یبورد یلرکه شکار محله تمثل
ایدن روح الامین جبرئیل در اول لعین وخالق دین بکا قصد سنکاری برله
خضور رسله قریب اولدیکی انی اخذ عزیز مقتدر وهلاکا انسی مغربا یدی عزیز
اورزبور عرفی ابو جهل کبی ابذا اولور بوزبلو اسمی کبی جو سوز کوتیزاولور
طائفه لعل ایله بسه روتر فلمی اولور کذب بدنام اولوب حالی دفی بکا اولور
وذکر السهیلی قتد ان رجلا من بنی المغیرة جد ابی جهل ورجل ولد بن المغیرة وبا
ابو جهل اولفروید و الی النبی صلی الله علیه وسلم لیقتله فطمس الله
علی بصره فلم یر النبی صلی الله علیه الصلوة والسلام وسمع قوله فرجع الی اصحابه
به فلم یرهم حتی نادوه امام صنفه ابو اللیث علیه الرحمة یبورکه لبس مغیرة
یرید کبرا دنه قتل یسمی ایله عصمت یارب هموار یاری اولان بنی مجتبی صلی الله
علیه وسلم یشکاهینه قدوم لقاره حیانت اولدقده حضرت مولانی غشاوه چشمی
مثلا ابیوب اذل نور چشمی کورمدی چون حالة غشاوه ید اغم دیده ایله
فوبنده رجوع ایلدیکه اکا سم و رسیله ندوجایکا هلرندن پیام اراده اولمغه تباره
و یاری رفیق و مقابله ایدمدیکی نخیل انه محمد و یذهب بصره وذکر ان فی ها
شجرة القصیصی نزلت انا جعلنا فی اعناقهم الاغلال الآیة نقل سرفندی
اورزه فاغشاهم فهم لا یبصرون نقلم جلبلنه وارجه روایة شریفه ابو جهل ایله

وفی نسخة له
للعلی القاری

وفی نسخة
فهم لا صحبه
للعلی القاری

وفی نسخة الیه
العلی القاری

وروی القضیر
للعلی القاری

ای ما یحرکون الکلیین وتفسیر
صحیح للعلی القاری

رجل مجهول ابله خفتند نزول البدي ومن ذالك ما ذكره ابن اسحق وغيره في
قصة اذا خرج الى بني قريظة ظاء معجمه وصفة الصغير ابله يهود خيبر دن بر قبيله
در فحاصابه بجلس الى جدار بعض اصابهم بالمد والظاء المعجمه جمع اظم
بضمتين خصبي معنا بينه وبيت مربع وقصر معنا لينه دره فانبعث اي توجه
وقام عمرو بن مجاشن فتح جيم وحاء مهمله مشدده وشين معجمه ابله احدهم
ليطرح عليه رحى فقام النبي عليه السلام فانصرف الى المدينة واعلمهم بفضحهم
وقد قبل ان قوله تعالى يا ايها الذين امنوا اذكروا نعمة الله عليكم اذهمّ قوم
في هذه الغصة نزلت امام اهل السير بسير بندد وكلبي تفسير بندد نزيبي
صحابي از خيبر البشر ببور دفاري فصله دخي باب عصمت الله دن برشعبه
دركه وفت فخر عالم صلى الله عليه وسلم اصحاب كرامدن برجماعت ابله قبيله يهود بني
قريظه به قادمه خبر اشربنا واو ب برخانه رفيع البنا سابه سنده بسط فراش مهما
ندارج ببور دقده كلاب بني قريظه بسنده صاحب تعيين وفلانش عمرو بن حجاش
شي سرعة تامه ابله قيام البدي سر بامدن اول خرفلك واو زرينه برسنده قيام
كرار بران ابليوب في الحال بريده سبكبير سير ده مسير مكيدت بهودي اينه
مشعور نبوده به نفس ابليوب سنده الموجودات عليه الصلوة بوسز لهفته
رفقاي كرام ببله اشعار ببور ميوب بحديد وصوي عزيمت طورنده قامت سمر سالار
بنه زيب قيام دروب سمت طيبة طيبه حرام ابله قدم جنبان رجوع اولوب
اصحاب باصفاره محكمت غيبيه وفضيله نامرضيه بهودي اعلام ببور ديلر واية مذكوره
فضيحة فرسوم كده شرف نزول ببور ديلر بقبله اهل تفسير قاتلرديه وحكي الشر قندي
ان صلى الله عليه وسلم خرج الى بني النضير فوق متوجه وضاد مفتوحه مكسوره ابله
بهود خيبر دن عرفوم در كده شاه سرارايي رسالت عليه اجمل التحية خضر تلرينك
سابه بنايي مصالحه لريني التي اتمشر ابدي يستعيني في العقل الكلابي بنيه مشتي بوكلابه
بسنديره وعقل مقتول ديتيله تسميه اولنور والذين قتلهم عمرو وقوع فاعيل قتل
برابيله فقال له حييّ ضم حاء مهمله وفتح تحتيه مشدده اولوقد حفق جناح ايدن مرغ
شاندر مرغان دكلدر اكر بكا فصدنا ابله دخي بقدر اولديغي مرتبه كان الخ فرشكان
حال جاله ايدر لردي ابو بيور دي ثم انزل على النبي صلى الله عليه وسلم كما صح
ان الاشراف ابو جهل ليطعن حدثني نجاود ابدر اولديغي اي راه استغنى الى احد السوء
ابن جبيله كوهركش سلندي وهي اولديغي ويروي ان شيبه بن عثمان الحجبي فتح حاء
مهمله وجيم وباء شيبه ابله سدانه كعبه مكرمه دلندي ادرك يوم حنين
وهو ولي بوب ذالجناح اوماه بوب الطائف من الحمائر وكان حمزة قد قتل اباه
وعمه جمله معترضه منير الجباعث على الغضبة فقال البوم ثاري مثلكده
ورايله طلب دم موحد فلما اختلط الناس اتاه من خلفه ورفع سيفه
ليصيبه عليه اصلصبت الرافه مار بعدها الله حرب ايله طرب استعاره
اولنديغي قال شيبه فلما رفعت منه ارتفع الى شواظ من نار شواظ بالظم
اوله ويكسر اي لهب اسرع من البرق فوليت هاربا واحس بي النبي صلى الله
عليه وسلم فدعاني فوضع يده على صدري وهو ابغض الخلق الي فما رفعها
الا وهو احب الخلق الحق كتيده رشته الاتي نخفيه وع روايا ندن ذالك ابي
نعيم ده وبدركه خادم كعبه اولان شيبه جانب مشركين دن خروج حنين ده
شخص يا رملك رسالتي ادراك ايدي بوندن اقدم صفدر محارب حمزة بن عبد

المطلب حضرتلرينه اسلام ايله مشرف اولمشدر بدر واحد غزوه لرنده بولنمشدر
اوليجق محمد دخي اكر بكر بالاي يا مدن عرض به حجي ابله حاشا محمدي افندمز در
سه اشتباه ايتمشلر در سنه اولور دقده ابو سفيان معاهده ومحاربه اولوب ورحال ناموس
اكبر حضرت سيد البشر جنابنه اعلام ابله كرك بالاراده حاجته مابهانه سيه
قيام ابدوب عالم اهسنه جانب حجازه سرايه يا نهاية رجوع ودخول بيور ديكي رواه البيهقي
الناس البيهقي و ذكر اهل التفسير وهذا الحديث عن ابي هريرة معنى صندوعي
ابي هريره جمله معترضه سي خبر در ان ابا جهل وعد قريشا لما رأى محمدا صلى الله
عليه وسلم يصلي جملة حالية ليطأن رقبته فلما صلى النبي صلى الله عليه وسلم اعلموه
فاقبل فلما قرب منه رجع هاربا اتقى عقبه موخر قدم متقبا بيده فسئل عن
ذالك فقال لما دنوت منه امتلأت على جندل مقرب جندل مملوه نارا كدت اهوي
كبر واو ابله سقوط معنا بينه در قبه وابصرت هولا عظيما وخوفا ايي ضرب بعض
اهل تفسير وحديث خبري رويي سابق معنا سي ابي هريره طريقندن بو وجهله
نقل وروايت بالمعنى بيور ركه ابو جهل لعين قريشله عهد ويمين ابله بكه محمدي
نخبه بندنماز اولديغي حالده معاينه ايدر سه رجل شوى ابله رقبه خضرت مرتب
ودس ايده جواب امام الانبيا مسجد حرامده نماز ه شروع بيور ديكده فريش بد فعال اول بد
ضحاده اعلام حال ابله بديه پس هوار وغاية الحفظ صمد ابنده مصون اولان ذات بكر
مت عصمة فصد اهانت وازورا ابله اول لعين سر مدي هلاكي ايله كهافي وشي توجه
ابليوب حضورنه دبدي اولديغي خالده ازدي ازدبر بانهاية نقل ونولي وكويا
برتبدن وجودينه توقي ابدركي دست نخوستنك مدله هدار انقا ابدوك ارباب
ابليدي وقتي بوحركت نادره ابله مرجو عندلرينه اولديغي اندره جوابنده
اولديغي وقتا حضور محمدي بنيانه اولدوم برحقيقة براتشي اوزره اشراف ابلدم كه هان
اولنار ابله موقوع وسقوطم قريب اولديغي دخي رعب وخوف ودهشت فزا اوروي زينه
دلوله النار اولور صداي بال ويرمشاهده ابلدم ديو نقل ماجرا ابلدي فقال
عليه الصلوة والسلام تلك الملائكة لو دنا لاختطفته عضوا عضوا منهوب
على الحال فصه عبيه اعلام بارى ابله خضرتلرينك معلومي اولوقده خفق جناح ايدن مرغ
شاندر مرغان دكلدر اكر بكا فصدنا ابله دخي بقدر اولديغي مرتبه كان الخ فرشكان
حال جاله ايدر لردي ابو بيور دي ثم انزل على النبي صلى الله عليه وسلم كما صح
ان الاشراف ابو جهل ليطعن حدثني نجاود ابدر اولديغي اي راه استغنى الى احد السوء
ابن جبيله كوهركش سلندي وهي اولديغي ويروي ان شيبه بن عثمان الحجبي فتح حاء
مهمله وجيم وباء شيبه ابله سدانه كعبه مكرمه دلندي ادرك يوم حنين
وهو ولي بوب ذالجناح اوماه بوب الطائف من الحمائر وكان حمزة قد قتل اباه
وعمه جمله معترضه منير الجباعث على الغضبة فقال البوم ثاري مثلكده
ورايله طلب دم موحد فلما اختلط الناس اتاه من خلفه ورفع سيفه
ليصيبه عليه اصلصبت الرافه مار بعدها الله حرب ايله طرب استعاره
اولنديغي قال شيبه فلما رفعت منه ارتفع الى شواظ من نار شواظ بالظم
اوله ويكسر اي لهب اسرع من البرق فوليت هاربا واحس بي النبي صلى الله
عليه وسلم فدعاني فوضع يده على صدري وهو ابغض الخلق الي فما رفعها
الا وهو احب الخلق الحق كتيده رشته الاتي نخفيه وع روايا ندن ذالك ابي
نعيم ده وبدركه خادم كعبه اولان شيبه جانب مشركين دن خروج حنين ده
شخص يا رملك رسالتي ادراك ايدي بوندن اقدم صفدر محارب حمزة بن عبد

المطلب مر بورك پدري عشان بن ابي طلحة ابله عمتي طلحه بي شنبر الملكونته
حواله برله هلاك انمشدي چون شيبه جنكه امادا اولوب اورور پدر وعمم
خونني محمدن طلبكارم ريوب وفتاد لبراق وغا ويكديكره امتكوش
البدر لشيبه وارد خلق بيوبدن كلوب اول حضرت ضرب اراده سيله سلم
سبغ البدي موجه اليه نقل ايدركه چون خلق رسالت قريب اولدم بي دور برا تش خضو
كله برق درد سر يعتر ايدي بم جانمه صعود وهجوم ايدي پس خوف سور شمله
دوكردان اولدوغم اول حضرت حضه ايليجك بو حضورنه دعوت بيوروب دست
بشريفي سينم بركنم اوزره نهاده ايلديكي عم وپدريم تبع محمدي ابله ره سپر فنا اولدم
فلرندن تاشي اول حضرت بكا طغلد مبغوض ايدي بد موتدن سپر سينكه بركينه
مدح براورده قلمك الناسك بكا محبوب بزبني اولدي فقال لي اذن فقاتل
فتقدمت امامه اضرب بسيفي وانيه بنفسي وكوفيته ابي تلك الساعة لاو
فعت به دولة سر سني قال لي درد هو محله دك زبان اولمق معنيسي سمعوذ
اشارت اولنديريعني فرجهان عليه صلوات الرحمن بكا فرمان ايلديكم دشمنانه قريب
اولوب حمله ومقاتل ايلد كلدكده پشكاهلريه تقدمه اقدام ايليوب سركفاري بدكردا
دي تبع برا تمامه برآن ووجودم ابله اولدوغم خضي كبد اعدادن وفايه خذ منتقم
دوان اولدم اكي وقت برطاشدم پدرمه دوچار اولسم تبع بو درجه بالغ هلاك
وحضرس نبزي جمع والده حواله فلق مفرد ايدي زبمثلردر وعن فضاله ضخم فا ابله
بن عمو بالواو والعوف عبر بالتصغير قال اردت قتل النبي صلى الله عليه وسلم
عام الفتح وهو بطوف بالبيت فلما دنوت منه قال افضاله هجزه برايي لغه قريب
باخود استفهاميه اولور لفظ فضاله مبتدا خبري محذوف خبر اولة انت فضاله
وبمك اولور قلت لا شيء نعم قال ما كنت تحدث به نفسك حديث النفس فليله
خطور ايدن شيدن عبارت اولور قلت لا شيء فضحك واستغفرلي ووضع يده على
نسكوي قلبي فوالله ما رفعها حتى ما خلق الله شيئا احب الي منه فضاله دن
وبدركه عام الفتح اول حضرت طواف بيت الحرامه مشغول ايكن فتلفن اراد ايليوب
چون حضرت قريب اولدم ندا بيوروب فضاله ميس ديد كلرندة بلي ديدم بيورديلركه
حاضره خطور ايدن ندر جواب داده اولدوغمي برشيء دكل لوالي بارنسنم اولديي
عرفانله لب جنبان دعا اولوب دست سعادتني سينم اوزره نهاده بيوروب قلبم
سكونه منجي بالامان اولوب حرارت وسواسي رده يقين ايله تسكين ايدي
قسم بخالق عالم كه سيد ولد ادم رست كريمك سيمندن برداشته قلمدي الاكي
الدن محبوب بزخلاق جهان برذات خلق اندي ديو بيورديلر ومن مشهور نظاره
خبر عامر بن طفيل واريد فتح همزه وسكون راء موحده مفتوحه ودال مهمله ابله
بن فلس حيي وفد اعلى النبي صلى الله عليه وسلم بالاسناد ابو نعيم دلائلنده نقل
ايلديكي قصه عامر واريد فصل عصمت تسكينه منسلكه اولان خبر مشهور
دندركه عزم وقبول انطاقندن نصكره دو يلديغنده اسنانله شفاه سعيده وقود
ايدوب كلمري اوزره وكان عامر قال له انا اشغل عنك وجه محمد فاضربه انت
عامر رفيق اولوب فيغنه دبشي ايدكده بن وجه محمدي سكاكان واقتلك الهاوشغال
اولدم اول حيله ده فرستي فوت اتيوب محمد حواله شمشير سرينه ايديكده دبوب
بوسره سرسبته عامر واريد بيلرندة مسنور اولوب چون زبر كلمه خصوصي بقيدنده
اولان خيال محال جلوه كر منصه ظهور اولمسي حرم ايندبلر فلم يره فعل شيئا قلي

كله ذو ذالك

كله ذو ذالك فال له والله ما هممت ان اضربه الا وجدت بينى وبينه اقا
ضربك عامر اول خضرتله مكالمه سي اسنا سنده ارمشفق ومعهود اوزره
اريديكي دركار كوريبوب وفتا اريده عامر زبان درازلوم اولدقده اريد
عدخواه اولدقده باد قسم ايلديكه له يمكد محمدي ضرب هم ايلديم ميان دره
سني حامل بولدم پس سني ضرب ايديم ديديكي حضرت جبار منتقم عامر طاعون
واريده صاعقه حواله بيوروب ايكسي دخي روبراه پس انلرا ولديلر وهو عصمه
له تعالى ان نبرأ من اليهود والكهنة جمع كاهن مايقع بفعله في المستقبل امور دله
خبر ويره اولان كسنه در الدرقاية وعتيبة قريش واضيرهم بسطونه بهم
القهر والغلبة وحضوصهم على قتله فعصمه الله تعالى يقع فيه اوره حق سبحانه وتعالى
حبيبي حمايه ومعصوم بيورديغي امور دندركه اضمار اسرائيليه وضمائر دن
يعقوبيه وكهنه در بسبار كسنه لري كارهاله عالمده ظهور ايدن وفايع بنلتير
صاح الخبر بيوتله قبل الوقوع بالاندار اعلام وسبكسران قريشه اي معشر قريش
بوزتيم اول واسطة العقد انبيا اولاد بني اسمعيل در كه طرز ايليد رسالت
كتابه اوت ان اقاتل الناس مقاتز وسبركه فروغ روضه اسميل سبز بسزك كه كوزي
بوخاله واره فدبكر در دو دانده دور باش قهر وكبكزه طوق كش غلو واسر
ايدوب ديديه كوسره لوتي بزغا وغريا عالمكبر اولسه كركه ديكري ابله رذالة نصاري
وخذلة يهود كريند معادات انميوره حث وبرطيق ابله قتلنده ترغيب ايدر
ايدي اما فصل الامر دبي خوف ظاهر اولمله خق جل وعلى رسولني وفايزه
للحفظ اما بسنده محفوظ ايدي ومرجا ذلك نصره بالرعب امامه مسيره شهر كما
قال عليه الصلوات والسلام ما رواه الشيخان اولان خبرده يكاهه مسافه دل
اعدايه الفاء رعب وهراسله نصرت باري جملة عصمتندر وفصه
ومرجع الله تارك ميالغه دها فحوهاي غلامه وبا ثابت زبراولدابة
وعلامة وخصلتدر الباهرة ماجمعه الله له من العلوم والمعارف جمع
معرفه لامعروف وعلم ومعرفت برمعنايه وكاهي امور جزئيه ابله ثاني
نخصيص فلتوب ميانه ي فرق بيد اولور ومرجع بيانله وتبعيضيه
اولمق جائز در حضرت وهاب جل شانه اول مكرم محمدي تخانه عليه صلى
الله عليه وسلم خوارق للعاده علم ومعارفدن بحشايش بيورديغي ايات عالم
لبه وعلامات ظاهر سندندر وخصه به اي جعله مخصوصا به دونه من
قبله من الاطلاع على جميع الدنيا والدين جملة مذكور اضلاعه تفوق ايدر
وفصلنه دنيا ايله صلاح يذبرا ومعاش اولان امور مصالحه ودين ابله معارف
احكام دينيه واما اولنور يعني مصالح دار بقاي كليسنه اطلاع ووقوفدر ذات
بشوشانبه مخصوصه امور جملة مدن اندندر ومعرفته من امور شرايعه وقوا
نين جمع قانون قاعدة مطلوطه دومتيه در مربه كله در معناي اصل
مقيس عليه در وسيه وسياسة من ساس يسوس سياسة اتادبر اوزره
لفظ عربيدن ومهذب ديكريدر فولي خطابر محولدر وفي القاموس ست
الرعيه سياسة اذا امرتها ونهيتها عباده ومصالح امنه امنه الاجابة
وامة الدعوة واما اولنور وما كان في الامم قبله وفصل الانبياء والرسل
عطف العام على الخاص فيندندر اولور وما بينهما فرق مستغني عن البيان در
وفصص كسر فا وايله جمع فصه وفتحله مصدر من فصصته بمعنى الحكايه

بتقوير سحر

وفي نسخة من حصنه الله تعالى
لعل القارئ

وفي نسخة حتى بلغ عمل
لعل القارئ

وفي رواية فصلى الله عليه وسلم
لعل القارئ

والجبابره جمع جبار المتعالی عن قبول الحق والاذعان له منکبر معانسنه
ارباب نخوت وجلال والقرون الماضیه اصل قرن زمان معانسنه دره
بعضها اهل زمانه اصلاق اولدیغی معانی اضرایله کذا البدیع هی لدن طرف زمان
مبنوردر ولغة فیلسوده معرب وعنده معانسنه قریب لفظ درادم ابوالبشر صلی
الله علیه وسلم الی زمننه صلی الله علیه وسلم وکرم و حفظ شرایعهم وکتبهم ووحی
حفظ وجمع معانسنه سیرهم جمع سیر بالکسر عوزیجه ویا مکتبی حالته انسانلرک
وسردانبالهم وایام الله فیهم ایام وقایع وحروبه اطلاق اولنوراری وقایعهم التوفیق
هدا الله وصفات اعیانهم واختلاف اراهم جمع رای عقایدهم ونحوها والمعرفة بعد
دهم جمع مرة مقدار زمان هرنوبه مالدار واعمارهم بعض العبر هدیت ضبات ودمر رندکی
وحکم جمع حکمة نصایح ومواعظ منضمنه قول صواب حکمانهم جمع حکیم عالم یا الحکمة الاتقان
دانشوران فریش وعرب ومحاجة کلامة معارضة کل فرقه من الکتا
بیک بیان النسبة جمع کتابی ورد نوراة والجیل در باقی کتبهم ومعارضتهم
قوله متعلق اولور وصیغة جمع ایله ابراد کتابین جلیلین نوراة والجیل سائر کتب
الهیه یی شامل اولوب کثیر معانسنه اولدیغندن وزبور وصحف ابراهیم
منضمنه کلامدر واعلامهم باسمارها ونجمات علومها ایله المدخرة المستورة
واخبارهم بکسر الهمزة فاعلینه مضاف مصدر دیر باکنوه من دالک وغیره الحالا
حصول ای الاشتمال والحفظ والتضمن معانی ضمنی تضمنندن بالاده مذکور جمع
فعلنه متعلق اولور ویا الی بعضهم جمع اوله علی لغات العرب حاصل کلام درکه
نظام حضرت نبی عالی مقامله امور شرایع وابنیه دین وداد ودهشی بندکان حق وامته
اجابت ودعوت مصالحنه معرفتی وامم پیشین میانده کذا ان الدی اختلاف وبیغمبرلرک
کرام واربابکبر ونخوت محکما باقی وازارام وثابه خاتم کف نشکان کافه اهل زمانی مرا
جرالریله دفوق وشرایع وکتب انبیای پیشینی حفظ وحالاتنی جمع وحیازه وبیان وکونا
کون الهی سلکه نظامله سرد والمربیته جریان ایدن جنك وبرخاشی ماجرالرینی وسط
وفرون ماضیه رؤساسنک وصفاتنی اکان ذکر ونقل واختلاف وعقایدلرنی زمان
مدة ملل وحیاتلرینه عرفانی ودانالریک کفتار جاصواب ومدل کفتارلرینی هل اتتك حجت
وبرهانلرینه واهل کتاب نوراة والجیلدن هرفرقه نك بلدیغی نوع یافته معارضه
لریله اول حضرتك معرفتی واهل کتابك مطلع اولدقلری دقایق وخفایا واول بابده علی
کتبهم الله اعلام بیورمسی وملة یهود ونصاراناك کتم واخفا وتحریف لفظ وتغییر معنا
ایتمکلری اوکم مثلا البشارة بذات وصفات واسماء حضرت نبوی آخرالزمان ورجم
ذاتی فضیحه یکان یکان الدم تقریر واعلان بیوردیغی مع ما اشتمل غیر دالك اول
حضرتك جمله معجزاتندن بریسی اولدیغی حالده دقایق وخفایا یی کشف والاحاطه ایله
نصاحتها ولفظ لاتمها وامثالها وحکمها ومعانی واسرارها والتخصیص
ای تخصیص الله ایاه بنطقه بجوامع کلمها الفاظ حسنه بلیغه وکلام فرقان مبین مراد
اولنوره ومفرد یی جامعه دیر الی المعرفة بضرب الامثال للصحابه والی بعض
الامدیر اذا عامل دیر اذا عامل واخذ برمعناسنه اولالدوغرنله تعدیه ایتمز
الاوجه مذکور ایله توجیه اولنور وجار مع المجرور وما بعدی یر مقدر متعلق
وبا ما قبلندکی بدلدر وان ضرب من ضرب الخانم اذا اصلعه دماغه وانهما
صادة کثیرة من الاخبار من الانبیا والتقریر المعانی فی النفوس وایضاحها بجعل
المعقول کالمحسوس والحاصل السنة شتاء عرب والنوع نوادر طائفه متفرقه

اوزرعلم

اوزره علم شمول خضرت رسیده اولنجیه دکین انواع بلاغت وامثال وحکم
دقایق نکات اشعار عربیه احاطه معرفت مشعره باهر رندندیر وخوشحالنه وقتا
اول بلبل مبلغ باغ الفاظ حسنه بلیغه ایله کویا بیبور وب قلبنه المیانی کثیرة المعانی
کلمات جامعه برله خصیص ایتیوب ضرب مثل صحبته فائقه کله فدحمالو طیش ولا ینطبع
فیه عزیزان اسا امثال نابسیده ایله اولامی غیر سبق الطاف بیبور ملریله والحکم
البینة التفویب التفهیم للغامض جار اول ضرب امثاله وجار دانی تفهم
لفظنه متعلقاندر والتبیین للشکل والحکم التنبیه لفظنه تعلق ایدر یعنی کلام رفیع
فهم تقریب وذهنه تفهیم ایچون تفسیر ظاهره ومعانی لطیفه یی مظهر ضرب
امثالها یله مخصوص قلمش سیدنا الی محمد قواعد الشرع الذی لا تناقض فیه
ولا تحاذل ماوقال یجتنبی ولامله تفاعل من الخذلان یمتنع نصرة نزلزل نضرب
عبارتدن استعاره تمثیلیه ظاهردر مع التعالی شریعة علی لحاسن الاخلاق
خلق مکتسبی وباطبعی درکه تغییر قبول ایدر ومحامد الاداب جمع محمده وهی ما یحمد
فعله واداب بالمد جمع ادب درکه خلق لطیف ومدارایله معامله دیرکا قال علیه السلام
ان یحبنی فاحسن تادیبی صفتندر موصوف الها اضافتی فیلسنده اولور ای
الاداب المحمودة درس الادب فی القاموس بالظرف التناول والفعل الجمیل وکل شیء
مجرد الحسن لفظی اوزره عطف اولور مستحسن مقبول بزنه اسم المفعول
خاد بجعله ومحمد ایله حرکدر مفضل علی غیره ویا مفضل للناس تفضیلا دیمکدر
اولور وهر شیکه طبع سلیم ذی عقل مستقیم ارباب عندنده مستحسن اوله موصل
علی غیره اولدیغی بدیهی در لم ینکر منه لم یحد لغة میل علی الخفة خبط اولندی
قال الاعشی الالحاد هو ضرب الالحاد الی الشرک بالله والحاد الی الشرک بالاسباب
فالاول بنافی الایمان وبیطله والثانی یوهی عراه ولا یبطله انتهی ذوعقل
سلیم شیأ مفعول بنکره الامن جهة الخذلان عدم توفیق حاصل کلام طرفی
حقدن نوعی اولان شریعت حقانیه اصول کلیه واساسی وبیان مفرداتنه
بسط وتوطین بیوردیکه قضایا واحکامی بیتده تخالبوب تاباب وتخاذل تابیدا
دین ولوکان من عند غیر الله لوجدوا فیه اختلافا کثیرا حکم جلیلندن ماصدق اولوب
بنابرین بعثت لاتمم مکارم الاخلاق خبر شریفی مصداقنجه شریعت سنیه سی بحاسن
اخلاق ومحامد اداب اوزره اولوب هر اوصاف مستحسنه کله مفضل علی الغیر اولدیغندن
هوشمندانه دقت برلیسی ایچون انکاره تصدی عدم توفیقندن انکار در
جاءت ایلیه هجنداد الحسان کوده ذی الالباب اولان اشبای اشتمال ایله بیان
تناقض احکام اولمیان اساس شرعی تمهید ایدیجك ابدیجك مزدات مذکورات
جمله سنجه اتدن معدود ومدیر مضی علیه الرضه ترقی کلام بیوروب کلام بیوروب
اضراب انتقالیه وبا ابطالیه یرله محل دن انکار به صدی ایله اثبات مراد
بیوردیر بل کل جاحد له ای منکر لما ذکره فما قدمه وکافر هی الجاهلیة
اذا سمع ما یدعوا الیه صوبته واستحسنه دونه طلب اقامة برهان علیه
یعنی فما قدمه به هر منکر وارباب جاهلیتدن هر کافر اول حضرتك دعوت حقه
اولدقلری ان سماع الله کلرینجه دلیل وبرهان طلب ایتمکسزین صوا
بدیهه واستحسان کردلری اولوردی ثم ما اجل لهم من الطبیات معطوف
علی قوله فما اول الفصل ما جعله الله ونح الله عطفی بشهاده نقاوت ونبله
دلندیر وباحود اول تفصیل وبو اجمال اولدقجه اشتمال شریعت علی ما جعلت

خلالة للناس وما حرمه على بني اسرائيل الذي حرموكل ذي ظفر من البقر والغنم
لحومها الا ما حملت ظهورها او الحوايا وحرم عليهم من الخبائث ميتة ودم
ولحم خنزير وزنا ما تندي وصان به انفسهم واشتمال شريعة شريفة على
ادراك ما ادرك هل كدن صيانة ومثلا بغير حق بجرح بسوط رفلة وامر
مظلم بفتح الميم جمع عرض عرفه انسانه تركي محل اولان شيء دون بعض غرض
نفسه لغير ايذاء ربي لقدر يعقل تغير دراموالهم بالمعاقبات من
صوت بيان اولوه والحد والدعا جلادا وهو حال مفيد للعاقبات والحدود
والتحويق وفي نحلة تحريق بالنار اجلاء بعني خاتم الرسالة صلى الله عليه وسلم خضر
نلريناد رفع اكشت شهادت ابدوب شرعنه منقادا ولنلرين خون ناحقلرك
سفك وعضلرهنك وهالوي سلب وجلب اولنادن شرعنه مصون
ودنيادة عقوبته حد وحبس وتعزير واخرتده انشي دوزخ ايله تحويلدن
محروس ومحمي ايلدي امديي دنيادة حدايله معاقبه اولنادن اخرت ساقط
اولمده علماء كريوه اختلاف ذاهب اولمشدر مطلقا ساقط اولور وبالشرط
التوبه وباصود ساقط اولمز ديمشلر والاول هو المعقول ولذا ورد في الخبر
من اصاب من ذلك شيئا فعوقب فهو كفارة له ومن اصاب من ذلك
شيئا ثم ستره الله فهو الى الله ان شاء عفا عنه وان شاء عاقبه مما لا يعلم بناء
بحصول الاداة فصلدن بو محله رسيده اولنجه كذا اداء وفرداً تلك جميع بيان او
اولنور ولا يعود وبر حمله ولا بعضه الا من مارس الدرس والعكوف على الشيء
وقال الراغب العكوف الاقبال على الشيء وملازمته على سبيل التعظيم ومنه
الاعتكاف انتهى ومنه مسجد ولوف دفاف ومثلثه ايله بمعنى الاستخراج
اوله كما في القاموس ودرس اوزره عطف اولور وبعض هذا مما لا يعلم فولدن
بو محله كلمتي بعض نسخه دن عبارة مذكوره ساقطدر شرح نعوص امديي
والحاصل تاسك علمي لاخق اولمديغي معارف وعلوم وهيئته الهيئتك كراك كلبسته
وكراك بعبسته حفظا انفاله قدر نياب اولمز الادراست كتب براله اجتهاد نام
وبر سبيل تعظيم ملازمت واهتمام ونوعا ما استنباط واستخراجه ملكه بيدا يدن
ذات مكتسب باب اولور امديي خدايي دوالمنن جل وعلا انداول خضرت ايجون
جمع ايدبكي علوم ربانيه اولدينه جمله معجزاتدن شمار يده دوالى الاضعاف على ضرب
العلوم وفنون المعارف يعني شريعت جليله سي انواع علوم ومعارف شتى الله
كالطب كسر طايله من حيث الصحة والسقم وجوه انسانه تعلق ايليين علوم نوعيه
مدونه در اول طبيب حاذق انحاء الطف ضرف نزبنك فمي صلدن اولان معارف نامتناهيه
طبيب منبوي نام نائبي شاهد در والعبارة كسر عين مهمله ايله تعبير رويا وفعلي تحقيق
ايله عبر واهل لغة عبره بالتشديد في انكار ابدر لواما كاهل مبرد ده تشديد ايله
اراد اولنديو والقص جمع قريضه اي المتعلقة بالارث علم فقه دن برقسم
ايكن اراده بالنائبي ايله علم مستقبل اولنديو والحاسب كميته اعداد والنسب
بفتحتين انساب عرب وغيره معرفت كه علم تواريخ ديو وغيرذلك من العلم اوالنوا
عهما الاتي بعضها فما اتخذ اهل هذه المعارف اهذه لفظ ايله ابراد ديور له دخي
اشمل واظهر ايديي كلامنه صلى الله عليه وسلم فيها صغير علوم ومعارفه عالدر
فدوة ضم وكسر فا فايله مقتديي معنا سبنه واصولا في علمهم الحادلة مشتمله
في علومهم التي دونها في هذه الفنون كقوله صلى الله عليه وسلم الرؤيا عالم

خواجه احلامدر

مطلب في ذكر خواجه وشغوط الحوا

وبكراته كشف اولنماز امام سيوطى مناهل الصفاده كوهر كشى سلاده وابن ديركه
حديث صحيح مذكوره بالتفاق شيخيلين بضعة عشر صحابى دخى خبر البغدادى
مروى اما لفظه كلاشه مدرج و يا موقوف و يا مرفوع اولمق خلافيدر وحولده
صلى الله عليه وسلم الى تقارب الزمان نشه فاعل من القرب ضد البعد قيل
المراد به زمان الربيع و قرب الليل والنهار مع التساوى فتعدل الطباع
البشرية فيه و لذا قال اهل التفسير اصدق زمان لوقوع الرؤيا زمان الربيع ياخود آخر زمان
مرادا ولنه كه قرب زمان ساعت ورنق وقت قيامتدر و بعضدى قوله عليه
السلام فى آخر الزمان لا تكاد رؤى المؤمن تكذب واصدقهم رؤيا اصدقهم
حديث لم تكذب رؤى المؤمن تكذب نفى للكذب بالغ وجه برهانى لانه مايقع
من الوقوع ابلغ مما لا يقع يعنى وان اقترب ساعة فيا اعتدال تقارب ليل و
نهارده رؤياى مؤمن راست اولوب دروغه قريب اولمزدى يا اولور
شارح مصنف شايان اولان معارف مسطوره مقدمه سنده توقف هيچ رنجش
ايتمه اولدره ايراد ايدى لكن نشر مشوش بيوروب طب اوزره رؤيانى بالى تقديم بلدى
وقوله اعدل كلا ذو تغير مزاج و درد البرده فلم تختبئ وقد يكون الى ان تحمد دركه
معده كه بحايش يدبر اولمله مجتمع و تهيه اكنار طعامدره امدى هضم و طبخ طعام
ونصفيه اخلاط معده قوة باب اوليوب طرباز ضعف البلدن بردن ايرات الحكيم
بروه تسميه اولندى يعنى عن دردك صلى امتلاء و تعدد تن سرعود اولور روده
الدار قطنى وضعفه ومارويى عنه فى حديث ابى هريرة هى قوله المعدة
فتح ميم وكسر عين و باكسر ميم وسكون عين ايله مقر طعامدر ضبوانده كرش و طبور
حوصله تعبير اولنور حوض البدن بجمع مايه تشبيه بليغدر والعروق جمع عرق
بحر الذى رال و تشبيهى ترشيح اولنور اليها واردة حرر بحر طرفى فالاول مصادر
مورد طعام اولان معده وجود انسانيده حوضى مثابه سنده اولوب هر بلغادى
اكا نفعا للابدان منافع طعام ايله فضا عدايدر قولى ابو هريرة حديثنده روايت
اولنان وجه اوزره اول خضرتك فى طبه مهارتدن اجتناب ايدر و فان وصليه
كان هذا حديثا خبر كان لا نضعه اى لا نحكم بصحته بل ولا بثبوته لضعفه
وكونه مجروحا او موضوعا تكلم عليه جمله لفظ كونه خبر در
الدار قطنى و قوله صلى الله عليه وسلم خير ما تداويتم به السعوط فتح سين مهمله
فتح عين مهمله ايله كذلك هر دمدن اولنان شى نعوط بالفتح وزنى اوزره مستعملدر
فتح سد و دماغيه و دفع نزلات بحوث انفيه جكلوب استشاق اولنان دوادر والدود
غالبا صبيانه عارض اولان درد كلودر كه مشهور هندى برنيه عنهاره فليبوب عزغره
اولنور در اصل سرده و اعلاى حلقده اولان الكى و ردى اسمدر ثانى نازله خلق
ايله شهر تباب و ازقدم طائفه زنانى رفع الكشت ايله معالجه ايدرلرمش طيب داود
الشفا يحكى انى نهبى بيوروب وجه مذكور ايله مداوا ايلمشلر فليتدبر
اب ايله خيل اولوب استشاق مسام و غرغره اولندقده بحسب الحال خليل اولام
ابو هريرة حديثى نبوى لابن الفقيه بو بابده شفاء للصدور اولان نوابلدن در
والمحامة آلة معروفة ايله سر و ميانه دن و بشانه دن مص و مدر كه وضع
شقيفة برعة المعاصه علاج اولوب اما مؤخر دماغده جمامت نسيان يارات
اتمسى محققدر و ورد فيها احاديث منها انه عليه الصلوات والسلام مامر ليلة
الاسراء بملاء من الملائكة الا قالوا له مرا متك بالحجامة والمشى فتح ميم وكسر شين

بجمه و تشديد شفا تحله سهيل بكدره شربه مسهل نوشى ايدر كسنه لاوعشا
مشوا و ترديد ايدر تسهيل اولنمز ابو داود و فى الحديث شفاء كان بنوى فيه شفاء من الموت
كان فى الشفاء و حجامة يوم سبع عشر مضاف مقدره اعتبار بل ثابت
ايراد اولندى ايوم ليلة تسع عشرة وتسع عشر كسر اول شين و يكسر واحدى
عشر ده تصحيح كرده حاكم عن ابن عباس رضى الله عنهما اولان خبرده حجامتك افتو
هو ماهيد نصف اخرى و بره مصادف اولان ايدى و اولد طفوز و بكرمى بر يحى كه اوله
زوال اضلاط ادوى اول ماهده هيجان و بعد النصف سكونت باب اولور و روز شنبه
و يكشنبه و چهارشنبه حجامت منهيه و نصف اخير شهر و ربع ثالث ساعت ثانيه و ثالثه
اولق ممدوحدر ابو داود عن شعفة نصارى قولكه بيوروب طعنه جمام وجوع وشع وحال
صوءه حجامت بالتفاق الاطبا نفعه ويره و فى العود الهندى نفط بحرى ابيض
و ياعود النجم اولق نصيح كرده ابن الاثيردره سبعة اشياء على خلاف القياس
جمع مشوذات الجنب و حصر بوله و ضعف اشتهاى طعام و جماع و حبس طمث و سم
و اوراض كبده و ريح اسارشوار علاج اولان بدى و رلوده مكدر دره دواو شفا وجود
هندبا حاصل دره و قبل المراد بها الكمأة منها ذات الجنب كما فى الحديث و حض
بالذكر لانه اصعب داء فلا يحصل فيه شفاء والحاصل وجود هندبا اولان حواصى
و شفا لسعة وجعا له معلوم و ماعدا بالتجربه مشاهد اولنور قوله صلى الله عليه
وسلم كما رواه احمد و ترمذى و ابن ماجه والحاكم عن المقدام ولى معه كرب ما يملأ
ابن آدم وعاء شر من بطن الحديث خير تربيه بنامه باب ثانى سلكنه مشتمل فصل
واما ما لا عوضه ورة الحيوة ده مفصلا كذار البيوده حسب ابراد اكلات بقول
صليه فان كان الحالة مثلث طعامدر و ثلث لشرابه و ثلث لنفسه عارة
شرايفه سبل ابراد بيورلدى فان كان لابد اصلى معنى البعد المفارقة كقوله الا تدعوا
كذى كم الحالة اى الى مفارقه و لا تحول فاريد به لازمه فثلث للطعام و
ثلث للشراب وثلث للنفس فتح فاءله امدى بالكليه طعام و يا املاء
يا الشراب انمك ناسزا اولدغك ايما وان بكوت ها فيه مع تلشيه و قوله
و قد سئل عن مسماه بكسر همزه منونه و يا فتح واو ابدال ايله فى الاصل ابو فيسله
بركسنه اسم اولوب دريا عندده مدينه بقيس الدك نامياه سنهر بنا باب اولندى
ادخل امراة ارضها فقال ام جعل ولد عشرة اى ولدله عشره اولان نبا منهم
سته اى اخذه والحق بهم قبائل كنده و عنزه و ازد و مذحج و انما وجب الكر
منسوب بدر و فى حديث الايمان يمان والحكمة يمانيه زيرا قوامه ايمان مكدن ظهور
بافتدر كه مكه تهامه دن و تهامه اقليم بندن معدود در و نشامه اربعة
اى اخذه والحق الشام و شام عربشى فانه و ارتجه نهايت بولور قبائل عامله و لخم
و جزام و غسان ازدر و شام ابله اول اقليم بنا فلمسك و جهم جانبى نسبار فيله
و يا اسم سام بن نوحدن اعجام و تعريب اولنمغله باخود سنامات حروسور نا خذ
رات الله موجوده اولغيچون شامله معناسنه درر بشتر ترمذى عليه الرحمة و رضوان
الله سته طريقدن تخريج بيوردقدن صحيح بيوردقى خبرده لسباء حرد بازن كوبانا و زمين مدر
دابة تخرج للرسالتى صلى الله عليه وسلم سؤال بيوردقده بركسنه نا اهل دركه ميلة
تحزمه صلبندن اورتنن اولاد ذكور كهوارة وجوده ظهور ايليوب تشنى تعجب
جانب بنده سفر اندن وطن و جار نوعى شام و جنت شامى مقر و مسكن ايليوب
تولد و شمايل ايلدر بيورديغى وجه اتم اشكال و بيام بيوردقلرى الحديث

بالنصب اي اذكر هذا الحديث لطوله مما يدل على طوله باعه صلى الله عليه
وسلم في هذا القول وفيه اشارة الى انه اقتصر على بعض منه يكفي فيما اراده
وكذلك قضاعة ضم قاف وفتح ضاد معجمة يمنع برفيله لك اسم
حي يدرخلقد انفصالي ابله قضاعه تلقيب او تنشدي لان القضاعة ما ينضم
عود اصل المحالطة امام احمد احمد وطبراني عمرو بن مرة الجهني رضي الله عنه ان
رشته كنى لان بحر انساب روابند كه اول ختم قامة ابراهيم عليه التحية والسلام
حضرتدرج من كان هنا من معد فليقم ولازم الانبياء على ابائه عليهم السلام ببيورلم
ندة مجلسي هما بو نلره قيام ايلدم بعد ذا قعود ايله اما ايوب بندخي استثنا لا
لاوه العالي وطوروب في نحوه نسوا ايله سلسلة نسبلك بار ابسنه اولديغي
نام بدران ينبني برشيد انتم من قضاعه بن مالك بن حمير جوابنده بيام
ادر اولدي اسافون نسب فو نا يجنه علم عالم شمولي لا صقدير وغير الذي
مما اصطلحت بالبناء للمفعول وهو لغة القرآن الفصحى وبصيغة الفاعيل
العرب على شغلها بالنسب على معنى مع الى سؤاله صلى الله عليه وسلم عما
اختلفوا فيه يعني مع كمال اشتغال العرب بعلم النسب كريو اختلاف راجي
اولدقلري مسئله معقده واضطراب كردكي اولدن امر مهم في اشاره دانكي
عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلري كيم من والد حبر مقدم كما رواه
البزار وقال العقيلي ما انه منكره وقوله مبتدأ خبري بوزن درهم ابن سنان بن عبيد
هو من العرب رأس العرب ونابهها خلق الرباعيه اولاد ندن مزرك يعني دباي
عبده فيله حميره من جمهرة النسب جسدي عريد سرود ندن منتابه لسنده عمده در
ومعرج فتح ميم وسكون دال مجمله وكسر حاء مهمله وجيم ابله مجلس عربدن حالك
وصي ايكي جبك اسميدر صرف ومنع جائز ديرلرها منها اي رأسها وعنصرها
فاتح عين معجمه وسكون لام وفتح صاد مهمله وميم ابله بيرالرأس والعنصر كشت بارلرو
بارابي خلطوم در امدي حمير ومد جده نسبه شرفده شرفدنه ايشارت ومع التفات
في التعبير هر بيلك در فضيلت ابله تخصيصنه بشارت اولوركه رأسي وهامه متفار
بان في المعنى اولوب اساغه طعام كه مادة خبات درناب وعنصرلك هر بيلنه الخبا
جعا سادير وقيل انه تفضيل لمذحج لان الحاجة للفضيلة اشد امدي بابي حمم
خبره فهو شدة ومد جده نوفع وليتي وسكونيله اشارت دوغادر وعلى كل حال
وصف اولنان مراد كه مدح وشرف دادر برسبيل التشبيه وبا مجاز مرسل دركه تسمية
الكل باسم جزء اولور والازد فتح همزه وسكون زاو دال مهمله ابله امان اي بدلي سيئ
مهمله ابله افصح اولدوغك صاحب قاموس ايراد ايلمشدر وهو ابو حي باليمن
منه الانصار كلهم بوزنه فاعل مابلي العنق من اعلى الظهر كما قاله الخليل
وبا ميانه ذو شانه موجمعتها كهم جيم ابله در اصل عظيم الرأس المشتمل على الدماغ
تكيده فنا وفا رسيده كاسه لس ولغس راسه اطلاف اولنوز امدي محاورين
وطلاده شرفيت معزز ايسه ده بو نلرانكره معاونت ونصرت ايله فصلي مخوفدرلر
انصاري عالي ثبات بو نلردن اولديغي شهرت بشعاردر وهمدان بسكون ميم ودال
مهمله ابله بيده برقبيله ميمونه ومنبتركه درامنا فتح ميم ابله معظم بلاد عراق يمن
اولان بلده غاريها كبير ده غارب انسانده كاهيل منزله سنده در كنفه معناسنه
در وقيلها كسر دال مجمله وبا ثقيله موسكون دال ابله اعلاي ظهر كبير اولان انسانه
وبا اعلاي سنام بعير والحاصل اول بركزيده نسب لسيد العرب صلى الله عليه وسلم حضرتلريله

انساب عربه ومنازل شرف وحسبه معرفة كاملة سو نسب لشناسان عجم وعرب
اوزره برزاولديغي باهم درخبر مذكور ومحاكمه ضعفه دكاره لفظا ايله كرو ذكر ايشون
لايجه در ديبلدي من جهة الرواية انكار مسلم اما ذكر لفظ فصاحت وبليغ
در برنوع در وقوله صلى الله عليه وسلم ان الزمان عند الحكم زمان معتدل حركت
فلك اطلسي در كه عند اهل السنة اول تلكه عرش ديبلور وعند المنكمين منجم معلوم
منجدد اخر موهوم تقدير اولنان شهر در عبارة اولور ستلا وقت طلوع كلور و
ديبلكه طلوع شمس معلوم وفجري موهوم در ديمكدر موهوم ذالك المعلوم معاد تنزيله
ايهام رفع اولمق كنايه اولور قد استدار كهيئة يوم خلق الله السموات والارض
تتمة حديث السنة اثنى عشر شهرا منها اربعة اشهر ثلاث متواليات ذو القعدة
وذو الحجة والمحرم ورجب ومضر بين جمادى وشعبان انتهى موسم حجه سفهاى
قريش وتسوير العرب ابتدا كلريله احكام جاهليتي ناسخ سورة براءة يوم خلق السموت
والارض منها اربعة حرم اينك مضر رجبلي مضر اولوركه حجة الوداع شهر الحجه مزوعة
مواقع اوكمله خطبه بليغه لرندن فانون جاهليه اولان ربا وشهور نواقص فهمي ازاله
وبو شهر تخصيص اراسنده ذكر بلده في الازل مقدر واوشرع حق بو نلرك لما كانوا يفعلونه
براي حفظ شرع رباني رجب فرده جمادي بيورلوركه زمان لما كان عليه حق سبحانه
وتعالى سموات وزمين انشا وايجاد ايلدكده احداث ايتدا سنه ابتدا سنه رجعت ايدر دائره
وشكل مقدر ايله اساحالة فوق سنه عود ورجوع ايلدكي كبي دفعا
للتبيع بيان بيورديلي حديث مذكور ابو بكر رضي الله عنه طريقندن شيخين عليه الرحمة كتب
كتى سلك روايت اولخلردن امدي اول خصوصدن في حسابه كمال علم عرفاندر ديك انبات اولور
ونقل ابن حجر ان حجة الوداع كانت والشمس في الحمل موفد نساوي الليل والنهار واعتدال شمس
والشمس النبوة وقال الشيخ صدر الدين قونوي ان في هذا الحديث اسرارا لهية لا يطلع
عليها الا بعض الكمل وقال ان النوع الانساني اوحد بالامر الالهي في اول دور
التسلسل ومدته سبعة الاف سنة بعث نبينا صلى الله عليه وسلم في الالف الى
خمسمائة منها الجامع بين احكام السبتة والميزان بالاخرة والبروج تتمازج بالغرب فانا
متزوج في زمان يفتقد الدنيا والاخرة البرزخية كالصبح بالنسبة للنهار فظهور
النور تدريجا حتى تطلع الشمس وكذلك ظهور احكام الاخرة من حين البعث
الى طلوع الشمس من مغربها ومنه ظهر سر ضمنية النبوة والولاية انتهى ملخصا
كذا في فتح الشعا لبعض العرفا في العوالم المسكية ان اول في وجوه الزمان الزمان
كان في الميزان وقوله صلى الله عليه وسلم كما رواه الشيخان عن ابن عمر رضي الله
عنهما في الحوض ورود جمع سوء منه مذود تشتكان امت دبان اولا جفار حوض
ترحدو لسانلرندن بيورولمش دوانيا جمع ذاويه وهو ما يحصل من ذلق في خطب
من ماء اي بعني حوض مورود كوسنله لوي سواي متساويه بوجهنله اول حوض
دل فريب مربع شكل اولوب متساوي الاطلاع ومستقيم اولغي مقصود در ذاويا
تساوي زواياسي استقامة اضلاعه صورتنا اولور بو وجهله نعريفلري دقائق
هندسيه وعلم مساحه به مبني اولديغي بديهدر وقوله في حديث الذكر ابو داود
واود وابن ماجه عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما طريقندن لسبحة كردان روايت
اولدقلري خصلتان لا يحصيهما رجل مسلم الا دخل الجنة وهما يسير ومن
يعمل بهما قليل يسبح الله عز وجل دبر كل صلوة عشرا حديث بشارت امزي
زيلنده وان الحسنة بعشر امثالها بدر لسني جملة باكمال حسنه سبحانه

احسانه اول مشی ابله جلوه ثانی ظهوره و قتله ماته و حمون علی اللسان هر عقیب
پنجکانه فارد سی ساخوده اند رکمران بهای تسبیح و تحمید و تکبیر کذا بشه ضرب ابله سواد
صفحه لسانه بالجمله بورا الی عدد له شمار بده و الی و خمسمائه فی المیزان و هو بورا
الی عدد پنجه ضرب اولند نده بیک بشبورا بله فرخانه اعمال میزانه محوب کرده محاسبان
کرامدرا مدی و زرا اعمال صایغ و با اعراض اجامه تبدل ابله نفس عمل در و عند المعتزله
لمضاعفة اجرها هان تنبیه دره اول کوها مامه سبحة انبیا علیه النهایا زمان سعادتنده سبحة
معروفه لمعهود او لبوب اصابع مقدسه لری ابله عقده ذکر بسورلرا بدی و لذا بعضلر
سبحه یدعنه عمل ابدرلر اما سیوطی قدس سره المخلة و السبحة رساله سنده حضرت
شاه رسل صلی الله علیه وسلم بعض صحابیات دستنده نواه ن مصنوعه سبحه سنی
هذا و انکله عدد و ذکر و تسبیح معانیله بیورو ب سفر فلدندی لسبتنه قوال اولسی سبحة
کردان روایت اولور و قوله طبرانی علیه الرحمة ابو رافع رضی الله عنه طریقندن رفع رفعوا
بنت بیور فلدی خبرده و هو بوصورتله جمله حالیه و ضبه حضرت عائشه اولور بعضی نسخه ده
و مربوضع عبارتی ابله ورود ابلدی نعم موضع الحمام هذا فتح حاء مهمله و تشدید میم
ابله معد للغسل اولان بیت معروفدر انکله تذکیر و تانیثی جایز اولور دیماسی دخی دنیلور
حضرت مخدوم جهانیان صلی الله علیه وسلم حجة الی حرم بر حاجی فرحق اده قرار بیورد قلدی
حالده محل مذکوره مشیرا الی انه حجوبة حاجی کرمانیه ده بو محله بیورد یلر و هذا انمثیل لما
بذکره فانه مبنی الاخبار بحال البناء و معماتها هو اوعصر بنو ثعلب دحمام عین محمود
ابدی و نعم للمدح و المخصوص به هذا و قیل موضع الحمام کقوله فنعم دار المشفین و قوله
ما بین المشرق و المغرب قبلة قبله اخذ نفاسیرده مجدد اطلاق اولنوب بیورلر لیعلم ذهنلو
بیوکلر ضبلة نصب جلبلنه ما خوذ در و کعبه وجهت و سمت کعبه یه دی اطلاق شائع
اولوب بو مقامده واقع اولدیغی نمایاندر امدی عندالاطلاق واقع دیا قبلة اهل مدینه
بیان و یا مدینه نك جنوب و شمالنده اولنلر خصوصنده دایکاندر و قال ابن عمر رضی الله عنهما
اذا جلست المغرب عن یمینك و المشرق عن یسارك فیما قبلة النهی اما واجب اولان
استقبال عین کعبه و یا جهت کعبه اولدیغی صحت طولیله تفصیل کرده کتب تفسیر و فقه در
یا ابن هد سمت قبلة معرفت علم مبنا ندر باب اولمغین حدیث ترمذی عن ابی هریرة
اول حضرتك علم و اقفینه عرفاندی قبله نما اساسنا شاهد راسندر و قوله صلی الله
علیه وسلم لعیینته تصغیر عین دن منقولکه علمدر ابو مالك الغفاری کاتب لولوی
فلو بعم قومینك لسیدی وجفاء عرب دن اولمغین انه الاحمق المطلع سر نشانه ما عرف
اولمق ایجاب روز فتح الفتوح مکه ده اسلامبله فرحا العین اولندره او شك سن لکاوی
الاقرع بن حابس بن عفان التمیمی اسم فرا سن ولفیه اقرع در فرسلان مبلغ
شجاعت و دلیرلیی بر صولت اولوب جاهلیت و اسلامده قومنك شیخی ایدی ایله
ان الذین ینادونك من وراء الحجرات کریمه سی اوزره خفنده شرفنزول تقریر در
سلطان عراق نسوار صلی الله علیه وسلم براسب رهوار عرض اولندقده هوفی
الیمامدن بر بسیع مجلس سعد ایدر امامه اولوب شاه عالم انا اعلم منك بالخیل
کنتار نادر برابری ابله خطابه نصدی ابلدکده انا اوس منك بالخیل کلامیله
صولبی ابله رد ابلدیی ای ابصر و اعرف و مصدر اوس و اسند بفتح الفاء و فراسة با
الکسر من التوسم یعنی احوال خیل و فروسیته سندر دالاعرم دیو بیورد یلر
امجدی لست کذالك خطابیله جواب ایراد اولدقده مخاطب اعلایه حافی اولدیغی
نزعس بیورد قلرینه ذکر ابن الاثیر و لم یخصه السیوطی و قوله الکتابة

کتبه وحی

کتبه وحی و رسالات مکاتیب حضرت فرمانروای اقوام و ملوك اولدقلرندن حافظه عراقی
لو شته صحابه نك بیرر ر امغا غالبا حضرت کتابت ایدرلر فلم مثالی فتحلی استخدام بیورملری
بلاذری زید بن ثابت و معاویه بن ابی سفیان ر و لذا مفعوله معاویه او لمق انتفا
ق کرده شراحدر وضع القلم علی اذنك اذن مطلقا بلا نفیر و رود انمکین کوشی
راست و اداولنور فائده اذکر ای اکثر ذکرا بکسر الذال ضد النسیان للمبالغة اسم فاعل
و هو الفاد مما یکتب علی الکاتب و فی نسخة للجمال بضم المیم الاول و کسر الثانی
و تشدید اللام من املت و املیت و املاد و فی الوان و لیملل الذی علیه الحق نحو
فلیملل علیه سلطان عالم صلی الله علیه وسلم کاتب معجزه رقمه و هان بیورد یلرکه
فراغلد حالنده فلمی یالای کوشنه نهاد ایله زیرا بو وضع حکمت رفتار حروف کتابتی
جمع ابدن ذات بیمار مدار اولور دیدیلر هذا ای حذ هذا او اذکر ا بعضلر یا اسم فعل
در عمی غیر تقدیر حذ معنا سینه دیدیلر اما رسم خطلك محالفتی ماهر در و هذه
بحر کالمدد اخر تخلص و استغال و با تنعیم یا مدره منفعل کله در مع انه صلی الله علیه وسلم
کان لا یکتب و لکنه اوتی بنای مفعول ابله علم کل شیء و ردت انا رجع ایرو هو ما یتو
ثر و یروی مطلقا و کما و حدیث رفع مقابلی بعض صحابه و تابعین کلامینه تخصیص
نیلور لمعرفة حرف الخط و حی نصفی رهان یعنی اول خضرتلرا و رد احوال کتابت رفع
وضع یافته و استقرینه کتاه اعتبار ابله مع هذا زمانی عالم صلی الله علیه وسلم کتابت
بیورمیوب نبی امیه ابدی امغا قبل رحمانده هر فنده علم وعرفان کندولو بحثنا
یتی بیورلدی ناکم بیقدر عالمیان صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك کیفیت رسوم خطه
و حسن تصویر و کتابته موقفی او کمال اوزره اولدوغنه اخبار صحت مدار ورود ابدن
کقوله لا تحدثوا و فی نسخة لا تمدوا بصیغة الجمع ای لا تطولوا بسم الله الرحمن الرحیم
یعنی انجمله کاتب وحیه او و تعلیم اساکه سبی بعده للذالدن مقری مدن انجه شا
یع کشیده حرف با فهم اولنوب من غیر سین همان با دیمیم فوات اولنه و روکا ذا در
عن زید ابن اسلم اذا کتبت بسم الله الرحمن الرحیم فبین الباء و السین فرجه رواه ابن شعبان محمد بن
قاسم بن شعبان بن رافع الکنانی المصری المالکی او جبور اللیثی مات بخندد سبر سراسنا د جبان
ایلدی من طریق ابن عباس عبد الله رضی الله عنهما طریقندن تخریج بیورد یلر
قال السیوطی حدیث ابن عباس لم اجد و قوله فی الحدیث الاخر الذی بروی بیلد
مجهولدر عن معاویه انه کان یکتب بین یدیه صلی الله علیه وسلم فقال له ألق
فتح همزه و کسر لام و فاف ایله امر من القاء یلقی لیقة و لیقا و الفهما و الفصله
بتعدی و لا یتعدی الدواة استعمال لیقه و خبر و لید و غیر یدن دوات
نهاده اولنان لیقه معروفدر و حرف القاف بتشدید الراء المکسورة امر من
من التحریق ای اجعل طرف شفة الایمن ازید من طرف الایسر قلیلا لانه
اسرع فی الکتابة و ابدع فی اللطافة و اقدر البیان لانها عوض عن الف اسم
و فی السین و لانعو المیم ضد مشناة فوقیه و فتح عین مهمله و کسر او مشدده
و رایله ای لا تضعها و حتی الله و هذا الحمق و هذ معیبتی و عبر مبان اولنوب
میم ابله نون مبانه سنه فوق و اعاندر کا الف ساقط در لا عوض در و بالعد
المیم رسم الف و اربیورلر اما رسم مصحف عثمانی به مخالف اولور و روی البیهقی
عن انس رضی الله عنه اذا کتب احدکم بسم الله الرحمن الرحیم فلیمد الرحمن ای مدا
یمد به الرحمن مدا و قیل هی الرحمن بالمد لعموم الرحمة الشاملة للدنیا
و الاخرة و جود الی جمیع نحو بد مطلقا نحسیر و عرفا نحسیر خصه مختصه اماه

عرف وآده تخصیص لفظ بالحروف ومخارج وصفات رحمانیند وحضرت رجیع بالتوحید
لانه تختص اصحاب التوحید خلاصه کلام مرقم دبیرستان وحیق منان معاویری
الی سفیانیند روایت کرده خبر دیگر ده ورود ایلدی که راوی مشار الیه دیوانی عالی
رسول صلی الله علیه وسلم وکتابه ما یقول علیه اشتغال یافته ایکی خطبار منطاب
وارد اولدیکم مدار وانی اصلاح ایلیه وقط خاهد اخر وقیل ویا یسمد هو او ایلدی
کشیده سی اکثار راتمه ودیدانی لسانی یکدیگرینی فوق بعضه ایلدی ورود ایلدی
عین عورا اسامطلوبه قلمه وصورة اسم جلالی تعظیما کلستاه جل جلاله زیبا درعنا
خبر بخر کتبده ایله وحرف لغت رحمان میم ونون مبانه سبنه فرق وامتیاز ویارسم
الف ایله فتاز وسرفراز فلیوب جودت کتابه اسم رحیم ده تحسین رسمه اهتمام نام
نام ایله دیرام ایلدی وهذا مبتدا والم یسمع الروایة انه علیه الصلوة والسلام
کتب فلا یبعد فانه ویبعد جمله سی خبردر ان برق اسم ومنع الکتابه والقراءة
والمراد القراءة بالنظر لا مطلق القراءة فالمعنی منع الکتابه وجعل الشارح الشلمانی
لفظ القراءة معطوفا علی العلم ای رزق العلم والقراءة ومنع الکتابة ولا یخفی بعده
فی اعراب المبنی واعراب المعنی یعنی حضرت خواجه مکتب خانه نما اوحی علیه النهار
تلاوه رسم خطده اولان معارات مهارات نامه لوی ولواول حضرتدن کتابت صدرنده
روایتی رسیده اولرجه صحت اولمزایسه بعید دکلدیر کی سی غیر لعلم اخذ علم مطلقا
ورقوق بیور بلوب کتاب وقرائت النظرت منع بیوریلدی آمدی صلح حدیبیه ده خاصه
عشر بحکمان علی المرتضی کرم الله وجهه ایلد سبحه لدیغ النظام کلام نامه ده امامه
عالی قیمت اولان کلمات هذا ما صالح محمد رسول الله الکتب براعیه کوزان اولیجق بعضی
مشرکین رضت بخور عقده ممانعت ایصال اخلریله ایلد جناب علی به بسمله لفظ رسول الله
برحیده ومعاینه لفظ الی عبد الله تشاننده قلمه ایدیلدی بیورد قلرینه بارسول الله بنم له
حق مدرکه ذات جلالت همدارکه قلم منشی الی ایلد لغیر بیوریلدی القاب معانی نصاب
رسالت اوزره اولرخامه نقیر ایله بم وبدکره اولرخرزت یاوجود کی هرکس حضرت جریره خامه
اعوش وبابه انا میل سربه لی زنی قطعا جلوکر اولامتی کبی وجمه محرراوزره اهلا والنشا
بیورد غلری صحیح نکاربده فاحضا النبی صلی الله علیه وسلم الکتاب فکتب هذا ما قاضی علیه
محمد بن عبد الله الخ عبارتیله بکاشنه براعه صحتدر قال الشارح نور الدین علی القارئ
ارح لفظ کتب وقع مجازا لانشاء فیه علی قال له الطیبی وقال ابو الولید الباجی حقیقة وهو
می هذا شائع منقول عرفی لغة والمسئلة مشهورة وملخصها ان اللفظ صحیح مبنی
وهی مجاز معنی لانها لیست بصحیحة اصلا کما توهمه عبارة المصنف هذا النووی
قال الشهاب المصری انه هذه مقالة صدرت عن الباجی انکرها علیه بعض اهل
عصره وقالوا انه تخالف النقل بالحدیث والقرآن وکون نبی معجزاته فاجابه بانه صرح
به فی حدیث البخاری والتحقیق زخلاف الاصل وفی القرآن ما یشیر الیه لانه قوله تعالی
ما کنت تتلو من قبله من کتاب ولا تخطه بیمینک یقتضی کتابته من بعد وهو معجزة
لانه فی امیته معجزة فی اول امره وقد ذکر ابن حجر وغیره انتهی بلوح ارتشا یدقلم زاب
چه عم کله اوراط فیل است لوح قلم بود اخبا جشی بنعلم کسی که امور کارش
حساب ویس واما حمله علیه السلام بلغات العرب وحفظ معانی اشعارها
فامر مشهور کما تشهر یار فلم درسالت حضرتلرینه جمیع قبائل وبطون عرب زبانلرینه
ولغاتینه علمی ومعانی الفاظ اشعارلرینه عرفاری وحفظلری اشتهر مغه فقالت شهرة اشعار
درد یا ابن همه انشاد اشعار درشارح نبیوت مما بلرندن کلا ایکی بکر منشات

منشآت

منشآت واشعار برکات مضمور باهر الشاعریه عرض اولندقده اصغا بیورروب
وشیرة مرایای معانیندن برقع کشا اولورلرودی ازجمله وصاف الحضره کعب
بن زهیر رضی الله عنه قصیده لامیه سبی عرض ایدیوب فنوای حریتها البصر بها
عنوه منی وفی الحدیبیة منبر نسهیل بیتی بای بیورلدقده حرباندن واد
فله دیرو بو نکته شناسان اصحابدن استفسار بیورد یلرعبارتان اولینه
بکر بان اولمزایلد دفینه شناسی عالم صلی الله علیه وسلم از نان اولمغی تحقیق بیورد یلرو
وفی الحقیقة اشعار وقصاید نظم نوعی مشتمل درامدی خبر مشار الیه ده ذکر شعر
وبحث اوزره مسنون اولدیغنه نسائر علوم اسادلات هویدادر وقد قالوا ان معرفة
من فروض الکفایة حتی شعر المولدین کما ذکره السیوطی فی شرح منظومه الحوفی والبیان
قد نبهنا علی بعضه فی اوائل الکتاب فصل فصاحت حضرت پیغمبر زبان لغات عرب
خصوصنده وجود بافته بعضی اقاربلرینه تنبیه ایلدیکی ولغات لغات عربه موفق
آسادر حفظله لکثیر من لغات الامم اول حضرتدن لسان عربدن غیری زبان
اشنای قوم دیکر اولمزی موهبه ربانیله ونوقی معارف سبحانیه اولدیغی لاریبدر
ویراهوکس کندی فهمیندن لغتی اوزره لطق اوره وزبان دیکر ایله محاوله کلام صافیت
کفار بشره کقوله فی الحدیث ام خالد رضی الله عنها هذا السنا یا سنا حالد
خالد بن سعید بن العاص دیار حبشه ده تولد ایدن صحابیلرندن ولدرو ایتکرده بحاریه
اوزره سلطان عالم صلی الله علیه وسلم بر قبای سیاه منقش اهدا اولنمش ایدیکه
اشکال ربانیدن اولدرو سین ایله معقود بر زایب ایدی للصغا وکبرما خالد ایتمکله
وحبش بیورد یلرزبان حبشه اوزره لسنه لسنه یعنی زیبا وحسنه ایدیغنه
لسنه لسنه بالفتح سناسنا وتخفیفون وتشدیدا یله لسناه لسناه لغات رومیه و
کسر ایله سنا وقصر وابتکرده بلغات اقاد راصل لسنه لغتی حسنه دن حذف
حاء ایله تخفیفله لغة عربیه اولمق ایهاماً لغصالرفی غیر بعید در وهو ای سنا بمعنی
حسنه لنبا وحمیدة مقصود اعتباریله ایله نابت ورود ایلدیکی بالحبشیه
جبل معروف لغة حبشیه کزال دیمکدر فون ام خالد صبیه عربیه ایدیکی
عربیه ایدیکی امادیار حبشه پرورش یافته وزبان حبشه عارفه اولمغله
کوشواره ملاطفة یا ام خالد تعلیمی شایان بیورلدیکی وقوله وبکهر الحج
فتح خاء وسکون راوجیم ایله وهو القتال بها بمعنی لغة حبشه در حج قتال
معنا ایله درکه تعریب بیورلدیکی اما ابن فرقول مصطالع دکا لفظ محمد کورک
فهو بنی انکار وتخصیص عربیه صحیحه درد یلری مصنف علیه الرحمه ردا ولور
لکن نوافق لغتین فصیح ایدلدیکی قولی ان صحت الروایة صوابها فقد
وقوله ابی هریره رضی الله عنه اشکنت فتح همزه وسکون شین معجمه وکاف عربیه
مفتوحه ونون وبا، موحده ساکنه بین ایله معنای بطن بره تفسیر کورده مصنوردر
وفارسیده کسر وفتح همزه واخرنده ها ایله باخود بغیر همزه کسر ایله شکنبه
اما بر روایة ابن ماجه شکم شیء مکسوره وکاف مفتوحه وسبع ایله بطن
معناسنه اصح روایه دوردر ها لی دالی وبعضلر اخرندن میم ایله منکم ایله
ردرم روایت ایدوب بقول شارح محرضی دال اولی معجمه اولمق تقدیر نابجا
اولدیغی باهر در ای وجع البطن کوصح ذالک ووجع بطنک ایله مفسردر
بالفارسیه قولنج بر کورمش بن سام اوابن یاوث اوقیل انه آدم علیه السلام
عندهم روی ابن ماجه عن ابی هریرة رضی الله عنه انه قال صح النبی صلی الله

معلب
فی بعض نسخ الشرح
بلسان الفارسیة

عليه وسلم فهاجرت صلى الله عليه وسلم فهجرت وصليت ثم جلست فالتفت
الي وقال شكم درده فقلت نعم يا رسول الله فقال قم فصل فان في الصلوة
شفاء وزيادة ما ديبي ابلر وطب اللسان اولا فلري حديث جابر رضي الله عنه
ره صدور عبافته لفظ سورد ركه طعامه وعوت معنا سبله ابراد ببور لدي
وحديث العنب رورو والتمر نماد مشهور على السنة العامة ولا اصل له عند
الخاصة الى غير ذلك مع غير ما ذكر من المعارف السنية والعوارف البهية مما لا
يعلم بعض هذا ولا يقوم به اي بكله ولا ببعضه اي عادة الامر مار
س الدرس اي داوم المدارسة ولازم المدرسة والعكوف اقبال على الشيء
وبسبيل تعظيم مواظبة وملازمة مندبر ومنه الاعتكاف على الكتب ومنا فنه
ناء مثلثة وفا ونون ابله هنا عليه من نفي البعير اذا برك اي مجالسة اهل
العلوم وبعضهم نهده ده قاف وموحدة ابله مثافنة مباحثة ده اهلهل عوطل
فبث اوزره منصوبد بعني ما ذكره بيرون خبطة شعارا ولان عوارف خضرتكه
بعطيبه قالشي وفضلا على كلها اندك معارفك خقيقه فيام وكوشش رهاب
اوله من الاخفظ دراست ممارست وكتب مطوله به ملازمت مت واهلمندن
تلقي برله مدة العمر دانشوران ابله مجالسه ومباحثه بهدي واجتهاد ابدن كسنه
دانا اوله ببور وهو صلى الله عليه وسلم كما قال الله تعالى امتي اي خوقه عند قوله
فاصنوا بالله ورسوله النبي الامي وقوله كما قول الله ما قبل وما بعد لن نبد
اولوب مدصني عليه الرحمة سلطان عالم صلى الله عليه وسلم رجلا ملاقي اية ان او
حينا الى رجل منهم كي بله سنه مستقل ومحل اداب اولمط مني اشعارا وله فلله
وما بعده وماه واحي ما درزله نسبت وبا ائمة عربه منسوب اولم يكتب لم يقرا
صفة كاشفة مفسر ولا عرف بصحبة مي هذا اي الكتن والفراغ صفة ضمير
مي لفظله عائد در ولاشتغاليه قوم لهم علم والفراغ نسبتي مي هذا الامور جمال
الحق سبحانه وتعالى اول خضرتي معجزة له ام نفوذ ابله وصف ابلديكي اساهر كما وصور
بازل اولماقدم ما درزاد اولوب دخي كتابته وقرائته عمله موصوف ارباب انشي
ونشر ابله هم صيت اولمق عربي معروف ومالدارسة مدارسة النصافي شكوا اولمق
علم مدلول برنسنه دراست وروايته كعلم وقرائته شايان طاقله مبالغه سنده نشاء بابه
وهو رسنا فته دكل ابدي ولا اعرف هو صلى الله عليه وسلم قبل بشي منها دخي اخرت
قبل بعثته وظهور معجزته عوارف لدنيه هذكور در برشيك علم ومعرفتي شيء
تياب اولدي قال الله تعالى وما كنت تتلو من قبله اي قبل نزول القرآن من
من الكتب الالهية وغيرها ولا تخطه بيمينك اي ولا تكتبه من قبل ابيطا بيدك وذكر
عيني برأي تاكيد وتصوير در الاية اذا لارتاب المبطلون انما كانت عناية معار
ربي الوهاب الشب واحبارا وائمتها والشرح والبيان اوحدث اولان علم بيان معرفتي
ولد اولان بلكه منطق فصيح خطب ورسايل وكاكلها قبل وحال السنه لغتي مقابل
ذكر ابدرلر ابدي وان من البيان لسحرا حديثي بو معناي مراد اولور وانما حصل
ذالك لهم بعد التفرغ لعلم ذالك والاشتغال ببطله ومباحثه اهله عنه بس منتهي
علوم عرب اجداد دانسان قبابله معرفت ووقايع اسلاف مهارت ونظم
نثر دانش وخذاقت ابدي اول دخي تلك العلوم مراد اولمله واشتغال وارباب فنون
ابله مباحثه ومناظره حكم براي ابشان حصول يدبر اولوردي ناكم بني القبائل
علا نسابه وعلان وادبه زيد بو معنا اليه بالبنان اولوردي وهذا الذي عند اولمق

معنى به

معنى به اولان نوع بجميع افنانه واعضاله اوقطله من لم يعلم صلى الله عليه وسلم
حواجه عالم حضرتلرينك ربباي بي زوال علم وعرفانلرينه برقطره وافنا يدرك
برزه در ولاسبيل لي مجد الحد ليني لام براي تقويه دائره وجوده لفظينه متعلق
او بور فما ذكرناه امدي مطالب ومقاصدن ذكر ابلديكمز اموري شاهدلك
ستعمدلك دوكردن اولان مرادلرينك انكار سبيل وجمال نا باب ومجالدر ولاوجه
الكفرة حيلة فدفع ما نصصناه الا قولهم اساطير الاولين جمع اسطور كاوحدوته
ته دخي حكايه وبيان قيدلرينه عوائد عرفيه كذا وكذا دخي لغة قزل جيه اقا
صيصي كذ شتكان واكاذيب يشين ديمكدر نوادر غريبي نادر نادرة مكيدة دها
باب اولدي بلده وانما يعلمه بشر دوقدالله قولهم بقوله تعالى حتى عندك لتعلم علم ابدي
ديو عمر رخاي اولمدن غيري وجهلا حيلة تصور اتعبوب بروردكار غيور
انكريك هذ بان وترهاتدك بوجهلا رد وصد بيوردبكه لسان الذي
يلحدون اليه وفي قراءته بفتح الياء والحاء اي تميلون اعجمي وهذا اي القرآن
لسان عربي مبين مكاشرة العيان بكسر العين بعده الف اولمق حضرتلرينه شخص عجمي
يعلم ايدر ديمكدر عبان ومشاهدة انكار من غير ليل ودعوي بلابينه در فان
الذي نسوا تفعلونه اليه منعلق بسواها سلمان الفارسي او العبد الرومي غلام
حويطب بن عزة وسلمان انما عرفه بعد الهجرة وردلكثير من القرآن وظهور ما لا يحصى
من الايات بيني انكر كه زعم باطل اوزره بني كاميل ومكمل حضرتلرينه تعلم علم استادن
ايتدكلري كمسنه باسلمان فارسي وبا يعيش نام عبد رومي دكدر حال انكه سلمان الخير
جمع عليه سلطان عالم نوع فان جلبلرينه بسيارايات وحكم ومعجزات مما لا يحصى علا
نزولنده وظهورنده حكم معارفه وملاقات بيورديلوب رفع انكسنت شهادت
انشدي يا ابن همه قبل الهجرة وانا بي عالمك صلى الله عليه وسلم علوم ومعارفي
افاقه مولوله انذار اشعاز اولديغي كالشمس في جو السماء وهو بدا ابدي
شهادتنده صلى كون ومكانك سر مستور ياه صبر يدن عبارتلوح فضاندر از ينهاني
واما الروي فكان اسلم وكان يقرء على النبي صلى الله عليه وسلم وراخلق في اسمه
اما عبد روي كرچه قبل الهجرة داخل خفيه خفيه اسلام اولوب افتاب برج رسا
لندت اقتباس انوار ونعم سرزالماني والى صمداني تعلم ابدي دخي اولا عبدي
رومي دنلي نامي بلعام ويعيش وياجبر وياخوريسارا ولمقله اختلاف اولندخي
وقيل بل كان النبي صلى الله عليه وسلم يجلس عنده اصحاب عوما اسلام دوقوا
ندعليه الحانه كان عبدا رومياً يجتمع ويتصفل السيوف عند المروة عبد روي
حرفة صفل شمشير ابلر وكاراولوب حضرت صاحب السيوف والعلم صلى الله عليه وسلم
مع اشاعة بالسعادة وهو وعد كذا ايندكجه استراحت ابجون دكا بجه بنه جلوس
برله صغا باب اولوردي دبنلدي امدي اول حضرت ابله حقيقي خلق مكالمه
تياب ايكن تعلم امكان نه وجهله شايان اوله ليس اعراب يا انشائي ويا ابطا
لي اولوب وكلاها اعجمي اللسان سلمان وعبد روي هر بريسنك لسانلرنده
عجمه مفرداتي دي وهم استاد تعليم وتعلم ايدرلر نزدها يان قريشي الفصحاء
الذي جمع الذي شديد المضمومة معناسنه والخطباء الشي ضم لام وسكون
وسكون الباء مهمله ابله جمع لسن فصيح اللسان طلق بالبيان وقبل جمع السن وقد
عرفا فتح وكسر جمع ابله عن معارضه صاني بده والابيان بمثله عطف تفسير بل عن
لهم راهنده وصورة تاليفه اصل معاني تنكد بر سنك بهادن بعده مذانب

ما لم يقفناه

كثرة حضرت سيد العرب صلى الله عليه وسلم
اقوام واقوام دن تلقي وتعلم بعضا كما

اي لسان من ادعوا انه تعلم منه لسان عجمي
لكيف يكون تعلمه او في التعلم منه ثم قالوه
مكابرة العيان

كلام مشبع الجوف استعار فلندي وبعض نسخه ره بدل لام واو ابله وصوابه
ايراد اولندب والتاليف اخص من التركيب ونظمه لفظ مركوره وما قبلي صفة او
زره معطوف قدير وعي معارضة لفظي اوزره عطفي شابا نديم ونظم دخي تناسق كلام
الجوف نظم ورديه مستعار ديره والحاصل اول خرفزنك عبد روفي وفاريسولدن تعقبي
شاللنده كسر اغاز طعن اولنه مقام خصامده وجكيرا دلوب على رؤس القوم كلام بليغ
وزباني فصيح ابله كويا اولور لكسنه لرايد بلره بدخال اول خرفزنك دركاه كبرياسنه الجا بيورمق
ايات مقابله ومعارضه وما للدن انبا للدن عاجز مثلي ايراد كلام بليغه كتبلاغت
وترتيب وفصاحت لوشكل جواهر وزواهر الفت ومناسباتي دركه وفهمدن دور
ماندايد بده فكيف للاستفهام عن الحال والوصف المبهم وكاهي نجيب غرا اولنور
نحكيف تكفرون بالله يا عجبتي اي كيفيه الكفر بالله مع ظهور كلام عربده مانع تركيب كفر
در كيف بده اي اجاد الشاعر اسالكي يعني عدم افصاح لسان وبيان تطفه نا جسبات
اولان عجم وزبان كسنه نوصفه كاشفه سوز ومايتطق عن الهوي اولان ذات جميله
الشاره نه وحصل نعم علوم وعمعارف ايراد بلره نعم كيفيتدر وقد فكسر عينه كلام
موجب جواب بندر واقع وكاهي ابتداي كلامده ايراد اولنور بومنوالده وردوي لسانا
وقد كان مسلمان اوبلعام فتح موحده وسكون لام وعين مهمله والوسيم ابله عبدي
رومبلك اسمدر ره وكسر بالبله بلعام ابله بيندر فاكه بندر كمعتبر دو يا عبد عبنا وحضرت
خضر جواب وبيدركه جبرائيله ليتدبرا الي محمد الي تعليم ابدر سكرا بوضربي جواب اغاز
ابديكي دم لا والله بل هو يغنمني وبعد بني زمزمه سبلا كندو كندوزيعيره كسرايدر
ربي اوبسار فتح مثنات تحتيه ابله ابل على اختلاف قسم في اسمه بيله اظهر هم ضبر
كان بكثونه مدى غايته دمع مدة طويل به اطلاق اولنور اعمارهم هزكوبانه
فربيك دروغ واستاولوي اوزره استدلالدركه اولا مسلمانان فارسي بابلعام رومي
كه نام وشانلرده اختلاف كرده كوده محمد نبي اوزره قوم عرب مبانده سنده اوقات
كذا راولوب مدتي الاعمار اولنرابله كفت وشنيده ايدرلردي مهل حكمي
واحد منهم ضمير سلمان وروحي عائد اولوب نحوزا ضمير جعلة مبتدا دن بدل
تفسيرا اولور شيوا مر مثل كان يجيء به محمد عليه الصلوة والسلام وفي نسخة من
مثل ما جاء به بعض خرف الرسل صلى الله عليه وسلم ابنان ابله بكويا ايات ما
سندعا مورودن بريني سلمان فارسي وباعبد رومينك برندن نقل وحكايه اولندي
وهل عرف واحد منهم عرفة شيء من ذلك واندن برسي شاه رسالت بحشا يشي
حذا اولان معارف لدنيه لوعوارف بهبه دن برسبيلده معرفتيله شهرت شعار
اولدي وما كالاستفهام منع العدو حينئذ على كنهه عدوه بفتح العين ودولوب
بوردن فعول مصدر در جد ونصب معنا بسبنه طلبله وفوق حده خاي عجمه ابله
ابله ان يجلس الحد هذا فيا خذ عنا ايظا ما يعارض به وينعلم منه ما يحتج به على
شفيه فتح عين مجمه ابله عناد ولجاج وتعجيز فتنه وشر وفي بعض النسخ على
بشيعته فعلى للعلة اي لاجله مشايعيه ومنابعيه يعني على الفرض والتسليم
دشمن بدكاريله دوات بسيار وجد وطلب وكمال حد ليله فارسيو باروي
مجلسنده ملازمت واندرون في عالمك كندولرك معارضه ابله يكي شيء تلقي وشر
وشرور ايتمي تعجيز اوزره ما يحتج به اولان دليل نفعينه مانع وار ايدي علماء هم
سلمان وبابلعام حضرتي نعلم ايدوب حاشا مبدا معارضه ره سبق دهاد اولنوردا
فيله لرايدي كفعل الفيل بن الحارث بما كان يحرف به من الخرافة بالحاء المعجمة وجيم

كلمة

ولا عاب النبي صلى الله عليه وسلم عيا فوميله
طول فضل واعتراض بين المعطوف والمعطوف عليه
عطف اولما مقدما بالاداة لدن ايدوب ولا عاب قولي
اوزره معطوف قدير

وفي نسخة الكتب

كلمة مولده كما ذكر في الجوهري اي يزخرف به من اخبار كتبه لضربي لغرك كاذبي
اساكله سركذشت رسنم وزال وحكايات يعلموا ان بي مال نعلم يا يحسب
ناديي لسنها اي فريبنده قصه خوانلق ايدوب كلام مزخرفه ايله حاشا تنم
حاشا محمدك نقل وروايتلرين حوبتر قصه پرعبرت اخبار ايلدي ديو كشته
ريسنه خبلي وفار وطمطراق قصه خواني ايدردي ومن قال سانزل مثل
ما انزل الله كربه سي نفرين بي عون ولفرك شاننده نزول بيورلديجه
بعدازين اول كافر بدنهاد عداوة حضرت بني فهاردده امداد تكيي كافي
كشته نبع اسلام فلنديجه ولا كثرت احتلا قائله الى بلاد اهل الكتب فيقال
انه استفد منهم بل لم يزل يبني اظهرهم برعي ضم مثنات تحتيه ابله خوض
ودراعات وبا فتح دعابة عنف ومواشي در قول الى به معناني اخبر جسبا يدر
في صغر وشبابه على عادة ابنائهم او انبيائهم يعني دني اولوردي جاهل
يعلمه مكتب باب اولاجق وبنه ديده فومندن نهان وبلاد اهل كتاب اياب وذهاب
وزردالي بسبار اولديكيم غيبوبة ومسافري عالمده ارباب كنبدن استماع
رف واستفادة معارفي ايلدي دينلده بلكه طغولية وبلوغي حالنده پدران عرب
واب وعادتي اوزره بي تحاشيهم وسمع محافظ وصيان فومندن واعان اولدن
اول عن بدن اخراجي امرنه وارنجه رائيكي اولدقدن ثم لم يخرج عن بلادهم الا في سنة او سنتين
لم يطل فيها مكثه فيضاليم وتقع اي اقامته مدة يحتمل فيها تعلم القليل فكيف
الكثير يعني شاب بالغ اولدقلرنده بلاوفرشدلي نقل رشد اقامت اندي
دفعه هم بني ابي طالب معينيله نحوم سن قيام بيورديكي شابي راهده اشارتله
بخبر اي عارف برله رجعت وبركن حديث خديجة الكبرى مبتدره ايله راحله بندنجات
شام ايدوب بربا ايكي دفعه مسافرتلرنده تعلم ايدنلر تحفل اولوردي مدت اقامتده افات
فيوضدن ايله تكيف وانشي بسيار مفتخر متصوق راولده ايدي تعني ايله استفهام
انكاري رسيله بهانيدر ومصنفك اوسن نبيا ايله نردي سن اول كالعدم
اولق ملاحظه سيله اوتماز ره في كل لور سيده باناء بالغ طفل ايكن دايه سي فوجا
عنده بني سعد زوالدن اولمغله وبراي دعوت بني بابيل طائفه عنعنه سن
زن شماريده دكلدر بل كان في سن في صحبتهم فومده ورفاقتده فتح راايله موافقه
معنا سيله صدر دركه سيرو سن در اجتماع وبكدبكرك رفقاسي معامله سيله مستلزم
اولور عشيرته لم يغب عنهم مصنف عليه الرحمه مدعي وتاكيد ما سبق
قصد ايدوب بيورركه بلكه مام نابار رسالت عليه التحيه سير وسعودن
كندوقومني دائما وصحبتنده رفيقلرينه سوء موافقتندن اولوب ملافات اهل
كتاب ونلقي علوم محتمل اولور وجمله بشكاه حويشاندن بي نشان وكوزدن
نهان اولديجه ولا حالية حال بالنصب على المفعولية اوي الرفع والمعنى
وما اختلوا حاله مدة مقامه ثم مبم ايله اقامت معنا سيله متحملدن ذكر كلمه سن
تعلم او اختلاف ومن بيان لا فيدة الخبر فتح وكسر حاء مهمله عالم يهود
او نصارى فتح وكسر فاف وتشديد سين مهمله ايله دانائي نصاري وضم فاف قس
شهنياب امانا غلط دو او منجمد علم واحكام بخومه عارف اوكاهن مي زعم
انه يخبر عن كائن وممكنه مكمله ره مدة افاضلرندن نشئت باب اولديغي حال
اوزره قرار ايدوب دانا ودانشورانه رد دانيوب تعلم وتعلم ايله نابه هوس
تغيير حال اندي بل لو كان بفتح الدال هذا كله اسم مكان وفي اصل البلد

بل لو كان هذا كلا بعد وهو ظاهر جدا وفي نسخة بل لو كان هذا كله لكان
بحيرة ما وفي به في وفي نسخة له من نجز القرآن فاطفا كل عدو ورد خضا
اي مرتعا وادخاضي هذا ذلاف لغز درر عبارته مكتبة ملحوظة لكل نحلة بعضي
نحله ذلكل شبهة واردة درا او مجليا ضم ميم وسكون جيم وتخفيف لام وتحتية مخففة
ابله وباخود فتح جيم وكسر لام مشددة ابلة اي كاشفا وموضحا لكل اوابطال اقاويل
مجردة ترجي بيوربلوب بعد ثبوت خلافة فرضا اول خرقتك مناشوران اهل كنا
بدل استفادة معارف وانزله امر بتي وقوع بافئة كغيبي اولسلة بل اعجاز قرآن
ابله انبان بيوربي تعارف لدنية والعبة ابله تشريفي هو دشنة عدو ونهانيه كسنة
وبريدة وهاوهي من بيت العنكبوت اولان دليلي نحو وابطالي وشاربة رب وكان
اولان هر امري موضع اولوز نسخة ومن خصائصه عليه السلام وكرا
ماته وباها بانه جار مع الحور والخمر والاعتبار عندهم خبر انباوه بفتح همزة
اي اخباره الواقعة مع الملائكة والجن وامداد الله له كسر همزه ابله مصدر ردي من
امدد امدادا وامدادا من حد وبد استعانتي وامدد ناهم بفاكهة كويله بسيلة مستذل و
لفظ مدد او مكرر هدد مستعمل اولدبني ونذ له من العذاب هذا ابتيله مستشهد
كما في الترغيب بالملائكة الف كيمن كوفعة بدر وحنين وطاعة الجن له بي لجنة والملا
ككة عبارتند مخالفة طائفة جنيانك عدم امداد لوبي مشراولوز وروبانه كثير من اصحاب
لهم اي للملائكة والجن وهذا اجمال يتبين لك بعد نقاضيل احوال قال الله تعالى
وان تظاهرا تشديد وتخفيف ظاهر خطاب عايشة وحفصة رضي الله عنهما ورأى
وان تتعاونا عليه اي على النبي صلى الله عليه وسلم بما يسوءه لديه من الافراط
لكثرة مبلهما اليه فان الله هو مولاه اي ناصره وجبريل كسر وفتح جيم ابله الآية
وصالح المؤمنين والملائكة بعد ذلك ظهير ابله مذكوره متعلقه تقاسيم فصلنا
من باب اولدم كذا دان ايلديم وقال تعالى اذ يوحي ربك الى الملائكة اني معكم فثبتوا
الذين امنوا اي باني معكم مصبنا لهم موقال اذ تستغيثون ربكم اي تطلبون منه
سرلوه دركا هو كبر يادن باغيات المستغيثين اغثنا واعنا على اعدائنا مناجات ومنا
جاته خواستكار نص وغيات اولدبغكز حالده فاستجاب لكم اني ممدكم الاسيكي
بالف من الملائكة ردفين بكسر الدال اي متتابعين وبفتحها اي يردف بعضهم
بعضا يعني طاقار سرو شان بي دريي سيره اعانت ابله دعاكزي قريده اجابته
بنوردي مضمون عليه الرحمة الابنيي اشارتيله اذ يوحي ربك انيله كريمه اذ تستغيثون
ربكم واذا ابدر منع الجناب عمر بن الخطاب رضي الله عنه دن ويدركا حضرت
سلطان عالم صلى الله عليه وسلم روز مشراسوز بدر ده اماده مقام لحي وحصاه
اولان روباه منشان كفار كولان كثرتي وتبراني موخذ بندغلبنه لكاه ايلبوب نبتر
فتح وظفر رجا سينه قبلة حاجاته توجيه روبي مناجات بيوروب اللهم انجز لي
ما وعدتني اللهم ان تهلك هذه العصابة من اهل الاسلام لا تعبد في الارض
ولا في السماء ابله فرع تباري تبرزا ايندبلر لاجرم سهم صايب نباز هدف اجابته اضافة
ايدوب مبارزان بي باك وجنودي مجندة ملائكه برابه امداد وتقويت اولنمغين
باي مقاومت كفايت اولور مسند طاز جاوباسي اقبال حضرتلري روي حضرتلرينه
وانتحال سوزه زمبلي لشكر كهداري ودمدمة السروري سجعة هزارداننه
حمد وثناكاري حضرت باري ايندبلر وقال اذ ترفدنا البك نوأمي لجبة
يستغيثون الغوث الآية فلما حضروه قالوا استمتعوا فلما قضى ولى قومهم

منذرين

منذرين اي وارامدناهم واوصلناهم اليك ونوع مادونه العشر دركه
رسيان نجيب مرسال دن بدي وباطوز تق ايدبلر امام صف انبيا عليه
التحايا طابغدن عودت واثناي راهده بطني نحله دبكله نشل نبات محلم شرف
نزول بيوردقلرنده قائم سجادة نماز اولوب اوازبلند ملائكه نوازايله فرايه سن
اعاريبوردقلري ايات بينات جنيانك كوشردي اولدقده سمع ايله اصغا اندروف
مسند جمع كثر منابع مستقيم دينه مهتدي اولغه مشور اجلال احمدي صلى الله عليه
وسلم تق فيع رفيع رسول الثقلين ايله موشح اولوب طائفه جنه بي مرسل اولدقلرو
بوابة جبلة وليل وكافيدر وجنيانك اول حضرت ايله اجتماعي انكي دفعه وياخود
اوتغين واقعه بطني نحله زن اوج اي مرور نده نكراد كروه پريسالدن برطائفه
شعيب جونده كورينان مكه دن عبارتدر رايت اوازغه وملازمت وشرف خدمت
ايله حواجه كائنات الصلوة والسلام فاخر مرادات اولديلر ونصيبه دار جنسنه انارينك
برفرية اسمدر خطه عراق خاويه اولدبغي بلده معروفي دكلدر حدثنا
سفيان بن العاصي الغفيلي سماعي عليه بيان رتبه سماع تقدم الندي
نا ابو الليث السمرقندي قال اخبرنا عبد الغافر الفارسي نا ابو احمد الجلودي نا
ابي سفيان الفارسي نا مسلم قشيري نيسابوري صاحب الصحيح نا عبد الله
بن معاذ ابو عمر والعنبري ايكيوز اوتوز بديده مسند نهانجاز قبر پورلوز
اولديلر نا ابي يعني معاذ نمرة فاضي بصريلوز طغان الفه نازلمندن دنيا كبر
زهدي اولدي نا شعبة عن سليمان الشيباني اخرج له ائمة الستة ثمانيه وتلثين ومائة
عازم مرضه بهشت اولديو سمع دن كسرا وتشديد را ابله بن حبيشي حاء مهمله وموحدة
ضد وشين معجمه ابله مصغر ابو مريم الاسدي رضي عنه عبد الله بن مسعود قال تعالى لقد
رأى من ايات ربه الكبرى لام قسم مقدره جواب اولوب رأي ابله مذكوره الكبرى موطية
ربه دبملك دبدك اولديني ومن تبعيضية وكبرى اسم تفضيل مؤنث اكبر قال ابن مسعود
رضي عنهما المعنى رأى جبريل في صورته له ستمائة جناح مثل الزرجد الاخضر ينفض
عليه من ريش جبريل التي يوقدن بسبارلي ولغي فيد مذكور مناخي دكلدر براملا
نكته قابلة لتشكل اجسام مجردة والعدد لا مفهوم له يعني حضرت فخر الرسل
سيد جبريل امين عليهما الصلوة والسلام خلقة اصليه سيماوزره مشاهده ايلدكي
اسماني وزميني بينق سد ايلدجرتبه النبوز يال ذي قدر ايله پرديب ايدي حاصلي
بقول مفسرين سدطاري ايله كهربي روشنيله واراجناب روح الامين مشاهده سيري
اما مذهب ابن عباس رضي الله عنهما اوزره كما ارتضاه النووي والاشعري
آية جليلة اول حضرت بعيني راسه روبنه جمال الله جل جلاله ايله شرفياب
واختصاصاتربه دليل وايادي والخبر مبتدا في محاورته مع جبريل واسرافيل
وغيرهم ضد جمعي مؤنثي اوزره ارجاع براي تعظيم وجماعت منزله سنة
تنزيل در اولنعدد السورة لينبر اليه ما قبله من الملائكة وما شاهده من
نهم وعظم صور بعضهم ليلة الاسراء مشهور خبر بعد الخبر يعني مكرم
بهما نحاله عليهما حضرتلرينك جبريل واسرافيل وسائر فرشتكان جليلة ايله
مما الملوي خبر واقري راسيده درجه نوازش ومعاجيه شريفه جدا طهر لي ايله عرو
جد جبريل وميكائيل دولت وعزت اسايمين وبسارنده هلازمان وركاب
وصاحبان جناب اولوب اربنت سراي عفتكارانه افلاكك سير ونده نكهبان
وهيزه لعز والملكوت اولان كرام برره وسدرة المنتهى هو لبسنده مشاهد ايلديكي

صفوف ملائکه عقود نعدادی افزایی انجق علام الغیوب مقلوب ایدی وماورای
سدره موه حجب دهشت افزایی اکبر بادن نقل و امتخاله انکبر مشتات اولان سروشان
مقرّبین عظیم وهیاکل نور النبیین شب اسرایی برطرف ده معاینه بوی روایتنه بوسنه
نصاب شهر ندر امام سیوطی علیه الرحمة الخبائث فی اخبار الملائکة نام کتاب جلیلنده
کوه کمشی سلک تدقیق اولوب خازن جنان حضرت رضوان کریم نبیارکا الذی انشاء
جعل لک خیرا من ذالک جنات تجری من تحتها الانهار ویجعل لک قصورا بشیرا که ازال
وطرف ذالجلالدن عرض سلام ایدیجی بیور مشدر وقدرا هم بحضرتنه مصدر رمی حضرة
بخصخضوع وتشرین وقدوم ونفس مکان وادا ولمع نحو ذ مشهور ایله جاز اورای نعظیم
صاحب مجلسه اطلاق اصحابی نرسل کنا یتندن مقصود وجماعة فاعل رأی موا صحا
بمعنی مواطی جمع موطی که محل وطی یوهامدن برهبجاز وسل مطلقا مکاندن مختلفة
بدر سنی حضور رسالت پناهده ملائکه مکرمینک اصحاب باصفادن برکروه برشکوه مکانک
صنعتده رأی العین معاینه بیوردیلر فرأی اصحاب جبرائیل علیه السلام فی صورة رجل
بسأله عن الاسلام والایمان روایتکرده سبحان وغیرها اولان خبرده بعضی
اصحاب کرام جبریل علیه السلامی غیر معروف جلی صورتنده مشاهده عالم وجوجه عالم
صلی الله علیه وسلم خفیفه ایمان واسلامدن پرسان اولدیغی خالده معاینه بیوردیلر
ورأی ابن عباس واسامة بن زید وغیرهما عائشه وام سلمه وعمر وحارثه رضی
الله عنهم آسا عند جبریل فی صورة دحیة فنح وکسر دال آیله اجمل ناس واجمل
اصحاب صفا الشیناسی دلالا ابی خلیفة الکلبی رضی الله عنه عصر سلطنت معاویه
رویراه مرأی علیسی اولدیغی لغة یمن اوزره رحیه بعض الرئیس دخس وجمال وزیب
وکمال ایله اراسته اولمغین غالبا اصحابه ناموسی اکبر صورت بشریه رحیه شکلنه
تمثل ایلدیلر ایدی عظیم خلقتلی اصلیه ایله فرشته نورانیتنه لشکل صغیر تمثل
بعض اجلای اصلیه لیین الاله والمنا وبعده ذاینه اعاده فهم اولمیه بلکه ملائکه
تشکل وتضامه وانتشاره قابله انوار لطیفه ودرکلم عبوب ریاح حالندن نار لهیب
نعی اول حالت مشاهده اولنور وتحسوسدن بزلاجرم نانیسنا تلمحاطب شکل بشر
ملک تمثلی حقیقتنه انقلابی ذاتی ایله تصور اولنمیوب حق جل وعلی بعض تعویض قدر
سبحانه ملکیتله ایدا نلدیکی کیفما یرید نصرفه تقدیر وبرفوت ایله تخصیص بیورمسی عبد بعید
وفیه کلام فی کتب الاصول والحکمة فلیراجع ثمه ورأی سعد علی یمنه ویساره جبریل ومیکائیل
یکلف وتشرو تب فی صورة رجلین علیهما ثیاب بیض غرای راسمسود حدود
بندخاص سعد ابی وقاص جبریل ومیکائیل علیهما السلام جنابلرینه یمنی ویسار
اشرف موجودات اولدقلرندن علیه افضل الصلوات فبای سفید بردوشی صورت انسانیه
کروب وبعات لازمه حفظا وصیانت خصوصنده ذکر اولدیغی معاینه ایلدیکی
امدیجی رویة ملائکه هادی انبیا علیه السلام فخصوصی اولبوب صحابیلرک اولیاسنده
بعضلرینک رؤیتینه خبر متواتر دلیل وبطور دومثلی عن غیر واحد خبر مذکور ما
شتیکی طرق متعدده دن مروی بدر کده وسمع بعضهم زجر الملائکه خیلها یوم بدر لیا
ب اللعوله کشیده نحریر اولنان خبر دندر کده سهیل بن عمرو الفهری بیورمشدر
وابن عجم روز بدر دکاه بدره ناظر برجبل شاهقه بسته صفوف نامتناهیه ایدرک
ایدرک ناکاه برقطعه ابر پاره کشف غبار اولوب قله کوهه قریب اولدقده نفضه
لجام وسلاح وهمهمه خیل واقدام خبروم زیور صورت اشتداد یشکار وبعضهم رأی
نطائر الرؤس خفة شمائل سرعة وفوعدن کنایه بر من الکفار والابرون القارب بعض

صحابیدن

ابتدبلو ابتدالکونین علیه السلام خضر نبی بن وفاده جنیان التی دفعه وفوی ابو
الیقا الحنفی علیه الرحمة اکام المرجان فی احکام الجان نام کتابنده کشنده اخر یخر بردرکه
اولا بریکه جان عالم صلی الله علیه وسلم زیده اصحابردن زمان دارتسو جانب حلوان رکیب
روان اولدقده طائفه جنیه دعوتیریه بیان بیورد یلر تانیا نشیب حلوانه وقوع بافته
اوجبلنه علاج جبال مکه ده وارد یجی بقیع حاضرده انبجی یرون طیبه طیبه ده درکه
ابوبکر رضی الله عنهما هلاز وخدمت خضرت ابدی النبجی بعض اسرار بیوی ظهور
بولندقده ابن مسعود رضی الله عنه لک حضوره ورویتی عرفه مدینه ده پرنیان لعبیان
اولمق لایکل النبوة ختم کرده ابو نعیم علیه الرحمه ده وذکر ابن سعد محمد اسود
مصنوطبقات کبیر وصغیر کتاب واقدی دیکاله شهر تبابده ایکیوز اون زار عدد
وادی عدد وضع قدم یلدی ان مصعب بن عمیر قریشی عبدری وصحابه بدری
رضوان الله عنه قدیم شباب اسلام اولوب علمدار رسول الله صلی الله علیه وسلم ایدی
لما قتل یوم احد اخذ الرایة ملک علی صورته شقوا لا علم مهاجرین اولدن مصعب
رضی الله عنه عوض اتخاذ عروه اخذ ایدی فهنه نیر بحتک ابن قمیه لیث رصلعوه نیزه سیله شق نور
دلوایی ضیات اولیجق زمان الوی ایله سیمای مصعبه برفرشته علویه رشته
یا نهاده غرضه غیرا اولوب علم عالمیان اسلام کون اولمدن صیانت ایدی
فکان النبی صلی الله علیه وسلم یقول له تقدم یا مصعب فقاله الملک لست
بمصعب سبیه سالاری ایدی علیه السلام وخضر نبی ایدی مصعب زعم ابوبکر
جانب اعدایه اقوام دلیرانه اوبدکلرنده یارسول الله بی مصعب دکلم زوایا شنیان
ملاء اعلادن برملکم دیوکندو بی اعلام ایدیکم تعلم بصیغة الفاعل والمفعول
الله ملک اما روایت کرده ابن ابی شیبة فی المصنف اولان خبرده شاه رسل صلی الله علیه
وسلم صاحب لواء اسلام اولان ذاته اقدم مصعب دیو لؤلؤ یارخطاب اولدقده
الحضرت وخوف عبدالرحمن عوف یارسول الله مصعب قتل اولنمدن دیو پرسان
اولدقده بلی ولکن مقامینه برفرشته قائم واکانا مدالشدد یو علم شرینی اشعاره
بیورد یلر پولشدة حدد را زنهان اول دلاکیم مشهوردکلر اولله سرایرده غیب
قال الشارح علی القاری وفیه اشعار الی انه عرفه من اول الوهله وانه لم یعرفه ثم کان
یقول له مصعب من نجاهد القارئ او تنزیل المجهول منزلة المعلوم او سمیه له
باسمه او علی تقدیر مضاف نحو نائبه والله اعلم صورد کرده عبن واحد من
المصنفین عمر بن الخطاب رضی الله عنه قال بینما نحن جلوس یرد یا اجالس مع النبی
صلی الله علیه وسلم اذا اقبل شیخ بیده عصا معصا سلاح میدان او لغتی شنجو
خشنا مشیر دیو الله در الباخرزی حمل العصا للمبتلی بالشیب عنوان البلاد
وصف المسافر الفی العصا کی یتزلا فعلی الفیافی یسلمون حمل العصا الزعلا
فسلم علی النبی صلی الله علیه وسلم فرد علیه فقال نعمة الجن من انت نعمة
لفظی مبتدا بی مقدر خبر درای هذه او نعمتنا عمر ابن الخطاب رضی الله عنه النواه
طرابلندن امام بیهقی وابی حاکم لا اسماء رباب نسائیدن بسیار اهل نقل
نقل وروایت بیورد یلرکه فاروق اعظم بیورد یلر شمع بزم جهانفروز رسالته
پناه ایسا جمع وجلوس اشنا سنده بر پیر روشن ضمیر عصا بر درست مجلس منبر
اقبال وادای واسم سلام ورد سلام انجام حضرت رسول انس وجان علیه صلوات
الملک المنان بوصوت صدای جنی در بیورروب ایدوب نام وشانندن استفسار ایدکلرنده
قال انا هامة بتخفیف المیم بی الهیم کسرها ومشناة تحتیه ثم میم ایله قبل ولندده بر

وقد ذکره بیاض

معصب والصحیح هامة بن الهیم من اولاد ابلیس

بی لافتی

بی لافتی بکسر القاف اولافتی بزیادة التحتیة بن ابلیس ابو الجن اولان عزازیل
دیکدر ابوقرایله مکنی ذوخمار ثابله نام بعنه زربت ابلیس دیدکلری نام جنی
دیوب وذکر الله لغی نوحا ومن بعده فی حدیث طویل رضی اولدیغی بیاض
قتاده حضرت نوح علیه السلام وسائر پیغمبران کرامه ملاقی اولدیغی بیاض
وان النبی صلی الله علیه وسلم علمه سورة من القرآن رضی خواجه عالم صلی الله علیه وسلم
مشار الیه سور جلیله فرقانیه دن وسلات موبناء تکثیر واخلاص ومعوذتین
سورة شر الفلق یرضی ملتمسی اوزره نعلم بیوردی خبر هامه ابن نصر وعبلی وابن جوزی
لقی اوزره موضعیته ومتعنده قال وقیل تحدثنا ذکارا ولغتین بطوله ذکر و
نسطوی بناره خاصه جنیه ضبوطه عهده انما مینا تحمیلدن ابیا فلندیکی والله
اعلم وذکر الواقدی محمد بن عمر بن واقد السهمی سنه سبع ومائتین فی الاول من شهر رمضان
یتشق سکز عقده سنده منجل اولندیر قتل خالد فاعبلینه مضاف ومصدر یه
مفعولی لفظ سوداء الی در عنده هدم العزی ثابت الاعز قبیله تحطم الذی
بردرخت و بامکان واحده اوج شجره اوزره بنیاد اولنمش بربنا در عبارت
ایدیکم اکابر سنبتی ابدندربلک اصوات مختلفه کوشتر لری اولوری السوداء
بعضلر سحره دیو لسوداء کوروب ورود ایلدیکی لایرای تعویذ اولوری التی خرجت له ناقة
شعرها عرباله خالیت اوزره منصوبدر قوطعه وقطع معنالریه وضمیر تا
ثبت سوداء به راجع اولوب بسیله واعلم النبی صلی الله علیه وسلم فقال له الملک
العزی لن تعبدها ابدا ان کانت الاشارة لما وقع به الفعل من الشجرة فظاهر
وان کانت الاشارة للسوداء فسمیتها عزی وهی اسم للشجرة والبناء علیها والتهاهی التی
عبدوها حقیقة کما یقال الحج التیج والعیج باطلاق الشیء علی المفعول منه فهو مجاز
حاصل کلام جناب رسول الله خالد بن ولید بنی غطفانک برتش البدکلری عزی
نام رضاسی هدمی اشنا سنده بیرزن صورتنه منشل رسیاه بدسیرت پریشان موی
وعریان تن جناب خالد بنا یارانی اولوب رسول الله رضی الله عنه الاله الی شمشیر
موشکافله دو نیم ایدیکده درکاه رسالت دستگاهه اعلام ایدکده اول سوداء
عزی ایدی بیورد یلر اوی قدمی علیه الرحمه نعلبی البدی خبر مذکور و بیهقی ونساء
وعبد بن حمید وابن مردویه بسوسنده درجه صحت اولغتین اکثر تناسیر ده بسطور دیر
امدی طائفه جنیه دخی هدایتکدن مراد اساصور مختلفه ایله تشکله قدرتلری او
لدیغی امر مختقدیر وقال علیه الصلوة والسلام کما فی الصحیحین عن ابی هریرة
رضی الله عنه ان شیطانا ای متمرده من الجن قلت بسنده بدلا من ای بخصوص
بغتة البارحة کورجه کبجه لیلنه ماصه دیر لیقطع علی صلاتی فامکننی الله
منه فاخذته فاردت ان اربطه کسرو ضه یا موجذیر له الی سارید سطوانه
واسنوانه من سواری المسجد حتی تنظروا الیه کلکم فذکرت دعوة اخی سلیمان رب
اغفرلی وهب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی فرد الله خاسئا ای
مهانا حقیرا وهذا باب واسع یشاء سروشی سبب صلی الله علیه وسلم بیورمکه
دوه کبی بیورد یجم نازله فساد رسی اولغجولر قبیله سندن زهابولوب
اون بعده هجوم قوریاب ابدکلرنده رب رب هوبی بنی انداو مکنیات بیورمکه
دیوای اخذ ایبورمراد ایدرمکه استطوانات مسجد مدنی در برسنوانی ابنده
ایدم عالم سن نواون دیو بردیوی عیانا مشاهده ایدیکی امرادریم سلیمان
علیه السلام دعاسی مراد ولنمغله اولوب بیورمطلب ایدیکی لها مقام بنوله

وبالنعم الصافي عينا نزورها على غفلة يا في البنية محمد فبخبر اخبار صدوق هجيرها
وسفيان بن فروة شاعر وفيق بن ساعدة الايادي بضم فاء وتشديد
سير ايلة عالم معاصر له وايار كسرهمزة ايلة حيي من معد قبل البعثة حضرت
ايان ايبوب سوق عكاظ ابو دعامة سنة ثمان رسالتي هشام بن محمد
ولد ابن شاهين وغيره في رسلسلة صحابة لعداده بسور مشرف جوار بون
ايلة هلاقات نواليتق رسلة فتجاوزتم كذا راطرافي سباع وحوشي طواف
ايلة بكي مسطور صحائف اقطار ذره ومن نظمه المتنبي الحمد لله الذي لم يخلق
لم يخلصا منه سدى من بعد عيشي واكثرت ارسل فينا احمدا خير نبي قد بعث
صلى عليه الله ما حج له ركبه وحث ومن قوله انه من عاش مات
ومن مات فات وكل ما هو آت آت ان في السماء لخبرا وان في الارض لعبرا
ان لله دينا هو احب من دينكم الذي انتم عليه وبيتا فحجوا بيته
واطلبكم ايالة الى غير ذلك وما ذكره عن يسف بن مرجي برن وغيرهم
سبق ديلم بمن ملوك حمير تبدد ولفظ برن الشقاقندة اختلاف ولذي نمر
حدق برهان حلبي صرفيه وصاحب القاموس علت وزن فعل وعلم ايلة
منع صرفه فاهبلر بن هلال فربوري مدح ونهشل الجون وجوه فريشد عبد
المطلب واميته بن عبد الشمس وخويلد بن السدر يوان بسفله خاطرون
اولد فريشد عبد المطلب ايلة بيحه كنت كوفريشد ذكره صاب هبوت بالحق
اوصافندر بوجهله لولو باقي سؤال او لنديه اني لاجد في الكتاب المكنون
والزبر الخزون الذي اختزناه لانفسنا دون غيرنا خبرا عظيما وخطرا جسيما فيه
شرف الحياة وفضيلة الوفاة للناس كافة ولرهطك عامة ولك خاصة
فقال عبد المطلب مثلك من سر بزفما هو فذاك اهل الوبر والمدر زرعك بعد
زرع فقال له اذا ولد بنها هلة علام بيحه كنفيه شامة بيحه كانت له الامامة
فقال عبد المطلب ابصا الله عن جارك واسعد جدك وعلا كعبك وحا امرك
وطال عمرك هل للمرء ان يستر بي بافصاح فدا فضح لبعض الايضاح فقال
واليت بي الحبيب والعلامات على العقب الذي لجة بلا كذب ويولد امثالي
نجيه كلمات بشارت ايات سلك نظمه انسلاكه عبد المطلب سر نضاره
بحذره شكر اولدي سبق نبلغ اسرار دره بنه سرمون اولوب نموج خبر وبينه
ان لديكه اول عنجهة نا تكشفت بي خارا نار بهود عنود دين صور وحامي
بابنوك حتى صبانه بهند وسنة انبه د برخبر مرت بحش ايلة بوجاليه اهنك
ايلة سبز بوبنيا زمند اولدي امام ذهبي ولكن راس الحول عمار جاكزي نا بوت
فنا اولدي امام ذهبي سبق مذكور رمي رسلسلة اصحابة عد انبيوب
شهابصفا وسبقك قبل الحول وفاتندن كلام ذهبي نا موجه اولديني
منفصد ربوا عتراض ايدره وما عرف بله من اوره عرف تشديد نا ايلة
مبنى للفاعل ريد بن عمرو بن نفيل زيد فاعل عرف ابن العزى بن رباح
العدوي وابي عمر عن بن الخطاب رضي الله عنه د ربعني بني اصل الزمان عليه
شرايني صلوات الرحمن حضرتك بنيه مرسل اولمسي اوندن بعضسي زبدك
اهل كتاب نوريني ايندريكي اخبار علامات بنوت حضرتندن ونفيل مصغر
نفل بمعنى العطية نابع فريشي اكلر اتميوب داني الدرج محل الثدي والدرك
استكراه اوزره اولوب اولفانه رستشدد منع ودين ابراهيم عليه السلام واول ملة

وبالنعم الصافية

وفي اصل المعجم المحيط على الجاز على اهل الجاز

وهذا البيت وما اعقبه ليس في نسخة المؤلف

خت و زغب ایدر دی قبل البعث بمأتی جشم رغواب فتا اولشدیره خامه نادره
تکار روایت نسائی علیه الرحمة ورکه قال النبی صلی الله علیه وسلم انه یبعث یو
م القیمة امة واحدة الحاضرة توسعا بعضلر زید خلقه اصحابه ادخال بیور مشلر
وورقه یه توقیل ابن اوزره معطوف در زمان فترتده دین حق اوزره قیام ایدن
جماعت قریشدن عارف لسان عبرانی و قاری کتب اسمانی بریمیز اولرانی ایدی
بعد رسالتمه صلی الله علیه وسلم شرف ایمان اولوب اسنوسبا قدمت
عدا اولندی و وصف مدایح پیغمبریده بنجه اشعار بلاغت شعاری مذکور در
اقتاب قدسی پرتوی بشرت اول ماه جاه وجلاله صلی الله علیه وسلم نور بخش
وجبهاولدیغی اثناده مشهود ایدی اولان خوارق دهشت فزای خدیجه
کبری رضی الله عنها رحمت نبوی ایله عمدای سی ورقه یه وارب نی وی وافقوله
حارقه محمد علیه السلامی عرض ایدنجه ورقه ایلدکره حاضر ورقه شادان اولوب
فی الحقیقة محمد الامین رسالتدهٔ وحی رسل پیشینی اولان ناموس اکبر دمیط
انوار تنزیل اولدیسنه حضرت خلاق عالم یودیاری مطرح سعادات دنیا
وعقبا ائمه مسند الشناه بوفدر یوخدیجه یه محمدی کوندوردیکی پیلاو کسطه
کبلینی استفسام ایدوب ایدی اندن صکره ورقه یی معروض دولت
محمدی ایلدکده قبول فریده اولوب کلیه ورقه نور وفوه ایله ضیا کوستر اولدقده
حارقه وحی ورقه یه تقریر ایلدی ورقه ابشر کواهم که یا محمد بن کواهم که سن اول
نبی منتظرسن وعیسی ابن مریم مبشر فوهلدر یوهیمان جانه شدکمز تصدیق
وجبهیه صادق القول الوعد الامین دعاوردام دولتله قبول ایدی وجودی
محمد بن ورقه عم ورقه طبق اولدی قال ابن سید الناس فی عیونه فلما توفی
ورقه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لقد رایت لفتی فی الجنة علیه ثیاب
خضر لانه امن بی وصدقنی وعشکلان الحمیری فتح عینه مهمله وسکون مثلثه
وکاف ولام والف ونون ایله دریا ربنده قبیله حمیریه منسوب در بودخی رایقه
معطوف در شرح شمائم نفوق قصه عشکلان ابو صرف عنان بیان اشتمار در
اما شهاب صفاجی صاحب ترجمه امه بن عاصر که صدوقه الیفی اولان
خصایصه نعیمه فلسفی جواهر الفاطمدن نقل و تفضیل بیور دقدری جمالا
ذکر اولندی جد عبد الرحمان بن حمید قبل البعثه جانب یمنه ادخای
عنان تجارت ایلدکده حارثه عشکلانی مصاحبت ایدوب اکا کعبه و زمزمدن
سؤالات ایلدکده جوابنی دینکره مخالفت ایدکسنه ظهوره ایدوب یکیه صنوزه
معلوم دکلدر یو جوابدن اولوردیع بعد البعث صلی الله علیه وسلم سوز اصدق
بنه محققدر که صهبان اولوب اکا بو وجهله بسط مقال ایدوب صهبان لوازی
اولدکده اخارجه خبر من النجار مسکا بشارت کاه بروردکار جهان اقرب
فوهکذا دن شهادت ورقه بر پیغمبر زمانه بعثت ایدوب اکا کتاب جلیل انزال ایلک
دیوب بنجه ابیات بشارت سمانی رشته بلاغته نظام ایلدکدن جد عبد الرحمن روایه
مکه اولوب جنابه ابی بکر الصدیق رضی الله عنه یکا یکا اخبار دوریا عشکلانی
عرض ایلدی حضرت صدیق دخی هذا محمد دیوکلی تصدیق وسعد نخاته حمیریه
الکبری دلالت ایلدی حضرت زینب صدف کونینی صلی الله علیه وسلم ای کوردکده
لولوا یا ربتم اولوب ارسلک مرسل برسالله ها بنها کلام حق نظامی کوش رسوله
تعلیق بیوروب اول دخی عشکلانی نقد ورفع ایلکله شهادت ایلدکده نصکره لب

معجزه چکا ندرش اخاخیر مومن مصدق نبی و ما شاهدنی اولنلدن اخوا
فی حقا حدیث معجزه لکاریله لوصطاز منفیت عشکلانی خبریا ولدقلرینه
شهاب صفاجی صحیفه شرحنده ثبت و تقریر بیور مشلر و علماء یهود
بعضی نسخه ده یهود حرفی بالکلیه ورود ایدی یهود بنی هنا سبنه
قبیله معروفه یه علم و لذین ممنوع من الصرف دخول الف لامدن معرفه اولوب
اشبیر یعنی علماء یهود ابن صوریا و ابن اخطب و ابی یاسر و وهب
بن یهود امثالی اسلافدن روایت و کتابلرنده قرائت ایلدکلریمز شبهه دلا
تل بشوندندر بس طائفه یهود دن بعضلر شرف ایمان و بعضلر کفر
وعدوان اوزره روبراه درکه نبراس اولدیلر مصنف علیه الرحمه من قبل
عطف الخاص علی العام بعضلرینی بیان بیورمشلر و شامه مول عالمهم صاحب
تتبع کتابنده بحمد و میم و لام ایله علی وزن فاعول علمای یهود و ملک یمن
تبع ایله همصحبت ایدی کتاب الوفاده تتبع اولندیکی وقتا تبع مدینه
منوره یه نزول ایلدیکی شامل تتبع نصایحی شامله کلمات اغانا یدوب
ویدیحا یها الملک بولدیغی بنی اسمعیل علیه السلام دن بنی اخر الزمان پیغمبر
اخر الزمانه تعالی منامله مهاجر الورکه مولدی مکه و اسم احمد و محاجری
مدینه در دیو یوزلجه صفحات باهر سندن بالتتابع تبتی خبردار ایلدی عصبتنده
اولان رهبان ذوی العرفان حتی ادراک زمان پیغمبرانی وجهان ایله مدینه یی
مأوی مسکن اذعان ایدوب مکث و توطن ایتدیلرکه انصارا اولوالابصار
الدرک ثمره سنجه ذریشدر هی صفته وخبره بیان لما عرف به زید و ما الذی
من ذالک ضم هی و کسر فا و تحتیه ایله وجده معنا سبنه مبنی للمجهول در
فی التورات والانجیل تاجمعه العلماء و بینوه هیعنی نعت و وصف و خبر
سید البشر علماء هذه الامه تلک اخبار دلالتی سبقی کتابین جلیلین نقل
یولنان اوصاف محمدیه کله علی آنی نقل و بیان و اظهار و اعلان ایدیلر
اول حضرتک علامات شیوع بلدرکه منکم نوربنه موسی علیه السلامدن ان
الله تعالی قال لابراهیم ان هاجر تلد و تکون من ولدها من یده فوق
ید الجمیع مبسوطة الیه بالخشوع و قال لموسی انی مقیم لهم نبیا من بنی
اخوتهم مثلک واجری قولی فی فیه والرجل الذی لا یقبل قول النبی الذی
یتکلم باسمی انا انتقم منه و بالجمله جلیلدن قال عیسی انی اطلب من ربی فارقلیطا
غلیظا یکون معکم الحالا بد الی غیر ذالک کما و فی حدیث الحلیة الشریفه فی
اسمائه الاسنی و لقله عنها لقاة بحتی السلم منهم لبعضی لسجه ده اما
قتله نفسات تمی اسلم وارد اولندیره دخی علما و یهود و نصاری دن موثوقه
دیدیلر اولندرکه مشرف بالاسلام اولندیره نوریه و انجیلدن خبر محمدی نقل ایلدکلری
مثل ابن سلام اخبار یهود دن عبد الله بن سلام کبی تقدم الکلام علیه و علی
اسلامه و ابنی سعیده فتح حمر و سکون واو مؤخره و تحتیه ایله و بعضی نسخه ده
بغیر الف سهو در لق و با قفا و لق و با قفا و لق الجمع اثنان اوزره محمولدر باخود
مصنف الزمی اوج نفر ظنیله جمع محمولدر و سعیه سین مفتوحه و عین مهمله
ساکنه و مثناة تحتیه ایله دلائل بیهقی و سیره ابن سید الناسده مشهور اولان
جواهر اخبارده تذکره اهالی مدینه دن ابن هیبان نام عارف بنی قریظه ده اسید
و ثعلبه ابنی سعید اوزره یهودیه یا نهاده نزول احوب ایلدوقی فدومی ایله

و فی اصل الدیجی ضبطهم لدی الناسخ

فی محمدیته تتبع یا محمد بن

قدومیله نشرف انمشاریح وقتا اول پیر مبجل یا سر نهاده بابن اجل اولمق
بغیه او لدقره کلات حکمت امیز وصیتلنه دهی کشا اولوب دیدیکه ای
سعش یهود بنم دیاره قدومه باعث زمان فریبده پیغمبر عالیشانک ظهور
ربی ایدیکه هذا البلاد اکا دار الهجره اولمقله بعثتنه چشمدیده ایلمش لوقع ایلم
دیوب فرحدوحی جانب بقابه بال الکبرا اولدیغی چون دیور وحطه رسالتنه
علیه السلام والتحیه بعث اولنوب هجرتی مدینه نصفت ویثرب قریه طیبه
حبیبت اوزره غزا ایدیکی بنی سعیده اظهر یدوکا معشر یهود والله انکه هو الذی
عهد ایلکم فیه ان الهیبان کلا میله سراغاز بند ونصیحت اولدیغی اولدیغی اولمق
کاره بیان حذلان ماهو به اخکار یا هرزه کویان اولمق ایدیکی بنی سعیده
هدایت نشان داخل مجلس سلطان عالیمکان اولوب شرفیاب ایمان اولدیغی
وابو یاسر مستمع اخ بوسنو علیه السلام یا النفر ابی عمیر درکه نبع ابلهیت
ابوه خربنك بریدو وفجرق فتح میم وفتح خاء معجمه وبار ساکنه وکسر راء مهمله
وبنه باء مثناه ساکنه ابله مصغر بده اخبار یهود دن اولوب غزای اخد بنی النضیر
براتی نصرت پیغمبری حسب ترغیب ایدوب یوم سبت منصادف ایدیکی جهتله یهوده
چوا ولدقلرنده لاسبت لکم سر زنشله کندوسی شمشیر خیر فی میانه بند وتوسیله
معاهده وربط ایلوند وبند ایدیکم محمد نصرت اوزره واجبدر اکر نشانه
عذر فریضه بوروجود نشانه هلاک اولدیغه جمیع مالی ومنالم محمده کدکیفی
ما یشاء متصرف اولدیغی یوب جانب اخر بال الکبرا استعجال اولدیغی حق
صفدر اسمان معجزه صلی الله علیه وسلمه ملاقی اولوب رؤیاده سبز نان مشرکیا
ایله دیرانه جنك ایدوب ناکیم نجاحه خیوفی تسلك وشمی ایله شکست اولدیغی
وقال صلی الله علیه وسلم مخبرنی خبر یهود بهود اسمیله قبل اولمغین کوده
علامه یهوده اضافه بیور دقلری باعث قال وقیل اولمغله الامر فیه سهل وخطب
یسیر مانع که کعب الاحبار یلا شهیر نابغه جلیلدر مرقوم کوه صحیفه نور اندن توقع
اجلال فلدان صفات نعوتیدن اثاریی لبسیار یاوی اولدقلری صحابی سیدنا
کتاب الوفا فی کتاب الشرف وغیرهما مشحونه در حضرت فاروقه اعظم کوه نجشی
مشکلات نورات اولان ایات وصفاتدن استفسار بیوردقده ان فیها آیة یستبشر
الناس والصبغوت من ولد ادم وحائم النبیین یخرج من جبال فاران ثم یسیر علی
التوحید والحق ثم یتفرق الحلیة فتکون حروبه وامامه بها ثم یقبض ویدفن
فی بها عبرة تاسیس تقریر بیور مشروحدر واسباهم قمی اسلم من حلماء یهود
الذی امثالی یهود دن عشر یتوتمایه رسیده وشرحت شریفه کوا راسلام وتهاکی
حشمتاوی اولادی تجریق وکعبه کرمی خیبه هجور واصل اولامیوب بعدزا خل
کعبه امان وایمان اولادی کعب قبی کسنه لردن وتجرا فتح باء موحده وکسر حاء
وسکون تحتیه وراء مهمله وکاف ومفصولا کرجس نام وتجرا لقب علماء یهود
اوزره معصوفه نکمی وی ناصان نصاراد لدر حضرت فاروقه سالار انبیا ومشارق
سبز دن واح ایکی قال ایکی واحد سنده ضیاکسنر اولدقده عمری ابو طالبك اولادی
عالم ایچی رسالتی دربنی مطیبه سوق شام ایدوب وفعه اولدیغه خطه شامه شدی
راحله ضعیفت ایدنکلرنده اعمال بصریه شامدن برمحل رسیده اولوب تجرا ای
عارفه ملاقی اولدیلر تجرا مشاهده ایدنکی برپاره سحاب سایه دار حضرتی
قافله اولمق بلدیکه برصاحب سدره هودج نشینی براجلالدره بمی تدارک منزل

معمالی ایدوب کاربانی نیانی خانه سنه دعوت ایدنجی ابو طالب رفقاسیله
قرار کاه اولدقده منسك اولیوب شمع جمع مراد بی مجلس الجانس اولدیغی الذی
ابتدی هی اول نجم سیار قریش دهی انجم افزون مشتاقی اولدیغی مقرون هدایت
اولوب اول ماه جهان ارای محفل مجلس اولدقده بحیرا صحبه رضا سارله محققانه
نظر ایدوب اسار موهبه رسالت کذاری که کتب سماوی حاوی اولدیغی اورزه
مشاهده ایدیکی وتعاقبه ابو طالبه جواهر بند بیرانه تسلیم بیرانه سامعه
ابدوب یا ابا طالب اکا اولکه بوعقبتی سهیل عز وتمکین خاتم الانبیا وخاتمه
المرسلین دیو یهود حطه شام معارفی مسلکده سالکاندن لازمه احتیاط
طبودر دیو خورشید جهان ارای عزیمت نهامدن دیوندوروب بنه خاور
زمینه شرف کوندوروب سرزمین ابو طالب رضی کوهر بند راهبی فرطه بناکوشی قبول
ابدوب بینه اقوالوی مکه به امانه جانم نهضت فیلدیکی امدی اجتماع بعد
البعث مشروط فلدنی حالدن تجرا اول حضرتنه اول ایمان کتورن ذات اولمغین
صحابیدن عدا ولنمدر وتسطور الحبشة فبد حبشة تسطور شامدن
اخذ ازدر وتسطور فتح نون وسکون سین ابله وبعضی نسخه دصار مهمله
ابله تصطور مفسدر وفی نسخة راء مهمله ابله بدلی نون ابله مضبوط ودیکردر
بدون الحبشة مذکوردر وتسطو حبشة تجر وفوع اولمق اتفاق کرده شاذ صدر
وبخاشی عندنا اولان اخبار دن اولمق محتملدر وضغاطر ضاد وغیره معجمه
وطاوادمهملیه ابله کبار اساقفه رومدن اولوب دحیه الکلبی رضی الله
عنه سفارتیله عالم فیه دوه اولدقده شرف اسلام ابله مشرف اولمشدی
اظهاره شعایر اسلام انکیچون تسنه ست مواجهه خلالنده کرست روسیاندن
رشبت شهادتی نوش ایلدیکی نابغه مخضرمی اولمغله امام ذهبی تجرید صحابه
ذکر ایلدی وصاحب بصری ضم مؤخره وسکون مهمله ابله کجبی مفصولدر زبیر
المدینه والشام بر بلده در یاحولدن دیو کاری محذوفدر وواقدی المغازی عظیم
بصری دیدکی حارث بن ابی شمر الغسانی نامیله کرده در ویانامه سلطان انبیا
علیه السلام والتحایا دحیه الکلبی رسالتیله کلدیکی ارسال قلمشدی واشفق
الشام ضم همزه وسکون مهمله وضم فاء ونشدید قافله ابله وزنی نظری ابحق
اسرب بولندیر رئیس نصاری ربمکدر کلمالی لغاتیق وفی نسخة اسا فقدالم
وفی صاحب البیلیا وهرقل وابن ناطور وغیرهم والحارودین المعلی اسمی
بشر وکنیتی ابو عباس رسید بنی عبد القیس ابدیه اشباعیله بروایه مشائخ
شمع بزم جهانفروز رسالت جمع اولوب والذی بعثك بالحق بنبیا لقد وجدت
وصفه فی الانجیل وبشر بك ابن البتول فطول الصحبة لذی والکرامی اکرمك لااثره
بعد عین ولاشك بعد عین مدیدك فاشهد ان لا اله الا الله والک
رسول الله تمیم بسیله افتباس نور ایمان اللدیلر بصره وبازار فارسده
اقامت ایلیوب فی سنه احدی وعشریه نهاوندده مطلوماً قتل اولندی
بوایات برکات آلدن زاده طبع حسار و دربسیاند نور

شهدت بان الله حق وساهجت ... بنات فؤادی بالشهادة والنهضی
فبلغ رسول الله عنی رسالة ... بانی حنیف حیث کنت من الارض

وسعی الجار ودلالة غار علی بکریه وابل فجر دعم وسلمان الفارسی وغلام الذا
ری ابی اوس بن خارجه کنیتی بو رتبه در سیرت احمدیه وبعضت محمدیه فی

كتب سالفه در تيقن ايدوب طفور نجى سال هجريه ده اطراف
السعاده اسلام اولوب وفعه عنايته به دك طيبه طيبه بى مامون ومكى ويلون
ذا شامه هجرت ايلدى ذكر نبيم اكثر نسخده ساقط در والنجاشى فتح وكسر نون
ابله وتشديد وتخفيف با ابله خسته پادشاه حبشه در اسحى اصحمه وبا مضعر اسلم
سنه هجريه تلو طفور نجى مسالنده فرمان قضا وعنايتكش مرحمتى بقا اولديلر
حضرت امام الانبيا عليه الصلوه والثنا نجاشيه بندصلوات غائب اولمشلردن
هجرت اولنده مهاجرين طرفنه نجاشى به هجرت ايتدكلرنده ابو النضر حاطب اولمغله
نسيبين وفى الفيه خطاب عطاب ايدوب نبوردى كه ابو النضر اشتاهكه اوكسيدن
صادق الوعد الامين ينبغى جهاردن افراد ذاى كاسنه بو طمطراق سلطنته بول
بكا حذمت تسكا ذركاهى تقليد اولنديغى ضعف عالكيرده ولتمى صولت شكوهى
نيصر روم اولوردى بو بعد رقعت الدرديكى كيبى خبر ايلدى وبرمدت اهل
حضارى كريان وفهاجريه ايشار تقديمه اخبار وانعام ايلدى تقدم الكليم
فيله ونصارى لحبشه ملت مسيحى وقوم حبشه در وصاف بنى اصر الزمانى
انجيل جلده مشاهده وصحف سماويه ده حقيقت رسالتى معاينه ايدن نصارا
رائد طفر باب اولدقلرى نعوت محمديه ثبوت نبوتنه دلالت ايدر واسا
نقه بحران فتح حا وكسر فاى وتخفيف ايله بعضى نسخده بدونها اساقف
واقفا ولديى جمع اسقف وبحران فتح نون وسكون حا وراء مهمله والف ونون ايله
دياربكده اسم موضع بحران بن زيدان بن سبا اسمياه تسميه قلندوغى مكيه يديغى
وطنلرى فريدبره وغيرهم من اسلم من علماء النصارى ذكر اولنان كسسته لردن
ماعدا ملت عيسى عليه السلام دن شرف ياب اسلام اولان روسا دن نقاوسنك
اخبار مصطفويه ايله اول خصوصلرنك صحت نبوت وعموم رسالته علما مدبر ولد
اعترافه بذلك هر قل كسرها وفتح راى مهمله وسكون فاو وفى نسخه بسكون الراء وفتح
الفاء ونسخه اخرى ده فتحها وفا ايله ملك الروم كتب سماويه ده اوصاف رسو
اللهه عارف اولمغله عموم رسالتيه اعترافى ايلديكى اثبات ايتمشدى ملك حبشه
اولمغله قاضى محكمه اذال دبولان كما ازلده شفا وتبلده حكم انمكله نصرانيت اوزره
سركوجه خبانوك دفع لفت ايلدى لكى اسنيعا بده اجانه كلمه سى نقل حديثده
اضطابده خالى دكلدر مدبر انقبل مرتبه غزاى موته ده مسلمين ايله محاربه وخيل اسلامى
نائله رحله وردكى مبرطندر وصاحب رومه ضم طاء وسكون واو رميم دها
ايله وبعضى نسخه ده باء مخفيه ايله رومنيه وتشديد يا ملحوندر نصرانيته عريسه
ايله دكلدر واورومه تعبير كرده صاحب قاموس اولدغى طريقه بر بلده در واورومنيه
مدينه در باسنه الروم وصاحب رومه ابرنا طور اولمق وبيدبر عالما النصارى
ورئيسهايهم مشتق به عالم ورئيس علما نصارى وكبار قوم مسيحا النراعلام وصدوق
بنقل بنه اعتراف ايلديكى بيره ومقوقس صاحب مصر مقوس ضم ميم وكسر قاف
ثانيه ايله علم روحمدر مطول البنا هذا ابدن ملك مصر وصاحب اسكندريه
جرجيس مبناى بر بوفى دفتر اصحابه قيد ايدنلر غلطه حمل اولنديغى زراعوى النعا
ص مصرى بونانك دست فهر ندف استخلاص ايلمغدير وصحابيدن عداولنان
اخر مقوقس اولمق لمنذ بدر وقال الذهبى ولعله الاول ملك القبط والشيخ
صاحبه صاحب مقوقس اسمى معروف دكلدر وابى صوريا ضم صاد مهمله وسكون
راء ومثناتحتيه ايله عبد الله بن صوريا الاعور يهودى نزاد ماهر ايدى

امام نقاشى شرف يافته ايمان اولدوغنى تقييد وروايت اولور وبعضلر
بعد الاسلام ارتداد ينى تحرير ايتمشلر اما كتاب الاصابه ده مسطور در من اصحاب
اولوب مراد مصنف عدم اسلامنى افهام ايدر ابى اخطب حيى بن اخطب
يهود بكه بدر اوغلى المؤمنين صفيه رضى عنها در واخوه ياسر حيى اوياسر نبى
اخر يظه اسارا اسلامه كافرا بكسر فى مفتو لدير ثبوت نبوت صاحب الرساله
والبهان خضرته عارفان ايكى بنى عدوى يدكان ايلديلر وكعب براسد
فسوق صاحب حل وعقدينى فريظه ايدوى وبقال اسمه كندبن حرخد
فوقينه در رئيس نصارى سلك بهانه جكوب فوالله كنت بزده نافى وشانى وصف اولنان
بنى اخر الزمان محمد در اكا اتباع واقرانه اتباعم ده كوردى اصغاى كلام
خير الانام نبيوب اخركاه فرمان واورخطه رسالت برادر قتل اولندى وكعب
دخى الزبله دهنوره بنا اولندير والزبير بن باطا قرظى اوكريا موخذ الزبله
بن باطا موخذ والف وكسر طا ايله وفى نسخه بدا نباء باطا مفيد بر بودخى يهود
بنى قريظه دن اولوب ثابت بن قيس رضى الله عنه يغ بدبلغله كشتا اولمشدر
وغيرهم من العلماء اليهود مذكورين وغير بلر ثبوت رسالتى اعتراف ايلديلر
ممن حمله الحديث نعت غيرهادر والتناسله فتح نون ايله هى نسبت
عليه الشئ لتاسله ابى سلول اسناد هذا لرسول بنى اسرائيلدن بعث اولنوب
عربدن شرف يافته ظهور اولمسيله حسدوسنا فسيله حمل وبعث ايدنلر
اعتراف اتمشلردر لكن على البقا على الشقا ديناركن اولوب نباله و
عقباده عدابله نقبه النرى خندق ونتاسنه الجا وحمل ايدنلردر وشقا
ضيد سعادتدر وبوبنا وشفا بيتده جناس ظاهردر والاخبار فى
كثرة لاتحصر بو بابده دلالات نبوت وعلامات رسالتدر وارد اولان
انباء واخبار لاتعد ولاتحصى اولديغى باهر وبرهان ظاهردر وقد قرع فتح فاف و
تشديد راايله حرب وصوم سعناسنده تخفيف ايله جهرده مسالفه ايچون
استعار وبالتشديد نويغى وارد در السماع اليهود والنصارى تخصيص بالذكر
ثلثه فريق اهل كتاب اولدقلرى ايچون ومتقدم يهود على النصارى عداوتده
اشد اولدوغنه بناء در بما ذكر انتفى كتبهم بنوع وفاعله النبى عليه السلام
من صفته وصفته اصحابه صفة محمد به واصحاب وامتندن اهل كتاب
كتابلرنده ذكر اولنان ايات بينات نعت حضرت خواجه عالم صلى الله عليه وسلم اسماء
يهود ونصارى تقريع ايلدى ذالك مثلهم فى التورات ومثلهم فى الانجيل كزرع
مضوا نجله اخرجا شطأه فآزره فاستغلظ فاستوى على سوقه يعجب الزراع ليغيظ بهم
خلقتده من غير الحاضره ما تقدم ونوراندة قال موسى رب انى اجد فى التورات
امتهم خير امة اخرجت للناس تامرون بالمعروف وتنهون عن المنكر وتؤ
منون بالله فاجعلهم امتى قال تلك امة محمد الخ وزبوردة داود وداننى
بودك نبى يسرا حمد ومحمد صادق اوسيد امة وحومة الواضحه كما فى شرح الشفا
النور الدرى على القارى ابن الظن بسيد البريه استغاثى وام ببور مشاريد
واحنج عليهم بما انطوت عليه من ذالك صحفهم ثم صاد وحا ايله وقد
تسكن الحاء جمع صحيفة وفصلبه فعل اوزره جمع نادره اولمغين اكثر صحابى
جمع ابتدبلر بعض كتابلرى حاوى ومشتمل اولديغى اوزره حضرت يا ناى عالم
صلى الله عليه وسلم اثنى اولوب ربته نبيه اقامت ايلدى وزعمهم تحريف ذالك

وفى نسخة الشفاوة وفى اصل الوحى وشرح الشيخ على البقاء على الشقاء
لعلى القارى

وحی تغییر میدهیم و تبدیل معنا انذر فعله الذی یدمّ و لوم البدی کقوله تعالی یحرفون الکلم عن مواضعه الآیة و کقوله تعالی نعوت محمدیه فی عدم تبیانه و بتهم التبتهم ببیان امر قال الراغب لوی لسانه بکذا کذب کتابه در حق شنیدن ذکر رسول الله فی انذر بانذرین قتل و کلام دروغه صرف البدکلمه زفّ البدی و دعوتهم المباهلة نزع حافضیت اورزمنصوبدر علی الکاذب و مباهله ملاعنه کامله در خلاصة الموجودات خرفزلری الذی معامله لرندن دروغ کوبان اورزه لعنة الله الظالم والکاذب منادیکله تکلیف و دعوت برله تفریع البدی شکم نصاری نجران لوجهله دعوتده انذارا ابدوب قبول جزیه البدیلر حدیدن من بعد عما منهم الآمور تنزع معارضته بسی تفریع اولنان یهود و نصاری دن فرقا دن فرقه و ملله الآمعارضه خضرندن اعراض و هرب ایندیلر و ابداء کسمکدیر و مدایه اظهار و یا صیغه ماضی البدفاعل ضمیر در و لفظینه نظراً افراد البدی مالهم فاعل ضمیری رسول الله راجعدر من کتبهم مائی یبانذیره اظهاره مفعول الزم در نفوص کتابلرین کتم البدکلمی قصه رجم امثالی احکامی اظهاریله یهود و نصاری الزامه و لو وجهله خلاف فی قوله اکرانذر خلاف قول رسول اللهی کتابلرنده لهم البدلری لکان رسول اظهاره اهون علیهم اظهار اسم مکان و اهون خبریدر یهود و نصاری اورزه الی اظهار و بیان اسانده اولوردی من بدل التقوی و الاموال دال بعجمه ایله و تحبیب الدیار و بندالقتال یهود خبیر و بنی النضر واقع اولان قهرمان جلالت پیغمبری برله کندولری کشته و مال مسالکری قصداً اخذ و اغتنامله بیوتنه و دیار و لری صدمه عن ایله برکشته اولدن و طرح فنالدن الراهون واسهل البدی و قد قال لهم جمله حالیه در فبظلم من الذی هادو حرمنا علیهم طیبات احلت لهم کرعیسی و علی الذین هادوا حرمنا کل ذی ظفر ایله جلیل سبله فرع اصلی یهود قدانذر نسنا اول هو حرمت علیه فقد حرمه علی ابراهیم حتی انتهی الاولی الناجواب تاصواب یله نصدیق ایدکلری جنده حالانکله تفریعاً لهم انذره یهودی قل فاتوا بالتوراة فاتلوها ان کنتم صادقین جمله مدعاو یهودی حقنده اسرائیل یعقوب و ابنه اکل لحوم ابل حرمه اولدوغندن امتناع ایندیکی زمانده لیدر پس بوایاتله قل فاتوا ایله سرائیل و توزیع بیورولوب اکر سز صادق اسه کز ابنان تورات تورات حکمنی تلاوت ایدکلر ایچون یعقوب علیه السلام اکل لحومی ایدوب کندو امتناعی کندو حراج فلسفه بغدادی الیهود بلکه وجودنده عارضه عرق النسا اولدوغنی بیلدیرمکله ایله تبکیت ایدکلرندن ثبت شعبه فی دراولا مبهوت مبهوت و ملخبر اولدی الحاانذره به الکهان حرف الی غایه ما تنذره یعنی اخبار ردن تراوف ایدن اهوالی کهنه تک الله ایدکلری شیار سنهی اولدی یا هود الی بعض فی جمیع ما اعلم بظهوره و وجوده نوره و کهان جمع کاهن قبل الوقوع براولاد ظهوریتی اخبار و اخلاعنه ادعا ایدن کسنه در ذالک الامری شبا طلندن تلقی ایدرلر مثل شافع بن کلب تصغیر ابله و شافع شبی بجوز و مهمله ابله اسم کاهن عب اما عبر هو فی النسب و بتشدید و بتخفیف کسر اولیله و تشدید لامله ابله بک دست و بابله چشم کاله شق انسانله کهنه عبدود ابدی و سطیح تنغ سین و کسر طا ابله تغلبدن بن هنام اورزه نائی ربیع بن ربیعه بن مسعود بن مازن بن غسان در کاهن بنی ذوبب قال الجوهری التطبح المستلقی علی قفاه من الزمانه انتهی ظاهر طالی بو لفظیله تلفیسی ایجاب ایدر ابراجیه شاسان ارباب ایدره نازع قولنجه

شخصی

وفی نسخة وعوی بهم لعلی القاری

وفی نسخة الاصح وحی لعلی القاری

وفی نسخة الاصح سعدی بنت کریز لعلی القاری

بنت بتاء

وفی نسخة الاصح لکهان لعلی القاری

وفی نسخة الاصح کما فی اصل الدهلی ومن شعب بوان لعلی القاری

شی ی العجوبة نمثال عدیم الامثال برجسد ملفی اولوب حضرتی صبیان بسنده و وجودنده عدیده عطامدن اثر نایاب و بسانلدن عبری جزئی فخر کی اولمین اولیوب حرکت لازم کلسه جمله جسدی بساط مفروشی کبی دوشر اولوب بر دانیه تحمل اولنوردی و دائما ارقه اوزرینه بانوب حالت رنجشده سورت شموف غضبدن منتفخ اولوب قیام البدی و حوادث انیه دن خبر ویرمده نادره دوران البدی تفاطهر یدن عساکر اوزره سطیح سبل عرم ابامنده تولد و افتتاب عالمتاب رسالت صلی الله علیه وسلم طوغدیغی ایامده منوری خفره اجل اولوب جشیور بیل مهر اولدیغی مصر حدود عبد المسیح رؤیای موبدانی تعبیر ایچون طرف کسری انوشیروان عزاف بقعه شام سطیح مشهور ارسال فلتشده زوال ملک ساسانیان و ظهور نور نبوت بنی اخر الزمانی بیان انمشدی و سوادی و قاربه الدوسی الصحابی الذی من الجوع بانیه و بطنه بالحجر یشد انذره یدی فریی اولوب ماسبانیدن خبردار انکله اسلامه مشرف اولمشدی و خناق ضم خاء معجمه و کسر نا ابله خبر بشنه برکاهن ایدی شخص نام پریشنه مصحوبی اولوب انذن ماسبانی استحبار یله رهباب سلامت اولوب حضور معاذ رضی الله عنه ده رافع انکشت ایمان اولمغین تابعی فخضرمی عدادنده نذر خبر فریبی اولان جنبه ایله خناق میانه سنده کذاران ایدن بغض اشعار و مشاعره امالی قالی دن نقلله شهاب الدین خفاجی شرحی شفاره تفصیل بیورمشلردر و فی بحران فتح هر و کون فاوعین مهمله ایله مقصوردر ملوا بحرانذن افتی بن مالک الجرهمی دره برهان حلبی فادی ما انذالفاضی خبیه ام شخص المعنیه انی جوابیله اکتفا انمکن اکثر شراح لم تقف علیه ابله کوفه قبل و قال انشدیدر و جذل بن جذل الطعنذی کسر جیم و سکون ذال معجمه ابله کندی کسر کاف فله اسم قبیله در رکه جذل الطریک کاهنی ابدی قال الغنیمی لا اعرفه و تبعه غیره من الشراح و ابن خلصة الذئبی فتح خاء معجمه مفتوح و لامله و دوسی فتح دال مهمله ابله اسم قبیله در بودفی کمنه عبدان خلصه نام برکاهن نک پوسر یدر و رجعه سی غیر مذکوره در کذا فی شرح الشفا للشهاب و سعدی ضم سین و فتح دال مهمله مقصوردی بر بنیت کریز ضم کاف و اخر هنداری مجمه ابله مصغر بر خالة عثمان بن عفان رضی الله عنه الرحمان ابدی بعث پیغمبر اخر الزمان ابله عنوانی خبردار انمشدی و فتاز بی النور سبا نوار اسلام پرتوی اولدقده سعدی یو بشنبله نصبه ابدی هذا لک عنانا یقولی الکاتبی بهار ارشد و الله یهدی الی الحق و فاطمه بنت نعمان الخثعمیه زوجه نعمان ضم نون اولمایله و لم یعرفهم زمنه و من لا یتعد کثره لفوری دیدکلری عالیان حضرلرینک ظهور و سطوع نور یله خبردار اولانلرینی بشمار در الی ما ظهر الی السناء الاصنام من بیوتله و خلول وقت رسالته الی بعثتها مع و مو بیانه حصول بعثتی بیان و دخول زمان رسالتی اعلان ایله زبان بتا اوزره دوران ایدن کلمات بدیعه البیان ایله خبر ویرنلر الجمله و لا بعد و نتکم ضم مازن طائی یا مازن اقبل نسع مالا نجعل هذا بنی و سل جاء بمعنی مثل امور به کی نفعل معاجرکی تشغل امثالی کلمات کرارکه کوشد مازن اولدقده کسر ضم ایلیون طرف باء الشرف بلوغ نشد رحل ایدوب مشرف بالاسلام اولدی و دعاصائم لسان استادی استعاره تمثیلیه در و سمع صیغه مجهول ایله ماظهر اوزره سطو قدر مع هوانف الجرع جمع هانف صایح معنا بینه و مطلقاً صوت عالی و شخص

کو ولیوب ابشد بلی صدایه لخصبی فلبنور ذجاب بوالحارثه کوشزدی اولان
صداکه باز باب باز باب اسمع العجب الجواب بعث محمد بالکفا تدعو کله
فلا یجاب وقوع سامعه ابی قرة العسقلانی ایدر ندا وجاء الحق فسطع
وذهق باطل فالتقمع اشالی کویار کون وهکان السینه ناطقه اولوب خلاصه
کاد کله اکرلنبشی صلی الله علیه وسلم حضرلرینه بعثتی وعلو منزلتی خبرینی
ورد بلرمدی لسانی موفیله ره کوارمات الهیبه به هاتف شعبه اولنوردی ومن
ذبایح النصب جمع ذبحه ونصب جمع نصیب منصوب للعباده معناسنه
برکمسنه حجار دن الخاذه وبرشتی بلدیکی ضمنه برکومسالله فوبار ابلدی فرد ابلدی
حضرت عمر ابن الخطاب رضی الله عنهدن کوشزدی اولدیکه بالل ذبح اوزره عجبا رجل
فصیح یقول لا اله الا الله الحلمانی عجل لکرار ایدر واجوا فی التصویر جثه مصوره
وذا تیل اجوفندن اشبد بلی بنی کبی وما وجد من اسم النبی صلی الله علیه وسلم
والشهادة بالرساله ممکنو باقی الجاره مفعول ثانی وجد ویا ضمیرندن حالدر
والقبور بالخط القدیم ما جعفی الذی خط عبرانی ابله بعضی احجاز اوزره
محمد صلح امتی نوشته بولندیغی مالکنره مشهور ما عنی الذی وما اولی
دن بدلدر ومبتدا خبری مقدر ثابت کهالی کتب السیر وغیرها مسطور وقتا بندن
واسلام من اسلم لسبب ذالک معلوم مذکور کتابت قدیمه لسبیله مشرف بالاسلام
اولانلرینک اسلافی معلوم وکتب سیره نقل لغات ابله مفید ومذکوردر
فصل ومن ذالک نسبت ورساله ده دلالت ایدن علامندندر ماظهر
من الی بات عنده مولده صلی الله علیه وسلم مصدر فیجر رسالت زمانی
ولادتنده ظهور ایدن خوارق عادات ماکنه امنه والده سلطان عالم
امینه بنت وهب نقل وروایت ایلدیکی عجیبه ومن خرقه من العجایب دیو
حوله شریفه حافظ اولندی غرایب حکایات لطیفه دیو فصل سائر فضول اوزره تتبع
مناسب مقام وحسب الشرف مخزنی مندرج اولمغین تقدمی ولی ایدیکی کبی دارا خرت
بالسعاده نقل بیور مشدر مختوی اولمقله ناظمی اجابا للدعی ابو نعیم وابن له
عبد الله بن عباس رضی الله عنهما دن وبدیرکه والده آمنه آسمان رسالتدن
صلی الله علیه وسلم متولد مدت حمل شفی ساهله واصل اولدقده حامله یوم وماه
غلام هو اکبره اوه ضواب ایکی ناکهان پرپر خوش لقا سیما اولدی متمرع نظر دن رطلعه
وربان درسخی بکا نوجیه خطاب نبشرا اولوب ای بکهدار ناموس عصمت وزن
که حامل سیکبر اخر الزمان نبی اسوده فواط ولادت اولدقده نام شریفلرینه محمد
دیله سمیه دیو خبر الامانی که اعبده بالصمد الواحد من شر کل حاسد دیر اول مولود
بطهود حاقیت محمود نبیه کریمان نعم ولد ایلیه سبحه دیدی ابن الجوزی جوزی
با لخبر الوفی تلقیح الفکر ده بیور رکافه اشاطین اصحاب سبر بو معنایی همزبان در
که حضرت سید البشر عام الفیل مشهور ندن ماه ربیع الاول لیلدا اولدیکی لسنه
کونی بدوعالم تابان کبی طلوع ایلدی انتهی اما بو موهبه کبری وافعه عظمای
فیلدن فراغ کون حکم ربانی وقوعه پیوسنه اولدوغندن اختلاف اولندی
اصح اقوال اوزره سیلاد شریف روز دوشنبه قدوم قبل محمد بدن ایکی ایکی نکون حکمه اولدوغنه
ماه ربیع الاول یکرمی کونندهٔ اول ماه عالم جهان افروز اولدیغنه میانده علماده اختلاف
اولمغین کتاب معتبر حبیب السیر ده ماه جمادی الاخر یدر علامه ابن حجر مکی اون ایکی کونی علی المشهور
افتاب عالم افروز لیله دوشنبه اولدیغنی اما کافه لغات اول واسطه العقد کالنات

مطلب ولادت النبی علیه السلام

شهر عز بورله اون ایکنجی کونی ذکر بیان صبح صادق اولوب حضور سید ابراهیمی
سحر دن ضیا بخش عالم اولدقده عزو نازله مبارایه کهواره وجودا ولندقده ورود
ت دیکران ایکنجی ربیع الاول دوشنبه کونی ولادتی مخبره بیان ایلدیلر
وکونه رفیعه ای وجوده رافعا راسه عندما وضعته شاخصا بصره
الی السماء قال الراغب تشخص موت بلده ذهب وشخص سهمه وبصره دنی
سلطان الانبیا ارکه عزسرای خاص الخاص خنادی جلوه منصه ظهورا ولدیغی
وقت جشنی حقابق مبنی طرف سمایه اجوبه فیارا ولدیغی حالده مبارک سرینی
دیشمندی قالدیرا ولمغین بو معنی اولی حضرتلرینه عالم ملاء اعلایه لعلق واتصال
اوزره نوجهه ایشارندر نتکم مدیحه کوی جناب نبوت کستری عنی اما مابو
صبری قصیده سنده عن یمن رافعا راسه وفی ذالک الرفع الی کل سوء ایماء رامغاطر
فی السماء دیمو مو شائله العلق العلاء تعبیری کبا ما سبق تعبیر اولوردکا رواه
البیهقی عن الزهری وسلا ومارانه دنی والده حضرت طلاقی موجودات مشاهده
انمش مو النور الذی خرج معه عند ولادته یعنی نور دیده جهان جلوه کرسی
دقاق جهان اولدیغی وقت وجودا منه دن انکله بیل برلوز ساطع الظهور لرنما
یان اولمشدر واول نور بله کوطاق رم منبا نای زرجد قام اول وجهله سنوز او
لوب صفا سندن قصور بصری شام شام منظوری اولدقلری حوبیله نور
روا بتکرده جاءت محمد تبشیر دللهدر حسان

نور اضاء علی البریه کلها ۞ صوح یهدی الی النور المبارک ایلندی
وبینه نکهبان رفیقه سعادت امینه خضرتی نقل ایدرکه اول عنبر بوی نقابده
طاف منظره صفحه دن سرایرده حجاب مرتفع اولوبه کور دمکه روی زمینی
دولوب وطاقه رایت سدره وساتیان اولدیغی بری فله کهار غاره دیری برج
باروی باخود بربسی دنی مام معظم کعبه نصب ایتدکلری حینده افتاب جهان
نور وزه نبوت علیه اسنی النجبه کون کبی طوغدیغی وصلبه جمالله عربی اوج نقره
جواهر نمایان اولوبه بر بیلک دستنه براق بریق نور کوز وبر بیلک الده ذوالفقار برد
طلعت واوضح سوء بدموئیدنده بر دیباجه سپید ابله مشهود باصره بنیم اولدیغی
اولدیغی دیو بیور مشلر بوخبر دلارا شهاب خفاجی شرح شفاده ابن عباس رضی الله
عنه طریقندن ابو نعیم روایتیله نقل ایتدیکی وضعه فریبدر ولقد احسن من قال
لما استهل المصطفی صارخا ۞ اضاء الفضا من نوره الساطع وفاحت الاکوان من عرفه
۞ یا عرجا بالفرالطالع ۞ عادت سرا زان عشق محمدی صلی الله علیه وسلم
حینه ولادت سیدولدارمده نعظیما لعلق شانه قیام انکدیر بنا کبو ذکر بیتی
القصیری قصیده بانیه سنده وان بنحص ۞ الاشراف عند سماعه فیاما صفوفکم
اوجثیا علی الرکب قوله بالا نهادان امته نفلیا بیه اولان ادب پور مشاردر
دمارانه اذ ذالک بیله وقت ولادت صاحب سعادتدر ام عثمان ابن
ابی العاص فاطمه بنت عبد العزی کور دیکی وعثمان اکابر واصحابدن
صاحب الفتوحات الجلیله صاحب البصره دیو مدلی النجوم فی الاصل الدوحی
دولوبدن مسعاد بعده ذاحتفت عرفیله ابله ذهب معناسنه مسعد در کما قاله
الراغب وظهور النون عند ولادته ذکری مرور ایدن نوره وبافوت کوا
کبدن افتضا ایدن نور اوله حتی ماتنظر الا النون ناء مضارعه ایله
او عثمان نو بالنون حافظه ره موجود ابله ناکهان ذکور مدلک الانوار علی نور

وفی الشفا ما نصه

وتدلی علی نجوم ظاهری اوزره محولدیر کمافی الغزنة وتدلی بعضهم النجوم والبلة
فاضادت بضو بضوئها الارحام وبعضلر تدلی دلر فراد سقوط بلدیر
لا یبغوا ل یقال عثاله فحصل بعض مخلص خاص ابن ابی العاص حادیه
تضعیفه دلر واد روابندبرکاته فاطمه نقل ابدیرلر اول شب فائض النور ولا
دتده امینه کبی طهارت یعنی امینه حضورنده ابدم اثار دفع حمل صفات جها
لناه نابان ابدیی اولدقده روی عالمه حلیه زیبای لطافت برله خاطر فروز تقلیلر
اوثوب مشاعل نوربخش ثوابت وسیارات صحن زمینه بروجهله بقعه کون ندیکه سا
حه زمینه فروزان مشاعل بشادمانی صاندم چون اول شیرخوارگی جهانتوز بنی
بنوت منبعه کاه ملکوندلر شهر بسنان ظهوره نور باشی اجلال اولدیی طرف
فائض الشرف امینه دلر برنوزجدا اولدیکلا صباله ارض وسماده نور دلر عالمیی
برشته مخصوص دکل ابدی دیو بیوردیلر وقول الشفا ام عبدالرحمان بن عوف
کبر شیخ محمد ابله محدود ومقصود شفا فی الاصل مصدر بعد فاعلیت
مؤنثه علم نبیله یلر اما الشفا بعجله نك فتحی وفای مشدده ومدیی تصریح کرده دیکی
ونقل شفا جی در شفا بنت عوف رابو عبدالرحمن هریره کما سقط علی یدیه علیه السلام
بالتثنیه وفی نسخه بالافراد اولوقت اولاده جنسی ارزه دیو واستهل تشدیدلام
ایله افتعال دفع صوت ایبیوب الحمدلله دیدیی سمعت ذالك یقول رحمه
الله فابله حضرت شفا خاتون نقل ایدرلر وقتی اول نوباوه تبلغ رسالت و
اصطفا نوثمرهٔ شجرهٔ نبوة واجتنا نهار حالهٔ عبدمناف بنم دودمانم اوزره الطاف
فضله لطافتله سقوط ایدیی دخی عطاسی وحمد صدورلر ایلدکده اشبو مکه بر
ورشته رحمة الله قولیله اکا تشمیت وتکریم ایلدیی نعتخوان جناب نبوت
ووصاف اوصاف حضرت للخفی استاد تحنیکی فصیده برداده بیوروب
نشار ابدوب کهکان حنکین لخفی کشاد ایلسه کاهودهانی برشر فین
عریق کوهر اعجاز ایدر دهر طرفین کانّ اللؤلؤ المکنون فی صدفه
من معدنی منطق منه وبسلسبه

واضاء لی مابین المشرق والمغرب حتی رأیت قصور الروم قصور بصری روایتیله قصور
روم روایتنده منافات بوقدر زیرا ایام ولادت سعادتده بصری دخی دست تسلطه
رومه ایدی دخی بوجهله بلکه کون زیرا و اماج روحهله نور باشی ابتهاج اولدیکی
اقطار ممالك حجازیه وکل اقاصی بلاد ملك ومدت بعض قصور دیه دور
بیننه نابان اولدیی بوخبری ابو نعیم دلائل النبوة بشر بن خزنق وخوف عبدالرحمن
بن عوف طریقیله اول دفعی مادر ندن روایت بیورمشدر وما تعوفت به حلیمة
بنت ابی ذؤیب السعدیة وزوجها حارث بن عبدالعزی طیبراً کسراول وکسور
همزه ایله ظهر کذه وضعه دیو وکاهی رضاعه ایدر اطلاق اولنور عطوفیان و
باکلاهادن بدلدیر ویقال للتغلب دخی مادره رضاعه دیی حلیمه وزوجی حارث
قریبلری ونوصیفی ایتدکلریی امور خارقه نمو برکته ودرور لبنهاله مبارکی طلعت
خضرت ولبساری ورود تشریفیله ندیر ولبنه شارفنها دخی ورود دیدکلری
مسئله سنلدن وحصب غنمها کسرحاء مهمله ایله محل حطب کثیر العشب ده رعا
بت غنمدن باخود نعم کثیرت لبن دن مجاز اولمه ابی عبدالبر حلیمه دن تلك اسلا
مبلغه ثلثمائه اولدقلریی تحقیق بیوروب ذهبی علی خلاف ذالك روایت ابدر
اکثر حماة حمولة روایت نقلی اوزره ارابتی نخل بشربت اولدقلری نور سی تهال عجله

دهانی اول ارضاع ابدن ثویبه کنیزك ابولهب ابدیی ایراخیزه عبدالمطلب
وابوسلمه بن الاسد المخزومی وعبدالله بن جحش الاسدی حضرت مقدسی بنوت
سلسله جنبان احوت رضاعی اولدقلریی سبر شیر نوبتیه اولمغله دوا کابر
برفوسبر نقلی اوزره اول شیرخوار بستان ابیت عندربی برهفته بسته شکر بنی
بستان هادر دور بسنه ومعی شیرا غشتردیی اول هفتاد نوبیطه وضعه
جناب رسالت پناهی اولان کرائم شوالله لحق اولمشدر اوج دور ابدلصکره
اول موهبة عظمای حلیمه نصیب اولدیی حلیمه اول کوهکان سعادت حیلی اهم
الغریب دن الوب قبیلهٔ بنی بکربن سعده کنور وب ارضاعی مهمی اتمام ایلدی
ایلدیکی یوم مأنوسدن اماران سیادت مشاهده اولنوب اثار یمن مقدم لسعادت ملتزم
مندن کلیتله حلیمه ده خیر وبرکت نمایان اولدیی پس عمر بن عبدالتقلبان
صلی الله علیه وسلم ایکی سنه کذار ایتدکدن حلیمه آول ابی ذؤیب عامیانی کعبه
اللهده حضور امینه یه کنور مفاریز وسرعة کتابه وحسن نشأته دخی سرعة
نموخلوق وفاءمنوح وخوبی نشأ نشدن وتکامل هیئتلرندن ادراك اولنوب اهل
کرم عجایبات وعلامات نبوة نشئتلرنده وماجری من العجایب لیلة مولده
من بیانیله دور ولادت سلطان کون سپر روایت امام مسلم اوزره بعد الفجر
وقبل طلوع الشمس اولوقت بیوسنه دوحهٔ صحندر بومفاده لیلة ایراد خصه
لجریان العادة بخروج بیت ایله کجه دن معدود ونهاریی طلوع شمسدن فرض ایدنلره
کوره قبل طلوع کجه دن محسوب اولدیغنه لفاؤدیر هو ارتجاج من عجایبی
بیان ایلیوندر ارتجاج تحرك واضطراب دن ابوان کسریی کنوان کسرالایوانه
وبنای عالیدیر اصلی نشدیدایله ایوان واو اولی یایه ابدال اولندیی یاخود ابوانه
فصل امور الجون معد جلوسی اولان بیت ملیك عظیم اولمه وکسریی فتح وکسر کا
فلده معرب کسرو وملوك فرسه لغبدبوکسریی انوشروان بن قباد ایدیی ونامیه
هرمز بن کوذ ریلان کسریی پرویز بن هرمز بن هرمز بن انوشروان دیو وسقوط
شرفاته شبه بجمع وراء مضموم ملیین ایله جمع شرفه بضمتین فسکون جمع قلتدن
کثرت وضع اولندیی نوزاوان دورت کنکره اردیی وکثرتدن قلته عدولله
حکمت انلری تحقیراً اولمق منتفیدر شرفه اعلای حائط اوزره بروزنده مفصلاً
بنا اولنان سیدبره وقصر باعالیه والحاصل شب ولادت سیدکائنات دن غلغله
انداز اولان عجایب وانعاندن بریی طاق کسریی یدترلزل برله کسریی
عظیم صایت ایدوب اون دورت کنکره فلك فرسای ساقط اولدیغندن
بعده فاسطیح کاهندن استطاف ایلدکلرنده ساقط اولان شرفات کنکره
ایوان کهٔ شجرهٔ دولت کسریه اتخاذ کسرایدیی دوحهٔ ساسانیه دن دورت کسنه
رجال ونساء مانده نخنکاه عجم اولوب اندنصکره خاتم سلطنت غبرحالله
دولتله کرکدر یمنی فی الواقع معین الذین مسکین ابرادیی اوزره
سلاطین جاردن کانه دن اون دانه کسنه دورت بلده پایمال شتر
کردن کشی فنا اولوب ایام سلطنتلری هرمزده هرج ودوج اولمه زوزنده
جرده سی شهریاردن ملاذ ونخت الساسان خلافت ذالنوربرده اسلا
میانه نقل ایدیی حاصلی محرك اولوز برنده دوحهٔ ساسانیانه منحرق بن
منشقس فالمشبر للخفی ظهور ایدوب اوشه علم اولدی بشارت ایلدیکی اولادنده
فتاده ایلدیی اصنام اهل شرکی بنوندن وبات ایوان کسریی وهو متصدع

كشمل اصحابي كسري عبري وسلتع ... وغيض بحيرة طبريتة

فتح غين معجمه وسكون باء ابله مصدر غاض اورده اذا قل او ذهب بخلاف نضب غير بحر بركة كبيره معنا سبنه وطبريه فنحتبي ابله بلاد شامدن ناحيه لسند بربلد دبركه قد شرب ابله طبريه هايبني ابكو رحله دير وبعضي نسخه وصحيحه دي طبريه بدلي ساوة ذكر اولندي بلاد فارسدن برشهردر كما قاله البرهان وفي البردة وساء ساوة ان غاضت بحيرتها ورد ادي على بالفيفه پس عجبا بيات ميلاد دن برجله في رباجه طبريه نك جفاو سراب صحراي عرعر اولمغله ثابت صفاي مشربك كوردكجه اولي سرچشمه نور يدر ... جابندن زمينه بحر لي بوي ناروپيدا وحمود نار فارسي اطفا معنا سبنه وفارسي علل عجله وعلم ابله قنوع من الحرندر وكان لها الوعام لم تحد ضة نافع ميم ابله نصر وعلم بابدرنوت لشد اشغال وكثرة امراد له دائما مشغل اولوب منتجع اولميان اصطخر ابادي دبيلي سندن بمرو وصاردي محوسي فرزان ابندكي نار اتشكده فارسي كه كسر بجوا بنا محاكا پرستش قيلورعبر افشان اولورلري ناكاه سو يندبكيدر واول اتشكده موجه النده برشدت عظيمله اليدك لحظه بدبخله كوشش وماعي قدوحي برقزان اوزندي ايكدرو ماجراي مختلفي

نهفته ايدي نار محوس ناب وكفن ... اثبت

النار ضامدة الاقداس من اتسق ... عليه والنهر ساهي العين من سهروا

اومهم مشرف اوج ثبوت طوغري تحره ... محوسكه نار جهلداوباب تعني بالفارسي اصفوا

سو يندردي اوجاغلر زهره اتشي برشنالر ... اولوب كوكي اوكسرني دشدورداوفرزندي

دانا دحي اول درينيم صدوكوتنه صلى الله عليه وسلم كاداذا اكل مع عدة اي طالب دعي اهل بيته فاكلوا وشربوا فقال يا بني عبد المطلب انه لم يكن في قومه مثل ما يصنع ابنكم هذا فادعوا اليّ ابنكم قبل ان يسبقكم الرجل الى كلامه فدعا بالطعام فاكلوا حتى شبعوا وبقي الطعام كانه لم يمس فقال اسق القوم يا علي فجئتهم بالقعب فشربوا حتى رووا منه جميعا فقال يا بني عبد المطلب انه لم يبعث نبي قبلي الا بعثه الله الى قومه خاصة وبعثت الى الناس عامة فقد رايتم من هذه الآية فايكم يؤازرني على امري هذا ويكون اخي ووصيي وخليفتي فيكم فاحجم القوم عنها جميعا وقمت اليه وكنت اصغرهم سنا فقلت انا يا نبي الله اكون وزيرك عليه فاخذ برقبتي ثم قال ان هذا اخي ووصيي وخليفتي فيكم فاسمعوا له واطيعوا فقام القوم يضحكون ويقولون لابي طالب قد امرك ان تسمع لابنك وتطيع

حضرت ابله اكل طعام ايدكلرنده شبع تامله سيردي اطفايت شربله ريادي اولوردي فاذا اعاب عنهم ما كلوا في عبنه لم يشبعوا اول درينيم سلاله ابي طالب واهل بيته نابابا اولدبغي حالده نهايجه انداكل طعام ايدلر كلرنده شبع حاصل اولميوب انلر صباغ بيتونه ايدرلردي وكان سائر ولد ابي طالب سائر باتي وجمع معنا سبنه در والد ابي طالب عقيل وجعفر وطالب وعلي وام هاني وام طالب وحمامه وعباز طالب جملسي شرفيا فته الاسلام اولدبلر بصحوله شيعنا بضم اوله جمع اشعث بيتله اولاد ابي طالب رسالله سوي بنيه اولاد ابي طالب جربشاله موي قرشي رويي داخل صباغ اولورلردي وبصح صلى الله عليه وسلم صغيلي واني صغيلدن مستعار در بعد ذهاب مدهوش الشعر بريق الوجه كحيلا مكحول العين بصحي الصباغ فعال نافضه لذا اولدبغي خالد خبرت ايدمنصوبدر والا صاروبعني خورشيد عالمتاب رسالت صاغي الموت ووجه براقي كانه عاليه ساي وملحمل اولدبغي خالد صباغ ايدي رواه ابن سعد عن ابن عباس رضي الله عنهما قالت امه ايمن بركة بنت ثعلبة حبشيه حاضنه اسم فاعل فرد مونث بحسب الارث رسول اكرم صلى الله عليه وسلم انتقال ايدوب نعهد خدمت خفاته ايتمش ايدي وبعضلر اول دايه دولت مابه خدمت سيد كثير العنا به لك ارضاعي مهمنه بخله ايام ايقامت انمش ايدي ديديلر بعد ذا زيد بن حارثه تزوج انمش ايدي زماني وفاتي اختلافيدر ما رايته صلى الله عليه وسلم مشكا سموعا ولا عطشا صغيرا

ولا كبيرا

كبيرا دايه مهربان بيورركله بي اول كلر نور لسيده باغ رسالتي حال طفليتده وشبابنده حضرتدن بلاغ الم جوع وعضلة متشكي اولدوغلري كورمدم زيرا اول مهمان ضيافتنه ايدي عندربي يطعمني وسقيني حضرتلري جنابنه بورودكارسيدن مكرم ووجدك بتيما فاوي كريمه سي مصدوقنجه متمثل عزت وعصمتده ايوليبيورلمسندي ومولدك ضالا فهدى وقت ميلاد خرقه شاهده اولنان دلائل رسالتندن در حراسة السماء بالشهب جمع شهاب بمعنى شعله نار ورائيه نجوم سماحراست كسرحاء ايله حفظ معنا سنه وقطع رصد الشياطين رصد مصدر ورصد معنا سبنه رصدي جملسي وده جملسي كلام فرشتكاني استراق وكهانه تلقي بالجوف اسمانه رصد وهجوم ملريني نجوم نجوم ابله قطع اسماني خراست وحفظ اوزره ومنعهم دخوض سبحانه وتعالى بذلك شياطين منع بيورمسيدر من استراق والتمع ميلاد عيسى عليه السلام دك ابليس احتراق وسماوات وسمزاق سمع الدري دلالت روح الله هده ثلث سموات دن حجب اولنوب وفنا فدوم شرف نزوم رحمة للعالمين برله اسماني وزمين نشرف الدبي جمعندن بالكليه قنوع ومحجوب قلندي واستراق اخرك سماعيني واد انميز كمسنه كلامني استماع ايجون احضار ايلك سحر جبه كبي پس وحي الهي كلام اخره ملتبس اولمق ايجون مرده جنلر اطلاع مقيد اولدن منع اولنوب جميع اقطار عرض هوا جبدن كهانت باطيل اولدي محمد كله ملك وجود اوشاه تخت لدن پيام نشانه در اولدوغي دها فرجه مدن كله رجيم بخط شياطين اولدوب نشانه تقوى حتى عدامن طريق الوحي منهزم

من الشياطين ينفذوا امره منهزم

واما شاء عليه هم بله دحي علامات نبوت ندن بعض الاضاح يتله بعضي وغرب مولفندن كواحت احمد كاوزره مرتبي ومجهول ارطاري والعفة عن امور الجاهلية دخي اوباي جاعلينك مرتكب اولدقلري امور دن نفرت برله عفت شمول حالة محمودة ومعدوحه دركله نفسي عليه شهوتدن منع ايدوب وما خصه الله به من ذالك دخي ورود كار عالم غيب وعلم حضر بنبلا اعمال ركيكه ورضيه واحلا سنيه ومرضيه دن نفسي فديسنه برله حبيبنه تخصيص وتكريمي دلائل رسالتندن در وحمايه حق في ستره سبحانه وسكون لا يغنا تيله مصدر رديء حتى قبل البعثة خدايي بي همتاي حينى صفات رذيله وسمات دنيه دن حفظ ايلديغي حتى نفرتي وكتمي عورت انى دن ستر برله في الغير المنهور جابر رضي الله عنه طريقندن خرج كرده سنخيي اولان حديثده عند بناء الكعبة اذا خذ ازاره يجعله على عاتقه ليحمل عليه الحجارة يعني اول بانى ميانى شريعت عليه ازكى التحية حضرتلري سلم رفيع القدر عم عزيزدن اولوز باشنجي پايه به وضع قدم بيورديغنده قبايل قريش كعبه محترمه اساسيني تجديده تشمير واهتمام انمشلريدي اول حضرت عمامز عباس ابله نقل لوازمات اساسيه انلر ابله معيت بيوردقلرنى حينده ازار البدينى لحفه كرميلرينى طوتوب بعض لازمه اساسيدن كتفي شريفلري اوزرنه تحميل ايجون ملحفه بردوشي اولديلر وتقرحي كتفي الازار اسفل جسمه نازنينه مكشوف اولدي فسقط الى الارض من ذا بنا كلريني ستر وصيانت ايجون معشيا عليه زهنيه سابقط اولدي حتى ورد اذاره عليه تاكيد رضا مبارك بردوشي وتستر ايدبجه بنيامله رخصت ورمدي فقال لا عمه ما يالك عمدي عباس خطاب ايدوب نه حالدر بادي سقوط اولدردیدي وفي نسخة مالك اي حالك قال اني لهيئتك بنا بي فجهولة عن التعرض

ای عقوبة کشی عورت اندن ترهیب اولندم دیو بیورمیدر واهل جاهلیت بعبادة
عزاة البیت طواف کعبه ایدر لردی ایبیور لدیکی علامات کرامات وبشوتدر بوره
ومن ذالک اظلال الله له بالغمام بشوتنه دلالت ایدن حوادثدن بری وفی
روایة بکرة بیهقی علیهما الرحمة درکه خدای یحیون جل جلاله حبیبنی براپر پاره ایله
خاصة اثنای سفرنده سایه لندیردی تنکم خاطبة شامه ابوطالبه ایله شتدرخل
عربت البلدکده ذبر بصری نزول بیورویب بحیرای عارف بالای صومعه دن کوردیکی
براپر پاره اولخل سایه برور صایل نابشی حور نشید اولوب حرکت وارامنده
وافقت ایندیکیدر کایت نوله براپر پاره ابری فوق اوزره سایبان انشه
کشتدی صافنور کندی حبیبه حضرت مولا وفی روایة ان خدیجه ونساوها
فارایله لما قدم ولما تشیدیدهم ایله یعنی اول فائده راحلته انبیاء نایله ده
خطبة شامه سوق مطیة عربت وبنه سعادتله بیت مکرمیه عودت ایندیکی
حینده خدیجة الکبری وشوع زمنه جمع اولان زنان اول حضرتی کوردیلر وهمکان بطلانه
بالای سرو لتمندی کوردیلر ایکی فرشته سایبرلرینه کا سایبان اتخاذ فذکرت
ذالک لمیسره بندکان خدیجة الکبری دخ اولویه اول حضرتده خدمت وهوا
نست ایچون نعیبی اولنمشدی وسلک اصحابه انسلاکی قبل البعث وفات
ابلدیکی وندره پس ام المؤمنین مشاهده ابلدیکی حالات عجیبه بی میسره یه ذکر
ابلدی فاخبرها انه رای ذالک منذ خرج معه فی سفره اقم القوی دن سلطان
ملک بصرا بلدجندبنی وفتندن بروه مدت مدیده اول ذات فائض البرکات
اوزره نزشحاندی سایه دار اولدیلر وبنجله خوارق عادتی رای العین معاینه ومشا
هده ایندوکدن اول لالای راست کوصاب المؤمنینه اخبار ایلدی بوخبر لیسه
لیسلی بنت منبه طرفندن روایت کردة ابی نعیم وواقدی علیهما الرحمة دن وقد روی
بناء مجهول ابلدیکی وابی سعد وابن عساکر ابن عباس رضی الله عنهما دن تخریج
ایلدکلری خبرده روایت اولندیکی محمد صلعم رات نظله وهو عند هاول
عجله کلدار بثوت حلبی عنده اسودة اعوننی عز وناراکبر بیرایرانی حرستندی
حفظ وتظلیل ایدوکوردی وروی عن ذالک اخته من الرضاعة حضیرکه خواهر
رضاعی لیسید ولد ادم صلی الله علیه وسلم دراول حضرت ابله بیرون سعادتخانه ایکن
دایه مهربانی سعدی لیبا فی خرالشتا یکث ندی شقت امیرابله جنبان
دعوت اولدقده صبر باامامه برادر فرحشی نجاة حس البدرکه هربار براپر پاره اکا
سایه یاردی وسیر وسفرنده اکا معیت ایدردیلر اکا اظلال الله فی قرویردی
معلوم اولدیکه قصة تقلیل بالغمام البتة بیرده آتی اولمقین خبر نقل اولنا سغنی
بعضلر اول حضرتک کمال اعتدال وانجذاب حضروفرح حضیه انکی کانه مفطل بالغمام
ایدی دیدیلره واکثر علمای امر وبیورلر محسوس وخفیقتدن خصایص حضرتدن
معدودر بزخارقه مشهوددر دیدیلره وهذا هوالحق ومعنی ذالک انه علیه السلام
نزل وبعضا استعاره قیل مبعثه مصدر بمعنی بعثت معناسنه تحت شجرة یابسة
فاعشوشبت بناء فاعل مبالغه ایچون دیر والعشب الکلاء مادام رطبا ماخولها
وایانعت هیی ابراز ضمیر ماخولها به عودی نوهتک رفق ایچون دیر ومعنای ابتعت
ثمر وزهر وورق حضرتی طلع اولدیر قال تعالی کلوا من ثمره اذا اثمر وینعه فا
شرفت وذلت علیه اعضاها جمع عضو بمعنی حضو من وراه یعنی اول حضرتک بثوت
ورسالتینه دلالت ایدن عجایب واقعاتدندرکه قبل البعثه بعض سفرلرنده اثنا سنده بردر
وبار نشده

وبار نخشده شرف بخش نزول بیوردیغی فیض روح بخش قدوم سلطانی عالم ایله حوالی
درخت طرآبن کبر کیاه سبزوتر ایله اولوب بخله رشحه ازدخندن شرشحه ای منقطع
اولمی ایکن حضرت وفا اولوب شاخلری بالاداول حضرته فایبل ومشاهدی محضرنده
سایه انداز اولدی وهمل فی البحر الیه ومن ذالک تقدیر نده دروفی مطلق اظل
معناسینه فی الخبر الاخر اظلته یعنی روحه معلای الحدیث ذو نحو نزول
منشعبه اولان عصون وروایاندن برنده اول حضرت محصل شام عزیمت ودیر
بصراده نزول اینکی درختک ظل ظلیلینی محل جلوسی سلطان افلیم رسالت جانبناه
میلو وسایبان اولدیغی بحیرا راهب مشاهده اتمشدی ودخی حضرت بالانشیده
چاربالش حضور شید علیه السلام مرسایه نشر اولدیغی درخت جسم انجارده
فنقصی اولدوغندن اختلاف اولندی خطیب فطلاق شیخ اسدروا ولمغی نصح
وتحقیق بیورمشلردر وابوالقاسم الراغب شیخ اسدرک محاسن ظلی بیانلرنده بر سایبان بیوله
الرضوان اولان شجره کربه دخی حضرت اسدرا ولمغی زهر بیان انشدر وما ذکر بناء
مجهول له ابن سبع نقل اینکی خبر علامت سبوق اندلکه ذکر اولندی من انه ما
موصوله بیاندر کان لاظل لشخصه فی شمس ولا فی جسد شریفه وغضر لطیفنده
نه آفتاب وتماهی تابده ظل یوغیدی الله دره غایت نوله وسایه اولسه سیر دن سیر دن سیر بالا
انک ظلک حی مولا وشرح مرحاکه فتعظیما
لانه کان نوری مرا ذات لطیفی سرتا پا نوراید یکی ونوراسه عدوجرمله شفاوه
لطفدن انوار دن برغولسه انی محجوب اتمز انوکجون سایه سی یره دوشمز
فامنک ایچ بوستان لامکان بیرایه سی اولیاسه ربانی جمع ربانی فیل الله
سره لانه کلی دب آب یعنی هر بارکه طرطه اولنه بنه رجوع ایدر واول حضرتدن ظهر
جسد مبارکی ولباس مطهری اوزره حکمی قرندیکی بیت جنابی کبرنا محجوبنه رطوبت
فوقی اوچمز مکس قوندرمز ایدی اوکنه اصلا نوعجزه عجیبه دخی ابن سبع دن مرویدر
ویواحد حارق العاده مثلی حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی ده مشاهده اولندیغی
درویح الشقائق دنبراعین معجزات انبیا کاحیاء الله کرامندر فلا یبعد عنا
ودخی کلام محمد رسول الله یاس نقطه دن عباری اولدیغی عبارتی محکمیدر
زبرا نقاط نسبه ذیابدر والف اسم ولغت وجسد مطهری کوفی مقصون بیورلدیغی رباعی السیدوسی
ای وصفینه تحفیل سعادت مشروط ** وی مدحینه منبر سیادت ربوط
برنقطه قدر فیضوری یوقدر لیاقه ** اولمزسه عجبمیدر نام یاکی منقوط
وصوت ذالک تحبب الحلوة الیه حتی اوحی الیه یعنی هنگام بعثتدن اقدم فنا
ضله عشق پرور نکار مساخه دل معجز نمالرینه بر وجهله فیض رسان اولمشدیکه
صفحه خاطر لرنی بالکلیه محو ایلیوب ماسوی الله الدوب اسباب خلطه خلا
یتدن قطع رابطه علایق ایدوب عشقا صفت کشته کبر فانی واحیانا غار حرا ده
توکل یولکی همنفس وتخصص یعنی یارغار انمکل معاونی اولمغی حضرت خلاق
عالم حبیبنه وحدتی طبیعت واکاوحی اولنجه عزلت وخلوت تحبیب بیورلدیغی
روایتی اوزره دلالتیله نبوتلندیرمغه اعلامه بموته ودنوا جله بعده داسرای بقایه
رحلتی وموجل مقدر اولان عمر عزیزلرینک قریب اولدوغنی اعلام بیورمغله
ومنبر سعد عروج ایدوب انی بین یدیکم فرط وانا علیکم شهید وانی موعدکم
الحوض خبطه سورناکل فرقتنک اشارت وبنه ان عبدا خیره الله بین ان
یؤتیه من زهرة الدنیا ما شاء وبین ما عنده فاختار ما عنده کلام رسوله

ای عقوبة کشی عورت اندن ترهیب اولندم دیو بیورمیدر واهل جاهلیت بعبادة
عزاة البیت طواف کعبه ایدر لردی ایبیور لدیکی علامات کرامات وبشوتدر بوره
ومن ذالک اظلال الله له بالغمام بشوتنه دلالت ایدن حوادثدن بری وفی
روایة بکرة بیهقی علیهما الرحمة درکه خدای یحیون جل جلاله حبیبنی براپر پاره ایله
خاصة اثنای سفرنده سایه لندیردی تنکم خاطبة شامه ابوطالبه ایله شتدرخل
عربت البلدکده ذبر بصری نزول بیوردیغی بحیرای عارف بالای صومعه دن کوردیکی
براپر پاره اولخل سایه برور صایل نابشی حور نشید اولوب حرکت وارامنده
وافقت ایندیکیدر کایت نوله براپر پاره ابری فوق اوزره سایبان انشه
کشتدی صافنور کندی حبیبه حضرت مولا وفی روایة ان خدیجه ونساوها
فارایله لما قدم ولما تشیدیدهم ایله یعنی اول فائده راحلته انبیاء نایله ده
خطبة شامه سوق مطیة عربت وبنه سعادتله بیت مکرمیه عودت ایندیکی
حینده خدیجة الکبری وشوع زمنه جمع اولان زنان اول حضرتی کوردیلر وهمکان بطلانه
بالای سرو لتمندی کوردیلر ایکی فرشته سایبرلرینه کا سایبان اتخاذ فذکرت
ذالک لمیسره بندکان خدیجة الکبری دخ اولویه اول حضرتده خدمت وهوا
نست ایچون نعیبی اولنمشدی وسلک اصحابه انسلاکی قبل البعث وفات
ابلدیکی وندره پس ام المؤمنین مشاهده ابلدیکی حالات عجیبه بی میسره یه ذکر
ابلدی فاخبرها انه رای ذالک منذ خرج معه فی سفره اقم القوی دن سلطان
ملک بصرا بلدجندبنی وفتندن بروه مدت مدیده اول ذات فائض البرکات
اوزره نزشحاندی سایه دار اولدیلر وبنجله خوارق عادتی رای العین معاینه ومشا
هده ایندوکدن اول لالای راست کوصاب المؤمنینه اخبار ایلدی بوخبر لیسه
لیسلی بنت منبه طرفندن روایت کردة ابی نعیم وواقدی علیهما الرحمة دن وقد روی
بناء مجهول ابلدیکی وابی سعد وابن عساکر ابن عباس رضی الله عنهما دن تخریج
ایلدکلری خبرده روایت اولندیکی محمد صلعم رات نظله وهو عند هاول
عجله کلدار بثوت حلبی عنده اسودة اعوننی عز وناراکبر بیرایرانی حرستندی
حفظ وتظلیل ایدوکوردی وروی عن ذالک اخته من الرضاعة حضیرکه خواهر
رضاعی لیسید ولد ادم صلی الله علیه وسلم دراول حضرت ابله بیرون سعادتخانه ایکن
دایه مهربانی سعدی لیبا فی خرالشتا یکث ندی شقت امیرابله جنبان
دعوت اولدقده صبر باامامه برادر فرحشی نجاة حس البدرکه هربار براپر پاره اکا
سایه یاردی وسیر وسفرنده اکا معیت ایدردیلر اکا اظلال الله فی قرویردی
معلوم اولدیکه قصة تقلیل بالغمام البتة بیرده آتی اولمقین خبر نقل اولنا سغنی
بعضلر اول حضرتک کمال اعتدال وانجذاب حضروفرح حضیه انکی کانه مفطل بالغمام
ایدی دیدیلره واکثر علمای امر وبیورلر محسوس وخفیقتدن خصایص حضرتدن
معدودر بزخارقه مشهوددر دیدیلره وهذا هوالحق ومعنی ذالک انه علیه السلام
نزل وبعضا استعاره قیل مبعثه مصدر بمعنی بعثت معناسنه تحت شجرة یابسة
فاعشوشبت بناء فاعل مبالغه ایچون دیر والعشب الکلاء مادام رطبا ماخولها
وایانعت هیی ابراز ضمیر ماخولها به عودی نوهتک رفق ایچون دیر ومعنای ابتعت
ثمر وزهر وورق حضرتی طلع اولدیر قال تعالی کلوا من ثمره اذا اثمر وینعه فا
شرفت وذلت علیه اعضاها جمع عضو بمعنی حضو من وراه یعنی اول حضرتک بثوت
ورسالتینه دلالتیله نبوتلندیرمغه اعلامه بموته ودنوا جله بعده داسرای بقایه
رحلتی وموجل مقدر اولان عمر عزیزلرینک قریب اولدوغنی اعلام بیورمغله
ومنبر سعد عروج ایدوب انی بین یدیکم فرط وانا علیکم شهید وانی موعدکم
الحوض خبطه سورناکل فرقتنک اشارت وبنه ان عبدا خیره الله بین ان
یؤتیه من زهرة الدنیا ما شاء وبین ما عنده فاختار ما عنده کلام رسوله

وبار نخشده شرف بخش نزول بیوردیغی فیض روح بخش قدوم سلطانی عالم ایله حوالی
درخت طرآبن کبر کیاه سبزوتر ایله اولوب بخله رشحه ازدخندن شرشحه ای منقطع
اولمی ایکن حضرت وفا اولوب شاخلری بالاداول حضرته فایبل ومشاهدی محضرنده
سایه انداز اولدی وهمل فی البحر الیه ومن ذالک تقدیر نده دروفی مطلق اظل
معناسینه فی الخبر الاخر اظلته یعنی روحه معلای الحدیث ذو نحو نزول
منشعبه اولان عصون وروایاندن برنده اول حضرت محصل شام عزیمت ودیر
بصراده نزول اینکی درختک ظل ظلیلینی محل جلوسی سلطان افلیم رسالت جانبناه
میلو وسایبان اولدیغی بحیرا راهب مشاهده اتمشدی ودخی حضرت بالانشیده
چاربالش حضور شید علیه السلام مرسایه نشر اولدیغی درخت جسم انجارده
فنقصی اولدوغندن اختلاف اولندی خطیب فطلاق شیخ اسدروا ولمغی نصح
وتحقیق بیورمشلردر وابوالقاسم الراغب شیخ اسدرک محاسن ظلی بیانلرنده بر سایبان بیوله
الرضوان اولان شجره کربه دخی حضرت اسدرا ولمغی زهر بیان انشدر وما ذکر بناء
مجهول له ابن سبع نقل اینکی خبر علامت سبوق اندلکه ذکر اولندی من انه ما
موصوله بیاندر کان لاظل لشخصه فی شمس ولا فی جسد شریفه وغضر لطیفنده
نه آفتاب وتماهی تابده ظل یوغیدی الله دره غایت نوله وسایه اولسه سیر دن سیر دن سیر بالا
انک ظلک حی مولا وشرح مرحاکه فتعظیما
لانه کان نوری مرا ذات لطیفی سرتا پا نوراید یکی ونوراسه عدوجرمله شفاوه
لطفدن انوار دن برغولسه انی محجوب اتمز انوکجون سایه سی یره دوشمز
فامنک ایچ بوستان لامکان بیرایه سی اولیاسه ربانی جمع ربانی فیل الله
سره لانه کلی دب آب یعنی هر بارکه طرطه اولنه بنه رجوع ایدر واول حضرتدن ظهر
جسد مبارکی ولباس مطهری اوزره حکمی قرندیکی بیت جنابی کبرنا محجوبنه رطوبت
فوقی اوچمز مکس قوندرمز ایدی اوکنه اصلا نوعجزه عجیبه دخی ابن سبع دن مرویدر
ویواحد حارق العاده مثلی حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی ده مشاهده اولندیغی
درویح الشقائق دنبراعین معجزات انبیا کاحیاء الله کرامندر فلا یبعد عنا
ودخی کلام محمد رسول الله یاس نقطه دن عباری اولدیغی عبارتی محکمیدر
زبرا نقاط نسبه ذیابدر والف اسم ولغت وجسد مطهری کوفی مقصون بیورلدیغی رباعی السیدوسی
ای وصفینه تحفیل سعادت مشروط ** وی مدحینه منبر سیادت ربوط
برنقطه قدر فیضوری یوقدر لیاقه ** اولمزسه عجبمیدر نام یاکی منقوط
وصوت ذالک تحبب الحلوة الیه حتی اوحی الیه یعنی هنگام بعثتدن اقدم فنا
ضله عشق پرور نکار مساخه دل معجز نمالرینه بر وجهله فیض رسان اولمشدیکه
صفحه خاطر لرنی بالکلیه محو ایلیوب ماسوی الله الدوب اسباب خلطه خلا
یتدن قطع رابطه علایق ایدوب عشقا صفت کشته کبر فانی واحیانا غار حرا ده
توکل یولکی همنفس وتخصص یعنی یارغار انمکل معاونی اولمغی حضرت خلاق
عالم حبیبنه وحدتی طبیعت واکاوحی اولنجه عزلت وخلوت تحبیب بیورلدیغی
روایتی اوزره دلالتیله نبوتلندیرمغه اعلامه بموته ودنوا جله بعده داسرای بقایه
رحلتی وموجل مقدر اولان عمر عزیزلرینک قریب اولدوغنی اعلام بیورمغله
ومنبر سعد عروج ایدوب انی بین یدیکم فرط وانا علیکم شهید وانی موعدکم
الحوض خبطه سورناکل فرقتنک اشارت وبنه ان عبدا خیره الله بین ان
یؤتیه من زهرة الدنیا ما شاء وبین ما عنده فاختار ما عنده کلام رسوله

وحملنده ایما ایلیوب دفنه شتاسان اولوالایلیا اصحاب کرباد اخری
کوم رسالنده معلا مندبر وان قبره بالمدینه وفی بیته وفی الحدیث المدینة
مهاجری ومضجعی من الارض رواه ابونعیم ودخی قبر شریفی بحر تسرای طیبة
وکندیسعادت خاتونده اولاجقدن اعلام ایندوکیدر زیرا کثرا نبیا علیه السلام
ملاً قبور منوره لری صاکین شریفلرنده اولمکله دیر وان بینه وبین منبری روضة
من ریاض الجنة دخی مصرح مطهر لری کذا حالا جسد پرنورینک احاطه ایتدیکی
قبر اطلق بیتله منبر شریفی راسنده ریاض بهشتدن بر ریاضجه اولدیغنی اعلام
ایلیور مسبوردر امام مالک جناب مالک اکثر علما وجمهور نیز ابوحنیفه لعلی ظاهر
وحقیقی اوزره حمل وابقا ایلیور مشکوردر زیرا بو محل سایر ارض کبی متبدل اولمز
وبعضها روضة شریفه جنته نقل اولنور دیو تنصیص ایتمش اولو وبعضیلر
ذکر سبب وارادهٔ مستبعد قیلمشلردر بو مقامده اولان اعمال حسنه جنتی
ایجاب ایدیکندندر دیوب فرقه اخری بو تبلیغه بیع واولمسی اراده
ایلیلر وغیر یلر روضه شریفه الآن دخی الحقیقه جنتدندر بو فطعه دیوبلر
تحقیق بسور مشکوردر والله اعلم وتحبیر الله عند موته بقا فی الدنیا ایله رجلت
بالعفی بینده حق سبحانه وتعالی حبیبنی وفاتی حالنده مخیر انمدیکی وما استعمل
علیه حتی لو مات سنی شافعی وروایه بیهقیده رسیده صحت اولان حدیث
وفاتی مشغله اخبار دلائل نبوت وکرامات جلیله لریندندر من کرامته وشریفه
کونه سروسنایی سماع وملاء اعلادن واقعه آه نوحه سیده اسماع وروح الامین
جنابنک خطاب فی الحال لبدون تبلیغ سلام برلدان الله یقرئک السلام واوسلنی الیک اکرامک
وتفضلاً کو خاصة لاسیما لمن هو اعلم به منک یقول لک کیف تجدنی بیاض مسکی لخناط
ابله اکرام وتشریفندن وصلاة الملائکة علی جسده علی ما ورد بناء فی بعضها دخی
جسده اطهر واقدسی اوزره ملائکه مکرمیندن نحریر ونکیر ونسیح ابله غربة بندن صلوة
جنازه اولمریجه تلک العلامات ندبر وروینا صیغة فاعل ابله ودخی مفعول الله مخففدر
یعنی بعض طرق حدیث وفاتده روایت ابله بکر اوزره کائنه قال صلی الله علیه وسلم وان الملائکة
لتدخلون قبلکم من حیث یرونکم ولا ترونهم وابن عباس رضی عنهما دن مرویدر که
حضرت سلطان انبیا علیه السلام والثنا یا یوم الاثنین وفات ایدوب ثلاثه کونی
تجهیز وحجره مطهره سنده سریر پرنوری اوزره وضع اولنوب
اولا ملائکه مکرمین فوج فوج وبعدها رجال مهاجرین وبعدها انصار مؤمنین وطائفه
نسوان دخی صکره صبیان اول حضرت عالیقدر اوزره فرادی فرادی فرقه فرقه
لایؤمهم احد ادای صلاتی ایله بلغت الامانة ونصحت الامة
شهادتیله لب جنبان تحت اولدیلر ودعای جنازه مشهوردر ایله دعا اولندی کما
ذکره السهیلی نورالدین علی القاری بسورکه بو مقامده صلوتدن مراد دعادر دینلر
من غیر بینة عدول عن الحقیقة انمشلردر واستیذان ملک الموت علیه وعزرائیل
علیه السلام قبض روح شریف ایچون دخوله اذن ها بو لئی طلبدر یعنی السلام علیک یا محمد
ان الله تعالی امرنی ان اطیعک فیما امرتنی بدان ان اقبض نفسک فبضها وان
ارکها رکتها فقال افبض کما امرت ولم یستاذن علی غیره فقلبه خضرت
خاتم الانبیادن مقدم انبیا وصفیا اوزره یخول وقبض روحه استیذان المذکور
ولذاتهم الذی سمعوه ان لا تسع القمیص عنه ان مصدریه ولا نافیه
وکسر ذالله غیباً ولا خطاباً عنده غسله ثم غیبوبة فتحمله یعنی اول کلا بدنی

پیر هنده

پیر هنده جدا وادا ایلدکلرنده غبطه زمانی خلل جنان اولان فیحیی یا کنی نزع ایدوب
هانکذه ندایه سروی شانی اصحابی کرامدن اشیلمز بدیره وغسله محتاج اولیوب احرامه
السنة اولدوغی اشعاردیره وما روی من تغریة الخضر علیه السلام والملائکة حضراوزره معطوفدر اهل بیته عنده موته مفعول التغریة وتغریه صبر اولنمادن
وعند المصیبة تسلیندره وحضر ابوالعباسی بلبابی ملکاندن نسل بنی اسرائیلدن
ویا ابن فرعون ویا ولد صفی آدم علیهما السلام درکه کذا فی تنبیه الریاض لشهاب
الخفاجی بیهقی ولائلندن جناب اسدالله کرم الله وجهه طریقندن
روایت بسورده حضرت روح جسدا کنونی نبی وبنی الثقلین فی ارعقبایه تشریفی انشا
سنده غیر منحصر برفالسلام علیکم اهل البیت ورحمة الله وبرکاته کل نفس ذائقة
الموت وانما توفون اجورکم یوم القیامة فمن زحزح عن النار وادخل الجنة فقد فاز
من کل فائت عنها الله فثقوا ایاه فارجعوا واعلموا ان المصاب من حرم الثواب
والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته عن اسیله تغریت اهل بیت بسورده فلری
تغریت اهل بیت بسوردهلری زین الدین عراقی تخریج احادیث شفاده بو عبارتی
نقل تحقیق مقال ابوبکر اتی فی الله خلفا من کل احد وعزا کل رغبة ونجاة من کل
خائف ما الله فارجوه فثقوه فقال ابوبکر رضی الله عنه هذا الخضر بودن ماعدا
احادیث تغریه خضر علیه السلام بنجله روایت ضعیفه ایله نقل وروایت اولنوب
بو مقدار له اکتفا اولندی واما حیات خضر علیه السلام ونبوتی ورسالتی وولی
بت وعدم لبثی حقنده نقلی مولانا علی القاری کشف الخفا فی الخضر نام رساله سنده
مبسوط تحقیق وعیان بسور مغنی مستغنی عن البیان دره الی ماظهر علی اصابره من
کراماته وبرکاته فی حیاته ومماته صوفی الی رمذره متعلقدر ای مصحوبا ما ذکر من
اول الفصل الی هنا بیک اولور زمان خیات وبعد الوفاة ال واصحاب رضوان الله
علیهم اوزره اول خضرتک کرامات ظاهره وبرکات وافره سندن ظاهر ومنبا
در اولان اولان حالات کثیره اول فصلدن بو محل منتهی اولنجه بالجمله دلائل نبوت
وعلامت رسالتدندر کاستشهاد عمر بقوله ابن الخطاب رضی الله عنه
جناب خیر الناس حضرت عباس رضی الله عنهم دعاء استسقادن تقدیم بسور ملری
کبی روایت بخاری اوزره خلافت فاروقیده قحط شدید ظهور ایدوب وکعب
الاخبار حضرت عمر رضی الله عنه خطاب ایلدیکه یا امیر المؤمنین بنی اسرائیلدن
وخدیو وغلاظ شداد اولدقده عصه انبیا ایله استسقا ایدرلردی جناب عمر حضرت
منبر ساعدان اولوب اللهم انا نتقرب الیک بعم نبیک ونتشفع به الیک
مستغفر بن مستشفعین دعاسین تکرار بسوروب بعد ذلک توجه ایلیوب استغفروا
ربکم انه کان غفارا یرسل السماء علیکم مدرارا کریمه سیله عباسدن الناس دعاء
ایلدکده اندن دخی بردعای طویل الذیل ایلدوکی کبر بایه توجه بسوردیکی روم باران
رحمت دیو رمزیله سراب ایلدی بعد ما جمیع ناس حضرت عباسی مسیح ایدوب
هنیئا لک یا ساقی الحرمین تهنیئه مکذبان تحسری ایلدیلر قال فیه حسان رضی الله عنه

سال الغمام وقد تابع جدبان ... سقی الغمام بغرة العباس
اضحی الاله به البلاد فاصبحت ... مخضرة الاجناء بعد الیاس

وتبرک غیر واحد بدرجته صلی الله علیه وسلم دخی اصحابه وتابعیندن جمع کثیر اهل
بیت نبیندن حسنین محمدین وزین العابدین رضی الله عنهم خضر اسیله تبرک
انلری کبی سید سلیمان سعد الله سعد نابلسی مستقل ایله بو خصوصده تنبیفا

وفی نسخة فی المدینة بدل فی بیته لعلی القاری

مطلا فی الروضة الشریفة

وفی نسخة کراماته وبرکاته بدل کراماته وبرکاته

وام ببور مثر نفعنا الله ببركاتهم اجمعين امين فصل قال القاضي ابو الفضل
فدا نشاني هذا الباب مصنف عليه الرحمة ببور لكه معجزات حضرت ودلائل نبوت ذكره
ابتدبكر باب ما بعد تحقيق ايراد ابلد يك محلي نكت من معجزاته واصحه صفته نكت
جمع نكته اوردفيق معدا بسيه وجمل من علامات نبوته منقنعة جمع جمل ومقنعة
فنا عندن مسنفا وكافية عن غيرها بدلا اولوره بعض نسخه ده غير مجمل ونون ابلد
مضيه وافعد بمجرور احمله مقدر وحاليت اوزره نصيو دخوجا ئز در واحد مقدم
خبر منها الكناية ضبر منوانكت وجمله راجعدر والقصة ثم غيبة وسكون ثانيه ابلد
اكتفوا عتنا حاصلي معجزات حضرتدن لطائو وشرائو كانشقاه اوزره ايراد كلام البلد
ازجمله اول شكاة وحمل اهان برسيده عارفة اغتنا واكتفا حصول يذيراولوره وتركنا
الكثير سوي ماذكرنا وانقصرنا من الاحاديث الطوال بكسر الطا جمع طويل على غير القياس
وفض المقصد الفضي بمعنى الاصيل قال الشاعر ورب امر يء تزدريه العيون
وباتيك مرفوع بالابتداء من فصله وبذال نقل الحديث بفصله اي سوقه اي بعض احاديث
طويله مدد بالذال اولوب واسطة القلاده اولان مبناي مهمي اوزره اختصار البلد
ومع كثيرا الاحاديث وغريبها لفظ كشبرك احاديثه الطائفي فيلندليو ابي الاحاديث
الكثيرة وغريبة لغة غير معهودة ومستغرب عداولنان الفاظدر بومشاهدة
اصطلاح محدثين اوزره بعضي رواة جمع وياز ياده لفظله انفرادا لذكر بالفاظه
مثل اخبرني الي من دلبا كه فلان خبرلدن لفظ فلان تقريبا بر فورادر على ما صحح
والشهر الابسير امن عربيه فاذكره مشاهير الائمة وحذفنا الاسناد في جمهوها
طلبا لاختصار في احاديث كثيره وغريبيدن صحيح النقل والرواية وبابي
الحجة شهر تياب اولان نبي اوزره قصر يذ البلد يك معكر اعلام الحق نقل وبا بيور
رفلري حديث غريبدن شيء قليل اوله ذكر مقطع احاديث واكثر اخبار در براي
اختصار اسامكر واي ترك البلد يك وحسب مبتدا وبا زائد در هذا الباب
لوتقصي فاق وصاد ابله منبي للمجهول ان يكون ربوا ناصبا معه ان يكون خبر
مبتدا وجواب لوحذوف ولامكن يشتمل على جذرات عدة بكسر الشين بديع كثيره
ومعدودة عبارة مذكوره خراز ندن حالي وجالي اولديغي ظاهر وباهر خاصلي
موضوع في المعجزات اولان باب جهارم قدري اكرا ستقصا واستيفا اولنسه مجلدات
بسيار جاوي اولور ومصنف ومخبط برمولف اولغه شايان اولوردي ومعجزات
نبينا صلى الله عليه وسلم اظهر من معجزات الرسل بوجهيلي اكحضرت شاه
رسلك صلى الله عليه وسلم معجزلري سائر انبياء كرام معجزاتندن قوي وجهله اظهر
وابهر در احدهما كثرتها مع شهرتها مع انه لم يؤت نبي معجزة الا وعنده نبينا صلى
الله وسلم مثلها او ما هو ابلغ منها وهو يسير بحشا يشوحق اولان معجزلك
مثلي وما نندي وبادفي بالقدر ولي وما نندي سردار اصفا عليه الفي بار حمدلك
اهاده ايدي وقد بسنه الناظم على ذلك بروجه استصحاب ذلك المعنى اوزره ما
شوراي حق انار منفصل اخبار سور يذ بار جمله صادق اولمق جون طيبة ادبيه
دست قدر نبيله تخير واسنه برسكينه حاجي بنفسه شرع انكله زيد اولو
لرين فير البلدي فان ارفله فتامل فصول هذا الباب ومعجزات من تقدم
من الانبياء تفوه فحرج في جواب الاوعلى ذلك ان شاء الله معجزات حضرت
ابله سائر انبيلرين دبشانان معجزلري عبارتله بسندا اولاده فرق جلي برعا
قال ولما شرع المصنف في الباب رابع فسح اقول تاصل ايله فششان بيشمايه

تخصيل

تحصيل وفوق واطلاق الدرسين حر رتحرير بعض نسخ اوزره بكر ولغو بيغمبر جبل الشاط
نك هار اسم محمد حسانبحه طفسان يكحدود مجلوري شهرت شعار المشدر
وامكونها كثيرة فهذا القرآن وكل معجزة بس معجزات احمدية تلك من جهة الكثرة وضوح
اولا فان عظيم الشان كتلو رباتي درحشا اندر بجميع اجزائه معجز در واقل ما يقع الاعجاز
منه عند بعض ائمة الحقيقين سورت انجا اعطيناك الكوثر لفظ اقل صيغ اندن
دره خبر اوايله بقدرها بعض اعلام مدققين عندنده اقل وقوع اعجاز اقصر سوره
شريفه كوثر اولوب اما من جهة الحروف والكلمات اول سورة معتبر مقدار يدر وذهب بعضهم
الى ان اية كل اية منه لكيف كانت مقدر وبعض ارباب تحقيق فرانده هر اية كريمه
طويله وقصير يراسها معجز در وبو ذاهب اولديلر موهم قوي قالوا بالعرفة وبناء
اجابون ان كل جملة مستقله منه معجز در فان كانت من كلمات اوكلمتين وديكران
ترقي دار اولوب فان جليلدن هر تامة ومفيده اولان جمله بر معجز در ولو كلية
واحده وياد وكلمه دن منضمه اولوب ارجمله مدرها متان ماننديلر بادكلمه بر معجز
اولمه جمله تامه در والحق ما ذكرناه اولا عند الجمهور وقول ثالث انفا ذكر البلد يكر
سورة كوثر وياقول مقداريجا اية شريفه معجز اولمق معتبر در لقوله تعالى فاتوا
بسورة من مثله فهو اجابتان نحو سورة اقل ما تحدوا به مع ما بينهما هذا
من تفاوت وتخفيف بطول بسطه بعض اولخضرت طلب معارضه ده اينان
بمثل سورة نحذ للبلد يك القدر در هذا واكان هر مقام وحاله هر كلام اولمق لطافت
بيانى محتوي اولان الفاظ درر بار نكاه اعتبار اولنسه تحير عقول الدوي الله
لباب اولور اولا ارباب خلاف فاتو بكتاب مثله جمله سيله ثانيا فاتو بعشر
سور جمله سيله بعد ما فاتو بسورة مثله بمثله سيله تحدي بيورولوب بعده
وحاء عنان التكليم الدريك بجري مستحيل محكمة كون اولدي واكان هذا مقدار
اقل ايله محالفيه تحدي ثبوت مافته يقين اولديسه في القرآن من الكلمات
نحو من سبعة وسبعين الف كلمة وليق تشديد وتخفيف بايله زياده معناسنه در
واتبه اعداد در بر عقد اوزرينه عقد ثانيه وارتجه زياده اولمق على عدد بعضهم
بعضي اربابه تفسير براعه كذا اولدفلري حساب اوزره فالى كريمه وحاوي اولدقي
كلمات يمشي بديبيك كلمه وبازيادي واچيورنه يكرمي اوچ بيك خرواره وكلمات
حروفه فان كريمه دائرا ولان اختلافات مفسرين كتاب الاتقا في علوم القرآن النسبتها
وبيان ايده وعدد كلمات انا اعطيناك الكوثر عشر كلمات فتحرا كه بشتا يدر الواو فصمه
مبتدا للمفعول اوفتحي بصيغة المصدر المضاف القرآن على نسبة عدد انا اعطيناك
اولديه من سبعة الف جزء ونيف مقدار دن مجاز در بر كلواحد منها معجزه في نفسه
سورة كوثر كلمات اسميه وفعليه وحرفيه سي اولوب عدد حروفي سوره مذكور
عدد يجه مقداريجا اوزره فالى جليل الى هان يدي بيك حصه دن زيادر بحشي فلنور
هر بحشي في ذاته معجز در وهذا مبتني على ما تقدم من العدد ثم اعجاز كما تقدم في
محله بوجهيلي اي من طرق الاعجاز طريق بلاغة وطريق نظمه فصاري كل حرفي
من هذا العدد اي السبعة الالف معجزتان من جهة البلاغة في النظم فنضاعفه
ما ينشأ من التفاعل ومضارع من الفاعل در العدد من هذه الوجه بعد ذا اعجاز
قال كريم محلندن كذا لك ايندي كي اسناد وجهله حصول بذير دركه بري معطل
بذاته لفظ وراعات وجوه طريقيه ودبكري نظم اونثره غير ذلك كلامنك عدم مشا
بهتي اسلوب بيدبر پس يدي بيك بحشك هر بحشنك ابكي معجزه جلوه نما اولوب

مثلك اسم محمد انسبه محمد الانبيا بعدها

فرقانيه دن سوره يا وفي نسخه فيها فالفواتح

وفواتح الدرجي مستفضي مثله لقول الدرجي

وخرسنو مثله لقاي القاري

مثلك في عدد كلمات القرآن

تخصيل

سئوال محرر اوزره من جهة البلاغة والنظم معجزه درمی بو وجهله
روعون اولدوقده براعه لحاسبات انفار جهارده هزار ایله شمار ایدن ثم فیله
وجوه اعجاز اخرجی بضم ففتح من الاخبار بالغیب والغیب بودر قرآن عظیمده
من حیث مجموعه تناسبی و تسیق ایله رجیله و دیار نهایی علامدن خبر ظهر یقدیر بلاغة
ونظم وجوه اعجازه نایل اولور فقد یکون فی السورة الواحدة من هذا النحو غیر
عن اشیاء من الغیب کاهی اجراء مضاعفه مذکوره من جهتی الاعجاز بر سورده قصه
موسی وهرون علیهما السلام وفرعون وفاروق اسامور غیبیه دن خبر اولوب اولدقده
کل خبر منها بنفسه معجزه قطع النظر عن وجوه الاعجاز الاخر اخبار عن الغیب
اعتبار ایله خبر الذات نجوه اولوب فتضاعف بصیغة الماضی والمضارع العدد کثیر قوة
اخرجی عددا عجاز بعدد اعجاز مضاعفة السابقة دیکر یازینه سترایدا اولوب ثم وجوه
الاعجاز الاخر التی ذکرناها توجب التضعیف بعدما وجوه اعجاز دیکر که من بحوره
کثیره فیلیق بعض امور مغیبه ایچی حدوثی شمار دن فزون اولمغی ایجاب ایدر هذا فی
حق القرآن فلا یکاد یاخذ العد معجزاته احذ مجازا اذ احاطه دیره ولا یخوی الحصر
براهینه سائر انبیا علیهم الثنا معجزاتی اورزه زائده اولدن بعجزات حضرتلرنده
علی مجموعها نصیبی وافی شان جلیل البرهان فی فائده طاهره و باهره درکه معجزات حضرت
خبطه شمار دن بیرون کوراهی الاعجاز واضحة البیانه احاطه دن فلم یعجز بسبب
زبون دره ثم الاحادیث الواردة عن الانبیا الصادرة عنه علیه السلام فی هذه الابواب
وعادل علی اوره مما انزلنا الی جمله بضم نفتح تبلیغ نحو امن هذه منضوی علیه الرحمة
وجوه اعجاز غفلیه سردایدوب اعجاز نقلیه اکا ردافی مراد بیورلدقده عبدا معجزات
وخوارق عادات واخبار عن المغیبات ایراد اولنان ابواب سبب کائنات حضرتلرینک زبان معجز بیان لرندن صدور یافته آثار صریحه واخبار صحیحه وفیما سبق
ظهورلری وحکیم وعلق شانیه دلیل اولان اجمال مفصل معجزات ایلدیکمز معجزاتی
مقداری مذکوره قریب اعجازه رسیدا اولور الوجه الثانی سلطان انبیا ورضی
اصفیا علیه التحایا حضرتلرینک معجزاتی سائر انبیا علیهم السلام معجزلرندن دوکمله
اظهر اولدیغندن ایکنجی وجهی قصوص معجزاته صلی الله علیه وسلم مع بقائها علی
مر الدهور معجزات احمدیه نک شدة ابضاح اوزره کالشمس فی رابعة النهار شهرت شمار
اولمسیدی فان معجزات انبیا سلف کانت بقدر الهمم اهل ازمانهم وحسب یارائدوجا
وسیع مفتوحتین ویا سکون قابله ایله مقدار معناسنه در الفن الذی یجی علی دار تنع
فیه قوله فتح قاف وسکون ن ایله عصر معناسنه مجازا و یا تقدیر مضاف ایله اهل در
ومقدار فی تختلف فیه اولوب سکسان و یا بوز سنه در کنایه اولمق احتمالدیر بدر حتی
معجزات پیغمبران عصر لرینک هاسبنک اعتنا و اهتمام و میلاندنه علی المقدار بغداد
وشمار ایلدکلری نوع معارف مقدار نجه ایدی فلما کان زمن موسی غایة علم اهل السحر
بعث الیهم موسی بمعجزة تشبه ما یدعون قدرتهم علیه فجاءتهم منها ما حرف
عادتهم ولم یکن فی قدرتهم وابطل سحرهم چون عصر کلیم الله اهالیسنک منتهای
علم وعرفانلری فوق سحره مهارت اولمغین اول حضرت سحر اوزره دعوی قدرت ایلدکلری
نوعه مماثل بر معجز ایله انده بعثت اولنوب الدیکی اعتبار لریله مخالفوه معجزه قلب عصا
ویده بیضا مانند ایت ایله تشریف ایندیکده سحره لرنک جمیعلرینه مقدوراتینه مخالف
اولمیوب مثلی اتیانه قدر شباب اولمدیکلرندن حضرت کلیم الله ید بیضا سحره نک ابطال
ایلدیکی وکذالک زمن عیسی اعنی علو مرتبه و فنون ایله افعل تفضیل من الغنا فالله ورسوله

ماکان الطبیب فامی حیث الصحة والسقم احوالی انسانه توفق ایدن فنه
واوقره ماکان اهله نجاتهم علی ید عیسی علیه السلام ام لایقدرون علیه
وانارهم مالم تنسبوه من احیاء المیت تحقیق بایله روح بدندن مفارقت ایدن شیئه استعمالی اولور کقوله تعالی حرمت علیکم المیتة وتشدید ایله
هنود اشبانه بدندن مرغ روح پرواز ایتمامش اولانه کقوله تعالی انک میت وانهم
میتون ای یموتون قال الشاعر تسائلنی بنو نبهان انی لست میت وما المیت الا من الفریق
واراد الامة بابیاض مادرزاد والابرص لون بدن مخالفی بیاضی درکه حضرتینه
یطلق یعبر اولنور دون معالجة عند الاطبا مداواة ولاطب فرد معنای مصدری
دره اعطاء دوا وعلاج اولور بنی عصر حضرت کلیم اسرائیل روح الله علیهما
صلوات البر الرحیم اهل عصرلرنده سودمند و واجز اولان سحر لرینک علم طبابتی
پس درجه دن بیوسته بعجز اوزره اندیرا عظیم ظاهر اولدیکم مشتمل اعمالی مکتب
یاب اولیوب فصولی طبابت وحذاقتلری هارت حفظ صحت و نبه سما و نفله جناب
روح الله دن خاطرلرینه کذاران انیمیز زیاکه اربعه ترکیب عناصریجه هوای فنا پذیرله مشتمل
الهل اولمق سام بن نوح علیه السلام ماء الحیات دعوات صالحه سی علاج پذیر الساعة
وتابینای مادرزاد یی فیض نور باصره ایله فریب العین وعلاج روحانیلری برله مرض
هائل زائل اولمق کما سبق بلاشائبه ریا و اعطای واهبان توجه و دعا ایله حصول یافته
اولان معجزات ایله اشتراک تشریفی اشعار ایدر وهکذا سائر معجزات الانبیاء علیهم السلام ای
کانت بقدر علم اهل زمانهم من الانام ثم ان الله تعالی بعث محمدا رسول الله
صلی الله علیه وسلم وجعل معارف العرب وعلومها اربعة بعده ذاهلا وعالم جعل
جلاله حبیب اکرم محمد صلی الله علیه وسلم خزینه ارسالی بیورولوب طائفه عرب
جزائیات وکلیات معارفدن بهره دار اولدقلری علومدن کلیسی جاریه نوعه مخصوص
ایدی البلاغة مناسبهم مقام نظما و نثرا کلامی کلام مدار اولان ملکه وجبلی
در والشعر کلامهم موزون ومقفی والخبر وقایع وایام وانساب اسلافی انتشی کانه
علم نازلدیر والکهانة بکسر الکاف ویفتح کائنات دن اولانه خبر واسرار کوانیه
ادعایی معرفت فاشرله بصیغة المجهول فی نسخة فانزل الله علیه الفرقان الخارق
لهذه الاربعة فصول ایجاز متقدمه وهی البلاغة والشعر والخبر والکهانة من
الفصاحة والایجاز والابلاغة الخارجة عن غط جنس وطریقت معناسنه مجاز
ناسدر مستعاردر کلامهم من النظم الغریب من جهة الشعر کلام منظوم وارد
کلیدر والاسلوب هو الوجه الذی یم یتهدد فی المنظوم الی طریقة ولا همواقی
لیب الاوزان مفعولاتی طریقه یعنی قرآن مبین رسول امین اوزرینه خلوص کلام
عن الغرابة واختصاره بلاخلل بنوع فصاحه وغیر معهود وزیاده لفاظ نظم وفق
عجیبه خارجه بلاغت ایله دار فصول مفتتحه مخالفوه شرف نزول ایچون منظوم
وموزون کفتار لرندن فصاحت عرب فرقان بدیع البیان رفتار بنه بوطریق ایله رهبر
اولدیغی مرتبه سجع ونظم موضع فنونینه منهج بلند پایه در ومن الاطناب وکثرت عن ایله
ومن النظم الغریب عبارتی وزره معطوف ندر ولطول الفصل بینهما لفظا
من اعاده اولنیجه و یا اعجاز دن نوع اخر اولدیغنه ایلیا رابحی ندر عن الکوبنی
جمع کائن معنیاتدن ثم اسکون مخ السفلی اولان امور در والحوادث والاسرار فی
البطون والحسبان فی الظهور والصرائر ودفی ایات بلاغت ایت نمای فرانیه مناسبانی
بیام رسی ومحدثات وراء بنهان ومخفی ونهفته احوالدن خبردار اولمغله معارف

وعلوم عربی خارج اولوب فتوحید علی ما کانت مذاقا وصفة اضافة ابتدا
کلمه حاله مطابق اولمزدی ویفتح الخبر عنها بفتح الباء ای عن اخبر بعضهم ذلک
وصدقه وان وصلیه کان اعدی الفعل اعدی العداوة علی خلاف القیاس افعل
تفضیل وعدو اعدا معنا سینه در بر او احد و واحد غیری اوزره اطلاق اولنور
کقوله تعالی من قوم عدو لکم یعنی خبر و بیان امورک صحت وصدقیله
خبر عنها ی اعتراف ایدردی ولو خبرت صادق الوعد علیه السلام حق شهادت
بشیده اولورسه انکار مجال ایدیه فابطل الکهانة فتح کاف ایله مصدر وکسریله
علم معنا سینه الفن نصدقه مرة ونکذب عشرا یسی قاتی یرم و یارسول یرم و وجه
راستندر ده یاره در وغی بسیار اولان دعوای علم کوبی ابطال ایدی کما ورد
فی الخبر انه تعالی کان اذا قضی امرا فی السماء ضربت حملة العرش بتواهل کل سماء ینتهی
الی السماء الدنیا فیستخبر اهل کل سماء من فوقهم حتی ینتهی الخبر الی اهل هذه السماء
فتخطفه منهم الجن و یذیعون منهم الجن من عندهم ما یزیدون من کما یسمعوا
ثم اجتثها جیم ومثلثة ایله قطع معنا سینه وضبوکها بنه راجع در بر اصل
معنا دخت استالی مثی اصول وعرف تندر نزاع المکدر کلامدن استعاره اولمشدر
ملاحظه اولنور من اصلها برج الشهب جمع شهاب وفی نسخة برجم الشهب وصد
النجوم و دصد سکون صادله مصدر نزغب واعداد معنا سینه و فتحی دخی جائز و صفدار
موصوف ایله فتوفیق اولندی ولو ای النجوم المرصدة بعض ودة بنیاطیق اوزره الناطقة
ی نشدر رحشندة ولکهانی استاره رحشندة ابلدوریاشی انکی درخت کهانتی یخشندة
رکنده ابلدی وجاء من الاخبار و بفتح الهمزة عن الزهری السائلة وانباء الانبیاء
والائمة البائدة ای الهالکة والبائدة وفی الحدیث لا نبید ابدا ای لا تهلک
والحوادث الماضیة خیر و شردن وقوع یافته امور در ما فاعل یجاء بوجهین فاعل
یجی نزع لهذا العلم عن بعضها ای عن معرفة بعضها وهو فی صرف صیغ عن علی وجوه
التی بسطناها و بینا المغزی فیها والحاصل فان جلیل العطاردن پیام فرول سالفه
و پیغام پیغمبران واقع و بیشیرده وحوادث کذلک دن علم اخبار آتیه و توابع عالمه
صرف اولندی وقتیله الذی دانش بیدا ابدنبرده فرود مالنده ابدر وجه اوزره مشرق نزول
البدیعکم مفصلة بنا فی بسط و تحاوی مستندة مجزی ای یضاع و سرد ابدنک
ثم بینت هذه المعجزة لهذه الوجوه الی الفصول الاخر التی ذکرناها
فی معجزات القرآن فانبته الی بوعه الفهمة بسبله الحجة لکرامة فانی لا تخفی وجوه
دلالة علی من نظر فیه وتامل وجوه اعجاز بعدذا فصاحت و بلاغت وجهاو
عن الکوانیه کمنعانی بعجزة قرآنیتکم معجزات قرآنیه نحشندة مذکور چار فصول
کذشته جامعه در بعده نزوله جلیل وعصر بعد عصر یانی دائما عالم کون ابدن
هویدا ظاهره الدلالة خلق بنی خاتم الرسالة اولدیغی حالده تابه روز قیام
تابینه و بردوام اولوب تلاوة و سماعا جمال قرآنیله کفاه و وجوه اعجاز ینه
رعنت می النفات ابدن نروی الابصار اوزره اعجاز مذکوره نبوتی بوتنیده و
نبهار اولمزمالی ما اخبر به من الغیوب علوهذه السبیل بذکر و بوشت و منه
وقوله تعالی وعلی الله قصد السبیل ومنها جائر فلا یجی عصر ولازمن الا و یظهر
فیله صدوقه بظهور مخبره فتح میم و فتح مؤخذه ابله علی ما اخبر بس بروفق
وزهر و عصر کذا زاره اتحا الا حضرت قرآنک پیام داره اولدیغی نبی اوزره مخبر به
ظهور بله صدقی نمایان اولور والامان و بتظاهر البرهان ولیس الخبر کالعیان

کسر عین

کسر عین ایله مشاهدة و معاینه در ولا تفتح فیه العین هر چند که مصدر
قیاسی بر امر جدید یبدا اوله و وقوع ما فیه ابلة ایقان مستمر اولوب عرفان تقویت
باب اولور و خبر ایسه آر مشاهدة اسا ایجاب ایقان ایلمز ورد فی الحدیث الصحیح
لیس الخبر کالعیان بینه زیرا خبرک صدقی و کذبی احتمالی اولور و لذا بعض سمعدن
تاصلنمز و تحصیل استد بالغة در مقابل و لکن للعیان لطیف معنی لذا
لذا سال المعاینة الکلیم و للمشاهدة زیادة فی الیقین و النفس اتم تطمانیله
الی عین الیقین همنالی علم الیقین و ان کان کل عندها حق کعین الیقین بطریق
الکشف و التوالی اولان علم ضروری و علم الیقین بسبل نظر و استدلال علم
نظریدر و لفظ عند بمعنی العلم اولور تنکر عند الله تارة کعلم الله و اخری حکم
الکلام ایله مفسر در یعنی حسن بصر الجون و سکونتی نهر نردر و لو عند النفس فی
علمها هر دو ثابت و متحقق ایسه ده بینه عین الیقین استعمالی غالب نر اولور
و هذا باعتبار الخالق بنفس هم مفضل و هم مفضل علیه در و سائر تعبیرات
الرسل سائر بعضی الباقی و منه السوء و هو معنا سینه مستعمل در الفرضت
بالفرض و عدمت مبنی للمجهول بعدم و فقدها عدم فتحتین و یا سکون ثانیله
ایله و فوات جمع فات بمعنی النفس یعنی باقی بیغمبران ذی شان اولوب معجزی اول حضرتدن
انفصال منقطعة و اولی تقوسی فی نسبته لکل عالم کون و فساد در انفعال مبله
معدود در فانبیاء در اهدی عرو ذوات انبیا عالم نسبتله در و الا عالم برخدا زلدن
اولمزی لا تبید و لا تنقطع بو انشا صدق اولوب ذوات نشر نوری بافیدر و
و معجزة نبینا صلی الله علیه وسلم لا تبید و لا تنقطع و ایاتله تحدی دولا تضمحل
و خصوصا شاه رسل صلی الله علیه وسلم الصلوات و السلام اجل معجزه سی قرآن جلیل
در کذلک فنا بولیوب صحکم کما یوفی منقطعه اولمازه و درج و فنا مندرج اولان معجزات
آنا فانا تجدد ایدوب کما اضحی اکلنز و لهذا اشاره علیه الصلوات و السلام
بقوله فیما حدثنا القاضی الشهید ابو علی القاضی ابو الولید نا ابو ذر الهروی نحمد
و ابو اسحق و ابو الهیثم قالوا نا الفربری راوی صحیح البخاری علیه رحمة الباری
نا عبد العزیز بن عبد الله العامری الاوسی نا اللیث عن سعید عن ابیه ابی سعید
المقبری ایله ملقب اولدیغی و بدره نازیر رسیده رأس قبر اولدقده سر نهاده
یا لبیک و لسعدیک عن ابی هریرة رضی الله عنه صلی الله علیه وسلم قال ما من الا
الانبیاء بنی الا ما من نبی من الانبیاء الا اعطی بناء مجصصا الا من الابات
ما مثله ما موصوله او موصوفة بمعنی الشی و مثله بمعنی صفته و هو مبتدا
امن مدا یله ماضی در علیه البشر علی الغلبة و یا مستقبل علیه البشر تقدیر نده در
و جمله مبتدا یه خبر اولور و انما کان الذی اوتیت وحیا اوحاه الله الی فارجو
ان اکون و فی روایة انی اکثرهم تابعا یوم القیمة خبر لطیف باب ثالث
فصل اولنده من جهة المبنی و المعنی مستوفی بیان اولندی الخلاصة
زمره جلیله پیغمبر اندن بر پیغمبر نا بابدر که ایمان کرده البشر اولان معجزاندن
اکابر معجزه لرندن قلنمیه حق بر بخش سبحانه و تعالی اهل عصر لرندن مشاهده
اولنمق ایجاب ایدن حادثه ایله نابید اولدیغی امثالیله اشعار اولنمشدر مثلا
اولاد معجزه که اعلی طبقات البلاغة و افضی غایات الفصاحة کرم العالم عجم
العالم و صبی جلیل اولندقده قرآن جلیلدر که سبب بقا و ظهور ضیا سی جلندقده
رحامندمکه مکرمه ده بیغمبر ایله حشر اولدوغی دورده سبب فیما مندمن جهة الامة

و اصل الدین
بعدم زوالهم
تفی الاراء

بسیار ترند بیفهمد ان اولام همه المعنی الحدیث عند بعضهم وهو الظاهر الصحیح
ان شاء الله امدی بعضی ارباب تحقیق عندنده معنای خفیفی وحق جمیل
اراده بیورلار بیرون خطه شمالی معمورانی خاوخوتن جمیل اولدیغی ظاهر
وثابته حضرت نسخ وتبدیل محظوظ وردوام بیورلدیغی باهر وظهور معجزه بیشه
وهب غیر واحد من العلماء فی تاویل هذا الحدیث تاویلا یقبل خلاف ظاهر اولدیغنه
ستبرد وظهور معجزه بیشه علیه الصلوة والسلام ایو تاویل غایة معجزه علیه
السلام الی معنی اخر غیر ما اراده منقول من ظهورها بکونها وحیا وکلامه
عطف تفسیر لان الوحی یحتمل المعنی المصدری لا یمکن التخییل خاو معه ایلدی
فیه ولا التخییل علیه خاو معه ایلدی من الخیلة والتشبیه وعلماء حدیثدن جمع کثیر
خبر مشار الیهدن تاویلنده وسروری نبیا علیه التحایا خضر نبی اولدیغی وجه ظهور معجزه
مابوقولهو بیاننده غیر ما ارتضاه الاول ومعنای اخر سالک اولدیلر ظهور معجزه
خضرت من جهة الکلام ظرف کبریادن وحی اولوب واقع حال اولدیغی کلام مذکوره
عرق خبا الدره دیکله مجال محال وایتیان بالمثال ایله حید وفید وقال تصدی حد
امکاندن کذا راقوله جهتند نادر فان غیرها من معجزات الرسل کلها قد رام
ای قصد وطلب المعاندون لها باشیاء متعلق برام ضمیر فی التخییل بها
علی الضعفاء کالقاء السحرة حبالهم وعصیهم جمع عصا وشبه هذا فی الخیال
الساحر او یتخیل بالخاء المعجمة فیه اما معجزه قرانیه دن ماعدا جمیع معجزات
پیغمبرلر ارباب عناد وخیل بیخ کبی بیناد وساده دلالته امور نمویهات ووهمیات
الله سن قصد اینه بلرکه اژدها وعون یی عون ساحرلری معجزه عصای موسی
علیه السلام تقلیب کوقوم فرعون تخییلات حبال وعصالرینه القاو کاما ایتدیکلری
باطله وتخییلات مخاطبلرینه ایساچو بابی حدیث اولدیغی والقرآن کلام لیس للحلبة
والنسخ فیه محل تدبیع النظام بسبه افصح الفایه درجة کمال بلاغتده رسیده کلام
جنسندن اولوب انده حیله وسحر ایجون مجال یوقدر وراه چیقار کاری فکرلرن من
هذا الوجه عندهم اظهر من غیره من المعجزات لعدم قبول التخییل والتمویه
کما لا یخفی ولا حظب ان یکون شاعرا او خطیبا یضرب من الخبل والحمق
دراصل ماوذهب وهذه معنا سندن ماخوذ لیس اسود وتخبیلدر یعنی عنده
ارباب هذا المعنی قرآن کریم کلامدن اولق محبتیله ایله بعدم قبول التخییل
والتلبیس سائر معجزاتدن ایبیه درکه شاعر شعر افریده وخطیب خوش خطبه
نهجه مجاریه ایجون خیل وتلبیس نوعندن برشی ایله شاعر وخطیب اولمغله ذام
اولدیغی سالکه کلام منظوم ومنثوره امر جبلی اولوب رکوک وخیال اندن مخلی
ناباب اولوره والتاویل الاول ای الله هو المعقول اخلص صفة تفضیل اوزره
صفا وجودة معنا سبنه در وکما فی المغرب وصول معناسینه مستفاد مدر وبا من
الخلاصة نجات وسلامت وارضی یعنی تاویل اول اجود وقبوله قریب تر در
وفهد التاویل علیه الثانی ما بفتح الخفی فتح جیم وسکون واو ایله پیله جشم یکری
التفاتدن کنایه در وبغضی بصیغة المجهول من الاعضاء بعض الاعضاء التفاتدن
اولنه تاویل لزوم اغماض عین اولور مرتبه اولور عکاه التفات ذوی البصائر اولدیغی
دوردر قال الشارح مولانا علی القاری والتحقیق انه لا منع من الجمع واو بناء
الثانی علی التوفیق والله ولی التوفیق وعلی کل تقدیر وظهر الوجهان فی ثبوت
المعجز فی القرآن وجه ثالثه فی کون القرآن معجزا خارقا للعادة بعضی لسحر ده

واو عطف ایله ابراد اولندی علی من ذهب من قال بالقرفة فتح صاد وباکسر ایله در
مسلک تابسند بعضی معتزله وشیعه اوزره درکه خوقتالی قصر سوره
قرآنیه رد حشتلرینی مع تمکنلرینه عند صرف البدی دیرلر وان اعارضه
کانت می مقدور البشر فصرف عنها فوقع الحیلة معارضة بمثله هفدور
بیشره اولوب دواعیسی الدرد سلب ایلدیکی ایله دکلدیر دیدیلر اوعلی
احد مذهبی اهل السنه من ان الایتیان بمثله من جنس مقدورهم ولکن
لم یکن ذالک قبل ولا یکون بعد وباهام اهل السنة والجماعة ابوالحسن
الاشعری رومنتصب منقد سنده بری اوزره کله قدرتیاب اولدیغی کلام
جنسندن اولمغله مثلنی ایتیان جنس مقدور البشردن اولوب اما بعد تکلمهم
منه ضلع زمان السابق وبعد زمان الاخق مثلنی ایتیانه مکنت اولدیغی
لان الله لم یقدروهم سکون قاف وتخفیف دال وبا فتح قاف وتشدید دال
ایله ولا یقدرهم علیها وزنه قادر یجوز ازل ان الله تعالی ایتیان بمثله ایله اقدار
وبعده معارضه اوزره انله تقدیر بیورمدی وبیضاوی وغیره ذهب بیتله اهل
السنة مذهبی اولدیغندن نکره مسلک اهل خلاف مع النکره بیانه سندن قوی
ظاهر تابان وباهر درو علیها جمیعا ای وعلی عدم القولین فترک العرب عند
الایتیان تانی مقدورهم اوما هو من جنس مقدورهم ورضاهم بالبلاد
ایجا الغنا والجلاء تنوع جیم ایله وطی اصلیه دیدیلر اولق والنسا بکسر النون مقدود
سبی واسر والاذلال وغیر الحال وسلب النفوس والاموال والتفویح تبشیر وتقیید
والتشویع مذمت وتفیح وتعییر والتشهیر عظام نکال ایله انذار وتخویف
والوعد ابوعبیده ایله خبر مبتدا للعود علی الایتیان بمثله والقول علی معارضة
حاصل کلام فصحای عرب ک مذهبلرینه صرفه نحوا بجله مع الفکره وترک سلامة
تانی منطوقنجه بعدا لتفکره زکی ایتیان اخلری وبلاوتاردنا ردن جدا وسبی
واسر قانی وذل ومسکنت وقد اجاما لی وجلاء ولوم وتعییر لشکوا ظهار عجز وانذار
ووعید رضا نادر اولدیغی مثلنی ایتیاندن عجز ومعارضه دن اعراض وامتناع
علری اظهر علامتدر ابوعبیده لندیر والتهم کسر وفتح عرایله منصوبدر علی تشبیهه
من جنس مقدورهم وفی نسخة مقدورتهم بضم الدال امدی بلغای عرب برسبب
دن منع اولندیغی بیان بیورلمشدر کحث قدرتلرینده اولان جنس کلمدر والی هذا ذهب
الامام ابوالمعالی امام اهل السنة وذو الائمة عبدالملک ابن عبدالله ابن یوسف
النیسابوری الشافعی امام الحرمین الجوینی بالصعید اسم بلدة ودور نیسابوردن
سکز فارسنده ترکه سرای سنج وخسف ابیه ابلدیی وغیره حضرت امام الحرمین
وائمه اهل سنتدن بنجه سی مذهب ثالثه لاهب اولدیغی وقال هذا عندنا
ایله فی خرق العاده بالافعال البدیعة فانفسها کقلب العصا حیة ونحوها فانه
قد یسبق الی بال الناظر بدایا کای مسارعة الی ذالک تمدا ختصاص صاحب
الدالة بمزیة معرفة فی ذالک الفن مع فضل علم الحال برد ذالک صاحب النظر
ابوالمعالی الی رحمة المتعالی بیورر کله حضرت کلیم دست معجز پیوستنده عصاسی
ثعبان اژدر پیکر وکاهی بارا ور وضیاکر ستره کاما نند امور عجیبه
فی حق دانمالعاده مذکوره فی قالبه مضاف للعاده اولمغله بو نلردن فالقار
دیر زیرا بو نلری مثلنی هذه ابدن کسنه لک وهله اولده خاطر یه بسنوح
البدر کله بوامر عجیب وضع غریب صاحبلرینک بو فنده کمال مهارت وفضل ودخول

ابله حضنها دینه حمل ابدر ناکم نکر ناقب اول ام بدیع طوق بشره خارج
همان عجزه دیر دیو افهام ابله اول کسنه بی صوابه رد ایدوب بعد نا اقرار
ایلیه واما التحدی للخلایق جمع خلینه بعض للخلق ستین بکسر السین جمع
مائة من السنین بکلام می جنس کلامهم لیتا تو اعشاله فلم یاتوا ولم یتیسر
بعد توفر الدواعی علی المعارضة ثم عدمها الا منع الله الخلق عنها بمثابة ما
لو قال نبی ایتی ان یمنع الله القیام عن الناس مع مقدرتهم علیه وارتفاع
الموانع عنهم فکان ذلک من اظهر
ایه واظهر دلالة وبالله التوفیق الخلاصة بنیچه صد مسئله باعتبار السابق
والاحق خلایق مقدور لهم والا ان کلام جنسدن کلام ابله انسان مثله تحدی
کله انسانیاله قدر نیاب اولیوب بعد وفرة الدواعی علی المعارضة وبعدها عدم
معارضة لیبور مسی اول مشابه ومنزله ده درکه پیغمبر قومینه دیسه کیم بم معجزم
ناسک نیامله قدرتی اولوب علت مفقود بنت دخی نا باب ایکی حق تعالی انکار
فیامدد منع وسلب مکنت دیردیو ادعا ایلسه وباری تعالی بوخالق خلق تسمه
ام معهوده اول پیغمبره اقوای معجزه وایکی علامت نبوت اولوره امدی فرانی
مثلثی انتیاندن صرف قدرت وباعدم اقتدار دخی زیاده معجزدر وقد غاب
عن بعض العلماء وجه ظهوره بتلک صلی الله علیه وسلم علی سائر ایات الانبیاء
حتی احتاج للعذر عن ذلک ظهوره بمعنای علوی متضمن اولغیره علی ایله قدیمه
ایلدی یعنی بعض علمایه اول خصوصک علو ووضوح معنی سائر پیغمبران
معجزاتندن اظهر وانور اولمسندن بیان عذره سوق دلیل ایتدیلر اما
احیاء موتی ویده بیضا وتقلیب عصا معجزاتی کبی قوی واظهر اولمغین دخی
شعر کلام اولمغله مصنف علیه الرحمه ضعف فوقنی مشیر اولوب عبارات آتیه
والی فی معنی هذا قوله رسیده اولنجه اول شرزمنک کفتاریتی سرده اغراب ایدر
بدقة افهام العرب دراصل دقت تشبیه دقیق اولسیدی بره بعد ذا امور لحقیقیه به
وفوقه مسعار در وذکا الباب بیماجمع لب عقل خالص در وذکا سرعة
الثقالی موجب قوة زهنیه در وقوله رعقولها یعنی انکه هذا من شان هذا الجنس
والا بعض تفاوتهم بحسب الاشخاص وانهم ادرکوا المعجزة نه فیهم بفطنتهم وجاره
هم من ذالک بحسبه فتح سیوطی ایل ادراکهم وقوم عرب وقوة ذکا وفطنت ایله
جلیل الشانلک جزالة معانی وخواص مبانی ایله معجزه اولدیغنی درک ایلیوب قوة
ادراک واستعداد لریله معارف اعجازدن بهره یاب اولدیلر وغیرهم
مبنای امور الامم من الغبط کس فاف ایله قوم فرعون وبنی اسرائیل اولان یعقوب
بن اسحق علیهما السلام واسرائیل عبد الله معنا سیدنا یعقوب علیه السلام در
وغیرهم کمن بعدهم ماعدا العرب لم یکونوا بهذا السبیل یعنی عربلک غیری قوم فرعون
وقوم حضرت موسی علیه السلام وغیرلر عربلک رقت فهم وذکا وفطنتده اولان لرایله
سی اوزره وکلمر ایدی بلکا نلرده من الغباوة فتح غین معجمه ایله عدم فطنت وکال
جهالتدر وقلة الفطنة عطف تفسیر اولور بحیث جوزه علیهم ای علی الغبط فرعون
ان رتبهم محیث ظن فی مکان وخبر کان وجوزه علیهم الساوی فیا تیل بنی اسرائیل
ساوی قبیله سینه کسبی اولوب فن صباغتده کامل الصناعة کامل کندوی ماهر
فروشی موسی بن ظفر نام برصنا فق ایدی ذالک فی الجمله ای کون ظهور نبوتهم فی العمل
بعده ایاتهم وعبد والمسیح عیسی بن مریم علیهما السلام مع اجماعهم علی اصابته

بلکه

بلکه فیطاوس اسرائیل وعبد یلوکما جهالتدر نا شی اولان رجز
دیسه اولدیلرکه مصر ده نلویت مسند سلطنت ودعوای باطله ربوبیتله تصرف
ایدن کشتی بجاذب ولید برامعصیت قوم برلومنه حاشا ثم حاشا انار بکم الاعلی دیکو
بحور وساری بد فعال بنی اسرائیل بیشان حال دیوبت ربت کرم کرم وبنوة موسی
الکلیم ایماندکمز صنوف حیلی عمله کتوروب ابرز خالصدره ریحنه قالب لکون والبدکی
کوسالهٔ پرستش واندن هذا الهکم والله موسی خطا ایمیله غبشه کوستروب وبنی
اسرائیل حضرت روح الله عیسی علیه السلام ثم حاشا ابناء الوهیت اتخاذ ایدکی
کمال بلاردندر دماکان ربک اکبی بصلب قالبی ادراک ایمیوب اکابر پرستش شایان
کوردیلرکه وماقتلوه وماصلبوه ولکن شبه لهم جوق سحله کردار اسنیدن هذه
دعوة عیسی علیه السلام اوحینی بدرین انام ایدوب بودامکاه فحی والامده اعوام
فرار وارامدی اولنوب اوج اولدقدن برکون تحازیل یهودیه برصالمه اخذ انتقام
قصدیله طلوع ربتاده ادامکان روح الله اولان خانیه متوجه اولوب یهودا نام
برولد حرام تخفیق خبر ایچون ای خاله سنی سرا اولدیغی حضرت عیسی ایسه برفحوی
وماقتلوه یقینا بل رفعه الله الیه برایکی ساعت مقدم بونکنای عدمدن رفیع الفضا
بالاخانه اسمان اولمشیدی یهودا حضرت عیسی دن اکر اولیوب سوبسو جستجو
ایدرکی سائرلری دخی تعقیب ایدوب بحکم خدا یهودا ای مشتکل صورت عیسی بولمغین
حیرتده قالدقده کلاب اسماء موکریانی طوتوب سرشقاوت افسریه شکسته نبوا
اساجان ایدوب سیدان سیاست کتوردیلر یهودا هیچ ندکه مرادفعانی ردایله
توبیخ نام ونشان ایدوب بیلدرمه معهود نجه اسراری اظهار ایله چوبای راه یکتا
اولدی دامنکبر یا عیسی بوم تبه سنلکبی ساحر ماهر دده استغراب اولنوب یهود
ردجواب ایدوب اوبختله بجوب سیاست ایدکلرینه نص جلیل کافی دلیلدر ها انتم
من الایات الظاهرات البینة للابصار بندر غلطا افهامهم مما لا یشکون فیه بلیس
بنمکا سرائیل وسائر قومه درشت نادرست فهم وادراکلری مقدار بجه معجزات ماهره وعلامات
ظاهره دن ریب وشک ایمیه جکلرینه ایات جلونما ظهور ایدی ومع هذا قالوا
بوکونکا حوالا اشکار اومشکیدر بیله اذعان ایمدکلرندن ناشی پیغمبرلرینه خطا یا کی ایدیانه
معاملهیه اقدام ایدوب ویدیلر حتی نری الله جهرة یا موسی ناکم اللهی معاینة بابصار
نابلی کورمدیجه سکا ایمان ایلمزز هواسنده بلندیروانه واقل عنقای لامکان پرا
بشکاریله دست یازا اولمغین سوخته ساعقه قهر خداولدیلر ولم یصبروا علی
المن والسلوی من النکیر اسرائیلیه درخنان اوزره قطباوا اولان حلوای
غذای مترنجبین درر وسلوی سمانی مثالی مرغانی اسمانی کبی بلدیرجین درر واسیدلو
الذی هوادنی بالذی هوخیر یعنی عقلا طمی اولنان سمانکه نطافی نطق درسیوت
وحوصله اسعدار لیدن اولون صلوای ترنجبین وکباب بلدیرجین ایله شهد کام
اولنلرایکن صهر وقناعت امیوب اطعمه نفیسه لی قوم وعدس وپیاز اسافل
طعام حسیسه استبدال ایتدیلر والعرب علی جلبتها علی بعض مع والجاهلیة
بعض الجهل اکثر نعوق بالضائع خدابه ضائع اطلاقی کما فی ثبت فی السنة الی لا اذکره
السیوطی یعنی قبل ظهور النبوة عرب ظلمة جهل ابده انسرده دماغ ایکی بیله
کثریجی وجهویر وردکارلرجهالت افرینه اقرار واعتراف ایدرلر ایدی واکثر عبارتیله
تعبیر عبدن برفرقه تمهیه وطائفه اخری عبده ملائکه وکروبی یکمر پرستش سنکره
رجماعت دخی پست پرست اولدقلرینه مشیر اولور بو حالده واما اولنان عبده اصنام

بلکه

غیب ذالنطق

فرقه در وانی کانت تتقرب بالاصنام الی اللہ تعالی مصدر من ازلفت بمعنی دنی
کما قال اللہ تعالی حکایۃ عنهم ما نعبدهم الا لیقربونا الی اللہ زلفی وهو الا
شفعاؤنا عند اللہ یعنی پرستان عرب صفریند خالق ورازق دیبوب
اکابر پرستش ایلدیکلری نوب واندرلرایدی ومنهم من امن باللہ وحده من
قبل ارسول اللہ صلی اللہ علیه وسلم بد ایلدیکلری عبادتلرینه وعبدده بعضلری
دخی بعث حضرتلرندن متقدم زمانلرده وصفوه هوبشر وسیرت ایله بشر
برابر واجد ایلدیکی برابر الصلت وزبد برابر عجز وبرابر تقبل ورقة ابن نوفل
اسابیحه روحدانیته حقه ایمان واعتراف ایتدیلر ولما جاءهم الی سولنا
صلی اللہ وقت اعزیه رسول عظیم قران کریم ایله تشریف ایلدیکی لهم حکمته
ونبیلری بفضل ادراکهم لاقل لام توفیقیله وهلة اجی عند اهل اقل وهلة ونظر
معجزاته فامنوا به وازدادوا کل یوم ایمانا وحضور فضوا الدنیا کلها فی صحبته وهجروا
دیارهم واموالهم وقتلوا ابائهم واموالهم وابنائهم فی تقلیبلته نصرته یعنی
طائفهٔ عرب کتاب کریم حکمتنی اذعان وکمال ادب وعرفان ایله معجزه سنی بدیهة بادی
نظر ده نبیلری واوغانلری ایلیوب اکا ایمان ایتدیلر ولو نبوة ومعجزه سنه تصدیق
قوة ایمانیه ترقی ایتمان وشرف صحبة نبوی انس وجان علیه صلوة المانی احتیار ایلیوب
خطوطات دنیویه یی ترک واعتزال ایلیوب واعلای کلمة اللہ ده جد مال وارجان وقتلدر
وفرزندان ایله نصرت حضرتنه بذل نقد وجان وجنان قلدیلر طوبی لهم وحسن مآب
وانی ای اورد دالک الیقضی من العجب فی معنی هذا الرقة فهم وذکاء وفطنة سرشته
اولملری معجزات فراینک احیاء موتی وتقلیب عصا وید بیضا وسائر معجزات انبیا
کبی واضحه اولیوب بنی اسرائیل وامم سائره دریشت فرمان وساده دلالت اولغله
الذهن ستناد قلنان ایات روشن وباهره اولمغی مقتضی اولمشدر دیبو بوحلده رکه
سرد اعذار ربان ایدن علما انبیان ایلدیکی بیان ایلیوب له رونق ویوب منه نرج
کسر انایله ریبت وریب یعنی حسن وبهاسکی سخن وخوب کفتار وفرایل خوشی رفتار
للج ویسندیده واركلمات الجا ایلدیکی لواحیج الیه وحقوق ای بینت خفیفتله
لکنا فرمنا من بیان معجزه نبینا صلی اللہ علیه وسلم وظهورها ما یغنی عن رکوب
بحلور هذه المسالک وظهورها واللہ استعین مضمون علیه الی حمه بیورر که ایجه
معجزات محمدیه واظهریه ایات احمدیه علیه السلام والتحیه ایجاب ایدن دلائل
خفیه ومتکلفه دن امثال اذ عالرزق اغنا ایدر وتبه مسایل مغنی بها ایله بالاده
تقدیم وبیان ایلدیکی پس قران جلیل العنوان باهر البرهان اجل هر معجزات پیغمبران
وایهی ایات کون ومکان اولدیغی معلوم عالمیان شعر وصواوردوغی نحو
حرف اژواو زخرف پیر ونبت اقلی اخرسزلی زاویبدا راخ او همچنان که کنو نشتب
القسم الثانی فیما یجب علی الانام من حقوقه علیه السلام الصلوة والسلام کتاب
الشفا فی تعریف حقوق المصطفی صلی اللہ علیه وسلم تالیف والاتصا بنك ایکنجی قسمی
حقوق خاتم النبیین وسید المرسلین حضرتلرندن مکلفینک اوزره رعایتی لازم اولان
امور بابندن در قال القاضی ابو الفضل رضی اللہ عنه وهذا قسم لم سبقنا فیه الکلام
فی اربعة ابواب علی ما ذکرنا اول الکتاب ناظم عبان علیه رحمة الغفار بیورر که
فهرست کتابده ذکر ایلدیکی وجه اوزره چار فصل ایله بحث وتحقیق اولنمشدر
للفارئین جهار یارب اللہ اجله تلهم ایلدیکی وتحمد عصا لحصل ابواب اربعة
فی وجوب تصدیقه واتباعه وطاعته کل ما جاء به الرسول ایمان وتصدیق واوامره
محبوبه

سبله امتثال وذات جلیل الشانیله مخصوصه مورد عبدیه اول حضرته افتدار
فرمان شریفیله انقیاد در ومحبته میل نفس ومناصحته لغة خلوص شیئ وشر
عا منصوحه اراده خیر قصد اولنان جمله دن مقتبر برکله در فصلنده تفصیل
اولنور وتوقیره در ای وجوب تعظیمه والاحسان باهل ودکما عینهما فی فصول
الباب الثالث هو حکم الصلوة علیه والتسلیم ما قبلهما ده کذا ان البدء امور
مستمر علی الدوام وجوبی ایجاب ایدوب کما اهاده ایله استمراد اولمدوغندن
حکم ایله تعبیر بیورلدی ای فی حکمها من وجوب غیره وزیارة قبره وما
یتعلق به کما حسنة فی الباب الرابع فهذا الاوان اجمالی سره علیك الفدره
تفصیل فی ضمن الابواب بالوجه التکمیلی الباب الاول فی فرض الایمان
به ووجوه طاعته عبارة سابقه ده فی وجوب تصدیقه لفظی ایله تعبیر بو هفالده
فی فرض الایمان به ایله تعبیر برابر تعظیم و باعند المحققین فرض وواجب بو محلده
برده عنایه اولدیغندن اشعار اولنه واشاعة سنته ای طریقته بالمعنی اللغوی وسائر
اصطلاحیه وغیری مندرجه در اذ الفرض اعطاه فحواه شیوع ثبوت وصحة
رسالته ثبوت اعم ورسالت اخص اولغین رسالت تاخیر اولندی وصحة تعبیر
للشفا فی وجوب الایمان وتصدیقه فیما اتی به کتاب وقومده تقدیم اولنان
مقدمات ایله اول حضرتك کافة الخلق پیغمبر ورسل اولدیغنده صحة وثبوت
بیوسنه نصاب ثبوت ومقرر اولدیغی ایسه اول حضرته ایجاب وهم اینان بیورر
دیمکله اشباه تصدیق وایقان واجب منضم الاذعان کما قال اللہ تعالی
فامنوا باللہ ورسوله والنور الذی انزلناه والاوامر للوجوب والاستدلال بالایة
ظاهر ورسول فرد اکمل ونبی افضل حضرت مصطفی علیه من الصلوات اصفا
هاضی تزیید ونور ایله وایقان فرقان عظیم الشان باهر البرهان بیورر وقال انا ارسلناك
شاهدا ومبشرا ونذیرا حبیبا بعظیم الشان لسنی تصدیق وتکذیب ایدنلره
شاهد ارسال وایمان وایقانه جنت رضوان ایله مژده رسول واصحاب کرام وطغیان
عذاب ونیران ایله منذر یعنی ایدیکی ملتزم فرق الخطاب والفیصلة فی
السبعة ای لتصدقوا باللہ ورسوله یعنی لدی حطاب حضرت وامتنه
علی سبیل التغلیب ورجوعا تنزیلا لخطابه منزله خطابهم وامته خطاب
اولنه دیدیکی اما علی فرانه الخطاب والفیصلة ضمیر امته راجع اولدیغی
سیاق کلام دلالت ایدر وقال فامنوا باللہ ورسوله النبی الامی الایة
الذی یؤمن باللہ وکلماته لعلکم تهتدون ایات کثیره وایته ده تکرار امر
وافعدیه ده الایمانه بالنبی محمد علیه الصلوات والسلام واجب امتثالا
لامر کرار امتنیس پس امری حضرت مصطفی علیه صلی اللہ علیه وسلم
ایمان وفرض عین در لایتمله ایمانه الا به ولا یصح اسلام الا به فهذا ایمان
واسلام حقیقتده متغایران وشریعتده متخالفان اولدقلرینه مناوده
بعضی نجده ده هر بری معرف ما للامده یعنی برکسنه ایجون ایمان شرعی
رسیده نر حد دنام اولمزالا اولی حضرت ایمان ایله کمال یافته واسلام
احکام پیوسته درجه صحت تکمیلی الا اول حضرتك موافقه انقیاد
دیمکله حصول پذیرد قال اللہ تعالی ومن لم یؤمن باللہ ورسوله
ای من لم یصدق بتوحید اللہ وبرسالته محمد صلی اللہ علیه وسلم فانا
اعتدنا للکافرین سعیرا فیل وضع الظاهر موضع المضمر ایذانا بان من لم یجمع

بلى الابامية فهو كافر حدثنا ابو محمد الحشنى ضم خاء وفتح شين معجمة
ابلة بر فيلية لسبتدر الففية بفاة عليه اى بمجرد سماعى لديه نشا
اى حدثنا الامام ابو على الطبرى بفتح الطا والموحدة نا عبد الغافر الفارسى
بكسر الراء وبسكون نا ابو عمرو بفتح مهمله وسكون ميم وراء وواو وراء نا بكار بكسر الموحدة
وكسرها ابلة وضبطها ابطا بضم الراء وسكون واو فتحتية وفوقية مفتوحتين
وهو الجلودى نا ابن سفيان راوى مسلم نا ابو الطيب امام مسلم قشيرى صحيح
الصحيح رضى الله عنه نا اقتيبة بن السعيد بن بسطام بكسر الموحدة وفتحها ويصرف
وقد يمنع نا يزيد بن زريع بزاى مصغرا ابن رزح ابو معاوية البصرى اخرج له الائمة
الستة نا اى حدثنا روح بفتح الراء وسكون الواو وخاء مهملة ابلة ابن القاسم المقبرى البصرى
ستة ثبت وحسبة وعداده متفق صدوق له حرام ابلدى عن العلاء بفتح مهملة و
مدابلة ابن عبد الرحمن بن يعقوب حاطب مدينة ابو شبل معروف عن ابيه عن الجهنى
عن ابى هريرة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال مرت بنائى مجهول ابلة ان
اقاتل الناس بعد همز الجار منصوب بحذفه وبا جر ورد وهو عام خص منه البعض
اى بمقابلة الكفار حتى يشهدوا اى انه لا اله الا الله محمد رسول الله وبما
جئت به فاذا فعلوا ذلك عصموا منى وها هم واموالهم الا بحقها اى الا بحق
يتعلق بها من وجوب القصاص وضمان المتلفات وحسابهم على الله اى فيما
اسروا فى انفسهم من كفر ومعصية رواية كردة امام مسلم ادلان خبره سلطانا
سريرا لولا ان عليه السلام ما دارت الا فلان بصور ركة كفار له مقاتلة طرفى كبريا
در ما مورم تاكيد انذر وحدابة حذابه شهادت وخفابت رسالة التصديق
ووجى اولئك وغم اهوره ايمان بحول شهادت وتصديقه همسارعت وقيام ابليس
حول وها للاى بندر همصولندر همكر برحفة تفلق ابلة وسرابا طلرى صولوا الى الله
عز وجل قال القاضى ابو الفضل حصنى عليه الى حمله والايمان به عليه الصلوة والسلام
هو تصديق بنبوته ورسالته الله اضافة اختصاصية دراله وتصديقه فى
جميع ما جاء به وما قاله ومطابقة تصديق القلب بذلك شهادة باللسان
وقيل بالرفع اى اقراره اللسان ابلة بانه رسول الله الى الخلق كافة يعنى اول حضرة بمانا
وكنا وصفانا منصب جليل القدر بنبوة ومسند جميل المقدار رسالت ابلة لكم وبصور لبعض
تصديق وجمع معتقدات ومعولاندر التصديق وما ذكر ابلة جنان اقرار لسانه هو افقت
وتطبقدر كه حضرت محمد صلى الله عليه وسلم كافة خلائقه همبعوث الجناب خفق
ببغمبر ذى شانبدر فاذا اجتمع التصديق به بالقلب والنطق بالشهادة وفى
ك باللسان فثم الايمان به والتصديق وقنا اول حضرتلرى بنبوت ورسالت
ر واقوالنه تصديق جنانك اقرار لسانله همن بان النفاق هو اجتماع ابلة ايمان
بالجنان هو تصديق باللسان ابلة حقيقة كاهل ومنجى اولور همولى ايمان ابلة مراد احدهما
لك برسى مثلا تصديق بالقلب دون اللسان ابلة فقط ايمان نافع اولله ر محمود
كلديغى زمان اقرار بالسان على خلاف بيمان الجنان شرط وباشقه ايمان در كما ورد
فى هذا الحديث نفسه جرالله حديثى تاكيدا ولورلنكم رواية كردة ابى هريرة رضى الله
عنه اولان خبر لتطبقدر وورود ابلدى هو رواية عبد الله بن عمر رضى الله عنهما
اورت ان اقاتل الناس حتى يشهدوا ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله جامع
الفضائل عبد الله رضى الله عنه الا ابلة حصانبندن امام مسلم عليه الرحمة لو
سبانى اوزره المحفل اراى روايندبركه لكم خبر سابقده وبو مسواى لفظ شريفى

مقابلى

مقابلى وان محمدا رسول الله فقرة واضحه سبله وبيدره وفدراه وضوحا
فى حديث جبريل اذ قال اخبرنى عن الاسلام جناب شيخين علم اوزره
روايت اولدقلرى خبرده وقت سمرغ تسدره نشين عندليب كلستان
رسالت خضرتلرينه حقيقة وشكلا باشريط وشرط اسلامدن بكا خبر ويرا اول
ريو بشكله انسانه تمثل واجما لاكه نخريدك دشتة استحبارله اولدقلرنده خبر ويرو
ريو عليه اجمل النهايا ماده مذكوريو ارادة بيان ايلمك ازره شرح ايچون بيورو يو
فقال النبى صلى الله عليه وسلم ان تشهد ان بالتخفيفة وتشهد بعضهم بان
بان تقول اشهد ان لا اله الا الله ابدع لفظله شهادت شرط ويا
معنابلى شهادتى مؤدى اولان شيئى كافى اولديغى واختلافى در قال الشهاب والصحيح
عندنا الثانى ولو بغير لفظ العربى لمن لا يقدر عليه وان محمدا رسول الله وذكر
اركان الاسلام ونوفى ان كوة وتصوم رمضان وتحج البيت ان استطعت اليه
سبيلا الحديث بعنى بانى جهار اركان اسلام اولان نماز وروزه وحج وزكوة
بيان بيورديكى ثم سالة عن الايمان بعد ذا عما يجب التصديق به شرعا وكان
ايمانلرى حضرتى پرسان اولدقده مجبا له ان تؤمنوا بالله وحدانيته واجبا لو
جود ايمان انكلندر ايمدى حديث شريفده ايمان واسلام مفهومندن تقابلرى معلو
مديره وبعضلر مترادفان ديشلره اظهر قول منلر مسلمان اولمقدر كه لا ينفك احدهما
احدهما عن الاخر در هو قيل بينهما عموم وخصوص مطلق كما فصل علم الكتاب الكلام و
ملائكته جمع ملك كدورات جسم لطيفه در سالكه وتشكله قابله اجناد نوعا
فيه وكتبه ورسله جمع رسول من اوحى اليه شرع وكتاب وامر بتبليغه عباده
الحديث بالنصب اى اذكر الحديث واعرف ذالك فقد قرر ان الايمان به يحتاج
الى العقد بالجنان فتح جيم ايله قلب در وسر به لاستتاره حلاصة الكونين
صلوات الله عليه وسلم خبر جليل فركورده ايمان بالله وباخر بشده ذكر اولنان اشيانك
تصديق قلب ايله اعتقاد جازمه محناجدر ديو نوتر بيورديكى والاسلام بد
مصطلح الحق بالنطق باللسان واسلام بالله محى لسانله نطقه محتاج ايله بالطرق
ر ديو بيان ايلدى لان اللسان ترجمان الجنان وهذه الحال المحمودة
التامة وفى نسخة الحال هى المحمودة يعنى اعتقاد جنان ونطق باللسان
عند الله والناس اكاملة وممدوحه در واما الحال المذمومة فالشهادة باللسان
دون تصديق القلب وهذا هو النفاق ولغة اظهار خلاف ما يخفى
كما قيل ويستخرج البربوع من نافقائه ماغيرى محمود اولان حالك اعتقاد
جازمك غيرى فقط تلفظ واقرار دن ابسه صاحبنه منافق تسميه
اولمان صفة فاضلة حسبنه دركه ظاهرا اضهار ايمان وباطنا اخفاء كفر وه
طغيانه در قال الله تعالى اذا جاءك المنافقون خطاب عزت حضرت رسالت
جنابينه در قالوا نشهد انك لرسول الله فافرق بشهادة مواطئة لقلو
بهم بزعمهم زد عليهم سلام الغيوب والله يعلم انك لرسوله اى كما اظهروه ولو
كان محالفا لما اعلوه والله يشهد ان المنافقين لكاذبون ولذا فسره المصنف
بقوله اى كاذبون فى قولهم اى فى دعواهم ذلك اى كونك رسول الله صادر
ركه عن اعتقادهم وتصديقهم وهم لا يعتقدون اى والحال انهم لا
يعتقدون قولهم انك رسول الله صلى الله عليه وسلم فلما لم تصدق

ذالك ضابرهم لم يفهمهم ان يقولوا بالسنتهم مالیس فی قلوبهم چون
بسیه دلاری اهل نفاق زبان زن اولد قلری کفتاری ضمیرلری تصدیق
اتمیه مقتضی اولمیان شیء ایله ناطقه بروار اولمری روزجزاده انکره سوء منقلب
اولمزایله نشریفاته سر کروه منافقین ابرای سلول بداصول خفته لرول
استشدی فخرجوا عن اسم الایمان ولم یکن لهم فی الاخرة حکمة اذلم یکن معهم
ایمانا ولخفوا بالکافرین فی الدرك الاسفل من النار درك فتح راوسکون نانیه ضد درج صلبنا
مذکور بشدن هریری دیکران اوزره اطلاق شامل در وبنی علیها حکم الاسلام
باظهار شهادة اللسان فی احکام الدنیا المتعلقة بالائمة جمع امام ظلما وسلاطین
وحکام المسلمین او قضاة ونواب الذین احکامهم علی الظواهر بما اظهروه
من علامة الاسلام یعنی حقیقة بما انتشق من الایمان اولان مؤمن نامیدن
دور اولوب اخرنده حکم نا بابد برکیم دانلرنده ایمان نا موجود اولغین فخرجن
جهنم دکفاره ببوسلسله عذاب ونکاله واپسته درلرو هان عالم دنیان سلاطین
وحکام اسلامه متعلقه احکامده اظهار شهادت لسانله اوزره مبنیه در اذلم یجعل بنای مجهول للبشر
سبیل الی السرائر جمع سریره دروده دلده پنهان واطلاعه عدم امکان اولان امور
خفیه یه والامروا باعتبار المعنی صبر بشره واجعد برما لجث عنها ای عن السرائر
خفیت علام الغیوب جل شانه برای دفع زیان دروننه اطلاع طریقی مستند ویکلوب
سرائر وضمائر دن تفتیش وتفحص بشر مامور فلهذا بل نهی النبی صلی الله علیه
وسلم عن التحکم بهریه لما فیه من التکلف علیها وذم ذالك وقال هلا اذاه تحصیص در
مستقبل اوزره دخولی مرجی افاده وماضی اوزره توبیخ وانکاری مفید اولور تفقت
عن قلبه منعدة بنفسه وتفتیش معنایین مقتضی اولغین عن ایله تعدیه اولنمز
او تضمیز در وبلکه حواجه عالم صلی الله علیه وسلم سرایر اوزره تحکم دن امتناع
ایلیوب اسامه بن زیده خطاب وسرزنش برله تلف سیف وخیف اسامه اولان
وجهله شانده اذلك سر ضمیرینی کشف وتفتیش ایچون قلبنی شق ایتدکی اندن خود سر
درونه اطلاع اینمزورد کانه مخصوص براو مبهم بیورد یلر درج صحیح بخاری
حاوی اولدیکی وزاید دنذکر اسامه بن زید رضی الله عنه جهینه اوزره سریة ایله
فرستاده بیورلوب طلوع یاب اولدقلرنده بقیة السیوفدن فراری نام کمسنه دوچار اولوب
وداعیلرنه جاهلانه رفع الکشت شهادت ایدیکی اعتبار کردة اسامه اولمیوب
رأس شمشیر ایله سروری بیچوب حضور سرور کائنات علیه افضل الصلوات
حضرتلرینه خاطر اولوب کاوزار رأسامه یاد اولندقده عتاب اعاذ بیورویا قال
لا اله الا الله وقتلته منذ سهل خطاب ایدکده اسامه رضی یا رسول الله انما قال
لها خوفا من السلاح ایله معذرت خواه اولوب هلا شققت عن قلبه حتی تعلم
اقالها لاکلمات معجزه نکاتیله اسامه یه تعریر ونفویبی منتج اولمشدر والنزو یبی
النقول والعقد ماء مصدریه وبا موصوله در وجعل لصیغة المفعول والفاعل
فی حدیث جبریل الجبریل الشهادة بالرفع والنصب من الاسلام والتصدیق
من الایمان یعنی شهادت لسانله مجرد تلفظ واعتقاد جنانی وقلبله تصدیق
بینلرنده فرق خبر جبریل منقدمده اول حضرتك اقرار لسانی ارکانی اسلامدن
ولعدم جنانی رکن ایمانلرندن فلشدیر کله جبریل علیه السلام کی حضرتدن دانای

عالم

ان یصدق بقلبه و لطول جمله فتح میم و سکون ها و کاهی تحتیه حرکه مع فتح
میم و ضمها فوده و ثانی درکه لازمی و اولوب طول زمانیدن جمله عبارت اولور
مفعول بطول بضم التحتیه و فتح التاء المهمله و تشدید الواو و المکسوره و علم
ما یلزمه هی الشهاده و لم یتعلق بها جمله حالیه جمله منصوب علی الحالیه و لا
استشهد فی عمره و فی لمحه و لا اشهد و لا مره واحده یعنی قلبیله تصدیق و لفظا
دخی ایله معتقد اولوب مده مدیده ده مجموع مومنیه ایله اصلا تاطقه بر داز
اولیوب فی الحی مرات کثیره ذکر و لاکن شهادت ایله رطب اللسان اولمیه
فهذا اختلف فیه ابطالا و هو فی الاصل مصدر رامی اذا رجع و شاع فی التشبیه
وصف مسطور ایله متصف اولان ذات شایسته وجه سابق ما یندی اختلاف
اولندی فقیل هو مومن لانه مصدق حقیقت ایمان و تصدیق قلبی اولمغین الکمله
النصافی کافی و تصدیق بالجنان اثبات ایله مومن دیمکدی و الشهاده من جمله
الاعمال اقرار باللسان ایسه حقیقته ایمان اوزره زائده و کمالی موجب اولان
ارکان اسلام دندر و ان کانت لازمه شرعا فهو عاص بترکها غیر محکمه
مثلا تارک و رکوة ترک شهادت جمله کنهکار اولوب وان دخل النار لم یخلد فیها
کما هو شان المومن العاصی لکنه مشیته باریده درما اقرار شرط ایمان و یا
شطر دیمکلوردعندنا بدون الشرط مشروط دخی تا یاب اولمغله قول مذکور
رسیده تا یاب درجه صحت دکلدر دیمشلر و قیل بسی بومن حتی یقارن
عقده شهادة و هی بالنصب و قیل بالرفع و کلاهما جائز هادام اعتقادی
شهادت باللسان قرین اولیه مومن دکلدر دیمکدی ان الشهادة انشاء
عقد و التزام ایمان زیرا شهادت قبول احکام اسلام دندر لانه عند الاصولیین
هی انشاء تتضمن الاخبار بالمشهود به لا اخبار و قد یقال انه بحسب ظاهر
هو لانه عبر لفظا کما یرید به الانشاء کقوله تعالی و المطلقات یتربصن
بانفسهن و من لم یفهم ارادة قال انشاءه یعنی ابتداءه و هی مرتبطة من
مع العقد حتی شهادت مجزم قلبیله منعقد دیر و لا یتم التصدیق مع المهلة
الآتیها بسی لسعة الفیام امهال زمان ایله تصدیق جنان تام اولمز الا شطر
و یا شرط ایمان اولان شهادت لسانیله تام اولور و هذا هو الصحیح مع
تمکنه ما اقرار اللسان عدم مقارنت عقد جنانیله مومن اولدیغی قول صحیح
صحیحدر و هذا تنبیه فتح نون و سکون مؤخذه و قال معجمه ایله شیئی قلیل
معنا سیله بعضی نسخه ده هذا تنبیه بضم النون و فتح المؤخذة جمع تنبیه بر
نسخه ده و قیل انه بضم فسکون یقضی مستثناة تحتیه و یا موقیه و سکون فاوکسر
ضاد معجمه ایله مضارع افضی بمعنی اوصل الی متشعب برنسخه اسم المفعول مصدر میمی
و یا اسعدیه من الکلام فی الاسلام و الایمان و ابوابها بحث مذکور شویله سیر در
و بدء احکام و اسلام و اجمال و تفصیلیه تفتق و ترتب ایدن سعة کلامه تقضی
و مؤدی اولور هو فی الزیادة فیهما و النقصان و هل التجزی فی متن مجرد التصدیق
یقین کما علیه اهل التحقیق لا یصح فیه جمله اجمالا بمعنی اعماله منعلقه
و انتباه اسلام تزاید ندن خلاف نا یادیره هاره خلاف لفظیه ایمان زیاده
و نقصانی بحثنده دیر پس مجرد تصدیق اوزره زیاده و نقصان ایله تجزی متنع مبدر
و ایمان و اجمالیده نقص و زیاده ترتبی عبری صحیح اولمغه مانع برجوع الی ما اراده عکسی عمل

و تجزی نفس

و تجزی نفس ایمان اوزره مازاده اولان عمل و احسان قوله مع رجوع ابدر و اولدیغی
بعرض کسر ایله قبله لاختلاف صفاته و تباین حالاته من فوز یقین
و تصدیم اعتقاد و وضوح معرفة و دوام حالة و حضور قلبیله و یا قوة
علم و اعتقاد درونی و مشاهدة یقینی و استمرار تصدیقی و حضور و صفای قلبی
ایله قوة و ضعفا اختلاف صفات و بعد و اقتراحا لاندن ناشی نفس تصدیق
اوزره زیاده و یا نقص و تجزی کاهی طاری اولور دیو انسلاک کلامه بحث
وقوع موصول اولور حاصل مرام ایمان و اسلام نفسنده تجزی قبول المیوب
ترقی و تفاوت هر ایکی صفات ترقیب ایدر و فی بسط هذا خروج عن عرض
التالیف و فیما ذکرنا عشیة فتح معجمه و سکون نون و فتح تحتیه ایله کنایه معدا
سیه در فیما قصدنا ان شاء الله تعالی بحث جلیلده کریر دلالة بسط کلام
و تفصیل مقصد تالیفدندر حر وجد ذکرا مقصود بالذات اولان علی
وجه الاستیفا رایی محقق صاحب الاطفا علیه الخیار در بسی و فوق ارادة
باریده اولوب سه کتاب شفاده قصد فی ذکر ایندیکمز امری مغنی و کافی در

فصل و اما وجوب طاعة فاذا وجب الایمان و لصدقه فعلا
جاء به قسم ثانی باب اول فصول ندر برنجی **فی حقیقة حامد النزلة**
و البرهان علیه صلوات المنان حکم و شرعنده اتباع و اشیانی
موجبه احکام بیانیده در وجوب اولدیغی حضرتنه ایمان و قبل برور دکارن ایجاب
بیورد یغی برور دکارک تصدیق قلبانی واجب اولدیسه وجبت طاعته لان ذلک
تعالی به مطلقا اوجبها بوت واجب الاذعان اطاعت مفروضه امتثال مقدر
زیرا وجوب طاعتی ما جاوبه من الدین بالضروره جمله سندندر و قال الله تعالی
یا ایها الذین امنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول بیانیه اولدیغی اولد الضمیر طاعتین
مثلا زمان اولدیغنک ایاوضمیر الی کل واحد منهما راجعدیر اظهر معنا
کتاب الله در شرف نزول بیورمیلان امور ده خدای ذوالجلال حضرتینه
اطاعت و خطاب مستطاب جناب حقدن رسولینه شایان وحی اولان
احکامه رسول الله مقام ایجابده طاعت ایدلو تنبیه بیهی یادشاهی
جهات قرینه اطاعت حضرت ختم المرسلین صلی الله علیه و سلم جنابنه بطاعت
ضمنده مندرجه اولدیغی اشعار ایدر مدی اطاعت حق قرینه طاعت
نبی مطلق بیورد یغنه دائر ایات و قائل سیره اقل کتاب یشیبنی نائق اولمش
ایدی فقال قل اطیعوا الله و اطیعوا الرسول تلازم طاعتین و تداوم حالتین
لا یسبق مشعر اولمغین و اطیعوا الرسول ایله ذکر بیورلمدی و اطیعوا الله
و الرسول لعلکم ترحمون ای باطاعتهما و متابعة شرعهما و قال
و ان تطیعوه و تهتدوا و ابنی الخلق امریله ایطاعت ایدرسکز طریق
حقه رهیاب اولورسیز و قال و من یطع الرسول فقد اطاع الله
زیرا امر حقیقی حضرت حق و رسوالیله ممتثلدیر و فناحیبه کبری یا علیه النهایه
یا من احبنی فقد احب الله و من اطاعنی فقد اطاع الله کلمات حکمت نصا
نبیله تادیب امتیه قصد و همت بیورد قلرنده ارباب نفاق و شقاق
حاشاکم خاشا لحد کندوی بزه رب اتخاذ ایتدیرمکه راغب در مع هذا
بزی شکدن اجرا ایدرلر ایوهی ده خای اولدقلرنده کلام ذو ربا رخصرفی
تا بیدکاریه جلیله شرفنزول بیورمیلدر و قال و ما آتیکم الرسول فخذوه و ما

الى رسول محمد من القى فخذوه وما نهيكم عنه فانتهوا ای وما نهاكم هو الفعول
وقال ومن يطع الله والرسول فاولئك الاية مع الذين انعم الله عليهم من
النبيين والصديقين والشهداء والصالحين وحسن اولئك رفيقا سبب نزول
اية جميله باب فاني فصل اوله بسطور تفصيله كشيد فنبوره وقال وما ارسلنا
من رسول الا ليطاع باذن الله ای باوامر الله فجعل تعالى طاعة رسوله طاعته اية
طاعته الله متعلقه بطاعة الرسول فلا يتم اخذ طاعة الله مع عصيان رسوله
وفوز طاعته بطاعته ووعد ذلك بجزيل الثواب وطاعت واطاعت
اوزره ثابت فرمود اولئك فاولئك مع الذين انعم الله عليهم من النبيين فوق جميلي
ايله اجر جزيل ونواب جميل وعدا بلدي واوعده على مخالفته بسوء العقاب و
مخالفتي اوزره بابرجا اولئك فليحذر الذين يخالفون عن امره ان تصيبهم
عذاب اليم انذاريله تحذير وتحويف ايلدي واوجب امتثال اوره واجتناب
نهيه وما اتاكم الرسول فخذوه وما نهيكم عنه فانتهوا امر لازم الاتباع
ايله اول فرضدنك امر ياله امتثالي ونهيندن اجتنابي واوجب منحتم القبول
ايلدي قال المفسرون والائمة طاعة الرسول في التزام سنته والتسليم لما جاء
به از باب تفسير واجتهاد بيورديلركه رسول الله طاعت طريقنه التزام
وهنا يعتنه مواظبت وما جاء به اولان شريعتي محمديه انقياد واذعان ديديلر
وقالوا مفسرين وائمه بيورديلركه وما ارسلنا من رسول الا ليطاع باذن الله
من ارساله البيله يعني حضرت فرد بيجون جل وعلا پيغمبرلرندن هر برندن بيت الله
الا ارسالي بيورديلان قومنه اول پيغمبرك طاعتي فرض ايدي ديمكدر وما ارسلنا
من رسول الا ليطاعه باذن الله كريمه سببي الا ليطاعه سن بعث اليهم ايلديم
تفسير بيورديلر وقالوا امر يطع الرسول في سنته بالافراد اما صيغه جمعدر ورود
اولي وقرائن حالدن عبارتدر ملا يدير يطع الله في فرائضه جواب شرط يعني لم يرد به
القران اولا اوامر ونهيي رسول الله صلى الله عليه وسلم الزاما ايدي ايطاعت ايلديكي
ثابته في القران اولان فرائضدر حقه ايطاعت ايدوب وما ينبر اولور زيرا نطق
هما بوني وما ينطق عن الهوى عنوانيله شرفيافته اولمغين هر چند اوامر ونهيي
خصوصت اوزره حكم كرده مفروض ووايسته ديرلر وسئل سهيل بن عبد الله عن
شرايع الاسلام فقال وما اتيكم الرسول فخذوه جناب شيخ نسفي فرموده سن
السرج طاهر اسلامدن سؤال بيورلدقده بوايه جامعه ايله جواب داده
اولديلر وقال البيضاوي يقال اطيعوا الله في فرائضه والرسول في سننه فقيه ابو الليث
بيورركه معناي شريفه فريضه شامله شريعتي حقه اطاعت ايديكدر ديمكدر
وقيل طريقت اوزره واراده اشاره در مستفاد سنة بنويه ده رسولنك اطاعت ايدن
دينلدي وقيل اطيعوا الله فيما حرم عليكم والرسول فيما يكلفكم اي اوصلكم
من اوامره ونواهيه ولم يسند الى ربه اما قول فقيه ابو الليث حقه اولديكي فرض فعل واجب محكم
وشرك فعل محرمي شامل اولوب ويقال بالشهادة له بالربوبية والنبي بالنبوة
له بالنبوة بعضي نسخه بالرسالة ورود انشديرر والمعنى ان هذه الاطاعة
افل ما يطلق عليه اسم الطاعة محمد ثنا ابو محمد بن عتاب فتح عبدوس بن
فتح قبله ايله انفاني عليه لا بسماعي لديه نا حاتم بن محمد بن الطرابيسي نا ابو
علي بن محمد بن حليق ابي الفارسي نا محمد بن احمد ابو زيد المروزي نا محمد بن
يوسف الفربري نا البخاري صاحب الصحيح عليه رحمة الباري نا عبدان فتح

331

فتح عين مهمله ايله وسكون موحده بوزن التشبيه غير مصروف عنكبوتي ورزي
انا عبد الله بن وهب نا ابي اخبرنا يونس بن يزيد الايلي احد الاثبات عن الزهري
نا ابو حبيب الفقيه قال اخبرني ابو سلمة بن عبد الرحمن احد الفقهاء السبعة على قول
الاكثر انه سمع ابا هريرة يقول ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من اطاع
عني فقد اطاع الله قبيل كبر باذن الحاد ايدوكم امور دينكي اطاعت ايدن
ذات من يطع الرسول فقد اطاع الله محمولي جميلي ما صدقنجه بعد سنتي اول
كسنه خضرت خالق البر ايا جل وعلى جنابنه اطاعت ايدي ومن عصاني فقد عصى الله
وهو اللازم بجعل طاعته والحاصل ان الاقوال معدود الكتاب والثاني منهو والخطاب
ومن اطاع اميري فقد اطاعني ومن عصا اميري فقد عصاني بطريق الفحوى
ولات اوره اطاعت اول حضرتنه اطاعت دره اما بشرط انكه اوامر اميره طاعنه مقيد
ومشروط اولوب معصيتله اوامريله مأمور اولميه زيرا لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق
خبر شريفي معناسنه اطاعتي متضمن ديرلر وبدر كه اول اسلامدن قطا نفه قريش
وسائر عرب اوزره رؤساي قبايل محل وعقد حكومتنه كردن نهاده مسلم طاعته
اولوب اوامرلرنه غير معهوده ايدي وفتا كوسي اولوب اسلام جهتي پرطلبي
ايدي شهنشاه عالم صلى الله عليه وسلم طواف واكتافدن اوامر ونهيلريله بيورر
ملريي قريش وعرب كرك كلكين مربعه اطاعت اوامر كردن بيم اولدقلرندن
او اوامر مطاع ولازم الاتباع اولدوغني انلره اعلام بيورديلر وطاعة الرسول
من طاعة الله اذ لله امر بطاعته فطاعته امتثالا لما امر الله به في قوله
اطيعوا الله والرسول وطاعة له اي الله لانه اي الله وهم اجمالكه بطاعته
وطاعة طاعة ربه عز وجل هو هذا بسط وتمهيد كافوقده ولا تكرار فيه كما
قيل وقد حكى الله عن الكفار في دركات جهنم حكاية الله عن فلان عبارتي
من غير انكار وما نقوله من السلف ذم تما عارضوه بان الله اين عبادي هؤلاء
سر الغز خصوصا بديدي اولبويله كلام الله صفة قديمه ذره حكي الله في كلامه كذا
ولبو تغيير يوكليان وكلدر زيرا حكايه مناقضه عن المحكي دوسر اوزره لان
اخبار الله ما نندي كلامه ازليدر بويله مشلر ديوه لا نقض عليدر كرك
سي ورندي دليل ابي عباريدي رد اولوندي زيرا فصص وحكايه برسنايه
اولديغي باعث دوام واقامه واردر على الاخبار بهينه من غير فرق ودركات
طبقات نسفيه دوزخدر مخزن كردكاره جل جلاله نازيل جليلدر بحسب
مقامات اهل النار ياسكوده من حال الكفار وحكايه واخبار بيورر بوم
تقلب في وجوههم في النار وجه اشرف اعضا والطفه اجل اولوب سائر
بدن اقبال واد باردر وجه تابعه والطف تخصيص بالذكر بيورلدي باخود روان
واد اولدغي يعني روزجكر سوزن قبا مندن ارباب شرك جمع اعضاي اسيقاباك
نصرين وريدده كوشت پارندي چوشت وخرد تي اسا تشده رجهندن ديكر
تغيب اولنوب اونغليقها نفيرهاي حالها وهيئاتها اونبدل الوانها
بتعلود بالله اطعنا الله واطعنا الرسول باثبات الالف رسما واختلف
القراء وقفا ووصلا بعني اول حالده كفاره روزخ فرار ديدكده نولا ايدي
برزه كبريايي ذوالجلال وبيغمبر ذي الكمال اطاعت انمش اولسيدي نولا ايدي
اولدغي تمنوا طاعته ثبت لا بنفسهم التمني بونمني غير فكي الحصول اولان
شيئا طلب واميد دره پس اول دار بئس القراره تمنى اطاعت خدا ورسول ايلدكر

مطلب في طاعة ولاة الامر

مطلب في تفسير ابن عباس

امّا جه خالده حبه شاهده والتمنّی لم ینفعهم التمنّی وقال علیه الصلوة
والسلام الخفاف کریة شیخین واولان خبر معجز انزده سلطان دین علیه
السلام بیورر اذا نهیتکم عن شیء فاجتنبوه واذا امرتکم بشیء فوتی نسخه باقی
نهی حرف عن وامر بالیله تعدیه فانوا منه ما استطعتم اوّل حدیث دعونی
ما ترکتکم انما هلک من قبلکم بسؤالهم واختلافهم علی انبیائهم فاذا
الخ حاصل خطاب بامّة واصحاب بودرکه چون برسر شیء نهی و
حکم وعدنا منع ونهی ایلدیم لبر لوازمی ترک ایدک فجار ایجابا اوندن براوامر ایله
مامور قلم من غیر ترک لواجب قدر تیاب اولدوغکز مرتبه انباکز شیء و
اهتمام ایدیک بیورد یلر فقال الشهاب الخفاجی وبسببه انه صلی الله علیه وسلم
قال فی خطبة ان الله قد فرض علیکم الحج فحجوا فقال رجل منکم اکل عام یا رسول الله
فسکت حتی قالها ثلاثا فقال لو قلت نعم لوجب ولما استطعتم ثم قال دعونی ما
ودلا الدار فطنی فنزلت یا ایها الذین امنوا لا تسئلوا عن اشیاء ان تبد لکم
تسؤکم وروی ذلک عن ابن عباس فی التفسیر وشیء عام خصّ منه ما کره سلفه
المکلف قال النووی وهذا الحدیث من جوامع الکلم وقواعد الاسلام یدخل
فیه کثیر من الاحکام کمن عجز عن رکن من ارکان الصلوات او شرط من شروطها
انی بمقدوره ولا یسقط عنه مقدوره ولذا قال الفقها والمیسورة
لا یسقط بالمعسورة وفی حدیث ابی هریرة عنه علیه الصلوة والسلام کل
امتی یدخلون الجنة الا من ابی ضمن کل لفظة ما عناه معناه راجع وباعتبار
لفظه اواری دخی جاردر ولفظ الحاکم علیه الرحمة کلکم یدخل الجنة و
خطاب مشافهه اولوب امّة اجابه مراد اولندیغی حالده استثنا منقطع
اولور یعنی دخول جنته اوّلا واخرا اعم اولوب امّة دعوة واذا بسبه استثنا متصل
اولمغله بعده درکه معصیت کفره مختصه اولور فالوا ومن یابی یا رسول الله
قال من اطاعنی دخل الجنة ومن عصانی فقد ابی یعنی جمیع امتم داخل بهشت
اولورلر الا امتناع ایدنلر داخل اولمیوب بیورد قلرنده اصحاب یا رسول الله
دخول جنته حصول نعمد وحصول نعمته ایکی دخولدن کیم ایا وامتناع ایدر دیو
پرسادة اولدیلر حضرت دانای عالم صلی الله علیه وسلم انکر جوابلرنده اولدیکم
بنم اطریه ممثل ونهیمدن مجتنب اولان ممثله بکا فرمانبر اولوب جنته داخل
ونعیم مقیمه نایل اولدیغی وبکا عدم اطاعت ایله نرک اطاعت ایدنلر بدرستی
دخولدن امتناع ایلدیلر واعلم ان ارید بالعصاة من الموحدین فهو ممثل لا
بنافی العفو ولا اخراجهم من النار وان ارید الکفار فهو استعمار ابطاقا واراد
دخولهم فی النار وفی الحدیث الاخر الصحیح عنه علیه السلام صحیح بخاریده
نکاشته مراعه صحت اولان خبر درکه دعوای اطاعت بیننه عادلرندن
البرئات علیه اجل النحیات حرفنلرندن وبنی ومثل الاخر بیورمکله ممثل ومثل
صحیح بخاریده نکاشته راعیة صحت اولان نسخه تحتیه کالمثل والمثل فی الاصل
بمعنی النظیر کشبه وشبه ثم نقل لکل حال او قصة او صفة کما یعنی الله
به کما هو موصول یعنی نصر دینه وزخر اخر عنبا ایله مورث فوز وفلاح اولوب
ایزد متعال انی بنی بعث ایتدیکی شیء ایله بنم حالنه شاعر عیسه الشان وصفة
غریبه البرهانم کمثل رجل او کمثل قصته سی نظیر درکه انی قومه فقال یا قوم
انی رایت الجیش جهارا وبرهانه اما انا اولان جمع کثیر درکه بعینی مبالغة فی التاکید

قال التفتازانی
بسبب الاوامر
فرادا وفعلا
منها

صیغة لنشبه ایله ایراد حضرده مجاز نوعنک رفع ایدا اولور وانی انا النذیر
ای المنذر والعریان ای المجرد من ثیابه المکشوف جمیع بدنه مبالغة فی
صدق النذارة ربان معجز بیان بسوندرمه عبات مثل مضروب وبابی الصفة
لباسدن تحقیق مالدیه برایله تجرد وبانجر تسلب عدو ایله فیادن تعریف
وبامجاردن تاسیس دعا عاریه عرض تدلیسدن بری اولمغی مشعر اولمله فالجار
قبل المجرور فتح نون ایله نحوره وکاهو مقصور در ومنصوب علی الاغراء دعوی الی هو النجاة
وبامصدریته جاوز منصوب اولوب لضیق المقام عامل محذوف اولمله ومعناه
النجاء والعدو ای النجاء فاطاعة طائفة من قومه عادلرندن طائفه دال
مهمله وقطع طرق وبا تشدید دال ووصل طرق ایله کلی لیلی سیر اطرق مستعمل ان
لغة اندر امّا با تخفیف سیر اول لیلی وبا تشدید سیر اطرق لیل اولمق بر لغت اولوب
ایاد یدر فانطلقوا علی مهلهم فتح وسکون ها ایله رفق وسکون هاء ایله رفق اولمق
طائفة منهم فاصبحوا ای مکثوا مکانهم فصبحهم تشدید المؤخذه الجیش ای هجم
فی وقت الصباح فاهلکهم واجتاحهم جم ومشتاه توفیته والمق موحده مهمله ایله
جابه ثمار اصابت بدن آفت درکه استیصال ثماره وافنا دیمکدر وباد ایدر وهو بلای
تاکلها ای ومعنه عظیمه جابحه دینلور اصل مثل مضروب مرکدنشت عوض برعاد او
لشکر جاو یا بی عاد دن برزن وباخود ابرهة الحبشی اولمق ووبد برحاصل کلمه
اول رجل برقومه کلوب ای قوم عسکر دشمنی بن دوشمنلرمه مهابتنه ایله دیمکدر
عاریخ منقد وعزندیسوز برحکم همان حویان کربزکاه نجات اولمق وبدکره
قومندن برکره کفار زبون اعتماد واطاعت ایلیوب هنگام شبده رهنورد
سلحیل سلامت اولوب سکن سلک طریق مفصود در وان وکیما عدادن
سلامتله نخلیص کربیان ایتدیکی والدردن طائفه دیکره تکذیب خبر ایله فرارکاه
لرنده یا برجا ومکث ایلیوب قبل الزوال وقت الصباح جیش عدو اول کره
اوزره نزول ایلیوب انلرک اهلارنه واستیصال ایتدیکی وذلک مثل من
اطاعنی واتبع ما جئت به مثل مضروب مذکور برحه صدق وصفا
بکا منقاد اولوب جانب کبریادن بعث اولندیغم امره امتثال ایدنلرمثل
تندیکی برامدی همان طاعة ظاهرم ایله اکتفا شایسته شان عزا اولیوب
ملجاء به من العباد ایله اکمال اشتباع بیورملغی ایجاب اولور وهو مثل من عصانی
وکذب ما جئت به من الحق پس عصیان مع التکذیب کمال عدواندن
ناشی اولمغله استیصال بیبانی موجب اولور امدی عبارة شریفه ده مطلق
عصیان عنبر مستاصل للانسان اولدوغنه اشارت ثم یارادر وفی الحدیث
الاخر فی مثله بعینه تحتیه رواینکرده نسخه سی اوزره ان خبر صحت انزده سلطان
عدو سرایجه علیه اکمل التحایا امتنی دعوتنه کندو حال ومصندهٔ تمثیل حصوصنده
ایراد بیورد یلر واصل هذا المثل ملائکه مقربین حضرتنه منسوب اولوب
جناب فخر عالم صلی الله علیه وسلم شان شریفلرینه ایراد واعلام وبقطة اوصنایع
الهام بیورد یلر کمثل من بنی دارا وجعل فیها مادبة ثم دال مهمله اولمغی
ای دعوة امادة فلنان اطعمها ملوقه وضیافتده وبعثت داعیا فمن اجاب
بالذاعی دخل الدار واکل من المادبة ومن لم یجب الذاعی لم یدخل الدار ولم
یاکل من المادبة فالمعنی اول ذاتک خانی وعصانی نظیر بدرکه برسرایجه بنا ایدوب
اندن ترتیب ضیافته ایلدیکی وخلقی دعوتنه برکسنه ارسال ایلیوب دعوت اولنان

اولدیغی هرکم قبول دعوت ایله اجابت ایدی خانهٔ پرنعمتده داخل اولوب
علو درجاتده مطاوعت کوسترمکله شهیهٔ و بهیهٔ دن تناول ایدی و انلرکله
دعوتی اجابت ایدن داخل ضیافتخانه قرب اولوب لقمهٔ خورنوت اولدی
فالدار الجنة والداعی محمد بن سلمی سرور هیئت قدوهٔ خوان نعمت
حضرت محمد شفیع امتدر فمن اطاع محمدا فقد اطاع الله ومن عصی محمدا
فقد عصی الله ای هدی الی الله حضرت حبیب الله حسنا بینه اطاعت حضرتنه
درمیان عکسه و محمد صلی الله علیه وسلم وقف قلم فا وسکون دال ایله مصدر
بمعنی فارق المؤمنین والکافرین باطاعته وعصیانه برای مبالغه جعل عدل
فیلنمش لدیر باخود راء مشدده ایله اعزازه مختصدر و ازالال عاصی بمعنی مبالغه
سیر محمد فصل و تفریق ایلدی معنی کلینه اولور بینی الناس و اول هذا الحدیث
ان الله صلی الله علیه وسلم نام فجاء ملکان فقال بعضهم لبعض ان العین نائمة
والقلب یقظان فقالوا مثله کمثل رجل الخ و فی روایة ان القائل جبریل و میکائیل
ولا یخفی ان ظاهر الحدیث انه بنفسه رکب سواللهٔ اعلم فصل ثانی و اما وجوب
اتباعه و امتثال سنته بو مقامده سنة معنای لغویسی اولدیغی تحریر اولنمشدی
معنا لرینه اولوب فرض هنا یلی و اولدیغی وجوهه مناقات نوعه اولنه دیرا اتباع
لفظینه مفطوف قدیر و الاقتداء بهدیه هدی بزنه ضرب بعض بسنفیه و طریقته
ایطاً بعضی لفظه و الاعتداء بهدیه ورود المشدر فقد قال تعالی جواب اما
یعنی وجوب متابعه حضرت و اتقیا و طریقت بر وصلت و سمت و سیرتینه اقتدا
و مواقفت لغتی قرآن عظیم الشان ایله ثبت درکه خلق جلا و علی بصیرة قال الله
کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله و یغفر لکم ذنوبکم یعنی اتقای محبت
خلق و ارادهٔ هوادة فاعل مطلق ایدرسکز بندن شرفیا فتنه صدور بولان طریقته
و طریقته وحفیفته زمانیدر و منقاد اولورسکز کم جناب کبریا جل و علا سزدن
راضی اولوب محب فلوبکزی کشف و کثافة و عیوبکزی ستر و عفو ایلیه
و قال فامنوا بالله و رسوله النبی الامی الذی یؤمن بالله و کلماته جمع
بینا النبوة و الرسالة لان المقام مقام مدح و اطناب و عبر بالفاعل لیدل
علی لیاقته الاتصافات و لتجری علیه الصفات الداعیة للایمان و اتباعه
علهم تهتدون ای راجین الاهتداء بما تباعه و الرجاء نسبة
للمخاطبین او هو مجاز عن التعلیل کما ذهب بعض النحاة فمعنی ایله وصفه کمال
علم محمد ابن عبد الله اولدیغنی تورات و کلمات ایله وارد کتب منزله در بعض
وحدانیتی حدای جلیل و کتب جمله یه ایمان ابدن پیغمبر امی ذی الخلق الجمیل
جنابینه ایمان و اطاعه و زواجر و اتباع ایتدیکزده مشابه ظواهر و سایر یکزدکی
نیله فلزم ضلالتدن سالم جل رس سلامت و هدایت اوله و قال قدادة ربکم
لاولیة للتشاکیل و لفی لما تقدمها بومنون ای بی و بربکم حتی تحکموا فیما
نجی بینهم الی قوله تسلیما یعنی قوله ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت و یسلموا
فسلیکای بنقادون لحکمک و یسلمون تسلیما کریه سبب تفسیر در مظاهر باطنا
القیادی مفید و للمجبون تاکید بیور لدی یقال سلم بتشدید اللام و اسلم ای
طلب السلامة بالانقیاده و اسلم اذا انقاده هذا هو المرجع به فی کتبه اللغة
کما ذکره الراغب و الحاصل او شان اولدیکه زعم ایدنلر اسلم کلدرکه سلم
اتباع ایمکسزین و اصل الی الله اوله لزم لحذای یحبون الله ربنا و سکانا ایلزم بلزم لازم

اختلاف ایتدکلری امر بینلرنده فی حاکم و حکمکه رام و اولکه و مانبرلا راولمیه لزم
و قال تعالی لقد کان لکم فی رسول الله اسوة ضم همزه و کسر ایله حصلت و قدوه
معنا سینه در حسنة صفة مؤکده مؤکده لمن کان یرجو الله و الیوم الاخر ایله
صاحب تحریر کشاف اوزره لفظ لمن لکم فولندن بدلدر تا یتقول الکبر صفة اسوة
منه اولمغله شتان اولیوب علی لفظ صله و باحسنه یه صفت اولور یعنی انکر کزه ثواب
ولقا و نعیم عقبای ارجامنه اولورسه بزلر لیحون رسول الله اقتدا و منا بعت بزلره
حسنه بسندیده حصول بنبر بزده دیمک اولور قال محمد بن علی المهدی صاحب نوادر الاصول اولان حکیم یا نادره الاسوة فی الرسول بنانی جبلی حضرتنده معنای اسوه
الاقتداء به و الاتباع لسنته و ترک مخالفته فی قول او فعل او بعدی تعریف الرسول عهده
حاری اولوب و اراد حضرت محمد صلی الله علیه وسلم دره و یا برای عهد ذهنی و یا استغراقی
اولدیغی حالده اعم اولورکه پیغمبر اندن بر پیغمبر خصوصنده یا خود هر رسول شانندهٔ
دیمک اولور حاصلی اولی حضرت حقنده اسوهٔ حسنه کریمه شهد بهم افتده و مانان
جهان قطعای ایله و افعال و شرعندن حضرتنه اقتدا و طریقنه اتباع و اولوبنا اولور
شاذ قولی و فعلنده ترک مخالفته و عدم معارضه در بیور دیلر و قال عبر واحد ای
ناس کثیرون من الحشر بمعناه ای بمعنا ما قال الحکیم الترمذی و ان اختلفت عنهم
بمبناه و قیل هو عناب من الله ای لو یبیح و لوم للتخلفین عن طاعته شریفه لک
حضرت سیصلا لاراتبا علیه التجا یا تاک بعض غزوات جلیله لرنده معینت
انبوب خصوص حالات و علق در جانندن تخلق ایدنلر حقنده عتاب و سرزنشدر بیدر و قال سهیل بن عبد الله کبار صوفیه دن جناب نسر ی فی قوله
طراط الذین انعمت علیهم قال بطاعته السنة اتباعی ایجاب ایدن صراط مستقیم
کله طریقت علیه حضرت اتباعله تفسیر ایلدی فاره هم تعالی بذالک و وعدهم الاهتدا
باتباعه بعنی هدانا الصراط المستقیم و عاسبلنه صویا اولدقلری حصول هدایتی اتباع
حضرت ایله مقرون اتی شبوه لعلکم تهتدون حرای جزیلی ایله وعد ایلدی
لان الله ارسله بالهدی و دین الحق لیزکیهم و یعلمهم الکتاب و الحکمة و یهدیهم
الی صراط مستقیم فمن راها یجد و الجلال جل جلاله رسول ربی الجمالی هدایت موصلی
الموحد و ملة ثابته ایله بندکانی و زیده بعث ایلدیکه انلری جرک شرک و لوث معاصی
صدنه پاک و جامع مع مکارم اخلاق اولان قرآن کریم و احکام محکمه سنی تعلم و تفهیم
و دین قویم و راهی مستقیمه رهنما و ارشاد المکبجون ارسال بیوردی و وعدهم
محبته تعالی و الآیة الاخری ای تحبنه الله لهم فالمصدر مضاف لفاعله بعنی قل
ان کنتم تحبون الله فی اتبعونی یحببکم الله ایله پربشارتندهٔ اول حضرتنه اتباعله
انصاف ایدنلر محبته جلیله سبر و وعد ایلدی و مغفرته یقوله و یغفر لکم ذنوبکم
بکم اذا اتبعتموه لان جواب الامر فی معنی جواب الشرط و انزوه مدة الغایة ای
تذموه صلی الله علیه وسلم علی اهوائهم جمع هوی بالقصر ما تمیل الیه النفس
الیه النفس در و مطلق ذکر اولنمشدر بحسب دلس الشهوات اولان شی راد
اولنور و ما تجمع الیه فتح و ضم نون و حاد مهمله ایله تمیل معنا سینه در و صد
المیل علی احد شقیه فما خوذ من الجناح لتغوسهم و وضع الظاهر فیه موضع
الضمیر اذا لمعنی یجنحون الیه و یتعمدون اتباعه و تحبنه علی حبته
انفسهم و اموالهم و اولادهم و الناس اجمعین ذکی لغسل تیک مبالغه و تکرار
اولدقلری شی و رغبتلری و محبت حضرت حبیب علیه الصلوة و السلام و تقدیم

و هی سکونه ینقاد له

وترجيح انحري اورده خدايچون جل شانه ومغفرتي عباده وحده ايدي وان
صحنه اياتنه باتقياد له ورضاهم بحكمه وترك الاعتراض عليه حاصل كلام صحت
وكمال ايمان و اسلام ومات واجب الانعان بسياد الانام انقياد تام وحكم هايون
رضا دار وما لهم وعليهم امر و نهيندن ترك معارضه و مخالفه يرايه اهنام وسلامت
انعام اولدوغندن فلاورتك لايؤمنون نصي مسكي لختامي اولمايله عبارتنه خبر داده
اولدي وروي عن الحسن البصري قدس سره ويحتمل انه الحسن بن علي رضي الله
عنهما ان اقواما قالوا يارسول الله انا نحب الله حرر بتحرير تفسير ابن منذر اورده
جناب حسن بصري قدس السري دده ويد بركاته مجمع كثير حضرت پيغمبر ذيشان عليه
سلام الله القدير جنابلرينه ديديلركه بزلر واحدي الذات وسرمدي الصفات جل شانه
حضرتنه تخصيص عبادتله تعرضي و محبت وجوبنده رضاي صمديت ابديرينه فائز الله
تعالى جل ان كنتم تحبون الله الاية فعلما تتبعوني يحببكم الله يعني ان محبتنه تعالى
انما تتحقق باطاعة الله فطاعته برسول الله صلى الله عليه وسلم وروي
ان الآية قبل ان كنتم تحبون الله انزلت في كعب بن الاشرف عظماي يهود بني النضير
ودر بر يلبدعند ايدي عزاي بدر دده اني اجي حكم كاز لكشته بنع اسلام فلمشدي
كما وفضة وغيرهما من اليهود واتباعه موالهم قالوا نحن ابناء الله واحباؤه كعب
واتباعي بزلر ايله عزير عليه السلام اولوجهندن احبا وابناء بزدانز ديوكفر يا اولوردقدن
تعالى شانه عما يقولون علوا ونحن اشد حبا لله فنحن خاشا بسرك بدره لغو ساقط ويوك
اولمغي اراده ايدر لرمع هذا اعدي الاعداء بعد ايله دور ايدر بدره فانزل الله الآية لتربعاً
وتمكينا لهم ايله مسبوق فانزال ايدي وقال الزجاج معناه ان كنتم تحبون الله ان تقصدوا
اطاعته فاتعلوا ما امركم به الفاء فصيحة اي اتبعوني وافعلوا بعني زجاج حضرتلري
بيوردي معناي جليل بيلك اولور بزلر اطاعة حقي وحفيظه قيامه محبت الدركه
بكا اتباع ايليوب بزم اوامريمزه اتيديكم شبهه دركار اولماز حاصلي عبدك جناب حقه
محبتي تقرير دركه تفارق ناس اوزره اولان محبتي تفسير صحت پذير اوليوب قصد
طاعت معناسي مشعر اولور ان محبت العبد لله والرسول اي رسول الله صلى
عليه وسلم لام مضاف دن عوض اولور طاعة لهما ورضاه يا اواه يا ابي هو عبده
حق ورسول الله صلى الله عليه وسلم محبتي الله ايطاعت وفرمانلريني قبول ايلمكدر
در ومحبة الله لهم عفوه عنهم وانعامه عليهم برحمتله ومولاي كريملري بنده
كاينته محبتمز كناهلريني عفو وكمال لطف وكرمي ايله دخول جنان احسانندر ويقال
الحب من الله عصمة وتوفيق مطلقا حفظ معنا سبنه عصمت كهان حضرت
حضرت پيغمبره مختصه دكلدر بلكه غيره دخي شاياننه كوره عصمت ايله دعا هر بنده
جائزدر اللهم اعصمني عن جهد البلاء اسا والذي يختص به صلى الله عليه
وسلم دون غيره هو ان يخلق الله فيه جبلة تمنعه عن كل ما لا يراه الله وان
لا يقدر احد على قتله ونحوه يعني معصمتدن عبادتي حفظ و عبادينه لق
نبيف داده اولمسيدر دينلور ومن العباد طاعته وعبدك مولاي محبتي رضاي
حقه طاعت و انقياد ورسول الله منابعتدير كما قال الفاضل عبد الله بن
المبارك مومايا بعة الغدوية لعصى الاله وانت تظهر حبه هذا لعمري في القياس بديع
لعمري بفتح العين الحياة كالنعمر بضم العين اما قسم ده فتحي شذوذا ملتزم خبره
مبتدا وصبر مبتدا ثاني وجزوا عتراض در لغدير والله لبقائي اولعمري ما اقسم
به ان هذا في القياس دبدك اولور بعضي نسخه ده قياس بدلي فعال وروي

تفسير ابو الليث واضباء عالي يه هوا نقدير وفياسي تقدير اينمي واصطلاحا كما لمنا
سبقة برشي ديكره الحاق وكاهي دليل معنا سبنه اطلاق اولنور اما قياسي
منطقي اوزره بيان فياسدن مقصود حاصل معنا جنابحقه ادعاي محبت ايدن
سيه حال الكه بنه عصيان ايدرسيني بوكار نادر براركه اظهار محبت واحتمال
معصيتدن بحق فياسده عجيب وغريبدر لوكان حبك صادقا لاطعتنا
ان المحب لمن يحب مطيع اكر دعواي محبتده راست اولسيدك محبوبنه اطاعت
ايدردينك جزا هو الفياسي حبيب محبوبه مطيع ولام اولمقدر ويقال محبة
العبد لله تعظيمه له وهيبته منه وعبدك حضرت باري تعالى يه محبتي شان جليلنه
احترام وعظمت وجلالتي قاعده سوق وحبني دن ومحبة الله له رحمته له
مولاي كريمك بنده سنه محبتي احسان وانعامي دركه صفات افعاليه دندر
لان معناه الحقيقي لائق يه فاريديه غايته واراده انعامه جبل له جبل منصوب
ومفعول مصدر اولور وفي قوله فعل جميلي اكرامدركه نعوت ذاتيه دندر
وتكون مشتملة على فائدة اولور ويا تخصيص ايله ضمير محبته عائد اولور ويا ضمير جبله راجع والله
والاول هو المعقول بعني مدح وثنا عليه وكاهي عبده محبتدن عبارت
تكه وعلى السنة الرسل بنده سني مدح وثنا عليه اولان لسان خلق اوزره ثنا
عبدي اجرا معنا سبنه ديو قال الفسير صاحب الرساله والتفسير امام زاهد
ابو القاسم قدس الله سره العزيز دركه ترجمه لجي كذار انمشدير فاذا كان اجي
المحبة وذكر التاء ولا تاء تانيث المصدر غير معتبر لتاء ولا تاء اجي او الضمير
للجميل بمعنى الرحمة والارادة عطف تفسير ديو براحمة انعام ايله مفسردر
والمدح كان صفات الذات امام فشري بيورديلركه چون محبتنه ذكر اولنان
نعوت وصفات راندندديديلر اما ظهر معنا رحمت صفات افعاليه وارادا
ت ومدح ونعوت ذاتيه دن اولمق صواب ديدكلري سباقي بعد مبنيا
على الضم لقطعه عن الاضافة اي بعد هذا وه في ذكر محبته العبد غير هذا الحق
ل الله تعالى مغير فاجمل سبيلا اي بعنى بعد اعبدك محبتنه دائر مباحث ذكر اولنان
صواب دن ماعدا فريبا بنصر الله وقدرته كشيده سلك سطور قلنور مضمون عليه
الرحمة اتباع حضرت شاهد روايتكرده اخرج اولان حديث مسند ابراده شرو
ع بيورديوحدثنا ابو الحسن ابراهيم بن جعفر بن احمد الفقيه شيخ المصنف رحمه الله
قال نا ابو الربيع فتح هر وسكون صاد مهمله ابله وفتح مؤخذه وغين معجمه ايله عيسى بن
سهيل وحدثنا ادب محدثين اوزره راوي بندن ديكر تحولي حاي مهمله ايله ابشار
بيورديلر ابو الحسن يونس بن حفيث اسم فاعل من الاغاثة الفقيه كامل في الفقه
يقرئ عليه قال اي عيسى و يونس نا حاتم بن محمد تقدم بيانه قال نا قرة بن ابي قرة
المعجمة ضم جيم وفتح حا ايله مصغرا جهينه نام قبيله يه نسبتدير نا ابو بكر الاجري
فتح هر محدوده وضم جيم وتشديد را ايله طبرستان معروف نسبت اولور وهو الامام
الحافظ محمد بن الحسين وقد تقدم نا ابراهيم بن موسى الجوزي فتح جيم وسكون واو
وكسر زا ايله بغداد قرانسدن جوزه نام قريه يه نسبتدر وحدثنا محمد بن خداء مضمومه وواو
بساكنه وزا ايله خوزي روايتكرده عن فضيل من الناس هو بافريه مشهوره
منسوب نا داود بن رشيد بالتصغير علم منقولدر ابو الفضل الخزاز في الحافظ
ابيكبوز اولوز طفوز سال هجريده سوي جنانه روانه اولمشدر اخرج عنه السنة
ماعدا الترمذي نا ابو الوليد بن مسلم ابو العباس نام عالم اهل شام صاحب

فال فرانی
سلم

فی نسخة
وفی نسخة
بعد انقاری

التآليف الجليلة روى له اصحاب الكتب الستة الا ابا داود نسب الى التدليس بوز طفصاد
بسكون الدار عقبا يخرم ايدي على وزن برونيد حافظ حمص كه مذهب فدريه
ثبت اولنوب ان عاج وخانا نتوا خراف اعشر در وتوفى سنه ثلاث وخمسين ومائة
عن خالد بن معدان الكلاعي الزاهد الجليل بهر روز جميل هزار سبحانه سبحانه كرديان
اولديغي وربير يوز سكسن دورت تاريخنده سير سراى بوستان نعيم الخندريس عن عبد
حميد بن عمرو الاسلمي كذا في النسخ وصوابه السلمي بضم السين المهملة وفتح الام يوزاون
تاريخ حميديده عازم دار البقا اولديلر وجمد الكلاعي بضم حاء مهملة وسكون جيم وبالدال وكلاعي
بفتح الكاف كسحاب وبالراء الساكنة بن يلدير توفي سنة خمس وسبعين وروى له
اصحاب السنن عن العرباض بن سارية بمهملة مكسور وباء موحدة وضاد معجمة ايلدن سارية
بن زنة جاريه اصحاب صفه باصفادر ابو نجيح السلمي احد البكائين الذين اتوا النبي صلى الله
رضي الله عنه الا انه رابع في الاسلام ومات بالشام سنة خمس في حديثه في موعظة النبي صلى
عليه وسلم هو عظه بليغ التي تحيه طاعنه حث وترغيب ايدر كه لهذا نه تذكير در
انه قال اوصيكم بتقوى الله وطاعته والسمع والطاعة وان عبدا حبشيا فانه من يعش
منكم بعدي فيرى اختلافا كثيرا فعليكم اسم فعل الزموا وباستمسكوا من تمسك بسنتي
واو حرضرنك اصكلك دبنمك وجوبا اوندبا وصف سوردقي شيء يدو سنة الخلفاء
الراشدين جمع راشد ضد الغاوي المهديين فتح ميم ونشديد تحتيه اولي يله
دوات مهديين كه صديق وفاروق وذي النورين وعلي رضي الله عليهم حضرتلرى در
كان على طريقتهم كعمر بن عبد العزيز اولمله الاسلام والمجتهدين عطف فتح مهمله وتشديد
معجمه ايله فعل امر بمعنى عضي يقضي اذا اخذ شيئا بالعض ومنه قوله تعالى يوم يعض
الظالم على يديه عليها بالنواجذ قال بعضهم ايله افصاى اضراسه جمع ناجذ دندك
بعضي كسنه در يا يدر زيرا طرس حلم دخي دير لوكه بعد البلوغ ثابته در باخود
دندان ناب واداولنه شدة تحكم مبالغه قصد اولنور يا استعارة تمثيلية
ياخود تقريبا تبعيته اولنى جائز در وقيل المراد بالنواجذ جميع الاسنان هناك
واهالي نواجذ ظهر وبج وعن المنذري درم تاكيد وتاييد عليكم اوزره معطوف در جمع محدثة
اسم مفعول بقول فاكلهاز دوبر فعل مضارع منصوب در ده اياكم باحذر واتقول
محدثات الامور نفس بنده اولور يعني محدثات كتاب وسنة واجماعه مخالف وتزييد
شيء در فان كل محدثة بدعة عصر شيوعنده معهود اولمياندن امور در بعضيسي
في نفسه كانت اومعصية اوزيده زياده فلنان حوادث ديرلر بعضيسي وكل بدعة
ورفعله بدعة ضلالة ونقل بيهقي عن الامام الشافعي اور محدثات ايكي قسم
شنيعه اولوب بر يسي كتاب وسنة ويا اثر واجماع امته مخالف اولانه بدعت ضلالت
ديرلر وبكري انواع خير وبر حدوث ايدن امور كه محدثة غير مذمومه
در ديدكلري حاصلي هر بدعت كه سنة تراجم ايله سنته ورا تشابه ايله
حسنه ديرلر قال النووي في شرح المسلم ان البدعة خمسة ابواب واجبة كتعلم علم
النحو واصول الفقه والكلام وتحريم كذا هب الرصيلة والجسيمة ومندوبة
كاحداث المدارس والكلام في دقايق التصوف ومكروهة كزخرفة المساجد وتزويق
يبة المصاحف ومباحة كالمصافحة عقب الصبح والعصر انتهى ولا ينافي هذا
قوله بدعة ضلالة لان البدعة لها معنيان كل ما حدث بعد العصر الاول
وهو القسم الاقسام المذكورة ولذا قال عليه السلام من سنة سنة حسنة فله

مطلب
بدعت

اجرها واجر

اجرها واجر من عمل بها والبه الاشارة بقوله سنة الخلفا وقد حصل الشارع
بما هو موجود لعدم رضوله تحت القواعد الشرعية وهذا هو المراد بالبدعة
عند الاطلاق وهو الذي جعل ضلالة فحاصل كلام سلطان العلماء عليه
الصلوة والسلام هو عظة ورتبة الاسلام سلكينه كتشيد بيورد قلري جواهر
كلامندن بيورد يغي بيم يستبنه وخلفاء راشدين طريقتنه تمسك ايدك
ودندان بها كز له تحكم عضي وامساك ابو بكر زراهر اولنوب ابدع
وهو بدعة ضلالة مراده في حديث جابر بن عبد الله بمعناه عزو وروايته بالمعظم
والمبنى على دلالة ابي داود وسلم حديث جابر رده منشأ بعض حديث الرياض زياده في المعنى
بيورر وكل ضلالة اي ضلالة نار بكتاب البدع المذمومه في النار اي معذب بها
او مستحق بالعذاب وفي حديث ابي رافع مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم
اسمى ابراهيم ربا اسلم ويا ثابت وهو في اولق اختلافي در حضر لطيق روايتكزده
در ابو داود وهو زمذي وابن ماجه عليه الرحمه رضي عنه عليه الصلاة والسلام
نفي بمعنى النهي اي لا تجدة وروي لا تفقد كما تقدم عن الامام للشافعي وهو
بضم الهمزة وسكون الام وكسر الفاء وفتح المثناة التحتية وتشديد النون
اي لا يفعل احدكم معاشر الامة والصحابة فعلا يكون هذا من سببه
احدكم منكبا صالا مستفا وهو بالهمز والباء ايضا والعامة لا يوقف
التكي الامتمالة في قعوده معتمدا على احد شقية على اريكته تحتبله من
سرير وقيل كل ما اتكى عليه من سرير او وسادة او منصة او مخدة وجمعه
اراائك يا تنبه الامر من امري اي قما اوت به ومن يبانيه فيهما تحاوت
به من امري فولينى تفسير واندن بدلدر وباخود من ثانيه بمعنى ابا اوله
كقوله تعالى ينظرون من طرف خفي وبه لفظي يا امري به متعلق اولور واو
اقل بعض الشان اولوب شامل لانتهى وغير اولديغي ظاهر وفي نهيه
صفا بلدير لقوله اوشبهه فيقول لا ادري هذا الامر ولا اتبع غير القرآن
ما وجد في كتاب الله انبعناه حاصل ضرصحت اثر معاشر الائمة هر اينه
سنن دون بركزي بولنمايم كه سر بحوتده يا لين كبره وعجبنده هاسوى القرآن
امري اذعان ايلديم هان كتاب الله ده طوى باب اولديغي حكمه منقاد رغبت
بلن بزديه امدى بويله فعل ارتكابيله بركز نصدي وجرئت ايتمسون ويلك
اولور چونكه رحمة للعالمين عليه صلوات المعين حضرتلرى حقايق قرآنيه
ودقايق فرقانيه احكامنى مبين وما اتيكم الرسول فخذوه نص فيصله
ذات شريفى معلوم بيورلديغى مهماتى در لاجرم اوامرها بوينه تحالفنده
مسارعة ايله بوحبر لطيفى اوامر وزواجر حضرتلرندن كردن بيچ اولان
مخذرات اولوركه مرافضيه وخوارجدن ارباب بدع ونزغه هماز ظاهر قرآنه
تعلق ايدوب سنت سنيه رغبت ايدرلر وفي حديث عائشة حبر متفق
رضي الله عنها عند مسلم جابر بي بوحهله برفعكشاي عروس روايت
اولديركه صنع رسول الله صلى الله عليه وسلم شيئا ترخص فيه
رخصه صعوبتدن سهولته تحويل ايليوب امر ديمكدر جناب خبر الورى حقه
التحايا عزيمت اوزره عمل سهولت اختيار ايلدي امدي ايجادي ابكار معانى
احاديث حضرتلرى جهلنا اولان علما حوشى بحمله منعنى سنى ده افطار
صوم ونصب ثمار اولمله فنتره عنه قوم مبلغ كمال نارسيده برجماعت

اول خضرتك رخصت داده اولد يفهم شئ دن بنقد الله لكن وبلغ ذالك النبي
صلى الله عليه وسلم فحمد الله ثم قال ما بال قوم استفهموا الاعرابي اي ما
شانهم ينتزهون عن الشئ اصنعه جملة وصفته وبيانا حالته زيد
قول الله الله تاكيدا وتقريرا لقوله اني لا علمهم بالله واشدهم له خشية
دوشيزه رخصتي دراغوشدن امتناعلي اول خضرت رسيد اوب دهان
سكرينلري حمد وثنا ايله لبريز ايدوب بيورديلركه مي وشايسته لوم اولان
قومك حال وشانلري نه درك رخصت يافته ودركار اولدوغم نشئت
تنزه وتباعد ايدرلر فسيم بحالنوعالم كمثله صفرت بالله دهي الدرلر دانا لي
ترجا وخوف وهراسدن خائف تربيلريم ديديلر اني لاخشاكم الله هي عبادنه العلماء
نقل جلبلي مسيردر وروي عنه عليه الصلوة والسلام انه قال لما خرجت ليلة
ابو الشيخ وابو نعيم وديلمي روايت كردلر والان خبرده شاه كونين صلى الله عليه وسلم
بيوردقلري اكوان صعب سكون عين ايله ضد سهيل مستصعب بكسر العين اسم
من استصعب الامر فيه صعب وبفتحها من استصعب الامر بها وجدها
صعبا او صيرته صعبا على من كرهه اي من كم برد خفيف وتبرا ايله يعني
حواجه كتابجه زائد ما او حيرعليه اجدر الي يا بيورديلر فراك كريم ومقتضيات
ومفهومي بيله ذوفياب اولمغله يا عنبار المعنى يا لمبين دشوار در ولقد يسرنا القرآن
للذكر فعل امر مذكر غائب جليلي مصدر وفتحه تسهيل واسان اولوب تيسير
شاكجويين ومؤمنلرك شراب شفا وعصاة وقاسيلرينه حسرت وشفادر وهو
الحكم فتحتين ايله حاكم اورر والحكمة من كمال الفضل في التفسير بحدي شئ
وفهمه وحفظه جامع القرآن اول كسوه فانلرين كه قوله كمال رضا ايله تعلق
وقران كريم جهة المبنى والمعنى تفهم وياحكم جهان مطاعنه واعات واذ
عان ايله علم وعمل سببي ايله روز رستاخيزده رفيق برتوفيق قران ايله جمع
اولور وفيه اشارت الى ان الحديث لا يفارق القرآن وانهما كشئ واحد ودحي
يجئ مع القرآن اهل قران وبانور قران كويا خود عملي ايله ورود واجابت وظاهر
اوزره هان طالبلرك تشريف ايلية وقران ايله واد الفاظ شريفه سيدر كلام
نفسي دكلدر كه كلام نفسي حفظنه قادر دكلدر ومن تعاون بالقرآن وحده ينجو
الدنيا والاخرة وقران وحده بمثابه عدم توجيهه فكر وحفظ وعملده اهانتلرعارض
وسر پيم ابليس ومن اعرض عن ذكري فان له معيشة ضنكا ونحشر يوم القيمة
نذارت وما سيله مصدوق اولوب مهان وحقير اوفوز لغمدن محروم اولدي
اوت للمتابث بصفة المجهول امتي ان ياخذه وبفوق ويبلعوا فرج
وينبعواسق بعض نسخه ده اوت امتي فاعل متكلم صيغه سي ايله ورود اتشدر
يعني امته وحوم طرفي كبر يادن ام اولنديكه وما ينطق عن الهوى ان هو
الا وحي يوحى كريمه سيله اعتنا ايله كفتار در بايعه خلد ومن يطع الرسول
وفقد اطاع الله جليله سيله اعتنا ايله بيورلمشدر تشبث واتيموه لعلكم تهتدون
غيمه سيله استناد برله برابر سنتمه امتثال واتباع ايدلي في رضي بالقول
فقد رضي بالقتال نوماغه سرفرو برده اطاعت اولوب قوله رضا داد اولنلر
بدرلسي حكم جليل قران جميله راضي اولديلر زيرا ذات مبينه وحديث حسنى
نوامان اولوب يكديكره مخالفتا بايدير قال الله تعالى وما اتيكم الرسول فخذوه
الآية حوما نهيكم عنه فانتهوا قان سنه مبينه وموضحة للقران من خالفه

فقد ضل

فقد ضل ولذا قالوا من اراد تفسير القران فلتنا مله قال بعضه بفسر
بعضه فان لم يجد فعليه بالسنة فان لم يجد ما اراده فيها فعليه بما قول
الصحابة فانهم في حكم المرفوع وقال عليه الصلوة والسلام من افتدى بي
فهو مني حر مذكور واسيل حسن دن مصنف عبد الرزاق ها ويذكر
لكن مصنف عليه الرحمة روايتنه لفظا مغاير دركه من اسنن لسنتي عبارتيله
وبديره يعني طريقت وشريعتمده بكا پيروا ولان اتباع واشياعمدن اولوب
بكا پيوسنه وبثمله حش اولور وهو من رغب عن سنتي فليس مني يقال راغب
عنه اذا كرهه وضده رغب فيه قالوا وافعال وتقريراتي شاملدر احاديثك
رويته طريقتمدر عدول وكراهتكه زوراه طلاق سلك اولنلر سلك اشياعه
منحط دكلدر وعن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم انه
قال بقول شارح دهلي راوي دهلي من حيث الاسناد غير معروف در وسيوطي
عليه الرحمة دخي مناهده تخريج بيورمدي اما روايت احاد ورود ايدن
اما بعد قال اصدق الحديث كتاب الله خبر صحت اثر طولي شهادتيله بيوسنه
صحتدر اي احسن الحديث كتاب الله الله تنزل احسن الحديث كتابا كتاب جليلدن
مفسردر وخبرلهو يحا لنصب ويجوز رفعه هدى محمد فتحها وسكون دال وتحتيه
ابله نبرة وطريقت معناسيله مصدردر بعضي اسكان دخي روايت ايدلمشدر
مضبوطه وضد ضلالة معناسيله دير وشر الامور محدثاتها بفتح الدال
تقدم تفسير يعني اجمل خير كتاب الله در وخير يول راه طريقت احمديه وشر
كتاب وسنت واجماع امة مخالف اولان بدعتدر وعن عبد الله بن عمرو بن العاص
احد عبادلة اعلامدن اولوب روايت كريمكدر ابو داود وابن ماجه اولان خبر
دندر قال النبي صلى الله عليه وسلم العلم ثلاثة اقسام حصر فيها ان قلنا العدد
يفيد الحصر لعدم الاعتداد بغيرها فما سوى ذالك فهو فضل يعني معتد بها
اولان اصول علم اوچ شيئه منقسم در وما عداكم وان لم يسع الرجل جهلدن اندر
ايله محكمة غير متشابهات اوغير منسوخ ويطلق المحكم على جميع القران كما قال
تعالى احكمت اياته او سنة قائمة مستمرة يعني لم ينسخ لدوام العمل بها
او فريضة عادلة لا يجوز تركها وفسرت ههنا بالاحكام المستنبطة من القرآن
والحديث تسمية لها باعظم اقسامها وسميت عادلة لمساواتها النص
والمراد بها فريضة المواريث وقسمتها حاصلي علم لازم وعلوم شرعيه تفسير
وحديث وفقه اولدوغي كبي مشير اولوب علما قيلدقلري
كل العلوم سوى القران مشغلة الا الحديث والفقه في الدين
فالعلم ما فيه قال النبي حدثنا وما سوى ذالك وسواس الشيطان
وعن الحسن بن ابي الحسن هو الحسن بن يسار البصري وهو حديث رواه عبد الرزاق
عن معمر عن سلام والدارمي عن ابن مسعود رضي الله عنه متصلا قال عليه الصلوة
والسلام عمل قبل في سنة في بعضي مع كقوله تعالى ادخلوا في امم اي موافق للسنة
ومصاحب لها خير من عمل كثير في بدعة بحسب ظاهره خبر باسم تفضيل
اولوب بدعتده خيريت اقتضا ايدر وذيلك مراد اولمغله بلكه خير يله بو مقامده
تعبير فاعليك فعلنده فريت اعتنا ذا نسبه بناء اولور يا خود مراد صوصي
وصال اسا عبارتده اصل اولان اعمالي ايله ابتداع در حاصل معنى سنته مغاير
اولان عمل الذك ذي اولورسه مع البدعة اولان عملدن خير لبدير بسيار

وفي نسخة العالم بدل القارئ

وفي نسخة وما سوى ذالك

ایسه ده زرا ستده افتصار بدعتده اجتهاد رده فاضلتر در وقال علیه
الصلوة والسلام ان الله یدخل بعبد الجنة بالسنة یعنی سنة فیام سبی ایله
خصوص ایزد منان سیدی مومنون علاجی رابجد الله ادخال ایده غسل ایله
استنا قدره بعضی نسخه ده بغسلك بعابو وجمیله حالی اولور بعض سنتی اخذ
ومقتضا سخه عامل اولان مقام قدسی مرام انسی فائز اولو وخبر مذکور عمر
البتی ولکی صحیح المعنی در وعن ابی هریرة عن النبی صلی الله علیه وسلم قال ره تکرده
طبرانی فی الاوسط اولان خبرده سلطانی سرا صطفا صلی الله علیه وسلم بیورمشدر
التمسك بسنتی عند فساد امتی له اجر مائة شهید اخرمانده احوالی امقله
نغبری ویدع واهوایه انبا علی حالنده سنتله عامل اولان ذات ایچون طریق سدید
اوزره مجاهد صد شهید ثوابی اعطا اولور امدی لوامتخار شکس فسادا ولدقدن
غسلك بالسنة بحه بوی اور تختیفدیر دیلرسه مراد اکثر امة اولمغله عطرا فرای
جواب اولمشدر باضود فسادا بدنغیشردن مراد ترك عمل بالاحادیث ومجرد عقل کاسد
ورای فاسده براله سویا عتقاد اولمه وقال علیه الصلوة والسلام ان بنی اسرائیل لعب
بیعقوب علیه السلام افترقی علی اثنین وسبعین ملة وروی فرقه مکان ملة ورود
فی الحدیث روایات مختلفه روایتکرده امام ترمذی علیه الرحمه اولان خبر لطیفدن سرور
عالم صلی الله علیه وسلم بیورمشدر که اولا دیعقوب بقش ایکی دین وملت یعنی مذهب وشعب
اوزره بربرسان اولدیلر واما امتی لفترق وفی روایة تفترق علی ثلاثة وسبعین بم امته
بنقش اوچ فرقه اوزره تشعب ایدرلر کلها فی النار الا واحدة بم طریقتها فکانهم فیها
الا واحدة هان ملته واحده در ماعدا جمیع ملیل سابقه ولاحقه دهنود
طرفین دوزخدر قالوا ومن هم یارسول الله اوزره مقدره اوزره عاطفه وفای هذا عدد
ومن هم باضود لالة دلیله یارسول الله قال الذی انا علیه الیوم واصحابی یعنی
صحابی مجارسول الله اول ملته ناجیه کمدیرد بوبرسان اولدقلرنده السعاده بیوردیکده
اوزره بی واصحابمدن متابعت کتاب وسنت وفحابنت هوا وبدعت اوزره ثابت اولان
دهنود طریق هدایت برملتدر امدی بوحدیث اوزره اعتقاد ایلیوب اعتبار احوال اولوزه
صدور یافته در زیرا فروع وشعب بسیار اولدیغی کتب عقایدده مسطوردر محمد شهرستانی
علیه الرحمه لذه کتاب الملل والنحل نام تالیفی بوحدیث بابرکت جل مولنا تدبر حاصل عصر
نبوت وزمان خلافتده فرقه ضالله ظهوریله نادیاد اولمغین خبر مذکوره اخبار بالغیب
وجهیی اوزره جمله معجزات خصوصدن عدیلر انتهی بیانه وعن انس رضی الله عنه
قال صلی الله علیه وسلم من احیی سنتی فقد احبنی ومن احبنی کان معی فی الجنة
کشف دیده روایت اولو فتری خبرده نور چشم اصفیا علیه التحیا بیورر که احیا متعلق
برذات بم سنتی محللده اشاعه وتقلیل اذاعه ایله قولرینی اوفی اظهاره وذکری رفیع
اتمش اولور امدی احیا منزله لسند فلمغه اسنعار ایتمغله تو با مکنه وتحلیله شوبه دار کافیل
وتخصیصه ذهاب اجر ده الی العشرات دلیل بقبیل من الذکر
ومن احیانی کان معی ونی نسخه کان معی فی الجنة ای مشارکا فی علو قدری
او مصاحبا لی فی النعمة ورواه اللالکائی فی السنة وعن علی بن خوص المزنی منسوب
لمزینة قبیلة کمشهوره قدیم الاسلام صحابی دوی الاحترام ولدی رعصر معاویه ده عالم
خطبه بریه اولدی ان النبی صلی الله علیه وسلم قال البلاء موکل بالعاصم بن سعید
بن ذبیان ابو عبد الرحمن المزنی الصحابی وقد مر بنده ابلدرکاهه رسالت دستگاهده تشرفی
ایلیوب وراى مدینه ده اقامت بیورمشلر ابدی سنة شریفه درجه هشتاد رسیده

اولدقده

اولدقده سیر ابسناد جنار ایلدیجا فی سنة سنین ارضی الله عنه من احیی سنة من سنتی
قد امیت بعدی من سنتی صحیفة جمع واخراله ورد در والامانة مدّ الاحیاء وتحقق
بالحیوان حقیقة کی زکلا مرتة تنبیه اولندیغی عدد مدّ الشراکلر بحو بدر فان له
من الاجر مثل من عمل بها محضا فی مقدره در ای مثل اجر من عمل بها من غیر
ان ینقص من اجورهم شیئا مفعول ینقص دفعا لتوهم انه یعطی من تبع
فینقص اجرهم خبر مزبور روایتکرده ترمذی علیه الرحمه در رسول الثقلین
صلی الله علیه وسلم بلال فریره رضی الله عنه خطابا بیورمشلر که کم عمر شریفلرینی
صکره ترك وذکر ایلدیکی منسی اولان سنتلرده هر سنتی احیا ایلیه واحیا ایلیسه موجب سنتله
کار کرلر اولندیغی اجر جمیلی بیان ایلدیکی من غیر نقصان شیئا کا ثواب جزیل حصول بیدر
در ومن ابتدع بدعة ضلالة اضافت ویا وصفله لا یرضی الله ورسوله کان
علیه مثل اثام بالجمع اثم وهو العذاب من عمل بها لا ینقص ذلك ما وزار
الناس شیئا فصل هم واما ما ورد عن السلف والائمة فصل هشتم
الیه ما قبلنده قسم اولمغله اما ابدا یشاوت اولندیغی من اتباع لسنة من بیان
لکا والاقتدا وبا بهدیه وسیرته هدی وسیرت برمعنا یه اولمغله عطفله تفسیر در
وهدی بیان کیفیت وسیرت بیان کیفیت دیو هردو قال وحال حضرتی ابوابه
یعنی خواجه کریم بسنان ما اوحی علیه اجمل النهایا طریقه علیه وهیئه سنیه
سنه اتباع کافتدا ایدن صحابه وتابعین وهدوان منازل یعنی وهداة
بمعنا حضرتلرندر ورود بافته اخبار بهیه وآثار سنیه یا سنده محدثنا التبع در اصل
بیر سال خورده معنا سنه در بعد داعرفا قدوه وداستن رابله ونشر ذکر علوحله
مفید اولان کسنه ره تشیع مرافقدر اول من اطلق علیه شیعی الامام الصدیق
رضی الله عنه کما قال السخاوی ابو عمران موسی بن عبد الرحمن بن ابی بلید فتح فوقیه
وکسر لام ابله منقول من تلید یعنی قدیم الفیقه سمعا عن علیه الا قراء لدیه
قال قاله ابو عمر الحافظ بن عبد البر نا سعید بن نصر نا قاسم بن اصبغ فتح همزه وباء موحده
واجام علی صقوع ابله ووهب بن مسرة فتح همزه بخطیه بعد المیم او مسرة فتح
وسین مهمله وتشدید ابله او جبوز فرق ایکی تاریخنده رهنود دعالم بقا اولوب
فی بطنیه مدفون در قال بالتثنیة او قال کل واحد منهما او اکتفاء باحدهما محمد بن
وضاح تشدید ضاد معجمه ابله نا یحیی بن یحیی اللیثی راوی موطا مالك امام مذهب
صاحب مذهب عن ابی شهاب ابن محمد بن مسلم الزهری عن رجل من آل خالد
ابن اهله وقومه ابن اسید فتح همزه وکسر سین یا ضود ضم همزه وفتح سین ابله
برادر عتاب اسید رعام فتح همزه سراکنیت زیاتی میوه چیدن شاخسار ایمان
ایلین موثقه فنوب وندما ما وصل منکر در یقول لمسانی امیة بن عبد الله
بن خالد اولق مرویدیر ایله سال عبد الله بن عمر فقال یا عبد الرحمن کنا بندبلا الف
وقرانه الفلدیره انا نجد صلوة الخوف وصلوة الحضر فتحنین ایلیجا الصلوة
بین غیر فی القرآن یعنی سائل مذکور اوصاف فضل عباده اولان حوانای برکاله واذا کتب
فیهم فاقمت لهم الصلوة کتابا موقوتا نص صریحی اولدیغی حالده بو نیچون حکم مذکور
خفض عیانا وجهرا صراحتا معلوم در امما ولا نجد صلوة السفر وصف قصر ایله صلوة
سفر بحر ظرفیاب ظف باب اولدقده بو سؤال ایلدیکی کرچه ایت صلوان حوزه
قصرا منصفید در صلی ما ورد فی السنة فقال ابن عمر یا ابن اخی جعل الله لنا
الخیر عباده ولا فعلم
العرب ابو اهی تعبیری قاعده دأب اولدیغی ان الله بعث الینا محمدا ولا نعلم

ولا نعلم شيئا فانا نفعل كما راينا ه يفعل وذوق هار اينا ه بدون كاف وهاء
موصولة او مصدرية عبد الله رضي الله عنه الاله بيورديلر ديلركه اي برادر
دادم فرد بسمقا جلل وعلا اول جريدة ديباجة ايجا صلى الخليفة وسلم بعثت الكي
احكامدن خبردار دكل ايديك خون سوزة قصر فاز بيوردي مشهوز يامر
يقيمه اولوب هذه صدقة تصدق الله بها عليكم فاقبلوا صدقة او واجب الا
متثال لب فعزة حكاسندن ترشح انكيون فصر ايله مامورا ولدق بيوردي
والحاصل سرور عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلريك شريعة شريفه لوي كتاب
وسنت ايله مبينه اولوب سيرت وطريقتلرى تسريح اولندقدن صكره راه ضلالت
اولمسي مشيرا ولوز وقال عمر بن عبد العزيز بن مروان الحكم وهادري ليلى بنت
عاصم بن عمر الخطاب امام جليل وسنة عادل وجميل وخامسي الخلفا على ما
قبل مدة ولا يقع دوسالي وبنج ماه دره عمر عزيز بالغ نصاب اربعي اولدقده
ارض حمصدن كي بر سعار نام تخلده عازم لخنكاه بقا اولديلر في سنه احدى
ومائة وهذا الحديث روي عنه الالكائي في السنة سن رسول الله صلى الله
عليه وسلم وولاة بضم الواو جمع وال وهو من يتولى امور الناس بو مقامده
مراد بيوريلان خلفاء راشدين در الاولية سنة جمع سنة الاخذ بها تصديق
لكتاب الله بالباء والامر والاستمال لطاعة الله والقوة على دين الله ليس لاحد
تغييرها ولا تبديلها ولا النظر في امر من خالفها والتبديل اخص من التغيير
لشمول الزيادة والنقص ويجوز ان يكون بمعنى خلاصة سنخ داوزخطه رسم
سالت عليه الخيثة بطريق وضيعة اظهار واختراع بعد الخلفاء راشدين قواعد كتاب
وسنت موافقت ايله قانون شريعتده بدعة قواعد ايجاد قلديلر فاروق اعظم
تواريخده جماعتي والنوري كتابت ومصاحف وجمع قران اسامور رضيته پيدا
ابتديلر سنة سلطان انبيا وسنة خلفا ايله عمل وما اتيكم الرسول فخذوه اوجهان
مطاعي اوزره كتاب الله هي تصديق ومن يطع الرسول فقد اطاع الله فرمان عز شانلرى
بنيله طاعة حقه انقياد وكمال ملت وجمال شريعت اوزره باعث نفوذ تدارك
تبديل وتغيير وتحريف وتزييفه برزده مساع وجود عفل ايله راه خلافه داهي اولان
كج دوشان رأيينه نكاه التفات واعتباره دخصت نا يابدر من افتدى بها
مهتدي ومن انتصره بها منصور امام قبله ملكوت صلى الله عليه وسلم مستنير
تخريب قاره طاغه ابتدلر داخل دار الامن هدايت اولوب هدلولي ايله مطلوبي
اوزره استدلال واستقامتله تقديم هيون نسارع ابتدلر داي منصور مظفر در
وسواحالفها في اتبع غير سبيل المؤمنين ولا الله ما تولى واصلاه جهنم وساءت مصيرا
سنت سنيه مخالف ومنهج مومنيل غيري مسلكه راهوالان نحو دان مبكد عدولي
پادشاهي غيور جل جلاله فرضلدن انك نولي ابتدكي مثلي اوزره تعالى ايليوب
مختار يجا اولان وبال ايله الله بينه تخليد واشتي دوزخده قسوران ابدكه دوزخ
رشت وقبيح اكه ماوي ومصير در خبر مذكور وهو يشاقق الرسول من بعد ما
تبين له الهدى وبتبع غير سبيل المؤمنين قوله ما تولى ونصله جهنم وساءت
مصيرا تنزيل جليلدنه مفسيدر وقال الحبر ابو الحسن البصري عمل قليل في
سنة خير من عمل كثير في بدعة حديث دوقوم نسبنه ومعنا فصل مفقد مدة كتاب
ايلدي وقال ابن شهاب الزهري بلغنا عن رجال من اهل العلم قالوا الاعتصام
بالسنة نجاة نقل سنته استمساك موحديثه النجاء رواه هلال ووصله

انها كذا

انها كذا خلاصة يا رجا يا عشر بيورمشدر وكتب عمر بن الخطاب رضي الله عنه في السنة
سنين سعيد منصوب حاوبا اولديغي اثر عبر تمويد نذر فاروق منبع
الجناب بعضي حال امصاره صداره وعالي بيورو ب نايي اوخرتك
اقوال وافعالندن روايت اولنان امورة دائر ومتعلم ايله فرمان الدي
والقاضي نسبت مواريث كه نصف علم سوقدي شرايط ساعند نذبره والحمع
بفتح لام وسكون حاء مهملة ايله اي اللغة رواة حديث وباهمنندن
لحني نسبر بدكه لحن علم لغنده عرب علم صرف ونحو معاني وبيان افرادنه
شامل در وقال رواية رازي اوزره عمر بن الخطاب رضي الله عنه النواب
بيوردي اي ناسا بجادلو نكم يعني بالقرآن كو يعني نفسير في الاصل تخذ وهو
بالسنة قال اصحاب السنن اعلم بكتاب الله فلواهل انانه فرانيه وجدلا
دلالات قرانيه ده خلق سز معارضه ايدلو سز الذي احاديث نبوية
على وجه ابعاده اولدقلري احاديث مصطفويه احكام دينيه واحرزسنه
في سنيه وهيئته اولوب علماء امة كواصحاب سنة كتاب الله احكامنه
رانا تردد لري وفي حجه حين صلى بذي الحليفة ذا لنصفير مقات احرام
اهل مدينه وشام اولان جاي مشهوز در ركعتين فقال اصنع
كما رايت رسول الله صلى الله عليه وسلم يصنع صدوقه صحابي
امام مسلم عليه الرحمه ده مشهوز قوله ايد اختيار قار وفيد نذر كه
سنة الاحرام وقتا امير المؤمنين رضي الله عنه ذي الحليفة نام
مقامده احرام بوشو ولبيك زد اولوب بسنة الاحرام دورت ركعت
نمازه نحر بدنه بيند فيام اولوب بيورديلركه بدر منير اسمان رسالتي
عليه السلام والتحية بو محلده سعادتله قران وشروع نمازه وتمامونه
قران بيورد قلري حكمتنه بنا بيند يكم كبي برادر حي اكتفا لازم در كار دمانع
وتباه اولدم بيورديلر وعن علي رضي الله عنه ببين الحج والعمرة فقال
له عثمان نرجو اني اظهر الناس عنه ونفعله فقال لم اكن ادع سنة
رسول الله صلى الله عليه وسلم لقول احد من الناس نكاشته
صحابي صحيحه بين اولان خبرده امامه جبهة كرامت على رضي الله عنه دن
محكيدر كه چون عسفان نام محلده يي الحج والعمرة شاه ولايت كوم الله
وجهه قران واداسنده كرمه خليفة الثنور يه اكاعتاب كونلد خطاب بيورديلر
كه نكاه ايدسيز بي خلقي قرانده منع ايدرم مع هذا سيز دكار اولوسيز
ديدكده حيدر كرار بيورديلركه سنة محمد عالي صلى الله عليه وسلم اوادر
ايدوب دن برقول قوليله ترك ايدر دكم بوجواب ياد اولدي امدي
بو قصه بر عجيبه سلطان كونين صلى الله عليه وسلم مضمرنده قارنا تخ
اعتقاده دليل صريح ونقل صحيح در وسكوت عثمان على وجه الالزام ورضا بوعدم
شاهد بوركاهي قران منع اوزره اطلاقي شايا نذير وعنه بنه ليث غالب علي
يكا ابو طالب كرم الله جنابلرندن منقول اما رواية غير معروفه در الا تبيين
في الست يبني ولا بوحي بناء مجهوله الخ ولكني اعمل بكتاب الله وسنة نبيه
بعضي نسخه ده رسول الله صلى الله عليه وسلم ما سنعت اي مالم اضطر
الى خلافها قال الضرورات تبيح المحظورات يعني بيورديلركه اكاه اولاركه
وحي جلي ايله فرستاد جليله پيغمبر دكلم كه وبكا وحي خفي ايله دخي وحي دخي

وفي نسخة بتعلم السنة لعلي القاري

وفي نسخة زائدة ومحاسنها

قيل ومنع لعلي القاري

وفي نسخة وردي لا انع لعلي القاري

قال به عمر

وفي نسخة وسنة نبيه لعلي القاري

وليك كتاب ربانى وسنة نبى صمدانى ايله بحسب الطاقه مخالفه كار كنار
وفرمانبردار ديمكدر وكان اى مسعود يقول القصد در اصل معنايى قصد
برجهة توجه واستقامت طريق اوزره در خلاف اولنوب بعد نابيه الافراط
والتفريط عند الدين شيوع يافته در وهذا هو المراد فى السنة خير الامور
اى الاقتصاد منه وبذل الجهد والطاقة فى العمل فى البدعة دار حى وطبرانى روايت
بتكرار اوزره خارم عافيت محمود عبد الله بن محمود مسعود رضى الله عنهما اله
المعبود بيورديكه ايدى كه بنيه الكنرة والقلته طريقة رسول الله ده صلى الله
وسلم توسط يدع ونحدثانده بذل وسع وجد وسعى دن خير لودر قد تقدم
تفسير البدعة انفا وقال ابى عن عبد بن حميد مسندنده نقل صحيفه اثر قلديغى
خبر دندر كه عبد الله بن عمر رضى الله عنهما بيورديلركه صلوة السفر ركعتان
نبى آلسى وجانى عليه صلوات الرحمان خير نزدن قولا وفعلا مشروعدر صدور
بولان نمازى سفرى بلا زيادة والانقصان ايكى ركعتدر من خالف السنة كفره
امر شريفى تلقى بالقبول اعتبار كفر قريب اولور يا خود نفس صلوة رخصت
ورخصت منت ومنت نقت اولمغى كوزان نقد واداولنه يا عناد او
مستحلا مخالفت كفر صحيح واسلامدن خروجى صحيح در ديمكدر بنى سنده
حنوانى اولور معلومه من الدين بالضرور اولدينى خالده مخالفى كفريده
اشتباه اولمز وقال ابى بن كعب الانصارى الصحابى رضى الله عنه جهرنك
اولمز طقوز اوتوز ايكسنده دوبراه عليه اولمز ديرلر اسنروان مناهج
انارون اصفهانى معنيده ولاكانى سنده كه يقرس بيورديغى طريق اوزره
جناب ابى مرضيا الله عنه بيورر عليكم اسم فاعل بمعنى الزموا اوتمسكو
بالسبيل والسنة وقدم السبيل اهتماما بالاخلاص ان لم نقل ان العطف لتفسير
وهو جائز بعد طريق حقه وطريقة رسول مصطفى ملازمت ومنابعت
ايديكز باطنده ظاهرده طاعت وسنى التزام ايدكز فان قليله للحث على
التمسك والتحذير للشان ماعلى الارض من عبد على السبيل والسنة من رجل
زيادة للاستغراق وسبيل طريق اساتذكير وتانيث مثاويدر ذكر الله صفت
مخصصة لعبد فعاضت عيناه اى فاضى ماء عينه بيكاندن من خشية ربه
وفى نسخة من خشية الله فيعذب بالنصب فى جواب النفى المحض الله ابدا
پسى شان كلام روحى رهين اده بندكان خدا اولان رهنوردان سبيل
وسنتدن برنبذه نا بايدر كه حضور قلبيله ذكر مولايه رطب اللسان ويا
مجرد وجود حيان ايله بيجه كريان اولوب نيم عقاب وجانبندن كريان
كريان وس شك فشان اولماه ده اول بيد بسنه دنيا وعقباده دائما
عذاب ايليه خاشاك دنيا ونه برزخ وعقباده عذاب اغر بيت
عند كلوب فصور اولوب خدا اشتهار ياقمز اودبلكم وهن دائما الاكاء دمع كزيادة
وما على الارض من عبد على السبيل والسنة ذكر الله فى نفسه اى اخفى فى
قلبه فاقشعر جلده بالتشديد اى اخذته قشعريرة وهى الرعدة من خشية
الله فالواجب الخشية خوف يتوب تعظم وانكر ما يكون عن علم انما يخشى
من عباده العلماء انتهى يعنى دنى وجه ارضده بر عبد بوقدر كه طريق
مرضيه وهيئه سنيه اوزره يا برجا اولوب ازدرون ذكر خدا يله مشغول اولوب هر ولى بندى خشيته الله دن دمعه اوله الاكان مثله

بنتيتين كل شجرة فديس ورقها صفة شجرة نخات الى لفظه
نوطئة وصف اولندى فهى كذلك اى دائمة قائمة على هذه الحالة اناء
اصابتها ريح شديدة والريح مؤنثة فتحاتت فتحاتله وتشديد فوقيه
تاثيله برله تناثرمعناسنه عنها ورقها اعتراضى مثلو برله بينهما زه بعد
مسافه دن ناشى ورقها الفظ بدلا وباتاكيدا مكرر فلندى الاحط عنه
صيغة مجهول ايله اى حط الله عنه والا كان مثله فولندى بدل اولور
حطاياه جمع حطيئة وهى الذنب بو مقامده خطا ايله تعبير على طريق
الاستعاره مغفرت معناسنه اولور كما تحات اصله تحات مضارع بعنى
تسقط من الشجرة ورقها الخذا عبدك صفة عجيبه وحالة غريبه بنى
اول درخت خشك برك مانند بدركه اكا باد درشت وزار ايلدكده برك خشكى
ريزان اولور هم ان ذاكرك دنى كناهى درخت خشك برك اسايى زائل
وعفو وغفرانله نشانيان فلنور فلله الحمد وان انتصارلرى فنيال من القصد
اعتدال وتوسط وما فيلنله نفلسدر فى سبيل الله وسنه نقدم تفسير
وانظر اك يكون عملكم ان كان اجتهاد وانتصار ان يكون مع ما تعوده
ما قبلندن بدل وباتاكيدا در واعادة للفصل بينهما واح نح حرف ايله
مصدريه در شرطيه مكسوره دكلدر على منهاج الانبياء وسننهم
يعنى تامل ايدكز كه علكز كرك هبا لغه فى الجد وبا توسط فى الجد هر ايسه
شريعة انبيا وطريقة اصفيا اوزره موجود اولمله ايجابنه پايان ويرمه
كفتار ابى رضى الله عنه وكتب بعض عمال عمر بن عبد العزيز الى بعض عماله
وعماله ضعيفه ونشديد ميم ايله جمع عامل بمعنى والى والمصالح
خليفه جانبندن استخدام اولنان وكلاى دولت ومير وباشادر وكبرا
لصوصه عطف تفسير وجمع لص سارق وهرزنان هل يا خذهم مشتاه بحسبه
وبا نون ايله بالطنة كسر ضاد بمعجمه منشالة وتشديد نون ايله ظهور وتحكم
مفنابنه او بجملتهم ضمير مدحى عليه اولمله ارجاعى سياقندن مفهمدر
وياخذهم ضمير لصوصه عائد اولوب على البنية اى بكلفهم وماجرت
عليه السنة روايتكرده لاكانى فى السنة اولان خبرده ورويدركه بعضى
اولاء عمية عزيزه مصر خلافت دركاهينه والى ولد فاروقه شهرك فساد حال و
بسيار كزرانندن شكايت كونه عرض واتها ايلبوب بو يلركه بزلرك اهل فساد
وراهزنانى بحرد نشان وعلامه زدى ايله سياسة مواخذه وياخود
البينة على المدعى واليمين على من انكر مبزان عدالتده سنجيده فلتوب اوزره
تكليف وموجبيله اوشرع اوزره حواله ايدلمى ديد يلركه فكتب اليه عمر خذ
هم بالبينة وماجرت عليه السنة فان لم يصلحهم الخوف فلا اصلحهم الله
جمله فائده دعائيه اولمغى بعيد دكلدر اول شاه عادل امير بنه اصدار فرمان
بيورديكه منظنتهم وفساد اولنلرى بينه واثبات وماجرت عليه
سنة اسبتاكا نكان ايله اخذ وعناب ايله اكرهكم شريعت انلرى بوجه
ايله اصلاح اتمزسه مولى انلرى اصلاح ايله نيوب اخذ انتقام انسون هاذق
حاصيلى صانع بيجون صنعند حكيم وحكمند على بر حد ودالله ده زياده ونقصان
شايسته حال حق برستان دكلدر رضى الله وعن افتى انزه وايتم الله حكام
زمانه سارقى سياسة صلب وقتل دكلدر بل حدود ونهم ده بحرم معلوم

وفى نسخة ورويدى منهاجى لعلى القارى

وفى نسخة حرمت به السنة لعلى القارى

وفى نسخة يعذب بالرفع لعلى القارى

مطلب فضيلة عجيبة لعمر بن عبد العزيز رضى الله عنه

مشایخ صوفیہ رحمہ اللہ سعد بن اسمعیل قدس سرہ العزیز جنابدیدیر کہ شاہ کرمانی
ویحیی بن معاذ الرازی مانند بکبار ایلہ جمع صحبت اولغین امام قشیری علیہ
الرحمہ رسالہ سندہ شاخوان اولنمشدر ایکیوز طقسان سکز تاریخندہ منتصر
بہشت جاودانی اولدیلر مواضع فتح حرف و تشدید میم و راء خفیفہ ایلہ اسم
علی التفسیر قولا و فعلا فہو منصوب علی الظرفیۃ او تمییر فحول عن المفعول
ای جعلها امیرا علیہ و حاکما یا حور امر فتح حرف و میم تخفیفہ
و تشدید ذا ایلہ اجرا و مجاشاۃ معناسبتہ زبانلرینہ بعید در نطق بالحکمۃ
یعنی اول ذات موفق بخیر کی کندو ذاتی اوزرہ عمل و اعتقاد جہتندن سنی
حاکم قیلہ کمی لا ینطق عن الہوی رہنما سالک و سبیل ہدی جانبنہ مالک
اولوب حکمۃ عرفانیلہ زبانی ناطق اولور و من امر الہوی علی نفسہ بنطق
بدعتہ الہوی ما نہوله نفسہ الامارۃ و نشئتہ اول ذاتکہ نفسی اوزرہ ہوا
ہوسی امیر نصب ایدہ یعنی قولاً و فعلاً امور دنیا و اخرویہ ہوی و رای
سخیفہ پیروی و اتباع ائمہ ہداہ استقامتدن صدور حلہ دور اولوب
ترجمانی جنابی اولان نسائی کویا بدعت و بی مروۃ اولور دیمش و قال سہل التستری
ابن یونس بن عیسی بن عبد اللہ رفیع شیخ الصوفیۃ الزاہد تقدمت ترجمتہ
اصول مذہبنا بشہادۃ الاضافۃ مفاتیح صوفیۃ مرادی اولوب جماعۃ منصوفہ
فہ حاریح اولور ثلاثۃ بیور مشارکہ اصل شجرہ طریقتی اوچ فرعہ منشعب اولمش
و الاقتداء بالنبی صلی اللہ علیہ وسلم فی الاخلاق و الافعال اول اصل پیر
روحہ بہشت آرای رسالت مظہر انور احوال باطنہ و اعمال ظاہرہ اقتضا
در و الاکل من الحلال آبکینی شاخ پر بار ایلہ شبہہ در عوارض اکل طیبہ در
و اخلاص النیۃ فی جمیع الاعمال اوچنجی غصن پر حسنی ہر کاوہ شوایبدن زیادہ
تخلیص نیت و سمعہ در نہایتہ درجتدہ و قد تصیر العادات بہا عبادات
و جاء فی تفسیر قولہ تعالی و العمل الصالح یرفعہ انہ الاقتداء برسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم ضمیر مرفوع یرفعہ کلم طیب لفظینہ عائد در یعنی
در ضمیر منصوب عمل صالحہ راجع در مرفوع فیقبل معناسبتہ زیرا انہ
نتیجہ ہر ایلہ فاعل جاہ ضمیر صالحہ عائد اولور مسورۃ فاطر حاویہ اولدیغی
ایات بیناندن ایلہ یصعد الکلم الطیب کویہ تمنک نتیجہ سیدر کہ کلم طیب
در کاہ کبریا یہ صعود ایدر کہ و اما لا الہ الا اللہ و باہر تسبیح و تہلیل و قرائت
امثالی تخفیف کردہ اہل تفسیر اوزرہ عمل صالح رسول اللہ خصوصیتہ اقتدار کہ
کلم طیبی در کار معلا یہ رفع ایدر و مقبول در کاہ احدیت اولور و الکلام
علیہ مفصل فی کتب التفسیر و حکی بناء المجہول انہ احمد بن حنبل صاحب
مذہب امام کمل ایکیوز نجی سنہ سی سبر سل بسنان جنانہ خرام اولوب
صلوۃ جنازہ لری تسکر یولر بیکدن زیادہ کسنہ ذکر حضوری متفق علیہ جمہور در
قال کنت یوما فی جماعۃ فخرجوا و دخلوا الماء فاستمعت الحدیث من کان یؤمن
باللہ و الیوم الاخر فلا یدخل الحمام ہر مکان کہ اغتسال شایان آیک اولہ
یعنی ذاعر فا اہل خصوص معروفہ اینمالی غالب اولمش در الاعیر در کسر میم
و ہمزہ ساکنہ و کاہ ابدال یا ایلہ و فتح راء بر لہ سنر عورت اوزان ازار و فوط
و یشتمل و فوط در لو فلما تجردوا رایت تلک اللیلۃ قائلا یقول لی یا احمد ان
اللہ قد غفر لک باستعمالک الشنۃ و جعلک اماما یقتدی بک من انت

بیوب حدود اللہ ہدی غیری شکجلہ کونا کون ایلہ تعذیب حیوان بلا فائدہ
ابتدع ایلمکلغم فساد و غوایتہ دعی زیارت طریقتی و بی پاک اولدقلری جہتلہ
و مسلکی بی خونہ دولت و دینہ مشاہد در لاجرم تحدید حدود و حفظ حکم اولدیغندہ
اذعان امنیہ ناشناسان احکام و حدود بحث علی الاسلام اولدیغنی عن البرہان
تدبر فانا للہ و انا الیہ راجعون و عن عطا بن ابی رباح المفتی کبار تابعین و جملہ
مفتیر بن دندر بو زبدی نار بحندہ ترک عالم فانی ابدیہ فی قولہ تعالی فان تنازعتم
فی شیء فردوہ الی اللہ و الرسول ای الی کتاب اللہ و سنۃ رسول اللہ ایہا الناس
سز لردہ اولنلر بکزر امور دین دائر بر شیئ دہ اختلاف ایدرسہ کز حکم قرآن و
سنۃ پیغمبر آخر زمان حواجعت ایدک دیمکدر بو الی اللہ و الرسول لفظینی
جلیلہ سنی الی کتاب اللہ و سنۃ رسول اللہ ایلہ تفسیر امام عطا رد ایدوب بو معنی قولی عربی مؤید اولمغین در عقب سوق بیور لدی و قال الشافعی لم یختلف
کامل محمد ابن ادریس رضی اللہ عنہ سنۃ اربع و مائتین الی دورت یا یتبدل شرار
الناس الا اتباعها قدسہ عزت ایلیوب حرآنۃ مہریہ اسوہ مشہدہ مقتدی
اولدیغ بس فی سنۃ رسول اللہ الا اتباعها یعنی امام محراب ملکوت صلی اللہ
علیہ وسلم حضرلرینک سنتہ عملاً و عملاً و قالیاً و فعالیاً افتدادہ غیرہ مساغ یایا
بدر بیور دیلر و للہ دره و قال عمر رضی اللہ عنہ و نظر الی الحجر الاسود جملہ معترضہ
ضرة حالیہ در و اللہ انی لاعلم انک حجر لا تضر و لو لا انی رایت رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم یقبلک ما قبلتک یعنی لولا رؤیتی تقبیل النبی علیہ الصلوٰۃ و السلام
مسنصحبۃ ما قبلتک بر اعہ مشکبار شحیہ بلوسم اوزرہ نقش صحابہ نجیبہ
ملمشدر کہ جناب فاروق اعظم رضی عنہ رب الاکرم وقت طواف بیت مکرم و حجر
الاسعد تکاوحالنده بلدقلرنی بیور دیلر کہ نص حدیثکدہ زیادہ وارد
و بو زیادہ بحر بسملہ الکر لب مفجر چکان بسوتہ بوسہ کاہ اولدوغنک مشاہدہ نمیدیم
سنی تقبیل ایتدیم دیو اظہار کمال متابعۃ سنت پیغمبر یحیی بیور وب ثم قبلہ بعدہ
جلال لیلہ جمال جمال بیت اللہ اولان حجر اسعدی بوسہ ایلدیکی وقت دوردان اللہم ایمانا
بک اللہ فی ارضہ فہو استعارۃ و الا ضافۃ للتشریف کبیت اللہ و فیہا ردعلی من قال ان
للحجر الاسود لہ خاصۃ فی ذاتہ کخاصۃ المغناطیس الجذب الحدید الی ذاتہ و معنی قولہ
و مزمزہ مکسور و با ایلہ المجہول بدر و قیل انہ بوزن فیل و اخیرہ ہمزہ با القلب الکافی
فان ساعدتہ روایۃ فیہا و قفت عبد اللہ بن عمر بدیر نافتہ فی مکان فنسل فقال
لا ادری الا انی رایت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فعلہ ففعلتہ و ایضا
فہذا اخبار ردی امام احمد و بزار بسند صحیح ایلہ ترتیب مہار روایت بیور دیلر کہ
ابن عمر رضی اللہ عنہ بر جابر منزلکہ ترنافہ سین کردیدہ و اراده ایدکورلوب
بیندن استعلام اولندقدہ بیور دیلر کہ وجہ وحمتلہ بو مقامدہ بولکونہ معاملری
مشہود باصره یقینیم اولغلہ افتقاء باصره لاعار فا بسره بو کاری ملتزم اولدوم
دیدیلر خبر مرفوع اکابر اصحابلہ امور عادیہ دہ دخی اول حضرتہ اتباعلری بیان
اولور و قال ابو عمران الجونی کرجاء مہملہ و مشناۃ تحتیہ و راء ایلہ نیسابورده
بر محلہ بیندر و اصل ابی العباس الغرقدی الحنبلی خاصم مہملہ و فتح نون و باء
ساکنہ و دال معجمہ مکسور ایلہ مضبوطدر و بعض نسخہ روایتندہ الحنبلی بجیم
مضمومہ و دال مہملہ ایلہ و ذکر ہ الحمیدی حاوی دال مہملتین کلسکی بخوی
و تصحیف و اذا جاء نہر اللہ بطل نہر ہ معفل مصدا فتحہ نقل اقول معولدره

قال جبريل والحاصل ابن حنبل رضي الله عنه بيورلكه بومًا ما برحمت ايله وموافقت ايلديم انكرجا مذكر بدن عريان اولوب ايكي ديلرو انكره موافقت ايتوب حديث نبوي ايله شامل اولوبكه بيورمشلردر اولمسنه جداور وزجرايه ايجان ايليه حامله قوطسير كبرمسون ديو وردر ابدن خبر شويله درحاطر ايدوب ليلة فايله ده بر مبشر رحمانا عالم معنا ديا احمد بشارت بخير سماكه فرد بيهمتا جل وعلا حبيبي مصطفى عليه السلام سنى ايله عملدن ماشي مغفرت وفضل وجود ايله قلدجك ديو تبشير ايلديكده بوديدكه اي مبشر رحماني سيز كسبز ديدم بن جبريل امينم ديديلر كما قال النصفي تحميسه

او شاه كه اكمل اخلاقه مظهر اولدي بتون محسنه سنه ايله امتاز دون بتون
اكرم خلقيدي ذاته خلق ايله يا لحسن مشتمل بالبشر مبتسم فصلصم

ومخالفة اوره وتبديل سنته ضلال وبدعة متوعد من الله عليه بالحزن والعذاب متوعد فتح عين مهمله مشدده ايله موعود معنا سنه در واذا اطلقت البدعة انصرفت الى غير الحسنة واورخصة رسالت عليه السلام والتحية حضرلرينك امر واجب الامتثاليه مخالفت ومبنى ومعنى تغيير سنت كه خلاف طريقتي اولمله اعتقاد واجتهاد ده يدكلت وضلالتدير حضرت قهار مستقيم قبلبندن خاعلى اوزره دنياده عدم توفيق ونصرت وعقباده عقوبت موعود دره قال الله تعالى فليحذر الذين يخالفون عن امره اى يعرضون فلذا عداه بعن صير امره للنبي عليه السلام لانه المقصود بالذكر في الاية وهو الذي نبي المصنف عليه كلامه هنا وفيه وجه اخر اى امر الله لا امر الحق واوه وجوب التاكيد ايجون اولدر بغنه دلالت هويدادر ان يصيبهم فتنة اودنيا ده يصيبهم عذاب اليم يعني اوزمحمد عليه السلام دن اعراض ورو كردان اولندكدن صكره فتنه دنيا وعذاب مؤلم عقبا لحوق وايصابتدن به غايت حذر ايلسون صوفال ومن بشافق الرسول من بعد ما تبين له الهدى اى ظهر الحق وثبت هو انبيه بمجرد انه عليه السلام ويتبع غير سبيل المؤمنين قوله ما تولى اى بجعل هو ايا لما تولاه من الضلالة والبدع الاية اى اقرارلوها يعني قوله تعالى وفصله جهنم وساءت مصيرا اول كسنه كه بيان حقله كيندويه حق ظاهر اولدقدن صكره رسول الله صلى الله عليه وسلم السلامه عداوت ومخالفت ايليوب اعتقاد علم واعتماد عمل ايلرجهنملك مستحق موحد دينك غيري مسلكده راهي وتابع اولمغله ضلالتدن تولى قلديغي شيئه اتي والي واتشي دوزخ ايله سوزلرايله بعده انه شرفله مجتبيته اجماع اوزره استدلال اوحرمة مخالفت اجماع مؤديه در خدثنا ابو محمد عبد الله بن ابي جعفر محمد بن عبد الله الحسن تقدمت ترجمته وعبد الرحمن بن عناب بفراني عليهما قبل هو فوق السماء لا تدل على الغاية بنية الظاهرة في الطباع فالا نا ابو القاسم حاتم بن محمد نا ابو الحسن الفارسي نا ابو الحسن بن سرور اوجيوذ الاطفور نا ربحنده عازم راختسراجي بقا اولمشدير حالدباغ احمد نا ابي عيسى الترمذي نا سفيان بن سعيد نا مالك بن انس نا ابو الفاسم نا مالك اما مالك صاحب المذهب عن العلاء بن عبد الرحمن تقدم عن ابيه عن ابي هريرة رضي الله عنه خبر مشار اليه علامه عالي قدرلي امام مسلم وابو داود ونسائي ذكي

وحي مسنخ بشر يا احمد لعلي القاري

واجب الامتثاليه

بني المصنف عليه

روايت بيورمشلر اخا مسند مصنف درجة سبعه ده امام مالكه بيورمشلر اوحنفي دام مالكه سالك اولديلر ان رسول الله صلى الله عليه وسلم خرج الى المقبرة فقال يا اهل دور امتاني فصحيحدر وزاد بقيع غرقدي وذكر الحديث في صفة امته سيد عالم صلى الله عليه وسلم مقابر يغيمه يا نهاده عز وتشريف اولوب امتنان لفت شانندن نقل خبر بيورديلر اول حديث كم سماع ليست لاحد من الامم ترددون على غرا محجلين من اثار الوضوء وفيه اي الحديث المذكور فليذدن فتح لام فسم وضم ياء تحتيه وذال معجمه والف وبعدها دال مهمله ونون مؤكده مشدده ايله مبني على المجهول در ورد وملع معنا سنه رجال عن حوضي كما يزاد البعير الضال فاناديهم الا هلم فتح ها وضم لام وكاهي فتح لام ايله الجيل واخر معنا سنه اسم فعل در بنفسه وحرف الى ولامله تعدية ايدر ومذهب خليل اوزره اصلي لم در كه فتح شعثه دبلور اي جمعه دها براي تنبيه اولوب كثير استعمالدن الفحذف اولندي كه افرادا مثنا وجمع اسم واحد فلندي الا هلم تاكيدا كيكر اولندي فيقال بناي مجهول ايله اي يقول الله تعالى او الملائكة انهم قد بدلوا بعدك اي غيرو سنك فاقول سحقا ثم سبعه وحاء مهمله وكاهي تخفيفا سكون حا ايله بعضلر يكدر وهو على تقدير اسحقهم وابعدهم بعدا وسحقا بدلدر ويحتمل انه دعاء عليهم لقدره الزمهم الله سحقا فعل مامله محذوف وجوبا اذا كان دعاء فنصبه على المصدرية او هو مفعول به على تضمن سحقهم معنى الزمهم فسحقا سحقا تاكيد لفظي فانه سماعندن بيورديلر هرايته نجيه كمسنه لركنارة حوضي الفرسه لر بعديدن دور باش ايديلر ابعادا اولسون بر مشر كلمه در وسر سنه جمله اب دلالة هجوم ومزاحمه دن طردا ولنديغي اساسي بر الزم اصحاب واتباعدن طوتي ايدوب اقبال ايديلك بيابيا ديونداي ايلدكده انكري دور باش ايديلك حيوانكان قبل رحمانده جوابنده اولالوكه اول لبيك وسعديه وطلالت حضرتلرينك حكم سننلرينه تبديل وتغيير ايلدكده خاسر بوندر ديد كلرنده بر دخي دور اولكه بنا سبله لب جنابه دوصدا اولوب بيورديلر اول محذوراتي مرتكب ضلال هنا فقلن ذي ضلال وياعصبنو تدن حكم عبادك بالله ارتداد تصنعك ايدوب سزواري تكال باخود اصحاب بدع وويال اولق اختلاف كردا هل تواليدر وروي انس ان النبي صلى الله عليه وسلم قال من رغب عن سنتي فليس مني رغب حرف عن ايله تعدية ايدرسه ترك معنا سنه اولور ومن انصاليله در شيخيمز عليه الرحمة جناب حادم حديث مالك رحمت طريقندن تحريك سلسله روايت بيورركه اول شخص يعون كم بم طريقمدن تسريع واعراض ايلديه اول تاكيد بم اتباع واشياعمدن دكلدر بم اصحابكا متصل دكلدر وقال بيضه مشهون صحابي صحيحدر اولان خبرده بيورلر من احدث في امرنا وفي لفظ من ادخل في امرنا وفي روايته في ديننا ما ليس منه فهو رد اي مردود صيغة مصدر ايله تعبير مبالغه ايجون مردود حاصل اولدي فهو العقد لدلالة برد كه معناي ترقي وفايدلر تزايد انيسي اوواضح وكاملدر كتاب وسنتدن اول اوره عاضد خفي ظاهر ومستنبط وملفوظ اومبين اوبي احداث واختراع اخذ ايليه مالك الحديث جناب ليندن ورود وذكر سعادتمدن مطرود ديرلر بو غير

وغير شكان ده

جميل اعتصام بالكتاب والسنة د اصل اصيل در و روى ابو داؤد عن ابيه
عود النبي صلى الله عليه وسلم ابو داود و ترمذي و ابن ماجة عبد الله بن ابي
رفع طريقتند ى سرزده گويا روايتي اولان اضحا و اقارد نندكه فصل مقدمه
تفصيل مبنيًا و معنًا كذا را نشدي قال و وجه بهشت اسباب رسالت حضرتريه بسور
دي لا الغيبة ضم هزه و كسر فاو نون مشدده ايله اي لا احد ذم منكم على ايلكته و ثانيه
والمراده به ظهر غير معنى ان يحدث على هذا الحاله احد ذم منكم على ايلكته و ثانيه
الامر حاك ثانيه و باجمله اسنبانيه من امري اي حكمي ما اوت به او نهيت
عنه فيقول لا ادري ما وجدنا في كتاب الله اتبعناه و قد تقدم قريبًا ذا
في حديث المقدام كسر ميم اولي ايله ابن معدي كرب الكندي سكسان ديدي نادر كه
نزد كس جنابي روضه جنابنه كمران ايلدي ذواة حديثدن ابو داود و ترمذي
و حاكم خبر مقدام رضي الله السلام ده جودت بيورديلر الا فيخيل الي رجل
حديثي و انه ما حرم رسول الله صلى الله عليه وسلم مثل ما حرم الله يعني كاه
اولاكه رسول الله حضرتلرينك حرام قيلديغي و حضرتلرينك تعالى حرام قيلديغي شيئي
كبيدر ظن و شائبه شرعيه و ما يتطرق اليه هوي فباي رتبه ايله سطر ده و سرسعد عنك
الا هوة الا وحي يوحى ناصيله متوجه در يعني كتاب الله وحي جلي اولسنده رسول
الله وحي خفي در و قال عليه الصلوة و السلام دانمي ابن جرير و غيرهما
بيورديلر ان ارجا اولان روايت اوزره شارع شرع قوم صلى الله عليه وسلم
بيورديغي وجه مجهول قد جاء فتدبر ي ايله جمله حالية و با معترضه در
بكتاب محكتف اي في عظم كتف لانهم في الصدر الاول كانوا يكتبون فيها و في الجلود
لغزة الورق كفى بقوم متعلق بكفى و الباء زائده حسفا ضم حاء و سكون
ميم ايله مصدر و الفاعل غير ثبت اوزره مفعول ثاني و جهالت كوني تحقق
فوهة ديمك اولور او قال ضلالا آ سئلك من الزادي ضد هدى بندر ان يرشوا
فاعل كفى اي رغبتهم عما جاء به نبيهم الى ما جاء به غير نبيهم او كتاب غير
كتابهم و لو كان هو كتاب الله الذي غيرهم يعني مجلس سلطان كونينه صلى الله
عليه وسلم اسخوان و شاخ و زره شكا شنه سفر نورانيدن جد مسطر كنور لكه
لب جيبان نادب اولمغه اول قومه غباوتي و غوايت تبدركه پيغمبر لرينك
انبياء الله يكي بلدن اعراض و غيرينك الحا الله و كلمه اقبال و الريك غيره نازل
اولان كتابه نكاه و التفات ضلالتي اقتضا كا في ردبديو و اول كتف مكتوب
يكتوره مجرور با رضي صفته يا خود عايشه رضي الله عنها اولغي مرويدر
فنزلت اولم يكفهم انا انزلنا عليك الكتاب يتلى عليهم الآية فصله مذكوره
بو ابتلاء بتر فحشي تزوليله سببدر يعني انكره كفايت اغزمي بزعظم الشان سنك
اوزرينه انزال بيورديغمز كتاب جليل البرهان كه ما بقيت الدنيا انكر اولنز زينه
تلاوت اولنور و معناي اولنه و قبله دليل على التنبيه عن قراءة الكتب المنسوخة الا
لمصلحة مع بعد التنبيه و التخريج و قال عليه السلام هلك المتنطعون هلك
هلك بار ثالث و قالها ثلثا و رابعًا بعد ذلك اعلاي ضم دال مشعار در
هر يسعوده كار و كفتاره تعمق زيارة و لافي زن حقنده استعمالي اولنور يعني امور دينيه
غالبه و حاجتمز كلا ملة تشدق و ابداء نكره فهر و غضب خفي هو ديمكدر او مهلكيه
واقعدر ديو بوحديث رضي بي مسعود طريقتيله رفعًا مشكل در رفع صحيح محمد
محمد ديو و قال ابو بكر الصديق رضي الله عنه ليست دار كا شيئا كان رسول الله

صلى الله

وفي نسخة ط
الى النبي
تعلق القارئ

وفي نسخة ط
اي حبيبي عسكوي
منظور القارئ

وفي قبران عشيرتكم
تعلق القارئ

وفي نسخة ط
على التقديم والحبة
تعلق القارئ

صلى الله عليه وسلم بعمل به الا علمت به انى احشوان تركت شيئا هو اقرب
الى الجنة الا و قد عجله ايله المبلغ عن الاستفامه ابو داود و غيري روايتلرينده
بارغاز و رفيق حضرت بيورركه طلسم كنجينه نبوت على التحقيق حالة
اشد يكي عملدن بني على تارك اولدم ان استتد و سيرة مجيد سنه
اقتفاء اول كار ايله محل ابتدع حضرتناك مرحباسائكه امرحا بودن
برشئ ترك ايدر عسم راه حقدن عدول ايدر و بو بيورغلردن
اوكم جلال ايله خربك ايوب ربان ويه و عايت اغيله انلك نوازشديي
بولور لبالب فهر و هلاك روز و شبان ماحو رتبت فط الآعادي من جريدة
اعدى الاعادي اليها ملقى السلم الباب الثاني في لزوم محبته
صلى الله عليه وسلم باب ثاني هر مكلف امتنه اولزم اول واسطه كاركاه
افرينش حضرتلرينك وجوب محبتي ذكريدر قال الله تعالى قل ان كنتم كان
اباؤكم و اخوانكم و ازواجكم و ابناؤكم و اخوانكم جمع زوج ذكر و انثى اولور
اطلاق اولنور عموزوجه و لغة ايضا و قد يبين المذكر و المؤنث و عشيرتكم
وهم افرباء النسب و اموال اقترفتموها الآية و تجارة تخشون كسادها
و مساكن ترضونها احب اليكم من الله و رسوله و جهاد في سبيله
فتربصوا حتى يأتي الله بامره و الله لا يهدي القوم الفاسقين بعضلر عجزت
ايله مامور بيورلوب تخلفلرندن ناشي شرف نزوله سبب ويرلمش بعض
حبيبا محالبغنه ابداع ايله پيام ايله كه اكر سريك اصول و فروع و امثالي
و اقران و نساء و رجال و جميع خويشان و نفود و اجناسدن اكتساب
ايتدبكمز مال و فله و تجارت اجلدن هراسان اولديغمز تجارتدن بيوت
و بساطيندن كيرى اعجاب ايدن مناهكز خدا و رسول و طريق جهاد
و اجتهادي محبتدن حبت احتباري ايله محبوب تر اولدي ايسه لسان الله
محبنه عاجله و نقمت اجليه نكران اولسونلر مولاي منتقم كندو
رضاو محبتندن يبرون و نقع و هواي رهفورن فيلنلري راه رشاد
و سبيل سداد هدايت و ارشاد ايلمز فكفى بهذا حضا و تنبيها و دلالة
و حجة على لزوم محبته و وجوب فرضها و عظم كسر عيبي و فتح ظا معجمه و با
ضم و سكون ايله حطمها و فتح هاء بعده و طاء مهمله ايله فورتمه معناسنه
و استخفافه لها عليه الصلوة و السلام يعني بو نهديد شديد من غيب
تنبيه و حجت و تنبيه و برهان واضح و دليل لايح جهتندن حضرت واجب
عالم مشهود عليه صلوة الودوده اثبات مودة و وجوب حتم محبت و عظمت
شان و رفعت قدر و منزلت و منصب محبت كامله بر سزاوار و حوشا باق
مولدت اولد و عبنه بناء برهان و افي و دليل كافي در غلك بعضي جبلك كل قلبي
فمال تر الى زيادة هان قلبا اللهم املاء قلبي بنور محبتك و محبة حبيبك
صلى الله عليه وسلم حتى لا يكون فيه محلا لغيرها اذ قرعه فتح فاف و تشديد
راء ايله اي و يتبع تعالى من كان ماله و اهله و ولده احب اليه من الله و رسوله
او عدهم بقوله تعالى فتربصوا حتى يأتي الله بامره چون مال و خويشان
و ندو اولاد ي تفسيرينه خدا و رسول احبا بدن محبوب تر اولدقي ايسه لسان الله
و ابنه ندارت قرما ايله سوء دنيا و عقبا برله تخويف بيوردي ثم تشهم
تشديد سين ايله بمعنى الا يقال والله لا يهدي القوم الفاسقين او عبدي الله

الذي بعده فاسقه نسبت البدع واعظمهم انعم بحق ضل عن وحي بعده
الله وانذر حذلان سبحاني ابا ضال اولوب راه برهان اباته شرفياب هدايت
اولبان كوره خاسرين اولدقلرني بطريق الكنايه اعلام البدعي حمد ثنا
ابو علي الغساني الجياني الحافظ فيما اجاز بنه من غير سماع صنه ولا قراءة
عليه وهو فما قرانه على غيره واحد ذلك الروي جماعه محدثين دن بحه
اعياق اوزره قرائت ابتدبكم خبر حدثت انزدرامدي مصنف عليه
الرحمه تلك ابو علي غساني به اجازة خصوصي هما ان علو لبند وجلالت
قدر غساني جهتندبو قال نا سراج بن عبد الله القاضي نا ابو محمد الا
صيلي نا المروزي بفتح الميم والواو نا ابو عبد الله محمد بن يوسف الغربري
نا محمد بن اسمعيل امام اهل السنة وسلطان الائمة نا يعقوب بن ابراهيم
البغدادي الدوري صاحب المسند ايكي بوز اللي اولكوده دار السلام بغداد خلقك
ايلدي نا ابن عليه بالتصغير اسم مادري اسمعيل بن ابراهيم اوحد عليكت
بقايه حراص ايلديجي عن عبد العزيز بن صهيب بالتصغير نا بعيندن بنا بيغمبر
اعمر رديوا اولوزبش تاريخنده جهاد فانبدن كوزيومي كلسنائي يافيه
بنكر ان ايلديجي عن انس رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه و
سلم قال لا يؤمن احدكم يوخطاب كامل موجودر وغيريه شامل در
وقيل خص بالكتاب الموجود والحكم لعامه شهاده اتله روي بغير خطاب
فيعم حتى اكون احب اليه من ولده ووالده والناس اجمعين بومفاده
حب ايله مراد تابع حوا اولان حب طبعي دكلدير زيرا من حبت الطبع انسا
نك نفسنه بحتى خير محتدن بيشتر كذلك اولاد وخويشاوندنه محبته دكره
محتدن بسيار ندر اولمق حسنتين ايله محبت مذكوره كشيك زيرا اختيار نده
اولمبوب حدا استطاعتدن بيرون اولمسيله لا يكلف الله نفسا الا
وسعها حكمنه اتدا جمله مؤاخذه دن وارستله در بلكه مراد اولنان محبت
حبي عقلي واختياريدركه عقل انك رجحاني اقتضا ايدن شيئه مشير
اولور حوان كان على خلاف الطبع مثل ارباب علل بالطبع تناول ادا
ره اكراه ايدرمع هذا بنه اختيار ايله اكل ميل ومقتضاي عقلنه مضاد صلا
وشفا اولمقله تناوله رغبت ايدركذلك برمؤمن كه خصوصن پيغمبر ذيشان
عليه صلوة الرحمان كه وجودي صلاح دين ودنيا وعقبا اولدوغندن اذعان واول
حضرتك كندويه شفقت والطاف ناس اولمسن اتقان ايله لاجرم مقتضاي
عقل ايله سلطان عالم صلى الله عليه وسلم اوجانبن غيرك اوي اوزره
ترجيح ايدر بلوب درجه ايسه اول درجات ايمان ندر ايمدي حب طبعي حب
عقلي يه تابع قلمق درجه كمال ايمان ندر بنا بريه معناي حديث سبزدن بريكزه
كامل الايمان اولمز تاكه بنا كا خصوصا ايدروما دروفرزندندن وعموما يسار
حلقدن اشد حب اختيار ايله محبوب اولميه وعن ابي هريرة بحوه مقدم
خبر مبتدا در يعني روي عنه بمعناه وعن انس عنه عليه الصلوة والسلام
ثلث من كن فيه وجد حلاوة الايمان وجد جمله سي ثلاث لفظنه خبر
وباصفه دوصحيح خبر حاوي اولديغي خبرده حبيب خدا عليه التحايا بيورمكه
سنه خصال حميده كيم برخصلته شامل شنه مجتمع اولا بنفسه فيلسوف حلاوة
ايمانني دراك ايدوب تلذذ ايلديجي ايمدي بالتزام مذكوره عقلي وروحاني دركله

تناول

تناول انكسه ابدن لذة جسمي نفساني وجدان اسادر ان يكون الله ورسوله جملة
مقدمه خبر اولديغي حالده ثلاثه لفظلرن بدل اولور وجملة صفت
اولديغي تقديرجه اولديغي ثلاث كلمه سنه خبردر يا خود مبتدا محذوفه
خبر واقع اولوب على ادعى ان يكون ذلك اولا احب اليه ما سواهما
وا عموم افادي انكيچون ايله تعبير اولنديغي معلوم اولدكدن اولكن
بلده وهو يعصيها فقد عوتب عبارتيله خطبه حوان اولان خطبه بني
الله وعبره ابهام وتسويه ايله اشتراكا هبرزن ظهر بيغمبر يحرود
انشديجي بومفاده تسويه وجهه اوزره صدور انكي جواب وبرلديكي خطبه
مقام اطنابده چاي ايجاز اولمديغندن نهي اولنه ما خود حدا ورسول
خقندن جائز اولوب غيريه ايله تسويه غير جائز اولمه ويومعنى حصايحي
خطر ندن اولديغي تحقيق كرده ابن عبد السلام در وان يحب المرء الا لنصب
مفعول يحب اي التخصيص اعم من الرجل والمرءة وزوجه حتى ان رجله اخصا
صي نوعهم لا يحبه الا لله وان يكره ان يعود في الكفر كما يكره ان يقذف
صيغه مجهول ايله وفي معناسنه قالنا ربعني اول خصلتده بر بني مؤمن
كندي نه نسنه خدا ورسولدن ماعدا كل شيدن الله تعالى ورسوله الله
كندويه حب نسنده ايله اولمق ودركي شخصك محبتي و مستفاد سنده حب
لله اولوب اواخرنده بر شيي ايچون اولمامق ودري دخي مؤمن ثبات ايمان
وكمال ايقانندن ناشي عباد بالله كفر دن رجوعي انشده اذا خنده قلمق اسا
كريه اولمقدر ايمدي خصال ثلثه موجود ذات شريفه نشر بنكوار ايماندن
زوق باب اولوره وعن عمر بن الخطاب رضي الله عنه انه قال للنبي
صلى الله عليه وسلم لانت احب الي من كل شيء الا نفسي التي
بين جنبي بتشديد الياء كيادي رواية بنكرده بخاري اولان خبردن
ابن الخطاب رضي الله عنه حاضرندن وبدبركه سيد البشر صلى الله
عليه وسلم خطاب ايتديكه والله يا رسول الله حناب
حق تعالى بكا هيچ شيدن محبوبتر درهان بواعم ونظام فوز
ولذة خيالم اولان روح بدنمدن دكلدر بومقام محتده حب طبعي
مراد اولمق ظن ايدوب فاروقدن بو فياسي سمع الفاروق صدوريافه
اولدقده فقال له النبي صلى الله عليه وسلم لن يؤمن احدكم حتى اكون
احب اليه من نفسه مخواجه عالم صلى الله عليه وسلم ارشاد اله
وتعليم ايلدوكي بلركه سبزدن بريكز ايمان كامل ايله موصوف اولمز تاكي حب
اختياري ايله بني اكا نفسندن محبوبتر اوليه جون روح جسد عالم وسيد
بني ادم حضرتلرندن جناب عمر بو خبر معجز اثري نفطن الديجي فقال
عمر والذي انزل عليك الكتاب لانت الآن فجواب القسم وانت مبتدا
احب الي خبر انت من نفسي التي بين جنبي عمر رضي الله عنه عذر
خواه اولوب بنجا لغه سي وجاز كه سي بني دنشان اوزره فران جليل العنوان
انزال ايلديجي زات شرفنه بكا نفسيدلدن جوانلر ايدن مرغوب جانلرندن
عزيز محبوبتر درديو عرض محبت كامله كامل ايلدكده فقال له النبي
صلى الله عليه وسلم الآن متعلق بقدر وهو منتصب على الفتح وال فيه
لازمة وهو الزمان الحاضر اي عمر صرح باسمه اشارة الى انه وصل درجة

وصل لربنا علیه مختصة بالنسبة الخاص من عداه حاصلی توجیه خطاب
بیورووب باعمها لا تکبل ایفات الیدیلا صدقت ویا لطف لطفت
قال سهیل النشتری قدس سره الشریف من لم یرو لا یه الکسر و فتح واوله
فقوذ کهم وقال الراغب الولایة بالفتح النصرة وبالکسر تولی الامر وقیل الولایة
واحدة نحو الدلالة والدلالة الرسول علیه السلام علیه فی جمیع الاصول وفی
نصله صحیحة فی جمیع احواله ویری لنفسه فی ملکه بکسر المیم بعضهم یقول
مفاعله علیه السلام ابراد غیری صحیح دیر اجا لغط بری الله مخدوم اولیک
وجه ابراد انسب ابدی لا یذوق حلاوة سنته یعنی افراد بشدن برو در کرد
محرعالم صلی الله علیه وسلم او وحکم نی هر صالده کند و نفسی اوزره نافذ جاری
اولمغی روا کور میبوب لنفسی کندو تدبیر و نصرلنده اسنة حمیدة و سیرة تسند
یده سی اولوب ایله لذت یاب و شربه دماغ اولمز لان النبی صلی الله علیه وسلم
قال لا یؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من نفسه الحدیث تحریر الحاجر الحدیث او منصوب
یاعنی او رفوع ای الحدیث سبق فصل فی ثواب محبته حدثنا ابو محمد
بن عتاب بقراءتی علیه نا ابو القاسم حاتم بن محمد نا ابو الحسن علی بن خلف الناسی نا ابو
زید المروزی نا محمد بن یوسف الفربری نا محمد بن اسمعیل البخاری رضی الله عنه البابلی
نا عبدان عبد الله بن عثمان نا ابی بکر عبدان یعنی عثمان بن جبلة المروزی اخرج
له الشیخان نا شعبة عن عمرو بن مرة قوی نا بحذه عازم روضة جنان اولدی
عن سالم بن ابو الجعد الاشجعی الکوفی اسمه رافع توفی سنة خمس و
خمسین و مائة عن انس ان رجلا اتی النبی صلی الله علیه وسلم فقال متی الساعة
یا رسول الله رجل مذکور اعرابی و یا ابو موسی الاشعری یا عبد بن قنان یا خود
به الخطاب رضی الله عنه ویا عبدی اولمق و وید بر عشاق سر یاران اصحابدن
بری مجلس انسا انس حضرنه کرمال ایدوب نیامت نه زمان قائم اولور
یا رسول الله دیدکده قال ما اعددت لها بیوردیلر که هول قیامتدن و سیله
سلامت و نجات لدینی تهیئه و احضار ایلدیلر بیوردقده قال ما اعددت
لها ما نافیه در من کثیر من زائد کثیر و ناء مثلثه ایله و بعضی لسجده باء موحده
کبیر ورود ایله یعنی صلوة و لا صوم و لا صدقة و مراد عبادات نافله در ولکنی احب
الله او رسوله یعنی بسبب ذکر و روزه ایله روز رستاخیزه اعداد ایدیلم
همان رضای مولا و رسولی بجاب ایدم فرائض بر ایله طاعت و عن محبت ایله در
دیدکده بو مبنی زبده معنای قول صاحب البرده اولان ولم اصل سوی فرض
ولم اصم منطوق نبدیر قال انت مع من احببت پس مجرد طاعت واجبه دعوا
سی محبت کافیه دوغی انجمله معیت ابجون ولا لة صحیحه و افیده اولدوغنه ایما و
و اثبات بو عبارتدن ابجه در اقامع ارتکاب المعصیة دعوای محبت هذ
مومله و صاحبی ادعای مذکوره اوزره ملزومله در ایمدی عمل بارکه مناسب
خضرت بسبب اولمله محبت دخی مراد اولوب مرتبه غیبت و حالة حقیقته
واصل اولور خبر اخرده المرء مع من احب فرینه سی دخی بو معنای مسبای
حاصل معنا سی محبت ایندیک شی ایله بلنه سین و انو کلمه خبر اولور سین
نوبد دولت جاوید ایله نقد ارام سائلی تاراج بیوردیلر ۞۞۞
۞۞ و حق المصطفی لقد حبب ۞۞ اذا اقترا لرضا لکون طاعا ۞۞
۞۞ و لا ارض سوته الفردوس مأوی ۞۞ اذا کان الفتی مع من احبا ۞۞

و عن صفوان

و عن صفوان بن قدامة ضم قافله صفوان و فی زندانی جمندی عبد الرحمن سلمة
اصحابه منسکان اولمدی تحریر کرده امام نحعبی رضی الله عنه هاجرت الی النبی صلی الله
علیه وسلم شریعتنده معنای هجرت دار کفرون مفارقت و دار اسلامه قدوم
وهو اصلتدر فاتیته فقلت یا رسول الله ناولنی یدک ایا یعنک جواب
امرده مخرومدر و علی الاستیناف رفعی دخی جائزدر و مبایعه ماجاء به
اقرار و التباعدر فناولنی یده فقلت یا رسول الله انی احبک فقال المرء
مع من احب صفوان رضی الله عنه الهنای بیوردیلر که سلطان عالم
صلی الله علیه وسلم بجوابنی بسکبندده مسند نشین عز و تمکین ایکن
درگاه معلا سنه هجرت و مسافرت ایلیوب یا رسول الله دست جهاد
بیوسنتک بکا منا ولة ایله سکا بیعت الدیم دیو اسمدار ایلدوکمده
دستگیر عاجزان علیه صلوات الرحمان بدر مکرمه سین بکا امداد
بیورمغی دولت الی و بروب دعوای محبتنه اعتبار ایلدیم و ای محبوب
بارگاه مقدسی بدرستی جنابکه دلداده و واله موحد تبنه یا نهایم دیدیم
دعوای عشق و محبت رایکی شاهد پس است و نفحه حالی دروغ کشف و تصدیق
مدعا بیوروب کشفی دلداده اولدیغی کمسنه ایله مع درد بو حکم عام نام
ایله لب جنبان بشارت اولدیلر امدی مهیت طاعتی موجبه محبت
اولدیغنه اشارت بویرادر بو خبر مسیر بحزن روایت کرده ترمذی
و نسائی علیهما الرحمه در و روی هذا اللفظ عن النبی صلی الله علیه وسلم
عبد الله بن مسعود و ابو موسی و انس و لفظ جامع الکلم ایله جناب
رسالت پناهدن صاحب سواک رسول الله و خادم نبی الله و اشعری
روایت بیوردیلر لا تلبق به فاربده یاء غایته و ارادته الجمیل مضبوط
و مفعول مصدر اولور صوردی قولنده فعل جمیل اکرامدرکه نعوت ذاتیه
دندر و نعوت مشیئه توفیقه ایله ضبر محبت عائدر و یا محبته ایله ضبر جمیله
راجع اولمله والاول هو المقبول بعنی مدحه و ثنائه علیه و کافی
عبده محبته رب عند الملائکة و علی السنة الرسل بنده سنی مدح و
اقلام حق اولان لسان خلق اوزره ثنای عبدی اجرام معنا سینه در
قال القشیری صاحب الرسالة والتفسیر امام زاهد ابو القاسم قدس سره العزیز در
که تر جمه سی بری کذا رانشد بر واذا کان ای المحبته هو ذکره لنا و یله اولان قائله
مصدر غیر مشتق لنا و یله بان اولام الضمیر للحبیل یعنی الرحمة والارادة عطف تفسیر
دیو زبرا رحمة انعام ایله مفسر در والمدح کان من صفات الذات امام قشیری
بیوردیلر که چون محبته ذکر اولنان نعوت و صفات معنا لریله اولدیسه صفات ذاتدر
تدبر دیدیلر اما اظهر معنا رحمت صفات افعالیه و ارادت و مدح نعوت ذاتیه در
اولمق موافق بدر احدر و سبانی بعد منبر علی الضم لقطعه عن الاضافة ای بعد
هذا فی ذکر محبته العبد عبد علیه هذا یحق الله تعالی اخبر قلیل سبانی یعنی بعد ذا
عبدك محبته دائره مباحث ذکر اولنان موارد در ماعدا فریبا بتصرف الله
وقد رنه کشاده سالك سطور فلنور مصنف علیه الرحمه اتباع خضرته
شاهد روایتکرده اجرجا و لان حدیث مسند ابراد یبله شروع بیورر حدثنا
ابو اسحق ابراهیم بن جعفر بن احمد الفنیبه شیخ المصنف رحمهما الله قال نا ابو
الاصبغ بفتح همزه و سکون صاد مهمله و فتح موحده و غین معجمه ایله عیسی بن سهیل

وحدثنا ابو بكر بن ابي شيبة واسحاق بن ابراهيم قال اسحاق اخبرنا وقال ابو بكر حدثنا
يعلى بن عبيد عن يونس بن عبيد ح وحدثنا ابو الحسن يونس بن حبيب واسم فاعل من الاغانة الغيبة كما في
المفهم بقافي عليه قالا ابو عبيد ويونس نا خاتم بن محمد تقدم بيان قال
نا ابو الخفض الجهبني ضم جيم وفتح هاء ابله مصغرا جهينة نام قبيلة بنسبة
نا ابو بكر الاجري فتح همزة ممدودة وضم جيم وتشديد راء ابله طبرية منسوبة
اولون وهو الامام الحافظ محمد بن الحسين وتقدم نا ابراهيم بن موسى الطوزي
فتح جيم وسكون واو وكسر زاء ابله بغداد فاسندت صوف نام فرية ينسبة
ودخ خاء معجمة وواو وساكنة وزاء ابله صوفا رواه بتكرارة عن فرقد رجل
من الناس وباقي به شهرة منصوب نا داود بن رشيد بالتصغير علم مولدا
ابو الفضل الخوارزمي الحافظ ايكيوز اولون ظفوز سالوهي بدون يسوي حنانة ردان
اولذي اخرج عنه السنة الترمذي نا الوليد بن مسلم ابو العباس نام عالم
اهل شام صاحب تالف بلبلة مروي له اصحاب الكتب الستة الا انه الى التدليس
يوز ظفسا لا بشد راء عقبايه خرام ابلدي عن انور برد يزيد حافظ معلوك
مذهب قدرية نسبت اولوب وخانا نفي القدر تالي في سنة ثلاثة وحسبي ومما
نقه عن خالد بن معدان الكلاعي الزاهد الجليل كهلان روز جعل هار تسجيله
بجه كردان اولديغي قوليدر يوزسكي روزت نار بحنده سير سرابستان يعم انشر
عن عبد الرحمن بن عمرو الاسلمي كذا وصوابه السلمي بضم السين المهملة وفتح اللام
بوز اولون تار بحنده هجيده عالم دار البقا اولديغي وهجا الكلاعي ضم خاء معجمة وسكون
جيم وراء ابله وكلاع بفتح الكاف كسحاب ديار الذي سده بر بلده در توفي سنة خمس
وسبعين وروى له اصحاب السنن عن العرباض عبد مهمله مكسور وباء موحدة
وضاد معجمة ابله بن سارية بزنة جارية اصحاب صفة باصفادي ابو نجيح احد البكا
يين المتشاقين الى الله رضي الله عنه الا الله رابع في الاسلام ومات بالشام سنة
خمس وسبعين في حديثه في موعظة النبي صلى الله عليه وسلم موعظة بليغة
النصيحة طاعت خف وترغيب ادركها قائله تذكير در انه قال اوصيكم بتقوى الله
والسمع والطاعة وان عبدا حبشيا فانه من يعش منكم بعدي فيرى اختلافا
كثيرا فعليكم اسم فعل امر مولد يا اسمكوا معناسينه بسنتي طريقت واول
خفر تدا حكام قبيلتدن وجوبا اوتدبا وصف بيوردي في شيء دن و سنة الخلفاء
الراشدين جمع راشد ضد الغاوي المهديين بيان فتح ميم وتشديد تحتية اولى
ابله ذوات مهتدين كابو بكر صديق وفاروق قوي السوريني وعثمان رضي الله عنهم
عليهم اجمعين الخفاني ومن كان على طريقتهم كعمر بن عبد العزيز وائمة الاسلام
المجتهدين عضوا فتح مهمله وتشديد معجمة ابله فعل امر من عضى يعضي اذا عضه
بشدة بالعض ومنه قوله تعالى يوم يعض الظالم على يديه على يديه عليها
بالنواجذ قال معجمة ابله اقصى اخر اسنة جهار دندان كه بعضي كسنه
دن نابدر زيراضرس حلم دخي دركه بعد البلوغ قابنه دير ياخود ندان ناب
مراد اولنه شدة تمسكدن مبالغه قصد اولنوب باستعارة تشبيهله باخود
نصريحنه تشبيهنه اولمق جائزدر وقيل المراد بالنواجذ جميع الاسنان هنا واهال دال
نواجذ دخي مروي عن المنذري در اما كتب لغت فخالفتي باهر دبره واياكم ومحدثات
ثانث الامور براي تاكيد وتابيد عليكم اوزره معطوف قدر جمع محدثه اسم مفعول
بفعل فاكهاني هر دو بر فعل مضي ابله منصوب بلر دير اياكم باعدوا وانتفوا

محدثات

مطلب
بدعت

محدثات الامور تقدير بذ اولور ومحدثات كتاب وسنة وجماع
خالف حدوث اولوب ايدي شيء در فان كل محدثة بدعة عمر بنوذنه معهود اولمايان
امور در وبعضي قربة كانت او معصية مردبذه زباني فاينان حادثه در
ريمشاه وكل نصب بدعة ورفعله بدعة ضلالة ونقل بيهقي عن الامام الشافعي
اور زه محدثات ايكي وجه منقسم اولوب بريسي كتاب وسنة ويا اثر
واجماع امته فمخالفي اولان بدعت ضلالة در ويريكي انواع خير در دن
حدوث ايدن امور كه محمدة غير مذمومة در بدبلر حاملي هر بدعت كه
سنة تراحم ابله بسنة ونساعد ابله حسنة در قال النووي في شرح
المسلم الخ البدع خمسة ابواب واجبة كتعلم علم النحو واصول الفقه والكلام
المحرمة كمذاهب المجسمة والمعتزلة ومندوبة كاحداث المدارس والكلام
في دقايق التصوف ومكروهة كزخرفة المساجد وتزيين المصاحف ومباحة
كالمصافحة عقب الصبح والعصر انتهى ولا بناقي هذا الاقسام المذكورة بدعة
ضلالة لان البدعة لها معنيان كل ماحدث بعد العصر الاول وهو القسم
للاقسام المذكورة ولذا قال عليه السلام من سن سنة حسنة فله اجرها
واجر من عمل بها اشارة بقوله لسنة الخلفاء وفي خصها الشارع بها هو
موهم لعدم دخولها تحت القواعد الشرعية وهذا هو المراد بالبدعة عند
الاطلاق وهو الذي جعل ضلالة حاصل كلام سلطان عالم فقام عليه
الصلاة والسلام موعظة دربة النظام سلكنه كتيده بيوردقلري جواهر
مبند نذر كه بيوررلر بنم سنتمه وخلفاء راشدين بنم طريقتمه تمسك ايدملر
ودندان دهانكز له لحكم عض وامساك ابو بكر زبراهر شيء بيوريدبدعت
وهر بدعة ضلالة راوه في حديث جابر بن عبد الله بمضاه عدم روايته باللفظ
والبين ابله امام مسلم حديث جابر دد ملتبسا بمعنى حديث العرباض زيادة بالمعنى
بيوررد وكل ضلالة اي ضلالة بارتكاب البدع المذمة في النار اي معذب بها
او مستحق بالعذاب وفي حديث ابو رافع مولى رسول الله صلى الله عليه وسلم
اسمه ابراهيم وباسلم وبابابت وهرمز او لمق اختلافي وفي حديث خير لطيفي روا
بتكريه ابو داود وترمذي وابن ماجه عليهم الرحمة وبر عنه عليه السلام
لا الفينكم بفعل النهي اي لا اجدنكم وروي لا تفينكم كما تقدم وعن الامام
الشافعي وهو بفتح الهمزة وسكون الميم وكسر الفاء وفتح المثناة التحتية وتشديد
بالنون لا يفعلن احدكم معاشر الائمة والصحابة فعلا يكون هذا مورد لسبة
احدكم منكرا مائلا مستندا وهو بالهمزة والباء الباطل والعامة لا يعرف
المنكر الا من مال من قعوده معنى على احد شقيه على وزن كتيفه على وزن
فرية سرير وقيل كرسي عليه من سرير او فراش او منصة او نحو ذلك وجمعه
ارائك بالتثنية الامر من امرى اي شيء في اورث به ومن بابه فهما فاورث به
من امرى فوبلي تفسير واندن بدلدر وباطود من نابه بمعنى البا اولدكفوله
تعالى ينظرون من طرف خفي وبه لفظ با امرى متعلق اولور واو بعض الشارحين
اولوب شامل للنهي وغيره اولديغي ظاهر وفي نهيه مقابلة بر لفوله
او نهيت عنه فيقول لا ادري هذا امرنا ولا اتبع غير القرآن ما وجدنا
في كتاب الله اتبعناه حاصل خبر صحت اثر معاشر الائمة يا ايها كبره ابتدي كي حالده بنم
دن بركيي بو لمايم كه سرسر لحوقنده يا ايها كبره ابتدي كي حالده بنم

امر وفهي ايد بكم امور دنيا براما كا واصل اولوب كمال كبر وعجبندك ناشي
الفرخات امر بالدعان ايليم همان كتاب الله رفظ باب اولنوب حكمه
منقاد ومغايرليسن بلكه يزديله ايدي بويله فعل ارتكابنه بريكز تصدي
وجرات ايتسون ربك اولوب جون رحمة للعالمين عليه صلوة والتحيه
خبر ناري بحقايق قائله ودقايق فائله احكام دينيه معبره وما اتيكم الرسول
فخذوه ونهى فيصله ذات شريفي معنون بيورلدقي حالده امر
هر اينه مخالفته مسارعة نا باب وبو خبر لطيف اوامر ونواهي حضرندن
كردد بيورلدقي اولدن محذر اولركه افضله وخوارجدن اربابه بدعه و
ترفه همان ظاهر فرائله تعلق ايدوب سنه لسنه اغبت اندير مه فحى
الحديث عائشه خبر صديقه رضي الله عنها مشعر جنابري بويله
برفعكشاي عروس اولديغي حالده اولدركه صنع رسول الله صلى الله عليه
وسلم شيئا ترخص فيه رخصه صعوبتدن سهولته تحويل ايليه امر در
بعض جناب خير الورى عليه التحيا عزيمت اوزره عمل وسهولت اختيار
ايلدي ايدي بكا ابكار معاني احاديث دكره جهد بنى اولان ظاهر خوشه
كله معنى لسزده افطار صوم وقصر نمازا اولا فشره عنه قوم مبلغ
كاكه نازلسيده رخصت اول خذ لك رخصت بادا اولديغي شيدن تبقد
الدركده فبلغ ذالك النبى صلى الله عليه وسلم فحمد الله ثم قال ما بال
بال قوم استنهاهم الكاري اي ما شانهم بتنزهون عن الشيء اصنعه
جمله وصفيه وباحاليه دير فوالله انا لاعلمهم بالله
واشدهم له خشية ومشيز ونشيز وشبره وحضني دراغوشدن
امتناعلري اولوب حضرتنه ليسد اولوب همان سكره لري حمده دنيا ايله لريه
ايدوب بيورلدقي بو شاشه لوم اولان قومك حال وشانلريني دركه
رخصت يا فتده وركار اولدوغم شيدن لنتزه دنيا عدا ايدر قسه نخالق
عالم كاه معرفت بالله ده بن الدريك دانا نزه خوف وهل نسند حالو نزيني
بم دير ايدر انا بخشى الله من عباده العلماء فضيلتنه مشير در وروى عنه
عليه الصلوة والسلام انه قال محبين دن ابو الشيخ وابو نعيم ودبلمى روايت
كردلري اوان خبر دشاه كونين صلى الله عليه وسلم بيورلدقي الفاظ صعب
تكون عبر ايله ضد سهل هست صعب بكسر العين اسم فاعل من استصعب
الامر بمعنى صعب ونقصها من استصعب الامر بمعنى وجده صعبا
اوصيرته صعبا على من كرهه اى من لم يرد حفظه وتذبرا ياته يعنى
حواجه كتابجانه ما اوحى عليه اجعل التحيا بيورلدقي فران كريم سفنصبانه
ومفهوميله ذوقياب اولمبانلرجا عتبار المعنى والمبنى دوشيوار در
ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر نص جليلى مصدوقنجه سهل
واسان اولوب نيل مرام اسانجه بيورلدقي ومؤمنين شراب وشفا
وعصاة وفاسقينه خسرت وشقا در وهو الحكم فتحتيه ايله
حاكم عدالت اولوب والحكمة من كمال الفضل فى استمسك بالخذ بيسنى
فهو به وحفظه جاء مع القرآن اول كروه فاتريركه قوله كما
رضا ايله متعلق وقران كريم من جهة المبنى والمعنى تفهم وباحكم جهتى
مطالعه واعات واذعان ايليه عمل وعمل بيسى ايله دون دستاجيزده

رفيق

رفيق برنوفيق قران ايله محشور اولور وفيه ايشارة الى ان الحديث
لا يفارق القران وانها كثيره واحده ودنى مجيء مع القران اهل قران
ويا نفس قران ياخود على ايله ودود واجابت وياظاهري اوزره
همان نالبكه تشريف ايليه وقران ايله قران الفاظ شريفه سيدر
كلام نفسى دكلدر كه صفة ذا تيه دير ومن تعاطى بالقران وحديثى
حب الدنيا والاخره وقران وحديثه عدم توجه فكر وحفظ وعمله
اهانة اعراض وسريچى ايليه ومن اعرض عن ذكرى فان له معيشة ضنكا
ونحشره يوم القيمة اعمى نذارت فحواسيله مصدوق اولوب همان وخقير
وقوع تقيدك محروم اولدى اوت كلمه ثابت بصيغة المجهول اعنى
ان ياخذوا بقولى ويجمعوا امرى ويتبعوا سنتى بعضى شحه دلوت
امق فاعل متكلم صيغه سيله ورود امتدبر بعض امة رحوم طرف
كبريا دن امر اولندقده وما ينطق عن الهوى ان هو الا وحى يوحى
كريمه سنه اعتقاد ايليه كفتار پر بادى ايله تمسك ومن يطع الرسول فقد
اطاع الله جلسله سنه اعتماد اوزره تشبث وانبعوه لعلكم تهتدون
بيمه سنه اعتماد ايله سنتلره امتثال واتباع ايدلرسه رضى بقولى فقد
رضى بالقران فرمانده سر فرو برده اطاعت اولوب فوله رضا داده اولنلر
بدر سنى حكم جليل قران جميله داخل اولديلر زيرا قران مبين وحديث
مبين لوامان اولوب يكديكر مخالفتى نا بدير قال الله تعالى وما
ينطق عن الهوى ان هو الا وحى يوحى فيكم الى رسول مخدوم الايه ومانهاكم عنه فانتهوا فان سنته مبينة
وموضحه للقران فمن خالفه فقد ضل ولذا قالوا من اراد تفسير القران
تلتمسه اولا ان بعضه يفسر بعضا فان لم يجده فعليه بالسنة فان لم يجد
ما اراد فيها فعليه باقوال الصحابة فانها فى حكم المرفوع وقال عليه
الصلوة والسلام من افتدى بى فهو منى خبر مذكور ارسيل حسن دن
مصنف عبد الرزاق جامع بدير اكر مصنف عليه الرحمه روايتنه لفظا مغا
بر دير كه من استمر بسنتى عبارتيله رد بدير بعنى طريقت وشريعتده
بكا بيرو اولان اتباع واشياعمدن اولوب بكا بيوسنه وبنمله حشر
اولور ومن رغب عن سنتى وليس منى يقال رغب عنه اذا كرهه
وضد رغب فيه فاقوال وافعال ونقريرى شاملة احاديث وهو
طريقة عدول وكراهة دوراه خلاق اولنلرى يسلك اشبا
عبه مخطوط دكلدر وعن ابى هريرة عن النبى صلى الله عليه
وسلم انه قال يقول شارح دبى راوى خبر من حيث الاسناد غير
معروف در وسيوطى عليه الرحمه فى مناهله نخريج بيورمديغى امارة
ظاهره ورود ايدر اما بعد فان اصدق الحديث كتاب الله الله تزل
احسن الحديث كتاب الله خبر صحيح ارطوبلى شهادتيله بيوسنه مختار
ان احسن الحديث كتاب الله الله تزل الحديث كتابا تشابها مثانى تقشعر
وجلد الذين يخشون ربهم الايه مفسر در والهدى بالنصب ويجوز رفعه الذى لم يسبق بضلالة
الله سبزه وطراوت معناسيله مصدر در بعض نسخه ضبطها ونفح لا اله الا الله
منصورة مضبوط وضد ضلالة معناسيله در وشرا لامور محدثاتها
بفتح الاذال تقدم تفسير بعنى احسن خبر كتاب الله در وخير سبز راه طريقت

الحمد لله رب العالمين وشر هم امور كتاب وسنة واجماع امته فما خالف اولا فهو
بدعة ضلالة وعن عبد الله بن عمرو بن العاص واحد عن احد عن ابي هريرة
ابو يوب رواية بكرة ابو بكر وابو داود وابن ماجة اولان خبر رد ذر قال النبي
صلى الله عليه وسلم العلم ثلاثة فما سواهن فضل قال فلما العدد بقيد
الحصر لعدا لما عند ال لغيرها فما سوى ذالك فهو فضل ويعني معتد بها
اولان اصول علم اوج بحسبه منقسم دبر وما عداه وان لم يسمى العلم فضله
لانه دبر انه لحكمه غير متشابهات او غير منسوخة وبطلوع الحكم على جميع
الزمان كما قال تعالى احكمت اياته او سنة قائمة مستمرة يعني لم تنسخ لدوام
العمل بها او فريضة عادلة لا جور فيها لا جور فيها وشرف هنا بالاحكام
المستفادة من القرآن والحديث تسمية لها باعظم لها فسماها وسميت
عادلة لمساواتها بالنص والمراد بها فريضة المواريث وفسرها حاصل
علم لازم وعلو شرعيته وتفسير وحديث وفقيه اولد وعلم مستبر اولو كما قبل
كل العلوم سوى القرآن شغلة الا الحديث والفقه في الدين
والعلم ما فيه قال النبي حدثنا وما سوى لمالك وسواس الشياطين
وهو الحسن بن ابي الحسن هو الحسن بن يسار البصري وهو حديث رواه عبد الرزاق
في مصنفه ومرسلا والدارقطني عن ابن مسعود رضي الله عنه متصلا قال عليه
الصلاة والسلام عمل قليل في سنة خير من عمل كثير في بدعة بحسب ظاهره خبر ابليس
موافق للسنة ومصاحب لها خير من عمل كثير في بدعة بحسب ظاهره خبر ابليس
تعظيما اولو ب بدعة خير بيت فقضا البدر بعلك واد اولى بل كله خبر ابليه بوفق
مده لغير فاعلها وفضله قربت اعتقاد انميه بناء اولو رياضة وصوم
وصال اساعبادة اصل اولان اعمال ابله ابتداع دبر حاصل معنى سنة مغايرا لمالك
عمل الملك وضي اولو لبر مع البدعة اولاه عمل بن خير لبدبر بسيا وابسبه دة زير اسنة
افتصاد بدعة اجتهاد دة فاضلة دبر وقال عليه الصلوة والسلام ان الله يدخل
العبد الجنة بالسنة يبقى لسنة قيام سبيا ابله خضرت ابزد مسنان عبدي مؤمن
اعلاي مراتب جنان ادخال ابدر غبة بها اشتا قدير وبعضي نحبه دة يتمسك بها
بوجهها مال اولو ربعي سنتي اخذ ومقتضا سنجه عامل اولان مقام قدس وقرام
اسمى فائزا اولو ر خبر مذكور غير معروف المبنى ولكن صحيح المعنى دبر وعن ابي هريرة
عن النبي صلى الله عليه وسلم قال رواية بنكرة طبراني في الاوسط اولان خبر دة
سلطان سبر اصطفا صلى الله عليه وسلم بيور بكه النمله بسنتي عند فساد امتي
له اجر مائة شهيد احرزما مائة اخواني امتي اقتدا بتغريب وبدع واهوائي انبا
على حالتي وسنتي عامل اولان ذات الجوت طريق سديد الجوت صد شهيد
ثواب اعطا اولو مدى بوامت خار شقي فساد اولد قدر دة عمل بالسنة
مخ بوي اوتحقيق دبر بسبه مراد اكثر امة او لمقالة عطره افزايي جواب او
لمشربا خود فساد ابله تعبير دن مراد نزك عمل بالاحاديث وتجريد عقل كاسه
ورايي فاسد بمراله سوء اعتقاد اولا وقال عليه الصلوة والسلام ان بني اسرائيل
لقب بيعقوب عليه السلام افترقوا على اثنين وسبعين ملة وترد ي اوزه مكان ملة
ورود في الحديث روايات مختلفة مرويت كرده امام ترمذي عليه الرحمة اولان
خبر لطيفه سرور عالم صلى الله عليه وسلم بيورركه اولاد يعقوب يتمش اكي دبر
وملت يعني مذهب ومشرب اوزره پريشان اولديلر واق امتي لفرقة وفي رواية

على اثنين وسبعين
ترمذي

ستفترق

ستفترق على ثلاث وسبعين ملة امتمله دعوة وباعاجا بتمش اوج فرقه
اوزره نقسيب ايدر لرى كلها في النار الى فوطريقها فكا نهم فيها الا واحدة
همان ملة واحد در ماعدا جميع ملل سابقه ونحل لا نفه رحضور دطريق در
زحد بر قالوا ومن هم قادر مقدره اوزره عاطفه در اى هذا عدد هم
وهم هم يا خود ذالك اولد يا رسول الله قال الذي انا يوم عليه اليوم
واصحابي بعضي اصحاب يا رسول الله اول ملة ناجيه كمدر دبر دبو
برسان اولد فلرينه مالتفات بيور ديكم فرو زبن واصحابي دن مثنا
بعث كتاب وسنتي فما ثبت حجة وبدعت اوزره فما ثبت اولان اهوا
طريق هدايت بر بر مقدره امدي بو وجه اوزره اعداد بيورلديغي اعتبار
اصول الوقوف صدور بافتاء دبر زبر اوزوغ و تقعيب بسيار اولديغي كتب عقا
يد ده مسطور دبر محمد شهرستاني عليه الرحمه ذكر كتاب ملل والنحل
تاليفي بو بابده اجل مؤلفا تدبر حاصلي عصر نبوت وزماني خلافت فترقه
ضاله ظهور بجا نايات اولمغين خبر مذكور اخبار بالغيب وجهي اوزره
جمله معجزات خصوصدبر كما تقدم بيانه وعن انس رضي الله عنه قال
صلى الله عليه وسلم من احيى سنتي فقد احبني واصفها في ترغيبنده
مرحمة كثيرة وبدعة وايتا اولد قلري خبره نظرا هم اصفيا عليه الثنا بايور
تركه امتمدن دفاعتهم سنتم عليه اشاعة ونقله اذاعه بابسه بدروسي
اوريي اظهار اوذكر يي رفع اتمق اولور ايدي احيا منزله سنت قيلمقدر
استفاده تبعيت وبا ملكة وتخليبته هو بدا دبر كما قيل

وتحسبه فدعاشر افرد هن الى الخمسين بفتح الجيم هو الذكر
ومن اصحابي كان موجود في شعبة كان موجود في الجنة ابي هشام كما في علق
قدري او مصاحبا لي في النعرة ورواه الا لكائي في السنة وعن عمرو بن عوف
المزني او المزني منسوب لمزينة قبيلة مشهورة قديم الاسلام صحابي ذوي
الاحترام وذو بر عصر معاويه ده عالم خلد بر بي اولديغي ان النبي صلى
الله عليه وسلم قال لبلال بن الحارث بن عاصم بن سعيد بن قرة ابو عبد
الرحمن المزني الصحابي وقد مرينه ايله وركاه رسالت دستگاهه تشريف
وراء مدينه ده اقامت بيورمشلرايدي سنة شريفي درجه هشتاده
رسيده اولدقده سير سرا بستان جنان ايلديغي وسنه سبع شريفي رضي
الله عنه عن اربعين سنة من سنتي قد اميت لورى من سنتي صفة
جمع واقبال له عمرو بدبر والامارة ضد الاحياء وتخصص بالحيوان
صفة وزكاة مونه سنبله او لنديغي عدمده اشتراكلري بحوندبر فان له
من الاجر مثله من عمل بها مضاف مقدره دبر اي مثل اجر من عمل
بها من غير ان ينقص من اجورهم شيأ سفعل لي ينقص دفعا لتوهم
انه يعطى من ثوابهم فينقص اجرهم خبر شريف رواية كرده ترمذي
عليه الرحمه دبر رسول الثقلين صلى الله عليه وسلم بلال مزني رضي
الله عنه خطابا بيورركه هاكم عصر شريفيمدن صكره تركه ذكر ايله
منسي اولالا ستمدغ بر سنتي اقامه واحيا ايلسه هو جب سنتمله
كاركزار اولنلريك اجرجميلي هانديمي من غير نقصان شيئ اكا ثوابدر
جزيل حصول بذبر دبر ومن ابتدع بدعة دلالة اضافة وبا وصفله

لا ترضى الله و رسوله كان عليه مثل اثام صاحب المكس و هو الذي لا يتورع من عمل بها لا ينقص ذلك من اوزار الناس شيئا وصل سنة واما ما ورده عن السلف و الائمة فصل منها ما اليه ما قبله فسمي اولين اما ايله ابتدأت اولندي من اتباعه سنته من بيان لما والا فتداركه بهديه و سيرته هدى و سيرت برمعنا به او لغة عطف تفسير در وهدى بيا كمبت و سبرت بيان كينيت و باهر دو قالي وحال اخرجني ابي اولا بعض خواجه و بيرسنان ما او هي عليه اجعل النحا يا طريقت عليه و هبت سنته سنته اتباع و اقتدا مراد از صحابه و تابعين و دهران منازل يقين و هداة دين حضرتلندن و رود يافته اخبار بهجته و انوار سنته بيانند محدثان الفتح در اصل بيرسال حوزه معنا سنته در بعده داعي قادوه و دا نشورانه و بنش علو حمله مفيدا و لان كسنه ذكر شيوع يافته در اوائل هي اطلق عليه شيخ الاسلام الصديق رضي الله عنه كما قال الشيخي ابو عمران موسى عبد الرحمن بن ابي تليد بفتح نونه و كسر لامه منقول من تليد بمعنى قديم الفقيه سماع عليه لا قراءة لديه قال نا ابو عمر الحافظ نا عبد البر نا سعيد بن نصر نا قاسم بن اصبغ بفتح همزه و باء موحده و عجام غير منقوط له ابله و وهب بن ميسرة بتحتيه بعد الميم بمثنته بعد الميم او مسرة بفتح ميم و سين مهملة و تشديد راء ابله او حيول فرق انكي نار بحنا دهنور د عالم بقا او لوب قوطبه ره مدنوند قالا با تشديد او قال كل واحد منهما او اكثناء با حدهما نا محمد بن وضاح بتشديد دار مجره ابله نا يحيى بن يحيى القيسي رواني موطا نده مالك امام مذهب عن ابن شهاب محمد بن مسلم الزهري عن رجل من آل خالد اي اهله و قومه ابن اسيد بفتح همزه و كسر سين ابله برادر عتاب بن اسيد در عام فتح سرانكشت زبانزميون جبن شاه خسار ابان ايلير مؤلفه قلوب دنديرلر قارجل منكر در يقول ظلمساني بن عبد الله بن خالد اولمق و وديعة انه سال عبد الله بن عمر فقال يا ابا عبد الرحمن كنا بنده بز الق و فرائضه الله در انا نجد صلوة الخوف و صلوة الحضر فنحنيها ابله اق الصلوة من غير قصر في القرآن يعني سائل مذكور افضار عبادله اولان دا ني بركماله و ان كنت فيهم فاقمت لهم الى كتابا هو قرنا بفضر صريحا و ديا اولدبني حكم نماز خوف و حضر تعبدا تاو صراحتا معلوم در يرا تماما و لا تجد صلوة السفر وصف قصر ابله صلوة سفر بحكم صريحا ظفر باب اولمدقدي يوسؤال ايلدي كرجه ايله صلوة خوف قصر يه متضمنه در على ما ورده في السنة فقال ابن عمر باس اخي حمرتا و لا تعلم شيئا فاني لتفعل كما رايتناه يفعل و زوجي ما رايناه بدون بدون كاف و ما موصولة او مصدرية عبد الله رضي عنه الا اله بيورد بركه اي برادر دانم قوم بيهمتا جل و علا اول جريده دبياجه ايجا مقر الله عليه وسلم بعث ايلديلر مرا لراحكا مدلة ضبدا رانه و كما بدبلر بحوت سوره ده فضر نماز يبورد لغي مشهور دباصح يقين اولوب هذا صدقة تصدق الله بها عليكم فاقبلوا صدقته امر واجب الامتثالي لب معجم حكما تلمذت ترشيح تمكين قصر ما موز اولدق بيورديجه الحاصل صابر سرور عالم صلى الله عليه وسلم حضرندن بسبب شرايط فرضي كتاب و سنت ايله مبينه اولوب سيرت و طريقتلرندن سر بيچ اولانلر بارتهاده كاه ضلالت اولمش مشيرا و لوب و قال عمر بن عبد العزيز بن مروان الحكم

وماد ري ليلى بتحتانيه و عاصم ي عمر بن الخطاب ايا امام جليل و شاه عادل وجيل وخا مي الخلفا على ما قبل مدة و بلا بني دوسال و بنج ماه ديرعمر عزيزي بالغ نصاب اربعين اولدقده ارض حمصدن كچرسمعان نام محله عازم دمشقه بقا اولديلر نوسنه اخذ ي و مالة و هذا الحديث روي عنه اللالكائي في السنة سنة رسول الله صلى الله عليه وسلم و ولاة بضمتين اوفال وهو من يتولى امور الناس يو مفاده مراد بيور بلر خلفاء راشدين در الامر بعده لسنتي جمع سنة الاخذ بها تصديق لكتاب الله بالباء و اللام و استعمال لطاعة الله و قوة على دين الله ليس لاحد تغييرها و لا تبديلها و لا النظر من خالفها و التبديل اخص من التغيير لشمول الزيادة و النقص و يجوز ان يكون بمعنى خلاصة نحي او رحمله رسالت عليه التحية طريق مرضيه اظهار و اضراع بعدي خلفاء راشدين قواعد كتاب و سنته و هوا فقت ايله شريعتدن تحه فوائد ايجاد فلديلر مثلا فاروق اعظم مزاريحه جماعتي و ذي النورين كتابت مصاحف و جمع قراءة اساسا مور مرضيه سبد ايله بيورديلر سنة سلطان انبيا و سيد خلفا ايله عمل و ما اتيتكم الرسول فخذوه امر جهاد مصالحي اوزره كتاب اللهم تصديق و هي يطع الرسول فقد اطاع الله و ما ينطق عن الهوى و نلة طاعت صفة انقياد و كمال ملت و جمال شريعت اوزره اعت تقويت در اني تبديل و تغيير و تحريف و تزيف برفرد مسلم و جب عقل ايله راه خطه خلافه راهي اولان كيمسه روشنان مايتيله لكاه النفات و اعتبار و حصت نا يابدر مو افتدي بها مهتدي و من انتصر بها منصور امام قبله ملكوت صلى الله عليه وسلم سنتك تحريك فاريمه افندا بدقه داخل دار الامر هدايت اولوب مدلولي ايله مطلوبني اوزره استدلال و استعانتله قدم ثبوت تسارع ايدنلر دائمي منصور و مظفر بر و من خالفها و اتبع غير سبيل المؤمنين و لاه الله ما تولى و اصلاه جهنم و ساءت مصيرا تحقير ايچون ايله جلبنده مقتضيدر و قال الحسن بن ابي الحسن البصري عمل قليل في سنته خير من عمل كثير في بدعة حديث در فرض مقدر و مغفرت فضل مقدره كفاره اللدر و قال ابن شهاب اي الزهري لقفا عن رجال من اهل العلم قالوا الاعتصام بالسنة نجاة بفعل سنتله استمساك و حذر بتله الخطا و رطه هلاك و وصفها كذلك خلاصه بادي و باعث دير سور مقدر و كتب عمر بن الخطاب بعلم السنة سنن معهود مشهور خاو به اولديغي اثر غير نمونه تدبر كه فاروق منبع الخطاب بعض اعمال مصاره اصدار امر عالي بيورو بسنامس اول خصوصنده اقوالي وافعالنده روايت اولنان امور ه دائر خديث و بامصنفندن لحني تفسير در لحن علم لغة عرب علم صرف و نحو و معاني و بيان افراد له شامل ديرو قال رواية بالمعنى اوزره عمر بن الخطاب رضي الله عنه الصواب بيورمز واقع اولسا بجادلوكم بالقرآن و يعني تفسير في الاصل فحذوهم بالسنة فان اصحاب السنة اعلم بكتاب الله ظواهر ايات فرقانيه و مجملات دلالات قرآنيه كه خلق سيره معارضه ايدرلر ايسه سنة الله احاديث نبويه ايله مقيد و مجمل اولدقلري

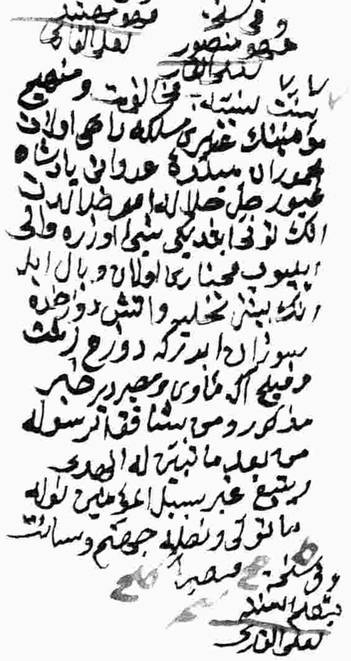

وجوابه اولك زيرا احاديث مصطفويه احكام دينويه واخرويه
بسنه نويسنه اولوب علماى امة واصحاب كتاب الله احكامنه نادر
ن وفى خبر حبر صلى بذى الحليفة بالتصغير صحرا ميقات احرام اهل مدينه
وشام اولان جاى مشهور در ركعتين فقال اصنع كما رايت رسول الله
صلى الله عليه وسلم يصنع صندوقه صحابيوا مام مسلم عليه الرحمه ده
منهو به وواريدر اخبار فارقه وفيه رندركله فتاامير المؤمنين رضى الله
ذى الحليفه نام مقامدن احرام پوشوب ابتك ذن اولوب بسنه الاحرام دوركعت
نماز تحريمه بندقيام اولوب بيورديلركه بدر منيرا سمان رسالتى عليه السلام
والتحيه يوحيلد بسعد نله قران وشروع نماز وتلاوة قرآن بيورديلر مواجبه
ابندكم كبى بر دخى اكتفاوكلانه در دركار نماز وبنا اولدم بيورديلر وعن على
حين وقت لهم الحج ولعمرة فقال له عثمان نرى انك تنهى الناس عنه و
تفعله فقال لم اكن لادع سنة رسول الله صلى الله عليه وسلم لقول احد من الناس
نكاشته صحابى صحيحين اولان خبرده امامه صحه كرامت على رضى الله
عنه ذن محكيدر كه چون خليفه وقت جناب زالشوكته اكاعطاب
خطاب قيلوب بيورديلركه نكاه ايدرسين بن خلقى قرالدرمنع ايدرم
مع هذا سين دركار اولورسين بدكده بدكه جبدركرار بيورديلركه سنتى قرحقا
لمى صلى الله عليه وسلم اوله ايدرسك اوله ايدرسك قول ايله تركى ايدرمكلم دكو
جوابنده اولديغى بوفضله مرغ عجيبه مسمى بالديكو نبوه صلى الله عليه و
سلم چوخ تكرار ايله فارقا مع الحق اكا يله ديليل صريح وقول صحيح در وسكوت عثمان
على وجه الالزام ودخى بومدعايه شاهد در وكاهى قران تمتع اوزره اصلا فى شا
يالدير وعن كيسه لبث قال لبث على ابن ابى طالب كرم الله وجهه بجنا
بلرنده مسطور اما روايت غير معروفه در الا سنيه الى السبت بنيتى ولا نوحى
بناى مجهوله البتى ولكنى بكتاب الله وسنة نبيه فعلى سنة رسول
الله صلى الله عليه وسلم ماستطعت اى مادام اسطر الى ظل فيها فان الحرارة
رات منبع الحظوظات يعنى بيورديلركه اكاه اولدكه بنى وحى جليل الله
وسنادة جليل پيغمبر دكلم وبكا وحى حق الله در وحى اولمدنى وليكن كتاب
ربانى وسنة نبى صمدانى ايله بحث الطاقة فى الطاعة كاركنا رفوق مانيز
دارم ديمكدر وكان ابى مسعود بفعل القصد در اصل معناى قصد بر
جهة كز جهه واستقامة طريق اوزره عرضا طولا فى اولنوب بيد ذا بيد الا
خراط والشغل بطاء عند الدة كتبوع بافته ديرر وهذا هو المراد فى السنة خير
من الاجتهاد اى الاكثار منه وبدل الجهد والطاقة فى العمل
فالبدعة فارسى وطرائق رواينلرى وزره خادم عافت محمود عبد الله
بن مسعود رضى الله عنهم العبود بيورديلركه بيد الكثرة والقلة
طريقتيه رسول الله صلى الله عليه وسلم نوشط بدع وحدثانه بذل
وسع وجد وسعى دن طيرلودر فقدم تفسير البدعة الناقال
ابو عمر عبد بن حميد مسندنده نقش صحيفه اثر فلديغى خبر دندر دركه
عبد الله بن عمر رضى الله عنهما بيورديلركه صنعواء السوع ركعتان بنى انس
وجاء عليه صلوات الرحمان حضر لذلك قولا وفعلا كشر نبيا بشر نزول
الاذن نازل سفرجه بلاتزيادة ولا نقصان ايكوركعتدر من خالف السنة كفرا

امر شريعتى تلقى بالقبول اخبر كزه قريب اولوب باخود فصلوه وخصت
ودخصت فتت ومنت نفت اولمغين كزان النفه واد اولنه وباعناده
اومستحلا مخالفت كزصحيح واسلامدن خروجى صحيح در ديمشدر يلى سنة
منوانره اولوب معلومه مرالدين بالضرور اولديغى حالده مخالفى كزلنه
اشتباه يوقدر وقال ابى بن كعب الانصارى الصحابى رضى الله عنه هذا
اوتوضطفوا وبا اوتوزا تكى سنده دوبراه عليه اوتلدر براستروان
مناهج افاردن اصفهانى ترجمسنده ولا لكاى سنتلره نفس بيورلمزى
طريق اوزره جنابى ابى رضى الله عنه بيورر عليكم باسم فعل بمعنى التزموا
او تمسكوا بالسبيل والسنة وقدم السبيل اهتماما بالاخلاص ان لم يقل ان
العطف تفسيرى وهو جائز بشرط توفق وموافقت رسول مطلقه ملازمت
ومتابعت ابدل باخود راه حق طاعة وسنتى التزام ايدرك فان
قليل ثابت على النكرة والصبر للشان ما على الارض من عبد على السبيل والسنة
مرتاد الا استغراق وسبيل طريق اسلاك كبر وثابت مساوى در ذكر الله
صفة مختصة لعبد وفاضت عيناه اى فائض عنه ببكاء من خشية ربه
وفى نسخة من خشية الله وبعد به بالنصب فى جواب النفى المخض الله الذى
يس شان كلام دوى زمنده بندكان خدا اولان رهنمودان سبيل وسنتدن
برسنده نايا بدبركه حضور قليليه ذكر هو لايه رطب اللسان اولان وباجرد
وبردجنان افعالان سبحه كردان اولوب ثم عقاب وحجابندن كريان وسير
شك فشان اولدوه اول بندسنه دنيا وعقباره نا اخاعذاب اليمه خاشا
نادنيا وندبوزخ وعقباره عذاب انزه بيت بذكلوقصوراولسه خدا
التشهره باقمز او دليل كبير وصف نابيلة انك هر دمده كوبا يده
وما على الارض من عبد على السبيل والسنة ذكر الله فى نفسه اى خضوعه
فى قلبه وافتقاره فى جلده بالتشديد اى اضمحلت نفسه وهى الرعدة
من خشية الله قال الراغب الخشية خوف يشوبه تعظيم واكثر ما يكون عن علم
انما يخشى الله من عباده العلماء انتهى يعنى رضى وجه عرضى در بر عبد بوقدر
طريقة وطبيعة وهيئت نفسيه اوزره نابريا اولوب ازدرون ذكر خدا بحوش
ايله منفعل اولوب هريوى بدن خشية الله دن رعيده اولمه الاكان شاه
بشجيه مثل شجرة قد يبس ورقها صفة شجرة نخات اى لفظتها
نوطنة وصوا ولندى فهو كذالك اى يابسة قائمة على هيئتها الى الان اى
اصابتها ريح شديدة والريح موثنة عنخات تنحى قالها والشديد فوقه
قائمة برلة تناثر معناسيله عنها ورقها عراض مثل براك بيكمزاده
يوقه مساقدت ناشى ورقها لفظى بدلا ويا تاكيدا مكرر غلندى الاخطا
عنه صيغة مجهول ايله اى خطا الله عنه والاكان مثله خولندك
بدل اولور خطاياه جمع خطيئة وهى الذنب بومعنادن خطا ايله
تعبير على طريق الاستعارة در معفرت معناسيله اولوركى تحات
اصله تحات مضارع بمعنى تسقط عن الشجرة ورقها الاخلاصة
عبد لاصفة عجيبة وحاله غريبة سبى له عن زت بمعناه عدون هذا
الكشف واعبرت بومعنادا ايله صدر عقارى رضى عنه البارى
هنا بندلة وريدير وعن على ان النبى صلى الله عليه وسلم اخذ بيد حسن وحسين

فقال من احبني واحب هذين وابا هما وامهما كان معي في درجتي
يوم القيمة امام ترمذي انك سرزده رياض رواني عيد ليب كلستان
اما مت كرم الله وجهه در رو بدر بيورد كه كل كمراز نبوت عليه اكمل
اكمل التحية رحمانيدن مكرمتيني الترنت طوبوب تناول لا ان تبشير بيورديلركه
افراد بشرده هر فرد بكا الله محبت ولوبكي شهر اركان وبولدرينه بدر ومادر له
بيمعون محبت وباحص صفتلرين مشتمل شرف ذات لرمحبوب مودت ايليه
جنات عاليا تده همجوارم اولوب عندهده مقرب واهل بيتم درجه سنده خوشي
لشيني سرور رفعت اولورم ديو بيورى فلدين كفتار بشارت رفتاريني كوشوارة بنا كوش
مستمعين فلدير ايدي مدت في القيمة عبادتي ظاهري اوزره مراد اولندقده
صعيد واحده اول حضرت ايله محشور اينتي مقيد اولور امامعيت في الجنة مراد
بيورلدي ايسه معناي معيت عالي حضرتلرينه قريبدر في الحقيقه معيت ايله هم مرتبه
هم مساوات ريك دكلدر وروي ان رجلا اتى النبي صلى الله عليه وسلم فقال
يارسول الله لانت الكلام في جواب القسم المقدر احبت الي خبرانت مي
اهلي ومالي واتي لاذكرك فما اصبر حتى اجيء فانظر اليك ام ام طبراني في طريق
عايشه وابن عباس رضي الله عنهم ربت الناس دن كلكمز له سائلي عارض
روايتده بركله لو بارمولي رسول الرحمن وياعبدالله بن زيد لجلس مقدس بيورمي
ومال ايدوب ابي حبيب حضرتلريدن ذات عالينزدن بكا اهل وعيال
ومال مناكمدن محبوب نزدن وجودبرلوز سرشنك بادابلدكجه صبر وارام
تاپارمن اولوب حضوريله شرفلكه ومال ومشاهده جمال اقدسكه
فريد العين اولمم واني ذكرت موتي وصولك فوقت اشتاقت نفسي الا
خلت الجنة رفعت مع النبيين واذ دخلتها لا اريك رضي بهادي ولا
اولان موتمي ولابده مي الوقوع جناب حضرتنك دارفنادن رحلتيني ياد
ايدوب تحقيقا للدمدله وفدا حضرتك بهشتي تشريف ايليه جنات
عاليا لنده پيغمبران ايله رفيع ومحترم بيورلمشدر فرضا لو عبدي
راجي جنته دخولا ولدوغم حالده واصل درجات انبيا اولمبوب رؤيته
طاقتكدن معجوزا ولامر دبو اظهار سوزوكذا ولديي فانزل الله
تعالى بس تسلية للعشاق عن حصول الفراق برورد كار زرزاق على الا
طلاقه ان المال الذي ومن يطع الله ورسوله فاولئك مع الذين انعم
الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين وحسن اولئك
رفيقا عبر بعض الافاضل بشرف اول كسه كه خدا وامر شرفلرينه اتباع ايليه
انبيا ومرسلين وكاملين ومحاهد ايله شهيد اولان مخلصين
وخوف خف وظلفه قانجي زوات مكرمه دن وشبهه جمعيت ده لغت
معيت فرد ايله منتفي واللهم بحب رسبار رسبار نصيب قلوبنا رزقنا الله
كمال متابعتهم وجمال محبتهم توفيقنه وفدا له فقرا ها عليه عائشة
مجموع عالم صلى الله عليه وسلم اول عاشق دبل حسنه سي حضورنه بحوت
بيورلوب تنزيل سبحاني اولان ايات اكا نازل اولدقده مشام جانلرينه شميم
عنبر نشمي صفا بخشي اولدي وفي حديث اخر مرجي نا معلوم هدر كان
رجل عند النبي صلى الله عليه وسلم يغظ اليه ولا يطرف فتح ياوسكون
طا وكسر راوفا ايله فقال يا مالك فقال بابي وامي انت يا نظر اليك فانك كان

يوم القيمة رفعك الله بفضيله فانزل الاية يعني مجلس رسالت مآبده
بركسه دريبي غضي طرف انمبوب جمال حضرتي تا لي نكران ايدي طبيب حسن
دلان امت عليه المحبة اول ذات التفات بيورو بو نشانلدن بر
سبا اولدقلرنده پدر ومادرم فداي سرعنايت مدارك اولسون
عالم رشادده هر لحظه لقاي شريفكه نكاه ايله كسب صفا ايدرم عالم
غيب ايله مشرف اولدقده محلوقات اوزره تفضل سبي ايله خالق البرايه
جناب كبرياسنه وعلا سبني مقام علايه رفع واكرام بيورو بو بالضرور
مشاهده جمالكدن شايد محجوب اولان زيدكده تسلية له ايله جليله
شرف انزال اولدي وفي حديث اصفهاني نرغبيلده سرمه لشوچشم عروس
روايتده كه من احبني كان معي في الجنة اي قريبا مني ممكنا من رؤ
بتي وزيادتي وليس المراد العلية لمعية الحقيقية كما تقدم فصل
روي عن السلف والائمة من محبتهم للنبي صلى الله عليه وسلم و
شوقهم له بو فصل شوق افزا حضرت شمع جهان فروز رسالت
عليه التحايا حضرتلرينه بعض عذ صحابه و تابعين حضرتلرينك اشتياق
ومحبتلرينه شرفيافته صدور بولان الاربيا تنده در والمحبة الميل
الروحاني طبيعيا كان او مكتسبا اصطباريا والمحبة تكون في الحضور
والغيبة والشوق العذاب النفس في الغيبة فهو اخص من المحبة
حدثنا القاضي الشهيد ابو علي سيد نا العذري ضم عين وسكون
ذال معجمه ابدنا الزاي حدثنا الحلواني بضم الجيم تا آخر سبنان
ابراهيم بن محمد راوي صحيح مسلم نا مسلم صاحب الصحيح نا قتيبة بن سعيد
نا يعقوب بن عبد الرحمان القاري نزيل اسكندريه دبر بو رسكسان برده
غرفه لنيدن علينا ابن بلال عن سهيل بالتصغير وفي نسخة سهل عن ابيه
ابو صالح الكوفي عن ابي هريرة ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال
من اشد امتي لي محبة ناس يكونون بعدي لفت اولور يود احدهم
لو رآني باهله وماله ولو للمثنى والباء هنا للبدلية والمفاداة له لو
شرطيه وجوابه الجواب اولور مفعول بوذ مقدر اولوب وبا مصدريه
دركه لو وما بعدي بوذ فعلنه مفعول در بعني بكا محبت قبيلندن
اشتمال بسيار تزيني برجماعته محبتله منقبت ذكر اولنمغين صكره
تولد وموجود اولورلر واهل ومالدن بدال ومفاداتي بني كوركلي
عمر وحبت ابدرلر ومثله عن ابي ذر الغفاري الصحابي رضي الله
عنه وتقدم وفي نسخة بقدم حذف عن وقوله للنبي صلى الله عليه وسلم
لانت احب الي من نفسي يومعناي دائر حديث عمر عندي وحضرت حبيب الله
جنابينه جنابينه حضرتلرينه بنا روح جسد مدن محبوبترسن ديو عرض كا
لماي موده في كذا رواية ومانقدمه عن الصحابة في مثله ولو فضيلت
مانندن جاي سيار ان محبتنه لسبب الاردن حالات بسيار ودرجه
تقدم ايدي وعن عمرو بن العاص بالباء والباء اما بدوت الباء وصوا
بدبد لحذف تبرد وما كان احد احب الي من رسول الله صلى الله عليه وسلم
بكا شمس لابان رسالتدن محبوبترلكسنه نا بابدر بود عواي محبت ايدرك

فقال صححه الصحابي
نعلى القاري

وروي عن انظل
نعلى القاري

وعلى وعلى الصحابي
والسلف نعلى القاري

وفي نسخة قال
نعلى القاري

وفي نسخة
وحسنه نعلى القاري

رضي الله عنه

وفي نسخة
ما يطرق
نعلى القاري

وسیاتی الکلام علیه فی فصل لعظیم الصحابة اه وعن عبید بنت خالد
بن سعوان سعداه بدی صفوان اولمی نصیح کردهٔ ابی حنان در
سهو کتابت رو یا صاحب کتاب اولمسی بیفزود رد بدیله قالت هاکان
خالد رأی فراسی الا هو یذکر من شوقه الی رسول الله صلی الله علیه
وسلم وإلی اصحابه من المهاجرین والانصاری بیکیهم خالد مشار الله
ثلاثة در بیمشق نوصه ابی کرام ایله ملاقات بیور مشلر در وحضرت عبدة
علیهما الرحمة مقابله سایی طرح خبرا و لورکده هر جند بدرم خالد رفیق
کاهه سر نهاده استراحت اغزدیجه الا شاهبازا ایشانه رسالت حضرتلرنده
عدم رؤیتی اشتیاقندن و سباق اسلام اولان پرده کرام مشاهدیسی
شوقندن بکاه بکاه نامی نامبلرین یاد و نغداد ایدردی ویقول لهم
اصلی وفصلی حسب ونسب و یا والده ولدی معنا سبنه والیهم بحنینی
بکسر الحاء ای بمیلی قلبی طال شوقی الیهم فجعل رب فیضی الیک حنین
الیمام ودحی اظهار عرام ایدوب الرامول دیندهٔ اصلم وذروی فخذیدکه
فرقم وکبار وصغاریم وابا واولادم فداک نفسه ایدیجی ودیل سوزلم الرمه
میل وضبحة ایدرلر تشیافتم مدید وارام بایدید فحدایا مرحبا جانم رحمت رحمانک
ابصال وقبضاه تعجیل ومعدکارا ولدیوه وداشکوه رزان ایدوب جون
موت اقران موجب اخزان اولمغین کندوی جواب استیعاب ایدلجه کریان
ویوکلامیله جنبان اولوردی وروی عن ابی بکر انه قال للنبی صلی الله
علیه وسلم والذی بعثک بالحق وهو قسم لاسلام ابی طالب احب الی من
کان اقر لعینی حما خوف من الفوت برد معناسنه دیرخوف دفع سرو ریارده
اولمغین مدعو لهما اقرارا لله عینیک ایله دعا ومدعو علیه اسخن الله
عینه برله بدعا اولنور ومن اسلامه یعنی اباه ایا فخافته مصنوع
علیه لوحة اسلام نفقد عرجع ضمیری ابراز قراد ایدوب ابو بکر ایدای
ابو قحافه بضم القاف عثمان بن عامر بن عمرو بن کعب ایدوموایه عام
الفتح شرف باب اسلام اولوب حضرتلرینه علیه نلث اوقیه دورد یوز درهم نقدی
ختم ای جفا اولمغین دوخامهٔ نازک زای ابن عاکر نار بحندهٔ عبد الله بن
عمر رضی الله عنهما دن ابو جهله قطره سای رد ایتمدیرکه جون بدر صدیق
ابو قحافه روز فتح مکه یه رفع الکشت شهادة ایمان ایدکده اول در بینی صدق
کونینی صلی الله علیه وسلم حضرتلری جناب صدیقه تهنیه بیور دقلرنی حالده
یاد غار عالی وفار صدق در دنه سرایغار کفتار ایدوب یا رسول الله ذات
شرفک بنی حقله بعثت وارسال ایدیکی خدا بیجون حقیقون عمم ابو طالبک
ابو طالبک شرف باب اسلام اولمسی پدرم ابو قحافه نک ناظقه برداد ایمان
اولمسندن جهة عسازی عسرور ده یکا بسیار ترایدیجی وذالک ای سبب ما
هنالک ان اقر اسلام ابی طالب کان اقر لعینک والله غالب علی امرهٔ ستی
عمک ابو طالبک اسلامه مجبور قلب شریفنه باعث نشاط وسرور حضرتلری
ایدی کبود هنکشای صداقت اولدیلر ونحو عن عمر بن الخطاب قال للعباس
ان تسلم فتح همزه مصدریه وکسر ایله وشرطیه اولمق محتمل در ان کان قال
له قبل اسلامه احب الی ان یسلم الخطاب یعنی صدیق کفتاری ما نندیجه
ما نندیجه ببیهقی وبزاز عبد الله بن عمر رضی الله عنهما دن تخریجله سلسله روات

ببیور لرکه

ببیور لرکه فاروق اعظم رضی الله عنه عم بنی مخزوم عباس شرف ایله بشنا
س ایلدکده لوکنتار ایله رجحب ایدر کن ای عباس جانبلرا سعادیاب
اسلام اولمسی محبت شرحیا ایله رضا پذیرم خطاب موجود اولوب ایا نکلیدی
الله شرفنا اسلام ایله عزت ویرمکا محبوب بشر در حالان ذالک احب الی رسول
الله صلی الله علیه وسلم زیرا اسلام عباس مبدل طبع وحبیله اولوب حضرتلرینه
تحمل ایدیکا وعن ابن اسحق صاحب السیر صاحب المغازی وبنه بیهقی
علیه الرحمة اسمعیل بن محمد بن سعد طریقنده ترسلا روایت بیور رلرکه
ان ام حرام من الانصار قتل ابوها واخوها وزوجها یوم احد مع رسول
الله صلی الله علیه وسلم فقالت ما فعل رسول الله فعل صبغه فاعیل
ومفعول ایله دخی جایز در وخفیفت فعلزون سوال مراد در کلدر یکدیکه
سلامت وحیات حضرتلرندن استفسار مدر وعبرت بذالک تادیبا لان
الفعل یستلزم الحیات فاریده لازمه محققا لواجبرا وفی نسخة بخبر هو
صلی الله علیه وسلم بحمد الله کما تحبین قالت ادنیه وفی نسخة ارونیه
ای دلونی علیه حتی انظر علیه فلما رأته قالت کل مصیبة بعدک ای
بعد سلامتک جلل بفتح جیم ولام اولی ایله هیچ واسان معنا لسنه در
حاصلی کلام مبنی دنیا یه قبیله لسندن یرحانوک عدم رو براد ریجه اوشوهری
وقعه جالده احرز مراد محیط نبوت صلی الله علیه وسلم الازم وسنده فی
سبیل الله جانی فدا ایتمش اولمغین انشاء الله ایدیجی اولدرو زلسوزده پرورز
ایدیجه نفوسنی غریبه مساعی سکنة مدینه به قولله الدال اضطراب وقلقه
اول مسکینه کندو خویشاولدیجی حالتی فراموش ایدوب بدر منبر رسالت پناهی
رسالت حالنده استخبار ایلدکده اول نازیر محمد وجوده حضرتلرینه
وجود بهبودیجه خطاب دن سالم واسندیکی کبی بحمد الله تعالی منصور
ومظفر در دیه بلدی اول زن عارفه دیدیکم اول حضرتن صباح کی جمالی
لیلی مکه مکه بکا دلالت ایدیکه نازل حرمنه طیبتان وقالبی
روحه جان کلسون جون دلالت اولنوب همه جمال حضرتی مشاهده
ایدیجی یا رسول الله محبتکده ابتلا رنقدیمه حبات ابدیه بن مصیبتی
نسیان صورتنه وسلامتکدن صکره جمله هباسی در مال وعیال بلا
کردان ذات قدسیتی الصفاتک اولمله بو فوقه ایا بنیه دلیل عرض
محبت انیجی جمیل ایدیجی وسئل علی بن ابی طالب عم خبرا معلوم
کیف کان حبکم لرسول الله صلی الله علیه وسلم فقال کان والله احب الینا
وجهه حضرتلرینه سوالا ولنمکله ای جانمز اهل بیت حضرت حبیب
صلی الله علیه وسلم جانبکه محبتکز مال کیفیت ایله در دیدکده
قال کان والله فینا معترضی احب الینا من اموالنا واولادنا وامهاتنا
وامهاتنا بضم الهمزة وکسرها مع فتح المیم وکسرها جمع امه بمعنی
ام لغة فیه الا انه یخص ببنی آدم وهو الماء البارد اعاده جاز
من جهة ان النفع اشد ولمقی مشهود علی الظماء یعنی اما ما ینتفع
کراهت قسم ببیور دیلرکه اکتساب برج رسالت صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه
بن مال ومنال واولاد وپدر وما در لرمز وروح الروح اولان وقت
نشئکیده اب نابدن دخی محبوب ایدیجی دیه بیلدیکی وعن زید بن اسلم

تابعی جلیل روی از ابو عمر و جابر و مالک رضی الله عنهم خبر تربد کہ یوز
او توز التی سال جہ بد سر نہادہ بالای لحد اولدی خرج عمر لیلہ یحرس
قبر اجی مصباحی فی بیت وایکی اعجوزہ تنتش صنع قاوشدن مخلص ایلہ
تفریق التشبیہ بالاصابع صوفکو وایستکردہ ابن المبارک فی الزهد اولان خبر
امیر المؤمنین عمر بن الخطاب عصر خلافتلرنده عارة حسناء وشبوطہ
صبخسنہ لری اوزہ برهنہ شب خلقی خراستہ واعات بیوروب
جعدی بن خانہ اوغلنہ چراغ مشاهدہ ایدوب بر پیرہ زن صوفی دیدر
کہ دیدی ولفول دخی بو شعرلہ کوبا اولوہ علی محمد صلواة الابرار جمع بر
باء موحدہ بار وصلوات اول حضرتہ اعلای ذکر واظهار اولہ دینلہ
تعظیم ورفعت قدر وعلو منزلتلہ اخرتدہ تکریم در صلی علیہ الطیبون
الاخیار جمع خیر بالتشدید والتخفیف وطیبون بالای نهاد ان اولان
متقولدر بحر سریعدر بو شعرک معناسی دیدک اولورکہ اول حضرتہ طاعت
کاران رعایتیلہ تناء خوانم اولان جنابہ سائلت مناسبتلہ برز ودل ناکهان
بکا صلواة وتحیت خوانم ولسون وقوعت فوراً بکا بالاسعار قوام
بنفتح معناسیلہ در زیرا قیام صلواة لیلہ مخصوص در وبکا ضم موحدہ براء
مقصور دوبکاء وبا رجل عدل مکی قیشلدیر مبالغہ مراد اولنور بسیارہ گریہ
دن ناشی کوبا عینیکا اولمدیر امابعضی نسخہ تشدید کاف ومد وتثنیہ
ایلہ ابلہ کرم معنای مستفیم لکی ورنہ سفیہ در واسعار جمع سحر کہ اخر لیل وبا بعضی
فی وکرہ والمستفیض بالانها وینبا اخبار وحضرت لقمان بابنی لا تکن الذی
ایسی منلک بناوی بالاسعار وانت ناثم عن البکاء والاستغفار کلام حکمت
امیز بنہ اشعار دیر بالبت شعری والمنا با اصوار شعری ای علمی وهواسم
لیت وخبر محذوف ای حاصل ومنایا جمع منیہ ای الموت وجملہ ای المنایا بابنی
المعمولین حالیہ واعتراضیہ در یرادبہ تارة ناخذ الکرام وطورا کتبد التیام وفی
الوفاق ولکن المنون لها عیون لکن لحاظها فی الانتقاد لله دره هل تجمعنی
وحبیب الدار ام محولہ بینی وبینہ المراد بجمعتی فتح وضم غین وتخفیف نون ایلہ در
وبعضی نسخہ فتح عین وتشدید نون ایلہ مضبوط در وحبیبی فتح باء ثانیہ ایلہ لفتیدر برای
مزور وکلدی وادردن مراد دار فرقت وحنت در وبادر دنیا اولہ ای اهل از صلی الله علیہ وسلم
بعد الموت فانہ مقدر ولہ اسباب ولہ مختلفة کما قیل ومن لم یمت بالسیف مات بغیرہ
تعددت الاسباب والموت واحد حاصل معنا لولیدی علم وشعورم اولیدی بملہ
محوم الکعبتین دار جنان جمع ایدوی حال انکہ حالة موت واسلافوت شدی در
یعنی النبی صلی الله علیہ وسلم یعنی اول مسکینہ حبیب ایلہ حضرت طیب حسنہ دلالت
امتی صلی الله علیہ وسلم وارایدوفی مجلس عمر بن سلمی امیر المؤمنین کلدیلر اخران پیر زن اول
مرکنان جالسی وعمی فاغفر لہ یا غفار کفندرینی کلدیرایلہ مستانس اولدی
وفی الحکایة طول قصہ مذکور وطویل الذیل اولمغین بو مقدار ایلہ اکتفا
اولندی وروی ان عبد الله بن عمر خدرت فتح معجمہ وکسر دال مهملہ ایلہ نفر
معاسینہ رحلہ فقیل لہ اذکر احب الناس الیک بزول عنک ابن السنین عمل
الیوم واللیلة تام مولفینہ براعہ کذا اولدقدر وابن ندر کہ ابن عمر رضی
الله عنهما نک بابی مبارکلری هر کندن فاتر اولوب بعضلر دیدیلر سیز محبوب بزسز
خلق اولان ذاتی یاد ایدیلر ذکر محبوب اسبابی طبیعة مشابدانقباض نابجا اولہ

فصاح

فصاح یا محمدا سکون هاء ندبہ ایلہ مفعول صاح لتضمنہ معنی القول
فاشتهرت بعنی اذن روان اعلای صوتلہ جهیر بادبیوردقدہ فی اللغة
رجل منتشر وبا بندد زد یا لحال ایلدی ولما اختصر صیغة مفعول
ایلہ بلال نادت امراءتہ واخر ناہ ضم خاء معجمہ وسکون راء ایلہ ویا
فتح معجمہ ومیم ایلہ باخود متحاورا وباء موحدہ ایلہ واخرباء وفی
القاموس ان حرب بن امیة لما مات قیل فی نعیہ واخرباہ ثم نقل ذلک
وعم فی کل میت وحرب وداو حرف ندبہ والمندوب اما مبتنی امامر
بتفجع منہ نحو یا حسرتا وردی ایلہ اصحابہ بنتح الحاء وفاء ساکنة تلیها
باء موحدة ممدود الحوب وهو الاثم فقال واطرباہ وابرایدا اخرتدہ ایلیوها
مرثیہ دره بعضی وقتا سرحیل مؤذنان بلال حبشی رضی عنہ استلاما امارت
موت اماد ومفاربہ ایلدیکی حلیلہ بلال اولان صحابیہ ذات الجمال واخرناہ
واحضرناہ ایلہ صحبہ زن اولدقدہ واطرباہ وافرحاہ ایلہ بلالدن مقالدر وبنا
سبعا للحال بیوردیلرکہ غدا القی الاحبة هاء وقف ایلہ محمدا وحزبہ وفی نسخة
وصحبہ وهذا بیت مجزو بحر الوافر وفیہ زحف یعنی بکا بشرحا وطرب کہ دلالت
اولدوغم ذات کرم الشافعی رضی اصحاب وخلان جماعتلہ ویا دوحار وملک
اولام دیدیلر ویروی ان امرءة قالت لعائشة اکشفی لی قبر رسول الله
فکشفتلہ لها فبکت حتی ماتت وبیدرکہ جرزن صادفہ جناب صدیقہ
رضی الله عنها در الناس ایندیکہ قبر نور حضرت رسولدن کشف سنارہ
ایلہ بس ملتمسی قربہ قبول بیورلیوب اول مسکینہ کربہ وانینی وزاری
وحنین ایلدی ناگہ وبغ روح نفس بدندن پرآن ایلدی ولما اخرج اهل
محل مکنة زید بن الدثنة دال مهملة مفتوحہ ومثلثة مکسورہ ونون
ساکنة فتحتیہ وهاء تانیث ایلہ اسم جاد زید من الحرم منطلقا اخرج
لیقتلوہ قال لہ ابو سفیان بن حرب یعد معاویہ وام حبیبہ رضی الله
عنها اسئلک بالله بضم الشین وفی نسخة بدون الهمزة الله منصوب بنزع
الی فصح وفی القاموس نشدتک الله اعفروبالله استحلفہ وقال لہ اسئلک
الله ای سالتک بالله یا زید اتحب ان محمدا الآن عندنا مکانک تضرب عنقہ
بضمتین او بضم سکون گردنک واوحالیہ وبعضی نسخہ واو ساکنة تلیها
سال جهار مجرد سر یتہ رجمع دہ جان سپاردن محبتہ سیدنا ابا سفیان زید
بن الدثنة الخزرجی وحبیب بن عدی دست بسته هوان ستمکاران کفار
اولدقدہ تنعیم نام محلہ قتل وصلب ایچون احضار اولنوب ابو سفیان
زید اهانت لحاظیلہ سؤال ایلدیکہ یا زید سکا بمحمد وبرحم راست
سویلہ نوحالت جان وفادہ لسنک بریکہ رضا محمدی خلاصی تحمل
وحماه الله تعالی قتل انسنک وسن عیالک یا نمد اولسک محبت الدرسولہ
یعنی اول سنک بریکہ کیدوب سن سالم قالمغی استرمیدک گیدکده
فقال زید والله ما احب ان محمدا الآن له فی مکانه الذی هو فیه
تصیبه شوکة وانی جالس فی اهلی زید رضی الله عنه جوابدادایلہ
یکم بحالیکه جهانی اخریوی حالا محمدی صلی الله علیہ وسلم بر خسک بر عرق وسعادتلہ
ایکی برحادثه وجود مازینتلہ خلیلی اولہ وبر عیالم عندنده راحت نشینی
اولمغله رضا داده دکلم بلکه بو حالت جان گدازده ایکی بلا خاشا

وفی نسخة یا واطرباہ
لعلی القاری

وروی عن عائشة
لعلی القاری

وفی نسخة حبیبی
انشا الله تعالی
لعلی القاری

وفی نسخة جالسی
وانا جالس
لعلی القاری

اول کل بد شاحار جنا اصابنی استسم حادیدی فقال ابو سفیان ما را
یت من الناس احدا کهانا فیه در تغییبه دکلدیر بحب احد کحب اصحاب
محمد محمد صلی الله علیه وسلم مفعول خب المصدر ابو سفیان ان کنت
بردهان اولوب انبا غدن برفردی معابنه اتمدمکدر متبوعنی در برسنه
اصحاب محمد له محمد محبتلری اسا محبت ایدلو دیدی وعن ابن عباس کانت
رضی الله عنهما المرءة اذا اتت النبی صلی الله علیه وسلم حلفها ان شئت بدای
کلفها القسم وفی نسخة احلفها بالله ما رجحت الا حب الله من بعض زوج
ولا رغبت بارض عن ارض ما رجحت الا حب الله ورسوله رغبة لفضلی
جار ومجرور واوزره عطفا محور در ابن جریره علیه الرحمه عبد الله بن عباس
رضی الله عنهما دن بو وجهله برفع کشای عروسی روایتدر برکه مدینه اسکنه
ده حضرت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم جنابنه وفات برعورت مها
جرت ومسافرت ایدردی اول حالتونه اول کلیوب بیمه بیوردیکه زو
جکدن نشوز صدور زصبتلان دیکره میل ورغبت ایجون نشز نطاق هجرت
اولمیوب هان حضور رسولنه محبتله وعلی مالوفیتدن خروجنه سوکلندیکی
وبردی ووقف ابن عمر علی ابن الزبیر بعد قتله حرر نحریر ای سعد اوزره
حجاج اوجنی علیه ما یسبق ابن الزبیر مظلوما علیه رضی الله تعالی عنه قلاده
حلب وقتلدن صکره عبد الله بن عمر رضی الله عنهما ابن زباره یا برجا اولوب
فاستغفر له سبابه تحقیر لک الله دعا سی ایله رضیه خوان اولنجه وقال
کنت والله ما علمت وفی نسخة فیما علمت وما مصدریه حواما فقواما تحب
الله ورسوله دخی یا دفسم بیوروب بنم علمیمدن ثابت ومتحقق در کهسی
کثیر الصیام والتهجد صولی ورسولینه محبت ایدر ذات شریفا بسلدیکون
خوان اولمدیکره فیما علمت فی علامة محبته صلی الله علیه وسلم بو فصل
جلیل اول صفاتک ذکرندن درکه انکله متصف اولان حبیب خدا علیه افضل الصلوة
حضرتلرینک محبت اولدیغنه دلالت ایدر اعلم اولکه من توجهه الیما وطلب
من غیر تلعثم ان من احب شیئا اثره فتح همزه وهذا ایله ای اختاره واثره علی
موافقته ای مدعی محبت هله لوم عزت اولسونکه بدرستی برکسنه برشیئی دوست
ورغبت ایلسه انی کندی نفسی اوزره اختیار ایدوب مصادقه وموافقتینی تختار
بیورور والا صحیح ان شرطیه ولاء نافیه ایله ان لادر ولم یکن صادقا فی حبه وکان
مدعیا ای کاذبا فی دعواه لان المدعی هو الزاعم عند الاطلاق وکلا بتقدیر الشرط
وسیلی لا نقله بذلک قال الصادق فی حب النبی صلی الله علیه وسلم من تطهیر
علامات دالة علیه حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم تحبنده صادق اولان اول
کمسنه در که دالة المحبة دلالتی اکثر عندنا بحیث وجوه ایله جلوه نمای شهود
اولور واولها الاقتداء به واستعمال سنته واتباع اقواله وافعاله و
افعاله وامتثال اوامره قال ابن هشام فی تذکرته قال الاصولیون الا
وابعنی الفعل المخصوص من بجمع علی اوامره بمعنی الفعل او الشان وعلی اوامره
ولا یعلم صحوا فصیح الجوهری وفی التذهیب خلافه ولم یذکر النحاة
ان فعلا یجمع علی فواعل واجتناب نواهیه بعنی اقل علامات وکبیر
دلالات ملته بیضاوی احمد بیه افندینا وطریقه حمیده سنیه افتداوهم
حالله کیفتاده ورفتار وکلامنه سرور وبیروی وجوبنجا فرهابو سنه فرمان

وحرمة

وفی نسخة والله کذلک

وفی اصل الدیلمی فی علامات حبه

وفی اصل الدیلمی فی انفسهم فتا اصوابه صدورهم لهما فی الغاری

وحرمة وکراهة نهی وزجر ندن اجتناب بدر والتادیب بآدابه فی عسره ویسره
دخی صبر وشکره وفخت ونفت وجوع وشبع وبلا ورخا وقبض وبسط وخوف ورجا
وفنا ومکاره شمائل ومحاسبی فضائل ابو نعیم جمله سندن اداب رسول الله
ایله تادیب وحی تناول دیر ومستطابه ومکرهه اول وثالثا رفتحی ایله
نشاط وکراهت معنا سنه مصدر در ویا اسم زمان اولیه یعنی حال وسعه
وضیق ویا حال ورضا وغضب ووقت فرح وترح ویا انشراح صدر وانقباض وشاهد
هذا کله المذکور دلیل وبرهان قلفی قوله قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی
یحببکم الله بو ایه جلیل الشان دیر وابشار ما نزعله وخض علیه علی هوی
نفسه وموافقة شهوته امور مستلذ به نفسک توقا نخدر یعنی
اول خصلتلک وجوب ومندوب ومباح ومحظور اندن اظهار وبیان بیوردیغی
شیر ایچون تقدیم واختیار وامتثال فعل وترکنده حث وترغیب ایلدیکی موری علوی
نفس وموافقه شهوتی اوزره ابتغاء واختیار امارت محبته شاهد در
قال الله تعالی والذین تبوء الدار والایمان من قبلهم یحبون من هاجر
الیهم ظاهر آیه ایمان لفظ دار اوزره معطوف در اما معنی عطف شبهان اولمنه
ایمان تبوء اولنور مکان دکلدیر تقدیر واخلصوا الایمان دیکدر ودار وایمان
لفظلرینه مضاف الیه محذوف اوله ای دار الهجرة واعتقدوا الایمان
یاخود تقدیر تبوء الدار من قبلهم دیمک اولله ابدیلره وبالجمله شیم ابرار وسجیه
احرار دن اولان احوال کدن جمله الابشار صدور یا فتة انصار دوب
الابصار ایدیکی اکرمه مدح وثنا سنده حق جل وعلا بیورر اول عباد مختارین
که مدینه سکینه یی قبل فی قول الهاجرین منزل وابانی محل اتخاذ وبادار الهجرة
ملازمت بدوب مفارقت اندیشه اندیره جهرت ایدن قریش وسائر مهاجرینه
محبت ایدوب استقال اتمدیره ولا یجدون فی صدورهم حاجة مما
اوتوا ویؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة مهاجرین اعطا اولنان
مال غنایم وسائردن انصار کندولرینه ایثار ایلدیکی حالده اولوب صفای باب
الریسه کدوت ذهاب اولمدیکی وکندولرده فقر وفاقه وار ایکن اکرام مها
جرینه تقصیر ایتمیوب نفس نفیسلری اوزره انلری تقدیم ایدرلردی وفتا غنام
بنی النضیر نفسمند سلطان عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری انصاره بیور
جهله نثار کلبرک تنا اولدیلر که ای جمعه دارات اخلصوا وحبت وسیرک کر
بت ردکان حبرت خفته صادر اولان معامله وفا دارانه کزیرون بادای
تشکر دن اکر صوابدید بکن اولوسه بو اموال جانه مانده سزلک نمیکمزده ثابته
وبر اسلوب اول مهاجرینه سزلک خانلریکزده ساکن اولمنز باخود مهاجرینک
نصاب قسمت ایدیلم عنادیل اساتبدیل مقام اولمز بو انصارله مشاوره
وعنان تدبیر قبضه انصاره حوالیله بیوردقده سادات انصاردن سعد
ابن عباده وسعد ابن معاذ جنابلری دخی بالجمله فی بنی النضیر مهاجرینه تقسیم
وبیوب بنله طریقه سابقه اوزره رسم منازلرینه نشر ثبات اولمزدیره
کلرنده بقیه انصار دخی بقیه ذهاب الریس جانب خیر لشید اسمان رسالت انتقا
فی اوزره کشاده ومال غنیمت مهاجرینه مایل تفویت بیورلمق ایجون یکزبان
اتباع اولدیلر مجهول اموال معهود مهاجرینه تقسیم اولنوب همان انصار دن
اصحاب محاویج سهیل بن حنیف وابو دجانه وحارث بن الصمة رضی الله تعالی عنهم

وفی نسخة

وفع فی اصل الدیلمی فی انفسهم فتا اصوابه صدورهم لهما فی الغاری

رضی خصله باب غنیمت ببور لدیعی ماته خدا پسند سبب نزول ایله شریفه در
واسخاط العباد فی رضی الله معطوف علی قوله وابتغاء مرضاة الله یعنی تحصیل
رضاء الله ده لسبب مخالفة العباد والده اسخاط واغضاب در حدثنا القاضی ابو
عسکره نا ابو الحسین الصیرفی وابو الفضل بن خیرون فتح خاء معجمه وکسر
تحتیه وضم راء ایله غیر منصرف در قالا نا ابو العلی البغدادی بجر زوج الحرکه نا ابو علی السنی
بکسر السین وسکون النون نا محمد بن محبوب نا ابو عیسی الترمذی صاحب السنن
محمد بن عیسی بن سورة نا مسلم بن حجاج ابو الحسین القشیری جامع البصره الی الانصاری
قاضی بصره واوی حمیده وابی عوف البکری اون بشده منصب حبا بتدن
منفصل اولدی عن ابیه عبد الله بن المثنی البصری من سلالة انس بن مالک رضی الله
عنه عن اعلی بن زید ابو عبد الله بن ابی ملیکه زهیر بن عبد الله بن جدعان القرشی
تابعی لیس ثبت بوزیکر وطعون ویا اولوز نادر بحنده متواتره بده کسوف اولدی عن
بن المسیب متقدمه ذکری قال قال انس بن مالک قال لی رسول الله صلی
الله علیه وسلم یا بنی کسر وفتح یاء مشدده ایله لغتان وفرانتان در وتصغیر
برای شفقه و محبت اولور ان قدرت ان تصبح وتمسی فعلان تامان در جمیع
زمان یاخود وشامل اولور لیس فی قلبک غش کسر غین معجمه ایله ضد
نصح بو مقامده مجازاً غل وحقد وکدر اولور لاحد جمله حالیه ومعترضه در فافعل خارج
سالک ابو انس رضی الله عنه بیورر که حضرت سید الثقلین صلی الله علیه وسلم لطفاً وکرماً
بکا لب کتابی تنبیه اولدیکه ای اوغول جیفیم اگر مکنت باب اولور سکره روز نامچه اوزره کله
کذا دار ایلیه و برکسنه ایچون در دولنده عمل وعیش نا یاب اولدیسی قادر اسلام
بوحال اوزره ثابت وبر دوام اول دیدی ثم قال لی یا بنی وذالک من سنتی
بعده نا اینه بکا بیورد یلرکه دلالت کنه بی ازاله طریقه حسنه واخلاق مستحسنه
مدلوله ومن احبنی سنتی وقد احبنی واول که بغض سنتمی اظهار ایلیوب نفله وتعلمنده
انتشار ایلیه بد رستی محبتمده مزیده کمال بالغ در ومن احبنی کان معی فی الجنة
بکا مبالغه ایله محبت ایدن جنات عالیاتده بکا مقربه وحملهٔ انباء عمدندر
بیورد یلر من اتصف بهذه الصفة فهو کامل المحبة لله ورسوله امدی
دلائل محبت وعلامات هویدا اولان صفات مذکوره ویا اخیای سنت ایله
کسب وانصاف ایدن سعادتمند اصالتله خدا بی همنا یه وتبعاً نبی دیانه
محبت کامله ده ومن خالفها فی بعض هذا الامور فهو ناقص المحبة ولا یخرج
ع عن اسمها ذکر اولنان امورلر بعضینه مخالفت ایدن ناقص المحبه در
امّا اسم محبتدن دفی بیرون اولیوب فی الجمله محبت اطلاقنه شاملدر اولور
ودلیل قوله علیه السلام ناقص المحبة اصل محبتدن عدم خروجه دلیل عمر رضی الله
عنه طریقیله تخریج کرده بخاری اولان خبر صحیح برهان صریحدر للذب
حده فی الخمر شرب حمر الجون حد بیورد فلری صحابی حقنده که حمار باحمار لقبیله
ملقب عبد الله نام کسنه در دوا جی لطیفنه صاحبی اولوب سرور سنوده نبی صلی الله
علیه وسلم حضرلرینه محبتنه کاهی طرف ونحو اهدا یدوب بایدی سوی طلبیدن
اولدقده شاه عالم حضورینه صاحبی احضار وادا یله عدم افتدار یی اظهار
انکله باعث خنده سکر یی حضرت اولوب طرف علیته لرتدن مهدات عبد الله
اولان اشیا یی بها لسنی ادا بیورد لر ایدی امّا صاحب فراش اولان تعبیر مضعف
نفاره اولدیغی دمیاطی حشیه بخاری دفرح بیورمشدر فلعنه بعضهم وقال ما

الکثر مایؤ

اکثر ما یؤتی به بعض صحابی کما اخبر الله و با اللهم اللعنه بدعا سبیله طوزلنجه
بسیاو بارسکران دیوان رسالت پناهه احضار اولنور بیوسر زنش بندیله وقائل
عمر بن الخطاب اولغو ویدیر فقال النبی صلی الله علیه وسلم لا تلعنه فانه یحب
الله ورسوله اکا لعن انکه محبت مولی ورسولیدیر دیو فائلی نهی ایدیجک بو خبر لطا
فت اثرنده عصاة مسلمینه بشارت عظمه صورتنده ظهوردر وخوارج ومعتزله
تلاع وتکب کبا ری ایجون بهذه الایمان والکفر برمنزلده اثبات ایدنلری رد
واطلدر ومن علامات محبة النبی صلی الله علیه وسلم کثرة ذکره له فما احب
شیئا اکثر ذکره وفی حضرته علامات مؤدیه هر دم ذکر محلینی بسیار ویاد ایلمک
احدی بر شیئه دلداده اولمالدر ذات ذکر جمیلی اکثار وغالب فکریه اکا صرف ایدر کذا
فی مسند الفردوسی للدیلمی ومنها کثرة شوقه الی لقائه ودار بقا یه طلعت ذات مخدر
مه لریه مشاهده به اشتیاق تام اول افتاب جهانتاب رسالت محمد بندر
فکل حبیب لحبه لقاء حبیبه یوحمله ما قبلنه علنا سادز اراهم حبیبی وکل محبوبتی من هذه
بینه اقبال ابدر لعروه برصارم وانی لاهوی الحشاء قبل التنی وخوفا یبوم الحشر تنتقدنی
وفی حدیث الاشعریین عند فزوهم المدینه انهم کانوا یرتجزون غدا نلقی
الاحبة محمدا وصحبه وفی روایة وحزبه وصدر البیت الرجز معروف وکلدر زرا
بیت مذکور وافی وهو جد لندهان فلت حروف رتقارب اجزادن ناشی جزء
تسمیه اغنی اول باخود معنی لغویسی کی صحبه وصون برمراد مصنف علیه الرحمه
بوجهله اوزره اول حضرتلرینه وسول الله صلی الله علیه وسلم وتجاه ایله تسمیه لوجه
صحیح وصوتندن ناشی در حاصل کلام ربا یعنی ده اشعر تام قبیله رئیسی ابو موسی
الاشعری وانباعی دیار حبشی وبابجه دن نهضت وطیبکاه منوره قدوم
ملری حالنده قبل حصول التحیه ووصول الف به بوشعر یله صیحه انداز ارتجاز
اولدقلری خبر موحی الیه در ورود ایلدیکی ولقدوم قول بلال الحبشی الصحابی
رضی الله عنه اختصاری حالنده واطرباه ع تلقی الاحبة انشاری
فصل مقدمده کذا زار ایلدیکی ومثله قال عمار وفی نسخة وکما قال عمار وا
فعدر قبل صلاته سبا فاسلاما مدح ابو الیقظان عمار بن یاسر العنسی رضی الله
عنه وقعه خبرت الدوز صقیلی جانب حیدر کرار کرم الله وجهه ایکی فئتله
فئته باغیدن ابو الغادیه نک شهید ایتمکدر اولمزدن اول واقدم بو شهوله
کویا و تسلیت بخش قلب حزین اولوردی امدی لفظا ومعنا دخی مذکوریدر
انشاد هر برنده تواردلری وجهله قرون ویادیکرار اشعاریله اکثر یا بورمش
اولدیغی وله اختلاف زاویه معنی ومذکوره من وقعة خالد بن مهلهل
فصل سابقده ذکر ابو بکر ابن مهدانی فقه سی دفی علامات محبتدندر
ومن علاماته فالظهر راجع للمحبة نا ویلها بالحب مع کثرة ذکره یعطیه
له وتوقیره عند ذکره واظهار الخضوع والانکسار مع سماع اسمه بعض
بعض نسخه ده خضوع بدل خشوع وانکسار محلنده انکماش یعنی الانقباض مقبدر
یعنی اکثار ذکر حبیب ایله ذات طریقه محبوبه تعظیم وامر له وما یلیق شونلره
رفعه محله ذکری محالنده احترام ونام جلیل وصف جمیلی مادیسور یلوب
کوشزدی اولدقده درونی وبیرونی تواضع وتذلل اظهاری موجب افتخار
ایلمک محب مولی ورسول علامات تندندر یا خود ضبر علاماته لقایه
راجع اولوب معنا لقای محبوبه محبتک شوقی دلالتندندر دیلک اولور

وفی نسخة وفی مصنفه
لعلی القاری

له کما فی اللمعة
لعلی القاری

وفی نسخة واظهاره
لعلی القاری

وروی ابن ماجه بسنده عن انس
لعلی القاری

وروی احمد بسنده عن محبوب
لعلی القاری

تنبیه جلیل حدیث انس رضی الله عنه

قال المحقق النجيبي قال في القاموس نجيب بالضم وتفتح بطن من كندة انتهى امام
المحدثين ابو ابراهيم اسحق بن ابراهيم الحنظلي المروزي المتوفى سنة ٢٣٨ هـ
اولاد بل كان اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم بعده لا يذكرونه الا احتشموا
وانشرحت جلودهم ولكونه بعض سلطان كونين صلى الله عليه وسلم تعازم سلمان
بقا اولاد فلا تذكره اصحاب كرام فحوال من الاصوات او اخفض يا ابن بنت خضوع
وتذلل وهوي بد تلريج او بهروب كربان اولو لردي وكذا لك كثيرة من التابعين
اصحاب ذوي الاحترام اساتا بعين كرامة محبتة دالة علامات صدور في شهرتها
فنة وبسيار وومنهم من يفعل ذالك اي من الطبقة الصحابة والتابعين اومن التابعين
محبته لله تعبيرو يا مفعول رهو شوقا اليه ومنهم من يفعل تهيبا وتوقيرا كما صح
واصبار دن بعضاري فرحالم صلى الله عليه وسلم حضرتلريته كما لي محبت وطلعة
شريفه بينه اشتياق وعودت جهتندت بذات كريمتي بيان ابلد كلمة نده مشوع وتقريره
وكربه حاصل اولو ردي وبعضبار اجلا لا محبت ونغظيما له اظهار سوز وكذا ابلد كر
دي حاصلي محبت كما ابلد بكسنه محبت غالبيله وكيمنه مخافت ظاهرا ولد يغي طائفه
علية صوفيه يه ايكي مقام بينه درگاه ارباب نهايته نسبتله مقام رجا وخبت زد جه
خوف وضبتندت افضل واصحاب بدايته اضافتله عكسي مفضل دربرينه
طبار يح واخر ليناه سبار يح نسبيله اولمغله تذبر ويلوا وصاف محمودلك كلبسي اقوي
شرح الله صدره للاسلام اية كريمه بسندي مفتمسدر ومنها محبتله محبوب
النبي بالترفع صلى الله عليه وسلم يعني سرور كائنات خير فلربنك محبت ابلد يكي ذاته
انسانك محبتي اول خضرته محبتي اعلاما تندتذبر باخود لفضلي نبي لك لصبي لله
معنا اعتم وانتم امافولي انتبلك عطفي وجه اولك مقامله انسبتي مفيد اولور ومي هو
بسبه الباء للابسة وفي نسخة لنسبه اي منسوب الخير الى بيته وصحابته من المهاجرين
والانصار ودخول خضرته فرابة صهريت وزوجيت وسائر لست سبي ابله ال
واولاد وداراهجريه مهاجرت ابدك قريشي وسكنة طيبة ظاهرت اولان بر
كرام واصحاب ذوي الاحترامه محبت اتمكتبر وعداهم من عاداهم مي ابغضهم
وسبهم وائر شاتندره نجاوز حد شرعا بدك خوارج وكفاره عداوة الله
بغض وبشنام ابدن تجاوز وكلب اهل نار بغض اتمك علامت محبت لسيد المرسلين
دل دبو مي احبت شيأ احبت فمن يحب وفد تقدم اذا صافي صديقك مي تعادي
فقد عاديك والفصل الكلام وقد قال عليه الصلوة والسلام في الحسن والحسين
بخاري وغيريدر اعلاكذا اولد قدري خبرده افتابه اوج رسالت عليه اجمل التحيات
سبطين محترمين نشا لرينده سعادتله بيوردبلر اللهم اني احبهما فاحبهما
اي فردبجون بوايكي عجله لرك شكفته مه محبت طبعي ايله محبت ابلدم كبريا وعظمتكله
الله عبادنده هدى وتوفيق وعفبار ارفعه ودرجاته ولطفك رفيق ايليه بيوركار
كبريايه امال دست دعا بيورمشلردر وفي روايتي الحسن وحده وليس المراد التخصيص
فاحبب من يحبه يقتضي الها حفيدم حسني بالطبع سوردقلا محبت ايدنه خضرتلرك
نفي لطف واحسانكلرك مشتهر بلرندن فرمان ايليه بيوردبلر وقال من احبهما فقد احبني
فقد احب الله مرجا نيلمه محبت ايدن كويا لكا محبت ايلدي وبكا محبت ايدن
حقكه محبت ايلدي ومن ابغضهما فقد ابغضني فقد ابغض الله وسبطين
مكرمينه بغض وفي ابدك كانه بكا بغض ايلدي وبكا بغض ايدن هولايه بغض ايلدي
ومن ابغض الله فقد كفر وقال صلى الله عليه وسلم في حديث رواه الترمذي وغيره الله

وفي نسخة
لعلي القاري

كان ومنهم
لعلي القاري

وفي نسخة نفسه
والمراد صحابة

وفي نسخة
من محبة
لعلي القاري

تقدير ايراد جلاله منصور در وتكرير على وجه المبالغة تحذير
وتحذير منفرد در في اصحابي لا تتخذوهم غرضا غيري وضاد مجمعين ابلدر اصل نشان
تيردر نشانه ويا تشبيه بليغ اولور واصحابدن مراد اضافه اشارة لتيله خاصة دير
بعدي يعني بنم غيابمده ويا يعده موتي اصحاب وخواص شاكردنه لنقيدنه احتراز
واللري سهام طعن ولعن هدف دشمني انمك واللري سوء ذكر ايله يادانمك غايت
حذر دردن اتقوا واتشديد نوخذ حذر ايدرك فمن احبهم بحبي احبهم اي اصحابه
محبت ايدن بنم اللرمه محبتم واللرك بونه محبتي سببله محبت ايلسون ومن ابغضهم
ابغضهم فحواي خبر مونداك صحبتي بطلاني مقتضي در ولو صحبت نوبتيه ومن اذاهم
فقد اذاني ومن اذاني فقد اذى الله بو شك اوه ياخذ اعدي اصحابه ازي ايدن
بكا خفا وكا اذيت مولاي عصيان وحقك تدبير وحقه مخالفت ايدرنه هدايي ستقيم
دنا وعقباي معذاب وسريع انتقام واهلكي سريع تدبير در هو ذهب بعض الملكية كما
سيأتي الى قتل من سبهم لانه كسبه صلى الله عليه وسلم وقال في فاطمة انها بضعة مني
فمن اذاها فقد اذاني اي باء موحده ايله فطعه وخرمعناسينه وكسر يا فرجا كدير بعضني ما اغضبها
كردة بخاري واولان خبر اول نازلين مهد وجود عليه سلام المعبود كريه لري زهرا رضي الله عنها
مشاراليه بيورركه جكر كوشه فاطمه بنم لحم ودمدندر يارة دير اني اغضاب والكذيب
ايدن شيء بكا رجع وبني اغضاب وتكذيب ومكدر ايدر ديدكلري خصوصيات جنابزهرا
وسبب اثر معلا در كه صهر مكرم جناب حيدر محترم كرم الله وجهه ابوجهلك قزي بني
تزوج قرار ايلدكدن صفر مكرم جناب حيدر محترم كرم الله وجهه ابوجهلك قزي بني
منبر اولوب ان بني هشام استاذنوني ان ينكحوا ابنتهم علي ابن ابوطالب فلا اذن
الا ان يريد ابن ابوطالب ان يطلق ابنتي ويتزوج ابنتهم فانما هي مضغة مني يريبني ما ارابها
وقال لها يشه في اسامة بن زيد احبك فاني احبه كما رواية كرده ترمذي اولان
اولان خبر به سبب اولادم صلى الله عليه وسلم اسامه بن زيد خفيدة اكرم
المؤمنين صديقه رضي الله عنها يه لولو يا رخطاب اولوب يا عايشه اسامه يه
شفقت ومحبت ايله زيرا بني سوروبيور دبلر وقال ايه الايمان حب الانصار
وايه النفاق بغضهم كما في الصحيحين كونين سلطان صلى الله عليه وسلم
بيورمشدر فنه ايمان اولدرير كه مال ايماني يا خود نفسي ايماني علامتي انصار
اولوا الابصاره محبت واماره نفاق الله بغض وعداوتدر بو ايكي حديث دن الحاصل
وجه تخصيص انصار سبب انصار كه منافقين ومخلصين تميز ايله لريدر فحالتاطباق
اولمزدة اقتضا ايدر والله اعلم اما مستدرك حاكم حاوي اولدبغي خبر لطيف
حب العرب ايمان وبغضهم نفاق بطريق العموم اولور وفي حديث ابي عمر
من احب العرب فبحبي احبهم ومن ابغضهم فببغضي ابغضهم كما اخرجه
البيهقي في دلائله ظاهر مبناي حديث اخبار ومعنا انشا اولق محتمل در
يعني مطلقا عربي محبت ايدن كسنه بنم عربه محبتم سببي ايله محبت ايلديكي وبنم الله بغضم
عربك جمله صاحيتري ايله دوكذالك ابغض اذا كانوا طالحين بو بابده احاديث
كثيره وردي بسيار در ومن الجملة اهل اسلامدن هر احد وزره واجب منحة دركه
اهل بيت نبوت واصحاب صاحب الرسالة صلى الله عليه وسلم خصوصيله محبت ابدوب
انلره خيره ثنا دن محوالري اسا بغضهم اهل بيتي كندويه شعار وحب اصحاب دثار عد
ايليه كه هان حب صحابه سود مند اولمزو انلره محمود اولان ميكدره دوشمكلري ودوشمن
وش بعض صحابه ايلا فخار واتحق حب اهل بيت ايله جانسيار اولمغين فحينئذ لا ينفع

مطلب
في قبول من سب اهل البيت

وفي نسخة عرضا
بالمهملة
لعلي القاري

وفي نسخة ما
بغضها
لعلي القاري

مطلب
في محبة العرب

لاحب اهل البيت ونه جهال روام وعلوم كبى على الاطلاق وطائفه غريبوزد وكوزكنه
حق ايله عباذ آيا الله تعالى سوه حاتمه رين حوفى ولده حافظا على وعليه الرحمه راى
النفع الوفى فى بيان فضل العرب نام كليبولو بابده عجب رساله مصنفى در محققه
من احب شيأ احب كل شيء بحجه مصنفى عليه الرحمه بيورر رساله فى نفس الامر
حقيقته نظر مبنى ايله بركسنه اشيادن برشيى ولدار اولسه محبوبنك دخى
اولدينى شيئه رغبتى محبت ايدر وهذه لسبرة السلف حتى فى المباحات وشهوات
النفس موافق حقيقت اولان طريق سنت صحابه وداب تابعين در كه ماشيتنا
نفس وطبيعت لشريعة اولان امور مباحه دن حضرت انس رضى الله عنه دن
قال انس حسيره رأى النبى صلى الله عليه وسلم يتتبع الدباء من حوالى القصعة فلم
ازل احبه من يومئذ بدعوته بركه ومدوهز الدباء من حوالى القصعة قلع قاف
الدباء معروف در حوالى متناحول وجانب والتتبع تحرى التعدد والتكرار
وهو بفتح الحاء واللام وبضم كسر لامه هو الناء لتتبع سائله فما زالت هذا
مفعول وناؤه مضمومه احب الدباء من يومئذ مصنف عليه الرحمه لشهاد
ما سبق روايت ايدركه خادم سالار انس رضى الله عنه شهر بار
حضرتلرينه رسالت صلى الله عليه وسلم تناول طعام ايتمك اوزره كنار ه محزون
جوبا به كدو يعنى بسر واندن قرعى تتبع دخى تحسس بيورر فلرى مبادى
الحكمة محبته اهل بيته كيم كوزل بر وبقول بوفداء تشبث محبت جرد وام اولدينى
ابو بوردبلر وهذا الحديث على وعبد الله بن عباس وابن جعفر التوا
سلم وسائلوها ان يضع لهم طعاما فما كان يحب رسول الله صلى الله
عليه وسلم للعارف بكفيه الاشارة بسط نبى فخرى وبسر عم رسول
مكرم ونبيره ابى طالب رضى الله عنهم حضرتى حامله حضرت فاطمه فرزند
عالى منقبت ودايه زهرى برعفت اولان سلمه رضى الله عنها بى زيارتلرينه
نار زيبه مصارع شراب ماكولات صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه بسند بدن لوبه
واشتها كرده حضرت اولان منوع طعامدن طبخ واحضارينه اذن التماس ايده
لردجه اول مايه مهربان اولوخى مخارم تبعيت نبويه كرامتلرينه ايدب برمقداره
اكتفا شعيدى روغن زيت ايله تفلينه ايلبوب اوزرينه فلفل وسائر بهارات
ايدرديكى راشنه اقبال كرده سلطان عالم بونوع طعامدن بر ديبسط سفره
مصارع نوارى ببيورر ايدى كذا فى الشمائل للترمذى وكان ابو عن بليس النعال
السبتية كسر سين وسكون موحده بينه سبتيه دباغت اولنمش جلد بقره ويا
سوفانبت لام محله نبت اولدن وبضم بتثليث الموحدة بالصفة اذ راى النبى
صلى الله عليه وسلم يفعل نحو ذالك دعا فى الصحاح روايت اوزره عبد الله بن عون رضى
عنهما قوى ذكاء جرى تفطن وذا سومه لوكيبو يه ديبلر لطيفه حنانه
كنف اسالار دكون نبى ايله تربيه بيورر ايدى چونكه اول حضرتى بوكونه بغال بوكى
دجامه موحاسبه شريفلرينه ورس موزعفران ايله تربيه بيورديغين شاهد
اشكال محبته له صلى الله عليه وسلم امور مباحه ده بيله اقتدا ايدردى
وفى الجامع الصغير كان صلى الله عليه وسلم يلبس النعال السبتية ويصفر لحيته
بالورس والزعفران قال المناوى لان النساء يكرهن الثياب ومن كرهنه
شيأ كرهه ومنها بغض من ابغض الله ورسوله بالتصب فيهما ويغلظ
جلا له ابراديه مجرد تزيين لفظ وبيغمبر حضرتلرينه بغض مولاى متعالك

رجوعى

وبروى بالاستفهام التعجبى او التقريرى

رجوعى اشعاد ديره والاجناب كبر بايه بغض ايدر فرد عالمدن نايا بدره هركس
دينه وملتنده اذعانى محبت ايدره لكن اكثرى كمراه موذ تدره باخود منكر صانع
اولان معطل ودهريه حذلهم الله مراد اولره ومعادات من عاداه ومحا
بته من خالق سنته وابتدع فى دينه ما قبليله عطف تفسير در واستغفاله
كلام مخالق شريعته حاصلى حضرت حبيب الله صلى الله عليه وآله وصحبه جنابلرينه
حاشا دشمنلغ اتخاذ ايده له عداوت وطريقه سنيه لريه محالفت ايدنلره
دوكردار وجانيت وشرع شريفه مخالف امورى كران وثقيل عد اتمدكى
من محبتلرى در قال الله تعالى لا تجد قوما يؤمنون بالله واليوم الاخر
يوادون من حاد الله ورسوله بعض بحسب الظاهر والباطن كما مل الا
يمان اولمق شانيه دكلدر كه خدا ورسولنه محالفت ايدنلره مودت
ومصادقت ايدلر پس ملك علام ورد زنامه ايمان ايدنلره دشمنان ايله نوانه
ونخات ميانه ى جارى اولوحتا لفظ نايا بدره وهو اولاد من برحق اولان كروه
رشكوه اصحاب صديق عليه السلام وعدلاء اصحاب باصفا سرور اصفيا عليه التحايا
درك قد قتلوا احبابهم وقاتلوا ابناءهم وابنائهم فى نغلبة ورضات محمد صلى
عفى الرضا بدر سنى اول شاهبازان شواهق سلام رضاى حق تحصيل يحون زاده محبت
سرور كائنات عليه السلام جانب ابلغ ايروب كواوزه اظهار ايدوب احبابى يعنى
قتل ويدران وبرادرلرينه برخاش ايدرلر جمله آيه مذكوره شانه سى كريمه ولو كانوا ابائهم
او ابنائهم اخوانهم او عشيرتهم حقلرنده سى بيان اصحاب الله رضا عتدن مستفيد
شائلرين شرف بحشى اولدركه عبيدة بن الجراح وابو بكر الصديق وعمر ومصعب بن عمير رضى الله عنهم
حضراتى غزوه بدر واحده كبى بدر وبرادرينى كلتله قتل اشيادن كورمزلرندن طعن وضربله
دلنكار وقيلميشلر ايدى وقال له عبد الله بن عبد الله بن ابى لو شئت لاتيتك برأسه
يعنى ابا ولكا شئ صحيفه صحيحه بخارى اوزره خطام التعلق بالعلاء وغاية
بن المصطلق دخى خبل منافقين عبد الله بن ابى كندو جلسلرنده لولان مؤمنين
وهنا فقين خطاب ايدوب مهاجرين بو ديار وديار ايكى بزم نفوسمزى ايله تأثل دستكاريه
مكنت اولوب شمدى بزى يازاره تحقير ايدركه نصدى ايدر لرهذا ما وعدنا الله ورسوله
وصدق عزيز اولان الله ذليل ترك اولانى اوزره بيان غريب اكمدير بو ترازوى زعم
فاسدلرينه عرض كندوكنه كعبارينده وذى حاشا نوع مقصوده هستى حضرتلرينه
جانبنه اثبات ظلم ايدوكبى سوره منافقين هاويا ولدينى ايله تأثل دستكاريه
الحادينه الآيه پيرايه صحيفه نزول يولوب منافق مسفور اد عبد الله نام
فرزندينى كه مخالفين حضور پدرى شهد محبته اسلام كواه وكروه منافقين
پدرلرى كهلرنك صدور ايدره كفار نار ديرلرى مكذب الهال اولوب مجلسى تسبب
الانبياء وزوال اولوب اول كهنه هبكده ضلال اولان پدرينى كلكه كوب كسر
انتقام انمكدن ايبوب مراد عالمكز اولوب رساله ذركاء معارفه سى مفصلا على التوالى
ديديكم قاما مساعده ها ابو هريرة مشاهده انمكى اسرينجه كريبان بدرلرندن
كوتاه انتسابلرى ومنها ان يحب القرآن الذى اتى به عليه السلام وهدى
به واهتدى وخلق به فرقه جمله علامات محبته سلطان رسالتدندركه
اكاوحى وانزال بيورلوب سبب فرقان ايله هادى الانام وذات جليلتدنه
هندى باخلاق الكرام وجميع احكامده نفس نفسنه خلق اتخاذ ايلديكى
قرآن جميله محبت ايلمك حتى قالت عايشة كانت خلقه القرآن والله تعالى

واما لغو خلق عظیم کریمه سی تفسیر نده صدیقه رضی الله عنها بسورد برکه اوسبحانه
کریم الشان هر حالده اوامر قرآن ذی الجلال اعتنا و رواجرنده منتهی واما بنده متمسکا
مکارم اخلاق ایله متخلق ابی لدیله وحبه القرآن للاوته والعمل به وتفهمه
خصوصنه محبت علامتی رواهم قرآنه واحکامیله عمل کوشش وهمت وموعظ
وقصص ووعد ووعیدنی دانش و فطنت درجه عملی تفهمدن باخبری عسا
سبتی صوابدیدی نزاحدیر ونحب بسنة ویقفو عند حدودها کرحمه فعلان تنسخ
صحبه اوزره مرفوعا نذیر واما بالاده ان یحب القرآن اوزره عطفله منصوبان اولق
مناسبدیر یعنی طریقة بسنة تربیه و بالحادیث شریفه محبت ایدوب حدودی واحکامنی تجاوز
انمك علامة محبتندر فال سهیل بن عبد الله ای التستری رحمه الله علامة حب الله
حب القرآن وعلامة حب الله وحب القرآن حب النبی صلی الله علیه وسلم وعلامته
حب النبی صلی الله علیه وسلم حب السنة وعلامة حب السنة حب الآخرة و
علامة حب الآخرة بغض الدنیا وعلامه بغض الدنیا لایدن منها الا زاد وبلغة
ضعم موضعنه وکفون لاهله مقدار ما یبلغ الی الآخرة تنبیه، وارم امارات وعلامات
مذکوره یکدیگری مستلزم اولاوقه دلنابی، بویله دن اغراز وقدر ما بنده ایله
کفایه ایلمك بزه زیاده قدر سعی و زندن ما زاده اولانی تحصیل واذخار خسرت و وبال او
لوب حلال لذت حسنات وحرامنده عقاب واشتغالی حجاب اولمسی مقرر در
٭٭ وآنالفی الدنیا کرکب سعیله ٭٭ یظعن وقوفا والزمان بنا کر
وقال ابن مسعود لایسکا احد عن نفسه الا القرآن فان کان یحب القرآن فهو
یحب الله ورسوله بیشکا وصاحب مقام محمود عبد الله بن مسعود بسورمشارکه
کشی بیلك وبدی حال نفسدن قرآن جلیل البرهانه برسان اولون ای اندن تلاوت
ومنابعت فرانه دلداده ایسه خدا ورسوله اطاعت برله محبت ابدر والا دعوایه
مجرد حال کاملین اولماز ومن علامة حبة النبی صلی الله علیه وسلم شفقته
علی امته ونصحه لهم وسعیه فی مصالحهم ورفع المضار عنهم کما کان علیه
السلام بالمؤمنین رؤفا رحیما یعنی حبیب کبریا علیه اکمل التحایا خصوصنه
محبت للسانه سندر تبارکه امته مرحومه سی اوزرلرینه خوف و رحمت و پند ونصیحت
ودینلرینه ودنیالرینه انام مهما لحربه سعی وهمت وبعده دفع المضرة زیاده خصوصنه
دفع ورفعه بذل قدرت انده تکلم اولی حضرت مؤمنینه شفوق و عطوف اولدیغی
اسبابدن ولدیغی جهتله رسالت مآبلریله اقتدا وحسن متابعت وکمال موافقت لابد
اولوب ومن علامة تمام محبته زهد مدعیها فی الدنیا وابتاره الفقر واتصافه به
یعنی محبت ونهایة امارة مهوزة حضرتندن زاده محبتنده جانسبارلغه بدن عا
شق وصادق بودار اکداره رغبت تمیوب مزهد وورعی رهنا وخوف وتقوای
بیلوب وتقرب سعدا دنیا وزیاده سنی وفی نفسه عین القلب اولوب فقر الله
مخی الله کندویه شعار ودثار التعدیر وقد قال علیه السلام لابی سعد الخدری
ان الفقر الی من یحبنی منکم اسرع من السیل من اعلی الوادی ومن وادی اسفل
ابوجبل معانه سندن اولاری فوجه یه وادی تسمیه اولنوب دنی طریقت ومذهبه
استعاره قبلنور یعنی وشدضا نقه نفسق خدا علیه الهنا یا عشاق سرمازان
اصحابندن ابوسعید جانبنه ارشاداً الله بسورد برکه عبرالغا ما بلغ سندن دلداده
اولنلرك فقر ونافه لعوفی ذروه وادیدن جهنارك اخذ ابدن سندن دونلری
تردیر او الجبل الی اسفله مثلك من الزاوی حرف الجر اسم لتفضیله متعلق وضمیر اسفله

احداویته

وفي نسخة له اي لذاته عليه السلام وهيبته في القلوب وفي نسخة في القلوب الى البقاء
وبعضي اي باب شان حضرت بني اخر الزمان صلى الله عليه وسلم ومناسبي وبين وقت
حضرته وجوب نصرته اعتقادي وسبرت سنة سني اماتة دين رفع واعلام كلمة سنية
سعي وطريقة غراسيله انبياء وان شريعته في الفتن طوفان وهراس وبوكلام
محسنة لنظام دين عالمة محبتو با نتيجة مودتي ابادر وقال بعضهم المحبة دوام
ذكر المحبوب مطلقا محبتي تفسير دياخود وبتا للهو بيانه فكر حبيب
ودل عاشقه هدي الدهر ذكر محبوب برد وام او لفذر مديد بلو وفي رواية
دوام ذكر المحبوب ومي احب شيئا اكثر من ذكره خبر شريف بو معنايه هو تدن
وقال اخر ايثار المحبوب على ما سوي اوزره محبوبي لتقديم واختيار در وقال بعضهم
المحبة الشوق الى المحبوب يعني طلعت محبوب وجمال مطلوبا شيا فدر وقال
بعضهم المحبة مواطاة ضم ميم وطا ومهمله وهمزه ايله موافقة معناسيله و
اصله ان يطاء الرجل برجله موطيء صاحبه القلب لمراد القلب يحب ما يحب
وفي نسخة ما احب وفي الاخر يحب باء جاره ايله مواطاتي ببان اولور
وجمله السنبا فيه در يعني ما يريد الا ما اراده ويكره ما يكره وفي نسخة ما كره بصيغة
الماضي اي يترك ما يريده لما يريده الله وقال اخر المحبة ميل القلب الى موافق
له امور حسبة نسبيه مو با اموال معنويه دنيه ده محبو موافقه وملايمه در
واكثر العبارات المتقدمة اشارات الى ثمرات المحبة دون حقيقتها اقول فصلدن
بو حمله رسيدا ولمجله صفري وكبري عبارات مشتى اكثري كفتاري اهل طريقتدر
تتابع محبته اشاره ومحو لدر والاحقيقة محبت دكلدر لفظ اشاره ايله تعبير
جون شجرة تتابع شجره اولمغين مستلزم طريقت بو معنايه ياصل شجره اولمسي نفريح بسور
مديريلدكده نوع محبت اولمقله تم بشارة بلديلو ايا بسور لدي وحقيقة المحبة
هي حيث الميل الى ما يوافق الانسان ولكون موافقته له اما لاستلذاذه
بادراكه كما لمصوره الجميله اعني ادراك بكمال من الحيوانات او البنانات والجمادات
والاصوات الحسنة والاطعمة والاشربة اللذيذة واشباهها فاكل طعم
ما يميل اليها لموافقتها له حاصل كلام مطلقا محبته كوجب المطيع بابر مقتضاي
الطبع انسانه موافق اولان شيء جنانك ميلي در اول موافقت دخي بر قسم
شهوات نفسيه وبا برطبق ذات انسيه مشاعر جسيله لذت بر بسيلي بلد ما يميل اليه
ادراكله لذتي در مثلا اشكال موزونه وبيكر دلارا يه رغبت وزبان
ادخي ذاد وبرغان وخوشدن صدور با فته نغمات والحانه محبت ومماكولات
ومشروبات شهيه وراحة طيبة وملموسات نعومة وهاتيله دخود بر قسم
مقتضاي طبيعة باك نهادان هاتيل ولدارة اولد فلري شيء دن استلذاذ در
اولا استلذاذه بادراكه حاشيه عقله وقلبه هماني باطنه شريعت محبة
الصالحين والعلماء واهل الحقوق والمأثوره عنهم السير الجملة والافعال
الحسنة نفيم بعد تخصيص دركه مملوك وامرا واغنيا وفقرا به شامل اولوب
وخاصه ايله فوق مدركه مراد اولدقي حالده اضافة لامية ايله بيانيه دركه
خاصة هي لعقل الخالصة موافقته باخود سبوق اوزره ادراك حسنة
حصول بذبر اولوب وباخود وساطة وفوقه خاسة عقلدن معاني لطيفة
درك برلة لذتي جلوه ثم اولوب ظهور اولور انيا واولبا واصفيا
احوال جليلة وافوق جميلة ايله مأثوره عنهم اولان زواته محبت اسامان

طبع الانسان

وفي نسخة حاصل كما في صحيحة لسلام الدين

وبروي في اخر لعلي القاري

وفي نسخة للقلوب

وفي نسخة اليه لعلي القاري وفي سلم

وانما عليه عطف لغير عند جعلت بناء معلوم لانه اي جعلت النفوس مطوعة

وفي نسخة سعي اسبابها

فان طبع الانسان ما يميل الى الشغوف شيرين وغيرين معجبتين وما ايله مي شغوف
المحبة انا وصل الى شغاف قيله غلاف قلب اولان جلد رقيقه در كه محبت
انا لله مراد اولنور با مثال هولاء حتى يبلغ التعصب بقوم نعصب
رفعله فاعل يبلغ وبا نصبيله مفعول اولوب فاعل ضمير شغوف راجع
اولوب لقوم والتبع من امة في اخر ما يؤدي هم ودال مشدده ايله يتقول
يبلغ الى الجلال فتح جيم ومد ايله عن الاوطان وهنك الحرم ضم هاء ومهمله
وفتح راء ايله جمع حرمه واحترام الشؤن حاء معجمه ايله السنيصال معناسيله
در يقال اخذ منه المنية كانها قطعت عمري امدي كامل في هذا الشان
اولان الزكي ذي ايله ملايم موصوف اولان ذوات محبته افراطله مايل
اولور ناكه بركروهك دبكر كروهه حمية وبرطانه لره اغرايه تعصب وشدت
وطي اصليدن خروج وغربت وقطع ديار ايله حرمت ودرشتي واسنيصال امتعه
مودي اولور وجمله دردلرو المحاصر وعصبيته بسبو سنه اولور اولوكن صدقه اياه
موافقة له من جهته احسانه له على حب من احب اليها كما جاء
على بعض سوء اساء اليها وفي نسخة من احسنه اليه وفي اخرى من احسن
له فقد ورد حببت القلوب على حب من احسن اليها وبعض من اساء
اليها رواه ابن عدي وابو نعيم في الحلية عن ابن مسعود وفي الدعاء
اللهم لا تجعل لفاجر علي يدا بحبته قلبي فشار الى ان حب المحسن
اضطراري حاصلي محبته سبب ثالث انسانك هو اسبنه ميلي اكا احسان
وكرم وايثار لغم جهتندن موافق كسبله دونا اولور در الحق بسمه
احسانا ابدن دانه محبت اوزره نفوس مجبولة ومطبوعة در امدي
امام غزالي قدس الله سره العالي تحقيقي اوزره كاها محبتين هو غير
سبب ظاهري الفت روحانيه ايله صورتناي عالم شهود اولدقي الاروا
ح جنوده وفي نسخة ما تعارف منها ائتلف وما تناكر منها اختلف
حديثي شريفي ايله صحت بيدر در امدا رباب تحرير لك حب واشتياق
تفاعيل وصلوا لعه يا تردد بمريلك جنداري اصلي لوقدر ديدكلري
وانا اقول لك هذا اي ثبت عندك هذا الكلام نظرت هذه الا
سباب كلها تاكيد الاسباب او مبتدا وفي حقه خبر عليه السلام
يعني واعي محبتدن كه جمال صوري وكمال معنوي واحسان وفي جمله
ذات مصفاي بيان رسالتناهده موجود وصورتنما اولدقيجون
معاينه ايله درج فعلمت انه عليه الصلوة والسلام جامع لهذه الصفات
الثلثة الموجبة المحبة بس كما هو شانه خفقه معلوم عدك اولدكده
سبحبل تعالى اولي ذات حضرت مصطفى عليه الصلوات والسلام محبتي ايجاب
ايدن سه معاني ناكه خوش نمايي على وجه التمام جايز وجامعدر اما جمال
الصورة سبب اول والظاهر عطف تفسير اولور وكمال الاخلاق وهذا ليس
مع الحس الظاهري بل حس باطني والباطن عطف تفسير له فقد قدمنا
منها قبل مبنيا على النظم فبقي من الكتاب ما لا يحتاج الى زيادة اما كه افتتاح
اوج رسالت صلى الله عليه وسلم حقنده صادر عه معنيين جمال صورت وكمال سيرت
روجه اكمال قبل هذا الباب فيما سبق من الكتاب ذكر الكل شريفه وفضائل منيفه لرد
ما لا يحتاج اليه الاطناب اولان منهاج ايله مأثوره عنهم اولان زواته محبت اسامان

مطلب في تقابل الاصول

وبروي في نسخة لعلي القاري

علی امته فکذا لک خدم منه فی اوصافه الله جمع وصف یعنی صفت تعالی من
رافته بهم فی ببایته و رحمته لهم و هدایته ایاهم و شفقته علیهم
و استنقاذهم ای تخلیص الله هذه الامة من النار نسبه علیه
السلام و انه بالمؤمنین رؤف رحیم کما فی قوله تعالی بالمؤمنین رؤف
رحیم و رحمة هو مرفوع و ضبط فی بعض النسخ منصوبا ای کونه رحمة
للعالمین و مبشرا معطوفا و ناعی الحکایة منصوبة و نذیرا و داعیا
عیاً الی الله باذنه و یتلو علیهم ایاته و یزکیهم و یعلمهم الکتاب و الحکمة
و یهدیهم الی صراط مستقیم اما سبب ثانی اولا فاحسان که اول خضرتک
امة اجابتی اوزره دنیویه و صوریه و دینیه و اخرویه شرفیا فتح صدور و لولا
کرم و لطف جناب کبریا لک اول خضرتک اعطا موحفتده ذوا ولدیکی صفات جمیله
و نعوت جلیله مذکوره کالاول سبق و کذران ایلدیکی وجهیه اشاره الی
الخ ما ذکره بعض منه لا بأس بط سبقا له

○○ و علی ما تفتح ما وحیته و وصله ○ یعنی الزمان و قبله مالی بوض ○
فای احسان اجل قدرا و اعظم خضرتک فتح خاء معجمه و طاء مهمله ایله قدر
و شرف معناسینه می احسانکه قدر و شرف جهتدن اجل و اکرم و بالاتر و معظم
اولدیکی و ای افضال اعم منفعة و اکثر فائدة من انعامه علی کافة المسلمین و نائل
اکرام و اقبال درکه خضرتی نبی کریم علیه صلوات البر الرحیم جنابندن عامة منادر
اوزرینه صدوری یافته اولان انعام عامتدن می جهة النفع اعم و سرور منه
و اتم اولدیغی ایسه جان نما روح و رحمان نوا ○ قبله که ابنما ابروی بیشان نوا ○
مرحمت هرد و جهان ذات نوشروانی ○ مؤمن و زساهن واصل عمان نوا ○

اذ الفضیلة کان ذریعتهم الی الهدایة و منقذهم من العمایة فتح غین معجمه ایله عوانه
و جهالة و داعیهم الی الفلاح و الکرامة و سبیلتهم الی ربهم و شفیعهم و الشاهد
علیهم و الشاهد لهم و الموجب لهم البقاء الدائم و النعیم السرمدی زیرا ستدوکدن
و علة غائیه مجموع عالم صلی الله علیه و سلم اهل اسلام سبیل الله جهادیت و دائما نه وسیله
و رهنما و غوابتدن رها و خلاص و فوز و ظفر و نجات دعوت خوان و واسطه کارکاه
قرب کبریا و شفیع روز جزا دیبان اعدا رامت ایله کویا و شاهد و رکی بالخیر الاولی
و الدایمون بقای ابد و نعیم سرمدی جویا ○ فقد استبان لک ان حبه السلام
مستوجب المحبة الحقیقیة شرعا بما قدمناه من صحیح الاثار و ای عارف سکاظاهر و
فاعیان اولدیکه اول محبوب جبار کاه کبریا علیه التحایا بصریح الاحادیث المنقولة
من الاخیار فحبه رابندیکی انما الاعمال شرعا و طبعا محبت حقیقیه و موجب عرفیه
کما هو ظاهر فتح مسبحق و سزاوار دره و عارة شرعا اوزره مغطوف ○ و جبلة
ای ذکر له لتفاهد و فقدهم ایله قریب معناسینه ظرفیت اوزره منصوب
یقال لقیته اذ القدم و منه الا لقاء بسم الجارحة لا فاضة الاحسان و نحوه
الاجمال یعنی قریبا تقدم و الماعیان ایلدیکی الاثار له اول خضرتی جمیع افراد
انسان اوزره افاضه احسان و هو املة بالجمیل اکرام عامتدن ناشی بحق
و سمه و خلقه محبتده شایان و اخر دره فان کان الانسان یحب من محبه
فی دینه درة او وتین معروفا او استفده من هدایته بفتح الاو و مهملة
او مضرة بفتح المیم و الضاد مدة التاذی بها قلیل منقطع و مدة
للتاذی مبتدا ○ و منوط منصوب و التاذی مبتدا ○ خبره قلیل یعنی انسان

حباننده

و فی نسخة لعلها الغفار

حباننده کندیه یک دره احسان شرعا و طبعا مستحسن اولان عطیه و هدیه ○
ابدن نائله بالطبع محبت و بالتبع نفس و زبان مالدن استخلاص و فرار در
اولانله به دلداده اولور مع هذا هلال و زبان ایلیه مدة تاذی انک
وقت و فی دوام در فی منخة مالا بنبغه من الشیم و فی نسخة من النفع
جمع نفعه و وقاه مالا یقتضی من عذاب الجحیم اولی بالحب و وقاه بالتشدید
و التخفیف ای ضانه و عرآه و حمیم بمعنی تعوذ بخصی بطبقه منهما و
اولی فعل تفضیل بمعنی اخق و فی نسخة اولی ما یحب البنا للمفعول یعنی
ردان کره بهشت بروی و ما کرزی ایله بی کم و کاست عطا بخشش و شکیجه ○
دور حدت حمایه و خطا پوشی اولان خیر محمدتدن بو بله رسلطان کرم الشان
حبه الیوم و شایسته دیو و اذا کان محبت بنای مجهول ایله بالطبع ملات
کما لا ملوا نائب فاعلدر فحی سبرنده او حاکم مما یؤثر ای ینقل مجهول ایضا عنه
من قوام نسرف فاف ایله نظام رفتی و فی جائز در اعتدال همناسینه
قال تعالی و کان بین ذلک قواما ای معتدلا طریقته او قاض مجهوله
ایله و با مهمله مشدده ایله واعظ و ناصح همناسینه او لق مختلف یر
یعید الوار لما بنای بصیغة المجهول و هو مستعار من بنای البناء
بنین مجهوله و دال مهمله ایله رفعه و هذه قصر مشید ای عال او کرد بنیتده
چوللکه بر پادشاه حسن سیره لتدن تاشی و باوزیر و امیر نظام و اعتدال
حلو مجهول و با بر فاضل و حاکم دور مسکین جهتنه علمیه و با صالح ملوک
و صفاتی سیر لتدن ای بالطبع محبوب القلوب اولدیسه فی جمع هذه الخصال
علی غایت و اکب الکمال احق بالحب و اولی بالمیل امدی حصال مذکوره
نهایه و اتب کمال العدد جمع و ضبا زاید بک و ات مجسته صفات که حضرت
سرور کائنات صلی الله علیه و سلم حبیب و مودن خفیق و الیق و مسلم و رغبتدر سزاوار و مستحقدر
و قد قال علی رضی الله عنه فی صفته علیه السلام و کان فی فصل حلیته
الشریفة من راه هیبه هابه و من خالطه معرفة احبه صاحب
دیدی و اما در رسول حرمیدی و الد اجمالة سیادات و حسبی مرکز کاهدیدی
السوی نسبی کورسه رسول الثقلین قبت الوردی کذا زندن انار کثرة نور فی انار الجنة
دخی برکسر رسول الهدی ایله سه خلاصه ایدوب بعض کلام کما لا یخفی حضرت
کلما شندن کی اذ آتیل اول ○ قول اولوردی فی قول الیه رسول ○ و قد ذکر راعن
عن بعض الصحابه ○ و هو ثوبان رضی الله عنه کان کما تقدم مرة کان لا یعرف البصر
عنه محبته محبه صلی الله علیه و سلم ○ فصل ○ فی وجوب مناصحته صلی الله
علیه و سلم لفه معنای نصح خلو دره بعد ذا جنان و زبان ایله اداو خیر و
استعمال اولندیغی و انما عبر بصیغة المفاعلة لان نصح رسول الله صلی الله علیه
و سلم امر مفوز کل احد فاذا نصحه هو الجانبین ○ قال الله تعالی و لا علی الذین
لا یجدون ما ینفقون حرج اذا نصحوا لله و رسوله ما علی المحسنین من
سبیل ○ وضع الظاهر ای المحسنین موضع المضمر للدلالة علی انهم متخلقون فی سلک
المحسنین غیر فی ذلک و الله غفور رحیم سوره براءة مشحونه اولدیغی جواهر
ایات تذکره فضائل جهتنه و حزینه و بنی عذره اسافلو اوزره نزل عزاده
و بال نلایدیره الدرجه خدا و رسولینه اخلاص بالایمان ایدوب سترا و علانیة طا
عتده اولان ارباب احسان ایچون راه عناب مسدود ○ قال اهل التفسیر اذا

لصحبه الله و رسوله ففي رواية جليله هنا في اسناد سورة بكر
انا كاتو تخليص سليمة في السر والعلانية تحقيق بالله مصدر رجعه و اظهار
معنا بنه بعني افعال و اقوال خلوص كاران و ظاهر و باطنه مستفاد من
الله تفسيره و نصي اخلا و صدق و انقياد الله تاويل ابندبر حدثنا الفقيه
ابو الوليد بقراتي عليه نا حيه بن محمد ابو علي عستاني اولا نا ابو سهل بن عبد الله
حافظ ابو عمر بن عبد البر نا ابن عبد المؤمن نا ابو بكر النار بتشديد الميم نا
ابو داود صاحب السنن تقدمت تراجمهم نا احمد بن يونس ابو عبد الله البربوعي
الكوفي الحافظ ابكبور بكر في بدي بسنه سنده رو براه نعيم او لندبره موفي البيعه
احمد بن حنبل رضي الله عنه سبح الاسلام كريو نلقيب المنشد بره نا زهير
بالتصغير ابي محمد بن نعيم المروزي نزيل الشام نا سهيل بن ابي صالح عن عطا بن يزيد
اللبثي النا بعي بو زيش و بابديه سبر سر ايسنان جنان ابلديج عن تميم الداري
ابو رقيه تميم بن اوس حارجه اللام و دالا اسميله بناء و جد نسبت الداري موصل
الاسلام من اصاغنا نصارا دن او لوب دبر فلسطين جلد كشي و طاباشت او لفين
دبركا دخي لبست او لنور سال هجريك طقوزنده كتي نرسايي ده غريب اولان
انكشت شهادت رفعله عزرا ايبوب في سنه اربعين بلاد فلسطين اداره بيت جبرين
نام محلي نكيه كاه واد البلدي خطيب منبر سيادت صلى الله عليه وسلم حديث جساسه
سه و دجالي تميم داري جنابلرندن نقل ايله منبر شريف اوزره رواية الفاضل عن
الفضول روايت بيورمشلردر و بو طور عجيب تميم منقبت فخام تميمدن و نظائر
عبدي سوفدر و روى الدارقطني انه صلى الله عليه وسلم روى عن الشيخين الكريمين
رضي الله عنهما و روى ايضا عن عمر كما في الصحيحين و عن ابي امامة انتهى
قالا نا رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الدين النصيحة ثلاث زيادة
الخشوا التحريص سه پاره نكدار بيورلدي روايت كرده امام مسلم اولان خبر تعريف
يعني خبر قرار الدين النصيحة لفظيله و بدر يعني مدار و قوام دين اسلام النصيحة در
قالوا لمن النصيحة هان نعم راضافيتله دك او لمفعوله حالت ايهامينه لرفع ايجون
حاظر فجلس هما يون او لنلر جوابي تفصيل او لدبلر لمن يا رسول الله والكتابة لله
بهام اولا و النبيه ثانيا فصحت كيمه شامل اندبره ديدبكره قال لله و كتابه
قرائت باهر البرهان و يا جنسي كتب رسالتيه او له اذ لفظ المضاف لفيد العموم كما قرره
في الاصول و لرسول الله لما دخرت مصطفى عليه الصلاة و السلام جنس رسول
(سله) نسا و ملا كه بيسي شامل اولور و ملك رسل الى الانسان و غيره قال تعالى
جاعل الملائكة رسلا فجمع الله المسلمين لانه جمع امام و امام خليفه رسول الله
في اقامة الدين و دعا منهم عامة امة اتباع للائمة او لمفرد و لعا منهم لله
تعبير بيورلدي يو معنى به مشعر اولور حضرت حواجه جهان غفر
صلوا الله ارشادا لهم بيوردي كه النصيحة وجوب وجود زعي الكرم و الجود
حضرتندن ايلديلر و قرآن عظيم لسان كلام حضرت رحمان اولديقدن اعتقاد
جانلدن و رسول الله و جميع ما جاونه اعتراف قلب و لسانلدن و ائمه طاعتنه
انقياد و عدم خروج على السلطان و افراد جماعت مسلمين ارشاد ايله كبار ايله
توقير و صغار يه شفقت و احسانلدن بيوردي ره قال المختار رحمهم الله
علما و اسلام و ائمه مالكيه و اولدن نمق قول شارحدر النصيحة لله
و لرسوله و ائمة المسلمين هو عامتهم و احاد بعضهم مكلف اوزره فرض

وفي نسخة الفاضل
لعله القاري

وفي نسخة
احمد بن يونس
لعله الدارمي

وفي نسخة
عبد المؤمن
لعله القاري

صلب عبد الله
في رواية
عن اصحابه

وفي النسخة
الحبر البربري
لعله القاري

عبد در دبدبلرن و نقل النووي انها فرض كفاية فان حصل ان جي فهو فوسعه
تركوه خال الامام ابو سليمان الخطابي بضم هو خذه و سكون سين و شناة
فوقيه ابله سجستاندن بر بلده در شبندر ابو سليمان احمد بن محمد بن ابراهيم
بن خطاب البستي الخطابي اوجيوزنا و نور سكر حدود دنده عزم نا شافعي
روضه جنان ابلدي بحيث كلمه يعبر بها عن جمله بدون اضافه تنوين و بالا
ضافه غير منوين و ارادة الخبر بدل منه او مرفوع او منصوب على هذا
للنصوح له لفظ نصيحه بركلمه در ركلمه منصوح له ارادة خبر جمله سنده
معتبر در و ليس يكون عن يعبر عنها بكلمة واحدة تحصرها اي يجمع جميع
معانيها اهل جملدن كلمه اوله واحده ابله تعبير اولنمق حذاما ندن
بيوردي جميع معاني نبي احضار و جمع ايلديه حاصلي حضر اوجز اسلوب
تعبير و لذا قيل في كلمة لفظ الفلاح انه ليس في كلام العرب كلمة اجمع
لخير الدنيا و الاخرة منها و ظاهر عبارته اسم ليس ان يعبر لفظ او
لوب و يحكى جمله سي خبر اولمقله لما فيه من التنبيه بالفاعل ناخير منصوبي
اولور و معناها في اللغة زبان عربيده معنا بي نصيحة الاخلاص في
قولهم نصحت العسل انا خلصته من شمعه سكون حبم و ضمي دخي
جائز در عسله راجع ضمير مضاف در نصحت صيغة خطاب و خلصته
تشديد لامله يعني عرب محاوره لرنده انكليزي هو مندن عاري و خالص
و فرق و تخليص اينديكي حالده و قال ابو بكر بن ابي اسحق الحذاق امام صرايحه
اللغة و صاحب كتاب الخصال في مذهب الشافعيه الفصيح بضم النون
مفعل الشيء الذي فيه الصلاح و الملائمة و قد يخفف الهمزة ياء يعني
نصح بر فعلي شكلنده بركلمه در موافقة بها الاشباه و مناسبة و قرار بطلبه
حصول بنبر اولان ماخوذ من النصاح بكسر النون و هو الخيط
الذي يخاط به الثوب جامه و قبا دوخمه فلبان رشته كه لصاحب
الذي ماخوذ اولان اجرا الحياتي ملتئم اولمق منا سبتيله دبر و اكثر كتب
لغة كي معنا يي حاويدر او لمفسر خفا فعدت لغلبة حاجت دعيلر و قال
ابو اسحق ابراهيم بن سهل الزجاج امام العربية و التفسير نقلنا لمبرد
و ثعلب ابي علي الفارسي او حيوزاوه برتار بحنده زجاج عربي سلك اجل ايله سكت
اولمشدر بحيث زجاج مفسر دخي خفاف لغوي مانندي بسط غريب
الذي فصيحة الله تعالى صفة الاعتقاد له بالوحدانية و وصفه
عما هو اهله و تنزيهه عما لا يجوز عليه و الرغبة في محابه تشديد و
خدمه ايله و البعد من مساخطه و الاخلاص في عبادته انواحد انيته
مصدر يعني الانفراد و رابعه قوبله الالف و النون على خلاف القياس كما
قال اهل الكرامات و محابه فتح ميمله جمع محبة اسم مفعول منه احبت بمعنى
محبوب و ساخط دخي همجنان و قبلدهاجمع مسخط و محبوب و الاصل
محابيب و مساخيط بعني بارى تعالى به نصحتين معنا سي الوهيته و ربوبيته
و ذاتيته ايله ايمان و اعتقاد و صفات ثبوتيه سلبيه لوث و وصفي و رسي
يجوب اوزره اعمال جائزه او مفيده نعوت سلبيه دن تبعيد و تقديس
و رضاسي صفة ميل و هو حبي غضبي اولان معاصيدن تبعد و اجتناب

وفي نسخة ابا اليمن
لعله شهاب

واوامر علیه و عبادات سنیه لسنده صفای قلب ایله خلوص کامل قدر
فی الحقیقه ذکر اولنان امور عبدك کندوه تقییدیجون نصح ده جمله بنده
عبده راجع اولور نزد حق جل و علا عنده اعم المعالیدر و عن قریب الفا
ملیون و النصیحه لکتابه الاعجاب و العمل بما فیه و تحسین تلاوته
و التخشع عنده و التعظیم له و تفهمه و التفقه بما فیه و التدبر
عنه مؤاخذه ایله طعن المحدثین غالبی غبن مجهه ایله جمع ظلو
مجاوزه عن الحد دیمکدر یعنی قرآن و کتاب عظیم شانندن نصیحتنه
اولا حفظ بنفسه ایمان و ثانیا مقتضاسنجه عمل و اتقان و تزیین قرائت
و تجوید و ترتیله رعایت و اذعان و حضرت فرائده اظهار خشوع و
اکثار خضوع و اجلالی موجب ایله تکریم و متابعتنه فهم و عرفان
و معانیسنه تأسی و ایقان و معتزله و اهل بدعه تاویلندن و زیغ و کجرویدن
و ملاحده طعن و لوثتدن مایلیق بحضرة الوهیت اولان صون و نزاهتنه
له رفع و ذبه سعی و امعان در و النصیحة لرسوله التصدیق بنبوته و
بذل الطاعة له فیما امر به و نهی عنه و حضرت رسول الله صلی الله علیه
وسلم حقنده نصیحت اقلا بنوتینی تصدیق لمأتی امر و نهی و حکم هابو بنه
انقیاد و صرف مقدور قلیمقدور قاله ابو سلیمان نصیحت متعلق اولدیغی
جمیع احکامی یاخود رسول الله علیه السلام خصوص قلنان معنای
نصیحتی ابو سلیمان خطابی بیان بیوردیکی لله درّه ما اعدله و قال ابو بکر
الخفاف و یا اجری و موارزته و نصرته و حمایته حیا و میتا و احیاء سنته بالطلب
و الذب عنها و شرحا و التخلق باخلاق الکریمة و آدابه الجمیلة یعنی شامل شریف
رسول الله ده صلی الله علیه وسلم معنای نصیحتنه اول حضرتنه دین و ملتنه
تقویه و معاد صدقت و مفاوضت و عصر شریفنده حضرتنه و مجاهده ده معیت
و رحلتلرنده شریعت و طریقتنی صیانت و سنت سنیه لریله عمل ایله اعلای
کلمه و سنت و نشر یعنندن زیاده الحاد ایدنلری دفع و منع ایله هدی و سیرتنی
حمایت و اظهار سنت و مباحثه فضائل جزیله و محاسنی شمائل جلیله سنی
مهما امکن انصاف و تخلف ندیو ابو بکر خفاف تحقیق معنای نصیحت بیوردیلر
قال ابو یحیی ابراهیم اسحق النجیبی ضم و فتح فوقیه و کسر جیم و تشدید
مؤخره و بعدها یاء تحتیه ایله نزهه سی دار ان ایلدی نصیحة رسول الله
التصدیق بما جاء به و الاعتصام بسنته و نشرها و الحض علیها و الدعوة
الی الله تعالی و الی کتابه و الی رسوله و الیها و الی العمل بها ضابر ذاتیت
سنت راجعه در یعنی فخر عالم صلی الله علیه و علیه وسلم سنه سنیه لرینه نصیحة
اولدرکه مجملا و مفصلا ما اتی به اولان اوزره اول حضرتی تصدیق
و عملا و عملا سنت شریفه سینه تمکن و سننی حلقه کاملا نشر و اشاعه
و جملا عمله حضی و تحریص و خلقی دینی حقه اجمالا کتاب الله اولا و رسول
الله ثانیا و سنته و سننی ایله عملا اخرا دعوتدر و قال احمد بن محمد
احمد بن حنبل فقعنا الله بهم کافة حضرتلریدر یعنی مفروضات قلوب اعتنا
و النصیحة لرسول الله صلی الله علیه وسلم دیو بیوردیلر قال ابو بکر الاجری
مدهمن و ضم جیم و تشدید راو و یا و تشدید ایله صاحب کتاب الشریعة اولان
امام جلیل القدر در و غیرمن علماء الامة النصیح له صلی الله علیه وسلم

بقتضی

بقتضی نصحه‌سی نفسه فی صیانته و نصحا بعد مماته یعنی برای
حضرت نصح یا خود حال و حیاتنده اقتضا ایدوب بری زمانی مماتنده
دنیزده و دیکری دار بقایه رحلتلرندن صکره اولنه قیاسا نصح
اصحابه له بالنشر و الجامات عنه و معاداة من عاداه و السمع
و الطاعة له و بذل النفوس و الاموال دونه ای لاجله ایدوب
عصر نبوتنده اولان نظیر اصحاب کرامینه اوسطا نفسلرینی
ونت و کل نازل ایدنلره خارجیه‌لرك محاربه و هدافعه و دشمنلك
ایدنلره معاداتلری و امر و حکم شریفنی قبول و اکا انقیاد ایدوب
لله تحصیلنه صرف مال و منال ایله جانسپارلق ایتکدر کما قال تعالی
رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه الآیة فمنهم من قضی نحبه
و منهم من ینتظر و ما بدلوا تبدیلا رجال مبتدا لفظ صدقوا لفظ
و ما بعدی الذی فی محل النصب و عاهدوا وصله ماسورة اضرب زه
انصار اولوا الابصار شانندن شرفیافته نزیل دار اجمالا معنای
جلیلی اهل ایمان ایدنلر اول و ایمان صادقانه رسول ذیشان ایله خائفانه
بلا و رخاوعسر فتنال مع الاعداء بالثبات و لقوا الله ایله مواعده
لرنده وفا و صادقانه کوشش ایدنلرین الدن بعضی نظر بعهدی
شهادتلرینه قضی و بعضی موعد شهادتنه بکلیوب اولوب لنه و عهدی تبدیل
برلله تبدیل و تغییر ایتمدیلر دیو شاهیانات شاهانه اسلامك
هیبتلرینه بذل نفوسجانلرینی بیان بیوردیکی ایدی
قضای نحب موتدن عبارت و ایته شریفه منا فیقینه لعریضدر
و قال ابن منقیت کرای اصحاب اولان ایاتك برنده شرف صدور ذیر
و بنصدقون الله و رسوله الا لا یه اولنلك هم الصادقون و هذه
الآیة نزلت فی المجاهدین الذین اخرجوا فی دیارهم ابتغاء رضوان
و الحاصل حیات حضرتنه نائر نصح اصحابه بر وجهله جلوه نمای ظهور در
و اما نصحه المدیح له بعد وفاته فالتزام التوقیر و الاجلال و
شدة المحبة له و المثابرة مشایه مثلنه و باء موحده و الف ایله مداومه
و مواظبه علی تعلم سنته و التفقه فی شریعته و محبة اهل سنته
و اصحابه و محاسنه مع رغب عن بدعته و الحرف عنها و بغضه
بالرفع و التحذیر منه و الشفقة علی امته و البحث عن عوراتهم
و سیره و اداره و الصبر علی ذلك یعنی سلطان عالم صلی الله علیه
وسلم عالم بقایه غمندن صکره اهل اسلامك اول حضرتی ایچون نصحی
تعظیم و تکریمنه ملازمت و ذات بهیه لرینه کثرت رغبت و محبت
و سنت سنیه لریی دانشه و تعلم اوزره کوشش و مواظبت و شریعت
غرالرینی تفقه و فهم و ادعاء و معرفت و اهل عیا و عنادی و اصحابی
باصفاسینه موقف و طریقنه علیه سالك سریع و مایل اولمق
و ضلالتلرینه اولان سیاه دلان غوایتدن زجر و کردان و تجانبت و اول
کروه حسارت شعاره عداوت و صحبتلرندن احتراز و مباعدت و امت
هدایت ضریبه رأفت و حنو و حمت مواول حضرتلك شمایل و فضایل و اداء
لنده تعلم و تفهم و تقتفی سیرت و نصب ایله و حبس نفس ایله ذکر

و من یعمل الخیرات
لعالی الفاتح

اولنادا امورى كندو به طبيعت فلمفه سعى وهمت در تعلى مادكره
امدى خفاف وباجرى نقل وذكر اوزره تكرون النصيحة احدى عشر
ت المحبة وعلامته من علاماتها كما قدمناه يعنى فصل علامانده
تحرير وبيان ايلديكى راسا نصيحت درحت دى شجون محبت ثم اشدن
برشحه ونشان محبتدن حديقه احكانده برشحه در وحكى الامام
ابو القاسم القشيرى عبد الملك بن هوازن النيسابورى صاحب الرساله
وشيخ الطريقه قدس سره النقش بنده عزم ظ بسراى نقا ايلديم ان عم
بفتح الفين برج البيت احد مملوك خراسانى افلم معروف قدير ومشاهر
النواد ضم مثلثه وتشديد واو والف ورا ايله جمع نادر يعنى نادر بيور
اذا هاج وثب بغوة المراد بهم المتغلبون على الملك اى الابطال والشجعان
المعروف بالصفار نوع من النحاس عمل صفه منسوب روى كر معنا ايله
يا دشاهان خطه خراسان دن اولان اصفاركه هجرتى ايكيوز
ق ق سكز يندى ظهور وليث ويعقوب وعمر واوج كمسه فرمانده خراسان
اولوب كوكب دولتلرى اوج اوجيوز بشده افق انقراضه تحويل
انمشدى انلردن عمر نام ملك ديلمان مبدان وغامشاهر يندن در
ى كسر راوسكون تحتيه وهمزه مفتوحه منوحه ايله مجهول وبا روى
ضم زاوكسر همزه ايله دوا النوم وفى نسخه فى المنام فقيل له ما فعل الله
بك فقال غفر لى فقيل بماذا اى باى سبب قال لسعدت كسر عين ايله طلعت
معنا سيله زوره جيم كسر وضم ذال معجمه ونحى دخى لحكى دير بالاى
كوه يوما ما اشرفت على صوتى فاعجبنى كثرتهم فتمنيت انى حضرت رسول
الله صلى الله عليه وسلم فاعنته ونصرته فشكر الله لى ذالك وغفر لى
حاصل كلام اوتخت سلطنتنده شاه خراسان اخنده تابوته تبديل البدكده
عالم خوابده مشاهده اولنوب حدايا كرم سبزنه معامله بيوردى
ربنلدى كناهم مغفرت ايلدى دير دى بسلندن استعلاج اولنرقدن
تا يوما ما بالاى كوهه جفوب عسكرمه نكاه ايلبوب كثرة جنوده
بنى اعمام ايلدى نولا بدى عصر شهنشاه رسالته صلى الله عليه وسلم
ربنده اولوب غزواتى وسرايا سنده موجود واول حضرتنه نصرت واعانت
ايده يدم دينو بوحاطر دروبنه كذا ايلدى به بنا على دهدى وفتحه
بوسعيى درو نمى عند الله مشكور ومثيبنه ماجود اولوب دركاهى
عزت سروشاى حضرتنده بنى ذكر ايلدى وشنا بيوروب معفرت ايلدى
دير دى واما النصح لائمة المسلمين فطاعتهم فى الحق واولا طاعتهم لحلوف
فى معصية الخالق ومعونتهم عليه وامرهم به وتذكيرهم اياه على احسن
وجه وتنبيههم على ما غفلوا عنه وطاكتهم صيغه مفعول ايله ما غفلوا
اوزره معطوفدر عنهم من امور المسلمين وترك الخروج عليهم ونصرب الداى
مشنانه فوقيه وسكون ضاد معجمه وكسر ايله اغز وخرابك معنا سيله و
افساد قلوبهم عليهم وسكون ضاد معجمه وكسر ايله اما سلاطين ووزرا
وامرا وحكام شانلرندن معناى نصح انلر موافق شرع وحق اولان امورده
اطاعت وفعل عدل وارفقه انلره معاونت والطف وجه اوزره امر وعدل
تفهيم وكما هو شان اهل الفضل بطريق الرفق انلره احكام وخفى تذكير وامور

سلمه

سلمين دن حكامه دائر اولوب انلردن پنهان فلسنان شيئ واحكامدن
غفلت ايلدكلرى حالده اوزى تنبيه ايله الفاظ وبغيا خروج على السلطان
انكى ترك وخلق اول كار نادر برايره تحريك واعادن منع وحكام
اوزره ناسكره قلوبنى افساد دن حذر انمكدر ونصح لعامة
المسلمين شايان عباده واما النصح ايله نصح ايلدى ارشادهم
الى مصالحهم ومعونتهم فى امر دينهم ودنياهم بالقول والفعل
وتنبيه غافلهم وتبصير جاهلهم ورفد كسر ايله عطا وصله معنا
سيله وفتحى دخى جائز در نحناجهم وسترعوراتهم ورفع المضار عنهم
وجلب المنافع اليهم جلب فتح جيم وسكون لامله مصدر وياء
التحريك ما جلب من الخيل وغيرها وما عدا الحكام عباد مؤمنين خصوصا
نصح انلرى مصالح اخرويه وخبريه به دلالت ودينى ودنيوى معاشى
ومعادى سود هندا وله جفارى اوه فولا وفعلا مساعده ومعاضدت
وجواب غفلت وجواب اونلرى اكاه وايقاظه وظلام جهلدن فلانلرى
تبصير وتعريف ودرويشى بى نوايه بخش وعون وعطا وخطالرينى
ستر وپوشيده قلوب ضرر وزيانى دفع وانلره منافعى ايصال يلكدركه
ونفعا ونفاعلى البر والتقوى كريمه سندن مستفاد ديرايدى نصحت
ثمرات محبتدن اولغى اولمغين فصل محبت تقديم ونصيحت خبركن
كلبسنى جائز كلمه جامعه اولغله ناخير وفصول كتاب ثانى به مشكى
الختام قلمغله شايان ببيور لدى والله اعلم بالصواب

اى پادشاه سريرحشم ابلاغ ... برفائده نصح وبندى ايندك ايراغ
اولدن نطق باكله رشكلدن ... بافدى سرايده عقيده سكر داغ
اى درج درر ذكرات بهائى خلاصه ... فيضنك دولايله رهنماى خلاصه
ظلمت فيوكه كلبجه كسلمز نور ... كوبكده بولور باصفاى خلاصه نوره

ابناء ... فى تعظيم امرهم ووجوب توقير وبرهم

معبودى كل مؤخر حكم وحميت خبره مفتدى ابنيا سالار خيل رسليه
حضرتلرينك خفوفنده انام اوزره واجب اولان امور نهمه بى مبتنى
قسم ثانى نك اوجنجى بابى اولى حضرتك امرنى قبول وامتثالدن عبارتدر
وهو حالده توقير واهل وعلماى امتدن اولكاهه بوبابنه تعظيم خصوصى
متعلق اولانلر حاضر اولنده موجودى بيانده ديره قال الله تعالى شانه
رسالتمآبانه تعظيمده صانع منع ازل كتاب كريمنده بيورر يا ايها النبى
انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا حوالى مفدره واوصاف فخره
درايى شاهد على من ارسلناك لتؤمنوا بالله ورسوله
وتعزروه وتوقروه بالخطاب على الالتفات وقرأة بالغيبة سوره
فتحى متضمنه فصل تاسع قسم اخر لنده تفسيرى بكمال كذار ايلدى
وبعضى نسخه صحيحه ده اولا يا ايها النبى انا ارسلناك كريمه سبله
سوره اخر ابتدا بداء وايات سوره فتحدن لتؤمنوا بالله جليله
سببه ارداف ايلدى وقال يا ايها الذين امنوا لاتقدموا بين يدى
الله ورسوله يا ايها الذين كفروا ندا فريد استبصارى استدعا واتعاظ
مبالغه ايجون درى لاتقطعوا امرا قبل ان يحكما به ويا ايها الذين

وجوه سلحه

مطلب سلم بمعنى النصيحة

لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت النبي الآيات الثلاث
وما ينبغي اسادبي الادب والام اولبذا اضافتي جائز اولمن يعلو
عليه بالامر او لانكر خفي كلدبر واول سورة نجا ائدين لهم مغفرة
واجر عظيم كريمه سبنه وارتجه تلاوت بيوربلر قريبا تفسيرايات
بكاح بكان تقريره خامة مصنف عليه الرحمة وركار اولور واجمالا
معناي شريفي ديمك اولور كه اي الذين كه موات معبود بالحق جل وعلى
ايمان ايلدبلر خدا ورسول يدامري حكم اتمزدن مقدم دركاه كبريا
وبشكاه رسالتده قطع امر ايلة تقدم اتمك تقديم ومخالفتدن خذارك
خرلسان اولك بدرستي مولي كفتاركز سميع وهركاركزي دانادر
راويه ابزد منعال وحدانيتنه ايمان ايلشلر اشتي تكلم مع الرسول دعاوازي
خفرتدن بالارفع وصوت اتمكدن وميانكزده دائر بركز سبخسار وبلند
اوازلة اغلمك اسلوبجامات على النجيب ورعايات للادب كفتاركزدر شته
وصوت بلندايلة سراغاز كلام اتمكزدنا كه عملدركز خبط اولوب حرمان اتمكز
بدن شعور اولة سبر بدرستي انكركه مراعاتي للادب حضور نبوي ده بدر
اوازلرين حفظ وبيت ابتدبلر اول دوانذركه مولي براي تقوي انلربلر
دبل اكا هدبه پاك وخالص ايلدي كنهلري مغفرت وثواب جزيل براي
ايشان حصولي بذربدر وقال تجعلوا دعاء الرسول بينكم كدعاء
بعضكم بعضا ميانكزده بركدبكزه كنادات اسا جناب مرضاتي صلى الله
عليه وسلم حضرتنه مجرد اسميله يا محمد احمد دبو ندا ودعوت قيلمك
بلكه يارسول الله ويا نبي الله خطاب جامع الادابايلة دعوت ايدكز
ديو سوروب فاوجب تعالى تعزيره كسن راي وفتح رايلة موتوقيروه
الزام اكرامه وتعظيمه ايسن رب كريم مخلوقاتي اوزره اول حضرتنه كرمي
بليسبلنمي ايجاب واتباعينه اكرام وتعظيمي الزام ايلدي قال ابن عباس
تعزروه تجلوه اجلال دركه افعال من الجلال والاكرام ايلة خدايه تخصيص
اولندي وقال المبرد تنشدبد رايلة شيع العربية كه ذكري ابن عباس
رضي الله عنهما نك قولينه كه موافقدر تعزروه تناقلوا في تعظيمه
اجلال دزد احصى دكلدبر وقال الاخفش حافشته نلانه دكه كبري اولان
ابو الخطاب عبد الحميد النحوي اللغوي الاخفش كوجك چشم معناسينه
ويا كلمه كروب كوندوز كورميين نصرونه اعادينه اولرسوله ذكر
اولنان مباني مناربة المعاني دبر وقال الطبري محمد بن جرير المتقدم
تفسيرنده اعانت نصرتدن اعم ايمدي تعزير من العز فتح وسكونله
رد ودفع معناسينه اولوب بعده ذكر اولنان لفظ اولندي كه
دفع عدو ودفع نقايصي موجب برحسبجنان ماردن الحذه ذخي
تعزيرا طلاقي كشي بي جنابينه عود ايدنلر تعزير دفع ورد عدن ناشي در
وقرئ تعزروه براشتيرمه العز يعني قراءة شاذه ايكي راي ايلة تفسير
من العز فرائت اولندبكي تقويه وغلبه معناسينه در كما في قوله تعالى
فعززنا بثالث ايمدي قرات مشهوره ي مفسر اولور ذكر اولنان صيغة
المجهول ونهي عن التقدم بين يديه بالقول وسوء الادب بسبقة
بالكلام على قول ابن عباس وغيره قول ابن عباس وغيري اوزره لا

تقدموا

لا تقدموا بين يدي الله ورسوله ايه كريمه سنده حق جل وعلا حضور رسول
الله كفتار ايلة تقدمدن وحسن ادب اولور لسبق كلامدن نهي ايلدي
وهو اختيار ثعلب بو معنا لمختار امام ثعلب ابو العباس احمد بن يحيى
الشيباني البغدادي ايكيوز طقسان برده كوفه ده وفات احمد كريسان حيات
تغمدي رحمات ايلدي قال سهل بن عبد الله التستري لا تقولوا قبل ان يقول
قال نا تسمعوا واتصتوا ايلة مذكوره تفسير بذ ايبوروبلركه پيغمبر عا
ليمقام ايله اغاز كلام اتمدن بر سز لوسخسار اولمدن جون بدء كلام ايلة
كوبش جانلة استماع ايليوب خاموش اولك ديمكدر بذ ديكي اوزره اسهل
تستر عطف تفسير ايلة عطف ايدوب بيوروبلر ونهوا عن التقدم و
التعجل بقضاء امر قبل قضائه فيه يعني امر همايون وحكم شرنوين
قضا ونام اغز دن قول مفدح قضاوا قرشتاب ونقدموني نهي اولندي
بلر وان يفتاتوا افتعال من الفوت اي يسبقوني بشيء في ذلك من قتال
او غيره من امر دينهم الا وهم يعني طرف پاك الشرفلرندن صادر اولدقده
همان مجرد راي ونصر فلرياد مرديرلرندن قتال واسر وسبيه متعلق امرده
اول حضرتي سبقتدن نهي ومنع اولندكمكر انبي همايوني شرفيافته
صدور بولد ولا يسبقوه بالحاصلي اوزره واحرادن جميع قضايادك انظر
حضرت شاه رسل صلى الله عليه وسلم حضرتنه تابع اولمق لزوم الحاصل
قول الحسن البصري ومجاهد والضحاك والسدي والثوري يعني معناي
مذكور ائمه مشار اليهم مغالبه مثالده موافقدرلر ثم وعظهم و
حذرهم مخالفة ذلك فقال نهي ماهنالك امورده خالق يحيون
اصحاب واحزابله نصح بيوروب بو قول شريفي ايلة تحذير وتخويف الدي
واتقوا الله ان الله سميع عليم قال المراوردي اتقوه يعني في التقدم
بين يديه اول الاية وان كان مطلقا وقال السلمي ابو عبد الرحمن عليه الرحمة
كما تقدم اتقوا الله في اهمال حقه وتضييع حرمته يعني خفي نزك واهمال
واحترام موتوقير بي تضييعدن الله دبلدك ان الله ان الله
سميع لقولكم عليم بفعلكم نهي تهاجم عن رفع الصوت فوق صوته في الاية
الاخيره رفع صوت شدة جهر له سوء ادبدر والجهر له صلى الله عليه
وسلم عطف تفسيردر بالقول كالجهر لبعضهم لبعض وبرفع صوته
بعد ما حث تعالى تعظيمه لمقام نبيه وتكريما لحبيبه صوت شرلرندن
برز مجلس جليلنده اصحابي رفع صوتدن نهي وبكوتكره محاطبه وفحاو
رتبه جاريه اولدقده شدة جهرله اول حضرتي خطابا مرتبه منع بيوروب
وقيل كما ينادي بعضهم بعضا باسمه لا تجعلوا دعاء الرسول كدعاء
ودوده ابدن احد قولبرينه اشارة اولندي قال ابو محمد مكي ابن
ابي طالب القرطبي المالكي تزيل في بطنه صاحب تفسير هدايه وكتاب
احكام القرآن دوريزوا اولوز بدي تاريخنده عزم فردوس الدي
اي لا تسابقوه لا تقدموا بين يدي الله الى اخر الايات جمله سي بيان
شانده در لا تسابقوه بالكلام كتفاوته مسابقت اتمك ولا تعظموله
بالخطاب ضم تاء فوقيه وكسر لام ايله ولا تنادوه باسمه نداكز مصدريه
مصدريه اوزره مسوب وعطف تفسيردر بعضكم لبعض ولكن عظموه

بعضكم

وروي في الكلام كما في اصل الكتاب

وتحرموه وناده باشرف ما يجب ان ينادى به يعنى خطاب وجوابه
اوكى خضرته غلظة وردشت كفتار بلد مبادرت اتمك وبريكرى بلدا انفسى
بكى نبى ذبسنانه نا ميباله ندا ايدرك لكن نام وشانى تجليل وتكريم
ايدوب خضرتنه ندا اونمقله شايان واجب اولان اجل نام نامى وانسب
سامى بله ندا ايدك دىكدر يا رسول الله اشرف لفظلرك بدلدر
يا نبى الله وهذا كقوله تعالى فى الآية الاخرى لا تجعلوا دعاء الرسول
بينكم كدعاء بعضكم بعضا على احد التاويلين يعنى ابو محمد مكى
تعبير ايله ديكر لفظ دعائك ايكى تاويلدن برينى دركه مراد دعاء
على احد اولوب يعنى ميانكزده اولان دعاكزا سا دعاء رسول الله الهى
اجابة وعدى محمل اولور طوغرى اجابت دعاسيله انك مولى صاحب
منذر ديمك اولوه ويكرى دخى بمعنى الكلما لندا والتسميه اوزره
كه مراد مكى بولنا و بلدبركه وقال غيره اى غير مكى فى معنى الآية لا تجهروا
لا تخاطبوه الا بتوقير وتعظيم وقيل معناه الاستغاثة منعلقين منه بالادب
وبعضى نسخه مشفقى من والاشفاق وافعدير خوف وحذر معناسيله نعم
حق فهم الله تعالى يحبط اعمالهم ان هم فعلوا ذلك وحذرهم منه
بعد ذا بردحكم الا تخيط اعمالكم وانتم لا تشعرون ايه ندارات قرمه
سيله اكرترك ادب ايدوب حضور نبويده خفض صوت امر اولنسه
لطلان حسنات لازم كلوب واول فعل ناسزادن تحذير الله قيل نزلت
الآية فى وفد بنى تميم جدى اسمه بنام قبيله مشهوردر وفد
جمع وافد كصاحب وصحب وهو القادم على القوم لامر ما يعنى ايلجى
حاصلى الذين ينادونك من وراء الحجرات كربه سى حجرت سعادتكزك
طشره بغى سالنده نخليص اسارى ايچون روسا بنى تميمدن يتمانيه
ايلسه مشاليده نزول البدى وقيل وعيرهم اى غير بنى تميم من العرب
ان النبى صلى الله عليه وسلم فنادوه يا محمد يا محمد اخرج الينا فذمهم
الله تعالى بالجهل ووصفهم بان اكثرهم لا يعقلون يعنى ايله جلبلرك
برطائفه خير مسراتسالنده ورساله ذيب نزلدركه انلر ورادن ديولنجانه
سلطان هردوسى ورود ايدوب قاعده جفاء اعراب اوزره
اوارىلندايله يك هرو بادخرده اسم شريفكزى تكرار ايدرك يا محمد بدرون
باش صداسيله وقوله انا ازاولدبلر بس جناب كبريا جل وعلى انلرك
مقام نبوتنه جهالت ونادانلقلرينه ذهاب اداب اولوالالباب عدم
رعايتلرينه وصف ايلدى وقيل نزلت الآية الاولى فى مجاورة خضرتلرى
وجاء مهملا وراياله مجادله ومراجعت قيل كانت بين ابى بكر وعمر عند
النبى صلى الله عليه وسلم واختلاف جرى بينهما حتى ارتفعت اصواتهما
بعضلا ترفعوا اصواتكم كربه سى جناب صديق وفاروق رضى الله عنهما
ندا حضور رسول الله صلى الله عليه وسلم بكد بكرله مجادله وتكالمه
ومبالغه جريان ايدنجه مخالفت ايله ارتفاع صوته مؤدى ومعارضه
خفيه نزول البدى وبدبر وبدبركه امر بنى تميم رؤسا ابو بكر الصديق
فعقاع بن معبد فى قبيلة مذكوره اوزرينه امارتيله سلطان رسالتپناهى
الناس وعمر بن الخطاب ابسه اقرع بن حابس والى قلفسه زجاء ندا اولوقه

وروى لاختلاف على القارئ

جناب

جناب صديق عطاب امير خطابه ابن خطابه بنم خطا قلم مراد ايدوكى
ديدكده فاروق منع الجناب وحى بن نبيزك خلافكزه مراد انلرم ديدركه
قبل وقال ميانلرنده منادى واوازبلند ايله كفتار باديچ اولوبغى
سبب نزول اولمشدر كما ابن رضا السيوطى فى والحكم عام وسبيه خاص وقيل
انه فى اقرا الزبرقان والله اعلم وقيل نزلت فى ثابت بن قيس بن شماس
بن مالك بن امرئ القيس خطيب النبى صلى الله عليه وسلم وراد خطيب
واعيان دكلدر بلكه اوزره وفود قبائل قدومنده فصحا وخطباى
هر قبيله قوم وقبارى ستايشى ايله دهنكشاى بلاغت وشناور
فصاحت اولوردى وقتا وقدبنى تميم دخى مسجد خضرتنه قدوم نهاده
نهاده نقل اولنوب يا محمد اخرج الينا ندا سيله فغلظه ابغار اولوب
نبى بسنوده شمائل خضرتلرى نورويش ظهور ايلدكده بلرزاى غما
خضرتكه قدوم ايلدك شاعر وخطيبوه اذن ومساعده بيورمله
وبلرسلطان دين عليه سلام الله المعين ما بالشعر بعثت ولا بالفخر
ولكن هاتوا ما عندكم كلمه رخصت وارد قلرنده عطارد نام خطيب
على سراغاز خطبه اولوب الحمد لله الذى الفضل علينا والمن واهوه
اهله الذى جعلنا ملوكا ووهب لنا اموالا عظاما نفعل فيها المعروف
وجعلنا اعز اهل المشرق والى اخر الخطبة فخر اولوب جلسه ايلدى خضرت
ايام الانبيا عليه النحايا ثابت بن قيس خرزجى به قوم فاجبنه اوبله
قيام بيوروب اول خطيب هوشلهيجه قيام ايدوب الحمد لله الذى
السموات والارض خلقه فقضى فيهن امره ووسع كرسيه علمه ولم يكن
شيئ قط الا من فضله ثم كان من قدرته ان جعلنا ملوكا واصطفى
من خير خلقه رسولا اكرمه نسبا واصدقه حديثا وافضله حسبا
الى ان قال فنحن انصار الله ووزراء رسول الله نقاتل الناس حتى يؤمنوا
فمن امن بالله ورسوله منع ماله ودمه ومن كفر جاهدناه وكان
قتله علينا يسيرا افى قولى هذا استغفر الله للمؤمنين والمؤمنات السلام
عليكم ديو خطبه بليغه طويله يسنه خنادر وب بنى تميم شرمسار اولمغله
اول كون فى مفاخرة بنى تميم وكان فى اثنائه صمم فكان يرفع صوته ثابت رضى
الله عنهك دوكولشنده عارضه صمم اولمغين اثناى خطبه ده رفع صوت
ايدردى وخلال صحبتده صداى بلند ايله سخنباز اولوردى فانزلت هذه
الآية اقامه فى منزله وخشى ان يكون خبط عمله وقيل لا نزل فى قوم
اصوا تكم اجابة لجلبة الغدرى ببرايه صحيفه نزول اولدقده ثابت كلبه احزانده
اقامت كذا رحمه ثابت اولوب بجلس رسالت پناهيله مشرف اولدى خبط
وهما اولمندن خوفناك اولدى ثم اتى النبى صلى الله عليه وسلم فقال يا نبى
الله لقد خشيت ان اكون هلكت فيما الله ان يجهر بالقول وانا اجهر
الصوت اول شع جهانتوز رسالت صلى الله عليه وسلم ثابت دل حزينى
تفقد بيوروب وركاه شهنشاه رسالتده مرومال واول خضرت نوازشى
كربانه ايله پرسش حكونكى حال ثابت بيوردقده يا شفيع المذنبين بارگناه
اوردام بردرت اى بادشاه دونا اوردام كرچه روى معذرت لكدا
كستاخى واه كرده كستاخى زبان عذر خواه اوردام يا طبيب القلوب

مجلس هابو نكده صوت بلند ابله سخنساز اولدن بري خدايي غيور منع ونهي
ايلدي مع هذا بو بنده باطيع بلند واز كمسنه اولوب خلاف امر الصوت
تصدي اعتي اولورم دوركاه رسالت پناهكه روسود اولمامق اوزره
كلا الوجهين هلال وبربار اولدن هراسان ديمك وقال النبي صلى الله عليه
وسلم يا ثابت امارضى ان تعيش حميدا وتقتل شهيدا وتدخل الجنة فقتل
يوم اليمامه طائفدن قرجلر ومكه مكرمه يه دورت منزل مسافه جها
نب بمنده رمدينه دبر برمدتدن حاشاكم حاشا شركه منصب نبوت
دعواسنه اقدام ايدن مسيلمة الكذاب كسنه اشتى عشر ربيع الاولنده
طرفخضرت صديق رضى الله عنه خالد بن وليد اعدا مينه امارله جام
ايدوب بمامه ده نشى مفقود واتباعندن يكرمى مكدن زياده اولوب
شروشو مقهورة وجودن دور قلوب اول معركه قيامت اسلوبده
مشاهد صحابدن بنشى تقريها مهاجرين والنصار وبكله قريب احاد كسنه
ظفر شعار مهاجرين شهادت اولوب اكثر سپاه نصرت وستكاه احمدار
اولمقدر حاصل كلام حضرت سيد الانام صلى الله عليه وسلم ثابت رضيت
بحكم خطاب اولوب باقيات عند الله والناس مخمود اوسعيد محركدار
اولوب جرعة شهادتي لوشي وبهشت بريده دخول انكدر رضا داده
اولمز مبسوط ديو اخبار بالغيب ايدوب وفعة بامامه ده اول خطيب
خوشلهجه منبر شهادتدن عروج ايلدي روي ان ابا بكر لما نزلت هذه الآية
قال والله يا رسول لا اكلمك بعدها اي بعد نزول هذا الآية الا كاخي
السرار كسر سين ابله مصدر مساررة مفاعله من السر واخ في النسب معروف
ومثل وشبهه وصاحب معناسنه جار ودرا في الامشابها نصاحب النحوي
وبلد بركه لاترفعوا اصواتكم فوق اصوات النبي ورسله ربيب نزول اولدقده ابو بكر الصديق
رضى الله عنه امنا الا لا اله الا الله كفتاريني بيك يا الله ابله تاكيد ايليوب يا رسول
الله بو آية شريفه نزولندن نصكره خضرتكله سخنساز اولمم الا سرار تكلم ايدرم
وبلد بجار وايه مذكور شرائط رعايت بما شها بدن تحرج كرده براز دير وان
عمر كان اذا حدثه حدثه كاخي السرار ماكان يسمع ضم باء وتخفيفه وكسر سين
ابله فاعلى صبر اى بكر وباعمر دير رسول الله صلى الله عليه وسلم بعده هذه
الآية خفي ستفهرده وهو تفسير لقوله كاخي السرار يعني عمر بن الخطاب رضي
الله عنه التواب حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلم جنابنه كلم ايدنجه
صاحب نحوي بني آسا سرار نه تخدبت ايدوب خضرتنه كلامنى سوتاج ايده مزدي
تاكه شدة اخفاء كلامدن ناشى اول حضرت استفها كلامى عدي بيورر ايدي
فانزل الله تعالى فيهم ان الذين يغضون اصواتهم اي يحفظونها عند رسول
الله اولئك الذين امتحن الله قلوبهم للتقوى اي جربها واخلصها لها
لهم مغفرة لذنوبهم واجر عظيم اي الجنة ليس زت جليل ابي بكر وعمر وما
بلدي مذ حضرته بوايه جميله مجي ترالي بيورديكه اولكل فضله بيان اولندي
وقيل نزلت ينادونك من وراء الحجرات في غير بني تميم من الاعراب نادوه يا سوا
يا محمد صلى الله عليه وسلم والله اعلم مروي صفوان بن عسال بن عين ومشدد
سبب نزول بعض اهل صحابي مشهور دير بينا مضاف اليه دن عوض الى الله
بن اوفات كان دير بكر وبعض نسخه ده بينهما النبي صلى الله عليه وسلم في سفر

اذ ناداه اعرابي

وفي نسخة صحيحة بعد هذا لعله القاري

وفي نسخة الا يخفض بعد الفاعل لعله القاري

اذ ناداه اعرابي نسبة الى العرب البادية محمدا فاراد الجهالة عليهم بادية بصوت
له جهوري فتح جيم وسكون هاء ونون واو وياء ابي شديد عال والواو زائدة
قال الجوهري جهر بالقول رفع صوته وهو جهور الصوت وجهير الصوت
ايا محمدا يا محمد وفي نسخة يا محمد ثلاث مرات فقلنا له اغضض اي اخفض
من صوتك فانك قد نهيت خذف قاعده للعلم به نهاك الله عنه عن رفع
الصوت يعني بيان وقت ما اول حضرت رسول دايكي شاه عالم صلى الله عليه
وسلم جانبه نشان دن اعرابي روسه بار بلند واز ايله يا محمد يا محمد ديو
الله كندي نزلنه تاديبا له خفض له صوت ايله نزاخق جل وعلى فخر عالم
عبدك حضور رسول الله دن صلى الله عليه وسلم رفع صوتدن سني منع
ايلدي بيت بيورديكه بيورديلر رواه الترمذي والنسائي عنه وقال الله تعالى
وقال الله تعالى يا ايها الذين امنوا لا تقولوا راعنا اشتاي مكالمه
خضرتنده صحابي كرام رسول ملك خضرتنده صحابي كرام رسول ملك علام
راعنا يا رسول الله ديو خطاب منزلنده تاتي بيورلر كلامي رخوشي
مفهم ايدلرمغامندن اداو تعبير ايدرلردي كويا حال قاصر فزلكاه ايله
شامخ رعايته وصيانت ايدلر خضرتنده اسا يرلر تكلم شناسي عدان و
حقايق بيان دكلدر بزديمك مراد ايدرلر ايدي چو يهود عنود ميانه مي اورة برمن
لفظ مذكوره ايله دشنامدن اولمغين انتهار فرصت بولوب بو تعبير ايله
ايايه اغاز اغتنا ايدي حق تعالى الري بو قوللكه كويا اولمدن نهي بيورديغي
قال بعض المفسرين هي لغة كانت في الانصار سمعوا عن قولها تعظيما للنبي صلى الله
عليه وسلم وتبجيلا له اي تفخيما لشانه لان معناها ارعنا نفتح العين
اوامر الرعاية زعلى وجوب الامر مجرد مدر زرا مفهوم وكلة راعنا من الرعاية
علة واعانة اي دير كه احفظنا تحفظك ويكدر فنهوا عن قولها اذ
مقتضاها كانهم لا يرعون ويراعون مقامه الا برعاية لهم بل حقه ان
يرعى صيغة مجهول ايله على كل حال يعني انصار وغير يلر راعنا قولينه تعبير
وارد نهي اولندقدر زرا مقتضاى معنى تفسير سابق اوزره كان ديمك اولوركه
الله حضرتنه رعايت ومقابله راعات اثر اولما اول حضرت الله رجحون رعايت
انكله حصول بدر بلكه شايسته شان بسفهري كراه الله حضرتنده مراعاة
انسون هر حاله ملاحظه ومحافظة اولنمقدر ديديلر اما انظرنا قولي
خلاف ذالك اولوركه مقاسي انظل الينا وفهمنا ويتعالنا ديكه مشعر اولمغين
وقولوا انظرنا امرها بوني ايله تشبيه بيورلدي وقيل كانت اليهود تقو
ضي بها من التعويض بمعنى الكناية للنبي صلى الله عليه وسلم يا رعونة الجا
فة والحفة فهي الميم مبنى للمفعول اي نهاهم الله عز وجل عن قولها
قطعا للذريعة اي الوسيلة الى مقاصدهم الشنعاء ومنعا للنشابه بهم
في قولها لمشاركة اللفظة في المبنى ومخالفتها في المعنى وقيل غير هذا

فصل في عادة الصحابة في تعظيمه عليه السلام وتوقيره و
اجلاله بمناسبة مقام تاخير سلام ايدي حدثنا ابو علي الصدفي ابو بكر
وابو بحر الاسدي بسندلر فيبلنه سماعين عليهما في آخرين اي مع جماعة
اخرين من المشايخ قالوا انبخاه واخرون حدثنا احمد بن عمر حدثنا احمد بن
الحسن ابو العباس بن بدار الرازي حدثنا محمد بن عيسى الجلودي فنا ابراهيم نا

صلوات الله عليه وسلامه نسلمه

لفظ

وفي نسخة فلا حدثنا القاري

بست مسلم صاحب الصحيح ثنا محمد بن المثنى نقدمت ترجمته وابو معن
الرقاشي زيد بن يزيد البصري والحق بن منصور المعروف بالكوسج
الكيسوني الحافظ مر حدود سنة ترك عالم فاني البلدي فالواحد ثنا الضحاك بن
مخلد ابو عاصم الشيباني قال البصري الكيسوز الواحد عزم طريق جناد
البلدي ثنا خباب بن مشرح نقدم ايضا قال حدثني يزيد بن ابي حبيب الازدي
محدث فقيه علما وحكما وانفياد بن مرحبي ذات مخزومي الدث يوز بكر بن سكز
سالي جهيدي سبر سرا بسنان نعيم البلدي عن ابي شماسة بضم وفتح شين
معجمة والف وسين مهملة ابله عبد الرحمن المهري بفتح ميم وسكون هاء
وياء نسبة ابله امارة يزيد بن عبد الملك دو عزم كسنان بقاف البلدي
قال حضرنا عمرو بن العاص برسم بياء وقد يحذف في ذكره حين نشاط بولا
فيه عن عمر و وحديث مسلم في الايمان حضرنا عمرا وفي سياقة الموت
يبكي طويلا كو حول وجهه الى الجدار فقال ابنه يا ابتاه ما يشرك رسول الله
صلى الله عليه وسلم بكذا وكذا فاقبل بوجهه وقال ان افضل ما نعد شهادة
ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله اني كنت على اطباق ثلاث الحديث قال
وما كان احد احب الي من رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا اجل في عيني
منه تشبيه عين وافراي دفعي جائز وما كنت اطيق ان املاء عيني منه
اجلالا له ملئ عين تحقيق واطاله نظر دركه بجاز مشهور دو لو سكت كو بعض
نسخه دو لو شئت اي اصفه ما اطلقت حبر ولو بو مقامه على كل حال
تحقيق جواب اجو بدر نفع لعبد صهيب لو لم تحقق الله لم يصفه حديثي
اساي لا افدر ان اصفه على تقدير اني شئت تحقيقا انما اشاء امدي لو
برائي امتناع شرط وجواب دركلدرك توصيفه قدر نياب اولمي مفتضي اولة و
المراد خلافة لاني لم اكن املاء عيني منه حاصلي عن رضي الله عنه احضرنا
رج حاله ابن شماسة مشارا اليه دن حديث طويلا ذكر ابليوب اشناي جلد
عن سونا طفه بردان اولوب بكا رسول الله صلى الله عليه وسلم خضر لازنون
محسوبر وجشمي دن نور ديوه جان عالم عليه سلام الله الانعم جنا بندن
جليل زرات تا باب ابدي و برا طلعت جمله نسبة اطاله نكاه التفات
انكله الاجلاله قدر نياب اولمدم في الحقيقه برا و سلطان كوج الحصال جليله
وشمائله وصفوي ايراد ابلغ طافتا وراولامم زه كيفيتله وصفني ايراده ابليغ
زراجسم جهان بينم لقاي شريفي مطالعه سيله لمهابته املا اندم
ديدي يبورد يلر وروي الترمذي عن انس ان رسول الله صلى الله عليه وسلم
كان يخرج على اصحابه من المهاجرين والانصار وهم جلوس فيهم ابو بكر
وعمر والجملة حال فلا يرفع احد منهم اليه بصره الا ابو بكر وعمر فانهما كانا
ينظران اليه وينظر اليهما وينسمان اليهما امام ترمذي
عليه الرحمه انس رضي الله عنه طريقندن روايت يبورد كه افتاب اسمان رسالت
صلى الله عليه وسلم رج دوننا نلر ندن اصحاب قتيا نظام اوزره طلوع
ايدردي وانلر بنشكان اولدقلري حالده كه ميانلرنده شيخين مكرمين
حاظلان ابد بكر واول كروه پرشكوهدن برفرد مهر منير رسالتي مطالعه
رفع بصر ايده مديلر الاحضرت صديق وفاروق جنابلري كمال صحبتلرنده
رندن ناشي مكنت باب اولمكاه اولورلردي چونكه فرقدين اسا اندملحتا

وفي نسخة لعلها الفارسي

الفارسي

وفي نسخة نذكر لنا لعله الفارسي

رسالته بنكلان واول بدر منيره انلره ملتفت وانلر خضرته بسلم كنان وكلام
جسمانلر نبوت عند لبيان رياض حقيقت شكربني بستم اولوردي ورد
اسامه بن شريك الصحابي الثعلبي قال اتيت النبي صلى الله عليه وسلم
واصحابه حوله كانما على رؤسهم الطير شدت رحالنا وكنا اسكو شدة
عبادت ضرب مثل در روايت كرده كه اربعه اولان خبر صحيح الاثره جناب
اسامه بيورركه قطب دائرة نبوته صلى الله عليه وسلم هيچ ساكن اولدم حال
انكله اصحاب باصفا اطرافني احاطه ايلمشلر كويا كالى وقار وسكونتلرندن
مرغان هوا سراجي اوزره لانه ساز اولمشلر كبي واقعات داب ادب انلرك
ديدي وفي حديث منه ناء مثناة فوقيه در وبعض نسخه ده ماء
تحتيه ابله ورودي تصحيفي اولور اذ انكم اجلسا وقاعا على رؤسهم
الطير معناه في فصل الخليفة البريوله وقال يعقوب بن سعود رضي الله عنه
حبي وجهه قرشي عام القضية اراد المنوه بالقضية اللغوية حرجت
في الحديبية من الصلح والصد عن البيت وسيفة اشجع وهو برد القضية
التي ارادها اهل السير الى رسول الله صلى الله عليه وسلم ورايي من تعظيم
اصحابه له ما راى وانه يتوضاء الا ابتدارا وصوته فتح واو ابله
بقرنه اب وضو وكادو يقتتلون عليه ولا يبصق بصاقا ولا يتنخم
نخامة بضم النون اني فعالة وصفها لكل قبيل النفضل من شئ كالبزاقة
الا تلقوها بالفهم فدلكوا بها وجوههم واجسادهم ولا تسقط منه
شعرة فتح عين وكاهي سكونله الا ابتدروها واذا اوهم باءا ابتدروا
اوهم واذا تكلم خفضوا اصواتهم عنده وما يحدون اليه النظر تعظيما
له يحدون ضم مثناة تحتيه وكسر حاء مهمله ونشديد دال ابله يعني
صلح حديبيته كه در كار رسالته صلى الله عليه وسلم جانب قريشدن عروة
بن مسعود الثقفي قريشاره غلبوب ماه سيهر نبوة يحوم هدي اصحاب
باصفانك توقير تجليني معاينه ابلدكده نخب كناد ديدي كه اصحاب
محمد عليه السلام اندك رشحاته ابريق وضوسني ماء الحيات اسا ايكنه ديدي
ماية منت عذا ايليوب رشحاته جانلري اندك اوزرينه برهرده بيم و تاب اولور
ودعائندن كمتر رشحه لعاب پاشيده اغزكه البته انلرك ديدي وشدة حلقه
كراعلوب بروجه تبرك مالبده روي وجسد انيلر وبدنلرندن ساقط اولان
موي ناخن بني اخذه مبادرت وحفه لعل وام فندن درحشان اولان
تالي فرماني بن بريسه مسابقت وجهي اوزره پيرايه كردن اعتنال ابدرلر وقتا
انلره سراغاز نكه ابليه انلرباللي صدالريني پيشكاه سعدندن پست ابدرلر
واجلالا لسانه كال نظر بني ترك ايدوب طرفخفي ابله نكاه ابدرلر ديو وضو البدر
بلكه شوه ازفضائل شانه كريبان كنم جمع ابده ازمكارم اخلاقه دفتري
فلما رجع الى قريش قال يا معشر قريش اني جئت كسرى في كسره وقيصر
في ملكه والنجاشي في ملكه ما رايت ملكا في قوم قط ابدا مثل
محمد في اصحابه محمد عليه السلام دوننا عوده جانب قريشه رجعت ابلدكه نهاد جردان
اطلاع ابلدكي اجرائي احواله بوكونه شهرة بندندن براولدكي اي معشر قريش و كسرى و قيصر

وبجانبي كي سلاطين لشوكت ايبي بساط ديو بحانه اجلا للربنه مشول البوت
انذازه باصرة اعتبار يله فرو دولتلرين مساحه ابدوم والله محمد عليه السلام
ماتدي اصحابي قتنده اولان كارنامه اداب واطاعتي هيچ برپادشاهه مشاهده
اقدم ديدكي بدلرنده نوادر جامه اداب مفاخرنده نمايان عامه اتمه
وفي رواية الحديث عروة ان رايت ان كسر همزه وتخفيف ابله هارايت معنيسنه
نافيه دير هكذا فط يعظمه اصحابه ما يعظم محمدا اصحابه دني هيچ برپادشاهي
كورمدمكه اصحاب محمد عليه السلام محمدي اجلا وتعظيم ايدكدري اسا اول مالكه
انباعي واجراي نوقير ايدلر وقد رايت قوما لا يسلمونا تحمي مشتان تحتيه وكون
سبين معهاه وكلام ايله مضارع اسلم حصني بالالقاء في المهلكة بدليل خديث
اني وهبت لحائني غلاما وقلت لها لا تسلميه جماما ولا اصابغا ولا قصابا
اي لا تعطيه لمن يعلمه احدى الصنائع فكراهة الخصاب والجاقم فانها داخل
صنعته من الفتق والربو وخلو الوعد والايمان الكاذبة كذا لعلي القاري
ابدا استغراق زمان مستقبل ايجون ظرف دير ولفظ فط استغراق ما مضى ايجون
اولدغنه اساحاصل كلام عروه دير كه اصحاب محمد عليه السلام اولدقلري
لغة يخور مشاهده اينمكه هيچ برحالده محمد عليه السلام عدو لقدر
معاملة سزانك لريدي والله دركه وعن انس لقد رايت رسول الله صلى الله
عليه وسلم والحلاق يحلقه شعر ابدالامله سرتراشي يحلقه شعر رأسه وتخليق عرم
وباجملة ان صدر صدور ذكر اغير تحلقه تخليق رأس انديلر واطاق به اصحابه بعضهم يبتدر
من غير حركة فمن يريدون ان تقع شعرة الا في يد شعرة الا في يد رجل وروايت
كرده مسلم اولان خبرده حادم مسلك انس بن مالك رضي الله عنه جنابندن فرو
بدر كه بيورديلر حضرت ماه تابان رسالتي صلى الله عليه وسلم مشاهد ابلد مكه
خلاف هوي سرسعد نمند بي تراشي ابدرك اصحاب ذوي الاختراي دائركما دايره سنده
اساحولندن حلقته بندجميت اولمشلركه شعرات شريفلرندن برموي فنادن خالي
اولديغيچون اسمزلر الاتفاق اوزره انكدن برينلرك دستنه جلوكو تيرك اولمه
دير اي امديجه حجة الوداعده اول حضرتك تخليق رأس وتعليم اظفاريچون عنه
فيام ايدنلرمعمر عبد الله العدوي ابو يوم حديبيه ده سرتراشي اولان خراش بن
اميه الكعبي وحوالنده بولنان ابو هند اولمق ورديدر وهو هذا لما اذنت
قريش لعقلاء في الطواف جالست حبر وجهه النبي صلى الله عليه وسلم البهيم
في القضية اي جواب وقال ما كنت لافعل وهذا ابلغ من الاطواف حتى يطوف
فيه رسول الله صلى الله عليه وسلم جواب ذي السويدين رضي الله عنهما
طلحه حديبيه ده شاه عالم سفارتله قريشي طرفنه نوجبر واعالله بيورديغي جنده
اقم القوي به واصبل وقريشي مقدمين احترام اوزره تلقي ايليوب طواف بيتحرم اقر
بلده رخصت دادن اولدقلرنده جناب عثمان رضي الله عنه ابابيوب حضرت خير الورى عليه
اجمل الثنا وصال كعبه عليا ايله مشرف اولمدقجه طوافه ركنكار اولدكلرم
بن كيميم ناسبقت ايليم اوعلي جاهلكم كسنه بوقدر سبقت انتي كلحلوفالان
ديو صورتنماي استغنا اولدقلري صحابي كرامدن اول حضرت تعظيم فيلندن بدر
وفي حديث طلحة ان اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الاعرابي
جاهله سالدعي قضي تفثه نذره وعهد معنا سيئه اولوب بومقامده براي
مون استعاره اولندي ومن افتتح على الاول فقد فسر رواية فرده فرده

اولان

طولان طلحة الفياض ومبشر بالجنة والرياض حديثنده وردا ايلديكه رجال صدقوا ما عاهدوا الله ورسوله عليه فمنهم من قضى نحبه ومنهم من ينتظر
كريمي تقصير ايدوب قضاء نحب ايدمكدر اولدوغندن اصحاب كرام اشكال
وبالذات سيد الانام عليه الصلوة والسلام سؤال واستفساره لصدد
ايدوب مدكار نظر براعي ناشناسه اول حضرتدن پرسشه اوراد ايلديكده
وكانوا بها بوله وبوقوفه محل استشهاد ومقام تعليم در يعني اصحاب
پراشتباه كمال مهابتله حضرتدن ناشي نهايت تعظيمله فنا مايرندن هرحال
سؤال اتمكه مكنت باب دكلدي جبرئيل اول حضرت اعرابي دن تحمل ايدوب كما
اصحاب واحبابدن تحمل اغروني عسالة فاعرض عنه اذ غالبه در
طلع طلحة فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم هذا ممن قضى نحبه جيون
اعرابي دانا بجاعالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن پرسان اولدقده
بدوي اعراض بيوروديلرده درحال جناب طلحه الخير پشكاه حضرته ظهور
ايلدكده شاه رسل اكا اشارت بمرله انشه بوذات قضاء نحب ايدنلردن
ديوده اوعودها بوني حضرتدن جانسپارلغه نذر وعهد ايليوب سبب
الشهداء احمد وعبد الله وغير ما للدي قضاء نحب ايله عهد بنده
وفا ايتمكدر ايدي نحو وانلردن بعضي وفا بمقتضى عهد قهرمان ايلديكلرندن
طلحة رضي الله عنه دخي اول كروه حسنه مستفيدين معدود اولوب
اخبار وقعه جلده بحر فور بنده جامع لبيرشها دتي لوش امشه
اشارت بيورلدي وعشرة مبشرة شمارنده قيلنان طلحة مذ
كوردن ماعدا طلحة نامبله موسوم اون دورت كسنه زر سلسلة
اصحابدن محو بدرم كما قال له الحلبي طلحة الخير رضي الله عنه بدر
دفني خاك پاك ولادتدن برخي نسنه بحث ونشي وفي حديث
فسيلة فتح نون وسكون تحتيه ايله ابنة مخرمة العشيرة النخلة
بنية صغار ايدي رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم حالسا الفرقضاء
ارعدت مي الفرق لفتحتين موذلك هيبة له وتعظيما خبر مذكور
فصل شمائلده ضرب ثاني فصلندة كذا ايلديي وفي حديث المغيرة
بن شعبة كان اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم يقرعون بابه
بالاظافير جمع ظفر على خلاف القياس اوجمع اظفور واظفار يعني
ظفر فاظافير جمع الجمع فاول اولى لان جمع المفرد افيس من جمع الجمع
رواه ابن كرده حاكم وبيهقي اولان مغيرده ورود ايلديكه اصحاب
محسنه مناقب باب السعاره سلطاني رسالتي صلى الله عليه وسلم
سرناصي لريله ضرب خفيفله قورق لطيفله ايدرلرديكي وقال البراء بن
عازب بن حارث الحارثي الانصاري مصعب بن الزبير مصعبا
رتبه عازم دار السلام اولدي لقد كنت لاقوم فسلم سفيره جواب و
لوريي والله اريد ان اسئل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن
الامر فاوحره سنين صبغه جمع ايله ولعضي نسخه ده تشبه ايدر
مع هيبته كما رواه ابو يعلى عليه رحمة المولى جناب براي رضي الله
عنه بيورركه والله العظيم حضرت خواجه عالم صلى الله عليه وسلم
جنابندن براهر مهم سؤالني فرايدردم رسالتي وبابيچه سنه تا اخيره

وفي نسخ فاوحره لعوا الفراء

مهابت سرتراشي حضرت

الثنى

الاظافير

ایدوب مهابة نامه لرندن ناشی رخال برلسنه جرائت ایدمزدیم
بیوردیلر فصل واعلم خطابهمشابان اولانلره عام ومافیقبله
عطف اولوب ان حرمة النبی صلی الله علیه وسلم بعده مونه وتوقیره
وتعظیمه منصبهما لازم کما کان حال حیاته لبقاء نبوته ورسالته
خطرت فمر ودعا صلی الله علیه وسلم تارة بقابه بشر یغفر لدنه واخری
عم ونادیه واجلال وتکریما حال حیاتده اولدیغی ساهی کبی اوزرینه
لازم مدر ووالدك عندم ذکره علیه السلام وذکر حدیثه ونشئته وسماع
اسمه وسیرتده ومعاملة الله وعترته کسر عین وسکون مثناة ایله
ال عبرتدن اعم وعترة خاصة اهل بیت نبوتدر اولاد واولاد اولاد
لاد اعمام وتعظیم اهل بیته انی زوجاته وخدمه واتباعه وصحابته
قال ابو ابراهیم التجیبی ثم وفتح تاء ایله ترجمه سی تقدم البلدیه واجب
علی کل مؤمن ومؤمنة ایله تخصیص کافر اجماب اعلی محامو جیدر
اما کافر دخی فروع شریعتله مخاطب اولدوغنه بناء الله اوزرینه دخی
اجابی ظاهر ودیرهدیر مع انوجوب علیه بمعنی مطالبته به فی الاخره و
عقاب علیه منی ذکره اولدقده ان یخضع ظاهرا ویخشع باطنا ویقول
راغب معناده مستقار بان یاخود خشوع اعم اولة ویتوقر ای یتکلف
ویتظاهر الوقار ویسکن من حرکته ویاخذ فی هیئته واجلال له بما کان یاخذ
خذ به نفسه لو کان بین یدیه ویتادب بما ادب بنا الله به بمثل قوله
تعالی ولا تجعلوا دعاء الرسول بینکم الایه ولا ترفعوا اصواتکم وغیره
فما تقدم انفا یعنی هم اوزرینه واجب ترکه بالذات کندوسوء یا
حضورندهم یارا اول حضرت علیه السلمی التحیة یاد اولندقده لدونی
وبدونی سرفرو بردهٔ تذلل وتواضع اظهار ایدوب وضعا حال حیا
نلرنده یشکاسعاد نلرنده بالذات فیاوا اولندوغی وجه ایله مهابت و
جلالتلرنده خلق وقاری دزدانت ونشکیر حرکت وتعظیم واکرامنده
شروع سرعت ایلیه قال القاضی ابو الفضل یعنی عیاض رضی الله عنه
وهذا کانت سیرة سلفنا الصالحین وائمة الماضین یعنی طریقة مرضیه
صحابه وتابعین وائمة یشبح اسلامن مسلکبدره رضی الله عنهم حدثنا
شا القاضی ابو عبد الله محمد بن عبد الرحمن الاشقری بن سعید القرطبی
وابو القاسم احمد بن بقی فتح مؤخره وتشدید فاف مکسوره وشناة تحتیه
الحلم وهو احمد بن محمد بن احمد بن محمد بن زید بقی وغیره واحد فیما اجا
روینه قالوا بنا ابو عیسی احمد بن محمد بن ذلهاث کسر ذال معجمه وسکون
لام وها والف وثاء مثلثه ایله برنجی جلیلی اسم اسدن منقوله علم در
قال ثنا ابو الحسن علی بن فهر قاف ایله ثنا ابو بکر بن محمد بن احمد بن
الفرج فتح فاء وراء وجیم ایله ثنا ابو الحسن عبد الله بن المنتاب ضم میم وسکون
نون وتاء فوقیه وهو جده ایله ابی الفضل بن ایوب قاضی المدینه ثنا
ثنا ابو الحسن عبد الله بن المنتاب ضم میم وسکون نون وتاء فوقیه والف
وهو جده ایله ابی الفضل بن ایوب قاضی المدینه ثنا یعقوب بن اسحق بن
بالتصغیر ابی اسرائیل ثنا ابن حمید بالتصغیر رواه مالکدن برسوی برقال

ناظر

وفی نسخة اعلی الفاضل نقل القاری

وفی نسخة الصالحین بروی الفاضل

ناظر ماضی مناظره موردن براوزره مباحثه ورکه مفاعله من
یعنی الفکر لان کلا منهما ینظر فی کلام من یجادله ابو جعفر المنصور عبد الله
بن محمد بن علی بن عبد الله بن عباس رضی الله عنهم خلفاء عبا
سیه دن ایکنجسی اولان منصور دوانیقی دار الخلافه بغداد ی
بهشت آباد بنا سنه وضع اساس وکوفه وبصره کبی شهر بنا سی ایله منصور
دیر بور الذی بنی نار بخط احرام عند عرعر بیت حدا اولوب ببره بیمونه
نام مقامده لبیك ذی دعوا نخوان رحمت بی انتها و مفاخر معلاده منها
ای خلوتخانه انزوا اولدی امیر المؤمنین اطلاق هذا علیه غیر معروف
بین المصنفین مالکه امام سالك حضرت مالك فی مسجد رسول صلی
الله علیه وسلم فقال له مالك یا امیر المؤمنین لا ترفع صوتك اصوانکم
فی هذا المسجد فان الله عز وجل ادب قوما فقال لا ترفعوا اصواتکم
فوق صوت النبی الایه فقدم تفسیرها وهو مدح قوما فقال ان الذین
یغضون اصواتهم الایه تقدم بیانها وذم قوما فقال ان الذین
ینادونك الایه کما تقدم الایه وان حرمته میتا کحرمته حیا فاستکان
ابو جعفر وخضع وذل لها صغیر مقابل امام مالکه راجعدر ابو جعفر
حاصل کلام ابو جعفر منصور لازم مسجد محترم نبویده امام مالك رضی
الله عنه ایله مناظره ومباحثه ابیوب صوت بلند ایله سخنسانا ولدقده
حضرت امام ارشاد ایدیلمکله بو مسجد شریف وحضور منیفده رفع
صوت انکار زیرا حضرت مولی جل وعلی شریعتله جلیلدر برکروهی نادیب
وبرطاقم صدالو بی پست ایتکلری یکون سنایش بیوردوب ودیکری
سر زنش ایلدی بخلیفه سلطان کونینه صلی الله علیه وسلم دایجانی
بقایه رغلتلرندن صکره اقتضا ایدن اختراعی حال حیات وعصر سعادتلرنده
نلرنده اولان حرمتی اسا دیدکده منصور خلیفه صدای پست واظهار
مکنت ایلدی وقال یا ابا عبد الله نفعلن له کبته جلیله نسبته خطاب
البلدی وابا سما بلاد الف ایله وراء مستقبل القبله اصلی هم بنی ایله
دیرکه اصل همزه استفهام ودیکری همزه مضارع منکلمدر همزه اولی رایحا
تخفیف مع وجود الفهمله حذ اولندقده بسیار یازمغله یافته دیر
وادعوا مستقبل رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال ولم تصرف
وجهك عنه وهو صلی الله علیه وسلم وسیلتك ووسیلة ابیك ادم
علیه السلام الی الله یوم القیمة هو وسیلة دون واله لو ضل اباننا
سبب دیکدیر وهدیت ادم ومن دونه تحت لوائی خبر الطبقه
ایشار اولنمشدر اولوب بل استقبله واستشفع به فیشفعك الله
تشدید فاء منصور ایله تقبل الله شفاعتك لامرك دعاء اولدقده وفی
نسخة فیشفعه الله ای فیقبل شفاعته فی حقك وهو ظاهر یعنی منصور
خلیفه قولکه سالك اولوب یا عبد الله زیارت حضرتنه قبله یه توجه
ایله دعا ایدیلم یا مواجهة منبعه لوبنه فی مقابله حضرت ایدیلم دیو استفهام
واستفهام انکاریه امام مالك رضی الله عنه بیوردیلر که یکون هنا ایله
حضرتدن اماله وجهه توجه ایدرسك حضرتدن اعراض حال انکه اولی مضر
وز دستاخیزده سنك وبدرك صلی الله علیه السلام وجمیع انامك وسیله

سلله و باعث بحات و فلاحی دیر بلکه اول حضرت استغبال و انکله
طلبکار شفاعت اول کله سنك حقنده انك شفاعتنی حضرت
الله قبول بیورر قال الله تعالی ولو انهم اذ ظلموا انفسهم جا
وك فاستغفر الله الایه و استغفر لهم الرسول لوجدوا الله توا
با رحیما کرالوده امان حرك عصیان اولنلر مغفرت اخواص وزیر
کفان حضورکه کلوب لسان وجنان ایله درکاه کبریادن عفو
وغفران و برای ایشانبی دیشان جوبای فضل واحسان اولورایسه
خدای جلیلك وصف جمیل ایله کندو حقلرنده منعوت بولورلر یعنی عدو
هو الخلق بله معامله و مجامله سبن معامله فیلرلر ایدی وجدان رحمة
خلق امور تالی ایله مغلق اولدیغی نمایاندیر و قال مالك و قد سئل
عن ایوب السختیانی و هو معرب و نائه تفتح و تکسر امام ابو بکر البصری
الشافعی رحمة الله بویله اوتوز رسال حضرتلرینه عرض فردوس ایدلدی
جملهٔ حالیکه قول و مقولی بیننده معترضه دیر ما احد منکم عن احد
الاول ایوب افضل منه یعنی ایوب سختیانی شاگردك امام مالك
رضی الله عنهما یه سؤال اولندقده بیورمشلردیکه اتباع تابعیندن
برینك لسنندن روایه حدیث ایتدم الا ایوب سختیانی مستثنا یعنی
بنی دیر و قال مالك و حج حجتین فکنت ارمقه حتی الله نظر الیدم
دیمك قولا اسمع منه ایچ الحدیث غیره الله کان اذا ذکر النبی صلی الله
علیه وسلم بکی حتی ارحمه فلما رایت منه ما رایت واجلاله للنبی صلی الله
علیه وسلم کنت عنه ای روایت الحدیث عنه دخی بیورمشلردکه ایوب الکی
کره حجة الاسلام ایله موفق اولوب انی هر بار نکاه اعتبار ایله اجتنبا
ایدوب الندن اولا روایت حدیث ایتدم ما حضورنده هرچندکه حضرت
محمد عالم صلی الله علیه وسلم یاد بیورمیله کله کمال شوق و حسرتدن کبره
خیز اولورمشکه ناکاه بوکا شفقت و ربیت ایدردم چون الندن بوناهلر
ایندیکم کمال محبت و شدة دیانتی مفاینه ایلدم بعده انا بالتبرك
سماع و روایته حدیث ایدیم دیدیلر لله دره و قال مصعب صفة
مفعول ایله فخل دن منقول علم در ابی عبد الله مصعب بن ثابت
الزهری یروی عن مالك و غیره کان مالك بن انس رضی الله عنه و رحمه
اذا ذکر النبی صلی الله علیه وسلم یتغیر لونه و ینحنی حتی یصعب ذالك
علی جلسائه یعنی امام مالك جناب مالك حضورنده چون سلطان
سریر لولاك علیك السلام ما دارت الافلاك حضرتلری یاد بیورمیله
لونی متغیر اولوب قدی نوتا اولوردی ناکاه حضار مجلس و نلامذه
سنه شدة عناء حضرت امام دشوار اولوردی فقیل له یوما فی
ذالك فقال لو رایتم ما رایت لما انکرتم علی ما ترون حضرت امام یو
حالده یحب سنن سؤال اولندقده بیورمشلردکه برای اجلال عالم حضرت
محمد صلی الله علیه وسلم اجلالا اسلافدن مشاهده ایندیکم وجه
وحالی اکر سبز یوصفاینه ایدیدیکم بو حالة غریبه ایله فکار اتمیدیکم
لقد کنت ارجی محمد بن المنکدر بن ابی عبد الله القرشی المدنی الحافظ ایکی
یوز نار یحنده عالم بقایه بو خاه بیورمشلردیکه و کان سید القراء علوم

نسخة فاذا ذکر عنده النبی صلی الله علیه وسلم

ووجوه واحکام قرانیه رئیس علما و فرید روزکار ایدی لاکاد
نسئله عن حدیث ابدا الا یبکی حتی ترحمه و لفظ الکامل بو صفا مدنی
بنا کیبا الکلام زائده دورایدکه مطلق الاستغراق و یکون الاستغراق
کالمضاف عله یعنی اول عزیزه حدیث رسول الله صلی الله علیه
وسلم ایدیلسه اولدقده الاکریه و زاری ایدردی ناکم حتی
وابتله رحمت ایدردیلر و لقد کنت ارجی جعفر بن محمد لعله یراجی
جواب فسم مقدر و بعضی نسخه ده لعب بساحی ایله یاد بیورلرکی
جعفر صادق ابن محمد الباقر بن زین العابدین بن الحسین رضی الله
عنهم حضرتلرینه کان کثیر الدعابة ضحاك و عبوس مهما نبی والی
و یاء موحده ایله مزاج معناسنه در و النبسم و الجمله معترضه
فاذا ذکر عنده النبی صلی الله علیه وسلم یبکی حتی یبعوم الناس
عنه و یترکوه یعنی صفوان علیه رحمة المنان عنان نشانه تخصیص
نشانه اولان کریه و زاری اوزره بردوام اولوردی ناکم حالت دهشت
غالبسندن حذر ایله خلق مجلسی صفوان دن پریشان اولوب فی
حاله عجبه سهاوزره ترك ایدرلردی ابو امام مالك رحمة الله
نقل بیورمشلردیکه و روی عن قتاده ترجمه لری کذا ایدی ایله
کان اذا سمع الحدیث اخذه الغربل فتح مهمله و کسر واو ایله صوت
لینه باکریه والویل فتح زای و کسر واو ایله قلق و اضطراب و ا
صیل الویل حدم الاستغرار یقال زال عن مکانه یزول زولا یعنی
اول عارف بالله حضورنده حدیث نبوی قرائت اولنوب کوزیاشی
اولدقده کریه و زاری و قلق و دلفکاری عارض اولوردی و لما کثره
علی مالك الناس قیل له لو جعلت مستملیا ای مبلغا والاستملاء
طلب الاملاء و هو القاء الکلام علی الغیر و جواب لو مقدر یکان
حسنا ایسا یاخود یعنی معناسنه اولمق انسب در لیسمعهم فقال
قال تعالی یا ایها الذین امنوا لا ترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی
و حرمته حیا و میتا سواء کنا امام یسالك حضرت مالك رحمة الله
مجلس درسنده سماع حدیث ایچون نحو جاوه جاکلرندن کل فیج اطراف
البلدکدن حضرت امامه بناء عند اولدیلرکه تحریر و تقریر کن نایسه جلبه
و مستملی اتخاذ ایچون بسکن مسلحس اولوردی ید کلرنده فوق صوت
النبی صلی الله علیه وسلم رفع اصوات ندن حق سبحانه و تعالی نهی ایدیی
وصبا و میتا حرمتی تعظیم حضرت رسالت پناهی ایچون بسکسان در بیورمشلردی و کان
عبد الرحمن بن مهدی بن حسان ابو سعید الحافظ البصری و لوی
بیمکله شهر نیسان احد اعلام احد بلدان بر لنات شریف ایدی یوز
طقسان سکزده وفات براه عالم بقا اولمشدر اذا قرئ حدیث النبی
صلی الله علیه وسلم امرهم بالسکوت ابو سعید علیه رحمة المجید چون
سعادتله حدیث نبوی تقریر ایدیلسه عندلیب اسا نغمه سان اولوردی
حضار مجلس و مستمعینه سکوت بیلدیرمك ایچون بو قاعده یی وضع
فرمودی الله المتعال بیورمیله لا ترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی
بنا و قال انه یجب انه یجب له من الانصات عنده و رایه حدیثه ما

مایجب له عند سماع قوله ویلاون بیورید ان ایه شریفه صوتی شامله
للحکایه تاویل بیورولوب حقیقه قولی جلیل رسول الله علیه السلام
سماعی حضورنده سکوتلری وجوبی اسا قراءه حدیث مجلسنده صوت
وسکوت ایجاب ایلدیکینه دلالت ایدر حدیث اوحدیث عنه بطریقی
هذا انا اعاب اوهذا انا اخضر

فصل

فی سیره السلف فی معظم روایت حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم وفی سنته
اقوال وافعال خضرتلرینه شمولندن ناشی عطف تفسیر اولوب وبعضی نسخه
صفحه جمله ده فصل مشار الیه مافیلینه تمه در اما حدیثه احتصا
صدندن بر فصل یکتا قلندی حدثنا الحسین بن محمد الحافظ ثنا ابو بکر ثنا
ابو الفضل بن خیرون حرفا ومعنی جائزدر ثنا ابو بکر البرقانی احمد
بن محمد بن احمد بن عالی الحوارزمی الشافعی صاحب التصانیف الجلیله
شیخ دار السلام بغداد ودر نبوده بکر مجلسی سالطهیریدن وفات ایدوب
دفین خاک پاک بغداد اولمشدر وغیر ثنا ابو الحسن الدارقطنی
شیخ الاسلام علیه رحمه السلام منسوب لدار قطن محله بغداد دار
وه مفتوحه وبعضهم بسکنها ثنا علی بن مبشر کسر شین معجمه مشدده
بوزن الاسم الفاعل ثنا احمد بن فضالسان القطان ابو جعفر الحافظ
الواسطی البکبوز الثانی سکزده قضا نحب ایلدیکه ثنا یزید بن هارون ابو
خالد السلمی الواسطی الزاهد احد الاعلام ایکیوز الثانی ده کوره منزل
بقا اولدی ثنا المسعودی عبد الرحمن بن عبد الله بن عتبه بن عبد
الله بن مسعود رضی الله عنهم ورحمه بوز الثمانی سنه ده عرض عفی
البلدی مع مسلم البطین فتح موخذه وکسر مهمله ایله ابو عبد الله بن
مسلم بن عمران الکوفی وثقه احمد واخرج له الستة عن عمر بن میمون
تابعی الازدی الزاهد عصر رسالتپناهه رسیده اولوب لکن ملاقات
میسر اولمدی صدما رجیح شریفه موفق اولمشدر قال اختلف ای
تردد الی ابن مسعود سنه غیره فما سمعته یفعل قال رسول الله صلی
الله علیه وسلم الا انه حدث یوما فجری علی لسانه قال رسول الله صلی
الله علیه وسلم ثم علیه کوب بفتح فسکون ای غلبته غم وظهر علیه
حزنه حتی رایت الغرق تحدره شدید دال مهمله ایله وبعضی نسخه
نون ایله میخذر عوض جبهته یعنی عرق میمون الازدی بسورکه خادم
عاقبت محمود عبد الله بن مسعود خدمه شریفه سنه تردد ایلدوم
نقل حدیث اشنا سندن اندن کوشزدم اولدیکه صریح اسم سنلمدن
اول کونی صلی الله علیه وسلم ایله رطب اللسان اولالرحمان ضفیر
رسیم شاه انبیا علیه التحایا برله اکتفا بیورد ایدی مکرر وقت غفلت
تحدیثده زبان نکته دانی اوزره قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
عبارتی جره بان ایلیوب بعده ذاذیل تلک اولوب بشر بسنده
حزنله وغم نابان اولدی تاکم نی شانی نور انبیا بندن غرق بریان
ابتدوکی معاینه ایدیکه ثم قال هکذا ان شاء الله بعدما ابن مسعود
رضی الله عنهما المعهود کما اضباط واهتما مندن ناشی بورو ایت ابتدیکم
خبر جلیل لفظا بیغمبر جمیل حضرتلرندن سماع اسا اولوب کرکدر ان

شاء الله دیو

شاء الله دیو بیورمدی او فوق زیاده ان بیورمدن صدور یافته
اولان قول شریفلرندن قلیل اوماری فیلن زیاده اندن بعضی شیئی
نقص او ما هو قریب منه زیاده ترددلرینه عبارتدر بردیوب
جزمله احتراز بیورمدی وفی روایة فتردد وجهه کشدد موحده
ابله ابی مسعود حضرتلرینه روی منیرکی لونی متغیرا ولدی دیو
روایت اولندی وفی روایت وقد تغرغرت عیناه ای امتلات
دمعا بتردد فیهما من الغرغرة وهی فی الاصل ان یجعل الشروب
فی الغرغرة ویردد الی الحلق ومنه حدیث ان تفعل نوبة الهبد مالم
یغرغر ای مالم یبلغ روحه حلقومه وانتفخت اوداجه جمع ودج
بفتحتین شاطی دیدکلری عرق غلیظ عنوردر یعنی جناب عبد الله
رضی الله عنه الاله حضرتلرینک دودیده مکرر مکرر سرشاری اولوب
دلک درشت کردنی مشرا ولدی وقال ابراهیم بن عبد الله بن قریم
ضم قاف وفتح راء مشناة تحتیه وبم ایله مصغر قرم مقدم معنا بسنده
وفی الاصل نخل بل الانصاری قاضی المدینه اخرج له الترمذی فقط رحمه
الله بن انس امام دار الهجرة علی ابی خازم حاء مهمله وکسر زای ایله بسلمة
من دینار الاعرج احد الاعلام بوزرده بسیرط بسرای جنان ایلدی
وهو حدث ای والحال ان ابا خازم یحدث عن رسول الله علیه السلام
او یروی الحدیث فجاءه وقال انی لم اجد موضعا اجلس فیه فکرهت ان اخذه
ای اسمع حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم وانا قائم للخلاصة فاضی الیه
بیورد که شیخ ابو خازم نقل وروایت بیورد یکی حالده امام مالک سالله
حضرت مالک توقف اتمیوب تحدیجون کزار اندن برسان اولندره
جواب داده اولدیکه زحام نابسندن برجای حالی بولمدوم که جالس اولام
بس حالینه قیامده حدیث فخر جهان علیه صلوات المنان سماع ورواه
بیت الحکمی لسزاوار کورمدم دیدیلر وقال مالک جاء رجل الی ابن مسیب
فتح باء مشدده ابله وکاهی کسری مرویدر فساله عن حدیث وهو متطلع
ای واضع جنبه علی الارض للجلوس وحدثه فحوله کان مریضا فتکلف فی
جلوسه فقال له الرجل ورثرث کسر واو الی اولی ابله بعفی احببت
اقلک لم تنعت عینی مهمله ونشدید نون ابله غنا وتکلف دیدیلر فقال
انی کرهت ان احدثک عن رسول الله صلی الله علیه وسلم وانا مضطجع
یعنی امام مالک بیورمکله سعید بن مسیب حضرتلرینه برکسنه کلوب حدیث
سوال ایلدیکی وسعید حضرتلری مخالف الجناح اضطجاعی حالنده جلوس ایدوب
تحدیث ایلدیکی سائل سعیده خطاب ایدوب تکلف برطرف اختیار ایده
اولماکز مطلوب ودرخواست بیردیکنده بالسعاده بیورمدیلر کذا حضرت فخر
جهان علیه صلوات الرحمان جنابلرندن اضطجاعم حالنده سکا پیاوریم
اولمی سزاوار دائب ادب کورمدیلر وروی عن محمد بن سیرین رحمه الله
قال لی زید بن ارقم لعلک ممن یدیر انه قد یکون یضحک فاذا ذکر عنده حدیث النبی
صلی الله علیه وسلم خشع ابن سیرین علیه رحمة المعین وسیر وسلوکندن
جلیل رسول جمیل صلی الله علیه وسلم بادیسورلدقده ضحکی حالنده نادیا
ومهابته اظهار اظهار خشوع واستکانت بیوردی وقال ابو یوسف ابو مصعب

احمد بن ابی بکر القاسم بن الحارث بن زوارة بن مصعب بن عبد الرحمن بن عوف
الزهری العوفی قاضی المدینة کان مالک بن انس لا یحدث عن رسول الله
صلی الله علیه وسلم الا هو علی وضوء اجلالا لله یحدث ابو مصعب بن
عوف بیورر که امام دار الهجره مالک علیه الرحمة حدیث خیر البشر صلی الله
علیه وسلم بله پیامبر اولدیغی الا حدیث جلیل رسول جمیله اجلالا و اکرامی
طهارة کامله اوزره اولوردی وحکی مالک ذلک عن جعفر بن محمد امام صادق
بن باقر رضی الله عنهما اولدیغی بن مصعب بن ثابت الزبیری نظیری ماهنالک
فصل سابقده حکایت کرده امام مالک دیو وقال مصعب بن عبد الله بن
مصعب بن ثابت الزبیری نقدم کان مالک بن انس اذا حدث عن رسول الله
صلی الله علیه وسلم توضأ و تطیب ولبس ثیابه ثم یحدث امام سالک
حضرتلری مدینه عالمدن صلی الله علیه وسلم نقل حدیثنه مبادرت بیورردقده ایدر
الوب ثیابه ذی محاسن وجامه زن فاخره لبس بیورشلر اولوب بوندن حدیث
خیر جلیل بیورردیلر دیو قال مصعب فسئل عن ذلک فقال اذا حدیث رسول الله
صلی الله علیه وسلم اهل مالک رضی الله عنه سبب ماهنالک دن سؤال بیورلدقده
مقام مقام حدیث فخر انام علیه الصلوة والسلام در بس توقیر و اکرام و
جوهی مالا کلام در بیورردیکی عبارة مذکوره مدح بلیغ در کبر مثلا فلان ثیابه
بادیک اختزام لبس ایلدی دیو بیان اولنسه جوابده او فلان فلان در ثیابنه اختزام
مرادلری اولور قال مطرف طاء مهمله و تشدید راء مکسوره ابن عبد الله
بن مطرف ابو سلیمان بن یسار مولی میمونه امام مالک علیه الرحمه نک هشیره زاده
ذال لسیدی خالدن و امام نافع فاروایت حدیث بیورردیلر و روی عنه البخاری
و ابو زرعة الیکیوز بکرمی حدودندن مرفوعا علیه راهی اولدیلر کان اذا اتانا الناس
سکا خرجت الیهم الجاریة فقولوا لهم یقول لکم الشیخ تریدون بتقدیر اداة الاستفهام
ای التریدون قراءت الحدیث او المسائل تفریق برای عهد اولور و استفهام برای
استعلام مدر تقریر ایچون تکلیدر وان قالوا المسائل خرج الیهم وان قالوا الحدیث
دخل مغتسله ای موضع اغتساله واغتسل و تطیب الواو للعطیفه ولبس ثیابا
جددا تضمنیدر ایاله جمع جدید حقیقة او حکما المنطبق و مغسوله شامل اولور
ولبس ساجه مطلقا طیلسان یاخود نوع طیلسان دن لبس و یا سیاه رنکده
اوله برلبس اسا و تفهم ووضع علی راسه رداءه و تلثی له بناء مجهول ایله منصه
کسر و فتح لون و تشدید صاد مهمله ایله سریر عروس و یا بالین مرتفع و باکر سی
یخرج فیجلس علیها و علیه الخشوع ولا یزال یخرج بنا للمجهول ایله و یافا
علی بر له یا لعود الهندی حتی یفرغ من حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم
حاصل سعی ابن اخت مالک خال سالکی وصفنده بیورر که جنا حالم سیعاد
حالندن کنی ایکی خلق طلب علم النافع سیله درر فعتنه روملی ایلدکلرندن جها
دمه سی بدرون خانه اولوب احادیث نبویه و با فروع فقهیه نی وراد ایدرلر
دیو حضرت منبع استعلام بیورردیلر ایچون خلق مسائل فقهیه نی وراد ایدرلر
دیو تقریر ایدکده بلا توقف جناب مالک حضرتلری سالک اولوردی اکر فرات حدیث
شریف وراد ایدرلر ایسه لو حضرت امام غسل خانه سینه دخول و اغتسال و
محاسن و بدن و لباسنی تعطیر و تبخیر بیورولوب جامه پاکیزه و ایسه فاخره سنی
پوشان و طیلسان و دستاری پرسر یاب اشراف عرب اوزره شال و رکیله

اورتوب و نقل حدیثنه مخصوص کرسی جلیل ترتیب و نهاده قلوب مهابت
وقار اوزره جیفوب سر لنشین اولوردی نقل حدیث لطیفدن فارغ
اولنجه عود تخیر اولنوردی قال عبد الله ای غیر مطرف ولم یکن یجلس علی
تلک المنصة الا اذا حدث عن رسول الله صلی الله علیه وسلم
امام مالک رضی الله عنه اول سریر مخصوص اوزره جالسی اولمازدی الا نقل
حدیث نبوی بیورردقده حالده و اجلالا کنایه لحضرت و امنیازکر سایر
العلوم اول سریر رفعتی نشیمنکاه بیورردی قال ابن اویس اسمعیل بن
عبد الله بن اویس بن ابی عامر عم زاده امام مالک و هم شیره و داماد اولدیغی
بکره برسالی ملازمت جناب حال ایبوب هشام الیه و عبد الله اخذ
و روایت بیورردیلر ایکیوز بکرمی الی و بایدیده سبر سر ایستان حالا
ایلدی فقیل لمالک فی ذلک حضرت امام غسل و تطیب و لبس و تعمم و تخر
له تکلف زیاده کلدیکی فقال احب ان اعظم حدیث رسول الله صلی الله
علیه وسلم ولا احدث به الا علی طهارة متمکنا بیورردیلر که حدیث مخبر
کائنات علیه الصلوة تعظیم و توقیر ایتمک محبت الله دندر و نحدیث
بالحدیث انعم الاطهارة کامله و حالة فاضله اوزره اتمک ایله سیئر در بو
جواب داده اولدیلر فقال ابن ابی اویس و کان یکره ان یحدث فی الطریق او
هو قائم او مستعجل و قال احببت ان افهم تشدید ایله حدیث رسول الله
الله بالرفع والتحذیر منه والشفقة علی امته والبعث علی التعفف اخلاقه
وسیره واداب له والصبر علی ذلک یعنی سلطان عالم صلی الله علیه وسلم
عالم بقایاسی مثلدن صکره اهل اسلامک اول حضرت ایچون نصبح نوعلم
وتکریمله ملازمت وداتلری بهبودنه کثرت رغبت و محبت و لست شیئه
لی من دنیاکم و نعلم اوزره کوشش و مواظبت و شریعت غرالرینی تفقه
وفهم و اذعان و معرفت وال عیا و معرفت و عترت و اصحاب باصفا
سنه مودت و طریقت علیه سلدن سر پیچ و مایل بدعت و ضلال
اولان سنه دلان عوایلدن دور دانی و مجانبت و اول کوهه حسا
رت نشانه عداوت و صحبتلرنده احتراز و مباعدت و امتنه هدایت
فرینه رافت و رحمت و اول حضرتک شمایل و فضایل و اوصافلرینی
وتفهم و تفتیش سیر و نصب و حبس نفس ایله ذکر اولنان امور
کندویه طبیعت فلمفه سعی و همت دیو فعل ماذکره امید خفاف
ویا اجر نقل و ذکری اوزره کوف النبجعة احدی غرات المحبة و علاماته
من علاماتها کما قدمناه یعنی فصل علامتدن تحریر و بیان ایلدیکمز حسا
نصیحت و رحمت دینی شیون محبت ثمراتندن اولوب و نشان محبتدن حدیثلرنی
امکابر شیخ بن و حکی الامام ابو القاسم فشیرج عبد الملک بن هوازن
القشیری صاحب الرساله و شیخ الطریقة دور تبیوز النفشی بشدید عزم
طرسای لغا ایلدیکی ان عن بفتح العین بن اللبث احد ملوک خراسان
افلم معروفدر و مشاهیر مشوار ضم میم و شد و او و الف و راء
ایله جمع ثارس قاریشوار اذا هاج و وشب بفتحة الراء بهم المعجمة فثلثة
علی الملک ای الابطال و الشجعان المعروف بالصنائع من الملوک
عمل صوفی منسوب روجاکر معناسنه پادشاهان خطه خراسان

اولوب کوکب دولتدی اوجیوزیشده افق اقتراضه تحویل انمشدی انوار دولت
عمرو ناهیدی دلیر ایله میدان وغا مشاهیر لندی برای کسرا و کوکبه تخیله
وهمی مفتوحه ایله مجهول و با رومی ضم را و کسرهم ایله دیر فی النوم
وفی نسخة مجالمقام فقیل له ما فعل الله بک فقال عفی فقیل بماذا
باخ بسبب قال صفعت کسرعیی ایله طنفت معنا سبنه دیرو مجیء کسرا
وضم ذال بجعله و فتحها دنی لحکی دیرایله کوه یوما فانزلت علی
جنودی فاعجبتنی کثرتهم فجئت الی حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم فاعنته فاولنه فشکر الله لی ولذالک وعفرلی حاصل
کلام تحت لسدطابی شاه خرسان تحته تابوته تبدیل البلدکده عالم خوابده
مشاهده اولنوب خدای کریم سیزه له معامله بیوردی زیلندی کناهم
مغفرت ایلدی دیدی بسیندن استعلام اولندقده یوما ما بالای کوهه
صفوب عسکره نکاه ایلیوب کثرة جنود بنی بنی اعجاب ایلدی نوالیلدی
عصر شهنشاه رسالته صلی الله علیه وسلم رسیده اولوب غزاة وسرایا
لسندی موجود واول حضرت نصرت واعانت ایدیدم دیو بوحاطره دروننه
کذا ایلدی به بهانه فی وهدیه بهاغی دهد و قفنخه بوسعنی دروننی عندالله
مشکور وهشوبینیلک ماجوا اولوب درکاه عزت سروشلتی خرصلندی بنی
لکرایلدی و ثنا بیوروب مغفرت ایلدی دیدی واما النصح لائمة المسلمین
فطاعتهم فی الحق واولا طاعة لمخلوق فی معصیة الخالق و معونتهم ایله
واوجهم به ولذلک هم ایاه علی حسوجه و تنبیههم علی ما غفلوا عنه
وکلم صفه مفعول ایله ما غفلوا اوزره معطوف قدیر عنهم فی امور المسلمین
وترک الخروج علیهم وضرب الناس مشناة فوقیه وسکون ضاد معجمه وکسر را
ایله اغاوتحریک معنا سبنه وافساد قلوبهم علیهم اما سلاطین اوزرنا واوامرهم
شاملدر معنای نصح ائمه موافق شرع وحق اولان اومورده اطاعت وفعل
عدل وامر حقده ائمه معاونت والطاف وجه اوزره امر عدلی تفهیم وکاهوشان
اهل الفضل بطریق الرفق ائمه احکام حقی تذکیر وامور مسلمینی دلالت حکامه دائر
اولوب سائردن بنهاد فلنان شیئ واحکامدن غفلت ایلدکلری امری تنبیه
ایله الفاظ وبغیاً خروج علی السلطان الحکمی ترک وخلعی اولکار ناروا بر ایله تحریک
واعادده منع وحکام اوزره ناسلاً فلسو بنی ناسلک افسادده خذلانلرنده
دیر والنصح لعامة المسلمین شایاده واما النصح ایله نصح ایدیجی ارشادهم الی
مصالحهم ومعونتهم فی امر دینهم ودنیاهم بالقول والفعل وتنبیه غافلهم
وتبصیر جاهلهم ورفق کسرا ایله عطا وصله معنا سبنه وفتحی دنی جائز دیر
لحناجهم وستر عوراتهم ودفع المضار عنهم وجلب المنافع الیهم جلب
وفتح جیم وسکون لام ایله مصدر و بالتحریک ما جلب من الخیل وغیرها
وماعد الحکام عباد مؤمنیندر حفظه نصح ائمه مضاف اخر وینه ضمیر و لائمة تحتینده
ابدرو دینی ودنیوی معاشا ومعادا کسوه منداول جفدی اوزره قولا وفعلا
مساعده ومعاضدت وخواب غفلتده خفته اولدیجی اکاه وایقاظ
ظلام جهلده قلانلری تنبیه وتعریف ودرویشی وبی نوایه تحنن وعون وعطا
وخطالرینه ستر وپوشیده قیلوب ضرر وزیانی دفع وائمه منافعی ایصال
ایلکدرکه ونعاونوا علی البر والتقوی کریمه سندن مستفاد دیر اجدی نجحت

غرات محبتدن اولمغین فصل محبت تقدم ونصحت خیرک کلسی جائز کلدی
جامعه اولمغله ناخیر وفصول بابی تاخیر ایله مسکی الختام قلنمغله شایان
بیورلدی والله اعلم بالصواب

ای پادشاه سریر حسن ایلاغ — برفالیه نصح وبلد ایلدک اوراغ
کم لذت نطق باکله ریشکدت وحی — باقدی سریله عقیده سکریاغ
ای درج درکران بهای اخلاص — قیلدیک دل ایله رهنمای اخلاص
طلعت فیوکله کلنجه کسب ایلر نور — کوکبدن اولدی ریاضای اخلاص

الباب الثانی فی وجوب تعظیم امره وحسن توقیره

مبتدای کل مؤخر حکم وخمیت خبره مفنای انبیا سالار خجل ورسلین
خطر تریندی حفوقنده انام اوزره واجب اولان امور نهیه ی مبنی قسم
ثالثدی اوجنجی بابی اول حضرتدن امر بنی قبول وامتثالیله تعظیم وحسن حالده
توقیر واهل بیت وعلمای امتدن درکاهه ایولنه منسوب ومتعلق
اولنلره احسانده وجوبی بیاننده دیر قال الله تعالی شانه رسالتوابه
تعظیمده صاف منه ازل کتاب تحریمنده بیورلدی یا ایها النبی انا ارسلناک
شاهداً ومبشراً ونذیراً احوالی مغفرته واوصافی مقرونه دیرای شاهد
علی من ارسلناک الیهم تؤمنوا بالله ورسوله وتعزروه وتوقروه
بالخطاء علی الاستفاده وفی قراءة بالقبیه سوره فتحی منضمنده فصل تاسع
قسم اولنده تفسیری بکماله کذا ایلدی وبعض نسخه صحیحه ده اولا
یا ایها النبی لتؤمنوا بالله ورسوله انا ارسلناک کریمه سیله سوره احزابدن
بدا واباد سوره فتحدن لتؤمنوا بالله جلیله سیرادف ایلدیجی وقال
یا ایها الذین امنوا لاتقدموا بین یدی الله ورسوله یا ایها ایله تکریر ندا
مزید استبصاریجی استدعا وانعاظده مبالغه ایچون در یا ایها الذین امنوا لاترفعوا
فیل ان تحکموا یه و یا ایها الذین امنوا لاترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی
الثلاث الایه الثلاث وما تندیجی اسادی الاذی والاثم اولانک اضافتی جائز
اولمق حلوم تحریمیه به الماحی ادلنلره خفی دکلدر سوال سوره فتحدن انهم
مغفرة واجر عظیم کریمه سنده وارتجا تلاوت بیورلدقده تفسیرات
یکدیکه مقترن خاتمه مصنف علیه الرحمه درکار اولوب واجمالاً معنای شرعی
دیمکدر اولورکه ای انلرکه ذات معبود بالحق جل وعلی یه ایمان ایلدیلر خدا
ورسول برامریجی تحکم اتمدن مقدم درکاه کبریا وپشکاه رسالتدن قطع او
ایله تقدم اتمکه تقدیم وتخالفته خذلان حرمان اولمق بدرسنی مولی
کفتاریکزی سمیع وهر کاریکزی دانا دیردی ایزد متعال وحدانیتیله
ایمان ایلیدر انشایجی تکلم مع الرسوله آواز خوانلرندن بالاتر صوت اتمک
ومبالغه دائر بریکر مستحسناز و بلندا وازا تمکزه اسا محاماة علی البر
حبیب وراعات للادب کفتاردست وصوت بلندا ایله سزی زکلام افندی
ناکاه عملریکز حبط اولوب حرمان نوایدن بی شعور اوله سیز بدرسنی انلرکه
انلرکه مراعاة للادب حضوزمزنبوی غایده اوازلرینی خفض وپست ایدیلر
اول رؤف ورحیم مولی برای تقوی انلره دل اکاهدر بیانلرینی خالص ایلدی
کنهدیره مغفرت وثواب جزیل برای ابشا حصول یغفر لکم وقال لاتجعلوا
دعاء الرسول بینکم کدعاء بعضکم لبعض مبالغه بکمزده بکمزی هنادان آسا

جناب مصطفی صلی الله علیه وسلم خطر بنیه مجرد اسمیه یا محمد یا احمد دبواو
ندا و دعوت فلذلک بلکه یا رسول الله و یا نبی الله خطاب جامع الاداب ایله
یعوت ایدیلک ربو بسوروب فاوجب تعالی تعزیره تسریح و توقیر ایله
و توقیره والی مه اکرامه و تعظیمه پس رب کریم تحلو فاتی اوزره اولخصوصیله
تکریم و تبجیلنی ایجاب و انبا عنیله اکرام و تعظیمی التزام ایلدی قال ابن عباس
تعزروه تجلوه اجلالله تکلم افعال من الجلال در عظم قدر و شانه تنهی
معنا سیله اولغنی هو ذو الجلال والاکرام ایله خدایه تخصیص اولندی و قال
المبرد التشدید لازم ایله شیخ الفریسیله کذکر ابن عباس رضی الله عنهما انلک
قولیله موافقدیر تعزروه تعظیما لقولی و تعظیمه اجلال الدن اخص ذکلدیر
و قال الاخفش اخا فشه تلامذتک کبیری اولان ابو الخطاب عبد الحمید النحوی
اللغوی و اخفش کوجک جثم معنا سیله و یا کیجه کوروب کوندوزکو میان
تنصروه ای دینه اولرسولی ذکر اولنان مبانی متقاربة المعانی در و قال
الطبری محمد بن جریر المتقدم تعیشوله اعانت تصرندن اعم ابدیجه تعزیر من
التعزیر فتح و سکونیله رد و دفع معنا سیله اولوب بعده ذکر ایلدیکمز
تفسیر اولندیغی کبی دفع عدو و دفع فضاحی هو جیدر و هجاء ما دون الحد دخی
تعزیر اطلاقی کثیر بحسابنه عود ندن تعزیر و رد عندن تاشدیر و فرق تعزیر
و توقیر بین الکلام من القرآن یعنی قراءة شاذه ده ایکی را ایله تفعیل من العزاوات
اولندیکله تقویه و غلبه معنا سیله در دیمکدر قوله تعالی فعززنا بثالث ایدی
قراءات مشهوره ده مفسر اولور و نهی بصیغة المجهول عن التقدم بین یدیه بالقول
و سوء الادب بسبقه بالکلام علی قول ابن عباس و غیره قول ابن عباس و غیره
اوزره لا تقدموا بین یدی الله و رسوله ایله کریمه سندن خوف جهل و عدم حضور
رسول الله ده کفتار ایله نقدموت و خلل ادب اولور سبق کلامدن نهی ایلدیکی
وهو اختیار ثعلب بو معنا مختار امام ثعلب ابو العباس احمد بن یحیی الشیبانی
البغدادی دیر ایکسوز طفان بردکلرک ذرندن اجل کربیان جانی ثعلبی
جانک ایلدیکی قال سهیل بن عبد الله التستری لا تقولوا قبل ان یقول و اذا قال
فاسمعوا له و انصتوا ایله کریمه مذکوره تفسیرنده بسوردیلرکه بیفیر
عالیمقام سراغاز کلام امتدن بری سخن ساز اولمالی چون بدا کلام ایلیه کو
شی جانله استماع ایلیوب خاموش اولمالی دیمکدر بدی بعده ذا سهیل تستری
عطف تفسیر ایله عطف ادب بسوزیر و نهی عن التقدم و التعجل بقضاء امر
قبل قضائه قیلی اوهایون و حکم شرعنی قضا و تمام اتمدن تقدم قضاء امر
شتاب و تقدموت نهی اولندیلر و ان یفتاتوا افتعال من الفوت ای یسبقوه
بشیء فی ذالک من قتاله او غیره من امر دینهم الا با مر هم یعنی طرفیا هالنبی
فلا تبدوا ما دون اولمدینه هان مجرد رأی و تصرف ایله ایلری و ادبسز دن قتال
و اسر و سبیه متعلق بر امر دون اولا خضرتی سبقندن نهی و منع اولندیلر
مکرا ذن هایونی شرفیانه صدور بوله ولا یسبقوه یا حاصل امر دنیا
و اخرویده جمیع قضایا ده انلر حضرت شاه رسل صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه
تابع اولله تعالی هذا برجع قول الحسن البصری و مجاهد و الضحاک و
السدی و الثوری یعنی معنایی مذکوره انلرک متشار الیهم معنا لیه مالده
موافقدیر نهی و عظهم و حذرهم مخالفة ذالک فنا ای نهی ما هنالک امورده

خالق بحون

خالق بحون اصحاب و اخرابه نصح بسوروب بو قول شریفی ایله تحذیر و
تخویف ایلدی و اتقوا الله ان الله سمیع علیم قال الماوردی اتقوه بعدم
التقدم بقربنة الاول الا بة و ان کان مطلقا و قال السلمی ابو عبد الرحمن
علیه رحمة الملک المنان کما تقدم اتقوا الله فی اهمال حقه و تضییع حرمته بعنی
حقوق ترک اوامر و اخترام و توقیر یعنی تضییعدن الله ذا الجلال دن اتقا ایدیلر
انله ان الله سمیع لقولکم علیم بفعلکم ثم نهاهم عن رفع الصوت فوق
صوته فی الا یة الاخیرة رفع صوت شدة جهر ایله سوء ادبدر و الجهر الله
صلی الله علیه وسلم عطف تفسیر دیر بالقول کما یجهر بعضهم لبعض و رفع صوت
بعده ماحق تعالی تعظیما لمقام نبیه و تکریما لمرامه صیه صوت شریفلرینی رفع ایلمی
جلیلنده اصحابی رفع صوت ندن نهی و یکدیکره خطاب ایله و محاورلرنده جاریه اولان
شدة جهر له اول خضرتنه خطاب ایلدنده منع بسوردی و قیل کما ینادی بعضهم بعضا
باسمه لا تجعلوا دعاء الرسول کدعاء بعضکم بعضا اولندی قال ابو محمد مکی ابو طالب القیروانی المالکی نزیل قرطبه صاحب تفسیر
هدایه و کتاب احکام القرآن دور نیوز اولوز یدی یا ربنده عزم و رد وس ایلدی
ای لا تسابقوه لا تقدموا بین یدی الله الخ ایة جمیله سی بیانله لا تسابقوه
بالکلام کفتارده مسابقت اتمه و لا تفتاتوا الله بالخطاب ضمنا و فوقه و کر
لام ایله ولا تنادوه باسمه ندا مصدر یه اوزره منصوب و عطف تفسیر دیر
و بعضکم لبعض و لکن عظموه و وقروه و نادوه بالشرف ما یجب ان ینادی
به یعنی خطاب و جواب ده اول خضرتی غلظة و درشت کفتار له مبادرت
اتمکدن و ربرکه ندا انسی کبی بی ذی بشانه نامیله ندا ایلمکدن کی نام و شانی
تجلیل و تکریم ایدوب حضرتنه ندا اولنغله شایان واجب اولان اجل نام نامی
و لقب سامیلری ایله ندا ایلمکدر یا رسول الله اشرف لفظندن بدلدیر
یا نبی و هذا کقوله تعالی فی الا یة الاخری لا تجعلوا دعاء الرسول بینکم کدعاء
بعضکم بعضا علی احد التاویلین یعنی ابو محمد مکی تفسیر ایله دیکردیکی
لفظ دعا لک اولبلدن بری سبق دیرکه مراد دعاء علی احد اولوب یعنی مبا نکریه
اولان دعا کن اسا دعاء رسول الله نهی اجابة و عدی تحمل اولوز ظن اندن اجابة
دعا سیله انلک مولی ضامن در بدلک اولله و دیکری دعی بمعنی النداء و التسمیه او
اولغدر کذا مراد مکی بوناویل بریرو قال غیره ای غیر مکی فی معنی الا یة لا تجهروا
بالقول لا تخاطبوه الا مستفهمین معناه الا سائلین متعلمین منه الادب و بعضهم
نحله و مشفقین من الاشفاق و تعبیر خوف و حذر هم عنایله فتح حق فهم الله تعالی
بحبط اعمالهم ان هم تعلموا ذالک و حذرهم منه بعده و ایرد حکم ان الحبط
اعمالکم و انتم لا تشعرون ایله ندا دن نهی ایله کرنزل ادب ایدوب حضور نبوی
خفض صوت انی رسیله بطلان حسنات ایله تخویفی اولی فعل ناشایدن تحذیر
ایلدیکی قیل نزلت الا یة فی وفد بنی تمیم جدیی اسمیله بنا م قبیله مشهوردیر
و وفد جمع وافد کصاحب و صحب و هو القادم علی العظماء لامر ما یعنی ایچی
حاصل ایلدیکی الذین ینادونک من وراء الحجرات کریمه سی هجرت علیه ذاک طغوز یحی ساعت
لندن تخلیص اسارای الیهود روسای بنی تمیم لسفارتله قدوم ایلدیلرشا
سندن نزول ایلدیکی و قیل فی غیرهم ای غیری تمیم من العرب انوا النبی صلی الله علیه
وسلم فنادوه یا محمد یا محمد اخرج الینا فذمهم الله تعالی بالجهل و وصفهم بان اکثرهم

و یروی الاختراف بدل الدن

و فی نسخة التعجیل قبل القاری

یعضکم نسخة

لا يعقلون يعني اية جليله بر طانغه خير سران نشانسنده مرسله ذيب نزلده ركه انذر
وراى دولتحانه سلطان هر دوسراى وردوالدوب قاعده جفاذ اعلاوزره
اواز بلند ايله بك دويار وبحرد اسم شريفك تكرار ايدرك يا محمد بيرون باش صدسيله
ولوله انذار اولديغر پس جناب كبريا جل وعلى انلريك مقام بنوة جهالت ونادا
نلقب ايله ذم وردى اداب اولوالالبابى عدم دانشريله وصوالدى وقيل نزلت
الاية الاولى في مجاورة خصم مبغوض وجار ايله مخاصمه ورابعة مراجعة قول كانت
بين ابي بكر وعمر بين يدى النبي صلى الله عليه وسلم واختلفا فجرى بينهما حتى ارتفعت اصواتهما بعض لا ترفعوا اصواتكم كربه سى جناب صديق ونارونى رضى الله
عنهما انك حضور رسول الله صلى الله عليه وسلمده بكديكرايله مجادله ومكالمه وبيا
نلرنده جريان ايدن مخالفت ايله ارتفاع صوتلة مؤدى معارضه لوى خفتده نزول
ايلدى ديديلر وروى ابن ابي مليكة ان ابن الزبير قدم عليه ابو بكر الصديق فعقاع بن معبد
فبيلة مذكوره اوزرينه امارتنى سلطان رسالتمدن الناس ايلديكر وعمر
بن الخطاب ايسه افرع بن حابس والى قلفه رجامندا ولدقده جناب صديق
خطاب امير خطابيله ابن خطابه سويه بنم خلافم وراى ديد رسك ديدكده فاروق
منع الجناب دخى بن سريك خلافكزه واد انعم ديه رد وقيل وقال هما نلرنده متمادى
واوازى بلند ايلدكلرنده بادى اولديغى سبب نزول اولدوبركا ارتضاه السيوطى
والحكم عام وسببه خاصه وقيل انه في مراثر فان والله اعلم وقيل نزلت في ثابت
بن قيس بن شماس بن مالك بن امرئ القيس خطيب النبي صلى الله عليه وسلم واد
خطب جمعه واعيان دكلدير ابنى عوف اوزره وفود قبائل قدومنده فصحا
وخطباى عرب قبيله قوم ونبارى ستايشى ايله دهنكشاى بلاغت وشناور بحر
فصاحت اولوردى وفتا اوقد بنى تميم مسجد خضرتنه قدوم نهاده نقل اولوب
بالمحمد خرج الينا نعرسبيله غافله اذا زاولوب بنى شوده شمائل خضرتلرى الله
تودوش ظهور ايلدكده برلى برأى مناخر خضرتلنه قدوم ايلدكلرى شاعر وخطيبلرى
اذن ومساعده بيورملرى دين عليه سلام الله المعبود ايله الشى
بعثت ولا بالفحش ولكن هاتوا ما عندكم كلامكزله رحمت دائره اولدقلرنده عطارد
نام خطيب نفيم سراغ ايدوب خطبه اولوب الحمد لله الذي الفضل علينا والمنة
وهو اهله الذي جعلنا ملوكا ووهب لنا اموالا عظاما نفعل فيها للعروف
وجعلنا اعز اهل المشرق واكثره محاورا اولوب جلسه ايلديكى حضرت
امام الانبيا عليه الصلوة والسلام ثابت بن قيس خزرجى به امر فاجبنه امريله قيام ايدوب
اول خطيب خوشلهجة قيام ايدوب الحمد لله الذي السموات والارض خلقه
نفضى فيهن امره ووسع كرسيه علمه ولم يكن شيئ فصلا الامن فضله ثم
كان من فضله انا جعلنا ملوكا واصطفى من خير خلقه رسولا اكرمه نسبا
واصدقه حديثا وافضله حسبا الى ان قال فنحن انصار الله نقاتل الناس
حتى يومنوا فمن امن بالله ورسوله منع ماله ودمه ومن كفر جاهدناه
وكان قتله علينا يسيرا الى قول هذا استغفر الله للمؤمنين والمؤمنات
والسلام عليكم خطبة بليغة طويله بسبله خصوم ويروب بنى تميم شرفياب
ايمان اولمغله ايدى مفاخرة بنى تميم وكان في اذنيه صمم فكانا برفع
صوته ثابت رضى الله عنه ايدوكوشنده عارضه صمم اولمغين انشاى
خطبه ده رفع صوت ايدديكى وخلال صحبتده بلند ايله سخسار اولوردى

فلما نزلت

فلما نزلت هذه الاية اقامه في منزله وحبسوا ان يكون حبط عمله وقد
لا ترفعوا اصواتكم اية جليلة الغدرى بدراية صحيفه نزول اولدقده ثابت
كليه احزانده قامت كذار وثابت اولوب مجلس رسالت پناهيله مشرف
اولديغ وحسانى حبط وهبا اولمسندن خوفناك اولديغ كتم اتى النبي صلى
الله عليه وسلم فقال يا نبي الله لقد خشيت ان اكون هلكت نهانا الله
ان نجهر بالقول وانا امرؤ جهير الصوت اول شمع جهانقوز رسالت
صلى الله عليه وسلم ثابت دلخرجى نقفد بيوروب وركاه شهنشاه رسالت
روماله واول خضرت نوازشى كرمانه ايله پرسيدى چكونلكى حال ثابت
بيورمقده يا شفيع المذنبين بارگناه اورده ام بردرت اينه بادپاى شيت
رونا اورده ام كرچه رويى معذرت لكداشت كستاخى مراد كرده كستاخى
زبان عذرخواه اورده ام يا طيب القلوب مجلس هما يونكده صوت بلند
ايله سخسار اولمدن خداى غيور منع ونهى ايلدى مع هذا بو بنده
بالطبع بلند واز كسنه اولوب خلاف ادب الهى يه نصدى انتى اولورم و
ركاه رسالت پناهكده روسوده اولمق اوزره مشكل كلا الوجهين هلاك دوبى
ياد اولمدن هراسان ديديكى فقال النبي صلى الله عليه وسلم يا ثابت اما ترضى
ان تعيش حميدا وتقتل شهيدا وتدخل الجنة فقتل يوم اليمامة طيا
لقدره دوحه ملكه مكرمه يه دورت مزمساحه جانب بعده
برمدينه دربرمدنده حاشا ثم حاشا شركة منصب نبوت دعويسنه
اقدام ايدن مسيلمه الكذاب كه سنه اسنى عشر ربيع الاولنده طرف خضرت
صديق رضى الله عنه خالد بن الوليد اصدامينه اماله بجام وايدوب
بامدده شتى مسفور وانباعندن بكرمى بيكدن زياده ارباب شر وشور
معموره وجودندن زور فتنور اول معركه فيامت اسلوبده مشاهير
اصحابدن بتمش نفر صحابه پرور وانصار وبيكه قريب احار عكرظفر شعار
جائز عز شهادت اولوب اكثر سپاه نصرت دستگاه زحمدار اولمشلردن
حاصل كلام فحضرت سيد الانام صلى الله عليه وسلم ثابته نسليت بخش خطاب
اولوب يا ثابت عند الله والناس محمودا وسعيدا كن كذار اولوب جرعه شهادت
دتى نوشى وبهشت بريله دخول اتمكله رضاداده اولمزميسك ديو اخبار
بالغيب ايدوب وقعه يمامه دن اول خطيب خوشلهجه منبر شهادته عروج
ايلديكى وروى ان ابابكر لما نزلت هذه الاية قال والله يا رسول الله لا
كلمك بعدها اى بعد نزول هذه الاية الا كاخى السرار كسر بين اباه مصدر
مساره وسرار مفاعله من السر واقع في النسب معروف ومثل وشبيه وصاحب
حب مضاينه جائز ديرايسه الامثل بها بصاحب النحوى ورويدركه لا ترفعوا اصواتكم اينى ورسله زيب نزول اولدقده ابو بكر الصديق رضى الله عنه
عنه اهنشالله الا كما تحب يا رسول الله ايله تاكيد ايلمسيله رسول الله
بو اية شريفة نزولنده نفسه خضرتكله سخسار اولمكله الا سرار كلم ابيه ديديكى
رواية مذكوره طريق طارق بن شهابدن تخريج كرده برادر ديو ان عمر كان اذا
خدثه حديثا كاخى السرار ما كان يسمع ضم باء وتخفيف وكسر ميم ايله فاعلى ضبط
الى بكر وباعمر دبر رسول الله صلى الله عليه وسلم بعد هذه الاية حتى
يستفهمه وهو تفسير لقوله كاخى السرار يعنى عمر بن الخطاب رضى الله عنه

وفي نسخة بعد هذا لعلى القارى

وفي نسخة بعد الاية لعلى القارى

وبروى لله الحمد لعلى القارى

التوّاب حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلم جناب نبوته تكلم البدر جب
بحضور آنحضرت سنا سنا زانه تحديث ايدوب حضرتنه كلامنى اسماع ايدردى
تاكه شدة اخفاء كلامدن ناشى اول حضرت استفهام كلام غير بيورركدى
فاتول الله تعالى فيهم ان الذين يغضون اصواتهم ان يحفظوا نها عند
رسول الله اولئك الذين امتحن الله قلوبهم للتقوى اى جربها وخلصها
لها لهم مغفرة لذنوبهم واجر عظيم اى الجنة ليس رب جليل الى بكر عمر
ومانندى مدحنده بوآية جميله انزال بيوردى كه اوائل فصلنده بيان
اولندى وقيل نزلت ان الذين ينادونك من وراء الحجرات فى غير بنو تميم
من الاعراب نادوه باسمه يا محمد صلى الله عليه وسلم نوالله اعلم وروى
صفوان بن عسال بفتح غين وتشديد سين مهملتين ابو الصهباى مشهور در
بشام مضاف اليه دن عوض الى آية بيان اوقات كان دمكدر وبعضى نسخه ده
بينهما البتة صلى الله عليه وسلم فى سفر اذ ناداه اعرابى نسبتى الى عرب البادية
ممن دار الجهالة عليهم بادية بصوت له جهورى فتح جيم وسكون هاو فتح
واو وياء اى شديد عال والواو زائدة قال الجوهرى جهر بالقول رفع صوته
وهو جهور الصوت وجهير الصوت يا محمد يا محمد وفى نسخة يا محمد ثلاثا
فرأت فقلنا له اغضض اى اخفض من صوتك فانك قد نهيت حذفه فا
علة للعلم به اى هنالك الله عنه عن رفع الصوت يعفى بيورمق وقت ما اول حضرت
برسوده ايكن شاه عالم صلى الله عليه وسلم بادية نشبا نلك براعرابى جدوسه بار
بلندا وازيادة يا محمد يا محمد بو ندا بلدكدن بزى نادبا كه خفض صوت ايله زيرا حق
جل وعلا فى ضمن غيرك حضور رسول الله صلى الله عليه وسلم رفع صوتدن
سنى منع ايلدى ابدردى بيورديلر رواه الترمذى والنسائى عنه وقال الله تعالى
يا ايها الذين امنوا لا تقولوا راعنا اشنائى مكالمه حضرتنده صحابى كرام رسول اكرم
علاءه راعنا يا رسول الله ابو خطاب شريفنده قانى بيورك كلامى برحوشه مفهم ايدم
مقامنده اداو تغيير ابدردى كويا حال فاصر فنه نكاه ايله شاعر رعايه وصيانة
ايدك حضرتك اسماز لو نكته شناس عرفان وحقايق بيورد كلمه بر دبلده وارد
ابدردى چون يهود عنود صباله مجاورلرنده لفظ مذكوراداه دشنامدن
اولمغين انتهاز فرصت يولوب بو تغيير ايله اداية اغاز انملرايدى حق تعالى
انذى بو فوليله كويا اولمغدن نهى بيوردى قال بعض المفسرين هى لغة
نت فى الانصار نهوا عن قولها تعظيما للنبى صلى الله عليه وسلم وتبجيلا له
اى تفخيما وتشانة لان معناها ارعنا بفتح العين اى منا رعاية نرعاك
على جواب الامر او مجاز ومدبر زدا مفهوم وكلمة راعنا من المفاعلة واعانته
او دبر كه احفظنا نحفظك ديكدير فنهوا عن قولها اذ مقتضاها كانهم
لا يرعون ويراعون مقامه الا برعايته لهم بل حقه ان يرعى صيغة مجهول
ايله معلوم كه حال يعنى انصار وغير يلر راعنا فوليله تغيير دن نهى اولندلر
زيرا مقتضاى معنا تفسير سابق اوزره كان دمك اولوركه انلر حضرتى رعايت
ومقامنه مراعات اغنو الاول خضرت انلرايچون مراعايت اتمكله خصوصيتدير
ديريلمكله شان يغمبرى كبرا انلر خفتندن مراعات اتسون هر حالده
ملاحظه موافظه اولنمقدير ديديلر اما انظرنا فعلى خلاف ذلك اولور
معناسى انظرلينا وفهمنا وبين لنا ديكمكدر اولمغين وقولوا انظرنا امر

هما بوني ايله تنبيه بيورلدى وقبل كانت اليهود تعرض بها من التورية بمعنى
الكناية للنبى صلى الله عليه وسلم يا لرعونة فى قاف والحدة فنهى المسلمين مبنى
للمفعول اى نهاهم عز وجل عن قولها للذريعة اى الوسيلة الى مقاصدهم
الشريعة التشبه دينا للتشبه بهم فى قولها مشاركة اللفظة فى المبنى و
مخالفتها فى المعنى وقيل غير هذا فصل فى عادة الصحابة فى تعظيمه عليه
السلام وتوقير واجلاله شايسته مقام تاخير سلام ايدردى حدثنا القاضى ابو على الصدفى
ابو بكرة وابو بحر الاسدى نسبة قبيلته سماعى عليهما فى الاخرين اى مع جماعة
اخرى من المشايخ قالوا اجازة واخرون حدثنا احمد بن عمر ثنا احمد بن الحسن ابو
العباس بن بدار الرازى ثنا محمد بن عيسى الجلودى ثنا ابراهيم بن سفيان
ثنا مسلم صاحب الصحيح ثنا محمد بن المثنى تقدمت تراجمهم وابو معن الرقاشى
زيد بن يزيد البصرى واسحق بن منصور المعروف بالكوسج ايكيسوز الى رحمه ورضى الله
تعالى عنهم فى ايلدى قالوا حدثنا الضحاك بن مخلد ابو عاصم الشيبانى البصرى
ايكيسوز او جد عزم طبرستانى جنان ايلدى ثنا حيوة بن شريح تقدم ايضا قال
حدثنى يزيد بن ابى حبيب الازدى محدث مصر علما وحكما وافقيا دن بر
حبشى ذات محترم ايدى يوز بكرمى سكز سالى جمله سير سرايسنان وعلم الدين
عن ابى شماسة ضم وفتح شين معجمة والواو وسين مهملة ايله عبد الرحمان المهرى
فتح ميم وسكون هاو راو وباء نسبة ايله امارة يزيد بن عبد الملك دوم عزم كلستان تفا
ايلدى قال خطر ناعمرو بن العاصى برسم بياض وقد يحذف فذكر حديثا طويلا
فيه على عمرو وحديث مسلم فى الايمان خطر ناعمرو وفى سياقة الموت يبكى طويلا
وحول وجهه الى الجدار فقال ابنه يا ابتاه ما بشرك رسول الله صلى الله عليه وسلم
بكذا وكذا فاقبل بوجهه وقال ان افضل ما نعد شهادة ان لا اله الا الله وان
محمدا رسول الله انى كنت على اطباق ثلاث الحان قال وما كان احد احب الى
من رسول الله صلى الله عليه وسلم ولا اجل فى عينى منه تشبة عين واراد ادى دخى
جائز ومالكت اطبق ان املاء عينى منه اجلالا له ملوعين تحقيق واطاله نظر
كه مجاز مشهور در ولو سلمت وبعض نسخه ده ولو شئت ان اصفه ما اطقت خبر
ولو بو مقامده على كل حال تحقيق جواب ايچون در لم يمت العبد صحيح لو لم يمنع
الله لم يعصه حدثنى اسماعيل لا اقدر ان اصفه على تقدير انى شئت اذا الم اشاء
امدن لو براى امتناع شرط وجواب دكلدر بركه وصفه قدر نياب اولمغى مقتضى اولة
والمراد خلافه لانى لم اكن املاء عينى منه حاصلى عمر رضى الله عنه ايدى اخضا
ريحانة ذكرها ابن شماسة مشار اليه دن حديث طويله ذكر ايلدوب انثنايه
خبرده عمر ناطفه پرمار اولوب بكا رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرتلرى
قدر محبوبتر وجشمدن نور ديده جهان عالم عليه الصلاة والسلام الاتم جنابندن
جليل تر ذات نايات ايدكاو بو اطلعت جمله سنه اطالة نكاه التفات ايلكه
لاجلاله قدر نياب اولمغى الحقيقه بو او سلطان كريم الخصاله حليه وسما
تلك وصفى مراد ايلسم طاقت اورا ولمز نه كيفيتله وصفى اراده ايليم
زيرا جشم جهان بينلرى شريفى مطالعه سيله تمامينه اعلا اتمدم زيدى
بيورديلر ورد يجه عن انس ان رسول الله صلى الله عليه وسلم
كان يخرج على اصحابه من المهاجرين والانصار وهم جلوس فيهم ابو بكر
وعمر والجملة حال فلا يرفع احد منهم اليه بصره الا ابو بكر وعمر فانهما كانا

بنظران اليه وينظر اليهما ويتبسمان اليه ويتبسم اليهما امام ترمذي عليه
الرحمة انس رضي الله عنه طريقندن روايت بيورركه افتاب اسمان رسالت
صلى الله عليه وسلم برج دولتخانه لرندن اصحاب ثريا نظام اوزره طلوع ايدر
دي والدر نشستكان اولدوقلري حالده كه ميانلرينده شيخيدين مكرمين حاضر
طوران ابديلر واول كروه پرشكوهدن برفرد مهر منير رسالتي مطالعه يه دفع بصر
ايدوب مديله الآخضرت صديق وفاروق جنابلري كمال صحت وصهارندن ناشي
مكنت ياب نكاه اولورلر ديجون فرقدين اسا النر ماه تاب رسالته نكران و
اول بدر منير انلره ملتفت وانلر حضرته تبسم كنان وكل خندان نبوت اولر
عنده لبيان ايدوب وطني حقيقت شكرزين تبسم اولوردي وروي اسامة بن شريك
الصحابي الثعلبي قال اتيت النبي صلى الله عليه وسلم واصحابه حوله كانما على
رؤسهم الطير شدة رزانت وكمال سكونتدن عبارت ضرب مثل درروا
بت كروه ائمه اربعه اولان خير صحيح الاثرده جناب اسامه بيورركه قطب
دائرة نبوة صلى الله عليه وسلم چهره سماي اولدقجه حال انكه اصحاب باصفا
اطرافنده حاطه انمثلركويا كمال وقار وسكونتلرندن مرغان هوا سرا اصحابه اوزره
لانه سايه اولمثلركبي مراعات ادب ايدرلردي وفي حديث صفته تاويه مضناة
فوقيه در وبعض نسخده واردر باي تحتيه ايله وروي تصحيف اولور واذا تكلم اطرق
جلساؤه كانما على رؤسهم الطير تقدم معناه في فضل الحلية الشريفة وقال
عروة بن مسعود رضي الله عنه حين وجهه قريش عامة الفضية اراد الخضوع
بالفضية التي رجعت في الحديبية من الصلح والصد عن البيت وبعثة الشعر
ولم يرد الفضية اداها اهل السير الى رسول الله صلى الله عليه وسلم وراى
بعيني لعظيم اصحابه له ما راى واتاه لا يتوضا الا ابتدروا وضوءه وكاد
واايله بقيه آب وضوء وكادو يقتتلون عليه ولا يبصق بصاقا ولا يتنخم نخامة
يضم النون الا تفاله وصفها لكل قليل تفصل من شئ كالبزاقة الا تلقوها
باكفهم فدلكوا بها وجوههم واجسادهم ولا تسقط منه شعرة فتح عين وكاد
يكون قتالا الا ابتدروها واذا اوهم بامر ابتدروا امره واذا تكلم خفضوا اصواتهم
عنده وما يحدون اليه النظر تعظيما له يحدون فتح مشناة تحتيه وكسر
هاء مهمله وتشديد دال ايله يعني صلح حديبيه ي ذكر اه رسالتپناه صلى
عليه وسلم جانب قريشدن عروه بن مسعود الثقفي فرستاده قلنوب
ماه سپهر نبوتة نجوم هدى اصحاب باصفانك توقيرو تبجيلني معاينه
البدكه تعجب كنان ديدي كه اصحاب محمد عليه السلام انك رشاشه
ابريق وضوسني ماء الحيات ايسا بكيده ايدوب لي بنه مابه منت عد ايليوب
رشتاجانلري انك اوزرينه بر هزه ده پيچ تاب اولورودها نندكه كتر تحاشي
لعاب پاشيده انكله البتده انلريك دستمال جلوكر اولوب بر وجه تبرك
مالندي روي وجسد انيله لوبدي بتدن ساقط اولان موي ناجيزني
اخذ مبادرت وحقه لعل قائم تمندن دوشان اولان لالني وماني بر بنه
مسابقت وجهي اوزره پيرايه كردن امتثال ايدرلر وقتا انلرله سراغاز
تكلم ايليه انلربالاي صدالريه بيكاه سعادتمندن پست ايدرلر واجلالاً
لشانه كي نظاريه ترك ادبوب قاريحي ايله نكاه ايدرلرديو وصف ايلديكي
ديك شمه از فضايل شان كربيان كنجه جمع آيدان مكارم اخلاق در جه

فلما رجع

فلما رجع الى قريش قال يا معشر قريش اني جئت كسرى في ملكه وقيصر في ملكه
والنجاشي في ملكه واني والله ما رايت ملكا في قوم قط ابدا مثل
محمد في اصحابه وقد رايت قوما لا يسلمونه لشيء ابدا فروا رايكم
وفي رواية اخرى للقارئ
وفي رواية حديث عروة ان رايت ان كسرى وقيصر والنجاشي انما رايت ملوكا قط يعظمهم اصحابهم ما يعظم محمد اصحابه وقد رايت قوما لا يسلمونه لشيء ابدا فروا رايكم
وفي رواية اخرى للقارئ
فلما رجع الى قريش قال يا معشر قريش اني جئت كسرى في عز ملكه
وقيصر في عز ملكه والنجاشي في عز ملكه واني والله ما رايت ملكا في قوم قط ابدا مثل
محمد في اصحابه وقد رايت قوما لا يسلمونه لشيء ابدا فروا رايكم
وفي رواية اخرى للقارئ
فلما رجع الى قريش قال يا معشر قريش اني جئت كسرى في عز ملكه
وقيصر في عز ملكه والنجاشي في عز ملكه واني والله ما رايت ملكا في قوم قط ابدا مثل
محمد في اصحابه وقد رايت قوما لا يسلمونه لشيء ابدا فروا رايكم

فلما رجع الى قريش قال يا معشر قريش اني جئت كسرى في عز ملكه
وقيصر في عز ملكه والنجاشي في عز ملكه واني والله ما رايت ملكا في قوم قط ابدا مثل
محمد في اصحابه وقد رايت قوما لا يسلمونه لشيء ابدا فروا رايكم

فلما رجع الى قريش قال يا معشر قريش اني جئت كسرى في عز ملكه
وقيصر في عز ملكه والنجاشي في عز ملكه واني والله ما رايت ملكا في قوم قط ابدا مثل
محمد في اصحابه وقد رايت قوما لا يسلمونه لشيء ابدا فروا رايكم

فلما رجع الى قريش قال يا معشر قريش اني جئت كسرى في عز ملكه
وقيصر في عز ملكه والنجاشي في عز ملكه واني والله ما رايت ملكا في قوم قط ابدا مثل
محمد في اصحابه وقد رايت قوما لا يسلمونه لشيء ابدا فروا رايكم

حبنده ام الفرج ام الفرج به واصل و فریشی مفقد کمنی احترام اوزره تلقی ایلیوب طوقی
بیت محترم اورنده رحمت داره اولدقدرنده جناب عثمان اباایوب حضرتلرینه خبر الوریجی
علیه اجمل التحایا وصال کعبه علیا ایله مشرف اولدقجه طوافنه دیرکلر اولوردکلرینی
سن بن کیمه تاسبقت ایلیم اوقتلی جاهلیه کیمسه یوقیدر سبقت اکسوکه فخر قالدی
دیوصورتنهای اسنفنا اولدقدن صحابی کرامدن اول حضرتلرینه تعظیم قبیلندن در دیو حدیث طلحه
الخ اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم فالوا اعرابی جاهل سئله عمن قضی نحبه
نذر وعهد معناسینه اولوب بومقامده رایحی موت استعاره اولندیکی ومرادانتظار علی
الاقل فقد قرار روایت کرده ترمذی اولان طلحه الفیاض ومبشر الجنه والریاض حدیثنده
ورود ایلدیکه رجال صدقوا ماعاهدوا الله علیه فمنلهم من قضی نحبه ومنهم من ینتظر
کوبا سن تقدیر نده قضا ونحب ایلدیکمز اولدوغندن اصحاب کرام انفعال و بالذات بیتلد
الانام علیه الصلوات والسلام سوال واستفساره تصدی ایلدیکلرندن براعرابی ناشی
سئله سی اول حضرتلرینه برسئله اوایلدیلر وکانوا یهابونه ویوقرونه تحمل استشهاد
ومقام تعلیم دیر یعنی اصحابه براشتباه کمال مهابه حضرتلرندن ناشی نهایت تعظیم قیام
لرندن هرحالی سوال امکه مکنت یاب دکلدیکی براول حضرت اعرابدن تحمل ایتدیکی
اصحاب واضحابدن تحمل اغلدیکی فسئاله فاعرض عنه اذ جاءه دریطلع طلحه فقال
رسول الله صلی الله علیه وسلم هذا ممن قضی نحبه چوق اعرابی دانای عالم صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه برسئله اردیکه جوابندن اعراض بیوردیلر درحال جناب طلحه
الخیر پشگاه حضرتنه ظهور ایلدکده شاه رسل اکا اشارت برله اشته بودانی قضای نحب
ایدنلردندیو اوغورلرها بوزه حضرتلرینه چاسپارلغله نذوعهدا بیوب سید الشهدا حضرتلرینه
عبد الله وغیریلرما ننده قضای نحب ایله عهدینه وفا ایتمشلرایدی والردن بعضی
وفای عهده نکران ایدیلر طلحه رضی الله عنه دنی اول کروه بجسته منفیدندن معدودیدی
اولوب اخرکار وقعه جمل ده بصره فوریده قریبنده جام لبه رشهادتی نوشی نصیبه کشتی
بیورلدی وعشره مبشره دن شمار یده قلنمان طلحه مذکور دن ماعدا طلحه نامیله
موسوم اون دوت کسنه زرسلسله اصحابدن محوبدده کما قال له الخلیلی طلحة الخیر
رضی الله عنه بصره ده رفیق خاک پاک دارا ولمشدر فی سنه ستة وثلثین وفی حدیث
قبیلة بفتح قاف وسکون تحتیه ایله ابنة مخرمة العنبریة الصحابیة فلما رایت رسول
الله صلی الله علیه وسلم جالسا الخ فصار ارعدت من الفرق بفتحتین وذالک هیبة
له تعظیما خبر مذکور فصل شمائیلک ضرب ثانی فصلنده کذا ایلدیکی وفی حدیث المغیرة
بن شعبة کان اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم یفرعون بابه بالاظافیر
بکسر ظفر علی خلاف القیاس اوجمع اظفور واظفار وبعض ظاظفار بجمع الجمع فالاول والثالث
جمع المولد افیسی من جمع الجمع روایتکرده حاکم ویبهقی اولان حدیث مغیره ده ورود
ایلدیکی کما اصحاب حسنه مناقب باب الاستعارة تسلطان رسالتی صلی الله علیه وسلم سر
ناخن لری ایله طرب بخفیف ودق لطیف ایدرلردی وقال البراق بن معاذ بن حارث الخزرجی
الانصاری مصعب بن الزبیر عصاره رتنده عازم دارالسلام اولدیکی لقد کنت لاقوم
مقدره جواب اولوردی والله اردیدم ان اسئل رسول الله صلی الله علیه وسلم عن الاقوم
فاوخره لسنان صبغه جمع ابله وبعضلر بحره تثنیه ابله یعنی من هیبته کما رواه ابو یعلی
علیه رحمة المولی جناب برائی رضی الله عنه بیورر کن والله العظیم حضرت حواجه عالم
صلی الله علیه وسلم جنابلرندن برامرمهم سؤالنی مراد ایدوده روسال و بانیچه سنه زاجبر
البدوب مهابه نامه لرندن ناشی درحال پرسئله جرات ایدمدم بیورد یلرفما اوعلم

خطابه

خطابه شابان اولانلرعام وما قبلینه عطف اولوره ان حرمة النبی صلی الله علیه
وسلم بعد موته ولوقبره وتعظیمه بنصبها لازم کمکان حال حیاته لبقاء نبوته
ورسالته حضرت سرور عالم صلی الله علیه وسلم کمال رفیع شفقت تشریف بیورندن صکره احترام
وتادب واجلال وتکریم حال حیاتنده اولدیغی اسا هو کسک اورینه لازم دیر
وفالک یذکره علیه السلام وذکره حدیثه وسنته وسماع اسمه وسیرته
ومعاملته الله وعبرته کرعین وسکون مشنات ایله العترة اعمام وعمزاده
خاصة اهل بیت نبوتدن اولانلر اولاد واولاد اولاد اعمام وتعظیم اهل بیته ای زوجاته
وحرمه واتباعه وصحابته قال ابو ابراهیم التجیبی ثم وفق الله ایله بزرجمهر
تقدم البدی واجب علی کل مومن مومن ایله تخصیص کاوزه ایجاب ایتمکی موجبدر
والوجوب علیه بعض مطالبنه برحی الاخره وعفابه علیه منی ذکره اوذکر بحضرته
ان یخضع ظاهر ونخشع باطنا ویقول راغب معناده متقاربان یاخود خشوع
اعم اوله وبنوقر ای یتمکن ویظهر الوقار وبسکون من حرکته وتاخذنی هیبته
واجلاله بحالکان یاخذ یه نفسه لوکان یبصر بدیه وبتادب یالوبنا الله یه مثل
قوله تعالی ولا تجعلوا دعاء الرسول بینکم الخ ولا ترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی الخ
انفا بعضی هرمسلم اورینه واجبدرکه بالذات کندوسی وباحضور یندهرباراول حضرت علیه اسنی التحیة یادا ولندقده رونی وبرونی شرفرو بردهنده آل
ونواضع اظهار ایدوب فرضا حال حیاتلرینده یشکاه سعادتلرینده بالذات قیام
اولندیغی وجهایله مهابت وجلالتلرینه تکلف وقار ورزانت ونکته وحرکت و
تعظیم واکرامنده شروع سرعت ایله دیبیوردی قال القاضی ابو الفضل بقضی مضی
رضی الله عنه وهذه کانت سیرة سلفنا الصالح واعتنا الماضین یعنی بوطریقه
مرضیه صحابه وتابعین واتباعه بشیرا سلافنه مسلکیدر رضی الله عنهم حدیثنا
القاضی ابو عبد الله محمد بن عبد الرحمن الاشبونی بن سعید القرطبی وابو القاسم
احمد بن بقی بفتح موحده وتشدید قاف مکسور ومشناة تحتیه ایله الحافظ وهو احمد
بن محمد بن احمد بن محمد بن یزید بن بقی وغیر واحد قبله اجازة وبنه قالوا نبا
الحدث بنا اجازة معروفه طرفیله روایت ایله درکه مشایخ بیوردیلر انا ابو العباس
احمد بن عمر بن دلهاث کمی دال مهمله وسکون لام وهاوالف وثاء مثلثه ایله بزرجمهر
جلباب اسم اسردن منقول علم مصروفدر قال ثنا ابو الحسن علی بن قهر کسر قاف
ایله ثنا ابو بکر بن محمد بن احمد بن الزرع فتح زاوراوجیملد ثنا ابو الحسن عبد الله بن المنتاب
ضم میم وسکون نون وتاء فوقیه والف وموحده ایله ابن الفضل بن ابوب قاضی البصره
ثنا یعقوب بن اسحق بن ابی اسرائیل ثنا ابن حمید بالتصغیر رواة مالک در بیسی دیر
قال ناظر ماضی من العلماء المناظرة امور دن برا ورده مباحثه درکه مفاعله من
النظر بمعنی الفکر لان کلا منهما ینظر فی کلام من یجادله ابو جعفر المنصور عبد الله
بن محمد بن علی بن عبد الله بن عباس رضی الله عنهم خلفاء عباسیدندر ایکنجسی اولان
منصور دوانیقی دردار الخلافة بغداد بهشت ابادنا سیسنه وضع اساس وکوفه
وبصره اطرافنه سور بنا سی ازمنه مذکوره دیوانلی بنا لرندن احرام بندعریضت
بیت حضا اولوب بیرمیونه فام مقامده بیت ذی طوی دعوتخوان رحمت بی پایانها
ومقابر معلاة متواریی معلاده خلوخانه انزا واولادی امیر المومنین اطلاق هذا
هذا غیر معروف بنی المنصور بن عامر کامام سالک حضرت مالک فی مسجد رسول الله
صلی الله علیه وسلم فقال له مالک یا امیر المومنین لا ترفع صوتک فی هذه المسجد فان الله

ط
ابو بکر ابراهیم بن محمد
لعلی القاری

ط
ابو الصالحی
لعلی القاری

النبی
الاقطع
وفی نسخه
فی وجوه
لعلی القاری

عز وجل ادب قوما فقال لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت النبي الاية فقد نفسر هؤلاء مدح
قوما ففال ان الذين يغضون اصواتهم الاية فقد ببانها وذم قوما فقال ان الذ
ين ينادونك الاية كما تقدمه وان حرمته ميتا كحرمته حيا فاسكان من عكنه
عمى خطع وذل لها صبر مقاله امام مالك راجعه ابو جعفر حاصل كلام ابو جعفر
منصور لا ورما مسجد محترم منبوية امام مالك رضي الله عنه ايله ممناظر ومباحثه
ايليوب صوت بلند ايله سخنسازاولدقده حضرت امام ارسناده وتقبيل ايله بوسجده
وحضور منبوي دفع اصوات اقدن زيرا حضرت مولى جل وعلا منزيل جليلده ذكر اولنان
فاديب وير طائفه يي صدا ورمه بست ابند كلريجون ستايش بيورولوب ويذكري سرزنش
ايلدي بتخفيف سلطان كونين صلى الله عليه وسلم اربتايه رحلتلرندن صكره
افتضا ايدن احترامي حال حيات وعمر شريفلرنده اولان حرمتي اسا ورديدكدن منصور
منصور خليفه صدا پست واظها رمسكنت ايلدي وقال يا ابا عبد الله لغطبا له
القبلة اقوى هم نبي ايله دركاه عزت استنوام ودينكري همزه مضارع متكلم دعوة اولي
برای تخفيف مع وجود الغربنة حذا ولندي بسيار بارروضع يافتة ديرواد عوا اوستمل
رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال ولم نصرف وجهك عنه وهو صلى الله عليه وسلم
وسيلتك ووسيلة ابيك ادم عليه السلام الى الله يوم القيمة ووسيله دن مراد
توصل اجابت سبب دينكري وحديث ادم ومن دونه تحت لوائي خبر لطيفنه اشارا ولونور
بلا استقباله واستشفع به فيستفعك الله تشديد فاء مكسورا يله فيقبل الله شفاعته
لامراد دينك اول دن في نسخة فيشفعه الله اي فيقبل شفاعته في حقك وهو ظاهر
يعني منصور خليفه قول مالك سالك اولوب يا ابا عبد الله زيارت حضرتنده قبلبك
توجه برله دعا الى ايدم جا مواجهة منبغه لويله في مقابله ايدم ديو استغفارو
استغفارهم ايلدكدن امام مالك رضي الله عنه بيورديلركه منجون مقابله حضرتنده
ندن مراد وجه توجه ايدرسك حالا انكله اول حضرت روضه رسنا خيزده
سنك ويدرك صفى الله عليه السلام وجميع انامك وسيله سي وباعث نجات
وفلاحدر بلكه اول حضرته استقبال واتوكل صلكا رشفاعت اول كه سنك
خصوصنده اندن شفاعتي حضرت الله قبول بيورور قال الله تعالى ولو انهم اذ
ظلموا انفسهم جاؤك فاستغفروا الله الاية واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله
توابا رحيما كرا لوده طامان چرك وعصيان اولنلر معذرت خواه وتوبه كاه
حضرتكه كلوب لسان وجنان ايله دركاه كبريادن جويندة عفو وغفرو رجا
ايلسالر بني ذيشان جويايي فضل واحسان اولوب ايسه خداي جليل دوصوص
جميل كندو حضرتنده مفوض قبول اولمق يعني عدم مواخذه برله معامله ومحاسبه
يبه معامله فيلمق امري وجدان رحمته حق امور تلا ايله معلق اولدي
نما بالذين وقال مالك وقد سئل عن ايوب السختياني وهو مقرب وناوه
نفتح وكسر امام ابو بكر البصري الشافعي رحمة الله يوز اولوز برسنه احدى وثلثين
وديوبي البدي جمله حالبه قول ومفولي بيتده معترضه ديرماحد ثنا عن
احد الا ايوب افضل منه يعني ابوب سختياني شاندن امام مالك
رضي الله عنهما يه سؤال اولندقده بيورديلركه اتباع نا بعيندن برندن
سيزه روايت حديث اتمدم الا ابوب سختياني مشايخم فاضل ترينيدر
قال مالك وحج مرتين فكنت ارمقه فما ايله لفظا بدردم ديمك اولا اسمع
منه اي الحديث غير انه كان اذا ذكر النبي صلى الله عليه وسلم بكى حتى

ارجعه فلما

وفي نسخة واسمع لعلى القارئ

وفي نسخة فاذا ذكر عند النبي لعلى القارئ

ارجعه فلما رايت منه ما رايت واجلاله للنبي صلى الله عليه وسلم كتبت عنه
اي رويت الحديث عنه وفي بيورولكه ايوب ايكي كره حج الاسلام ايله
موفق اولوب اني هر بار نكاه اعتبار ايله اختبار ايدوب انلردن اوكلا
روايت حديث اندم اما حضورنده هرچند كه حضرت فخر عالم صلى الله عليه وآله
وسلم بيورمكله ايله كما شوقي وحسرتدن كريه خيزاولوردي ناكه بر اكاه
شفقت وريبت ايدردم چون انلرده مشاهده ايتدبكم اكاه محبت وشدت
ديانتي معاينه ايتدم بعده ذا بالترك سماع وروايه حديث ايلديم ديلكار
الله دره وقال مصعب صيغة مفعول ايله فخار ذ منقول علمدن ابن عبد الله
بن مصعب بن ثابت الزهري يروي عن مالك وغيره كان مالك بن انس رضي الله
عنه ورحمه اذا ذكر النبي صلى الله عليه وسلم يتغير لونه وينحني بصعب الذ
على جلسائه يعني امام مالك سالك وجناب مالك حضورنده چون سلطان
سرير لوكا عليه السلام مارايت الافلاك ما ربيورلدقده لوني متغير اولوب
فدي دونا اولوردي ناكاه حضار مجلس وتلامذت لسنه لشدة ضنا وحضرت
امام دشوار اولوردي فقبل له يوما في ذلك فقال لو رايت ما رايت لما
انكرتم علي ما ترونه حضرت امام بو حالة عجبه سندن سؤال اولندقده
بيورديلركه براي اجلال حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلم اسلافمدن مشاهده ايتدكم
وجدوحالني اكربير معاينه ايدبديكم بم بوحالتي غريبه في انكار ايميديكز
لقد كنت اري محمد بن المنكدر ابن عبد الله التيمي المدني الحافظ ايكيوز ايكي
نا يحنده عالم بقايه توجه بيورديلر وكان يبدا لقارئ علوم تفسير ووجوه واحكام
قرائنه رئيس علما وفريد روزكارايدي لا نكاد نسئله عن حديث ابدا لا يبكي
حتى ترحمه ولفظ نكاد بو مقامده تاكيد الكلام فرائده ديرو ابد لفظ الاستغراق
ويكون الاستغراق كالمضارعة يعني اول عمرنده حديث رسول الله صلى الله
عليه وسلم دن برسان اولمزدي الا آكريه وزاري ايدردي ناكه حضرتي
واينته وحت ايدردي ولقد كنت اري جعفر بن محمد الامام لقد براي حضرت
قسم مقدر ولعضي نسخه ده لقب سامي ايله باد بيورلدبكه جعفر صادق
ابو محمد الباقر بن زين العابدين بن الحسين رضي الله عنهم حضرتلرندن وكان
كثير الدعابه ضم دال وعين مهملتين موالق وبا موخذه ايله مزاح معنا
سنه دير والتبسم والبشاشة معترضه مواذا ذكر عنده النبي صلى الله عليه
وسلم اصفر لونه وما رايته يحدث عن رسول الله صلى الله عليه وسلم الا
على طهارة ولقد اختلف اليه زمانا فما ذهبت اليه مرارا كثيرة فقال اختلف
اليه جعفر راجعدن ما كنت اراه الا على ثلاث خصال اما مصليا واما
صامتا واما يقرء القرآن ولا يتكلم بما لا يعنيه وكان من العلماء والعباد
الذين يخشون الله عز وجل وبينه امام مالك قسم بيورولوب بن جعفر
صادق رضي الله عنهما مشاهده ايدبديكم واثره بسيار حضورنده فرو وشوق مرتب
ايدبلر وقتا حضور شريفنده سلطان سريري مع الله حضرتلرينه بارا بيور
قدم روح الثري زرا اولوردي وبو اول حضرتي حد الجد ندن تحد
يث ايدركن مردم الا ايدوب ايله نقل حديث ايدر معاينه ايدردم و
حوق كرحديث مجلسي شريفنده خطوه جنيبا زيارت اولوردم واولدات
فخرمي سه خصلت جبلله اوزره كوردم بانماز فيلرنا خوموش بالذات

الى ايه اذا جاء وذهب وضيع

وجواب ولو مقدر ولكان حسنا اسايا خود معنى معنا بينه اولو اسنده
بسمعهم فقال الله تعالى يا ايها الذين امنوا لا ترفعوا اصواتكم فوق
صوت النبي وحرمنه جبا ومبنا سواء وفنا امام سالك حضرت مالك
رحمه الله مجلس درسنده سماع حديث ايجون فوجاق فوجاق خلق جمع اولوب
فتح اجناع ايلدكده حضرت امام بنا زمنده اولديلركه تحرير وتقرير كزنامه
مبلغ برمقدار اتحاذ ايجون سكز سخص اولوردي ديكلرندن غوغا وصوت النبي
صلى الله عليه وسلم رفع اصوات دن حق سبحانه وتعالى نهي اليدي وحبنا
ومبتا حرمت ولعظيم حضرت رسالت پناهدن بيورديكه وكان عبد الرحمن
بن مهدي بن حسان ابو سعيد الحافظ البصري ولوالي دمكله شهر
شوال احد اعلام حديثدن برذات شريف ايدي بوزطقان سكزده
روبراه عالم بقا اولمشدر اذا قرا حديث النبي صلى الله عليه وسلم اوم
بالسكوت ابو سعيد عليه رحمة الحميد چون سعد تله حديث نبوي
نقليه عند ليب اسانقله ساز اولدقده حضار مجلس ومستمعينه سكوت تله
واديا بدردي وقال مفتتحا بكلام الله المتعال بيوردي لا ترفعوا اصواتكم
فوق صوت النبي وبنا قول الله يجب له موجب الانصات عنده قراءت حديثه
ما يجب له عند سماع قوله وتلاوت بيورديلان ايه شريفه صوتي شاملدر
للحكاية تاويل بيورولوب حقيقة قول جليل رسول الله عليه السلام سماعي
حضورنده لسكوتك وصوتي اسماقراة حديث مجلسنده صمت وسكوت ايجاب
ايلدبكينه دلالت ايدوب حديثه عرحديث بطايفي هذا اذا اغاب او هذا اذا حضر
صلى الله عليه وسلم في سيرة السلف لتعظيم وتبجيله حديث رسول الله صلى الله
عليه وسلم وسنته اقوال وافعال شمولندن ذاتي بحطق تقرير اولوب وبعضي
تحته دخي صيغه جمعله دخي فصل مشار اليه ما قبيلدن ثمه دير اما حديثه
احتصاصدن بر فصيل بكتا فيلندي حدثنا الحسين بن محمد الحافظ ابن
سكر ثنا ابو الفضل بن خيرون صرصري ومنعي جامزده ثنا ابو بكر البرقاني
احمد بن محمد بن احمد بن عال الخوارزمي القاضي صاحب النصانيف الجليلة
طبع دار السلام البغداد ودر بو بكر مي يتي سال خجريده وفات ايدوب ذفني
خاك پاك بغداد اولمشدر وغير ثنا ابو الحسن الدارقطني طبع السلام عليه
رحمة السلام منسوب لدار قطن محلة بغداد وراقده مفتوحة ولعضهم
بسكنها ثنا علي بن عبيد بن كسر شيني معجمه شده بونلن الاسم الفاعل ثنا احمد
بن شاذان القطان ابو جعفر الحافظ الواسطي ايكيوز اللي سكزده فضاي محب
بلدي ثنا يزيد بن هارون ابو خالد السلمي الواسطي الزاهد الاعلام ايكيوز
اللي التي ده روبراه منزل بقا اولدي ثنا المسعودي عبد الرحمن بن عبد الله
بن عتبة بن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه ورحمه يونا لتمش بسنه
حجريده عزم غفي ايلدي عن مسلم البطين فتح موخذه وكسر مهمله
ايله ابو عبد الله بن مسلم بن عمران الكوفي ولقبه احمد واخرج له السته عن عمر
بن ميمون تابعي الازدي الهادي عصر رسالتمابه رسيده اولوب لكن
ملاقات مبتسر اولدي صدبار حج شريفه موفق اولمشدر قال اختلف
اي تردد الى ابن مسعود سنة تمييز فما سمعته يقول قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم الا انه حدث يوما فجرى على لسانه قال رسول الله

قراءة البدر او لدينه مشاهد البدريين وما لا بعينه ايله لبجنباد اولدي
وعلوم شرعيه عالم وماهر وجلال الدين الجلالين هر ايسان عارف وداناسي
نادر برذات سعاده شيم ايدي بيورديلر ولقد كان عبد الرحمن
بن محمد بن ابي بكر الصديق احد فقهاء المدينة يونا ولوز برحدود
دفنيه خاك پاك اولمشدر بو بدر بزركوار لري دخي احد فقهاي سبعه در
يذكر النبي صلى الله عليه وسلم فينظر الي لو له كانه يرف منبي للمجهول
اي سالت امته الدمع وقد جف لسانه في حمله هيبة رسول الله صلى الله
صلى الله عليه وسلم ترفع اصوات وجهدن كنايه وجف فتح وجيم وتشديد
وا ايله حشر زبان دهان لعابدن قطعي اولمدن معتبر در وهيبة ما
قبلنه مفعول له اولور وبنيه ذاه صديق اكبر رضي الله عنهم سرور
مخلوقاتي ذكر وبادا يدرديچون رنك رويينه نكاه اولنوردي كويا هابة
لرسول الله حتى سيلان ايدردي بياخود چهره كلكون تلري زرد فام
اولوب دهاني باكي ريق ولعابدن عاري اولوردي ولقد كنت في عامرين
عبد الله بن ربيعة بن العوام عليه جليل القدر ايدي بو زبكرضي تاريخ هجريده
سن شهادة بالبي لحد اولديلر فاذا ذكر عند النبي صلى الله عليه وسلم بكى حتى
لا تبقى في عينيه دموع دخي بن نوادة زبير رضي الله عنه مجلسنه كلوردم
حضرتنده رسول اكبر يانوز چشم اصفيا عليه التحايا ذكر اولنسه دوچشمنده
رشك نا ياب اولمجله كريان اولوردي ولقد رايت الزهري امام محمد بن
مسلم بن عبد الله بن شهاب التابعي بو زبكرضي دورت تاريخنده جامعه مسنعار
حبانده تقرير بيورمشلر دبره واقربهم فاذا ذكر وكان من اهناء الناس
فتح هرف وسكون هاء ايله ايي مفاسينه دبره واقربهم فاذا ذكر عند النبي صلى الله
عليه وسلم فكانه مما عرفك ولا عرفته دخي محمد بن شهاب زهري جنابلرينه
مشاهده ايلدمكه اثنا عشر ذه الطق ناس وموجوده اقرب واقوم ايديلر وفقا
عندي شاه كوزبن باد اولنسه مقام جلالده تغيير حال واختلاف مقالدن
ناشي كويا سي الي واقل سني بلزاولوردي ولقد كنت في صفوان بن سليم
بالتصغير ذكر بحالة اولنان كبار تابعيندن بو ذات ايدي بو زاولوز اكبو دعاة
دار السلام بقا اولدي وكان من المتعبدين المجتهدين بوجهل سال روي مبارك
راي خواب وساده راحتنه نهاده بيورمد قاري ورديه فاذا ذكر النبي صلى الله
عليه وسلم بكى فما يزال يبكي حتى يقوم الناس عنه ويتركوه يبكي صفوان عليه
رحمة الحنان غناء شفايي محض صفا اولياي كريه وزاريجا وزرد وام اولوري
تاكه حالة دهشت وتماسندن حذر ايله خلق مجلس صفوان دن پريشان اولوب
الي حالة عجيبه سي اوزره ترك ايدرلوردي ابو امام مالك رحمة الله تقل
بيورمشلر دير وروي عن قتادة رحمه الله قال ما سمعت بهذا الحديث احدا
اشد عليه من هذا الحديث انه كان اذا سمع الحديث اخذه الغويلة فتح مهمله وكسر واو ايله صوت لينه باكي به وآني
والويل فتح زا وكسر واو ايله وغلق واضطراب واصل الي ويل لعدم الاستقرار
يقال زال عن مكانه يزول زوالا ويلك بعني اول عارف بالله حضور نبوي
حديث نبوي قرائت اولنوب كوشزدي اولدقده كريه وزاريجا وقلق وديكاري
عارض اولوردي ولما كثر على مالك الناس قيل له لو جعلت
مستملي اي مبلغا والاسفلال صلب الاملاء وهو القاء الكلام على الغير

وجواب

صلی اللہ علیہ وسلم ثم علاہ کوب بفتح فسکون ای غلبتہ غم وظہر علیہ حزن
حتی رایت العرق بتحدر تشدید دال مہملہ ای یسیل وبعضی نسخہ بنون ایلہ
بتحدر عن جبہتہ یعنی عمرو بن میمون الازدی ببورکہ خادم عافیت محمود
عبد اللہ بن مسعود حزمہ شریفہ سبنہ نزد ایلدم نقل حدیث اثنا سندہ
الیہ کوشردم اولدی کہ عمر یہ اسم سلطان کونین صلی اللہ علیہ وسلم طب
اللسان اولہ لی جہان ضمیر شاہ انبیا علیہ التحایا برلہ اکتفا ببورد ایدی عمر بروقت
خلال تحدیثدہ زبان تکتہ دانی اوزرہ قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم عبارتی
جربان ایبیوب بعد ذالک تنک اولوب بشر سندہ حزن وغم غایان تاکم بی شائق
نورا بلبر تدن عرق ریزان ابندوکی معابتہ ایلدم ثم قال ہکذا ان شاء اللہ
بعدما ای مسعود رضی اللہ عنہ المعبود کمال احتیاط واہتمامندہ تاشی بورولمیت
ایتدیکم شبہ جلیل لفظا یسیر جمل حضرتلرندن سماعم اسا اولوکہ دیدی
ان شاء اللہ دیو ببورد یلر اوقوقدا یادہ ایتمیوردیلر صدور بافتہ اولان
فعل شریفدن قلیل اوما دون تا یا الدن بعض شی نقص اوما ہو قریب من
وباخود تردد بلہ عبارتدر دیو عدم جزملہ اخذ ایبوردیلر دیدی وقولہ
بلہ مقرتبی وجہلہ تشدید موخذہ ایلہ ابی مسعود حضرتلرندن روی مبارکی
لونی متغیر اولدیغی دیبورایت اولدیغی وفی روایۃ وقد لعرعرت جبناہ
ای امتلأت رمعا بتمرد فیہما من العرعرۃ وہی فی الاصل ان یجعل الشروب
فی الفم ویرد الی الخلق ومنہ حدیث ان اللہ یقبل التوبۃ العبد مالم یغرغر
ای مالم یبلغ روحہ حلقومہ وانتفخت اوداجہ جمع ودج بفتحتین شاہ
طمر دیدکلری عرق غلیظ عنق در یعنی جناب عبد اللہ رضی عنہ الالہ حضرتلرینلہ
دود یدکلری مکرملری بر سر شلک اولوب رلہ درشت کردنی منتشر اولدیغی وقال
ابراہیم بن عبد اللہ بن قریم ضم قاف وفتح راو ومثناۃ تحتیہ وبیم ابلہ مصغر نزد
مقدام معنا سینہ وفی الاصل لحم اہل الانصاری قاضی المدینۃ اخرج لہ الزمذی
نقط قرمالک بن انس امام دار الہجرۃ علی ابی حازم حاء مہملہ وکسر زای معجمہ
بن دینار الاعرج احد الاعلام بورخ تابعی سیر طرب سرای جنان ابلدیکی وہو تحدث
ای والحال ان ابا حازم یحدث عن رسول اللہ علیہ السلام ای یروی الحدیث
فجاءہ وقال انی لم اجد موضعا اجلس فیہ فکرہت ان اجد ای اسمع حدیث
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم وانا قائم الخلاصہ قاضی مدینہ ببورکہ شیخ
ابو حازم نقل وروایت حدیث ببورد یغی حالدہ امام سالمدہ حضرت مالک نوقوف
ایتیوب بحدیث جودہ کذا رشتہ لرینہ پرسار اولنار جوابدا اولدیکہ زحام ناس
دلہ برجای حالی بولدیم بجالس اولام بس حالہ فبامدہ حدیث فجاءہ علیہ
صلوات المنان سماع وروایت ایتمکی سزاوار کورمدیم دیدیلر وقال مالک جاء
رجل الی ابن المسیب فتح واو مشددہ ابلہ وکاہ صحیح ورویہ فسالہ عن
حدیث وہو مضطجع ای واضع جنبہ علی الارض فجلس وحدثہ ولعلہ
کان ایضا متکئا فی جلوسہ فقال لہ الرجل ودرت کبر دال اولی ابلہ
یعنی احببت انک لم تتمکن حینئذ فجلست بتشدید نون ابلہ عنا وکلوفندر
فقال انی کرہت ان احدث عن رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم وانا مضطجع
یعنی امام مالک رضی اللہ عنہ ببورکہ سعید بن مسیب حضرتلرینلہ برکسنہ
کلوب حدیث سوال ایلدیکی وسعید مخرف المزاج اضطجاعی حالندہ جلوس

ایدوب تحدیث سائل سعیدہ خطا ایدوب تکلف برطرف احتیاط
لازم مطلوب بودر حواشندن دیدکدہ یا سعد ان ببورکہ خورد نظر
جہاد علیہ صلوات الرحمان جنابندن اضطجاع نم حالندہ سکا بیانو
رسی ادلغی سزاوار اولدیغی کورمدیکی وروی عن محمد بن سیرین
ترجمہ لری جزء المسوقدرہ انہ قد یکون یضحک فاذا ذکر عندہ حدیث النبی
صلی اللہ علیہ وسلم خشع بن سیرین علیہ رحمۃ المعین سیر وسلوکندن
ورد یدکی احیانا روی نا بنا کلری حینندہ زاولوردیکی اما حضورندہ حدیث
جلیل رسول جمیل صلی اللہ علیہ وسلم بیان ببورلدقدہ ضحکی حالندہ تا
دیبا وہیبا ظاہرا خشوع واستکانت ببورد یکی وقال ابو مصعب
احمد بن ابی بکر القاسم بن الحارث بن زیاد بن مصعب بن عبد الرحمن بن عوف
الزہری العوفی القاضی بالمدینۃ کان مالک بن انس لا یحدث عن رسول
اللہ صلی اللہ علیہ وسلم الا وہو علی وضوء اجلالا لہ ابو مصعب عوفی
ببورکہ امام دار الہجرۃ مالک علیہ الرحمہ حدیث حبیب البشر یلہ صلی اللہ
علیہ وسلم ایلہ بیان ایتمکی زیبا کورمدیکی الاحدیث جلیل رسول جمیلہ اجلالا لہ
واکراما لطہارۃ کاملہ اوزرہ اولوردیکی وحکی مالک ذالک عن جعفر بن
محمد امام صادق بن باقر رضی اللہ عنہما دن نظیر ما ہنالک فصل
سابقدہ حکایت کردہ امام مالک دیو وقال مصعب بن عبد اللہ بن
مصعب بن ثابت الزبیری نفدم کان مالک یتحدث انا نحدث عن رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم نوضأ ونہیأ امام سالک حضرت مالک نحن
عالمدہ صلی اللہ علیہ وسلم نقل حدیثلہ مبادرت ببورولمیدیکی
الوب شالہ زن محاسیری وجامہ فاخرہ سیر یوشان اولوب بعدہ تحدیث
خبر جمیل ببورر ایدی قال مصعب فسالتہ لذلک فقال انہ حدیث رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم فاحببت ان اتہیأ لہ امام مالک رضی اللہ عنہ سبب ما ہنالک دن سوال ببورلدقدہ
مقام مقام حدیث نحن انام علیہ الصلوۃ والسلام دیرسن توقیر واکرام وجوہی
مالا کلام دیبورد یکی عبارۃ مذکورہ مدح بلیغ درکہ مثلا فلان شیخہ
یادی احترام ایدردی یعنی جلسہ جوابدہ او فلان وفلان درشاگردلرینلہ احترامدہ
دیدیکی وارد اولدیغی قال مطرف طاء مہملہ وتشدید راء مکسورہ ابلہ بن
عبد اللہ بن مطرف بن سلیمان بن یسار مولی میمونۃ امام مالک علیہ الرحمۃ
حدث بن وارسید رحمۃ اللہ قاریسیدہ وامام نافع قاریسی روایت حدیث ببورد یلر
وروی عنہ البخاری وابو زرعہ ایکبوز بکرک حدود سنہ طرف علیلہ واہی اولدیلر
کان اذا اتی الناس مالکا رحمت الیہم الجاریۃ فتقول لہم یقول لکم الشیخ
تریدون بتقدیر اداۃ الاستفہام ای تریدون قراءۃ الحدیث او ای المسائل تفویض
برای عہد اولور واستفہام برای استعلام در وتقریر ایچون دکلدیر قالہ قالوا المسائل
خرج البہم وان قالوا الحدیث خرج الیہم مغتسلہ ای موضع اغتسالہ واغتسل ونطیب
الواو للمغیبۃ ولبس ثیابا جددا ثم بخر ابلہ صحیح جدید خفیفۃ وحک کظفق
ومغسولہ شامیل اولور ولبس ساجۃ مطلقا طیلسان یاخود نوع
طیلسان دن سبزہ وباسیاہ رنگ اولہ برلبس اسا ونعم ووضع علی راسہ
رداءہ وتلقی لہ بناء مجہول ابلہ منصۃ کسر ونون وتشدید صاد مہملہ
ابلہ سریر عروسی وبا بالہ ونفعہ وباکرسی لیخرج بتجلس علیہا وعلیہ الخشوع

والدا بجهت بناء مجهول ابله و با فاعل براله بالعود الهندی حتی بوقع
می حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم حاصل سخن ابن اخت مالک
حال سالکی موصوف ببورکه جناب حاتم سعادت خانه لوزه مکبس ایکی
خلق عالم طب معلم الفاسیله در رفعتنه رومال ابلد کلدرنه حاد مدنی
پیرو لر خانه اولوب احادیث نبویه و با فروع فقهیه محاکور والد بزرکوار
حضرت شیخ استعلام ببورلرندن ایدی جون خلق مسائل فقهیه والد بزرکوار
دیدکده بلا توقف جناب مالک حرجه سالک اولوردی اکر قرائت حدیث
والد بزرکوارینه حضرت امام عمل خانه سینه رحمل و استقبال و محاسبی
و بدن و لباسی تقطیر و تبخیر ببورلرو جامه پاکیزه و البسه فاخره سیمی
بوشان و طیلسان و دستاری برسر داب ادب اوزره استاد عرب اوزره شاکی
و رداسیله اورلوب و نقل حدیثنه مخصوص کرسی جلیل ترتیب و نهاده قلوب بها
بت و وقار اوزره جلوب سند شیخ اولوردی نقل حدیث ایدوب فارغ اولنجه
عود تطهیر اولوردی قال غیره ای غیر مطهر و لم یکن یجلس علی تلک المصطبة الا
اذا حدثه عن رسول الله صلی الله علیه وسلم امام مالک رضی الله عنه اول سوز
خصوصی اوزره جالسی اولمزدی الا نقل حدیث نبوی ببورلرکن تعظیم و اجلال الله
لشانه الحضرت و امتنان لسائر العلوم اول سبزرفعتی تشبیه کاه ببورلرندی
قال بعضهم الی اویسی اسمعیل بن عبد الله عن اویسی برادری و عمزاده امام مالک
و هشیره زاده و داماد ایدی بکرمی بر سال ملازمت جناب خال ایلیوب مشار الیه
و غیر بدن اخذ و روایت ببورلیوب ایکیوز بکرمی التی و بایدیوز سبر سراسنا
جناب ایلدی قبل مالک فی ذلک حضرت امام غسل و تطیب اولیسی و نعم و نخم
تکلف دیکلرندی و قال احب ان اعظم حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم
ولا احدث به الا علی طهارة متمکنا ببورلرکه حدیث فخر کائنات علیه الصلوة
تعظیم و توقیر ایکله صحبت ایدرم و تحدیث بالحدیث تمام الاطهار کامله
و حالة فاضله اوزره اندیشه اسزم و بوجواب زاده اولیسی قال برادری اویسی و کان
بکرمی الحدیث له فی الطریق و هو فاتح دنیجل و قال احب ان افهمه لشدید
ایله حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم رخی امام مالک طریق اسوا قدره
سائر و سالک ایکی حدیث نبوی ایله محسناز اولمدن اجتناب و با حالة
قیام و عجله ده خوف امن الخطا و الخطل عند بث حضرت ایله رطب اللسان او
لغو ذکره عدی ایدوب مقام تغلیسده ببورلرایدی که بالاجمال حدیث حضرت رسا
لغط البیته کرکی کبی بالتلقی بالتفهیم و تقلیبی محبت ایدرم قال عبد الله بن وهب
المبارک تقدم ذکره المنبر کنت علقه مالک و هو یحدثنا جملة حالیا
فلدغه عقرب فدغ دال مهمله و غین معجمه ایله ضرب بوخرمه و زال و غین
معجمتین ایله ردینلر کلیه عن بیته ده ذال و غین معجمتین جمعی نایاب
اولسی تقلیله ردود ده کبی کزیدم و زنبور اسامر هوام قرو عقرب ذنب ایله
ضرب لسع و سباع آسادندر فیضنه نهشی و هماز و شرد هاله ضرب لذع
تعبیر بجا بخرکرده حرر دیرم ست عشر مرة و فی النسخ اباعده ست عشر مرة
و هو بتغییر لونه بصفرة لونه عطف تفسیر و لا یقطع حدیث رسول الله صلی
الله علیه وسلم فلما قرع من المجلس و تفرق عنه الناس قلت له یا اباعبد الله
لقد رایت منک هذا الیوم عجبا قال نعم انی سئلت اجلالا لحدیث رسول

صلی الله

صلی الله علیه وسلم حاصل کلام ابن المبارک ببورلرکه حضور مالکده حاضر
اولدم بزه نقل حدیث ببورلدیکی حالده برکزدم اون التی کره وجودنا
زلزله شبحی بشابه حس بزه ایله زحمناک ایلدی و روی نابنا کعالم
شدة الم متغیر و ستم ستم ایله زرد اولوب بنه نقل حدیثده وارکلدی
جون مجلس اتمام ایدوب تفرق اتمام روبنون اولدی یا اباعبد الله اوروز
جنابکده اوله عجب مشاهده ایدیم دیدم ببورلدیکز کبی نعظیم حدیث
رسول الثقلین صرایدوب نبش براتاده کردم نوش ایدم دیدی قال
مراد بن مرة خفیفة و تشدید الراء ابو سنان الشیبانی الکوفی و روی
سعد بن جبیر کانوا ای التلقی یکرهون یوما یحدثون علی غیر وضوء ای طهارة
و نحوه عن قتادة کانا یستحبان یوما قال ابن مهدی سئلت مع مالک الی العتبی نقل
جوهری جناب سئل حال زمین ایندیکی حضرتلرین حوالی و اطرافی موضع کثیر الماء
اسمدین بو مقامده مراد مدینه منوره ایکی میل برقدر هنکامده مسئلت
عن حدیث فاستهرنی و قال ایکنت عینی اجل من ان یسئل عن حدیث رسول
الله صلی الله علیه وسلم و نحن نمشی جملة حالیه یعنی ابن مهدی دیدیکه
جناب مالک ایله عقیق نام جایه فرحفزایه مانشیا سالک اولوب احادیث
نبویه دن بر حدیث سؤال ایدیم مسئوله مساعده ببورمیوب بنی زحمن الله
و دیدیکم بر نی بیاده روان ایکن حدیث حضرتدن برسان اولدیکی جمله سندن
و جنجمه دن نبیه جلیل تر سیر دیو سران تشی ایدی عبارة مذکوره
معروف اکثر من ان یحصی مانندیکی نابابدیر و سالة حرب بن عبد الحمید القاضی
الصنعی صاحب الصفات الجلیلة یوز سکسان سکزده قضای نجف ایلدی
عن حدیث و هو فاتح جملة حالیه معترضه و صبر امامه و با قاضی به
رجوع نحو دیر فامر بحبسه فقیل له لما لک الله جرره قاضی قال مالک الوفی
اخفی من ادب هذا مفعوله ایله بعض نسخه و سلم و اوایله تفسیر دیکدر یعنی
جرره قاضی حالی قیامده امام مالک علیه الرحمه جنابنه برحدیث تحریر ندن
برسان اولدقده جرره قاضی جرره حسنه اوایوب حضار مجلس مالک دن استشفاع کونه
جونکه جرره قاضی بلده ده و حاکمدی حبسی سزاوار ببورلیه مرید کلدرنه قاضیه اشارة
ادبله جمله دن حفیف درجون ترک ادب ایده لر تادیب اولنمقله عوام ناسدن احق
و نغره شبابدن اولدرلی ببورلدیکی امدیج عصر امام مالک رضی الله عنه دولاة
وحکام حرمت امامه تمثیلیه ورام ایدیده و ذکر بنای مجهول ایله ارح هشام
بن العاری علیه بجهه و زای و رسم یا ایله و بعض نسخه ده بدون الباء مفید در
ابن ربیعة التابعی امام مالک دن اقدم راه عتبا به سالک اولمدیکی و رهاء خلقی تلقی
اوزره هشام بن عمار خطیب دمشق اولمق و روجا و بعضلر توافودا ایله فاریخ اولغه صوت
ربیعه سال مالکا عن حدیث و هو واقف ای قائم فضربه عشر ة اسواط ثم اطلق
فحدث له عشر بن حدیثا مذکوره دکه معاصر حضرت مالک اولان هشام قید
حالنده امامه برحمدیدن سؤال ایدیکی جون حالنه قیامدن برش حدیث
سبدالانام محل ادب داب کرام اولمغین تادیبا له کیکرمی تازیانه ضرب ایلیوب
بعده تاوقت قلب و رحمت ببورلوب تطییبا لخاطره یکرمی عدد درهم
هوار احادیث سبدالابرار افاده و ایثارنه برکار اولدی فقال هشام
ورزت ای غنیت و اجبت لو زادنی سیاطا و بدیدنی حدیثا حرفا

وفی بعض النسخ بحذف الجیم و تشدید الحاء المهملة و هو الصواب
بعضهم سمی د
نابابدر
صح

قال الدمیری وزیکذا بالواو
نقل القاری

وفی نسخة
فقال لعبد القاری

مطلب
لا تدخل المدارک الفهمی
تحت الحجب حتی
کثرة مرابطته

وقع فی الاصل البجه
سبعة الدا عشر وه
نقل القاری

لو مصدرية وبا شرطية ديركجواب مقدر ديرهشام ديد بكذ بكا بجاه نازيالله زياده
ابدوب وبهاسوط بدلي رحديث وداد بوبسر رسل جانمه منت ايدجك ديديلر فال عبد الله
بن صالح الجهني ويقال له الحرني الجعلي ايكبوز سال بجي بدي سر نهاده باليي الحد اولديت
وسنه شريفي يسكسان التي ساله وسبته بير مبارك ايدبكره كان هالك فاو الليث بن
سعيد بن عبد الرحمن الفهمي المصري الفقيه وهو من اتبع التابعين سنه خمس
وسبعين وماخور لشيد الدفاع حياتي رسيده زوال اولمدن بر لا يكتناه
الحديث الا وهما طاهران مالك ولبنه صفت ودر اصل صفت وموصوف
مبانه سنده توسط واو امتناعي ومما ارسلنا من قريه الا لها منذرون
كريمه سي اسادير الا لها لما شابهت الحال توسطهم لتاكيد لصوقهما
لصوقهما بالموصوف كما في قوله تعالى وما ارسلنا في قريه الا ولها كتاب معلوم
بعض مرد سديد نمند و مفلح عبد الله بن صالح بيور ركه امام اهل سنت مالك
عالي همتدر ليث حديث شريفي روايت وكتابت ايتمز لردي الا طهارة طاهره اوزره
اولدقلري حالده نفور وتحرزه دركار ايدبلر وكان فناره يستحب صيغه سنده واصل ايله
يستحسن ان لا يقرا احاديث النبي صلى الله عليه وسلم الا على وضوء ولا يحدث
تشديد دالي جعله ايله بنقل الحديث وبناء مفعول ايله دحي جايز در الا على طهارة
فيلان اراد ان يقتسل يغتسل قبله وما قبله وما قبله تاكيد ما خود طهارة ايله معنا
اعم مراد ايليه كه بنجمله شامل اولوب ويؤيده قوله وكان الاعمش سليمان بن مهران
ترجمه لري كذا ران ايلدي اذا اراد ان يحدث قله وهو على غير وضوء شرط وجراه
يتنه جمله حالتيه اعتراضيه در يتيمسم اعشى عليه الرحمه حديث خبر ايله صلى
الله عليه وسلم ايله تحديث مراد ايلدكده بي وضوء اولدبغي خالده عنده عدم الماء
سهواء اعتناء بتعظيم الحديث بنمحمد ابن يزيد بن ماجه الربعي القزويني رحمه الله
اول مجلس حديث ختمنده حمد حدا وصلوات ودرود ايله افتتاح واختتام ويلا
عذر مجلسنده بر فرد رحمت دار قيام اولمدي كبي ودفي نجه اداب ايله دارين
و نوفير واسلاف واخلافه نايل اندر فلله الحمد لعلما ومشايخ دولت سلاطينه
خصوصا دولت عثمانيه اعنا الله واعظم بركاتهم نقل وحديث ايچون جوامع ومساجد
ومدارسده جاروبشي پايه كراسي وسريراوزره وقار وسكينت اوزره وعظ وتدريس
سنه سي مشرف كمال تعظيم واحترامدن صفا
وصلى الله عليه وسلم وبره جار ومجرور مقدم خبر بر اله مؤخر مبتدا وال اهل بيت
وعشيرت والاوجه التخصيص ببعض الشرف بني هاشم وبني عبد المطلب دون
بني عبد شمس وبني نوفل ودر بنته بضم الذال وكسرها وفي نشقافه خلاف فقيل
من الذرء وهو صغار النمل عنارك باقوال اصحابهم وقيل من ذرا بالهمز
بمعنى خلق والزم ابدالها ياء بعد النقل وامهات المؤمنين واضلا
قوله عليهن تحريمه لتاخيهن بعد ازواجه اي زوجات الطاهرات اولدقلري
تاج عصمت اولدقدن بر عدد در بنو شيبي قريش وبرداندسي بني اسرائيل من
ولد هارون عليه السلام وجهار عدد سائر عربدن ديدر حديجه كبري
سوده وعايشه وحفصه وزينب بنت خزيمه وام سلمه بنت اميه
وزينب بنت جحش الاسديه وام حبيبه بنت ابي سفيان بن حرب
وجويريه بنت الحرث وميمونه الهلاليه وصفيه بنت حيي كما حضي
عليه تشديد بدضاد معجمه ايله اي حفض وحرض عليه السلام وسلمه السلف الصالح

والتقدير

والتقدير بسلك وطريقه او شبهه برهم بطريق سلوك فهو استعاره مكنيه
تخييليه رضي الله عنهم والسلف الصالح هم الصدر الاول من التابعين
حاصل كلام سلطان كونين صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك اهل و نسل و عترت
وازواج طاهراتلرينه احسان وصله ورعايه جناب حضرت نبوي تجاه ولكن بعد
تدبر شكم اخاديث كثيره دن شاهد عالم صلى الله عليه وسلم الكعترت وازواج
طاهراتدن احالة امتني ترغيب وتحريض ايلبوب نابعين دخي قولا وفعلا
كما وجب عليهم مسلك حضرتنه سالك اولديلر قال الله تعالى كاذهب
عنكم الرجس استيناف تعليل لامرهن بالامور الاهم ونهيهن عما يقتر
فوقه الى تتمه ودر اصل معناي رجس قذر جسي در بعدنا معصيت وكناه
ايچون استعاره اولندب اهل البيت كذا وبامدح واختصاص اوزره
منصوبدر واهل بيت ايله نساء حضرت رسالت مراد بيور ديغي بيت بنوته
زوجات طاهراتك مكنيه اولدقلرندن ابو معنى ابن عباس رضي الله عنهما
دن مرويدر اما ابي سعيد الخدري رضي الله عنه وبعضنا نابعين اهل بيت ايله اراده
جناب مرتضى وحضرت زهرا بتول سبطين كريمين اولديغني دخي بعضلر
الجمع لبس لبن دمه تبعه تك هان بو نلر تخصيص مردود در رد دخي بزعم
حضرتنه ايله شرفيابي خطاب ذكور ايله خطاب عتاز اوزاج رسالت عليه
النجبه مقام مكالمه كي باحال رجالدن اولدقلرينه بناء كالايه وبطهركم تطهيرا كمال
معناي جليل بدرستي اهل بيت نبي جميل خداي ذي المنن كناهدن بسزاي تطهير ايلكله
بالاتمام مراد بدر بدنه اولوب وقال تعالى وازواجه امهاتهم
وجوب تعظيم واحترام والا تنكحوا ازواجه من بعده ايله نهي دليليله ايله
تخريج نكاح حرمتدن ماعدا معلوم بانه ازواج طاهراتي شبيه دكر قال الشهاب
الخفاجي ان كانت شاهده لتسميته امهات فهو ظاهر والا كان الترويج
نهي وتكريمي فلان حق الوالده على الولد وتزم برهان ومعلوم
مذكور في الكتاب لاداء وجه الشبه وجوب احترامهن والحصر يقتضي الاحقية
بالامهات الحقيقة اخبرنا الشيخ ابو محمد بن احمد العدل مبا لغه العابل
من كتابه متعلق باخبرنا ومن كتبت من اصله اي المروي عن مشايخه قالوا
حدثنا المؤلف بالهمزة في اخره معلم قراءة قرأت العرعاني بفتح فاوسكون راي وعين
مهمله ايله وغانه ناحيه شرفيه بر نسبتدر حدثني او القاسم بن سبح
ابي بكر الخفاف بفتح خاء معجمه وتشديد فا ايله حدثني ابي شناحاتم بن سر
فوقيه ايله هوبي عقيل بالتصغير شايحيى هو ابن المعيل هو ابن ابي
كثير جاء مهمله وتشديد ميم ايله ثنا وبيع ابن الجراح ابن فليح بن عدي الكوفي
احد الاعلام بسبع وتسعين ومائه طائره روحي واصيل اوج عليهن اولوب ليل وقوع
واصل سر مكتوم بدر اسمان علم بعد اما بنا ربا بحديثه امين الدين عن ابيه
الجذع عن سعيد بن مسروق الثوري اخرج له الستة سنه سبع وستين ومائه
زهنام جهاني وعزه كشير لي جناح ايلديجا عن يزيد بن حيان فتح حاء مهمله
وتحتيه مشدده ايله عن زيد بن ارقم بن زيد بن قيس الانصاري الخزرجي كنيه
لريدن اختلاف اولنوب ابو عمرو يا ابو عامر وابو سعيد وبا سعد اولق قرويدر
وشهد رضي الله عنه مع علي كرم الله وجهه صفين وهو معدود في خاصته
اصحابه سنه ثمانه وستين كوفده مريض ايكن جار باليش عنه يعني وديعه دخي
تربيع ثماني مرارا ولمشدد قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم انشدكم الله

بروى عن الاعمش
وغيره بعلى الذكر

وفي نسخة وفي
اهله الباقي

لما الباقي

فتح عزم وضع شين ابله اى اسكالكم واقسم عليكم به بوده ذا قسم المعوال
اولندى واهل بيتى حقوق على الله اى واذكركم هل بيتى ثلاثنوحقوقيم
ياحوضى نبع حافضى ابله سيصويدبركه فى اهل بيتى اى فى حق اهل بيتى
حاد ابيهم دبك اولوره ثلاثا تكرده للاهتمام به قلنا لزيد راوى الحديث
لاى صاحب البيت ادرى بافيه من اهل بيته قال الا على وبنو عقيل
والعقيل واولاد ابى طالب وال العباس عبقى واعات حقوق اهل بيتم
شائنده سزك وزيدكم مولاى متعال ابله سوكندو اولاد اولورم ديوبه
اصحاب وامتنه توصيه وتنبيه بيوردبلر حاصلى حقوق اهل بيتى واعاز الله
وبردبلر چون اهل بيتدن واد كبدر ديو زيد بن ارقم رضى الله عنه دن
استفسار اولندقده اقاربى وخويشانده خصوصن محرم عليهم الصدقه
اولان اولاد ابى طالب والعباس دبو تفصيل بيوردبلر وقال عليه
السلام بعضه زيد بن ارقم وجابر رضى الله عنهما ربعتدن روايتكرده
زمنى اولان خبيرده سلطان رسل صلى الله عليه وسلم بيوردكه
انى تارك فيكم ما ان بشئ عظيما وما موصوفه در متعلق ان احدهم
به جملة شرطيه سبدر وبا موصوله اولوب ان تمسكتم به دخلته
اولوز لن تضلوا من الحق ابدا كتاب الله بدل وعترتى مبتدا فى قوله
ابله اهل بيتى تفصيل بعد اجمال بدل وبا بيان در فانظروا اى تحكموا
تخفيف وتشديد لون ابله اى كيف تخلفونى فيهما اى فى حقهما عترت
ابله راد احمى قرابه حضرت وباعلماء امتدر اولله وقرآن ابله كلام
ونهى كتابه تعلق وجميع مندرج اولدغى احكامله وحقيقتنه اعتقاد در
وقرابتنه غسل انكره حبت وسيرت سنتنه تربيه متابعت اولو حبر جليل در
اجل حضرت دليل اولمغدر يعنى امتى وحرمتنه بسنه وصيت بيوردقلرى
مبالغه كرده براز مع ايشانات ترك اليدجى كه اول كلمه نقل اليدر سكز اول
راه حقدن عدول اخر سيراول شئى عظيم قدر كرم اوريله تشبث واهل
بيتم سيرتنه متابعت وحبت دبر امدى فلان واهل بيتم شائندن
كه كونه بن تعقيب اليدر سيز يا مثل اليدى بيوردبلر حاصلى وقالت حكمه
كتاب الله عمل واهل بيتمه اتباع وتحيتكز نكاه اندن اعتبار اولنه دكمك
دبر وقال عليه السلام ثم بحر جوه الخطاط معرفه ال محمد براوه من النار
وحب ال محمد جواز سفتح الجيم ضلا المسافر برخصة المرور والعبور لحبتهم
سبب سهولة المجاورة على البساط والولاية فتح واو ابله نصرت ياعتى
وحبت وبكسر حالفة البطائحى وقرئ بها فى السبعة قوله تعالى ما لكم من
ولايتهم من شئ فقد قرابها حمزة بالكسر لال محمد امات من العذاب
يعنى ال محمد مكالته وقرب شان ومنزلتنى دالشى الثنى دوحدت برشئ
سلامت ونجات وحميدت بعد بتدبر وانكر حبت مراطدن سهولتله
مروره سبب وال محمد اعانت وحبت عقاب دنيادا خرتدن امان ويا
مث فور بندبر ديو بيوردقلرى قال بعض العلماء معرفتهم هى معرفته
مكانتهم من النبى صلى الله عليه وسلم يعنى معرفته المذكور نسبا و
وحسبا سلطان كونين صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه الدكلرى قرب وشان
ومنزلتلرينه عرفان ودائمى دبر بعد بتدبر واداء حقلرينه لدى الله عزوجل وحق
فى التكريم محرمتهم بسببه فى التعظيم بسبب نسبى النبى الكريم عليه اسنى

التحيه

التحيه والتكريم بحث مذكوره واز تفصيل واقفر اولدايدى محبت حاصلدن
حضرت سيد سمهودى شكر الله سعيه ورحمه حضرتلرى قضا بالبل
اهل بيت سائنده تاليف بيوردبغى كتاب منطابه مراجعت لازمدر
فائده جمع فاوعى جزاء الله خيرا وعن عمر بن ابى سلمة القرشى الحجرى وعن زينب
شهنشاه عالم صلى الله عليه وسلم ومادريام المؤمنين ام سلمة الحزومية
رضى الله عنها رسالى دوم محله ده يارحشه ده بانهاده مهد
وجود اولوب ابو حفص ابله مكنى بيوردبلر جانب خلافتدن ونفوذ
دن فارسى وتحريرى اوزره عامل نصب بيوردبلر مدينه منوره سنه
ثلاث وثمانين نزكه الايشى فانى عزم زهنكاه جاودانى ايلدبكدن والا
ستعباب ما نزلت انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت الاية
ويطهركم تطهيرا سوكندالك اى نزولها كان فى بيت ام سلمة هس حضرت فخر
عالم صلى الله عليه وسلم ومادر راوى اولان درة تاج العصمة ام المؤمنين
حضرتلرينه زوجات طاهراتدن اخر وفات ايدن ذات محترمه بولندردر
والجملة معترضة دعى حواب لما فاطمة الزهرا رضى الله عنها وحسنا
وحسينا ريحانتاه رضى الله عنهما فحللهم اى عطفا مهم منه الحل
للفرس بكساء عباى موبرس وعلى خلف ظهره صلى الله عليه وسلم داخل
الكساء وانا جعله خلف ظهره لبعد فى ابنه وبنى زوجته وقت الدعا
ثم قال اللهم هؤلاء اهل بيتى فاذهب عنهم الرجس وطهرهم تطهيرا
يعنى ربيب شهر يارعالم صلى الله عليه وسلم عمر رضى الله عنه بو وجهله
غالبه مساى طرفدن خبر اولمغله تركه وفنا يه جمله اهل بيت رسله زينب
نزول اولديكى انباى عالم صلى الله عليه وسلم تسعاد خانه ام سلمه رضى الله عنها
دن ايدى شمدى حرسراى عصمت جراغ دودمان كودمان نبوت فاطمة
الزهرا وريحانتين محترمتين پشكاه عفتلرينه دعوت بيوروب امامه
سجده كرامت على كرم الله وجهه كوندردى اولديغى حالده عباى
نزولى قبا ايله تغطيه كيوبشيده قلنوب بعد ذالك بيورديكارا يوندره
بنم اهل بيتمدر الهدن لوث كناهى ايله وجهله وبالكلدن وامى عفتلرينى
پاكيزه وتطهير الله دعاسى اطاق عصمتده كوشوارى ايلديكى حالده
تلاوت بيورمكله انه اهل كسا والعباى ايله سائر اهل بيتدن ممتاز وسرافراز
وبنام قلنمشدر وعن سعد بن ابى وقاص لما نزلت ايله احبا هله قصدا على
من البهلة وهى اللعنة اى الملاعنة كما تقدم هرد وخصمه اشاره
جادلوه لعنة الله على الظالم منا بملاعنه عيار ندبر وحكم مباهله
عليه الحالا ن باقيدر كه شيخ الاسلام عز الدين ابن عبد السلام
عصرنده دعى وقوعى مشروعيتى بدر واياه مباهله ثم رجاحنده فيله
ما يعلم ما جاوز من العلم فقل تعالوا ندع ابنائنا وابنائكم الحاخره
كريمه سى وداد ديرلر بصارى نجران وفودنده انبيك اسلامه دعوت
واول روباه مشاننى خيبت ديو سيحا وعدم قبول شخصله كربكاه بطلان
راهى اولدقلرنده اياه مباهله تحول ايليوب بالاخره قبول جزيه ايله
راضى اولوب ملاعنه يه اقدام ايتمدكلرى حواب لما النبى صلى الله
عليه وسلم عليا وحسنا وحسينا وفاطمة وقال اللهم هؤلاء اهلى

مطلب
ال عقفا

مطلب
مباهله

حضرت احتصاص عبد خاص سعد ابن ابی وقاص طریقند روایتکرده
امام مسلم علیه الرحمه دیر و قال النبی صلی الله علیه وسلم فی علی لی من
سوالای فعلی مولای و بروایتکه اسامة بن زید رضی الله عنهما رکون حبیبه
کرار حضرت پیغمبر سی بنم سبدیم دکلسوم بنم افتدوم سبط رسول صلی
الله علیه وسلم حضرتلری دیر دیو خطاب درسنا له سی کوشی ردخی
الامام اولوب هر کمدکه بنی وبی و ناصر اولیم علی دخی اله ولیسوی دیر
دیو شاه حضرت مرتضی کرم الله وجهه سنا بنی بیوردیلر و کهه یا رسول
الله انا ولیکم الله و رسوله والذین امنوا الذین یقیمون الصلوة
ویوتون الزکوة وهم راکعون علی ولی حضرته شرفتزول بیورلدیلی
وردی وصفنه جمع ایله البنات تعظیمی مقام و یا جناب ولایت مآب
ایله امتالی واد اولنله مع آن العبرة بعموم اللفظ لا بخصوص السبب
واکثر ارباب حدیث خبر وضوءه ورود ایدوب ولایت بر وصیله
معنا بنله اولدوغنه ذاهب اولدیار و منهم من ضعفه و قال
ابو العباس می احبنی و تولانی فلیتولاه انتهی اللهم قال می والاه
ابو ایوب انصاری رضی عنه الباری طریقنده روایتکرده امام
احمد رحمة الله درکه حضرت حبیب الله علیه صلوة الاله شان حقی
ولی الله دیو وجهله دست برتوزیده دعا اولدیلر الهما علی آن
محبت ابدنه دانه سی محبت ایله و عادی من عاداه و کا عداوت ایدن
لسنه دوه یغض ایله قال فی الکشاف الموالاة خلاف المعاداة مفاعلة
من الولی وهو القرب کان آلة المعاداة مفاعلة من العدو وهو البعد
النقیض فالمعادات من الله تعالی مجازا و مشاکلة وقال قبله لا یحبک
الا مومن ولا یبغضک الا منافق وبو حدیث کردوس اولان خبرده جناب
احمد الله حضرتلرینه خطاب جمیل ورود ایدوب کما دلداده اولمزلا کلام
الابات محبت ابدر و سکا عداوت انمز الا ناقص الایمان اولدن بغض ایدر
دیو لوجه طریق مرتضوی اولدیر و ورود بعض الاحادیث النظر
وجه علی عبارة و قال للعباس والذی نفسی بیده لا یدخل قلب رجل
الایمان حتی یحبکم الله ورسوله فسم رای مؤکد و تحقیقدر و دخول
عبارتدن مستفاد ظاهر بدبدار اولوب خطاب مستطاب اهل بیته
شامل اولدیغی بعض روایت صحیحه ترمذی اوزره سلطان اریکلرینه
قلب قویسیر صلی الله علیه وسلم یا فسم ببیوروب بحق فرد بیتا کی
مابه الصباح اولان روحم قبضه قدرتنده دیو برقرار اولمغله علی وجه
الاحسان ایمان داخل و مؤمن کامل و عارفکم بیوره اغرار دنبویه
وریادن خالصه محبته الله ورسوله دلداده اولدیغنه و سوادی علی
فقد اذانی و انا عمن آذی جل صوابیه کسر صاد و کا حتی ضمی ایله یعنی
مثل و در اصل معنای صواب صواصل واحددن منشعبه رویشاخ خرما در
فاستعیر للدماغ ومنه قوله تعالی صوابا و غیر صواب فالمراد ضرب
للاحابیله التفنیق وعم صهر بانم عباسه عباسه خار شقیق عقا
اولان بدرستی بکا اذا دیدی اولدیغی زیرا کشیلک عمی پدر مانندی
در کوبا والدی مثابه سنده توقیر و تحقیر پدر بیوره واجعد و قال

للعباس

للعباس کما رواه البیهقی عن السید الساعدی اغدضم همزه ایله
غدا یغدون امر دیر ای انتهی غدوة اول نهاره فجی دیر فاشتمل
فی مطلق المجی علی باعتم مع ولدك بفتحتین و بضم فسکون اولاد
ذکور و اناثه شامل در فجمعهم ای العباس اولاده وحلفهم فتح جیم
و تشدید لام اولجا ایله بلدیرتمیم منه و بحضرتهم او وعد الیهم او یاد
فی خفیة ملحفة و کساء و قال هنا تحر و صوابه و هو الاولی
حریر تحریر ابو جوزی فی الوفی اوزره بیرامر سمع جهاتدن و رسالتله جمع
اولان هفت دانه اولادا یدی اهل بیتی فاسترهم من النار ای فی دار
النور و کسر جی ایاهم فی هذا الدار و فامنت تشدید میم ایله ای فالت امنی
اسکفة الباب بضم الهمز و الکاف و تشدید الفا و فشرت تا لغیبة و یقال
اسکوفة فابدل احدهم فی المضعف و او تخفیف فاوه ابطاه و حوائط
البیت جمع حائط حدود ان امرتم امرتم ای مکررا و هو مفعول علی
وجه التاکید او من قلب البحر من و مذی فصاد ذی الشهر و تخفیف
میم تشدید بدلا صحیح زدر و فتح اوزره مبنی اسم فعل استجب معناسنه
در مفعوله امتثت حاصل کلام پیغمبر ایسی و حان علیه صلوات الی حمی الا
عظم محمد بابی عباس رضی الله عنه رب الناسی حبنا بینه فردکا اولدیر
کما مکلله بر تشریف ایله دیو حسب الامر حضرت عباسی فضل و عبد الله و تمام
و عبید الله و معبد و عبد الرحمن و سائر اولادی تحلیس پر اسبنا سی حضرتله
بر قانه مثال جمع ابیوب حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم الدا و ورثه
رداء پاکی بو لشیله بیوروب بو پیر مکرم عمنه تحرمهم و بدرم مانندی عمنده
مدد مقتدر و اولادی اهل بیتمدن خدا یا بو اراکدا ودیعه الدیکی استردا
دار قراردده فضل و عنایتکله نار دوزخدن صون و سترایله دعا سیله
لبیه حبیبان اولدقلرینه استانه استان و درود دروازه صدای امین
امین ایله زمان و زمینی پرطیدیکی خبر مذکور فصول معجزات حضرت
ندن نطق جمادات فضلندن کذا رایت بدره و فی الحدیث امین خاتم
رب العالمین عمکان بمنزلة اسامة بن زید والحسن و فی بعض النسخ
بدل اسامة و یقول اللهم انی احبهما فاحبهما بالادغام و بجوز فکه
کما فی البخاری و حبیب حضرت باری اسامه ایله سبحانه تخصیصا لترجیح
امساك الیدوب خدایا بو بو لیکی ذات محبت ایلدیم پس شان جلیلله
شایان محبت ایله ایلرم محبت ایله دیو ناطقه بردار دعا اولدیلر و قال
ابو بکر رضی الله عنه ارقبوا محمدا بضم الفا فی اهل بیته ای راعوه واحترموه فی اهل
بیته ارقب و لاقب مرافبه و لدیدر کله بر بنی مقابله سنده ادامه نظر
معناسنه اولوب بوده ذا معنای لازمه مبنی کی حفظ رعایه مراد
اولدیغی یعنی صدیق اکبر رضی الله عنه بیورکه حضرت رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم حبانبك سبب اولدیغی زنده اولان حقوقنی اهل بیتنه رعایت
و اکرامنده حفظ و مراعات ایدک فان رعایته حفظه علیه السلام یتحقق
بقاك بعد موته و قال ای الصدیق رضی الله عنه ایضا کما لله فی
رواه الشیخان و الذی نفسی بیده لقرابة رسول الله صلی الله علیه و
سلم قرابت مصدر در قریب نسبت الجوهری اسم و جمع اولمغله احبتك

ای اصل ای صلتهم فرابندن بدل اشتمال اولو مع قرابتی تقدیر مضاف
ایله من صلة ای قاربتی دیمکدر اولو یعنی بحلال جهاتی قریب اکا کره وحمیع
فیضله دیمکدر فدر شناسی تدبر ای قربای بنی دیمکدر شاله صله ایله کتوردی بسبب قر
بینه صله ایمکدن محبوبتر دیو بتردد یوجناب صدیق واعات قول کیم تاله
لا اسئلکم علیه اجرا الا المودة فی القربی حاصلی ایله کوبا اولادیله وقال
صلی الله علیه وسلم احبوا الله من حسناتکم وفی نسخة وحسبنا جمله دعا
بنله وخبر به اولمق لعبد الکلدیر یعلی برمرة رضی الله عنه طریقندن
روایتکرده ترمذی وابن ماجه اوزره فخر جهان علیه سلام المنان حسنه
محبت ایله رب جمیل محبت ایلیون بیوردیکده محبت حسنه حسناتی یعنه
فیض وقال من احبنی واحب هاذین وابانی حسنی وحسیبی وابا هما اعنی
المرتضی وامهما فاطمة الزهرا کان معی فی درجتی ای فی جواری یوم
یوم القیمة کما تقدم مرارا وقال صلی الله علیه وسلم من احبنا اهل البیت
الله تعالی روایتکرده ترمذی عن سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه اولا
لفظ خبر جلیل موتی بردهوان قریشی احبانا الله تعالی دینا اجلا الاکبوا مکبوه
افضلی قریشدیر کهموز خرشید فروغ محمدی صلی الله علیه وسلم مطلع جبینی
کندالله دین قرزندان ارجمندی نضر ضیا بخشی سعادت اولوبی نضر
بن کنانه قریشی لغبی ایله موسیم فلفغس ولدی شایان نسبة قریشی اولدیلر
جاهلیتده اکرم ناسی وسیادة العرب والاسلام میرا مامنه خفیق وخلافنده
شرفا وعربه احق اولغیی بوخطاب نظارت فرما ایله کوبا اولادیله
وقال فتحوا شینها ولا تقدموها بحذف احد التائین تخفیفا وهو بیع
المشاة وتشدید الدال المهملة المفتوحة کما روی البزار نحو علی رضی
الله عنه وابو ابی شیبة عن سهیل بن ابی حبتمة سلطان اسربا صفیا
صلی الله علیه وسلم بیوردکه امور دینه هراوره لایق امارت وخلافتدر
قریشی لقدم الدین قریشه لقدمه انک وقال علیه السلام لا تؤذ
فی عائشة فانه ما نزل علی الوحی وانا فی لحاف امراة منکن غیرها
روایتکرده بخاری والاربعه خبردار وبدیرکه حضرت لبتدلوبه علیه النها
یاهیلحوله ای صدیقه رضی الله عنها التفات وخطابی غیریدن التفاتدر
اولمغین ناسی عرض تحقیق وهذا بای شاه رسل مراد ایلدکلرندن لبتدلله عایشه
تخصیص اخری ایله ام سلمه رضی الله عنها التماسایله یکی زوجات طاهرات
ندن هم فنفسنه خانه سعد تلرندن اولورسه خلق هدیه یی سنی عرض ایلیوب
لقوبه صدیقه یه تخصیص فلنامو ایچون زمان ایلیه لی چون سه باریوه
کفنار یکنکرار اتمکلرینه سرور عالم صلی الله علیه وسلم عرض قلوبه یا ام سلمه لا تؤذینی
شانده بکاجفا داره اوله دیو تنبیه بیوردیلر امدی امهات امیر المؤمنین
اوزره حضرت صدیقه رضی الله عنها تفضیلی خبر مذکور دن مستفاد در

وللصدیقة الی جانب فاعلم — علی الزهرا فی بعض الطلال

قال السبکی الذی ندین الله به ان فاطمة افضل ثم خدیجة ثم عایشة ووا
فقة البلقینی رأیت ابا بکر رضی الله عنه وجعل الخبر علی عنقه وهو
یقول جملة حالیة والحدیث مخصوص بان کان موجودا حال الخطاب بقول حینئذ
وعن عقبة بن الحارث رأیت ابا بکر رضی الله عنه وجعل الحسن علی عنقه

هو یقول

وهو یقول جملة حالیة بابی شبیه بالنبی لیس شبیها بعلی ای قال ذلک شعرا
من بحر الکامل لا رجز وبابی بالقصر مقدرا فدی لفظه لغلق ابدر فسیه دکلدیر
وصحیح الحاء بسکون لیس بشبه بعلی لفظ شبیه کرفی ایله ورودی لیس حرف
عطف اوله وبالنون شبیه وخبری لمحذوف ای اولو وعلی بحذف احدی التائین
لی ابن عباس رضی الله عنه زید خرد برادر کله حضرت صدیق رضی الله عنه
حضرتلرینی معاینه ایلدکلرنده ابی بکر جانبلی بابالی دیو شی وکرد ینه
ترفیع بیوردیغی حالده بدر زاده لحیتکدن فدا اولسون جدا بعد جد حرف تربیه
بلد مشابه ذو رجحدان بدر عالی کهر خلقا فی اول کلدیر حرف ابله کوبا او
لولو ردی امام لحاف دیو بلابت قول لطوا میر صدیقه شادان اولوب
ابی لبتدالناس لعضلرینه نظمی بیوردی — نظم محسی بن

بحسنه شبه الحسنین مع فضل — یا حبذا من حوله الحسنی
بحفن وابن عم المصطفی نعم — وسائب وابی سیان والحسن

هذا والحسن بن علی رضی الله عنهما کان یشبهه صلی الله علیه وسلم بنصفه الاعلی
والحسین بنصفه الاسفل کذا فی الاستیعاب ولعل هذا هو السر فی ان اکثر الذین
ذکروا الحسین رضی الله عنه وروی عن عبد الله بن حسن بن حسن بن علی بن ابی طا
لب رضی الله عنهم لفاة ال بیت لبتوندن اولوب بدر بزرکوار ومادر معظمه لرینک
روایت بیورمشلرینه بسنه خمس واربعین ومائة سیر کلنه کشت جنان ابدی قال
یا بنت عمی بن عبد العزیز بن مروان ذکر جملی کذا را ابلدی فی حاجة فقال لها
کانت لک حاجة فارسل الجانی احدا او ائت فانی استحیی من الله تعالی ان
یراک تمشی فی حاجة ان یراک علی یا بن جناد عبد الله رضی الله عنه الله بیورر که برای مطلبه
درکاه خلافتناب شاه عادل ابی عن کامله وارو ب بنی معاویه بیوردقده
وقتا برحاجتنه طلعی ابلدکده بغداد مکن فرستاده بیوردیار کتوب ایله حاجتی
ابلغاده بیوردله زیرا جنابک آستانه بیت لبتوتی واقع در کاهدر ما هذا بشر
حیا لبدر منیر دیو جناب حضرت خاتم المرسلین وال بیت مکرمین علیهم السلام
اظهار رغبت بیوردقلرنده رضی الله عنه ولله دره وعم الشفیع عاقر ناقة صلح
صلح زید بن ثابت بن قیس بن قهد بن النجار الانصاری الصحابی علی جنازة امه
فتح وکثر جمع ابلده مبتنی وبانا بوت دوغمغه قربت له بنا مجهول لبلدته
لبد بها فجاءه ابن عباس فاخذ برکابه فقال زید خل عنه ای دع رکاب
یا ابن عم رسول الله فقال ابن عباس هکذا نفعل بالعلماء وقبل
زید بد ابن عباس یعظما له وجرا وله کرامه وقال هکذا امرنا ان نفعل
یا اهل بیت نبینا صلی الله علیه وسلم روایتکرده حاکم وبیهقی ودره امام
شعبی دن منقولدرکه زید بن ثابت رضی الله عنه مادریله رکاب اسپ
طاریندن قیام وقراغندن صکره مرتبه سوار اولمغین ثوب اولوب
رکاب ابلدکده عبد الله بن عباس رضی الله عنهما رب الناس زید خذ
بنا ثوب اخذ رکاب زیدی ارتکاب ابلدی زید یا ابن عم رسول الله
نزل رکاب بیوردلرینه زید کوز یاشلرینی نعلیله درکار بیوردیلر
بس زید دا ناجزا حسانه اوفی بیوروب لب ادب برله دست عبد الله یی
تقبیل ایدوب بزدن اهل بیت نبوته بویله حصله کریمه اکمله اولدیغنه
دید یکر الله درهم ما احسن وبد نهم وراجی ان یحشرنا الخطاب رضی الله

الحال بعض الخصال

مطلب فاطمة ازهری فی تفضیل علی رضی الله عنها

مطلب من سنته علیه السلام عشرة بالنبی

وروایة حسبنا للفارق

هاذین بیان

وروی واکتب الی لعلی القاری

هکذا او نا الخ فاعرف

مطلب جمیل ابن عباس رضی الله عنهما الاکرام

عنهما محمد بن اسامه بن زيد فقال لبث هذا عبدي فتح عينه وحمله
وسكون باء موحده ابله من الصبوريه اي المملوكيه وباكسر على وسكون
نون ابله در وهو المعقول لا الاول فقيل له هو محمد بن اسامه فطاطا رأسه
عن رأسه اي خفضها واطرق ونفر بيده الارض وقال لوداه رسول الله
صلى الله عليه وسلم لاحبته يعني احد عباد الله كرامة ابن عمر رضي الله
عنهما فرزند ارجمند اسامه بن زيد محمد جناب بني ماليد تيهه معاينه ببور
دقلرنده بودات خمسته سمات بنم مملوكم ودر تربيته وتعهده اولا يدي بلو
غنمي و سير تبني بسند الملكه موالي و سيد المرسلين دن صلى الله عليه
وسلم اسامه بن زيد فرزند بديدي بور ديلر ابن عمر حضرلرنه سر فرو برده
جملت اولوب متفكرا اله دست شريفني مزينه قويدوقده اكربولي حضرت
فخر عالم صلى الله عليه وسلم كوريدي يا بني اسامه به محبتني ابا بولنمز
دي محبت اعلاي مقرر ايدي بيورديلر وقال الاولى قبل اتباع مالك
اهل غرب موصى اليه مذهبنه سالك ايديلر عائد وزاهد وحافظ امام
مدينه جنت مشاهده بسط سجاده اقامت بيوردقلرنده واوتاغ بطن مي جنبلر
وهوادن و بابرفربه به بسندیره رحلت بنت اسامه بن زيد صاحب رسول
الله صلى الله عليه وسلم حرصاحب ابله كه صفه اسامه و بازيدي ديرلر
بسرويدر صاحبسا ندين على عمر ابن عبد العزيز خامس الخلفاء الراشدين
على ما قيل رضي الله عنه الجليل و مفهما مولى لها بمسك بيدها الكبرها
او تضعف بصرها فقام لها عنه و مشى اليها حتى جعل يدها ببن يديه و
يداه في ثيابها بحمشاة حتى لا يمس بيده يدها اجنبية لشقواة و مشى بها
حتى اجلسها على مجلسه بفتح الام وهو موضع الكرمة وهو الذي يهيأ الشا
رع عنه جلوسه فيه بغير اذن صاحبه و يكسرها المحل الذي يجلس فيه
وجلس بين يديها اي متوجها اليها و مانرك لها حاجة الا قضاها اي عاكره
نارنج و مشق و بزاغه كذا رأولد قدر يا روايا ندك امام اوزاعي رحمه الله
بيور ركده فاطمه بنت اسامه رضي الله عنه ابن عمه عبد العزيز عمر خلافت
وباه ما ريتده ذيوان عالبينه دخول البلدي وبلدبسي بستدك تلك خضوع
بصر لزوم تاشي الذين طور تردجناب عمه اكا اكرام قيام وخطوه جنبلر
استقبال اولدعنا كبي بنده فالله لك بدل دست عمر اشيره ايله بوشيده
اولدبغي خالده دوست فاطمه دلديا بثوب تنبيهكاه خاصه اولديرلر
اجلاسي آلدنجه الوكماله بيله روان اولوب زانوي ادب اوزره پيشگاه
فاطمه دهلوس البدك جواب باعث نشر بغي برستندلكه حاجت
فاطمه فصاحبيوروب هرالتي ابنه عبد الله في قلاله الالفي من الدراهم ولاسامه
بن زيد في ثلاثة الالف وحسبما له قال عبد الله لابيه عمر بن الخطاب
رضي الله عنهما جواب لما فضلته اي اسامة على برياده العطا فوالله
ما سبقني الى مشهد من اعلمها هذا في الجهاد وحدمت الذي فقال
له لان زيدا ابوه كان احب الى رسول الله صلى الله عليه وسلم من ابيه
واسامه احب اليه منك فاثرت اي اخترت بالتقديم حب رسول

الله صلى

الله صلى الله عليه وسلم على حبني بكسر الحا وتشديد الباء من الحبوب وهو
دوضمهم اولوب مصدر حب اولمق دخي جائز در كذا ذكره عبد الملك
واسامه هرير صحابي در وصحابي بدر اما جلاله خضرت عمر وفضله
بسر اشهر مدر اي بذكر وحديث عمر و بن العاص كه يا رسول الله
اي الناس احب اليك قال عائشه قلت من الرجال قال ابوها قال ثم
من قال عمر خبر شريف مشتهر در لكن جناب فاروقدن بوكونه كلام صدور
ي براي تواضع در خواللا يد رضي الله عنه دن حبيب خدا به محبوبتر اولمق
على الاربيدر يشايد زيد احب موالي و فاطمه احب بنات وعلى اصافا
رب اولمق جهتيله تعارض ساقط اولور حاصل كلام روايت كرده
ترمذي ابو ذره ديوان ارزاني فاروقيه ده خضرت امير المؤمنين رضي الله
عنه پسر دلبندي عبد الله ايجون سكسه هزار درهم بيت المالدن وظيفه
تعين بيوروب فرزند جنابلريني ايجون يشوز درهم دخي ترقي ايدوب او
اولد فرزنده اباعن جد روايا كهرنه ايجون باعث تفضيل اسامه بيورسيز
بلدي جليل كه مشاهده وحدمات دليله در برمشهد وحذمنده بني
سبق ايتدي بديدي خضرت فاروق منبع الجناب اظهار تواضع بيوروب
عبد الله جواب داده اولدكه اي جان پدر والده اسامه اولان زيد
مولى النبي صلى الله عليه وسلم اول خضرتك پدر اكرمي دخلي برفرزندي
اسامه خود سندن اكا محبوبانه در بسي محبوب خضرت حبيب الله عليه
سلام الاله اولان ذات محبوبم اولان ذاته فدي اجنبيا ربلديم ديديره
ويلغ معاويه ان كابس بن ربيعه بسي مالكي روي الشاني بسيره نقله
وكابس كاف وباء موحده بعد الف وسين مهمله بابله وقبل الف مشاة تحتيه
وقول الفرطبي ان الحفوظ قبله عاسم بشبه برسول الله صلى الله عليه
وسلم ينوع من الشبه وابن الزبا من الذي قلي دخل عليه من باب
الذي قام عن سريره وللقاه وقبل بين عينيه واقعه المرحاب ضغم وكسر
ميم ابله وغين معجمه والف وباء موحده برابله فرو بلده بسنده اسم عرض
وباهلا تده نام قريه در وقيل انه اسم نهر بالبصره لشبه بفتحتين صوره
رسول الله صلى الله عليه وسلم معاويه بن ابي سفيان اهالي بصره
كابس نام وردك نوعا ما پدر مزين اسمان رسالتمه تشبيه اولندغي
رسيده اولدك وفتا در سراي معاويه سراي معاويه دخول وبيشگاه
امارده مابه متولي البلدي معاويه سريرسلطنتده رتاب وقيام واستقبال
ايليوب مبالغه دوچشمه بوسه كاه و رحاب نام مفاطوله اوخضرته
صور نامشابهتند تخلف تعبير خاص البلدي وروي ان عالكا رحمه
الله لما ضرب جعفر بن سليمان عمه زاده منصور عباسي ونال منه
ما مالي من تخريد شاره واهانه وحمل مغشيا عليه من الضرب الوجيع
دخل جواب لما عليه الناس فافاق فقال اشهدكم اني جعلت ضاربي
في حل بكسر الحاء يقال هو في من كذا اي اباح له من عهدته فسئل
بعد ذلك فقال خفت ان امون ما فعله فالقى النبي صلى الله عليه
وسلم فاستحيى منه ان يدخل بعض اهله النار بسببي وبه بركه
امام مهذب مالك بن انس صاحب مذهب بسعة خلقا ضد در بافته

وفي نسخة جعل يديها
لعل الناسخ

وفي نسخة وقال
لعل القارئ
وروي وقيل لله في الله
لعل القارئ

مطلب ضرب
امام مالك رحمة
الله عليه

ابی فصلو

ابی فضلوا واتی ایة اعظم من ذهاب ازواج النبی صلی الله علیه وسلم
روایة ابوداود وترمذی وزاد عبد الله بن عباس رضی الله عنهما ارت
الناس جنابة زوجات طاهرات قال له هو مع نشانی راهی عقبا او
لدی ذی بلد کرد سر فرو برده سجده طراعتا ولدی حضار مجلس زمان بعیست
له تنکر فتجب کنان بو ساعته بنجه سجده تشکر ان ببور سبز بو بستعلاء
البلد کلمه لب حبیبای خطاب اولوب سرور عالم صلی الله علیه وسلم ببور
مدبر سبز بو جوف کسوف وخوف وزلزله آسا علامت منافقه در البدر بکر
حالده تمام قیام ایدوب لیکن فلاجرم نه کونه علامت مبارکه اخص اصحابه شوقوب
احزاب اولان ازواج مطهرلرنك وداع عالم فانی ببور دلرنده قدر کافی محزون
خطره اعظم اولمه ببور دیلر فالشارع مولانا نور الدین علی النار یحی ولایبعد
ان یکون المراد بسجوده صلی الله علیه وسلم کتبه لقوله تعالی واستعینوا بالصبر والصلوة وکان
ابو بکر وعمر یزوراه ام ایمن مولات النبی صلی الله علیه وسلم زوجه سی کندو
البدر یحی ویقولان کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یزورها والحدیث
رواه مسلم یعنی سخنین محترمه رضی الله عنهما مع جلالتهما زیارتکاه برکاتی بنت
خفض بن غلبه رضی الله عنها زیارتنه قدم نهاده عز وشرف بولوب
سلطان دین علیه سلام الله المعین ام ایمن کاهی کاهی زیارت ببور البدر
دیدیلر وقتا وردت حلیمه السعدیه علی النبی صلی الله علیه وسلم لبسط لها
ردائه وقضی حاجتها کما فی فسم اول فصل خلق حضرتلرنده مبین ومعلوم
بیان کدار انمش ایدی فلما توفی صلی الله علیه وسلم وقعت فی سخطه قومت
علی ابی بکر وعمر فصنعا بها مثل ذلك وقتا فحم رسالت علیه افضل التحیة
دیار بقایه وخلت ببور دی حلیمه سعدیه مادر مهربان سرور عالمیان علیه
صلوات المنان تنجیس جلیلرینه حضرتلرنه تحریك قارمه تشریف بسوروب الدرجی
افتقاد بالحضرة النوفیر واحترام جلیله ده سرمو تقصیر روا بیور مبوب
حضرت آسا حاجتیه قضا وبسط ردا البر لدی احدی حلیمه سعدیه تسلاء
اللاتی اصحابیانه تمسلکه اولدیغی سنیدا بزه تصریح کرده ابن عبد
البر ومغلطای مالکی نك تحفة الحبیبه فی اسلام حلیمه نام مؤلفی
ببور بو خلاوه سالك اولدیغی زیاده بحوث رتبه تمسله دیر

وهی لو قیل وزره مفعوله معنائی احاط معنا سبله دیر علیه السلام
لتغیر اصحابه جمع صاحب وتعریفه کافر می راه صلی الله علیه وسلم فومنا کله
ومات علی ذلك وبرهم ومعرفة حقهم فتح بلاد ورفع اهل فساد وانصال
الخیر الی العباد اولاد حقوق عظیمه لری فی انشه رعی وانشه سما ولیس المراد
مجرد المعرفة ولذا عطف علیه قوله والاقتداء بهم لقوله علیه السلام
اصحابی کالنجوم بایتهم اقتدیتم وحسن الثناء علیهم اجمالا کما قال الله
تعالی رضی الله عنهم ورضوا عنه وفی مقام التفصیل کما لا یخفی علی الکل
واجلالا قال الاستغفار لهم والامساك عن السکوت وهو محال صار صفة
نبیه کل اولیا شجرای خلق بیهم لعداوة من معاویة ظلم والاصاب
زلل واعاضی عن اخبار الموضعیه فتح وکسر هزایا جمع خبر بالمصدر وجهله
الرواة کی تقبل الحکایات عن غیر الثقاة کالرافضه وضلال الشیعه ثم ضاد
وتشدید الام جمع ضال ودر اصل شیعه طریقندده رملت اوزره متفرق بر
فرقه در ومله قوله تعالی ان الذین فرقوا دینهم وکانوا شیعا لست منهم
علی کرم الله وجهه جنابلرینه تفضیل وکندولرینی اتباع والحیا عندنا

زعيما يدل فرقه او زمه اطلاق او لذي والمبتدع في الدين كبعض
المعتزلة الفارحله في احد منهم اي الطاعنة في احد من الصحابة وان
يلتمس لهم صيغه مفعول الله فيما نقل من مثل ذلك اصل الناس
ظاهر بشري اذ اكثير مطلقا طلبدة عبارت او لذي فيما كان بينهم
من الفتن المؤدية الى التحي اصوه التاويلات والمحامل ويحرج لهم
تشديد راء ومفتوحه ايله اصوب المخارج اي المحامل اذ هم اهل ذلك مستحق
فيما هنالك ولا يذكر سيئ المجهول احد منهم بسوء ولا يطعن صار
مضمله وبناي المجهول ايله لا يعاب عليه او مثل ذكر حسناتهم وفضائلهم
وحميد سيرتهم وسكت مجهول عما وراء ذلك خلاصة كلام اصحاب
كرام سيدنا الامام عليه الصلوة والسلام لتفظيم واحسان وتكريم وحنو
وشاكرية عرفان ورعايت وان يحوم هدايه اقتداء وبروءة ستاركان
اوح هدا ورحمة ورضوان ايله تنا وعفو وعفو انري حقنده دعاء وهبا لنا
كذا رانا يليق ظالفت ومتاجرد لكن لسان وخواج وروافض اساسيا
بنيله معارات واهل نواصب وناران رواة نقل واخبار لذت اعراض وشان شريفة
شنيع وزم ولقيصه وبرت اخبار باب ضلاع وبدع واهوائك روكران اولي
جملة نفظيات سروكا شذات زندو وذي اصحاب باصفا بيلدة جريان ايدنك
سلاب نتي ولحو ما شذي باد اولان طعن واعتراض اصح توجيها في طلبكا رواة حق
في حامله حمل اولغة زيبنده شعار يمدن اولكرو معالي شكوهلدن صدور بافتخار
امور كا رضوانه حمل اولنمه شايان سزاول طائفه جليله نك بريسي شايسته
شتاو لميق اي ايله باي والذين يرفرد اورزينه سزاوار طعن وتوصلي ومذمت
اولور قول سوء ايله نصيب اولنجوب حسنات وفضائل وعدل وانصاف وقولي
بلكه ذكر وياد وشرف مقابلنده آيتي اولسن امور دن سكوت اولنمق اول عفوت
واحسان وتوقير واحترامدن ديو كما قال عليه السلام اذا ذكر اصحابي فامسكو
اي عن الطعن فيهم هو جبر صنوا لمحذوف هو صه قال الله تعالى في حق رسوله
الله والذين امنوا معه مبتدا اتبدا وعلى الكفار خبر مبتدا رحماء بينهم
يا نسبة الى حراستوره تراهم ركعا سجدا يبتغون فضلا من الله ورضوانا سيماهم
هم في وجوههم من اثر التحود لك مثلهم في التوريد ومثلهم في الانجيل كزرع
اخرج شطئه فازره فاستغلظ فاستوى على سوقه يعجب الزراع ليغيظ
بهم الكفار وعد الله الذين امنوا وعملوا الصالحات منهم مغفرة واجرا عظيما
خواتم سوره فتح حاويه اولغي دررو ياقوت جليله عز دعاسي احمالا ريكدن او
اولور كه عالم وعلاكم توحيد ودين اسلام ايله قرسنا ده بيورد قدري رسول
واجب الاكرام محمد رسول الله عليه الصلوة والسلام مدد اصحاب ذوي الاحترا
مندة بيله اولان ذوات فخام كذا رلكا دم اورزه سحت للان وكيدوما بيلر
نه رفيق الجنان ونعم طعانه ورحبيبا الذي اكثر احيانه ثواب اللهي صلبا
اولدقلري حالده نماز كذا رمشاهده ايدرسك نا ئيل طاعت واسرار عبا
ارادة وحب جهلرنده علامات انوار لائحه وبراوصاف مذكوره ايله منعوت
اولانلرده صفات تعجيبه وحالات غريبه سي تورية والجيل جليلده مذ
مذكور اولدي بيلي وجه اوزره اول برد رميك سر اسار بركه نى باب ودرت
اولوب سا قلري اوزره استقامت وقيام يا فته اولدقلري كبي قوي ونشو ونما بيلي
بيه بابزكران اولدي دبو اصحاب كرامدن استوا ظهور طريق ايدنلر بعد ايدن فيض صفه
اسنى كاو وزلي بولان رق بسيار واعجاب وابرار غيظ كفار ايدوب ضرب
مثل بيورلدي ودفي الدين مدله فضل جميلسي جناب صديق ده كنايه

واشداء

لا يصلح الطعام الا به انس رضي الله عنه طر بقندن روايتكرده بمرارا ولو
يعلى اولان خبرده لبشر صلى الله عليه وسلم باسعاد بيورركه امتم مدا
نه لسنده اصحابمدن صالحي عجيب الشاني طعام بحرم نمك اساس بركه حاشني
صلاح وبناء لذة فلاح عفي الذر له تمام اولوب قدر جاهله نمك اوكمله طعام
صلاح بذير در حاصلي اللريكه اصلاحي نعم ما لاكلام همدا بنه بوامتي ارشاد
وسمات طاعات حث وترغيب وامداد ايله نوالله عبادات امته لذت تحشي
اولمليدر امد ملح تشبيه فائده وشرعه اعراضدينه اشارت اولمله ومي اشراف الشا
علة فساد العلماء كما قبل بالملح يصلح ما ترجى لقبره فكيف بالملح اذا جلت له القبر
وقال صلى الله عليه وسلم الله الله بنصبها على التحذير يعامعاذ لا تحذ فلا
لفبا ماله التكرير مقامنه اي اتقوه في اصحابه خاصة لا تتخذوهم غرضا
يعني سهام طعنه نشانه وهدف اتخاذ اذا ذلعدي فعله تعلق ابليوب اعرضه
صفة اولمازاي بعد عيني في اصحابهم فبحبتي حبهم اي لاجل محبتي لهم
تحبتهم عبد محبتني ومن ابغضهم فببغضي ابغضهم ومن اذاهم فقد اذاني
ومن اذاني فقد اذى الله ومن اذى الله يوشك ان ياخذه اذى عذير ضي مولا اولان
فعلت عبارتدر وبرا معنايي حقيقي اذاء باريتعالى دن مغير منصور دركه
مشاكله بابندك اولور يوشك كسر وفتح شين ابله بمعنى يقرب ويسرع ان يا
خذه اخذه شديد ويواخذه بعذاب اكيد خبر جليل علامت فجئت حضرت
فصلت مبنى اومعنى كذا بالبدي وقال صلى عليه وسلم كما رواه مسلم
وغيره لا تسبوا اصحابي خطاب اصحابه ياصفا لله غيري موحدين امته شانا
باندير فلو انفق احدكم كل يوم مثل احد مدينه فوبندة جيل معروف ذهبدن
تمييز ما بلغ اي جمعله من احدهم بعض بلكه مد اصحابي ولا نصيفه
فتح ميم وتشديد دال ايله عادة افعل ما ينصدق يا اولان ربع صاعدر كه
تحصيص بالذكر فلندر ولا نصيفه فتح نون وكسر صاد ايله بمعنى النصف
بشليك المون كفش وعشر وضم بعض احدهم لفظينه راجع اولور مدة
عائد اولماز وقيل النصيف مكيال دون المد ولعل الحديث المغبتي من
قوله تعالى لا يستوي منكم من انفق من قبل الفتح وقاتل اولائك اعظم
درجة من الذين انفقوا من بعد وقاتلوا وكلا وعد الله الحسنى يعني اصحابي
كراهه دشنام اتمكز اكرهر روز بيزدن بريكز راه خدايه جبل احد مثلنجه
قدر بيسار زجسنلك بخش وانفاق اتمكز اصحابمدن بسبيل الله مقدار
مد طعام واندردن برينك قدر نصيفي صدقه واطعام ايله ادراك اليلد
كلمز فضلو درجه سي بيزلردن برى ادراك ايتمز بيورديلر امدي بنا عليه
اكبر فواخشدت اولوب كاسيانى عن النصيف كيانوردن شارحدن وغيرهدن
اما لكيه والحنفيه قتل اولنور وقال عليه الصلوة والسلام من سب اصحابي
فعليه لعنة الله والملائكه والناس اجمعين لغت ابعاد وطرد معناسنه
در واجمعين تاسيدن فقط وبالمره ذكر تاكيد اولور لا يقبل الله منه صرفا
فتح صاد مهمله وسكون راء ايله توبه وبانافله وبا فريضه دير ولا عدلا
فتح عين وسكون دال مهمله ايله فديه وبا فريضه وبانافله سلطان نحتكاه
رسالتصلى الله عليه وسلم بيوردقلري اصحابمه دشنام ايلين بادبه بمعاري
ضلال اوزره لعنة الله حق وذم خلقك كليسى ردوام اولوب بعض رواية في الحال

دور وذم كروشاى ونامسبوق معدود ومحبوب اولوب خداى منتقم
ادل يدكارك توبه وفديه سيمه قبول اتموب بيوردقلرى رواية ديلمي واو
نعيم في الحلية ادلله كريم سيد صحندير وهذا غير من قال بكفر السباب وقتله
خلافا لمالك كثر في احاديث التحذير بهذا والتخويف وقال اذا ذكر
اصحابي فامسكوا قد سبق نفاكو وقال في حديث جابر ان الله اختار
اصحابي على جميع العالمين سوى النبيين والمرسلين واختار لي
منهم اربعة ابا بكر وعمر وعثمان وعليا فجعلهم خير اصحابي وخير
غيرهم بطريق الاولى وكذا من امة الاولى وفي اصحابي كلهم خير رواية
وفي حديث جابر رضي الله عنهم ذن مرويدركه بيوردقلرى وقال من
احب عمر فقد احبني ومن ابغض عمر فقد ابغضني كما رواه الطبراني
في الاوسط عن ابي سعيد بسند حسن وخصه صلى الله عليه وسلم بذا
لانه كان من كرم الشيم وعلو الهمم والشدة امور الدين والحكم
وقد ورد في حديث ان كلا احد يدفن بقربه خلق منها وهو يدل على
ان ابا بكر وعمر رضي الله عنهما خلقا من طينة واحدة وليس بعد هذا
الصفة شرفا اعظم منها وقال مالك بن انس وغيره اني من العلماء
من ابغض الصحابة وسبهم فليس له في بيت المسلمين حق وفي كفار دن
اخذ اولنان مالي عنايدركه حكم كافة مسلمين ايجوندر بومعنى الدركه
جماعة مسلمين دن خروجه اشارتدر بعض شيخ السنة وامام الحرمين
وغيرهما ائمه بيوردقلري اصحاب والانصاب جنانا بغض وبالسانا سب
ودشنام ايلمه محمود ميكدر ضلال ايجون كروه پرشكوه مسلمانانه خروج علا
قه نابايد حاصلي خارجيلر دفتر مسلمين دبر لوزنج لوث مفتوحه وراى
وصفة فاعل ايله ضبر مالك وعبد رجع اولور اي استدل كل منهم وبجعل
جعلهم منتبا للمفعول ونائب فاعله قوله بآية الحشر والذين جاؤا عطف
على المهاجرين في قوله للفقراء المهاجرين اي وللفقراء الذين جاؤا ومن بعدهم
هم جيله فوجي شان الملة الآية يقولون ربنا اغفر لنا ولاخواننا
الذين سبقونا بالايمان ولا تجعل في قلوبنا غلا للذين امنوا ربنا انك
رؤف رحيم حاصل كلام اول امام هام سورة حشرك آية كريمه سيله كروه
دشمنان اصحابه بعض وبادشنام ايدنلرى في مسلمين دن حقى نابا اولدقلرى
استدلال بيوردقلرى كريمه رب العالمين بو آية جليله دن مستفاد حق في الفيء لتاريخ
سبابه بيوروب سرحيلت اورزنجب ايلديكي بريء فقراء مهاجرين ودبكر
انصار واوجمني بو آية كريمه لشريف عالم وجودا يلديكي نابعدى دركاه ربنا
اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان ولا تجعل في قلوبنا غلا للذين
امنوا دعاسيله ارطب اللسان ومحبة سابقين كندولرينه دنار عالى شان
عد اعشر درجون تابعين دن صفه مذكوره نابيدا اولوب مهاجرين
وانصاره بغض وعداوتلرى اورزه اولانلر اقسام مؤمنين دن خارج اولمق
مقرر دره وقال من غلاة اصحابي محمد صلى الله عليه وسلم فهو كافر بنه
امام مذهب حضرت مالك مذهب بيوردقلرى اصحاب كرام حضرت
رسالتناه صلى الله عليه وسلم بيوردقلرى اصحابمه دشنام ايلين بادبه بمعاري
ضلال اوزره لعنة الله حق وذم خلقك كليسى ردوام اولوب بعض رواية في الحال

دبدیه تال الله تعالی لیغیظ بهم الکفار زراحاته سور فتح حاویه
اصحاب یا صفاشا ندره ضرب اولبنات مثل مذکور ابنفا بیاح اولنشدیکه
ابرار ائی یک نشو نما سندن شادان وکفا وفجار عکسیه ودلنکار اولورلر
دیو یاد بیور یلدی ایله نظارت نشان اکا اصابت ائمش اولور وقال
عبد الله بن المبارک تقدمت ترجمته اول الکلام مطبوع المنبر کذا حصلنا
من کاتبه نجا یعنی صفتان کرعنان که رد ایده موجودتان اوله
الکلام مطبوع ومجهول اولان محرری شیا وعقبا دن نجاة درها یا بدیر المصدق
وحب اصحاب محمد صلی الله علیه وسلم بو بسی راستی یا حق وخلوص
دیکدر محبت اصحاب پیغمبر برحق راستی موجب رضای خدا ستر
قال ابو ایوب السختیانی فتح وضم اول وسکون ثانیه وکسر فوقیه الله در
مسوق فدیر من اعب ابا بکر فقد اقام الدین بقدم ثقة ما الیقین ومن
احب عمر فقد اوضح السبیل ای بین طریق الایق فی سلوک السبیل الحق
ومن احب عثمان فقد استضاء بنور الله ای استنار بنور الله ما یلیق
بمحبة یدل الدین جامع القرآن المبین ومن احب علیا فقد احدق فی ثوقه
فقد استمسک بالعروة الوثقی ای متمسک بالحق والدین الفویم بموجب
باب مدینة العلم العظیم ومن اجمع الثناء علی اصحاب محمد صلی الله علیه
وسلم فقد برئ من النفاق فلیعم بعد التخصیص یعنی اصحاب یا صفاتک
جمله سی اوزره ثنا بالجمیل وستایش وتبجیل ایلیه ظاهری باطنه محالفندن
سالم مؤمن صادق وبالوفاق بعید من النفاق اولدیغی ومن انتقص احدا
ومن البغض احدا منهم فهو مبتدع مخالف للسنة والسلف الصالح رضی الله
تا خلق که نشان اصحاب نقیضه وهذه متی رواکور ها اول کسنه صاحب ریحه
ومخالف سنة ومغایر طریقه اکابر امه در واخاف ان لا یصعد له عمل الی السماء
صعد اهن اولان معنای حقیقی خوف وارد اولمز بینه ایوب سختیانی بیورمکله
بو ظن ایدرمکه اول نابکار طاعتی قبول فریز اولمیه حق بحبتهم جمیعا
ویکون قلبه له سلیما تاکم جمع اصحاب کرامه محبت ایلیوب غل وحقود
وکینه دن سلیم وسالم اولدیلر وفی حدیث خالد بن سعید
بن العاص بن امیة بن عبد شمس الصحابی وهو ثالث اورابع اوخامس
من اسلم رضی الله عنه کرچه خالد مشار الیه دن روایه حدیث وقوعی
نادر ایدر شاید صحابی یرفوعدن غیر نابعین دن اوله ازبرجانب حدیث
مرسل والامفضل ارد النبی صلی الله علیه وسلم قال واول الحدیث لما قفل
النبی صلی الله علیه وسلم من حجة الوداع المدینة صعد المنبر فحمد الله تعالی
واثنی علیه ثم قال یا ایها الناس انی راض عن ابی بکر فاعرفوا له ذلک ای
رضائی عنه فی صحبته ابدیه تقدم وافراد بالذکر وعدم تشریک هو غیره
ایراد نده حضرت مشار الیه خلافت وافضلیتنه دلالت نما یا ندیر یا ایها
الناس انی راض عن عمر وعن علی وعن عثمان وطلحة والزبیر وسعد
ای ابن ابی وقاص وسعید بن زید بن عمرو بن نفیل وعبد الرحمن بن عوف ای
انی عنهم فاعرفوا لهم ذلک ای کونی راضی عنهم ومعرفتکز ایله وارد
رعایه حقوقنا وتقفیر ومجتلر بدیر وعاشر عشر اولدن ابو عبید رضی
الله عنهک عدمی ذکر شاید راوبدن ساقط اولمه ایها الناس ان الله

وفی نسخة ابی ایوب هو المحکم خاضع لعلل الاقدار

غفر لاهل بدر اول مشهد خفرت اولان شهرت بشعار الحمیدیه
والحدیبیه بالتخفیف وکاهی تشدید ایله مکه مکرمه قریبنده ذوالحلیفه
ویا خارجدر اسم مکان وبیعة الرضوان اولان محلدر انها لناس
اخفظوانی ای راعوا فی اصحابی واصهاری تخصیص بعد تعمیم جمع صهر
فسکون یدان حلایل که ابو بکر وعمر وابو سفیان بن حرب واختانی جمع
ختن بفتحتین عند العامة کما ذکره شمس الائمة عثمان وعلی وابو العاص بن
ربیعة لا یطا لبنکم احد منهم عظلمة بکسر اللام من الظالم وهو الجور
وبالفتح اسم ما اخذه الظالم وبکدر اوزره اطلاق اولنور فانها
ای مظلمتهم مظلمة لا توهب فی الغیبة عنه یعنی معاتبة الناس
سوء بلم اصحاب واصهاد واختانم شانندن اولان تنبیه وصیتم حفظ
وعایت ایدلکه اشاره در فرد هم اینه دعای حقوق وسیر الله
ای دعای مظالم صدرنده اولنه لرمزاول برحق عبد دیرکه فرد اروز
قیامتده صاحبی دعوی ارتفا فلیمنحه هبه وعفو وتحلل اولنز
دیو بیورد یلدی حدیث مذکور امام طبرانی معجم کبیرنده علی بن محمد
بن یوسف روایتیله سهیل بن یوسف بن سهیل اخی کعب طریقندن روا
بت وتخریج بیور مشلردر وقال رجل للعافی فتح فاو وفصر ایله ابی عمران
ابو مسعود الازدی الموصلی احد الاعلام موجی الیهه بافوقیة العلماء
للقبض شیخ امام تودی علیه الرحمه دن باد کار اولندر یوز سکسان بش
سالی محرم یده عازم دار هنکام خلدی بری اولندر ابو عمر بن عبد البر
الحافظ العالم المحدث الحافظ ابن ابی سفیان یعنی بر شخص مجهول
ابن عمر اله دیدیکم عمر بن عبد العزیز عدل وفضلی مقام درینه سی
معاویه جنابیله بنجه درجه فضیلتنه ذاهب اولدیغی سبز
دیکی وارد ایدی جون تفضیل عمر ضمنیر سائلده لابح اولدیغی ابی عمران
ادعاد ایلیوب فغضب منه وقال اسائلک عن غضبانک اولوب دیدیکه
لا یقاس اصحاب النبی صلی الله علیه وسلم احد وقاس حرف یا وعلی
وکاهی الیه تعدیه ایدرکه جمع وصحیح معناسنه اولدیغیون قال المنتقی
یضرب لامثال امر می افسر الیک وهو الدهی دونک الدهر
وحی نحة علی اصحاب النبی علیه السلام یعنی خیرامتی قرنی ثم الذین یلونهم حدیث
صحت اثریله شهادتیله اصحاب کرام سید الانام علیه الصلوات والسلام
حقلرینه فضلا عن التفضیل بارلک قیاس اولنز ربوبه یعطی منا نبته
معاویه نعمادینه اغترا بلدیغ معاویه صاحبه ولوعام الفتح واخل
سرحد اسلام اولوب کندودن کرم مشرف بالاسلام اولدیغی اوزره
بسفیظاهر وفریتی نما یا ندیر وصهر وصهرا قارب زوج اولان اختان
وقارب زوجی اسما اوزره اطلاقی رایکا ندیرکه معاویه زوجات طاهرات دن
ام حبیبه رضی الله عنها رادیدر وکاتبه کما تبیله وغیره وامینه علی وحی الله
دیو الله وحی حدودنه شامل دیدیکی امامان المعلی اختلافیدیر کرچه سائل زهد
ورع خلیفه عادل ابی العزیز کامل ایله معاویه بینده فرق مستفاد ایسه دخی
بیله امام مشار الیه جنابدن عدول ایلیوب اذا ذکر اصحابی فامسکوا
امر شرعی ایله عامل اولدیغی والحاصل علماء هذه الائمة ومشایخ مشترین

فال ابن مهدي صحبت مع مالك الخ الصحيح بقول جوهري هراب بسبل
جاك زمين ابتدي كي مسيل دره وارض جاي زدن مواضع كثير ذلك بعيد
بومنا هده وارد مدينة منوره ايكي سال پيش برين هنگام فسالت عن
حديث فاشتهر بي وقال لي كنت عيني اجل من ان يسئل عن حديث
رسول الله صلى الله عليه وسلم ونحن عشي جملة حالية بعوا ابن مهدي
ديد بركه جناب مالك را ايله عقيق تام جاي فحفظ ايه ماشيا
سالك اولوب احاديث نبويه دن برحديث سؤال ايلدم مسئو
له مساعده بيورميوب بني زجر ايدوب وديدي بزلي پياده
وطار ايكن حديث حفظ دن برساف اولنلوبن جملة سنده دو
چشمه دن جليل تر سيح ديو سر زنشي ايلدي عبارة مذ
كوره معروف اكثر معنا ان بحصن ما تذبح نايا تذبر وسماجه
بن عبد الحميد القاضي الضبي صاحب المصنفات الجليله بوسكره
سكزده قضاء نحب ايلدي عن حديث وهو قائم جملة حالية معترضه
وضمير امامه ويا قاضي يه راجع عن محفوظ برقارئ بجسه فقيل له لما
لك ايا جرير قاضي قال مالك القاضي احق من ادب هذه مضمونه ايله
وبعض نسخه درسم واوايله تفيدي نايجا دير يعني جرير قاضي حال قيامده
امام مالك عليه الرحمه جنابنه برحديث شريف ايدوب برسان اولدقده جوركه
حيسنه اوغلي ايوب حضار مجلس مالكده استشفاع كوناه جوملكي جرير قاضي
بلده در وحاكمدر حبس سزاوار بيورديلر ديكلرنده قاضي واشراف رعايه
ادبه جمله دن حقيق وبر جولق زك ادب ايدي لي تاديب اولنقله عوام ناكاره
احمق ونفر بزه شايان اولورلي بيوردي امدي عصر امام مالك رضي الله عنه
ده اولدن وحكام ام حضرت امامه محشمين ورام ايدير وذكر يناي مجهول
ان هشام بن الغازي عبد بجمه وزاي وسم با ايله وبعض نسخه بدون الباء
عقيب ديرابن ربيعة التابعي امام مالك ده قدم راه عقبايه سالك او
لشديي وبرهان جليي نقلي اوزره هشام بن عمار خطيب دمشق اولوب
وبعضلر قاف ودال ايله قادري اولمغين صواب ديديلر مسايل مالكا عن حديث
وهو واقف اي قائم فضربه عشر بن سوطا فتح اشقق فحدثه عشر بن
حديثا فقال دركه معاصر حضرت مالك اولان هشام قياني حالته
امامه برحد بشدة سوال ايلديجون حالة قيامده برشي حديث
سيد الانام محل ادب واب كرام اولمغين تاديبا نه بكرمي تازيانه
ضرب ايليوب بعده ذارقة قلب ومرحمت بيوروب تطييبا لخاطر بكرمي
عدد بشاعوار احاديث سيد الابرارا فاده وابشار بيله دركار اولدي
فقال هشام وردت اي نيتك واحببت لو زدتني سيدا وبزيد بحكم
حديثا حرفا لو مصدريه وباشرطيه دركه جواب مقدر هشام ديدكده
بكا بجه تازيانه رعايه ايدوب وبرسوط بيلي برحديث فزاد
بيورمشلر جانه منت ايلدي ديديلر كان والليث بن سعد بن عبد
الرحمن الفهمي المصري الفقيه وهو من تبع التابعين سنه حمس وسبعين
ومائه وخورشيد ارتفاع جانبي رسيده زوال اولشدن لا يكتبان الحديث
الا وهما طاهران مالك وليس. صفت وواصل صفت وموصوف

فال ابن مهدي

وفي بعض الحديث
لعلي القاري

فال الديجي دوب
كفايا بالوقوف
لعلي القاري

وفي نسخة قال
لعلي القاري

فال عبد الله بن صالح الجهني ويقال له
الحربي العلي ايبورسال بمحاوج عصر به
سر بقاده با ايله محدث اولدي رسيده شريفي كه
الي سالي رسيده پير مبارك ايديلر

مفا
لا ينبغي حمل الدال
وا فيه وفي بعض
في كلمة عربية

وفي بعض الحديث
سئل الذارقي

برکسنه ونبله محبه ومنقبه حدمه درسنه بالغ اولمزلر براوجه منيدر
اسمان رسالتي صلى الله عليه وسلم رويت الكسر كثير الفار اولديغي مثلث
درحق سؤال محرر نظيري بعض علمادن فضل عن عبد العزيز ابله معاذ
رضي الله عنهما استصلاف اولندقده فناب عالمناب رسالت صلى الله عليه
وسلم معينده غبار بيني اسب معاويه رهط ارابن عزيز دن عزيز ديو
ناطقه برداراولمشدر وفي النبي صلى الله عليه وسلم بحنازة فتح وكسر جيم
ايله ميت برنعشي اوفوق نعوش وتخت نعت وقد يعكس رجل فاسق يصلي
عليه وقال كان يبغض عثمان فابغضه الله جمله خبريه ويا دجائيه
ديو رواه الترمذي عن جابر رضي الله عنه وضعفه يعني بينكاه حضرت
برجنازه كتوريلوب نازينه قيام بيوردقده محل اشكال بيورولوب بو
شخص بغروجه شرحيچون عثمان بن عفان نبغضي ابدردجا يس جناب مشتبه
لوكا بغضي ابلدي ديدي وقال عليه السلام كما في الصحيحين عن انس رضي الله
عنه في الانصار اعفوا عن مسيئهم واقبلوا من محسنهم كلما احسنوا فحذف
مفعوله كلما احسنوا نعمه وفي البخاري ارضى الخليفة عن ابيه صلى
الله عليه وسلم دخي امام مالك طريق اسواقده سائر وسالك ايكن مخوف
نبوي ايله سختسار اولمدن اجتناب وباخاصه مقام وعجله ده خوفا
من الخطا والخطل حديث حضرت ايله ترطيب اللسان اولمغين كره عذ
الدوب مقام تقليده بيورا ايديكه بالاجمل حديث حضرت رسالتي
طالبيته تحريكي كوه بانداني ته اهم تفويم نيت ايدرم قال عبد الله بن المبارك
تقدم ذكره المنبر اذا كنت عند مالك وهو حسن سالم جمله حاليه فلدغيه
عقرب لدغ زوال معناسيله وغبار بجمه ايله ضرب موضع وذال وغين بجمتان
ايله دبر دينلر كلمه عربيه ده زال وغين جمعي نايا بدر اولمسي نفيسدر
فردودر لكن كردم وزنبور اسامي مؤخر وعقد نصب ايله خمس
تسع وسباع اسد ديدكلري فيضيله نفسي وما يدبر هاتله ضرب
لدغ تعبيرنك تحريركرده حر بردست عشره مره وفي نسخة ايلهم ست
عشر مره وهو بتقدير لونه وبصوت عطف تفسير ولا يقطع حديث رسول
الله صلى الله عليه وسلم فلما فرغ من المجلس وتفرق عنه الناس قلت له
يا ابا عبد الله لقد رايت منك اليوم عجبا قال نعم اني صبرت اجلالا لحد
يث رسول الله صلى الله عليه وسلم حاصل كلام ابن المبارك بيورديكه
حضور مالكده حاضر اولدم برده نقل حديث بيوردقجي خالده ركزدم اوده
اني كي وجود نازنينه شبحي نيشي تربتي ايله زحمناك ايلدي وروي نا
بناكي شدة الم ايله منقبر وسم نبيم ايله رد اولوب بينه نقل حديث ايدنجا
وار كلدي چون مجلسي اتمام ايدوب تفرق اناملرو عون اولدي يا ابا
عبد الله اوروزجنا بكدن اوعجب مشاهده ايلدم ديدم بيورديلركه
بلي تعظيما لحديث رسول الثقلين صبا ايدوب نيشي پرانا ركزدي
نيشي ايلدم ديدم بيورديلركه بلي تعظيما لحديث رسول الثقلين
قال فرات بن خثيم ميم ونشديدا ايله ابو سنان الشيباني الكوفي
وراوي سعيد بن جبير كما نواي التسليم يكرهون يوما ان يحدثوا على
غير وضوء اي طهارة ونحو عن فتاوه كما بتاني بعض نسخه دنايلدم

فال ابن مهدي

مبانه سنده توسط دارد امتناعی وما ارسلنا من قریه الا ولها منذرون
کوبه سی اسادیر الا انها ما شاء بهت الحال توسطها لتاکید لصوقها
بالموصوف کما فی قوله تعالی وما ارسلنا فی قریه الا ولها کتاب معلوم
یعنی ورد سعد ثمدث ومفلح عبد الله بن صالح بسورکه امام اهل
سنت مالک عالی همت ولیث حدیث شریف روایت وکتابت اعز لری
الاطهارة ناه اذره اولد قلریجا لده تقریر وتحریره دیکار ایلدیلر
وکافتاده لیسحت صیغه نهی ایله یستحیی ان لا یقرح احادیث
النبی صلی الله علیه وسلم الاعلی وضوء ولا تحدث شدید دال
مهمله ایله ای بنفر الحدیث وبنای مفعول ایله دخی جائز در الاعلی
طهارة قبیلدن المراد قیل ان المراد انه یغسل بغرینه ما قبله وما قبلی
تاکید باخود طهارة ایله معنای اعم مراد ایلیه که بحثه شامل اولور
ویوبنده قوله وکان الاعمش سلیمان بن مهران ترجمه لری واردر ان
ابتدیجی ان اراد ان الحدیث وهو علی غیر وضوء شرط وجزا ابتده حمار
حالیه اعتراضیه در بنم اعمش علیه الرحمه حدیث جبر البریه صلی
الله علیه وسلم ایله تحدیث واید لکدکدن صوکره اولدیغی حالده عنده
عدم الماء بسهوله اعتناء بتعظیم الحدیث بنیه ایدردی وتحدث
علیه الرحمه حضرتلری اول مجلس حدیث وخصوصنده حمد وصلوه وثنا
ایله افتتاح بالاعدر مجلسنده برفرد رخصت یاره قیام اولدیغی کبی
ودخی بنیجه اداب ایله تادب وتوقیر اسلاف واخلافده نمایان تدبر
فلله الحمد علما ومشایخ دولت اسلامیه خصوصا دولت عثمانیه
واعظلری نقل حدیث ایچون جوامع ومساجد ومدارسده چار وناچار
پایه کراسی وسریر اوزره وقار وسکینت اوزره وعظ ودرس نسخه کوسترلری
کمال تعظیم واحترامندیر ومن توقیر صلی الله علیه
وسلم تجار وبحور مقدم خبر لمبتدا وال اهل رجاله موخر مبتدا وال اهل
بیت وعشیرت والاوجه التخصیص لبعض الشراح بنی هاشم وبنی عبد المطلب
دون بنی عبد شمس ونوفل وذریته بظلم الذال وکسرها فی اشتقاقه
خلاف قیل من الذر وهو صغار النمل اعتبارا باول احوالهم وقیل من
ذرء بالهمز بمعنی خلق والزام ابدالها یاء بعد المعقل وامهات المومنین
واطلاق علیهن لحرمة نکاحهن بعده ازواجه ای زوجات الطاهر
اول دار یک ناج عصمت اولمق بر عدد در بشی قریش وردر انه من
بنی اسرائیل من ولدهارون علیه السلام وجمعا عدد سائر عبد الدار
خدیجه ثم سوده وعایشه وحفصه وزینب بنت جحش وام سلمه بنت
امیه وزینب بنت الاسد یه وامه حبیبه بنت ابی سفیان بن حرب و
جویریه بنت الحرث وسیمونه الهلالیه وصفیه بنت حیی کما حضی علیه
نشد بدضاد معجمه ایله ای حث وحرض علیه السلام وسلکه السلف الصالح
والنقد وسلک طریقه او شبه بزهم طریق سلوک فهو استعاره هلکه جمله
رضی الله عنهم والسلف الصالح هم المتقدمون الاول من التابعین حاصلی
کلام سلطان کونین صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک اهل بیت وسلسله
عترت وازواج طاهراتینه احسان وصله ورعایه جناب حضرتینه تبجیل و

تکرمندر

وتکریمندن نشکی احادیث کثیره شاه عالم صلی الله علیه وسلم الی وعبارت
واضحه ظاهراته احسانا الله امتنی ترغیب وتحریض ابیوب تابعین
دخی قولا وفعلا کا وجب علیهم مسلک خرضرت سالک اولدیلر
قال الله تعالی انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اسبناهم نقیل
لام صحح بالامور الاحم وتهیئتهم عدان یقترف الماء مع ودر اصل
معنا حارجس قدر حسی ودر بعده نامعصیت وکنایه ایجون استعاره
اولندی اهل البیت نداء ویا مدح واختصاص اوزره منصوبدر واهل
بیت ایله نساء حضرت رسالت مراد بیورلدیغی بیت تنزیل در و
حالت طاهرانه ممکنه اولدقلریندر وهو معنی ابن عباس رضی
الله عنهما دیو روی اما ابی سعید الخدری رضی الله عنه وبعض تابعین
اهل بیت ایله فواطم رضی الله عنهن وحضرت زهرا وسبطین مکرمین اولدقلری
یعنلرو لامنع من الجمع پس بنی زمه شیعه تلک همان بو تکره تخصیص
مردود در وفی نساء حضرت ایله تریبه خطاب ذکورا بله خطاب
عدم از واج رسالت علیه التحیه مقام کالدکوکیا حال رجالدن
اولدقلریندن بناء الا بعولتهن کی نظهر اجمال معنا کجلیل بدرستی
ای اهل بیتی بنی جمیل خدای تالنس کناهی سزلرندن دور کیدیروب سیری
اتمکله یانی انعام واید بدرجه کمالدن اولدقلرینی وقال تعالی وازواجه ام
لهم وجوب تعظیم واحترام حالاندر تناکحهن ازواجه من بعده ایله
ایله دلیل ایله تحریم تناکح زوجه طاهره مطهره ایله ازواج طاهرات فی نسبه
در قال الشهاب الخفاجی اذا کانت شاهد نسبیه امهات فهو ظا
هر واذا کان للزوم برهن وذکر بعضهم فلان حق الوالده علی الولد
ولزوم برها امر معلوم مذکور فی الطباع لا تاج وجه التسمیه وجوب احترا
مهن والحرم اقتضی اکد امهن احق فی الامهات الحقیقیه اخبرنا الشیخ
ابو محمد بکا عمله العدل مبالغه العادل من کنایه منوانی ما خبرنا
وکتبت من اصله ای المروی عن راوی وغیر مهنی ایله فرغانه ناحیه
بشرقیه بسمرقند بر حدثتنی ام الهاشم بنت الشیخ ابو بکر الحفار هروی
فتح حاء مهمله وتشدید فا ایله [illegible] فتح کسر وفیه ایله
هوای عقیل بالتصغیر شاید بجیی ان اسمعیل نبینا یجیی هو الهمزه نبی
کرحا مهمله وتشدید میم ایله شاکیع ابی الجراح ابی قلیح بن عدی الثوری
احد الاعلام سبع وستین ومائه ده طائر روی واصل اوج علیدن اوتوب
قلیج مرفوع واصل سترکمنوع بدر اسماء علم بغدی امانت ادباب حدیث
امینه ایدی عن ابیه الجراح عن سعید بن مسروق الثوری اخرج له
له السته سنه کست وسبعین ومائه ده زهنکاه جهان وعزوکامشی ایله
حنا ح ایله ای عن یزید بن حیان فتح حاء مهمله وتخنیه مشدده ایله تحتی
یزید بن ارقم بن زید بن عبد الله فتح حاء فبی الانصاری الحارثی کنیه
شبه لزنه اختلافی اولنوب ابو عمرو ویا ابو عامر وابو سعید ویا سعد
اوغلی ورویدر وشهد رضی الله عنه مع علی کرم الله وجهه صفین
وهو معدود فی حاشیه اصحابه سنه ثمان وستین کوفه ده وقع نشتر جبار
یا الشی عنهم بسی ودیعه رحمه ربیع ای فرار اولندی قال قال رسول الله

نکر عند ناصر

صلى الله عليه وسلم اذكركم الله فحق هذا وضم ميم شما ابله اى اسئلكم والله
واقسم عليكم به بعد ذا قسم واستعمال اولندى واهل بيتى معطوف على الله
اى واذكركم اهل بيتى اى فى حق اهل بيتى بالاحسان اليهم ويمكن اولو
فلا اكرره للاحتراز به قلنا لو يدل راوى الحديث ان صاحب البيت اذن له
بما فيه ممن اهل بيته قال ال على بنو ابى طالب وال جعفر وال عقيل واولاد
ابى طالب وال العباس يعنى واعات حقوق اهل بيتهم شانندن سزايله
زيكن هو لاى متعال ايله بيورلنده اولوب ديو اصحاب واعنه توجيه
وتنبيه بيوردقلرى حاصلى حقوق اهل بيتى ولعائله الدوردقلرى وجوبى اهل
بيتلرى عادتا كيد رعايت بيورديلر ارقم رضى الله عنه دن استفسار اولندقده
اقاربى موجب بيان اولمق حضرت مومنلرك غايتهم الصدقه اولمدن اولادى ابى
طالب وال عباسى دردى يو تفصيل بيوردقلرى وقال عليه السلام بنه زيد بن
ارقم وجابر رضى الله عنهما طريقيله روايت كردكلرى حديثده اولدقلرى
رسول صلى الله عليه وسلم بيورمشلر كه انى تارك فيكم ما ان تمسكتم به لن
تضلوا بعدى احدهما اعظم من الآخر كتاب الله حبل ممدود من السماء الى
الارض وعترتى اهل بيتى وانهما لن يفترقا حتى يردا على الحوض فانظروا
كيف تخلفونى فيهما اى كيف تعاملونى فيهما اى فى حقهما امرى
حضرت ايله مراد اخبر فرمايت حضرت وباعلما امت اولمه دقرايله قرآن
اوله نهى كتاب تعلق وجميع مندرج اولدقلرى احكامه وحفيظه اعتقاد
ديرلر وقرايله فعالنده تحت وسيرت سنيه لرينه متابعت اولونور خبر جليل وزب
اجل حضرتلرنه دليل اولمغله ديو امه وحرمه بنه وضمير بيوروب بو ايكيسنه
تكرار ايله رعايتلرى تمرار ايدوجى بيم كم انكله تمسك ايدرسكز هرايكيسنه راجع
عدول الى سز اول شيئ قرآن كريم اوزينه تثبت واهل بيتم سيرتنه متابعت
وتحبت وسامدى قرآن كريم واهل بيتم شانلرينه كونه بى تعقيب
ايدرسز ناملرايدوجى بيوردقلرى حاصلى وفائدسى حكم كتاب الله عمل
واهل بيتنه اشباع وتحسكزه نكاه اندن اعتبار اولمغله ديرلر وقال
عليه السلام ثم لتحرجوه لحفاظ صورتله ال محمد براءة من النار وحب الحمد
جواز بفتح الجيم ضمك المسافر رحمة امر در والعبور اى بسبب سهولة فيها
وزنة على الغرط والولاية بفتح واو ايله نصرت واعانت وتحبت وبكسرها
لغة ايضا كما قرئ بهما فى السبعة قوله تعالى مما لكم من ولايتهم من شئ
فقد فرحها حمزة بالكسر لال محمد امان من العذاب بعد ال محمد له مكاتبه
وقرب شان ومنزلتنى واشى انشى در واحدى برابر سلامت ونار
محمودى بعد بت ديرلر فائدة تحبت صرائدن شهود لنلة فرورسيت وال محمد
اعانت وتحبت كى شيا واضح فائدة امان موجب فوزه وفرينده ديو بيورمشلر
قال بعض العلماء معرفتهم هى معرفة مكانتهم من النبى صلى الله عليه وسلم
يعنى معرفة ال مذكوره شيخ وحسبك سلطان كونينك صلى الله عليه وسلم اكرملرى
قرب وشان ومرتبه ومنزلتلرينه عرفان ودلالتلرى دليلريله واقى اعرفهم
بذالك التعرف وجوب حفظهم فى الكرم وحرمتهم لسببه فى التعظيم لسبب
شبه البيت الكريم عليه السلام التحية والتكريم البحث مذكوره دائر لتقبيل

ابدال تحت خاندان حضرت سيد محمود رى شكر الله لسعيه ورحمه
حضرتلرينك فضائل اهل بيت شانندة تاليف بيوردقلرى كتاب مطالب
مراجعت لازم در فانه جمع فاوعى جزاى الله وعن عمر بن ابى سلمة
انفق على الخزومى زينب شهنشاه عالم صلى الله عليه وسلم وهو ربيب
ام المؤمنين ام سلمة المخزومية رضى الله عنها در رسالى روم حرتده
در بار حبيبنه ده باشهاده مهر وجود اولوب ابو حفص ابله مكتى بيوردقده
جانب خلافتمآب مرتضويلرى قارس وبحريه اوزره عامل اولوب نصب
بيور بلوب مدينه منوره سنه فلانه وفاتنه ترك الايشى فانى وعاجز
زهنكاه جاودانى ايلدى كذا فى الاستعاب لما نزلت انما يريد الله ليذهب
عنكم الرجس اهل البيت الآية ويطهركم تطهيرا كوداك ابى نزولها كان
فى بيت ام سلمة هر حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلم وهو در راوى
اولان درة تاج العصمة ام المؤمنين حضرتلرينه بركه زوجات طاهرات
ندرة اخروفات ايدنلرى ذات محترمه لرينه والجملة معترضة دعى جوابه
لها فاطمة انى هريرة رضى الله عنها وحسنا وحسينا ريحانتاه رضى الله
عنهما فحذفهما اى عطاهم ومنه الحل للفرس بكسر حاى هو بيان
وعلى خلق ظهره صلى الله عليه وسلم واحل الكساء وانما جعلة خلقه
ليفرق بينه وبين زوجه وقت الدعاء ثم قال اللهم هؤلاء اهل بيتى
فاذهب عنهم الرجس وطهرهم تطهيرا يعنى ريب شهريارى عالم صلى الله
عليه وسلم رضى الله عنه بو جهله عاليه سائى طرة خبراه اولمغله
وقتا ابله جمله اهل بيتنه سببله ريب نزول اولدقلرى بيانى عالم صلى الله
عليه وسلم سعادتخانه ام سلمه رضى الله عنها ده ايدى نشمعه حر
مسجدى عصمت چراغ لو رمان نبوت فاطمة الزهرا وريحانتى
محزمينى بشكاه عزتلرينه دعوت بيوروب امامه بيخه كرامت على
ولى كرم الله وجهه دخى وراء ظهرنده اولدقلرى حالده بر عبا يى اوزرلرى فبا
ايله نعطله وبو نشده قلوب بعده ذا الهابرورنكار بو نلرينم اهل
بيتمدندر اللهم كما اذهبت عنى الرجس وطهرتنى فاذهب عنهم الرجس
وطهرهم تطهيرا وعاسيه طاق عرشنه كوشواره ايلدى ولذا اولاد اطهار
كانه اهل كساوال عبا ايله تسميرلرى متداول وسرفراز اولمشلر فلذا يزيد
وعن سعد ابن ابى وقاص لما نزلت ايه هذه المباهلة مفاعلة من البهلة
وهى اللعنة اى الملاعنة كما تقدم هر دو خصمك اثناى مجادلة لعنة الله
على الظالم منادجه لرندن عبارتدر وحكم مباهلة الى الآن باقيدر كما
شيخ الاسلام عز الدين ابن عبد السلام عصرنده دخى وقوعى مشهوريتيله در
وايله مباهلا فمن حاجك فيه من بعد ما جاءك من العلم فقل تعالوا
ندع ابنائنا وابنائكم الى اخره سبب نزولى در نصارا نجران وفودلرى
الذى الاسلامه دعوت واول دوباه سيشان حضرت رب مجيبا وعدم
قبول شحنه كركاه بطلانه راضى اولدقلرى) ايله مباهله نزول ايليوب
يالاخره قبول جزيه ايله راضى اولوب ملاعنه اقدام ايتمديلر دعى جوابه
لما ان ابتهل صلى الله عليه وسلم علينا وحسنا وحسينا وفاطمة وفى اللهم
هؤلاء اهلى خبر يدر اختصاص عبد خاص سعد ابن ابى وقاص ايله تقيد

وفى نسخة
نال بعض العلماء
الى قوله
تعالوا الخ

روایت بنکرده امام ع علیه السلام و قال النبی صلی الله علیه وسلم
فی علی من کنت مولاه فعلی مولاه و بدر کنیه اسامه بن زید
رضی الله عنه مکون حبیب کرد ارجمند ایله معروف بوده کلمه و نبی
اکرم کبی مسلم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بو خطاب ایله
سوکوشدر رحمی الانام او لوب حق کندوکه بو ولد و تاصر عدیم مثلی اولمق و
یسمی در دیو بشارت حضرت مرتضی کرم الله وجهه شنابش بیورمشدر
و کلمه پاره کریمه انما ولیکم الله و رسوله والذین یقیمون الصلوة و یؤتون
الزکوة وهم راکعون علی ولی حقنده نزول بیورمشدر ولی وصیغه
جمع ایله ابنای تعظیمی مثلو باجناب و بلایت مآب ایله امثالی و ارباب اولدقلرینه
مع ان العبرة بعموم اللفظ لا بخصوص السبب واکثر ارباب حدیث خبر فوقنده
ورود ایدن و بلایت بر وصیله معنا بنیه اولدیغنه ذاهب اولدیلر
وقال ابو العباس موحبتی و تولی فلیتولی الله انتهی اللهم قال من والاه الی
ایوب انصاری رضی عنه الباری طریقتون روایت کرده امام احمد رحمه الله در که
حضرت حبیب الله علیه صلوة الاله شان علی و نی الله دیو وصیله و لسنت
برلو رده دعا اولدیلر که الهی علی یی محبت ایدن ذاته سی محبت ایله و عدو
سنی عاداه و کما عداوت ایدن کمسنلر بغضی ایله قال فی الکشاف المعالاة خلاف
المعادات مفاعله من الوبی و هو القرب کما ان المعادات مفاعله من العدو
و هو البعد انتهی فالمعادات من الله تعالی مجازا و مشاکله و قال قبله فی
بحبک الا مؤمن و لا یبغضک الا منافق روایت کرده مسلم اولان حضرت
جناب الله حقنده خطاب جمیل و رود ایلدیکی کبی کمال ایمانه اولمز الا کامل الایمان
محبت ایدر و کما عداوت انعم الا ناقص الایمان اولان بغضی ایدر دیو لوحه
طراز مصنف قرنضوی اولدیلر و رود ده فی بعض الاحادیث انظر الی وجه
علی عبادة فقال للعباس و الذی نفسی بیده لا یدخل قلب رجل الایمان
حتی یحبکم الله و رسوله قسم برای تاکید و تحقیق او زره حصول عیار تندد
مستعار ظاهره بدیدار اولوب و خطاب سنطاب اهل بیت بتوله اولدقلرینه
یعنی روایه صحیحه ترمذی اوزره سلطان اریکه تشریف تاب قوبسی صلی
الله علیه وسلم یاد قسم بیورمشدر بحق فردی همناکه مآب الحیاتم اولان رحیم
نبیه تصرف ندره برفرد لک قلبنه علی وجه الاحسان ایمان داخل و بوکا اهل
اولمز ناکم سزه اعراض دنیویه و ریاسات خالصه محبة الله و رسوله و لسان
اولمغه قرینه و مبادی حبی فقدانی فی و انا عن الرجل صوابیه کسر صاد و کاهی
ضم ایله بمعنی مثل مودر اصل معنای صوابی صواب فعل واحد دن مشتقدر و سلام
فرمادیر فاستعبر الاحج و منه قوله تعالی صواب و غیر صواب فالاح صوب
لاحه التشبیه و عم مهربان نم عباسه هار شکفته جفا اولان بدر سنا
بکلاد اولادی اولیجا زیرا کشف عمر یدر حی مالندی و بدر کبی و الده مشابه سندن او
لوب توقیر و تخصیص بدیره راجعدر بو قال للعباس کما رواه البیهقی عن
ابن السائب ابی عدی ضم حرف ابله عدا بغدود ه امر در ای اشتق عدیا
اول نهار و مجی دیر فاستعمل فی مطلق المضی بعلی یا عم مع ولذلک لم یجمع
و یصح سکون اولاد مذکور و اناث شاملدیر جمعهم ای العباس اولادی
جللهم ضم جیم و تشدید لام اولجا بلاکه ضم میم و تخفیف لام و مد ابله

رداو یاکفنه و کساو قال هذا عمی و صنوابی و هو الاجل ای اولادمز بحریر
ایله الجوزجانی اوزره بیرامر شیع جهانلر و رسالندن اولان عمت
اولاد ایدی اهل بیتی فاسرهم من النار ای فی دار القرار خلصهم ای اباهم
فی هذه الدار فامنت تشدید میم ایله ای قالت امین اسئل الله
بفتح الهمزة و الکاف و تشدید النون و فتحت بالنعبة و یقال اسکون فابدل
احد حرفی التضعیف واوا و تخفیف فاوه ایضا و هو ایطف البیت جمع خائفا
حذر ای امین امین ای مکررا و هو مفعول علی وجه التاکید او من طریق
التجرید و منادی فضلندن اشهر و تخفیف میم تشدیدیه صحیحدر و فتح آخره
مبنی اسم فعل اسجب معناسنه و مفعول امنت حاصل کلام پیغمبر
و حامی علیه صلوات الرحمان عم مهربانی عباس رضی الله عنه رب الناس
جنابنه فرزندلرمز اولادکرامکه بر لشکر بنا ایله دیو حسب الامر حضرت عباس
فضل و عبد الله و قثم و عبید الله و معبد و عبد الرحمان و سائر اولادنی
مجلس بزرگ استباسی حضورینه متمال جمع ابیوب حضرت مصطفی صلی الله
علیه وسلم انلرا و زریته ترداه پاکنی بولنیدیکی بیوروب بو پدر مکرم ثم خندم
و پدرم مانندی عندمده معتبر و اولادی اهل بیتمدن خدا بودا کورد
انلری سقوم اساسلرینی فرار دهضل و عبا بتکله نار دوزخدن صون و بیزه
ایله دعا سیله لب جنابلرینه اولدقلرینی استان استانه و در و دیوار خانه
صدای امین امین ایله بلند زمان و زمین پرطنین ایلدی خبر مذکور فصول
بهجات حضرتلرینه لطف جاریان فصلندن کذار ابلدیکی و فی الحدیث امین
خاتم رب العالمین و کان یاخذ اسامه بن زید والحسن و فی بعض النسخ بید
اسامة و یقول اللهم انی احبهما فاحبهما بالانعام و یجوز فکه کما فی الخطاب
حبیب حضرت باری اسامه ایله بیتلرینه مخزنی الدرنثار مسائل ابدوب حق یا رب
یا کبی نانه محبتنه ایلدم پس شان جلیلنه شایان محبت ایله انلر محبتنه ایله دیو
تاطفله بر دازاولدیکی و قال ابو بکر رضی الله عنه ارقبوا محمدا بضم الفاف ای
راعوه و احفظوه فی اهل بیته ارقب و راقب و ارقبه ترکه بر بیمی مقابله سنده
ادامه نظر معناسنه اولوب بعده ذا معنای الی زمانه سی که حفظ رعایه و اداو
تعهدی یعنی صدیق اکبر رضی الله عنه بیوروبدر که حضرت رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم جنابنک سبزاوزرنه اولان حقوقنی اهل بیتنه رعایت و اکرام
مدنه حفظ و مراعات ایدک زیرا رعایه حقه علیه السلام تحقیق بذل الابعده
موته و قال ابی الصدیق رضی الله عنه ایضا لمقالته فیهم و الذی
نفسی بیده لقرابة رسول الله صلی الله علیه وسلم احب الی ان اصل
بدل اشتمال اولور صلی قرابتی تقدیر مضاف ایله من صلة اقاربنی
دیمکدر اولور یعنی بحلال جهانه اقربا کرومدن قبضه ی ست قدر تندد
دیر اقربای بنی زینتانه صله ایلمک کندو نسبم قوریسنه صله التکدن
محبوبتر دیو جناب صدیق مراعات قول کریم فعل الاستکم علیه اجرا
الا المودة فی القربی ی مامور فی ایله کوبا اولدیکی و قال صلی الله علیه و
وسلم احب الله من احب حسنا و فی نسخة و حسینا جمله دعائیه و خبریه
اولوب بعید دکلدیر یعنی عمر رضی الله عنه طریقتنده روایت کرده ترمذی دایی

ماجلاو زره فخر جهان علیه سلام المنان حسنه محبت ابد نراز جمیل محبت
ابلسون ببور دی محبت حسن و بفضله بیع و قال من احبنی و
حب ها قبلی و اشاره الی حسن و حسین و ابا هما علیا المرتضی و امهما
فاطمه الزهری کان معی فی درجتی ای فی جواری یوم القیمه کها تقدم
وارقوه قال صلی الله علیه وسلم من اهانه فرینا اهان الله تعالی
روایتکرده علی سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه اولان لفظا
خبر جلیل عمی بردهوان فرینا هانه الله و بزرگوار اجمالا بنی امیه
افضل من بیندر کرده فور خورشید فروغ محمد بن صلی الله علیه وسلم
مطلع جبینی کنانه دن فور نهار حمدی نظر خانی اولوب سما
دت اولوب بضر بن کنانه قریش لقبه ایله موسوم فلمغفر بن اولد
شایانه نسبته قریش اولدیلر جاهلیته اکرم ناس و سادات العرب
واسلامده خلافته حقیق و خلافته شرفا و غیره اخوف اولغین ابو
خطاب نظارت فرما ایله کویا اولدیلر موقال قد موا قریشا و لا
تقدموها بحذف احدی التائین تخفیفا و هو بفتح المشناة و تشدید
الدال المهمله المفتوحه کها روی البزار عمی علی رضی الله عنه و ابی
ابی شیبه عمی سهیل بن ابی حنینه تسلطان سریر اصطفا صلی الله علیه
وسلم بیورر که امور دن هیچ امریده لاسیما امارت و خلافتده قریشه تقدیم
ایدن فریشه تقدم ایتمه و قال علیه السلام لاتم سلمه لاتؤذینی فی عایشه
فانه ما نزل علی الوحی و انا فی لحاف امرأة منکن غیرها روایتکرده بخاری
اولان خبرده و بیدرکه حضرت سید الوری علیه التحیا هم لوی صدیقه
رضی الله عنها التفات خصوصی غیریدن بیتر اولغین ناس عرض
نخی وهدایای شاه رسل و اهل بیتکدن لیله عایشه به تخصیص
انلریله اقامسلمه رضی الله عنها الناس ایلدیکی زوجات طاهرات
تدنهی فنفسنک خانه سعد تلرنده اولورسک خلق هدیه سنی عرض
ایلیوب نوبه صدیقه به تخصیص قلنمامق ایچون فرمان ایلیه لرجوف
سنه یاریکفتاری لکن از انمکده سرور عالم صلی الله علیه وسلم با ام سلمه
عایشه شانده بکا جفا داده اولمه دیو تنبیه بیورد یلر امدی امهات
مؤمنین اوزره حضرت صدیقه رضی الله تفضیلی خبر مذکور دن مستفاد بدر
و للصدیقه النجاده فاعلم علی الی هراره فی بعض الطلال

قال السکر الذی اندن الله به ایه فاطمه افضل ثم خدیجه ثم عایشه کذا
فقه البلخی والحدیث مخصوص بازکان موجود الحال للخطاب بقوله
وعن عقبه بن الحارث رأیت ابا بکر رضی الله عنه وحمل الحسن علی عنقه
وهو یقول جمله حالیه بابی شبیه بالنبی لیس شبیها بعلی ای فاضلا
بالنسبه الیه کامل الاجزاء و باء بابی مزیده فی لفظه بعلی ایضا
فسمیه دکلدیرو صحیح بحاریده لیس شبیه بعلی لفظ شبیها رضی الله
و رو دیجه لیس حرف عطف اولوب با اسم شبیه و خبری محذوف اولور ای
یشبهه یعنی عقبه بن الحارث بن عامر رضی الله عنه دیمکدر بکر صدیق رضی الله عنه حضرتلرینی معاینه ایلدمکده بحاریه اکبر فضائلی بالاجماع
رؤسا و کرده نشه رفیع بیوردیغی حالده بدیع سراو محبتکدن نشأ اولوب

خطوه نوبه

و فی روایة

هادیها بشارة

الحلال یعنی الخصال

مطلب فی تفضیل فاطمة الزهراء رضی الله عنها

حضرلرینه یک مشابه دیر صندال بدر عالی کهربنه خلقا کما تقدم کلدیر دیلوه
رجز مذکور ایله کویا اولوردی امام محراب ولایت قول لطوا مین
صدیقه نک حمادان اولوب صندال بدر دیکی اول حضرته من درجه شبیه
اولمغله عشر کاملدر اولوب ابن سبد الناس یعضد بلک تعلی بیورر
محمد شبیه الختار من مضره ماحض ما حوله من شبه الحصی
بجعفر و ابن عم المصطفی ثم وساب و ابی شباب والحسن
هذا والحسن بن علی رضی الله عنهما کان بشبه صلی الله علیه وسلم کما تقدم الاعلی
والحسین بنصفه الاسفل کذا فی الاستیعاب و لعل هذا هو السر فی ان
اکثر الذریه من الحسین رضی الله عنه وروی عن عبد الله بن
حسن بن حسن بن علی بن ابی طالب رضی الله عنهم قال ابیت
نبق ثدی اولوب بدر بزرگواری و مادر معظم باشدک روایت بیورمشلرینه
سنه حمری و اربعین و ماده سیر کلکشت صنادیلدی فی حاجه فقال
لی اذا کانت لک حاجة فارسل الی ای احد اکتب فانی استحیی من الله
تعالی ان یراک و فی نسخة ان اراک علی بابی جناب عبد الله رضی عنه الاله بیورر
که برابی مطلعه درکاه خلافتناب شه عادل ابو عزیز کامله و اروب بنی معاینه
بیورد قده و فنا بر حاجتنه ظهور ایلدکده بکا براد مکز فرستاده و یا بر مکتوب
ایله حاجتنی افاده بیورک زیرا جنابلرینه سائل بیت نبوتی واقف درکاهم
مشاهده سندن حیا ایدرم کویا جناب حضرت مخبر المرسلین و ال بیت مکرم
بین علیهم السلام اظهار محبت بیورد بلر رضی الله عنه و لله دره و عن الشعبی
عامر بن عبیل صلی زید بن ثابت بن قیس بن شماس الانصاری الصحابی علی
جنازة امة جنازه فتح و کسر جیم ایله میت و یا نابو تدیر ثم قربت له بناء
فحمل ایله بغلته لیرکبها فجاء ابن عباس فاخذ برکابه فقال زید خل
عنه ای ورع الرکاب یا ابن عم رسول الله فقال ابن عباس هکذا نفعل
بالعلماء فقبل زید ید ابن عباس فقال له وجزاءً له کرامه و قال هکذا
امرنا ان نفعل باهل بیت نبینا صلی الله علیه وسلم روایت کرده حاکم و
بیهقی اوزره شعبی دن منقولدر که زید بن ثابت رضی الله عنه مادر یله
ام زید ک جنازه نمازنه قیام و قراءتدن اسرینه سوار اولمغله جواب ایرب
اولنوب رکوب ایلدکده عبد الله بن عباس رضی عنهما رب الناس زید خذ
بنا شوب اخذی رکاب زیدی ارتکاب ایلدی زید یا ابن عم رسول الله
ترک رکاب بیورک زید کده بزل علمایه بوکونه تعظیمه درکار بیورد یلر
بس زید دانا جزاء احسان او فی بیورو ب لب ایرب برله دست عبد الله ی
تقبیل ایدوب بزدنی اهل بیت نبوته بوکونه تعظیمه کرم انکله اعراولندیکده
دیدیلر الله درهم کما احسن زیدا نصر او رایتم ابن عمی بن الخطاب رضی الله
عنهما احمد بن اسامه بن زید فقال لیت هذا عبدی فتح عینه مهمله
و سکون باء موحده ای من العبودیة ای المملوکیة و یا کسر عینی و سکون نون
ایله رو و هو المعقول لا قبل فقیل له هو محمد بن اسامة فطفا طاء ابن عمر
ای خفضها و اطرق و تغریبه الارض فقال لو راه رسول الله صلی الله
علیه وسلم لاحبه یعنی احد عبارله کرامدن ابن عمر رضی الله عنهما فرزندار
جمندی اسامه بن زید محمد جنابنی بالبداهه معاینه بیورد قدر بلند بولدیلر

من یشبه من ابی النبی علیه السلام عشرة

قال الثابت عن عبد العزیز بن رفیان و ذکر جمیلی کذا ان ابلدیی

و رووا و اکتبلی لعلی الغار بی

جمسته سمات بنم ملوکم و زیر تربیه و تعلیم او ابدت دیو تمنی تویرتی
پسند ابلدکر موالی سید المرسلین رض صلی الله علیه وسلم اسامه ی
زیدک فرزند بدیر دید یلر ابی عم حضرتلری سر فرو بردهٔ خجلت اولوب
متفکرانه کوست شریفی زمینه نقر ایدوب اکر بونی حضرت فخر عالم
صلی الله علیه وسلم کورسیدی بدری اسامه یه محبتی اسابوندردی خجلت
الخلری مفرایدی بیور دیلر و قال الاوزاعی قبل اتباع مالك اهل غرب
موکی الیه مذهبینه سالك ایدیلر عابد و زاهد و حافظ امام مهذب
و صاحب مذهب رضا فتابی حیاتی غروب حیاتنه رسیده اولنجه شام جنت مثنا
مده بسط سجاده قامت بیور دیلر و اول بطن من حمیر و همدان و یاره
فریه یه نسبتله دخلت بنت اسامة بن زید صاحب رسول الله صلی الله علیه
وسلم جرحا صبیا له صفة اسامه و یا زید بن حارثة بن شراحیل بن یزید
علی عمر بن عبد العزیز خامس الخلفاء الراشدین علی ما قیل رضی الله عنه بجلیله
و معها هو لی لها بملك بیدها لکبرها او لضعف بصرها فقام لها عن دسته التی هما
حتی جعل یدها بین یدیه و بداء فی ثیابه ای مفشاة حتی لا یمتشی الیه بدنها
اجنبیه لتنقوه و مشی بها حتی اجلسها علی مجلسه بفتح المیم و هو موضع الکرامة
و هو الذی نهی الشارع عن جلوسه فیه بغیر اذن صاحبه لکبرها الذی یحمل الذی
یجلس فیه و جلس بین یدیها ای متوجها الیها و ما ترك لها حاجة الا قضاها
ابن عساکر تاریخ دمشق و براعه کذا اولد فلری روایاتدن امام اوزاعی رحمة
بیورر کنه فاطمه بنت اسامة رضی الله عنه عن عمر بن عبد العزیز محضر خلافت و یاها
رتبه و بیان عالیسنه دخول ایلدی و بندسی سیده نك ضعف بصرندن ناشی
الندن طوتردی جناب عمر اکا قیام و خطوه جنبیان استقبال اولدی ناکم
بندهٔ فائده دن کچدی دست عمر استیلا ایله بوسیده اولدیغی محالده رست فاطمه
دلدادهٔ یا بثوب تشبثکاه خاصه اول پیر زنی اجلاسی ایدیلنجه انوکلا بیله روان
اولوب زاویهٔ ادب اوزره بیتکاه فاطمه دن جلوسی ایلدی چون باعث تشریفی
پرسشدن اکره حاجة فاطمة فضا بیور دیلر هر الناسبنه ایدیلر اجان مسامحه
قلدی و لما فوض عمر بن الخطاب لابیه عبد الله فی ثلاثة الاف من الدراهم و زاد
ابن زید فی ثلاثة الاف و هما ثلثة قال عبد الله لابیه عمر بن الخطاب رضی الله
عنهما لما لم فضلته ابی اسامة علی بزیادة العطا فوالله ما سبقنی الی مشهد
من المشاهد ابی الجهاد و خدمت الدین فقال له لان زیدا ابوه کان احب
الی رسول الله صلی الله علیه وسلم من ابیك و اسامة احب الیه منك فآثرت
ابی احببت با لتقدیم حب رسول الله صلی الله وسلم علی حبی بکسر الحاء بمعنی
بعض المحبوب و هو ذو مضموم اولوب مصدر حب اولمغله فی جائز در بلکه کرچه
عبد الله و اسامه هر بری صحابی زاده و صحابی ده امما جلالة حضرت عمر و
فضیلته پس اشهر می ان یذکر و حدیث عمر بن العاص که یا رسول الله
ای الناس احب الیك قال عائشة قلت من الرجال قال ابوها قال ثم من قال
عمر بن شریف مشهور بر لکن جناب فاروقدن بو کونه کلام صدور ی برای نوا
ضع دیر و الا زید رضی الله عنه کی حبیب حدایه محبوبتر اولدیغی لاریب در
شایدکه زید احب موالی و فاطمه احب بنات و علی احب اقاربه اولمغله جهتیله
تعارض سا قطه اولوب هر حاصل کلام روایتکرده ترمذی او زره بوان ارزاق

فاروقیه

فاروقیه دخلت ام المؤمنین رضی الله عنه پس دلبند حبیب الله
ایجون سه هزار درهم بیت المال دن و طیفه ترتیب بیورولوب فرزند
زید جنابلری ایجون بشیوز درهم ترقی اداده اولدقلرندن ابی عم بیدر
والاکهر نسبتلری باعث تفضیل اسامه بیورسه بحق جلیل که منشا هذه
وحدمات دینیه دن بر مشهد و حذمتده بنی بسبق تدبیر دیدی حضرت
فاروق امتنع الجناب اظهار تواضع بیورولوب عبد الله جواب داده اولدیکه
اجاجان پدر و والد اسامه زید مولی النبی صلی الله علیه وسلم اول حضرتك
پدر کی عمر دن محتملی و فرزندی اسامه خود سندن اکا محبوبتر و پس محبوب
حضرت حبیب الله علیه سلام الله اولان ذات نجوم اولان ذات تقدیمی
احیانا بلدیم دیدیلر و بلغ معاویة ان کان بین بنی ربیعة بنی مالك بن
نوبی الساحل لسبب مهملة و کابس کاف و یاء موحدة بعده الف و نسبی مهملة الخ
و قیل انه بشنات تحتیه و قوله الف ظ بلی ان المحفوظ فیه عابس بسین لیشبه برسول
الله صلی الله علیه وسلم بنوع من الشبه و ابن الذربا می الثریا فلما دخل
علیه من باب الدار قام عن سریره و لقاه و قبل بین عینیه و اقطعه ال
عاب فتح و کسر بلده و عین مهملة و الف و یاء موحدة بروز بلده لسندیه
ارض و یاهر اندة نام قریه در و ذو قیل انه اسم نهر بالبصرة لشبهه بفتحتین
صوره رسول الله صلی الله علیه وسلم معاویة بن ابی سفیان له اهالی
بصره دن کابس نام مرد نوعا ما بدر منه ایمان مرسالت تشبیه اولندیغی
ایجون اولدی و فنا اورسای معاویه دن دخول حرمسکاه امارة مآبه
مشغول ایلدی معاویه بر سر سلطنتندن برتاب و قیام و استقبال ایتیوب
میانه روجشمند بوسه کاه و رخاب نام مفاطعه اولی حضرتنه صورتا مشا
بهتمندن غلیك و نعیبه خاص ایلدی و روی ان مالکا رحمه الله لما ضرب
جعفر بن سلیمان عم زاده منصور عباسی و نال منه ما نال من تجرید ثیابه
و اهانته و حمل مغشیا علیه من الضرب الوجیع دخل جواب له علیه
الناس فافاق فقال اشهدکم انی جعلت ضاربی فی حل بکسر الحاء یقال
هو فی حل من کذا اذا ابرء ذمته من عهدته فسئل بعد ذلك فقال
خفت ان امونه مما فعله مخالفة البر صلی الله علیه وسلم فاستحیی
منه ان یدخل بعض اهله النار بسببی فو یدکه امام مهذب ما
لك بن انس صاحب مذهب ببعة خلفاء صدور ما فنه اولان ایمان غیر
لازمه دیو زیرا الناس برای بیوت اکراه و اجبار اولنور لر قولی فالتی مدنی
جعفر بن سلیمان عباسی به عکس اولندقده غضب اولوب حضرت امامی دیوا
لیله احضار ایدوب و بجید ثیاب و ضرب و سب ایله دلکار ایلیوب
ملفقا بهوشی و مذهبش مالك علیه الرحمه سعا نحانه لو بنه ارسال
اولنوب تاسه خطاب و سزای اشهاد ایدرمکه بنضارب و ضرب ایله
امر اولان ذاتدن ابراء ذمت و حقم خلال ایلدیم دیدکده سبب حلی
ایلدیکر پس جواب داده اولدیکه ناکاه کار نادیده برابر امیر دن هلاك
دار عقبایه بنجوق بعض اهل بیت نبوت مستحق دخول نار اولمله
بو حالله حضرت دوجار اولوب ثم مسارا اولمقدن هراسناخ و یو بیکی
دیلر و قبل ان المنصور اقاد من جعفر ابی اراد ان یقتص له منه

هکذا فی نسخة فقال لعلی القاری
و فی نسخة صحیحة و بروی صحیحة لعلی القاری
و بروی مقبل له فی نسخة لعلی القاری
و فی نسخة جعل یدها لعلی القاری
مذهب امام مالك رحمة الله علیه

ويقيد فيه بخور فقال له اعوذ بالله ابي هو ذالك والله لارتفع منها اي
سواطه لسوط على جسر الا وقد جعلت في حل لقرابته من رسول الله صلى
عليه وسلم يعني ابو جعفر المنصور براي مالك جعفر دن فصاحي وضرب
وتاديبه سالك اولد قدر جناب مالك حليفه عدم رضا واو مذكور دن
استعانه برله ابا ابيوب ياد قسم بيوردي لركه جعفر بدندن هر برثارة بالنبي
براو وردم ابلدكجه الك سلطان سرخ فاب في سين حضرتلرينه صلى الله عليه
وسلم فرابني ايجون جعفر دن دشتم ابرا ابلدم بيورمش اوله لي وقال ابو بكر بن
عياش فتح عين مهمله وتشديد ياء تحتيه والف وشين معجمه ابلة ابن سائح الاذ
دي المفرح احدالاعلام اسم شرقي شعبه وبا كنيه سي اوغلي مرويدر الخر
جزله الي ري والاربعة درجة عن عن ري عقد تسعين كذا راشد دي ولو الثاني
ابو بكر وعمر وعلي لبدات بحاجة علي قبلهما لقرابته من رسول الله صلى الله
عليه وسلم والان اخر فتح همزه وكسر خاء معجمه وتشديد ذال ابلة سقوط مدونا
سينه هذا تمثيل لصعوبته هو الثراي الحالا رض احب الي من ان اتصدقه
اي في فضلته علي وعليهما على الشيخين حاصل كلام ابو بكر بن عياش
صحبابي محبته خاندان نبوت در جرعه نوش مودت اولورسه فرض ايدي مطلوب
بكا شيخين اسد الله خضر اي كلسه لي وبي مسؤل ايدي فوضا به كوم يا قدر بتاب
اولسم جمله دن اقدم حاجة حضرت مرتضى فضا سينه مبادرت ايدر مكه شاه
دوكونه ذاتي وعرض تقدم وفرانتي تقديم قيام كوسترر دم كرچه شيخين
مكرميدر اوزره لرنه ولا يتي تفضيل وتقدم عندنا بسه مكان اخلاف من اسلافه
سقوطيم محبتلي دير دبو دفع توهم تفضيل ايلمكدر ولولا قرابته منه صلى الله
عليه وسلم ما قدمته عليهما مع علمي بافضليتهما ديمك اولور
ولاجل عيني الفي عين بكرم وفي الكلام تقديم كما اشاره اليه
وقيل لابن عباس ماتت فلانة اوفي معينه دن كنايه در لبعض ازواج
النبي صلى الله عليه وسلم ورضي عنهن حالة ابن عباس اولمان ميمونه رضي
الله عنها كه زوجات طاهرات دندن اخر وفات ام المؤمنين وبا زينب رضي الله
عنها اوله فسجد فقيل له اسجد هذه الساعة اي في هذه الساعة فقال
ايس قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا رايتم ايه فاسجدوا اي فصلوا
وايچ ايله اعظم من ذهاب ازواج النبي صلى الله عليه وسلم وقد ايشكر ايدوب
حمد وثنا ايدي اوزره عبد الله بن عباس رضي الله عنه ربت الناس حتى بنيله زوجات
طاهرات دندن فلانه هو يوج نشيه راهي عفي اولدي ربنلدكدن سرفرو برده
سجده طراحت اولدي حضار مجلس زمان مصنديرنه جاي نشكر بجب كنان
بوساعتده بيلجه سجده شكران بيورمسيدر ديو استعلام ايلدكلرنده لبيب جنابلرن
خطاب اولوب سرور عالم صلى الله عليه وسلم بيورمسيدي سير ايلي بجون
كسوف وخسوف وزلزله اساعلامت سشاهده ايلديكز حالده نماز قيام
ايدك ديو فلاجرم نه كون علامتدركه اخص اصحاب وافرب احزاب ازواج
معطهرنك وداع عالم فانيي بيورمسيله نه قدر اعظم حطلي اعظم اولله
بيورديلر قال الشارح مولانا نور الدين علي القاري ولا يبعد ان يكون المراد بالسجد
صلى ركعتين بقوله تعالى واستعينوا بالصبر والصلوة وكان ابو بكر وعمر وعثمان
رضي الله عنهم وان ام ايچون مولاة النبي صلى الله عليه وسلم زوجه سي كذا رايلدي وبعض

كان رسول الله

كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يزورها والحديث رواه مسلم يعني
شيخين محترمين رضي الله عنهما مع جلالتهما تزوركا بركة بنت خفض بن
ثعلبة رضي الله عنها زيارتنه قدوم نهاده عزوتشريف بيورولمقدار
دي حلبة سلام والله المعين ام ايمن كاه كاه زيارت بيورر ايدي دبلدكدن
صكره واردن حليمة السعدية على نبينا صلى الله عليه وسلم بسط لها رداءه
وقضى حاجتها الباب الثاني في قسم اول فضل خلق خضرت نبوي ومعنا بيان كثار
انشق ايدي ملكانوني صلى الله عليه وسلم وقدت وفي نسخة قدمت على ابي بكر
وعمر فصفعا رهامثل ذالك وقدنا لحبر رسالت عليه افضل التحية وازكى
بقابه رحلت بيوردي حليمة سعدية كه مادر مهربان سرور جهان
عليه صلوات المنان شيخين حليلين حضرتلينه تحويل قادمه تشريف بيورمش
الدردي افتضاء بالحضرة نوفيروا ختراوه حليمه دسنهو تقريب رواييورمش
حضرت اساحاجتنه قضا وبسط رداي ايدي حليمة السعدية سلام
الله لاصحابيان مسلكه اولديغي اسبعا بده تصريح كردي ايچون الجد البر
مطلقا يعني مالكي ذد تحفة الحبيبة في اسلام حليمة نام مؤلفي كريوه خلافنه
سالك اولدي ير دايچون دره نخله دن نقل ومن توقيره
وبره مفعول له مضاف احاح همما سنه زير عليه السلام توقير
اصحابه جمع صاحب وتعريفه كاقر من راه صلى الله عليه وسلم
مؤمنا به ومات على ذالك وبرهم ومعرفة حقهم فتح بلاد وقمع
اهل فساد وايصال الخير الى العباد اولان حقوق عظيمه لري دانشي
وعن فائدته وليس المراد مجرد المعرفة ولذا عطف عليه فوزه والاقتداء
بهم لقوله عليه السلام اصحابي كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم وحسن
الثناء عليهم اجمالا كما قال الله تعالى رضي الله عنهم ورضوا عنه وفي مقام
التفصيل كما لا يخفى على المتامل واصلا لا قوال استغفار لهم والامساك
اي السكوت وهو فجار صار حقيقة فيه عما عدا كلام البحر اي اختلفي بينهم و
معاداتهم بمن عاداهم والاضراب تركه واعراض عن اخبار المورخين فيه وتكسرهم
ابله جمع ضبي بالمد وجمعه الرواة كمن نقل الحكايات عن غير الثقات كالرافضة
وضلال الشيعة ضم ضاد وتشديد لام جمع ضال وهو راصل بنيه طريقتدن بر
ملت اوزره منتقله برفرقه ومنه قوله تعالى ان الذين فرقوا دينهم وكانوا
شيعا بعيدا على كرم الله وجهه جنابلرينه تفضيل وكندولرينه اتباع واشياعدن
زعم الرافضي فرقه اوزره اطلاق اولندي والحمد على ما لدى كبعض المعتزلة
الفاجرة في احد منهم اي الصحابة فاحد من الصحابة فان يلتمس لهم صيغة معقول ابله
فيما مر من مثل ذالك اصل ظاهر بشرني الحاوي الدراكدر مطلقا اطلبدك عبارت اولوب
فيما كان بينهم من الفتن المؤدية الى الحق احوج التاويلات والحامل ويرجح لهم تشديد
راو مفتوحه ابله اصوب المخارج اي الحامل ازهم اهل ذالك مستحقون
فيما هنالك ولا يذكر مبنيا للمجهول احد منهم بسوء ولا يقوض صادمهمله
وبناء مجهولا بله الاياب عليه امر بل لذكر حسناتهم وفضائلهم وحميد
سيرتهم وبسكت مجهولا عما وراء ذالك خلاصه كلام اصحاب كرام سيد
الانام عليه الصلوة والسلام نفهم واحسان وتكريم وحق قد
وفقنا الله له كوعقان رعايت واداء بجوم سماء هدايته اقتداو پيردي شان

كان اوج حمد و رحمة و رضوان ايله و عفو و غفران ايچ حقنده دعا و ثنا
ذريعه كذا ايدي مخالفت و مشاجره دن كف لسان و حواج و روا
فضي اسا د شمنانه معاداة و اهل تواريخ و نادان رواة نقل و اخبار يله
اعراض و شان شريفلريه لئيم و ذم و تنقيصه و برن اخبار ارباب ضلال و بدع
و اهوا دن دوكريان اولق جمله تعظيمات سرور كائنات تدبر و دقق اصحاب
باصفا بيتلرنده جريان ايدن سيلاب فتنه و محو و ماندي بار اولنان طعون
واهيه دن توجيهات طلبكار و اوجهله حمل و لفق و ترتيبنه شوادر
زيرا اول كروه معالي شكوهدن صدور يافته اولوركه رصو ايله حمل و لفقه
محتاج دكلدر و اول طائفه جليله نك دريسي نابسته اولسي اوزايله يادكار نك
برفدا و زينه سزاوار طعن و مذمت اولور فول سوء ايله تعيب اولنيوب
حسنات و فضائل و عدل و انصاف و فواضل بلكه ذكر و يادي شرف و تنزيه
مدينه لايق و ليان امور دن سكوت اولنمق اول خضرنه بر احسان و توقير
و اكرام در ندي قال عليه السلام اذا ذكر اصحابي فامسكوا اي عن الطعن
هو خبر مبتدا محذوف هو هو قال الله تعالى محمد رسول الله والذين معه
اشداء على الكفار خبر مبتدا و رحماء بينهم بالنسبة الى البرار الى آخره السورة
تراهم ركعا سجدا يبتغون فضلا من الله و رضوانا سيماهم في وجوههم من اثر
السجود ذالك مثلهم في التورية و مثلهم في الانجيل كزرع اخرج شطئه فآزره
فاستغلظ فاستوى على سوقه يعجب الزراع ليغيظ بهم الكفار وعد الله
الذين امنوا و عملوا الصالحات منهم مغفرة و اجرا عظيما خواتيم سورة فتح
حاويه اولديغي درر ايات جليله غرر مدايحي اجمالا دينا و ديكه عالم و علاء
توحيد و دين اسلام ايله فرسوده بيورد قلري رسول واجب الاكرام محمد رسول
الله عليه الصلوة و السلام مدد اصحاب ذوي الاحترام مندن بيله اولان
ذوات نظام كفار ليهام اوزره سخت دلان و كندو ما بيلرنده رقيق الجنان
و نرم طبعان و ليو جيب انذري اكثر اصحابنده ثواب و رضاي الهي طلبكار و اولو
قلبي حاضره نار كذار مشاهده ابد رسلك تاثير طاعات و اسرار عبادات انوار
وجهلرنده علامت انوار الهيه و اوصاف مذكوره اله منعوت اولنمق
صفات عجيبه و حالات غريبه سي نورية و انجيل جليلده مذكور اولديغي وجهله
اوزره اول بذر ديمه سي اسا ديركه تا ياب و درشت اولوب ساقلري اوزره
استقامت و قرار يافته اولديكه قوي و نشوي و نما سي پسنديده بذركزار اولدي
اصحاب كرامك ابتدا ظهور لرندن بعده ذا فيض حقله استحكام و ترقي بوله رق
بسيار و اعجاب و ايثار و غبطه كفاردن ضرب مثل بيورلدي و دعي و الذين امنوا
معه قول جليلي جناب صديق دن كنايه و اشتداد على الكفار نص جليلي قارو قدن خبا
رت و رحماء بينهم كريمه سي عذا ايله ابشارت نراهم ركعا سجدا فخيفه سي حقنده
ابشارت و بشارت يبتغون فضلا من الله و رضوانا و ثنده سي تمام بعد تخصيص
اوله ديندي و استدلال به على تكفير الرافضة و الخوارج الفاجرة حيث قال الله تعالى
ليغيظ بهم الكفار و قال عز و علا و السابقون الاولون من المهاجرين
و هم من اسلم قبل الهجرة و من صلى الى القبلتين و من شهد بدرا و الانصار اهل
بيعة عقبة الاولى و الاولة هفتاد نفر و عقبة ثانيه ده اولان هفتاد عدد ذوي
جهاد و ابو زراره و مصعب بن عمير قدس سرهم اجمالا مشرفلرندن بري الآيه

الآية فمنهم من قضى نحبه و منهم من ينتظر و ما بدلوا تبديلا معنى
ايچ و الذين اتبعوهم باحسان رضي الله عنهم و رضوا عنه و اعد لهم جنات
تجري من تحتها الانهار خالدين فيها ذالك الفوز العظيم و قال الله تعالى لقد
رضي الله عن المؤمنين اذ يبايعونك تحت الشجرة اي في الحديبية و نسمي بيعة
الرضوان و قد قدمت القضية في فصل عادة الصحابة و قال رجال صدقوا ما
عاهدوا الله عليه الآية منهم من قضى نحبه و منهم من ينتظر و ما بدلوا
تبديلا معنى بو فصل في عاد الصحابة ذكري تقدم ايلديغي حدثنا القاضي
ابو علي ابن شبرمة ثنا ابو الحسين و ابو الفضل ثنا ابو يعلى احمد بن عبد الواحد
البغدادي بحق قدمه ثنا ابو علي التنوخي ثنا محمد بن محبوب ثنا الترمذي صاحب
السنن رضي عنه ذو المنن ثنا احمد بن منيع البغوي ثنا ابو علي الحسن بن محمد
النيسابوري ثنا سفيان بن عيينة عن زائدة بن قدامة ابو الصلت الثقفي
الكوفي الحافظ الحجة ابو زرعة الرازي بريده و بابكنده ديار روهدن غاريا و وارث
البلدي عن عبد الملك بن عمير الكوفي التابعي روي عنه الستة لسنه سنة
و ثمانين و مائة ده راحت آباد آخرته رحلت ايلدي عن ربيعي كسر او كون
موحده و عين مهمله مكوره ايله فراش كسر حاء مهمله و با موحده و نون ايله
ابو ربيعة العبسي اخرج له الجماعة الستة يوم دورت سال عمريله مقتل نجم الحدا ولديغي
عن حذيفة بن اليماني ابو عبد الله العبسي صاحب سر رسول الله عليه
الصلوة و السلام قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اقتدوا بالذين من
بعدي ابو بكر و عمر طاعة مشار اليهما يه اوالدر و ذرا نشا خرجني فتضمن
و كتدلون حكم خليفه اولمق ربه مشير در بعض بندن صكره قائم مقام سجاده
خلافت اولان ابو بكر و عمر حق سبرت و صدق سر ايله بحوث افتدا و اتباع
ايدلك بيورديلر و قال صلى الله عليه وسلم كما روى عبد بن حميد عن ابي
عمر رضي الله عنهما اصحابي كالنجوم و جامع الاهند اولدقلري اصحابم سيارة
كان اسمان خلقا اسا ديريا يهم اقتديتم عباهب طلمه شبهه كوجه تنتفي
سبيله اقتدا ايدرسكز اهتديتم محاسن و ثاب انوار شريعته رهباب اولورسكز
بيورمشلردر دمنا بدخبر رهفوت فاسئلوا هل الذكر ان كنتم لا تعلمون صفوت
مبعثدن قفيسي اولوب العلماء ورثة الانبيا قول شريفي دخي تقويت ايدر اولور
حديث مذكور كرچه منقا مشهور و اسانيدي صحيفه دير اما امام بزار
منكر لا يصح و بعضلر هذا اسناد لا تقوم به حجة قابي حزم موضوع بشه حزم
ابن الجوزي و الله اعلم و عن انس قالي قال رسول الله صلى الله عليه وسلم مثل
اصحابي كالملح في الطعام لا يصلح الطعام الا به انسي رضي الله عنه طريقندن رويتكرده بزار و ابو يعلى
اولان خبر در سيد البشر صلى الله عليه وسلم باستعاذه بيورركه امتم ميانه سنده
اصحابدن حالي بعض اشالي طعام ايچون ملح ايله اصلاح ما زجي تغيره كيف بالملح
و لذة فلاح عفيف الدين اله تمام اولوب قدر حاجه نمك باشي اولمقله طعام صلاح
ح يذبر در حاصلي اندريك اصلاحي نفع ما لا كلام و هدايته بوامتي ارشاد و كمال
طاعاته حث و ترغيب و امداد ايله نقالة عبارت امنه لذت بخش او
لمدبر عامدي صلحه لشبله قلت و سرعت اغاظ ربه ايشارت اوله و هو

وفي نسخة الحسن البصري

خلته له تغير

وقال صلى الله عليه وسلم الله الله بنبهها على التحذير بما مل يجب حفظه
لقيام التكرير مقامه اي اشفوه في اصحابه خاصة لا تتخذوهم غرضة بعض
سهام طعنه تشاتله وهدفا لنحاذا تعلقه بعدي فعله تعلق البليوب غرضه
صفة اولما زاي بعد عيبي فمن احبهم فبحبي احبهم اي لاجلي فحبي لهم فحبهم
ومن ابغضهم فبغضي ابغضهم ومن اذاهم فقد اذاني ومن اذاني فقد اذى
الله ومن اذى الله وشك ان يأخذه اذى عبر عن غير مولى ادلان تعلق عقاب
بالذنب اقرب منه بالمعنى حقيقي اذ باري تعالى واحد غير متصور دركه مشاكلة
بالذنب اولور عبر شك كسر وفتح وشين ايله معنى يقرب ويسرع اي يأخذه
خذه اخذ شديد ويؤاخذه بعذاب اكيد خير جليل علامة تحت حرف
نصلنده مبنى ومعنى كذا ابلدي وقال صلى الله عليه وسلم كما رواه
مسلم وغيره لا تسبوا اصحابي فحقا بي اصحابي يا صفالك غيري موخذه اقتده
شايا لدير فلو انفق احدكم كل يوم مثل احد مدينه منور فور بندجيل
معروف دغا تميز ما بلغ اي جميعا مد احدهم ولا نصيفه مد اصحابي
والتعديد ومدتضم ميم وتشديد دال ايله عادة اقل ما يتصدق به يع
صاع مد دركه مخصوص بالذكر فلدلالي ولا نصيفه فتح نون وكسر صاد ايله بمعنى
النصف تثليث النون كعشر وعشر ونصيفه احدهم لفضله راجع اولور من
عالم اولما زوقيل النصف مكيال دون المد ولعل الحديث مفتس من قوله
تعالى لا يستوي منكم من انفق من قبل الفتح وقاتلوا اولئك اعظم درجة
من الذين انفقوا من بعد وقاتلوا وكلا وعد الله الحسنى يعني اصحاب كرامه
رضوان الله عليهم اكثرهم روز سيزده بركزاه عقده جبل احد مدائنده قدر
بيار زرجشنده بحش واتفاق اتسكزا صحابه لدن في سبيل مقدار متعلوم
وانردن ربنك قدر نفي صدقه واعلام ايله ادراك ايدوكلرنده فضل ودرجه
سيزلرده بري ادراك واغزلر بيوردقلرا مدى سبت اصحابي اكثر لو احد ثوب
اولوب كما سيتاتي عن المصنف كبا ترده شرارته وعنده بعض الما لكيه و
الحنفيه قتل اولنور وقال عليه الصلوة والسلام من سب اصحابي فعليه
لعنة الله والملائكة والناس اجمعين لعنت بعاد طرد معنا سينه قدر
واعبر نا سبدن فقط وبالمي ذكر تاكيدا ولو لا يقبل الله من صرفا فتح
صاد مهمله وسكون را ايله توبه وبانا فيله وبا فريضه ولا عدلا فتح عين و
سكون دال مهمله ايله فديه وبا فريضه وبانا فله سلطان تحكيم رسالت
صلى الله عليه وسلم بيورركه اصحابمه دشنام ايدنلره بادبه بيراي ضلالت
اوزره لعنة حق وذم خلق كما يسبق بردوام اولسون يعني رحمة ذوالجلال
دور وذم سرمشار وناسيله مردود ومحجور اولسون خداي
اول بدكارك توبه وفديه سيني قبول اتمسون بيورد قدري رواية ديلمي
والنعيم في الحلية اوزره زيده وهذا تحكم من قال بكفر الساب وقتله
ومثله كثير في احاديث التهديد والتخويف وقال اذا ذكرت اصحابي فا
مسكوا فدلسق انفا وقال في حديث جابر رضي الله عنه اختارني اصحابي على جميع العا
لمين سوا النبيين والمرسلين واختار لي منهم اربعة ابابكر وعمر وعثمان و
علي فجعلهم خيار اصحابي وخير غيرهم بطريق الاولى وكذا من الاسم الاولى

وفي اصحابي

وفي اصحابي كلهم خير برواية وبلفظ حديث رضي الله عنه دن وبدركله
بيورديلر حدايي بي همتا جل وعلى اصحابي جميع ورايي اوزرمدا عدا لا
نبيادوالي سلم عليهم التحيا مختار ومفضل بيورديلر بمنجوي اولدوغ
جهاردن ذاتي اختيار ولم انتخاب ايلديكم شيخيني وحشيني ادراك بوجهاردن
اصحابمك افضلي فلديكلر اصحابمك كمسندنا فضل وتقوي بدبدار
ظهور ديرو قال من احب عمر فقد احبني ومن ابغض عمر فقد ابغضني
كما رواه الطبراني في الاوسط عن ابي سعيد بسند حسن وخصه صلى الله
عليه وسلم بذالك بما كان من كرم الشيم وعلو الهمم والسنة الامور الي
والحكم موقد ورد في حديث ان كل احد يدفن بتربة خلق منها وهو يدل
على ان ابابكر وعمر رضي الله عنهما خلقا من طينة واحدة وليس هذه المنقبة
شرف اعظم منها وقال مالك رح انس وغيره اجمع من العلماء من ابغض
الصحابة ولبسهم فليس له في الاسلام حق وفي الصارم المسلول اجمع من يعتد
مالي خلافه بعد ذكره فحكى كافة مسلمين اجمع يعني اهل العلم اجماعا مسلما
دلالة حروجيه اشارة لديوبعض شيخ السنة وامام دار الهجرة وغيرهم الحمة
بيورديلر اصحاب والانتساب جنابنا بغض وبالسانا ثبت وقد شنام ايدنلر
محمود مبكنه صلالتكره وبر شكفه مسلمانلرندن حق وعلامة نا يديحاطي
حارجي اوزره فتر مسلمانلرندن يرو رجوع لوث مفتوحه وزاي وصفة فاعل الله
ضمير مالك وغير راجع اولور اي استدل كلهم منهم ويجوز جعله مبنيا للمفعول
ونائب فاعله قوله رايه الخشر والذي جاء عطف على الهاجين في فعله
للفقراء المهاجرين والذين جاءو للفقراء الذين جاءو من بعدهم حيث قوي شان الملة الغراء
يقولون ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان ولا تجعل في قلوبنا
غلا للذين امنوا ربنا انك رؤف رحيم حاصل كلام اول امام هام سورة
حشر اية كريمه سبله كروه ذيشان اصحابه بغض وبادشنام ايدنلرين في سلمين
حقي نا باب اولدقلري استدلال بيورديلر كما في العالمكيرية بو ايه جليله دن
له حق في الفيئ اولدقلريان بيورديلر سبله منعرلث ترتيب اليديجي فقراء
مهاجرين و ديكري انصار اولوب صحبتي بولدقلري حكمه شريف عالم وجود ايله
تابعين دركه ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان ولا تجعل في
قلوبنا غلا للذين امنوا دعاسيله قلوب التسان وجبلتي سايقين كندوه
لره دينمش رعايتي شاد عدانمشلر ديو جوانب تابعينه صيغه مذكوره نا يسدا و
لوب مهاجرين وانصار بغض وعدوان اوزره اولوب اقسام مؤمنينك في
خارج اولمق مقرر ديو وقال من عاب اصحاب محمد صلى الله عليه وسلم فلو
كان بينه امام من مذهب حضرت مالك يا مذهب بيورديلر كه اصحاب
كرام حضرت سيد الانام اوزره فيلسوف غيظ وحقد اولان كمسنه كافر ديو
يقين بكر اصحاب اني اصفاد واغياظ ابليسي ذات يغيظ بهم الكفار آيتنه
ما صدق اولوردي بدي قال الله تعالى ليغيظ بهم الكفار وزراعتي
سورة فتح حاويه واصحاب ياصفا شانلرنه ضرب اولنان مثل مذكور انفا
بيان اولنمشدر كه ايراد انلريله شو نا سندن شداد وكفار وحار غلكين
ودلغكار اولمقلري بادبيورديلر ايه نظارت نشان الحاصابت اعشى
اولور وقال عبد الله بن المبارك تقدمت رحمته المنيرة لخلصات

رطب اللسان

من كان حاضرا بحاضر يعني صفتان كريمتان بر دلالة موجودتان اولا لكلمة
مطلوع ومجبول اولان محمد دنيا وعنبادت بحاة ورهابدوا الصدق وحب
اصحاب محمد صلى الله عليه وسلم بريسي راستي باحق وخلق ودليري
اصحابي محبت اصحاب پيغمبر برحق راستي موجب رضاي حدايست
وقال ايوب الصحابي بفتح وضم اول وسكون ثانية وكسر فوقية الله سبحانه
من احب ابابكر فقد اقام الدين بفتح قدم الباقي ومن احب عمر فقد اوضح
الطريق اي بينه طريق في سلوك السبيل الحق ومن احب عثمان فقد استضاء
بنور الله اي استنار الله العبد بمحبته بدر الدين جامع القرآن المبين وهي
احب علينا فقد اخذ وفي نسخة فقد استمسك بالعروة الوثقى اي متمسك بالحق
والدين القويم ترجمة باب مدينة العلم العظيم ومن احب الثناء على اصحاب محمد
صلى الله عليه وسلم فقد برئ من النفاق تعميم بعد تخصيص يعني اصحاب محمد
نك جملة سي اوزره ثنا بالجميل وستايش وتجميل ايلين ظاهر باطنه محمد
لفظيله سالم مؤمن صادق بالوفاق بعيد من النفاق اولدي ومن ابغض
وفي نسخة من ابغض احدا منهم فهو مبتدع مخالف للسنة والسلف الصالح
دخي اول ناخلق كه شان اصحابه نقيصه ومذمتي روا كورمه اهل نسنه صاحب
حب بدعه ومخالف سنة ومغاير طريقة اكابر امة دووا خاف ان لا يصعد له عمل
الى السماء ضدا ومن اولان معناي حقيقي خوف واديلر دليل بينه ابوب سختياني
بيورمشدر كه ظن الدرمكه اول ناباكار اولمغه قرين اولمبه حق
بحبهم جميعا ويكون قلبه له سليما ناصح جميع اصحاب كرامه محبت
ايليوب غل وحقد وكينه دن سينه سي صاف وسالم اولمه دير بلر
وفي حديث خالد بن سعيد بن العاص بن امية بن عبد شمس الصحابي
وهو ثالث او رابع او خامس من اسلم رضي الله عنه تخريج حاكم دخي اليه دن
رواية حديث وفقهنا يا بدر شايد صحابي وقوعدن خبري يا بعد دن اولمه
انس جانب حديث رسل والا مفضل ان النبي صلى الله عليه وسلم قال في اواخر
الحديث ما خطبنا النبي صلى الله عليه وسلم موعظة الوداع المدينة صدق النبي محمد
تعالى واثني عليه ثم قال يا ايها الناس اني راض عن ابي بكر فارضوا له
ذالك اي رضائي عنه في صحبته ايمدي تقديم وافراد بالذكر وعدم تنزيله
مع غيره ايراد ندر حضرت مشارا ليهما خلافت وافضليتنه دلالت ايدر يا بدر
يا ايها الناس اني راض عن عمر وعن علي وعن عثمان وطلحة والزبير وسعد
اي ابن ابي وقاص وسعيد بن زيد بن عمرو بن نفيل وعبد الرحمن بن عوف ايمدي
الزهري فاعرفوا لهم ذالك اي كوني راضي عنهم ومعرفتلري لازم رعاية حقوقنه
ولوقيه ومحبتلريدر وعاشر عشر اولان ابو عبيدة رضي الله عنهم عدي ذكري
شايد راويدر ساقطا وله يا ايها الناس عرفوا لاهل بدرا قل مشهد حضرت
اولان چاي مشهورت شعار لري اسميدر والحديبية بالتخفيف وكاهي تشديد ايله
مكة مكرمه قريبنده داخل حرم ويا خارج جده اسم مكان وبيعة الرضوان اولان
محلدر يا ايها الناس احفظوني اي راعوني في اصحابي واصهاري بحيص
بعيص تعميم صهر بكسر ضمكون بدران حلال كه ابو بكر وعمر وابو سفيان در
واختاني جمع ختن بفتحتين عبد العامة واماركه عثمان وعلي وابو العاص
ربا ربيعه لا يطال لبنكم احد منهم بمظلمة بكسر الام من الظلم وهو الجور

وبالفتح اسم ما يأخذه الظالم ويكسر اورده اطلاق اولنور فانهم اي
مظلمتهم مطلقة لا توهب في الغيبة غدة بعني معاشر الناس بنم اصحاب
واصهاريم حقلرنده لا توهب اولا بنمله وصيتمدر حفظ وراعات ايلوا
كه انلرده برقوسورمه ابنه كي عفو قابل و سبر اولمز اي عباد مظالم صدد
نده اولمه زيرا اول بر خوف عبد بركه كرو ذنبا مندة صاحب دعوتي
ارتضا قلندي فجله عفو وعفو وبخشش اولمزدن بيورديلر خبر مذكور امام
طبراني معجم كبيرنده علي بن محمد بن ابو يوسف روايتيله بن يوسف بن سهيل الخ
كعب طريقندن روايت وتخريج بيورمشدر وقال رجل للمعافى فتح فاوقص الله
ابن عمران ابو مسعود الازدي الموصلي احد الاعلام موفي الله بالفوزة العظمى
تابعي شعبي امام ثوري عليه الرحمة دير يا باكار اولمق بر يوزسكار دينلي سالي عمر بدر
عازم زهد شكام فلدير يوم اولدي ابو حفص بن عبد العزيز الخليفة العادل من بني امية
بن ابي سفيان بعني بر شخص مجهول ابو حفص انه ديدكلري عمر بن عبد العزيز عادل
وفضلي مقام ورتبه سي معاويه رضي الله عنه بحد وفضيلتنه ذاهب
اولور سبر ديكي مراد اولنه چونكه تفضيل عن سائل عصبيتدن اولور ديدكلري
لا يقاس اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم احد وقاس حرف ويا علي وكاهي الى
اليه تعدية ايدركه جمع وضم معنا سينه اولديغيچون قال المبرد ثم لفضل اهل الله
ام من انفسهم واهل دونك الدهر وفي نسخة على اصحاب النبي عليه السلام يعني
خبر امتي قرني ثم الذين يلونهم حديث صحيح اثري شهادتيله اصحاب كرام
سيد الانام عليه الصلوة والسلام حضرتنه فضلا عن التفضيل برابرلك قياس
اولنمز ديوب بعضي مناقب معاويه نقدا لتنه اغترا يدنلري معاويه صاحبه
ولو عليه الفتح داخل سر حد اسلام اولسون كندوسندن كره مشرفي بالاسلام اولنمز
اول زمانه سبقي ظاهر ومرتبتي نمايانديرو قصهره قصهر اقارب زوج اولان
اختان اقارب زوجه اخوا وزوجه اخوا اولانلري راكب اندبركه معاويه زوجه ام
حبيبه رضي الله عنها برادر يدير وكاتبه كاتبه وعنده وامينه
على وحي الله ديبلدن وحي حاصل اولديغي شمار يدير امابيننه لعلا اختلاف بدر
كرچه سائل زوهد وورع خليفه عادل ابو حفص العزيز كامل ايله معاويه بينده
فرقي استعلام ايتدي ايسه بيله امام مشارا ليه جوابنده عدول ايليوب
اذا ذكرت اصحابي فامسكوا في شرعي ايله عامل اولديغي واضح صريح
الاخ ومشايخ متقدمين بركسنه مرتبه صحبته ومنقبة خدمته درجه سنه
بالغ اولمش رجل ايدي منبر يدر اسمان رسالتي صلى الله عليه وسلم رؤيت
اكثر كثيرا تشيرا ولديغي بي مثل در حتى سؤال محرر الظهير بعضي علماء
فضل عمر بن عبد العزيز ايله معاويه رضي الله عنهما استنطاق اولندقده
الجواب عاجزانه رسالت صلى الله عليه وسلم معينده غبار بينتي اسب
معاويه هما رابه عرفه ندن عزيز ديرديو ناطقه برمدار اولمشدر
واني النبي صلى الله عليه وسلم لجنازة فتح وكسر جيم ايله ميت برنعشي اوزره
لفوقي ونحت لتحت وقد يكسر رجل فلم يصل عليه وقال كان يبغض عثمان
فابغضه الله جمله ضربته وبادعائيله يي رواه الترمذي عن جابر رضي الله
عنه وضعفه يعني بشكاه حضرتي برجنازه كتوريلوب نماز نه قيام بيورمدي
حال اشكال بيورولوب لو فحص بغير وجه شرعي عثمان برعوانه بغض البدري

پس خدای منتقم بوکا غضب البدری دیدی و قال علیه السلام و کافی الصحیحین
عن انس رضی الله عنه فی الانصار اعفوا عن مسیئهم و اقبلوا من محسنهم
کل ما احسنوا فخذ بفعولة نعیما و فی البخاری اوصی الخلیفة من بعدی بالانصار
و الانصار ان یقبل من محسنهم و یتجاوز عن مسیئهم یعنی حبیب پروردگار
علیه سلام الغفار شان انصار دیده بیورد یلر کمه عدو الله و خوف
عباد الله دکل غیری عدالت انصاریدر و عفو و اساءة ما وقوع یافته او
للرد بخاوز و التردد هر کالاتی حسن قبول ایله قبول ایلدی دیو وصیت
ایلدیلر و قال احفظونی بفتح الهمزة احفظوا و صیتی فی اصحابی کلهم
و اصهاری خصوصا و بفتح الاحنان و الاحماء قال الله تعالی الشاة من حفظنی
فیهم حفظه الله فی الدنیا و الاخرة یعنی اصحاب و اصهار و خقنده نو
فیر و احترام و اکرام و محبت ایله بکار و رعایت ایلدی تعالی الله رفیقنا و یقال
هوان و عقوبتدن حفظ و امین ایلسون و من لم یحفظنی فیهم ای لم
یرافقنی فی خقهم تخلی الله منه تخلی اغراض و تبری و من تخلی الله عنه
یخلی الله یوم القیمة کمس شیی و کاهی فتحه یغرب و یسرع معنا سیته ان یاخذه
اخذ عزیز مقتدر ای یهلکه اخذ معروف و قد مستعار در ما لفظ خبر مذکور
عباض الصاری طریقندن روایت کرده ابو نعیم و دیلمی و انس روایتندن ترجمه
کرده ابن منیع دیر و عنه علیه الصلوة و السلام و یسلا روایتکرده سعید بن
منصور عن عطا بن ابی رباح اولان جمیده اول خضرتندن و وید بن من
حفظنی فی اصحابی کنت له حافظا یوم القیمة ای مانعا من هول المحشر
و ما یسوءه فالنشر و قال کما رواه الطبرانی بسند ضعیف من احفظنی فی
اصحابی ورده علی الحوض و من لم یحفظنی فی اصحابی لم یرد علی الحوض
من قریب و لم یرنی الا من بعید الا خوف اصحابمدن و صیتمه مراعات ایدرلر
زیرا خبر الکبیره حوض دلنزیه رسیده و آب خوش گوارین نوش ایلدی
و نضع حقوق و عدم محبت صحبت کرامتدن رعایت اتمیوب کنار حوضدن ورود
ممانعه بکا ورود ایجوب و بنی ذهنی مشاهده اتمزلر دور معاینه ایدر
بیورد یلر رزقنا الله کمال محبتهم قال مالک رحمه الله هذا النبی عبر باسم
الاشارة المؤنثة لانه لحضوره فی قلبه و ذهنه کانه بین یدیه و امامه
هو ذا الخلق الذی هدانا الله به و جعل رحمة للعالمین بخرج فی حق
اللیل غیر بالمصابیح حکایة الحال الماضیة الحالیة بفتح باء موحده ایله کوره
مدینه یی قید عولهم و تسفل لهم و بدالک امر الله و امر النبی بحقهم
و موالاتهم و معادات من عاداهم روایتکرده مسلم اولان خبر عایشه
رضی الله عنها یه اشارت بیورلدیکه انه صلی الله علیه و سلم کان
فی لیلتها بخرج آخر اللیل الی البقیع و یقول السلام علیکم دار قوم مؤمنین
و انا بکم ان شاء الله لاحقون اللهم اغفر لاهل بقیع الغرقد و کان لما خرج
خرجت وراءه مستخفیة منه فاخبرنی بذالک فسألته عما صنع قال ان
جبریل اتانی و نادانی و لم یدخل علیک و لم اوقظک خشیة ان یستوحش
فقال ان ربک یامرک ان تاتی الی البقیع تستغفر لهم فقلت لهم کیف
اقول فقال تقول السلام یا اهل الدیار من المؤمنین و المسلمین و یرحم
الله المستقدمین و المستاخرین و انا بکم ان شاء الله لاحقون اللهم

خلاصه کلام

خلاصه کلام امام دار الهجرة و نجم السند درکه بو بنی عظیم الخلق و رحیم
الخلق درکه الله تعالی سیبا یله مولای معین بزی امردی و علم بفضلنه
اشارت بیورب و عامة عالمین و کافة مخلوقی رحمت قلدی هنگام
شب و بجوردة مرارسنان مدینه منوره مخریدن فاره لر تشریف ایدوب
مانند موذع اصحاب مقابره لب جنیبان دعا و استغفار ایندردی و فاعل
و مهمله اوزره بارز متقابل جیمله فرمان بیورب اول خضرت رحمی جیمله
اصحابنه موددت و نصرت و دشمنانه عداوت انکله اولندی و روی
عن کعب الاحبار التی یعنی لیس احد من اصحاب محمد صلی الله علیه و سلم
الا له شفاعة یوم القیمة یعنی اصحاب باصفا سلطان علیه الصلوة و السلام
حضرتلرندن برفرد یوقدر الا مکرمة له روز روشن خبردة انوجهله سائر
مؤمنین حقنده شفاعت خاصه مقبوله حصول بذیرد بردیدیلر و طلب
کعب من المغیرة بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب عم زاده رسول
الله صلی الله علیه و سلم قبل الهجرة مکدده یا نهاده مهد و جود اولمشدی
ان ینفع له یوم القیمة یعنی کعب الاحبار جنابلرینه ابن عم سید الابرار صلی الله
علیه و علی آله الاطهار خضرتندن روز محشرده شفاعتنی طلبکار اولدی
قال سهیل بن عبد الله التستری لم یؤمن بالرسول من لم یوقر اصحابه و لم
یعظم آثارهم جمع اثر یعنی سهیل تستری قدس سر السری بیورمشلر اصحاب
حضرت نبی صلی الله علیه و سلم حضرتلرینه محبت و مودت ایله تعظیم و اوتوب
و آثارینی اولمله اعزاز ایدن کسنه یوقدر کامل اولمه فرید بی مثل
و من اعظامه و اکباره تکبیر و تعظیم و اجلال و تفهیم سلطان رسلدن
صلی الله علیه و سلم اعظام جمیع اسبابه ای اجلال ما ینسب الیه و یعرف به
علیه و اکرام مشاهده جمع مشهد محل الشهود و الحضور و امکنته عطف
تفسیر من مکة و المدینة و مقاهده جمع معهد زیارتگاه اولان منازل
و محافل و ما تمسه علیه السلام مشی و لمس منتزعان فی المعنی دیرلر
دیمشلر کرهمی بنی و بیوستیله مس ایندی یکی محال حجر اسود و رکن یمانی
اوعرف به صیغه مجهول ایله تعبیر اولنان الکرامه و فی هذا الزمان اعظامه
کفار الحا و الشور و روی صفیة بنت نجدة فتح نون و سکون جیم و دال مهمله
ابله و باء موحده و حاء مهمله و واوها ابله بره دیرلر قال کان لابی نجزوره
هو ذان خضرت مصطفی صلی الله علیه و سلم و رضی عنه اسم سمه و باء اولمش
و سلمان و باسلمه اولمق اضلا فیدر فی سنة تسع و خمسین عازم سر السنان
جنلاو لخدیر فصله ظهر یوم و نشد دت صاد مهمله ابله شعر ناصیه فی هفدم
رأسه ای قعدة و ارسلها اصابت الارض فقیل له الا الا ستفتاح تخلقت
باعتبار المبنی و فتحتها رسول الله صلی الله علیه و سلم بیده بکسلام ظهر
مضارع خلق فقال المالکی یا اخی اخلقها ان تسلم رعایاه للعدی
جلباء ابی نجزوره صفیه دن و وبیدکه زوجم ابو نجزورلک بالایه بیسنه
سنده بر صاصاچی وار ایدیکی اوطوروب صاچنی ارسال ایلسه زمینه بیوره
اولوردی مشار الیه بوندن قصی و نراشی انسکر دیلدکده بن انی نراش
ابدر دکلم بن خفیف اول صاچی خضرت رسالتپناهدن علیه افضل التحیة و اکمل
کرم بیوروب ابلدن ایدیرمش ایدی بو بیوردی و کانت فی فلسوة بفتحتین فکون هوة تحت العمامة

راسه وضع اولنا يشانيه ديرحاليد بوالوليد لشرات فتخبرديلر ابله مو
لشوره فتح عين وكاهي سكون ابله عليه الصلوة والسلام فسقطت فلنسوة
فتح وكسر سين مهمله ابله في بعض صروبه تشد عليها شدة فتح الشين
انكر عليه اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم كثرة منصوب مفعولا انكره
مو قتل فيها فقال لم افعلها بسبب النسوة بل لم ما تضمنته مو شوره عليه
السلام اسلب صيغة مجهول ابله اي انزع بركتها بالنصب على انه مفعول
ثاني وضع في ايدنا المشركين الحلاصه جناب رسول الله رضي عنه الا له كنده
هويي عبد بن ليندا سلبي ورد صلى الله عليه وسلم چند هويي مشكين راي قبرله
بنهان فلفندي بعض جنكلرنده فلنسوة منبركه لويي سافطه اولدقده
جناب خالد جنكجي هويي ابله رجعت وكاله يوشي اوزره ثياب ايلديي اصحاب
باصفادده بعضلرنك اول جنكده كثرة كشتكاندن ناشي خالدك كبروبه وجهتي
رواكور معبر خالد جواب داده اولديكه بن كله يوشي بيندن بيع وثياب انلدم
بلكه هويي مشكيي حضرتي اول فلنسوه منضمنه اولديغيچون شد وشتاب
ايلدمكه بركتي منزوعه ودست مشركينه قرفتار اوليه ديو وجدانينه سرعت
ايلديم ربي ورنجي ماضي مجهول اي بعي واصفاديه على مفعوله اي نبي صلى الله عليه
وسلم اي موضع قعوده من المنبر ثم وضعها على وجهه يعني عبد الله بن عمر
رضي الله عنهما مشاهده اولندبكه منبر جليل حضرتلرنك تشمكاه سعد نلريله
دستي نهاده وسنتاً رويا مباركي اوزره سايه ايدر ويوندن كان مالك
رحمه الله يركب بالمدينة دابة وكان يفتي في جواب سائله ايستيچي من الله
ان اطاعة ربه فيها رسول الله صلى الله عليه وسلم بحاوره متعلق باطاعة
دابة والحاصل براي تفضلم مشاهده وهماهده امام سالك حضرت مالك مدينه
منوره دوابه سوار اولمديچي بيسيدن برسبب اولمغله جواب الندا اولوردي كه حقا
حصار بالكندن طلسم كنجينه سنيت عليه اطيب التحية وفيض الحنان باقي حصار دابه ايله
وطاغلرنه مولاي هذا الجمال لدى شرم وحيا ايدرم بيور ديلر حقا كه انسان
بانهاده حاكي عزت اولوب روي وچشمه مسئله مكنت باب اولسه تفضلم حضرت
مكنت باب اولوردي ورويت انه وهب للشافعي كراعا بورد غريبا بجبل
كثير فكان عند اي عند مالك فقال له الشافعي امسك منها دابة واحدة
فاجاء به بمثل هذا الجواب فرد به بركه امام مالك حضرتلرينه بشكش بيور وب اوردي بسي
چند رأسي خيلي امام شافعي حضرتلرينه بشكش بيور وب اوردي بسي موجود
حضرت مالك فالك جناب حضرتلرينه اولديركه سبيل خيلدن بري عند
الحاجه سوار اولمق ايچون ابقا وامساك بيور سكز ديدكده جواب ما سبق ها
ذكر يجي شافعيه جواب ويرديي وقد حكى ابو عبد الرحمن السلمي ثم لسبا و
فتح لامله امام جليل معروف عن احمد بن فضلويه فتح لام وسكون باوضع
لام وسكون واو وفتح ياء عمرو بن فضلويه نقلبر ديكله اوبله عند عوام
البيض اداة نصغير اولور الزاهد وكان احمد من الغلاة الرماة الغازي
والراعي والجمله معترضه انه قال ما مست القوس بيدي كسرا بها اولمق
وكاهي تتحاشه ما مست ديكدي قالا على طهارة منذر بلقيني ان النبي صلى الله
عليه وسلم اخذ القوس بيده اي امسكها يعني امام مسلمي قدس سره احمد
بن فضلويه انى شاهد عليه الرحمه في رحكايه بيور ركه هو مدينه ابله غازيان وتير

اذا ذا التمدح ايدي ديد بلركه سلطان دو برصلى الله عليه وسلم دست
كرم يبو سنيله اخذ كان ابن بكر خير صحت اثري بكا رسيده اولمدلر ديو
ي وضوء وسمله مستى قوس اخذ ايدوم ديو بيور ديلر واول حضرت صلى الله
عليه وسلم اخذ قوس بيور مليدي ثم اذا ذا لغدر كتابه ديو وعزوه احمد
رضي سهام ايلدبكي بسو سنة صحتدر وفي صحيح مسلم عن عقبة بن عامر
رضي الله عنه سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم وهو على المنبر يقول
واعدوا لهم ما استطعتم من قوة ومن رباط الخيل الا ان القوة الرمي ثلثا
رهانلانك انتهى وقد افتى مالك فيما قال ثريه المدينة اي ارضها ذات نخيل
بالهمزة ولديشذ وهي نعلية من الرض واي غير طيبة ذات وبا
منعفنه الهوى بضب ثلثه بسبكه وصيغة مصدر مضاف ابله
وفي نسخة بضب بالمضارع المجهول ذرة كسر دال وتشديد ايلدن تغير
وتغيرت منصوبدر واو بجسه وكان له اي للمعزز قدر اي شرف
بين الناس بعض حالك مدينه خوش تا وخوب هوا وكل دينه مكسله
حضرتلرينه جناب مالك رحمة الله بني عد ذنا زباده وفي باج رضي الله
فتواداره وجينه اوايلدي حال انكه مضروب ومحبوس اولان ذات
وجاه صاحبي ايدي وقال ما احوجه ما نحبه ديرالي حضرتلرينه
تربة رفي فيها رسول الله صلى الله عليه وسلم بزعم انها عبر طيبة
ينه جناب مالك قول ديكر رسالك اولوب شخص معهود لويي
اورنغه محتاج وسزاوار ايدبكي كوهر كان سالت عليه اطيب التحية
مكبوده دنيج اولان حال عطنا كي عبر طيبه زعم ايدر مو هذا
حبيب خدا مدينه كبراره طابه وطيبه تسميه ايلدي ويدي
مثلا طيب بعدلي قريا ظلم اعظمه طوبى لمشتق منه ونشتم منه
وفي الصحيح اي عند شخيين عن علي وانس رضي الله عنهما انه قال عليه
السلام في المدينة من احدث فيها حدثا ومن موصوله وبا شرطيه اي
امرا منكرا لا يعرف في السنة وقيل هو عام في الاقوال والافعال مذموم قليل
او كثير ثم الحدث بكسر دال ايلاسم فاعل اي جان يا يات احداره ونصارا على حضف
وفتح دال ايله مرة مبتدع همنى ايلو بدعته رضا داده اولسي
مراد اولور اما تكلمك حالي اولز وعليه لعنت الله والملائكة والناس
اجمعين جمله مذكوريي وبا خطاب ناسي تاكيدا ولور لا يقبل الله منه
صرفا ولا عدلا تقدم تفسيره وانه تغليظ في الزجر حاصل خبر صحت
ازمدينه منوره شانده لسيد البشر صلى الله عليه وسلم بيور مليدر اولكه مد
ينه ده سنة مخالف اهل بدعت ومنكر احداث ايلديه وبا ارباب جنايته
نصرت واعانت ايلسه لعنة حقدن دور وطرد رحمتدن دور ولسان خلقده مذمتي
ابدا واهله شايان اولوب نافله وفريضه سني ايرد جناب فرد وقبول
ايلمز وفيه تعظيم المدينة وسيانى تفصيله وحكى ان جبابها فتح اول ايله
وبعضي نحوه بي بلا نسبة لصحيح واقعدير الغفاري بكسر الغين احد من
صحب النبي صلى الله عليه وسلم اي عصاه من يد عثمان رضي الله عنه وتشاؤم
بكسره على ركبته فصاح به الناس فاخذته الاكلة مذ هرة وكسرها فمات الله

راى معروف ومعروف فحركته فقطعها خوفا من سرايتها راوسى بريده
البديع ومات فصل الطول غير عصى قاما مضى قبيل اول باب رابغ نحو
لبنى كرمات وبركات حضرت فصلبنده مبنى ومعنى كنار البلدى
وقال عليه السلام من خلق على منبرى كاذبا فليتبوأ مقعده من النار
روايت كرده مالك وابوداود ونسائى وابن ماجه عن ابى هريرة قال
حضرت سلطان عالم صلى الله عليه وسلم بمسجد رسول مرد ناخلوفه
بالايمان منبر مدينه وباحضور وحوليده بيمن فاخر جرأت ايليه الشى
دوزخدن جاى وسكنى ايليه فحاذا نسون اريوبسور دجا وهو دعاء
اوادم اريد به الخبر وجعل استفهاما للعذاب بمنزله خوف رجحور حجاله
فاوهما ان يجعل له مقرا له على طريق التمثيل وهو من بديع الكلام ولديه
بوزنه من ذاف خلاف الفصاحة وحذفت ثم حاء وتشديد دال ايله
اى حكيت الا ابا الفضل الجوهرى عبد الله بن الحكيم المرزى الانداسى
دوا اورانيا لما ورد المدينة الا وزب من يبوقها رجل ينشد
اى نزل عن دابته وهمشى باكيا منشدا حالان متداخلان وانشار كشر
شعرة وبا اخراء اشعارنى فراندره بعض وزرا بو الفضل الجوهرى بريم
زيارت مدينة سكينه وروده وزمان شهره فريبار قده فى ايلدوب نزول
ايدوب قطر باره شك اولمق بوشوكوبا اولديغى حالده سبيت هر شى
پياده رواه اولد فلرى بكا فقل اولندى دبو بيور لدى لابى الطيب المتنبى
ولما رايتنا رسيم من لم يزل
نزلنا عن الاكوار نمشى كرامة
رسيم اثار ديار دارسه وبرايات اثار محضرت وفواد قلب ودرون وجوفه
ومعرفة بر معنايه ولب عقل وخرد واكرار جمع كوه بعلم الكاف رجل ناقه بالالف
وسمع وشتر بباح اى ظهر والامام بيان نزول وركب اسم جمع الراكب مثل ضير نزل
حال وياغيبزه راى راكبين محملا بيان فنازلين يحبون رسوم دارديار شخص
عرفانه مهابته وجلا لندن عقل ودل وهوشى وخرده فوبوب بالجمله تارا
ج ابدح ذات تختمك اثار ديار معاينه ابلديك بالابزين شتر وردن نزول
ايدوب سوار اولديغى حالده تقرب الله فرسم اديدكلرى اولان نائه مفرد
وعن پياده رواى اولديغى مصنف عليه الرحمة فصيدة بنويه لسنده بو معناى
نظمله ايدوب ببيورمش وتهنا باكنا فالخيام لواحدا نقلبها طورا وترشفها طورا
اقدم وجلا بعد رجل مهابة ٭ ٭ عالحب حدا فى مواقفها سحبا
وحكى عن بعض المريدين اى للزيارة انه لما اشرف اصل اشراق جاى بالادن
بكاء اشكدت الازى وادا ولنوب كورينور وشبه فريب اولمق معناسنه
اولدى على مدينة الرسول صلى الله عليه وسلم ان شاء شروع وابتداء
ايجاد معنا لريبه دير ويقول متمثلا مفاده مناسب غير بلكه شعر يله انشاد
رفع الحجاب لنا فلاح لناظر ٭ ولقطع دونه الاوهاد
وبدا لصبح بنا بلمع محملا ٭ فظهر رهى على الرحال حراد
فبدت امام خير من وطئ الثرا ٭ فلها علينا حرمة وذمام
تقطع صيغة مضارع مجهول او بحذف احدى التائين وبا صيغه ماضى معلوم ايله

والمطى

والمطى جمع مطيه الناقة التى يركب مطاها اى ظهرها ورحال حار
محمله ايله جمع رحل البعير بعض نسخه ده جمع ايله رجال در وفر بينا
اينبنا فصبا بنيكه ايله جمله مستابغه وحرمة حق وذمام جمع ذمه وهى
العهد والبيان مذكوره ابونواس مبرهانى نام شاعر ماهر محمد الامين
ابن هرون الرشيد تستابشى اولان قصيده دندر حاصل معنى بزم ايچون
مقصود حاصل وحجاب براورده فلبنوب كوى حبيبه واصليا اولدوجه
جانله برماه درخشنده لامع والبج اولديكه اوهام وخيالات انلاره نور
ساطع الظهور ى عندليب كشنه ومضمحل درجون سوارى زين اولدوغى
نباف وهوادج وركاه محمد صلى الله عليه وسلم كبيده اولدى انلرى
منح ومطالبى بارجاله حامديه زيلعالمه انهاده تشريف اولانك
شرفنه بنا دركاهينه برى تقريب اينديلر اول مطايانك اريوزى عهد واماده
وحفوظى نمايان در يعنى انلرى بالاى اريندن نشت ودايه سوارا ولمق زره
يانه وايله ادب دكلدوكه بيشكاه جواب محمدى عليه السلام يدبدا اولدقده
دجاجك اولماه وحكى عن بعض مشايخ الله حج ماشيا فقيل له فى ذالك فقال
العبد الاتى اى اياتى الى بيت مولاه راكبا لو قدرت اذا امشى على راسى
ما مشيت على قدمى اوبتشديد الياء منسوبا لبعض مشايخ دل كها نوتله
محكى در كه پياده وحج شريفه ايلمبوب احبابى جمعكوكى حالده برساله
اولدقلرنده سيد نذير شارب وهارب بنده انى تعليبى حالنه بنه سوار
اولدى حالده كلوب محاكى رسيد روان اولمغله قدر نياب اوليوب
هردو پيادا وزره روان اولديلر ديو بيور ديلر ودر دست وال
افتبل ارضا سار فيها جماله ٭ ٭ ٭ يطيب بنار دار فيها جماله
قال القاضى ابو الفضل عياض رضى الله عنه الفياض وهو يعرف
خبراى حقيق وموثوق بسند اسنى اخرجه وروداليدن تعظيم
عرصاتها جلد سيد برمواطن جلد والمدينة شرفها الله تعالى وعزت
صيغه مجهول بلد مخفف وبا مشدده بالوجهين والتبديل وزدت بها اى
بالايتاد اليها جبريل وميكائيل وعرجت منها الملائكة والروح انبيا
وبارواح الامين وصحت بتشديد الجيم اى صونت عرصاتها
جمع عرصه وهى كل بقعة من الدار بالتقديس والتسبيح واشتملت
ترنها على جسد سيد البشر واشتر عنها مواد بن الله تعالى
وسنه رسوله ما انتشر مدارس ابات جمع مدرس مفعل من
الدرس وهو مكانه ومبنا يخدونه خبر براى وهذا مدارس
ومساجد وصلوة اى عبادات وركوع ومشاهد الفضائل وكتبه
ومعاهد البراهين والحجرات ومناسك الدين محالى العبادة والنسك
اى معاد فهم ومواقف سيد المرسلين اى اماكن وقوفه ومنابع نوره
ومنبوء حاتم النبيين فتح وكسر تاء خاتم ايله فتح وكسر تاء خاتم ايله اى
هبط له ومثاواه حيث اقوت الثوة واى حيث واين لكان فاضى
عياضها ضمير عيد ايله معظم بسيله وارتفاع وكثرة موجه ومواطن
مهابط الرسالة بكسر الموحدة اى اماكن انزالها او نزولها فيها
وفى ارض من جلد المصطفى نزيها بالرفع والاولى نصبه اى تعظم

وفى نسخة الحالى باب هوى لطلب الغار وفى اخرها باب

ومعالم الملة

وبرجعا لطلب الغار

وعرجت منها

تشدید طاء مفتوحه ایله عرصاتها فصحیین ایله در اصل بنادن خالی جای فراخ و واسعدیر و تعظیم اماکنها دیمکدر اولور مؤخر مبتدا دیر تشویق شامله نوحی ایچون سنحستدیر دمنه قول الشاعر ثلث

ثلث یشرف الدنیا ببطحتها ... شمس الضحی وابو بکر والقمر

ونیسم بنای مجهول ایله وبعضی نسخه ده وتشم وارد اولدی نفحاتها جمع نفحه خوشبوی وتقبل ربوعها صفتیدر جمع ربع بفتح فسکون موخذه منازل ودار اقامه وجدرانها ضم جیم ونون فوقیه ایله جمع الجمع اولمله برای سجع وبا سکون دال ونون موخذه ایله جمع جدار اصل حائط الحاصل اماکن مبارکه سی تعظیم ونفحات عنبر بوی نشیم ودرودیوار تشم اولنمغله اماکن حرمین ایچون جد بر وشایان ذکر که وحیوجلیا وقرار جمیل سببی ایله معمور ده وهر بار ببلبل صدر نشین وکاه کاه میکائیل علیه السلام المعین ایاب وذهاب ایله مشهور ده وسروشان درکاه وارواح پیغمبران عالیجاه اوجای اقدس عروج واماکن مطهره سی تنزیه وتقدیس سبحانه ولوله انداز ده ودلوج ایلیوب حال عطر ناکی جسد روح جسد کونین اشمال ودینی مولی وسنة رسول خلدت نشر ایدن احکام اوجاقلاکاه مقر تمسک ومتشکر یافته کمال اولدیکله ایات بینات درسحاله وسجده کاه و عباد نهانه ومحال فضائل ومبرات ومنازل حج ومعجزات وطاعتکاه دین وبرستشکاه مسلمین ووقفه کاه سلطان المرسلین وتختکاه شاه عالمین دیر اول جای فرح فزا مکه مبارکه شمس تابان نبوت اندن انجار ونه مکان پرصفا مبارکه سیل روان رسالت اول محلدن فیضبار وسرشار وتنزل نزال وحی ورسالت اندن نمایان اولان مواطن واول زمین که جلد خضرت محمدی صلی الله علیه وسلم خاکی پاکی لسی ایلدیکی بو بله دیار مقدسه نوفیراولمغله سزاوار دیر بور دیلر بعد ازیر معاهد خضرت شوق مصنف منزاید اولوب الی عقلا منزله تنزیل ایله خطاب ایدر یا دار خیر المرسلین ومهبط هدی الانام وخصص بالایات ... دار حرمیدر شریفینه شامل وهدی بنای مجهول ایله ای هدایة الله به وانام جمیع خلق وباهر بجایات وراد فراد وبا جمیع معجزات بنی ذیشان وتوفیق برای عهد یعنی مدار ودیار زین المرسلین وبا جمیع عالم سیب وجود وکرم وجودی ایله رهیاب هدایات وابات منیره له ومعجزات مکمل ایدی خصیص بیور یلدان فرد اکمل

وعلی عهد ان سلاوت محاجری ... من تکلم الجارات والوحشات

علی عهد اداة قسم درکا یقال علی عهد الله ومحاجر فتح میم ایله جمع محجر دائره چشم واجلال نظر اولنان مجاری وجدرات صفتیدر ایله جمع صات فتحتین ایله دیر

لاعفرت مصونات تشبب بینها ... من لکر التقبیل والی شفات

اعفرت تشدید فاء مکسوره ایله تعفیر وغزیه وجه فی التراب چهره سائ حالی اوزره وقسم منفی محلی عهد لفظینه مجاوره لام حرف واخلدیر ورشفات بلنفحات جمع رشفه با فاء وهی مص الریق والفاق من الرشق وهی التی با للیل تعفیر یجریده وتشبیه هنا بالتقبیل ایله تحصیل بینهما اوزره عهد محمد حق الوفا درکه اکمل اول دره بوار ومیادین حبیب خدا سی سلام ایله مجتمع ایدر سلم میانه درکاهنده ریش سفید مم حال الوده وبسیار یچ تلسم وبوسیدن ایله جاروب

ایجون طرف مستوف اولور یعنی اکر عوایق و موانع دهر یولمزلمون وکفتکوی دشمنان اولمسه هر جمعه سای اولمله روضه کاه معلای زیارت ابدرديم لیکن ... صرف اخلاص ایله انسم کعبه کوینده چاکر ساکنان روضه دیشانه اولسم خاکپای ... اولمغله همدم دردولنا جهر سایم

یا رسول الله یسوی خود دادی ... ناز فرق سر فدم سایم زدیده پاکم

لکن ساهدی هو حفیل تحیتی ... یغطی تلک الدار والمحلات

اهدی نفسی مسلم وحده مع الاهداء ای الارسال وخفیل خاء مهمله وفا ومثناتان تحتیه وکلام ایله کثیر معه لبسه وتحیه وسلام ودرود وفطین فا وطاء مهمله وبا تحتیه ویونه ایله بعنی الفیم کانیاع وهدیه اطلاف اولنور وحجرات صفتیدر ایله جمع حجره بضم فسکون اوهی بیتحفیر من الدار ممنوع عنها من الجانبین او من الجوانب کونها مبنیة منه حجرات زوجات طاهرات ایشارندیر هو قال بعض المثنافین

ازکی من المسک المفتق نفحة ... لغشاه بالاصاله ومبرات

ازکی ذال معجمه ایله ای هدایا من الثناء والتحیة ما هو اضوع واشذ ومفتق تشدید تاء مثناة ایله بنوبه مکرم نافحة ما شکفته وبا سار عطر ایله فوح والوان اوله ونفحة نفیس اوزره منهو بدر واصال جمع اصل وبا جمع اصل ترک هنکام شام ومبرات جمع بکره رقتن اول بهار خلاصه بینما مضی علیه اکثر بالذات زیارت ایله شرفیاب اولدیغنده ایشارت بسور رکه اما بسیار دورود ونحایادن مفهمات روضه دیشانه ایچون شکفته نافه مشکدانه تخت سلام ارسال ایده رمکه ده شام وسحر اول درکاه والایه عرض ورسانیدن قلورم

وتحصیله یز والی الصلوات ... ولوالی التسلیم والبرکات

وتحصیله نون متکلم مع الغیر وبا ثانیه ایله ضمیر خضرته راجع اولور زوالی ولوالی فتح با ایله اوحرکت باوها للضروره جمع زاکیه دنامیه بمعنی الزاکی حاصل بنزایون صلوات ولطائف تسلم وبرکات ایله اولی خضرت شیخ احمد الرفاعی قدس سره الشریف بهسال روضه سلطان دوسلم علیه وعلیه سلام ارسال ایده رکا چولا بالذات زیارت مفدسه ایله مسعد اولوب فی حالة البعد روحی کنت ارسلها ... تقبل الارض عنی فهی نائبتی

وهذه نوبة الاشباح قد حضرت ... فامدد یدیک لکی تحظی بها شفتی

ایبا ایله اشلک پیر اولدقده دسته کرم پیوسته سلطان جهان ظاهر اولوب عارف بالله رفاعی تقبیل بیور مشلر وقال بعض المثنافین

یا راکبا هو للحجاز مسیمرا ... تطوی الفلا بجایب وبناق

فاذا اوصلت الی المدینة فاسرعا ... وبلغت منها غایة العشاق

الا عانیت عینک طیبة بترب ... وبلغتها من بعد طول فراق

فقل السلام علیک یا خیر الوری ... واعز مخلوق علی الخلاق

حاجی کی بو له بادیت که دوه ریتلیب وبطحا کلنجه کاه مکه منزل وکاه مدینه

ثنا سيدي وصلوات الله ثناؤه عليه عند الملائكة الدعاء بزيادة الاكرام
والانعام للنبي عليه الصلوة والسلام كما مر قال القاضي ابو الفضل يعني مصنف
رحمه الله وقد فرق تشديد وتخفيف را ابله النبي صلى الله عليه وسلم في حديث
نعم الصلوة عليه بين لفظ الصلوة ولفظ البركة يعني روايتكرده شيخين اولله
اللهم صل على محمد وعلى ال محمد كما صليت على ابراهيم وعلى ال ابراهيم انك
حميد مجيد وبارك على محمد وعلى ال محمد كما باركت على ابراهيم انك حميد مجيد
حديث شريفنده لفظ صلواة ابله لفظ بركة ميانه سنده بكدجكه عطف ايله
فصل وفرق ايلديلر وقد انهما يعني بعضهم ايدجي صلوات ابله بركه هر بريني
اخر معنايه اولديغنه كالات ايلديكي صلوات ابله مراد ثنا وبركة ابله مراد خير
وثنا در اما بعضلر صلواتي بركت ابله تفسير ايليوب خبر مذكوره خلاف ظاهر
عطف وتفسير اولمسنه ذاهب اولديلر واما التسليم الذي امر الله تعالى به
عباده وسلموا تسليما في قول شريفلرنده بندكانه اولديكي تسليم فلان وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فلا شجر بينهم ثم لا يجدوا في انفسهم حرجا مما قضيت ويسلموا
تسليما آيه جليله سنده ورودي اساسا انقياد معنا سينه اولديلر تسليم
مراد اولمق تخصيص اوخصوصي الدعا بالسلام فقال القاضي ابو بكر بن بكير
ضم موحده وكاف مفتوحه وتحتيه ساكنه ابله محمد بن احمد بن عبد الله بن
ابي بكر الشيخ الامام المالكي البغدادي صاحب احكام القرآن عليه رحمة المنان
نزلت هذه الآية على النبي صلى الله عليه وسلم فقالوا الله اصحابه ان يسلموا
عليه يعني ان الله وملائكته يصلون على النبي الى آخره وحضرت بيغمبر اوزره
بو آيه جمله شرفياب تعظيم بيورديلر خداوند بيهمتا رسول كبريا اليه سلام
الحكملك اصحاب باصفايه فرمان ايلديكي وكذا وهم النبي صلى الله
عليه وسلم ان يسلموا عليه في الصلوات بان يقولوا السلام عليك

ايها النبي ورحمة الله وبركاته وكذلك من بعدهم اقروا اي من
التابعين وغيرهم تبعا لهم ان يسلموا على النبي صلى الله عليه وسلم
عند حضورهم قبره وعند ذكره خصوصا عند زيارة قبر الشريف
وعموما في سائر المجالس كما ستاتي بيانه وفي معنى السلام لك ومعك
ثلاثة وجوه احدها السلام لك ومعك بمعنى سلامت حضرتلرى الجوانب
حاصله وبالافات شامله دن سلامت كامله سنكجون خاصه
وسنكله مصحوبه وجه لا ينفك دن ويكون السلام مصدرا من سلم
يسلم سلاما وسلامة كالذاذ واللذاذة كغوث لذان ولذاذة دن
مصدر اولديغي اولديغي اساوكا السلام والسلامة والمقال والمقالة التي
اي السلام على حفظك ودعايتك هتوفى له وتقبل به وجه دوم سلام
حفظ ورعايتك اوزره محافظ وجميع امورك منتظم ونظام مراعيه
ضمن ومتكفلدر دبمك اولور ويكون هنا السلام اسم الله اي
مصدر وصيف به مبالغه ومعناه ذو السلامة من كل نقص وآفة
حاصلي بو مقاصد سلام نام جليل حضرت باريدر الثالث ان
السلام بمعنى المسالمة له والانقياد وجه سوم مصالحه وموافقه
والانقياد بالازعان وترك مخالفه معنا سنه در كما قال تعالى فلا وربك

ازروی جنه الماوی پرورد کرم زدل ۞ جنم ابسکه برخاک دری کاوکنم
خواهم ازسوای پایوت لیعنی سرزحل ۞ پایه پایوت سرنهم باسر دیرا سودنم

الباب الرابع في اشياء

في حكم الصلوات عليه فالتسليم لديه لفظ تسليم سلام اوزره اخبار زبان
تاكيدي مفيد ومطابقه فرد الامجيد صلوا عليه وسلموا تسليما تحقيقي ابجد بير
وفرض في الدعا دعا وسلام ووجوب تحابا وفضلي كتبت ويبقى بنا نذير فان الله
قال الله تعالى وملائكته يصلون على النبي الآية يا ايها الذين امنوا
صلوا عليه وسلموا تسليما كواو وسلموا جعلني مفيده دو مقتضي دكل كما عليه
الاصوليون واقرار الصلوات على السلام كرا هيتنه ايله شريفه ده دلالت
لتنا يا بيرى كاذهب الى النوع فصل خامس قسم اولديغي مذكوره
تفسيرونا ويليله دائر كلام مسوق بيان اولنمشدي قال ابن عباس
رضي الله عنهما معناه صلوة دعاء ثنا ويلمك وبا ثبيت مصدر نذير ومعنيه
لغة تاكيد ضمير فلنذيع ان الله وملائكته يباركون على النبي ومعنى البركة
النمو وزيادة تحيات ان الله تعالى يباركه في اوده ويزيد في قدره
زيادة لايقه بمقامه ويدعو الملائكة ربه تعالى ان يرفع ذكره ويظهر
اوه عليه السلام امدي يصلون قولي شريفنده مجاز رسل اولوب بالآخره
والجا نرجع اولديغنه اشارت اولور وقيل في معنى الصلوة ان الله
يرحم على النبي صلى الله عليه وسلم يعني سوكي دعا حيثيله اوزره انزال رحمت
لغة بيورده وملائكة يدعون له اي يتواضعون لديه فالمبرد واصل الصلوة الجمع
الجمع انظام ورحمته دعا ومعنى الدعا من الله اراده اندر لان معناه الحقيقي لا
ينعقد في حق الله فاريد به لازمه وغايته فهي من الله رحمة فبل حقدن
ترحم اتصال وايصال رحمته وانعام واراده اندر ومن الملائكة رقة جناب كبريا
شاملدن شفقت ومحبت والمدعاء للرحمة من الله تعالى بني الامه وكاشف
الغمة اوزره جناب كبريا دن الديلدي طلب رحمه ودعا اولديغي وقد ورده في
الحديث صفة صلوة الملائكة على من جلس ينتظر الصلوة روايتكرده شيخين عن
ابي هريرة رضي الله عنه اولدن خبرده ثم ان متعقب اولديغي حالده مسجد شريفده
جالس اولدن كمسنه اوزره ملائكه تك صلاتي وصفي ورود اولديغي اللهم
اغفر لي اللهم ارحمه فهذا دعا بوايسه رحمت ومغفرتله دعادر لكنه
يليق بالامة اما حضرت پيغمبر شانلرنده دعاي نصر وشان وتعظيم رهانده واكثر
امته واكثر ملته وارفع درجته اداسي ايله اولق تحتملدر وقال بكر القشيري
الصلوة من الله كما تعالى على روح النبي رحمته امام فشيري قدس سره بيورديلركه
دكار منعالدن پيغمبرك غيري صلوات رحمة عامه در واما النبي فوصوله على
انواع الرحمة هو غير محتاج لان يدعى له بها نعم ثنا واعلى صوفيه ده اللهم ارحم محمدا
كما رحمت على ابراهيم دينك مكرر وهدد يو مصدر در وكذا قال فواهر زاده صاحب
المحيط والظهيرية وقال الزيلعي الصحيح انه لا يكره لانه من اشرف اثنا على الخالق
ربه وللنبي صلى الله عليه وسلم شرف زيارة مكرمة تحاقله وراء مضمومة وبعضهم
يسكنه وهو جمع بدلي ناء مشناة ابله ايكسيز دفي مصدر در يعني شان بلنده
رحمة خاصه وزيادة بعظم در وقال ابو العاليه صلوة الله ثناؤه عليه
عند الملائكة عبادة المقربين اول حضرت اوزره مدح وبيان منزلتي وعلو

فهم لا يؤمنون جواب القسم حتى يحكموك فيما شجر بينهم اي فيما وقع
لهم من التنازع والاختلاف ثم لا يجدوا في انفسهم حرجا اي ضيقا شرعا
لا طبعا مما قضيت وليسلموا تسليما مصدر مؤكد بفعله منزلة تكريره و
ينقاد وانقيادا ظاهرا وباطنا لا ريبة فيه ايه كريمه بالاية سبق اسا تحمل
استشهاده تسلم بمعنى الانقياد او الخضوع وارد يعني او انه يرد نزعه
البلد كبى دكلدير بحداى جهاد افريز الدكاهل الايمان اولمزل تاكيد بنازعه
وقوع بافته منازعة البلد يكبك خصوصون بحسب الشرع دليل ذلك او لبوب حكمه
تحمل القيادابله منقاد ورام وضاد آره اوله لس انقيادا وتسلم برمعنايه اوحسى
استسلال البلد يله اللهم صل وسلم على سيدنا محمد وعلى اله واصحابه اجمعين

فصل اعلم ان الصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم فرض في الجملة
وفي نسخة في الجملة غير محدود وفي نسخة غير محدود بوقت لامر الله تعالى
بالصلوة عليه وحمل الائمة صيغة مصدر وباما ضي ابله اوملق فحملوه
والعلماء له اي لامر الله على الوجوب بمعنى الفرض واجمعوا عليه اي على
الوجوب معلوم سعودت اولسونلر شهريار ملكمز رسالت صلى الله عليه
وسلم اوزره صلوة وجب مقطوع به دير اجمالا وزمان هيئى ايله موقت
ومقدر دكلدير حق سبحانه وتعالى صلوا عليه امرها بني نبيله فحضرت مصطفى
صلى الله عليه وسلم اوزره صلوة انكي فرض ومجتهدين ومفسرين وحدثين
موجب امر الهي وجوبيت وفرضيتي اوزره حمل وتفسير واكثر بونلرك اوزرينه
اجماع وانفاق البلد يلر وحكى ابو جعفر الطبري محمد بن جرير الشافعي
ان تحمل الاية فتح ميم اولمق وكسر لامنيه ابله عند على الندب اي عند ابي جعفر
وقيله تقديراي ينبغي لغيره والا فلا معنى لحكايته ما عنده تقدير مذكوره قوليكي
وحمد لالته يحمد واذعى فيه الاجماع يعني امام حرمين نقلا عن الخبار رايله نزعه
اخبارا وهاندب اوزره محمول اولديعني حكايه بيورولوب صلوا عليه كريمه
سندي وقوع بافته امر الندب ايكن ندديو ادعاي اجماع البلدي ولعله فيما زاد
على مرة شايد اجماع مذكور ما زاده على مرة اولان صلوات بشاشه جاريه
اولوب اجماع مذكوره منشور مخالفت نايا بله اوله والواجب مبتدا
منه لدي يسقط به الحرج فتح جيم وسكون رايله طفس وفرح وياءي مهمله ورا
وجيم ايله بمعنى تضييق وما ثم ترك الفرض وهو خبر مبتدا وما قبله تاويل مشتقله
ايله مصدر قيلمز بمعنى الا تحرز كه مضاف تقدير بعضى اكمل طعن وقدحي ونزكي اوزره
مترتب اولان كناهي ساقط ايدر واجب بركتدير بمعنى في الفور رفع دير
اول حضرت اوزره صلوة مرة واجب اولمسي حكمادر عليها اولان مندوبدر
اوله كالشهادة له بالنبوة والرسالة لوجوبها في العمر قطعا اجماعا فاذا
سقط الوجوب بمرة بتحقق في ضمنها ما منه الماموريه فالصلوة بطريق
الاولى وهو احد المذاهب فيها وما عدا ذلك فمندوب ورغب فيه من سلام
السلام وشعار اهله يعني بركتدن زياده اولان مستحب ومطلوبدر وطرف
سلام وداب وعلامت اهل اسلامدن براي مستحبي ووعوبدر قال القاضي
ابو الحسن علي بن عبد الرحمن بن احمد الفقيه ابن القصار فاء وصاد مهمله ورا ايله
قصارة وتبيض ثياب صنعتنه نسبت اولمق بعض نسخه ده صاد مهمله وفاء مشدده
ورا ايله صفار وروايه بيع صوف منسوبدر المشهور عن اصحابنا يعني المالكيه

ان ذلك

ان ذلك واجب في الجملة على الانسان وفرض عليه خلافا للحنفية
فرض وواجب عند المالكية برمعنايه اولدوغنه اشارتدر ان باقي بها اي
بالصلوة وفي نسخة به اي بالفرض وقاموس دهرهم مع القدرة على ذلك
يعني ابن فضار مالكي بيورديكه رسول الله صلى الله عليه وسلم اوزره صلوة
ايلمك صوص غير تعيينه اذ انسان اوزره بالاجماع مطلقا فرض در وكلمه قدرت ايله
اقراد انسانلرك هر فرد اوزره مدة عمرنده بركرة ايتمك صلوة على النبي فرض
اولوردي وهو القدرة فيدي لا له اسا مكنت باب تفعل اولمق اخذ ايله
دير موكدر اختر قتله المنية سقط عنه اذ هي شرط له وقال القاضي ابو بكر ابن الطيب
ثم موخذه وفتح كا قاله فقهاء مالكيه دير واقترض الله افترض وفرض يعني
وفيه زياده تاكيد على خلقه من المؤمنين ان يصلوا على نبيه ويسلموا
حق سبحانه وتعالى عباد مؤمنينه يبغمبر اوزره تعظيما وتكريما صلوة
وسلام انكلكي فرض ايلدي ولم يجعل ذلك لوقت لام توقيته وظرفيه در
معلوم اي ولم يجعل الافراض في وقت معين ونعان مبهم
والمراد به الوجوب الذي دون الفرض ان يكثر المرء اي الرجل والمراد به الا
نسان ولو امرأة تغليبا منها اي من الصلوة ولا يغفل ثم فالا له اي لا بد
هل عنها يعني خداي جليل بني جميل اوزره صلوة انكي وقت معينه ايله
توقيت بيورمديكي سائر اوقات شامل اولسون الجون مدي ووقت واحتياطا
واجيدر كه كثير اول خضرت صلوانده اكثار ايليوب اول خدمت عليه دلالا
هيل اوليه مو قال القاضي ابو محمد بن نصر عبد الوهاب مالكي فقيه وادب
وشاعر اديب وفنون شتاده نصانيفي اولوب اخر عمرنده اقراض الدنيا رخلت
ودرينه يكرمي برسال جوريده كه اخر عمرنده عزيمت بيورمشدر الصلوة على النبي
صلى الله عليه وسلم واجبة في الجملة من غير تعيين هذا رصلوة واجبه در
ديدي اما بو قول تحمل تفصيلي بيانده بيورركه قال القاضي ابو عبد الله محمد بن
سعيد حضرت امام مالكه رسيده واخذ على ميله شرفيا فنه اولوب
انديسه رحلت ايدوب سنه ثمانه وتسعين ومائه ده سرحاده
بالبه الحد اولدي ذهب مالك واصحابه وغيرهم من اهل العلم
من الائمة المجتهدين الى وفي نسخة بدونها ان الصلوة على النبي صلى
صلى الله عليه وسلم فرض بالجملة اي اجمالا بغير تعيين مقدار ووقت
بعد الايمان بالنبوة وبا بعد معنا سبنه وايمان كسر همزه ايله لا
يتعين في الصلوات بعني فيدي ايمان مذكور في القرآن سبعا ايله
من غير وقت معين صلوة على النبي فرض اولوب اهل كتاب وكفار انده
ايجاب انكي اهل ايمانه وجوبي كبي ايمان ايجاب مخصوص وهو قت بكمدر
وان من صلى عليه مرة واحدة من عمره سقط الفرض عنه وما لكيه
اكا ذاهب اولديكه بكسنه اول خضرت اوزره مدت حياتي وعمرنده
صلوات ايلمه لخروجه عن عهدنه البته فرض ساقط اولور ديديلر
وقال اصحاب الشافعي الفرض منها الذي اوالله يه في كلام قدمه
بانبيائها ورسوله صلى الله عليه وسلم في حديث هو في الصلوة
بعض شافعيه اما هل ينه تتفاوتديو بلدركه صلوة على النبي فرض اولان
اول صلوه كه خداي جليل قرآن فرمان جهندنه البا بيله ان فرمان رسول الله

عليه السلام حديث ابن ابي ليلى قبل السلام وعقب تشهد نازده
اولا ان صلوة ابله محضر دره وقالوا صحابي شافعي واما في غيرها اي غير
الصلوة وهو راجحها فلا خلاف انها غير واجبة قال الشارح العوضي ما نقله
المصنف عن الشافعية غير صحيح قال المفتي به عندهم ان الصلوة ولو
جبة في الخطبة الاولى والثانية لا كله لم ينقل عن الخلف الا ان اشذ بترکها
فيها وافقه احمد وقال الشافعي بوجوبها في الصلوة الجنازه وافقه ابله
احمد وروايه احاديث صحيحوها واما في الصلوات فحكى الامامان ابو
جعفر وفي لحه ابو جعفر بلفظ التثنية فانه كنيه لهما الطبري كما رشافعي
دل محمد بن جرير والطحاوي اعباني حنفيه احمد بن محمد بن سلامة وغيرهما
من الائمة اجماع جميع المتقدمين من الصحابة والتابعين والمتاخرين من علماء
الائمة على الصلوات على النبي صلى الله عليه وسلم في التشهد وغير واجبه ولشد
الشافعي اي اني بقول شاذ والفرده في ذلك نازده وجوب صلوة على النبي ولبد
في الصلوة عدم صحت نماز خصوصنده شافعي انفراد ابلدي فقال من لم يصل
على النبي صلى الله عليه وسلم من بعد تشهد الاخر وفي نسخة الاخير وقبل
السلام فصلوته فاسدة يعني اشهد ان محمدا رسول الله فولشد نصره و
تخليل سلام مدن اول صلوة على النبي اخذي كمثلنا نمازي فاسد ديرديدي
وان صلى عليه قبل ذلك يعني اشهد ان محمدا رسول الله دن اول صلوة ايلسه
فجزه بعض لحه صحيحنده لم يجزه وروي اولدي بزرا اجزه يجزي دن
مشهوري يعني نمازي صحيح اولمبوب فرض الدن ساقط اولمز اعادسي واجب
اولور ولا سلف له في هذا القول فول مذكوره رده لسلفدن برفرد شافعيه
موافقت اندي ولا سنه يتبعها بتشديد التاء وتخفيفها وانه احاديثدن
قوليله دليل اولوره شي ثبوت بافته ديمز وقد بالغ في انكار هذه المسئلة
عليه علي الشافعي علما فنه فيهما من تقدمه جماعة شافعي يله بوسئله
شاذه سي خصوصنده سلف فخالفندن شاشي خلفدن بركوه انكاريه
مبالغه ايلدي وبشنعوا عليه الخلاف منصوب مفعول بشنعوا فيها
اي طعنوا عليه في هذه منهم الطبري كبار شافعيه محمد بن جرير والقفيري
صاحب الرسالة وبابا بن الفلانه محمد بن ابراهيم نيسابوري شيخ الحرم المكي
سنله تسع اوعشر وثلثمائه ده يتمك ذده دعوت ارجعي اولديلر مكه
مكرمه ده مدفون ديره سنحب ان لا يصلي احد صلوة الا صلى فيها على
رسول الله صلى الله عليه وسلم فان ترك ذلك تارك فصلوته فجزئه في
مذهب مالك واهل المدينة من عطوا لعام على الخاص وسفيان الثوري
المجتهدين صاحب مذهب واهل الكوفة من اصحاب الرأي والمراد بالرأي
القياس في عرف الفقهاء والمالكيه والشافعيه يرودون بهذه العبارة
اتباع ابي حنيفة وبيانهم اهل الحديث وعلى هم من العلماء يعني ابي
المنذر يسور ركه مستحب اولور بركسنه فرضا وبانافله نازه قيام مجمله
الا اول نازده حضرت نبي عالشان اوزره صلوة حوالي اوله عقيب
تشهد ده قبل السلام جوين ذلك الا استحبابي تارك ترك ايلسه فا
لكيه وعلماء مدينه وثوري واهل كوفه عندنده نمازي كافي ودركار
اما افضل اولان عدم ترك اولور وهو قول جميل ضم جيم وفتح ميم وتخفيف

لام ابله

لام ابله اكثر مضامينه و باجل ضم جيم وتشديد لامله كل اهل العلم وحكى
عن مالك وسفيان الثوري انها في التشهد الاخيرة مستحبة وان تاركها
في التشهد اي الاخيرة مضى صلوة على النبي صلى الله عليه وسلم اثم
تشهده نمازده قبل السلام مستحبه ومرغوبه ديرلر فعل وقولمزدن تارك ترك
سنت ابله لوم اولنور مخير اولمزلر مشار اليهما دن محكي ديره ولشد
الشافعي فاوجب على تاركها عمدا وسهوا في الصلوة الاعادة واوجب الحنفي
ابي ابراهيم بن راهويه المروزي عالم خراسان سجده سهو نمازنده وتشهدي وما بني ده
روحي بن فتوح عالم بغداد امام اولمزدن الاعادة مع تعمد تركها روايتان
النسيان حاصلي امام شافعي انفراد بيوروب تارك الصلوة في الصلوة
قبل السلام كوك فصد وكرك سهو تارك اعاده سوز اجماع هولا ندم اولور
لديدي ان امام شافعي عندنده ما بنم بها الصلوة اولان اوچ اركان دن بري
محل ما مور به مخصوصه معهوده صلوة على النبي ديرامام اسحق بن راهويه نزده
مع القصد ابله اعاده في صلوتي واجب كوروب نسيانده عدم اعاده ابله
قائل اولدي وحكى ابو محمد بن ابو زيد المالكي صاحب رسالة مشهوري
عن محمد بن المواز فتح ميم وتشديد واو والف وزا ابله مذهب مالكيه ده
اجل الائمة اولان شيخ اسكندار يني عليه الرحمه ديربا بكيوز سكسان برده زا
ابله بند عفي اولديلر ان الصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم فريضة اي
في مذهب المالكية بحمل كه هذه عمده بركز صلوة على النبي و باهر بار ذكر ويا د اولندقجه
و باتشهد صلواتده صلوة واد ابليه قال ابو محمد بن
ابي زيد بن عبد الله بن المواز ليست من فرائض الصلوة صلوة على النبي عليه
السلام اركان صلوتدن بري اولمغي واد ابدر ديدي وقاله اي ولد احمد
بن عبد الحليم ابو عبد الله بن محمد بن عبد الحكيم المصري الفقيه صاحب الشافعي
قال ابن حزيمة ما رايت في الفقها اعرف بما فاويل الصحابة والتابعين منه
ايكيوز التمش سكز سنه تاريخنده سيد طاهر بن الحسان ابلدي وغيره وحي بن
الفصار فتح فاف وتشديد صاد ابله وعبد الوهاب ان محمد المواز يراها
فريضة في الصلوة كقول الشافعي يعني رأي شافعي اسا بن موازدن نمازده
صلوة على النبي فرض اولمزلغنه ذاهب حكايت كرده ابي الفصار وعبد الو
هاب در وصححه ابن الحاجب في مختصره وابن العربي في سراج المريدين
وحكى ابو علي العبدي فتح عين مهمله وسكون موحده ابله المالكي عن المذ
هب فيها ثلاثة اقوال الوجوب كما قال الشافعي واتباعه والسنة كما
قال ابو حنيفة واتباعه والندب كما ذهب اليه مالك وبعض اصحابه في الصلوة
وقد حكاه الخطابي من اصحابنا الشافعي وغيره بالرفع الشافعي بالنصب
وهذه المسئلة قول شاذ ده امام خطابي وغيرلر حافظ عراق وابي امامه
وابن النقاش اسا امام شافعيه مخالفت ايدوب دليله دن حجة
واضحه معاينه اثمدكلرندن موافقت اندي يلر قال الخطابي وليست
بواجبة في الصلوة صلوة على النبي نمازده واجبه دكلدر ديدي وهو عدم
وجوب صلوة في الصلوة قول جماعة الفقهاء من السلف والخلف الا الشافعي
بالاصالة ولا اعلم له فيها قدوة ضم وكسر قاف وفتحي دخي محكي در يعني يوسف بن
حفرت شافعي نك مفتي بهنه دخي اكاه دكل والدليل على انها ليست من فرض
في الصلوة عمل السلف الصالح قبل الشافعي واجماعهم عليه اندي صلوة

على النبي عليه السلام اركان تحاذر او لم يفته دليل وجوده وظهور
شافعي اول سلف صالحه افتاوترك صلوة على النبي عليه السلام غير
مفسدة الصلوة او لم يعلمه سلفه اجماع والشافعيه وقد شنع الناس
عليه هذه المسئلة اي فيها جدا مما لغير له في التخطئة شارح دلي ضا
ب شافعي به تشيع صدد نصا او لو ر تشنيعه رضا واي او لبوب اجلال شلا
شافعيه اطلاقه ي اليه هو لا نا على القاري جوابه اولدليل اما حق
الانصاف صناب مصنف فصل مذكوره حضرت شافعيه فرقاج لحلوه
قائلا ونا قلا كشف وذ لشتا عنيه باي وذكر لغني صندان شايسته مقام
او لمعنى اخوان منحوانه ثابان اولور وهذا جعله لشهر له لحنسوبي حاضر عند
بشير اليه تشهد ابن مسعود مسعود التشهد هو ان يقول اشهد ان لا اله
الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله وصار في التعارف للكلمات المفردة
في الصلوة اسم اصح الفاظ تشهد روا بكرده اصحاب كتب ستة اولدن
لتشهد عبد الله بن مسعود رضي الله عنهما المعبوك تحريرا سلفي علمه
الرحمة اوزره اي حضرتلرنك صلى الله عليه وسلم وارده تشهدات اون اوچ
تشهد رسيده دير تحاوا بو حنيفه رضي الله عنه تمسك اصح اولان
تشهد ابن مسعود واختيار كرده شافعي تشهد ابن عباس رضي الله عنهما
تحيته من عند الله ومختار مالك تشهد ابن عمر رضي الله عنهما دوا لذي اختاره
الشافعي بو معلى غير مشهور عنه دون زر كتب اصحابي شافعي دطبوت بافنده
اولان مختار شافعي تشهد ابن عباس رضي الله عنهما دركه تحيته من عند الله
مباركة طيبة ايله جمله سنه موافق تشهدلرده مباركات لفظي زيادتي در
وهو تشهد ابن مسعود الذي علمه النبي صلى الله عليه وسلم بسي في الصلوة
على النبي صلى الله عليه وسلم يعني تشهد ابن مسعود رضي عنهما الودود بركه
الى دار الي عالم صلى الله عليه وسلم مشار اليه جنابنه تعلم بيورمشدي درج تشهد
مرفوعده صلوة على النبي عليه السلام مندرج دكلدير وكذلك تشهد ابن مسعود
اسا كل من روي التشهد عن النبي صلى الله عليه وسلم كابي هريرة وابن عباس
وجابر وابن عمر وابي سعيد الخدري وابي موسى الاشعري وعبد الله بن الزبير
رضي الله عنهم لم يذكروا فيهم صلوة على النبي صلى الله عليه وسلم اي دلوكان الصلوة
فرضا كالتشهد لما تركوا ذكرها وفيه بحث لا يخفى دوكل واحد منهما فرض على
حدة ولا يلزم من ذكر احدهما ذكر الاخر لا بسما وقد اختلف مقام التعليم مع انه
يمكن تاخير وجوب الصلوة بعد تقديم فرض التشهد قال الشهاب ان تعلمهم
كان في ابتداء الهجرة قبل نزول الاية والاحر بها في قوله يا ايها الذين امنوا صلوا
عليه الاية فلما لم يؤمروا به فلما نزلت امرهم وهذا مصرح به في الحديث
وبشكابي نقله انتهى حاصلي حصلكا بينك رد شافعيه ايراد وتمسك اينده كي
قول وجه مشروح اوزره مدفوع ومردود دير وقد قال ابن عباس وجابر كان
النبي صلى الله عليه وسلم يعلمنا التشهد كما يعلمنا السورة من القرآن رواه
مسلم وحاكم ونسائي اولان خبرده مثلا كليهما رضي الله عنهما بيورديلركه
حضرت نبي محترم صلى الله عليه وسلم بزه تشهدي تعليم بيورر ايدي قرار مبارك
دل سوره تعليم ايدر اسا اهتمام تامله تعليم الدردي بديلر ولذا تشهد وصوله
تخصيص قيلندي وصلوة على النبي عليه السلام بيان اولندي ديدكلري وجهله
ونحوه عن ابي سعيد الخدري وقال ابن حجر كما رواه ابن ابي شيبة في مصنفه

كان ابو بكر

كان ابو بكر يعلمنا التشهد على المنبر كما يعلم الصبيان في الكتاب ضم
كاف وتشديد ميم تثنيه ابله منقول من جمع كاتب فهو شبيه للحل بالمحل
فيه وقيل الله مولد والصواب المكتب بمعنى فقيها وصبيانه مكتبده تعلم
اخرجه اسا حضرت صديق رضي الله عنه عصر خلافتنده منبر نقلم تشهد سورر
ايدي ديديلر وعلمه ايظا على المنبر عمر بن الخطاب وصديق اسا جناب
فاروق رضي الله عنه ايام خلافتلرنده تشهدي منبر اوزره تعلم ايلدي ديديلر
ديو خطابي استدلال قيلمه ايلديكي اما بعد من الصلوة منبرده تعلم ايدي
نقل وذكر اولنديكي روايه دليلا اولمه خاسار الجواب عن بعض ما استدل
به اصحاب الشافعية وفي الحديث رواه ابن ماجه وحاكم في المستدرك و
طبراني و دار قطني اولان خبرده بعض الفاظنده اختلاف مارو لما روا
صلوة لمن لم يصل علي بتشديد الباء وهو بظاهره دليل للشافعي على
ان الصلوة لا تصح بدونها قال ابن القصار معناه كامله يعني معنى
حديث بثم اوزره صلوة اتمكيح كمسئله نماز ي كامل اولمز ديمكدر اوله دير دي
وهو صرف للنفي عن المنار د منه من نفي الصحة الى نفي الكمال فيصح والا
لم يكمل او لم يصح لم يصل علي وقد فيه وهو تحكم ورجح بلا مرجح وضعف
اهل الحديث كلهم رواية هذا الحديث خبر مذكور وابن جميع طرقه
محدثين ضعف اسنادا بالديلر وحديث ضعيف ايله عمل اولنمز واما انكاله
استدلال اولنمز وفي حديث ابي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن علي
عنهم عن ابي مسعود رفعه النبي صلى الله عليه وسلم من صلى صلوة لم
يصل فيها علي وعلى اهل بيتي لم تقبل منه فعولا كما ملكو محمد للشافعي
رضي الله ... يا اهل بيتي رسول الله حبكم ... فرض من الله في القرآن انزله ..
كفاكم من عظيم القدر انكم ... من لم يصل عليكم لا صلوة له ..
قال الدار قطني الصواب انه من قول ابي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن علي
بن ابي طالب رضي الله عنهم صوابديدي دار قطني اولان خبر مرفوع حديث
اولبوب محمد باقر قول واثر اوله مرفوع اولديغي حالده بنه منقطع
در زيرا ابي مسعود ايله ابو جعفر بينده يتمش سنه در زيادة در ارادام مشار
اليه حضرتلرندن منقول اولاد لو صليت صلوة لم اصل فيها على النبي
صلى الله عليه وسلم ولا على اهله بيته لرايت ان الي لا تتم اوطنت لا
تكمل وليس معناه لا يصح وزيد في بعض النسخ ورواية جابر الجعفي فتح جيم و
سكون عين ايله يعني ابي جعفر در حديث مسطور لك ناقلي جابر جعفي در
وهو ضعيف اما م حضرت عليه الرحمة معهوده در زهر الرياض في ورد
ما شنعه القاضي عياض نام نالين سنقله ايله اصلا له قال وقيل المختار در
اما اسمه فلا نظر بيورلسه لخصوصي مذكوره مصنف عليه الرحمة طما
دي وخطابي اصوابني نقل اولوب وعلى المنافيل لا تصحيح
ما نقله ايله معذور در وما على الرسول الا البلاغ ايله نقله ما مور در

في المعطن التي استحب فيها الصلوة والتسلم على
رسول صلى الله عليه وسلم ورغب بناء مفعول من الترغيب من

ضد التهيب من ذلك جسارة مقام منها بعد ايذن في تشهد الصلوة
جلسة صلوا قد نشا على الله ورسوله نشهد ياسم جرثمة كي قد مناه فصل
مقدمة تفصيل البلد بكذا ساو ذلك بعد التشهد وقبل الدعا فصل صلوة
على النبي عليه السلام على ما عندنا التشهد اخير دد صكر وخير لطيف فتح
ليتخير من الدعاء ما شاء حكمنجه دعاء دا قدر حدثنا القاضي ابو علي
رحمه الله صفر اني عليه الا بغير وهو من طرف الاجازة قال لنا الامام ابو القا
سم البلخي مدينة مرو قال بلخه لنبندير قال لنا الفارسي عن ابي القاسم
الحراني بضم اوله عن الحليم ابن كليب عن ابي عيسى الحافظ الترمذي صا
حب الشمايل والسنن قال نا محمود بن غيلان ابو احمد الحافظ المروزي
سنه تسع وعشرين ومائتين ده عازم كلستان بقا اولدي نا عبد الله بن يزيد
المقري المعروف بالقصير البصري نزيل مكة وموالى عمر بن الخطاب
رضي عنه النواب وراوي ابو حنيفة النعمان رضي عنه المتان ايكبوز اول اوج
ده مفرى دار متقبلي مفول بلدي نا حياة فتح حاء مهمله وسكون ياء مثناة
ابله اعلامده خلاف قياسي اوزره دروفياسه حيوة بن شريح البصري حدثني
ابو هانئ الخولاني حميد بن هانئ بهمزة في آخره جولا بدال لها ياء ايكبوز
وفي ايكبده طائر روح طولاني نزهتكاه قدسه جولان ايلدي ان عمرو بن
مالك الجنبي فتح جيم وسكون نون وموحده برابله نسبت الى جنب بطن من
مذحج نوفي سنه اشتين وثلاثين ومائة اخبره انه سمع فضالة فتح وضم فا
وفتح صاد مهمله ابله بن عبيد بالتصغير ابو نا فذ بن قيس الانصاري ابو محمد
الدمشقي الصحابي الاوسي عصر امارة معاويه ده والي دمشق اولوب سنه للاثدو
خمسين دها فنا رحمه الله ثم انه سمع محمد بن مسلم اولدي يقول سمع النبي صلى الله
عليه وسلم رجلا يدعو في صلاته فلم يصل على النبي صلى الله عليه وسلم
فقال له النبي صلى الله عليه وسلم عجل فتح عين وكسر جيم تخفيفه ايلا مج
استعجل وبعض نسخه ده تشديد جيم مفتوحه ايله مطبوع ملدير اي عجل او التعجل
هذا ثم دعاه فقال له او لغيره اي في اثناء طهارة خطابا عاما غير مختص به اذا صليتم
وقعد في التشهد الاخير فليبدأ بالهمزة اي فليقدم على دعائه فليثن بتحميد
الله والثناء عليه عطف تفسير اي بقوله التحيات لله الخ ثم ليصل على النبي
ثم ليدع لام مكسوره وياء ساكنه بعده جيم اي لام سائله بعده بما شاء اي بعض ما
عليه التحيا بركسنه اخر زمانده دعا ايدوب صلوة على النبي اندن كوكو
شرد لوبي او لدقده ببورد يلر كه بوكسنه او دعا شتاب ايلدي بعده يوردقا
حضور سعادتنه وعوت واكاه وسائر وسائر حضارا وو نصبحت ايدن يلر كه
سبردن بر يكن تخريمه بلد نمازا ولوب تشهد اخبرده فعوذ ايلد كدن حمد جلد
وثناء كبريا ايله بعد ما بنم اوزره صلوة ايلدوت بعده دعا ايدن يلر كه
في الحاجا ندد طلبكار ولدا ولوب ودعا ونيا زقيلسون ديو بيوردي
ويردي من غير هذه السنة بتحميد الله بتقديم الميم على الجيم بدل بتحميد بتقديم
الحاء على الميم ومعناهما متقاربان بعد مسند تحرة تلك غير بدن تحميد بدلك
تحميد روايت اولندي وهو اصح لفظا ثانيا وباسند ويا صحي نزديرمو
نبه دليل على عدم الوجوب حيث انه عليه السلام لم يأمره باعادة الصلوة

وعن محمد بن

ودر نسخه والسلام لعلى القاري

ودر نسخه ابن غب لعلى القاري

ودر نسخه صحيح عن ابي سعيد الخدري عن ابي كعب لعلى القاري

ودر روى عن ابا هريرة لعلى القاري

ودر نسخه زيد لعلى القاري

ودر نسخه بناء على حيات صحيحه لعلى القاري

ودر نسخه لم يحمد ثنا لعلى القاري

ودر نسخه عن ابي الصواب ثنا لعلى القاري

ودر نسخه عبد الله لعلى القاري

ودر نسخه ابن عبد لعلى القاري

ودر نسخه وبعده شهاب

وعن عمر بن الخطاب الدعا والصلوة اي المكتوبة والنافلة معلق بين السماء
والارض ولا يصعد بفتح اوله الى الله منه شيء اي فما ذكر من الدعا والصلوة
حتى يصلي على النبي صلى الله عليه وسلم رواه الترمذي وزره فاروق منع الخطاب
رضي الله عنه ده دو بدركه دعا وثنا اسماء رندن بنده هر بري موقوف قدر
رندن برشي بركاه كبريا وعرش معلا يه صعود ايتمز تاكم راجي قبل الدعا واسطه له
كاه واكاه اولنشي حضرتلري اوزرينه صلوة ايلمدكجه ديدكي زيرا عمال هو منوط
كراما كاتبين وقبوله فرض اولدقده اجابتكاهه برداشته وعرض اولنور والك فرض
حضرت سبدكز صلى الله اوزره صلوة منو قفدر وكونه لا تنفع لهم ابواب السماء
بو معنا ايله مغتره ويرامدجه رفع وصعود صفات اعمالدن اولمغله مراد رفع
صحف اعمال هو يا اعمالدن تحتوي بر ديدكلري بر ديلر وعن علي عن النبي صلى الله عليه وسلم
بمعناه اي بمعنى حديث عمر رضي الله عنه الا انه زاده فيه كما رواه ابو الشيخ في الثواب
وقال وعلى آل محمد فلا بد من الصلوة على الآل مع الصلوة وهل هو الاكمل وفي
انه الدعاء محجوب حتى يصلي الداعي على النبي صلى الله عليه وسلم رواه البيهقي
الترغيب وطبراني عن ابن مسعود رضي الله عنه بركه دعا جانب سمايه ورداشته قدر
منعه در يعني دعالري كشاده قلمز ونيازلري قبول اولمان تاكم دعاكوي نبي محترم
اوزره صلوة انيه بو معنا صلوتدر صلا ندو جوبينه كليل اولمز زيرا قبول شرائط
محققدن كلديره ولوعلى المنع هذا موطن منعبلكان اولى وعن ابن مسعود
انا اراد احدكم ان يسأل الله شيئا فليبدأ بمدحه والثناء عليه ثم ارشد انا الى
ذلك في سورة الفاتحة بما هو اهله ثم يصلي على النبي بقاء بابله وفجوم فلفوق في
مكتوبة على النبي صلى الله عليه وسلم ثم يسأل حاجته فانه اجد راجح
والبقية ان ينجح بضم نون وكسر جيم او بفتحهما مع تخ وانجح انا اصابة
طلبته عبد الرزاق وطبراني بسند صحيح له ابن مسعود رضي الله عنه الودود
جنابلرندر روايت بيورر لركه سبردن بر يكز صلاتده وغيريده لركاه ذو الجلا
لدن مطلبكار واد وقام اولدقلري مدح جناب كبريا ايله بده وشانته لائق
بسته ثنا ونها يا ايله افتتاح ايلسون بعد ما وسيله عظمى اولان محمد صلى الله
عليه وآله وسلم اوزره صلوة ايلبوب بعدازان طلبكار وقام اولوقله بوكيفيتله
دعا حصول مراده باعث وراوشايان قبولدر بيوردي بلر وفي الحديث دليل
على استحباب الصلوة حيث علل بقوله فانه اجدر ان ينجح فتأمل وعن
جابر قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يجلس في اي موضع مع كوني
مقتعا لقدح الراكب فان الراكب يعتلج قدحه ثم يضع ويرفع منه
فان احتاج الى شراب اي شربه شربه والوضوء نوشاق والاهراق
وبعض نسخه اهراقه بسكون الهاء وقيل بفتحها وهاء هراق همزة ان قدر
بدليل يقال اراق الماء بريقه وهراقه بهمزته هراقة ويقال لما هرقت الماء
اهريقه اهراقا فيجمع بين البدل والمبدل وقيل لا تفتح الهاء مع الهمزة
ولكن اجعلوني في آخر الدعاء واسطه واخره امام بزاز وبيهقي مع الحسن
عليهما الرحمة جابر رضي الله عنه صلوا بقدح في الرحال فصلوا رواية اولوب
لركه سر طيل انبيا عليه التحيا ايبوررلركه ذكر ودعا نبي موخر في اداء
قدح راكب اساكه رخليه سؤار اولان كسنه قدحني ايله سالي ايدوب
بعده ما برنجه نهاده محلوره واشيا ومناغني نعبه وتخمله دركار اولوركن

وفي رواية واله محمد لعلى القاري

وفي نسخة محمد لعلى القاري

وفي نسخة مصنفة المجهول في صلوته لعلى القاري

فتح مهمله

اكو نوشي ايله محتاج اولورسه هاء فدحي نوشي و يا ايدسته احتياجي و ايسه
اول صورت ايدست آلورد و الا صبا يكدر سوالا تقدير معناسي ايله اولوركه
عند الحاجة اعتبار و التفاته وعنده حال التسعة تركه و پس ماندة
فلحده قدح راكب ماندي فيلمك يلكه اول و اوسط و اخر دعاده حضور
وهو ما اوزره صلوة ايله بتمهر بار ذكر و يا ايدرك ببورديلر عبارة تشبيه
غسيلي بليغ جلوه دركه ذكر جليلي دعادن تاخير ايدنري راكب يار
وهناعني نظام ايله ابتدا و اشتغال و فدحي پس ماندة و التفاتدن و نوشي
مهجور و وقت حاجتده استعمال ايلد يكينه لشبه الذي هكذا قول و شاهدها جلي
و انت بحيي بسطامي الهاشمي نبط خلق راكب القدح الفرده
وقال ابو عطا مشايخ صوفيه دن ابو العباس احمد بن محمد بن سهيل الادفوي
سرّا مور مهمه واجحه و اسباب واوفات ثلاثه قوي و ايكد
وقت اجحه طار في السماء اي صعوده اليها و اي وافق هواوقته اعنده و امكنده
قال و اوقع اسبابه الخ اي طلق بطلبته يعني بناء نحوشي ثماي دعا ايجون
اخلاص اساركان و قبول و اجابته رسيده و اسبابنه روجار اولورسه
مطلوبه طلق باب اولور قاركاله حضور القلب بمشاهدة الرب و الرقة الليلة
سر انزار الرحمة و الاستكانة و الخشوع و تعلق القلب بالله و قطعه للا
سباب و في نسخة من الاسباب امدي اركان دعا جمع فكر و هو ايتلاه توجه
تام و ملابسة نصب و تضرع و مذلة و انكسار و خشية و نفي ما سوي ايله
جناب كبريايه فرط قلب و داعي ربّ الاربابه اعتماد برله و داعي ربّ
الاربابه اعتماد برله ماعدادن قطع نظر و رجاء و ورود في الدعاي
المأثور اللهم ارزقني رجاك و اقطع رجاي عما سواك و اجعلني اصدق
صنعائي صدق خلوصي نيت و صفاي طويت يعني صباح دعا صدق و اعني در
قول و فعلنده صاحق و وعد و عهدنده بار و فادار اولوب ربا تترى
دروغ جريان دا تميه و في الحديث الصدق يهدي الى البر و البر يهدي
راستي موجب رضاي خداست كسي نديدم كه گم شد از دركاه
و مواقيته الاسحار يعني اجابت دعاي موجب نفحات رحمه و سماة
خير و بركة اولان اوقات سحر در اغبار دن خالي وقت اولمغين ازدار
اسباب تخصيص اولندي و اسبابه الصلوة على محمد صلى الله عليه وسلم
و انواع اسباب اجابت سلطان انبيا و شفيع روز جزا حضرت احمد مجتبى
صلى الله عليه وسلم نسيما جنابلريله صلوة ايلمكدر اللهم صل و سلم عليه
و على اله و اصحابه اجمعين و في الحديث الدعا بين الصلوتين يحجب
لا يرد خبرده وارد اولندي بركة بيمار و زيله انبيا اولان ايكي صلوة مينا
سنده دعا ايلا اجابتي رد اولنمبوب هم اينه قبول فرمادر قال الشيخ ابو
سليمان الدارانى اني اسالت الله تعالى بحاجة فابدأ بالصلوة على
النبي صلى الله عليه وسلم ثم اسالت ثم اختم بالصلوة عليه
صلى الله عليه وسلم فان الله تعالى اكرمه يقبل الصلوتين و هو اكرم
من ان يدع ما بينهما و في حديث آخر كل دعاء محجوب دون السماء فاذا
جاءت الصلوة على صعد الدعاء انفذ اولنان حديث بنص بنده
عن عمر رضي الله عنه منهي لبيدر و في دعاء ابن عباس الذي رواه عنه سنني

فتح مهمله

فتح مهمله و تشديد نونه ايله ابو عبد الله الصفاقسي الدمشقي يروي عن علي
رضي الله عنه و غيره و ثقه ابو زرعة توفي في سنه مائه فقال في آخره
و استجب دعائي ثم ابدأ بالصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم ان تصلي
او باك تصلي و في نسخة فيقول اللهم اني اسئلك ان تصلي على محمد عبدك
و نبيك و رسولك افضل ما صليت على احد من خلقك اجمعين ناكيدنما
قيله امين بالمد بقصر حديث مشار اليه كتب ستة دن ابو داود و الترمذي
نقل كرده شارح شفا حلبي در اما حضانيل اعمالده ذكر صيغ و ايكان
خصوصا مصنف اسامام ديشان ابراهيم تركه شايان اولور و من
مواطن الصلوة عليه عند ذكره و سماع اسمه او كتابه و في نسخة او كتابه
او عند الاذان اي الاعلام الشامل للاقامة و قد قال عليه الصلوة
و السلام رغم فتح راو كسر و فتح عين معجمه ايله اي لصوت بالزايدوك
الغار جل ذكرت عنده فلم يصل علي روايت كرده مسلم عن ابي هريرة و
اولان خبر صحت سيد البشر صلى الله عليه وسلم ببورديلر كه بنم
اوكنده خالد مذلت و فتاده خوار خقارا اولسون اولمست مي راك
كه عندي ياد ذكر اولمديغم اوزره صلوة ايلمه و بد بشر و كنو ابو
حبيب عبد الملك بن حبيب بن سليمان القيسي النحوي ايكيوز سكسان سكزده
و باطفوزده دوراه عالم بغدا اولديغم ذكر النبي صلى الله عليه وسلم عند
الذبح شايد وجه كراهت نام نبي اسم جد ايله اشتراكي نوهنده ايجاب
ايلديكي باسم الله صلى الله عليه وسلم و تكلما اما باسم الله و النبي دينه
حرام اولوب اكل تلك الذبح حلال اولمق و الحاصل ان اصحاب ابي حنيفة كرهو
الصلوة في المواطن كما ذكره صاحب المحيط و علل بان قال لان فيها ابهام
الاهلال بغير الله و كره سحنون بفتح فسكون فضم سينه يحون و هو منصور
ابو سعيد عبد السلام بن سعيد بن حبيب بن حسان التنوخي
الفقيه والي المالكي سنه اربعين و مائتيده عند لبيب اروحي كلشن نفيسه رواية
ايلديكي الصلوة عليه عند التعجب و قال في تعليل لا يصلى عليه الا
على طريق الاحتساب و طلب الثواب ما قبلي تفسير اولور يعني سحنون
مالكي وقت تعجبده اوزره صلوتي استحسان ايله بيورديلر كه بني مختار
صلى الله عليه وسلم اوزره صلوة اولمق الاطلب مثوبت اجون ايدي اولور حتى
صفيه عبد نده نجار بضاعه سني كشاده و براي قصد تحسين و رو و اجاده
و ترغيب متعجب بر له صلوة على النبي صلى الله عليه وسلم كراهة تخريجيله ايله
مكروه اما قصد مثوبت ايجون ايسه تنزيهيه اولوردي قال اصبغ
فتح همزه و سكون صاد ايله و باء موحده مفتوحه و غين معجمه ايله منصرف در
ابو عبد الله بن الفرج بن سعيد بن نافع الاموي مولاهم عن عبد العزيز المصري الكبير
بكر بن حمدون بن عزام طرسوسي جد اولادي البدي عن ابي القاسم ابو عبد الله
المصري الفقيه صاحب رحمهما الله موفي ايله دن و وبدير كه اون ايكي درجاه
امام مالكه سوق مطيته عزت ايلبوب هر سوزده هزار دينار انفاق و حرف
ايلديكي موطاندن لابد كر فيهما صفة مفعول ايله الا الله الذي لا
و الغطاس بضم عين ايله عضله قلا تقل صفة خطاب ايله ديرسه في نسخة بصفة
الغيبة مجهولا فيها بعد كر الله محمد رسول الله يعني ايكي كلمه نام خدالك

وفي نسخة وقال
يعني القارئ

وفي نسخة عن ابن وهب
وبه قال القارئ

غيري يا اولغيري زينب و بكري عطا سيد لوا يكبد ذكر التهدل لصكو
محمد رسول الله دع غير كله سي دبنغ ولو قال بعد ذكر الله صلى الله على محمد
لم تكن تسمية لدع الله ذ را ما قبلتون منفصله جمله بر وقاله اي وذكره الظا
الشهب ابو عمرو بن عبد العزيز بن داود القيسي المصري الفقيه راوي ليث وهالك اما م
شافعي عليه الرحمة ذ ر اول كركون كهي عزم ماوي البدي قال الشهب ولا ينبغي ا
نجعل الصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم فيه فاذكرا وفي كل منهما استثنا ما سنة
بقال سن كذا واسنه اذا اتخذه سنة يعني حضرت پيغمبر عليه السلام اوزه صلوة
زينب وعطا سنده سنت اتخاذ اتمك سز اوار دكلدر بدعي خلافا للشافعي حيث قال
لا اكره التسمية على الذبيحة ان يقول صلى الله تعالى وسلم على محمد وروي النسائي ابو
داود وابن ماجه وابن حبان والحاكم عن اوس بن اوسي لقمي اصحابي مسكن دمشق
واصحابي كرامدن اوسي اسمليه بنام قريش عدد ذات اولديغي تخريج كرده حنبلي در
عن النبي صلى الله عليه وسلم الا وبالاكثاي من الصلوة عليه يوم الجمعه لفظ
حنبل فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان افضل ايامكم يوم الجمعه فيه خلق
ادم وفيه قبضه وفيه الصعقة فاكثروا فيه من الصلوة علي فان صلوتكم معروضة
علي الحديث بو بابده احاديث جليله بسيار وبعض سنده نقيب عدد سكسي ويوز
وبيك ايله روايتي باركرده نفوذي في الاذكار دن حاصلي رونجمه ده اول حضرت
اوزره اكثا صلوه ايله اول لازم الامتثال شرفيا فتاه ورود در ومن مواطن الصلوة
والسلام اي الجمع بينهما دخول المسجد تحقيق حصول دخول وبا قصد وصول مسجده
جايكاه وصلوة ودرود حضرتدندر قال ابو الحق بن شعبان المصري المالكي وينبغي
لمن دخل المسجد ان يصلي على النبي صلى الله عليه وسلم وعلى اله ويترحم عليه
وعلى اله ويبارك عليه وعلى اله ويسلم اي عليه وعلى اله نسلما كافي نخه واصله
في حديث مسلم وليسلم فيه ويرحم ويبارك ويقول اللهم اغفر لي ذنوبي وافتح لي ابواب
رحمتك واذا اخرج من المسجد فعل مثل ذلك من الصلوة والدعا وجعل موضع
رحمتك فضلك يعني اللهم اغفر لي ذنوبي وافتح لي ابواب فضلك ديه وقال
عمرو بن دينار وابو محمد مولى فيس وروي ابن عباس وابن عمر رضي الله عنهم
وسفيان الثوري وحماد ان مومى اليه دن روايت حديث بيوت مشرف دن قوله تعالى
فاذا دخلتم بيوتا فسلموا على انفسكم بيوت كسرها موخده وضم ذي وارد وراي على
اهلكم تحية من عند الله مباركة طيبة قال ابن دينار نا بعي وملكي بيوت والكم
يكن في البيت احد فقل السلام على النبي ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعلى
عباد الله الصالحين فيغفران وفرشتكان دركاهدر السلام على اهل البيت
شايد مسلمان جنيان مراد اولنه ورحمة الله وبركاته امدي ظاهر فرا عموم بيتا فيها
ايدر لاسيما ايله سابقده مذ بيوتكم او بيوت ابائكم ذكر ظاهر عجم بيوتده در وخبر ابن
رضي الله عنه كه منى لغيت احدا منهم او امتي فلم عليه بطبل عرك واذا دخلت بيتك فسلم
عليهم تكثر خيره بيتك وصل صلوة الضحى فانها صلوة الابرار الاوابين عبارة
جليله سي بيوت مساكن اولديغنا بيدر قال الامام النضر في اللواء
العلم روي ابو موسى الحديثي عن سهيل بن سعد قال جاء رجل الى النبي صلى الله عليه
وسلم فشكا اليه الفقر وضيق العيش فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا
دخلت منزلك فسلم ان كان فيه احد ولم يكن فسلم علي فانه افراح فما هو الا طرفة
واحدة فتفعل الرجل فوسع الله عليه الرزق انتهى قال ابن عباس المراد بالبيوت

هنا المساجد

هنا المساجد ابا شريعه ده بيوت ايله وارد افضل بيوت اولان مجددر
ديديلر سكم في بيوت اذن الله ان ترفع اية كريمه سي بومعناي شريفه
در وتنويه براي تشكر وبا تعظيم اولمكه مساجد مختص اولور
وقال النصوفي فتح خاء معجمه ايله رفيليه به لبنديرن ابراهيم بن يزيد الخوز
بمعجمتين نسبتيله كوفه ذ اذا لم يكن في المسجد احد فقل السلام عليه على رسول
الله واذا لم يكن في البيت احد فقل السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين
يحيى عن الانبياء والملائكة المقربين وعن علقمة اذا دخلت اي اذا
المسجد فقول السلام عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته صلى الله
وملائكته على محمد ابو شبل بن انيس الفقيه النبوة اول حضرت اوزره صلوة
سلام ابنى قرف بيورر ونخعي عن كعب اي كعب الاحبار اذا دخل المسجد
واذا خرج اي لى وقتيله ولم يذكر الصلوة بخلاف على كما تقدم وصحح
ابن شعبان لما ذكره بالداره ابو بكر احمق وينبغي لمن دخل المسجد ان يصلي
الله عليه وسلم بيورد فدر يحيد اصحاح البدي بحديث فاطمة الزهرا
بنت رسول الله صلى الله عليه وسلم ان النبي صلى الله عليه وسلم كان
يفعله اذا دخل المسجد يعني روايتكرده احمد وابو يعلى وترمذي عن
فاطمة الزهرا رضي الله عنها اولان حديث ايله استشهاد ايلديكه كان
رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا دخل المسجد قال صلى الله على محمد وسلم قم
فاللهم اغفر لي ذنوبي وافتح لي ابواب رحمتك واذا خرج قال صلى الله على
محمد وسلم اللهم اغفر لي ذنوبي وافتح لي ابواب فضلك لكن حضرت مذكور
ترحم وتبارك على محمد الفاطمي ايا بدين ومثله عن ابي بكر بن عمرو بن حزم
حزم الانصاري قاضي وامير مدينه اولان محمد بن عمرو بن حزم ترجمه سنده ذكر اولنه
روسالي المقدم بالشهادة عالم وجود اولان حبيب بوزيكري سنة تحم تردح حرامك
روضة بقا اولديغي يعني حديث فاطمه رضي الله عنها وباخير علقمه الساعدي
رالبه دن روحي ويديرود ذكر السلام والرحمة بدل الدعا بها وقد ذكرنا هذا
الحديث يعني حديث فاطمة الزهرا رضي الله عنها اخر القسم الثاني من هذا
الكتاب والاختلاف في الالفاظ الفاطمة لتعدد طرقه ومن مواطن الصلوة عليه
ايضا الصلوة على الجنائز عند الحنفية جهارركبر ايله نماز جنازه اركان وشنا
بعد الاولى وصلوة بعد الثانية ودعا بعد الثالثة سنتدير وثنا سبحانك اللهم
حوار اولورسه ده جائز در اما عند الشافعي بعد التكبيرة الثانية صلوة اركاندن
در وبعد الاولى سورة فاتحه قرائت بدر لكن حاصلي بحث ذيشان اوزره صلوة الجنازة
اما كتندر صلوة على الجنائز وذكر عن ابي امامة اسعد بن سهل بن حنيف
براهب بن النعمان بن غنيمة الانصاري عصر رسالتده اشرفنا عهد وجود ايلبوب
نبيكا فامني دانايي عالم صلى الله عليه وسلم مهاده بيورديكه ابو امامه الله
تكفي وقبريك ايلديي حديثي وسلدر نوفي سنة ماتها من السنة
فصحت في صلوة الجنازة عنده وليست من اركانها وذهب الشافعي في احد قو
ليه انها واجبة فاستدل بقول ابي امامة كان واد بالسنة طابينه صلى الله عليه
وسلم فيستدل الواجب وغيره ومن مواطن الصلوة الثنا ايضي عليها عمل الامة
ولم تنكرها اي الامة على عاملها الصلوة على النبي وآله في سائل جمع
رسالة تعصبا نه بمعنى المفعول وهو المكتوب الذي يرسل مطلقا او بباب الاخوان

فرستاد فلان قبيله و مكانيه مخصوص نا موجه دير و ما يكتب بون السعاده
او الحمد لله وهو من باب الجحت كالحوقلة والمسبحلة وليس بمولد كما
قيل السحاب هي الغيوب كما رواه الثقة بضم رسايل و رسايل عنوانه و في
بسم الله الرحمن الرحيم و بالحمد لله رب العالمين كتابتنه نكره بنجاري كال
سال او زره صلوة من غير انكار قانوت امله و ابيها ائمة كذا ان ابديكي
سواصلند ندر و لم يكن هذا في الصدر الاول رسايل صلوة ايله ابتدا عصر
بنوك ثما بدي مطلقا نا بيدا و نمي اصحابه شيوع يافته لكل ابدي فالصدر
مستعار للابتداء والاول صفة هوضحة و مشترة له واحدت صيغة
مجهول ايله عنده ولايه بني هاشم قضى به عمل الناس في اقطار الارض
عنوان رسايل و مكاتيب صلوة ايله شرفها فته قلوق بني عبد الله بن
عباس زمان خلافتنده حدوث ايليوب نواحي رصوده عمل ناس بو نوعه
صنده اوزره جاريه اولديكي كرجه درج نامه صنلقي مندرج فلنديغي سيرة
كلاعبده مسطور دير اما كلام بعد البسملة صلوة ايله ابتدا اولنديغن بيانده
و منهم من يجعلهم به ابطا الكتب التي درج بعضلر ما ذكره من الصلوة ايله ابتدا
ايلدكلريدر اسابنه صلوة ايله مسكن الختام قبيل ايديلر و قال عليه السلام من صلى
علي في كتاب لم تزل الملائكة تستغفر له ما دام اسمي في ذالك الكتاب و كتاب
ايله واد مصطلقا مكتوبدير مصنفات دكلديرر و ابن كرده طبراني و خطيب و طبرسي
اولان خبرده ديباجه جريده ايجاي صلى الله عليه و اله الاهي احفظني بيورديكي
حكم كتاب و مكتوبيده بنم اوزريمه صلوة ايله ما دام اسمم ذالك الكتابده مقرر
الله فرشتكان انك ايچون استغفار ايتمكله دائم اولورلر و حكي ان الشافعي
رؤي في المنام فقيل له ما فعل الله بك فقال غفر لي و لم يحاسبني و اكرمني
لصلوتي صليتها على النبي صلى الله عليه وسلم في الرسالة و هي اللهم صل
اللهم صل على محمد كلما ذكره الذاكرون و صل على محمد كلما غفل عن ذكره
الغافلون و من مواطن السلام اي ايرا ثناء على النبي صلى الله عليه وسلم
تشهد الصلوة اي في اثنائه حدثنا ابو القاسم خلف بن ابراهيم المقرئ الخطيب
رحمة الله و غيره من مشايخه قالوا حدثنا ابو بعض بكر محمد بن احمد قالت حدثنا ابو الهيثم الكشميهني حدثنا محمد بن يوسف الفربري حدثنا محمد
بن اسمعيل امام بخاري حدثنا ابو نعيم يا نصفيري فضيل بن عمرو بن حارثة
سنه تسع عشر و مايتين رحمة رحمانه و اصبغ اولديلر حدثنا الاعمش سليمان بن
مهران عن شقيق بن سلمة الاسدي مخضرم و كان من العلماء العاملين توفي سنه
اثنين و ثمانين ابن حرمله الاسكة عن عبد الله بن مسعود عن النبي صلى الله
عليه وسلم قال اذا صلى احدكم فرضا او نفلا فليقل في كل قعدة صلوة و صوم
التحيات لله تجتمع تفعل من الحيات احيا و ابقا و ملك و بقا معنا لريتله
صلوات جمع صلوة و اشراف و كرما انكله تحيت ابد رشايان ذات موجد در و الصلوات
و الطيبات حاصلي عبادات قوليه و فعليه و مالنه حضرت فريضون خطابنه
شايسته و سزاوار در السلام عليك ايها النبي و رحمة الله و بركاته اي كل نقمة و ضير
كبر لازم ثابت له في كل زمان السلام علينا و على عباد الله الصالحين اي السلام
علينا معاشر الائمة و على جميع الامم السالفة و ملائكة السماء و الارض ايضا و الجمع المؤمنين
فانكم اذا قلتموها اصاب السلام علينا كل تقي الى آخرها ذكر و بالبديكلرنا ايجاب

ايچ السلامة او كلمة السلام كل عبد صالح في السماء و الارض البغي و لام ابدجتي
جمعه عموهندده ناشي زمين و اسماندده اولان انبيا و سروشان و اولياء رسيده
اولور بيورديلر وصالح اداي حقوق حق و خلقدغايه اولان ذاندر هذا وقت
اداء صلوة و باشهد صلوة احد مواطن السلم عليه بدل احد اكثر اولنوصولو
بدلده بعضي دانشورانده و بنشه اقل التشهد اشهد ان لا اله الا الله كلمه
سندن اول التحيات الى آخره كلمه سندن صكره سلام على النبي عليه السلام سندير
احمدي كتبنده تشهده متعلقه روايات مفصله ايله بطوده امهات كتبنده مذكور
مفصل ذكر و قدروي مالك في الموطاء عن ابن عمر انه كان يقول ذالك السلام
اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله تشهد در مؤلفي سلام
خليل ايله خروج عن الصلوة واجب يكي اثنانه كلمات و فحومه ايله ربط اللسان
اولوردي و اسحب مالك في المبسوط نام كتاب مشار اليه ان يسلم مثل ذالك
و رويت مثل ذالك عن ابن عمر رضي الله عنهما اسا فقبل السلام هو صلاتنه اما هذا هيد
خلاف ظهوري اولديغي رايكاندير قال محمد بن مسلمة ابن هشام بن الوليد
بن المغيرة ايكيوزاوه التي نسائي هجريده عزم سر بسنان حضان ابدوب
اراه اي مالك رحمة الله ما جاء عن عايشة ابن عمر انهما كان يقولان عنده
سلامهما السلام عليك ايها النبي و رحمة الله و بركاته السلام علينا و على
عباد الله الصالحين السلام عليكم يعني سلام خروجدن مقدم كلمات مذكوره
ايله صوريغه و عبد الله رضي الله عنهما كويان اولدقلرندن روايتلرنه اعتماد
مراد البديكي نقل ابدي و استحب اهل العلم ان يسوي الانسان حين سلام كل
عبد صالح في السماء و الارض من الملائكة و بني آدم و الجن يعني مقصد كرك
امام و ياموم و يا منفرده يمين و يساره سلام داره اولديغي شنان ملائكة
و بنيادم و پريشانلرك اسماع و تعيين دعا اولان هر عبد صالحه سلامي
ايت اكثر علما اصحاب البديع و قيل الامام ينوي السلام على من خلفه
به وهم ينوون الرد عليه و غيره ينوي من حضر و غاب قال مالك
في المجموعة المدونة واجب يعني لو ان سلم امامه ان يقول السلام على النبي
و رحمة الله و بركاته السلام علينا و على عباد الله الصالحين السلام عليكم
قال الذبحي و هذا غريب ليس في مشهور مذهبه
في كيفيت الصلوة عليه و التسليم يعني اول حضرتلره ورود ايلين
الفاظ صلوتلك كيفيتي و علماء دن كثيرت يانه عبارالك كيفيتي بيان
سنده در حدثنا ابو اسحق ابراهيم بن جعفر الفقيه بقراءتي عليه
القاضي ابو الاصبغ نحن هم و هو حدثه و خبر مجيء ايله عيسى بن سهيل
صاحب الكتاب الاعلام حدثنا ابو عبد الله بن عتاب بتشديد توفيه ايله
حدثنا ابو بكر بن وافد قاف مكسوره ايله و غيره حدثنا ابو عيسى عنده اطلاق
امام ترمذي اولق ظاهر اما يعقوب حلبي ابو عيسى يحيى بن حلبي عبد الله
بن يحيى بن كثير اولديغي مرويدر حدثنا عبد الله حدثنا يحيى بن يحيى التميمي
احد رواة الموطاء حدثنا مالك امام مذهب عن عبد الله بن ابي بكر بن حزم
عن ابيه تقدم ترجمته عن عمر بن سليم بالتصغير الزرقي ضم زاي و فتح راء
مخففه و قاف و ياء نسبيه ايله انه قال اخبرني ابو حميد مصغر الساعدي
الصاردر بني ساعده قبيله سنه منصوب لذني و خزرجي اصحابيدر انهم

و في نسخة قال
حدثنا العقفي

ای بعض الصحابة قالوا یا رسول الله کیف نصلی علیک حال صلوة وغیر
یه شامل اولوه فقال قولوا اورده اصل وجوب اولغیره اول خصوصت نماز الجمعه
صلاتک فرضیت ابله استدلال اولندی وصلاتی غیریده اجماع عدم وجوب صلا
ندر شاید جمهور مطلق استحباب اوزره حمل تمشدر اوله لی اللهم صل
علی محمد وعلی ال وازواجه وذریته کسروضم ذال ابله نسل وولد وولد ولد
واولاد بناته شامل در کما صلیت علی ال ابراهیم عبارة مذکوره لفظ ال مجمله
اولمق وبدر وتشبیه لحاق مالم یشتهر بما اشتهر بالتبدیر والالحاق
ناقص بالکامل فبلنده تکلدر زیرا سلطان کونینی صلی الله علیه وسلم حضرتلری
اکمل الخلق اولمق حقده مطلوبه صلوة الله افضلیته محوله زیرمعنا ربنا داو
برکه فرشکاک ابراهیم علیه السلام اولان صلوتک شهرتی مانندی اباحضرت
حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم اوزره صلوة مشهوره ابله صلوة ابله حاصل
مثبته مثبته در افضله اولمق قاعده اعلیه بناء الکاندن خالی ولامعقول
حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم جناب جلیل الله علیه سلام الله در افضل اولدیغی
کندولره اعلام اولندی اوله وجهله اعلام انمش اوله یا خود تواضعا عنده ربه او
مضمای لنفسه صدور یافنا وباقا تمام جمله علیه السلام ظهور انمش اوله جواب دکل
محمل علی در اما اصل صلوة قدرت مناسبت مراد اولنوب قدر ورتبه مناسبت
مراد اولنا مغی نوجهی اوزره بنکم کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم ابله
جمله سی قبیلندن در اولور وبارک علی محمد وازواجه ای امهات المؤمنین وذریته کما
بارکت علی ابراهیم انک حمید فعیل من الحمد بعض الحمود بذلک وصفاتک سواء حمدت
اولم تحمد علی لسان محلوقاتک او بعض الحامدین بکل ما تحمدک علی ما اظهرت من الائک فی
مصنوعاتک مجید کریم کثیر الاحسان عظیم کبیر الامتنان وفی روایة مالک عن ابی
مسعود الانصاری عقبة بن عمرو البدری وقد تقدم رضی الله عنه قال قولوا اللهم
صل علی محمد وعلی اله ای ال محمد کما صلیت علی ابراهیم جواب افضل مخلوقات محمد
علیه اکمل الصلوة اشرف ال ابراهیم علیه التحیات اوتمنی فخر موجودات اوزرطوه
مضاعفا ولوب جمله انی ذره وصول نشئه ماسیفد کذا راه ابدن انکاری می
رفع ابدر وبارک علی محمد وکما بارکت علی ابراهیم فی العالمین انک حمید فی جمیع
الاصوال مجید کثیر البر والنوال کیفیت صلوة خصوصه طرق کثیره اولدوغنه مقتضی
محله علیه الرحمة اشارت اوحد شی ایراد بیوردیلر وهوطبا روانبی علوسنده له
لبا ذا اولور والسلام کما قد علمتم فتح عین وکسر لا تخففه وباضم اول وتشدید
لام ابله بمعنی کیفیت ولفظ سلام لفظ محمد محذوف مفعول مطلق اولدیغی وجهله لفظ رد
بکعب بن عجره ضم عین مهمله وسکون جیم ابله کعب عجره اصحاب شجره دندر
احد وخمسین ده عالم بغایه اقبال بیورمشلردر حضور موفی الیه مرفوعا مسنادا الیه
ده روایتکرده انک اسئله دن اللهم صل علی محمد وال محمد کما صلیت علی ابراهیم
وبارک علی محمد وال محمد کما بارکت علی ابراهیم انک حمید مجید ای مبالغ فی الحمد
والشرف والکرم وعن عقبة بن عمرو وعبد الله الانصاری الصحابی رضی الله
عنه طرق صحیحه کثیره ده قوله ده والی اخری فرق بر سنه ظهوریده مدینه منوره
ده بلکه حال عطر نالک بفیع اولمقدر فی حدیثه اللهم صل علی محمد النبی الامی
وعلی الذی وعلی ال محمد فعل واحد اوزره ال من تحرم علیه الصدقة ابله اغنیا
اقرباء فخر زمان اقارب ازواج وذریته واتباعنا واهمه شمولی انسبدر جهه مذکور

تخریج کرده

تخریج کرده احمد وابی حبان وبدار قطنی وبیهقی در مولدون لفظ الاقی
روایتکرده جمله در وفی روایة ابی سعید الخدری سعید بن مالک
بن سنان کاتقدم اللهم صل علی محمد ذی الاکمل ورسولک الافضل
الافضل اضافت برای تعظیم وتکثیر وعبودیت ابله اعتراف ابی اوصاف
رسالتله تحدیث اشارتدر وذکر معناه ای معنی الحدیث السابق
می قوله کما صلیت الخ وحدثنا القاضی ابو عبد الله التمیمی سماعا علیه
وابو علی الحسن بن طریف بفتح طاء مهمله وکسر راء ومشناة تحتیه وفا ابله
النحوی علم تحی ده مهارة تامه سی موفی وفوده شهرت کامله سی اولان
اولاده احد شیوخ مصنف علیهما الرحمه در وبشر بکسر موحده وطرف بفتح راء
هی اولمغله در بقرأتی علیه قال انبأنا ابو عبد الله یسعدون فتح سین وضم
دال مهمله ابله مضبوط وبامهر وقد الفیه تنا قال ابو بکر الطوسی
ضم میم وفتح طاء مهمله مشدده وشینه بدوا ومکسوره وعین مهمله
وباء تحتیه ابله قال تنا ابو عبد الله الحافظ محمد بن عبد الله بن محمد وبه بن
نعیم النیسابوری الامام الحافظ صاحب التصانیف الجلیله اما مستدرکه
تام کتابنده احادیث صحیحه وموضوعه یسیار اولدیغی اربابنده بو
شبهه یوقدر ورتبه بشخصدر وبنده نسخه ای عتیقه متوجه اولدیغدن
عن ابی بکر بن دارم بکسر الراء الحافظ تحدیث کوفه حفاظ ابله موصوف لکن
رفض وکذب بله مذهم اولوب وجیوه التی وبا ابکی ده سر نهان بابلی
لحیانی اولدی عن علی بن احمد العجلی بکسر مهمله وسکون جیم ابله عن حمزة
بن الحسن قال فی المیزان لیس حدیثه فی المیزان بذلک وذکر ابن حبان
فی الثقات عن یحیی بن اکثم وزه ضم میم وکسر واو ابله قیل الله کذاب له تبا
یح مذکوره فی المیزان عن عمر بن خالد القرشی مولی بنی هاشم نزیل واسط
دروغله شهره اشباب اولدیغی مبرانده بعضدا نزاع در وتحریر عن ربیع
بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب لعلوی المدنی برادر امام احمد محمد الباقر بن
بکر عن ابکی ده مرفوعا کنتی جام شهارت اولندیر عن ابیه علی بن
العابدین بن الحسین رضی الله عنهم عن ابیه الحسین عن ابیه علی
بن ابی طالب قال عندهن صبر میم وسابعده مفسر اولور فی یدی
صفة الحمد راجی کلمات تذکر فی التشهد اوصلوات مذکورها لی رسول
الله صلی الله علیه وسلم وقوع علی انک فاعل عذابی بعدها فی یدی هاتین
وقال صلی الله علیه وسلم عدهن فی یدی جبریل فقال جبریل هکذا کلمات
معدودة تزلت من عند ربه العزة یعنی امامه سبحانه وتعالی کرمه الله
وجهه بیورر کله دستکیر عاجزان امت علیه اسنی تحیه صلوات عائدکه
دستمله شمارید قلوب امیی وصحی الهی کلمات معدودی ماسکا لبدی بعدد
البدی ودید بکی هجنای وهکلات معهوده درهکلا کبیر بادن نثر فیافنه نزولور
بیوردی اللهم صل علی محمد وعلی ال محمد کما بارکت علی ابراهیم وعلی ال ابراهیم
انک حمید مجید اللهم بارک علی محمد وعلی ال محمد کما بارکت علی ابراهیم وعلی
ال ابراهیم انک حمید مجید معنای مذکور روایتکرده اصحاب کتب
ستة اولمغله بیوسنه صحت اولدیغی کذا لک تقدیر اللهم ورحم بتشدید
حاء صیغة دعا اوزره الهاکوحمه هو واقیه هو وراء وقیه کافیه اظهار ابله

حدثنا

وفی نسخة صحت علی القاری

وبروی ذکر معناه علی القاری

وفی نسخة صحتها علی القاری

وفی نسخة ربنا بالیا علی القاری

على محمد وعلى آل محمد كما رحمت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد محمدا
اللهم وتحنن تفعل من الحنين بمعنى الرحمة والشفقة والحنان
كسحاب رحمة ورزق وبركة وفواق وهيبة ورقة قلب كما في القاموس
والحنان كشداد من اسماء الله تعالى ومعناه الذي يقبل على من
اعرض عنه وقيل بمعنى الرؤف المنعم على محمد وعلى آل محمد كما حننت
على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد اللهم وسلم على محمد وعلى
آل محمد كما سلمت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد قال
البغوي عن مقاتل خص ابراهيم بالتشبيه لانه افضل الانبياء بعده
نبينا عليهما الصلوة والسلام ومكافاة له على دعائه لامة محمد بقوله
رب اغفر لي ولوالدي وللمؤمنين او لمشاركته له في التاذين للحج
والايمان انتهى وقيل الكاف للتعليل وقيل للتبعية اي لمحمد وفيه تحقيق
في رسالة الجلالة والحاصل حديث مسطور لسطير كرده عراقي اورده
جد ضعيف واهالي ده تخريج كرده اي حجر انه موضوع عبارتيله مفرد وسندنده كي
رجاله كزابو وضاع او لديغي انفاق كرده محمد بن ابي بكر الك مساور وحرب
بن الحسن وقد ضعفاه مجتمعان او للمرجع مذكور ك ضعفي مشعر وجائز و
حديث ضعيف ايله عمل فضائل اعماله جائز در خذا صافي ع ماكدر وعن
ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم من سره ان يكتال فليقل يا وصول يا رحيم
بالمكيال الاوفى اذا صلى علينا اهل البيت اهل منصوب على المدح او النفخة
بعني وبعضي نسخه ده علينا ضمير بدن بدل اولمن او زده مجرور در فليقل في
حالاته او في صلوته اللهم صل على محمد النبي وازواجه امهات المؤمنين
وذريته واهل بيته نعيم بعده تخصيص وبازريته اولاد وحفده واهل بيت
افارب اولده كما صليت على ابراهيم اي بمقبولك رحمة الله وبركاته عليكم
اهل البيت انك حميد مجيد ابي هريرة رضي الله عنه طريقيله روايت كرده
ابي داود وطبراني در كه هركيم جزاي اوتي ايله اجر اعطي بيورله دلداده و
خواستكار اولورسه اهل بيتي اوزره صلوة ايلدكده يوزه اوزر مكويايي
صلوة اولوب بيوردي لر زيرا بو صلوة جليله جمع اهل بيتي شامله واول
حضرت اقرب منزلت اولان وصي نبوت وتعظيم اولاج ظاهرات وجد
امجدي خليل الله اوزره ذكر صلوة وحضرتله ايماي حاويه وشمليه دير
وروايه زيد بن خارجة الانصاري بولدلوت تكلم ايليدي حرمتي خارجي
در رضي الله عنه سالت النبي صلى الله عليه وسلم كيف نصلي عليك فقال لم يصلوا
واجتهدوا في الدعاء فتح قولوا اي وقولوا اوعنيه بكم للترقي والترافي في
الاخبار اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت على ابراهيم انك حميد
زيد بخارجه بيوردكه ذالي عالم صلى الله عليه وسلم حضرتينه سوال
ايلدكده حضرتينه نوجهله صلوة ايليه لم بيوردي لركه نازه شرايطه وارکان
وسنتي ايله تحريمه بندقيام وبعد التحريم ركوع وسجود واخصلوده اجتهاد
وجد ايله بو صلوة ايله نطب اللسان اولدي بو بيوردي امدي دعا ايله
وادبينه صلوة دير نقتنا دعا ايله تعبير بيورلمله باخود نقتنون دعا اولله و
يمكن ان يراد بالاجتهاد المبالغة في الثناء بالتحيات بعده اذ بحثي من تخبا كده
مندرج سلامدن اكثر وصلاتده صارف سلامدن اول صلوة شرفه ايله بويا

اولمغله اولبعدي

اولمغله اوايلدي حديث جليل مغير مسند الفردوس ديلي وحسطر واكثفاء
بهذا اللفظ جائز اولدلفظه دليل مفرد ديو وعن سلامة الكندي كسر كاف الله
ابي فيه الخضرمي التابعي ذكره ابن حبان في الثقاة كان على يعلمنا الصلوة
على النبي صلى الله عليه وسلم لداخل الصلوة او خارجه اوخارجه اللهم
وافي المدخول بتشديد واو ايله ورواية اطيب مدخلات بتشديد الخاء
المكسي دخي من رخايد خواو بدخي اسم مفعول در بمعنى باباسط للسموط
طات قال تعالى والارض بعد ذالك دحاها والى الارض كيف سطحت اوالصاف
بيحون رامي نوده مثال خلق ايليوب بعد ذامدادي اساسله وبسط و
عصيدا بلديي امدي كيفيته وضعه تلك غيري به قايل اولان اهل بيت نوزه
انبوه مذكور بيوردي صحيحدر وباري المسموكات تبارك بمعنى خالق بمعنى
بمعنى خلق من غير تفاوت اي خالق المرفوعات كالسموات فانها مرتفعة عن
السفليات وفي رواية سامك المسموكات اي رافعها في العبارة ترقي
في الكلام اجعل شرايع جمع شريعة بمعنى غالبه ورفيعه صلوتك صفتك خصوصا
وفي اضافتي فيلندده ولوالي بركاتك اي بركاتك الذي هي الزيادة ودائما
نجيتك رافعة اشد من الرحمة در وبعض نسخه ده تحننك ناء فوقيه وخاء
مهمله ولوه ايله اشد نعطف على محمد عبدك ورسولك يعني اي ارحمني بسبب
وتمهيد وسيلة هفت طبقي ايجاد ولشبه ايدن باشاه جهان اولوب
افدرنا الاولوا تم واعلى صلوتكي ووافيه بركاتكي وتحننكدن لشانه ياب
الطف وحنكر وظيفه عبوديتكي جامع وحق ربوبيته قائم خصوصنده محمد مدعاسي صلى
الله عليه وسلم جنابنه شرف تحنن عنايت قيل الفاتح باغلق صفة مجهول
ايله ابواب كنوز ايله ميراث واسباب رموز مسرات وده حلي دشوار امويي
فاتح واسرار مشكلاتي مبينه والخاتم لما سبق خاتم كسر وفتح نا ايله در
حلكه رسول الله خاتم النبيين وصف جليل ايله خاتم پيغمبران بشيي والمغلق
الحق والحافض خافض ايله منصوب وباضافتله مجرور ويا فضله
مجرد اوله وبالنصب ايله مفعول اوله اي الحظهم الحق بالحق بالصدق
الصدق والدامغ المهلك من دمغه اذا شجه في الدماغ جبناك
جمع جبنة هو المرتفع يقال جاش الشيء اذا فاره وارتفع الاباطيل على
غير القياسي جمع باطل وبعضي نسخه ده بلا باي الاباطيل ورود ايله
بعض كاريده وناصفك علو وظهوريني وافع ومانع ذوي اما جناني
اجنا ايله تفسير مقامه ناجسبان اولور كما حمل ضم حاء وتشديد
سيم مكسور ايله مبتداي محذوفنه خبر اولور اي هذه الحال وصفه يا
محمل امر اعباء الرسالة فاصطلع بامرك ضد معجه ايله فتعال
من الضلاعة وهي القوة ومنها الاضلاع بطاعتك ضد معجه ايله
افتعال بائيسنه وما قبلنده بدل ويا امر منحلق اولور وفي
نسخه لطاعتك فتشارك اللام في معنى مستوفي اكسر فاوزا ايله حمل
ويا اصطلع ظهر بدن حال اولور واستقار نوبتي واستصاب در
واد تقيد وعدم اهمال محضا نك لطلب ما فيه رضاك مصدر يحي
بمعنى الرضا وفرطنيه ولام تعليل معناسنه ديمراولمق جائز در يعني
حالك مذكوره اول حضرتك اعباي رسالت وانتقال نبوت ايله تحمل وتكفل

وفي رواية يعلم بالكسر
لعله القارئ
مصلحه
اللهم ذا الخاء المدحورات

جنات عدن التي وعد الرحمن عباده وجنات عدن يدخلونها ومن صلح من

ابائهم وامهاتهم والملائكة يدخلون عليهم من كل باب سلام عليكم بما صبرتم فنعم عقبى الدار

الدار الكرامة والجنات عدن تكنه حبيبك حضرت مصطفى عليه التحية والثنا

مقام عالي رفيع وسيع وفراخ واضعاف مضاعف انعام جميل واكرام جليل كم يكم

وكانت فوز ثواب محمل وجزيل بخش مضاعف ومعلل فراوان وبيحد ولا

نعب امداده ومكمل بدار اول خطرجه جزائي اوتي ابله اعطا ابيله اللهم على

فتح همزه وكسر لام ابله امر من الاعلال وبعضي نسخه دعل فتح عين وتشديد لام

ابله امر من التفعيل اي ارفع على بناء القاسي وروايه على بناء الباني جمع

باخ اسم فاعل من بنى يبني بناء بالكسر بناءه عمل عاملين اورده عمل سيد

العاملين اعلا ابله او على منازلهم في الجنة منزله واعل بناء دينه على بناء

اديان رسالي الناس واكرمه مثواه كديك اي ماواه ومنزله عنديك ورتبه

ضخمه وبالسكون ابله في الاصل مهمان يجون شهينه واماده فلنان طعامه

بومفاده اجر وثواب وحزا واداونور وافتح له تشديد ميم مفتوحه وبعضي

نسخه دانعم له وافعده نوره واجزه من ابتعالك له واجزه فتح همزه وسكون

جيم ورا ابله منصوب وما قبلي نوره معطوفه وروي واجزه وصل همزه الجزا

والثنا افتعال من البعث والجاز متعلق باكرم او انعم مقبول ضمير له

دلاحال وبا مفعوليت اوزه منصوب دوشهادة الشهادة اي تزكية لانه اذا

شهد والله بشيء وقرضي المقالة اي مقبول الشفاعة ذا منطق على

مبالغة عادل موضعنه نهاده فلندي وخصلة ضم خاء ومهمله وتشديد ميم ابله

امر حالي وفصه فصل اي القطع اوفي الزف اي الحالة رشد وهدايته

واستقامت وبرهان عظيم زادليل واضح وبيان قاطع يعني اول بتي اذ يشان

مقبول الشهادة صاحبي والشفاعة صاحب نطق مستمع وذيشان وحالة رشد

وسعاده ودليل باهر اولدبغي حالده نيره رشد ونطق اقامت ويعتدل بحرفي

الكمال وحواسنده عطايا باقي اولدبغك نور بين تابان وقدر عظيم اجلال

ابله امدي صلوة جليله مذكوره اختلاف روايات مع الزيادات بحذ اولد

واجرلا وزيله دي كي جسنك من القلاد ما احاط بالجيد وعد عي على كرم

الله وجهه اليطا في التصلي على النبي صلى الله عليه وسلم ان الله وملائكته يصلون

على النبي الاية يا ايها الذين امنوا صلوا عليه وسلموا تسليما لبيك اجابة بعد

اجابة بخذ منك اللهم يا الله امنا برحمتك وسعديك اسعادا بعد

اسعاد في طاعتك صلوات الله البر فتح موحده وتشديد را ابله

العطوف اللطيف بعباده معانيه وباره لفظنده ابلغ دراجيم

كثير العبابة بالمحسنين والملائكة المقربين والنبيين ورسلي دراغم اولور

والصديقين علماء وعاملين والشهدا جمع شهيد فعيل بمعنى فاعل ومفعول

ويوزلد بغي شيادر بسي اذيه شريف واعانت ونوفيقكله رضاي هاويكله

قيام واهتمام نام البذبخ اولدبغي حالده طاعتكله قوي شباب اولديغي وبعضي

نسخه دبغير شكل في فدم ولاوهو في عزم عبارتي اصل نسخه دن زائد در

اي بغير حيله في اقدام دلاضعف في جزم واعيا لوصيك حافظا لعهدك واصيل

الوصي جعل الشيء في وعاء ويقال للاناء الوعاء لفظنده فيه الخير بقي مداتي ولاد طالي

والشرا اخيث ما اوعيت من وادٍ اول خطرينه وحي البلد بكاء اسرار واحكامه

راعي والوهنكذا ايمان ووصايانكله اقرار ابله عهدك اوزره حافظ وداعي

ساضيا على تقادم الدهر الدال المعجمه اولي وحكم وفرمان قضاجزه باكي تشفيذ

واهضا اوزره تجهد وساعي اولده داغ ومشقت اولديغي حتى اودي مي اولديت

الزنادا قدمته فاخرجت نارا قبسا فخذوا ابله اتشدن اخذ وا فتناسا اولنمش

شعله دير بومفاده نادر ايي نوره رايي مستعار در وجمله مذكوره ماقبلي

ايجون غايت اولور لفا بسي كطائب النور يعني ماهو راولديغي اولري

الاعلى جد وسعي در حالي اولديغي تاكه مفتبان نور بغير ايجون نور منير در

مبين اظهار والجاء ايلديغي الاء الله فعله مبتدا نعمه نصل باهلها سباره

بالنصب اي وباله التي قدرها وذا بعة التي قدرها باخود نفا بسي الاء الله

بالاضافه تجرور واسبابكه فروع اوله به حليه الصلوة والسلام هديت الفلوب

صيغه مفعول وبعضي نسخه دفاعل ايله منفولدر بعده حوضات الفلي

جمع حوضه بمعجمتين وهو المرة من الخوض ودخول في الماء معناسنه اولوب

هكذا رناصوابله دخول وشرعده استعاره اولندي والاثم الذنب والتاخ

اصل دبجوده ساقوط در اي عبي سوضحات فتحه ضاد معجمه ايله اسم مفعول

هديت فعلنه متعلق در اي الى موضحات وبا مبتدا ي مفدر خبر اوله

ضمير قلوبدر اي تلك موضوحات وكسر ضاد ايله اسم فاعل موضحه من الا

يضاح اوله كشف وبيان معناسينه در الاعلام جمع علم بمعنى اللوا باعلم

بمعنى العلامه ونائرات الاحكام من نار الامر بمعنى ظهر جمع نائره اسم فاعل

من النور والضيا ومنيرات الاسلام من انار منور بالف اول بدر سلمان رسالت

صلى الله عليه وسلم وجود بهبود وكرم وجود ايله قلوب اهل اسلام ميدان

ايام ومهاوي معاصي واثامه دخولنده صكره يه الانام اذعان وقبول احكام

ايله رهياب هدايت اولديكه تلك القلوب منشورات الاعلام وظاهرات

احكام ومظهرات احكام ومظهرات اعلام واسلامدره فهو ضم واسكان

ها ايله لفتاح وفاتحات در صيغه خطرت واجمع در امينك الى مامون وخازن على

الخزون وشهيدك يوم الدين وبعثك فعيل بمعنى مفعول اجمبعوثك

اما شهيد بعلى فاعلدر نفت ورسولك بالحق رحمة بعنى جناب محمد

صلى الله عليه وسلم ديرو عهدك حافظا مامانكا ك واسرار در يوم

ينكدن اكا امانت بيوردينك علوم محفوظ كه تكهبانك ودوزجزاو

فضل فضاده انبيا واصفيا وامتلريله حضور عزتكده شاهدك وبذكان

مومنيكه رحمت جهتندن ببيغمبر مبعوثك وصفله خلقه رحمه للعا

لمين رسولكدر اللهم افسح له في عدنك جمله جناتدن برجنتك

اسميدركه جنات الجمع عدن نوع انساندن ادم اسادر بديلوما

عدن اجمله بهشتك ناحي اولق صحيحدر اما الدير وكل جنان عدن اولديغي

اعلاء كلمة الله ايجوب مجاهدا في سبيل الله جام شهادتي حقيقة نوشي ايدنلر
وحكما مطلوب ومبطوب ومسؤل وعريق اسادبر والصالحين حقوق حق وخلقه
قيام ايدنلر وما سيلك لك هي شيء ما هو موصوله وما قبلنده معطوف در ومي ياد
بيان اولور بعضلر نسخه ده بعد واو العاطفه واو اداسي اولمقين هما مصدريه در ومي
زائد در اولده عبارة مذكوره نعيم بعد تخصيص در لفوله تعالى وان من شيء الا
يسبح بحمده يا رب العالمين ورتي عوائج وبرورد كار عالم صلى محمد بن عبد الله
اي صلوات هولاء وائمة مترة مدة تسبيح الانبياء لحضرتك العلي الاعلى على سيد الا
نبياء خاتم النبيين وسند المرسلين وامام المتقين ورسول رب العالمين اي كافة
الخلق اجمعين الشاهد البشير للانبياء والاولياء الداعي باذنك السراج المنير
شجاع رخشنده مهر دوجهان عليه السلام حاصل كلام جناب علي مرتضى
در واردة الفاظ صلوات جمله سندن امر بالصلوة اولدن ايله جنابلرينه سند
مبنى رجحان اولوب صلوة مطلوبه امتثالا لاوامر الله وفوع بافته اولدوغي حالده
التيان تغيب بيوروب محظوظ ورحيم خدايي كرم صلواتي وفرشكاني مفرون
دركاه عظيم وبيغمبران وعلما وشهدا ومتقيي مدة تسبيح الانبيا خضرت مصطفى
عليه التحايا اوزريله برادوام اولوب ديو نعوت جميله سيله نعداد وسلام
ودرود ايله صلواتي مزداد وابرادا بلدي وعن عبد الله بن مسعود رضي الله
عنهما الودود كما رواه ابن ماجه والبيهقي في كتب اخرى الصلوة عليه
اللهم اجعل صلواتك وبركاتك ورحمتك اي الخاصة على سيد المرسلين وامام
المتقين وخاتم النبيين محمد عبدك ورسولك امام الخير المفتدى به وكاشف
ورسول الرحمة اي الكافة اللهم ابعثه مقاما محمودا يغبطه فيه الاولون
والاخرون يشبهي ويساعد مائند مقام زبيا سني بلنده من عبر زوالي له رشك
ابدي اللهم صل على محمد وعلى ال محمد كما صليت على ابراهيم انك حميد مجيد وبارك
على محمد وعلى ال محمد كما باركت على ابراهيم وعلى ال ابراهيم انك حميد مجيد
سبق معناه وكان الحسن البصري يقول من اراد ان يشرب بالكاس الاوفى
من حوض المصطفى فليقل اللهم صل على محمد وعلى اله واصحابه من ادرك جمال
صحبته ونشق برفيه طلعته وارواه الشامل البنات واخفاده وارزقه
وزوجته واهل بيته موالي وحدي منناول اولوب واصحابه مبانده فرابت
مصاهرتي اولنلر شخصيي وختنيي اسافاصاره اي اعوانه من اهاجر برواولاد اصلبيه
واشياعه اي اتباعه من اهل الفرب والاصهار ومحبته واشياعه من عطف العام
على الخاص يشمل جميع الامة وعلينا اي لنكرم وهي يحصل به معهم اجمعين
يا ارحم الراحمين واطف صلاة امام حسن بصري قدس سره العزيز بيورديكه بحر شفيع
مذنبي وغفار ذنوب كثير مصطفى دن صلى الله عليه وسلم وجه حظ اعلا ايله لبريز
الحمد واداي بدن قلب اصفى برله هر صبح ومسا بو صلوة انكي ايله كسب جنان ايتمشلر
اولدوغي طاوس اعام عبد الرحمن بن كيسان عن ابن عباس انه كان يقول
اللهم تقبل شفاعة محمد الكبرى وارفع درجته العليا وتقبل شفاعته عظمى وعده
شفاعة عظمى بوجودي وعدنه قبول وارفع درجة العليا دنيا رتبه والايه
ومنزله بالاسنى اعلا محاله سؤاله في الاخرة والاولى ودنيا وعقبان مقبول
ومسؤلي اعطا ايليه كما اعطيت ابراهيم وموسى فان قلت الفصل معقود ببيان
كيفيت الصلوة وليس في هذا ذكر الصلوة قلت المراد بالصلوة الدعاء وهو

دعاء فيه

دعاء فيه تعظيم وثناء عليه بما يليق به عليه السلام وعن وهب بن الورد
وفيه نسخة وهب النصفير عبد الوهاب المكي الزاهد سنه ثلاث وخمسين
ومائة ورد في خبر ان من مات ربيع ولدي انه كان يقول فيما يدعو الله اللهم
اعط محمدا افضل ما سالك لنفسه انواع ضراب وصنوف تدابير حضرت
مصطفى عليه السلام دركاه عزتكدن كنجي دائي ابجي جوبا اولدوغي شي عبارتدر
اعلاي افضلني بحتي واعطا ايله واعط محمدا افضل ما سالك لاحد من خلقك
ومفاهاندن ربا يحب الله دعوات بندكانك اولان اسناي مقام واكرم جاي سلك
اكا احسان ايليه واعط محمدا افضل ما انت مسؤل له الى يوم القيمة وكرامات عا
لياندن تابحتي دركاه اولوهيتدن طلب اولنان مكرماتي اكرمبي احمد
مختاره عليه الصلوة والسلام اكرام وعطا ايله وعن ابن مسعود رضي الله عنه
في رواية ابن ماجه والبيهقي والديلمي والدارقطني انه كان يقول اذا صليتم
على النبي صلى الله عليه وسلم فاحسنوا الصلوة عليه فانكم لا تدرون لعل ذلك
يعرض عليه حادم صاحب مقام محمود يعني ابن مسعود بيورركه چون فخر كائنات
عليه شرايف التحيات حضرتلرينه صلوات اغك حاد ايدرسيز صلاتكز مبين اولوب
احسن واشرافني قصد ايدك زيرا بلكز مبركه شايان قبول اولمايوب حالبوكه شايد وباي
اولمق بيلي لعرض وتبليغ اولنه وقولوا مثل اللهم اجعل صلوتك ورحمتك
وبركاتك على سيد المرسلين وامام المتقين وخاتم النبيين محمد عبدك ورسولك امام
الخير وقائد الخير اي لنفسه ولغيره ورسول الرحمة اللهم ابعثه مقاما ظريفت
اوزره منصوب محمدا يغبطه فيه الاولون والاخرون اللهم صل على محمد وعلى
ال محمد كما صليت على ابراهيم وعلى ال ابراهيم انك حميد مجيد اللهم بارك على محمد على
ال محمد كما باركت على ابراهيم وعلى ال ابراهيم انك حميد مجيد وما يؤثر في تطويل الصلوة
وتكثير الثناء على اهل البيت وغيرهم كثير نسخة صححه ده على اهل البيت ورودي
مقامه اسعد يعني اهل بيت نبوت واصحاب وازواج واتباع اوزره تطويل
صلوة ودعا وثنا خصوصنده روايت اولنان اثار واخبار وبسيار دير وقوله واستجاب
كما قد علمتم بنا المجهول ونشديد لامله وبا بناي فاعل وتحقيق لامله يعني خدا
سابق تشهد ده رواية مالك عن ابن مسعود اولان والسلام كما قد علمت قول شارح
هو ما علمتم في التشهد من قوله السلام عليك يعني اولى سلام كه اصحاب كرام حضرت سيد
الانام عليه السلام كيف نصلي عليك ايله استعلا ايدركلرينده اثنا تشهد الله
كه نعم بيوردينى كلامدير وايها النبي ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعلى
عباد الله الصالحين وتشهد على كرم الله وجهه اما بعد اي عبر بجاسوز ومقدر
السلام على نبي الله السلام على انبياء الله ورسله نعيم بعد تخصيص السلام
على رسول الله على محمد بن عبد الله السلام علينا وعلى المؤمنين والمؤمنات
من عباد الله بالموت وغيره وهو شهيد اي حضره عنده اللهم
اغفر لمحمد حضرتنه عفو الله اثر كلام فريبا ابراد اولنور وتقبل شفاعته
عنده واغفر لاهل بيته من ازواجه وذريته واغفر لي ولوالدي
جناب مرتضى زيد يدري ومادريه مغفرت تله دعاسي حد ستده
اضطراب واشكالدن خالي خالي دكلدر كرحم مادر حضرتلرينى فاطمه
بنت اسد شرفياب اسلام اولوب اما يدري ابوطالبك كفو اوزره
عفو نبوت يافته نغمه دن شارح دبجي والدي لفظنده اولان
الف سهو سهو باسخ ايله شايد زياده اولوب صحيح قولك ولوالدي

زيد فحا نسخة في العالمين
لعلى القارى
وفي نسخة من تطويل الصلوة
لعلى القارى

ابوبكر بن الاحمر الاندلسي القرطبي اولا ان امام جليل بزرگوار شرف رحلت فرمود
امام نسائي رحمه الله حديث ابوايوب وهذه بشارت الله عزت الله بر
حرود نداد بيمانه موفق نوشي وراوي وستاري فراهوشي الدي قال النسائي
حافظ السنن صاحبي بيرانا بالموصل قال اثنين اخبرنا وانبانا سويد بن نصر
الحافظ ابو الفضل المروزي المعروف بالشاه الامام بمرو عن ابي المبارك وغيره
ابكيوز قرقده ملوهار حيا في طيبي اولدي انا عبد الله ابو عبد الرحمن بن المبارك
واضع الغين مولاهم المروزي شيخ خراسان ببغداد بن اجر شركي خوارزمي در سنه
احدى وثمانين ومائة وسنه ولاده فرخ روحي مباركي اوج قدسه طبران ابيوب
هيت نام محدث قبر منيركي زيارتكاهدر عن حيات بن شريح نقل مت رحمه
قال اخبرني كعب بن علقمة عن كعب بن علقمة التنوخي المصري التابعي راوي سعيد بن
المسيب اخرج له اصحاب الستة بونا ونوزدهي حديثده عالم بنا به رحمت ببوردي
انه سمع عبد الرحمن بن جبير بالتصغير مولى نافع امام جليل قرشي مصري موذن
ومقرئي وفقيه سنه بسع وتسعين من الهجرة عزم كلستان نعيم الدارين انه سمع
عبد الله بن عمرو بالواو وفي نسخة بدون الواو احد عباد الله در بسر عن
وبا فوز ندعن بن العاص اولد يقولوا سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم
يقولوا اذا سمعتم المؤذن اي ازانه فقولوا مثل ما يقول اي جوابا له
وصلوا علي فانه من صلى علي مرة صلى الله عليه عشرا فان الحسنة بعشر
امثالها فاسئلوا الله لي الوسيلة فانها منزلة رفيعة جليلة وهي تابعة
في الجنة لا تنبغي الا لعبد من عباد الله وارجو ان اكون انا هو فمن كان
وضع موضع الاه وانا تاكيد لاسمها او مبتدا خبره هو والجملة خبر في سأل
لي الوسيلة حلت اي ثبت عليه الشفاعة وفي رواية شفاعتي او حلت
له شفاعتي حديث جليل بالاده قسم اول باب ثالث وصولنده وفي ترجمة
ابي ثمامة رخصت ورلدي وروي انس بن مالك ان النبي صلى الله عليه وسلم
قال من صلى علي صلوة اي واحدة صلى الله عليه عشر صلوات وحط
اي وضع عنه عشر خطيئات ورفع له عشر درجات شعبه ابان نده براعه
گذار بيهقي اولان خبرده خادم بنيا انس رجال عليه صلوات المنات روايت ايدر
شاه عالم صلى الله عليه وسلم بيورديكم بم اوزريه يكبار صلوات ايدنه
حضرت غفار فيما ما يكرمي عدد عشره صلوات الله صلوة واون كناهي اول بنده
سي دفتر اعمالندن حط وشر بيل واون درجه رفيعه راي صلى اعلا و
احسان ايدر وفي رواية لابي يعلى وكتب له عشر حسنات وراي حسنة بسبعين
اولان ثواب كتابنده اوجيلدي ورد ايدر وعن انس عنه عليه السلام عن ربه انه
اي شبه ده مشتد ان جبرائيل اتاني فقال يعني من الوحي الهي بكا خطاب
ديدكله من صلى عليك صلوة صلى الله عليه عشرا ورفع له عشر درجات وفي
رواية عبد الرحمن بن عوف مشتركي خرت يعني ابي عوف رواه ابن السكن في صحاحه
وبيهقي في سننه ورلر عنه عليه السلام لقيت جبريل فقال اني ابشرك
عنه لبب كلستاني رسالت بيورركه طاوس لسلدن مسير جبريل دوچار
اولدم سبز باعث شادمان اولوب شي ايله پيام داديو حضرتكله تبشير ايدر يزدي
ان الله كسر وفتح هر ايله بقول من سلم عليك سلمت عليه ومن صلى عليك
صليت عليه حديث مذكور صلوة سلام مكرر بكدكر دن المراد نه جواب اشارت

الله حسنيه محمديه وهكذا اولادي اراده بيورديله يا خود وجه اظهر
جناب ايدي اللهم ارادي غيره نعلم اولوب فتعجبون دعا اوليه ديمكدر
وباكلام محمدي صلى الله عليه وسلم اولدي حالدن على ما ارتضى السهيلي
والدي رسول الله صلى الله عليه وسلم شرفياب ايمان اولدقلرينه بناء ولواني محمد
وما لدة عنبارني حوش ايتدي بيرد وارحمهما كما قيله تقدم السلام وعلينا
وعلى عباد الله الصالحين السلام عليك ايها النبي في هذا الحديث عنى على الدعا للنبي بالعفو
اذ هما السيما وعا رحمة الله وبركاته جاء في هذا الحديث عنى على الدعا للنبي بالعفو
رح وفي حديث الصلوة عليه ايظا قبل الدعاء له صلى الله عليه وسلم من
طريق الحاكم فقبل مبنى على الضم بالرحمة خبر الدعاء له بالرحمة في حديث الصلوة
على النبي المروي عن علي قبل ذلك وهو المذكور في اوائل الفصل ولم يات في
غيره من الاحاديث المرفوعة المعروفة حاصل خضرت حبيب كبريا عليه التحيات
غفران ورحمة ايله دعا اتبوخبر در نصوبي وحديث مروي عنه متقدم ملخصا
رود البدي اما بوحديث غيري احاديث معروفه دن قوعه دن اثر وارديلو
لري اما رحمة احد معاني صلوة در اولمغين جوازي ظاهر در واما مغفرت
اول خضرتك هر روز تسعون هفتار بار وباصدد كاه ذوالجلال الدن طلبكار
مغفرت اولدقي واستغفر لذنبك ايله جليله سي امري ايله وقوع بافته
وتحية احاديث ايله صدور ايدي بكي حيثيتيله در وقد ذهب ابو عمر بن عبد البر
الاكبر علما اي مالكيه وغيره الى انه يدعى للنبي بالرحمة واما يدعى له
بالصلوة والبركة اللتي تختص به ويدعى لغيره بالرحمة والمغفرة
يعني شفع امت عليه اسي النجية خضرتين دعا بالرحمة كراهتيله ابو عمر
غيري محمد تنبيه ذاهب اولوب شايسته شان خضرت صلوات شريفه وكثرت
خير انتشاريه وفيض مواهب لدنيه دوام وشمولنه على التشريف والتكريم
مختصه به اولان بركات ايله دعا اولنوب سائر مؤمنينه رحمت ومغفرت ايله
دعا اولنور ديديلر كرم بومعنى اولي امالاجل النهي انسان مدعى
دليله محتاج اولور جوده نفس لغيسه اولخضرتك ادبه وتواضعا استغفار ايدر
عبدك اول خضرتنه مغفرت ايله دعا سي موجب اولمز دكلام ايسه براي خضرت
ديكرانك دعالري اجنده در اما شمايل ترمذي ده بري اصحابدن بريسو سلطان
عالم صلى الله عليه وسلم خضرتنه عفو الله تعالى لك ايله دعا كوي اولدقده وقد
تغيير ايله اول خضرتدن تقرير جواز بنه دليل اولمله وقد ذكر ابو محمد بن ابي زيد
والصلوة على النبي اي بقوله اللهم ارحم محمدا وال محمد كما ترحمت بشديد
الحاء وفي نسخة ترحمت على ابراهيم وال ابراهيم ولم يرد هذا الدعاء بالمغفرة
والرحمة في حديث صحيح وحسنه طيب وعند النسائي بنه ابو محمد ذكر دليلي قوله
والسلام المرسل مدة امنينه تعلق حالنده اولان قول جملدن السلام عليك
ايها النبي ورحمة الله وبركاته وقد ابى بدعه قوله تعالى رحمة الله وبركاته عليكم
اهل البيت وبنده ان رحمته عامة للخواص والعوام ولا يستغرب احد عن هذا
الانعام العام تسليم في فضلنده على النبي صلى الله عليه وسلم
والتسليم عليه والدعاء له والمراد تعظيمه واظهار خضوعه لطلب بنيته
خلسي من تحصيل الحاصل والاختلاج له صلى الله عليه وسلم حدثنا احمد بن
محمد بن عبد الرحمن بن عثمان بن عليون الخولاني الشيخ الصالح من كتابه حدثنا
القاضي يونس بن مغيث ضم ميم وكسر غين ايله حدثنا ابو بكر بن معاوية بن بكر بن عبد الرحمن
بن معاوية بن المخلف بن عبد الله بن هشام بن عبد الملك وولاه كه ابو بكر

واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له وان محمدا عبده ورسوله
رضيت بالله ربا وبمحمد رسولا وبالاسلام دينا غيرت او زره منصوبه وكذا
وكذا الاسمي ها قبله عفو له حديث مذكور ما قبلي منا سبتي ايله استطراد
اولندي والا ما نحو فيه اولان فضيلة عليه دل خارجده وري ابو طيب الوليد
عبد الله الفهري بسند منقطع ايله روايتيدر ان النبي صلى الله عليه وسلم على عشر
فكانوا عتق رقبة تعبير بالجزء عن الكل عبد حر اولور يعني بنه اوزريله بارسلام
ايليه كو بارينده اداء دبغه رقبتدن اعناف انفس كبي لايل ومشويت اولور بيوريلمش
وفي بعض الاصول جمع الزعفران يعني مفاد حديث مراد اولور ليردلك ابو بكر
لما يلوح معناسنه على اقوام ما اعرفهم الا بكثرة صلاتهم على اصحابي نزخيبده انس
رضي الله عنه طرقندن روايت ايدركه صاحب مقام محمود صلعم عليه المعبود بيورمش
حوض مورود مم اوزره ايكن بركروه پرشكوفه بكا ورود ايدلر دي انوقت مشخص اتمم
الا اوزريمه كثرة صلوة ايله بشره لمرفوعه لمعان ايدن نور وفي علامت وارندن
بلورم ريدي وفي اخر حديث اخرده ورود البدي ان كسر وفتح همزه ايله انجاكم يوم
القيمة من اهوالها ومواطنها ضابر فيا منه راجعا ندبر الترغيب على صلوة يعني
روزادام بسوز فيامت شدايد وموافقندن نجاة وخلاصه سرعة نزيكلرنم اوزريمه
صلوتي بسبا واكثار ايدنلر يكزير بسور مشار وعن ابي بكر الصديق رضي الله عنه رواه
ابطا الاصبهاني في ترغيبه الصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم امحق للذنوب اي
اشد ايطالا واذهابا واطفاء من الماء النار للنار والسلام عليه افعل من
عنق الرقاب بعض طرقت مصطفى عليه الصلوة والتحايا اوزره كناهلر محو وابطال ايله
اب سردانشي اطفا اعدت اشد وليز زدر وجنابنه عليه السلام خضر زينه سلام
بنده اذا تمكدت ناصيلر قرير ديو بيورمش در

صلوة ايله سلامك وفتدير ابردي بايانه يوقصل باكه حس حاتمه ايراد تحيتيه بدل
كوكل ناكامي حرمانلري وصلتل اولوب مخالف غم وشادي اولكلاهد وعجز صحتدير
خداهر دمده انسون اول صلوتي روضة انوار كه مفادنان اني فهم الله خصوصي حضرتنه
في ذم من لم يصل على النبي صلى الله عليه وسلم وانحاء اول خصوص
بارگاه مقدسي عليه الصلوة والسلام مضر تدر بنه صلوة ايله صلوة اجر وثوابلري نزلي
افضل انكاله سزاوار رهذمت ونزك واجب ايله كنهكار وشايان مذلت اولمسي بيانندن
ديرلر امدي صلوت على النبي صلى الله عليه وسلم كاهي واجب كاهي مندوب اولدي
عنقه اشارت نايان اولور حدثنا الفاضل الشهيد ابو علي رحمة الله ابو سكرة قال
ابو الفضل بن خيرون احمد بن علي بن احمد البغدادي الفقيه وابو الحسن الصيرفي
قال نا ابو هلي زوجة المرة ايله شهرت شعار امام احمد بن عبد الواحد ثنا الشحي
ثنا محمد بن محبوب ثنا ابو عيسى امام ترمذي مشهور تلامذت اراهيم وراق ثنا
احمد بن ابراهيم الدورقي فتح دال مهمله وسكون واو وفتح راء وقاف وياء نسبيه ايله
اوائلي به مشابه قلا نسبة دن رفعه وياء بلده به نسبت اولمه عصرنده امام اهل حديث
اولوب مهر نار بعده اغداب عمري غروب شام اجل ايلدي فنار بعني بن ابراهيم بن
طفان بديده كوكب رخشنده جباني افول قمات انشد بن علي عبد الرحمن بن المحبر
سعيد بن ابي سعيد تقدم ذكره عن ابي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
رغم انف رجل ذكرت عنده فلم يصل علي حال الوده مذلت وحقارات اولون اول ناكس
كه عنده زبانا ولنام بنم اوزريمه صلوة خواه اوليه ورغم انف رجل دخل رمضان قبل ان

روى لا احد من
لعل الفاضل

اي نم او ومضى اصل سلخ جلد حيواني اتخاذ دره بعده ذاهر اخراجده استعاره
فلم يغفر قبل ان يغفر له وحداي جليل الي حفيظ ودليل انسو تكله مجمع نعمة
واحسان ومنبع رحمت وغفران اولان شهر رمضانه تشريفو وحصول
ومدتي تمام اولوب خروج ايله باعث غفران ذنوب اولان على ايله
وذكار ومستحق عنايت بروردكار اولمزدن اول اولماه مبارك كذا ان
ايليه ورغم انف رجل ادرك عنده ابواه فاعل ادرك الكبير بالنصب
على المفعولية فلم يدخلاه ضم باء وكسر خاء معجمه ايله الجنة ويدخلاه فعل
قولنده اسناد مجاز للسبب اسناد در دخي اول بدبخت ويي دولت
فناده خاك خوار وحقارت اولسوكله انك حيات ومعيشتي بعد وما
رديء ضعف ويري وبيتي حتى ادراك وكبر سنده اولمله نراك رضا
برنده اولان خدمت ايله معامله وبر والدين انيوب لسبب دخول
جنان اولان رضاي والدين فراموش وحس معاملده در وروكردان
اولمقله اني بهشته ادخال ايتمله لو وحض حال الكبر لانه احوج
حالي الانسان الى الخدمة والاحسان فالجنة تحت اقدام الوالدين
قال عبد الرحمن يعني الصغير راوي حديث واظنه قال احدهما بي خطأ
ابو هريرة رضي الله عنه بطريق الشك يا علي التنوع ابواه
الكبر احدهما او يبيورمشي اولمه بو معنى اما يبلغن عندك الكبر
احدهما او كلاهما اية جليله سي ايله تعوذت بافنه در وفي حديث اخر
ابن عباس وانس وعبد الله بن الحارث وكعب بن عجرة ومالك بن الحويرث
رضي الله عنهم طريقلرنده روايت كرده طبراني وجابر بن سمرة وابي هريرة
وعمار بن ياسر دن تخريج كرده بزار اولان حديث ورود البدي ابو
النبي صلى الله عليه وسلم صعد المنبر فقال امين بدله وقصي جائز
بدر اللهم اسخط معاينه ثم صعد بكسر العين فقال حقق ثم
ثم صعد درجة فقال عقب صعوده امين فسأله معاذ راوي اخر
معاذ جبل عن ذلك سبب تكراره هنالك فقال عليه السلام فجبريل
له ان جبريل صلى الله عليه وسلم اتاني فقال يا محمد من ادرك شهر
صيامه و تشديد ميم مكسوره ايله لفظ خطاب اوزره ذي راي ذكرت
بين يديه فلم يصل عليك فمات فدخل النار فابعده الله حملة مذكوره
مبينا خبريه ومعنا انشائيه در ولذا قال جبريل للنبي عليهما السلام
قل امين فقلت امين بو دعاء منبرك درجة اولى سنده ظهور بولان
اي وحالة مذكوره احوال بقيه اوزره تفريع اولندي كالمقدمة في الفضيلة
اولو بعده بدر وقال في الدرجة الثانية فمن ادرك رمضان فلم يغفر
له مبني للمفعول اي لم يقبل الله منه واحبط عمله فمات والله
اتعقب على في كثر وج قوله له مثل رفعه ونصبه وضعفه جائز در ذلك
اي فضل النار فابعده الله قل امين فقلت امين وعن ادرك ابويا او
احدهما فلم يبرهما فمات باء وباورا مشدده ايله اي لم يقم بواجب حقهما
فهما فمات مثاله بالنصب اي وفكر مثله قصته رمضان حقوق خفوقه
دائر و فضيلة ابو بر حقوق عباده متعلقه در والحاصل خطيب منبر نبيه
يايه اخلاق صلى الله عليه وسلم منبر لتربو اوزره صعود اولوب عقب صعود دن

وفي نسخة وقال
معاذ ادرك لعل الناسخ

وفي نسخة مثل ذلك
لعل الناسخ

خاتم ربيا العالمين اولاد امين ايله لب حنيان بعد ادى درجه وفى طالع
اولوب بنله امين وبديله بعد ازان پايه دبكه قدم نهاده ارتفاع اولوب تامكه
ايلدى جول راهى ثمايان اولمد بغدن سكرباد امين ايله زبان كفار او
لمزج سيندن معاذ رضى الله عنه السلام ايلدكده حل اشكال بيورديلركه
سوج سدره لنتهى جبريل امين اشارت بزدان ايله نشايغ ايدوب دندبكه
اول بدن مختار كم عندنده نام شريفك يادولنه وانك كوشريفى اولوب
ذكراسمك عقيبنده حضرتكه صلوة انفيه صلاة صلاكى تاركك وغيرى جانب
اولريني صالدره وداولوب نرك صلوتك سبب ايله دوزخ قرارى وله فحال
مستقيم الى ساخه رحمتدن دور ومبدانى مغفرتدن مجهول اولوب
بودعامك اجابتنه امين بيورديلر بدكده درجه اولدى امين بديم
ردنى اول محضور مبكده حذفه لازمكه شهر رمضانى ادراك ايدوب حرم مبا
لاتدن صيام وقيامى مقبول ذى الجلال بيورديلوب حبط اعمال ايله هلاك
وانسنى دوزخه دخول ايده ابن دجبار رحمتدن ابعاد ايليه دبوب بعده
استدعاى امين ايلديجا بندهء درجه قابليه لب كشاى كامين اولدم
وبنه سئوال بى دولنا كه پدرومادركى وبا ايكيسندن برينى ادراك ايدوب
وجوب حقوق والدين رعايتنه اخذ بى كرفتار بيلجه درجه اجل اولوب
تبرايى مفرد ايليه امين بحرحمة مولادت فطره بار وقبض باب اولميوب دوزاده
اولوب ديديكى وبندن الناس امين ايلديجه بندهى درجه قابليه دعاجيدر
امينه حافظنى تفسيراولور يعنى بحفوظ مالكى وقت بجهده اولى حفظ بعاونه رفيق
استحسان الغيوب بيوردبلركه بنى مخزم صلى الله عليه وسلم اوزره صلوة
اولنجه الاطيب مشروط بقوا وزره اولنور حنفى حنفيه عندنده بخار بضاعه
منى كشاد وراى فصد وتحجيم اوزره واجداده وزغيب متزعى برله صلوة
على النبى صلى الله عليه وسلم كراهه تحريميه ايله مكروه اما فصد مشروب
ايجون ايدرسه نتزيهيه اولور ديديلر قال اصبغ فتح همزه وسكون صاد ايله
رباء موخذه مشترح وعبارتجه ايله غير منصرف در ابو عبد الله بن الفرج بن
سعيد بن نافع الاموى مولاهم بن عبد العزيز المصرى الفقيه صاحب
مالك رحمهما الله دن وبدركه اولد ابكى كز دركاه امام مالك
سوق مطيعه اهاعزيمت ايليوب هر سوزه هزار دينار انفاق وحرم ايلديم
يخلو موطنان لايذكر فيهما غيره مفعول ايله الا الله الن يحيى والفضل
ثم على ايله عطف فلا تقل صيغة خطاب ايله رواوفى نسخه بصيغة الغيبة
مجهولا فيهما بعد ذكر الله محمد رسول الله يعنى ايكى مجلسده ياد خدا كى غير
ياد اولنمزسه قاميجه وبكى عطا سيدى بوايكيسندن ذكر الله صرف
محمد رسول الله كله سى دينلر ولو قال بعد ذكر الله صلى الله على محمد ثم
نكح سميته له مع الله كبيرا مافيلندى متصله وجمله دره وقاله اى وذكره
لفظا اشهب ابو عمرو بن عبد الغفور بن داود القيسى المصرى الفقيه راوى
ليس ومالك امام شافعى عليه الرحمه دن اول سكونت صكره غزه هاشمى
ايلديجه قال اشهب ولا ينبغى ان يجعل الصلوة على النبى صلى الله عليه
وسلم فيما ذكرا وفى كل منهما استنانا اى سنة يقال سن كذا واستنه
اذا اتخذه سنة يعنى حضرت پيغمبر عليه السلام اوزره صلوانى بدعة وخطا

وفى نسخة ابن ابى حاتم

وفى نسخة ابن ابى حاتم

وفى نسخة ابن ابى حاتم

مشوه ويرو وتشوه براي تنكير وبا تعظيم اوله مساجد مختص اولوز وقال
النخعي فتح حاء وجمعه ايلاء رفيليه نستبرا براهيم بن يزيد الاسود وعمر
بن ميمون ففيه كونه اذا لم يكن في المسجد احد فقل السلام علي رسول الله
واذا لم يكن في البيت احد فقل السلام علينا وعلي عباد الله الصالحين
من الانبياء والملائكة مغربيني وهو علقمه اذا دخلت اي ارنا المسجد اقول
السلام عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته صلى الله وملائكته علي محمد
ابن شبيل بن فليس الفقيه المنبه اول خصوصه اوزره صلاه سلام بينهم في بور
ونحو عن كعب اي كعب الاخبار اذا دخل المسجد واذا خرج اي في الوقت
النبوي ولم يذكر الصلوة بخلافه كما تقدم مواخيج كما ابو شعبان ما ذكره
بالاداء بن اسحق وينبغي لمن دخل المسجد ان يصلي علي النبي صلى الله عليه
وسلم بيورد فلربي خبرده الخنجاج واستدلال البدري بحديث فاطمه الزهرا
بنت رسول الله صلى الله عليه وسلم ان النبي صلى الله عليه وسلم كان بفعله اذا
دخل المسجد يعني رواه بتكرده احمد وابو يعلي وترمذي عن فاطمه الزهرا رضي
الله عنها اولان في حديث ايله استشهاد ابدبكره كان رسول الله صلى الله
عليه وسلم اذا دخل المسجد قال صلى الله علي محمد وسلم ثم قال اللهم اغفر
ذنوبي وافتح لي ابواب رحمتك واذا خرج قال صلى الله علي محمد وسلم اللهم
اغفر لي ذنوبي وافتح لي ابواب فضلك كذا في خبر مذكور في رحمهم ونباد اعلي
محمد الفاطمي نا بايدبر ومثله ما ذكر عن ابي بكر بن عمرو بن حزم الانصاري
قاضي واميد مدينه اولان محمد بن عمرو بركه رحله حضرت دوسالي مفدح با
شهادة عالم وجوداولوب بعد بكري سنه حجريه ده حرامان روضه بقيع
اولدبلر يعني حديث فاطمه رضي الله عنها وباخير علقمه اسا مشار اليه
دخي وروبيوو ذكر السلام والرحمه اي الدعاء بها وقد ذكرنا هذا الحديث
يعني حديث فاطمة الزهرا رضي الله عنها اخر القسم الثاني من هذا الكتاب
والاختلاف في الفاظه لتعدده طرقه ومن مواطن الصلوة عليه ايضا
الصلاة على الجنازة عند الحنفية جهاد تكبير نماز جنازه اركان وثنا بعدالله
وصلوة بعد الثانية ودعا بعد الثالثة تسليم دير وثنا بينه نماز
فعلك اولور سه ده جلز دير اما عند الشافعي بعد التكبيرة الثانية صلوة ار
كاندندر وبعد الاولى سورة فاتحه قرائت ايدرلر حاصلي بيني دينلا اوزره
صلوة ايلمك اما كتندندر صلوة على الجنائز وذكر عن ابي امامة اسعد بن
سهيل بن حنيف بن واهب بن العليم بن ثعلبة الانصاري عصر رسالتي ايدن تابعين
عهد وجوداولوب تبع كاتامنى دانائي عالم صلى الله عليه وسلم شهاده بيورديغي
ابو امامه ايله كتبي وبدبك ايدي حديثي مرسل دير نوفي لسنه ما ايله
انها من السنة فيسحب في صلوة الجنازة عند وليست من اركانها وذهب
الشافعي في احد قوليه انها واجبة فاستدل بقول ابي امامة لان واجبا
السنة طريقته صلى الله عليه وسلم فيشمل الواجب وغيره ومن مواطن الصلوة
التي مضي عليها عمل الامة ولم ينكرها اي الائمة على عاملها الصلوة
على النبي واله في الرسائل جمع رساله كعطاء بمعنى المفعول وهو المكتوب
الذي يرسل مطلقا وغلب الاخوان في سنامه فلان رسله ومكاتبيه
تخصيصنا موجه بدر وما يكتب بعد البسمله والحمدله وهو من باب

النخت كالحمل والسحلية وليس عولد كما قيل لسماعه من العرب
كما رواه الثقة يعني رسائل وو سائيل عنوانلنه دخي بسم الله الرحمن الرحيم
وبالحمد لله رب العالمين كتابتنده صكره بيتوذي كمال وآل اوزره
صلوة من غير انكار قائلون امته وابيه انه كذا راد ايدوكي مواطنلرده
ولم يكن هذا في الصدر الاول رسائلي صلوة ايله ابتداء عصر
نبوي نما بده مطلقا نا بيبدو زمن اصحابده شيوع بافته وكل ايدي
فالصدر مستعار للابتداء والاول صفة موطئة ومقرر له واحد
صفة مجهول الله عنده ولابة بنيها شم غضي به عمل الناس في اقطار
الارض عنوان رسائل ومكاتيب صلوة ايله شرفيافته فلنمق بني
عبد الله بن عباس زمان خلافتلرنده حدوث ايلمبوب نواحي ارضده
عمل ناس يوغايدوه حسنه اوزره جاريه اولديكي كرج درجه نامه صدقي
منوجه قلنديغي سبقت كلامنده مسطوردر اما كلام بعد البسمله صلوة
ابتدا اولنه يعني بابايدر ومنهم من تختم به ايطا الكتب الذين بعضلر
ما ذكر من الصلوة ايله ابتدا ايدوكلري اسابنه صلالله سكر الخنا وقيل
ايدبلر وقال عليه السلام من صلى علي في كتاب لم تزل الملائكة تستغفر له
ما دام اسمي في ذلك الكتاب وكتاب ايدرلر مطلق مكتوبدر ومصنفات
روايتكرده طبراني وخطيب وغيرلر اولان خبرده ويباجه جريده ايجاد صلى
الله عليه واله الامجاد حضرتلري بيورركه هركم كتاب ومكتوبنده بم اوزره
صلوة ايلبه مادام اسمم ذلك الكتابده برقرار اولة وقرشتكان انلره ايچون
استغفار ايلمكده دائم اولورلر وحكي ان الشافعي روي في المنام فقيل له ما فعل
الله بك فقال غفر لي وقربني واكرمني لصلوة صنفتها على النبي صلى الله عليه
وسلم في الرسالة وهي اللهم صل على محمد كلما ذكره الذاكرون وصل على محمد كلما
غفل عن ذكر الغافلون ومن مواطن السلام اي بانواعه على النبي صلى الله عليه
وسلم تشهد الصلوة اي في اثنائه حدثنا ابو القاسم خلف بن ابراهيم المقرئ
الخطيب رحمه الله وغيره من مشايخه قالوا حدثنا بعض شيوخه قال حدثتني
فتنى كريمة بنت احمد قالت ابو الهيثم الكشميهني نا محمد بن يوسف الفربري
نا محمد بن اسمعيل امام بخاري نا ابو نعيم بالتصغير فضل بن دكين حماد
الحافظ سنه تسع وعشرين ومائتين رحمة رحمانه واصل اولديغي نا الاعمش سليمان
بن مهران عن شقيق بن سلمة الاسدي المخضرم وكان من العلماء العاملين
في نسله اثنين وثمانين اخرج له الائمة الستة عن عبد الله بن مسعود عن
النبي صلى الله عليه وسلم قال اذا صلى احدكم فرضا او نفلا فليقل في كل فوذه
صلوة وجوبا التحيات لله تحيته نفعله من الحيات احيا وابقا وملك وبقا
معنا لوبنه دير كه يوقاريده كل منها واداو نفس صحيحده بنمي هر تحيت كه
ملوك وعظما واشراف وكرام الكلمه تحيت ايدرلر شايان ذات موجود
والصلوة والطيبات حاصلي عبارات قوليه وفعليه ومالية حضرت
وهيبتلرنه جنابينه نشا بسنه وسلام اوزره السلام عليك ايها النبي
ورحمة الله وبركاته اي كل بركة وخير كثير لازم قالت لدني كل رماح السلام
علينا وعلى عباد الله الصالحين اي السلام علينا معاشر الائمة وعلى جميع الامم
السالفة وملائكة السماوات والارض والجم المؤمنين فانكما اذا قلتموها

فال كذا ابي في شفاء الحصن

وفي نسخة بيت محمد
لعلي القاري

معتقب الامام الشافعي
رضي الله عنه

جملة السلام علينا كلها نبي الى آخرها ذكر وبا ابلد بكر ده اصابت ابي السلامة
او كلمة السلام كل عبد صالح في السماء والارض الى ولام ابله محلى حمصلك وعمومه دلالة
تا على زهيج واسمائه اولاد انبيا وسروشان واوبيا رسيده اولور بسوديلر
وصالح اداي حقوقه وحق وخلقه فالح اولان تاندير هذا رفت اداي صلوة
وبا تشهد صلوة احدهوا طي التسليم عليه احد اكد اولمق صوابدير بعض
دانشولر اندير وسنته اول التشهد اشهد ان لا اله الا الله كلمه لسندة اول
التحيات لله الى آخره كلمي تسندة حكم سلام وعلى النبي عليه السلام سنتدير
ابده كيفيت تشهده متعلق روايات مفصله ابله بطول امهات كتب فقه
منحوطه در وقد روي مالك في الموطا عن ابي عمر انه كان يقول ذلك السلام
عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعباد الله الصالحين كلما ابله
لبيجنيلر تسلم اولوردي اذا فرغ من تشهده واراده ان يسلم اشهد
ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله تشهدندن فارغ وسلام تخليل
ابله خروج عن الصلوة مراد ابلدي كي اثناي كلمات وقومه ابله وطا للسان
اولوردي واستحب مالك في المبسوط ان يكتب مثل ما اليه ان يسلم مثل
ذلك في رواية ابن عمر رضي الله عنهما اسا قبل السلام من صلاته اما
مذهبك خدا فيدر سكوري اولديغي رايكا تديغ قال محمد بن سلمة ابي هشام
بن الوليد بن المغيرة ايكيسي ذاكره الذين سالوا عمر بن عبد العزيز عن
حنان الذي اراده ابي مالك رحمة الله عليه ما جاء عن عائشة وابن عمر
انهما كانا يقولان عند سلامهما السلام عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته
السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين السلام عليكم يعني سلام خروجدن صكره
كلمات مذكوره ابله صديقه وعبد الله رضي الله عنهما كوبان اولد فلرك
رواية مالك عليه الرحمة واراد ابلدي كي تقول ابتدي واستحب اهل العلم ان
ينوي الانسان حين يسلم كل عبد صالح في السماء والارض من الملائكة والنبيين
ادم والجن يعني مصلي كرك امام وباما موم وبا منفرد كيمسه وبساره سلام
داره اولديغي اثناده ملائكه وبني ادم وبريبا ندن اسمان زميني ده اولان
هر عبد صالحه سلامي بنت انكي على استحباب ابلدي وقيل الامام ينوي
السلام على من افتدي به وهم ينوون الرد عليه وغيره ينوي من
حضر او غاب قال مالك في المجموعة المدونة واحب الي اذا سلم
امامه ان يقول السلام على النبي ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعلى عباد
الله الصالحين السلام عليكم قال الدلجي وهذا غريب ليس من مشهور
مذهبه فصل في كيفية الصلوة عليه والتسليم يعني اول خصوصده
ولدود ايليه الفاظ صلوتك كيتلينك وعلى ان نبوت يا فته عباد الله
بيانده ديرز وحدثنا ابو اسحق ابراهيم بن جعفر الفقيه بواوني عليه
القاضي ابو الاصبغ فتح همزه وموحده بروايله عيسى بن دينار
صاحب كتاب اعلام حدثنا ابو عبد الله بن عتاب بتشديد فوقيه ابله ثنا ابو
بكر بن داقد فا في مكسوره ابله وعبره ثنا ابو عيسى سند اطلاقه اما قتر
ثر منحا اولق ظاهر اما بقول حلبي ابو عيسى بن يحيى بن عبد الله بن يحيى
بن يحيى بن كثير اولد بني مروديز ثنا عبد الله ثنا يحيى بن يحيى الليثي اي رواه
الموطا لنا مالك امام مذهب عن عبد الله بن ابي بكر بن حزم عن ابيه لقدم

وفي نسخة في الموطا
لعل القارئ

وفي نسخة عليه السلام
لعل القارئ

وفي نسخة عن كل
عبد لعل القارئ

وفي نسخة قال
حدثنا الخ

ترجمته عن عمر وبن سليم بالتصغير الزرقي بضم الزاي وفتح
راي مخففة وقاف وباء نسبته ابله انه قال اخبرني ابو حميد مقدم الساعدي
انصاردن بني ساعده قبيله سنه منسوب مدني وحزيجي صحابي وذره
انهم اي بعض الصحابي قالوا يا رسول الله كيف نصلي عليك حال صلوة
وغيبه شاميل اولور فقال قولوا امر ده اصل وجوب اولمغين اول حضرته
عذاب اجره صلاتك فرضيتي ابله استدلال اولنديغي وصلاتك غيريده
اجماع عدم وجوب صلاتدر شاذ جمهور مطلقا استحباب اوزره حمل اشتا
اوله لو اللهم صل على محمد واز واجه ودريته كسروضمه ذال ابله نسل
وولد وولد واولاد دينا نه شامل در كما صليت على ابراهيم عبارة
مذكوره لفظ ال بجه اولمق رويدر وشبهه الحاق مالم يشتهر بها استعمال
بابنده در والا الحاق ناقص بالكامل قبيلندن دكلدر عز اسلطان
كونينه صلى الله عليه وسلم حضرتلري اكمل الخلق ايكن حقنده مطلوب له صلوة
انك افضليتنه محمول در معنا يك اولور كه فرشكانك ابراهيم عليه
السلام اولات صلواتدن شهرتي ماسندن الهاحضرت مرطوفي صلى
الله عليه وسلم اوزره صلوة مشهوره ابله صلوة ابله حاصل مشبهه مشبه
به ده افضل اولمق فاعدة اعليه بناء اشكالدن خالي اولماغين
حضرت فخر عالم صلى الله عليه وسلم جناب خليل الله عليه سلام الله
ده فضل اولمق شدت رعايه اولمغه دال بو وجهله اراخن اولان
ياخود تواضعا عندربه اوهضما لنفسه صدور بافنه وبا قاد بالمع جد
عليه السلام ظهور اتمغي اوله دير بو جوابده محول علماد براما اصل صلوندة
مشابهت واداولنوب قصدوم شدت مراد اولمق لغامق نوجيهي
اوزره مدير منكم كتب عليكم الصيام كما كتب على الذين من قبلكم ابله جمله
سنديغ اولور وبارك على محمد واز واجه ابي امهات المؤمنين
وذريته كما بارك على ابراهيم انك حميد فعيل من الحمد بمعنى المحمود بذا
ثلاثه وصفانك سوايه حمد ايتمز لكم محمد على لسان مخلوقاتك اوبمعنى الحامد
يكلمانك على ما اظهرت من الاثك في مصنوعاتك مجيد كرم كثير الاحسان
عظيم كبير الامتنان وفي روايه مالك عن ابي مسعود الانصاري عقبه
بدري وبدري وفدنده رضي الله عنه قال قولوا اللهم صل على محمد وعلى
اله اي آل محمد كما صليت على ابراهيم جعلوا افضل صلوات محمد عليه اكمل
الصلوة اشرف آل ابراهيم عليه التحيات اولمغين محض موجودات اوزره
صلوة مضاعف اجلوب جمله آل ده دخول تشبيه ما سبقدن كدران
ايده اشكالي دفع ايده وبارك على محمد وعلى كما باركت على ابراهيم
في العالمين انك حميد في جميع الاحوال مجيد كثير البر والنوال كيفيت
صلوة خبرنده طرق كثيره اولديغنه متفق عليه اي حمد اشارت وهو
صوبتي ايراد بيوردقلري موطا روايتي علو سندله بناء اولور والسلام
كما قد علمتم فتح عين وكسر لام مخففه وبا ضم اول وتشديد لام ايله
يعني كيفيت ولفظ سلام تشهد حقنده معلوم كز اولديغي وجهله
وفي روايه لكعب بن عجرة بضم عين مهمله وسكون جيم ابله كعب غير اصحاب
شجرة وغير احوي وصحبه ده عالم بقايا فضائل بيور مشار خبر موفي اليه

وفي نسخة ابي بكر وهو وهم
لعل القارئ

وفي نسخة وعن ابي قتادة
وابي هريرة وعن ابن عوف
لعل القارئ

وفي نسخة في قوله
على ابراهيم

وفوعا مشار الله ورواه ابن مردويه ابن كثير اللهم صل على محمد وعلى آل
محمد كما صليت على ابراهيم وبارك على محمد وآل محمد كما باركت على ابراهيم
انك حميد مجيد اي مبالغ في المحامد والكرم وعن عقبة بن عمرو
عبد الله الانصاري الصحابي رضي الله عنه طرفي حديث كرار
كوفة وهو والد ابي مسعود قرين بدرية هجرية وهو مدينة سنة وفيها
عطاء الا يقع او لتذبر في حد بناء اللهم صل على محمد النبي الامي
الذي وعلى آل محمد قول راجح او زيادة من تصرف عليه الصدقة اولان اوقاتها
حضرتهم اما ان حاج وذريته واتباعه امته شمولا تبعيا وهو مذكور
خرج كرواه احمد وابن حبان وابن رفطفي وبعضهم يرويه دون لفظ الآل
ورواه بكر مسلما وفي رواية ابي سعيد الخدري بسعيد بن هلال
بن سنان كما تقدم اللهم صل على محمد عبدك في الاكل ورسولك لا فضل
اضافة براي تعظيم وتكرم وعبوديته ابلغ اعترافه ايما ونعوت رسالته
نحذ له اشارة برموز كرمعناه اي معنى الحديث السابق من قوله كما
صليت الخ وحدثنا القاضي ابو عبد الله التميمي سماعا عليه وابو علي
الحسين بن طريف فتح طاء مهملة وكسر راء ومثناة تحتية وفاء ابلة النحوي
عالم نحو به مهارة تامة سمع وفي وقومه شهرت كامله سمع اولا ان احد
شيوخ مصنف عليه الرحمة ذر بشيوخ بكر بن بردة طرفي بقاية مراهو والتذبر
بقراءتي عليه قال قال ابو عبد الله بن سعدون فتح سين وضم ميم وفتح دال مهملة
ابلة نمنوع وبا مصروف عند الفقيه قال قال ابو بكر المطوعي ضم ميم وفتح طاء
مهملة مشدده وتشديد واو ومكسوره وعين مهملة وباء تحتية ابلة قال
قال ابو عبد الله الحافظ محمد بن عبد الله بن حمدويه بن نعيم نيسابوري الامام
الحافظ صاحب التصانيف الجليلة اما مسند الى تام وكتابه احاديث
ضعيفة وموضوعة ليسبار اولد بقي اريابيه بوشنده وكلدير دوريسوز
بستي حدود نده فسلخبر اي عقيلا به متوجه اولد يلر عن ابي بكر بن ابي
الدارم بكسر الراء والحافظ حديث كوفه خفظ ابلة موصوف لكن رضي
وكذب ابلة متهم او لوب او جبوزا الحي الى وبا ايكي ده شرحها ده بالي
احمد اولد يب عن علي بن احمد العجلي بكسر مهمله وجيم سكون ابلة عن حرب
الحسن قال في الميزان ليس حديثه بذاك وذكره ابن حبان في الثقات
عن يحيى بن الساج وظنه مبهم وكسر واو ابلة قيل انه كذاب له فيما يرفعه
تصرف في الميزان عن محمد بن خالد ابو خالد القرشي مولى بني هاشم
بغدادي واسط دروغله شهر نياب اولد يقي ميزاندة بحيدة اثر اورمي
تحرير دير عن زيد بن علي بن الحسين ابو الخير العلوي المدني امام زيدية الباقر
ابو بكر محمد ايكي ده جرحه كثير جام انتهادت او لتذبر عن ابيه علي
زين العابدين بن الحسين رضي الله عنهم عن ابيه الحسين عن ابيه
علي بن ابي طالب قال عندهم ضمير مبهم وما بعدي مفسر اولور
في بعض نسخة للمقداري كلمات للذكر في التشهد او صلوات ذكرها لي
رسول الله صلى الله عليه وسلم مرفوع على انه فاعل عداي بعدها لي
في بعض ما سكا لها قال صلى الله عليه وسلم عدهن في بعض جبريل وقال
جبريل هكذا كلمات معدودة نزلت عن عند رب العزة يعني احاديه

سبحة كرامت كرمة الله وجهه ببورد كه رستكر عاجزان امت
عليه اسنى التحية صلوات انيه بي دسفه شمار يده قلوب امليي
وجبي الهي كلمات معدوده بي ما سكا لبدي نفداد ابلدي ودبدكم
عليجنان كلمات معهوده دركاه كبريان شرفيا فته نزول ريسو
ربي اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما صليت على ابراهيم وعلى
آل ابراهيم انك حميد مجيد اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت
على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد هفدار معدود كه رواه بكر
اصحاب كتب سته اولمغله بيوسنة صحت اولدبغي كذا رالمنشدي
اللهم وترحم تشديد حا وصيغة دعا اوزره الها رحمة وافية ورأفة
فة كما فيه اظهار ابلد على محمد وعلى آل محمد كما ترحمت على ابراهيم وعلى آل
ابراهيم انك حميد محمود مجيد ومجد اللهم وتحنن فضل من الحنين
بعض الرحمة والشفقة وحنان كسحاب رحمة ورزق وبركة ورفار
وهيبة ورقة قلب كما في القاموس والحنان كشداد من اسماء
الله تعالى ومعناه الذي يقبل على من اعرض عنه وقيل بمعنى الرؤف
والمنعم على محمد وعلى آل محمد كما حننت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم
انك حميد مجيد اللهم وسلم على محمد وعلى آل محمد كما سلمت على ابراهيم
وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد قال البغوي عن مقاتل خص ابراهيم
بالتشبيه لانه افضل الانبياء بعد نبينا عليهما الصلوة والسلام
ومكافاة له على دعائه لامة محمد بقوله رب اغفر لي ولوالدي
وللمؤمنين او لمشاركته له في الثناء بين العالمين والا فالامر انتهى وقيل
الكاف للتعليل وقيل للتشبيه الى محمد وقيله تحقيقات في رسالة جلال
الدواني والحاصل حديث مذكور مسطور ومسطر كرده عراقي اوزره جدا
ضعيف واماليده تحرير ابن حجير انه موضوع عبارتيله مغزر ولسندده
عمر بن خالد كذاب ووضاع اولد يقي اتفاق كرده لحد تبعه در كذا لك
مساوده وحرب بن الحسن وضعفاره ملحلان اولمليحه بر سند مذكور له
ضعفنى شعبه وجائز وحديث صحيح ابله عمل فضائل اعمالده جائز در
خذما صفا دما كدر وعن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم
سرا ان يكتال فليكتل بالصاع وضمن رضي ورديدر بالمكيال الادنى اذا صلى
علينا اهل البيت اهل منصوب على المدح او بتقدير يعني ارضى
لجميعه علينا ضمير يكدر دل اولمق اوزره مجرور در فليتقل فليجعل حالا
زد او في صلوته اللهم صل على محمد النبي وازواجه امهات المؤمنين
وذريته واهل بيته فيه بعد تخصيص وبارك بتله اولاد وحفده
اهل بيت اقارب اولاد اللهم صل على ابراهيم اي بفضلك ورحمتك
وبركاتك عليكم اهل البيت انك حميد مجيد ابي هريرة رضي الله عنه ط
بفتحتين رواه بكر ده ابي داود وطبراني في تركه هر بيم جزاء اوفي ابله
اجماعلى بيله دلالته وخواسكار اولوزره اهل بيتي اوزره
صلوة ابله دكده بوجهاوزره كويا صلوة اولسون بيورديلر
زيرا بو صلوة جليله جميع اهل بيتي شامل واول حضرت اقرب شرفت
اولدلر وفي بيوت وتعظيم ازواج طاهرات وجد امجدي خليل الله

اوزده ذکر صلوة وخصوصا ابای خاویه وشقل دیر وفی روایة زید بخاجة
الانصاری بعد الموت نکلم الابن صحابی خ رجی حارثی دیر رضی الله
عنه سالت النبی صلی الله علیه وسلم کیف نصلی علیک فقال صلوا واجتهدوا
فی الدعاء ثم قولوا ای وقولوا او اعتبر بثم قولوا للترقی والترقی فی الاخبار
اللهم بارک علی محمد وعلی ال محمد کما بارکت علی ابراهیم انک حمید مجید
بوحارثه بسورکه دانای عالم صلی الله علیه وسلم خصوصیت لکربنه سئوال آلدرمکه
خصوصیتنه تذ وجهله صلوة ایلیم بسوردیلرکه غایه شرائط وارکان و
سننی ایله بخیه بندوقیام وبعد التحرم دخی رکوع وسجود واخر صلواته
اجتهاد وجد ایدوب بو صلوة ایله رطب اللسان اولدیغی بو بسوردی
امدی دعا ایله صلوة در تغشنا دعا ایله تغبیر بسوریلر باخود لتغشون
دعا اوله ویمکن ان یراد بالاجتهاد المبالغة فی الثناء بالنجیات تقدم
اذ برمی نجیاتدن متبرج سلامدن صکره وصلا فندن صارفی سلافدن
اوّل صلوة سنی بونه ایله کو یا اوله اوایلدی حدیث جلیل معتبر سندالوده
سی دیمکدر مسطر واکثناء بونده الحفظ جائز اولدیغنه دلیل مؤدبر
وعن سلامة الهندی کسکاف ایله ابی فبر الخضرمی التابعی ذکره ابن
حبان فی الثقاة کان علی یعلمنا الصلوة علی النبی صلی الله علیه وسلم
لداخل الصلوة اوخارجها اللهم داحی المدحوات لتشدیدواو وروایة
اخری مدحیات بتشدید التحتیه ایکسی دخی مدح زاید حواویدمحی
اسم مفعول در بمعنی باباسط المبسوطات قال تعالی والارض بعد ذالک
دحاها والی الارض کیف سطحت اقلا صانع بیجون زمینی بودهشال
خلق ایلیوب بعد دامدادیله اسامدّ وبسط ونهید ایلدیغی امدیجه
کیفیت وقوعنی عبری به فاعل اولدیغی هل هیئت اوزره انیی مذکور نیمی
رد ضمحدر وباری المسموکات باری هم ذاته ایله اسم فاعل مبراء بمعنی خلق
مع تغایر ایجاد خالق المرفوعات کالسموات فانها مرتفعة عن
السفلیات وفی روایة سامک المسموکات ای رافعها فی العبارة
ترقی فی الکلام اجعل شرائفی جمع شریفه بمعنی عالیه ورفیعه صلواتک
صفتلرک موصوفه اضافتی قبیلندن در ونوافی برکاتک ای برکاتک النامیة
فی الزیادة ورأفة تحننک رأفة اشد من الرحمة در وبعضنسخه ده
تحننک تاد وقوعنده وخاء نهمله ولود ایله اشد تعطفا علی محمد عبدک
ورسولک یعنی ای ارضیی سبی بسط ونهید وامتنان هفت طبقه ارضی ایجاد
وتشیید ایدن پادشاه جهان اقرن قدره وبالاولی ارضیمزی دخی واعلی صلواتکی
ووافیه ونامیه برکاتکی وتحننکدن نشانه یاب الطف ورحمتکی وصفه
عبودیتنه جامع وحق ربوبیته فائح خصوصا محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم
جنابینه شرف بخش عنایت قیل الفاتح نامی اغلق صیغه مجهول ایله ابواب
کنوز برات واسباب رموز مشترات دن حکمدشوار امور بی فتح وسهل
ومشکلاتی مبین والخاتم لما سبق خاتم کسر وفتح نا ایله دیر ولکی رسول
الله وخاتم النبیین وصوجلیلی الله خاتم پیغمبران پیشین والمعلن الحق بالحق
حافض ایله منصوب وباضافتله مجرور وبانصبیله مفعول اولمله
ای المظهر لاوالحق بالحق الصدق والدامغ المهلک من دمغه اذا شجه

فی الدماغ

فی الدماغ بجیشات جمع جیشه هی المرة بقال حاش الشئ اذا فار وارتفع
الاباطیل علی غیر القیاس جمع باطل وبعضنسخه ده بلاباء الاباطل
وزوداید بمعنی کاربد وناحفده علو وظهوری ظهور بنی وافتروها
بمعنی در امّا جیشانی اجتاد الله تغییر مقامه ناجیشان اولور کما حمل
ضم حاوتشدید میم مکسوره مبتدا بی محذوف وقوعه خبر اولور ای هذه
الحال وصفه یا محل من اعباء الرسالة فاصطلع بامرک ضارعه
الله افتعال من الضلاعة وهی القوة ومنها الاضطلاع بطاعتک
باسبابنه وماقبلندن بدل ویا امر منعلق اولور وفی نسخة
لطاعتک فتشارک اللام فی معنی مستقر فاکسر فاویای الله محل
ویا اصطلع ضمر یله حال اولور فاستفزوا بالباء وانتصابدن
واد تقید وعدم اهانتی وصایتک لطلب مافیه رضاک مصدر فعلی
بمعنی الرضا وقوطرفیته ولام تعلیل معنا سینه اولجائز در یعنی حالة
مذکوره اول خصوصک اعباء رسالت واشتمال بنوت الله تحمیل وتکلیف
بیوردیغی اشیادر پس اذن شریف واعانت وتوفیقکله رضای حمایو
نکله قیام واهتمام وتمام ایدیجی اولدیغی حالده طاعتکله قوتیاب او
لدیغی وبعضنسخه ده بغیر نکله فی قدم ولاوهن فی عزم عبارتی اصلی
نسخه ده راکن ویرای بغیر جبن فی اقدام ولاضعف فی حزم واعیا لوحی
بی جبک حافظا لعهدک واصل الوعی جعل الشئ فی وعاء ویقال
للاناء الوعاء لحفظه فیه الخبر یبقی زمانا کوان طال به والشرائع
ما ادعیت من زاید واول خصوصنه وحبی ایلدیکی اسرار واحکامه دراعی
والوهبکه ایمان ووحدانیتکه اقرار ایله عهدک اوزره خافظ ودراعی ماضیا
علی لفاذ بالذال المعجمة اولق وحکم وفرمان فضاجر بالکی تنفیذ
علی مضا اوزره مجتهد وساعی اولدیغی حالده داخ وسفر اولدیغی حالده اوری من اوریت
الزند اذا قدحته فاخرجت ناره فبسا فحنینی ایله انشدت احذ واضباسی
اولنان شعله دیر بو مقامده نار ایله تفسیر مستعار در وجمله مذکوره ساعی
الی ایجاد محل عالیه اولور لقابس لطالب النور یعنی مامور اولدیغی اوزره
دری ایله اخذ جد وسعی دن حالی اولدیغی ثابته مقتبسان نور یقین
یحصل نور منیر دیمکدر مبینة اظهار والماع ایلدیغی الاء الله رفعله مسندا
الی فعله تصل باهله اسبابه بالنصب ای وسائله التی قدرها اوزره
وله التی قدرها باخود لقابس الاء الله بالاضافة مجرور واسبابه جر
فی اوله به علیه الصلوة والسلام هدیة القلوب صفة مفعول
وبعضنسخه ده فاعل ایله منقول وبعد حوضات الفتی جمع حوضة
بمعنی منبع وهی المرة من الخوض ودخول فی الامر معنا سینه اولوب
مکارنا صوابه دخول وشروعده استعاره اولمغله فی الانسب الترشیح
اصلی دیمکدر ساحل دریای عبره موضحات فتح ضاد معجمه ایله
اسم مفعول هدیت فعلنه متعلق دریای الی موضحات ومبتدا
محذوفک خبر اولمله کانه قیل فلو بدا ای تلک موضحات وکسر ضاد
ایله اسم فاعل موضحه من الایضاح اولمله کشف وبیان معنا سینه
الاعلام جمع علم بمعنی الثوابا علم بمعنی العلامه ومنار الاحکام

وفی روایة
بعلمها الناس
بعلی التابعی

اللهم داحی المدحوات

من نار لازما بمعنى ظهر جمع نائرة اسم فاعل من النور والضياء وسبرت
ت السلام من انار متعد بنفسه اول بعد اسمان رسالته صلى الله عليه
وسلم وجود بهبود وكرم وجود بل فانوب اهل اسلام مبدان فتن ايام و
مهاوي معاصي واثامه دخولهن صكره بين الانام اذعاد وقبول احكام
الله رهاب هدايت اولدي كه تلك القلوب منشورات اعلام وظلا
هرات احكام ومظهرات اعلام الامد فهو عم واهكان هالله نقاد
وفرآ ناندير صغير خضرته راجع ه امنك المامون وخازن علماء الحزون
وشهيدك يوم الدين وبعيثك فعيل بمعنى مفعول اي مبعوث اما
شهيدا بمعنى فاعلدن لغوة ورسولك بالحق رحمة يعني جنابي محمد
صلى الله عليه وسلم ديي وعهدك حافظ واما نتكارك واسرار ديو بيتكدن
اكا امانت بيورديغك علوم محفوظ لكه نكهبانك وروزجزا وفصل قضاء
انبيا واصفيا وامتلرينه حضور عرنكده شاهدك وبندكان مؤمنينه
رحمت جهتندن مبعوثك وخلقه رحمة للعالمين رسولكدر
اللهم افسح له في عدنك جلة جنانك بر جنتك اسمير كه جنانك
مجموعدن نوع انساندن ادم اسادير دبو يلر اما عدن جملة بهشتك
نامي وخلق جملة صحابه زيده اقوالدير وكل جنان عدن اولديغي جنا
ت عدن الذي وعد الرحمن عباده وجنات عدن يدخلونها فاما مبتدا
الله مبتدا خبر واجزه مضاعفات الخير من فضلك مهمات لكثير
نوع مشدده وبعض نسخه فتحله مقيد ير ومضاعفا نداء حالدن
وهو من باب التفعيل اسم مفعول من الهني وهو السابغ وكل ما اتى
من غير تنقيص وتعب غير مكدرات بكسر الدال المشددة وفتحها
صفة لهنات من قولهم ابله المخلول اي بحل فيه وجريل عطا
تلك المعلول ماخوذ من العلل بفتحتين الشغل وتبله الجميل شراب
وفرة عطاء صفي حقي منهل عذاب له تشبيه ير كانه منهل بالراح معلول
الهادار الكرامة اولان جنات عدن كلكن فيسيك خضرت مصطفى عليه القصا
يا مقام عالي يا وسيع وفراخ واضعاف مضاعف انعام جميل واكرام
كم بكم وكاست فوز ثواب تحلل وجريل بحتى مضاعف ومبعل وداد
ومبتحل وبلا تعب اهاده ومكمد يرا ول خضرت جزاي او في ابله احجلا
ابله اللهم اعل فتح همزه وكسر لام ابله ام من الاعلاء وبعضي كوير
غل فتح عين ونشديد لام ابله ام من الشعلة اي ارفع على بناء الفاعل
وفي رواية على بناء المفعول جمع بان اسم فاعل من بنى يبني بناء كرامة
لكسر بناءه على عامليه اوزر معلى لسيد العالمين اعلا ابله او على مناء
بالهمز في الجنة منزله اواعل بناء دينه على بناء اديان سائر الناس
واكرم مثواه لديك ماواه ومنزله عندك ونزله ضيافتي ديا سلوت
زاي ابله في الاصل مهموز ايجون تهيئته واماده فلنان طعام مديرم
بو مقامده اجراو ثواب وجزا قرارلو ونيل سوانجم له تشديد يديم مفتوحه
وبعضي نسخده انعم له واقعدير نوزه واجره من ابتغائك له واجزه بتا
همزه وسكون جيم وراء ابله منصوب وما قبلي نوزه معطوف دير وروي بالجزم
وصل مي وابتغاء افتعال من البغث والجار متعلق باكرم اواتمم مقبول

ضبر له دد حال اولور ويا مفعوليت اوزره منصوب در الشهادة اي
تزكية لامتنه اذا شهدو والانبياء وقضى المقالة اي مقبول الشفاعة
اي مقبول الشفاعه ذا منطق عدل مبالغه عادل موصوفدر كاهاد
فلندي وخصلة ضم خاء بجمع وتشديد مع ابله امر وحال وقصله
فصل القطع اوالفرق اي ذا حال الرشد وهدايتده تشديد واسقا
مت وبرهان عظيم ذا دليل واضح وبيان قاطع يعني اول پيغمبر دنبشات
مقبول الشهاده والشفاعه صاحب نطق مستقيم ودنيشاو حالت رشد
وسداد ودليل باهر صاحبي اولدي يوحالده قبر يغفرلدن افامه و
يعثدن اجرى الحال وخواستدن عطا باشي اولديغدن لوزيغم
تابان وقدر عظيم اجلال ابله امدن مصلوة جليله مذكوره اختلاف
مع الزيادات منحه اوراد واحزابدن مرويه ديو لكي وجسلا مي الغلاده
ما احاط بالجيد وعنه عن علي كرم الله وجهه الضالح الصلوة على
النبي صلى الله عليه وسلم ان الله وملائكته يصلون على النبي الآية
يا ايها الذين امنوا صلوا عليه وسلموا تسليما لبيك اجابه يعنا اجابه
بحذف منك اللهم يا الله امنا برحمتك وسعديك اسعادا تمه اسعاد
في طاعتك صلوات الله الذي فتح موخذه ونشديد بلا ابله العطوف
اللطيف بعباده معنا سبنده و بار لفظدن ابلغ ديرلر حيم كثير العطا
يا الحسنين والملائكة المقربين والمرسلين وسلم دير داعما اولور و
الصدق في علماء عاملين والشهداء جمع شهيد فعيل بمعنى فاعل
او مفعول اعلاء كلمة الله ايجون جهاد في سبيل الله جانلرين شهادتي
حقنده نوشي الدنلر وحكماء مطيعون ومبطوعون ومسلول وعرين
اسادير والصالحين حقوق حق وخلقه قيام ايدنلر وماسبح الله
من شيء ما موصوله وما قبلنده معطوفدر ومن معاني بيان اولور
بعضي نسخده بدو دوح العاطفه وارد اولمغين ما مصدريه وحين
زائده اولمه عبارة مذكوره نعماء بعده تخصيص ديرلر قوله تعالى
وان من شيء الا يسبح بحمده يارب العالمين وبني عالم وروردكار عالم
على محمد بن عبد الله اي صلوة هولاء دائمة مستمرة مدة تسبيح الانبياء
لحضرتك العلي الاعلى على سيد الانبياء خاتم النبيين وسيد المرسلين
وامام المتقين ورسول رب العالمين اي كافة الخلق اجمعين الشاهد
البشير للانبياء والاولياء الداعي اليك باذنك السراج المنير
شبيه بالسراج على حسنده هدى وجهاد وعليه السلام حاصل كلام جناب
علي مرتضى رد وارد الفاظ صلوة جمله سنده اوفق بالصلوة اولان
ابله جليله سندرجه اولوب صلوة مطرد امتثالا لامر الله وفتح
يا فتحه اولدوغي بالتنبيه تقلب بيورولوب عطوفي ورحيم خطابيله
كرم صلواتي وفرتعكاني مقربين درگاه عظيم وسفيران اولعلما و
شهداو متقيين مدة تسبيح الانبيا حضرت مصطفى عليه الثنا بالا
اوزرينه بردوام اولسون نعوت جميله سيي تعداد وسلام ودرود
ابليسه صلواتي فزاد وابراد ابلدي عنهما عبد الله بن مسعود
رضي الله عنهما الودود كما رواه ابن ماجه والبيهقي في كتبهما طبري

الصلوة عليه اللهم اجعل صلواتك وبركاتك ورحمتك اجل الخاصة على
سيد المرسلين وامام المتقين وخاتم النبيين محمد عبدك ورسولك امام
الخير المفتدى به في كل خير ورسوله الرحمة اللهم ابعثه مقاما
يحمدك به في الاولين والاخرين بشفيع وبسيد مائدة مقام نبيا
سي تبلثه من غير زوال له ريشك ابدا لي اللهم صل على محمد وعلى محمد
كما صليت على ابراهيم انك حميد مجيد وبارك على محمد وعلى ال محمد كما باركت
على ابراهيم انك حميد مجيد سبق معناه وكان الحبي البصري يقول من
اراده ان يشرب بالكاسي الاوفى من حوض المصطفى فليقل اللهم صل
على محمد وعلى اله واصحابه من ادرك منهم جمال صحبته وتشرف برؤيته ولو
مرة واحدة الشاملة لبنانه واحفاده وازواجه وذريته واهل بيته
موالي وخدمه بي متناول اولوا صاهداه مبانه ره وافت مصاهر في الاسلام
شيخين وحسنين اسا وانصاره اي اعوانه من الهاجرين والانصار
واشياعه اي اشياعه من اهل النوي وانصاره وحبيبه وامتنا من
عطف العام على الخاص بشمل جميع الائمة وعلينا اي التكلم ومعي
بخص معهم اجمعين يا ارحم الراحمين يا اصل امام حبي البصري محمد بن
سيرة الغني يبوركه فجر شرح صدري وعفا عنه كوثر مصطفى رده صلى الله
عليه وسلم خطا اعلا ابله نوش انمك وزد ابدت قلب اصفى برله هما
صيح ومسا بوصلاواه ازكى ابله لب جبهات نحا اولون وعي طاوس
امام عبد الرحمن بن كيسان عن ابن عباسي ان كان يقول اللهم نعش
شفاعة محمدا الكبرى روز جزاده براي فصل قضا بحشنده وعطا
ببور بلان شفاعة عظما سني كاوعدته قبول واربفع درجة العلية
دفي رتبة والاومنزلة بالاسنى اعلا وانه سؤله في الاخرة والاولى
ودنيا وعقباه وسؤلني اعطا ابليه كما انبت ابراهيم وموسى قال
قلت الفضل معقود لبيان كيفية الصلوة في هذا ذكر الصلوة قلت
المراد بالصلوة الدعاء له وهو دعاء فيه تعظيم وثنا عليه بما يليق
به عليه السلام وعن وهب بن الورد وفي نسخة وهيب بالتصغير
عبد الوهاب المكي انه هد نسله كلاله وصحيح وعائده وردخيالي
خزاه جوانه رسيد اولدي انه كان يقول في دعائه اللهم محمدا فضل
ما سالك لنفسه انواع خيراته وحسانه خزرت مصطفى عليه
السلام دركاه عزنكدن كندي نانجون جوبا اولدي نبي عظيم اعلاوه
افضلني بحشي واعطا ابله واعط محمدا فضل ما سالك له احدى خلقك
ومقاما تندي براي جيب الله كرخواست بندكانك اولان اسناي مقام
والكرم جاي مفاي بناي اكا احسان ابليه واعط محمدا افضل ما انت
مسؤل له الى يوم القيمة وكرامات محابا تندي نابحشنده دركاه اولغ
هبشنده طلب اولنان مكرمانتي اكرمني احمد فحناره عليه الصلوة
والسلام اكرام وعطايا ابله وعن ابن مسعود رضي الله عنه في دعائه اي
ماجه والبيهقي والديلمي والنار قطني انه كان يقول اذا صليتم
على النبي صلى الله عليه وسلم فاحسنوا الصلوة عليه فانكم لا تدرون
لعل ذالك يعرض عليه حاذم صاحب مقام محمود يعني ابن مسعود يبوركه

جوله فخر

جوله فخر كائنات عليه شرايف التحيات خير تلرينه صلوة ايلكدن برده
ايد رسبر صلاتي مبين ومعنى اعمى واشرفي قد ابدك ربنا ايلجي سزكه
شايان قبول اولديغي حالده شايد دركاه والاي سبق ته طرفنه قبليغ
اولنه وقولوا مثلا اللهم اجعل صلواتك وبركاتك ورحمتك على سيد
المرسلين وامام المتقين وخاتم النبيين محمد عبدك ورسولك امام الخير
وقائد الخير اي لنفسه ولغيره ورسولك الى جميع الثقلين مقاما
ظرفيت اوزره منصوب تحمده يغبطه فيه الاولون والاخرون
اللهم صل على محمد وعلى ال محمد كما صليت على ابراهيم انك حميد مجيد
اللهم بارك على محمد وعلى ال محمد كما باركت على ابراهيم انك حميد مجيد
ومابعد فقد تطول المقالة وتكثر السنة عن اهل البيت وغيرهم
شيء لنحة صحيحه دره على اهل البيت مروي مقامه انشد بر يعقوب
اهل بيت نبوت واصحاب طاروا جع واشياع اوزره تطول صلوة ودعاء
وتكثر ثنا خصوصنده روايت اولنان اثار وافيه ره وبسيار در وقوله
والسلام كما قد علمتم بنابي مجعل ونشد بدلا مله وبا بنابي فاعل و
تحقيق لامله يعني حديث سابق تشهد در روايته مالك عن ابي مسعود والسلام
كما قد علمتم قول شرعي اوزره هو ما علمتم في التشهد في قوله السلام
عليك يعني اول سلام كه اصحاب كرام حضرت سيد الانام عليه السلام كيف
نصلي عليك ايله استعلام ايدوكلرنده انشا بي تشهد ده الله نعلم بيوردقلرنده
يد ايها النبي ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين
وحي تشهده علي كرم الله وجهه اما سندي غير معروف السلام على النبي
السلام على ايها الله ورسله نعم بعد تخصيص السلام علينا وعلى رسول
الله السلام على محمد بن عبد الله السلام علينا وعلى الموءمنين والمومنات
من عباد هم الموت وغيره ومن شهد اي حضر عنده اللهم اغفر لمحمد
حضرته غفرانك دائر كلام قريبا الحرا براد اولنور وتقبل شفاعته
واغفر الهل بيته من ازواجه وذريته واغفر لي ولوالدي حسابه راضي الك
يدر ومادر له مغفرتله دعا سي خدشه اضطراب واشكالدن خالي
دكلدر كوجه مادر مهربانى فاطمه يه اسد شرف باب اسلام اولوب
امابدر يمز ابوطالب كفر اوزره موتى ثبوت بانته تغير شارح دبي
والدي تفضنده والدان الى مسهو انا سمع ابله شايد زياده اولوب صحيح
قولك ولعل اولوب ابله حسنه مخرهبي اولابيلر زياده بيور يلر باخود وجه اظهر
جناب اسد اللهك غير دراديي نفلم اولوب تشبجون دعا اولميه
دعشلر و باكلام فخر عالمدن صلى الله عليه وسلم اولديغنه على
ما برفضا والسهيلي والدي رسول الله صلى الله عليه وسلم شرفيب
ايمان اولدقلرينه بنا ولوالدي وهما ولده اعتبار يني خوشي اينده
در وارحمهما قبيله كانعلم السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين
السلام عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته جاي في هذا الحديث عوض
على الدعاء للنبي والمقول ده في حديث الصلاة عليه بظاهر قبل الدعاء
له صلى الله عليه وسلم من طريق الحاكم مغفيل مبني على الضم بالرحمة تحبر
اجا الدعاء له بالرحمة في حديث الصلاة على النبي المروي عن علي اقبل ذالك

على ال ابراهيم
بيان

ايله في نسخ في العالمين
لعلى القارئ
وفي نسخ من نطول بالصلوة
لعلى القارئ

والرحم

ويوجد على
ال محمد في
بعض النسخ

مسلف
عن سلف

وهو المذكور في اوائل الفصل ولم يات في غيره من الاحاديث المرفوعة الى
المعروف حاصلي حضرت حبيب كبريا عليه التحايا ربه غفران ورحمت ايلاه
دعا اشيو خبر رنضوف وحديث فروي عنه منقذ مليه وورود البلدي
اما بوحد بنلك غير بجا احاديث معروفة ووقوعه دن انزوارد اولدي يا اما
رجله احد معاني صلوندن او لمغير جوازي ظاهر در واما معنوف اول
حضرتلك هر وز نصيبون هفتار بار وبا صلدي ركاه نوطلالدن طلبكار
مغفرت اولديغي واستغفر لذنبك ايله جليله سي اوجوب ايلاه وقوع بافته
وبجله احاديث ايلاه صدور ايتدكي حبشيلر ايله وقوعدن ابو عمر
عبد البر اكابر علماء مالكيه دندي وغيره لي انه لا يدعى للنبي بالرحمة وانما
يدعى له بالصلوة والبركة تختص به ولدعى لغيره بالرحمة والمغفرة يعني
شفيع امت عليه اسنى الرحمة حضرتلرينه دعا بالرحمة نكرا هنتنه ابو عمر وعلي محمد لي
شفاعتنه شان حضرت صلاة شريفه وكثرت خيرات الهيه وفيض مواهب
لدنيه رواعم بنو شبيله على الشريف والكريم يخصصنه به اولان بركة ايله
دعا اولنوب سائر مؤمنينه رحمة ومغفرت ايله دعا اولنور ديدكلري كرچك
بو معنى اولي اما لاجل الشهرة اثبات مدعى ايچون دليله محتاج اولنور
جوابنده نفس نفيسنه اولحضرتدن ادبا وتواضعا استغفار بي غيرايله اولحضرتدن
مغفرت طلب دعاسي موجب اولمز وكلام ايسه براي حضرت ديركه اني دعا لري تحتنده
در اما شيخ ابن زهدي حاشيه احياده بريسي سلطان دعالم صلى الله عليه وسلم
حضرتنه عفو الله تعالى لك ايله دعا كبي اولدقده دلك نصيبي ايله اولي
حضرتدن تقرير جوازنه دليل اولماه وقد ذكر ابو محمد بن ابي زيد في الصلوة
على النبي اي بقوله اللهم ارحم محمدا وال محمد كما رحمت ابراهيم وعلى ال ابراهيم ويمكن
نسخه ترحمت على ابراهيم وعلى ال ابراهيم ويمكن توجيه هذا الدعاء بالمغفرة
والرحمة في حديث صحيح وحسنه طلب رحمتك اسنجيا بنبه ابو محمد بن ابي زيد
دليلي قوله في السلام او رحمة الله وبركاته وفي بعض الروايات في قوله تعالى رحمة
الله وبركاته عليكم اهل البيت وبنصره ان رحمته عامة للمحسن والمسيء والمطيع
والعاصي استثنى احد عن هذه الانعام العام في فضيلة الصلوة
على النبي صلى الله عليه وسلم والتسليم عليه والدعاء له والمراد بفضله
واظهار رفعته بطلب تعظيمه فليس من تحصيل الحاصل والاحتياج له
صلى الله عليه وسلم حدثنا احمد بن محمد بن عبد الرحيم بن عثمان بن عجلوني
ثنا ابو الفتح نصالح بن كيلان حدثنا القاضي ابو يونس بن مفيث قراءة عليه
وكسر عليه ايلاه انبا ابو بكر بن معاوية بن عبد الرحمن بن معاوية بن ابي سفيان
بن عبد الله بن هشام بن عبد الملك بن مروان كه ابو بكر الباجي الاندلسي
لسي القرطبي اولان امام جليل در دبار مشرقه رحلت واقامو تسلدي
در اخذ روايت ايليوب وهنده تجارت ايله عزيمت ايتدي اوصول
الى سكن حدود هنده يمانه موتي نوشي ودواور وستار فرامو شي البدي
فقام الشافعي جامع السنن صاحبي دير كه باعث خورة اولنوب اخبرنا
اوايلنا السيد مصعب ابن نصر ابو الفضل العزيزي المعروف بالشهاء
الامام بروي عن ابي المبارك وغيره ايكبوز قرقه طولي دن حبابي على

اولندي انا عبد الله ابو عبد الرحمن بن المبارك واضح التميمي هو لاهلي المروزي
شيخ اخر سادن بدي بر ناجر كه خوارزم ودن سنه احدى في اثنين ومائه
مرح روحا مباركا اوج قدسيه طيبا في ايليوب هبت نافحة فيه
مشيرة كي زيارتكاهدر وعن حبات بن شريح نفذمت زهده قال اخبرني
كعب علقمة بن كعب بن عدي التنوخي المصري التابعي عن ابي سعيد
بن المسيب اخرج له اصحاب السنن بولونور تاريخ طغريده عالم بنايه
رحلت ايلدك انه سمع عبد الرحمن بن خير الصغير هوي تابع ما حاصل
قرشي هفري ومؤذن معنوي وفضيلتي نسنه سبع وتسعين من الهجرة عام كلستانه
تغمد الله سمع عبد الله بن عمر بالواحد عباد له دن پسر عمر بن
الخطاب وباقي لدعمرو بن العاص اولانه يقول سمعت رسول الله صلى
الله عليه وسلم يقول اذا سمعتم المؤذن اي اذانه فقولوا مثل
ما يقول اي جوابنه وصلوا علي فانه من صلى علي مره صلى الله عليه
عشر صلوات الحسنة بعشر امثالها ثم سلوا لي الوسيلة فانها منزلة
درجة جليلة ومرتبة جميلة في الجنة لا تنبغي الا لعبد من عباد الله وارجو
انا هو فبركان وقطع موضع اياه وانا تاكيد لاسمها او مبتدا وخبره هو
كان وانا تاكيد والجملة خبرها فمن سالي الوسيلة حلت اي ثبتت عليه
الشفاعة وفي روايه لشفاعتي او وجبت له شفاعتي خرجه جليل بالا
ده قسم اول باب ثالث فصولنده لفضل حضرت في الجنة بالوسيلة
فصلنده مبنا وهنا كذا راي بي بو مقامده دخي شرحيله تكابوي قلمه
رحمت ويرلدي وروى انس بن مالك ان النبي صلى الله عليه قال
من صلى علي صلوة اي واحدة صلى الله عليه عشر صلوات وحط اي وضع
عنه عشر خطيات ورفع له عشر درجات شعيب اي ابن ابي حمزة براعه كذار
سيهقي اولان خبره خادم نبي انس وجار عليه صلوة المنان
روايت ايدر شاه عالم صلى الله عليه وسلم بيور ركه هر كيم بم اوزر
بيكبار صلوة ايليه حضرت غفار قبا ملك بيكر عبده عشر صلوات
ايله صلوة واوه كناهي اول بندسي مغفرا عما لندن خطا ونسيان واول
درجه رفيعه براي مصلي اعلا واحسان ايدر وفي رواية لاني
يعني وكتب له عشر حسنات ومحيت عنه عشر سيئات واوه ثواب كتابتدن
اعم جليلي ورود البلدي دعوا انسي عنه عليه السلام مسندا ابي
ابي شيبه ده مسنددر ان جبريل اتاني فقال يعني امرني وجاهي بكا
خطاب ايدوب ديدبكه من صلى عليك صلوة صلى الله عليه عشرا ورفعه
عشر درجات ومن رواية عبد الرحمن بن عوف صلى بي حزن وخوف
بني اي عوف رواية ديكر ده حاكم وبيهقي تخريج بيور لي عنه عليه
السلام لقيت جبريل فقال اني ابشرك عند ايب كلمنان رسالت
بيور ركه طاوس سند ده نسبي جبريل دوجار اولدم مسرة باعث
شادي اولوب ومنى اليه پيام بار وخضر ذكر ايدر ديدي ان الله
كتب وفتح هزم ايله تعلم من سلم عليك سلمت عليه ومن صلى عليك
صليت عليه حديث مذكور دعصلاة سلام ايله بركيد يكر ده انفراد له
جمعرة ايشارت بدر بدار ديرو نحوه من رواية ابي هريرة ومالك بن اوس

وفي نسخة واحدة
تعلق القارئ

وفي نسخة الله
تعلق القارئ

وفي نسخة خلت الشاه
تعلق القارئ

وفي نسخة هذا
تعلق القارئ

وفي نسخة كان
تعلق القارئ

فتح حرز وسكون واو ايله بو الحد تاج زماني نبوتي ار رباي وصديقي
روبت وفاروق ودانور برة ويقيه عشره دن سماع وروايت ايدن
اما عندالزاهو نابعين دن شمار زيد وحديثي رسل در وعبد الله صحا
بديد بحق نبي عبد الله او لمقدر بن ابي طلحة زيدي سهيل الانصاري
حيات خضر نده كهواره وجوده قدم نهاده اولوب ايام ولبالي مولدنده
مهد لحده كرفنا اولدي يعني مشار اليه در روايت اولنان خبر وديني
ابي عوف اسا صحت انديرر وعن زيد بن الحباب خبر خاء معجمه وموحده
نبي ايله نقله صحابي ونابعي وتله انبا عن انديرر وعبدالله بن اسفار جاله
نما باندير كله رواه زيد بن الحباب عن ابي بكير بن سعاده
عن زياد بن نعيم عن ابي شيخ الحضرمي وبقية بن ثابت الصحابي شايد
اصل مصنوي عن زيد بن الحباب عن روقع بن ثابت ايله على جهله آلا
الارسال ايراد ايدوب اوروقع لفظي بعضي نسخه كتابنده ساقطدر
اولدر سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول من قال اللهم صل على محمد
وانزله المنزل المقرب عندك يوم القيمة وجبت له شفاعتي مزيد بن
مراد عطيم ثواب وفيض ومواهب ربانيه ايله قرب معنوي وقبول
مكان يكلبر وعن ابي سعيد مرفوعا اولى الناس بي يوم القيمة اكثرهم علي
صلوة مروايت كرك ترمذي وابن حبان اولان خبرده لسيد البشر وشفيع
المحشر صلى الله عليه وسلم بيورركه روز روشن اخيرده نا سلك بكا نزديك
بكتري وشفاعتنه احق بم اوزره صلوة جهتندن بسيار زيني بر دليل
وعن ابي هريرة عنه عليه السلام من صلى علي في كتاب كتبت بذلك صلوته
وكنا بني ايله صلوة ايلسه لم تزل الملائكة تستغفر له ما بقي اسمي وروي
مادام اسمي في ذلك الكتاب حديث مسطور فصل مفيد مدد وراد بلدي
وعن عامر بن ربيعه سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول من صلى علي
صلوة اي واحدة اوا كثر صلت على الملائكة حاصلي علي اي مدة صلوة
طلبل فليقل امر من الاقلال فاقصيه نده دمن ذالك نبذه من قوالهنه
اولبكثر من الاكثار والمراد به الاخبار واختيار ماهو المختار رواه ابن
ماجه واحمد وطبراني وعن ابي بن كعب كان رسول الله صلى الله عليه وسلم
اذا ذهب الليل قام فقال يا ايها الناس اذكروا الله جاء الراجفة تتبعها
اولديكه روي زميه لرزان اولور تتبعها الرادفة اي تعقبها النفخة
الثانية وهابينهما اربعون سنة باحرد لجفة قيامت وارادفة
بعث اوله جاء الموت بما فيه يعني ابي بن كعب رضي الله عنه طريقنده
روايتنده ترمذي اولان حديثنك وزيد بركه وقتا كبيرا لك صلاتي
بخشندن بر بخشي كتاب البلكده مسطوراندن سرمه مع الله عليه سلام
الله حق يولنده بيدار وقراشندن قيام كبي اهل بيت وخويشي امتنك
خطاب بيورديغي حال اشتباهده مخصوص مولاي ومالكي اولان
وابعاد ايدن رسول قيامت غريب وبعيد وشرائط تعقيب ايدن صاحب بيان
وكتاب وثواب وعقابي منضبط اولان سوت نزد بكتوردي بولدقلري
اللذاتي لذكر البديع فقال ابي بن كعب يا رسول الله اني اكثر الصلوة
عليك يا سيدي فكم اجعل لك من صلوتي فقال رضي الله عنه ما شئت اولدي

كه يا رسول الله

كه يا رسول الله خرقه تكه كال مجسم اولوب رجا مندر حصول شفا عنكدن
اوزره بنا صلاتي اكثار ايدرم اوقات عبادت نافله مدن عقدار زماني خرقه
صلاتكه حرفا ايدم ديدكده قال ما شئت قال الربع قال النصف قال ما شئت وان
زدت فهو خير لك قال الثلثين قال ما شئت وان زدت فهو خير لك قال
بالنصف فالوا شئت قال زدت فهو خير قال النصف قال ما شئت وان زدت
ت فهو خير قال الثلثين قال ما شئت وان زدت فهو خير قال يا رسول الله
فاجعل صلاتي كلها لك قال اذا تكفى همومك حينئذ معناسنه قلفي صيغه
مفعول مخاطب ايله وبعض دينك حاصل كلام سيد الانام بيوردبكه
مراد ايله بكا مقدار بعيد وقت ايله ديدكده وقتده ربعي صلاتكه صرف
ايدرم ديدي مراد ايله بكله قدر ايله دعي زيادة ايدرسك كندوك خير
لبدير ديدي جمله اوقاتك سه بخشندن بر بني تقدير ايدم ديدي
احتبارك مقداري تفسير ايله ترقي داره اولورسك دعي اعلا ديردي بلير
بنمه زماني تخصيص ذكر صلاتك فلاو ديدكده ديله بكا قدر ايله دعي
مراد ايله ايدرسك سكا فائده بيوردبلير زمانك اوج قسمندن اكثر بخشني
صلاتكه تفويض ايدم ديدي سن بلورسك دعي بسيار ايدرسك بهتر اولور ديو
لب جنيبا دن اولدقلرنده يا رسول الله اوقات دعامك جمله سني ذكر وصلاتكم
تفيه قلم ديو عرض نهايت خدمت ايلدكده هموم نهمات دنيا واخرتكه
نهايت قلنوب كناهلرك مغفور ديو بشارت ايشيدنلره وعن ابي طلحة رضي
الله عنه اتى النبي صلى الله عليه وسلم فرايت في وجهه بشرا كسر موجوده ايله بشاشت بشره
وطلاقته مالم اره قط فسالته فقال وما يمنعني اي عن هذه البشرى
وقد طرح جبرائيل آنفا مدة وفصرها اي هذه الساعة كانها قدام الانف من
كلي فرونها فاتاني بشارة من ربي ان بفتح الهمزة اي هو او بان الله تعالى
يبشرني اليك بان بالكسر والفتح ليس احد من امتك يصلي عليك صلوة
الا صلى الله عليه وملائكته بها بنيها او بدلها عشرا رواه النسائي وابن حبان وبيهقي
اثرده زيد بن سهيل رضي الله عنه جنابندن مزيد بركه مجلسي سروري
مدحه سلطان كونين عليه الصلوة والسلام مشتمل ايلبوب بشره بر نور
بر نشاط بشاشت وشادي معا بنه ايله مكه مسائر اصحابدن مسكوت
وخضوع غالب اولمغين هيبت بو وجهله بسطوتي مبسوط صحابه اندن
يا رسول الله باعث شادي تدبر ديوم بانيجه فرصتلك اولمكه هوز
راموس اكبر ظهور وعروج انديجه طرفي كبريادن كابيا وبشارت امير
ايله جناح ثابت تشريف اولوب خداي متعال بني خضرتكه ارسال بيورد
ربركه امته اجابتكدن فرد اوبدنا يا بدبركم سكا صلاة صلاتي برله
عرضي ودرود وتحيات ايليه الا حضرتي مثاني وسروشاني انك صلاتي
بدلجه اول ذات مجسمه سمات اوزره اوله صلوة ايدرديو بشير بشره
موجب وبشير مقتضي اولدي بيوردبله وعن جابر بن عبد الله
الانصاري رضي الله عنه البارحا على رواه البخاري قال قال النبي صلى
الله عليه وسلم من قال حين يسمع النداء للاذان والاقامة اوله
الاعلام باحدهما اللهم رب هذه الدعوة التامة اي الدعاء الى

العبادة الكاملة الشاملة والصلوة الدائمة القائمة الدائمة على محمد الوسيلة
اى الذريعة المنبئ بعض شانه والدرجة الرفيعة وديباره والفضيلة
زياده سيله باد اولنشدير ووسيله بهشت برده برجاى منبله اولينى خبر
وبالبديهى الفضيلة اعم من الوسيله وابعث مقاما منصوب ومعمول لفظ
اتو باطرفيته اورده منصوب يدر محمودا وروى المقام المحمود بالتعريف كما قاله
النووى الذى يحمد عن مقامه وباعطى بيان وعدته التى وعدته اياها فى القرآن
عسى ان يبعثك ربك مقاما محمودا حملت له الشفاعة عنه يوم القيمة يعنى
امتحدث هركس اذان وياقامت كوشوندى اولدقده اللهم رب هذه الدعوة
دعا سيله لب جنبانده ولوسيله روز واسبى مخبرنده خاتمه النجوى بثبوت
بافته تقيدى دربورديلر امدى وسيله ابله مقصود وفضيله ومقام محمود دائره
اولان مقامات بالاده شفاعت ووسيله ابله مقصود فصولده منوط
بسيفت البديع وعن سعيد بن ابى وقاص من قال حين يسمع المؤذن واشهد
ان لا اله الا الله وحده لا شريك له وان محمدا عبده ورسوله رضيت بالله
ربا وبمحمد رسولا وبالاسلام دينا غفر له ذنبه اورده منصوب بدر وكذا سميه
ما قبله على انه اى ذنبه حديث مذكور ما قبلى مناسبتى ايله استطراد كبادى
اولندى والا ما تاخر فيه اولان فضيلة صلوة عليه دن خارج در وروى عن
ابن وهب ابو محمد عبد الله الفهرى السيد منقطع ايله رواينده ان النبى صلى الله
عليه وسلم قال من سلم علىّ عشرا فكانما اعتق رقبة تعبير بالجزء عن الكل عيد
مراد اولنمشدر يعنى بم اوزريله ده بار سلام ايدن كمسه يا ربنده نار دوزخه رقبه
اعتاق اولنمش كبى اجر ومثوبتا اولور بورديلر وفى بعض الفاظ حمائر
بمعنى الخبر بو مقامده حديث واولنور ابردن من الورد لبا لنبى معناسنه
على انعام ما اعقبهم الا بكثرة صلوتهم على اصحابى ترغيبنده انس رضى الله عنه
طريقنده روايت ايدركه صاحب مقام محمود صلى عليه المعبود بيورمشدر حومى
مورود وم اوزره هر ايشله بركره بركره بكا ورود ايدن كمسه ايله ملتحق اولم
الا اوزريله اوزريله كثرة صلوة ايله بشارتنا لمعان ايدن نورده فرقا مه اوزريله
بلورم ديديلر وفى آخر حديث آخره ورود البديعى ان كسر وفتح هر ايله انجاكم
يوم القيمة من اهوالها وهواطلها ضبا برقيامت راجعاندن اكثركم على
صلوة يعنى روزاد وسور قيامت شدايد وهوا فتندن نجاة وخلاصه
سرعة ترسيكر بنم اوزريكه صلاتى بسيار اولكنا ايدنلركدن بيورمشدر وعن ابى بكر
الصديق كما قال رضى الله عنه رواه ابطا الاصبهانى فى ترغيبه الصلوة على النبى
صلى الله عليه وسلم احق للذنوب اى اشد ابطالا واذهابا لها من الماء
الماء البارد للنار والسلام عليه افضل من عتق الى قاب يعنى حضرت محمد صلى
عليه الصلوة والسلام امته امنى ديديكى بيورديلر وعن على رضى الله عنه
عنه عليه السلام انه قال البخيل الذى ذكرت عنده فلم يصل على صاحبكم
كرم الله وجهه طريقنده لا روايت كرده ترمذى ونسائى وبيهقى درحقنده
فخر عالم صلى الله عليه وسلم بيورديلر بوكا البخل وامساكله بخيل اهل
ناكسى ديركه عنده بنى باد اولنمشده بنم اوزريكه صلوة ايتمه
ذرا زيادة فضيلتله بنم اوزريكه بخل وترايد بنم [illegible] منوط
ايله خصمه باب اولمقدن نفس امساكى انمش اولورا مدى لفوق

طرفين

ترقين حظ اوزره دلالت ايدر لا بخل الا هذا يدى اولور والله لبخل
الامساك عن بذل ما ينبغى شرعا او مروة والشرع يقتضى الذى لا انا
اوزريه وكذا المروة لانها تقتضى الثناء على المنعم واحسن واى منعم
مثله صلى الله عليه وسلم وعن جعفر بن محمد عن ابيه كما رواه البيهقى
فى شعبه جعفر صادق يدر عالى كهريجى امام باقر رضى الله عنهما حتا
ورسلا كى روايت بيورورلر امام مشار اليه مرابعى اولمقله خبر
مرسلدر ورواه الطبرانى فى الكبير عن الحسين متصلا قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم من ذكرت عنده فلم يصل على الحديث به فم هرمن
وكسر طاء ابله لم يسلم فاعله وجوزه الشارح الدلجى كونه مبنيا للفاعل
وكانه قصد به النسبة الى الجفاء طريق الجنة يعنى حضورنده بى ذكر
اولنمشده صلاتيله بنجاة داخله اولمزه بيناى بادية ضلال طريق بهشت
هدايت باب اولمزدن عن على رضى الله عنه عليه السلام انه قال
ان البخيل كل البخيل اى كامل البخل ولفظ كل بو مقامده بخيل صفاتدن
كعبا للمبالغة اقول البخل كلمتى جامع لمسك من ذكرت عنده فلم
يصل على اول خير سرمجون حذف الفاعل يا ابتدائيه اولنه و
او زريله صلوة الله لب جنبان دعا اولمله وعن ابى هريرة رضى الله
عنه قال قال ابو القاسم صلى الله عليه وسلم آمين قوم لفظ اى يارب
مدعاى عمومم ومازالدى اى كل قوم جلسوا مجلسا ثم تفرقوا اى
قاموا من مجلسهم قبل ان يذكروا الله ويصلوا اى قبل ان يصلوا على النبى
صلى الله عليه وسلم كانت عليهم من الله تبعة فتح تاء وهشاة اى تحقق
وهاء تانيث الله كه واو تخويف وقد يحذف عوضى در بعده ومقه وزنيه ومله
قوله تعالى ولو يؤاخذكم بما كسبوا اعمالكم وزره ظلم وذنب ومنقصه وتبعه وحسرت
معنالريله دى ورفع اسم مكان وعليهم خبر مقدم وحسرة مبتدا مؤخر اولمله
نصبى دخى جائزدركم اسم مكان جلسه لفظنه راجع ضمير مستتر اولمله
ان شاء الله تعالى عذابهم وان شاء الله عنه عظيم والحاصل ابو داود
وترمذى وحاكم روايتلرنده ابى هريرة رضى الله عنه حطا بتلدى وجب
حضرت ابو القاسم احمد مجتبى عليه الصلوة والثنا بيورمغله قوم كه
برشيئكا هندن جلوس ايدوب بعده لا اله الا الله وصلى الله على
رسوله كلمه سيله رطب اللسان اولميا مجلسدن قيام وبرشان اولمله بر
طرف خفقده اتله اوزريله وبال ومنقصت وقوع بافته حصولدن كفارة
مجلس ترك اعلى ابله دبلرسه عدلا انديعذب البتة ودبلرسه
مع تقصيرهم فضلا انديغفر ابدى بيورديلر وعن ابى هريرة من
بعد الصلوة على بشر صحم نوت وتشديد سين ابله مبنى للمجهول
وبعض نسخده بتخفيفه مبنى للفاعل برطريق الجنة وبسان مجازا
يعنى معناسنه ذكر مقيد واراده مطلق قبيلدن اولمله رسول الله قسمهم
كريمه لبيك اسعاد رواه البيهقى فى الشعب وعن قتادة عنه عليه السلام من
الجفاء ان جلس عند الله ممدود اصدا برد وفى برايه الاذى اذا ذكر عند
الرجل مرة رجل مذكور مبنى معروفه ومعنى نكره كه رجل معنى دكلدر
كما فى قولهم ولقد امر على اللئيم يسبنى فمضيت ثم قلت لا يعنينى بعض جمله اذا

مصحح لعلى القارى

مصحح لعلى القارى

مصحح لعلى القارى

مصحح لعلى القارى

مصحح لعلى القارى

وجهاد نذر كه بر كسه عند ند باد اولنمز اول بد نهاد واهي دليل
كما يكا نصليه خواول اوليه وعن جابر عليه السلام ما جلس
قوم مجلسا ثم تفرقوا على غير صلوة على النبي صلى الله عليه وسلم الا
تفرقوا عن اثنة من ريح الجيفة والمشية بالمائدة من اوراد الجيفة
او شيء غيرها او اشد بسا منفعول وروي على اثنة وانتن افعل تفضيل
من النتن وهو الرائحة الخبيثة الكريهة كل طبع اي تفرقوا احالكونهم
بمجلس صلوة خوف ايله مسكن الحناء المنار ما تشد رائحه سنون بوتو
اولد قوي خالد بر رشاد اولمديكه وعيد وتهديد در وعن ابي سعيد
عن النبي صلى الله عليه وسلم انه كان قال لا يجلس قوم مجلسا لا يصلون
فيه على النبي صلى الله عليه وسلم الا كان عليهم حسرة يوم القيمة وان
دخلوا الجنة لما يرون من الثواب قوم خاصة جماعة رجال در اما هو ما
عيب عام اولق مناسب مقام دكلدر وكان نامه ويا قصه قلنمو جائز در
ونعس حسرت قلندي بغي براي مبالغه ويا استادي مجازي اولمق
رواية بيهقي وسعد بن منصور اولان خبر عنت انزله وارد
اولديكه ذكر وصلاتكز ايشيتيلور يا قتله اولمز مجلسه بر جماعتكه
جلوس ايليه اولجاعه اتار وروز قيامتده ياعث حسرت و
ندامت اولور داخل بهشت اولسه ثوابيله تفضيل خواناني اجر جزيله
محروم ومصليه على النبي الكريم ثواب عظيم حاصل اولمز انجيل حكمي اولو
عيسى رمذي صاحب الجامع والشمائل امام حديث اولان شيخ كاملدر
عن بعض اهل العلم قال اذا صلى الرجل على النبي صلى الله عليه وسلم
مرة في المجلس اجزاه في الحرز عنه ما كان في ذلك المجلس يعني شيخ
واحد بر مجلسده يكيارده على النبي المختار ايليه مادام اول مجلسده در
رفعا للحرج اكابر كثر صلوة ايلرك كافيدر ديدي وبو معنى كبار حنفيه دن
فخر الامام طحاوي ديركه معتمد ومعتقد فقيرو عن صاحب الحصني مع
اعتنا بنكر الوجوب بنكره واجر كثر والله تبارك وتعالى اعلم تحقيقه
فصل ايدي جونكه غايت باشيله تحنيه اشتكشت ختم فصل تحنيه لكونه در
اكرام ايله صلوة وسلام اولسه روضه كه اوزنيله كم وله خاسيله در

فصل في تخصيصه عليه الصلوة والسلام وتبليغ صلوة من
صلى عليه او سلم من الانام فهو يبلغ واحاشيه اشتي وجوه اولان اولخلابو
مرحوم ابو الكرامات روضه سلطانيه كوزينه سلام اولديكه بيرايه فصولهر بيام
حدثنا القاضي ابو عبد الله الصيمري ثنا الحسين بن محمد ابو علي الغساني
ثنا ابو عمر الحافظ ثنا عبد البر الحافظ المغرب ثنا ابي عبد الله ثنا ابي
ابو داسنه ثنا ابو داود صاحب السنن تقدمت ذكرهم ثنا ابو يعقوب
محمد الطالقاني الحمصي الحافظ ثنا ابو داود والنسائي يكيوز بنمي الكي
نار يحمد دورة افتاب صباتي واصل تفصيله انعام اولوي اما الاول فهو
ابو عبد الرحمن عبد الله بن يزيد القصير مولى عمر بن الخطاب نزيل مكة وراوي عن
حنيفة ابكيوز اون اوچ كسه سندي مبتدا خبر سبله لعموم واقع ثنا صواب
فتح مهمله وسكون تحتيه ابله ابن شريح عن ابي صخر فتح مهمله وسكون جيمله ابو حميد

بالتصغير ابن زيادة عن يزيد بن عبد الله بن قسيط ضم قاف وفتح سين مهمله
وسكون تحتيه ابله ليثي تابعي اولوب ابكي يديسنه سنده نزل قاني وعزوغالم
جاود اخي الدري عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه
وسلم قال ما من احد يسلم علي الا رد الله علي روحي حتى ارد عليه
اي على من سلم على السلام مفعول ارد واطلاق وظاهر زمان ومكان
شامل در وقت زيارت تخصيص رفقه سلام ناجسا ندر اندهم قرموجب
عليه اكمل التحيات قبر مشفقنده سائر پيغمبران اسا ندر روح لطيف
عالم علوي وبدنه منطبق واسطه وجنب القلب عرضي واعتبار
الغالب فرشتي ايكي رد روحه واد حق جل وعلا اسنر فيستقبل
روح شريف حبيب الكوي رد وبيورر سلام جبرائيل الحاظ ايكي السلام
رد سلام بيورلر باخود رد روح حضرت عمر الله نبي محترمه امتلكدن
فلان كمسنه حضرتلرنه صلوة وسلام ايلدي بو اعلا مقدر اولا ويا روح
جليل رسول اجل شهود حضرت الهيه ايله مشتغله ايكن بو عالمه افضل
ايله رد معنوي ويا روح مجازا تطلق معانيه اولا نور امنطلق لوازم وجوه
لوازم وجوه روحدن اولمغين بالفعل او بالقوة احد هذا ندن على الاخر
ايله تعبير بيورلر ويا بالاعلام سلامه موكل اولان ملكه تفويض ايدوب
باخود روح مستند كنايه قيلنه والله اعلم احوال ارباب الكمال وذكر ابو
بكر بن ابي شيبه عبد الله بن محمد العبسي الكوفي الحافظ صاحب المصنف
الجليلة اخرج له الائمة الستة في سنة خمس وثلثين ومائتين وما نيدن واردلان ند
ارتحال ايلدي قدس سره عن ابي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم من صلى عندي قبري سمعته ومن صلى علي نائيا حكي بلغته
بصيغة المجهول مشددة كاف وفي رواية ابلغته ورواه ايضا ابو الشيخ في الثواب والبيهقي
في الشعب سلطان افاليم اصطفا عليه الكي يا بيورر لكه هركيم حضور قبر مدهم
يم اوزرينه صلوة ايليه من غير واسطه سلام وصلاتني بكا ايصال وايلاغ
ابو داود بيورر بحاوعن ابي مسعود عقبه الانصاري ان فتح وكسر حمزه الله
لله ملائكة سياحين جمع سياح صيغة مبالغه من السياحة وهي الطواف
في الارض والتعولات فيها والذهاب في البلاد البعيده وهو منسفار
من ساخ الماء اذا جرى وجه الارض في الارض يبلغوني جمله بيلغوني الى
الخرج صفة ملائكة ويا جمله مستانفه عن افشى السلام ويبلغوني تخفيف
وتشديد لاجله باب تفعيل وبا افعال تدبير يعني يا دشاه جهان انزيرى
ويجاز مبالغه وه سياحلرنه مامور سياق فرشتهلري جاردبركه انزيرى حدمتنه
وعيادتلرنه امتمدن بكا تبليغ سلام انكه تريدر يعني افطار عرض اولنان
اولنان صلاتي وسلامي حضرتنه ابلاغ ابدرلر وبحو ابي هريرة وعن ابن عجلان
هشام اليه هو فوق وياء فوق اولق تحتيه كثير اكثر بحر من السلام على بيتكم كل
جمعة فانه يوتى به عنكم في كل جمعة يعني پيغمبر يكز حضرتلرينه كل هفته
جمعه سلامي اكثار وصلوتي بسيار ابدكز زيرا سلامه اعمالكز مختفي
رد زجمعه بيرلرده زيرا سلامكز قلنور وفي رواية فان احدا لا يصلي
علي به الا عرضت صلوته علي صيغة بفتح فيهما اي اول ما يفرغ من غير
تفوق بخلاف سائر الايام فانه يكون موقوفا الى مجيء يوم الجمعة وقال

في كتابه الصلوة

وفي نسخة بفتح فيهما

وفالشجاوی هذا الحدیث لم اقف علیه وعن الحسن بن علی بن ابی طالب
رضی الله عنهما علیه السلام حیث ما کنتم وحیثما تکونوا یبلغنی صلاتکم
ایاه شرطیت اولور وکاهی رای مستعمل در وصلوا علی فان صلوتکم تبلغنی
بعض هرنه تحلده بولنور سکز بیج اوزریه صلوة ایدوک زیرا سز بیلدیک صلاتکم
ملائکه وساطیله بکا واصل اولور بیور دیلر وعن ابی عباس رضی الله عنهما
من محمد صلی الله علیه وسلم یصلی علیه الا بلغه حتی هو حتی ونشد بدلام مکسور
ایله خبر مذکور هو فی فوائد وایتکرده بیهقی واسحق بن راهویه در راهویه در
تبلغ صلوة سلام ده مصلیک لغینی وعن نعیمی تحفل والمفرد بو
قوله ارداف بیور رکه وذکر بعضهم ان العبد اذا صلی علی النبی صلی
الله علیه وسلم عرض علیه اسمه یعنی مصلی علی الخضر اولان تبندهٔ خاص
اول خضرته صلوة بالاتلخیص ایلدکده درکاه رسالت پناهده انک اسم
ورسم ونام پدر وشان عنبریله عرض واعلام بیورلور خصوص جلیلنده
بصحیفه ثبت وترقیم اولنور وعن الحسن رضی الله عنه کما رواه ابن ابی شیبة اذا قعد
المسجد لغرض برای جلوس اولور ای مسجد کان دخول وارادیله دکلدر وبونا
نعریض تحصیل یحصل اولور مسجد نبوی مراد اولنور وسلم علی النبی صلی الله
علیه وسلم یعنی مسجد هو صولنجی تحقیق ایلدکده خضرت رسول اوزره سلام
داده اول قاعد رسول الله صلی الله علیه وسلم قال لا تتخذوا بیوتکم
ای قبر عبدا روز عیدا اجعلوا عکس اسلوبله اجعلوا علیه قبر بحر جای
سود وعیدکاه قیلمایکز بیور دیلر زیرا یهود ونصاری قبرلرینی اتخاذ زیارتگاه
جمع اولور لهو وطرب ایله دکلدر اولمکی ایله اشتغال بولکونه زیارتی نهی ایتدی
باجود کثرت زوار له حث وترغیب وارد اولمله که قبر زیارتی افضل قربات
اکثر مستحبات بل قریبه مع درجه الواجبات در یعنی زیارتکم لسبار
ولشد رحلی بیع حائله اکثار ایدوب عبدا سامدهٔ خیانکرده یلک
دوز بارنله اکتفا ایلک دیلک اولمله باخود امسه کالی وجهت ودفع مشقتدر
ناشی نهی بیور یلمکه زیارة قبر یحه کندوکزی عادت براه سوء ادب وارتفاع
حشمتدن مؤدی ومقضی اولمیه یولا تتخذوا بیوتکم قبورا یعنی حانه
لریکزی کورونمی قبر قیلمایکز محل اتخاذ اولمق یعنی بیوتکزده دفن نماز ایله
قائم اولمق حاصلی هاده اکل وشرب وخواب تخصیص ایدوب نهی اولور وصلوا
علی حیث کنتم فان صلوتکم تبلغنی حیث کنتم وقفنی مکانده اولورسکز
بنم اوزریمه صلوة ایدک هان مسجد وقبریمه ایسان ایله وحضور هده صلوة
سلام حصر ایتمک هرنه تحلده صلوة وسلام اولورسکز بکا رسیدود اخیل اولور
وفی حدیث اوس بن اوس الثقفی الصحابی رضی الله عنه تام اوس ایله سلسله
اصحاب کرامدن نوف بنی عبد کلال شریف شامدر محاسبان اقاربدن اکثروا
علی من الصلوة یوم الجمعة فان صلوتکم معروضة علی بی انتظار ربلیله
وواسطه دوز جمعه اکثار صلاتکم حضرتزمه عرض وانها
قلنا یا رسول الله کیف تعرض صلاتنا علیک وقد ارمت یعنی بخرتها بالکسر حلاک
اعلابه منصله وبیوسنه اولوب حجاب خالمز شاهد اشیا جلیه
دانشی وبنشا تحقیق بدنا اولور خبر مرفوع روایتکرده ابوداود ونسائی
وابن ماجه علیهم الرحمه در وعن سلمان الفارسی رضی الله عنه قال

معلمیه لطیف
روایت بوسلمان رضی الله عنه
وعشق بالبد النبوی علیه
السلام

مهملتین وسکون تحتیه ومیم ایله مدنی یروی عن ابی سعید وابی المسیب وجماعة وعنه
ابن عیینة وطائفة رأیت النبی صلی الله علیه وسلم فی النوم فقلت یا رسول الله
هؤلاء الذین یأتونک فیسلمون علیک أفنفقه سلامهم قال نعم وارد
علیهم وارد قول سائل اوزره عطف اولورکه عطف تلقین ایله شعیه
اولنور یعنی سلمان علیه رحمة المنان دن وردیدرکه حضرت بنی نبشان
خوابده مشاهده ایلیوب یا رسول الله انلرکه زیارتکه محتاج قالمه
ایدوب حضرتکه سلام ویرکلی حاجتی وارمی معلوم حضرتلری دیو بیور دیلر سلام
ایلیم کفم دیو جواب داده اولوب بلی دیو سلام وقضای وارم ایدوب بیور دیلر
وعن شهاب الزهری رواه الدمیری وبلغنی ان رسول الله صلی الله علیه
وسلم قال اکثروا من الصلوات علی فی اللیلة الزهری ای البیاض النور
والیوم الاظهر ای الانور ویروی فی لیلة الغراء والیوم الاظهر وارشب ایدیه
وروز جمعه جمعه کبر وفاتحه الیوم واللیلة بولدیار عنکم وان الارض لا
کل اجساد الانبیاء وما من مسلم یصلی علیّ الصلوة الا عرضها ملاء حتی یفرغ
بها الی وبسمیه ای لدیّ حتی انا ای الملاء یقول ان فلانا یقول کذا وکذا
کنایه عن الصلوة والسلام حاصل کلام لؤلؤ نظام حضرت سید الانام علیه کمال
العالم بیورر که شب انیده ده ما سنده نبا شیر صباح اخبر عبد الؤ منین
وعبد الؤ ولان روز جمعه اوزره صلاتی اکثار ایدن تخفق اول رلرغ وشب
زهر صلوات صلوتی سیر لرون بکا حق ادا ایله رسالتده فلان لور بدرسی اجبار
پیغمبر الخ ارض افنا الخ وهر هؤ من کبر بیج اوزریه صلوة ایلیه الی برفرشته اغر ایله
حضوره ایصال ایدیجک حمل طبقه تحق تحایا ایدوب صاحب هدایا اسمی یا ابدر
حتی امتکدن فلان کسنه بوکونله صلة صلوة وتحق تحیات ایله حضرتکه لب جنبان
ثنا وسعا اولدی دیو ابلاغ پیغام ابدر بیور دیلر ایدیجک عبارتده ابلاغ وادای رسالت
استیفا مجازی وان الارض کلام شریفی سفال مقدر جوابدر کویا وفات ایدوب و
شنا بولدقدن صکره پیغام صلواتی رسانیدرسک لازم اولمه وان کمر هرنه ایله برهله حالیه
مذکوره در مأخوذ بلغنا ان الارض الخ تقدیرایله ان مفتوحه قیله والله تعالی
اعلم فصل فی اختلاف الصلوة علی غیر النبی وسائر ای وباقی
الانبیاء علیهم السلام قال القاضی لما بجتنبه رضوه حامته اهل العلم متفقون
علی جواز الصلوة علی غیر النبی صلی الله علیه وسلم قاضی عیاز علیه رحمة الغفار
بیورر که جمیع علما محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم خضرتلرینه اوزرینه وجوبا
وندبا صلوة ندب غیرلرینه استحبابا سائر انبیا وصلوات الله علیهم اوزرینه
وفی صلوات جوازینه الغاف ابن دقیق بلکه روایتکرده بیهقی وخطیب
صلوا علی انبیاء الله تعالی ورسله فان الله تعالی بعثهم کما بعثنی حدیث
مرفوع علیه سائر انبیایه وحی صلوة مستحبه دیرلر ویؤیده الحدیث الصحیح
کما صلیت علی ابراهیم وهو فی الحدیث فی الصحیح وروی عن ابن عباس انه قال
لا بجوز الصلوة علی غیر النبی صلی الله علیه وسلم بیهقی شعب ابانه وسعد
منصور سنن ده رضی الله عنهما صاحبی براءه کوا روایت اولورکه خضرت
احمد لحنا وصلی علیه العزیز الغفار لک غیر یحه سائر الانبیا علیهم السلام
اوزرینه صلوة جائز اولیه اما شاید ابن عباس رضی الله حق انیاده
سلام علی نوح فی العالمین سلام علی ابراهیم سلام محلو موسی وهرون وکلام

وفی نسخة والیوم الاغر
لعلی القاری

وفی نسخة رحمة الله
لعلی القاری

وفی نسخة ابو الفضل
لعلی القاری

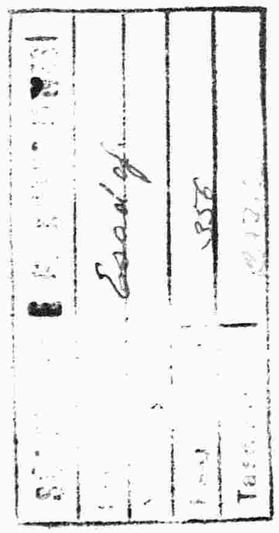

بالتصغير بن زياده عن يزيد بن عبد الله بن قسيط